
JOHN ROLAND ABBEY
MDCCCCXXXIII

NOMEN EXTENDERE FACTIS
Joseph Neeld.

64-22-7a

3 vols in 5

all first edit [illegible]

[illegible] 1661, 1673

Wing D 24.84

18 th cent. diced calf

frontis + 52 full page plates

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/monasticonanglic11dugd

Wenceſlaus Hollar Bohem, fecit Londini,

Monaſticon Anglicanum,

SIVE

Pandectæ

COENOBIORUM

Benedictinorum
Cluniacenſium
Ciſtercienſium
Carthuſianorum

A primordiis ad eorum uſque diſſolutionem

Ex MSS. Codd.

Ad Monaſteria olim pertinentibus;

Archivis

Turrium Londinenſis, Eboracenſis;
Curiarum Scaccarii, Augmentationum;

Bibliothecis

Bodleianâ; Coll. Reg. Coll. Bened.
Arundellianâ, Cottonianâ, Seldenianâ, Hattonianâ
aliiſque digeſti

per { ROGERUM DODSWORTH, Eborac.
GULIELMUM DUGDALE, Warwic.

LONDINI
Typis *Richardi Hodgkinſonne*,
M.DC.LV.

ΠΡΟΠΥΛΑΙΟΝ.

JOHANNIS MARSHAMI.

INTER maxima Chriſtianiſmi naſcentis miracula meritò habendum eſt Eccleſiæ Incrementum; quæ nec Veritatis odio, nec Perſecutionis rabie oppreſſa, in ultimas terrarum orbis oras, etiam in Alterum hunc noſtrum Orbem propagata eſt.

[a] Initium *autem* ab Hieroſolymis. *Illa* [b] primùm fundata Eccleſia totius Orbis Eccleſias ſeminavit : *Illinc egreſſi ſunt, qui ubiq; prædicaverunt, Apoſtoli. Diſceſſuris illis in præfecturâ rei familiaris (erant enim* [c] κοινόβιοι *) ſucceſſerunt* VII *viri illi, qui mox* [d] Presbyteri *appellati ſunt;* Diaconi *verò nuſquam. His autem præerat* Jacobus, *frater Domini* [e], Epiſcopus Apoſtolorum (i.) *ex illorum Collegio : coram quo cum Petro* [f] *diſceptarunt Paulus & Barnabas: qui præſes Synodi Sententiam* [g] *dixit, atq; Eccleſiis* [h] *denunciavit : cui deniq; Paulus (qui ab illo, Cephâ & Johanne acceperat* [i] δεξιὰς κοινωνίας εἰς τὰ ἔθνη *) Peragrationum ſuarum* [k] *rationem reddidit. Verùm Jacobus non tàm* [l] Epiſcopus *dicendus eſt, quàm reſidentiarius Apoſtolus.* [m] Omnes *enim* Epiſcopi Apoſtolorum ſucceſſores ſunt.

B. Paulus [n] *primâ peragratione ordinavit* Presbyteros; *Epiſcopos autem poſtremâ, quum illis ultimum vale dicturus eſſet.* Mileti [o] convocat Presbyteros, *non Epheſinos* [p] *ſolos, ſed* omnes illos, apud quos prædicaverat; *quibus inquit, vinculorum Romanorum præſcius,* [q] Scio vos faciem meam non ampliùs viſuros : [r] ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους. Sp. S. vos conſtituit Epiſcopos. *Convocavit* Presbyteros; *dimiſit* Epiſcopos.

[a] Luc. c. ult. v. 47. Iren. l. 3. c. 12.
[b] Hieron. in Eſai. c. 2.
[c] Act. 2. 44. 4. 32.
[d] Act. 6. 5. 11. 30.
[e] Rufin. l. 2. c. 1.
[f] Act. 15. 7. 12.
[g] v. 19.
[h] v. 28.
[i] Gal. 2. 9.
[k] Act. 21. 18
[l] Clem. Alex. apud Euſeb. l. 2. c. 1.
[m] Hieron. ad Evagr.
[n] Act. 14. 23
[o] Act. 20. 17.
[p] Ut Hieron ad Evagr.
[q] Act. 20. 25
[r] v. 28.

Quos autem B. Paulus hîc vocat Presbyteros, eoſdem in epiſtolâ
ad Timotheum (qui ipſe Epiſcopus Epheſi celebratur) appel-
[f] 1 Tim. 3. 8. *lat*[f] Διακόνους, Miniſtros. *Neq; aliter, poſtquam conſtituerat in*
[t] Philip. 1. 1. *Macedoniâ Eccleſias, ad exemplar Hieroſolymitanæ, Philip-*
[u] 1 Theſs. 3. 2. *penſem Epiſtolam inſcripſit*[t] Ἐπισκόποις, καὶ Διακόνοις Epiſcopis & Mi-
niſtris. *Sunt autem iſti*[u] Διάκονοι τοῦ Θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ. Miniſtri Dei, Chri-
2 Cor. 11. 23 / 3. 6. ſti; Διάκονοι καινῆς Διαθήκης τοῦ Εὐαγγελίου. Miniſtri Novi Teſtamenti, E-
Epheſ. 3. 7. / 2 Cor. 11. 15 vangelii: Διάκονοι Δικαιοσύνης, τῆς Ἐκκλησίας. Miniſtri Juſtitiæ, Ec-
Col. 1. 25. cleſiæ; *qualis fuit ipſe* Paulus. *Eadem fuit etiam Cre-*
tenſis Eccleſiæ politia, in quâ B. Paulus per Titum ordinari juſ-
[vv] Tit. 1. 7. *ſit*[vv] Presbyteros *&* Epiſcopum, *talem omninò, qualis Epiſco-*
pus, de quo ſcripſit ad Timotheum. Nimirùm ætate B. Pauli duo
fuerun Eccleſiaſtici ordinis gradus: Primus Apoſtolorũ, ſive, poſt
illorum diſceſſum, Epiſcoporum; *alter* Presbyterorum, *qui ſy-*
nonymicè dicuntur Miniſtri. *Neq; ſatis intellexiſſem quam ob*
cauſam Latina Hieronymi *verſio duobus iſtis, ad Philippenſes,*
& ad Timotheum, locis Græcam retinuerit vocem, quæ alibi per
Miniſtri *vocabulum trigeſiès exprimitur, niſi perlegiſſem iſta,*
quæ Pater ille fervidiùs ſcripſit ad Evagrium, & in dictum Titi
[x] Act. 20. 4. *locum. An verò ad hanc Epiſcoporum inſtitutionem pertineat*
[y] Apoc. 1. 11 *illa*[x] VII *virorum, itineris ſociorum, deſignatio: an illæ* VII *à*
B.[y] *Johanne celebratæ Eccleſiæ, non eſt hic diſquirendi locus.*

[z] Euſeb. Hiſt. 3. 10. *Cæterùm Eccleſia Hieroſolymitana diù non perſtitit Hieroſolymis;*
ſed imminente Urbis excidio[z] *migravit Pellam, Decapoleos urbem,*
ſub Jacobi ſucceſſore Symeone. Neq; rediiſſe unquam videtur:
[a] Mat. 24. 2. *Non ſanè ante Adrianum, quùm a Tito exciſa ſit Urbs, neq;*
[b] Euſeb. chr. *manſerit*[a] lapis ſuper lapidem; *non poſt conditam ab Adriano*
Æliam, quia[b] Judæis introeundi licentia ablata eſt.

Ex illo tempore duplex fuit Hieroſolymitanorum *Epiſcoporũ*
[c] Euſeb. l. 4. c. 5. *ſucceſſio: altera* Pellenſis[c] τῶν ἐκ περιτομῆς ἐπισκόπων; *qui*[d] Chriſtum
[d] Sulp. Sever l. 2. Deum ſub Legis obſervatione credebant, *& quia circumciſi*
[e] Euſeb. l. 4. c. 6. *erant, exulabant: altera* Ælienſis[e] τῆς αὐτόθι ἐκκλησίας ἐξ ἐθνῶν συγκροτηθείσης, *qui-*
[f] Oros. l. 7. c. 17. *bus*[f] Chriſtianis civitas permiſſa, *quod ritus Judaicos non adhi-*
berent. Urbem, terramq; patriam ingredi, &[g] genitalia muti-
[g] Spartian in Adriano. lare *vetitum fuit Judæis: de Judæo autem cognoſcebat Procura-*
[h] Sueton. Domit. c. 12. *tor, inſpiciendo*[h] an circumiectus eſſet. *Perperàm Euſebius,*
[i] Epiphan. hær. 66. §. 10 *quem ſequuntur*[i] *plurimi, Epiſcopos* τοὺς ἐκ περιτομῆς *intra paucos Tra-*
Niceph. chr. Alexan. chr. *jani Adrianique annos coarctat; cum ſeries illa, ex* XV *conſtans,*

ultra

ultra Severi tempora duraſſe, nec niſi cum ceſſatione Legalium *(ut loquuntur in Scholis) deſiiſſe videatur. Neq; tunc quidem deſiit Epiſcopatus ille.* [k] Zebennus Epiſcopus Pellenſis *Concilio Chalcedonenſi,* [l] Paulus Epiſcopus Pellius *Conſtantinopolitano ſubſcripſit. Interim Æ*lienſis *ſucceſſionis, ſicut Origo à Marco quodam obſcura, ita Auctoritas non parùm fuit imminuta.* [m] Ἐχρῆν τῶν Ἐπισκόπων ἐκ περιτομῆς ὄντων ἐν Ἱερουσαλὴμ καταςαθέντων τὸν πάντα κόσμον τούτοις συνέπεσθαι. Cum Epiſcopi ex circumciſione fuerunt Hieroſolymis, totus mundus illis obſequi debuit. *Novi autem Æliæ præſules non erant quidem Univerſales: erant tamen* αὐτοκέφαλοι, *neq; Cæſareæ, quod putarunt magni viri, neq; Antiochiæ ſubditi. Firmilianus, Cæſarienſis Cappadociæ Epiſcopus, Stephano Romano crimini dedit* [n] Non obſervari Romæ omnia æqualiter, quæ Hieroſolymis obſervantur. *Conſtantinopolitani patres Hieroſolymam agnoſcunt* [o] Omnium Eccleſiarum matrem: *Atque Hieronymus Apoſtolicam.* [p] Quid facient Orientis Eccleſiæ, quid Ægypti, et ſedis Apoſtolicæ? Oriens *eſt Diœceſis Antiochena;* ſedes Apoſtolica, [q] *Hieroſolymitana: neq; aliam ob cauſam Pater ille (poſt Euſebium) cumulavit utriuſque generis Epiſcopos, quàm ut ab Apoſtolo deduceretur ſeries.*

k Conc. Tom 3. p. 305.
l Tom. 4. p. 92. B.
m Epiphan. hær. 70. para. 10. p. 822. c.
An 256.
n Cyprian Epiſt. 75. p. 159.
An. 382.
o Theodoret hiſt. l. 5. c. 9.
p Epiſt. 53. adv. Vigilan.
q Rufin. l. 2. c. 21.

Ob antiquum ſedis honorem, in Concilio [r] *Nicæno honoratur Macarius Hieroſolymitanus;* ſalvâ *Euſebii* dignitate; *quia Cæſarea politica fuit Palæſtinæ Metropolis. Theodorus Balſamon Antiochenus ipſe Patriarcha, tunc ſtatui putat* κατὰ τὰ παλαῖα ἔθη, Hieroſolymitanum [ſ] præeſſe provinciis quæ in Palæſtinâ, in Arabia, & in Phænice. *Antiocheno poſtea litem de Diœceſeos limitibus movente, in Chalcedonenſi Concilio* [t] poſt multam contentionem, ex conſenſu *decretum eſt,* [u] Ut ſedes Antiochienſium habeat duas Phœnicias & Arabiam; ſedes autem Hieroſolymitana habeat tres Palæſtinas. *Nec quicquam ferè, quod Metropolitici ſubinde juris habebatur, non exercuerunt Antiſtites Ælienſes. Iſta autem omnia jam convaſare longum eſſet.*

An. 326.
r Can. 7.
ſ Bals in Can 6 Nicæn. p. 286. B.
t Part. 2. Act. 7.
Conc. Tom. 3. p. 364.

Dum imminebant Perſecutionum tempeſtates, uno Epiſcopi *nomine regebatur Eccleſia: nulla fuit cōſervandi limitis cura, aut de Primatu decertatio. Conceſsâ tandem Chriſtianis tranquillitate, ad Civilem plerumq; compoſita fuit Eccleſiæ Politia; & diverſi paulatim introducti ſunt Dignitatum Ordines.* Metropolitæ *nomen a provinciis Romanis in Eccleſiam tranſiit.*

Apri-

A primatu Urbium primum Epiſcoporum diſcrimen.

Archiepiſcopi *titulus Alexandriæ ortus eſt. Unus enim in*
[n] Eutych. Seldeni p.332. *Ægypto Epiſcopus fuit uſque ad Demetrium, qui*[u] *tres Epiſcopos inſtituiſſe dicitur; ejus autem ſucceſſor Heraclas, viginti. Ut a. maneret Metropolitæ Alexandrino ſuus honor, inventum eſt Archiepiſcopi nomen.* Petrus Alexandriæ Archiepiſcopus
[x] Hæres. 68. 69. p. 717. *nominatur*[x] *Epiphanio : fuit is poſt Marcum decimus ſextus.*
[y] Apolog. 2. p. 791. c. Alexander, *qui dicimus octavus,* Archiepiſcopus *dicitur*[y] *Athanaſio; qui primus omnium illius vocis meminit.* A° *demùm* 431, *in Concilio Epheſino, Cyrillus* Hieroſolymitanus *ſæpiſſime; etiam* Cæleſtinus Romanus *aliquoties Archiepiſcopi nomen obtinent.*

Anno 485. *Ab Oriente demùm id nomen derivatũ eſt in Occidentẽ.* Fœlix
[z] Epiſt. 5. T. C. 3. p.603. P III *vocem illam in Latinum ſermonem primus tranſtulit; ad Zenonem Aug. ſcribens,*[z] Acacium Archiepiſcopum *ap-*
Vict. Tun. chron. an. 540. 548. *pellat.* Carthaginienſes *autem primi ſexto ſæculo Novæ ſubjecti Romæ titulum hunc ſibi arripuerunt.*

Patriarchæ *titulus Judæis proprius fuit quamdiu ſtetit illorum res inter Chriſtianos. Poſtquam verò ab Honorio & Theodoſio*
A. 415. [a] Cod. Theo. l. 16. tit. 8. c. 22. *Augg.*[a] Codicilli Honorariæ Præfecturæ *demti ſunt* Gamalielo, *Patriarcharum poſtremo, vox illa in Eccleſiâ Chriſtianâ ambitioſè uſurpari cœpit. Dignitatis inſtitutionem ſedulò quæſivi; fruſtra tamen. Mitto Anacleti Clementiſque epiſtolas: mitto Arabicos Concilii Nicæni Canones, ab Alphonſo Piſano & Franciſco Turriano editos : mitto Cataphrygarum Patriarchas : ipſum Socratem mitto, qui hiſtoriam ad annum* 439 *contexens, primus omnium* Patriarchatus *inter dignitates Eccleſiaſticas retulit, illoſque in Concilio Conſtantinopolitano inſtitutos aſſerit: Quem errorem ſatis redarguit illuſtriſſimus & doctiſſimus*
[b] Baron. A. 381. par. 76. *Cardinalis*[b]. *Labente jam Quinti ſæculi dimidio,* Leo *Roma-*
[c] Conc. Tom 3. p. 28. 29. B. *nus* Patriarcha *appellatur à Theodoſio, in*[c] *Epiſtolis Chalcedonenſi Concilio præfixis; & in Epiſtolâ*[d] *ſubnexâ,* Anatolius *Con-*
[d] p. 515. f. *ſtantinopolitanus* Patriarcha *dicitur à Mæſiæ patribus. Fuerunt*
[e] p. 211. D. *etiam*[e] Πατριάρχαι διοικήσεως ἑκάστης Patriarchæ uniuſcujuſque Diœce-
[f] p. 336. A. ſeos; *quæ deinceps enumerantur iſtæ:* [f] Oriens, Pontica, Aſiana, Thracica, Illyricum. *Adeo ut non ſolùm Anatolius, ſed etiam Maximus* Antiochiæ, *Thalaſſius* Ceſariæ *Cappadociæ, Stephanus* Epheſi, *Athanaſius* Theſſalonicæ *Archiepiſcopi,*

eſſent

eſſent tunc Patriarchæ. *Daciæ, à barbaris oppreſſæ, nulla eſt ratio; nec Dioſcuri Alexandrini, in illo Concilio damnati. Aº. 512.* [g] *Flavianus vocatur* Antiochiæ Catholicus Patriarcha. *Et in Concilio Conſtantinopolitano ſub Mennâ, anno 536, Petrus* [h] Hieroſolymitanus, Patriarcha *vocatur. Eodem tempore, præter Romanum, Conſtantinopolitanum & Antiochenum, etiam Epiphanius* Tyrius *tùm* Archiepiſcopus *ſalutatur, tum* [i] Patriarcha: *quaſi illa Phæniciæ metropolis non eſſet Orientis Diœceſi ſubjecta. Tandem* Alexandrinus *Apollinarius, anno 553, in Conſtantinopolitana Synodo, ſemel atque iterum* Patriarcha [k] *vocatur;* Archiepiſcopi *autem titulo, tanquam magis proprio, ubique deſignatur. Alexandriæ Archiepiſcopus etiam in Edicto* [l] *Juſtiniani nuncupatur* Patriarcha.

[g] Marcell. Com. chron
[h] Conc Tom.4 p.3. f. & alibi.
[i] Ibid. p. 98. 99.
[k] Ibid. p. 209. B. p. 214. D.
[l] Edict. 13. c. 10.

Scilicet ætate illâ Epiſcopatus tres fuerunt gradus. I. *Exarchi Diœceſeon, qui vel* Archiepiſcopi, *vel* Patriarchæ *ſynonymicè dicebantur.* II. Metropolitæ *Provinciarum.* III. Epiſcopi *Civitatum. Frequens occurrit in Codice & in Novellis triplex* [m] *hæc Antiſtitum diſtinctio: nec rara inibi mentio* Patriarcharum [n] uniuſcujuſque Diœceſeos. *Quaſi eſſet illo ævo cuilibet Diœceſi ſuus Patriarcha; cuilibet Patriarchæ ſua Diocœſis.*

[m] Cod. l. tit. 4. c. 29. par. 2, 4. Novell. 6. 6. c. 3. 67. epilog. 120. c. 6. 123. 10, 22, 23, 25.
[n] Cod. l. i. tit. 4. c. 34. par. 5. Novell. 6. epilog. 7. epilog.

Obtinuit autem id jam inter Catholicos, quod S. Hieronymus non ita pridem exprobraverat Cataphrygis. [o] Apud nos (*inquit*) Apoſtolorum locum Epiſcopi tenent: apud eos Epiſcopus tertius eſt. Habent enim primos de Pepuſa Phrygiæ Patriarchas: Secundos, quos vocant Cenones: atque ita in tertium, id eſt pene ultimum locum Epiſcopi devolvuntur: quaſi exinde ambitioſior Religio fiat, ſi quod apud nos primum eſt, apud illos noviſſimum ſit.

[o] Epiſt. 54. ad Marcellam p. 600. B.

In Occidentali autem Eccleſiâ Patriarchæ *nomen ſub Theodorico rege primùm uſurpari videtur. Erat is quidèm natione Gothus, ſed Romanis imbutus moribus; Zenoni Imperatori Magiſter præſentis militiæ, filius adoptatus, & Cos. an. 484. ſub cujus regno refloruit admodùm Italia. Præter Italiam, ille* [p] Gallias ſuo acquiſivit imperio, & victis Bulgaribus Sirmium recepit, *Pannoniæ metropolim.*

[p] Caſſiodor Chron.

Illi tàm in Italiâ, quàm in [q] Dalmatiis & [r] Galliis (*aº 526*) *ſucceſſit Athalaricus filius. Caſſiodorus Latinorum primus*

[q] Caſſido. l. 8. ep. 4.
[r] 6.

 Patriar-

An. 532. [f] Caſsiod. Var. l. 9. Ep. 15. *Patriarcharum, tanquam ſoliti nominis, meminit in Reſcripto Athalarici ad Johannem* II. *P.* [f] quod etiam ad univerſos Patriarchas atque Metropolitanas Eccleſias voluit pertinere. *Epiſcopum Romanum,* MMM. *ſolidorum :* alios vero Patriarchas, *vel,* qui Patriarcharum honore reliquis præſident Eccleſiis, quando in Comitatu de eorum Ordinatione tractatur, intrà MM. ſolidorum jubet expendere. *Vetat ultrà onerari vel* Apoſtolicæ prçſulem Eccleſiæ, vel Patriarcharum Epiſcopum, *id eſt, tàm Romanum, quàm quemlibet alium Patriarchalem Epiſcopum ſub ſuâ ditione. De numero non conſtat. Intra Athalarici regnum fuerunt quinque* Metropoliticæ Eccleſiæ; *quarum Epiſcopi hìc intelligi videntur. Italiæ, in* XVII *diviſæ Regiones, duæ fuerunt Diœceſes : altera* Italia *dicta eſt, altera* Romania. [t] Μητρόπολις ἡ Ῥώμη τῆς Ῥωμανίας ἐστιν. Roma Romaniæ Metropolis. [u] Μεδιόλανον μητρόπολις τῆς Ἰταλίας. Mediolanum Metropolis Italiæ. *Sub* Româ X *fuerunt Regiones, quæ* Suburbicariæ *dictæ ſunt ; ſub* Mediolano VII *Diſtributio iſta ante Conſtantinum facta eſt. Nam in Aureliani Imperatoris edicto de Paulo Samoſateno ſunt* [v] Οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἐπίσκοποι, *id eſt, utriuſq; Diœceſeos. Conſtantinus etiam de Cæciliano ſcribit tùm* [x] Miltiadi Romæ, *tùm Merocli* Mediolani Epiſopo. *Sulp. Severus dicit Damaſum & Ambroſium fuiſſe* duos Epiſcopos, quorum eâ tempeſtate ſumma auctoritas erat. *Et in Concilio Taurinenſi utraque ponitur auctoritas* Ambroſii epiſcopi, vel Romanæ Eccleſiæ Sacerdotis.

[t] Athanaſ. ad Solit. p. 832
[u] ibid. p. 831. c.
[v] Euſeb. hiſt. l. 7. c. 24.
[x] Ibid. l. 10. c. 5.
Hiſt. Sac. l. 2. de Gnoſticis
Conc. Tom. 1. p. 702. cap. 5.

Tertia Italiæ Metropolis poſterioris fuit ſæculi. Ex quo Honorius Aug. Ravennæ conſederat, urbs illa Imperii ſedes perpetua ac domicilium extitit. Inde Reges Gothi, inde Exarchi imperaverunt Romanis : adeò ut illo Primariæ urbis jure, quo cum veteri Româ decertavit Nova, ipsa Roma diù fuit Ravennâ inferior. Verùm Ravennas αὐτοκεφαλίας *contrà* Romanos *impetus tuendæ ſatagebat ; donec Pipinus rex Galliæ, cedentibus Longobardis, Exarchatum Pentapolimque Pont.* Romano *in perpetuum conceſsit. Tenuit autem* Ravenna *tres Italiæ provincias : AEmiliam ; atque Flaminiam, ſive Picenum Annonarium, Mediolanenſis* [y] *olim Diœceſeos ; & Picenum Suburbicarium,* Romanæ.

An. 755.
[y] Ambroſ. Epiſt. 19. & 25 de Foro Cornelii.

Extrà Italiam duæ fuerunt ſub Athalarico Metropoles : altera

tera Jllyrici, altera Galliarum. Aquileia *priùs* [z] Dalmatiæ, *dein* [a] Italię *urbs fuit: verùm redactâ intrà Adduam Mediolanenſi Diœceſi,* [b] Venetiæ etiam Hiſtria connectitur, ut utręque pro unâ provinciâ habentur, cujus Aquileia civitas caput extitit.

Juſtinianus [*] In antiquis, *inquit,* temporibus Sirmii Præfectura fuit conſtituta, ibique omne Illyrici faſtigium, tam in civilibus quàm in Epiſcopalibus cauſis; poſtea autem Attilanis temporibus, ejuſdem locis devaſtatis, Apennius Præfectus Pr. de Sirmitanâ civitate Theſſalonicam profugus venit, tunc ipſam Præfecturam & Sacerdotalis honor ſecutus eſt. *Quod quidem de iſtis Illyrici provinciis intelligendũ eſt, quas Notitia* in partibus Orientis *recenſet. In Occidentis eadem ratio. Hiſce enim provinciis, etiamſi neq; Pr. Pr. eſſet, neq; Vicarius; tamen in Eccleſiæ primatum Aquileia ſucceſsiſſe videtur, & more ævi, Patriarchæ titulum induiſſe. Pacta autem eſt illa Jllyrici partitio a°. 437, cum Valentinianus* III *Eudoxiam,* [*] Thedoſii filiam in matrimonium accepit. [*] Placidia (*inquit Senator P. P.*) nurum ſibi amiſsione Illyrici comparavit; factaque eſt conjunctio regnantis diviſio dolenda provinciis. *Circà idem tempus* Notitiam *fuiſſe ſcriptam, ſuadent tùm iſta Illyrici diſtributio, tùm* [*] Numeri Placidi Valentinianici Fœlices, *à Placidiâ dicti. Poſt quinquennium contigit devaſtatio Sirmii. An eſſet unquam Sirmienſis Patriarcha, non liquet; neq; quis primus Aquileienſium. A° autem 568, quando Longobardi Jtaliam invaſerunt,* [c] Aquileienſi civitati B. Paulus Patriarcha præerat, qui ex Aquileiâ ad Gradum inſulam confugit. *Circa an. 605. Cum jam Longobardi Chriſtianam ſuſcepiſſent religionem,* [d] ordinatur Johannes Patriarcha in Aquileiâ Vetere cum conſenſu regis *Agilulfi*: In Grado quoque ordinatus eſt Romanis Candidianus. Et ex illo tempore cœperunt duo eſſe Patriarchæ. *Gregorius P.* II, *a° 729 (Paulo Diacono ſenior)* [e] Donatum Gradenſem Patriarcham *nuncupat,* Serenum, Forojulienſem Epiſcopum: *Patriarcham non appellat Eccleſiæ Romanæ minùs obſequentem. Forojulienſis autem dicitur non ab urbe, ſed a territorio. Nam Serenus &* [f] Superiores Patriarchę, quia in Aquileiâ propter Romanorum incurſionem habitare minimè poterant, ſedem

non

[z] Subſcrip. Conc. Arelat. Tom. 1. p. 266. A.
[a] Subſcr. Cõc Sardic. Tom. 1. p. 540. B.
[b] Paul. Diac. l. 2. c. 14.
[*] Novella XI.
[*] Caſſiodori Chron.
[*] Jd. Variar. l. 11. c. 1.
[*] Sect. 40.
[c] P. Diac. l. 2. c. 10.
[d] Paul. Diac. l. 4. c. 34.
[e] Epiſt. 15. & 16. in Conc. tom. 5. p. 456.
[f] Paul. D. l. 6. c. 51.

non in Foro Julii, ſed in Cormones habebant. *Ejus autem* [g] a° 837. ib. *ſucceſſor* [g] *Caliſtus ſedem in Forum Julii tranſtulit. Walafredus* [h] De reb. Eccl. c. 25. *Strabo (ſæculo nono)* [h] Patriarchæ Forojulienſis *meminit. Hodiè Aquileienſis Patriarcha Utini reſidet, et ſuffraganeos habet omnes Venetiæ atque Iſtriæ epiſcopos, à Verona uſque ad Polam; Gradenſis autem, ante annos abhinc ducentos, ab Eugenio P. IV in urbem Venetiarum tranſlatus eſt.*

Mediolanenſis Epiſcopus (tribus, quas diximus, amiſsis) quatuor retinuit Provincias; Liguriam, Alpes Cottias, Rhætiam Primam, & Secundam; Æmiliæ etiam partem, quando [i] Inter. 52. & 53. Leonis. A° 454. XX *epiſcopi Suffraganei* [i] *Synodicæ Euſebii ad Leonem Epiſtolæ ſubſcripſerunt. Mediolano autem ab Attilâ incenſo, poſtquàm Theodoricus rex nobilem Ticini regiam conſtruxerat, in quâ Longobardi dein ſedem regni habuerunt, illius Eccleſiæ* A° 556. *ſplendor paulatìm imminutus eſt; ſalvo interìm ſuæ libertatis privilegio. Pelagius P. in causâ Trium Capitulorum, Mediola-* [k] Pelag. Epiſt 3 & 5. Conc. tom. 4 p. 404. *nenſem atque Aquileienſem præſules, cum non poſsit ſuâ,* [k] poteſtate ſæculari *compeſcere voluit, Narſetem fruſtrà poſtulans, ut illos ad Juſtinianum* ſub cuſtodiâ dirigat. *Et in Monothelitarum causâ, Manſuetus Concilium habuit Mediolani, ſi-* A°. 680. *cut Agatho Romæ. Sanè Mediolanenſes olìm Epiſcopi, à ſuâ Synodo ordinati, nemini ſubjecti erant; ſed abſque provocatione judicabant. Tandem autem exciſo Longobardorum regno, tota Italia juriſdictioni Romanæ tributa eſt.*

[l] Athanaſ. p. 831. c. [m] Procop. Goth. l. 1. c. 11. *Galliarum Metropolis* [l] *Treveris olìm fuit ſub Romanis: illius autem* [m] *regionis, inter Rhodanum & Alpes, quam Gothi obtinuerunt, metropolis Lugduni fuiſse videtur; licèt iſtis temporibus Romanus Epiſcopus Vices ſuas Arelatenſi conceſſerit. Sub Theodorici atque Athalarici regnis Epiſcopos Lugdunenſes Patriar-* * A° 536. *chas dictos fuiſſe, illumque titulum, poſt Gothorum* * *deceſsionem, tenuiſſe veriſimile eſt; cum non ita multò poſt, a°* 567, Nicetius [n] l. 5. c. 10. Lugdunenſis *à Gregorio* [n] *Turonenſi; & Nicetii ſucceſſor* [o] Conc. tom. 4. p. 487. c. Priſcus Epiſcopus, *a°* 585, *in Concilio* [o] *Matiſconenſi* II, Patriarchæ *dicti ſint. At verò ſucceſsio iſta non fuit diuterna.*

Nam poſt Caſsiodori ætatem, Patriarchæ *vocabulum apud Latinos rariſsimè uſurpatum eſt. In Italiâ, neque Mediolanenſis, neque Ravennas, neque ipſe præſul Romanus illo titulo inſignitus eſt. Romanus quidem, licet inter primos* Patriarcha *ſalutatus*

lutatus ſit, nunquam tamen nomen illud aſſumſit, nec quemquam reperio, qui ſemetipſum Patriarcham nuncupaverit. Cum Nicolao P. reſpondendum eſſet ad Bulgaros,[p] Quot ſint veraciter Patriarchæ; *ille non ſibi dignitatem aſſerit, ſed* Eccleſiæ Romanæ, *quatenus* Apoſtolicæ. *Omnium autem Epiſcoporum ſedes olim* Apoſtolicæ *dicebantur. Romæ tamen Lateranenſe palatium*[q] Patriarchii *nomen habet; & viſuntur hodiè unius urbis*[r] quinque Patriarchales Eccleſiæ.

Aquileienſis autem Patriarcha inter Grecos forsàn numerandus eſt: ſanè inter illos ſeſſum ivit in Lugdunenſi Concilio. a° 1245.[s] Ex oppoſito tres Patriarchæ ordinati fuerunt, videlicet Conſtantinopolitanus, ad dextram Antiochenus, & Aquileienſis; de quo tertio ſcandalum eſt exortum, cum non eſſet de quatuor Patriarchis. *Græcos intellige, præter Romanum, qui Concilio præſidebat. Nam ex* XCII *illo Nicolai*[t] *reſponſo ad Bulgaros, a° 861; ex*[u] *Canone* XVII *Concilii Conſtantinopolitani* IV, *a° 870: ex Pſeudanacleti Pſeudoclementiſque epiſtolis, poſt id tempus fabricatis, & in Decretalia demùm derivatis, innotuerat Juriſconſultis celeberrima illa* Quinque Principalium Patriarcharum *diſtinctio.*

Anteà Gregorius M. (cujus tempore[1] *Severus in Grado fuit Patriarcha Aquileienſis)*[2] Quatuor patriarcharum *meminerat, qui fuerunt* in[3] quatuor præcipuis ſedibus antiſtites. *Neque enim plures quàm quatuor fuerunt in Oriente* αὐτοκέφαλοι ϗ αὐτόνομοι, *poſtquam Thracica, Macedonica, Aſiana, Pontica diœceſes Conſtantinopoli ſubjicerentur. Verùm manebat tunc temporis in Eccleſia triplex Epiſcoporum gradus: adhuc dignitas Archiepiſcopalis Patriarchali fuit æqualis.*[w] *Iſidorus Hiſpalenſis Gregorii diſcipulus* Archiepiſcopus *inquit* Græcè dicitur ſummus Epiſcoporum: tenet enim vicem Apoſtolicam, & præſidet tam Metropolitanis, quàm Epiſcopis cæteris. *In Concilio*[x] *Trullano, a° 680,* Romanus, Conſtantinopolitanus, Antiochenus & Ravennas; *& in Concilio Niceno* II, *a° 787, Adrianus* Romanus, *& Taraſius* Conſtantinopolitanus Archiepiſcopi *dicti ſunt.*

Nono etiam Sæculo duravit Triplex Ordo: Tituli autem quàm plurimùm immutati ſunt. Archiepiſcopus *à primo delapſus loco Metropolitæ æquiparatur; & Patriarcha* Primatem

[p] Conc. tom 6. p. 622. A.
[q] Anaſtas ubique.
[r] Baron. a° 1057. §. 19.
[s] Conc. tom. 7. §. 2. p. 850. E.
[t] Conc tom. 6. p. 62?.
[u] ibid. p. 833.
[1] P. Diac. l. 3. c. 27.
[2] Epiſt. l. 7. ep. 5.
[3] epiſt. 54.
[w] Orig. l. 7. c. 12.
[x] Conc. tom. 5. p. 30. A.B.

parem

parem habet. Rabanus Maurus Abbas Fuldenſis [y] Ordo *inquit* Epiſcoporum tripartitus eſt, id eſt in Patriarchis, Archiepiſcopis, qui & Metropolitani ſunt, & in Epiſcopis. *Locus ille (ut obitèr dicam) apud Iſidorum, à recentiore manu interpolatus, ita legitur* [z] Ordo Epiſcoporum quadripartitus eſt (i) in Patriarchis, Archiepiſcopis, Metropolitanis & Epiſcopis: *Quæ quidèm nec Iſidoro ipſi, nec illius ævo conſentanea ſunt. In Concilio Conſtantinopolitano* IV [a] Archiepiſcopus, aut Metropolitanus *præeſt* Epiſcopis, Patriarchæ *ſubditus. Atque inde eſt, quod* [b] *Nicholaus P.* Ortenſem Archiepiſcopum; *& Paulus Diaconus* [c] Angilramnum Metenſem Archiepiſcopum *vocat. Porrò apud Orientales evileſcebat adeò Archiepiſcopi nomen, ut poſtponeretur Metropolitæ. Ex Diſpoſitione Leonis Imp. cognomento Philoſophi (imperavit is ultrà an. 900) recenſentur Patriarchæ Conſtantinopolitano ſubditæ,* [d] *Metropoles* LXXXI, *Archiepiſcopatus inſuper* XXXIX; *quibus cùm nulli ſubeſſent Suffraganei, novus fit epiſcoporum Ordo; ipſis epiſcopis, titulo tenùs, major; Metropolitis verò juriſdictione minor. Subſedente Archiepiſcopo, emergit Primas. Nicholaus P. qui Epiſtolam* [e] Patriarchis, Metropolitis, & reliquis Epiſcopis *inſcribit;* [f] Rodulfum Bituricenſem Primatem & Patriarcham *appellat; & Hincmarum* [g] Primatem Belgicæ *Galliæ confirmat, id eſt in primo gradu. Optimus ſui temporis interpres ipſe Hincmarus* [h] Archiepiſcopos & Metropolitanos *conjungit ſecundo loco; primo autem collocat* Patriarchas vel Primates, qui duobus his nominibus in unius Prioratus funguntur officio: *& Hieroſolymitanum Conſtantinopolitanumque antiſtites* inter Patriarchas & Primates computat.

Cæterùm Primatis *titulus, minùs ſublimis olim, & vetuſtiſſimis temporibus in Eccleſiâ Latinâ uſitatus, à* primâ cathedrâ *vel* ſede Epiſcopi *originem duxit. A° 305, in Eliberitano Hiſpaniæ concilio, verba ſunt de* [i] eo loco, in quo Prima Cathedra conſtituta eſt Epiſcopatus: *vel* Primæ Cathedræ Epiſcopus.

Crebrius autem & clarius id nomen in Africâ; in quâ plures cum eſſent Civiles Provinciæ, unicus tamen erat Metropolita Carthaginenſis; ſub quo [k] Univerſa Africæ provincia, *ſive diæceſis; &* [l] omnes Epiſcopi cis mare poſiti. *Reliqui ſingularum provinciarum*

[y] L. 1. c. 5. initio.
[z] Orig. l. 7. c. 12.
A° 861.
[a] Can. 17. & 26. & 19. Conc. Tom. 6. p. 834.
[b] Epiſt. 26. ibid. p. 553. B.
[c] De Long. l. 6. c. 16.
[d] Jus. Gr. Rom. Leuncl. p. 88. & p. 244.
[e] Con. Tom. 6. p. 486.
[f] Conc. Gall. tom. 3. p. 235. Epiſt. 39.
[g] Conc. T. 6. p. 626.
[h] Hincm. LV. Capp. c. 17. tom. 2. Edit. Sirmondi p. 441.
[i] Canon. 58. Con. T. 1. p. 235. A.
[k] Cyprian. Epiſt. 45.
[l] — Ep. 40.

provinciarum epiſcopi ſuum habuerunt Primatem, qui non alio nomine dictus eſt, quàm [m] Primæ ſedis Epiſcopus. *Prima autem ſedes non erat provinciæ* [n] Metropolis, *ſed quæcunque civitas, in quâ* [n] Prioris Epiſcopi *ſedes contingeret, qui antiquiore ordinationis promotione, &* [o] Epiſcopatus ætate *reliquis prælatus eſt. Hinc in rebus Africanis Primates non rarò* Senes *vocantur : Cautumque eſt,* [p] Ordinatos literas accipere ab ordinatoribus ſuis, continentes Conſulem & Diem : ut nulla altercatio de poſterioribus vel anterioribus oriatur. *Et quidem vox illa propriè Afris attribui videtur. Quem Syricius ad Afros,* [q] Primatem ; *Innocentius, rem ipſiſſimam ad Epiſcopum Gallum ſcribens,* [r] Metropolitanum *appellat. Primas itaque initiò fuit Epiſcoporum primus ; & in Africâ Senior Epiſcopus pro Metropolitâ fuit provinciæ. Extrà Africam Metropolita provinciæ Primatis honorem habuit. Arelatenſis & Viennenſis Epiſcopi in Concilio Taurinenſi decertarunt* [ſ] de Primatus honore : *cauſa* Metropoli *eſt adjudicata. Leo Magnus* [t] Primatis & Metropolitani *vocabulis promiſcuè uſus eſt. Apud Hiſpanos,* [w] Honor Primatus, *Toletanæ Eccleſiæ conceſſus, eſt* [v] Metropolitani nominis authoritas. *Edixit rex Gundemarus,* [w] ut ſicut Bætica, Luſitania, vel Tarraconenſis provincia ſingulos habent Metropolitanos, ita & Carthaginenſis unum veneretur Primatem, et inter omnes Comprovinciales ſummum Antiſtitem. *De Primatu etiam extra Africam, magna fuit* Epiſcopalis *ætatis ratio. Metropolitica ordinandorum in alienâ provinciâ Epiſcoporum poteſtas Proculo Maſſilienſi adjudicata eſt,* [x] ut non tam civitati ejus, quam ipſi deferretur, honore Primatus, & ut in diebus vitæ ejus Primatus habeat dignitatem. *Hilarus P.* [y] Ordinandorum Epiſcoporum poteſtatem *pertinere cenſuit ad* antiſtitem, qui ævo honoris Primas eſſe dicitur, & quem repererit Epiſcopalis ordo Primatem. *Neque aliter Gregorius M. ad Syagrium* [z] Cæteros, *inquit,* Epiſcopos ſecundùm Ordinationis ſuæ tempus ſua tenere loca decernimus : *& de Epiſcopis noſtris, ad Auguſtinum,* [a] Ipſe prior habeatur, qui priùs fuerit ordinatus. *Quod & noſtrates poſteà* [b] Ex concilio, *inquiunt,* Toletano IV, Mileuitano, atque Bracarenſi ſtatutum eſt, ut ſinguli ſecundùm ordinationis ſuæ tempora ſedeant.

[m] African. Canon. Gr. 39.
[n] Vide Canon. 86.
[o] Auguſtin. epiſt. 217. ad Victorin.
[p] Canon. 89.
[q] Conc. T. 1. p. 694. f.
[r] Ibid. p. 753. f.
A° 397.
[ſ] Conc. Tom. 1. p. 702.
A°. 440.
[t] Leo, Epiſt. 91. ad Theodorum Forojul.
[u] Conc. Tom. 4. p. 536. A.
A° 610.
[w] p. 537. D. f.
A°. 397.
[x] Conc. Tom. 1. p. 703. A.
A° 462.
[y] Hil. Epiſt. 8. c. 2. Conc. T. 3. p. 574. D.
A° 592.
[z] Greg. Epiſt. l. 7. ep. 114.
[a] l. 12. epiſt. 15.
[b] Baron. A° 1075 §. 36. ex Lanfranci Epiſtolis.

Primatum ergò intra Secundum Epiſcopatus Ordinem diû
[c] Hincmar. loc. cit. *contineri, &* [c] Metropolitanos Primates eſſe ſingulos ſingularum Provinciarum, *ſatis conſtat. Tandem verò ambitioſa ſurrexit Metropolitarum* πρεσβεῖα, *fuitque ipſorum Primatum pri-*
[d] Ibid. *matus; cum* [d] prælationem Primas Metropolitanorum habere debeat; *quem, Hincmari ætate, æqualem Patriarchæ fuiſſe diximus.*

Verùm diuturna non fuit iſta paritas. Poſtquam enim Patriarchis, *ex definito illorum numero, major acceſſerat honor; Primas, in medio derelictus gradu, Metropolitâ quidem major fuit, ſed Patriarchâ minor.*

Sed nec Patriarchæ principalitatem ſuam tueri potuerunt: gliſcenti ambitioni ſuccubuêre; & Summam Hierarchiæ apicem occupavit Papa; *Vocabulum omnibus non ita pridem Epiſcopis, etiam & Abbatibus nonnullis commune. Octava Synodus, a° 870, primo recenſet loco* Papam Senioris Romæ; deinceps autem Conſtantinopoleos, Alexandriæ, Antiochiæ atque Hieroſolynorum Patriarchas. *Quod quidem,*
[e] Dictat. Papæ art. 11. Con. Tom. 7. ℱ. 1. p. 362. d. A° 1075. A°. 1151. *dictante Gregorio* VII, [e] Quòd unicum eſt Nomen in mundo, *& compilante poſthac Decreta Gratiano, in Jus tranſiit. Ad hunc itaque modum in Eccleſiâ tandèm iſti numerabantur Dignitatum gradus.*

1 *Papa.* 2 *Patriarcha.* 3 *Primas.*
4 *Metropolita.* 5 *Archiepiſcopus.* 6 *Epiſcopus.*

Sanè non defuerunt inter veteres viri boni & cordati, qui Reip. Chriſtianæ intereſſe exiſtimarunt, veræ fidei præſidium, & ὁρμητήριον *in ſede Romanâ collocari. Concilium Epheſinum*
[f] Con. Tom. 3. ℱ. 2. Act. 2. p. 326. D. *gratias egit Cæleſtino,* [f] τῷ φύλακι τῆς πίστεως, Cuſtodi fidei. *Leo Magnus, magni in Oriente nominis, ſtrenuus fuit fidei propugnator contrà Neſtorianos, Eutychianos, Dioſcurum, alios. Qui neſcit Pontifices Romanos doctrinam Chriſtianam per aliquot ſæcula ſartam tertam conſervaſſe, næ is rerum Eccleſiæ parùm peritus eſt. Quis Gregorii Magni in reſtaurandâ re Chriſtianâ ſolertiam pro merito celebrare poteſt? Quis noſtratium non ingratus illius immenſitatem beneficii non agnoſcit?*

At verò vetuſtioribus ſæculis non incelebris fuit Britannorum religio. Nam ut omittamus Joſephi Arimathæi adventum, & Lucii regis Legationem, luculentus eſt Britannicæ

fidei

fidei teſtis Tertullianus Afer. [g] Britannorum inacceſſa Ro- [g] Adv. Jud.
manis loca, Chriſto verò ſubdita. *Arelatenſi concilio tres* c. 7.
interfuerunt è Britanniâ Epiſcopi ; è ſingulis (ni fallor) pro- A°. 314.
vinciis : è Maximâ Cæſarienſi, [h] Eborius Epiſcopus de civi- [h] Conc.
tate Eboracenſi ; *è Britanniâ Primâ,* Reſtitutus Epiſcopus de Gall. Sirmondi p. 9.
civitate Londinenſi ; *è Britanniâ Secundâ,* Adelfius Epiſco- A°. 347.
pus de civitate Col. *Legionenſium, vel Car-leonenſium, non* [i] Athanas
Londinenſium. *In* [i] *Sardicenſi concilio* ἐξ ἐπαρχιῶν Βρετανίων *adfuerunt* Apol. 2. p. 720.
Epiſcopi : & in Ariminenſi, [k] Tres ex Britanniâ, tàm pau- A° 359.
peres, ut nihil proprium haberent. [k] V. Sulp. Seu. l. 2. hiſt.

Sed quid ego ſpicilegium poſt uberrimam meſſem? [l] De Bri- [l] Impr. Dublinii.
tannicarum Eccleſiarum primordiis *uſque ad Auguſtini miſ-* A°. 1639.
ſionem non ita pridem ſumma cum laude ſcripſit Jacobus Uſſe-
rius Archiepiſcopus Armachanus, *vir ob eruditionis immen-
ſitatem, morumque ſanctitatem toto Orbi Venerandiſsimus ; ob
benevolentiam mihi colendiſsimus.*

Poſtquam [m] Saxones à mari uſque ad mare devaſtantes, [m] Matth. Weſt :
Chriſtianitatem penè totam in Inſulâ deleviſſent ; *placuit* A°. 511.
*tandem Benignitati Divinæ Evangelium à patriâ noſtrâ poſt-
liminiò recipi ; & tunc cum Sol Eccleſiæ, incurſu Saracenorum,
occidit in Oriente, ortus eſt in Occidente. Audiamus Bedam.
Gregorius P.* [n] qui totus erga animarum lucra vacabat, divi- [n] Beda hiſt. l. 1. c. 23.
no monitus inſtinctu, anno circitèr 150 ab adventu Anglorum, A°. 596.
in Britanniam miſit Auguſtinum, & alios fermè 40 cum eo
Monachos, prædicare verbum Dei genti Anglorum. [o] Ac- [o] —— c. 25.
ceperunt autem de gente Francorum interpretes ; *quia lingua
Teutonica utrique genti communis. Regnabat tunc in Cantio Ethel-
bertus, qui* uxorem habebat Chriſtianam, de gente Fran-
corum, nomine Bertham. *Baptizato tandem rege, crevit in-* [p] —— c. 27.
diès credentium multitudo. [p] Intereà Auguſtinus Arelatum
rediens, Epiſcopus ordinatus eſt. *Gregorius duas Britanniæ* [q] —— c. 29.
Diœceſes inſtituit ; Londinenſem & Eboracenſem ; utrique [q] duo-
decim Epiſcopos *ſuffraganeos ordinari juſsit, ut* Metropoli-
tani honore perfruatur *uterque : Eboracenſem verò,* omneſque
Britanniæ ſacerdotes, *Auguſtini, quoad vixerit, diſpoſitioni ſubje-
cit : ita tamen, ut* poſt ejus obitum, eſſet inter Londoniæ & E-
boracæ civitatis epiſcopos inpoſterum honoris iſta diſtinctio,
ut ipſe Prior habeatur, qui priùs fuit ordinatus. *Pallium Au-*

 guſtino

guſtino miſit; Eboracenſi quoque, Deo favente, miſſurus. Fuit [r Malmesb. Pont. Ang. l. 1.] *itaque Auguſtinus Metropolita Londinenſis;* [r] quia ſcilicet ad id tempus Dorobernenſis obſcuræ urbis notitia Romanos non attigiſſet.

Eventus autem Gregorianæ diſpoſitioni non reſpondit. Au- [ſ Beda l. 2. c. 3.] *guſtinus enim duos tantum ordinavit epiſcopos;* [ſ] *Juſtum Roſ-ſenſem, et Mellitum ad prædicandum ultrà Thameſin; qui cùm* [t — c. 5.] *Londoniæ aliquot annis docuiſſet, pulſus eſt; et cum Juſto,* [t] ne inter Barbaros ſine fructu reſiderent, *in Galliam ſeceſſit.* [u — c. 6.] *Laurentius etiam (qui Auguſtino ſucceſſerat)* [u] Britannniam relicturus erat. *Adeò conclamatum eſſet de Eccleſiâ noſtrâ, niſi Eadbaldus (qui poſt Ethelbertum patrem regnavit in Cantio) idololatricam exuiſſet mentem. Redierunt itaque Mellitus, qui* [w A° 624.] *ſucceſſit Laurentio; & qui Mellito,* [w] *Juſtus. Ad hunc Bonifa-* [x — c. 8.] *cius V* [x] pallium *miſiſſe dicitur : ſed vix quadrat chronologia. Eadbaldi regis ſororem, Edelburgam Edwinus rex Nordan-* [y — c. 9.] *humbrorum in uxorem petiit : nuptam comitatus eſt* [y] Paulinus, Epiſcopus a Juſto ordinatus, a° 625, *qui fælicem initiò operam navavit Eboraci, & Lincolinæ, ubi Honorium Juſti ſuc-* [z — c. 17.] *ceſſorem conſecravit Epiſcopum : ideò Honorius P.* [z] duo pallia utrorumque Metropolitanorum, id eſt Honorio & Paulino direxit; *ut decedente altero, alter ſucceſſorem ſtatuat. Verùm irrita iſtæc omnia. Nam a° 633 occiſo in acie Ed-* [a — c. 20.] *wino,* [a] *Paulinus fugatus Cantium rediit, & Roſſenſi Eccleſiæ, poſt Romanum, præfuit. Eccleſia itaque Anglicana intrà Cantianos limites iterùm redacta eſt : neque ulla adhuc fuit Epiſcoporum ſucceſſio, præterquàm Roſſenſium, & Cantuariorum.*

[b Beda l. 2. c. 15.] *Paulò poſt Sigebertus (filius Redwaldi, qui* [b] jamdudum in Cantio Sacramentis Chriſtianæ fidei imbutus eſt, ſed fru-[c — l. 3. c. 18.]ſtra) [c] *fratri Eorpwaldo (qui ſuaſu Edwini fidem Chriſti ſuſceperat, moxque occiſus fuerat) in regno* Orientalium Anglorum *ſucceſſit. Hic,* vivente fratre, cum exularet in Galliâ, lavacrum baptiſmi ſuſcepit: *Regnanti adfuit Fœlix Burgundus,* [d — l. 3. c. 7.] *Epiſcopus ab Honorio ordinatus,* [d] accepitque ſedem Epiſcopatus in civitate Dummock. *Eodem ferè tempore Honorius P. in Britanniam miſit Byrinum Epiſcopum, qui Occidentalium Saxonum regem Cynigilſum ad fidem convertit. Ejus bap-* [e — c. 3.] *tiſmo adfuit* [e] *Oſwaldus gener, rex Northumbrorum, qui a*

Scottis

Scottis (apud quos exulans ipſe Chriſtianam fidem ſuſceperat) impetraverat Aidanum, cui Lindisfarnenſem inſulam in Epiſcopatus ſedem conceſſerat. Byrino autem Epiſcopalis ſedes fuit Dorcaceſtria.

Fœlix fauſtumque hoc ſub duobus Honoriis Eccleſiæ Anglicanæ incrementum. De Româ Byrinus; de Burgundiâ Fœlix; de Scottiâ Aidan, Occidentem, Orientem, Septentrionem divino verbo illuminarunt. Ad Auſtrum etiam, a° 640, [f] Earcombertus rex Cantii, primus regum Anglorum, idola deſtrui, & jejunium 40 dierum obſeruari præcepit. *Interim Mercii, qui mediterranea inter Thameſim & Humbrum, longè maximam inſulæ partem, tenuerunt, rudes fuerunt Evangelii. Ultrà Sabrinam Britones, licet Chriſtiani,* [g] fidem religionemque Anglorum pro nihilo habebant, neque in aliquo eis magis communicabant, quàm Paganis.

[f] Bed. l. 3. c. 8.

[g] Bed. l. 2. c. 20.

A° 655, Honorio ſucceſſit in [h] cathedrâ Dorovernenſi ſextus Deuſdedit de gente Occidentalium Saxonum; quem ordinavit Ithamar Roffenſis. *Illo ſedente, ad fidem converſi ſunt Sigbertus* [i] *rex Orientalium Saxonum, &* [k] *Penda rex Merciorum: reges ambo à Finano Lindisfarnenſi epiſcopo baptizati ſunt in villâ* [l] *regiâ* Ad murum *dictâ. Cedd fuit aliquandiù epiſcopus Orientalium Saxonum: Merciorum autem primus epiſcopus fuit Diuma Scottus. Tandem, a° 668, Vitalianus P.* [m] Eccleſiis Anglorum Archiepiſcopum miſit monachum Romanum Theodorum, natum ex Tharſo Ciliciæ, virum Græcè & Latinè inſtructum.

[h] —— l. 3. c. 20.

[i] —— c. 22.

[k] —— c. 21.

[l] —— c. 24.

[m] Beda l. 4. c. 1.

Hic primus (quantum video) Archiepiſcopi titulum in Britanniam attulit. Ita appellatur Theodorus in [n] *Concilio Romano; & in Epiſtolâ* [o] *Agathonis P. ad Synodum Conſtantinopolitanam* III; *&* [p] Pœnitentialis libri, *quem ſcripſit ille,* capitulum 65^tum^ *agit* de Ordinatione Archiepiſcopi. *Beda quidem, &* [q] *Bonifacius noſtras Moguntinus Archiepiſcopus Theodori deceſſores* Archiepiſcopos *appellant; & Normannici ſcriptores ab Eleutherii P. tempore Archiepiſcopos in Britanniâ ſtatuunt. Verùm iſta ad morem ævi, in quo ſcripſerunt, non ad fidem veterum monumentorum dicta ſunt. Rectè olim Guilielmus Neubrigenſis notavit* Ne [r] unum quidem Archiepiſcopum unquam habuiſſe Britonas. *Nondum enim ætate Auguſtini apud Occidentales Archiepiſcopi*

[n] Spel. Conc. A° 680.

[o] Conc. tom. 5. p. 64. E.

[p] Spelm. ib. p. 156.

[q] Epiſt. 1. ad Zach. P. & 5. Conc. Gall. tom. 1. p. 531.

[r] Proœm. hiſt.

chiepiſcopi vocabulum in uſu fuit. Gregorius M. Pallium conceſſit[f] *Auguſtino noſtro,*[t] *Virgilio Arelatenſi,*[u] *Syagrio Auguſtodunenſi, aliiſque Metropolitanis, ſub* Epiſcopi *titulo. Nec quenquam facilè reperies inter Latinos, qui à ſcriptore illius temporis Latino Archiepiſcopus appelletur. Scio Gregorium non tantùm* [w] *Euſebium* Theſſalonicenſem *&* [x] *Johannem* Corinthium, *ſed etiam* [y] *Januarium* Calaritanum, *&* [z] *Marinianum* Ravennatem, Archiepiſcopos *appellare. Et paulò ante Gregorium,* [a] *Victor Tununenſis* Reparatum; [b] *Liberatus* Capreolum, Carthaginenſes Archiepiſcopos *nuncupant. Verùm iſta omnia ad Græcam ſcribendi formulam accommodata ſunt. Iſtis enim temporibus tàm Carthago, quàm* [c] *Sardinia & Ravenna, Conſtantinopolitano ſubjectæ Imperio, Græcæ accenſebantur Eccleſiæ. Ac licet in Concilio Matiſconenſi* II *definitum ſit,* [d] ut Archiepiſcopus Miſſas ſine Pallio non dicat: *Iſidorus tamen ejuſdem ævi ſcriptor interpretationem vocis, tanquam novitiæ & peregrinæ, exhibet.* Archiepiſcopus, *inquit,* [e] Græcè dicitur ſummus Epiſcoporum.

Theodorus itaque[f] primus erat Archiepiſcopus; cui omnis Anglorum Eccleſia manus dare conſentiret. *Ille a° 673* [g] Concilium cogit Epiſcoporum, in loco qui dicitur Herudford: *convenerunt de ſingulis Regnis,* Biſi Orientalium Anglorum Epiſcopus, Putta Rhofenſis, Eleutherius Occidentalium Saxonum; VVinfridus Merciornm epiſcopus; VVilfridus Nordenhumbrorum epiſcopus per legatarios affuit. *Abfuit Wina, qui nuper à Vulfero rege Orientalium Saxonum* precio emerat ſedem Londoniæ. *Quot Regna, tot Epiſcopi. Cantiani duos habuerunt Epiſcopos; Auſtrales Saxones adhuc nullum. Sancitum eſt hoc Concilio*[h] ut nullus Epiſcoporum ſe præferat alteri per ambitionem, ſed omnes agnoſcant tempus & ordinem conſecrationis ſuæ. *Et* ut plures Epiſcopi, creſcente numero fidelium, augerentur. [i] Itaque Theodorus perluſtrans univerſa, ordinavit locis opportunis Epiſcopos. [k] *Apud Orientales Anglos præter Æccam Dommocenſem conſtituitur Bedwinus Helmhamenſis: apud* [l] *Mercios, pro uno Vinfrido, conſtituuntur Sexvulfus Lichfeldenſis, Edherus Lindeſſenſis, Boſelus Wicciorum, ſive Vigornenſis, & Putta Herefordenſis: apud Northanhymbros, pulſo Wilfrido, præter*

Ætam

[f] Greg. Epiſt. l. 2. ep. 15.
[t] l. 4. ep. 55.
[u] l. 7. ep. 114.
[w] L. 7. Ind. 2. ep. 6.
[x] l. 1. Epiſt. 26.
[y] l. 1. Epiſt. 62.
[z] l. 7. Epiſt. 1.
[a] Chron.
[b] Conc. tom. 4. p. 382. A° 548.
[c] Ex Conſtitutione Juſtiniani Aug. a° 534. Cod. l. 1. tit. 27.
[d] Can. 6. a° 581.
[e] Orig. l. 7. c. 12.
[f] Beda l. 4. c. 12.
[g] c. 5.
[h] ibid.
[i] Bed. l. 4. c. 2.
[k] c. 5.
[l] c. 6.

Ætam Lindiſfarnenſem, ſive Berniciorum, ordinati ſunt à Theodoro[m] Boſa Eboracenſis, ſive Deirorum epiſcopus, & mox Tumbertus Haguſtaldenſis: Occidentalium Saxonum duo erant Epiſcopatus, Wintonienſis & Shirburnienſis.

Ad hunc modũ Eccleſia Anglicana infantula adhuc à Theodoro Archiepiſcopo provecta eſt & ſtabilita: adultã verò [n] Cantuarienſem provinciã per parochias diſtribuiſſe perhibetur. VVilfridus interim, licèt causã Romæ obtinuerit, reſtitutionẽ non adeptus eſt: divertens igitur ad Auſtrales Saxones, Evangeliũ ibi prædicavit, & ab Edilwalchio rege[o] Sæleſeienſẽ inſulã accepit; ubi Epiſcopatũ exercuit; ubi homines loci (quos cum agris rex ei donaverat) baptizando, ſervos & ancillas 250, libertatẽ donando, jugo ſervitutis abſolvit.[p] Hoc ergò ordine poſtquã omnes Britannorũ provinciæ fidẽ Xp̃i ſuſceperant, ſuſcepit & inſula Vecta; poſt nonageſimũ ſcilicet ab adventu Auguſtini annũ. Tantæ molis erat Doctrinã condere Chriſti.

Cæterùm quantò lentior, tantò uberior fuit Religionis Anglicanæ meſſis. Templorum extructiones, Decimarum oblationes, Monaſteriorum fundationes ingentia ſunt Pietatis veteris monumenta: Sanè crebra fuerunt illorum temporum Jejunia, Orationes ſedulæ, Eleemoſynæ inſignes. Liceat mihi trita trans Alpes, Religionis ergò, itinera commemorare; cum Romæ, inter diverſarum nationum Scholas, ſive contubernia, illa quæ Saxonum, ſive Anglorum fuit in Vaticano ſuburbio, omnium ſit celeberrima; utpote quæ loco nomen indidit, teſte[q] Anaſtaſio. Per quorundam, inquit, gentis Anglorum deſidiam, omnis illorum habitatio, quæ in illorum linguâ [r] Burgus dicitur, combuſta eſt. Ac licèt Leo IV ſuburbium illud muro circumdederit, & de ſuo nomine Leoninam Civitatem nuncupaverit, obtinet tamen hodiè Anglicanum [ſ] Burgi vocabulum.

Quis non miratur XXX [t] Reges & Reginas Angloſaxones intrà 200 annos, contemptis mundi illecebris, religioſam obiiſſe ſolitudinẽ? Quis magnificam in condendis monaſteriis profuſionem non ſuſpicit?

Cum autem tanto monaſticæ vitæ ardore flagraverit ætas illa, videamus quibus initiis, quibuſque gradibus diſciplina iſta in Eccleſiam recepta fuit.

Nugantur ſcriptores iſti, qui Monachiſmum Chriſtianiſmo vetuſtiorem ſtatuunt: neq; locum hìc habent Ἀσκηταί, Θεραπευταί, Ἱκεταί illi apud Euſebium[u], qui ad Chriſtianos tranſtulit id, quod [w] Philo de Judæorũ Eſſæis ſcripſerat. Monaſticum vivendi genus originẽ in Ægypto habuit.

[m] c. 12.
[n] Antiq. Cant. v. Theod.
[o] Bed. l. 4. c. 13.
[p] c. 16.
[q] In Vita Paſchalis I p. 149.
[r] buꝛg
[ſ] Il Borgo.
[t] Capgravii Chron. MS.
[u] Hiſt. Eccl. l. 2. c. 16.
[w] De Vita Contempl.

habuit.[x] Anachoreticæ vitæ auctor Paulus, illuſtrator Antonius; *qui annũ agens 105, in eremo*[y] *obiit a° D^{i} 357.*[z] Pachumius monachus, fundator Ægypti cœnobiorũ, ſcripſit Regulam utriq; generi Monachorũ aptam; *quam*[a] *Hieronymus in Latinum vertit.*[b] Tria, (*inquit ille*) ſunt in Ægypto genera Monachorum. Primum, Cœnobitæ in communi viventes: diviſi per decurias atq; centurias, ita ut novem hominibus decimus præſit; & rurſus decem præpoſitos ſub ſe centeſimus habeat: manent ſeparati, ſed junctis cellulis. Secundũ, Anachoretæ, qui ſoli habitant per deſerta. Tertium eſt *eorum, qui* bini, vel trini, nec multò plures ſimul habitant, ſuo arbitratu ac ditione, quàm plurimùm in urbibus & Caſtellis.[c] *Primus autem Syriæ monachus fuit Hilarion.*[d] *Baſilius idem vivendi inſtitutũ ſuſcepturus, & in Pontum illaturus*[e] multos invenit in Ægypto monachos: alios in Palæſtinâ, & in Cœloſyriâ, & Meſopotamiâ; quorum admiratus eſt tùm in diætâ temperantiam, tùm in laboribns tolerantiam. *E Meſopotamiâ in Scythiam monachiſmum tranſtulit*[f] Audæus, qui à Conſtantio relegatus, monaſteria fecit in Gothiâ. *S. Hieronymus Bethlehemi agens,*[g] De Indiâ, *inquit,* Perſide, Æthiopiâ monachorum quotidiè turmas ſuſcepimus: *tanta fuit inſtituti hujus in Oriente dilatatio. Verùm uniformis non erat Orientalium monachorum diſciplina.*[h] In mandris (i) monaſteriis Meſopotamiæ comas muliebrem in modum producunt, & ſacco conſpicuo incedunt; *quod alibi nefas. De nimiâ vitæ auſteritate Ponticorum monachorum, Gregorius Nazianzenus*[i] Partim, *inquit,* ferreis compedibus ſeſe excruciant: alii, ferarum ritu, anguſtis domibus incluſi, neminem vident: totos 20 dies noctesque jejunant, ſilent.[k] O Chriſte, *inquit,* animis illis propitius eſto, piis quidem fateor, cæterùm non ſatis conſultis. *Prudentèr itaque Baſilius monachis præſcripſit Regulas, ab Orientalibus ſummo ſtudio obſervatas.*

In Occidente etiam ſenſìm invaluit monaſticum vivendi inſtitutum: illius autem primordium eſt aliquantò obſcurius.[l] Marcella ab Alexandrinis ſacerdotibus, papaque Athanaſio, & Petro, qui Romam confugerant, vitam B. Antonii adhuc tunc viuentis, monaſteriorumque in Thebaide Pachumii, & virginum ac viduarum didicit diſciplinam. *Verùm non eſt quod idcircò putemus*[m] Athanaſium invexiſſe in Urbem Monachiſ-

mum

[x] Hieronym. Epiſt. 22.
[y] Hier. Chron.
[z] Gennadii Pachum.
[a] Inter opera Caſſiani adfin.
[b] Hieron. ad Euſtoch. Epiſt. 22. p. 185.
[c] Hieron. in ejus Vitâ.
[d] A° 362. Baron.
[e] Baſil. Epiſt. 79.
[f] Epiph. hær. 70. ¶. 14. p. 827. B.
[g] Hier. ad Lætam epiſt. 7. p. 55. f.
[h] Epiph. hær. 80. ¶. 7. p. 1073. A.
[i] Gr. Naz. ad Hellen.
[k] ibid.
[l] Hieron. ad Principiam epiſt. 16. p. 144. c.
[m] Baron. A° 340. ¶. 7.

mum: *quoniam* [n] Suburbanus ager illis pro monaſterio fuit, & rus electum pro ſolitudine. *Auguſtinus circà an.* 388, [o] Vidit diverſorium ſanctorum Mediolani non paucorum hominum, quibus unus presbyter præerat. Romæ etiam plura cognovit, in quibus ſinguli cæteris ſecum habitantibus præſunt. Ipſi, Orientis more, manibns ſuis ſe tranſigunt: Jejunia prorſus incredibilia non in viris tantùm, ſed etiam in fæminis; quibus item, multis viduis & virginibus ſimul habitantibus, & lanâ ac telâ victum quæritantibus præſunt ſingulæ graviſsimæ. *Atque alibi.* [p] Erat Monaſterium Mediolani plenum bonis fratribus, extrà urbis mœnia, ſub Ambroſio nutritore.

[n] Hier. ibid. p. 145. E.
[o] De Moribus Eccl. c. 33.
[p] Aug. Confeſſ. l. 8. c. 6.

Parùm verò convenit vitæ Monaſticæ cum turbis civilibus. Hieronymus ad Paulinum, [q] Si cupis, *inquit*, eſſe, quod diceris Monachus, id eſt, ſolus; quid facis in Urbibus? *Itaque Valentinianus* II *Aug. a°* 390, *ejecit ex urbibus Monachos.* [r] Quicunque ſub profeſsione monachi repperiuntur, deſerta loca & vaſtas ſolitudines ſequi, adque habitare jubeantur. *Ac licèt Theodoſius biennió poſt,* [f] ſubmotâ hac lege, liberos in oppidis largitus ſit eis ingreſſus; *tamen in deſertis & Inſulis ut plurimùm primi degebant monachi.* [t] Inſularum Dalmatiæ *meminit in eam rem Hieronymus: &* [v] Inſularum Etruſci maris, in quibus Monachorum conſiſtunt chori: [w] Bonoſi *item cujuſdam inſularis monachi.* [x] *In Gallinariâ Etruſci maris inſulâ B. Martinus ſolitariam aliquandò vitam egit. De* Capraria*e & Gorgoniæ *inſularum monachis eleganter quidèm ſed non Chriſtianè cecinit Rutilius Numatianus,* [y] *A. V. C.* MCLXIX *qui eſt æræ Chriſtianæ* 416.

[q] Epiſt. 13. p. 121. c.
[r] Cod. Theod. l. 16. tit. 3.
[f] ibid. c. 2.
[t] Ad Heliod. Ep. 3. p. 27. f.
[v] Ad Ocean. ep. 30. p. 253. D.
[w] Ad Ruff. ep. 41. p. 278. E.
[x] Seu. Sulp. vit. Mar. c. 4. Sozomen. hiſt. l. 3. c. 14.
[y] L. 1. v. 135.

Proceſſu pelagi jam ſe Capraria tollit.
  Squallet lucifugis inſula plena viris.
Ipſi ſe Monachos Graio cognomine dicunt;
  Quod ſoli nullo vivere teſte volunt.
Munera Fortunæ metuunt, dum damna verentur,
  Quiſquam ſponte miſer, ne miſer eſſe queat?
Quænam perverſi rabies tam ſtulta cerebri,
  Dum mala formides, nec bona poſſe pati?
Sive ſuas repetunt ex Fato ergaſtula pœnas;
  Triſtia ſeu nigro viſcera felle tument.

Sic

Sic nimiæ bilis morbum aſsignavit Homerus
Bellerophontæis ſollicitudinibus.
Nam juveni offenſo ſævi poſt tela doloris
Dicitur humanum diſplicuiſſe genus.

Aſſurgit Ponti medio circumflua Gorgon,
Inter Piſanum Cyrniacumque latus,
Adverſùs ſcopulos, damni monumenta recentis.
Perditus hìc vivo funere civis erat.
Noſter enim nuper juvenis, majoribus amplis,
Nec cenſu inferior, conjugiove minor,
Impulſus Furiis, homines Divosque relinquit,
Et turpem latebram credulus exul agit;
Infœlix putat illuvie cœleſtia paſci;
Seque premit læſis ſævior ipſe Deis.
Num rogo deterior Circæis ſecta venenis?
Tunc mutabantur Corpora, nunc Animi.

E Caprarienſi autem hoc cœnobio inſtitutio Monachorum in Africam manaſſe videtur, per Euſtathium & Andream, *ab* [z] *Eudoxio abbate miſſos; quos S. Auguſtinus,* [z] *ad eundem Inſulæ abbatem, impensè celebrat. Donatiſtæ iſtam monachorum in-* [a] *ductionem oppugnabant,* [a] *conatu irrito.* Monaſteria Carthagini, [b] Tagaſte, Hippone Regio [b] *fuiſſe teſtatur Paulinus ad Alypium. Gorgonia verò inſula, in quâ unicum erat eremitæ monaſterium (agente iter Rutilio) plures deinceps recepit monachos: quos, cum* Palmariæ, *aliàrumque inſularum aliis, reformavit tan-* [c] *dem* [c] *Gregorius Magnus. Neque prætereunda eſt* Lerina *inſula, Antipoli urbi, Galliæ Narbonenſis ultimæ, objecta;* [d] *in quâ fuerunt,* [d] Auctore Honorato, ſancti ſenes, qui diviſis cellulis Ægyptios patres Galliis intulerunt. *Honoratus au-* [e] *tem Epiſcopus* [e] *Arelatenſis factus eſt a° 426. Fuit ſanè illud cœnobium Gallicorum Epiſcoporum ſeminarium.*

[z] Epiſt. 81.
[a] Auguſt. in Pſal. 132.
[b] apud Auguſt. Epiſt. 35.
[c] Gregor. li. 1. Epiſt. 48.
[d] Eucher. de laude Eremi.
[e] Proſper chron.

Monachiſmus itaque paulò ante Quintum Sæculnm in Occidente receptus fuit. Illud, inquam, infœlix ſæculum, in quo tota Romanorum Europa ferro Barbarorum flammâque fædiſſimè vaſtata fuit, & Religio Chriſtiana pœnè obruta: Quaſi funeſtiſsimâ iſtâ ætate comparatum fuiſſet hoc vivendi inſtitutum,

tutiſsimum

tutiſſimum adversùs humanas miſerias refugium. Verùm ad patriam redeo.

Quo tempore vitæ Solitariæ ſtudium apud Latinos radices egit, Patricius Brito, natus ad Vallum,[f] in extremis Valenciæ oris, ad Occidentale mare,[g] Galliam, atque Italiam, & inſulas quæ ſunt in mari Tyrrheno peragravit. Vidit juvenis Martinum avunculum in Galliâ, præceptoremque habuit Germanum Autiſſiodorenſem, qui paulò poſt cum Lupo in Britanniam miſſus eſt. Poſt annos 30 in literarum ſtudiis exercitiisque ſpiritualibus impenſos, Patricius epiſcopus miſſus eſt ad convertendos Hibernos à Cæleſtino P. qui ſuperiore anno[h] Palladium nullo ſucceſſu miſerat. Quàm fœlicem illic navavit operam, quos Epiſcopos, quas Eccleſias, quæ Cœnobia inſtituit, accuratè tradit nunquam ſatis laudatus Archiepiſcopus Armachanus. Mortuus autem eſt grandævus ille Hibernorum apoſtolus a° 492. Circa idem tempus, dum Religio Britannica in Tranſabrinianis partibus contrà turbines Saxonicos ſeſe tuebatur, David Meneviæ antiſtes nobile conſtruxit monaſterium, in quo fratres à[i] populari frequentiâ in angulari quadam ſolitudine ſuper Hibernicum mare longè remoti, quatuor his curis, manuum ſcilicet labore, lectione, oratione, & pauperum refectione vitam fæliciter exegere. Celebratur etiam Septemplex illud[k] Monaſterium de Bancor, in quo 2100 monachi de labore manuum ſuarum vivere ſolebant; de cujus primordio mihi non ſatis conſtat. Columbanus poſtquam[l] in Hyberniâ Armachanum monaſterium fecerat, a° 565, Britanniam venit, ad Pictos: Auſtrales autem Pictos Nynias Brito ad Veritatem converterat a° 412, & Hii inſulam epiſcopatus ſedem fecerat. Iſtam inſulam Columbanus à Pictis[m] in poſſeſsionem Monaſterii faciendi accepit. Hyenſe hoc monaſterium principatum tenuit in quàm plurimis monaſteriis à Columbâ ejuſque diſcipulis in Britanniâ & Hyberniâ exinde propagatis. Ad hunc modum Monachiſmus in Britanniis extrà ditionem Angloſaxonicam conſtitutus fuit.

In Angliâ etiam idem fuit Monachiſmi atque Chriſtianiſmi initium, idem incrementum. Auguſtinus[n] Monaſterii regulis eruditus, ex præſcripto Gregorii, inſtituit converſationem, quæ initio naſcentis Eccleſiæ fuit patribus noſtris, quibus omnia erant communia.[o] Monaſterium fecit non longe a Dorovernienſi

[f] Kirk-Patrick, hodiè.
[g] In Collectan. Tirechani apud Uſſerium p. 835.
[h] Proſp. chron: a° 431.
[i] Girald. Cambrens. in vitâ S. David.
[k] Beda. l. 2. c. 2.
[l] Beda. l. 3. c. 4.
[m] ibid.
[n] Beda l. 4. c. 27. fine.
[o] l. 1. c. 33.

vernienſi civitate: primus ejuſdem monaſterii abbas Petrus presbyter fuit. *Sicut Auguſtinus Cantianos, ita Aidanus Northanhumbros inſtituit, & in Lindisfarnenſi inſulâ cœnobium habuit: ille è Romanâ, hic è ſcholâ Columbani prodiit; ille Auſtrum, hic Septentrionem ſuâ doctrinâ imbuit; quæ cum omninò eadem non eſſet, magna fuit & diuterna ſententiarum decertatio. Præcipua quæſtio fuit*[p] de Paſcha, & de Tonſurâ coronæ; *quæ non niſi altero ſæculo ſedata eſt*[q] *apud Pictos, circà annum* 714: *apud*[r] *Cambrenſes autem non niſi poſt ſubactam ab Henrico Primo regionem. Iſta autem ſententiarum diſcrepantia non aliunde fuit, quàm ab ipſâ Româ. Patricius, Romanis ritibus inſtitutus, ab Urbe in Hiberniam miſſus fuit; à quo tùm Davidis, tùm Columbani doctrina manavit: Auguſtinus itidem de Româ miſſus. Suam interim Romana Eccleſia mutaverat ſententiam. De Paſchate res eſt manifeſta. Nondum enim, ætate Patricii, Dionyſius Exiguus decennovennalem Alexandrinorum Paſchalem Cyclum explicuerat. Neque fuit eadem ſemper Tonſura Romana: alia demûm fuit Clericorum, alia Monachorum tonſura; illorum exiguus in vertice orbis; horum autem totum ſupra aures caput; neque tonſi utrique, ſed raſi: cùm tamen, ætate Bedæ, unicus eſſet tonſuræ modus, &*[ſ] attonderentur omnes in coronam Miniſtri altaris, ac Monachi.

[p] Bed. l. 3. c. 25.
[q] V. Bed. l. 5. c. 22.
[r] Gerald. Itin. l. 2. c. 1.
[ſ] Bed. l. 5. c. 22. fine.

In Eccleſiæ noſtræ incunabulis Monachi non fuerunt à Clericis diſparati.[t] Siquidem à temporibus antiquis ibidem (*in Lindisfarnenſi monaſterio*) & Epiſcopus cum clero, & abbas ſolebat manere cum monachis, qui tamen & ipſi ad curam Epiſcopi familiaritèr pertinerent. *Etiam hodiè Eccleſia Cathedralis Anglicè appellatur*[u] monaſterium. *Multa quidem in re Monaſticâ (ut ſolet in aliis) immutavit tempus. Olìm indecorum non fuit Fæminam præſidere viris. Whitbeienſis*[w] monaſterii abbatiſſa Hilda tantum lectioni divinarum ſcripturarum ſuos vacare ſubditos faciebat, ut Eccleſiaſticum gradum, hoc eſt altaris officium aptè ſubirent. Quinque ex eodem monaſterio Epiſcopi, omnes ſingularis meriti, ac ſanctitatis viri *prodierunt.*

[t] Bed. l. 4. c. 27. fine.
[u] mynſter.
[w] Bed. l. 4. c. 23.

Initiò monachi ſub inſtitutis ſuorum patrum regularitèr vixerunt: Fundatores autem cœnobiorum variis conventibus, pro diverſitate morum atque ingeniorum, diverſimodò præceperunt.

Caſſianus,

Caſſianus, circà annum 450, [x] Tot, *inquit,* propemodùm typos & regulas vidimus vſurpatas, quot etiam monaſteria cellaſque conſpeximus. *Cœnobia noſtra vetuſtiſſima ſuas habuerunt leges, & conſtitutiones privatas, quibus ſeſe obligabant monachi, quaſque religioſe obſervabant: verùm non tam præfractè, ut nullum fieri poſſet diſciplinæ veteris laxamentum.* [y] Ceolwlfo rege, *cui Beda hiſtoriam inſcripſit,* jam monacho facto, data eſt Lindisfarnenſis Eccleſiæ monachis licentia bibendi vinum, vel cerevisiam: anteà enim non niſi lac, vel aquam bibere ſolebant, ſecundùm antiquam traditionem S. Aidani, primi ejuſdem Eccleſiæ antiſtitis, & monachorum cum illo de Scotiâ venientium. *Extat hodiè S. Columbani Regula ſæpiùs in lucem edita; quæ an Bedæ olìm ſit cognita, neſcio. Sanè illa* [z] Columbæ Regula, *quam Colmannus in Whitbeienſi collatione contra Wilfridum urget, non alia fuit, quàm canon Paſchalis. Cæterùm ex antiquâ illâ Conſtitutionum varietate enatæ ſunt illæ monachorum* Regulares Conſuetudines, *quæ in noviſſima uſque tempora obſervatæ erant; quarum etiam in reſtaurandâ Diſciplinâ magna ſemper habebatur ratio. Majorum enim noſtrorum pietas redintegrando vitæ monaſticæ inſtituto non raro incubuit.*

[x] Inſtitut. l. 2. c. 2.
[y] Rog. Hoveden. a° 764.
[z] Bed. l. 3. c. 25.

Tres autem apud nos celebres fuerunt Monachiſmi veteris Reformationes. Prima ſub Cutberto Archiepiſcopo, a° 747, in Concilio Cloviſhoviæ, in quo nonnulla [a] De moribus & habitu monaſteriali *emendata ſunt.*

[a] Spelm. Con. p. 256. Canon. 19.

Altera ſub Dunſtano fuit, in Concilio Wintonienſi, a° 965, regnante Edgaro, magnificentiſſimo cœnobiorum inſtauratore. Tunc primùm Monachis præſcripta fuit Conſtitutio generalis, tàm ex Benedicti Regulâ, quàm ex veteribus Conſuetudinibus contexta, quæ dicta eſt Regularis Concordia Anglicæ nationis. *Edidit illam, in Spicilegio ad Eadmerum, V. CL. Johannes Seldenus, nuper cum publico literarum luctu defunctus.* [b] Accitis Floriacenſis Monaſterii monachis, quæque ex dignis eorum moribus honeſta collegerunt. [c] Regulari itaque S. Patris *Benedicti* normâ ſusceptâ, tàm abbates quamplurimi, qnàm Abbatiſſæ, cum ſibi ſubjectis fratrum ſororumque collegiis, SS. ſequi veſtigia, unâ fide, non tamen uno Conſuetudinis uſu ſtuduerunt. *Non erat ipſa Benedicti Regula, ſed plurima continebat Benedictinis præceptis accommodata. Vocabatur etiam*

[b] Selden p. 147.
[c] p. 146.

am[d] **Oſwaldes lawe** *id eſt* Lex Oſwaldi, *Epiſcopi Vigornienſis, & Eboracenſis; qui cum eſſet ipſe quondam Floriacenſis monachus,* [e] *Abbonem Floriacenſem in Angliam vocavit. Hunc Floriacenſium monachorum adventum intelligit Malmesburienſis.* [f] A Floriaco Benedicti monaſterio religionis hujuſcemodi manavit exordium: *licèt paulò ante Wilfridum introduxerat jactantem* [g] Se primum fuiſſe, qni S. Benedicti regulam à monachis obſervandam juſſerit.

Tertia Monachorum regulatio ſub Lanfranco fuit, qui quod [h] tempore regis Edgari inchoatum eſt, labifactari non permiſit. *In Concilio itaque Londonienſi, a° 1075,* [i] Renovata ſunt nonnulla, quæ antiquis etiam fuerunt Canonibus definita. *Poſt res Epiſcopales; de Monachis* ſtatutum eſt, ex Regulâ B. Benedicti, [k] Dialogo Gregorii, & ex antiquâ Regularium locorum Conſuetudine. *Leges igitur Cœnobiales etiam Normannicis temporibus fuerunt mixtæ; neque adeò admiſſa eſt Benedicti Regula, ut abrogarentur veteres monachorum Conſuetudines.*

Sanè Normanni, licèt in victos iniqui, in dotandis Eccleſiis & fundandis cœnobiis fuerunt munifici. Ipſe Rex inſigne conſtruxit monaſterium in loco, ubi Angliam debellaverat. *Nam in Concilio Wintonienſi, a°* 1070, Jubente, & præſente rege VVillelmo; Alexandro P. per legatos, Hermenfredum Sedunenſem Epiſcopum, & presbyteros Johannem & Petrum Cardinales, ſedis Apoſtolicæ authoritatem exhibente: *ita inter alia, ſtatutum eſt.* Qui in Magno prælio ſcit ſe hominem occidiſſe, ſecundùm numerum hominum, pro unoquoque uno anno pæniteat. & ct. Vel eccleſiam faciendo, vel Eccleſiæ largiendo perpetuâ eleemoſynâ redimat. *Tanta fuit illis temporibus cædis hoſtilis conſcientia! Canonem hunc, nondùm inter editos, ex Synodico olìm Wigornienſis Eccleſiæ codice, circà ipſa Willielmi regis tempora, literis Saxonicis, per* Vulfgeatum Scriptorem VVigornienſem *exarato, communicavit mecum vir Eruditiſsimus, D. Gerardus Langbainius S. T. Pr. Pr. Coll. Reg. Oxon. Hinc autem conſtat tàm de cauſâ celeberrimi monimenti, quàm de tempore. Neque enim Rex ſuâ ſponte Eccleſiam ſtruxiſſe videtur, ſed ex Sanctione Concilii: neque redempta eſt Pœnitentia* pro defunctis ſuis; ſed

pro

[d] Spelm. 432.
[e] Aymoin. in v. Abb. c. 4. apud Jo. à Boſco in Bibl. Floriac. p. 305.
[f] De geſt. Pont. l. 3. p. 153. b.
[g] ibid. p. 151. b.
[h] ibid. p. 118.
[i] ibid. p. 117.
[k] Baron. A° 1075. ¶. 37.
Malmesb. p. 174.
Rog. Hoved. eo a°.
Huntind. f. 211.

[a] pro occiſis in bello ab ipſis: *neque incœptum eſt opus illud,* [a] Huntind. p. 211.
[b] *a°* 1067; *ſed poſt Synodi finem*; [c] A° 1076, cæpit eccleſiæ (b) Monaſt. Ang. p. 310.
fabrica proficere. (c) Ibid. p. 313.

Bellenſes illi monachi inſtituti ſunt ad Benedicti regulam; cujus maxima fuit apud nos, ab Edgari tempore, reverentia. Verùm quum omninò nulla ſit in Concilio Cloviſhoviæ Benedictinæ Regulæ mentio; licèt aptiſſima eſſet illius commemorandæ occaſio: & altiſſimum ſit eâ de re apud Bedam ſilentium: videamus quo modo, quove tempore Regula illa Occidentali eccleſiæ increbuit.

Benedictus Nurſinus in Caſſinenſi Samnitum agro cœnobium inſtituit; & [l] ſcripſit Monachorum Regulam. *Quo anno obierit,* [l] Greg Dial. l.2.c.36. *incertum eſt. Fuit ſanè Gregorio Magno ſenior, qui in Dialogis profitetur ſe Benedicti res geſtas didiciſſe,* [m] diſcipulis [m] Ib.præf.l. p.375.
illius referentibus. *Neque hìc audiendus eſt Cedrenus, qui Gregorium, Dialogorum ſcriptorem, tempore Leonis Imp. vixiſſe tradit; cùm Beda, qui tunc ſcripſit, Gregorium Primum illorum* Hiſt. l. 2. c. 1.
auctorem celebret. Benedicto [n] Conſtantinus in monaſterii [n] Greg Dial. l.2.præf.
regimine ſucceſſit. *Paulo poſt,* [o] deſtructo a Longobardis [o] Ibid. l. 2. c. 17.
monaſterio, [p] fugientes fratres ex conceſſione Pelagii P. [p] Leo Oſtien. chron. Caſſin. l.1.c.2.
juxtà Lateranenſe Patriarchium monaſterium conſtruxerunt, ibique per 141 annos (quibus Caſſinenſe monaſterium deſtructum permanſit) habitaverunt. *Tandem Petronax quidam Brixianus* [q] hortatu Gregorii P. III. *Caſſinenſe* [q] Paul. Diac. l 6.c.40.
monaſterium inſtauravit, & multorum monachorum pater effectus, ſub S. Regulæ jugo, & B. Benedicti inſtitutione vixit. Zacharias P. qui *a°* 742 [r] Gregorio ſucceſſit, illis [r] Leo Oſtien. l.1.c.4.
contulit codicem Sanctæ Regulæ, quam pater Benedictus manu propriâ ſcripſerat; *etiam* privilegium, ut monaſterium nullius epiſcopi juri ſubjaceat, niſi ſolius Rom. pontificis.

In Liptinenſi Concilio (Ad Liptinas locus eſt in Cameracenſi A° 743.
Galliæ agro) ſancitum eſt, [ſ] ut monachi & nonnæ juxtà regu- [ſ] Canon. 7. Conc. Gall.
lam S. Benedicti cœnobia ſua ordinarent. *Præſidebat con-* tom.1.p.539
cilio iſto Bonifacius noſtras Archiepiſcopus Moguntinus, qui Baron. a° 742. ¶. 25.
Fuldenſe conſtruxit monaſterium [t] *ſub regula S. Benedicti; cui* A° 750. [t] Con. Gall.
Zacharias P. prædictum contulit Privilegium. Neque ſatis p. 582.
ſcio, an vetuſtius ſit, extrà Italiam, ſub illâ regulâ conditum monaſterium. *A°* 758, [v] *Deſiderius, ultimus Longobardorum* [v] Baron. ee
rex, monaſterium S. Benedicti conſtruxit, in agro Brixiano. a° ¶

[w] Mirum dictu (*verba ſunt Baronii*) quanta mox ex novâ plantatione Petronacis fuerint propagata eo in loco germina monachorum, & aucta ipſorum examina, inſtar apum, quæ ex turgeſcentibus aluearis prodeuntes, in diverſa loca ad fœtus multiplicationem volaverint. *Neque enim à ſcriptâ per Benedictum Regulâ, ſed a reſtaurato Caſſinenſi monaſterio putanda eſt illius Regulæ propagatio.*

[w] Baron. aº 716. ¶. 8.

Cum verò ita ſe res habeat; nihilominùs non minor eſt de Regulâ, quàm de Corpore Benedicti *controverſia* [x] Cum in caſtro Caſsino vaſta ſolitudo exiſteret, corpus S. Benedicti ab Agilulfo monacho inde delatum eſt in cœnobium Floriacenſe, à Leopoldo abbate nuper fundatum in Aurelianenſi territorio. *Zacharias P. primus* Benedictinæ *regulæ fautor & propagator, ad Epiſcopos Galliæ ſcripſit, rogatu Optati abbatis Caſſinenſis,* [y] juxtà petitionem monachorum, pro corpore B. Benedicti, quod furtivè ablatum eſt à ſuo ſepulcro, ut reſtituatur ad proprium locum: *neque obtinuit. Quid autem reſtitutionis opus eſt? Deſiderius abbas, aº 1056, dum nova Caſſinenſis Eccleſiæ fundamenta ſtruerentur,* [z] Benedicti patris venerabilem tumulum reperit. *Veritas rei diplomate* [a] *Alexandri* II *confirmatur: & ſub anathemate præcepit Urbanus* II, *aº* 1088, [b] ne quis ulteriùs, falſam patris Benedicti tranſlationem celebrare præſumat: *ſed bullam hanc impoſturæ inſimulat* [c] Baronius. *Neque una eſt Italorum Gallorumque de Benedicti ſepulcro ſententia.*

[x] Paul. Diac. l. 6. c. 2. Regino chron. aº 620. Sigebert. chr. aº 651.

[y] Zach. Epiſt. 12 apud Conc. Gall. T. 1. p. 576. Aº 749.

[z] Leo Oſtien. l. 3. c. 28.

[a] Lauret. annot. in chron. Caſſin. l. 3. c. 30.

[b] Ib. in l. 4. c. 5.

[c] Bar. aº 1088. ¶. 6.

Sed nec ſatis convenit inter viros doctos de tempore, quo Benedicti Regula in noſtram patriam illata ſit. Diſſenſioni facem prætulit recentiorum licentia monachorum, qui nimiùm faciles fuerunt in iis tradendis, quæ ad Eccleſiarum ſuarum gloriam conferre putarunt; & in contexendis hiſtoriolis, referciendiſque cœnobiorum monumentis audacem nimìs navarunt operam: infœlici plerumque conatu, vel ex ineptâ Vetuſtatis affectatione, vel ex incogitantiâ, vel ex prætenui antiquiorum temporum peritiâ: quod ſatis teſtantur ἀναχρονισμοὶ, ἀνιστορησίαι, *aliæque ejuſmodi ineptiæ, quæ cum mercibus iſtis non raro venditantur.*

Aymoinus, in vitâ S. Abbonis, & Glaſtonienſium Antiquitatum conſarcinator dicunt, Gregorium P. per Auguſtinum Regulam Benedicti *Anglis obſervandam dediſſe. Quod tamen à nullo veteri*

Joh. à Boſco in Bibl. Floriac. cap. 4. Monaſt. Angl. p. 12.

veteri authore traditum eſt; & vivente adhuc Bedâ, omninò inauditum fuit. Ingulfus, veluti ex Æthelbaldi cartâ, meminit Nigrorum monachorum ſub normâ S. Benedicti. *At verò Benedictus ipſe de colore veſtium nihil præcepit.* De colore (*inquit Regula*) aut groſsitudine non cauſentur monachi. *Palàm eſt Ingulfum ſua, id eſt Willielmi Primi, reſpexiſſe tempora. In Leutherii epiſcopi Cartâ ad Aldelmum datâ, de Malmesburienſis cœnobii primordio, occurrit* Norma Sanctæ Regulæ. *Beda dicit,* Aldelmum fuiſſe Abbatem monaſterii, quod Maildmurbem nominant: *iſtius autem Regulæ nuſquam meminit.* Ingulf. p. 483. Monaſt. Angl. p. 164. cap. 55. Monaſt. Angl. p. 49. è Malmesb. de Geſt. Reg. p. 6. Bed. l. 5. c. 19

In Bullâ Conſtantini P. & Diplomate regum Kenredi & Offæ, de Eveſhamenſis cœnobii fundatione, dicitur Regula B. Benedicti inſtaurari, quæ minùs in illis partibus adhuc habetur. *Et Egwini carta habet* regulam S. Benedicti. *W. Malmesburienſis olìm miratus eſt* Bedam, *qui iſtam regum Romanam* profectionem non ſiluit, tacuiſſe *de Egwini cœnobio.* Monaſt. p. 144. 145. p. 146. De Geſt. Reg. l. 4. p. 162.

Illa Regum Carta doctiſsimo Spelmanno ſuſpecta eſt, quod Offa ſe Orientalium Anglorum gubernatorem *denunciet, cum eſſet Orientalis Saxo: neque ſatis eſt decorum monachos, jam mundo emortuos, ſe Regum titulis adornare. Egwini carta diſplicet, quod ſubſcriptionis tempore teſtes partìm Romæ fuerunt, partìm in Angliâ. Nonnullis minùs arridet Æra Chriſtiana, quæ vix tandem a Caroli Magni temporibus in uſum venit. Mihi quidem præcox illa* Benedictinæ *regulæ mentio recentiorem ætatem olere videtur.* Conc. Brit. p. 210. Spelm. p. 212.

Neque nova eſt hæc fraudis ſuſpicio. Gervaſius Dorobernenſis notat ſchedulas, *quas protulerunt Monachi Auguſtinenſes, ſuſpectas fuiſſe &* raſas. *Cautè itaque intuendæ ſunt iſtiuſmodi cartæ; quæ fidem habent eò minorem, quò majorem præ ſe ferunt antiquitatem. Rudis olìm & iners gens noſtra abſque ſcripto Donationes conferre ſolebat. Ex* Bedâ *ſanè non conſtat, Scripturam adhuc illius ætate, in tranferendis prædiis, aut concedendis privilegiis uſurpatam fuiſſe. Poſt Bedam contigit prima monachorum noſtrorum reformatio; in quâ nulla Benedictinæ regulæ memoria. Inſecuta eſt Danica Monaſteriorum ſtrages: illa demùm inſtauravit rex Edgarus; ex cujus tempore celebris erat in cœnobiis Anglicanis* Benedicti *Regula.* Chron. aº 1181. pag. 1458.

Gliſcebat indiès regulæ illius obſervantia; quæ initiò Caſſinatibus tantùm monachis data, durante monaſterii infortunio, ſopita jacuit. Poſteà verò quàm à Zachariâ P. non modò in Italiâ inſtaurata, ſed etiam ultra Alpes propagata fuit, tantam demùm obtinuit perfectionis ſuæ exiſtimationem, ut nullum ferè non eſſet in Occidente cœnobium ad normam Benedicti vel primitùs inſtitutum, vel denuò formatum. Verùm [q] Benedicti Regulam, in primævâ paupertate laudatiſsimam, rerum opulentia poſtmodùm & copia corruperunt

[q] Girald. Cambr. Itin. l. 1. pag. 831.

Diſceſſum eſt itaque, vel innovandi ſtudio, vel corrigendi, à vulgari monachorum inſtituto. Schiſma monachatus fuit origo Ordinum. Succreſcentibus novorum monachorum Sectis, qui Benedictinæ regulæ tenaciores fuerunt, diſtinctionis gratiâ, Benedictini *nuncupari cœperunt. Anteà enim quum non erant à quibus diſtinguerentur, non erat opus diſcretivi nominis: ſimplex* Monachi *ſufficiebat vocabulum. Poſtquàm verò nova diſciplina priſtinæ cœpit eſſe opprobrio, pro veteri Regulâ, tanquam pro aris & focis, decertatum eſt. Ab Univerſitate, ab Antiquitate auctoritatem illi ſtruunt, ne ſit ſeceſſio inculpanda: ipſam* Regulam Sanctam *haberi volunt, ne ſit violabilis: Benedictum* Patrem, *& Monachorum* Patriarcham *celebrant; & honoris ergò, ſibimetipſis* Benedictinorum *nomen vendicant.*

Primus novi ſodalitii auctor fuit Odo quidam, qui circà initium Decimi ſæculi, abbas factus Monaſterii noviter extructi apud Cluniacum, *in Matiſconenſi Galliæ agro, Regulam* Benedicti *auctiorem atque emendatiorem monachis ſuis exhibuit; qui, ob novitatem rei, cæteris ſanctiores habiti ſunt.*

Vergente Undecimo ſæculo, monachi quidam è Moliſmo, Lingonenſis agri cænobio, egreſſi monaſterium Ciſtertii *in Cabillonenſi agro conſtituerunt. Stephanus Hardingus Anglus abbas novam edidit regulam, quæ* Charitatis Charta *dicta, ab Urbano* II *probata eſt.*

Iiſdem temporibus Bruno *Colonienſis cum ſex ſociis in* Carthuſia *(locus is eſt deſertus in Gratianopolitanis montibus) cellulas ſibi conſtruxit, & rigidiſſimæ regulæ anthor fuit, quam confirmavit Alexander* III, *circa an.* 1178. *Iſti autem a locis denominati,* Cluniacenſes, Ciſtertienſes *&* Carthuſiani *Benedictinæ omnes fuerunt profeſſionis; ſed reformatæ.*

Infinita res eſt Monachales Ordines : omnes undique pro ingeniorum locorumque varietate pullulantes non eſt inveſtigare. Deſudarunt in illâ palæſtrâ viri docti. Neque de monaſticis Anglorum inſtitutis huic diſſero : aptior erit eâ de re diſceptandi locus ad alterum, quod paratur, volumen de Canonicis *(uti vocant)* Regularibus. *Sunt autem illi Canonici Auguſtiniani, Hoſpitalarii, Templarii, Gilbertini, Præmonſtratenſes, & Maturini, ſive Trinitariani : etiam de* Secularibus *quarundam eccleſiarum Cathedralium & Collegiatarum* Canonicis. *Quatuor autem iſti Monachorum Ordines, cum ante Undecimi ſæculi finem radices in Galliâ egiſſent, in Angliam non ita multò poſt traducti, tanto floruerunt incremento, ut illorum, qui hodiè ſuperſunt, Commentarii in juſtum hoc, quod eſt præ manibus, volumen excreverint.*

Equidem Editioni huic omninò non interfui ; abſolutam tamen non potui non collaudare : neque difficilis opellam hanc, qualem qualem, amicè rogatus præſtiti. Interfuit autem vir eximius, Gulielmus Dugdalius Warwicenſis, cujus jam ſub prælo ſudat locupletiſſima Warwicenſis agri Notitia ; qui tantam huic Operi ſupellectilem contulit, ut Authoris alterius titulum optimè meritus ſit. Interfuit etiam vir noſtrarum antiquitatum callentiſſimus, Gulielmus Somnerus Cantuarienſis, qui Saxonica, quæ exhibentur, atque Lelandi Anglica reddidit Latina : ad cujus Gloſſarium, non ita pridem cum Hiſtoriæ Anglicanæ *ſcriptoribus editum, amandandus eſt lector, ſiqua vox Latino-barbara moram injecerit ; qui ad edendam copioſiſſimam Vocabularii Saxonico-latini congeriem nunc typos parat.*

Palma verò hujus incœpti tribuenda eſt viro egregio, Rogero Dodſworthio Eboracenſi, nuper quidem defuncto, ſed nunquàm oblivione ſepeliendo : qui vetuſtiſſimas Pietatis memorias in latibulis dormitantes ſuſcitavit, & ex laceris Antiquitatis reliquiis, tanquam membris Abſyrtianis, longe lateque diſſipatis Hiſtoricum hoc Corpus orbi Chriſtiano conſtruxit. Opus meherclè ut arduum, ita pulcherrimum, uſuque eximium. Non ſanè inter iſtiuſmodi ſcripta cenſendum, quæ Plato olim [r] τοῖς Ἀδωνικοῖς κήποις εἴκαζεν, οἳ τὴν ἀρχὴν ἐφήμερον ἔχοντες, ῥᾳδίως μαραίνονται comparabat cum hortis Adoniis, qui uno die nati, celerrimè pereunt. Bene*factum hoc, labore indefeſſo, & triginta annorum impendio comparatum, vires capiet a*

[r] Stob. in Eth. Elog.

tempore ;

tempore; cum in omnes literarum ſtudioſos, atque adeò in Literas ipſas collatum ſit.

Quanti autem interſit Reipublicæ Literariæ naufragas haſce collegiſſe tabulas, non judicabit niſi is, qui ſatis intelliget, quanta fuiſſet jactura, illas periiſſe. Qui iniquo feret animo Civilem Majorum noſtrorum Diſciplinam, res pace belloque egregiè geſtas, Urbes conditas, Regiones deſcriptas, Centurias diviſas, aliaque ad Politiam ſpectantia, vel prorſus ἄδηλα *evanuiſſe, vel tenuibus incertiſque rumuſculis (quâ penuriâ ſcriptorum, quâ incuriâ) ad nos deveniſſe: Is ſanè gratiſſimo ſuſcipiet animo Chriſtianam inſtaurari Diſciplinæ veteris hiſtoriam; & Origines Cœnobiales, in penitiſſimis olim larariis, tanquam ſacra quædam anathemata, repoſitas, ab oblivione & interitu vindicari. Quemadmodum pii Majores, Reges, Magnates, alii, Templis conſtruendis, Monaſteriis fundandis, dotandis, ditandis, immunitatibus concedendis ad miraculum uſque magnifici fuerunt, eâque re in æternum honorandi: ita non defuit etiam Monachis ſua laus, quòd piâ curâ & ſedulâ gratitudine collata in ipſos beneficia mandarunt literis; adeoque de bene merentibus Nominibus ipſi benè meruerunt: Optimè autem de utriſque noſter* Συναγωγεύς, *qui pias illuſtrium virorum memorias è tenebris eruit, ſeriſque nepotibus tradidit. Verùm de Familiis, quibus inde lux enata eſt, quot, & quænam illæ ſunt, videndus eſt Index Nominum.*

Neque tàm privato, quàm publico conſulitur emolumento: Uberrimum eſt hoc Hiſtoriæ Anglicanæ Auctarium; è quo quamplurima elicienda ſunt, eáque non vulgaria, ad Eccleſiam, Remque publicam ſpectantia: quarum res (ſi modò diverſæ) adeò ſolent eſſe intertextæ, ut pro dignitate ſeorſim dignoſci non poterint. Priſca Eccleſiæ noſtræ fabrica & politia abſque Monaſteriologiâ manca eſt. Monachatus enim olìm maxima fuit pars gentis Eccleſiaſticæ; & parietes Cœnobiales diù ſanctitatis & melioris literaturæ fuerunt ſepes. Ex illo ſeminario prodiêrunt ingentia illa Chriſtiani orbis lumina, Beda, Alcuinus, Willebrordus, Bonifacius, alii, ob Doctrinam, & propagatam Fidem impensè colendi. Abſque monachis, nos ſanè in hiſtoriâ patriâ ſemper eſſemus pueri. Sed ſe recipiat oratio.

Jamdudùm diem fatalem obierunt Monaſteria noſtra; nec præter ſemirutos parietes, & deploranda rudera, ſuperſunt nobis

avitæ

avitæ pietatis indicia. Minùs impendioſa hodiè cordi eſt Religio, & vetus dictum obtinet.

[f] Religentem eſſe oportet, Religioſum nefas. [f] A Gell. l.4.c.9.

Videmus nos, heù videmus, auguſtiſſima Templa & ſtupenda æterno dicata Deo monumenta (quibus nihil hodiè ſpoliatius) ſub ſpecioſo eruendæ Superſtitionis obtentu, ſordidiſſimo conſpurcari vituperio, extremamque manere internecionem. Ad altaria Chriſti ſtabulati equi, martyrum effoſæ reliquiæ. *Sunt quidam zelatores adeò religiosè delirantes, ut Religioſos veterum Ordines* [t] ἐκ τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου *prognatos aiant. Ita licentèr ſibi indulget* θεοσπάθεια. N*eque deerunt hac, quâ vivimus, ætate homunciones, Elephantinâ olfacientes promuſcide, qui iſta, quæ jam prodeunt, tanquam futilia, inutilia, & hodiernæ rerum conditioni minimè conguentia damnabunt, & non tantùm à* Bibliothecis *(ut Gregorius olim Titi Livii codices) eliminanda, ſed & flammis tradenda judicabunt. Ea eſt novitiarum opinionum rigiditas, &* αὐθάδεια. ——— [u] Τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι.

Hieron. epiſt. 3. p. 32. A. ad Heliodorum

[t] Apoc. 9. 3.

[u] Homer. Odyſſ. K. verſ. 495.

Etenim cordatis viris, & φιλαρχαίοις *inſtitutum eſt gratiſſimum, omnique laude digniſſimum. Illi non modò calculos ſuos poſuerunt, ſed & impenſas contulerunt, ut egregium hoc* ἐκπόνημα *publici juris fieret : tempeſtivè admodùm hiſce temporibus, ut innoteſcat poſteris, non eſſe epidemicam gentis noſtræ* ληρωδίαν.

Ad laudis cumulum accedat Authoris noſtri tùm Fides ; *tùm* Induſtria. *Fides in minimis maximè cernitur. Placuit illi* ſet *magis quàm* ſed ; *quoniam ita ſe habent Codices : ejuſmodi titivilitia ætatem rudem, editionem fidam indicant. Libuit tamen aliquandò* (&c.) *imponere, ne tædio forent tritarum formularum repetitiones. Cœterùm hùc non veniant Criticaſtri, delicatulas delibatum amænitates : neque ad ſtribiliginem dictionis ſemibarbaræ cieatur nauſea. Sanè non eſt optandum monachos noſtros Latiniores fuiſſe, aut rebus ſuis digniores. Quicquid tulerunt ſæcula, ferendum eſt nobis. Qui à rudiori ævo expectat elegantias, optat ille,* [w] Voce ut loquatur pſittaci coturnix. [w] Martial. l. 10. ep. 3. *Alia tempora alios ſcriptores habent : Hiſtoria autem, cum ſit univerſæ Antiquitatis conſervatrix, omnium ætatum auctores deſiderat : nec minùs à mediocri, quàm à comptiore ſtilo ſuppetit nobis vera ac genuina rerum anteactarum cognitio. De monachorum autem fide non eſt quod ambigamus ; cum illi res tantùm*

ſuas tractent, ſibique notiſſimas: n ſi forsàn uni aut alteri vitio demus, illos in illuſtrandis Monaſteriorum ſuorum natalibus Anquitati plus quàm Veritati incubuiſſe. Verùm hoc illis facilè condonemus; cum præſtantiſſimos populos ſubobſcuras rerum origines etiam à Diis ſuis deduxiſſe videamus.

Induſtriæ (*quam diximus*) *index eſt Catalogus ille, ex Archivis Fiſcalibus depromptus, qui fini hujus libri ſubnectitur: in illo plurima interſeruntur (ſub ſingulis Literis) Monaſteriorum, in hac Sylloge tractatorum, nomina, quorum nulla eſt in Fiſco ratio; abſque Valoribus tamen, qui parùm dignoſcuntur. Tanta eſt Auctoris noſtri in Bibliothecarum (quæ non paucæ ſunt, tam publicæ, tam privatæ) perſcrutandis forulis ſolertia: tantum damni, ex viciſſitudine temporum, & mutatione dominorum illati, reſarciendi ſtudium. Poſtquam enim terræ cœnobiales lege Parliamentariâ (quæ apud nos ſumma eſt) in jus Regium ceſſerant, Inſtrumentorum veterum uti vis, ita & precium exoluit; neque fieri potuit, quin nonnulla vel caſu, vel incuriâ interciderent. Verùm quæ deſiderantur neque multa ſunt, neque majorum gentium; atque aliqua fortaſſe dabit dies. Interim his fruimini, & Valete.*

De

Ordinis Benedictini Monachus,

De prima inſtitutione Monachorum

Ex quodam MS. bibl. *Cottoniana* ſub effigie Vitellii E 12] fol. 85.

Vates cunctorum ſunt antiqui monachorum
Auctores dicti, vatum natique relicti.
Et ſunt auctores monachorum poſteriores
Chriſtus, ſanctorum cœtus quoque Diſcipulorum.

Quidam minus intelligentes non ratione ſed nec auctoritate muniti, contra originem Religionis Monaſticæ impugnant, utique minus diſcretè ipſam, ceteris religionibus matrem & auctricem, nequaquam aliarum Religionum normas eſtimant tempore præceſſiſſe, ſed beatum *Benedictum* primum patrem conſtituunt monachorum. Ad quod ponendum tales movere creditur quia & idem beatus *Benedictus* monachorum regulam ſalutarem compoſuit, quam etiam modernis temporibus monachi profitentes ſequuntur, & ſecundum ipſam probationem ſinguli converſantur, & ſic nec monachos in communi regulariter viventes ipſum beatum *Benedictum* arguunt præceſſiſſe; & per conſequens in antiquis patribus canonicatus pocius quam monachatus exordium præfuiſſe, nam per centum fere annos ante tempora beat *Benedicti* Ordo Canonicorum per ſanctum *Auguſtinum* fuit inſtitutus ut habetur in vita ſua. Sed quod beatus *Benedictus* non fuit primus qui iſtam vitam communem inſtituit, patet in ſecundo libro dialogorum beati *Gregorii*, ubi legitur, quod monachi cujuſdam monaſterii poſt mortem ſui Abbatis beatum *Benedictum* ab heremo vocaverunt & in abbatem ſuum præfecerunt. Similiter ſcribitur in quodam ſermone beati *Odonis* abbatis *Cluniacenſis*, quod plures ſancti patres hujus ſanctæ inſtitutionis decretores, ante hunc beatum *Benedictum* regulæ monaſticæ normam ſanxerunt.

Ex quo igitur patet eum non fuiſſe vitæ monaſticæ primum inſtitutorem, Videndum eſt à quibus & à quo tempore hæc inſtitutio & hæc celeſtis diſciplina primùm habuerit originem, ſecundùm enim *Magiſtrum* in *Hiſtoriis* & *Radulphum* ſuper librum Regum, hujus plantationis fructiferæ & ſalutiferæ converſationis primus inſtitutor fuit *Samuel* in veteri teſtamento, ut ait *Chriſoſtomus* in quadam omelia. Et *Jeronimus* in epiſtola ad *Ruſticum*, *Præcipui inventores & cultores monachatus fuerunt filii prophetarum in veteri teſtamento qui ædificabant caſulas prope fluenta Jordanis, & turbis & urbibus derelictis polentâ & herbis agreſtibus victitabant.* Et idem *Jeronimus* in epiſtola ad Paulinum *Nos habemus*, inquit, *propoſiti noſtri principes, Apoſtolos, Antonium, Hillarionem & Macharium.*

Et ut ad Scripturarum auctoritatem redeam, Noſter Princeps Helias, noſter Heliſeus, noſtri duces filii prophetarum qui habitabant in agris & ſolitudine & faciebant ſibi tabernacula prope fluenta *Jordanis*. De hiis fuerunt filii *Rechab* qui vinum & ſiceram non bibebant, qui morabantur in tentoriis & tabernaculis, qui etiam per *Jeremiam* Dei voce laudantur, & promittitur eis, quod non deficiet de ſtirpe eorum vir ſtans coram domino; Jer. 35. hii namque ab excercitu *Caldeorum* vaſtante *Judæam*, poſt ſolitudinis libertatem urbes

introire compulſi ſunt. Et *Caſſianus* libro primo de *Inſtitutis monachorum.* Hoc inquit *habitu monaſtico illos ambulaſſe qui in veteri teſtamento profeſſionis fundavere primordia, Heliam ſcilicet & Heliſeum, divinarum Scripturarum auctoritate monſtratur.* Ac deinde, *Principes auctoreſque teſtamenti novi, Johannem Baptiſtam videlicet ceteroſque ejuſdem ordinis viros taliter inceſſiſſe cognoſcimus.* Et idem *Caſſianus* in Collationibus patrũ Collatione Piamonis capitulo 4,5, & 6: In Helia quoque propheta monachatus exordium habuit in veteri teſtamento, quando ſuper filios prophetarum qui de mundo ad ejus magiſterium confugerant, juxta *Jordanem* domino jubente ſecedens in torrente **Carith**, gubernationem & principatum tenuit & ſuper eos abbas & pater extitit. Narrat inſuper *Joſephus* libro Judaicæ captivitatis 2 & hiſtoriis antiquitatum 18 qualiter *Eſſey* de genere *Judeorum* ante incarnationem domini vitam duxerunt quaſi monaſticam. Vide ibi proceſſum. Et in Hiſtoria ſcholaſtica ſuper evangelium & in Speculo Hiſtoriali, & bene facit ad propoſitum, ſed melius & plenius in *Joſephus,* de quorum ſecta tunc temporis perfectiſſima erat ille ſanctus *Carioth* abbas, qui ſicut dicit Magiſter in Hiſtoriis, in quadam incidentia, *Unus erat eorum qui cum Chriſto ſurrexerunt, quo mortuo, quidam monachi mortem ejus inconſolabiliter dolentes mortui ſunt, & adhuc compaginati videntur.*

Verùm quia de origine monachatus & quemadmodum ejus tipus in patribus veteris teſtamenti præceſſerit, oſtenſum eſt: qualiter in patribus novi teſtamenti quod in antiquis præfiguratum eſt compleatur reſtat ut pariter videatur, lex enim & prophetæ uſque ad *Johannem* Baptiſtam permanſerunt, *Johannes* autem utriuſque teſtamenti quaſi mediator, prioris quidem ceremoniis finem impoſuit, novique teſtamenti & baptiſmalis gratiæ præco fideliſſimus fuit, qui necdum natus ſet adhuc matris utero clauſus, in adventu domini ſui jam concepti geſtiens ſicut præco certiſſimus extitit humanæ redemptionis, ſed puer adhuc & in teneris annis conſtitutus, turmas hominum fugiens, deſertum petendo, primus inſtitutor eſt novo teſtamento & auctor monaſticæ religionis, prout teſtatur *Caſſiamus* libro primo & ſecundo de inſtitutis monachorum. Iſtud etiam vitæ propoſitum ſacram videlicet religionem monachorum Chriſtus auctor omnium veraciter inſtituit quando primùm antiquis patribus veteris teſtamenti, revelante Spiritu ſancto, obſervandum & inſtituendum innotuit. Deinde tempore gratiæ, ſuis cum diſcipulis in terra converſando, ad abrenunciationem rerum ſecularium eos eorumque ſequaces provocans ut relictis omnibus eum ſequerentur, ait Mathei tertio, *Venite poſt me, faciam vos fieri piſcatores hominum* &c. Et Mathei 19. *Si vis perfectus eſſe* &c. Item Lucæ nono *Si quis vult poſt me venire* &c. vide gloſam iſtorum pro monachis. Etiam in libro *Proſperi* ſecundo de vita activa & contemplativa, Et in gloſa ſuper librum *Numeri* cap. 18. & in epiſtola *Cipriani* ad *Furnenſem* & in proverbiis cap. 30. & in epiſtola ad Timotheum cap. 6. & in gloſa. Et in quadam omelia venerabilis *Bedæ* ſuper *Matheum.* Et in quodam ſermone beati *Leonis* papę ſuper illud *beati pauperes ſpiritu.* Et in epiſtola ad *Romanos* cap. 15. Et in gloſa, & in actubus apoſtolorum cap. 4. Et in libro *Caſſiani* 10. de inſtitutis monachorum. Iſtud quoque propoſitum vitæ in Evangelio primùm ſecutus ille *Petrus,* ad dominum fiducialiter pro ſe ſuiſque condiſcipulis cœnobitis ait, Mathæi 19. *Ecce nos reliquimus omnia &c. quid ergo erit nobis?* Et dominus ad hujuſmodi homines. *Vos* inquit, *qui ſecuti eſtis me, centuplum*

tuplum

tuplum accipietis, & vitam æternam poſſidebitis. Audita igitur dominica promiſſione, non ſolum cœnobitæ ſequaces Patrum de veteri teſtamento & *Johannis Baptiſtæ* in novo teſtamento, verumetiam fideles quique per Chriſtum converſi, omnia relinquentes quæ poſſidebant, dominum tota mentis intentione ſequebantur. Poſt aſcenſionem verò ejuſdem, ſicut habetur in actibus apoſtolorum, fideles quotquot per prædicationem Apoſtolorum fidem Domini ſuſcipiebant, venditis ſuis omnibus, precium eorum ad pedes apoſtolorum ponebant ; & ſic rebus ſeculi funditus expediti, in ſocialem vitam cum apoſtolis & Cœnobitis tranſibant, & omnem curam apoſtolicæ diligentiæ & ſollicitudini committebant. Dividebatur antem omnibus illis ab Apoſtolis prout cuique opus erat. De quibus apoſtolus *Paulus* ad *Romanos* 15. ait, *Nunc proficiſcar Jeroſolimam miniſtrare ſanctis.* Gloſa· Qui rerum ſuarum precia ad pedes apoſtolorum poſuerant &c. Talem vitam & regulam duxerunt apoſtoli & cœnobitæ in primordio primitivæ eccleſiæ, videlicet in communi & ſine proprio vivebant, & nullus eorum ſuum aliquid eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia, nec quiſquam egens erat inter illos ut ſcribitur Actuum 4. & 13. q. *ita dilectiſſimis.* Iſta conſuetudo vivendi etiam in primitiva eccleſia non diu perduravit poſt aſcenſionem domini. Nam apoſtolis per martyrium de medio ſublatis, multi retrocedentes cœperunt rurſus ſeculi res ambire, eaſque non in communi ſicut priùs cum apoſtolis & cœnobitis, ſed proprio jure poſſidere, & ita cœpit fervor communiter vivendi nimiùm tepeſcere. Quamplures tamen ſancti patres & probatiſſimi monachi quibus adhuc inerat fervor apoſtolicus, ſancti ſpiritus aſpirante gratia, nolentes apoſtotare, ad ſeculi curas non redibant, ſed congregati iu unum, ſicut priùs communiter vivere ſatagentes, ſub unius eorum, qui ad hoc electus fuerat, magiſterio, ut eos apoſtolorum vice regeret, priſtinam Religionem reſtaurare cupiebant, & non ſolùm illa magnifica retinebant, quæ primitus eccleſia vel turbæ credentium in actibus apoſtolorum leguntur celebraſſe : verumetiam multo hiis ſublimiora cumulaverunt. *Euſebius* enim narrat in Hiſtoria eccleſiaſtica libro ſecundo beatum Marchum Evangeliſtam primùm ad *Ægyptum* perrexiſſe & ibi Evangelium prædicaſſe, & eccleſiam apud *Alexandriam* primùm conſtituiſſe. Cujus ſobrietatis exemplo, primo ingreſſu ejus, maxima multitudo virorum & mulierum credidit, & ab eo normam vivendi ſuſcepit, quorum exemplis per univerſum mundum adolevit ſancta inſtitutio monachorum. *Philo* etiam *Judæus vir* diſcretiſsimus tempore *Neronis*, converſationes eorum qui per beatum *Marchum* crediderant, & abſtinentiam & vitam eorum qui vitæ monaſticæ inſerviebant, librorum memoriæ commendabat, in quibus evidentiſsimè abſtinentium vitas qui in monaſteriis degunt deſcribit ad liquidum, & ſpecialiter in libello quem de *Vita theorica* vel *ſupplicum* attitulavit. Dicit enim quod renunciaverant omnibus facultatibus ſuis qui ſe ad hujuſmodi vitam dederant ; & omnes vitæ ſolicitudines procul abiciebant, & ſecedentes in ſecretiora ſuburbiorum loca vel in agros ſolitarios ſummæ abſtinentiæ vitam agebant ; Ægypto namque per ſingula quæque territoria, in ortulis vel in exiguis quibuſque agellulis habitabant copioſiùs. Fuit autem in ſingulis locis domus orationis conſecrata, in qua ſacerdotes caſtæ vitæ miſteria conſecrabant. Illi patres antiqui qui in eruditionibus ſapientiæ & in profundiore intelligentia ſacrorum voluminum converſabantur, tanquam copioſis dapibus

 ſcripturis

ſcripturis inhiantes, expleri nequibant, ita ut nec quarto jam nec quinto ſed ſexto demum die neceſſarium corpori ſumebant cibum, vinum quidem nec in guſtu contingebant. Sed nec quamlibet carnem vel ſanguinem &c. Hæc Euſebius in eccleſiaſtica hiſtoria libro ſecundo. Hæc & multa alia ſcribit *Euſebius* in hiſtoria eccleſiaſtica & *Caſſianus* in libro de inſtitutis monachorum & *Sozomenus* in hiſtoria tripartita. De hiis etiam ſcribit beatus *Jeronimus* in epiſtola ad *Euſtochium*, ſic dicens; *Cœnobitarum in Ægypto commorantium &c.* vide in libro epiſtolarum *Jeronimi*. Item *Caſſianus* in libro de inſtitutis monachorum conditiones & obſervantias antiquorum patrum deſcribit, quædam de *Ægyptiorum*, quædam de *Tabenenſionatarum* regulis admiſcens quorum *Thebaide* fuit cœnobium, in quo plus quam quinque milia fratrum ad uno regebantur abbate &c. vide ibi obſervantias. De moribus autem & converſatione monachorum in eccleſia primitiva ſi quis voluerit planiùs & exploratiùs edoceri, legat librum *Caſſiani* de inſtitutis monachorum & collationes eorum 24 & librum *Philonis* de vita theorica de quo tractat *Euſebius* in Hiſtoria Eccleſiaſtica & *Epiphanius* in hiſtoria tripartita, in quibus monaſticæ inſtitutionis principium & origo apoſtolicæque & evangelicæ traditiones pleniùs continentur. Inter illos namque patres monaſticæ Religionis qui illam communem vitam ab apoſtolis traditam retinentes eo tempore rurſus dedicaverunt, præcipui erant *Antonius* & *Hillarion*, *Macharii* duo, *Pachomus*, *Aurelius*, *Johannes* pater trium milium monachorum, *Serapion* pater decem milium monachorum, *Dioſcorus* pater centum monachorum, *Julianus* pater x. milium monachorum, *Amos* trium milium monachorum, *Theonas* trium milium monachorum, *Paulus* quingentorum monachorum, *Baſilius*, *Fructuoſus*, *Ferreolus*, *Egyppius*, *Yſidorus*, *Aurelianus*, *Johannes*, *Caſſianus*, *Jeronimus* & quamplures alii ſancti patres, qui vita & doctrina morum corruptionibus obviantes, non ſolùm illa magnifica ab apoſtolis tradita reſtituerunt, verumetiam regulas artiores aſperioreſque, de quibus ſupradictum eſt, pro devotione amplianda & perhenni gloria impetranda diverſis locis & temporibus ediderunt. Legitur etiam, beatus *Jeronimus* poſt tempora apoſtolorum *Ambroſium* & *Auguſtinum* ætate præceſsiſſe, peragratiſque priùs cœnobitarum & heremitarum per deſerta cœnobiis & cellulis, apud **Bethlem** monaſterium inſtituiſſe, ibique ducens vitam monachicam omnia cum fratribus communia poſsidendo, primitivam eccleſiam et patres antiquos imitatus fuiſſe. Tandem evangelici præcepti ſtrenuiſsimus auditor et executor beatus ſucceſsit *Benedictus*, qui quaſi quoddam ſydus celeſte præclarus enituit. Et hic circa annum Domini quingenteſimum ſextumdecimum in cœnobio monaſtico in *Montem Caſſinum* in Chriſti milicia dimicator erat ſtrenuus &c. Regulamque ſcripſit laudabilem et ab univerſali eccleſia approbatam, ut teſtatur papa *Innocencius* ſecundus xvj. q ij. capitulo *pernicioſam*. Ubi etiam approbatur regula beati *Baſilii* et regula beati *Auguſtini* &c.

Ecce quod ſuperiùs in patribus veteris teſtamenti de cœnobitis præſignatum fuiſſe dicitur, jam in *Johanne* Baptiſta, Chriſto et apoſtolis inchoatum et inſtitutum eſſe monſtratur, et ab eorum ſequacibus ferventer et devotè fore proſecutum. Quorum inſtitutionem commendando ſic ſcribit *Januenſis* in libro queſtionum de Antichriſto dicens; *Ordo* inquit, *cœnobitarum ymaginem habet Spiritus ſancti &c.*

Ex

Ex præmiſis ergo ſufficienter et planè patet, Quod tempore apoſtolorum cœpit ordo monachorum pullulare, et, ut veriùs dicam, reviviſcere, quem à beato *Helia* et *Heliſeo* et filiis prophetarum, teſtante *Jeronimo*, novimus proceſsiſſe. Cœnobitæ ergo, ante legem, *Abraham* ; ſub lege, *Moyſen, Samuelem, Heliam, Heliſeum*, et prophetas : Sub evangelio, *Johannem Baptiſtam*, Chriſtum et apoſtolos, *Antonium, Hillarionem, Baſilium, Jeronimum* et prophetas alios; et ad ultimum legis latorem et eorum inſtitutionis beatum *Benedictum* præduces et advocatos in extremo examine habituri ſunt.

Cum igitur conſtet apertè ordinem monaſticum tantæ antiquitatis exiſtere prout infrapleniùs elucebit, fruſtra canonici certant de prioritate qui per mille annos poſt monachos & regulam ſumpſerunt & exordium ſub ſancto Auguſtino, *vel ut dicamus veriùs, regulam extorſerunt, quam idem Sanctus inſtituerat de vita & honeſtate clericorum ut titulus manifeſte declarat. Deſiſtant ergo canonici ſe in antiquitate conferre monachis, quorum legiſlator et monachos habuit præceſſores et fuiſſe monachus prædicatur. Nempe ipſe beatus* Auguſtinus *de ſeipſo dicit in quodam Sermone quem dictavit,* Aut *inquit* monachus ſalvabor ant nunquam ſalvabor. *Signum quoque ſatis evidens in ſeipſo monachatus prætulit cum indutus fuiſse tunica et cuculla narratur juxta morem monachorum qui eum præceſſerunt,* Antonii *ſcilicet* Hillarionis *et* Macharii *utriuſque ceterorumque quos longum foret numerare. Et hæc quidem canonicorum calumpniæ ſufficere ſatis putamus.*

Ex reg ſtro S *Albani* in bibl *Cotton.* [ſub effigie Claudii E 4 f 346 b.

Iam reſtat ut Iacobitarum *qui fratres prædicatores dicuntur, præſumptionibus obviemus, qui ſe prædicant et eorum ordinem ante monachatum longo tempore inſtitutos, aſcribentes ſibi nomen quod nec ex generis ſucceſsione nec meritorum titulis queſierunt. Volunt nempe à* Iacob *Patriarcha ſe vocari* Iacobitas *tanquam ab ipſo inſtituti primò fuiſsent vel de ejus genere proceſſiſsent, cum neutrum horum queant oſtendere vel probare. Nam quo tempore* Iacob *fuerit nullus ignorat qui Scripturas novit. Revolve librum* Geneſis, *et tempora* Iacob *ibi cernes. Anno verò nativitatis Chriſti MC. nonageſimo octavo prædicti fratres ſub beato* Dominico *primo legiſlatore* 1198.
eorum, quod ipſi inficiari nequeunt, exordium habuerunt, et cito poſtea Iacobitæ *vocati ſunt, non à* Iacob *ſed à* Iacobo, *ut ex chronicis illius temporis oſtendemus. Narrat nempe* Mathæus Pariſienſis, *quod hii fratres primitivi cum non haberent domum ubi poſt prædicationis laborem declinarent, longo tempore* Pariſius *perdurarunt. Quo tempore fuit in eadem civitate quidam famoſus* Anglicus *de Villa S.* Albani *oriundus magiſter* Iohannes *dictus de Sancto* Albano, *phyſicus præcipuus et Regis Franciæ curam gerens. Hic cum ditatus fuiſset auro Franciæ, ſibi quoddam hoſpicium comparavit in civitate prædicta pene dilapſum et dirutum, in quod ſolebant ex longinquis partibus venientes cauſa peregrinationis verſus Sanctum* Iacobum *in* Hiſpania *divertere peregrini, et ibidem per dies aliquot exhibere. Sed deficientibus redditibus et elemoſina ſubtracta, eſt et hoſpicium deſolutum. Emit ergo magiſter* Iohannes *dictum zenodochium et exinde fecit ſibi hoſpicium coreſpondens fortunæ ſuæ. Qui cum videret dictos fratres cotidie miſsas celebrare orationibus inſtare et prædicationibus invigilare, motus tam devotione quam pietate, contulit eis prædictum zenodochium in habitaculum ſempiternum.* Ex *cujus hoſpitalis vocabulo nomen traxerunt præfati fratres ut* Iacobitæ *vocarentur ab adjecto nomine hoſpitalis.* Et *iſta ſufficiunt ad refellendum opinionem* Iacobitarum *de prioritate, quam vendicant ſui nominis ratione.*

Sanctus Franciſcus *ex poſt ordinem fratrum* Minorum *inſtituit & regulam eis dedit anno Chriſti MCC. ſexto, qui cautiùs incedentes aliorum ordinum fratrum mendacia prudenter devitant de prioritate nequaquam certantes.*

Supereſt ut Carmelitis *reſpondeamus qui ſe ab Helya propheta jactitant inſtitutos. Quod ſi ita eſt, dicant utrum* Helyas *verus zelator legis* Judaicæ *fuit an non. Si verus ſectator veteris teſtamenti fuit, quod negare non poſſunt, quomodo dicunt eum ordinem inſtituiſſe* Mendicantium, *qui ex lege præceptum habuit* Non ſines quemqnam de genere tuo publicę mendicitati ſubjacere. *Quieſcant ergo* Carmelitę *mendacia inflectere in virum juſtum qui nichil dilexiſſe cognoſcitur niſi juſtum.*

Et ne legentes lateat origo fratrum de quibus nunc agitur, dicamus à quo tempore vel ſumpſerunt exordium vel nomen & habitum mutaverunt. Anno ſiquidem Chriſti Mxlv. Albertus *patriarcha fecit regulam fratribus qui ſtragulati radiati vel birrati vocabantur. Et ex poſt anno Chriſti MCC. ſeptuageſimo nono* Martinus *papa ad inſtanciam dictorum fratrum & nomen eorum mutavit & habitum, convertens veſtes ſtragulatas in capas abbas, dans eiis nomen novum, vocans eos videlicet Carmelitas. Et hæc ita tardè geſta ſunt ut plures adhuc ſuperſint qui viderint eos & birratis uti veſtibus, & birratos fratres ab omnibus appellatos.*

Hactenus Carmelitis *reſpondimus. Reſtat ut* Auguſtinenſibus *reſponſa demus, qui à beato* Paulo *primo heremita ſe dicunt principium habuiſſe. Quod ſi verum ſit, in quonam loco latuerunt à tempore* Pauli *uſque ad oſtenſionem omnium aliorum fratrum mendicantium, qui modernis temporibus, ut oſtendimus, emerſerunt. Vel, ſi volunt Paulum habere ducem qui monachus, & heremita fuit, quare non ſequuntur patronum & deſerta colunt potius quam frequentiam populorum? Neque enim* Paulus *mendicavit nec mendicare docuit, ſed labore manuum ſuarum vixit faciens ſibi ex palma tegumenta, ex qua etiam ſibi xx. & quinque annis collegit eſcas donec a corvo ſibi cibus ſubminiſtraretur domino diſponente & victum miſericorditer ampliante. Qua fronte ergo eum habuiſſe Principem gloriantur cujus vitam in nullo vel regulam imitantur. Sed ne & iſtorum reticeamus originem, ſciendum eſt hos poſt fratres* predicatores *&* Minores *ſurrepſiſſe, & ſibi regulam Sancti* Auguſtini *tanquam capite vel legiſlatore deſtituti ſumepſiſſe. Et hæc quidem fratribus ordinum* mendicantium *reſponſa ſufficiunt*

De diverſis regulis monachorum & aliorum Religioſorum.

NUnc ad illos qui regulas diverſas ſcripſerunt monachis, diverſis temporibus, ſtilus vertendus eſt. Inveniuntur nempe plures monachorum regulæ poſt apoſtolorum tempora à ſanctis patribus antiquitus inſtitute, prout inferiùs hic patebit.

Sanctus *Fructuoſius* monachus & epiſcopus ſcripſit regulam monachorum circa annum domini 245.

Sanctus *Baſilius* ſcripſit regulam monachorum anno domini 350.

Sanctus *Pauchomius* ſcripſit regulam angelo dictante, & monachis tradidit circa annum Chriſti 400.

Sanctus *Aurelius* regulam monachorum compoſuit anno Chriſti 460.

Sanctus *Ferreolus* regulam monachorum compoſuit anno Chriſti 470.

Sanctus *Aurelianus* regulam monachorum edidit anno Chriſti 478.

S. *Egippus* abbas edidit regulã monachis, & *Johannes Gerundinenſis* aliam,

quas

quas *Yſidorus* in libro de viris illuſtribus multum commendat & approbat.

Vigilius Diaconus & monachus ſcripſit juxta *Genadiū*, regulā monachorū.

Sanctus *Benedictus* pater noſter poſt hos Regulam monachorum edidit circa annum Chriſti 516.

Enumeratis in parte qui regulas nigris monachis ediderunt, conſequens eſt ut nec eos ſileamus qui aliorum ordinum profeſſoribus regulas conſcripſerunt. Quorum maximæ auctoritatis fuit ſanctus *Auguſtinus Yponenſis* epiſcopus qui regulam compoſuit de vita & honeſtate clericorum quam regulares canonici profitentur, circa annum domini 400.

Bruno ordinem *Cartuſiæ* inſtituit anno Chriſti 1083.

Robertus abbas nigrorum monachorum in *Burgundia* ordinem *Ciſtercienſem* inſtituit anno Chriſti 198.

Norbertus ordinem *Premonſtratenſem* inſtituit anno Chriſti 1120.

Hoſpitalarii & *Templarii* inceperunt anno Chriſti 1120.

S. *Gilbertus* ordinem de **Sempryngham** inſtituit anno Chriſti 1148.

In præcedentibus (prout credimus) rationabiliter oſtendimus ordinem monachatus ceteros ordines & auctoritate & dignitate longe præceſsiſſe. In ſequentibus edocebimus magis plenè per quos iniciū habuit ordo noſter.

De Regibus qui monaſticum habitum ſuſceperunt.

PEtrocus *Rex* Cambriæ *monachus factus eſt.* Conſtantinus *Rex* Cornubiæ *monachum induit ſpreto regno.* Sebby *Rex orientalium* Saxonum. Offa *Rex* Ibid fol. 354 b. *orientalium* Saxonum. Sigibertus *Rex orientalium* Anglorum. Etheldredus *Rex* Merceorum. Kynredus *Rex* Merceorum. Ceolwulphus *Rex* Northamhimbrorum Edbrichtus *Rex* Northamhimbrorum *in hac inſula ſpretis pompis ſeculi monachatus converſationem & habitum ſuſceperunt. Et non ſolùm in hac inſula reges noſtrum ordinem ſua converſione commendaverunt, ſed in remotis regionibus ſponte converſi ſunt reges ampliſsimarum facultatum, ut* Karolomannus *rex* Francorum *& alii quamplures numero, quorum nomina hic inſerere fortaſsis lectori foret tedio. De hiis & multis aliis ad religionem converſis monaſticā quidam metricè ita ſcripſit.*

Nomina Sanctorum rutilant cum laude priorum
Stemmate regali ſub veſtitu monachali,
Qui reges facti ſpreverunt culmina regni,
Electi monachi ſunt cœli munere digni.

Quod monaſteria non ſolùm ad honorem Dei ſed & ad utilitatem rei publicæ ſunt fundata.

UT autem nichil intactum remaneat quo minus noſtris æmulis ſatisfiat qui putant monaſteria nec ad honorem Dei nec commodum puplicum fuiſſe fundata, non con endendo ſed ſuggerendo quædam infra ponemus, quæ fortaſſis ſi ratione fruantur, horum opinionem deſtruere meritò poterunt ſi à patientibus lectoribus admittantur. Nempe ſeculares præſentis temporis & verè ſeculares qui nichil niſi de ſeculo præſenti cogitant, putant ſua bona temporalia cunctis & in præſenti plus proficere & inpoſterum fore profutura quam bona Deo dicata & monaſteriis aſſignata. Qui utique dati ſunt in reprobum ſenſum ut non intelligant quod bona hæreditaria viciſſim ad probos & reprobos, malos & bonos, juſtos & injuſtos, pios & impios, ſapientes & fatuos devolvuntur, Et ſic multociens conſumuntur, diſperduntur & penitus diſſipantur : Bona verò quæ piè conferuntur locis religioſis non uni perſonæ ſed pluribus aſſignantur, ubi ſi fortè unus vel duo inveniantur qui minus apti ſunt ad ſervandum bona communibus uſibus deputata, reliqui accepta poteſtate & horum inſipientiam cohercere debeant & inhabilitatem reſarcire. Hac occaſione contigit, ut loca religioſa inter tot bella tot peſtes tot fames tot deprædationes tot exactiones, ad elemoſinas faciendas ſemper valeant atque creſcant. Et revera videmus inter laicos, quod unus poſſeſſi-

ones

ones multorum olim nobilium occupat, elemoſinas præceſſorum ſubtrahit vel amputat & tamen eget, ita quod nec ſuis dominis neque Regi conferre ſubſidium valeat: In monaſteriis verò nec Regi debitum nec pauperibus ſubtrahitur neceſſarium alimentum, quoniam & hoſpites omnis conditionis ſuſcipiuntur & clericuli in eiſdem ſuſtentantur, & per conſequens ad diverſos gradus eccleſiæ promoventur, vel ad regendam rem publicam educantur peramplius quam in curiis dominorum.

Ex Epiſtola Magiſtri *Walteri Hilton* poſtea Canonici de **Thurgarton**, De Religionis Origine, utilitate, & ingredientium Religionem debita intentione. Domino *Adæ* de *Horſley* monacho de **Bebale**, Ordinis *Carthuſienſis* tunc futuro.

In Bibl. *Bodl.* MS. *Digbean.* n 33 f. 32.

E*T non mirum ſi Religioni faveat Eccleſia, quia* Chriſtiana *Religio, introducta à* Chriſto *ejuſque Apoſtolis cæteriſque fidelibus, in Eccleſia primitiva perfectiſſimè obſervata, in Religionibus ſpecialibus præcipuè præ aliis ſtatibus in Eccleſia Dei repreſentatur. Nam in primitiva Eccleſiâ, calente in cordibus fidelium recenter ſanguine* Jeſu Chriſti *in paucis* Chriſtianæ *fidei Cultoribus (quia tunc pauci erant ob metum perſecutionis) magna erat & excellens converſatio vitæ cum omni virtute & ſpiritus ſancti Chariſmatum plenitudine; nec tunc opus erat aliquibus aliquam ſingularem converſationem zelo majoris perfectionis aſſumere, cùm omnes Catholici erant tunc quaſi perfecti, fide præclari, ferventes charitate, martyrio digni: Iſta perfectio duravit quamdiù Tyrannica perſecutio contra fidem* Chriſti *ſe erexit; ſed poſtea, quando per gratiam* Chriſti *ceſſavit Tyrannorum perſecutio, & fidem recepit Gentium multitudo, à tempore* Conſtantini *primi, & deinceps, tunc per piſcationem* Petri *concluſa eſt in navem Eccleſiæ tanta piſcium multitudo, quòd quaſi ſciſſum eſt rete; quià ſtatìm arridente proſperitate per adventum pacis, in Eccleſiâ* Chriſti *ſuccrevit magna multitudo hominum carnalium, qui cœperunt vitâ laxiori nimis obfuſcare* Chriſtianam *Religionem, ab Apoſtolis traditam & diu obſervatam. Unde, nè totus rigor* Chriſtianæ *Religionis à ſua perfectione totalitèr per Carnalium converſationem evaneſceret, totalitérque deſtrueretur, neceſſe erat jam aliquibus Dei Electis vitæ propoſitum ſingularis fortitèr arripere, & perfectionem Apoſtolicam in periculoſa mundi proſperitate perſeveranter continuare, quod & nutu divino factum eſt. Extùnc enim incepit ordo & Religio Monachorum per heremitas, Sanctóſque patres* Antonium, Macharium, *cæteroſque conſimiles inventus, ab eiſque ſtrictiſſimè obſervatus; qui non aliam Religionem vel ſectam (ſicut quidam errantes putant) Chriſtianæ Religioni contrariã cœpiſſe & tenuiſſe, ſuiſque æmulis verbo & exemplo tradidiſſe credendi ſunt; ſed eandem Religionem* Chriſti *veram & perfectam, vitámque Apoſtolicam in ſingulari & perfectâ converſatione repreſentantes, ſub Regulâ & imperio Superiorum, tanquàm ſub imperio* Chriſti, *omnes eorum ſequaces vivere in communi, & imitari vitam Apoſtolicam humilitèr, obedientèr & devotè, cum magnâ providentiâ ordinaverunt; quorum exemplo quamplures inducti, propria relinquentes amore perfectionis, & voluntariæ paupertati mancipantes ſe devotè ſervitio* Chriſti *ſe obtulerunt. Ex quibus ſummi in vitâ, & miraculis præclari* Benedictus, Maurus, Ægidius, Leonardus, *aliique Monachorum patres, Religioniſque providi moderatores temporibus ſuis claruerunt, ad laudem Dei, & magnam* Chriſtianæ fidei *exaltationem.*

Formula fratrem recipiendi in Conventum

The fyrſt Petycion in the Colloquium.

Ex codice MS. in bibl. *Cotton.* [ſub effigie] *Neronis* A 3. fo. 131.

SYr I beſyche you and alle the Covent for the luffe of God, our Lady ſanct Marye, ſant John of Baptiſte, and alle the hoyle cowrte of hevyne, that ȝe wolde reſave me, to lyve & dye here among yow in the ſtate of a Monke, as prebendarye and ſervant unto alle, to the honour of God, ſolace to the company, prouffet to the place, & helth unto my ſawle.

The anſwer unto the examinacyon.

SYr I tryſte thrugh the helpe of God and your good prayers to kepe all theſ things whiche ȝe have now heyr reherſede.

The fyrſt peticyon before the profeſſion.

SYr I have beyn heyr now this twell month nere hand, and lovyde be God, me lyks ryght well, both the order and the company; wherapon I beſyche yow and all the company for the luffe of God, our Lady ſanct Marye, ſanct John of Baptiſt & alle the hoyle company of hevyn that ȝe will reſave me unto my profeſſion at my twell month day according to my Petycion whyche I made when I was fyrſt reſaved heyr emongs you &c.

Statuit eos Sacerdotes magnos, et beatificavit illos in gloria. Eccle: 45.
S. Dunſtanus
S. Gregorius
S. Benedictus
S. Auguſtinus
S. Cuthbertus
AVSCVLTA O FILI
VERBA MAGISTRI
A.
A. Glorioſiſsimus Confeſsor Dnis Benedictus gra et nõie, Patriarcha, reformator inſtauratorq fuit Monaſticæ profeſsionis in univerſo occidenti: ſub cuius regula emicuerunt hæc magnalia quæ arboris iſtius iconiſmo repreſentantur.
B. In iſto ramo ſtipitis ponuntur Apoſtolici viri, qui triginta diverſas provincias Christo lucrifecerũt, Ipſe Benedictus totam Campaniam. Greg: magnus, per August: Angliam. S. Leander Hiſpaniam. S. Bonifacius Germaniam. S. Amandus Willibrordus Belgiam. S. Adalbertus Poloniam et Hungariam. Stephanus Sueciam. S. Bruno Lithuaniam. S. Albo Gaſconiam. S. Bonifacius alter Sclavoniam. Quin etiam primi fidei Christianæ præcones in Occidentali India fuerunt Bucillius et alij 12 Monachi Montiſerrati.
C. Ramus hic gerit ordines Monachales, qui ſub Benedicti regula militant, quorum 12 ſunt celebriores; Cluniacenſes, Camaldulenſes, Vallumbroſiani, Cœleſtini, Olevitani, Ciſtercienſes, Silveſtrini, Montis Virginis, Fontis Ebrudenſes, Gilbertini, Humiliati, Grandimontenſes, et reliqui eiusdem regulæ dicti nigri, qui in varias abiere congregationes, ita ut horum ordinum inventa fuerunt 3000 cœnobia virorum, et 1500 cœnobia monialium.
D. Hi ſunt fortiſsimi militarium ordinum Duces, quos pia principum devotio ad fidem defendendam ſub regula Sti Benedicti instituit; ut in Portugalia ordo Aviſij et Christi; in Hiſpania reliqua, Ordines Alcantaræ, Calatravæ et Monteſæ. in Hetruria S. Steph: PP.
E. Ramus hic repreſentat Abbatum doctiſsimorũ pluſquam 15700: quorum ſcriptis et Doctrinis Eccleſia fuit illuſtrata. Inter primarios doctores, maximus, gradu dignitatis vere magnus ſanctitate et doctrina Gregorius, Benedictinus fuit ſicut alij hic Angli recordati. Refert etiam apud Arnoldum gravis author vidiſſe ſe 5260 libros impreſſos authoribus Benedictinis editos.
F. Dedit hic ordo S. Eccleſiæ Epiſcopos 4600, Archiep: 1600. G. Cardinales 200. Patriarchas 51 H. Sum: Pontifices 46.
I. In hunc ordinem à pompis mundi fugerunt Principes, Duces, Marchiones et Comites ultra 243. K. Liberi Regum et Imperatorum 146 L. Reges 46. M. Imperatores 4. N. Imperatrices 12, et Reginæ 51. O. Ut minime mirũ ſit tam copioſo numero omnium graduum, ſtatuum et ſexuum à viris fidedignis affirmari ultra 55700 Sanctos, Sanctaſq ex hoc ordine ab Eccleſia Catholica coli. Præter iſtos ſaluberrimos fructus ſuaviſsimos alios flores hæc arbor produxit ſanctas Ceremonias, utilioq inventa ad publicum Eccleſiæ bonum.
W. Hollar fecit.

MONASTICON ANGLICANUM.

Glaſtonienſe Cœnobium in agro Somerſetenſi Ordinis S. Benedicti.

Ex Hiſtoria *M. S. Glaſtonienſis* Eccleſiæ in bibliotheca *Cotoniana*.

De antiquitate vetuſtæ Eccleſiæ beatæ Mariæ Glaſtoniæ, *& de quadam augmentatione quam ſanctus* David *divina revelatione adjecit, & in honore beatæ* Mariæ *conſecravit.*

ANNO poſt paſſionem Domini triceſimo primo, duodecim ex diſcipulis Sancti *Philippi* Apoſtoli, ex quibus *Joſeph* ab *Arimathia* primus erat, in terram iſtam venerunt, qui regi *Arvirago* renuenti, chriſtianitatem optulerunt: Tamen locum iſtum cum duodecim hidis terræ ab eo inpetraverunt, in quo virgis torquatis muros perficientes, primam hujus Regni conſtruxerunt Eccleſiam, quam Chriſtus in honore ſuæ matris, & locum ad ſepulturam ſervorum ſuorū præſencialiter dedicavit. Iſti duodecim & eorum Succeſſores, diu ſub eodem numero heremiticam vitam hic ducentes, magnam multitudinem Paganorum ad fidem Chriſti converterunt. Tandem omnibus mortuis & hic ſepultis, Sanctiſſimi Viri *Phaganus* & *Diruvianus*, partes iſtas peragrantes, Regem *Lucium* cum Gente ſua ſacro fonte abluentes, prædictas hidas ſibi & ſucceſſoribus ſuis confirmatas adquiſierunt, & diu cum ſuis, ſocietate, duodena, hic manſerunt, quibus alij ſucceſſerunt, & alij, & ſemper eodem numero, uſque ad adventū Sancti *Patricij*, qui Cenobialem vitam eos docens, factus eſt eorum Abbas primus. Poſt quem Sancti Patres *Benignus*, *Kolumkilla*, & *Gildas*, in magnum fratribus exemplum ſanctiſſimā cum eis duxerunt vitam. Poſtea venit Sanctus *David Menevencium* Archiepiſcopus, prædictam Eccleſiam adhuc ſub forma priori reparatam, dedicare diſponens, cui Dominus in ſompnis apparuit & eum a propoſito revocavit: Necnon in ſignum quod Dominus ipſe Eccleſiam ipſam prius cum ejus Cimiterio dedicaverat, manum Epiſcopi digito perforavit; Et ſic perforata multis videntibus in craſtino apparuit. Mox idem Epiſcopus, Divina revelatione ammonitus, aliam minoremque capellam in modum cancelli, in parte orientali huic Eccleſiæ adjecit, & in honore Virginis *Mariæ* conſecravit, in cujus rei memoriam, precioſiſſimum altare ſuum huic loco contulit. Et ut ſemper noſceretur ubi Capellæ iſtæ conjungebantur, quædam Piramis in parte Septentrionali exterius, & quidam gradus interius, & meridies linealiter eas abſcindunt; Juxta quam lineam, ſecundum quoſdam antiquorum, jacet ſanctus *Joſeph* cum magna multitudine ſanctorum. Et licet Eccleſia ipſa cum augmentatione prædicta, poſtea fuerit per alios ſæpiùs de novo conſtructa atq; dedicata, tamen locus ab altiſſimo Domino & ſanctorum cineribus ſemper manet conſecratus: locus ſiquidem ipſe, tanta temporibus illis colebatur devotione, quod Reges, Reginæ, Epiſcopi, Duces & alij utriuſque ſexus nobiles, cujuſcunque eſſent celſitudinis vel dignitatis, ſe beatos fore arbitrabantur qui eum aliquibus poſſeſſionibus auxiſſent, vel qui in eo vel alibi cum aliqua particula terræ ejuſdem ſepeliri potuiſſent. Floruerunt interea hiis temporibus plures in hoc loco ſanctiſſimi Paſtores, qui ſecundùm majores Eccleſiæ poſſeſſiones majorem congregaverunt numerum Monachorum, & majorem pro eis conſtruxerunt Eccleſiam. Tamen intelligentes quanta beneficia propter antiquos duodenos, & pro perpetua ejuſdem numeri continuacione huic Eccleſiæ erant collata, duodecim ſemper ex confratribus ad divina obſequia in honore beatæ *Mariæ* & prædictorum Sanctorum devotius complenda, cotidie in hunc locum convenire fecerunt. Poſt quos venerabilis pater *Dunſtanus* & alij hujus loci Abbates, Monachorum numerum ſemper ſervantes, clericos ſeculares bene cantantes ſuperaddiderunt. Antiquum ergo numerum per tantos ſanctos & annos continuatum, in cujus memoriam duodecim hidæ, plurimis libertatibus inſignitæ, adhuc nomen ſortiuntur.

De Antiquitate & Dignitate Glaſtonienſis Eccleſiæ.

GLaſtonienſem Eccleſiam non fecerunt aliorum hominum manus, ſed diſcipuli Chriſti eam per Doctrinam Angelicam fundaverunt & ædificaverunt, ex deformi quidèm ſcemate, ſed Dei multipliciter adornatam virtute, quam ipſe ſummus Pontifex cœlorū fabricator & generis humani Redemptor Dominus noſter *Jeſus Chriſtus*, ſibi ſuæq; ſanctiſſimæ genetrici præſentialiter dedicavit.

Hæc Eccleſia pro ſui antiquitate ab Anglis **Ealdechirche**, id eſt, vetuſta Eccleſia, dicebatur: ſatiſque conſtat homines iſtius provinciæ nullum ſanctius aut crebrius juramentum habuiſſe, quam per veterem Eccleſiam, nichil magis vitantes, metu ſceleris vindictæ, quam perjurare. Eſt enim omnium in *Anglia* Eccleſiarum, prima & vetuſtiſſima, primò ex virgis torquatis facta, ex qua virtus divinæ ſanctitatis, jam inde a principio redolevit ſpiravitque in omnem patriam; Et quamvis ex deformi fuerat materia facta, grandis tamen habebatur reverenciæ cultu; Et ſicut locus iſte multa ſubnixus eſt reverentia antiquitatis, ita magnificè præeminet privilegio ſanctitatis; *Roma* etenim ſecunda

vocatur: Sicut enim civitas Romana, multitudine ſanctorum Martyrum inſignitur, ita Eccleſia iſta multitudine ſanctorum confeſſorum in ea quieſcencium venerabilis habetur. Unde exemplum ſubinferam. Contigit nempe tempore *Henrici Bleys* Epiſcopi & Abbatis hujus loci, quendam *Glaſtonienſis* Cenobij monachum peregrinari *Pariſiis* apud S. *Dioniſium*, nomine *Godefridum*, cui obvians quidam Senior ejuſdem loci, interrogavit eum quod genus? unde domus? Reſpondit ſe eſſe *Normannum*, *Britanniæ* monaſterio quod *Glaſtingeia* dicitur Monachum. Papè, inquid, Adhuc ſtat illa perpetuæ virginis & miſericordiæ matris vetuſta Eccleſia? Stat, inquid *Godefridus*. Tum ille lepido attactu capud *Godefridi* demulcens, diu ſilencio ſuſpenſum tenuit, ac ſic demum ora reſolvit.

Hæc glorioſiſſimi Martyris *Dioniſij* Eccleſia & illa de qua te aſſeris, eandem privilegij dignitatem habent, iſta in *Gallia*, illa in *Britannia* uno eodemq; tempore exortæ, a ſummo & magno Pontifice conſecratæ, uno tamen gradu illa ſupereminet, *Roma* etenim ſecunda vocatur. Cumque hæc colloquerentur, ille cui cura ſuſcipiendorum hoſpitum erat commiſſa, invitos ab invicem non ſe reviſuros ſeperavit.

De diverſis nominibus ejuſdem Inſulæ in qua dicta Eccleſia ſita, & quomodo fuit inhabitata.

HÆc itaq; Inſula primò à Britonibus dicta eſt **Ynſwyꝛtryn**, id eſt, *Inſula Vitrea*, propter ampnem ſcilicet quaſi vitrei coloris in mariſco circumfluentem. Inſula verò dicta eſt, quoniam mariſco profundo eſt undique clauſa: Mediampnis magis propriè diceretur, quoniam mediis ampnibus ſita eſt, ſicut melius Inſulæ dicuntur quæ in mari ſitæ noſcuntur. *Avallonia* dicta eſt, vel ab *Aval* Britannicè, quod *pomum* ſonat, quia ſolet locus ille, pomis & pomeriis habundare; vel ab *Avallone*, quodam territorij illius quondam dominatore.

Legitur etiam in antiquis Britonum geſtis, quod a Boreali parte *Britanniæ* venerunt in occidentem duodecim fratres, & tenuerunt plurimas Regiones, ſcilicet, *Venedociam*, *Demeciam*, *Guther*, *Redweli*, quas proavus eorum *Cuneda* prius tenuerat. Horum fratrum nomina ſunt hæc, *Ludnerth*, *Morgen*, *Catgur*, *Cathmor*, *Merguid*, *Morvined*, *Morchel*, *Morcant*, *Boten*, *Morgen*, *Martineil*, *Glaſteing*. Iſte *Glaſteing* per mediterraneos Anglos ſecùs villam quæ dicitur **Eſcebctoꝛne**, ſcirfam ſuam uſq; ad *Wellys*, & a *Wellis* per inviam & aquoſam viam quæ **Sugeſwey**, id eſt, *ſcrophæ* via nunc dicitur, ſequens porcellos ſuos, juxta vetuſtam eccleſiam in prædicta Inſula latentem ſub malo invenit. Unde uſque ad nos emanavit, quod poma mali illius **Ealdechurcheriaſapple**, id eſt, veteris Eccleſiæ poma vocantur. Hic igitur **Glaſteing** poſtquam Inſulam illam ingreſſus, eam multimodis bonis vidit affluentem, cum omni familia ſua in ea venit habitare. Et quia ibi primùm adveniens poma in partibus illis cariſſima repperit, Inſulam *Avalloniæ* ſua Lingua, id eſt, *Inſulam Pomorum* nominavit; & curſum vitæ ſuæ ibidem peregit, ex cujus progenie & Familia ei ſuccedente, locus ille primitus dicitur populatus. Demùm a Saxonibus terram ſibi ſubjugantibus interpretato priore vocabulo, id eſt, **Ynſwyꝛtryn**, ſua lingua dicta eſt **Glaſtynbury**, id eſt, *Glaſtonia*. *Glas* enim Anglicè vel Saxonicè *vitrum* ſonat; **bury**, Civitas. Vel dicta eſt **Glaſtingebury** a *Glaſteng* de quo præmiſimus, id eſt, *Civitas Glaſtenge*. Patet igitur ex hiis, quare *Inſula*, quare *Avallonia*, & quare *Glaſtonia* eſt dicta. In hujus Inſulæ laudem quidam Metricus ſic cecinit,

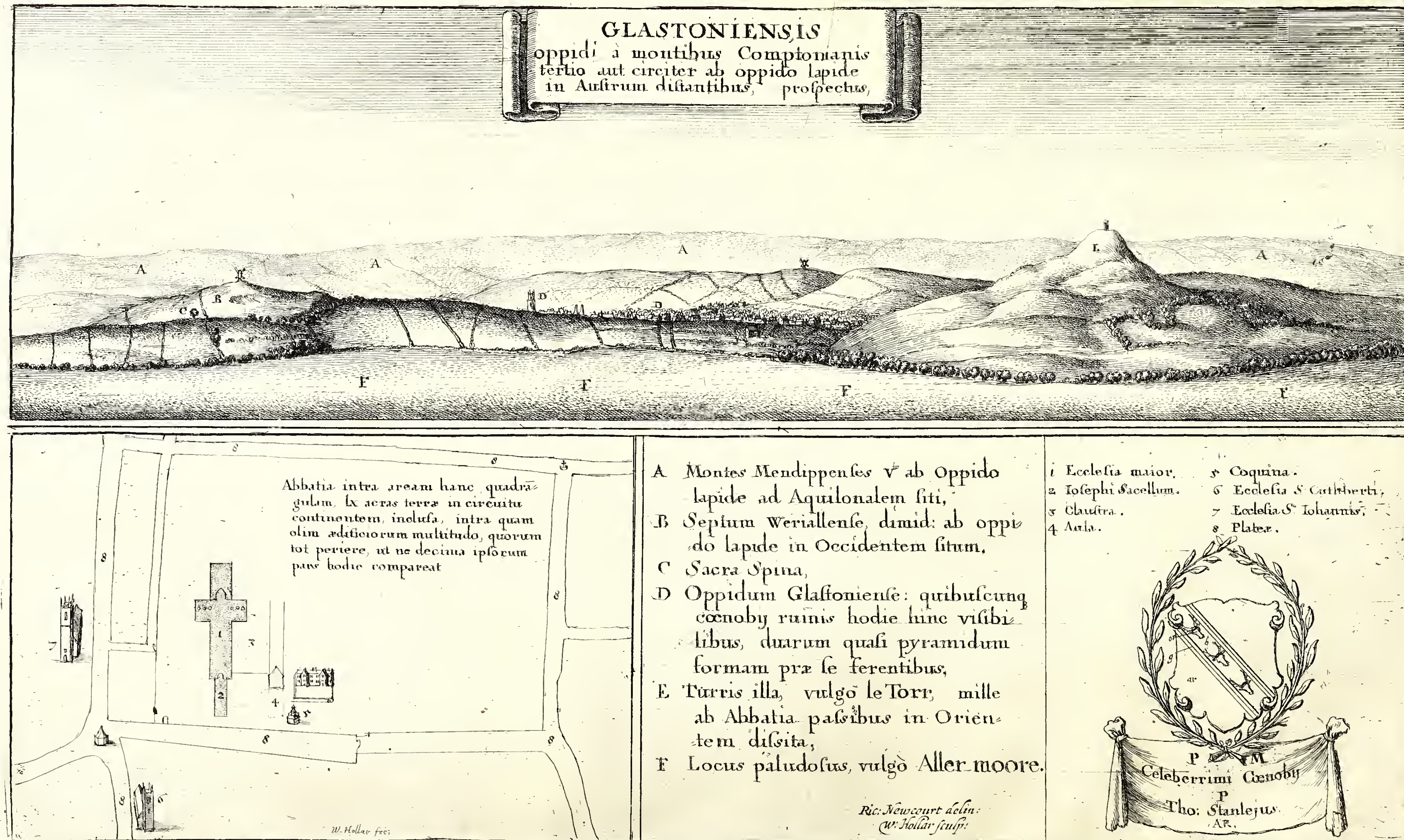
Inſula Pomorum quæ fortunata vocatur,
Ex re nomen habet; quia per ſe ſingula profert.
Non opus eſt illi ſulcantibus arva colonis,
Omnis abeſt cultus niſi quem natura miniſtrat,
Ultro fæcundas ſegetes producit, & uvas,
Nataque poma ſuis precioſo germine ſilvis.
Omnia gignit humus vice graminis ultro redundans:
Annis centenis & ultra vivitur illic.
Hæc nova Jeruſalem fuit, hæc fidei quoq; lima,
Hæc tumulus Sanctus, hæc ſcala poli celebratur:
Vix luit inferni pænas hic qui tumulatur.

Habet quoque hæc Inſula circum jacentes Inſulas ſibi ſubjectas, quarum hæc ſunt vocabula, **Bekery** quæ parva *Hibernia* dicitur, ubi olim ſancta *Brigida* perhendinavit: **Ferrameir**, ubi S. *Benignus* hæremeticam quondam duxit vitam, cum Inſula de **Weſthey** in parte occidentali, & **Godeney** in parte orientali: Dicta eſt autem **Godeney**, id eſt, *Inſula Dei*, eo quod ſit ibidem eccleſiola de Sancta Trinitate. **Padnebeoꝛge**, quæ eſt terra vinifera. **Andꝛedeſey** ſive **Ylonde**, cæteras Inſulas loci ſitu & amænitate antecellens. Dicta eſt enim **Andꝛedeſei** propter eccleſiolam ſancti *Andreæ* quæ ibi habetur. **Martineſey** alia eſt Inſula, ſic dicta propter eccleſiolam ſancti *Martini* ibidem; Hæc itaque Inſula cum pluribus aliis locis, ut infra melius patebit, eadem privilegii dignitate a principio congaudent, quæ ſimul junctæ, *duodecim Hidæ* nuncupantur.

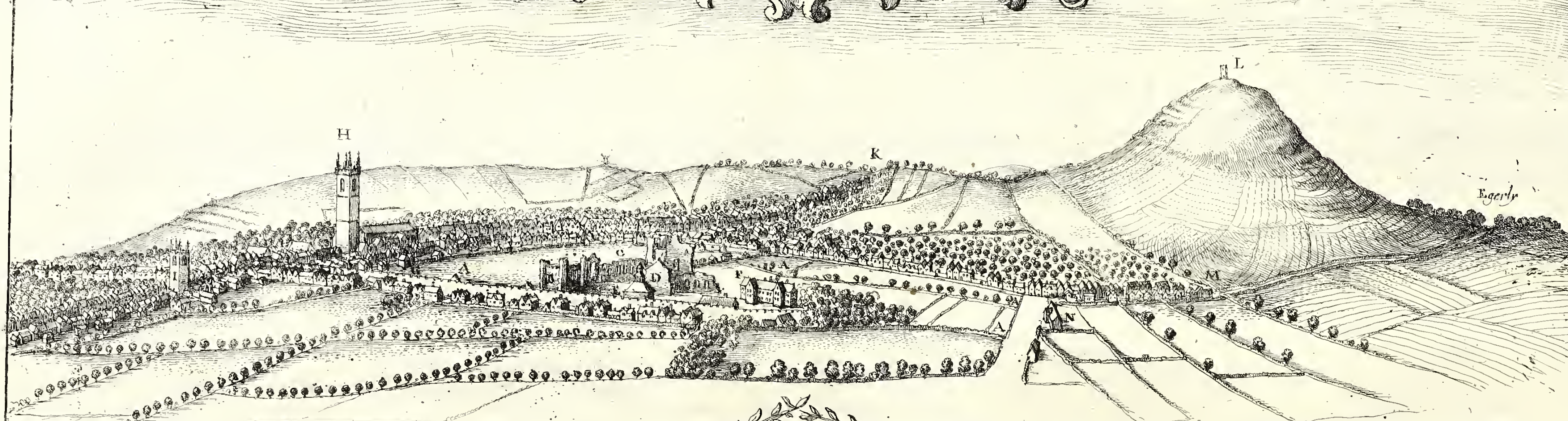
De Bundis XII. Hidarum.

SEt quia hæ duodecim Hidæ *Glaſtoniæ*, majori libertate præ cæteris terris ſuis ſunt privilegiatæ, expedit earum metas non ignorare. Sciendum igitur, quod primò incipit a la **Bꝛutaſche** apud pontem de **Strete** in capite auſtrali ejuſdem pontis, & tendit verſus orientem, in auſtrali parte mariſci, uſq; ad caput auſtrale pontis de **Balteneſberge**, & de **Balteneberge** in parte boriali, a Domo *Wlgari* cum barba, qui fuit operator ejuſdem Pontis tempore S. *Dunſtani* Abbatis, & ſic ſupra caucetum ultra **Pinnelake** per medium mariſci uſq; ad domum *Normanni* apud Molendinum de **Balteneſberge**. Et ſic inde ſurſum in via uſque in ſemitam quæ venit de illa Eccleſia, & poſtea ſurſum in **Reholte** uſq; ad *la* **Lupiwite** in orientali parte domus *Oſgari Attaholte*; Et inde in ſemitam quæ ducit per mediam extremitatem illius **Holte**, rectè uſque ad pontem de **Keneward** in foſſatum ſancti *Dunſtani*; Et ſic in rivulum qui venit de **Colubery**; Et ita aſcendendo contra curſum aquæ, uſquæ ad Domum *Oſwardi de la Burne*, & inde ſurſum contra *la Burne* uſque ad curiam *Ailmeri* Seneſcalli a *la* **Bꝛadelec**; Et ſic ſurſum de illa *burna* in viam illam quæ jacet ante curiam ſuam; Et ita

in

GLASTONIENSIS
oppidi à montibus Comptonianis tertio aut circiter ab oppido lapide in Auſtrum diſtantibus, proſpectus,
A
B
C
D
E
F
A Montes Mendippenſes Vᵒ ab Oppido lapide ad Aquilonalem ſiti,
B Septum Werialenſe, dimid: ab oppido lapide in Occidentem ſitum,
C Sacra Spina,
D Oppidum Glaſtonienſe: quibuſcunq cœnobij ruinis hodie hinc viſibilibus, duarum quaſi pyramidum formam præ ſe ferentibus,
E Turris illa, vulgò le Torr, mille ab Abbatia paſsibus in Orientem diſsita,
F Locus paludoſus, vulgò Aller moore.
Ric: Newcourt delin:
W: Hollar ſculp:
1 Eccleſia maior.
2 Ioſephi Sacellum.
3 Clauſtra.
4 Aula.
5 Coquina.
6 Eccleſia S. Cuthberti,
7 Eccleſia S. Iohannis,
8 Plateæ.
Abbatia intra aream hanc quadrangulam, lx acras terræ in circuitu continentem, incluſa, intra quam olim ædificiorum multitudo, quorum tot periere, ut ne decima ipſorum pars hodie compareat
W. Hollar fec:
P M
Celeberrimi Cœnobij
P
Tho: Stanlejus.
AR.

GLASTONIENSIS
Oppidi, ab editiori ſepti Werialenſis parte, dimidio ab oppido lapide in Africu diſtantis, proſpectus,

A. Fundi Abbatiæ intra murorum ambitum, lx in circuitu acrarum.
B. Ioſephi Sacellum, maiori Eccleſiæ contiguum, L paſsus longum; xiii latum,
C. Eccleſia major, cujus pars inferior Crucem uſq. lxii paſsus longa.
Magna Eccleſiæ Crux a Navi ſurſum xvi paſsus longa: xxviii lata,
Chorus Eccleſiæ L paſs longus. Eccleſiæ latitudo xxx paſs,
Totius Eccleſiæ, cum ſacello Ioſephi longitudo CC paſs. vel DLxxx ped.
D. Aulæ cænobij caput, cujus latitudo fuit xx paſs, altitudo Lxxx ped,
E. Culina (cujus pars inferior xx ped. alta) fuit quadrangula; in quolibet angulo caminum habens; tectum ex toto lapideum in viii quadras contractum,
F. Abbatiæ pars habitabilis adhuc manens,
G. Porta (vel introitus) Abbatiæ præcipua.

H. S. Iohannis Eccleſia.
I. S. Cuthberti Eccleſia.
K. Platea ad wellam, quarto a Glaſtonia lapide ſitam, ducens.
L. Turris S. Michaelis, vulgo dicta le Torr, (cujus Eccleſia cum Abbatia vnâ periyt) mille ab Abbatia paſsibus diſsita, Vbi Richardus Whitingus, Vltimus loci Abbas, quod juramentum de primatu Regio agnoſcendo præſtare; ſeu potius quod Abbatiam in manus Regias (pro more temporum) reſignare noluerit, per collum ſuspenſus, vitam finiuit,
M. Iter ad Egarlejam,
N. Abbatis horreum,

Ric. Newcourt delin:
W: Hollar ſculp:

in auſtrali parte illius Eccleſiæ verſus orientem uſque ad la Stoke in latam viam, & ſic de via eadem contra montem de Wythelee in illam ſemitam quæ jacet in auſtrali parte de Chulebury; deinde in quandam ſemitam uſque ad la Wyndeiete, & ſic in diviſas de Bikenham & de Ferlege; Et ſic deſcendendo per medium parcum de Pilton, ultra viam quæ extenditur ſupra pontem de petra in ſemitam illam quæ ducit ad Wottone; & ſic in quadam ſemita uſque ad Fulebroc; & inde in auſtrali parte illius Eccleſiæ ultra rivulum, uſque Loſellegethe, Et ſic deſcendendo in moram uſque ad Hochye, & inde per mediam moram ultra la Sowye, uſque in diviſis foſſati, in parte boreali de Bachinwere; Et ſic inde in ripam, & ita in longum antiqui curſus aquæ, uſque ad pontem de Bledeney; & ſic deſcendendo per medium ipſius pontis uſque ad Litlenie, quæ eſt diviſa Martineſei; Et ſic circa eandem inſulam uſque ad Sadelby, & inde in ripam, & ita in longum curſus aquæ uſque ad foſſatum quod eſt inter moram de Stoke & Wytricheſham; & ſic in *la* Wynerdlake, & ſic per diviſas Inſulæ de Andredeſey, & de Draicote, aſcendendo contra montem, uſq; ad la Horeſtone: deinde in la Wyarepathe, & ſic deſcendendo uſque ad ſuperiorem Batecumbe; Et ſic per diviſas de Ceddre uſque ad la Greneballe, & ita ad Litelelakewey, inde ad Ymerswel; inde directè per medium alneti uſque ad la Horewythege, & ita uſque ad la Munekenelegthe, ita quod totum coopertum pertinet ad Ceddre, totum extra coopertum ad *Glaſtoniam*; inde uſque ad quandam trencheam quæ vocatur Bitwynedorde, & ſic ad la Scearphorde, ita quod totum coopertum ibidem verſus orientem, pertinet ad *Glaſtoniam*, & extra coopertum, verſus occidentem, pertinet ad Ceddre; inde ad la Potepulle, ita quod totum coopertum remanet *Glaſtoniæ*, totum planum extra coopertum remanet Ceddre. Inde uſque ad Plake, & ita in longum de Plake, deſcendendo uſq; ad Ywere; Et de Ywere, in longum de Abbediſdiche, aſcendendo uſque ad Langeby, inde in curſum magnæ aquæ, & ita in longum ipſius aquæ, aſcendendo contra orientem, in diviſas de Wethmore, & de Northilade uſque ad Tunſingewere. Inde uſque ad Kympingmere; inde uſque ad Myddelmede; inde ultra montem uſq; ad Cumeſham. Inde uſque in la Lithlake, deinde per mediam moram uſque ad diviſas de Mere & de Pouldone, & ſic per illas diviſas, verſus orientem in auſtrali parte illius moræ, uſque ſubtus Scherpham; Et ſic inde ſubtus Hundewode, inde verſus orientem uſque ad la Brutaſche, quam poſuimus primam bundam duodecim hidarum.

De locis principalibus infra duodecim Hidas.

Loca principalia quæ infra hos limites habentur, & eodem gaudent privilegio, jam explanabo. Primò ipſa Inſula *Glaſtoniæ*, cum campis, ſiluis, pratis, ac moris ad eam ſpectantibus; Deinde Inſula de Beorti cum ſpecioſo, ſimul & ſpacioſo anneto, cum pratis, & paſcuis uberrimis. Poſt hæc magna pars de parco de Pilton; deinde Bekenham cum Stiklingh. Poſt hæc Wythele, & Colnburi, cum toto Weſtpenard, campis, pratis, & paſcuis ad illa ſpectantibus: Deinde *la* Burne, & Kynerd, cum campis ſuis, & pratis. Poſtea quædam pars de Balteneſbergh, cum campis, pratis, paſcuis largis, & cum omni anneto, & univerſis moris, verſus occidentem, in parte boriali de Budcle, uſque ad la Brutaſche, quæ eſt in capite auſtrali pontis de Strete: Deinde Edgarlegh: cum campis & pratis ad ſe ſpectantibus. Poſtea Inſula de Beokery cum ſuis pertinentiis; de prænominata autem Brutaſchia, totus mariſcus verſus occidentem, quæ eſt in parte boriali de Hundeſwode; & Sherpham uſque ad diviſas de Pouldon, & de Mere uſque in Lichelake. Deinde Inſula de Mere, & de Weſtey, cum campis, pratis, boſcis, & moris ſpacioſis. Deinde Inſula de Godeney cum ſuis terris & moris largiſſimis. Deinde Inſula de Padenbeorge, & Northlade cum terris, pratis, paſcuis, moris, & boſcis amplis ad eos ſpectantibus. Poſt hæc Inſula de Andredeſey, cæteras, ſitu & loci amœnitate, antecellens, cum terris, boſcis, pratis, & moris largiſſimis. Deinde Martineſey cum terris, pratis, & paſcuis ad eam ſpectantibus; Et juxta montem de Meindepe eſt Batecumbe, cum omnibus terris & paſcuis ſuper eundem montem ad ſe pertinentibus. Hæc omnia loca, infra bundas duodecim Hidarum contenta, & ad *Glaſtoniam* pertinencia, omni immunitate gaudent Regiæ dignitatis, a temporibus antiquis, & prima Chriſtianitate hujus terræ, & confirmata ſunt Eccleſiæ *Glaſtonienſi*, tam à Regibus *Britonum*, quam *Anglorum*, & *Normannorum*.

De Sanctis in Eccleſia Glaſtonienſi quieſcentibus.

Et quoniam *Glaſtonienſis* Eccleſia multorum inſignitur ſanctorum cineribus, licet paucorum, ex multis, annotare nomina, quorum corporales exuvias, pro majori parte, ibidem requieſcere non dubitamus. Eſt enim locus idem a principio, multorum juſtorum incolatu ſacratus, multorum ſanctorum corporibus glorificatus, quorum precioſæ animæ, in conſpectu Domini, jam gaudent in cælis. Adeò pavimentum lapide conſtratum, adeo Altaris latera, ipſum quoque Altare ſupra, & infra, reliquiis confertiſſimis aggeruntur, ut à beatorum cineribus nullus vacet eccleſiæ, vel cimiterij, aut ejuſdem cimiterij capellæ ambitus. Ibi enim requieſcunt duodecim Diſcipuli *Philippi* Apoſtoli, ab eo in *Britanniam* directi, hujus loci habitatores primi, quorum primas erat ille nobilis decurio *Joſeph* ab *Aramathia* qui dominum *Chriſtum* ſepelivit, cum filio ſuo *Joſephes*. De ſanctis *Phagano* & *Diriviano*, qui Regem *Lucium*, cum gente *Brittonum* baptizarunt, non eſt nobis certitudo ſi ibidem requieſcunt, licet legamus eos illic per novem annos moram feciſſe. Multi tamen ex eorum Diſcipulis ibidem requieſcunt, qui per ipſorum inſtitutionem vitam anachoriticam ſucceſſivè, in numero duodenario, per ducentos ſexaginta & ſeptem annos, uſque ad adventum *Sancti Patricij*, agebant. Ibidem quieſcit ſanctus *Patricius* magnus *Hibernienſium* Apoſtolus, & ejuſdem loci Abbas primus, qui ſepulturam, Angelo demonſtrante, flammaque in-

genti de eodem loco erumpente, a dextris Altaris in vetuſta Eccleſia promeruit. Illic etiam requieſcit ſanctus *Benignus* beati *Patricij* contubernalis, & diſcipulus, & ſanctus *Pincius* ejuſdem S. *Benigni* Diſcipulus. Ibi quoque requieſcit S. *Gildas*, Britonum Hiſtoriographus, & S. *David Menevencium* Archiepiſcopus, cujus reliquias quædam nobilis matrona, tempore *Regis Edgari*, illic contulit, cum quibuſdam aliis reliquiis. Ibidem etiam requieſcit S. *Dunſtanus* Archiepiſcopus & *Glaſtonienſium* pater magnificus. Ibi quieſcit S. martir *Indractus* cum ſeptem ſociis ſuis commartiribus. Hij, ex Regali *Hibernenſium* genere, *Romam* cauſa peregrinationis euntes, & per *Glaſtoniam* ob amorem S. *Patricij* ad patriam ſuam redeuntes, in quadam villa **Shapwike** nominata, noctis ſilencio dormientes, ab iniquis ſatellitibus martiriſati ſunt: quorum corpora, poſt non modicùm, glorioſus Rex *Ina*, miraculorum datis indiciis, *Glaſtoniam* tranſtulit. Ibi quieſcit S. *Urbanus*, & martir quem contulit quidam Comes *Elſtanus*, de **Boſcumb** dictus. Ibi quoque ſunt reliquiæ S. *Apollinaris* Epiſcopi & Martiris, Diſcipuli beati *Petri* Apoſtoli, & S. *Vincencij* Archidiaconi & Martiris pro magna parte, quas perquiſivit pius Rex *Edgarus*. Illic ſunt reliquiæ duorum *Innocencium* integrè, & tertii *Innocentis* pro magna parte, ab eodem Rege collatæ. Ibidem quieſcit S. *Beſilius* martir, qui pro Chriſto paſſus eſt in puerili corpuſculo. Ibi ſunt reliquiæ ſancti *Oſwaldi* Regis & Martiris, pro majori parte, de dono Regis *Edmundi* ſenioris, & reliquiæ S. *Valerij* Epiſcopi & Martiris, de dono Regis *Edgari*. Illic eſt S. *Canon* martir, & ſanctus *Salvius* Epiſcopus & Martir, de dono ejuſdem Regis. Ibidem etiam quieſcunt reliquiæ ſanctorum martyrum *Anaſtaſij*, *Benigni*, *Cæſarij*, *Abdon*, & *Sennen*, de dono Regis *Edgari*. Ibi ſunt reliquiæ ſancti *Paulini Northanhimbrorum* Epiſcopi, de dono Comitis *Eſtani*. Illic requieſcunt oſſa S. *Aidani Lindisfarnenſis* Epiſcopi, cujus animam beatus *Cuthbertus* vidit in cœlum transferri. *Coelfridi* Abbatis, *Boiſili* Abbatis, venerabilis *Bedæ* ſagaciſſimi doctoris, ac ſanctorum confeſſorum *Benedicti*, cognomento *Biſcope*, *Heſterpini*, *Sigfridi*, & *Herberti Wiornenſium* Abbatum, quorum geſta etiam apud nos habentur, de dono Regis *Edmundi* ſenioris. Ibidem etiam quieſcunt ſanctus *Idanus* Epiſcopus, frater ſancti *Furſei* Confeſſoris, & ſanctus *Ultanus* Epiſcopus, de dono *Tictan* Abbatis. Ibidem quieſcit idem ſanctus *Tictan* Abbas, cum duodecim Monachis ſuis, qui de *Northumbria*, tempore perſecutionis *Danorum*, *Glaſtoniam*, cum multis reliquiis, commigravit, & eidem Eccleſiæ poſtea Abbas præfuit. Ibi etiam quieſcit ſanctus *Iltwith*, inter *Walenſes* famociſſimus, de dono *Ethelſtani* ducis. Illic quieſcit ſanctus *Lilianus* Abbas, de dono *Ethelnoti* ducis, & magna pars ſancti *Gutlaci* anachoritæ, de dono *Henrici Bleys Wintonienſis* Epiſcopi. Ibidem quieſcit ſanctus *Poppa Treverenſis* archiepiſcopus, qui multas reliquias adquiſivit, & *Glaſtoniam* veniens eas eidem ſacro loco contulit. Et ſanctus *Geminianus* Confeſſor, de dono Regis *Edgari*. Ibi requieſcunt corpora ſanctorum Virginum *Hildæ* Abbatiſſæ de *Witeby*, *Hebbe*, & *Begu*, de dono Regis *Edmundi* ſenioris. Ibi quieſcunt oſſa ſanctarum Virginum, *Criſante*, *Udiliæ*, *Mariæ*, *Marthæ*, *Luciæ*, *Lucei*, *Walburgæ*, *Geretrudis*, & *Ceciliæ*, de dono *Alphari* ducis. Illic ſunt oſſa beatarum virginum *Wentæ* & *Mamillæ*, de dono *Ethelſtani* ducis. Ibidem eſt magna pars de ſancta *Edberga* virgine, de dono *Britwoldi* Epiſcopi. Item ibidem ſunt, pro magna parte, reliquiæ *Elfledæ* Reginæ, & ſanctæ *Batildis* Reginæ. Ibi ſunt corpora ſanctarum virginum & martirum *Urſulæ* & *Dariæ*, de dono *Henrici Bleys Wintonienſis* Epiſcopi. Ibidem quieſcit ſancta *Ealſwitha* virgo, tota in carne & oſſa integra, ſepulta inter magnum Altare & ſepulcrum Regis *Arthuri*, cum cilicio & ſacro velamine, ſicut teſtati ſunt qui eam viderunt.

Multorum autem aliorum ſanctorum nomina, & memoriam, antiquæ Eccleſiæ incendium, ex ſanctarum reliquiarum confuſione, ex toto delevit; Ideo plenè omnium Sanctorum, in Eccleſia *Glaſtonienſi* quieſcentium nomina, nullatenus fateor me enumeraſſe. Et quanquam incendium non fuiſſet, adeo longorum temporum fluxerunt curricula, ut omnes illuc ſanctos quieſcentes alicujus hominis poſſit inveſtigare inſtancia, ſet ſolius Dei comprehendit noticia, quot ſanctorum ibidem pauſant corpora. Fælices igitur hujus loci habitatores quos ipſa ſanctuarij reverencia ad morum compoſitionem invitat. Nullum de hiis crediderim deperire cœlo, quos, corpore egreſſos, tot patronorum excipit laus vel excuſatio. Quod cum ſæpius probatum ſit, ex viſione tamen, cujuſdam noſtri Monaſterij Monachi, celebrius cognitum & auditum eſt. Contigit enim quondam, vel Dei nutu, aut peſtiferi aeris corruptione, multis noſtrorum, peſtem creari; unde multi maturæ honeſtatis ſenes, ac bonæ impoſterum ſpei invenes, ceſſerunt naturæ, inter quos quidam reverendæ caniciei ſenex, animi modeſtiam vultu pertendens ſereno, *Benedictus* nomine, decubuit. Huic, nocte quadam, viſum eſt in veteri Eccleſia ante beati martiris *Indracti* memoriam ſe eſſe, totiuſque baſilicæ ambitum venerabilibus viris conſtipari. Quorum unus, qui videbatur primatum tenere, ſic eum adorſus eſt, *Quorum in hac Eccleſia ſanctorum veneraris reliquias?* Multorum inquid domine; Set cum ille repetita interrogatione nomina exigeret; & *Benedictus* ea quæ noverat evolveret ſingulariter, ait ille. *De quibuſcumque facis memoriam enarra?* Nec defuit Monacho memoria, ſet à beato *Patricio* incipiens, quæcunq; ſolitus erat decantavit; Cumque de beato *Patricio* inciperet, omnes ſurrexerunt: Ille verò, qui videbatur primas, unum, ante ſancti *Patricij* mauſoleum reſidentem, ad ſe vocans ait. *Audiſti quod iſte dixerit?* Et ille, Quod tibi videtur? Hæc omnia quæ de beato *Patricio* & cæteris dixit quaſi heſterna & nova ſunt, Nam ante eum fuerunt in *Glaſtonia* ſancti & honorabiles viri, quorum nomina, quia multa & barbara ſunt, iſte non valet retinere. Corpora verò hic in pace ſepulta ſunt, & nomina eorum vivent in ſæculum. Et converſus ad Monachum ait; *Hanc tibi ſedem glorioſa virgo Chriſti Katerina, hac nocte preſtitit; eſt enim ejus propria.* Tum *Benedicto* gracias agenti, ſed viæ ſpacium ab eccleſia ad infirmariam, ſe timere reſpondenti, ait ſenex, *Ubi putas te eſſe?* Cumque ille in veteri Eccleſia ſe eſſe reſponderet, Immo

inquit

inquit alter, in lecto tuo. Hoc dicto, ſurgentes omnes per mediam Eccleſiam, in Clauſtrum ordinatè proceſſerunt; Cumque ante infirmariam ſubſtitiſſent, ingenti ſilencio facto, is qui præcedebat, quaſi commotus, & retroverſus, ait, *Quid tam procacibus verbis me perſequimini? revera morientur, ſet ne curetis, quia omnia peccata eorum condonabuntur, Tu tamen frater Benedicte convaleſces, nec cum aliis morieris.* Et ita venerabilis viri viſio ipſum ad ſpem vivendi animavit, & reliquos, ne inparati exirent, admonuit.

De multorum Sanctorum particularibus reliquiis ibidem reconditis.

SUnt verò, præter ſuperius enumeratos, ſancti innumerabiles, quorum particulares hic habentur reliquiæ, quorum pleraque nomina apud nos ſcripta videntur, & plurimorum nomina ſcripta non habemus, ſet ſcripta ſunt in libro vitæ. Collatores verò harum reliquiarum fuerunt hij. Rex *Ethelſtanus*, rex *Edmundus* ſenior, rex *Edgarus*, *Elnotus* dux, *Alpharus* dux, *Ethelſtanus*, *Elwinus* dux, *Elſtanus* comes, *Poppa Treverenſis* archiepiſcopus, *Britwoldus*, *Wiltonienſis* Epiſcopus, *Britwjus Wellenſis* Epiſcopus, *Sarfridus Ciceſtrenſis* Epiſcopus, *Henricus Bleys Wintonienſis* epiſcopus, *Tictan* Abbas, *Euſtachius* prior, *Aelſwita* nobilis matrona. Reliquiarum autem nomina, quæ apud nos habentur, ſcripta ſunt hæc.

De veteri Teſtamento.

DE ſepulcro *Rachel*, de Altare *Moyſy*, in quo fundebat oleum; de virga *Moyſy* qua eduxit filios Iſrael de *Ægypto*, de virga *Aaron* quæ fronduerat; de Manna filiorum Iſrael; de ſepulcro *Yſayæ* prophetæ, de reliquiis *Danielis* prophetæ. Reliquiæ de tribus pueris quos liberavit Deus de camino ignis ardentis. Item os unum eorundem. De pavimento templi domini, lapides ſex, quaſi tali, deaurati. Et de hoſtio templi domini.

De Domino noſtro Jeſu Chriſto ſunt hæ reliquiæ.

DE loco ubi natus fuit dominus, de panno domini, in quo fuit involutus in præſepio. De præſepio eodem portiones duæ. De auro quo magi obtulerunt domino. Lapides de Jordanis flumine ubi baptizatus fuit dominus. De una idrea illarum in quibus Jeſus convertit aquam in vinum. De lapidibus de quibus dictum eſt Jeſu à Diabolo, *dic ut lapides iſti panes fiant*, & benedicti ſunt a Domino. De pane fragmentorum quinque panum ordeiceorum, quibus ſaciavit Dominus quinque millia hominum. De loco in quo transfiguratus fuit Dominus. De petra ſupra quam ſtetit Dominus in templo. De capillis Domini. De fimbria veſtimenti Domini. De ficone Domini, & ejus tunica inconſutili. De menſa ſuper quam Dominus cænavit cum diſcipulis ſuis ante paſſionem ſuam. De lapide ſuper quem oravit Dominus ante paſſionem ſuam. De panno ſub quo ſuſcepit Dominus alapas. De columpna ad quam ligatus fuit Dominus, quando flagellatus erat. De flagello cum quo Dominus erat flagellatus. De veſtimento quod *Herodes* induit Chriſtum. De ſpungia unde bibit Dominus mirratum vinum. De ſpungia unde offerebatur Domino acetum felle mixtum in paſſione ſua. Portiones multæ de ligno crucis dominicæ. Sex portiones de ſepulcro Domini. De monte *Calvariæ* portiones octo. De terra & lapide ubi crux Domini ſtetit. Item de foramine ubi poſita fuit ſancta crux in monte Calvariæ. Una ſpina de corona Domini. De Golgatha loco. De lapidibus ubi ſtetit Jeſus, quando aſcendit in cœlum.

De ſancta Maria ſunt hæ reliquiæ.

DE lapillis, & terra ubi flevit ſancta *Maria* quando vidit Dominum lancea perforari, & lacrimæ ejus fluxerunt in terram. Item de univerſis veſtimentis ejuſdem. De ſepulcro ejus in valle *Joſaphat*. Oleum de quadam ymagine beatæ *Mariæ* miraculoſa. De lacte beatæ *Mariæ*. Item crux Chriſtallina quam beata virgo contulit inclito Regi *Arthuro*. Filum unum de quodam veſtimento S. *Mariæ* & de capillis ejuſdem.

De ſancto Johanne Baptiſta ſunt hæ reliquiæ.

MEdium os indicis beati *Johannis* Baptiſtæ. Os unum minutum de capite ejuſdem. De veſtimentis ejuſdem.

De Apoſtolis ſunt hæ reliquiæ.

DE ſancto *Petro* unum magnum os. Duo dentes ejuſdem. De ſtola ejuſdem. De baculo ejuſdem. De cruce ejuſdem. De ſancto *Paulo* dens unus. De barba ejuſdem. De oſſibus ejuſdem. De ſanguine ejuſdem. De S. *Andrea* quinque minuta oſſa, duo dentes, & de cruce ejuſdem. De S. *Johanne* evangeliſta, de capillis ejus, de manna ſepulcri ejus. De ſpera ſive palma, quam idem *Johannes* tenebat manibus ſuis in ſepultura beatæ *Mariæ* virginis; de ſepulcro ejuſdem beati *Johannis*. De S. *Jacobo* majori, os unum. De S. *Philippo* maxilla, cum tribus dentibus, & medietate brachii ejuſdem. De S. *Bartholomeo* os unum. De S. *Thoma* duo fruſta, de brachio ejuſdem. De S. *Juda Tadeo* os unum. de S. *Mathia* os unum. De S. *Barnaba*, os unum. De ſancto *Luca* os unum. De ſancto *Marco* unum os, & minuta oſſa unius digiti ejuſdem.

De ſanctis Martiribus ſunt hæ reliquiæ.

DE S. *Stephano* prothomartire, os unum hanciæ de cruribus ejuſdem. De minutis oſſibus ejuſdem. De ſanguine ejuſdem. Cinis de corpore ejuſdem. De baculo ejuſdem. De petra una unde fuit lapidatus. De S. *Laurencio* unum magnum os. De coſta ejuſdem. De carne & ſanguine ejuſdem. Particula una de craticula ferrea ſuper quam fuit aſſatus. De S. *Georgio* martire unum os magnũ de brachio. De S. *Thoma* martire *Cantuarienſi* archiepiſcopo oſſa duo. De pelle & crinibus ejuſdem. De carne & ſanguine ejuſdem. De panno, ſanguine & cerebro ejus intincto. De pulvere corporis ejuſdem. De mitra ejuſdem.

De veſtimentis, correo, pellicea, camiſia, & braccis ejuſdem. De cuculla, ſtamino, ſona, pedulibus quibus utebatur hora ſuæ paſſionis. Cultellus ejuſdem cum manubrio de corallo. Annulus qui fuit ſuper digitum ſuum, cum dicto *Peritot*, tempore quo gladiis impiorum occubuit. De S. *Chriſtophero* cranea capitis. De ſanctis *Cornelio* & *Cipriano* minuta oſſa. De S. *Dioniſio* os unum, cum parte lapidis molaris quæ alligata fuerat collo ejus in carcere. De oſſibus ſanctorum *Fæliciſſimi* & *Agapiti*. De oſſibus ſanctorum *Gervaſij* & *Prothaſij*. De reliquiis ſanctorum *Coſmæ* & *Damiani*. De ſancta *Fælicitate* & filiis ejus. De S. *Mauricio* dens unus. De reliquiis ſanctorum *Marici*, & *Marcelliani*. De S. *Albano Anglorum* prothomartire, dens unus. De ſancto *Blaſio* os unum. De ſancto *Alphego* archiepiſcopo os unum. De reliquiis ſancti *Leodegarij* epiſcopi & martiris. De ſancto *Clemente* os unum. De ſanguine ſancti *Alexandri* martiris. De S. *Pantaleone* martire os unum. De ſancto *Romano* martire dens unus. De S. *Quintino* martire dens unus. De coſta S. *Simphoriani* martiris. De reliquiis ſanctorum *Fabiani*, & *Sebaſtiani* martirum. De S. *Theodoro* martire. De ſanctis martiribus *Nito* & *Modeſto*. De ſancto *Ciriaco* martire. De ſancto *Gorgonio* martire. De *Cirico* martire. De ſanctis *Pruno* & *Fæliciano*. De ſanctis *Proceſſo*, & *Martiniano*. De ſancto *Kalixto* Papa & martire.

De Confeſſoribus ſunt hæ reliquiæ.

DE ſancto *Nicholao* unum os de brachio, & oleum de tumba ejuſdem. De S. *Martino* unum os. De S. *Edmundo Cantuarienſi* archiepiſcopo. De pelle, & oſſibus ejus. De pulvere corporis ejuſdem. De capillis ejuſdem. De caſula ejuſdem in qua ſepultus fuit; de alba, corporalibus, pallio, ſindone, pulvinari, & rocheto ejuſdem. De dalmatica, & ſandaliis ejuſdem. De cilicio ejuſdem. De caliga ejuſdem. De panno cerato quo erat involutus corpus ejus. De ſarcophago lingneo in quo primitùs jacuit. De S. *Gregorio* Papa oſſa duo de capite ejus. De lingno cellæ S. *Silveſtri* Papæ, & de dono ejuſdem cellæ. De S. *Ambroſio* Doctore, os unum. De S. *Auguſtino* Doctore os unum. De S. *Auguſtino*, Anglorum Apoſtolo, os unum. De S. *Ethelwoldo* epiſcopo os unum. De S. *Hillario* epiſcopo os unum. De veſtimento & pulvere corporis S. *Swithini* Epiſcopi. De S. *Germano Altiſiodorenſi* epiſcopo, os unum. De cuculla, carne & ſanguine, & ſona pontificali beati *Wlſtani* Epiſcopi. De oſſibus SS. *Eildardi* & *Medardi*, epiſcoporum. De cilicio beati *Hugonis Lincolnienſis* epiſcopi. De S. *Audomare* confeſſore, oſſa tria. De S. *Sampſone* os unum. Reliquiæ de S. *Johanne Criſoſtomo*, & de S. *Aniano* epiſcopo. De veſtimentis S. *Cuthberti* epiſcopi. Reliquiæ de ſanctis epiſcopis *Bricio*, *Macuto*, & *Rumone* confeſſoribus. De S. *Simeone* oſſa duo. De S. *Benedicto* Abbate, os unum. De S. *Leonardo* os unum. De S. *Jeronimo* Doctore os unum. De S. *Egidio* Abbate oſſa duo. De S. *Wynwaloco* os unum. De brachio ejuſdem. De oſſibus S. *Botulphi* Abbatis. Reliquiæ de S. *Grimbaldo* confeſſore. De S. *Cadoco*; cranea capitis ejuſdem. De reliquiis SS. *Wlurici* & *Egwini*. De veſtimentis S. *Petroci* confeſſoris. De reliquiis SS. *Adulphi* & *Liſthini* confeſſorum. De pellicea S. *Walteri* de *Corwiche*. De S. *Antonio* Abbate os unum.

De Sanctis Virginibus ſunt hæ reliquiæ.

DE capillis S. *Mariæ Magdalenæ*. De S. *Katerina* virgine oſſa duo. De oleo tumbæ ejus. De marmore tumbæ ejuſdem. De S. *Margareta* virgine, os unum de capite, & de ſandaliis ejuſdem. De oſſibus S. *Cutburgæ* virginis. De coſta S. *Scolaſticæ* virginis. De coſta S. *Brigidæ* virginis. De coſta S. *Petronillæ* virginis. De S. *Etheldreda* os unum. De oſſibus S. *Praxedis* virginis. De *Cecilia* virgine os unum. De S. *Agatha* virgine os unum. De velo, & capite S. *Barbaræ* virginis. De S. *Radegunde* virgine os unum. De oſſibus S. *Anaſtaſiæ* virginis. De S. *Fide* virgine os unum. De S. *Helena*, brachium ejuſdem in carne & oſſibus in duobus fruſtis. De reliquiis S. *Sapientiæ* & filiarum ejus, *Fidei*, *Spei* & *Caritatis*. Reliquiæ de S. *Editha*. De S. *Mildreda*. De S. *Tarſilla*. De S. *Marina*. De S. *Cirilla*. De S. *Ruphina*. De S. *Nimpha*. De S. *Sabulone*, & de S. *Triphone*, virginibus. Horum igitur ſanctorum & multorum aliorum, quorum nomina propter ſcripturæ defectum ignoramus, apud nos reliquiæ reconduntur. Sed quamvis apud nos non ſit earum plena cognicio, cognitione tamen divina & contemplatione plenius perfruuntur.

De Sanctitate Glaſtonienſis Eccleſiæ, & ejuſdem loci cimiterij, nec non Regibus, Epiſcopis, Ducibus & aliis Nobilibus ibidem ſepultis.

QUantum autem fuerit *Glaſtonienſe* Cœnobium primatibus patriæ venerabile, & ad ſepulturam deſiderabile, ut ibi potiſſimum, ſub protectione Dei genetricis & perpetuæ virginis *Mariæ*, diem opperirentur reſurrectionis, multa ſunt indicio; tanta utique locus ille colebatur devotione, ut Reges, Reginæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Duces, & utriuſque ſexus nobiles, cujuſcunque ordinis, cujuſcunque eſſent dignitatis & celſitudinis, ſe beatos fore arbitrabantur, qui locum illum ſuis poſſeſſionibus auxiſſent, vel diviciis ſuis locupletaſſent, quibus eſſet locus iſte, locus habitationis dum viverent, ſeu qui carnis educti ergaſtulo locum ibidem quietis, vel alibi cum aliqua porcione hujus ſanctæ terræ ſepeliri poſſent, promeruiſſent. Unde quidam *Britonum* vates, nomine *Melkinus* ita exorſus eſt. *Inſula Avallonis avida funere Paganorum, præ cæteris in orbe ad ſepulturam eorum omnium ſperulis propheciæ vaticinantibus decorata, & in futurum ornata erit altiſſimum laudantibus.* Abbadare, *potens in* Saphat, *Paganorum nobiliſſimus, cum centum quatuor millibus dormicionem ibi accepit, Inter quos* Joſeph *de Marmore, ab* Arimathia *nomine, cepit ſompnum perpetuum; Et jacet in linea biſurcata, juxta meridianum angulum oratorij cratibus præparatis, ſuper-potentem adorandam virginem; ſupradictis ſpeculatis locum habitantibus tredecem. Habet enim ſecum* Joſeph *in ſarcophago duo faſſula alba & argentea, cruore propheſiæ Jeſu, & ſudore perimpleta. Cum reperietur ejus ſarcophagum integrum*

grum illibatum, in futuris videbitur, & erit opertum toto orbi terrarum; ex tunc nec aqua nec ros cæli, Inſulam nobiliſſimam habitantibus poterit deficere, per multum tempus ante diem judicialem in Joſaphat, *erunt aperta hæc, & viventibus declarata. Hucuſque* Melkinus. In hac quoque Inſula *Avallonia*, quæ *Tumulus Sanctorum* dicitur, requieſcit *Coel* Rex *Britonum*, pater ſanctæ *Helenæ*, matris magni *Conſtantini* Imperatoris, & *Caradocus* Dux *Cornubiæ*. Ibi quieſcit inclitus Rex *Arthurus* cum *Guenevera* Regina ſua, qui anno Dominicæ incarnationis DXLII, in *Cornubia* juxta fluvium de Kemelen, à *Modredo* letaliter vulneratus, in Inſulam *Avalloniæ* ad ſananda vulnera ſua evectus, & ibidem in æſtate, circa Pentecoſten, eſt defunctus, & in cimiterio Monachorum ſepultus. Ibi enim requievit ſexcentis quadraginta & octo annis; & poſtea, in majorem Eccleſiam tranſlatus eſt. In *Glaſtonia* etiam requieſcunt multi de Principibus & Nobilibus *Britonum*, ſet eorum nomina, præ nimia antiquitate, cæca delevit oblivio. Ibi requieſcit Rex *Kentwynus* in piramide Saxeo in Cimiterio Monachorum, qui primus de Regibus *Anglorum* libertates magnas terraſque multas contulit. Ibi requieſcit *Edmundus* Rex, filius *Edwardi* ſenioris, & frater Regis *Ethelſtani*, qui ſanctum *Dunſtanum* ibidem Abbatem conſtituit, terraſque dedit ampliſſimas & libertates magnas. Ibi requieſcit Rex *Edgarus*, filius ejuſdem *Edmandi*, & pater ſancti *Edwardi* Regis & martiris, ac ſanctæ *Edithæ* Virginis. Ibidem requieſcit Rex *Edmundus* junior, cognomento Irenſide, filius *Egelredi* Regis, & nepos Regis *Edgari*. Illic jacent *Hedda Wentanus*, *Britwoldus Wiltonienſis*, *Britwinus Wellenſis*, & *Saifridus Ciceſtrenſis* Epiſcopi. Ibi etiam quieſcunt *Alpharus*, *Athelſtanus*, *Elwinus* & *Elnotus* Duces; quorum quilibet centum libratas terras cum multis aliis bonis contulit *Glaſtoniæ*.

Sunt etiam ibi duæ piramides, quæ, aliquantis pedibus ab Eccleſia vetuſta poſitæ, cimiterium monachorum prætexunt. Procerior & propinquior eccleſiæ, habet quinque tabulatus, & altitudine viginti ſex pedum. Hæc, præ nimia vetuſtate, etſi ruinam minetur, habet tamen nonnulla antiquitatis ſpectacula, quæ planè poſſunt legi, licet non plenè poſſunt intelligi. In ſuperiori tabulatu eſt ymago pontificalis ſtemate ſancto. In ſecundo, ymago regiam pretendens effigiem, & hæ literæ *Her*, *Sexi*, & *Bliſier*. In tercio tabulatu ſunt hæc nomina, *Wemcreſt*, *Bantomp*, *Wineweng*. In quarto tabulatu, *Hate*, *Wlfred*, & *Eanfled*. In quinto tabulatu, qui & inferior eſt ymago, & hæc ſcriptura, *Logior*, *W ſlicas*, *Bregden*, *Swelwes*, *Hwingendes*, *Bera*: Altera verò piramis habet octodecim pedes, & quatuor tabulatus, in quibus hæc leguntur, *Hedde* Epiſcopus, & *Bregored*, & *Breorward*: Quid hæc ſignificent non temerè diffinio, ſed ex ſuſpicione colligo, eorum interius in cavatis lapidibus contineri oſſa, quorũ exterius leguntur nomina. Certè *Logior* ſive *Logwor*, is eſſe aſſeritur de cujus nomine Logwereſburgh dicebatur, qui nunc *Mòns-acutus* dicitur. Bregden à quo Brentknoll qui nunc Brentmareis dicitur. *Beorward* Abbas fuit hujus loci. Requieſcunt etiam ibi multi præter ſupra nominatos, Epiſcopi, Duces, Abbates, aliiq; Magnates; quos pro prolixitatis tædio, annumerare ſuperſedio. Hii utique non ſepulcra dealbata conſtruentes, non monumenta ſumptuoſa fabricantes, humilibus hujus Sanctæ terræ ceſpitibus contenti gloriabantur ſe poſſe ſepeliri. Et quamquam eorum ſepulturæ non appareant loca, tamen digni in conſpectu domini apparent æterna memoria. In tanta nempe reverentia habuerunt ſancti patres noſtri jam dictum locum, quod non audebant in dicta eccleſia aut cimiterio aliqua vana loqui, nec fluma, vel ſalivam in illam terram ſanctam expuere, vel projicere, niſi in magna neceſſitate cum magna cordis compunctione. Nec audebant aliquem hujus Eccleſiæ inimicum, aut aliquem enormem peccatorem notorium, in dicto ſacro cimiterio ſepelire, propter voces horribiles quæ ſæpe ab eis audiebantur, & fantaſmata malingnorum ſpirituũ quæ videbantur donec effoderentur, atque de cimiterio projicerentur. Multi etiam hujus loci monachi, propter irreverenciam huic ſacro loco factam, juſto Dei judicio ſepulturam inibi perdiderunt. Nullus autem illuc avem venatoriam advexit, vel quadrupedes induxit, qui ſui vel rei poſſeſſæ indempnis abierit. Nam tempore Regis *Edgari* quidam Comes, nomine *Arnulphus*, accipitrem in eodem tulit, qui ſtatim, de ejus manu elapſus, expiravit. Cocus quidam Abbatis *Hetelewini* equum ſuum in ſanctum cimiterium caſu neſcienter induxit, & continuò exalavit; multi etiam, eodem modo, canes ſuos ſæpe perdiderunt. Ferro vel aqua examinandi, quod antiquitùs plurimum habebatur in uſu, ſi orationem ibi depoſuerint, omnes quos præteritorum memoria complecti potuit, uno excepto, de ſalute ſua tripudiarunt. Si quis emano aliquod ædificium juxta locaſſet, quod, ab umbratione ſua, lucem impediret eccleſiæ, ſtatim patuit ruinæ; Locus ille in partibus tranſmarinis tantæ habetur auctoritatis, & reverenciæ, quod quidam eorum pro particulis hujus ſanctæ terræ ſæpe mittunt, & pro ſuis ſepulturis devotiſſimè cuſtodiunt. Et ſæpe dicunt *Anglicis* in partibus illis peregrinantibus, quod ſi dignitatem & ſanctitatem iſtius cimiterii ſcirent, non tantas tranſmarinas peregrinationes quærerent.

Tres enim ſunt cauſæ notabiles, quare terram illam ſanctã, ad Chriſtianorum ſepulturam præſencialiter dedicavit. Secunda quia omnibus hic vel alibi, cum aliqua portione hujus ſanctæ terræ ſepultis, per ſanctorum inibi requieſcencium preces & merita creditur magna peccatorum remiſſio à Domino conceſſa. Tercia propter Miſſas & alias orationes quæ quotidie pro eis dicuntur; Et ut evidens hiis inducam teſtimonium, quædam in remotis partibus orbis geſta, convenienter ſubjungam. Contigit quod quidam vir, nomine *Rainaldus*, de villa de Merkeſburg votum emiſit ut terram ſanctam viſitaret. Voto completo, & ipſo ibidem inimicos crucis Chriſti debellante, tandem à quodam *Soldano* captus, vinculis eſt mancipatus, & per multa tempora, in ejus cuſtodia fuerat detentus. Verùm quia decorus erat & pulcher aſpectu, elegantiſque ſtaturæ, ipſum de carcere educi, & coram ſe prandere cotidie faciebat; Et cognoſcens ipſum *Anglicum*, ſolebat ab eo inquirere de circumſtanciis terræ, & ritibus gentis

illius

illius. Demum inter cætera ſciſcitatus eſt, ſi haberet noticiam cujuſdam Inſulæ inter duos montes ſitæ, ubi *Joſeph* ab *Aramathia* nobilis decurio quieſcit, qui Prophætam *Jeſum* aſſumpſerat de cruce.

Ipſo verò affirmante illam benè noſſe, & ſe eſſe de dominio Abbatis *Glaſtoniæ*, ubi dicta Inſula ſcituatur, ſtatim Soldanus pepigit cum eo, quod ipſum ab omni jugo ſervitutis, & carceris liberaret, ac neceſſaria in via ſibi miniſtraret, ſi *Glaſtoniam* adire vellet, & obtenta licencia à cuſtode loci, unam cerotecam plenam terræ illius, ubi dictus decurio quieſcit, & monachi ſepeliuntur, ſibi reportaret. At ille, præſtito juramento, præmiſſa fideliter promiſit adimplere. Eo igitur *Glaſtoniam* perveniente, à ſacriſta qui tunc erat, *Michaele de* Bekery, de eadem terra quantum voluit impetravit. Ex qua cerotecam unam, & aliam de terra cimiterii eccleſiæ parochialis, extra monaſterium ſecum pariter delaturas, implevit.

Nec multo poſt reverſus in terram ſanctam, adiens prædictum Soldanum, cirotecam de terra parochialis eccleſiæ impletam eidem obtulit, quaſi ſic conventionem obſervaſſet. Mox Soldanus, exardeſcens in iram, aſſerebat ſe eſſe deceptum, dicens hanc non eſſe de terra quam optavit; *Rainaldo* autem contrarium affirmante, nullam fidem adhibebat ullo ſenſu. Tandem ipſo ſuper perjurio quaſi convicto, & ultimo fere ſupplicio mancipato, aliam cerotecam de terra cimiterii monachorū repletam ſtatim pretendebat. Quo viſo mox Soldanus aſſeruit ſibi eſſe ſatisfactū, in hæc verba prorumpens. *Parū norunt ibi degentes quanta virtus in iſta terra conſiſtit, quia vix inter mille homines quantuſcumque enormis fuerit peccator, & ibidem ſepultus pœnas pacietur infernales.* Poſt hæc, dicto *Rainaldo*, ut promiſſum fuerat liberato, & ad natale ſolum reverſo, *Glaſtoniam* rediens, quæ dictus Soldanus de prædicta terra quam portavit, & de noticia utriuſque quam habebat, prædicto ſacriſtræ jurejurando ſeriatim referebat. Quæ omnia dictus ſacriſta fratribus ſuis & aliis publicavit, ut creſcente fama ſanctitatis loci, ibidem degentes fierent ſanctiores, & alii non degentes ad venerationem loci impoſterum proniores.

De Archiepiſcopis, Epiſcopis & Abbatibus, de Conventu Glaſtoniæ *ad diverſas ſedes electis.*

SUPERIUS oſtenſum eſt quorum Sanctorum hic ſciamus pauſare corpora, tamen quot ſunt, ſolius Dei comprehendit noticia. Jam dicendum eſt quantæ induſtriæ viri, inter quos, vel pocius ſupra quos, beatus *Dunſtanus*, ſicut ſplendidum ſolis jubar minores ſtellas irradians, ex eccleſia *Glaſtonienſi* aſſumpti ſunt ad cæteras *Angliæ* eccleſias illuminandas. Memorabile nimirum exemplum hujus loci auctoritatis & gratiæ, quod non ſolum ſibi, ſed etiam aliis eccleſiis ſufficerint, tot illuſtres perſonæ ex eodem ſacro conventu aſſumptæ, non tamen de ſingulis omnium epiſcopatuum locis poſſum ſpecificare, niſi quantum reperiri potuit ex cronicis, quod talis vel talis epiſcopus obierit hujus loci monachus; Adeo enim languorum temporum fluxere curricula, ita ut ea nullius hominis inveſtigare poſſit memoria. Primò tamen dicendum eſt de archiepiſcopis, *Berthwaldus*, ſive *Britwoldus*, qui poſt adventum *Saxonum*, primus de *Anglis* hujus loci Abbas fuerat, poſt decem annos prælationis ſuæ, factus eſt Archiepiſcopus *Cantuariæ*. Nam ab adventu ſancti *Auguſtini*, uſque ad iſtum, fuerunt ſemper Romani archiepiſcopi, & ex tunc *Angli*. *Athelmus* monachus *Glaſtoniæ*, factus eſt epiſcopus *Wellenſis*, deinde archiepiſcopus *Cantuarienſis*; hic nempe patruus fuit, S. *Dunſtani*. Sanctus *Dunſtanus*, cujus induſtria *Glaſtonienſis* refloruit eccleſia; ex monacho & Abbate *Glaſtoniæ*, factus eſt epiſcopus *Wigorniæ*; deinde *Londoniæ*, poſtremo Archiepiſcopus *Cantuariæ*. *Egelgarus* monachus *Glaſtoniæ*, factus eſt primus Abbas novi monaſterii de *Hida Wintoniæ*, deinde epiſcopus *Ciceſtriæ*, poſtremò Archiepiſcopus *Cantuariæ*. *Sigericus* monachus *Glaſtoniæ*, factus fuit epiſcopus *Wellenſis*, poſtea, tercio loco, poſt beatum *Dunſtanum*, Archiepiſcopus *Cantuarienſis*. Hic dedit eccleſiæ *Glaſtoniæ* ſeptem pallia. Sanctus *Elplegus* martir, ex Monacho & Priore *Glaſtoniæ*, factus eſt Abbas *Bathoniæ*, deinde epiſcopus *Wintoniæ*, poſtea Archiepiſcopus *Cantuariæ*. *Elnothus*, ex monacho *Glaſtoniæ*, factus eſt Archiepiſcopus *Cantuariæ*.

Iſte, cum à beato *Dunſtano* baptizaretur, erectam manum tenuit, more epiſcopi benedicentis populum; Unde beatus *Dunſtanus*, divinitus inſpiratus, eum Archiepiſcopum futurum prædixit. Fuit autem archiepiſcopus tempore Regis *Cnutonis*, cujus juſſu & juvamine, tranſtulit beatum martirem *Elphegum* a *Londoniis* uſque *Cantuariam*. Hiis ſeptem archiepiſcopis coaptari poteſt illud Propheticum *ſuper lapidem unum, ſeptem oculi ſunt*. Quid melius per lapidem iſtum hic intelligitur, quam ſancta *Glaſtonienſis* eccleſia, ſicut de ſancta univerſali eccleſia ait dominus *Petro*, *tu es* Petrus, *& ſuper hanc petram edificabo eccleſiam meam*; Meritò igitur hii ſeptem, ſeptem oculi dici poſſunt, qui ex una eccleſia aſſumpti, & ſpeculatores domus Domini facti, ſicut lucernæ, non ſub modio, ſet ſuper candelabrum poſiti, tocius *Angliæ* tenebras ſuo ſplendore illuſtrarunt, ſubſequencium verò ipſorum, quamquam nomina deſcripſero, eorum tamen omnium epiſcopatuum loca, ut præfatum eſt, exprimere non valeo, ſed quoto anno Domini obierunt explanabo.

Gaufridus epiſcopus, Monachus *Glaſtoniæ*, obiit anno Domini ſeptingenteſimo octogeſimo ſecundo. Eodem anno obiit *Ethelwinus* epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*. *Wibertus* epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit anno Domini octingenteſimo. *Wigthegu* epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit anno Domini octingenteſimo triceſimo ſexto. *Alſtanus* epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit anno Domini octingenteſimo quadrageſimo ſecundo. *Tumbertus* epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit anno Domini octingenteſimo ſexcenteſimo ſexto. *Daniel* epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit octavo idus Octobris, anno Domini nongenteſimo quinquageſimo ſexto. *Elfricus* epiſcopus, monachus & abbas *Glaſtoniæ*, obiit anno Domini nongenteſimo octogeſimo octavo. Hii qui ſecuntur fuerunt epiſcopi in diverſis locis

tempore

tempore Regis *Edgari.* *Sigegarus Wellenſis* epiſcopus, monachus & Abbas *Glaſtoniæ*, obiit quarto Kalendas Julij : hic ſepultus fuit ſub S. *Benigno.* *Britelmus* epiſcopus *Wellenſis*, monachus *Glaſtoniæ*, obiit Idus Maij. *Alfwoldus Cridienſis* epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit Idus Februarij. *Sigefridus* epiſcopus *Norwicenſis*, monachus *Glaſtoniæ*, obiit nonas Aprilis. Hic dedit *Glaſtonienſi* eccleſiæ quatuor capas, duas cum leonibus & duas croceas. Sanctus *Ethelwoldus Wintonienſis* Epiſcopus monachus *Glaſtoniæ*, & primus Abbas *Abbandoniæ*, obiit Kalendas Auguſti. *Wlſinus* Epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit Idus Marcij. *Aelfſtanus* Epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit Idus Februarij. *Egelricus* Epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit octavo Idus Maij. *Kenewaldus* Epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit quarto Kalendas Julij. *Elmerus* Epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit tertio nonas Aprilis. *Livingus* Epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit quartodecimo Kalendas *Aprilis.* *Brithwius Wellenſis* Epiſcopus, monachus & Abbas *Glaſtoniæ*, obiit anno milleſimo triceſimo quarto. Hic jacet in aquilonari porticu ad ſanctum *Johannem* Baptiſtam. *Britwoldus Wintonienſis* Epiſcopus, monachus *Glaſtoniæ*, obiit anno Domini milleſimo quadrageſimo quinto, qui multa contulit *Glaſtonienſi* Eccleſiæ. Hic ſepultus fuit cum *Brithwio* in eadem Eccleſia, in parte aquilonari.

De terris & poſſeſſionibus, a diverſis Regibus Epiſcopis Ducibus & aliis, monaſterio Glaſtonienſi collatis.

SIcut olim devoti Chriſti famuli ; Reges & Principes, Duces, cæterique utriuſque ſexus nobiles, omiſſo pompatico faſtus mundialis apparatu, pia liberalitate & ſpontanea devotione, viros Eccleſiaſticos religioſoſque Dei ſervos honorantes, ſanctam Eccleſiam ex ſuis poſſeſſionibus fundaverunt, atque ſuis diviciis ornaverunt & locupletaverunt, ita jam, juxta veritatis vocem, refrigeſcente multorum caritate, ſæculi potentes, præter paucos, zelum Dei præ oculis non habentes, ſet ſuum honorem quærentes, neque avariciæ ſuæ metam imponere ſcientes, non ſolum bona ſanctæ Eccleſiæ non augent, & theſauris ſuis non ornant, verum-etiam ea quæ Dei ſervorum & Chriſti pauperum, nec non hoſpitum & peregrinorum, & domorum ſuſtentationis uſibus, ſuorum anteceſſorum pia collata erant caritate, ſibi præſumunt, & à poſſeſſionum largicione ſive theſaurorum ſuorum diſtributione manus contraxerunt. Libet ſummatim inſerere, quæ, & à quibus ſint Monaſterio *Glaſtonienſi* collata, ac Regia auctoritate confirmata, ut eorum nomina, in æternum coram Deo & hominibus, digna habeantur memoria. Etenim citra Conqueſtum, *Willielmi* Ducis *Normannici* anno Domini milleſimo ſexageſimo ſexto, de Regno *Angliæ* factum, qui *Glaſtonienſem* Eccleſiam enormiter de ſuis poſſeſſionibus mutilavit, & quamplures ex ſuis militibus inde feudavit, nec ante ab anno Domini milleſimo triceſimo uſque in diem præſentem nulla facta eidem domui de aliquo manerio ſive poſſeſſione aliqua donatio, ſet pocius per *Bathonienſes* Epiſcopos multarum earundem poſſeſſionum violenta ablacio. Primò namque Rex *Britonum*, *Arviragus* licet paganus, contulit ſancto *Joſepho*, qui Dominum ſepelivit, & ſociis ſuis hanc Inſulam in qua Monaſterium ſitum eſt, tunc ſiluis rubis atque paludibus circumdatam, ab incolis **Ynſwitryn** nominatam, quam poſtea *Lucius* Rex *Britannorum*, qui primus de *Britannis* Regibus, ſacrum baptiſma ſuſcepit, *Phagano* & *Diruviano* monachis cardinalibus, qui mittente Papa *Eleutherio*, eum baptizarunt, & eorum Diſcipulis, benigniſſimè confirmavit.

Inclitus *Arthurus* Rex *Britonum* dedit **Brentmaris** & **Pouldon** cū multis aliis terris in confinio ſitis, quas *Angli-Saxones* pagani ſupervenientes, abſtulerunt. Sed poſtea ad fidem converſi, ea cum pluribus aliis, reſtituerunt. Unde Rex *Domp* nomine, eam terram quæ **Ynſwitryn** appellatur quinque hidas reſtituit, & fratribus iſtic degentibus confirmavit. *Kenewalchius*, ſive *Kenwalli* Rex, dedit **Ferramere** cum duabus Inſulis ex utraque parte Stagni, ſcilicet **Weſtei** & **Godenei.** Dedit inſuper Inſulas de **Bekery, Martineſei,** & **Andredeſei.** *Kentwinus* Rex dedit **Monkaton** viginti tres hidas, & in **Cari** viginti hidas, & in **Crucan,** tres hidas. *Baldredus* Rex dedit **Pennard** ſex hidas. **Loggareſbeorg,** id eſt, **Muntacu** ſexdecim hidas, & **Weſtmere** cum captura piſcium in **Peret.** *Hedda* Epiſcopus dedit *Lontacai*, id eſt, **Legh,** ſex hidas, *Cedwalla* Rege, licet pagano, confirmante. *Ina* Rex dedit **Brentmareis** viginta hidas, **Pilton** viginti hidas, **Sowi** duodecim hidas, **Dulting** viginti hidas, & juxta **Tamer** ſcilicet **Livig** viginti hidas, & alibi, cum piſcaria, unam hidam. Sanctus *Wilfridus Eboracenſis* Archiepiſcopus, dedit **Wethmore** ſexaginta hidas, & **Clifwere** unam hidam. **Forthere** Epiſcopus dedit **Bledanhid,** unam hidam. *Buggu* Abbatiſſa dedit **Ora** tres hidas, *Ina* Rege conſentiente & confirmante. *Athelardus* Rex dedit **Poholt** ſexaginta hidas, & in **Torik** decem hidas. *Fridogida* ejus Regina dedit **Brunantun** quinque hidas. *Cuthredus* Rex dedit **Ure** tres hidas. *Lulla* Chriſti ancilla dedit **Balteneſbeorghe,** & **Shobbeſworthe** decem hidas. *Athelbaldus* Rex dedit **Gaſſic** & **Bradanlegh** iiij. hidas. *Sigebertus* dedit in **Poholt** viginti duas hidas. *Kinewlphus* Rex dedit & confirmavit **Wodeton** quinque hidas, **Cumpton** quinque hidas & **Huvereſburgh.** *Athelardus* ejus Miniſter dedit tres hidas in **Ceodren,** id eſt, **Eleanbeare** & **Cumbe** tres hidas. *Sulca*, Chriſti ancilla, dedit **Culam** undecim hidas. *Offa* Rex dedit **Ineſworth** decem hidas. *Ethelmundus*, *Offa* Rege confirmante, dedit **Huneſpulle.** *Egbirtus* Rex dedit quinque hidas juxta flumen **Torik.** *Edgiſilus*, eodem Rege confirmante, dedit **Buderlege** viginti hidas. *Athelwlphus* Rex dedit viginti quinque hidas & reddidit **Dultinge** ; Dedit etiam **Offaculum** viginti quatuor hidas, **Bocland** quinque hidas, **Pennard** novem hidas, **Occenfelde, Scearamton,** ſex hidas ; **Sowi** decem hidas, **Pirinton, Logdereſbeorgun, Occemund,** & **Bedul, Brāunc, Duneafa** : Confirmavit etiam, de dono *Ethelſtani* Comitis, **Clutton** decem hidas, & de dono *Enulphi* **Digeſgate,** & **Lotteſham** triginta hidas ; **Hornblawerton** & **Beanganhangan,**

Ethelbaldus Rex dedit Brammuntminſter decem hidas. *Alfredus* Rex ſive *Aluredus* dedit partem de lingno Domini. *Athelſtanus* Rex conceſſit & confirmavit, de dono *Athelini* Ducis, Merkeſbury decem hidas; de dono *Wlthelmi* Archiepiſcopi, Deverel, viginti hidas; de dono *Offrici*, Overdeverell, id eſt Munketon, decem hidas; de dono *Elfledæ* Reginæ Regis *Edwardi*, Wintburne decem hidas; de dono *Ethelſtani* Ducis Wrington viginti hidas. Weſton ſive Forcote quinque hidas, & Lim ſex hidas; ac de dono *Uffæ* viduæ, Stoke quinque hidas. *Edmundus* Rex dedit Chriſtmaleford viginti hidas. Kingeſtone octo hidas, Wodeton quinque hidas, Wathelegha decem hidas, Pokeleſchirche triginta hidas, Eſtford, dimidiam hidam cum captura piſcium, Domerham, Merton, & Pendrithe centum hidas; Stane octo hidas. Confirmavit etiam de dono *Elfredæ* Reginæ Regis *Edwardi*, Acford, Bocland, & Plis viginti ſeptem hidas. Hammedon quindecim hidas. De dono Wilfridi, Kington triginta hidas; Erithington decem hidas; & ad Turnamworthe quinque hidas; Tintanhulle quinque hidas. De dono *Elſij* Batecumbe viginti hidas. De dono *Ethelſtani* Comitis Melnes, viginti hidas. De dono *Segwlfi* Abbedeſbury quinque hidas. De dono *Wlfcc* Langeford, duas hidas; Reddidit etiam, Wrington viginti hidas. *Edredus* Rex dedit Badbury viginti quinque hidas, & in Chriſtchierche duas hidas, & Tornuc, & Stapelwil, & duas hidas in Poni; Et Ellenberwe unam hidam: dedit etiam manerium de Aſhbury quadraginta hidas, ut patet infra. *Elfredus* dedit Camelarton quinque hidas, *Edredo* confirmante. *Aelfgitha* ſanctimonialis dedit Pendearminſter decem hidas. *Edwinus* Rex dedit Padenebeorge duas hidas, & Blakeford ſex hidas. Confirmavit etiam de dono *Elfegi* Cranemere duodecim hidas. De dono *Eſſerici* Widecumbe, ſex hidas. De dono *Alwini* unam partem de Stourton, ſcilicet octo hidas: De dono *Brithrici Giffelton* quinque hidas. De dono *Britheræ* Widangate. *Edgarus* Rex dedit Stoure triginta hidas, Middilton duas hidas, Luctun duas hidas, Blakeford quinque hidas, Hamme ſeptem hidas, Dundene quinque hidas, Wetehulle, tres hidas; & reddidit Merkſbury. Confirmavit de dono *Alphari* Ducis, Weſtbury quadraginta hidas, & Othebée quinque hidas; de dono *Alwinæ*, Ertlington, viginti quinque hidas, Netelton viginti hidas, Horton decem hidas. Item de dono *Alphari* Ealderman Batecumbe viginti hidas. De dono *Ealdred* Clifan undecim hidas. De dono *Aelflem* Diranbeorgh, duas hidas; De dono *Aelfeah*, Cranemere decem hidas: De dono *Athelfled* Hannadon quindecim hidas: De dono *Aelſwithæ* & Reginæ Wineſcumbe quindecim hidas, Idemeſton decem hidas, Stretton ſex hidas, Andreſey dimidiam hidam. De dono *Edredi* Middelhale quindecim hidas, Aſchbury quadraginta hidas. De dono *Brithſigæ* Healton quinque hidas. *Egelredus* Rex dedit Auſtanclif ſex hidas, Sitebeorge unam hidam, & Fiſhwere, & unam manſam in Wilton & Hanandon. Reddidit Pokeleſchirche, & confirmavit. De dono *Wlwini*, Eſtune viginti hidas. *Edmundus* Rex, dictus Ironſide, dedit Newton-caſtel ſeptemdecim hidas. Iſta & multa alia à diverſis Regibus & eorum familiaribus collata, ad *Glaſtonienſem* Eccleſiam devenerunt, ſicut per ejuſdem Eccleſiæ cartulas veteres apparet. Quæ tum mutationibus Regum & Regnorum, tum incuria Prælatorum quædam auferebantur & alienabantur, & poſtea multa per alios reſtituebantur, quædam verò uſque in præſens, nullatenus reſtituuntur. Et licet incredibilem numerum ac quantitatem terrarum uni loco ſpectantium hic poſuerim, omnes tamen has, & multo plures, quas pro ambiguitate numerare nolo, *Glaſtonienſi* Monaſterio datas fuiſſe non dubito. Nec eſt admirandum ſi quædam Maneria, aut realiter, aut nomine tenus, à diverſis legantur collata, tum quia nomina equivoca ſunt, quia multa, à prioribus data, deinde ablata demum reſtituebantur, cum etiam quia quidam partem unam Manerii, alter verò partem aliam ejuſdem, contulit, & totum utrique, fortaſſis, aſcribitur.

De Sancto Patricio.

ANNO Dominicæ incarnationis trecenteſimo ſexcenteſimo primo, natus eſt puer *Patricius*, patre *Calipurno*, matre verò *Conches* dicta, quæ ſoror fuit ſancti *Martini Turonenſis* Archiepiſcopi, ut teſtatur in ſua Cronica *Martinus*. Dictus eſt autem in baptiſmo *Sucath*; per ſanctum *Germanum Altiſiodorenſem* Epiſcopum, cujus diſcipulatui ſe tradidit, dictus eſt *Magonius*: à *Celeſtino* Papa *Patricius*, id eſt, Pater Civium appellatus eſt. Tradunt namque Hiſtoriæ, *Conſtantinum* & *Maximum*, ac alios quoſdam in *Britannia* Imperatores creatos, tranſito mari, omnem armatam & militarem manum abduxiſſe, & inermes, abſque tutela, *Britones* reliquiſſe.

Hoc percipientes hoſtes circum habitantes *Hibernenſes* & *Picti*, in *Britannos* omnes, expertes miliciæ, irruentes, non ignobiles prædas crebro abduxerunt. Quo circa inter cæteros captivos, etiam *Patricium*, jam ſexdecim annorũ adoleſcentulum, *Hibernenſes* rapuerunt. Latrunculorum, ergo præda factus, venditus eſt in ſervum. Comparavit eum regionis illius quidam Regulus, nomine *Milchn*, atque eum ſuo ſervicio mancipavit. Denique durius quam herilis clemenciæ intereſſet agens cum adoleſcente, ſuum eum ſubulcum inſtituit. *Tranſierunt* in hac ſervitute ſex annis continui Domini, angelico oraculo aurum ſub ceſpite quodam inveniens, Domino tribuit, ac ſervitute liberatus patriam rediit, atque parentes expeciit.

Circa hæc tempora, occiſo proditoriè Rege *Conſtante*, qui prius Monachus in *Wintonienſi* fuerat Eccleſia, *Vortigernoque* diadema Regni indebitè ſurripiente, venerunt *Saxones* in *Angliam*. Illis diebus fides *Britonum* plurimum fuerat labefacta, tum propter *Saxonum* paganorum ſocietatem, tum etiam propter *Pelagianam* hereſin, qua multis diebus infecti fuerant; Qua propter ſanctus *Germanus Altiſiodorenſis* & ſanctus *Lupus Trecaſinus*, Epiſcopi, *Britanniam* mittuntur, & fidem Catholicam expungnantes, Evangelicis atque Apoſtolicis confutarunt auctoritatibus. In patriam meditantes reditum, *Patricium* ſanctus

Ger-

Germanus ad familiare aſcivit contubernium. Cujus diſcipulatui, duobus de viginti annis non ſegniter inſudans, *Patricius* Scripturarum divinarum lectione, quicquid deerat plenitudini, adjecit ſcientiæ. Jamque quadragenariam ætatem egreſſus, magiſtro valefaciens, ſuam præſenciam Romanæ intulit curiæ, invenitque graciam in conſpectu domini Papæ. Is erat *Cæleſtinus*, a beato *Petro* quadrageſimus quintus, anno Dominicæ Incarnationis quadringenteſimo viceſimo quarto Papatum ingreſſus. Ab eo *Patricius Hiberniam*, in opus Evangelii miſſus, anno Domini quadringenteſimo viceſimo quinto, datus eſt illis gentibus Doctor & Apoſtolus. Ille opus injunctum gnaviter executus, *Hibernicos* multis miraculorum ſignis, atque portentis, ad viam veritatis convertit, atque in fide Catholica ſolidavit. Tandem *Britanniam* reverſus Pontificalem celſitudinem, ſalutationeſque in foro reſpuens, ſuper Altare ſuum *Cornubiam* appulit, in portum qui **Hailemont** dicitur, quod Altare uſque-hodie apud loci ipſius incolas, propter ſanctitudinem & utilitatem atque infirmorum ſalutem, in magna veneratione ſervatur. Inde *Glaſtoniam* veniens Anno Domini quadringenteſimo triceſimo tertiò, quarto intrante, duodecim fratres Anchoriticè viventes ibidem reperiens, congregavit, Abbatis omnium voluntate & electione, licet invitus, ſuſcipiens officium, eoſdem vitam agere docuit Cœnobialem. Per hunc enim Religio Monachorum in *Glaſtonia* ſumpſit exordium, vitam ducencium Monachorum more *Egipciorum*; Nondum enim exortum erat ſidus aureum, beatus ſcilicet Pater *Benedictus*, quod orbem terræ ſua doctrina & exemplo foret illuſtraturum. Sanctus verò poſt hæc *Patricius*, à *Celeſtino* Papa qui eum in *Hiberniam* miſerat, omnibus Eccleſiam Dei Genetricis & perpetuæ Virginis *Mariæ*, pia devotione viſitantibus, & de bonis ſibi a Deo collatis eam honorantibus, duodecim perquiſivit Annos indulgenciæ, ſicut ſequens ſcriptum, quod ipſe ſuo tempore conſcripſit, manifeſtius declarat.

Carta Sancti Patricii.

A°. D. 425.

IN *nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Ego* Patricius *humilis ſerviunculus Dei, anno incarnationis ejuſdem quadringenteſimo viceſimo quinto, in* Hiberniam *à Sanctiſſimo Papa* Celeſtino *legatus, Dei gratia* Hibernicos *ad viam veritatis converti. Et cum eos in fide Catholica ſolidaſſem; tandem in* Britanniam *ſum reverſus, ac ut credo, duce Deo, qui vita eſt & via, incidi in Inſulam* **Ynſwitryn**. *In qua inveni locum ſanctum ac vetuſtum, a Deo electum & ſanctificatum, in honore intemeratæ Virginis Dei genetricis Mariæ. Ibique repperi quoſdam fratres rudimentis Catholicæ fidei imbutos, & piæ converſationis, qui ſucceſſerunt diſcipulis ſanctorum* Phagani *&* Diruviani, *quorum nomina pro vitæ meritis veraciter credo ſcripta in cœlis. Et quia in memoria æterna erunt juſti, cùm eoſdem fratres tenerè dilexiſſem, eorum nomina ſcripto meo redigere volui, Quæ ſunt* Brumban, Hiregaan, Bremwal, Wencreth, Banttoniweng, Adelwolred, Loyor, Wellias, Breden, Swelwes, Hinloernus, *& alius* Hyn. *Hij cum eſſent nobilibus orti natalibus, nobilitatem ſuam fidei operibus ornare cupientes, heremiticam vitam ducere elegerunt; Et quoniam inveni eos humiles ac quietos, elegi pocius cum illis abjectus eſſe, magis quam in Regalibus curiis habitare. Sed quia omnium noſtrum erat cor unum & anima una, eligimus omnes ſimul habitare, comedere & bibere pariter, & in eadem domo dormire. Sicque me licet invitum ſibi prætulerunt. Non enim dignus eram ſoluere corrigiam calciamentorum eorum. Et cum vitam Monaſticam ita duceremus juxta normam probabiliū patrū, oſtenderunt michi præfati fratres, ſcripta ſanctorum* Phagani *&* Diruviani. *In quibus continebatur, quod duodecim Diſcipuli ſanctorum* Philippi *&* Jacobi, *ipſam vetuſtam Eccleſiam conſtruxerunt in honore prælibatæ advocatricis noſtræ, per doctrinamentum beati Arch-angeli* Gabrielis. *Inſuper & quod Dominus eandem Eccleſiam cælitùs in honore ſuæ matris dedicaverat, & quod tres Reges pagani, ipſis duodecim ad eorum ſuſtenementum, duodecim porciones terræ dederunt; necnon & in ſcriptis recentioribus inveni quod ſancti* Phaganus *&* Diruvianus *perquiſierant ab* Elutherio *Papa, qui eos miſerat, triginta annos indulgentiæ. Et ego frater* Patricius *à piæ memoriæ* Celeſtino *papa, duodecim annos tempore meo adquiſivi. Poſt multum verò temporis, aſſumpto mecum* Wellia *confratre meo, per condenſitatem ſilvæ, cum magna difficultate, conſcendimus; cacumen montis qui eminet in eadem Inſula. Quo cum perveniſſemus, aperuit oratorium unum vetuſtum, & ferè dirutum, habile tamen devotioni Chriſtianæ, &c. prout michi videbatur, a Deo electum. Quod cum ingreſſi eſſemus, tanta odoris ſuavitate replebamur, ut in Paradiſi amænitate poſitos nos crederemus. Egredientes igitur & reingredientes, locumque diligentius perſcrutantes, invenimus volumen unum in quo ſcripti erant Actus Apoſtolorum, pariter cum Actis & geſtis ſanctorum* Phagani *&* Diruviani, *ex magna parte conſumptum. In cujus tamen fine voluminis invenimus ſcripturam quæ dicebat, quod prædicti* Phaganus *&* Diruvianus, *per revelationem Domini noſtri Jeſu Chriſti, idem oratorium ædificaverunt, in honore ſancti* Michaelis *Arch-angeli, quatinus ibi ab hominibus haberet honorem, qui homines in perpetuos honores, jubente Deo, eſt introducturus. At, cum delectaret nos illa ſcriptura, nitebamur eam ad finem legere. Dicebat enim eadem ſcriptura, quod venerandi* Phaganus *&* Diruvianus *moram ibi fecerunt per novem annos, & quod ipſi etiam perquiſierant triginta annorum indulgenciam omnibus Chriſticolis locum ipſum ad honorem beati* Michaelis *pia voluntate viſitantibus. Invento ergo tanto divinæ bonitatis theſauro, ego & frater* Wellias *tribus menſibus jejunavimus, orationibus vacantes & vigiliis, dæmonibuſque & beluis multiformiter apparentibus imperantes. Quadam autem nocte cum me ſopori dediſſem, apparuit michi Dominus Jeſus in viſu, dicens* Patrici *ſerve meus, ſcias me elegiſſe locum iſtum ad honorem nominis mei, & ut hic honoranter invocent adjutorium Arch-angeli mei* Michaelis. *Et hoc tibi ſignum & fratribus tuis quatinus & ipſi credant; brachium tuum ſiniſtrum areſcet, donec quæ vidiſti annunciaveris fratribus qui in Cella ſunt inferiori, & denuo huc redieris; Et factum eſt ita. Ab illo die ſtatuimus duos fratres imperpetuum ibi, niſi paſtores futuri ob juſtam cau-*

ſam aliter decreverint. Arnulpho *autem &* Ogmar Hibernicis *fratribus qui mecum venerant de* Hibernia, *pro eo quod ad exortationem meam apud dictum humiliter oratorium manere cæperunt, præſentem paginam commiſi; Aliam ſimilem in archa ſanctæ* Mariæ *retinens, in monumentum poſteris. Et ego frater* Patricius *per conſilium fratrum meorum, omnibus qui ſilvam ex omni parte præfati montis, in ſecuri, & aſcia, pia intentione dejecerint, ut facilior paretur aditus Chriſtianis, Eccleſiam beatæ perpetuæque virginis piè viſitaturis, & oratorium prædictum, centum dies veniæ concedo, (&c.)*

Defuncto *Kynrico* Rege *Weſtſaxonum*, ſucceſſit *Ceaulinus* filius ſuus, & regnavit triginta tribus annis; cui ſucceſſit *Celricus* filius *Cutulphi* fratris *Ceaulini*. Hiis temporibus, anno Dominicæ Incarnationis quingenteſimo circiter quinto, ab adventu *Anglorum* in *Britanniam* centeſimo quadrageſimo ſeptimo, miſſus eſt in *Angliam Auguſtinus* Monachus cum multis aliis, a ſanctiſſimo Papa *Gregorio*, prædicare fidem Domini genti *Anglorum*. Qui Regem *Canciæ Ethelbertum*, & gentem *Anglorum*, ad fidem convertit, & baptizavit. Deinde in Archiepiſcopum conſecratus, Metropolitanam ſedem apud *Cantuariam* ſtatuit, & Monachos, ſecundùm beati *Benedicti* regulam viventes, eò aggregavit. Sed & aliud Cœnobium in ejuſdem Civitatis ſuburbio, in honorem ſanctorum Apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, fundavit & dedicavit, & ſepulturam ſui ipſius & ſucceſſorum ſuorum, necnon & Regum *Canciæ*: Hinc in diverſis locis ordinantur ſedes Epiſcopales, conſtruuntur Monaſteria ſecundùm beati patris *Benedicti* Regulam Deo militancia, ita ut poſtea in gente *Anglorum* nulli reperiantur Monachi quin fuerunt beati *Benedicti* Regulam profeſſi. Unde iis temporibus in Monaſterio *Glaſtonienſi* cæpit primo eadem Regula exerceri, quod prius fuerat more Cœnobiorum *Ægypti*.

Poſt-quam *Cowlphus* Rex obiit, ſucceſſit ei *Kinegilphus*, filius fratris ſui, & regnavit triginta duobus annis. Hiis temporibus fluxis, a tempore ſancti *Patricij*, annis ducentis ſexaginta ſeptem, Regnante poſt *Kynegilphum* filio ſuo *KenWalco*, qui & *Cenwalli* eſt dictus, primus de *Anglis* præſedit in *Glaſtonia* Abbas *Britwaldus*; Iſte *KyneWalchus* à *Cerdico* apud *Weſtſaxones* Rex ſeptimus, per beatum *Birinum Weſtſaxonum* Apoſtolum, in Chriſtum credidit, anno Regni ſui viceſimo nono, & dedit *BritWaldo* Abbati terram quæ dicitur **Ferramere**, & duas parvas inſulas, ſcilicet **Weſtei**, & **Godeney**, ex utraque parte ſtagni, cum captura piſcium, paludibus, ſilvis, & moris largiſſimis eidem terræ pertinentibus, anno Domini ſexcenteſimo ſeptuageſimo. Dedit inſuper idem Rex tres alias Inſulas, ſcilicet **Martineſei**, **Andredeſey**, & **Berkery**. Et ſciendum quod iſta terra & Inſulæ prædictæ, nec non & multa alia, fuerunt de poſſeſſione *Glaſtonienſis* Eccleſiæ prius, tempore *Britonum*; ſet Pagani *Saxones* ſupervenientes, fugatis *Britonibus* ultra *Sabrinam* in *Walliam*, & occidentalem angulum dictum *Cornubiam*, omnia occupaverunt, & poſtmodum, ad fidem Chriſti converſi, benigniſſimè reſtituerunt.

Poſt *KyneWalchium* regnavit ſuper *Weſtſaxones*, anno uno, ſancta *Sexburga* uxor ſua, cui ſucceſſit *Eſtwinus* tribus annis regnaturus; & illi ſucceſſit *KentWinus*. Hic poſt promotionem *BritWaldi* Abbatis in Archiepiſcopatum, ob petitionem *Heddæ Weſtſaxonum* Epiſcopi, & Monachorum, conſtituit *Hengiſel* Abbatem, anno graciæ ſexcenteſimo ſeptuageſimo octavo; cui conceſſit *Glaſtoniam*, ab omni ſervicio liberam, ſex hidas. Et ut fratres ejuſdem loci habeant jus eligendi, & conſtituendi ſibi Rectorem, juxta Regulam ſancti *Benedicti*: Dedit inſuper juxta ſilvam de **Cantocdune**, manerium de **Weſtmunkaton** viginti tres hidas; & in **Caric** viginti hidas, ad ſupplementum vitæ regularis in Monaſterio *Glaſtonienſi*.

Et cum regnaſſet novem annis migravit ad Dominum, cujus exuviæ in cimiterio Monachorum, in piramide quondam nobiliter exſculpta, requieſcunt. Anno gratiæ ſexcenteſimo octoageſimo primo *Baldredus*, Rex *Cantiæ*, dedit *Hemgiſel* Abbati, ad ſupplementum honorabilis eccleſiæ beatæ *Mariæ*, & Sancti *Patricii*, manerium de **Pennard** ſex hidas, **Loggeriſburgh**, qui nunc *Monſ-acutus* dicitur, ſexdecim hidas, & capturam piſcium in **Pedride**.

Eodem anno *Hedda Wentanus* præſul, dedit **Lantocai**, quod nunc **Legh** dicitur, Quam donationem poſtea *Cedwalla* Rex licet paganus confirmavit, & propria manu ſignum Sanctæ Crucis expreſſit.

CedWallæ ſucceſſit glorioſus Rex *Ina*; In anno graciæ ſexcenteſimo octoageſimo nono. Hujus quantus fuerit ad *Glaſtonienſem* eccleſiam pius affectus, quanta in Deum & ſanctam ejus genetricem *Mariam* devotio extiterit, terræ, poſſeſſiones, & theſauri exprimunt, quæ idem eximius vir vetuſtæ eccleſiæ in *Glaſtonia* pia contulit liberalitate; Conſilio namque ſancti præſulis *Aldelmi*, monaſterium, quod ferè fuerat rerum turbinibus ſui; poſſeſſionibus deſtitutum, nec non privilegiis antiquis orbatum, Decrevit in melius reformare; Unde & *Hemgiſlo* Abbati dedit Manerium de **Brent**, decem hidas, & in hæc verba conceſſit privilegium.

" IN *nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti*; " Ego *Ina* Rex, decreto & conſilio præſu-" lis noſtri *Aldelmi*, ſimulque cunctorum " Dei ſacerdotum ſuggeſtione, & mona-" chorum Peticione qui in parochia *Weſtſaxonum* " converſantur, hanc libertatem Monachis, qui " in Eccleſia beatæ dei genetricis *Mariæ*, & bea-" ti *Patricii*, omnipotenti Deo, ſub Abbate *Hem-" giſlo* famulantur, in priſtina urbe quæ dicitur " **Glaſtingay**, impendo, & hanc privilegii dig-" nitatem ſuper Altare pono, ut ſine impedimen-" to ſecularium rerum, & abſque tributo fiſcalium " negociorum, liberis mentibus, ſoli Deo ſervi-" ant, & Monaſticam Diſciplinam, Chriſto ſuf-" fragium largiente, regulariter exerceant, & " pro ſtatu & proſperitate regni noſtri, & indul-" gencia commiſſorum criminum, ante conſpe-" ctum divinæ majeſtatis preces fundere dignen-" tur: & orationum officia frequentantes, in Ec-" cleſiis pro noſtri fragilitate interpellare nitan-" tur. Si quis verò contra hujus Decreti ſingrapham

" pham venire temptaverit, ſciat ſe coram Chriſto, " novemq; Angelorum ordinibus, in tremendo e- " xamine rationem redditurum. Pro ampliori " firmitatis teſtamento, principes & ſenatores, " judices, & patricios ſubſcribere fecimus; Actum " publicè, & confirmatum in lignea baſilica, anno " ab incarnationis Domini ſeptingenteſimo " quarto.

Hemgiſtus Abbas fato perfunctus, in vetuſta eccleſia pauſam corporis ſuſcepit; cui ſucceſſit *Berwaldus*, anno graciæ ſeptingenteſimo quinto. Rex *Ina* dedit ei viginti hidas juxta **Tamer**, & viginti hidas in loco qui dicitur **Rovelt**, **Sowy** duodecim hidas, **Correge** quinque hidas, **Eſcford** dimidiam hidam, cum captura piſcium; **Doulting** viginti hidas; **Pilton** viginti hidas. Sanctus *Wilfridus* Epiſcopus dedit huic Abbati Inſulam de **Wedmore** ſeptuaginta hidas, à Rege *Kentwino* ſibi datas, & villam de **Clyvewere** unam hidam. Mortuo *Berwaldo* Abbate ſucceſſit *Albertus*. Huic *Forthere* epiſcopus, ſucceſſor ſancti *Aldelmi*, dedit **Bledencie** unam hidam. Rex *Ina* fundavit eccleſiam majorem in *Glaſtonia*, in honore domini Salvatoris & ſanctorum Apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, in orientali parte vetuſtæ Eccleſiæ, pro anima cujuſdam propinqui ſui, nomine *Mollonis*, quem *Cantuaritæ* infra *Cantuariam* incenderant.

Carta *Inæ* Regis.

A*Djuva nos Deus ſalutaris noſter. Quæcunque ſecundùm decreta Canonum, atque eccleſiaſtica inſtituta, ſalubri conſilio diffiniuntur, quamquam ſermo tantum abſque textu ſufficeret, tamen quoniam plerumque noſtris temporibus, tempeſtates, & turbines ſecularium rerum, etiam portas Eccleſiæ pulſant, iccirco operæ precium cenſuimus, ob cautelam futurorum, ea quæ diffinita ſunt, paginis ſcripturarum annectere, ne inpoſterum oblivioni tradita, ignorentur. Qua propter ego* Ina, *regali fretus dignitate à Domino, cum conſilio* Sexburgæ *reginæ, & licencia* Beorthwaldi Dorobernenſis *Eccleſiæ pontificis, & omnium ſuffraganeorum ſuorum, necnon etiam hortatu* Baldredi *&* Athelardi *ſubregulorum, Eccleſiæ vetuſtæ quæ eſt in loco qui dicitur* **Glaſteie** *quam magnus ſacerdos, & pontifex ſummus Angelorum obſequio ſibi ac perpetuæ virgini* Mariæ, *beato* David, *multis & inauditis miraculis, olim ſe ſanctificaſſe innotuit, ex hiis quæ paterna hæreditate poſſideo, & in dominium peculiare teneo, locis continuis & congruentibus concedo, ad ſupplementum vitæ regularis, & ad uſum monachorum:* **Brent** *decem hidas,* **Sowy** *duodecim hidas,* **Pulton** *viginti hidas,* **Dulting** *viginti hidas,* **Bledenete** *unam hidam, cum hiis omnibus, quæ anteceſſores mei eidem Eccleſiæ contulerunt.* Kenewalchius, *qui ſancto* Theodoro *Archiepiſcopo interveniente,* **Ferlingmere, Beokery, Godeneie, Martineſei, Edredeſei**; Kentwinus *Rex qui* **Glaſtingie** *matrem ſanctorum vocare ſolitus fuerat, & eam ab omni ſeculari, & Eccleſiaſtico obſequio immunem ſtatuit, & hanc privilegij dignitatem conceſſit, ut habeant fratres ejuſdem loci poteſtatem elegendi, & conſtituendi ſibi rectorem juxta regulam ſancti* Benedicti. Hedda *Epiſcopus qui,* Cedwalla *annuente & propria manu, licet paganus, confirmante,* **Lantocai.** Baldred *qui* **Pennard,** *ſex hidas.* Athelward, *qui* **Pohelt,** *ſexaginta hidas, me annuente & confirmante, dederunt. Quorum ego devocioni, & benigni peticioni aſſencio, & contra malignancium hominum, & oblatrancium canum inſidias, Regalium munimine invigilo literarum, quatinus Eccleſia Domini noſtri Jeſu Chriſti, & perpetuæ Virginis* Mariæ, *ſicut in regno* Britanniæ *eſt prima, & fons & origo totius Religionis, ita & ipſa ſupereminentem privilegij obtineat dignitatem, nec ulli omnino hominum ancillare obſequium faciat in terris, quæ ſuper choros Angelorum dominatur in cœlis. Igitur, ſummo pontifice* Gregorio *annuente, & ut matrem Domini ſui in ſinum & protectionem ſanctæ* Romanæ *Eccleſiæ, me, licet indignum, cum ipſa ſuſcipiente, conſencientibus etiam omnibus* Britanniæ *Regibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, atque Abbatibus, ſtatuo, atque confirmo, quatinus omnes terræ & loca, & poſſeſſiones beatæ* Mariæ **Glaſteie** *ſint quieta, & ab omnibus Regiis exactionibus, & operibus quæ indici ſolent, videlicet expeditione, pontis arcis-vè conſtructione, & ab omni Epiſcoporum promulgationibus, & perturbationibus, ſicut in antiquis ejuſdem Eccleſiæ Cartis ratum eſſe invenitur, & a prædeceſſoribus meis,* Kenewalchio, Kentwino, Cedwalla, *&* Baldredo *confirmatum eſſe dinoſcitur, inconcuſſa & illibata permaneant. Et quæcumque immerſerint cauſæ, in homicidiis, ſacrilegiis, veneficiis, furtis, rapinis, in diſpoſitione Eccleſiarum, & deſcriptione, & ordinatione Clericorum, in conventiculis ſinodalibus, & in omnibus judiciariis examinationibus, abſque ullius hominis præjudicio, Abbatis & Conventus diſpoſitione diffiniantur; Sed & omnibus Regni mei Regibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, & Principibus, ſuper honorem ſuum, & amorem meum præcipio, & omnibus, tam meis quam eorum miniſtris, ſuper ſalutem corporis ſui præcipio, ne ullus eorum in Inſulam Domini noſtri Jeſu Chriſti, & perpetuæ virginis* Mariæ **Glaſteie,** *nec ejuſdem Eccleſiæ poſſeſſiones, cauſa placitandi, perſcrutandi, capiendi, percipiendi, interdicendi, vel aliquid faciendi, quod ibidem Deo famulantibus poſſit eſſe in ſcandalum, audeat intrare. Illud autem omnipotentis Dei & perpetuæ Virginis* Mariæ, *& beatorum* Petri *&* Pauli *& omnium interceſſione ſanctorum interdictione, interdico ne in ipſa* Glaſtonienſi *Eccleſia, nec in Eccleſiis ſibi ſubditis, videlicet* **Sowy, Brent, Merling, Schapewik, Stret, Budcaleth, Pilton,** *nec in earum capellis, ſed nec in inſulis, aliqua interveniente occaſione, Epiſcopus cathedram ſibi Epiſcopalem ſtatuere, nec miſſas ſolempnes celebrare, nec Eccleſias dedicare, nec ordines facere, nec aliquid omnino diſponere præſumat, niſi ab Abbate, vel à fratribus invitatus fuerit; quod ſi ad hæc invitatus fuerit, nichil de rebus, ſed nec de ipſis oblationibus ipſe ſibi aliquid uſurpet. Duobus in locis ex ipſius Eccleſiæ poſſeſſionibus duas ei delegamus manſiones, unam in* **Pohelt,** *alteram in villa quæ* Piltona *dicitur, ut habeat ubi adveniens hoſpitetur, vel indè veniens ſeſe recipiat. Neque enim eum ibi niſi importunitate temporis aut moleſtia corporis detentus fuerit, aut ab Abbate, vel a fratribus rogatus*

fuerit;

fuerit; nec amplius quam cum tribus aut cum quatuor clericis pernoctare licet. Hoc etiam provideat idem Epiſcopus, ut ſingulis annis cum clericis ſuis qui Fontaneum *ſunt, ipſam matrem ſuam* Glaſtonienſem *videlicet Eccleſiam, feria ſecunda poſt aſcenſionem Domini, cum Letania recognoſcat. Quod ſi ſuperbia inflatus eam diſtulerit, & quæ ſuperius dicta & confirmata ſunt prævaricaverit, manſiones ſibi ſuperius delegatas amittat. Abbas vel Monachi, a quocumque voluerint, ipſo qui paſca canonicum celebret, Eccleſiaſtica Sacramenta in* Glaſtonienſi *Eccleſia, aut in Eccleſiis ſibi ſubjectis, aut in earum capellis, percipiant. Quiſquis autem hujus meæ munificenciæ, & libertatis teſtamentum, quovis deinceps tempore, aliqua occaſione, cujuſlibet etiam dignitatis vel profeſſionis, vel gradus, pervertere, vel in irritum deducere temptaverit, ſciat ſe cum* Juda *proditore æterna confuſione edacibus ineffabilium tormentorum periturum flammis. Scripta eſt autem hujus donationis, & privilegij pagina, anno dominicæ incar-*
A°. D. *nationis ſeptingenteſimo viceſimo quinto, indictione*
725. *quarta, ſub præſentia* Inæ *Regis, &* Beorthwaldi Doroborenſis *pontificis, venerandorumque antiſtitum* Danielis, *atque* Fordredis, *& aliorum quorum nomina inferius annotantur. Ego* Ina *Rex propriæ manus ſubſcriptione hanc donationem & libertatem, ſub ſigillo ſanctæ crucis, ratam fieri decerno. Ego* Edelburga *Regina conſenſi. Ego* Baldredus *Rex confirmavi. Ego* Adelard *frater Reginæ conſenſi. Ego* Beorthwaldus Dorobernenſis *Eccleſiæ Archiepiſcopus* Inæ *Regis donationem & libertatem, ſub ſigillo ſanctæ crucis coroboravi. Ego* Daniel, *plebis Dei inſpector, adquievi. Ego* Fordredus *Epiſcopus ſignum crucis impreſſi.* Waldhere *præfectus,* Ethelheard, Umming *præfectus,* Winchelin *comes, cum præſencia populationis conſenſerunt, & firmaverunt.*

Rex *Ina* poſtquam regnaverat triginta ſeptem annis, commendato regno *Ethelardo* cognato ſuo, de proſapia *Cerdici* oriundo, iterum cum *Ethelburga* Regina ſua, inſtinctu ejuſdem, Romam abiit. Ibi ne converſionis ſuæ pompam faceret, ſet ſolius Dei placeret occulis, amictu plebeio tectus, clam conſenuit, & tam ipſe quam Regina ſua, non ſine magna miraculorum corruſcatione, ſanctiſſimam clauſerunt vitam. *Echfrido* Abbati ſucceſſit *Cengiſlus.* Huic *Ethelardus,* ſucceſſor
A°. D. *Inæ,* anno graciæ ſeptingenteſimo viceſimo nono,
729. familiæ quæ in monaſterio *Glaſtonienſi* omnipotenti Deo famulantur, conceſſit in ſtabilem poſſeſſionem, ſexaginta hidas terræ in **Pohenholt**, & decem hidas in **Toric**; ejus quoque uxor, *Fridogida* nomine, dedit **Brunantun**. Et cum regnaſſet quatuordecim annis, defunctus eſt, & regnum *Cuthedro* cognato ſuo reliquit. Hic *Cuthredus* confirmavit univerſas poſſeſſiones & privilegia, per priores reges conceſſa. Defuncto *Cengiſlo* Abbate ſucceſſit *Tumbertus.* Huic *Cuthredus* Rex dedit **Ure** tres hidas. Hiis temporibus *Lulla,* Chriſti ancilla, dedit **Baltenesburg**, & **Scabworth** decem hidas. *Ethelbaldus* quoque Rex *Merciorum*, anno ſeptingenteſimo ſexto, pro redemptione animæ ſuæ, largitus eſt *Tumberto* Abbati, & familiæ quæ in monaſterio *Glaſtonienſi* Deo famulantur fideli obſequio, quatuor hidas terræ in duobus locis, ſcilicet **Glaſteing** & **Bradlegh**, præcio quadringentorum ſolidorum.

Kenewlphus ſive *Kenulphus*, de proſapia *Cerdici*, auxilio *Weſtſaxonicorum*, *Sigisbertum* ob immanitatem ſcelerum ſuorum, poſt annum, de regno ejecit, & regnavit uno & triginta annis. *Guban* ſucceſſit *Tictan* Abbati. Huic *Kenewlphus* Rex dedit **Wudeton** quinque hidas. **Huneresburgh**, in orientali ripa de **Petride**. Eodem tempore *Ethelardus* ejus miniſter dedit tres hidas in **Cedern**, id eſt, **Ceſenberge**, Et quædam venerabilis fæmina, nomine *Sulca*, Chriſti ancilla, dedit **Culum**, undecim hidas, & **Cumbe** tres hidas. Mortuo *Guban* Abbate, ſucceſſit *Waldunus*. Huic Rex *Kenewlphus* dedit manerium de **Compton**, quinque hidas, anno Domini ſeptingenteſimo ſecundo, & interfectus eſt a fratre *Sigeberti*, *Kineardo*, anno Domini ſeptingenteſimo octoageſimo ſeptimo, ac *Wintoniæ* ſepultus.

Poſt hunc ſucceſſit in *Weſtſaxonia*, *Brithtricus*. Qui ut gratiam ampliorem apud propinquos haberet, filiam *Offæ* Regis *Merciorum* eo tempore potentiſſimi, duxit uxorem. *Waldino* Abbate, poſt annos regiminis ſui triginta duos, de medio facto, ſucceſſit *Beadewlphus*, qui præfuit ſex annis. Huic *Offa* Rex *Merciorum* ad ſupplementum venerabilis eceleſiæ contulit, decem hidas terræ in **Eſtwirth**. Quidam etiam *Ethelmundus*, de conſenſu Regis *Offæ*, dedit **Hunneſpulle** unam hidam. Defuncto *Beadwlpho* Abbate ſucceſſit **Cuman** anno Domini octingenteſimo, & præfuit duobus annis, cujus tempore nichil dignum memoria actum eſt. Mortuo *Brithtrico* rege *Weſtſaxonum*, & apud **Werham** ſepulto, cum regnaſſet annis ſexdecim, ſucceſſit *Egbertus*, regis *Inæ*, de fratre *Inigildo*, abnepos, anno Domini octingenteſimo tercio. Hic ſubjugavit ſibi *Canciam*, **Suthreiam**, auſtrales, & orientales Saxones. *Mucan* ſucceſſit **Cuman** Abbati, in regimine Abbaciali. Ob ejus petitionem, Rex *Egbertus* dedit eccleſiæ *Glaſtoniæ*, ad uſum Monachorum, poſſeſſionem quinque manencium ſecus flumen quod **Toric** dicitur. Eodem tempore *Edgeſilius*, conſenſu Regis *Egberti*, dedit manerium de **Buderlegh**.

Gutlaco Abbate mortuo, ſucceſſit *Edmundus*; Hic, annuente Rege *Athulpho*, anno Domini octingenteſimo quinquageſimo primo, tranſtulit manerium de **Doulting** in jus Monaſterii *Glaſtoniæ*. Sed & idem rex, ad ſupplementum vitæ regularis, viginti hidas terræ ſuper addidit. Inſuper decimam terrarum ſuarum eccleſiis regni ſui piè contulit. Monaſterio etiam *Glaſtoniæ* dedit *Offaculum*, viginti quatuor hidas, **Bockland** quinque hidas, **Pennard** novem hidas, **Occenefeld**, **Scearamton** ſex hidas, **Sowi** decem hidas, **Piriton**, **Logderesbeorghe**, quod nunc **Muntacu** dicitur, **Occermund**, **Bedul**, **Braunc**, **Dunead**. Quidam *Ethelſtanus*, conſenſu ejuſdem regis, dedit **Clutton** decem hidas, una cum corpore ſuo, obſecrans ut Fratres ejuſdem loci nunquam illud dimittant. Alius quoque Comes, nomine *Enulphus*, ejuſdem regis voluntate, dedit præfato monaſterio, **Dichelhet** & **Lottelham** viginti hidas, **Hornblouton**, **Beange** & **Anhangran**. *Elmundo* Abbati ſucceſſit *Herefertus*. Rex *Ethelbaldus*

baldus dedit *Hereferto* Abbati Braunciminſter decem hidas, ad capturam Iſicorum ad vetuſtam eccleſiam beatæ Dei genetricis *Mariæ*, & ad uſum monachorum in Cenobio *Glaſtonienſi* degencium.

Rex *Ethelſtanus*, anno Domini nongenteſimo viceſimo ſexto, dedit *Athelmo* Duci, manerium de Merkeſbury decem hidas, quas ipſe Dux poſtea contulit monaſterio *Glaſtoniæ*. *Wlſthelmus* archiepiſcopus, aſſenſu ejuſdem regis, pro veſtimentis monachorum, dedit Deverel viginti hidas, & *Oſſricus* dux, ad idem, dedit Overdeverel, id eſt Eſtmunkaton decem hidas. *Elfleda* regina, relicta regis *Edwardi*, dedit manerium de Warington decem hidas. *Ethelſtanus* dux, converſus & factus monachus in *Glaſtonia*, obtulit ſecum eidem monaſterio manerium de Wrington viginti hidas, à Rege *Ethelſtano* ſibi prius collatas; dedit inſuper idem Dux Weſtone, quod nunc Forcote dicitur, quinque hidas, & manerium de Lyme, ſex hidas. Eodem tempore *Vfſa* vidua, venerabilis fœmina, dedit Stoke quinque hidas. Prædicta omnia, per miniſtros Regis *Ethelſtani*, *Glaſtonienſi* Eccleſiæ collata, ejuſdem Regis aſcribuntur munificenciæ, & pium ejus, in *Glaſtoniam*, affectum, famulorum oſtendit liberalitas, quorum devotio frequenter inclinatur, quo dominorum animum viderint inardeſcere. Quæ omnia idem rex vetuſtæ eccleſiæ in *Glaſtonia*, ſcilicet octoginta ſex hidas benigniſſimè confirmavit.

Carta Edmundi *Regis*.

I*N nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Ego* Edmundus *Rex* Anglorum *cæterarumq; in circuitu gencium perſiſtencium gubernator, & rector, cum conſilio & conſenſu optimatū meorū, pro æternæ retributionis ſpe & relaxatione peccaminum meorum, concedo eccleſiæ S. Dei genitricis* Mariæ Glaſtoniæ, *& venerabili viro* Dunſtano, *quem ibidem Abbatem conſtitui, libertatem & poteſtatem jura & conſuetudines & omnes forisfacturas omnium terrarum ſuarum, id eſt,* Burgbrice, Hundred, Socna, Athas, Ordelas, Infangenetheofas, Homſocna, Frithbrice, Foreſteall, & Toll, & Team *in omni regno meo, & ſint terræ ſuæ ſibi liberæ, & ſolutæ ob omni calumpnia; ſicut meæ michi habentur. Set præcipuè ipſa villa* Glaſtoniæ, *in qua celeberrima vetuſta eccleſia ſanctæ Dei genitricis ſita eſt, præ cæteris, ſit liberior cum terminis ſuis; Abbati tantum ejuſdem loci tantummodo poteſtas ſit, tam in notis cauſis, quam in ignotis, in modicis, & in magnis, & in hiis etiam quæ ſunt ſuper & ſubtus terram, in aridis & in rivis, in ſilvis & in planis. Et eandem auctoritatem puniendi, aut dimittendi delinquencium in ea commiſſa habeat, quam mea curia, quemadmodum mei anteceſſores conceſſerunt, & ſtatuendo firmarunt, videlicet pater meus* Edwardus, *&* Elfredus *pater ejus, &* Kyntwines, Ines, Cuthredus, *Et alii quam plures qui locum illum honorantes glorioſum habuerunt, & Apoſtolica auctoritate roboraverunt. Et ne quiſquam mortalium, ſeu epiſcopus, aut Dux, aut Princeps, aut quilibet miniſtrorum eorum audeat eam omnino, cauſa placitandi, vel rapiendi, vel quippiam faciendi quod contrarium poſſit eſſe inibi Deo ſervientibus, Dei interdictione prohibeo. Quiſquis igitur benevola mente meam donationem ampliare, & privilegii dignitatem ſervare ſatagerit, in hoc præſenti ſeculo, vita illius proſpera ſit, & longiturnæ vitæ gaudia teneat. Si quis autem propria temeritate, violenter invadere temptaverit, ſciat ſe, proculdubio, ante tribunal diſtricti judicis titubantem, tremebundumq; rationem redditurum, niſi prius digna ſatisfactione emendare maluerit. Acta eſt autem hujus privilegii pagina an. Dom. Incarnationis nongenteſimo quadrageſimo quarto, indictione ſecunda. Ego* Edmundus *Rex* Anglorum *præfatam donationem, cum Sigillo ſanctæ Crucis, confirmavi. Ego* Eadred, *ejuſdem regis frater conſenſi. Ego* Eadgiua *ejuſdem Regis mater prædictum donum conſignavi. Ego* Oda, Dorobernenſis *eccleſiæ Archiepiſcopus, ejuſdem Regis donationem cum trophæo agiæ crucis ſubarravi. Ego* Wlſtanus *archiepiſcopus præfatam donationem confirmavi. Ego* Elpheah, Wintonienſis *eccleſiæ epiſcopus, triumphalem trophæum agiæ Crucis impreſſi. Ego* Wolfhelm Fontanenſis *epiſcopus corroboravi. Scriptaque eſt litteris aureis in libro Evangeliorum quem eidem eccleſiæ obtulit, opere ſatis eleganti compoſito, qui* textus ſancti Dunſtani *dicitur.*

Dedit inſuper Rex *Edmundus* beato *Dunſtano* maneria de Criſtmaleford viginti hidas, Kington, octo hidas; Wodeton, quinque hidas, Wathle quatuor hidas, reſtituit manerium de Wrington viginti unam hidas. Dedit etiam manerium de Pokelchirch, triginta hidas, Eſcford, cum captura piſcium dimidiam hidam. Uxor ejus *Elfgiua* regina, ejus juſſu, dedit manerium de Domerham, cum Merton & Pedrington, centum hidas; Dedit etiam Stane octo hidas. Hæc omnia, ob remiſſionem peccatorum ſuorum, & *Alfredi* avi ſui, nec non *Edwardi* patris ſui, contulit, ad vetuſtam Eccleſiam beati Dei genitricis *Glaſtoniæ*. *Elfleda* regina, relicta regis *Edwardi*, dedit Acford, Bocland & Plis viginti ſeptem hidas, & Hammedonne quindecim hidas. *Wilfridus*, miniſter dicti regis, conſenſu ejuſdem, dedit Kington triginta hidas, & Gridlington decem hidas; & ad Turnanworthe quinque hidas. Idem *Wilfridus*, poſt obitum conjugis ſuæ, dedit Gretlington triginta hidas, & Petelington viginti hidas. Ejus tamen ſucceſſor, nomine *Aluuinus*, datis cartulis, aſſumpto habitu regulari, efficacius complevit. Præfatus etiam Rex *Edmundus* dederat prædicto *Wilfrido* Tintanhulle quinque hidas, quas idem *Wilfridus*, cum corpore ſuo, poſtea monaſterio *Glaſtoniæ* commendavit. *Alſius*, conſenſu Regis *Edmundi*, dedit Batcumbe viginti hidas. *Ethelſtanus* Comes, conſenſu ejuſdem regis, dedit manerium de Melnes viginti hidas, quas præfatus rex prius ſibi dederat. *Sigewlfus*, ejuſdem aſſenſu, dedit Abbedeſbury quinque hidas. *Wlpheh* dedit Langforde duas hidas. Hæ omnes terræ, videlicet tercentæ ſexaginta octo hidæ, ab *Edmundo* Rege, & ſuis miniſtris collatæ, ejuſdem regis & ſuorum, in monaſterium *Glaſtonienſe*, & protectorem ejus beatum *Dunſtanum* miram teſtantur devotionem.

Edmundo ſucceſſit in regnum *Edredus* frater ſuus,

ſuus, eo quod filii regis *Edmundi* præ immatura ætate, regnare non poterant. Quapropter *Dunſtanum*, qui eum primus in regem acclamaverat, ſibi & aliis præfecit, ut pro ſcientia imperitaret regno, & pro religione moderetur incommodo. Et quicquid precioſiſſimum habebat, theſauros ab anteceſſoribus relictos, ejus tutelæ commendabat. Dedit autem rex *Edredus* beato *Ethelwaldo* quendam locum, vocabulo **Abbanduna**, in quo modicum antiquitùs habebatur monaſteriolum, ſed erat tunc neglectum & deſtitutum. Factumque eſt, conſentiente *Dunſtano* Abbate, ſecundùm regis *Edredi* voluntatem, ut vir Dei *Ethelwoldus*, ibidem monaſterii conſtruendi ſuſciperet curam, quatinus inde monachos ordinaret, regulariter Deo ſervientes. Venit igitur vir Dei ad locum ſibi commiſſum, congregavitque in brevi ſpacio gtegem Monachorum, quibus ipſe, jubente Rege, Abbas eſt ordinatus, Anno Domini nongenteſimo quinquageſimo quarto. Rex *Edredus* dedit beato *Dunſtano*, præcio quinquaginta ſolidorum auri, manerium de **Badbury** viginti ſex hidas, & juxta opidum **Twinham**, id eſt, **Chriſtchurche**, duas hidas, cum captura piſcium. Dedit etiam **Termic** & **Scapelwel**, & partem de **Poni**, & de **Ellenberwe**. Idem quoque rex dedit *Wilfrico* miniſtro ſuo **Horton**, decem hidas, quas ipſe conſenſu domini ſui, poſt obitum ſuum, monaſterio *Glaſtoniæ* delegavit; ſed *Alwinus* ſucceſſor ſuus in hæreditate, regulari ibidem ſuſcepto habitu, alterius votum duxit ad effectum. *Alfredus*, conſenſu *Edredi*, dedit **Caſnelarton** quinque hidas. Rex *Edredus*, poſtquam regnavit decem annis, obiit ſine liberis, quem beatus *Dunſtanus* ſepelivit *Wintoniæ* in veteri Cœnobio.

[Margin: Abbendonenſe Cœnobium reſtauratum.]

[Margin: A°. D. 954.]

Cui ſucceſſit *Edwinus*, primogenitus Regis *Edmundi*, & conſecratus eſt in regem ab *Odone Cantuarienſi* archiepiſcopo, anno Domini nongenteſimo quinquageſimo quinto. Ipſo quippe die quo in regem conſecratus fuerat, in nepharium concubitum ruit, quapropter à beato *Dunſtano* redargutus, ipſum *Dunſtanum* in *Flandriam* relegavit, & quendam *Elſium*, pſeudo-Abbatem, monaſterio *Glaſtoniæ* intruſit. Cui dedit Inſulam de **Padenebeorh** duas hidas, & ab omni ſervicio liberam. Dedit etiam **Blakford** tres hidas. *Elphegus* miniſter ſuus, conſenſu ejus, dedit **Cranemere** duodecim hidas, & quidam *Eſericus* dedit **WWidcumb** ſex hidas. *Alwinus* miles dedit unam partem de **Stourton**. *Brithricus* ejuſdem regis conſenſu, dedit **Giſſelton** quinque hidas, & *Brithcar* dedit **Widangate**.

Carta Edgari *Regis*,

IN Nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Quamvis decreta Pontificum & verba ſacerdotum inconvulſis ligaminibus, velud fundamenta montium, fixa ſunt, tamen plerumque tempeſtatibus & turbinibus ſecularium rerum religio ſancta eccleſiæ, maculis reproborum, diſſipatur ac rumpitur. Iccirco, profuturum ſuccedentibus poſteris eſſe decrevimus, ut ea quæ ſalubri conſilio, & communi aſſenſu diffiniuntur, noſtris literis roborata firmentur, Quapropter dignum videtur ut eccleſia beatiſſimæ Dei genitricis ſemperque virginis Mariæ Glaſtoniæ, *ſicut ex antiquo, principalem in regno meo obtinet dignitatem, ita ſpeciali quadam & ſingulari privilegii libertate per nos honoretur. Hoc itaque* Dunſtano Dorobernenſi, *atque* Oſwaldo Eboracenſi *archiepiſcopis adortantibus, conſentiente etiam, & annuente* Brithelmo Fontanenſi *epiſcopo, cæteriſque Epiſcopis, Abbatibus, & Primatibus. Ego* Edgar, *divina diſpoſitione, Rex* Anglorum, *cæterarumque gentium in circuitu perſiſtencium gubernator, & rector; in nomine almæ Trinitatis, pro anima Patris mei, qui ibi requieſcit, & anteceſſorum meorum, præſenti privilegio decerno, ſtatuo, confirmo, ut prædictum monaſterium, omniſque poſſeſſio ejus, ab omni tributo fiſcalium negociorum, nunc & imperpetuum, libera & quieta permaneant, & habeant* **ſocam**, & **ſacam**, *on* **ſtronde**, & **on ſtreame**, & **on wode**, & **on felde**, **on grithebrice**, **hundredſetena**, **adas** & **ordelas**, **eallehordas**, **buſan eorderan**, & **beneoderan**, **infangenetheof** & **out fangenetheof**, & **flemenneferde**, **hamſoene friderbrice**, **forſteall**, **toll**, & **team**, *ita liberè & quietè, ſicut ego habeo in toto regno meo; Eandem quoque libertatem & poteſtatem quam ego in curia mea habeo, tam in dimittendo quam in puniendo, & in quibuſlibet omnino negociis, Abbas & Monachi præfati monaſterii in ſua curia habeant. Si autem Abbas vel quilibet monachus loci illius, latronem qui ad ſuſpendium, vel quodlibet mortis periculum, ducitur, in itinere obviam habuerit, poteſtatem habeant eripiendi eum ab imminenti periculo in toto regno meo. Confirmo etiam & corroboro, ut quod hactenus, ab omnibus noſtris anteceſſoribus diligenter obſervatum eſt,* Fontanenſis *Epiſcopus, vel ejus miniſtri ſuper hoc monaſterium, vel ſuper parochiales ejuſdem eccleſias, videlicet* **Strete**, **Mirieling**, **Budecle**, **Shapewike**, **Sowy**, *aut ſuper earum capellas, nec etiam ſuper eas quæ in Inſulis continentur, ſcilicet* **Bekeria** *quæ* parva-Hibernia *dicitur,* **Godeneia**, **Marteneſeia**, **Ferramere**, **Padeneberga** & **Adredeſeia**, *nullam poteſtatem omnino habeant, niſi tantum cum ab Abbate cauſa dedicandi vel ordinandi advocati fuerint, nec eorum preſbiteros ad Synodum ſuam, vel capitulum, vel ad quodlibet placitum convocent, nec ab officio divino ſuſpendant; & omnino nullum jus in eos exercere præſumant. Monachos ſuos & prædictarum eccleſiarum clericos ſecundùm antiquam eccleſiæ* Glaſtoniæ *conſuetudinem, & Apoſtolicam auctoritatem archipræſulis* Dunſtani *& omnium Epiſcoporum regni mei aſſenſu, Abbas à quocunque comprovinciali epiſcopo voluerit ordinari faciat. Dedicationes verò eccleſiarum, ſi ab Abbate rogatus fuerit,* Fontanenſi *Epiſcopo permittimus. In paſcha quoque criſma ſanctificationis, & oleum à* Fontanenſi *epiſcopo ex more accipiat, & præfatas eccleſias ſuas diſtribuat. Hoc etiam ſuper omnia Dei interdictione, & noſtra auctoritate, ſalva tamen ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, &* Dorobernenſis *dignitate, prohibeo, ne perſona cujuſcumque poteſtatis, ſive Rex, ſive Epiſcopus, ſive Dux aut Princeps, vel quilibet miniſtrorum eorum,* Glaſtoniæ *terminos vel ſupradictarum parochiarum perſcrutandi, rapiendi, placitandi gracia, vel quicquam aliud faciendi quod contrarium poſſit eſſe, ibidem Deo ſervientibus, intrare præſumant. Abbati tantummodo*

&

& Conventui poteſtas ſit, tam in notis cauſis, quam in ignotis, in modicis, & in magnis, & in omnibus omnino negociis, ſicut ſupra memoravimus. Quiſquis autem hujus privilegii mei dignitatem qualibet occaſione, cujuſcumque dignitatis, cujuſcumque ordinis, cujuſcumque profeſſionis pervertere, vel in irritum deducere, ſacrilega præſumptione, a modo temptaverit, ſciat ſe procul dubio, ante diſtrictum judicem titubantem tremebundumque rationem redditurum, niſi prius digna ſatisfactione emendare ſtuduerit. Acta eſt hæc privilegii pagina, & confirmata apud Londoniam, *communi conſilio omnium primatum meorum, anno ab incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo primo, indictione quarta decima. Hujus doni conſtipulatores fuerunt, quorum nomina inferius caraxari videntur. Ego* Edgar *Rex totius* Britanniæ, *præfatam libertatem, cum Sigillo ſanctæ crucis, confirmavi. Ego* Eilfgiva, *ejuſdem Regis mater, cum gaudio conſenſi. Ego* Edward Clito, *patris mei domini, cum triumpho ſanctæ crucis impreſſi. Ego* Kinadius *Rex* Albaniæ *adquievi. Ego* Maſcuſius *archipirata confortavi. Ego* Dunſtanus Dorobernenſis *eccleſiæ archiepiſcopus, cum trophæo ſanctæ crucis, & cum ſuffraganeis præſulibus regis domini, corroboravi. Ego* Oſwaldus Eboracenſis *Eccleſiæ primas, conſenciens, ſubſcripſi. Ego* Ethelwold, Wintonienſis *Eccleſiæ miniſter, &* Glaſtoniæ *Monachus, ſignum ſanctæ crucis impreſſi. Ego* Brithtelm, Fontanenſis *Epiſcopus, conſenciens, corroboravi. Ego* Elſtan *epiſcopus confirmavi. Ego* Oſwold *Epiſcopus adquievi, Ego* Elfwold *epiſcopus conceſſi. Ego* Winſigie *Epiſc. cum ſigno ſanctæ crucis concluſi. Ego* Segeger *Abbas vexillum ſanctæ crucis impreſſi. Ego* Eſcwi *Abbas confirmavi. Ego* Ethelgar *Abbas conceſſi. Ego* Kineword *Abbas conſenſi. Ego* Fideman *Abbas conſolidavi. Ego* Elpheh *Abbas ſubſcripſi. Ego* Adulf, Herefordenſis *eccleſiæ cataſcopus corroboravi. Ego* Elphere *Dux, dominæ meæ ſanctæ* Mariæ Glaſtonienſis *eccleſiæ libertatem, omni devotione, cum ſigillo ſanctæ crucis confirmaui. Ego* Oſlac *Dux conſenſi. Ego* Ethelwine *Dux, hoc donum triumphale agiæ crucis, propriæ manus depictione impreſſi. Ego* Oſwald *miniſter confirmavi. Ego* Elfwurd, *miniſter corroboravi. Ego* Ethelſie, *miniſter, conſenſi. Ego* Elfſie, *miniſter, conſenſi. Hanc privilegii paginam Rex* Edgarus, *duodecimo anno regni ſui, ſacroſcripto apud* Londoniam *communi conſilio optimatum ſuorum confirmavit.*

A. D. 971.

A. D. *963.*

Anno Domini nongenteſimo ſexageſimo tercio Rex *Edgarus* dedit ad uſum monachorum, in monaſterio *Glaſtonienſi* Deo regulariter ſerviencium, manerium de **Stoure**, quod nunc **Stoure-miſter** dicitur, triginta hidas. Reddidit etiam manerium de **Merkesbury** decem hidas. Dedit inſuper **Middelton** duas hidas, **Luctum** duas hidas, & **Blakeford** ſex hidas. Abbas autem *AelWardus*, poſt decem annos prælationis ſuæ, migravit ad Dominum. Cui ſucceſſit *Sigregarus*. Huic Rex *Edgarus*, anno Domini nongenteſimo ſexageſimo quinto, contulit manerium de **Hamme** ſeptem hidas. **Dundene** quinque hidas. **Wetehull** tres hidas. Hiis temporibus *Alpharus* Dux dedit **Weſtbury** quadraginta hidas, & **Othlee** quinque hidas. *Ailwinus* dedit **Oretlinton** viginti quinque hidas. **Petelcumbe** viginti hidas, & ſic complevit votum *Wlfrici* primi donatoris, *Alpharus* **Ealderman** dedit **Batcumb** viginti hidas. *Ealdred* dedit **Clifan** undecim hidas. *Ealfhelm* dedit **Diranbeorgez** duas hidas. *Alpheah* dedit **Cranemere** decem hidas. *Ethelfled* dedit **Havandon** quinque hidas. *Aelſwithe* regina dedit **Wineſcumb** quindecim hidas. **Fenneſton** decem hidas. **Stretton** ſex hidas. **Tintenhulle** quinque hidas. **Coredeſci** dimidiam hidam; & hæc ornamenta, ſtolam cum manipulo, & caſulam incomparabilem. *Edred* dedit **Middelhele** quindecim hidas, & **Aſſebury** quadraginta hidas. *Brinsigo* dedit **Healton** quinque hidas. Omnes has terras Rex *Edgarus* venerabili eccleſiæ *Glaſton.*, ſcilicet ducentas quindecim hidas, Regia authoritate, confirmavit.

Egelredus, filius regis *Edgari*, (*&c.*) aliqualem devotionem verſus *Glaſtonienſem* eccleſiam habens, reſpectu patris ſui & avi ibidem quieſcencium, contulit *Sigegaro* Abbati **Auſtanclif** ſex hidas. **Sitebeorge** unam hidam. Reddidit manerium de **Pokeleſchurche** triginta hidas. Dedit inſuper in **Wilton** unam manſam emptam quadraginta markis auri.

Cumque *Cnutonem Edmundus* filius *Egelredi*, aliquantis bellis, contriviſſet, poſtremò tamen, pacto fædere, fraterna inter eos pax convenit, videlicet ut *Cnutoni Mercia, Edmundo Weſtſaxonia* remaneret. At verò, non multo poſt, *Edmundus* letali tactus incommodo, ad extrema devenit, & *Glaſtonienſi* monaſterio **Neutoncaſtell**, ſeptemdecim hidas, cum corpore ſuo, in extremis, delegans, ibidem ante majus Altare ſepulturam accepit. (&c.)

Rex autem *Edwardus* cum regnaſſet viginti quatuor annis non plenis, vir ſimplex & Deo devotus, & ideo ab eo dilectus, apud *Weſtmonaſterium*, dedicata prius eadem eccleſia, obiit & ibidem ſepultus eſt. Poſt quem *Haraldus* Comes *Weſtſaxonum*, filius *Godwini* Comitis, frater *Edithæ* reginæ ſancti *Edwardi*, qui dudum ad regnum aſpiraverat contra jusjurandum quod prius *Willielmo* duci *Normanniæ*, de ſervanda ei fideliter *Anglia*, poſt mortem *Edwardi*, ſe fecit apud *Weſtmonaſterium* coronari, & fidelitates, ac homagia cepit per *Angliam*: Contra quem *Willielmus* Dux *Normanniæ* collectis gentibus quas habere potuit, anno Domini milleſimo ſexageſimo ſexto in *Angliam* applicuit, & occiſo *Haraldo* regnum obtinuit, & coronatus eſt apud *Weſtmonaſterium* die natalis Domini. Hic *Glaſtonienſem* eccleſiam in ſuis poſſeſſionibus enormiter mutilavit, & quam plures ex ſuis militibus de eiſdem feudavit. Prioratum de *Monte acuto* fundavit, ſurripiens *Glaſtonienſibus* eandem, quæ tunc **Lodgaresburg** dicebatur; & **Tintanhulle** & plura alia. Poſtea ordinavit quendam *Turſtinum Normannum*, Monachum *Cadomenſem* in Abbatem *Glaſtoniæ*, anno Domini milleſimo octogeſimo primo. Et ut injuriam eccleſiæ *Glaſtonienſi* prius illatam, aliquantulum redimeret, quaſdam terras quas monachi ejuſdem loci ſuo juri ſpectare dicebant, ſed injuſtè ablatas conquerebantur, eiſdem, auctoritate regni confirmavit in hæc verba.

A. 1066.

Montis-acuti prioratus fundatio.

“ NOTUM ſit omnibus tam præſen-
“ tibus quam futuris, quod Ego *Wil-*
“ *lielmus* Dei gracia Rex *Angliæ*,
“ viſis & cognitis cartis eccleſiæ
“ *Glaſtoniæ*, concedo eidem eccleſiæ in perpetuum,
“ ad vſum monachorum inibi Deo ſerviencium,
“ pro ſalute animæ meæ, quaſdam terras quas
“ calumpniabantur pertinere ad præfatam eccleſi-
“ am, jure hæreditario, confirmo. Subnotantur
“ autem terrarum nomina, videlicet **Middilton**,
“ **Fulebroc**, **Bertwes**, **Burnyngton**, **Lyme**,
“ **Blakeford**, **Witon**. Teſtibus *W.* epiſcopo
“ *Dunelmenſi*, & archipræſule. *Lanfranco*, &
“ *Thoma* archiepiſcopo, & *Walkelino* epiſcopo, &
“ *Roberto* Comite de *Maurit.*, & multis aliis.
“ (&c.)

De Herlewino *Abbate.*

E*Ccleſiam novam inchoavit, circa quam conſummandam, quadragintas octoginta libras expendit. Imaginem, & crucem ſeptuaginta marcis comparavit. Pro terris, per conqueſtum, à monaſterio ablatis, cum mille marcas regi contuliſſet, repulſam paſſus eſt, nec obtinere potuit, datis tamen inſuper centum marcis argenti, & duabus auri, quorumdam maneriorum ſuorum mutilationem reſarcivit. Sex enim hidas in* **Pokeleſchurche** *retrahens, ad quadraginta libras augmentavit, quod vix ſexdecim, ante valuerat. Redemit etiam quandam terram in* **Wilton** *ſexaginta marcis, quam* Gaufridus *de* Magna villa *tenebat. Terram de* **Cranemere**, *annuente Rege* Henrico, *recuperavit.* **Welles** *&* **Lyme**, *de manibus cujuſdam* Hardingi *filii* Eadnothi, *tunc admodum potentis, & cauſidici, extorſit. Ab* Ulrico *fratre* Dunelmenſis *Epiſcopi, manerium de* **Blakeford** *recepit. In* **Compton** *unam hidam, & in* **Sowy** *aliam, prius perdita, Eccleſiæ recuperavit. Apud* **Walas** *terram decem librarum adquiſivit.*

De Henrico *Abbate.*

HENRICUS, *frater* Theobaldi *comitis* Bleſenſis, *nepos* Henrici *Regis*, *monachus* Cluniacenſis, *anno Domini*
A. D. 1126. *milleſimo centeſimo viceſimo ſexto. Vir quem habundans literaturæ pericia illuſtravit, morumque honeſtas apprimè decoravit. Hujus induſtria tanta* Glaſtonienſi *Eccleſiæ præſtitit emolumenta, quod ejus ibidem memoria meritò vigebit in ſæcula. Gregem enim ſibi commiſſum ſtrenuè Regens, capacibus Diſcipulis mandata Domini verbis propoſuit ſimplicioribus, verè factis ſuis oſtendere ſatagebat; Sic autem omni moribus ſeſe conformabat, ut ſingulis tam carus eſſet quam reverendus. Poſſeſſiones Monaſterij, dilapidatas & diſtractas inveniens, eas viriliter revocare, ſuoque diligenti labore, in majus ſtudebat augmentare. Maneria de* **Welles**, **Uffeculum**, **Camelarton**, **Domerham**, *ac villam de* **Siſton**, **Aſhcote**, *cum* **Pedewel** *duas hidas & dimidiam; item tres hidas & dimidiam in manerio de* **Murilinche**, *quæ perdita prius erant, recuperavit. Inſulam de* **Andredeſei** *adquiſivit, & ſacriſtariæ annexuit. Penſionem quinquaginta ſolidorum de Eccleſia de* **Pokeleſchurche**, *ad ſuſtentationem unius cerei jugiter ardentis ante ymaginem ſanctæ Mariæ Virginis in vetuſta Eccleſia, ſacriſtariæ, aſſignavit.*

CANTUARIENSIS
Eccleſia Cathedralis.

Ex Chronicis Gervaſii Dorobernenſis MS. in bibliotheca Cottoniana.

TEMPORE quo beatus *Gregorius* ſanctam & celebrem *Romanam* rexit Eccleſiam, miſit in noſtram *Britanniam*, quæ nunc *Anglia* vocatur, ſanctum *Auguſtinum*, & cum eo Monachos timentes Deum, ut ad fidem converterent gentem *Anglorum*. Qui ſexcenteſimo gratiæ anno in *Angliam* venientes converterunt in proximo regem *Ethelbertum* & nonnulla millia populi. Dedit autem eis præfatus Rex manſionem in Civitate *Dorobernia* quæ nunc eſt *Cantuaria*, quæ totius regni ſui erat Metropolis, ut ibi prædicarent, baptizarent & quoſcunque poſſent ad fidem *Jeſu Chriſti* vocarent. Conſecrato igitur beato *Auguſtino* ex præcepto beati *Gregorij* ab *Elutherio Arelatenſi* Epiſcopo, & pallio ſuſcepto à beato *Gregorio*, conſtruxit *Auguſtinus* in eadem ciuitate *Cantuaria*, Eccleſiam, quam in honorem ſaluatoris *Jeſu Chriſti* dedicavit, ibidemque non aliàs, ſibi & ſucceſſoribus ſuis ſedem inſtituit metropolitanam. Congregatoque monachorum conventu concurrerunt undique populi, alij baptiſma, alij monachatum petentes, ſeſe ſuaque omnia, redditus, poſſeſſiones in uſus pauperum, & eorum maxime ſuſtentationem qui ibidem divino fuerant mancipati ſervicio, contulerunt. A. D. 160.

Donationes Maneriorum & Eccleſiarum Eccleſiæ Chriſti Cantuarien. *& nomina donantium, unà cum privilegiis & libertate eidem Eccleſ. conceſſis.*

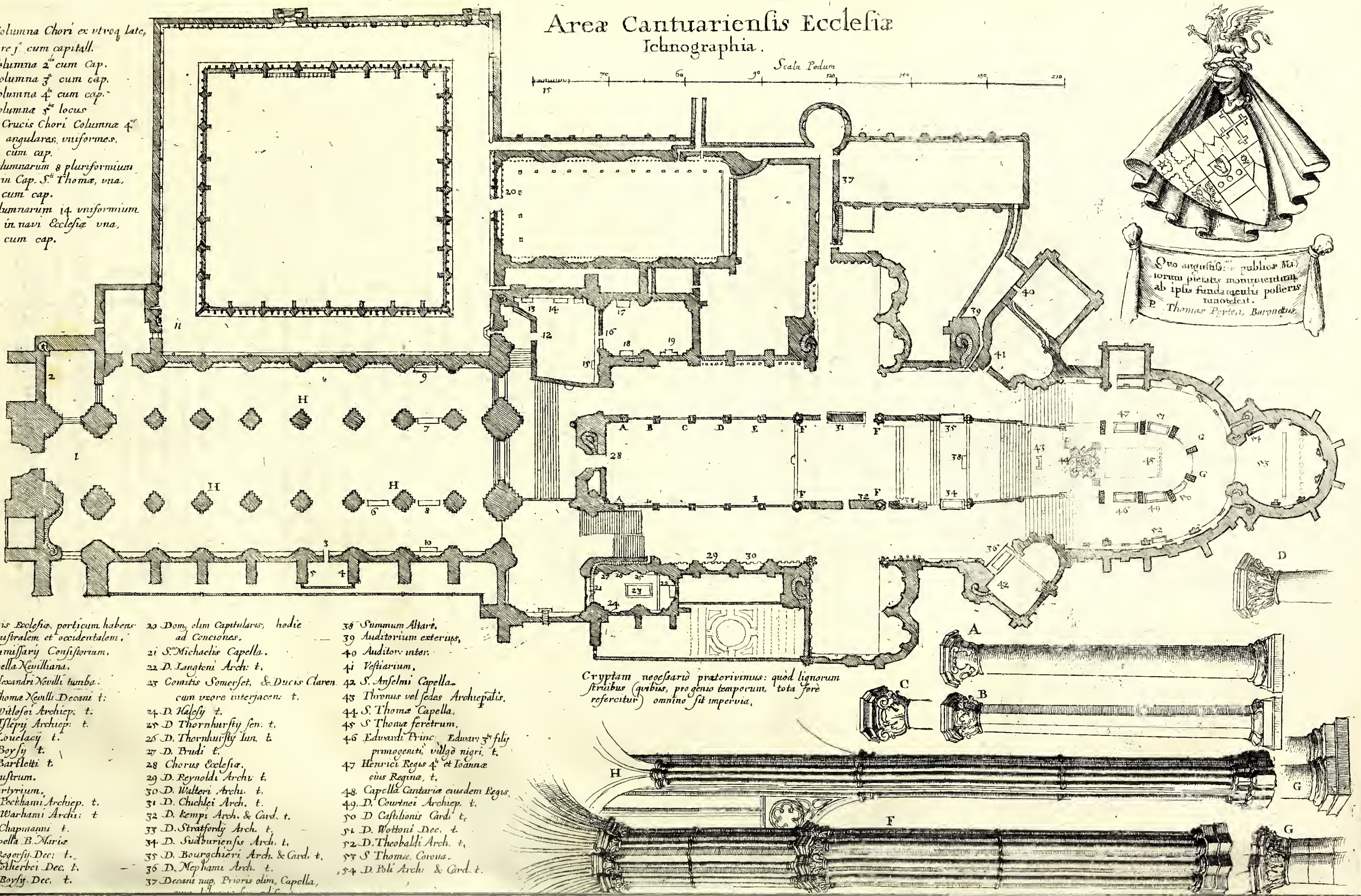
E*Thelbertus* Rex, anno Regni ſui XXXV. ad fidem Chriſti per ſanctum *Auguſtinum* converſus, ſtatim Palatium ſuum eidem *Auguſtino* & ſucceſſoribus ſuis infra civitatem *Doroberniam* perpetuè dedit, ut ibi ſedem Metropolitanam in ævum haberent, quam beatus *Gregorius* primam totius Regni eſſe decrevit & confirmavit, ut ſicut prima fuit fidem ſuſcipiendo, prima eſſet in dignitate. Hoc donum fecit Rex anno Domini DXCVII. A. D. 600.

Ethelbaldus filius *Ethelberti*, dedit Monachis ejuſdem eccleſiæ, manerium de **Adeſham** ad cibum, Anno Domini DCXVI. cum campis, ſilvis, paſcuis, & omnibus aliis ad villam illam ritè pertinentibus, liberè ab omnibus ſecularibus ſerviciis, & fiſcali tributo, exceptis iſtis tribus conſuetudinibus, expeditione, Pontis, Arciſuè conſtructione i.e. communi labore de quo nullus excipiebatur.

Anno Dommini DCLXXX. *Cedwalla* Rex dedit *Wilfrico* Archiepiſcopo **Pageham**, cum appendiciis

Areæ Cantuarienſis Eccleſiæ
Ichnographia.

AA. Columna Chori ex utroq latere ſ. cum capitall.
BB. Columna 2da cum cap.
CC. Columna 3a cum cap.
DD. Columna 4ta cum cap.
EE. Columna 5ta locus
FFFF. Crucis Chori Columnæ 4or angulares, uniformes, cum cap.
G. Columnarum 8 pluriformium in Cap. Sti Thomæ, una, cum cap.
H. Columnarum 14 uniformium in navi Eccleſiæ una, cum cap.

1 Navis Eccleſiæ, porticum habens auſtralem et occidentalem.
2 Commiſſarij Conſiſtorium.
3 Capella Nevilliana.
4 D. Alexandri Nevilli tumba.
5 D Thomæ Nevilli Decani t.
6 D Witleſei Archiep. t.
7 D Iſlepij Archiep. t.
8 D. Louelacij t.
9 D. Boyſij t.
10 D. Bartlotti t.
11 Clauſtrum.
12 Martyrium.
13 D. Peckhami Archiep. t.
14 D. Warhami Archi. t
15 D. Chapmanni t.
16 Capella B. Mariæ
17 D. Rogerſij Dec. t.
18 D. Fotherbei Dec. t.
19 D. Boyſij Dec. t.
20 Dom. olim Capitularis, hodie ad Conciones.
21 S. Michaelis Capella.
22 D. Langtoni Arch. t.
23 Comitis Somerſet, & Ducis Claren. cum uxore interjacen. t.
24 D. Haleſij t.
25 D Thornhurſtij ſen. t.
26 D. Thornhurſtij Iun. t.
27 D. Brudi t.
28 Chorus Eccleſiæ.
29 D. Reynoldi Archi. t.
30 D. Walteri Archi. t.
31 D. Chichlei Arch. t.
32 D. Kempi Arch. & Card. t.
33 D. Stratfordij Arch. t.
34 D. Sudburienſis Arch. t.
35 D. Bourgchieri Arch. & Card. t.
36 D. Mephami Arch. t.
37 Decani nup. Prioris olim, Capella,
38 Summum Altare.
39 Auditorium exterius,
40 Auditor. inter.
41 Veſtiarium.
42 S. Anſelmi Capella.
43 Thronus vel ſedes Archiepatis.
44 S. Thomæ Capella.
45 S. Thomæ feretrum.
46 Edwardi Princ. Edwar. 3tii filij primogeniti, vulgò nigri. t.
47 Henrici Regis 4ti et Ioannæ eius Reginæ. t.
48 Capella Cantariæ eiusdem Regis.
49 D. Courtnei Archiep. t.
50 D Caſtilionis Card. t.
51 D. Wottoni Dec. t.
52 D. Theobaldi Arch. t.
53 S Thomæ Corona.
54 D. Poli Arch. & Card. t.

In direptionem Metropoliticæ Eccleſiæ *Chriſti Cantuarienſis* particularem, ad fidiſsimum, & antiquæ probitatis virum, deque Clero Anglicano optimè meritum, *Guilielmum Somnerum.*

HEu lapidum veneranda ſtrues ! ſic corruis ? Aedes
Sacrilegæ has audent ſic temerare manus ?
Quæque feneſtrarum fracta eſt ſacra pagina [a] *: vultus*
Ampliùs & vitreos nec pia turba ſtupet.
Cæruleo quoties me pictus Dæmon amictu
Terruit ! Huic rabies Culmeriana [b] *favet.*
Qui tantâ affecit pretioſas clade feneſtras,
Illæſum, hunc decuit, præteriiſſe patrem.
Nunc impunè licet pacem turbare ſepulchri :
Amputat hic naſum Præſulis, ille caput.
Quàm verè jacet hìc Bartlettus, Boyſius [c] *illic !*
Nec ſatis utriſque eſt occubuiſſe ſemel.
Sì parcas vivo, cervix ſit cæſa ſepulto :
Et ferias manes, miles amice, meos.
Ut radias nimio nunc Chriſti Eccleſia plumbo !
Majorum eſt pietas exitioſa tibi.
Ecce aurum liquefacta dabis, miramque per artem,
Campana Henrici [d] *fuſa,* Jacobus [e] *erit.*
Quin clypeum, galeámque pares, jam vilior umbra,
Et tumulum ſerves enſe, Edoarde, *tuum.*
Maxima debetur Nigri *reverentia buſto*
Principis [f], *atque ignes læſa favilla teget.*
Perge tamen turpis noſtrorum mango Deorum :
Aedifices vetitas in tua damna domus.
Inſtat ; & applaudit voto mens præſcia noſtro,
Quæ prodat fraudes, & ſacra furta, dies.

Hinc quantum noſtro Somnero *Eccleſia debet !*
Hic raptas nullâ lege recenſet opes.
Hic priſcum Templi ruituri inſtaurat honorem :
Integra ſunt ſcriptis & monumenta ſuis.
Pro veris hic molitur chartacea templa :
Et ſolidum marmor picta columna refert.
Vel templum pinxiſſe pium eſt. Exempla nepotes
Quæ ſeri plorent, quæque imitentur habent.
Urbs ſatis antiqua hæc non te, Somnere, *ſilebit ;*
Ingrata ob Librum [g] *ni velit eſſe tuum.*
Nomine tu Portas urbis, ſignáſque Plateas :
Per te diſtinctas novimus ire vias.

Auguſtè coluiſſe Deum, nec farre litaſſe,
Teſtatur noſtros quàm bene ſumptus avos !
Ah, nobis dici pudet hæc opprobria ! noſtri
Aras deſtruimus quas poſuere patres.
Hæc tua, Chriſte, domus ? Quis nudum in paupere Chriſtum
(Nam jejuna ſatis ſunt tua feſta :) fovet ?
Non ſiccant calices convivæ, & ligna reponens
Ante focum parvo non furit enſe coquus.
Nil niſi munda fames, & inhoſpita tecta ſuperſunt :
Amiſſas querimur gens macilenta dapes.
Quàm cupimus reducem poſt triſtia tempora Clerum !
Qui populum meliùs paſcat, utróque modo.

[a] Ibi enim ſacræ paginæ hiſtoria, egregiis picturæ coloribus, illuſtrata.

[b] Quidam enim, *Culmerus* nomine, direptorum fuit anteſignanus.

[c] Quorum ſepulchra violata, & ſtatuæ dejectæ.

[d] Campana in editiſſima eccleſiæ turri, ſic vulgò dicta.

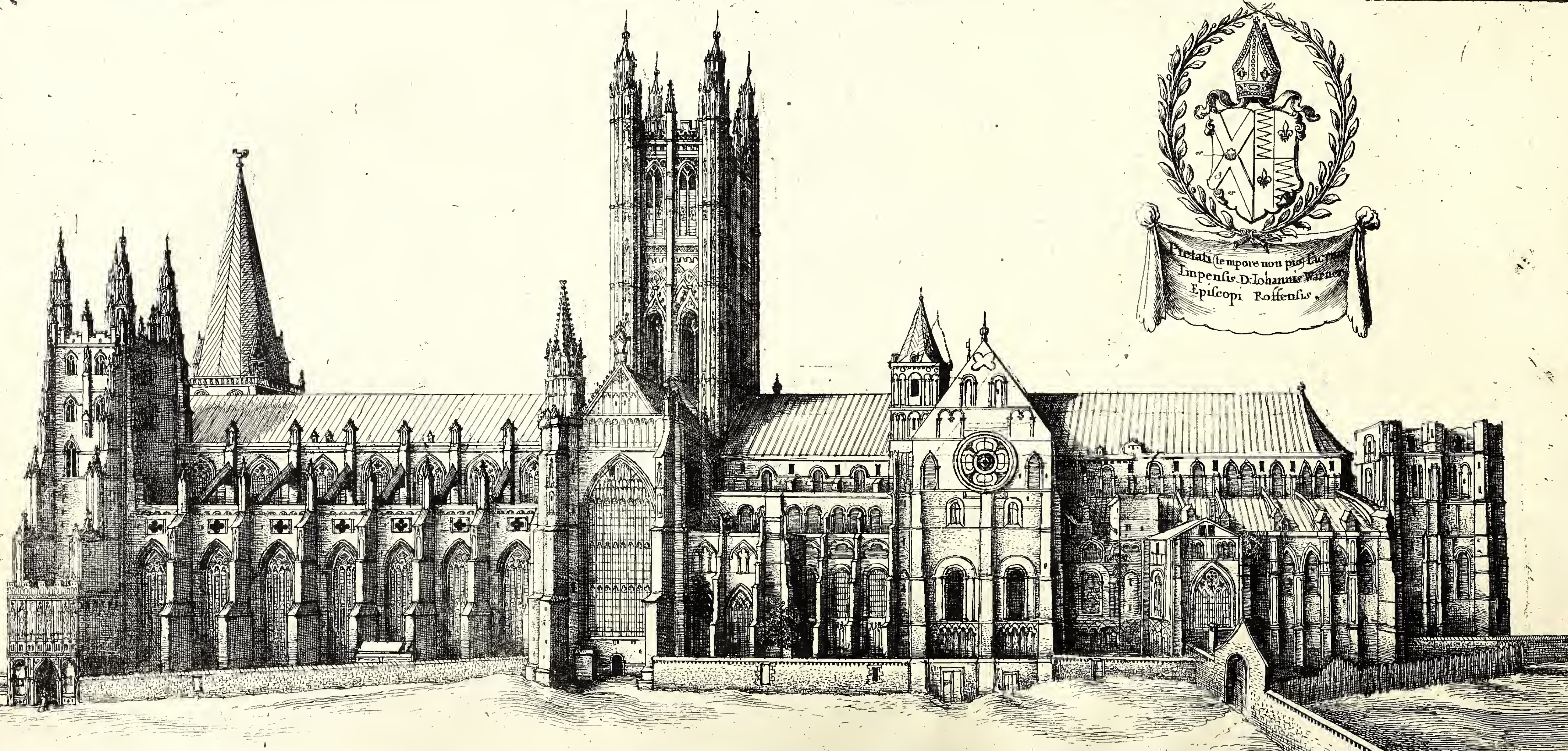
[e] Nummus apud noſtrates aureus, a *Jacobo* R. percuſſus.

[f] Sic cognominati, ob atra ejus in bello facta & ſuſcepta; cujus ipſa quibus militavit arma ad mauſoleum ejus appenſa.

[g] De *Antiquitatibus Cantuarienſibus.*

Charolus Fotherbeius, Charoli Fotherbei, ejuſd. eccleſiæ olim Decani, Nepos.

Cantuarienſis Eccleſiæ Cath:
facies aquilonalis.
POSTERITATI SACRVM
IMPENSIS
EDOARDI DARREL.
Tho: Iohnſon delin:
Dan: King ſculp:

Eccleſiæ Cathedralis et Metropoliticæ
Chriſti Cantuarienſis, facies auſtralis,

Tho. Iohnſon delin: *Wenceſlaus Hollar fecit,*

appendiciis ejus, ſcilicet **Slindon Scrippaneg, Sereaun, Bucgrenoꝛa, Beoꝛgamſtede, Chꝛiſmehamme, Mundanham** aquilonare, & aliud **Mundanham.**

Anno Domini DCLXXXVII. *Cedwalla* Rex, cum conjuge ſua *Keneldritha,* dedit *Theodoro* Archiepiſcopo, & familiæ Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia,* **Geddinge** & **Wodetone,** liberè ſicut **Adeſham.**

Anno Domini DCLXXXXIII. *Withredus* Rex *Canciæ,* dedit terram quatuor aratrorum pro amore Dei & *Brithwaldi* Archiepiſcopi, eccleſiæ beatæ *Mariæ,* quæ ſita eſt apud **Liminge,** quæ terra vocatur **Runhelmeſtun** L. S. A.

Anno Domini DCCXLI. *Eadbright* Rex, dedit eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* capturam piſcium in *Lambethe.* & alia quædam, eccleſiæ de **Liminge,** tempore *Cuthberti* Archiepiſcopi. L. S. A.

Anno Domini DCCXLVII. *Eadbertus* Rex *Cantiæ* dedit eccleſiæ de **Reculure,** tempore *Bregwini* Archiepiſcopi tributum unius navis in villa de **Foꝛdwic.**

Anno Domini DCCLXXIIII. *Offa* Rex, *Janiberto* Archiepiſcopi rogante, dedit monachis eccleſiæ Chriſti *Doroberniæ* **Plyden** juxta *Sandwicum.* L. S. A.

Eodem Anno *Offa,* rex totius *Angliæ,* dedit *Janiberto* Archiepiſcopo ad eccleſiam Chriſti *Dorobern:* terram trium aratrorum, quam *Cantiani* Anglicè dicunt **thꝛe ſwolinges,** in occidentali parte regionis quæ dicitur **Merſwaꝛe,** ubi nominatur illa terra data **Plyden.** Et ſignatum eſt hoc ſcriptum ſignis prædicti Regis & Archiepiſcopi, & ſimiliter *Kinedrithæ* Reginæ, trium Epiſcoporum, quinque Abbatum, *Edbaldi* Ducis, & xj. Principum.

Wallafus dedit **Bꝛamling** Monachis eccleſiæ Chriſti *Cantuar.* qui illud habuit ex dono *Edwlfi* Regis idem donum confirmantis ut ſcriptum ſuum inde teſtatur.

Anno Domini DCCLXXXIIII. *Eadmundus* Rex *Kanciæ,* dedit *Hwatrede* Abbati de **Reculure,** & ejus familiæ ibidem degenti **Scheldwihc** ſcilicet terram xij. aratrorum. L. S. A.

Anno Domini DCCXC. *Offa* Rex *Anglorum* anno Regni ſui xxxviij. ad inſtigationem *Athelardi* Archiepiſcopi, dedit Eccleſiæ ſancti *Saluatoris* in *Dorobernia* xc. tributaria terræ bipartita in duobus locis, lx. in loco qui dicitur, **Lingaheſe** & **Geddingas** circa rivulum qui dicitur **Fiſcesburna,** & xxx. in aquilonali ripa fluminis **Tamis,** ubi appellatur **Twicanham:** lx. ad emendationem Eccleſiæ *Saluatoris,* & xxx. ad indumentum fratrum qui Deo ſerviunt in illa ſancta Eccleſia.

Anno Domini DCCXCI. *Offa* Rex dedit Eccleſiæ Chriſti *Doroberniæ,* **Otteſoꝛd,** & terrã quindecim aratrorum in Provincia *Canciæ* nomine **Pecham,** ad cibum monachorum. **Perhamſtede Roking** & **Andꝛed** ad paſcua porcorum. **Dunmalingdene, Sandherſt, Suthelmingdene.** Et in nivis quæ dicuntur **Bocholte** & **Blean Peaubꝛic.** Et aliud inter torrentem nomine **Coꝛthburnan** & **Aghne, Oꝛgariſwike, treou,** & paſtum unius gregis juxta **Thenıngden,** & quinquaginta porcorum **binnan Smede,**

Eodem anno *Cenulfus* Rex, rogatu *Athelardi* Archiepiſcopi *Doroberniæ* dedit vicario munere terram duodecim aratrorum ubi dicitur **Ten-ham,** ad metropolim *Saluatoris* Eccleſiam in *Dorobernia.* Hanc munificentiam maximè fecit Rex, quia idem Archiepiſcopus gratia recompenſationis terram xij arratrorum dedit in loco ubi dicitur **Cregeſemilina.**

Anno Domini DCCXCIX. *Cenewlfus* Rex, Archiepiſcopo *Athelaldardo* rogante, Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* reddidit terras quas *Offa* Rex abſtulerat *Janiberto* Archiepiſcopo, ſcilicet **Cherring, Selebertes, Chert,** ad veſtimentum monachorum **Bꝛuingland** & **Burne.**

Anno Domini DCCCIV. *Cenulphus* Rex & Rex *Cuthredus* dederunt Eccleſiæ de **Liminge,** ubi jacet corpus beatæ *Eadburgæ* ſex manſuras in civitate *Doroberniæ,* rogatu *Athelardi* Archiepiſcopi.

Anno Domini DCCCV. *Athelardus* Archiepiſcopus dedit, vel potius reſtituit, monachis Eccleſiæ *Dorobern:* villam dictam **Buꝛne,** ad victum monachorum, ſcilicet terram quatuor aratrorum, quam terram prius homo bonus, nomine *Aldhun,* qui in hac regali villa hujus Civitatis Præfectus fuit, prædictis monachis contulit ad victum, ſed rapacitate *Offæ* Regis de eadem terra privata eſt eadem Eccleſia L. S. A.

Eodem anno *Cuthredus* Rex *Canciæ,* cum licentia *Cenulphi* Regis *Merciæ,* tempore *Wlfredi* Archiep. dedit Eccleſiæ Chriſti *Cantuar:* terram duorum aratrorum, quæ dicitur **Bocholte** & **Kingeſcualand** L. S. A.

Eodem anno *Cenulphus* Rex dedit *Wlfredo* Archiepiſcopo, ad opus Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia,* terram x. aratrorum ſcilicet **Birle.** L. S. A.

Anno Domini DCCCIX. *Cenulphus* Rex *Canciæ* dedit *Wlfredo* Archiepiſc. *Doroberniæ* & monachis Eccleſiæ Chriſti, terram ſeptem aratrorum, quæ dicitur **Bereham** L. S. A.

Anno Domini DCCCXI. *Wlfredus* Archiepiſc. emit à *Cenulpho* Rege has terras, ad opus Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* ſcilicet **Gravenea, Caſſingburnam, Calmeſtede, Sunthunigland,** juxta **Gravene** & **Appingland.** L. S. A.

Anno Domini eodem, *Wlfredus* Archiepiſc. *Doroberniæ* concambium fecit cum conventu ſuo de Villa de **Caſtria** pro **Burne.**

Anno Domini DCCCXIV. *Cenulphus* Rex dedit *Wlfrido* Archiepiſcopo, & monachis in Eccleſia Chriſti *Doroberniæ* circiter xxx. jugera inter duos gremiales rivos fluminis quod dicitur **Stour,** & vocatur terra illa **Bꝛime** L. S. A.

Lyſchild dedit **Middeltone** *Wlfredo* Archiepiſcopo, & monachis eccleſiæ Chriſti *Cant:* & poſtea, ſcilicet anno Domini DCCCXXII. *Cenulphus* Rex *Merciorum* idem donum confirmavit, ab omni ſeculari gravitate liberum, & fiſcali tributo.

Anno Domini DCCCXXII. *Cenulphus* Rex dedit *Wlfredo* Archiepiſcopo **Coppanſtan, Oretamarſc** & **Sheldeſoꝛd,** L. S. M.

Eodem anno *Beornulphus* Rex *Merciorum,* dedit Eccleſiæ Chriſti **Godmerſham,** ad victum & veſtitum monachorum rogante *Wlfredo* Archiepiſcopo L. S. A.

Eodem anno *Wlfredus* Archiepiſcopus *Doroberniæ*, concilium cælebravit in loco præclaro qui dicitur Clovesho, præſente *Beornulpho* Rege *Merciorum*, ſuper libertate Eccleſiæ, ubi idem Archiepiſcopus recuperavit quaſdam terras Eccleſiæ Chriſti *Doroberniæ* ablatis, ſcilicet Harghes, Hereſordinglond, Wambelean, Geddin & Cumbe.

Anno Domini DCCCXIII. *Cenulfus* Rex dedit *Wlfredo* Archiepiſcopo quandam terram infra mænia urbis *Doroberniæ*, ſcilicet lx. pedum in longitudine & xxx. pedum in latitudine, partem etiam extra civitatem ab aquilone civitatis xxx. jugera, xxv. in arido campo & v. acras prati.

Lifſtanus dedit Southcherch monachis Eccleſiæ Chriſti *Cantuar.* Et poſtea *Celulfus* Rex *Merciorum* dedit eiſdem, & idem donum confirmavit.

Anno Domini DCCCXXIV. *Wlfredus* Archiepiſcopus dedit monachis Eccleſiæ Chriſti *Dorobern:* Eghethorne & Langedone pro commutatione de Bereham.

Item idem dedit eidem villam quæ dicitur Caſtur-Waldington in occidentali plaga Eccleſiæ Chriſti, infra mænia urbis *Doroberniæ*, intra ripam fluminis Stoure.

Item idem dedit eiſdem terram quæ vocatur Folquinglond in regione *Eſtriæ*. Ruriculum quoque unius aratri in loco qui vocatur Byri.

Anno Domini DCCCXXVIII. *Wiglaf* Rex *Merciorum* dedit Eccleſiæ Chriſti *Dorobern:* & *Wlfredo* Archiepiſcopo ejuſdem Eccleſiæ, Brotewelle in Widd. L. S. A.

Anno Domini DCCCXXX. *Werhardus* preſbyter præpotens in *Anglia*, de præcepto Archiepiſcopi dedit monachis Eccleſiæ Chriſti *Dorobern:* terras prius ablatas, ſcilicet Harghes civ. hidas. Otteford c. hidas. Grabeneyam xxxij. hidas. Burnan xliv. hidas. Seſwalun x. hidas. Bereham xxxvj. hidas, &c.

Anno Domini DCCCXXXII. Rex *Athulphus* inſtinctu *Ceolnothi* Archiepiſcopi dedit Ebbeneyam, Deſerthefia, Piſtanham, Langebornam, Blakebornhamme, Plegimunhamme, Ofnehamme, & ſilvam quæ vocatur Oſtrynden, & villam juxta civitatem *Doroberniæ* quæ vocatur Bertun, ad quam pertinent quinque jugera & duo prata apud Stertingan, & aliud apud Tanintun, omnia L. S. A.

Ethelwlfus Rex dedit Loſe *Suete* viduæ & filiæ ejus, & illæ dederunt monachis Eccleſiæ Chriſti *Cantuar:* & eſt de veſtitu eorum.

Anno Domini DCCCXXXV. *Cinewarra* Abbatiſſa dedit *Humberto* Duci terram juris ſui, nomine *Wirceſmuth*, ea conditione ut omni anno det Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* pro gablo, plumbum trecentorum ſolidorum ad opus ejuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo *Ceolnotho*, & ſucceſſoribus ſuis in perpetuum.

Eodem anno Hadleghe in *Suthfolca* data fuit per *Elfledam* ſciente & conſentiente *Etheldredo* Rege.

Anno Domini DCCCXXXVIII. *Ecgbertus* & *Athelwlphus* Rex filius ejus, dederunt Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* Mallings in Southſexan, quod viz. manerium prius eidem Eccleſiæ dedit *Baldredus* Rex; ſed quia non fuit de conſenſu magnatum regni, donum id non potuit valere, Et ideo iſto anno in concilio apud Kingſtone celebrato ab Archiepiſc. *Doroberniæ Ceolnotho*, reſtauratum eſt Eccleſiæ antedictæ. L. S. A.

Anno Domini DCCCXXXIX. *Ceolnothus* Archiepiſcopus propria pecunia ſua emit Chert a quodã principe vocato *Halethe* concedente Rege *Athelwlfo*, & eandem villam Eccleſ. Chriſti monachis dedit L. S. A.

Anno Domini DCCCXXXIX. *Athulphus* Rex dedit *Ceolnotho* Archiepiſcopo Eaſtreaſta Delham, ſcil. vij. jugera, quæ viz. terra adjacet Eccleſiæ S. *Mariæ* de Liming L. S. A.

Anno Domini DCCCLXXI. *Elfredus* Dux dedit *Ethelredo* Archiepiſc. *Doroberniæ*, & monachis ejuſdem Eccleſiæ villam de Chertham, ad veſtitum monachorum, ut patet per chartam ſuam inde confectam, quam potius Codicellum dicimus.

Anno Domini DCCCXCV. Weſingwerhs juxta flumen quod *Romeneya*, datum fuit per *Plegmundum* Archiepiſcopum Eccleſiæ Chriſti.

Anno Domini DCCCXLIX. Heth datur per *Elfredum* Regem *Plegmundo* Archiepiſcopo & ſucceſſoribus ſuis, ad opus Eccleſiæ & Monachorum.

Anno Domini DCCCCXXIII *Wlfelmus* Archiepiſcopus agros comparavit ab incolis qui nominantur Waldlond & Wlfrethinglond, juxta locum qui dicitur Rethercheap, extra portas *Doroberniæ*.

Anno Domini DCCCCXXVII. *Athelſtanus* Rex pro anima patris ſui *Edwardi* & honore *Wlfelmi* Archiſacerdotis *Doroberniæ*, dedit Folkſtane ſitam ſuper mare, ubi quondam fuit Monaſterium & Abbatia ſanctarum virginum, ubi etiam ſepulta eſt S. *Eanſwitha*, qui locus à Paganis deſtructus fuit L. S. A.

Anno Domini DCCCCXXXIV. *Ælfleda* dedit Hamme Eccleſiæ Chriſti *Cantuar.*

Anno Domini DCCCCXXXIX. *Winhelmus* dedit *Wlfelmo* Archiepiſcopo *Dorober:* xj. agros à meridie *Doroberniæ*. Et eſt terra illa circumdata his terminis. Ab oriente Adredland, ab aquilone Kingſland, à meridie publica ſtrata, & ab occidente Brightelmeſland. Factum fuit donum iſtud in præſentia *Athelſtani* Regis.

Anno Domini DCCCCXL. *Eadulphus* Dux per conceſſionem Regis *Athelſtani*, præſente *Wlfelmo* Archiep. dedit Mepeham L. S. M.

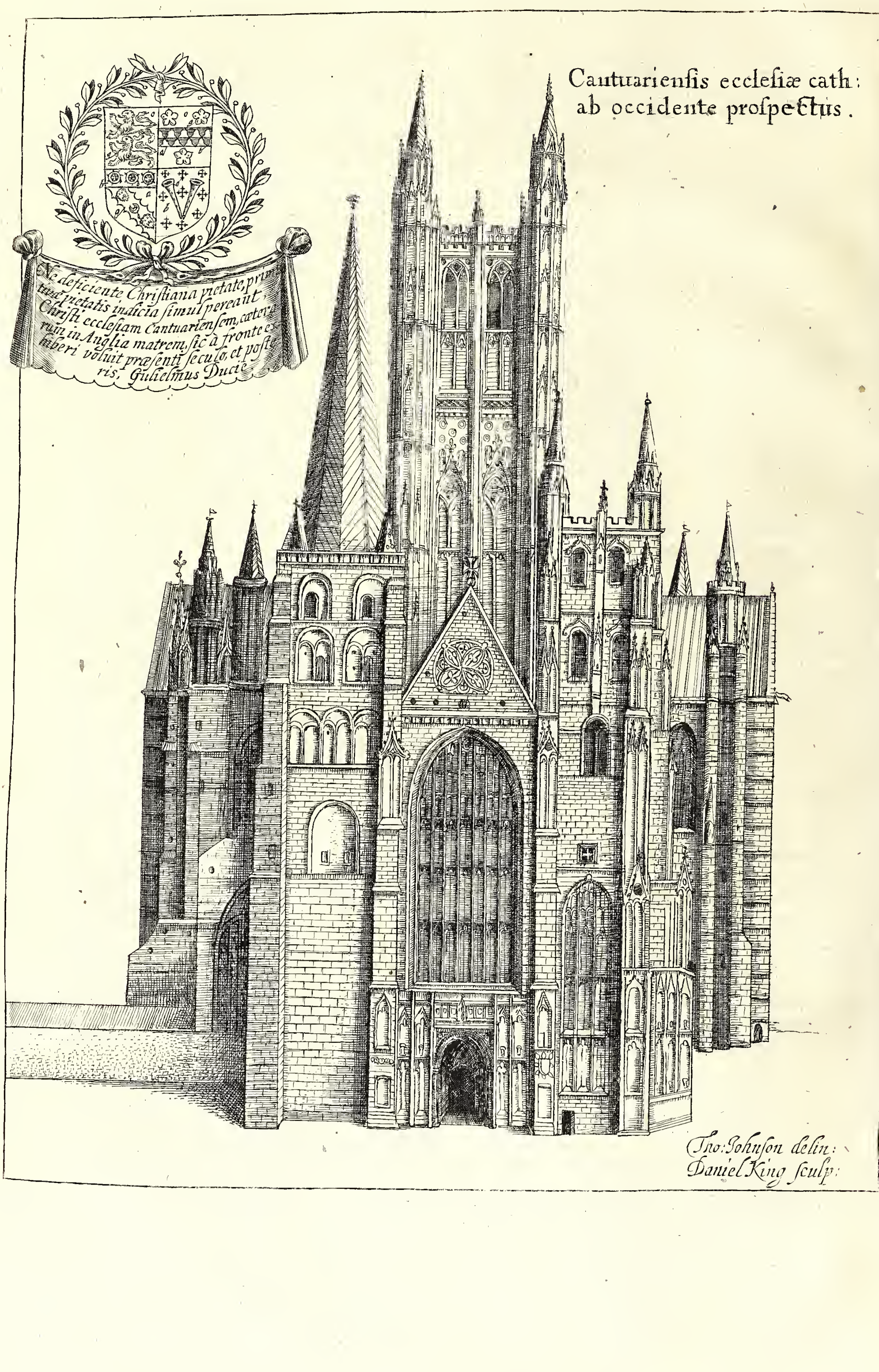
Anno Domini DCCCCXLI. Preſtantun, Wingham, Wolecumbe, Swerdlingan, Boſington & Grabeney reſtitut: Eccleſiæ per *Eadmundum* Regem, & *Eadredum* fratrem ejus, & *Edwinum* filium ejuſdem *Edmundi*.

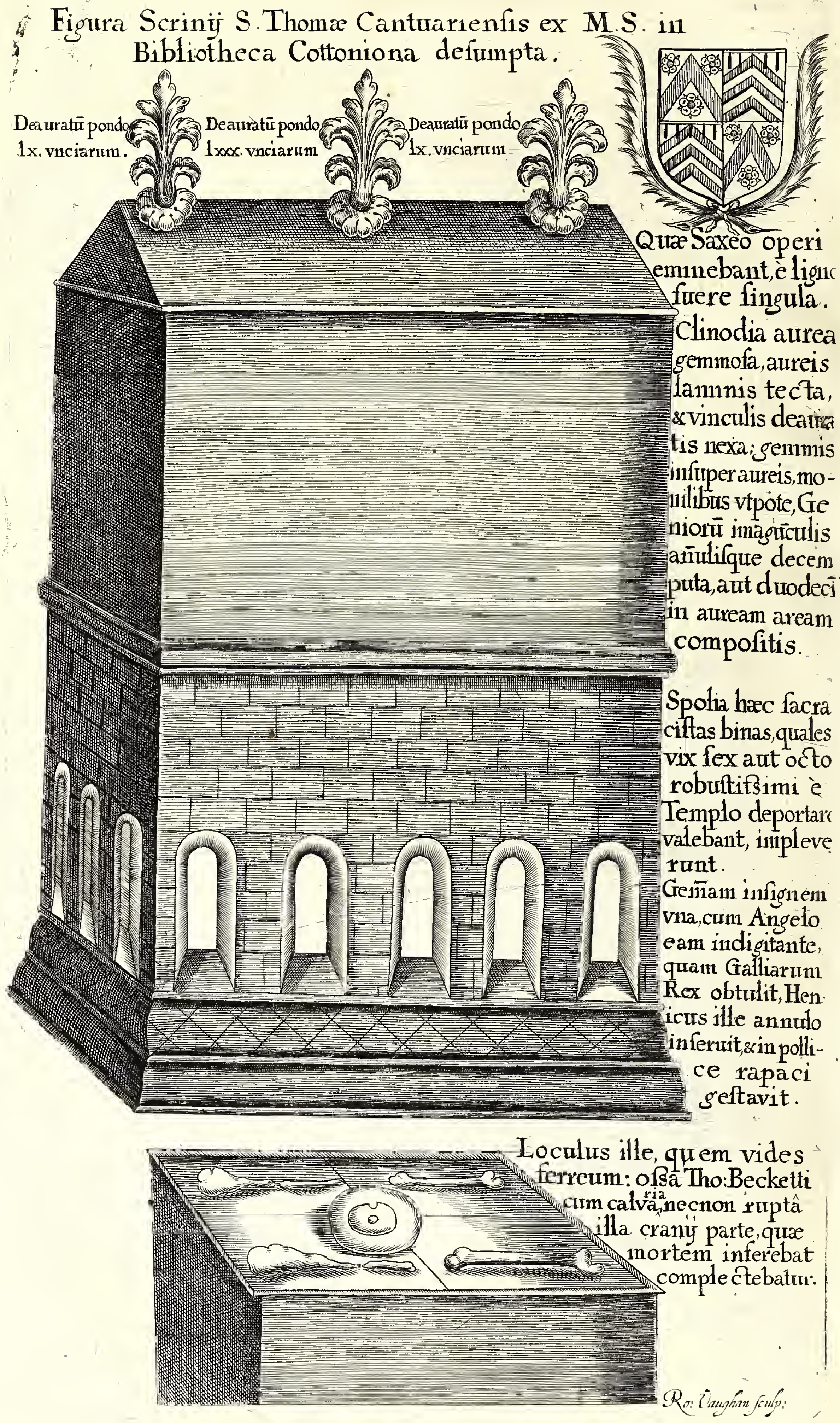
Athelſtan Rex dedit villam de Terrings ſitam ſuper mare in Suthſexan, Eccleſiæ Chriſti in *Dorob:* L. S. A.

Anno Domini DCCCCXLIII. *Eardulfus* Rex *Cantiæ*, dedit *Heahberthæ* Abbati de Racul, & ejus familiæ, ſcil. Monachis conſiſtentibus in illo loco vocato Raculfre, & etiam unius aratri in loco qui nominatur Perhamſtede.

Anno Domini DCCCCXLVII. Pecchings dat. eccleſiæ per *Wlfricum*, præſente & conſentiente Rege *Edredo*, matreque ejus Regina *Eadgiva*, *Odoneque* archiepiſcopo *Doroberniæ*, *Wlſtano*

Archiepiſcopo

Ne deficiente Chriſtiana pietate, pri-
tivæ pietatis indicia ſimul pereant,
Chriſti eccleſiam Cantuarienſem, cætera
rum in Anglia matrem, ſic à fronte ex
hiberi voluit præſenti ſeculo, et poſte
ris, Gulielmus Ducie.
Cantuarienſis eccleſiæ cath:
ab occidente proſpectus.
Tho: Johnſon delin:
Daniel King ſculp:

Figura Scrinij S. Thomæ Cantuarienſis ex M.S. in Bibliotheca Cottoniona deſumpta.
Deauratū pondo lx. vnciarum.
Deauratū pondo lxxx. vnciarum
Deauratū pondo lx. vnciarum
Quæ Saxeo operi eminebant, è ligno fuere ſingula.
Clinodia aurea gemmoſa, aureis laminis tecta, & vinculis deaurata tis nexa; gemmis inſuper aureis, monilibus vtpote, Geniorū imagūculis aňuliſque decem puta, aut duodecī in auream aream compoſitis.
Spolia hæc ſacra ciſtas binas, quales vix ſex aut octo robuſtiſsimi è Templo deportare valebant, impleverunt.
Gem̄am inſignem vna, cum Angelo eam indigitante, quam Galliarum Rex obtulit, Henricus ille annulo inſeruit, & in pollice rapaci geſtavit.
Loculus ille, quem vides ferreum: oſsa Tho: Becketti cum calvāria, necnon ruptâ illa cranij parte, quæ mortem inferebat complectebatur.
Ro: Vaughan ſculp:

Archiepiſcopo & aliis multis nobilibus. L. S. A.

Anno Domini DCCCCXLIX. *Edredus* Rex, præſente *Odone* archiepiſ. *Eadgiva* regina matre ipſius *Edredi*, dedit eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* Monaſterium *Raculfenſe*, bis denis ſemiſque eſtimatum caſſatis, cum omnibus pertin. ſive littorum, ſive camporum, agrorum, ſaltuumvè. L. S. A.

Anno Domini DCCCCLVIII. villa de Icham data fuit per *Athelwardum*, præſente *Odone* Archiepiſcopo.

Anno Domini DCCCCLX. *Ediva* Regina, alio nomine dicta *Edgiva*, ſcil. mater *Edmundi* & *Eadredi* Regum, dedit Mepeham, Coulings, Oſterland, Leanham, Pecham, Farnleghe, Monketon, & Addingtone, huic Eccleſiæ.

Anno Domini DCCCCLXIII. *Dunſtanus*, de conſenſu Regis *Edgari* dedit huic Eccleſiæ Fengg. vij. aratrorum, quod Anglicè dicitur vij. hides, emptorum de *Ingelram* optimato ejuſdem regis.

Anno Domini DCCCCLXIV. *Ethelſtanus* conſentiente & concedente Archiepiſc. *Dunſtano* dedit Eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Limings, ubi ſepulta eſt ſancta *Eadburga*, terram unius jugeri quæ Wleham nominatur.

Anno Domini DCCCCLIX. *Egelredus* Rex dedit Eccleſiæ in *Dorobernia* Sandwich, ad veſtitum Monachorum, & Eſtreyam ad cibum monachorum L. S. A.

Anno Domini DCCCCXCI. *Aſchwinus Dorſetenſis* Epiſcopus reddidit Eccleſiæ Chriſti *Alfrico* Archiepiſcopo Risbergh.

Anno Domini DCCCCXCVII. *Elfgiva* regina dedit Eccleſiæ, Newinton & Brotewelle in regione de Drindford, & calicem aureum cum patena aurea, in quo ſunt xiij. marcæ de puro auro, & duo dorſalia de pallio, & duas capas de pallio cum taſſellis auro paratis L. S. A.

A. D. DCCCCLXXX. *Athelſtanus* filius *Aelthredi*, de conſenſu & licentia ejus dedit Eccleſiæ *Doroberniæ* Holingburnan, ad cibum Monachorum, quam villam emit a patre. L. S. A.

Edmundus Rex filius *Edivæ* Reginæ dedit Preſton & Eylwartone monachis Eccleſiæ Chriſti *Cantuar*. & eſt de victu eorum.

A. D. DCCCCXLI. Dux *Brithnothus* iturus ad bellum contra paganos dedit Lalıng, Illech, Hadlegh, conſentiente Rege *Ethelredo*, præſente *Sirico* Archiepiſcopo *Dorobern*.

A. D. MIII. *Ethelredus* Dux dedit Eccleſiæ Chriſti particulam terræ in *Dorobernia*, quam ſibi Rex *Ethelredus* dedit, xv. virgatarum in longitudine, & viij. in latitud. & vj. agros extra murum. Termini terræ infra murum ſunt hii. In orientali parte, terra Regis, in parte auſtrali, placea civitatis. In occidente terra Eccleſiæ Chriſti. In aquilone cæmiterium Chriſti.

A. D. MVI. *Ethelredus* Rex confirmavit omnes donationes terrarum quæ datæ ſunt Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia*, & ſuper hoc ſcriptum ſuum dedit *Elfrico* Archiep. cum piſcationibus, venationibus, aucupationibus & aliis omnibus libertatibus, exceptis illis tribus in Adeſham, ſigno ipſius confirmatum, una cum xxxj. ſignis optimatum ſuorum.

Eodem anno *Ethelric* & *Leofwina*, annuente Rege *Ethelredo*, dederunt Bocking & Merſey ad victum monachorum.

A. D. MX. *Elfegus* Archiepiſcopus adjunxit Eccleſiæ Chriſti *Cantuar*. quandam terram nomine Werehorne, Fremingham, & Wodeton, & eſt de veſtitu monachorum L. S. A.

A. D. MXVIII. Meſteham & Cheyham duæ villæ in regione *Surreya* dat. per *Ethelſtanum*, qui & *Livingus*.

Eodem anno *Knuht* Rex dedit *Livingo* Archiepiſcopo, ad opus Eccleſiæ, ſilvam Haſeleherſt L. S. A.

A. D. MXXIII. *Kanutus* Rex dedit Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* portum de *Sandwico*, cum corona ſua aurea, quæ adhuc ſervatur in capite crucis majoris in navi ejuſdem Eccleſiæ. Portum illum dedit monachis cum theolonio ejuſdem villæ, wrecco maris, & omnibus aliis conſuetudinibus ad portum illum pertinentibus.

A. D. MXXXII. Apuldre, Orpintone, Palſtre, & Wihttriſcheham dat. Eccleſiæ per *Edſinum* presbiterum conſentientibus *Canuto* rege, & *Elfgiva* regina ſua.

A. D. MXXXVI. *Theored*. conſentiente & concedente *Knutone*, dedit Horſleghe ad opus & victum monachorum. L. S. A.

Memorandum quod idem rex *Knute*, confirmavit privilegia prædeceſſorum ſuorum legalia, in libertatem monaſteriorum infra *Kanciam* poſitorum.

Eodem anno Hethe & Saltwode data Eccleſiæ per unum de principibus *Angliæ*, nomine *Haldene*.

Eod. anno Godmerſham data fuit Eccleſiæ per *Egelnotum* Archiepiſc.

A. D. MXXXVIII. *Knuthus* rex reddidit Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* villam de Folkſtane, quam olim rex *Athelſtanus* filius regis *Edwardi* eidem Eccleſiæ dedit: ea conditione hanc donationem fecit *Knutus*, ut nunquam alienaretur eadem villa per Archiepiſcopum, ſine licentia regis & monachorum.

Wlſtanus cognomento *Wildepreoſt*, annuente Domino ſuo *Hardeknuto*, dedit huic Eccleſiæ Thurrock.

A. D. MXLIV. *Egelricus-Bigge* dedit huic Eccleſ. Chert, Stouting, & Milestune.

A. D. MXLVI. Wlfgith relicta Elfwine, & *Godwinus*, conſentiente ſancto *Edwardo* rege dederunt Eccleſiæ Chriſti in *Dorobernia* Stiſtede & Googeſhale in Eſſex ad victum monachorum L. S. A.

A. D. MLII. Villæ de Chertham & Waleworth conceſſæ & confirmatæ fuerunt per ſanctũ *Edwardum*, cum maneriis jam habitis, & multis libertatibus conceſſis. Prædictam villam Walworth *Edmundus* rex dedit cuidam joculatori ſuo nomine *Hitardo*. Tempore tandem regis *Edwardi* idem *Hitardus* volens limina Apoſtolorum *Romæ*, venit ad Eccleſiam Chriſti in *Dorobernia*, & per conſenſum & conceſſionem regis *Edwardi* dedit eandem villam eidem Eccleſiæ Chriſti, chartam quoque ejuſdem terræ poſuit ſuper altare Chriſti, &c.

Siwardus & *Mathildis* uxor ejus dederunt Merſham, monachis Eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ*. Sancto *Edwardo* rege A. D. MLI. per ſcriptum ſuum idem donum confirmante, & eſt de cibo eorũ.

Eod. anno Sake Sokne & aliæ libertates conceſſæ & confirmatæ per S. *Edwardum*.

Carta ejuſdem de libera Warenna.

A. D. MLIV. *Brithmerus* civis London dedit Eccleſiæ *Cantuar.* meſuagium ſuum apud Gerſcherche, & de licentia & conſenſu Stigandi Archiepiſc. & *Godrici* decani dedit etiam Eccleſiam omnium ſanctorum teſtimonio *Leifſtani Portrevæ* & aliorum.

Willielmus Rex conqueſtor reddidit manerium de Haltone in comitatu Buck; monachis Eccleſiæ Chriſti *Cantuar.* antiquis & modernis temporibus à jure ipſius Eccleſiæ ablatum, & multa alia ut in martilogio continetur, Et plenius ſcriptum ſuum inde confectum teſtatur. Pro Deo & ſalute animæ ſuæ gratis hoc fecit & ſine ullo prætio.

A. D. MLXXV. Conqueſtor confirmavit donum fratris ſui *Odonis*, Epiſcopi *Bajocenſis*, & Comitis *Canciæ*, de domibus in *Sandwico*, datis Eccleſiæ, &c.

Carta regis *Willielmi* conqueſtoris ut Monachi *Cantuar.* omnes terras ſuas liberè teneant.

Similis Carta regis *H.* 1. & 2.

A. D. MLXXIII. conqueſtor confirmavit *Lanfranco* Archiepiſcopo, omnes conſuetudines in Eccleſia de Newenton anteceſſorum ejus, & in Eccleſia S. *Martini* de Doffris & in Scapeia.

Carta ejuſdem de eadem in omnibus Dominicis Eccleſiæ Chriſti *Cantuar.*

Carta ejuſdem Anglicè & Latinè de libertatibus Eccleſiæ *Chriſti Cantuar.* conceſſis.

Carta ejuſdem de libertatibus quas *S. Edw.* conceſſit eid. Eccleſiæ *Chriſti Cant.* conceſſis.

Carta regis *Henrici* primi de eiſdem.

Carta regis *Richardi* de eiſdem.

Carlemannus levita dedit Broke Eccleſiæ *Chriſti Cantuar.* & poſtea *Hen.* rex primus idem manerium per cartam ſuam eidem Eccleſiæ contulit, & *Henricus* rex 2. per chartam ſuam idem manerium confirmavit.

A.D. MVI. rex *Henricus* rogatus ab *Anſelmo* archiepiſcopo reddidit Eccleſiæ *Chriſti Cantuar.* villam quæ vocatur Slindone in Suthſex.

Carta regis *Hen.* 1. *Hen.* 3. & *Richardi*, de Geld & Danegeld. *Anſelmus* Archiepiſcopus *Cantuar.* reddidit monachis Eccleſiæ ſuæ medietatem altaris *Chriſti*, quam in manu ſua habebat poſt mortem prædeceſſoris ſui *Lanfranci* archiepiſcopi, qui eis aliam medietatem, cognita veritate quod ad illos pertineret, in vita ſua reddiderat. Similiter & manerium de Stiſtede eis reddidit idem *Anſelmus*, eò quod ad eos pertinere ſcitur.

A. D. MCXXX. *Henricus* rex primus dedit Eccleſiam ſancti *Martini* Dover Monachis Eccleſiæ *Chriſti Cantuar.* in dedicatione ejuſdem Eccleſiæ *Cant.* cum omnibus pertinentiis & provenien. tam in terra quam in mari, ut inde charta teſtatur.

A. Eodem, *Willielmus* Archiepiſcopus dedit octo libras annui redditus de manerio ſuo de Reculvere, monachis Eccleſiæ Chriſti *Cant.* in dotem ipſius Eccleſiæ in perpetuum & hoc tempore regis *Hen.* 1. quod donum S. *Edmundus* Archiepiſc. poſtea confirmavit.

A.D. MCXLVI. *Henricus* de *Rya* ſeiſivit Eccleſ. Chriſti *Cant.* de manerio de Diepham, per quendam cultellum ſuper altare Chriſti, præſentibus *Theobaldo* Archiepiſc. *Waltero* Priore, aliiſque multis; & acceptus fuit in fraternitatem à prædictis Archiepiſc. & Prior. anno ſupradicto. Quam donationem *Hen.* rex 2. confirmavit.

Manerium de Berkeſore datum per *Stephanum* regem, ad inveniendum lumen, ante capſam beati *Anſelmi* Archiepiſcopi.

Henricus rex ſecundus dedit & confirmavit Deo, beato *Thomæ* & Eccleſiæ S. *Trinitatis Cantuar.* xv. libratas redditus in Berkeſor, in *Hokis Aiſſe* & *Riſſendona*, & xxv. libratas redditus in *Leiſdona*, & ita liberè, &c. ſicut ego, &c.

Willielmus Tracy dedit Doccombe tempore *Hen.* ſecundi idem donum confirmantis.

Carta regis *Hen.* ſecundi de via circa murum cemiterii noſtri.

Carta ejuſdem de terra noſtra ſuper montes de Hollingborne.

Carta ejuſdem de libertatibus noſtris liberè tenendis.

Carta Regis *Stephani* de eiſdem.

A. D. MCXCIX. *Richardus* rex primus, anno regni ſui primo dedit boſcum de Blean, monachis Eccleſiæ Chriſti *Cant.* per unum par cirotecarum, ſalvo tamen uno ſummario quem pater ejuſdem regis conceſſit Eccleſiæ & canonicis S. *Gregorii* in eod. boſco.

Duæ cartæ *Alianoræ* Reginæ de xiij. tenementis in Judaiſmo *Cantuar.*

Carta ejuſdem de maneriis de Terſtane & Weſtfarlegh, cum advocationibus Eccleſiarum de Weſtclive & Weſterham pro portu de Sandwice, quam donationem *Edwardus* rex primus per cartam ſuam confirmavit.

A. D. MCCCXXVI. Dominus *Walterus Raynold* Archiepiſc. de licentia ſpeciali *Ed.* regis 3. dedit monachis Eccleſiæ Chriſti *Cant.* manerium de Caldecote juxta *Cantuar.* cum boſco de Torholte, & cum omnibus & ſingulis libertatibus.

A. *R. R. Ed.* 3. xxvii. *Richardus Boviton* de licentia ſpeciali ejuſdem regis, dedit manerium ſuum de Bovyton, cum omnibus pertinen. in villa de Bocking in com. Eſſex, Priori & Conventui Eccleſiæ *Chriſti Cant.*

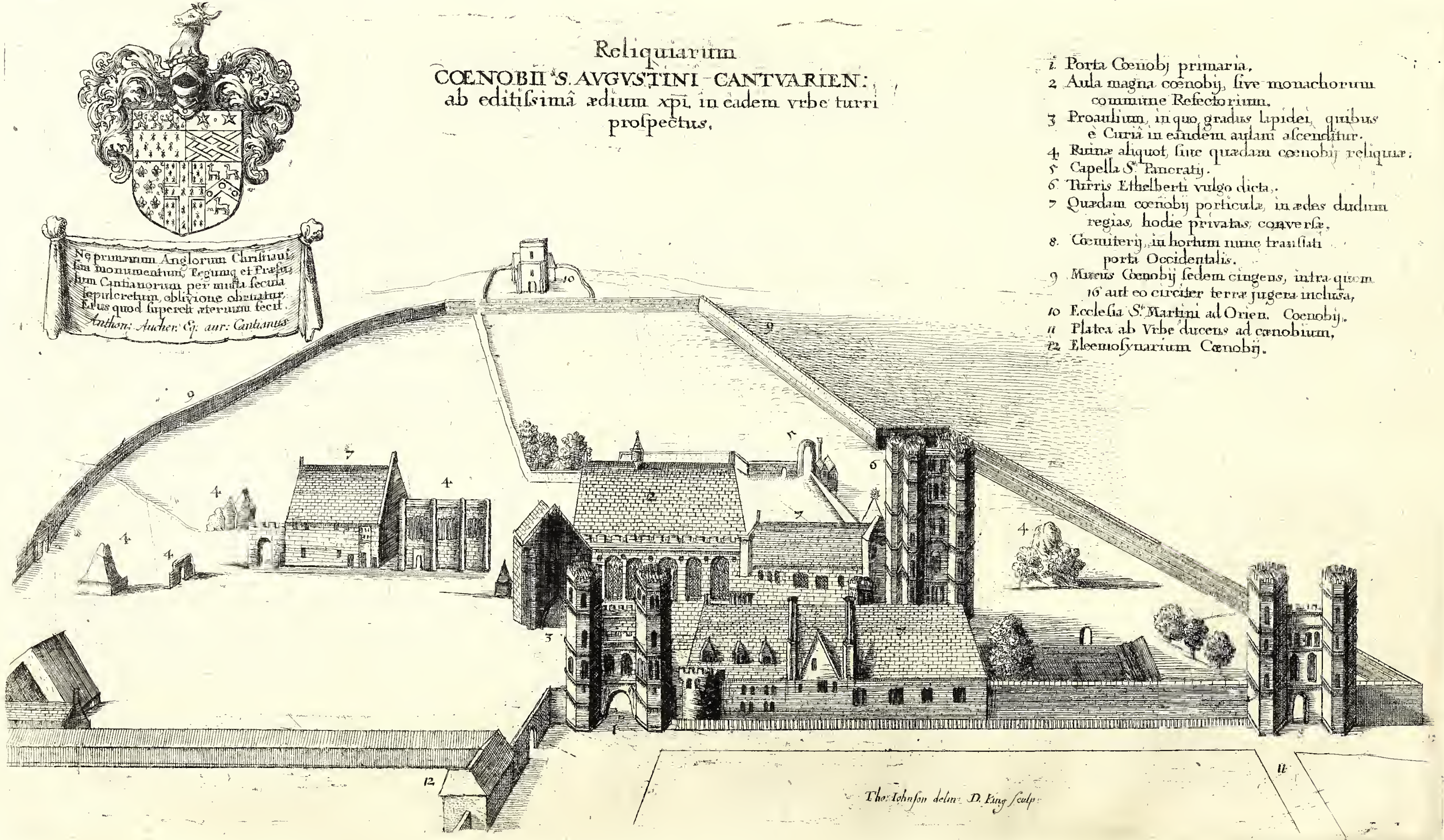
Dominus *Edwardus* Princeps filius regis *Ed.* 3. dedit monachis Eccleſiæ *Cantuar.* manerium de Fawkeſhall eodem rege *Edwardo* idem donum confirmante, ad ſuſtentationem duorum capellanorum in eadem Eccleſia celebraturorum.

Edwardus 3. anno regni ſui xxxviii. dedit in eſcambium Priori & Conventui Eccleſiæ *Chriſti Cantuar* manerium de Borle in com. Eſſex, pro conſuetudinibus & redditibus una cum omnibus juribus, &c. quæ idem P. & C. habuerunt vel habere aliquo modo potuerunt in villa & portu de *Sandwico*, cum aliis redditibus in Inſula de Scapeia, ut in carta, &c.

Carta regis *Hen.* 4. ne furagium capiatur ubicunque in comitatu *Canciæ* ad equos ſuſtentandos in caſtello Dover.

Item Carta ejuſdem regis, de via infra murum civitatis *Cant.* quæ ducere ſolebat de Northgate uſque Queningate.

CANT-

Reliquiarum
COENOBII S. AVGVSTINI CANTVARIEN:
ab editiſsimâ ædium xpi, in eadem vrbe turri
proſpectus.

1. Porta Cœnobij primaria.
2. Aula magna cœnobij, ſive monachorum commune Refectorium.
3. Proaulium, in quo gradus lapidei, quibus è Curiâ in eandem aulam aſcenditur.
4. Ruinæ aliquot, ſive quædam cœnobij reliquiæ.
5. Capella S.t Pancratij.
6. Turris Ethelberti vulgo dicta.
7. Quædam cœnobij porticulæ, in ædes dudum regias, hodie privatas, converſæ.
8. Cœmiterij, in hortum nunc tranſlati porta Occidentalis.
9. Murus Cœnobij ſedem cingens, intra quem 16 aut eo circiter terræ jugera incluſa.
10. Eccleſia S.t Martini ad Orien. Cœnobij.
11. Platea ab Vrbe ducens ad cœnobium.
12. Eleemoſynarium Cœnobij.

ExChron. *MS. Thomæ Sprot* monachi S. *Auguſtini Cant.* in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie vitellij D. 11.]

CANTUARIENSE
Cœnobium S. Auguſtini.

LUX vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, etſi novo lucis ſuæ radio, totam illuſtret Eccleſiam, dum beatum *Gregorium* ſuæ Eccleſiæ ſummum præfecit paſtorem et pontificem; ſpecialiùs cum gentem viſitavit *Anglicam.* Cum eam de tenebris, & umbra mortis dignatus eſt evocare ad lucis ſuæ fidei notitiam. *Gregorius* namque in ſummum Pontificem ordinatus,quarto

A°. D. 592.

nonas Septembris ſub anno domini DXCIJ. verbum Dei quod ipſe & in perſona propria genti *Anglorum* prædicare diſpoſuerat, divino admonitus inſtinctu, per ſuum alumnum Dei ſervum *Auguſtinum* explere curavit. *Gregorius* igitur quinto ordinationis ſui anno, videlicet ſub anno Domini

A°. D. 596.

DXCVJ. miſit beatum *Auguſtinum* & alios cum eo quam plures monachos ac verbi Dei miniſtros quaſi numero quadraginta genti *Anglorum* fidem prædicare catholicam, qui Dei miniſtri qualiter ſe gerebant in itinere verſus *Angliam* qualiterque *Angliam* venientes in *Thaneto* applicuerunt;qualiterve à rege *Athelberto* ſuſcepti fuerant,qualiterque *Cantuariam* pervenerant pertractare omitto; cum hæc omnia in textu vitæ *Auguſtini* pertractentur. *Auguſtinus* igitur cum ſuis ſociis, locum in civitate *Cantuariæ* adeptus, vitam cepit imitari Apoſtolicam. Interea Rex *Athelbertus* ſervorum Dei vita mundiſſima delectatus, & promiſſis eorum ſuaviſſimis,quæ miraculorum oſtentione vera eſſe perſpexerat, in fide roboratus catholica cum ſuis commilitonibus baptizatus eſt in die Pentecoſtes ſub anno domini DXCVII. Rege itaq; baptizato & in fide confirmato *Auguſtinus* ad civitatem *Galliarum Arelatenſem* progreditur, & ab ejuſdem urbis Epiſcopo *Etherio* in Epiſcopum ordinatur, ſub die xvj calendas Decembris, Ordinatuſque *Auguſtinus Angliam* rediit, & cum gloria & omni qua decuit ſolemnitate à rege & populo ſuſceptus, atque in civitate *Cantuariæ* ſedem Epiſcopalem adeptus, continuò *Laurencium* Presbyterum, & *Petrum* Monachum *Romam* miſit, qui beato Pontifici *Gregorio* referrent regem cum regno fidem *Chriſti* ſuſcepiſſe, & ſe ipſi genti *Anglorum* Epiſcopum fore ordinatum, ſimul & de iis quæ neceſſaria videbantur queſtionibus ejus conſulta efflagitans. Quæ ſi quis plenius ſcire deſiderat *Bedam* de geſtis *Anglorum* legat, & ibi deſiderata reperiet. Interea *Auguſtino* ſedem Epiſcopalem, ut ſupra diximus, in civitate *Cantuariæ* adepto, recuperavit in ea Eccleſiam regio fultus auxilio, quam ibidem antiquo fidelium *Romanorum* opere factam fuiſſe didicerat, & eam in nomine ſancti Salvatoris Dei, & domini noſtri *Jeſu Chriſti* conſecravit; atque ibidem habitationem ſibi ſtatuit, & cunctis ſucceſſoribus ſuis, quæ uſque in hodiernum diem vocatur *Eccleſia Chriſti Cantuarienſis* totius *Angliæ* Nutrix & Metropolis. Erat autem non longè ab ipſa civitate, ad Orientalem, quaſi medio itinere inter Eccleſiam ſancti *Martini,* & muros civitatis ſitum, phanum, ſive ydolum, in quo idem rex *Athelbertus,* ſecundùm ritum gentis ſuæ ſolebat orare, & una cum plebe ſua, demoniis magis quam Deo,immolare: Quod phanum ſtatim ut ab *Etherio Arelatenſi Auguſtinus* Epiſcopus ordinatus, ut ſubſcribitur, Angliam eſt regreſſus, ab inquinamentis, & ſordibus gentilium purgavit, & ſimulacro quod in ea erat confracto, Synagogam mutavit in Eccleſiam, & eam in nomine ſancti *Pancratii* Martyris dedicavit: Et hæc eſt prima Eccleſia ab *Auguſtino* dedicata. Extat adhuc altare in porticu ejuſdem Eccleſiæ auſtrali, in quo idem *Auguſtinus* ſolebat celebrare,ubi prius ſteterat ſimulachrum regis. His itaque geſtis *Auguſtinus*, prædictam ſancti *Pancratii* Eccleſiam,una cum terra adjacente à rege obtinuit. In cujus fundo prædictus rex *Athelbertus,* hortatu beati patris *Auguſtini,* Eccleſiam in honore ſanctorum Apoſtolorum *Petri* & *Pauli* à fundamentis conſtruxit, & Monachos inibi perpetuis temporibus deſervituros in eadem eccleſia inſtituens,donis variis & poſſeſſionibus dotavit eandem,& in eadem Eccleſia præfatus rex ſibi & ſucceſſoribus *Cantuariorum* regibus ſepulturam elegit. In hac etiam Eccleſia *Auguſtinus* ſe & ſuos ſucceſſores, *Cantuarienſes* Pontifices, ſtatuit ſepeliri.

Rot. Cart. de a. 36. E. 3.

Edwardus, dei gratia, rex *Angliæ* (&c.) Archiepiſcopis (&c.) Salutem. Inſpeximus cartam bonæ memoriæ *Athelberti,* quondam regis *Angliæ*, in hæc verba. *In Nomine Domini Jeſu Chriſti.* Omnem hominem qui ſecundùm Deum vivit, & remunerari à Deo ſperat & optat, oportet ut piis precibus conſenſum hilariter, & ex animo præbeat, quoniam certum eſt tanto facilius ea quæ ipſe a Deo popoſcerit conſequi poſſe, quanto, & ipſe libentiùs Deo aliquid conceſſerit. Quocirca ego *Athelbertus* rex *Kanciæ*, cum conſenſu venerabilis archiepiſcopi *Auguſtini*, ac principum meorum, do, & concedo Deo in honore ſancti *Petri*, aliquam partem terræ juris mei, quæ jacet in oriente civitatis *Dorobernia*; Ita duntaxat ut Monaſterium conſtruatur, & res quæ ſupra memoravi, in poteſtate Abbatis ſit, qui ibi fuerit ordinatus. Igitur adjuro & præcipio, in nomine domini Dei omnipotentis, qui eſt omnium rerum Judex juſtus, ut præfata terra ſubſcripta donatione ſempiternaliter ſit confirmata, ita ut nec mihi, nec alicui ſucceſſorum meorum, regum aut principum, ſive cujuſlibet conditionis, dignitatibus & eccleſiaſticis gradibus, de ea aliquid fraudare liceat.

Si quis verò de hac donatione noſtra aliquid minuerit, aut irritum facere temptaverit, ſit in præſenti ſeparatus à ſancta communione corporis & ſanguinis Chriſti, & in die judicii, ob meritum malitiæ ſuæ à conſortio ſanctorum omnium ſegregatus. Circumcincta eſt hæc terra hiis terminis; in oriente Eccleſia ſancti *Martini,* in meridie via de Burgate, in occidente,& in aquilone Duntingeſtrete. Acta in civitate *Dorobernia*,anno ab incarnatione Chriſti DC.V. Indictione vj. ✠ Ego *Ethelbertus* rex *Kanciæ*, ſana mente, integroque concilio, donationem meam ſigno ſanctæ crucis propria manu roboravi confirmaviq;. Ego *Auguſtinus* gratia Dei Archiepiſcopus teſtis conſentiens libenter ſubſcripſi. *Edbaldus, Hanngiſilus, Angemundus, Referendarius, Hocca, Gracys, Thongyl, Pinca, Geddy.*

A. D. 605.

IN

Ex Regiſtro S *Auguſtini Cantuar.* in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie Claudii D. 10.] f. 92.

IN *Nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti.* Notum ſit omnibus tam præſentibus quam poſteris, quod ego *Athelbertus* Dei gratia Rex *Anglorum* per evangelicum genitorem meum *Auguſtinum* de idolatra factus Chriſticola, tradidi Deo per ipſum antiſtitem aliquam partem terræ juris mei ſub orientali muro civitatis *Dorobernia*, ubi ſcilicet per eundem in Chriſto inſtitutorem, Monaſterium in honore Principum Apoſtolorum *Petri* & *Pauli* condidi, & cum ipſa terra, & cum omnibus quæ ad ipſum monaſterium pertinent perpetua libertate donaui, adeo ut nec mihi, nec alicui ſucceſſorum meorum regum, nec ulli unquam poteſtati ſive eccleſiaſticæ, ſive ſeculari, quicquam inde liceat uſurpare, ſed in ipſius Abbatis ſint omnia libera ditione. Si quis verò de hac donatione noſtra, aliquid minuere, aut irritum facere temptaverit, auctoritate beati Papæ *Gregorii*, noſtrique apoſtoli *Auguſtini* ſimul & noſtra imprecatione, ſit hic ſegregatus ab omni ſanctæ Eccleſiæ communione, & in die judicii, ab omni electorum ſocietate. Circumcingitur hæc terra his terminis. In oriente Eccleſia ſancti *Martini*, & inde ab oriente, **be ſyſwenne dime**, & ſic ad aquilonem **be wikenge mearche**, iterumque ad orientem & ad auſtrum **be Burnware mearche.** Item ad orientem & ad auſtrum, **be ſuthburware mearche**; & ſic ad auſtrum & occidentem **be kynges mearche**, item ad aquilonem **be kynges mearche**, ſicque ad occidentem **to Kithere cheape**, & ita ad aquilonem **to Druting ſtrete.** Actum eſt hoc in civitate *Dorobernia*, anno ab incarnatione Chriſti. DC. V. indictione vj.

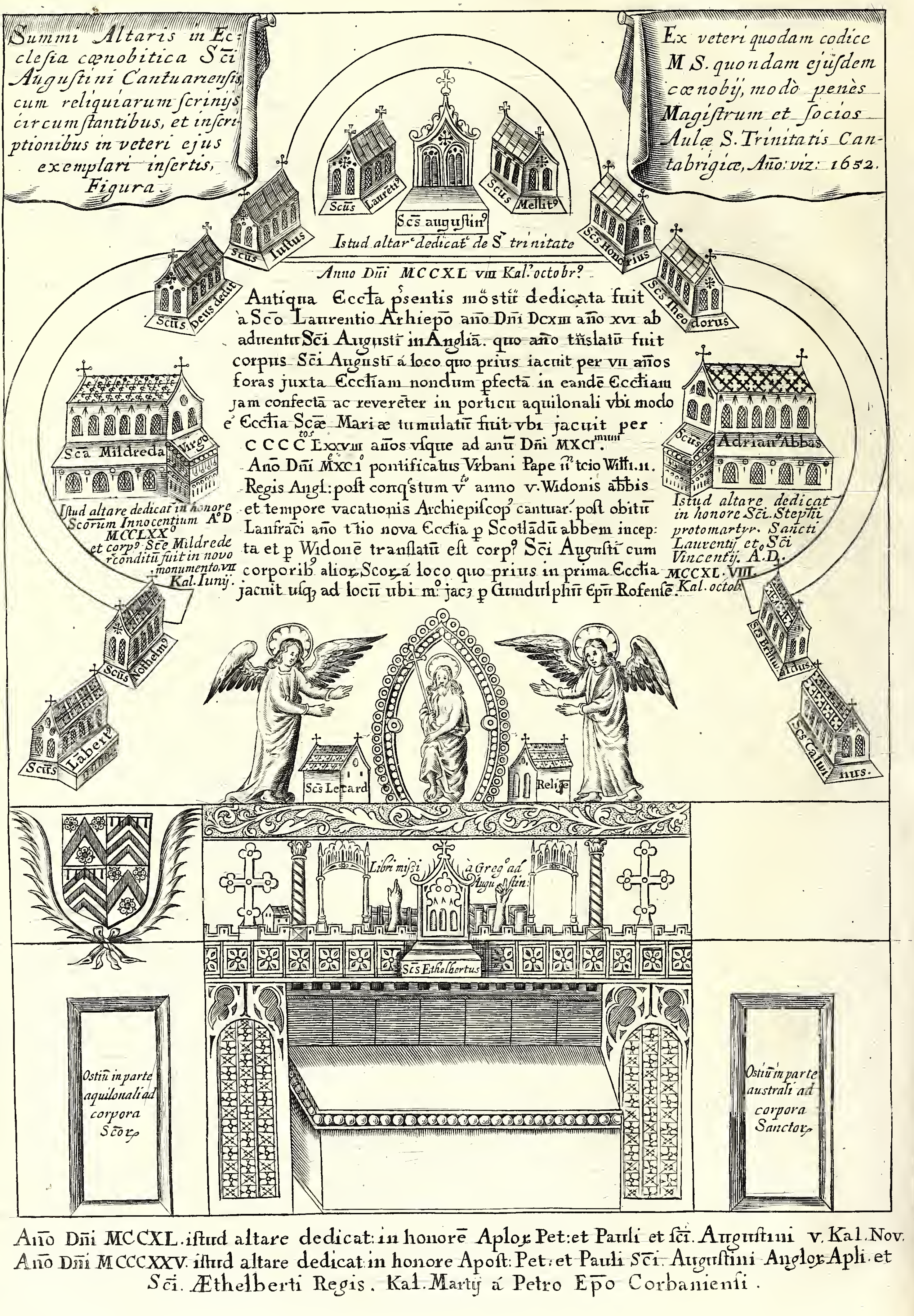
A. D. 605.

Ego *Athelbertus* Rex *Anglorum* hanc donationem meam, ſigno ſanctæ crucis, propria manu confirmavi. Ego *Auguſtinus* gratia Dei archiepiſcopus libenter ſubſcripſi. Ego *Edbaldus*, regis filius ſavi. Ego *Hamigiſilus* dux laudavi. Ego *Hocca* comes conſenſi. Ego *Angemundus* referendarius approbavi. Ego *Graphio* comes benedixi. Ego *Tangiſilus*, regis optimas confirmavi. Ego *Pinca* conſenſi. Ego *Geddy* corroboravi.

Rex *Anglorum Athelbertus* miſericordia omnipotentis Dei catholicus, omnibus ſuæ gentis fidelibus, & adventum gloriæ magni Dei & Salvatoris noſtri *Jeſu Chriſti*, beata ſpe expectantibus, ſalutem vitæque æternæ beatitudinem. Largiente ſummi Regis clementia Ego *Athelbertus* in ſolio paterno confirmatus, paceque divinitus conceſſa, eo jam per decem quinquennia ſceptrigera poteſtate potitus, & per venerabiles ſacræ fidei doctores ſpiritus ſancti gratia irradiatus, ab errore falſorum deorum, ad unius veri Dei cultum toto corde converſus, ne ingratus beneficiorum appaream illi à cujus ſancta ſede nobis in regione umbræ mortis ſedentibus lux veritatis emicuit, inter alias quas fabricavi Eccleſias monitu & hortatu beatiſſimi papæ *Gregorii* & ſancti patris noſtri *Auguſtini*, ipſi beatiſſimo apoſtolorum Principi *Petro* & doctori gentium *Paulo* monaſterium à fundamentis conſtruxi, illudque terris variiſque poſſeſſionum donariis decorare ſtudui, inibique monachos Deum timentes aggregari feci, & cum conſilio ejuſdem reverentiſſimi archipræſulis *Auguſtini*, ex ſuo ſancto ſanctorum collegio venerabilem virum ſecum ab apoſtolica ſede directum *Petrum* monachum elegi, eiſque ut Eccleſiaſticus ordo expoſcit Abbatem præpoſui. Hoc igitur monaſterium ad provectum debiti culminis promovere deſiderans, ſuarumque poſſeſſionum terminis dilatare geſtiens, ſana mente integroque conſilio, cum *Ædbaldi* filii mei aliorumque nobilium optimatumque meorum conſenſu, ob redemptionem animæ meæ et ſpem retributionis æternæ, optuli ei etiam villam nomine **Sturigao** alio nomine dictam **Ciſtelei** cum omnibus redditibus ei jure competentibus, cum mancipiis, ſilvis cultis vel incultis, pratis, paſcuis, paludibus, fluminibus, & contiguis ei maritimis terminis eam ex una parte cingentibus, omnia mobilia vel immobilia in uſus fratrum ſub regulari tramite & monaſtica religione inibi Deo ſervientium: miſſurum etiam argenteum, ſcapton aureum, iterum ſellam cum fræno aureo, & gemmis exornatam, ſpeculum argenteum, armilcaiſia oloſerica, camiſiam ornatam quod mihi xenium de domino Papa *Gregorio* ſedis apoſtolicæ directum fuerat, quæ omnia ſupradicto monaſterio gratanter optuli. Quod etiam monaſterium ipſe ſervus Dei *Auguſtinus* ſanctorum Apoſtolorum ac Martyrum reliquiis variiſque eccleſiaſticis ornamentis ab apoſtolica ſede ſibi tranſmiſſis copioſè ditavit, ſeſeque in ea & cunctos ſucceſſores ſuos ex auctoritate apoſtolica ſepeliri præcepit, ſcriptura dicente *non eſſe Civitatem mortuorum ſed vivorum.* Ubi etiam mihi & ſucceſſoribus meis ſepulturam providi, ſperans me quandoque ab ipſo apoſtolici ordinis Principe cui dominus poteſtatem ligandi atque ſolvendi dedit, & claves regni cœlorum tradidit, à peccatorum nexibus ſolui, & æternæ beatitudinis Januam intoduci.

Quod Monaſterium nullus Epiſcoporum, nullus ſucceſſorum meorum Regum in aliquo lædere aut inquietare præſumat, nullam omnino ſubjectionem in ea ſibi uſurpare audeat, ſed Abbas ipſe qui ibi fuerit ordinatus, intus & foris cum conſilio fratrum ſecundum timorem Dei liberè eam regat & ordinet, ita ut in die domini dulcem illam piiſſimi Redemptoris noſtri vocem mereatur audire dicentis, *Euge ſerve bone & fidelis, quia ſuper pauca fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui.* Hanc donationem meam in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti largitate divina ut mihi tribuatur peccatorum remiſſio, per omnia cum conſilio reverentiſſimi Patris *Auguſtini* condidi, idque ad ſcribendum *Augemundum* presbyterum ordinavi. De his ergo omnibus quæ hic ſcripta ſunt, ſi quis aliquid inde minuere præſumpſerit, ſciat ſe æquiſſimo Judici Deo & beatis Apoſtolis *Petro* & *Paulo* rationem eſſe redditurum. Confirmata eſt hæc donatio præſentibus teſtibus reverentiſſimo Patre *Auguſtino Dorovernenſis* Eccleſiæ Archiepiſcopo primo, *Mellito* quoque & *Juſto Londonia*, & *Roſenſis* Eccleſiæ præſulibus, & religioſo famulo Chriſti *Laurentio* Presbytero, *Edbaldo* filio meo, *Hamigiſilo* Duce, *Augemundo* referendario, *Hocca* & *Graphione* Comitibus, *Tangiſilo* & *Pinca* & *Geddi* & *Aldhuno* Regis optimatibus, aliiſque plurimis diverſarum dignitatum perſonis. Actum ſanè quadrageſimo quinto anno regni noſtri, ſub die v. idus *Januarii.*

Privilegium

Año Dn̄i MCCXL. iſtud altare dedicat: in honorē Aplor. Pet: et Pauli et ſc̄i. Auguſtini v. Kal. Nov.
Año Dn̄i MCCCXXV. iſtud altare dedicat in honore Apoſt: Pet: et Pauli Sc̄i. Auguſtini Anglor. Apli. et Sc̄i. Æthelberti Regis. Kal. Martij á Petro Ep̄o Corbanienſi.

**Privilegium almi* Auguſtini, *Angliæ Apoſtoli.*

AUGUSTINUS Epiſcopus *Dorobernia* ſedis famulus, quem ſuperna inſpirante clementia, beatiſſimus Papa *Gregorius Anglicæ* genti Deo acquirendæ Legatarium miſit amminiſtrum; omnibus ſucceſſoribus ſuis Epiſcopis, cunctiſque *Angliæ* regibus cum ſuis poſteris, atque omnibus Dei fidelibus & in fide & gratia pacem & ſalutem. Patet omnibus quod Deo amabilis Rex *Athelbertus*, primus *Anglorum* Regum Chriſti regno ſacratus, noſtra inſtantia & ſua prodiga benevolentia inter cæteras eccleſias quas fecit & epiſcopia, monaſterium extra Metropolim ſuam *Doroberniam*, in honore Principum Apoſtolorum *Petri* & *Pauli* regaliter condidit & regalibus opibus ampliſq; poſſeſſionibus ditavit, dilatavit, magnificavit, perpetuaque libertate, & omni jure regio cum omnibus rebus & judiciis, intus & foris illi pertinentibus, munivit, ſuoque regio privilegio & ſuperni judicii imprecatione, atque Apoſtolica ſancti Papæ *Gregorii* interminatione excommunicatoria, contra omnem injuriam confirmavit. Ego quoque ejuſdem libertatis adjutor & patrocinator omnes ſucceſſores meos Archiepiſcopos, omneſque eccleſiaſticas vel ſæculares poteſtates per dominum Jeſum Chriſtum & Apoſtolorum ejus reverentiam obteſtor, atque apoſtolica memorati patris noſtri Papæ *Gregorii* interminatione interdico, ne quiſquam unquam ullum potentatum, aut dominatum, aut imperium in hoc dominicum vel apoſtolicum monaſterium vel terras vel eccleſias ad illud pertinentes uſurpare præſumat, nec ulla prorſus ſubjugationis aut ſervitutis, aut tributi conditione, vel in magno vel in minimo, Dei miniſtros inquietet aut opprimat. Abbatem à ſuis fratribus electum in eodem monaſterio non ad ſuum famulatum ſed ad dominicum miniſterium ordinet, nec ſibi hunc obaudire ſed Deo ſuadeat. Nec verò ſibi ſubjectum, ſed fratrem, ſed conſortem, ſed collegam & co-miniſtrum in opus dominicum eum reputet. Non ibi miſſas quaſi ad ſuæ dicionis altare nec ordinationes vel benedictiones uſurpativè ſine Abbatis vel fratrum petitione exerceat, nullum ſibi jus conſuetudinarium vel in viliſſima re exigat quatinus pacis concordia unum ſint in domino utrimque, nec quiſquam, quod abſit, dominandi diſſidio in judicium incidat diaboli, qui ſuperbiæ tyrannide corruit de cœlo. *Reges gentium* (inquit dominus) *dominatur eorum, vos autem non ſic.* Cumque ab alienis non à filiis accipiantur tributa, ſic ipſe dominus concludit, *ergo liberi ſunt filii.* Qua ergo irreverentia patres eccleſiarum in filios regni Dei ſibi vendicant dominationem, maximè autem in hanc eccleſiam ſanctorum theſaurariam, in cujus materno utero tot pontificum *Doroberniæ*, Regumque ac Principum corpora ſperamus alma refovenda ſepulturæ requie, ex auctoritate ſcilicet apoſtolica, & hinc ad æternam gloriam reſuſcitanda. Tales ſupremi Judicis amicos ſi quis offendere non metuens hujus privilegii ſtatuta violaverit, vel violatorem imitando vim ſuam tenuerit, ſciat ſe apoſtolico beati *Petri* gladio per ſuum vicarium *Gregorium* puniendum niſi emendaverit. Hæc ergo omnia, uti hic ſunt ſcripta, apoſtolica ipſius inſtitutoris noſtri *Gregorii* comprobatione & auctoritate ſervanda ſancimus, ſuoque ore confirmamus, præſente glorioſo Rege *Athelberto* cum filio ſuo *Ethelbaldo*, & collaudantibus cum ipſo omnibus optimatibus Regiis, atque ultro volentibus reverentiſſimis fratribus noſtris à ſancta *Romæ* eccleſia huc mecum vel ad me in Evangelium domini deſtinatis, ſcilicet *Laurentio*, quem nobis Deo favente ſucceſſorem conſtituimus, & *Mellito Lundoniæ* Epiſcopo, & *Juſto Roſenſi* Epiſcopo, & *Petro* venerabili ejuſdem monaſterii Principum Apoſtolorum, Abbate primo, cum cæteris in Domino adjutoribus meis obnixè poſtulantibus, ſimulque in eos qui hæc fideliter ſervaverint benedictionem, aut in impænitentes, quod nolumus, tranſgreſſores damnationem exercentibus.

De Eccleſiis fundatis ante adventum Normannorum in Angliam.

Eccleſia S. Trinitatis apud Cant. *à* Romanis *fundata eſt, ſed ab* Auguſtino *conſecrata.*

Ex MS. quodam in Collegio *Corp. Chriſti Cantabrigiæ.* [Miſcellanea G.] p. 307.

Eccleſia Apoſtolorum Petri *&* Pauli *extra muros* Cantuar. *ab* Auguſtino *fundata eſt*, *ſed à* Laurentio *Archiepiſcopo conſecrata.*

PRædicante *Auguſtino*, cum ſociis ſuis in *Britannia* Verbum Dei genti *Anglorum*, anno ab incarnatione Domini quingenteſimo nonageſimo ſeptimo; *Athelbertus* Rex *Cantuar.* credidit & baptiſmi gratiam ſuſcepit. Qui Dei ac Salvatoris ſui amore, beato *Auguſtino* & omnibus ſucceſſoribus ſuis Palatium & Curiam ſuam, omnemque civitatem cum ſuburbanis ſuis jure perpetuo habere conceſſit. Ipſe verò ad *Raculſum* qd ſecus mare ſitum eſt, tranſivit, ibique ſibi ac ſucceſs. ſuis regalem ſedem paravit. *Auguſtinus* igitur civitate potitus, & iis qui in ejus ſuburbio erant exceptis, principio alodiis ad orientalem plagam, cimiterium civitatis extra muros fecit, ubi *Ethelbertus* Rex, rogatu *Auguſtini*, Monaſterium, in honore beator. Apoſtolorum *Petri* & *Pauli* fabricavit, in quo ipſius *Auguſtini* & ſucceſſorum ejus corpora, monachorum quoque & aliorum fidelium *Doroberniæ* poſſent ſepeliri; duravit itaque mos iſte per plurima annorum curricula. Cum autem venerabilis vir *Cuthbertus* ad Archiepiſcopatum veniſſet, qui ab beato *Auguſtino* undecimus fuerat, ex more, propter dignitatis ſuæ pallium, *Romam* ivit: & peracto negotio conſideravit infra civitatem *Laterani* plures ſepultos fuiſſe, accedenſque ad Papam rogavit ut ſibi in *Anglia* infra civitates liceret cimiteria facere. Annuit, rediit, & per *Angliam* paſſim cimiteria fieri conſtituit; à tempore illo præſules ac Monachi, cæterique ut ratio poſcebat, *Cant.* ſunt tumulati. Sed licet cimiterium in civitate ſit factum, illud tamen qd. extra civitatem prius fuerat nihilominus in dominio & poteſtate Archiepiſcopi manebat, quam quidem Eccleſiam illam beatorum Apoſtolorum, ubi corpus beati *Auguſtini* ſociorumque tumulata ſunt, liberè Archiepiſ: tenebant, utpote eam quæ in propria terra Archiepiſcoporum ſita eſt, unde etiam aulas ſuas cæteraſque domos neceſſarias infra habitum Curiæ S. *Auguſtini* ipſi habebant; Ibique frequentius commanebant propter aerem liberiorem & locum

Cimiteria in Anglia conſtituta.

D Metropolis

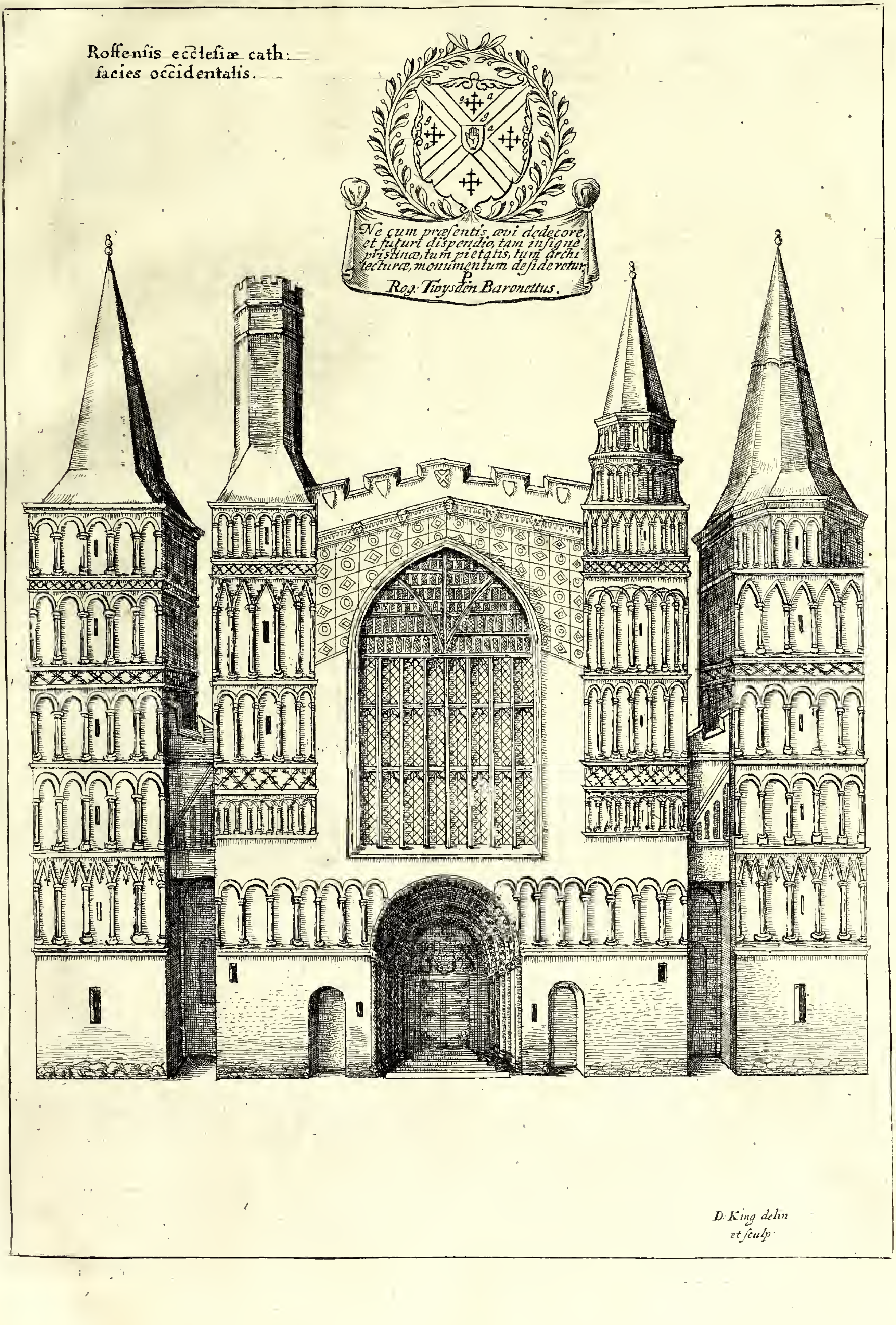
ſalubriorem quam in alia Curia ſua quæ juxta Metropolin Baſilicam infra civitatem habetur, nempe quæ Archiepiſc. adeo propria erat,ut illam cui voluiſſent darent, quodque inde decreviſſent facere potuiſsent : Omniaque itaque ad eam pertinentia diſponebant, ſic, Eccleſiam *Dorobornenſem* ubi ſedes Epiſcopalis erat ; nec differentia aliqua inter Monachos *Cantuarienſis* Eccleſiæ & fratres ſancti *Auguſtini* erat, ſed utrique congregationi unum capitulum, refectorium cæteraque loca erant communia : In hoc tamen differebant, quod Monachi ſancti *Auguſtini* nunquam extra ſuum clauſtrum proceſſionem faciebant, niſi quando *Dorobernenſes* prodibant, tuncque illi omnes conjuncti coibant ad portam Eccleſiæ Chriſti ; de ſancto *Auguſtino* venientes, cum ſuis ſanctuariis, *Dorobernenſibus* ſociebantur, unum continentes & ad nutum cantoris *Doroberniæ* pari modo in hiis quæ ſui officii erant parentes. Revertentes ad portam dividebantur,illi,ad Epiſc:, illi ad ſanctum *Auguſtinum* ; campanis minimè horas deſignabant antequam in Epiſcopali ſede ſignarentur, propter hoc nonnulla a præſulibus ſunt Abbatibus inſtituta, utpote hiis qui ab Archiepiſcopis habebant quicquam honoris tenebant. Siquidem in cæna domini annatim ædituus ſancti *Auguſtini* l. ſol. denariorum ſecretario ſancti Salvatoris *Doroberniæ* reddebat pro omnibus Capellis ad Eccleſiam beati *Auguſtini* pertinentibus, & vij. denarios pro cognitione ſubjectionis de Altari beatorum Apoſtolorum *Petri & Pauli*, ſuper Altare Chriſti *Doroberniæ* propria manu ponebat ; vel ſi ipſe non poterat, unus de Eccleſiæ ſenioribus. Præterea ipſa Eccleſia xxij panes monachiles eidem præbet, duas amphoras de mellito potu qui eum *medonem* vocant,refertas, & duos arietes, trinos juvencos, cornubus & non mutilatos. Hac die in ſede Epiſcopali ad majoris campanæ ſonitum Pontifex abſolutionem facit ; ſabbato verò manè ad ſanctum *Auguſtinum* vadit, ibi fratres abſque ſigni ſonitu abſolvit , & lavacro ibidem ſibi parato lavantur, radantur ; ubi verò de lavacro exierit habebit ſibi Abbas indumenta nova parata, ſcilicet , ſtaminam & fœmoralia, cucullam, & froccum, crurum quoqne & pedum tegumenta. Quibus indutis equitaturam ſibi decentem aſcendet, quam Abbas honeſtè conſtratam præbebit. Sicque Abbate eum ducente cum ſuis honeſtioribus ad ſedem ſuam redibit. Cum verò ad ſuas manſiones Archiepiſcopus ire decreverit & Abbas domi fuerit, ad Curiam Archiepiſcopi Abbas veniet, equitaturum operiet, & equitantem ad unum vel duo milliaria conducet. Cum verò redierit, ei obviam Abbas procedet & cum honore ad ſuam ſedem perducet. Hæc & hiis ſimilia ſunt *Cantuarienſium* Monachorum ſcripta.

Monaſterium de *Raculver* fundatur.

Inter hæc, conventus religioſorum multis in locis aguntur, cœnobia fabricantur, Abbatiæ conſtruuntur, apud **Raculfe**, quo in loco ſibi Rex *Ethelbertus* ſedem regni præparaverat, cœnobium conſtruitur, cujus Abbas ultimus fuit *Wenredus*. In auſtrali parte civitatis infra muros, Abbatia in honore beatæ *Mildrithæ* ſtatuitur, cujus ultimus Abbas *Alfwicus*. Extra civitatem in parte orientali, eſt Eccleſia beati *Martini*, ubi ſedes Epiſcopalis erat. Qui Epiſcopus domi vel in Comitatu ſemper manebat, & vices Archiepiſcopi qui regis Curiam frequentabat per omnia gerebat. Monachos ſibi de Eccleſia *Dorobernenſi*, & ipſe Monachus in obſequium accipiebat, ſolemnitates in ſede Metropoli celebrabat, ſicque ad ſua redibat, Archi-Diaconatus officium agebat, ſimiliter clericos qui ad Archiepiſcopum pertinebant; clericos verò qui in terris Monachorum erant, Prior Eccleſiæ quem Decanum vocant, curabat, corripiebat, emendabat. In ipſis ſuis Eccleſiis ponendos ponebat , deponendos deponebat, ſua per ſe capitula tenebat.

In Synodis ipſe & Epiſcopus pari ornatu conſedebant, pariter audita decernebant. Cum autem quivis pro recto faciendo pignus porrigeret, is ad quem pertinebat illud & emendationem accipiebat. Moris iſtius ſeries uſq; ad tempora *Normannorum* perduravit.Hujus Epiſcopatus præſul extremus extitit *Godwynus*. Anno ab incarnatione Domini MLXvj. *Willielmus* Dux *Normannorum* *Angliam* bellando ſuperavit, & in ea, quanto tempore vixit, imperavit. Quarto anno ejuſdem Principis, *Lanfrancus*, *Cadomenſis* Abbas,invitante eodem rege, & Papa *Alexandro* præcipiente, *Britanniam* venit, & *Dorobernenſem* Eccleſiam regendam ſuſcepit, quæ eſt totius *Britanniæ* Metropolis. In illo tempore *Godwynus* Epiſcopus Eccleſiæ beati *Martini* quæ ſita eſt in ſuburbio civitatis parte orientali,ex hac vita migravit ; cui Succeſſorem *Lanfrancus* ſubrogare noluit, dicens quod in una civitate duo Epiſcopi minimè eſſe deberent, minus cautè conſiderans quod ille in civitate ſedem Epiſcopalem non habebat. Novus enim homo & nec dum conſuetudinem patriæ vel dignitatem *Dorobernienſis* Eccleſiæ edoctus, antiquum anteceſſorum ſuorum morem, in hac parte ſequi ſuperſedit; ipſum igitur non ſubrogavit, ſed loco Epiſcopi quendam Clericum ſuum Archidiaconum ordinavit, quod ſe feciſſe ante mortem ſuam vehementer indoluit. Archidiaconus ergo conſtitutus curam ſuper Clericos Archiepiſcopi intendebat, & Prior Eccleſiæ Chriſti illis qui ad Monachos pertinebant in choro, ſive aliis in locis diverſis, præſtabat. Sed poſt Monachos, locum ſtationis digniorem tenebat, unde cum in Capella Archiepiſcopi pro Monachis ſtaret, & Archiepiſcopo nonnullis inde verbum fieret, Clericos inquit debet erudire eiſque præſtare, ſed Monachis obedire, atque ſubeſſe, miniſter enim eorum eſt. Synodos ipſe & Prior Eccleſiæ tenebant concordi ſermocinatione, niſi diſpari veneratione. Cum ergo *Lanfrancus* ſuæ Eccleſiæ terras à principibus eſſe direptas ſenſiſset, magno cum labore eas attrahere operam dabat : Abbatiam quoque beati *Auguſtini*, anteceſſorum ſuorum *Doroberniæ* pontificum more, in ſuo dominio tenere, cui & Abbatem providere & etiam virgam paſtoralem volebat præbere. Sed Rex novus id abnuit, dicens ſe ſolum omnes in regno ſuo baculos paſtorales velle tenere, nec poteſtatem hanc cuiquam concedere. Ea inquit quæ ad Abbatis, ejuſque Monachorum chriſtianitatem attinet exerce, neque in hiis quæ ad exteriora pertinent Abbatem ſervire permitte. *Lanfrancus* itaque, ne majora ſuæ Eccleſiæ negotia præpedirentur, ad tempus deſiſtere cœptis utile judicavit. Multa enim per regis gratiam acquiſivit, multa fecit, & regias vices in Regni negotiis opportunè exercuit.

ROF-

Roſſenſis eccleſiæ cath:
facies occidentalis.
Ne cum præſentis ævi dedecore,
et futuri diſpendio, tam inſigne
pristinæ, tum pietatis, tum archi
tecturæ, monumentum deſideretur.
P.
Rog: Twysden Baronettus.
D. King delin
et ſculp.

Ex Textu *Roffenſi* ad Eccleſiam *Roffenſem* ſpectante A.D. 1640

ROFFENSE *Cœnobium in* Cantia.

ANNO ab incarnatione Domini ſexcenteſimo; Rex *Æthelbertus* fundavit Eccleſiam S. *Andreæ* Apoſtoli *Roſi*, & dedit ei, **Prestefeld**, & omnem terram quæ eſt à **Medwaie** uſque ad orientalem portam civitatis in auſtrali parte, & alias terras extra murum civitatis verſus partem aquilonalem.

A.D. 738. Anno ab incarnatione domini ſeptingenteſimo triceſimo octavo, *Eadbertus* Rex *Cantiæ* dedit Eccleſiæ ſancti *Andreæ*, **Stokes**.

764. Anno ab incarnatione Domini ſeptingenteſimo ſexageſimo quarto, *Offa* Rex *Merciorum* & *Sigeredus* Rex *Cantiæ* dederunt **Frendesberiam**, **Eſelingeham**, & **Wicham**. Item rex *Offa* & *Ecbertus* dederunt **Bromheie**. Item rex *Offa* dedit **Trotteſlive**. *Kenulfus* Rex *Merciorum* dedit **Borchſtalle**.

838. Anno ab incarnatione Domini, octingenteſimo triceſimo octavo *Ecbertus* Rex *Weſt-Saxonum*, & *Cantuariorū* dedit Eccleſiæ S. *Andreæ*, magnas libertates & iſta Maneria **Hallinges** & **Snodilande**. *Æthelwlfus* Rex, filius *Egberti* regis, dedit **Cuckeleſtane** & **Holenberghe**. *Eadmundus* Rex *Anglorum* dedit **Mallinges**. Quidam præpotens cognomine *Brichricus*, cum uxore ſua *Eifswitha* dederunt **Daniſtune** & **Langefeld**, **Falchenham** & **Clarente**, quod Manerium quomodo ad archiepiſcopatum pervenerit ignoratur. *Eadgarus* Rex *Anglorum* dedit **Bromlega**. *Æthelredus* Rex *Anglorum* dedit **Wldeham** & **Litlebrot**, **Stantune** & **Hiltune**, ſcilicet xv. manſas terrarum. *Willielmus* primus rex *Anglorum*, reddidit has terras *Roffenſi* Eccleſiæ à principibus injuſtè ablatas, **Stokes** videlicet, & **Denintuna** & **Falchenham**. Præterea inter cætera magna bona quæ eidem Eccleſiæ, in vita ſua, fecit imminente articulo mortis ſuæ, centum libras ei dedit, & tunicam propriam regalem, & cornu eburneum & alia plura ornamenta.

Willielmus Rex, filius ejus, dedit **Lamtheam** & **Aedenham**, ad victum Monachorum, qui quidem conceſſit libertates quas Eccleſia *Roffenſis* hucuſque obtinuit, & ſua Carta confirmavit omnium prædictorum dona.

Nobiliſſimus Rex *Henricus* multa bona contulit, ſcilicet Eccleſias de **Boxle**, de **Eilesford**, de **Kenteford**, **Suttune**, cum capellis de **Wilmuntune**, & de **Kingesdune**. Item Eccleſias de **Chiſelherſte**, & de **Welewich**. Item decimas de **Strodes**, & de **Chealkes**, & alia multa.

Ibid. fol. 19 a. *Incipiunt privilegia Eccleſiæ ſancti* Andreæ Hrofenſis *conceſſa, à tempore* Æthelberti *Regis, qui fide Chriſtiana à beato* Auguſtino *ſuſcepta, eandem Eccleſiam conſtrui fecit.*

REgnante in perpetuum domino noſtro Jeſu Chriſto Salvatore, menſe *Aprili*, ſub die iiii. kl. *Maias*, indictione vii. Ego *Æthelberhtus* Rex, filio meo *Eadbaldo* admonitionem Catholicæ fidei optabilem. Nobis eſt apertum ſemper inquirere qualiter per loca Sanctorum pro animæ remedio vel ſtabilitate ſalutis noſtræ aliquid de portione terræ noſtræ in ſubſidiis ſervorum Dei devotiſſimam voluntatem debeamus offerre. Ideoque tibi ſancte *Andrea*, tuæque Eccleſiæ quæ eſt conſtituta in civitate *Hrofi* **bre** ubi præeſſe videtur *Juſtus* Epiſcopus, trado aliquantulum telluris mei.

Hic eſt terminus mei doni. ꝼꞃam ꞅuðᵹeaꞇe ƿeꞅꞇ ⁊ lanᵹeꞅ ƿealleꞅ oð noꞃð ƿanan ꞇo ꞅꞇꞃæꞇe. ⁊ ꞅƿa eaꞅꞇ ꝼꞃam ꞅꞇꞃæꞇe oð doding-hẏꞃnan onᵹean bꞃadᵹeaꞇ. Si quis verò augere voluerit hanc ipſam donationem; augeat illi dominus dies bonos; Et ſi præſumpſerit minuere, aut contradicere, in conſpectu Dei ſit damnatus & Sanctorum ejus, hic, & in æterna ſecula, niſi emendaverit ante ejus tranſitum, quòd unquam geſſit contra Chriſtianitatem noſtram. Hoc cum conſilio *Laurencii* Epiſcopi, & omnium Principum meorum Signo ſanctæ Crucis confirmavi, eoſque juſſi ut mecum idem facerent, Amen.

De Stokes, *quæ antiquitùs vocabatur* Andſcoheſham. Ibid. fol. 19. b.

IN *nomine domini Dei noſtri Jheſu Chriſti.* Ego *Eadberht* Rex *Cantuariorum*, donavi aliquam partem terræ, pro remedio animæ meæ, atque indulgentia delictorum meorum Epiſcopatui beati *Andreæ* Apoſtoli, ac venerabili viro *Ealdulfo* ejus Eccleſiæ antiſtiti in regione quæ vocatur **Hohg**, in loco qui dicitur **Andſcoheſham**, id eſt, ... aratrorum juxta æſtimationem provinciæ ejuſdem. Hujus verò terræ poſſeſſionem ita prædicto Epiſcopo largitus ſum, cum omnibus ad eam pertinentibus, id eſt, campis, ſilvis, pratis, piſcariis, ſal-ſilagine, atque omnibus utenſilibus ejus, juxta notos terminos conſtitutos. Hoc quoque præcipimus, ut nullus præſumat, propinquorum eorum, vel Succeſſorum eorum hanc donationē meā minuere vel infringere quoquomodo. Si quis verò, quod non credimus, contra præceptum meum huic donationi meæ malevolo animo contraire temtaverit, ſciat ſe in die judicii rationem Deo redditurum, manentem tamen hanc cartulam nichilominus in ſua firmitate. Si quis verò magis defendere augere voluerit, addat Deus bona ejus in terra viventium. Hanc quoque donationem meam, Ego *Eadberht* Rex *Cantuariorum* propria manu confirmavi, & ſignum ſanctæ crucis infixi, teſtes quoque idoneos Comites meos confirmari & ſubſcribere feci. Ego *Vilbaldus*, Comites meos confirmari & ſcribere feci. Ego *Dimheac* Comites meos confirmari & ſcribere feci. Ego *Hosberht* Comites meos confirmari & ſcribere feci. Ego *Nothbalth* Comites meos confirmari & ſcribere feci. Ego *Banta* Comites meos confirmari & ſcribere feci Ego *Ruta* Comites meos confirmari & ſcribere feci. Ego *Tidbalth* Comites meos confirmari & ſcribere feci.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Omnem hominem qui ſecundùm Deum vivit & remunerari à Deo ſperat & optat, oportet ut piis precibus aſſenſum hilariter, ex animo, præbeat. Ibid. fol. 122. a.

Quoniam certum eſt tanto facilius ea quæ quiſq; à Deo popoſcerit conſequi poſſe, quanto & ipſe libentius hominibus rectè poſtulata conceſſerit. Quo-circa ego *Sigiraed* Rex *Cantiæ* tibi venerabili *Earduulfo* Epiſcopo, ut diligenter poſtulaſti, aliquam particulam terræ juris mei, id eſt, quaſi unius & ſemis jugeri in civitate *Hrofi* ad augmentum Monaſterii tui æternaliter poſſidendam concedo ac deſcribo cum omnibus ſcilicet ad eam pertinentibus rebus. Hæc autem terrula ab aquilonali porta Monaſterii cui jacet & pertingit uſq; ad ſeptentrionalem murum præfatæ civitatis intra terras, videlicet, quas antea ab oriente & occidente poſſediſti; & ideo hæc tibi ſatis accommoda quia in medio jacebat. Siquis autem contra hanc donationem meam aliquando venire invido malivoloque animo temptaverit, ſit in præſenti ſeparatus a communione S. Eccleſiæ Chriſti, & in futuro à ſocietate ſanctorum omnium ſegregatus. Manentem hanc kartulam in ſua ſemper firmitate, ſigno dominicæ Crucis roboravi & idoneos teſtes, ut & id ipſum facerent, adhibui. Actum indictione decima quinta; anno Domi-
762. nicæ incarnationis DCCLXII. Ego *Sigiraed* Rex *Cantiæ* hanc donationem meam ſigno ſanctæ crucis roboravi ✠

Ego *Eadberht* Rex *Cantiæ* conſentiens propria manu confirmavi ✠ Ego *Bregouvine* Archiepiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠

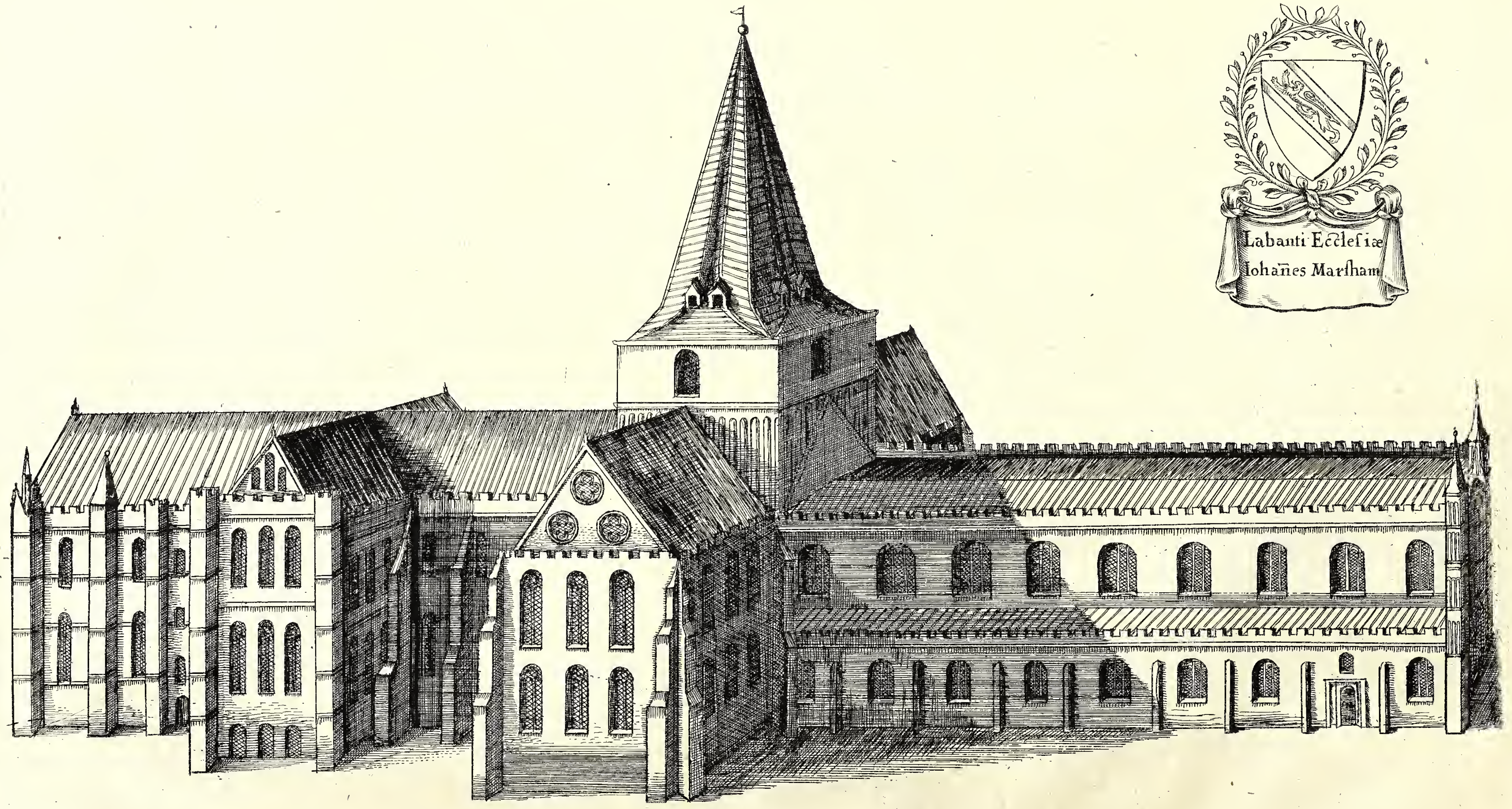
Ego *Aldhuun* Abbas ſubſcripſi ✠
Signum manus *Suvithuun* ✠
Signum manus *Aethilhuun* ✠
Signum manus *Eſui* ✠
Signum manus *Egbaldi* ✠
Signum manus *Uvighaad* ✠
Signum manus *Bunan* ✠
Signum manus *Heabeorhtri* ✠
Signum manus *Tiideath* ✠

De Æſlingheam ſive Freondeſberiam.

✠ REgnante imperpetuum Domino noſtro Jheſu Chriſto ac cuncta mundi jura juſto moderamine regenti. Ego *Offa* Rex *Merciorum* Regali pro-ſapia *Merciorum* oriundus, atque omnipotentis Dei diſpenſatione, ejuſdem conſtitutus in Regem, conſiderans & recolens quod vas electionis veraciſſimis innotuit verbis quod iſtis temporibus inſtarent tempora periculoſa: Iccirco unuſquiſque de ſemetipſo plenius poterit agnoſcere, quod quanto quis in hoc terreno habitaculo longiorem protraxerit vitam, tanto veraciora eſſe omnia quæ olim antiqui vates implenda eſſe prædixerunt. Iccirco neceſſarium Duxi ut pro interceſſionibus plurimorum, pro venia delictorum, & requie perpetua adipiſcenda animæ meæ, aliquid ex his quæ mihi largitor bonorum omnium Chriſtus Dominus donare dignatus eſt, id eſt, terram aratrorum viginti in loco cujus vocabulum eſt *Aeſlingabam*, quæ etiam jacet ad occidentalem partem fluminis **Meduuveian**, contigua ipſo fluvio, cum univerſis terminis ſuis ad eam ritè competentibus, cum campis, ſilvis, pratis, paſcuis, paludibus, & aquis, ſicut olim habuerunt Comites & Principes regum *Cantiæ* & cum omni tributo, quod Regibus jure competit, tibi venerabili *Earduulfo* ſanctæ *Hrofenſis* eccleſiæ Epiſcopo libenter imperpetuum perdono, & hoc cùm conſenſu & licentia Archiepiſcopi noſtri *Bregouvini* atque *Heaberhti* Regis *Cantiæ* & Principum noſtrorum, ut poſſedendi vel vendendi, vel etiam tradendi cuicunque voluerit liberam per omnia habeat poteſtatem; Et quia pro ipſius terræ recompenſatione aliquam partem pecuniæ nobis fideliter, libenter optulit, ad promerendam, non ſolum ſpecialiter, michi à domino pietatem, ſcilicet indulgentiam delictorum totius gentis noſtræ, humiliter dominicam exorantes clemenciam ut liberet nos à malignis ſpiritibus, & importunis, & malis hominibus. Terminos verò hujus terræ ideo latius non ſcribimus, quia undique ab incolis abſque ullo dubitationis ſcrupulo certi ſunt. Quicunque verò ſequentium regum aut principum, aut aliquis ſeculari fretus poteſtate, hæc noſtræ definitionis ſcripta irrita facere, quod abſit, viſus fuerit, ſciat ſe in preſenti vita domini benedictione eſſe privatum, & in noviſſima maledictione ſubjacere, ut à conſortio ſit ſeparatus ſanctorum, & cum impiis & peccatoribus flammis ultricibus eſſe damnandum, excepto ſi digna ſatisfactione emendare curaverint, quod iniqua temeritate depraverint. Manente hac Cartula in ſua nihilominus firmitate, quam propria manu ſacro ſignaculo roboravi, & teſtes ut ſubſcriberent rogavi quorum infra nomina aſcripta tenentur. Scripta eſt autem hæc cartula in civitate *Doroverni*. Anno Dominicæ incar-
nationis DCCLXIIII. indictione II. Ego *Offa* Rex *Merciorum* ſupraſcriptam donationem, at- 764.
que emptionem, ſigno ſanctæ crucis roboravi ✠. Ego *Bragouvinus* Archiepiſcopus, juxta petitionem clementiſſimi Regis prædicti concenſi & ſcripſi ✠. Ego *Hearberhtus* Rex conſenſi & ſubſcripſi. Coherent verò huic terræ in communi ſaltu **Denberi** III. **Holanſpic, & Lindhrycg,** & pæꝺanhƿicʒ. ✠ Ego *Botuvini* humilis Abbas conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Signum manus *Eſne*. ✠ Signum manus *Uhtredi*. ✠ Signum manus *Broerda*. ✠ Signum manus *Eadbaldi*. ✠ Signum manus *Berthtuvaldi*. ✠ Signum manus *Bobba*. ✠ Signum manus *Cec*. ✠ Signum manus huuiꞇhẏre. ✠ Signum manus *Eſne* fratris ejus. ✠ Signum manus *Badoheardi*. ✠ Signum manus *Egbaldi*. ✠ Signum manus *Suithuni*. ✠ Signum manus *Eangeſli*.

Item de Aeſlingeham.

IN nomine Domini Dei ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti. Quamvis parva & exigua ſint quæ pro amiſſis offerimus, tamen pius omnipotens Deus non quantitatem muneris ſed devotionem offerencium ſemper inquirit. Qua de re Ego *Sigeredus* Rex, dimidiæ partis provinciæ *Cantuariorum*, tam pro animæ meæ, remedio, quam pro amore omnipotentis Dei, terram aratrorum viginti quæ appellatur **Eſlingaham** tibi reverentiſſimo Epiſcopo *Earduulfo* ſanctæ *Hrofenſis* eccleſiæ, cum univerſis ad ſe pertinentibus, campis, ſilvis, pratis, paſcuis, paludibus & aquis, & cum omni tributo quod Regibus inde dabatur in poteſtatem, cum conſilio & conſenſu principum meorum libenter in perpetuum perdono, ut poſſidendi vel habendi ſive vendendi vel etiam tradendi cuicumque voluerit liberam per omnia habeat poteſtatem.

Dan: King delin:
et ſculp:

teſtatem. Sanè quia cavendum eſt ne hodiernam donationem noſtram futuri temporis abnegare valeat, & in ambiguum devocare præſumptio placuit mihi hanc paginam condere, & *una cum ceſpite terræ prædictæ tradere* tibi per quam non ſolum omnibus meis ſucceſſoribus, Regum ſive Principum, ſed etiam michi ipſi penitùs interdico ne aliter quam nunc à me conſtitutum eſt, ullo tempore de eadem terra quippiam agere audeant. Quod ſi qui fortè obſervare neglexerint, & abſque digna ſatisfactione, præſentis vitæ impleverint infælices dies, audiant vocem æterni Judicis ſub fine mundi dicentis ad impios, *diſcedite à me maledicti in ignem æternum qui præparatus eſt Diabolo & Angelis ejus.* Qui verò curaverint cuſtodire, nichilque irrogarint adverſi, audiant vocem clementiſſimi arbitri inquientes ad pios. *Venite benedicti patris mei percipite Regnum quod vobis paratum eſt ab origine mundi.*

Seiſina per ceſpitem.

Adjectis iv. *Danberis* in communi ſaltu, hoc eſt, ƿealoꝺꞃe, ƿeꞃꞇꞃa, billincꝿꝺen. cealcbẏꞃnaꞅ. meoꞃꝺen ƿinꝺiꝿꞅel. ✠ Ego *Sigeredus* Rex hanc donationem à me factam ſigno S. Crucis propria manu ſcribendo firmavi coram *Bregouvino* Archiepiſcopo. ✠ Ego *Bregouvinus* Archiep. ad peticionem donatoris prædicti conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Signum manus *Hereberhti* Abbatis. ✠ Signum manus *Baere* Abbatis. ✠ Signum manus *Bruno* Abbatis. ✠ Signum manus *Æſuvaldi* presbiteri. ✠ Signum manus *Ecgbaldi* Comitis, atque præfecti. ✠ Signum manus *Ealdhuuni*. ✠ Signum manus *Eſne*. ✠ Signum manus *Badohardi*. ✠ Signum manus *Æthelnodi*.

HEnricus gratia Dei Rex *Anglorum* Archiep. Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, cæteriſque omnibus baronibus ſuis Francigenis & Anglis totius Regni *Anglorũ* ſalutẽ. Notũ vobis omnibus eſſe volo, quod omnes donationes & conceſſiones omnium maneriorum & omnium terrarum & omnium Eccleſiarum cum omnibus redditibus, & rectitudinibus ſuis & omnium decimarum quæ hactenus conceſſæ & donatæ ſunt Eccleſiæ ſancti *Andreæ* Apoſtoli quæ ſita eſt in civitate *Roveceſtra*, à quibuſcunque, ſivè Regibus ſivè Archiepiſc. vel Epiſc. ſeu Comitibus ſeu aliis quibuſlibet hujus Regni nobilibus conceſſæ ſint aut donatæ, Ego *Henricus* Dei gratia Rex *Anglorum*, poteſtate Regiæ dignitatis michi à Deo collata, omnimodo firmas & in perpetuum ſtabiles eſſe concedo. Et eas nominatim quas *Gundulfus* illius eccleſiæ Epiſcopus, ut ad uſum monachorum illorum qui in eadem eccleſia Domino, Chriſto & prædicto Apoſtolo devotè famulantur permaneant, ordinavit, Ego eidem eccleſiæ & eiſdem monachis, jure æternæ hæreditatis habendas & libere atque quietè, confirmo poſſidendas. Et ſicut ipſe prænominatus Epiſcopus qui eccleſiam illam fundavit & monachos illos illic congregavit & ipſa maneria & terras quas in ſuo Dominico habebat ipſis monachis à ſuo proprio victu diſcrevit, & diſcretas jam dedit, videlicet **Wldeham**, cum omnibus appendiciis ſuis; **Frandesberiham**, cum omnibus appenditiis ſuis; **Stoches**, cum omnibus appenditiis ſuis; **Suthfletam**, cum omnibus appenditiis ſuis; **Danitunam**, cum omnibus appendiciis ſuis; **Lambetham**, cum omnibus appenditiis ſuis; **Hedenham**, cum Manerio quod appendet, **Cudintuna** nomine, & cum omnibus quadraginta hidis terræ quæ appendent, & omnes alias minutas terras, & omnes redditus omnium terrarum ubicunque ſint, quas ſuo tempore acquiſivit & illis dedit; cum *Soca* & *Saca*, & *Tolne*, & *Teame*, & omnibus aliis conſuetudinibus, & rectitudinibus & libertatibus, quas ipſemet unquam melius habuit in terris in aquis, & in ſilvis, & in viis, & in omnibus locis; Ita firmiter & ſtabiliter in omnibus, omnia iſta Monachis illis concedo & confirmo. Et hanc confirmationem meam, pro anima patris mei & matris meæ, & pro anima mea & uxoris meæ, & omnium parentũ meorum ſtabilio, & ſtabilitate Signi ſanctæ Crucis Domini noſtri Jeſu Chriſti propria manu mea, & Sigillo meo conſigno.

WIllielmus Rex *Anglorum*, *Walterio* Vicecomiti & omnibus Baronibus ſuis, *Francigenis* & *Anglis* de Comitatu de *Gloceſtre* ſalutem. Sciati, me dediſſe Eccleſiæ S. *Andreæ* de *Roveceſtra* & Epiſcopo *Gundulfo*, Manerium *Eſtona*, quod fuit *Godæ* Comitiſſæ, & quicquid ad illud pertinet, ita ſolidum & liberum & quietum, ſicut ipſa Comitiſſa habuit illud unquam melius, & ſicut Ego ipſe etiam illud habui in meo dominio, cum omnibus conſuetudinibus; quæ Anglicè nominatur *Soca & Saca*, *Toln & Team* & **Infangenetheof**. Et hoc facio pro anima Patris mei, & matris meæ, & pro anima mea. Teſtimonio *Walcelini* Epiſcopi *Wintonienſis*, & *Roberti* Epiſcopi *Lincolnienſis*, & *Willielmi* Cancellarii, & *Ranulfi* Capellani, & *Eudonis Dapiferi*, & *Rogerii Bigot*, & *Hugonis* de *Evermu*.

Stone.

De Eccleſia de Tarenteford.

WIllielmus Dei Gratia Rex *Anglorum*, fidelibus ſuis *Francigenis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe eam donationem quam *Haimo Dapifer* meus fecit Eccleſiæ ſancti *Andreæ Roffenſis* civitatis, de Eccleſia quæ eſt in **Tarentefort** Manerio meo; Et filij ipſius *Haimonis Rodbertus* & *Haimo*, me preſente, conceſſerunt eandem patris ſui donationem. Teſtes *Rodbertus* Comes *Mellent*, *Rodbertus* Comes de *Moritolio*, & alii multi.

De Waletuna.

WIllielmus Rex *Anglorũ*, Epiſcopo de *Suthfolca* & vice-Comiti & aliis Baronibus ſuis *Francigenis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe & confirmaſſe donum *Rogerii Bigot* quod dedit Eccleſiæ ſanctæ *Andreæ Roveceſtræ*, ſcilicet, Eccleſiam ſanctæ *Felicis* de *Waletuna*, cum decimis & omnibus aliis rebus, quæ ad illam pertinent. Teſtimonio *Eudonis Dapiferi* apud *Wintoniam*.

De Rethravelda.

WIllielmus Rex *Anglorum* Epiſcopo de *Suthſexa* & vice-comiti & cæteris Baronibus ſuis, *Francigenis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis

me conceſſiſſe & confirmaſſe donum *Giſleberti* de **Tonebrige**, quod dedit Eccleſiæ, ſancti *Andreæ Roveceſtræ.* Scilicet, Eccleſiam de *Rathravelda* & quicquid ad illam pertinet, ſivè in decimis ſivè in venationibus, vel in aliis quibuſlibet rebus. Teſtimonio *Rogeri Bigot,* & *Haimonis* vice-comitis apud *Wentoniam.*

HEnricus Rex *Anglorũ Anſelmo* Archiepiſcopo & *Haimoni Dapifero* & omnibus Baronibus ſuis *Francigenis,*et *Anglis* de *Cant.*ſalutẽ. Sciatis me dediſſe Eccleſiæ S. *Andreæ* & Epiſc. *Gundulfo* de *Roveceſtra* Eccleſiam de *Eilesforda* cum terra, & decima, & omnibus aliis rebus quæ ad illam pertinent, ſimiliter Eccleſiam de *Suthtuna,* cum tota decima in annona, & beſtiis & paſnagio, & molendinis,& in omnibus aliis rebus. Et Eccleſiam de **Wleubic,** cum tota decima, & dimidiam decimam meam de *Tarenteforda* in annona tantum; & totam decimam meam de **Estrotes,** & totam decimam meam **Tealdes.** Et hoc facio pro anima patris mei & matris meæ: Et pro anima mea & uxoris meæ T. *Eudone Dap.* & *Haimone Dap.* apud *Roveceſtram.*

Item de eadem.

HEnricus Rex *Anglorum, Anſelmo* Archiepiſcopo, & *Haimoni Dapifero* & omnibus Baronibus *Francis* & *Anglis* de **Chent** ſalutem. Sciatis me dediſſe S. *Andreæ* de *Roveceſtra* & *Gundulfo* Epiſcopo, & monachis ejuſdem loci Eccleſias de **Tarenteford,** & de **Ailesfort,** & omnes Eccleſias ipſis Eccleſiis ſubjacentes; & omnes decimas villarum illarum in quibus ſunt prædictæ Eccleſiæ, in annona, in paſnagio, in pecunia, & in omnibus aliis rebus, ſicut ſanctus *Auguſtinus* melius habuit in tempore patris mei, Eccleſiam de *Mideltona,* cum decimis ejuſdem villæ. Et decimam balenarum, quæ captæ fuerint in Epiſcopatu *Roſenſi.* Similiter concedo prædicto ſancto, & volo & firmiter præcipio, ut prædictus ſanctus, & Epiſcopus, & monachi, ipſas Eccleſias, cum decimis ſicut prædixi, teneant firmiter, & perhenniter, ita quod à nullo eis fiat inde injuria T.*Rotberto* Epiſcopo *Lincolie,*& *Willielmo Giffardo* Cancell. & *Eud. Dap.* & *Haimon. Dapif.* & *Will.* de *Albineio.* & *Willielmo Peurel* de **Doura.** apud *Roveceſtram.* In feſto S. *Gregorii.*

HEnricus Rex *Anglorũ Haimoni Dapifero* & *Hug.* de *Bochlaund* ſalutem. Prohibeo ne piſcatores peſcant in *Tamiſia* ante piſcaturam de *Roveceſtra.* Et ſi ulterius inveniuntur piſcantes, ſint mihi forisfacti. T. *Wald.* Canc. apud *Weſtmoſter.*

De **litle Wrotcham.**

HEnricus Rex *Anglorum Anſelmo* Archiepiſcopo & *Haimoni* vice-comiti & omnibus Baronibus ſuis *Francigenis* & *Anglis* de **Chent** ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe donum illud quod *Gausfridus Talebot* dedit Eccleſiæ S. *Andreæ* & Epiſcopo *Gundulfo* de *Roveceſtra* pro anima ſua, ſcilicet, medietatem parvi **Wrotcham.** T. *Anſelmo* Archiepiſcopo & *Roberto* Epiſcopo *Lincolie,* & *Roberto* Comite de *Mellent,* & *Roberto* filio *Haimonis.*

De **Elham.**

✠ EGO *Willielmus de Albeineio* Pincerna Regis, concedo Deo & ſancto *Andreæ* de *Roveceſtria,* & Monachis ejuſdem loci, totam meam decimam de villa mea, quæ vocatur **Elham,** in omnibus rebus, ſcilicet de bleio, & de paſnagio, & de molendinis,& de pecudibus,& de lana,& de caſeis & unam carucatã de terra in **Achestede,** & unum boſcum quod vocatur **Acholte,** quæ duo jacent in **Elham,** & medietatem decimæ de **Biseuvitune,** in omnibus rebus, pro anima Domini mei *Willielmi* Regis, & *Henrici* Regis, atque pro anima mea, & patris mei, & matris meæ, & uxoris meæ, & fratris mei *Nigelli,* & nepotis mei *Hunfridi,* & aliorum parentum meorum vivorum atque mortuorum. Teſtibus militibus meis, *Nigello del Waſt, Ausfrido Capellano, Radulfo* de *Chieresburgh, Ricardo Caneleu, Anſgoto Camerario, Rogero* de *Ælham, Radulfo Clerico Epiſcopi Gundulfi,* & *Ansfredo Dapifero ejus.*

Item de **Elham.**

HEnricus Rex *Anglorum Anſelmo* Archiepiſcopo, *Haimoni Dapifero* & omnibus Baronibus ſuis & fidelibus de **Chent** ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe Eccleſiæ de *Roveceſtra* & S. *Andreæ* terras illas & decimas et boſcum quod *Willielmus* de *Albini* dedit eis, Et volo ut honorificè teneat, ſcilicet decimam de **Elham** de dominio ſuo, et terram j. Carrucam, et boſcum quod *Robertus* filius *Watſonis* tenuit de *Willielmo* prædicto, et medietatem decimæ de *Biſintona* de Dominio ſuo. T. *Rogero* Epiſc. et Canc. apud *Wint.*

RIcardus filius *Malgerii* de *Rokeſle,* cum uxore et filio acceperunt ſocietatem monachorũ Eccleſiæ S. *Andreæ,* et ideo illis conceſſerunt omnem decimam ſuam de *Totintuna,* terra ſua æternaliter in omnibus rebus.

EDric. de *Heſcendena* cum uxore et duobus filiis acceperunt ſocietatẽ noſtram, eo pacto, ut quando obierint faciemus ſervitium pro eis ſicuti pro fratribus, et habebimus decimas æternaliter de terris illorum quas habent in *Borcſtealla* et in *Freandeſberia,* in annona tantum.

EGo *Rodbertus Henrici* Regis filius, concedo Eccleſiæ et monachis *Rouveceſtræ* pro meæ animæ,et *Roberti Hamonis* filii animæ ſalute, terrã illam & conſuetudines, ac quietudines quas idem *Robertus* filius *Haimonis* eis apud **Merlavam** in eleemoſina dedit, et conceſſit; et volo ac præcipio quod eas ita liberè, et quietè teneant, ſicut eas tempore prædictorum *Roberti* liberiùs quieciùs et melius tenuerunt. Teſt. *Giſleberto Dapifero.*

De **Dudecote.**

GUndulfus *Roffenſis* Epiſcopus *Rodberto Lincolienſi* Epiſcopo & *Goisfrido* vice-comiti, & omnibus

omnibus fidelibus Regis *Francigenis* & *Anglis* de Comitatu de **Bukingeham** ſalutem. Sciatis quod *Giſlebertus* noſter Clericus de **Hedenham**, conceſſit Eccleſiæ *Roffenſi* S. *Andreæ* tres hidas terræ,quas habuit in ſuo dominico in **Hedenham**, ea conventione, quod quando ipſe voluerit, fiet ibi monachus. Et hoc idem conceſſit & confirmavit *Radulfus* filius ſuus ex toto. Et ego conceſſi eidem *Radulfo* Eccleſiam de **Hedenham** cum una hida & dimidia terræ & duobus pratis, *Coiea*, & *Cetemora* & conceſſi ei paſturam decem boum, & omnes conſuetudines quæ ad eandem Eccleſiam pertinent, inſuper quicquid *Giſlebertus* tenuit in **Hedenham**, exceptis illis tribus ſupradictis hidis terræ. Et de ipſa Eccleſia non faciet ullum ſervicium niſi quod ad Eccleſiam pertinet tantum.

De Eaſtuna.

POſtea verò non multo tempore contigit ipſum *Giſlebertum* mutaſſe habitum & vitam ſecularem in vitam & habitum monachi apud *Roſeceſtriam*. Iiſdem diebus remanſit manerium *Eſtuna* quod ſitum eſt in Comitatu de *Gloeceſtra*, in manu præfati *Radulfi* filii *Giſleberti* & *Oſmundi* generis *Giſleberti*, qui ambo Regis exactionibus tantum fuerunt gravati ut vix amplius hoc poſſent pati. Erant enim illis diebus conſuetudines Regis graviſſimæ, atque duriſſimæ per totum Regnum *Angliæ*. Itaque venientes pariter uterque ad Dominum Epiſc. *Gundulfum*, rogaverunt illum, quatinus, propter Deum & honorem ſuum, manerium ipſum à Rege requireret: quod ſi obtinere poſſet, de illo ulterius manerium ipſum tenerent. Quo audito Epiſc. quamcitius potuit, Regem impigrè adiit; amicorum itaque apud Regem uſus auxilio, tandem obtinuit quod petiit; dedit ergo Epiſcopus *Willielmo* Regi,magni Regis *Will.* filio,xv. libras denariorum & unam mulam quæ benè valebat centum ſolidos. Iſto tali ordine obtinuit *Gundulfus* Epiſc. prædictum manerium *Eſtunam*, quod poſtquam ita factum eſt, ſtatim *Radulfus* & *Oſmundus* devenerunt homines Epiſcopi, & ita tenuerunt ipſum manerium de Epiſcopo; Veruntamen non multo tempore poſt, iterum pariter requiſiverunt Epiſcopum, rogantes illum, ut propter Deum illas quatuor hidas terræ de *Eſtuna*, cambiret illis pro duabus hidis terræ infra **Hedenham**. Non enim ullatenus pati poterant amplius, & malas conſuetudines prædicti Comitatus, & viam longinquam ab **Hedenham** & laborem magnum quem propterea ſæpiſſimè ſuſtinebant; accepto ergo conſilio, Epiſcopus fecit illis partim juxta peticionem eorum, ſed non in omnibus; dedit namque *Radulfo* unam hidam terræ, *Oſmundo* verò non niſi dimidiam; debebat enim *Oſmundus* Epiſcopo quinquaginta ſolidos denariorū pro multis placitis quæ ſuper eum Epiſcopum habuerat, & quia Epiſc. clamavit *Oſmundum* quietum de ipſis quinquaginta ſolidis, & querelis multis, ideo,è contra, non recepit ab Epiſc. niſi dimidiam hidam terræ. Et iſto modo habuit ipſe Epiſc. ipſum prædictum manerium, ita liberum & quietum ab omni calumnia ſicut *Goda Comitiſſa* illud habuit unquam melius in ſuo dominico tempore Regis *Eduvardi*. Dum hoc ita fuit, præcepit Epiſc. Domino *Willielmo* monacho *Roſenſi* præpoſito de **Hedenham** curam accipere ejuſdem manerii, & monachis Eccleſiæ ſancti *Andreæ* ſingulis annis firmam octo dierum inde reddere. Et quidem juſtè, quoniam terræ illæ, quæ datæ fuerunt pro ipſius manerii cambitione, fuerant primùm de **Hedenham**,quod penitùs erat,& eſt,ad victum ipſorum monachorum.

WINTONIENSIS
Eccleſia Cathedralis.

Ex Annalibus *Wintonenſis* Eccleſiæ MS. in bibliothec. *Cottoniana* [ſub effigie Domitia in A. 13]

KINEGILSUS filius *Celrici*, Rex *Weſtſaxonum*. Iſte *Pendam* Regem *Merciorum*, fines ſuos egreſſum, taliter ſemel excepit, quod ulterius nichil minus cogitabat quam cum illo
contendere. Iſtum baptizavit ſanctus *Birinus* A. D. 608.
Epiſcopus. Baptizatur, ab eodem *Birino*, filius *Kinegilſi*, *Kinewalchus*, & omnes *Saxones*, ejuſdem regni credentes, baptizati ſunt. Iſte dedit ſancto *Birino* civitatem *Doroceſtram*, ut ſederet interim in ea donec conderet Eccleſiam, tanto ſacerdote dignam, in Regia Civitate. In votis enim ejus erat in *Wintonia* ædificare templum præcipuum; Et collectis jam plurimis ad opus ædificii, terram totam ambientem *Wintoniam*, a centro *Wintoniæ* uſque ad circumferentiam, ab omni parte linea exeunte, ſeptem leucas habentem, ædificandæ Eccleſiæ in dotem dare diſpoſuit; Quæ quia letifera præventus ægritudine per ſe complere non potuit, vicario uſus eſt; vocatumque ad ſe filium ſuum *KineWalcum* fecit jurare, coram ſancto *Birino*, in animam ſuam, quod ipſe Eccleſiam, ſede Epiſcopali dignam, conſtrueret in *Wintonia*, & terram, quam circumiverat, eidem Eccleſiæ ad opus miniſtrorum ejus, ex parte ſua,Deo offerret,& in jus perpetuum confirmaret.

Kinewalcus filius *Kinegilſi* Rex *Britonum*. Iſte
poſt vexationes quas pertulit à *Penda* Rege *Merciorum* 639.
propter repudium filiæ ſuæ, Eccleſiam pulcherrimam conſtruxit in *Wintonia* & totam terram quam pater voverat Eccleſiæ contulit & confirmavit.

Agilberto verò Epiſcopo *Dorcaceſtriæ*, ſucceſ- 648.
ſore *Birini*, diffugiente ad votum Regis ſedem transferre *Wintoniam*, Rex qui linguam *Agilberti*, quia Gallus erat, parùm noverat, fecit ſibi nacta occaſione ſacrari in Epiſcopum novæ ſedis quendam *Saxonem* nomine *Wine*, & diviſa eſt una dioceſis in duas. Appoſuit *KineWalcus* Rex, poſt oblationem patris factam de *Chiltecumba*, de ſuo proprio dono ditare *Wintoniæ* Eccleſiam, cui tria maneria ſcilicet **Duntun**, **Alresford** & **Wordiam** contulit, & in illa humatus eſt.

Eſcuinus cognatus *Kinegilſi* Rex *Weſtſaxonum*. 670.
Iſte humatus eſt *Wintoniæ*.

Centuinus *Kinegilſi* filius, de acquiſito Rex 672.
Weſtſaxonum,*Wintoniæ* quieſcit.

Ina Rex *Weſtſaxonum*. Iſte conſtruxit cœno- 683.
bium *Glaſtoniæ* & per manum ſancti *Aldelmi* monachos impoſuit. Iſte cum Regina ſua *Ethelburga* *Romam* petiit, ubi in plebeio habitu nulli hominum

hominum noti, labore manuum Deo viventes, poſt tranſitum ſuum qui fuerint, & cujus meriti miraculis oſtenderunt; Dicitur enim quod ad tranſitum utriuſque, ſigna urbis intracta ab homine & intacta ſonuerunt. Dederat iſte Rex *Ina* dum eſſet in Regno *Weſtſaxiæ* Rex & omnia potens, Eccleſiæ *Wintonienſi* in *Vecta* Inſula quæ nunc dicitur Wicht, in loco qui vocatur Ewerland xxx. hidas terræ & in Brerdinga l. hidas.

721. *Ethelardus* Rex *Weſtſaxiæ.* Hujus conjunx *Frithewitha* Regina dedit *Wintonienſi* Eccleſiæ *Tantonam* de ſuo patrimonio. Et ipſe *Ethelardus* de ſua parte addidit ad prædictum manerium, ad opus ejuſdem Eccleſiæ vij. manſas.

735. *Cutredus* cognatus *Ethelardi* Rex *Weſtſaxiæ.* Hic dedit in *Vecta* Inſula *Wintonienſi* Eccleſiæ apud *Muleburnam* xl. hidas, & apud *Banewadam* xxv. hidas, & apud Wippingeham xxij. hidas & terram quæ vocatur Drucan & manerium quod vocatur Clera.

828. *Bernulfus* Rex *Merciorum*, Regis *Egberti* deridens ſtudia, experiri primus voluit, doctus plus valeat an indoctus dum luditur alea martis. Invitat & irritat exercitatum feriatus ad prælium vel ad faciendum ſibi humagium. Conſulti proceres *Egberti* quid decernerent eligendum, conſultum ferro propulſare pudorem. Honeſtius eſſe decollari quam libera colla jugo ſubmittere. Placet tempus, in æſtate, locus apud Ellendons manerium nunc Prioris *Wintonienſis.* Conveniunt Reges ad pugnam cum diſpare cultu & numero pugnatorum. Contra, quippe, centum milites *Egberti*, pallidos & macilentos, *Bernulfus* habuit M. refectos & rubicundos, quales decet eſſe milites ſanctæ *Mariæ.* Congrediuntur fortiter ſalutantes ſe de bene bonis. Mulctantur *Mercii* ſine ſericordia, tantoque vincendi vincuntur velocius, quanto qui minus noverant inconſultiùs ſe ingerunt periculo. Cadunt uberiùs quam grando vel pluvia, & tamen plures ex delicatis ſuffocantur ſudore quam ſanguine. Tota tellus tegitur cadaveribus hominum & equorum. *Bernulfus* ipſe, non jam Rex *Merciorum* ſed mortuorum, qui nec ſupereſſe videt de tot modò millibus unum, fuga ſibi conſulens, pro iij. obolis nollet amiſiſſe calcaria triumphato *Bernulfo.* Rex *Egbertus* regno *Weſtſaxonum* regnum *Merciorum* univit, in quo xvj. pagi fuerant, ſcilicet Gloeceſtreſire, Wiriceſtreſire, Warwicſire, Ceſtreſire, Derbiſire, Staffordſire, Herefordſire, Oxenefordſire, Buckingehamſire, Hartfordſire, Huntindunſire, Bedefordſire, Northamtcſire, Leiceſtreſire, Lincolnſire, Snotingehameſire. Accepto homagio & fidelitate ſibi jurata ab omnibus *Merciis* libere-tenentibus, Rex *Egbertus* miſit *Ethulfum*, filium ſuum, clericum, cum exercitu ſuper *Cantianos* & *Orientales Anglos*, qui in brevi tempore, ſine multo ſanguine, utrumque regnum ſibi ſubjugavit patri ſuo, & rediens duo illi diademata præſentavit. Rex *Egbertus*, ultra progrediens, *Eboracum* cepit, ſuper *Norhumbros*, & civitatem *Legionum* ſuper *Britones*, & utrumque regnum ſibi ſubjiciens, ad ingreſſum *Scotiæ* reſtitit, ut hæredibus ſuis aliquid relinqueret adquirendum. Revertens inde *Wintoniam*, mandavit omnibus majoribus regnorum quæ conquiſierat, ut convenirent ad illum die certo *Wintoniam.* Veniunt *Wintoniam* clerus & populus, & aſſenſu omnium partium coronatus eſt *Egbertus* in Regem totius *Britanniæ.* Edixit, illa die Rex *Egbertus* ut Inſula in poſterum vocaretur *Anglia*, & qui *Juti* vel *Saxones* dicebantur, omnes communi nomine *Angli* vocarentur. Poſt cætera non eſt oblitus pro collato ſibi honore Deo gratias reddere, qui dedit Deo & *Wintonienſi* Eccleſiæ in *Vecta* Inſula apud *Cawelburnam* xxx. hidas, apud *Scaldefletam* xlij. hidas & iiij. villas, ſcilicet, Drokeireford, *VVordiam*, *Aweltonam* & *Beddintunam.*

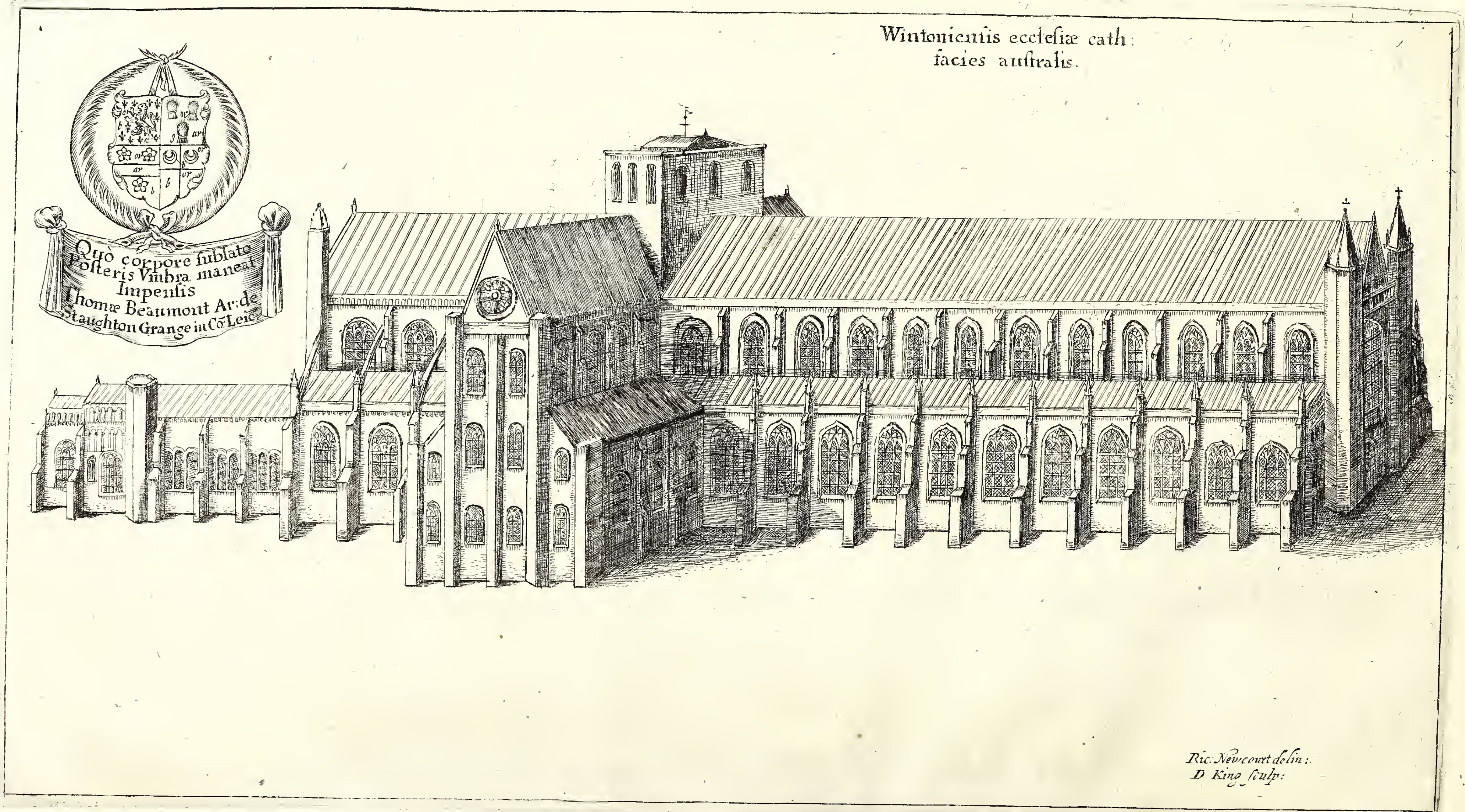
Egbertus plenus dierum mundo valefaciens, *Ethulfum* filium ſuum, non jam *Weſt-ſaxonum*, ſed totius *Angliæ* Regem, teſtatus eſt; ſepultuſque eſt in Eccleſia *Wintoniæ.*

Rex *Ethulfus*, à *Roma* reverſus, totam terram 837.
de dominico ſuo decimavit, & decimam quamque hidam contulit conventualibus Eccleſiis, per Regionem. Et hoc factum eſt ut totam ex integro terram de *Childecumba* nomine decimæ, pro una ſola hida *Wintonienſi* Eccleſiæ reſtitueret, quam *Kinegilſus* & *Kinewalcus* Reges prius dederant, ſed inter iſtius & illorum tempora alienata fuerat ab Eccleſia; dedit etiam idem rex *Ethulfus*, eidem *Wintonienſi* Eccleſiæ ad augmentum *Tontoniæ*, C. & xliij. hidas terræ, & ij Maneria, ſcilicet *Brichtwellam* & *Wembergam* eidem contulit Eccleſiæ, in qua & ſepultus eſt.

Leges *Britonum* Rex *Eluredus* tranſtulit in *An-* 872.
glicum. Quæ tunc dicebantur leges Regis *Eluredi*, & multos libros tranſtulit eodem modo. Iſte inſtituit *Hundredos* & *Tithingas* ad latrones inveſtigandos. Iſte condidit duo Monaſteria, unum in *Ethelingenie*, ad opus Monachorum, & aliud in *Seſtiberia*, ad opus ſanctimonialium. Iſte fecit in *Wintonia*, in cimiterio Epiſcopalis Eccleſiæ, *Novum Monaſterium*, quod, multis ditatum poſſeſſionibus, ſancto *Grimbaldo* dedit, ut ſic illum retineret in *Anglia.* Iſte Regnum *Anglorum*, ante dies ſuos rude & incompoſitum, totum erudivit & informavit ad regulam. In proverbiis ita enituit ut nemo poſt illum amplius. Rex *Eluredus* ſepultus eſt in novo Monaſterio apud *Wintoniam.* Iſte *Eluredus* dedit ad aumentum *Tantoniæ* villam, quæ dicitur *Rinctune* ad opus *Wintonienſis* Eccleſiæ.

Edwardus filius *Eluredi* Rex *Angliæ.* Hujus 901.
filia fuit ſancta *Edburga*, cujus ſacrum corpus in *Wintonia* requieſcit apud *Nunnemenſtre* ſine fallacia, licet Monachi de *Malverna* ſe falſò jactitent illud habere. Tres filios habuit, ſucceſſores Reges, *Ethelſtanum*, *Edmundum* & *Edredum.* Iſte dedit Eccleſiæ *Wintonienſi* iiij. Maneria, ſcilicet, *Huſſeburnam*, Witchurche, *Owertonam* & unam *Stokam*, dedit & novo Monaſterio, quod pater ſuus erexit in *Wintonia*, prædia multa, in quo quieſcit humatus.

Ethelſtanus filius *Edwardi* Rex *Angliæ.* Iſte 924.
unum regem *Scottorum*, & v. Reges *Dacorum*, & xij. Comites cum copiis ſuis uno certamine uita privavit. Iſte tamen pacem fecit teneri in *Anglia*, quod torques aureus ſi exponeretur in compito citius ibi putreſceret quam furto tolleretur. Iſte dedit *VVintonienſi* Eccleſiæ caput ſancti *Juſti* Martyris & tria Maneria, ſcilicet, Chilbeldintun, Ebedford & *Eiſmereſworthiam.* Monaſterio etiam *Malmeſberiæ* multa contulit in quo humatus fuit.

Wintonienſis eccleſiæ cath:
facies auſtralis.
Quo corpore ſublato
Poſteris Vmbra maneat
Impenſis
Thomæ Beaumont Ar: de
Staughton Grange in Co: Leic:
Ric: Newcourt delin:
D King ſculp:

fuit. Cujus corpus, pia præſumptione fratrum ejuſdem loci, de terra levatum & in feretro eſt reconditum.

946. *Edredus* frater *Edmundi* Rex *Angliæ*. Iſte præ omnibus anteceſſoribus ſuis Deum timuit, & ideo omni qua voluit ſorte beatus erat. Pacem voluit & pacem habuit. Tantam illi Deus gloriam contulerat ut cum nullum hominum ſuorum terreret, ab omnibus ſolo amore timeretur. Iſte ad extrema veniens, ſanctum *Dunſtanum* Abbatem *Glaſtoniæ* mandavit adeſſe. Ad quem vir Dei properans audivit vocem de cœlo dicentem ſibi in eundo. *Rex* Edredus *modo migravit ad Dominum.* Jumentum cui *Dunſtanus* inſidebat ad hanc vocem cecidit exanimatum, corpus ejus in *VVintonienſi* Eccleſia ſepultum eſt, cui adhuc vivens duo maneria dudum amiſſa reſtituerat, ſcilicet *Duntonam* & *Heſſeburnam*.

959. *Edgarus* frater *Edvii* filius *Edmundi* Rex *Angliæ*. Sicut eadem terra malas herbas & bonas nutrit, et urticæ proxima ſæpe roſa eſt, ſic ex uno patre *Edmundo* duo filii *Edwius* peſſimus & *Edgarus* optimus proceſſerunt. In ortu *Edgari* ſanctus *Dunſtanus* angelicam vocem audivit in hæc verba, *Pax Angliæ non deerit quamdiu puer iſte regnaverit.* Non fuit in *Anglia* monaſterium ſive Eccleſia cujus non emendaret cultum vel ædificia. In *VVintonienſi* Eccleſia & *Novo Monaſterio* quod nunc ab eventu dicitur de *Hida*, monachos poſuit loco clericorum, quia clerici illi nomine tenus canonici, frequentationem chori, labores vigiliarum & miniſterium altaris vicariis ſuis utrunque ſuſtentatis relinquentes, & ab Eccleſiæ conſpectu, ne dicam Dei, plerumque abſentes ſeptennio, quicquid de præbendis percipiebant locis & modis ſibi placitis abſumebant. Nuda fuit Eccleſia intus & extra quia vicarii non habebant unde eam veſtirent & tegerent, nec præbendarii, qui perſonæ dicebantur, talibus poterant intendere: vix inveniretur unus & is ſorte coactus qui vel pauperem pallam aut calicem quinque ſolidorum conferret altari. Rex *Edgarus* iſta conſiderans & dolens tam divites eleemoſynas collatas Eccleſiæ, non in Eccleſia, non in miniſtris Eccleſiæ, non in pauperibus expendi, mandavit Traſonibus & ſæpe conſuluit, per Epiſcopum eorum *Æthelwoldum* & per *Dunſtanum* Archiepiſcopum, ut bona Eccleſiæ non ſine cauſa percipientes, in Eccleſia cujus ſe perſonas confitebantur, in propria perſona Deo ſervituri perpetuò facerent ſtationem. Canonicis mandata Regis & monita, ſurda aure tranſeuntibus, & nolentibus ſingulis pro annuo canone mille librarum auri vel per annum eſſe clauſtralibus, Rex inſtans propoſito, & malens per Canonicos quam per aliud genus artioris religionis adminiſtrari negotium, ablatis quibuſdam eorum præbendas, contulit vicariis quos viderat in Eccleſia perſtantes aſſiduò, ſed & illi promoti in perſonatum vicarios ſibi facientes, facti ſunt ſimiles vel vagatiores & ſeculariores prioribus. Rex itaque circa correptionem Canonicorum nichil proficiens poſtquam gejunium fregit in illis, de Eccleſia & de novo monaſterio illos ejiciens, monachos in locis illorum conſtituens, illorum diſperſionem iſtorum congregationem à Papa *Johanne* xiij. ratam haberi meruit & confirmari. Hiis ita factis, Rex *Edgarus Novum Monaſterium* ampliavit poſſeſſionibus, & *VVintonienſi* Eccleſiæ dedit manerium quod dicitur *Awintonia*, & apud *Itinſtokam* x. hidas, & apud *Madanlegam* iij. hidas, & apud *Breodunam* xiij. hidas, & apud *Aderingefeldam* ij. hidas, & apud *Drucan* vij. hidas.

Monaſterium de Hida.

Rex *Edgarus* habuit duos filios *Edwardum* ex legitima ſua Regina, & *Ethelredum* ex relicta *Athelwoldi* Comitis filia. Qui *Athelvoldus Wintonienſi* Eccleſiæ villam quæ **Wilt** dicitur dederat, quem Rex pulcræ uxoris gratia in foreſta de **Werewll** telo tranſfixerat. Nonfuit ille primus nec erit noviſſimus qui doluit aut dolebit ſuæ uxoris pulcritudinem. Vidimus & nos aliquem pro pulcra uxore ſua aliquid pertuliſſe.

Edwardus filius *Edgari* Rex *Angliæ*. Iſtum 975.
caſu à venatione reverſum ut erat in equo, noverca ſua illa *Athelwoldi* Ducis relicta & necis occaſio, inter amplexus & oſcula dato ſitienti poculo per ſatellitem ſica transfodit. Qui cum quantis poterat animæ reliquiis mortis auctricem fugiens & ſonipedem calcaribus vrgens, uno pede lapſus altero tractus, defluente ſanguine, ſe quærentibus ubi mortem exceperat & quo eum equus traxerat dedit indicia. Equus cui inſederat cum ſella cruentata currens ad locum qui dicitur **Edwardeſtowe**, ibi reſtitit, ubi uſque hodie in memoriam martyris eadem ſella ſervatur. Corpus vero occiſi primò apud *Waram*, & poſtea apud *Sefteberi* conditum, multis frequentatum eſt & honoratum miraculis.

Etheldredus frater *Edwardi* martyris Rex 979.
Angliæ. Hujus mater *Elfrida*, tacta tandem dolore cordis intrinſecùs quod Rex *Edwardus* per illam, & Dux *Ethelwoldus* pro illo occubuerant, conſtruxit monaſterium monachorum in *Werewlla*, et ibi mirabiliter pœnitens conſummata eſt.

Rex *Cnutus* dedit *Wintonienſi* Eccleſiæ terram 1035.
trium hidarum quæ vocatur **Hille**, et feretrum ad reliquias ſancti *Birini* magnum et magni, et candelabrum argenteum cum vj. brachiis qualia modò uidemus in Eccleſiis precioſiſſima de auricalco, et ij. ſigna, et in eadem Eccleſia ſepultus eſt.

Hiis temporibus *Emma* Regina morabatur 1040.
Wintoniæ multum familiaris *Elwino Wentanæ*, tunc civitatis Epiſcopo. Omnia in regno potens plurimis referta divitiis, ſolo contenta filio qui regnabat, et ſoli intenta pontifici quem colebat; *Eluredi* caſum ſcire nolebat, et *Edwardo* exuli nichil penitus boni faciebat. Non deerant qui in *Neuſtriam* nunciarent *Edwardo* fratris interitum, *Godwini* maliciam, matris cum Epiſcopo ſuſpectam familiaritatem, Epiſcopum eſſe in cauſa præcipuum, quod mater filiorum ſuorum alterum non fleret, alterum non exhiberet.

Emma Regina, mater *Hardecnuti*, pro anima ejus, dedit *VVintonienſi* Eccleſiæ, plurima ornamenta in auro & argento, in gemmis & ueſtibus precioſis, & duo Maneria, ſcilicet, **Weſtwde** & **Parimparmuſtier**.

Habebat enim Regina illa multa Maneria quæ *Ethelredus* Rex illi in dotem dederat, & *Cnutus*, & *Hardecnutus* Reges, in jus hæreditarium confirmaverant, quibuſcunque vellet aſſignanda locis vel conferenda perſonis.

Rege defuncto, regni Cura, Reginæ aſſenſu, & magnatum Conſilio, Comiti *Godwino* com-

mittitur donec qui dignus eſſet eligeretur in Regem.

EdWardus, filius *Emmæ*, diuturno confuſus exilio & tribus Ducibus conſanguineis ſuis, *Ricardo* & *Ricardo* & *Roberto* jam defunctis, nullum habebat amicum in *Neuſtria*, *VVillielmo* filio *Roberti* Ducis juvenculo, morante cum Rege *Francorum* in *Gallijs*. De matris etiam nichil audens ſperare miſericordia, inter deſperandum, tutius credebat manifeſto ſupplicare inimico, quam fictum amicum ſine cauſa ſollicitare, unde relicta *Neuſtria*, navigans *Angliam*, cum appulſus eſſet in portam *Hamonis*, divertit à matre ſua quæ tunc erat *VVintoniæ*, & ad æmulum ſuum et fratris interfectorem *Godwinum* pertendit *Londonias*. Ubi, matutina cujuſdam hora diei, quæſito ad cubile illius ingreſſus, proſtravit ſe ſolo in modum crucis coram *Godwino* jam vigilante, Cui *GodWinus*. Quis et cujas miſer es et quid hic quæris? Surge ut te inſpiciam. Ad hæc *Edwardus*. Ego (inquid) quidam pauper ſum ſervus tuus ſine meritis meis exul ab adoleſcentia, da michi obſecro capud, et patriam, et fletu multo commendavit orationem. *Godwinus* tunc ſemel ad inſtantiam et flentis et ſupplicantis factus miſericors, cum juramento quod ſemper ſervare ſolebat inviolabile, dixit ei, ſurge, ſurge, ſecurus eſto, *per vultum de Lukes*, non morieris. Quiſquis es fateri non verearis. Et ille, Ego ſum inquid *Edwardus Ethelred*, noviſſimus filiorum. Inveniam oro gratiam in oculis tuis. Cui *Godwinus*. Preveniſti me bono tuo, quod juravi non erit irritum. Ego ero tibi in patrem, et tu eris michi in filium, Jura michi in deum et in animam tuam te filiam meam accepturum in conjugem & me primum ſemper moraturum in regno, et ego dabo tibi regnum *Angliæ*. Juravit, et receptus in oſculum, juſſus eſt præire illum *Wintoniam*, nulli hominum nec ipſi matri ſue ſe notum facere. Venit *EdWardus*, plebeio amictus habitu, *Wintoniam*, quandoque in curia matris, quandoque in domo Epiſcopi comedens, ſed ignotus, affectus eorum ſedulus explorabat. Mandatur à *GodWino* in regione omnes majores Regni ad Reginam convenire *Wintoniæ*, de rege conſtituendo conſilium habiturus.

Secundùm formam mandati venitur *Wintoniam* & convenitur in Eccleſiam Epiſcopalem.

GodWinus juxta Reginam ad lævam ejus reſidens, propter Archiepiſcopos qui tenebant dextram, & ante pedes ſuos *EdWardum* habens velatum faciem, poſt plurimas allegationes protenſa manu capud *Edwardi*, neſciente Regina, myſterium diſcooperuit, & erigens illum coram omnibus ſupra modum ſtupentibus, ecce, inquid, Rex veſter. Iſte eſt *Edwardus* filius hujus *Emmæ* Reginæ & *Ethelred* Regis *Anglorum*.

Hunc ego in Regem eligo, huic ego omnium primus homagium facio. Poſt diſceptationes aliquas conſentitur in electionem, quia etſi aliquibus diſpliceret, nemo tunc temporis, quod *Godwinus* volebat fieri, præſumebat contradicere.

1043. *Edwardus* filius *Ethelredi*, rex *Angliæ*. Iſte ut electus & conſecratus eſt *Wintoniæ*. Iſte accepit in conjugem *Weditham* filiam *GodWini*, ab utroque perpetua virginitate ſervata. *Godwinum* ante omnes homines honorabat, Matrem ſuam nec colebat nec publicè confundebat. De *Neuſtria* accerſivit quoſdam qui ſibi benefecerant exulanti, inter quos & *Robertum* quem priùs Epiſcopum *Londonienſem*, & poſtea fecit Archiepiſcopum *Cantuarienſem*. Hujus Archiepiſcopi crebras ſuggeſtiones Rex *EdWardus* mente revolvens, ad tantum acerbitatis perductus eſt, vir mali neſcius, ut *Godwinum* Comitem, qui illum Regem fecerat, cujus filiam deſponderat de regno conciliis ſuis expelleret, & honores eorum, inimicis eorum tribueret, Matri ſuæ *Emmæ* Reginæ quicquid in hoc mundo poſſederat, uſque ad precium quadrantis auferret, & illam in Abbacia de *VVarewlla* retruſam cum ſumma parcitate faceret exhiberi; *Alwinum VVentanum* Epiſcopum, matris, ut dicebatur, amaſium, omnibus patrimonii ſui prædiis ſpoliatum, extra terminos civitatis *VVentanæ* proferre pedem ſub capitis periculo prohiberet.

Godwinus cum filiis ſuis Regnum egreditur. *AlWino* Epiſcopo ſedes ſua mutatur in carcerem. Regina apud *VVareWllam* cuſtodiæ tradita, ſed minus artam quam filius dictaverat habens cuſtodiam, permiſſa eſt ſcribere omnibus Epiſcopis quos ſibi fidos crediderat & dolores ſuos exponere. Forma ſcriptoli talis erat, *Se de pontificis dedecore plus torqueri & erubeſcere quam de proprio, paratam ſe Dei probare judicio pontificem injuſtè diffamatum nunquam carnem ſuam tetigiſſe, nunquam ſe vel illum contra Regem aliquid egiſſe vel agere voluiſſe. Accederent ad Regem Epiſcopi; & intercederent pro coepiſcopo, inducerent modis omnibus illum, ut matris pro ſe & epiſcopo, purgationem reciperet. Bonam conſcientiam publicè impetitam de crimine non debere niſi publica ſatisfactione purgari. Placere ſibi candentis ferri examen. Tantum apponant ut Rex jubeat examen fieri in eccleſia ſancti* Swithuni Wintoniæ, *ſecuram ſe eſſe de ſancti ſuffragio pro conſcientiæ teſtimonio. Si in exequendo negotio moram fecerint ſe morituram, ne paupertas ſua videatur diutius, quia*

Nil habet infælix paupertas durius in ſe
Quam quod ridiculos homines facit.

Regem filium ſuum ſi plus eligat nec convictam nec confeſſam matrem punire quam purgationem ejus admittere, ab omnibus hominibus infamandum

Omne etenim vicium tanto conſpectius in ſe
Crimen habet, quanto qui peccat major habetur.

Filius matrem perſequitur, Rex Reginam qui & manum miſit in Chriſtum Domini.

Singuli Epiſcoporum ad quos Regina ſcripſerat, reſcriptis ſe invicem conſulerunt, & die condicto convenientes ad Regem, convenerunt eum ſuper querelis ſuæ matris & precibus.

Rex *EdWardus* ut erat miræ ſimplicitatis & innocentiæ qui nichil umquam egit perperàm niſi ex alterius ſuggeſtione, allegationibus Epiſcoporum ſe ſuſtinuiſſet facillimè ſuperari, & quicquid in matrem aut Epiſcopum falſa ſeductus credulitate crudelitatis admiſerat, non ſolum ſine recipienda ſatisfactione purgatoria temperaſſet, immo ipſe veniam petiturus ad arbitrium Epiſcoporum de præſumptione ſatisfeciſſet, niſi *Robertus* Archiepiſcopus quem Rex adſciverat obſtitiſſet. Tanti fuit homo ille in oculis Regis ut ſi diceret nigram cornicem eſſe candidam, Rex citiùs ori illius quam oculis ſuis crederet. Conſummatum

fuiſſet ipſa die negotium ad honorem matris & filii, niſi cum aſſiſterent filii Dei coram Domino, affuiſſet inter illos etiam ille Satan.

Robertus Archiepiſcopus non rogatus partis ſe fortioris faciens advocatum, talibus coëpiſcoporum induſtriam illudere conatus eſt, & avertere mentem Regis à matre.

Conveniſtis fratres Dominum meum Regem pro matre ſua fera non fœmina, & ut vobis parcam, non veſtris ſed illius verbis retorquetis crimen matris in filium.

En ſcelus ecce Jovem placidum nimis hanc nimis auſam
Quæ ſceleris tractat coram Jove de Jove cauſam.

Auſa eſt impudentiſſima mulierum, in Regem minas diffamationis evomere, & illum frequentatorem ſuum qui ſcit ſimilare ſanctitatem, qui de virtute locutus clunem agitat, illum cujus ad effigiem non tantum in egere fas eſt, ut Regem reum ſacrilegii faceret auſa eſt Chriſtum Domini nominare. Notate maliciam mulieris, ad hoc tantum Edwinum *ſuum Chriſtum Domini nominavit, ut Rex qui manum miſit in illum pro ſacrilegio plecteretur. Sed accedamus ad cauſam. Fœmina vult purgare pontificem, & quis purgabit eam quæ dicitur conſenſiſſe in necem filii ſui* Eluredi *& procuraſſe venenum* Edwardi? *ſed eſto quod autoritatem habeat ſupra ſexus conditionem quia Regina eſt, ſi vultis ut conſentiam in inauditam à ſeculis purgationem, & vos conſentietis ut ego diſponam genus examinis, quod ſi penitus illæſa pertulerit, me in Deum & Regem reum condempnabitis, honore privandum, & purgatis honores priſtinos reſtituetis. Totam culpam Regis quam nullam eſſe præſumo in me recipio. Non vos ſuſpendam diutiùs. Fœmina illa infamis pro ſe ipſa iv. pro Epiſcopo v. ſcilicet ix. continuos paſſus ſuper ix. ignitos vomeres faciat nudatis pedibus. Si titubaverit, ſi ſingulos vomeres pleno pede non preſſerit, ſi quantulumcumque læſa fuerit, ſententia proferatur in mœcum & fornicariam, uterque religionis artiſſimæ perpetuo clauſtri recludatur in carcerem. Noveritis etiam quod plus de indulgentia quam de rigore procedit ſententia quæ non dicam decernit ſed ſuſtinet pedali examine crimen capitale purgari.*

Placere videbatur & Regi & Epiſcopis quod Archiepiſcopus decreverat, & die nominato ſtatuitur convenire *VVintoniam*.

Ad Reginam refertur ſententia, quæ non minus inde turbata eſt quam ſi vocaretur ad nuptias. Reginam taliter examinandam præconatur fama per Regnum, tantuſque populorum fit concurſus ad civitatem *VVentanam*, quod nunquam antea illic una die tot viſi ſunt homines conveniſſe.

Regina de mandato Regis reducta eſt *VVintoniam* de *VVarewlla*, & tota nocte proxima præcedente diem agonis ſui pervigilavit ad ſepulchrum ſancti *Swithuni*. Non eſt opus ut dicam quod toto corde oraverit, quod parum nocte illa dormierit, quot vota fecerit ut in tanto mereretur ſalvari diſcrimine. Et tamen dormire nolens dormitavit paululum, & vidit beatum *Swithunum* ſibi aſſiſtentem & hæc audivit dicentem ſibi. *Conſtans eſto filia. Ego ſum* Swithunus *quem invocas: ego tecũ ſum ne paveas. Confundentur qui te perſequuntur quia cum tranſieris per ignẽ flamma non nocebit te. Tu autem remittes hanc noxam filio tuo.*

Die facto, convenit ad Eccleſiam clerus & populus, & Rex ipſe ſedebat pro tribunali, Regina producitur ante filium, & an velit proſequi quod promiſerat convenitur; quæ,

Reſpondere parat meruitque ſilentia vultus
Poſtquam fœmineo rediit mens mota ſtupore
Gratia verborum tenero diſtillat ab ore.

Domini (inquid) & fili. Ego illa Emma *quæ te genui, pro te de tuis impetita de crimine in te &* Eluredum *filios meos, & de conſenſu turpitudinis & proditionis cum hujus ſedis epiſcopo, invoco hodie Deum teſtem in corpus meum ut peream ſi quid horum quæ michi impoſita ſunt vel mente commiſerim.*

In pavimento Eccleſiæ ſcopato ix. vomeres, igne candentes, ponuntur in ordine. Quibus breviter benedictis, ſubtrahuntur Reginæ calcei & poſito peplo & rejecto clamine, ſuccincta à duobus hinc inde Epiſcopis ducebatur ad tormentum. Flebant qui eam ducebant Epiſcopi, & qui multo plus timebant quam illa, animabant illam ut non timeret. Fit per Eccleſiam fletus intolerabilis, & fuit omnium vox una dicentium ſancte *Swithune* ſancte *Swithune* tu illam adjuva, ſi interim reboaſſent tonitrua non audirentur in populo, tantis viribus, tantis vocibus clamabatur in cœlum ut ſanctus *Swithunus* vel tunc vel numquam feſtinanter accurreret. Deus inde patitur & ſervus ſuus *Swithunus* extrahitur violenter è cœlo. Regina ſine clamore hanc in eundo faciebat orationem.

Deus qui liberaſti Suſannam *de ſenibus iniquis, qui liberaſti tres pueros de camino ignis, tu de incendio michi parato, per merita ſancti* Swithuni, *me liberare digneris.*

Videte miraculum. Epiſcopis pedes illius dirigentibus ſuper novem vomeres ix. paſſus faciens, & ſingulos eorum totius corporis pleno premens pondere, ſic omnes ſupergreſſa vomeres nec ferrum vidit nec ſenſit incendium. Unde & dixit Epiſcopis. Nunquid quod maximè petieram non optinebo? Quare me ducitis extra Eccleſiam quæ in Eccleſia deberem examinari. Erat enim procedens ulterius, & nondum ſciebat quod conſummaſſet examen. Ad quod Epiſcopi ſicut ſingultiendo poterant reſponderunt. Domina noſtra reſpice, jam feciſti, jam res facta eſt quam faciendam exiſtimas. Reſpexit, & aperti ſunt oculi ejus, & tunc primo vidit ferrum & intellexit miraculum. Ducite me inquid ad filium meum ut videat pedes meos, & ſciat quia nichil mali paſſa ſum. Reverſi Epiſcopi cum Regina invenerunt illum operto capite proſtratum in terra, jamque ei præ miſeratione verba defecerant quia erumpebant uberius lacrimæ & non poterat ſe continere.

Qui cum elevatus rem cognoviſſet ex integro, procidit ille ſanctiſſimus ad pedes matris dicens, *Mater peccavi in cœlum & in te, jam non ſum dignus vocari filius tuus.* Ad quem mater. Vocetur ad te *Elwinus* Epiſcopus, & cum illi ſatisfeceris de me citiùs veniam conſequêris. Vocato ad Regem Epiſcopo qui non ſederat in ordine Epiſcoporum, Rex veniam cum lacrimis poſtulat & meretur, & virgis cæſus à ſingulis Epiſcoporum, & per manum flentis matris tres ictus accepit. Et ſic datis oſculis & receptis Rex illos in gratiam

& illi Regem in venerationem receperunt. Et redditum eſt Reginæ & Epiſcopo quicquid illis ſublatum fuerat.

Declamatus eſt, jubente Rege, in Eccleſia & in atrio exterius per plorantes populos modus & ordo miraculi. Et converſus eſt tam ſubitò fletus illorum in riſum, quod ſimul videres illos ridentes & flentes.

Regina *Emma* donata omnibus maneriis dotis ſuæ quæ illi priores Reges confirmaverant, non eſt oblita liberatoris ſui. Deditque ipſa die S. *Swithuno* in oblationem pro ix. vomeribus ix. maneria.

Elwinus Epiſcopus de ſuo patrimonio dedit ſancto *Swithuno* alia novem maneria.

Rex ipſe *Edwardus* donationes Reginæ & Epiſcopi ratas habuit, & confirmavit, & inſuper, de ſuo dominico, dedit ſancto *Swithuno* duo maneria ſcilicet **Meones** & **Portlande** & terram v. hidarum quæ vocatur **Wrockeſhale.**

A. D. 1047. *Elwinus* Epiſcopus mortuus eſt, & *Stigandus*, illi ſucceſſit, qui de donis *Emmæ* Reginæ condidit magnam crucem cum duabus imaginibus, ſcilicet *Mariæ* & *Johannis*, & illas cum trabe veſtitas auro & argento copioſè dedit *VVintonienſi* Eccleſiæ.

1052. *Emma* Regina migravit à ſæculo, & ſepulta eſt in Eccleſia ſancti *Swithuni VVintoniæ.*

1053. *Githa* uxor *Godwini* fæmina multas habens facultates, pro anima ejus, multis Eccleſiis, in elemoſyna multa contulit, & *Wintonenſi* Eccleſiæ dedit duo maneria, ſcilicet *Bleodonam* & *Craukumbam*, & ornamenta diverſi generis.

1079. *VValkelinus* Epiſcopus à fundamentis *VVintonienſem* cæpit reædificare Eccleſiam.

1086. Fertur Regem conceſſiſſe Epiſcopo *VValkelino*, ad perficiendam eccleſiam quam inchoaverat *VVintoniæ*, tantum lignorum de **Hanepinges,** quantum iij. diebus & noctibus per carpentarios adquirere poterat. Carpentariis igitur innumerabilibus congregatis, totum nemus in præfixo termino, ſolo dejectum eſt, & ad *VVintoniam* deductum. Poſt hæc venit Rex, per **Hancpinges,** & poſtquam reſpexit illuc, admirans, quaſi in extaſi factus, *Nunquid faſcinatus ſum aut amens effectus, ubi* (inquid) *ſum? Nonne hic juxta* Wintoniam *nemus habui valdè delectabile?* Agnita denique re geſta in furorem verſus eſt. *VValkelinus* itaque, ſumpta circa ſe vetuſta capa, impetravit ab hoſtiariis Regis ingreſſum uſque in Regis cameram. Ad pedes autem ejus procidit, Domine, in quid, novi quod multos habeas clericos & capellanos promovendos, & ob hoc contra me quæris occaſionem. Accipe ergo ſi placet quem michi dediſti epiſcopatum, Reſervato michi cum amicitia tua officium quod dudum in capella tua habui. Quid multa? Poſtremo Rex. *Certè (in quid)* Walkeline, *ego nimis prodigus largitor, & tu nimis avidus extitiſti acceptor.* Pacificatus itaque Regi cum amoris redintegratione ad Epiſcopatum ſuum rediit.

Autographum penes Decanum & capitulum *Wintoniæ.* 1640.

✠ C*UM præſentis vitæ ſeries mutabilium varietur diſcurſu, & præterita oblivione tradantur, niſi literarum apicibus elucubrata poſteris clareſcunt. Ego* Eaduueardus, *divina largiente clementia* Angul-Saxonum Rex, *tempore quo diuceſim* Uuentanæ *Eccleſiæ in duas diviſi parrochias, obnixè rogatus fui à* Hitheſtano, *quem tunc prædictæ Eccleſiæ epiſcopum conſtitueram, ut novarum aſtipulatione literarum S. Eccleſiæ teſtamenta, uti olim ab anteceſſoribus meis* Cynegiſlo, *atque* Ernewalho, *multiſque eorum ſucceſſoribus devotè tradita, atque reſtaurata fuerant confirmans, renovarem, ob æternæ beatitudinis præmium, & proſperum hujus vitæ excurſum. Terram quæ undique adjacet civitati, quæ in exordio Chriſtianæ Religionis* Birino *venerabili epiſcopo, prædicante beato* Petro, *ejuſque co-Apoſtolo* Paulo *conceſſa fuerat, conſilio optimatum meorum uſus cum territoriis, antiquis cartulis inſertis, C. videlicet manſas, licet ſpecioſior ab incolis æſtimari valeat, ita quod in ipſius terræ quantitate quod Epiſcopo aratur, & quod Coloni inhabitant, pro uno tantummodò caſſato reputetur qui* **Ciltancumb**, *ab hujus patriæ peritis vocatur, avos, atavos, proavos, atavoſque ſpiritus ſancti igne ſuccenſos devotiſſimè imitans itidem corroborando æterna largior hæreditate. Quamobrem tam ego ſceptra* Anglorum *patrio more regens, quam* Plegmund *Dorobernenſis eccleſiæ Archiepiſcopus, cæterique utriuſque ordinis ſufraganei quorum inferius vocabula litterarum notulis deſignantur. In nomine almæ Trinitatis, atque individuæ unitatis præcipimus tam* Hitheſtano *ejuſdem* Uuentanæ *ſedis Epiſcopo, quam cunctis ejus ſucceſſoribus, ut nulli ſecularium militũ nec ipſum rus, nec aliud quodlibet ad eccleſiam Dei pertinens, pro munere quolibet dare præſumant. Seculares igitur epiſcoporum ditione ſubjecti intra ambitum hujus ſpacioſæ telluris, diverſis in villis degentes, cenſum Epiſcopali ſedi perſolvant, & expedicionem, pontis, arciſvè reſtaurationem, dum neceſſitas incubuerit, incuntanter peragant, Et has C. manſas omni obſequio defendant, ita ut* **Ciltancumb** *cum ſuis appendiciis pro una tantummodo manſa, ut olim conſtitutum fuerat, reputetur. Moderno tempore ut antiquitùs conſtitutum fuerat,* **Hnut-Scillinge,** *&* **Ceolboldintun,** *in quantitate horum C. caſſatorum, perſiſtant. Hoc quoque in nomine almæ* Trinitatis, *& individuæ unitatis obnixè flagitamus, & beati* Petri *Apoſtolorum principis auctoritate præcipimus; ut rura quæ ab anteceſſoribus ſuis maximè* Adenewlfo, *ad animæ ſuæ periculum diverſis ſecularium perſonis accommodata fuerant, dum oportunum fuerit, ſtatuto à prædeceſſoribus epiſcopis tempore, ſine ullo controverſionis obſtaculo in qualicunque ſint provincia vel epiſcopatu,* Uventanæ *cathedræ reſtituantur. Si autem reditum accelerare voluerit eorum, in ipſius conſiſtat arbitrio, præcipuè dum beatæ memoriæ* Theodorus *hoc olim interdixerat nefas, ne ſcilicet epiſcoporum quiſpiam Chriſto collatam à catholicis poſſeſſionem pro quolibet munere temerarium dare vel accommodare præſumeret, præſumentem equidem Anathematis vinculo irretitum Sinodali damnavit concilio, & tam inlicitum ac inconveniens datum, ſucceſſores nullatenus ſtare permitterent juſſit, ne pravo anteceſſorum conſilio ſucceſſores ad hanc deducerentur inopiam ut Chriſti pauperibus quid erogarent non haberent. C. manſæ in* **Duntun** *& in* **Eblesburnan** *quas mihi præfatus accommodavit epiſcopus. Et lxx. in* **Beaddingtune** *quas mihi* Denuulf *accommodaverat præſul, ſi hoc illi placuerit, ut his, vita comite, fruari, poſt obitum meum* Uventanæ *eccleſiæ li-*

liberè

bere reſtituantur, noſtris ſalubribus obtemperantes præceptis præſenti proſperitate, & futura beatitudine jocundi perfruantur. Si autem temerarium quiſpiam nefas ſuperius interdictum ullo modo præſumerit, Anathema ſit, & auctoritate beati Petri *Apoſtolorum principis* Paulique, *quorum ſub almæ* Trinitatis *poſſeſſio eſt, quod à nobis modo renovatur damnatus intereat, niſi cum ejulatu magno ꝗd. contra noſtrum decretū minuendo præſumens abſtulit, pænitendo ante obitū ſuum ſatisfaciens reſtituerit.*

Hæc Cartula ſcripta eſt anno dominicæ incarnationis DCCCCVIII. Indict. xij. His limitibus hoc rus undique circundatur, & intra ambitum ſuum multas villas complectitur, quarum nomina incolis liquidò clareſcunt. **Hnutſcillinc** *tamen &* **Ceolboldington,** *quia* **Edue** *villæ contiguæ non ſunt, C. manentium quantitatem perficientes, indumentis cleri deſervientes, non his limitibus ſed propriis & ratis terminis ambiuntur.*

✠ Æreſt on icenan æt Brombrigce up ⁊ lang weges to hlidegeate Ðanon on lang slades to Beamstede ꝥ behagan to Searneglesforda ꝥ up beswedelinge to Sugebroce ðæt forð be mearce to Culesfelda forð begehrihtum gemæte to Stodletege swa to ticnesfelda. ꝥ to mearcdene swa to tæppeleage swa forð to Scipleage ꝥ to bradan ersce swa to þære ealdan cwalmstowa ꝥ forþ be deopan delle ꝥ be trawe leainga mearce to Bacegeate forð be mearce to ðe mæaldan walde swa norð ⁊ east to hearpaðe abe hearpaðe to heaford Stoccum swa be hide burninga ge mære on icenan ꝥ up be streame ꝥ swa wið easton wordige Ðanon be rihtre mearce to ðæm gemær ðornan. ꝥ to þære readan rode swa forð be ealdormonnes mearce a be mearce ꝥ hit cimð on icenan up be streame to alresforda þonan on ticceburnan. up ⁊ lang burnan to hearpaðe swa to tyrngeate wiðinnanða æwisc to Sceapwican ꝥ be riht gemære to ellenforda swa to Bradandene. ꝥ to Meoluccumbe swa to Meolen beorge ⁊ lang weges to wealt hæminga mearce be suhton gæmere to hige leage ꝥ to Clænefelda swa on aredene forð be hagan on sceatte leage. ꝥ forð on icenan be norðan Stanforde. swa mid streame ðæt hit cymð eft on Brombricge.

Latinè redditum.

Inprimis ad *Icenam* (fluvium ſc. ſic dictum) apud *Brombrigam* [a] (ſcilicet) ſurſum (vel, aſcendendo) per longitudinem viæ (vel, longâ viâ) ad *Hlidegeatam* [b]: inde per longitud. vallis ad *Bramſtedam* [c]: inde per ſepem ad *Searneglesfordam* (vadum ſc. ſic dictum) inde ſurſum per *Swethilingam* [d] ad *Sugebrocam* [e]: inde prorſum per ſignum (vel, limitem) ad *Culesfeldam* (agrum ſc. ſic dictum) pergendo rectâ lineâ ad *Stodlegam* [f]: ita ad *Ticnesfeldam* [g]: inde ad *Mearcedenum* [h]: ita ad *Tæppelegam* (campum ſic dicitur:) ita prorſum (vel, pergendo) ad *Sciplegam* [i]: inde ad patulum veprem: ita ad veterem patibuli (vel, morte plectendorum) locum: inde prorſum per profundam vallem: inde per ligneum terminum ad *Bacegeatam* (portam ſc. vel viam ſic dictam:) pergendo per terminum ad vetus ovile: ita boream & orientem verſus, ad *Hearpatham* [k]: per *Hearpatham* ad alti vadi ſtipitem: ita per *Hithenſis* amnis terminum ad *Icenam*: inde ſurſum per flumen: inde ita ad orientem *Wordigæ* [l]: inde per rectum terminum ad ſpinam terminalem: inde ad crucem rubeam: ita pergendo per Comitis terminum: a termino uſque dum ventum fuerit ad *Icenam*, ſurſum per flumen ad *Alresfordam* [m]: inde ad *Ticceburnam*(hodie *Tichbourne* i.e. hædorum amnem:) ſurſum per longitudinem amnis ad *Hearpatham*: ita ad diverticulum intra ðа æwiſc ad *SceapWicam* [n]: inde recto termino ad *Ellenfordam* [o]: ita ad *Bradandenam* [p]: inde ad *Meoluccumbam* [q]: ita ad farinariam collem per longitudinem viæ ad *Wealthamenſium* (i.e. ſylvicolarum) terminum, ad auſtrum termini ad *Higeleam* [r]: inde ad *Clænifeldam* [s]: ita ad *Aredenam* [t]: pergendo per ſepem ad *Sceatlegam* [u]: inde pergendo ad *Icenam* ad aquilonem *Stanfordæ* [x]: ita cum flumine (vel, per fluvium) donec ventum fuerit iterum ad *Brombrigam*.

a Celebrem pontem. b Pſeudothyrum. c Arbuſtū d Veſtigiū vel tractum. e Suum amnem. f Equorum emiſſarior. campum. g Hædorū campum. h Vallem terminalē. i Ovium campum.

k Altiorem ſemitam. l Prædii vel curtis. m Alnetū vadum. n Ovium vicum. o Præceps vadum. p Amplam vallem. q Vallem lacteam. r Fœni campum. s Puteum vel planū campum. t Vallem contractam u Campum angularum x Vadi lapidei.

✠ Ego *EadWeard* Rex, hanc reſtaurationem à me renovatam ſignum ſanctæ Crucis, propria manu ſcribendo, firmavi.

✠ Ego *Plegmund* Archiepiſc. mellifluam donationem præfati Regis ſubſcripſi cum ſignaculo ſanctæ Crucis.

✠ Ego *Frithestan* epiſc. cum conſilio ejuſdem Regis corroboravi atque connexi cum triumpho Regis æterni.

✠ Ego *Wulfſige* epiſc. conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Wighelm* epiſc. conſenſi & ſubſc.
✠ Ego *Ceolmund* epiſc. conſenſi & ſubſc.
✠ Ego *Æthelweard* frater Regis. ✠ Ego *Æthelſtan* filius Regis. ✠ Ego *Ælfweard* filius Regis. ✠ Ego *Ordlaf* Dux. ✠ Ego *Oſred* Dux. ✠ Ego *Beorhtulf* Dux. ✠ Ego *Ordgar* Dux. ✠ Ego *Heahferth* Dux.

✠ Ego *Werulf* Presbiter. ✠ Ego *Æthelſtan* Presbiter. ✠ Ego *Beornſtan* Presbiter. ✠ Ego *Ealhſtan* Presbiter.

✠ *Deormund* Miniſter. ✠ *Wihtbrord* Miniſter. ✠ *Odda* Miniſter. ✠ *Ælfwold* Miniſter. ✠ *Ælfred* Miniſter. ✠ *Athulf* Miniſter. ✠ *Æthelferth* Miniſter. ✠ *Ælfric* Miniſter. ✠ *Wulfhelm* Miniſter. ✠ *Uffa* Miniſter. ✠ *Ælfſtan* Miniſter. ✠ *Ælfred* Miniſter. ✠ *Ælſtan* Miniſter. ✠ *Ælſtan* Miniſter. ✠ *Wulfhere* Miniſter. ✠ *Athulf* Miniſter. ✠ *Wulfhun* Miniſter. ✠ *Wullaf* Miniſter.

Ælred. Æthelnod. Ælfric.

Ex vetuſto exemplari penes *Thomam* dominum *Brudwell* an 165[illegible]

ANnuente Dei Patris ineffabili humana, proh dolor, clementia qua filium ſuum redemptorem noſtrū huic mundo deſtinare dignatus, qui qd. mortiferi vetus per venenata contulerat arma virgine ſatis integerrima divino refertus ſupplimento ut pax nova mundi deterſit, pro cujus inenarrabilis gloriæ recordatione. Ego *Eadgar* Rex *Anglorum* aliarumque gentium in circuitu perſiſtencium, Deo & ſancto *Petro* Monachiſque veteris Cœnobii *Wentanæ* civitatis, quandam telluris particulam, quinque videlicet manſas cum quindecim hidis & quindecim carucis terræ, cum octodecim ſervis, & ſexdecim villanis, & decem bordis, cum ſexaginta acris prati & paſtura, unius leuci

us leuci & dimidia longitudine, & dimidia leuci latitudine, ubi à ruricolis **Bledone** nuncupatur, in perpetuam poſſeſſionem donando donavi, ut habeant & poſſideant benè honorificè in æternam hæreditatem, & inde prout voluerint liberè diſponant, & habeant ibidem omni die lunæ liberum mercatum. Sic autem prædictum rus liberum ab omni mundiali obſtaculo cum omnibus ad ſe pertinentibus, campis, paſcuis, pratis, ſilvis, mercatis, & quibuſcunque rebus aliis, hæc dedi dictis Monachis in puram & perpetuam elemoſynam. Si quis igitur hanc noſtram donationem in aliud quam conſtituimus transferre voluerit, privatus conſortio ſanctæ Dei Eccleſiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum *Juda* Chriſti proditore, ejuſque complicibus puniatur, ſi non ſatisfactione Deo favente emendaverit. Hiis metis præfatum rus hinc inde giratur. Primò à **Welpul**, de **Welpul** uſque *la drove*, de *la drove* uſque **Chykewell**, de **Chekewell** uſque **Smalelynch**, de **Smalelynch** uſque **Aſſchewell**, de **Aſſchewell** uſque **Elmededich**, de **Elmededich** uſque **Solemereſweſtſnok**, de **Solemereſweſtnok** uſque **Horchyrne**, de **Horchyrne** uſque **Stretfold**, de **Stretfold** uſque **Boylelane**, de **Boylelane** uſque **Beggareſthorne**, de **Beggareſthorne** uſque **Stokedene**, de **Stokedene** uſque **Cherchſtede**, de **Cherchſtede** uſque **Trendelye**, de **Trendelye** uſque **Wroſtlamwell**, de **Wroſtlamwell** uſque **Geyneſthorne**, de **Geyneſthorne** uſque **Wargrode**, de **Wargrode** uſque **Loranwode-warztreen**, de **Loranwode-warztreen** uſque **Wyteclane**, de **Wyteclane** uſque **Waterbergh**, de **Waterbergh** uſque **Wykeſtone**, de **Wykeſtone** uſque **Schuppulladdeſwell**, de **Scuppulladeſwell** uſque **Taddeſchakeſwell**, de **Taddeſchakeſwell** uſque **Mereſpull**, de **Mereſpull** uſque **Middcareneſtreem**, de **Middcareneſtreem** uſque **Welpull**.

An. Dominicæ Incarnationis DCCCCLXXV. ſcripta eſt hæc Carta. Hiis teſtibus conſentientibus quorum inferiùs nomina caraxantur.

✠ Ego *Eadgar* Rex, præfatam donationem conceſſi. ✠ Ego *Dunſtan Dorobornenſis* eccleſiæ Archiepiſcopus conſignavi. ✠ Ego *Æthelwold* epiſcopus confirmavi. ✠ Ego *Ælſwold* epiſcopus corroboravi. ✠ Ego *Elſtan* epiſcopus conſolidavi. ✠ Ego *Oſgar* Abbas. ✠ Ego *Ethelgar* Abbas. ✠ Ego *Elfric* Abbas. ✠ Ego *Elſhere* Dux. ✠ Ego *Ethelwine* Dux. ✠ Ego *Wirhmod* Dux. ✠ Ego *Ethelweard* Miniſter. ✠ Ego *Elfrige* Miniſter. ✠ Ego *Elſwald* Miniſter.

CY RO GRA PHUM

E. ✠ R.

Ex hiſtoria de primis fundatoribus *Abendonienſis* Cœnobii in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Claudii* B. 6] fol 85.a.

Sanctus Ædelwoldus *factus eſt Epiſcopus ab* Ædgaro *Rege*.

INterea dum vir Dei *Æthelwoldi* Abbatis vita & Deo acceptabilem & hominibus prædicabilem indies ſe exhiberet, à prædicto Rege *Eadgaro* eligitur *Wintonienſi* urbi antiſtes, Anno à dominica incarnatione DCCCCLXIII. Hujus vice *Abbendoniæ* Abbas conſtituitur *Oſgarus*, ejuſdem Eccleſiæ Monachus; Et quanquam patriarchatum conſcenderit Præſulatus, non tamen à Monachicæ jugo Diſciplinæ aliquatenus ſe relaxavit, unde Clerici qui tunc temporis apud illius Epiſcopatus ſedem in Eccleſia convivere canonicè debuerant, religionis rigorem in ſuo præſule negligentes, loco cedere, quam diſtrictius vivere maluerunt. Qua propter prædicti Regis & beati *Dunſtani*, tunc Archiepiſcopi, conſiliis & auctoritate, eos expulit, Monachoſque de *Abbendonia* intromiſit illuc, qui uſque hodie Deo regulariter in eadem Eccleſia deſerviunt. Similiter & de Eccleſia ubi Abbatia eſt in eadem Civitate fecit. Nam in ea Monachos & Abbatem eis, primus ipſe inſtituit. Siquidem & apud *orientales Anglos* in Inſula *Helienſi* unum; In loco vero qui *Burch* appellatur aliud; & apud *Cerneium* tertium Monaſteria Cœnobitarum conſtituit. Quæ cuncta ex *Abbendonienſium* ſumpſere collegio cultum & fundamina, ubi pietatis juſtitiæque cultor ille vineam plantaverat tam fertilem; de qua per loca plurima tot propagines propagaret. Sed quia Eccleſiam *Abbendunenſem* ante ſuſceptum Epiſcopatum dedicandam reliquerat; poſt ſui conſecrationem & ipſam, una cum beato *Dunſtano* & aliis nonnullis coëpiſcopis ſuis, in honorem Dei genetricis conſecravit: Die quinto Kalendarum *Januariarum*.

DUNELMENSE

Cœnobium.

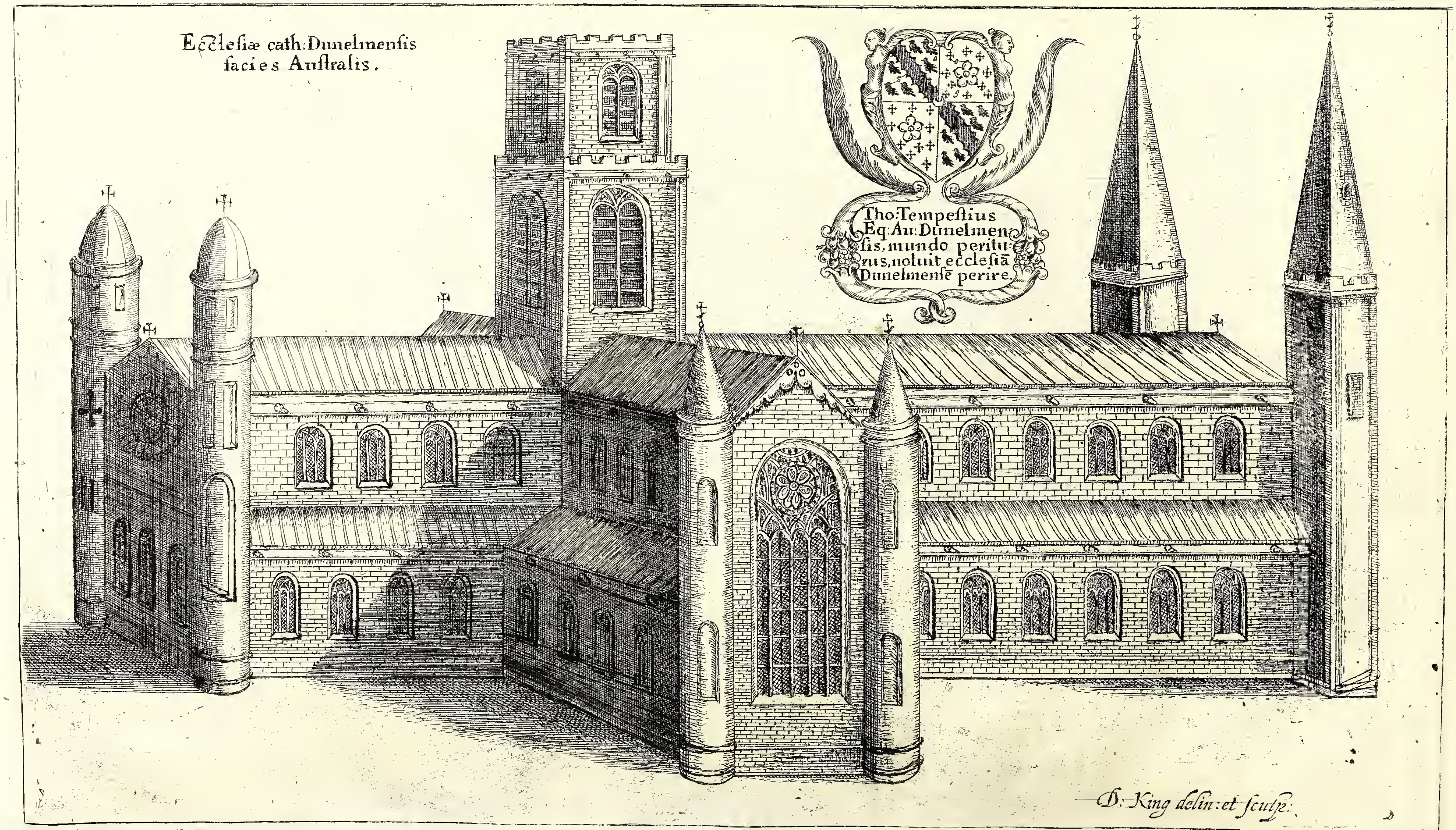
Ex Hiſtoria *Dunelmenſis* Eccleſiæ in bibliothec. *Bodleiana* inter codices *Cant.* [L. 53.] fol. 18. a.

ANNO dominicæ incarnationis DCxxxv. qui eſt adventus *Anglorū* in *Brittaniam* lxxxviij. adventus verò ſancti *Auguſtini* xxxix. piiſſimus Rex *Oſwaldus*, ſecundo Imperii ſui anno, veniente ad ſe *Aydano*, ſedem Epiſcopalem in Inſula *Lindisfarnenſi* conſtituit, ubi & ipſe antiſtes, jubente & ſuffragante, & cooperante Rege, monachorum qui ſecum venerant habitationem inſtituit (&c.)

Ex Chronicis *Dunelm.* Eccleſiæ in bibliothec. *Bodleiana* [H. 76.] fol. 3. b.

Iſte igitur Reverendiſſimus Epiſcopus, inter cætera doctrinæ ſacræ, operum illuſtrium inſignia præconia, etiam xij. pueros de natione *Anglorum* in Chriſto erudiendos, primo ſui Epiſcopatus tempore ſuſcepit, ex quibus unus extitit *Eata* poſtea *Lindisfarnenſis* Epiſcopus.

Anno gratiæ DCCCxlij. Pontificatus *Aydani* anno vij. Chriſtianiſſimus Rex *Oſwaldus* anno ætatis ſuæ xxxviij. Regni ſui nono, annumerato illo anno quem feralis impietas Regis *Brittonum*, & Apoſtaſia demens Regum *Anglorum* deteſtabilem fecerat, occiſus quinto die menſis Auguſti, commiſſo gravi prælio ab eadem Pagana gente, paganoque Rege *Merciorum*, & quo & prædeceſſor ejus *Edwinus* peremptus fuerat in loco qui lingua *Anglorum* appellatur **Maſerfeild**. Eſt locus ille conterminus finibus Armonicæ *Walliæ*, quia *Walliæ* quondam pars maxima dicta eſt *Armonica*, a Civitate etiam **Schrowesbery** ſeptem fermè milibus verſus eandem *Walliam* diſtat, territoriumque ipſum Abbatis illius urbis ditioni cedit

Ecclesiæ cath: Dunelmenſis
facies Auſtralis.
Tho: Tempeſtius
Eq: Au: Dunelmen-
ſis, mundo peritu-
rus, noluit ecclesiã
Dunelmenſē perire.
D. King delin: et ſculp:

cedit in cujus campi fundo Eccleſia quæ *Candida Eccleſia* dicitur in ſancti *Oſwaldi* honore fundatum, in loco non longè ab iſto fons perhennis exoritur, qui ſancti *Oſwaldi* fons ab incolis illius gentis nominatur (&c.)

Firmanus autem ſucceſſit *Aydano* ab eodem gente & Monaſterio, unde & predeceſſor ejus fuerat miſſus, qui in Inſula *Lindisfarnenſi* fecit Eccleſiam ſedi Epiſcopali congruam, quam tamen more *Scotorum*, non de lapide ſed de robore ſecto totam compoſuit, atque arundine texit, quam tempore ſequente reverendiſſimus Archiepiſcopus *Theodorus* in honore beati *Petri* Apoſtoli dedicavit. Sed Epiſcopus loci ipſius *Eadbertus*, ablata arundine, plumbi laminis eam totam cooperire curavit.

Eccleſia quoque *Lindisfarnenſis* Epiſcopum proprium non habuit, reverſo jam patriam *Colmanno*, & *Tuda* defuncto; jubente autem Rege *Oſwio*, erant ſub cura Abbatis *Mailroſenſis* **Eate**; fratres ejuſdem loci, unde ipſe Abbas *Eata* Monachum ſuum Sanctum *Cuthbertum* de Monaſterio ſuo de **Mailros**, ubi ſtetit præpoſitus annis treſdecem, poſt mortem *Boyſili* Magiſtri ſui & Præpoſiti ejuſdem Monaſterii, tranſtulit in *Lindisfarnenſe* Monaſterium, ut ibi regulam Monaſticæ, perfectionis Præpoſiti auctoritate doceret (&c.)

Cuthbertus conſecratus eſt Epiſcopus *Lindisfarnenſis*, *Eboraci* VII. Kalendas *Aprilis*, in ipſo die ſancto Paſchæ, ſub preſentia Regis *Egfridi*, convenientibus ad conſecrationem ejus ſeptem Epiſcopis, inter quos beatæ memoriæ *Theodorus* ordinator ejus, Anno Domini DCLXXXV, regni autem *Egfridi* XII. Cui Rex præfatus villam de **Creke** & tria in circuitu ejus miliaria ei dedit, ut haberet *Eboracum*, iens vel inde rediens, manſionem ubi inde requieſcere poſſet, ubi Monachorum habitationem inſtituit. Et quia illa minus ſufficiens erat *Lugubaliam* que **Luel**, quondam (modo **Kaerleil**) vocatur, in circuitu XV miliaria habentem, in augmentum ſuſcepit, ubi etiam, Sanctimonialium congregatione ſtabilita, Reginam *Ermenburgam* poſt mortem *Egfridi* Regis, dato habitu religionis, conſecravit, & in profectum divinæ ſervitutis ſcolas inſtituit. Dictæ donationis Carta ſequitur ſub hac forma.

"IN *Nomine Patris & Filii & Spiritus* " *Sancta Amen.* Anno Dominici incarna- " tionis DCLXXXV. congregata Synodo juxta " fluvium **Alne**, in loco qui dicitur **Twiford**, " cui *Theodorus* Archiepiſcopus *Dorovernenſis* " Præſidebat, cum *Cuthbertus* multis Legatariis " ad ſe præmiſſis, nequaquam ſuo loco poſſit erui. " Tandem Ego *Egfridus*, Regis *Northumbrorum*, " cum Antiſtite *TrumWino*, & aliis religioſis viris " Inſulam navigari, & invitum ad Sinodum per- " trari, ubi omnium juſſione Epiſcopatus officium " ſuſcipere compellitur, cui & omnibus ſucceſſori- " bus ſuis, cum concilio *Theodori* Archiepiſcopi, " & *TrumWini*, & totius Conſilii, pro ſalute a- " nimæ meæ & ſucceſſorum meorum donavi vil- " lam quæ vocatur **Creec**, & tria miliaria in cir- " cuitu ipſius villæ. Donavi etiam civitatem quæ " vocatur *Lugubalia*, & in circuitu ejus xv. mili- " aria, ut hæc, tam ipſe quam ſucceſſores ſui, ad " Dei ſervicium in perpetuum habeant, ita ſicut " ego habui, libera & quieta, & ſecundum ſuam " voluntatem diſponendam.

" Ego *Theodorus* Archiepiſcopus *Dorovernenſis* " ſubſcripſi.

" Ego *Boſa* Epiſcopus ſubſcripſi.

" Ego *Cedde orientalium-Saxonum* Epiſcopus " ſubſcripſi.

" Ego *Sexul Merciorum* Epiſcopus ſubſcripſi.

" Ego *Eata Haguſtaldenſ.* Epiſcopus ſubſcripſi.

" Ego *Trumwyn Pictorum* Epiſcopus ſubſcripſi.

" Ego *Ceadda Lychefeldenſis* Epiſcopus ſubſcripſi.

" Ego *Eadhed Lyndiſſi* Epiſcopus ſubſcripſi.

Venerabilis autem Pater *Cuthbertus*, ſuſceptum Epiſcopatus gradum, commiſſam ſibi plebem, orationibus protegebat aſſiduis & admonitionibus ſaluberimis ad cœleſtia vocabat (&c.)

Animam ad gaudia regni cœleſtis emiſit XIII. Kalendas *Aprilis*, Anno Domini DCLXXXVII. Epiſcopatus ſui tertio.

Pontificatum tenente *Ethelwoldo* cepit regnare in *Northumbria Ceolwlfus* Anno Domini DCC XXIX.

Intravit autem *Lindisfarnenſe* Monaſterium Sancto *Cuthberto* ſecum conferens theſauros regios & terras, id eſt, **Brigeſne** & **Wercewrd**, cum ſuis appendiciis, ſimul & Eccleſiam quam ibidem ædificaverat, alias quoque quatuor villas unde **Ceſtr**, **Hwytingham**, **Cadulſingam** & **Ecgrolſingham**; accepta itaque tonſura in præfato Monaſterio Monachiam cum Monachis vitam ducere, & poſt imperium regni terreſtris cœleſti regno gaudebat militari. Et hii ſunt termini donationis predictæ. Ab aqua quæ vocatur **Lina**, uſq; ad **Cocwuuda**, & inde uſq; ad civitatem, quæ vocatur **Brincewele**. Et à **Cocwnuda**, uſque ad **Hafodſchelfe** verſus orientem, & ab **Alna** uſque ad dimidiam viam inter **Cocwuuda** & **Alna**.

Mortuo *Eardulpho* ſucceſſit in Epiſcopatu *Gutheardus*, qui redemit de pecunia ſancti *Cuthberti* villam quæ vocatur **Seggesfeild** & quicquid ad eam pertinet, præter quod tenebant tres homines **Aculf**, **Ethetbryth**, **Frythlake**; ſuper hoc tamen habuit Epiſcopus *Sacam & Socnam* Emit etiam idem Epiſcopus de pecunia ſancti *Cuthberti* villam quæ vocatur **Bedlyngton** cum ſuis appendentiis **Nedirton**, **Grubbatbyſe**; **Cebbengton**, **Slicceburne**, **Cambes**. Tempore ejuſdem *Edwardi* Regis *Tilbed* Abbas, **Heffresham** villam quæ vocatur **Joden** auſtralem redemit, cujus dimidiam partem dedit ſancto *Cuthberto* ut eſſet frater in ejus Monaſterio, alteram apud **Northam** ut ibi eſſet Abbas.

Eodem tempore *Bernardus* Presbiter dedit villam ſuam nomine **Twyllington** ſancto *Cuthberto*, ut eſſet frater in ejus Monaſterio.

Hiis diebus *Aelfredus* filius *Byrttulfnici* fugiens piratas, venit ultra montes verſus occidentem & quæſivit miſericordiam ſancti *Cuthberti* & Epiſcopi *Gutheardi*, ut præſtaret ſibi aliquas terras. Tunc Epiſcopus *Gutheardus*, pro caritate Dei & amore ſancti *Cuthberti*, præſtitit illi has villas **Eſyngton**, **Siletun**, **Thorep**, **Horredon**, **Jodene**, duas **Ceatton**, **Yoden** auſtralem, **Holmu**, **Hotun**, **Tumlngton**, **Billingham** cum ſuis appendiciis, **Scruſatun**. Has omnes villas ſicut

dixi

dixi præſtitit Epiſcopus *Aelfredo* ut ſibi & congregationi fidelis eſſet, & de hiis plenum ſervicium redderet, quod & fideliter fecit.

Anno Dominicæ incarnationis DCCCCxxv. *Tilredus*, cum jam in Epiſcopatu xiij. annis egiſſet, defunctus eſt. Et in ejus locum *Wygredus* eligitur Epiſcopus & conſecratur.

Prædictus autem Monarcha *Ethelſtanus*, *Ludwallum* Regem *Wallanorum* & *Conſtantium* Regem *Scottorum* cedere Regnis compulit, quos tamen non multo poſt miſericordia motus ſecundùm antiquum ſtatum, ſub ſe conſtituit regnaturos, glorioſius eſſe pronuncians, Regem facere quam Regem eſſe, ſed non multo poſt *Conſtantino Scotorum* Rege rebellante, Rex *Ethelſtanus* congregavit exercitum, *Scotiam* tendens beatum *Johannem Benerlacum* viſitavit, ſuper cujus altare cultellum pro vadio poſuit promittens quod ſi victor rediret cultellum digno prætio redimeret, quod ei implevit; Nam & dimicando contra *Scotos* dum rogavit & præce *Johannis Benerlacenſis* aliquod ſignum evidens oſtenderet quo preſentes & futuri cognoſcere poſſent *Scotos* de jure debere *Anglis* ſubjugari, unde Rex cum gladio ſuo percuſſit ſcopulum quoddam lapideum juxta caſtrum de **Dunbar**, quod uſque hodie ad menſuram ulnæ ex ictu cavatur. In redeundo quoque, peracta victoria, Rex territorium ſancti *Johannis* poſſeſſionibus & libertatibus ditavit. In dicto etiam itinere verſus *Scotiam* ad oratorium & ſepulchrum ſancti *Cuthberti* divertit, anno ſcilicet Pontificatus *Vigredi* 10. ejuſdem ſancti ſuffragia devotiſſimè poſtulavit, eique Regia munera dedit, & inde hoc teſtamentum compoſuit & ad capud ſancti *Cuthberti* poſuit.

“ In nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti, Ego *Ethelſtanus* Rex do S. *Cuthberto* hunc textum Evangeliorum, ij. caſulas & j. albam & j. ſtolam cum manipulo & j. cingulum & iij. Altaris cooperimenta, & j. calicem argenteum, & ij. patenas, alteram auro paratam, alteram Greco opere fabrifactam & j. thuribulum argenteum, & j. crucem auro & ebore artificioſè paratam, & j. Regium pilleum auro textum, & ij. tabulas auro & argento fabricatas, & ij. candelabra argentea auro parata, Miſſale unum & Evangeliorum textus auro & argento ornatas, & j. ſancti *Cuthberti* vitam metricè & proſaicè ſcriptam, & ſeptem pallia & iij. cortinas, & iij. capecia & ij. coppas argenteas cum cooperculis & quatuor magnas campanas & iij. cornua auro & argento fabricata, & ij. vexilla, & j. lanceam & duas armillas aureas, & meam villam dilectam **Weremuth** auſtralem, cum ſuis appendiciis, id eſt, **Weſtun**, **Wilfertun**, **Silceſwrth**, duas **Reoſhoppas**, **Birden**, **Sacham**, **Saeton**, **Dalton**, **Daldene**, **Heſildene**.

“ Has villas quas malorum malignitas ab Eccleſia, multo ante tempore abſtulerat, reddo ſummi Dei & ſancti *Cuthberti* teſtimonio, ut ſi quis aliquid abſtulerit dampnetur in die judicii cum *Juda* traditore, & trudatur in ignem æternum qui paratus eſt Diabolo & Angelis ejus.

Leges quoque & conſuetudines ipſius ſancti quas avus ejus Rex *Elfredus* & *Guthredus* Rex inſtituerant, ipſe approbavit & inviolabili firmitate ſervandas imperpetuum cenſuit; implevit etiam prædictas coppas pecunia optima, & juſſu ipſius optulit totus exercitus ejus ſancto *Cuthberto* duodecim hundredas & eo amplius. Fratrem verò ſuum *Edmundum* de ſanctitate & fideli patrocinio ſancti Confeſſoris diligenter prius edoctum fraternè commovit, ut ſi quid ſiniſtri ſibi in hac expeditione eveniret corpus ſuum ſancto *Cuthberto* referret, & ei illud in die judicii Deo repreſentandum commendaret.

Poſt hæc abiit, feliciter, pugnavit, *Scotiam* uſque **Dunſteder** & **Wertſmor** terreſtri exercitu vaſtavit, navali verò uſque **Cateneſſe** depopulatus eſt, unde vi compulſus Rex *Conſtantinus*, filium ſuum obſidem cum dignis muneribus ei dedit, & fidelitatem juravit, Paceque ſic redintegrata Rex *Ethelſtanus* proſperè rediit.

Anno Domini DCCCCL pro infidelitate *Northumrenſium* egregius Rex *Anglorum Edredus* totam *Northumbriam* devaſtat; in qua devaſtatione Monaſterium quod dicitur in **Rypon**, à ſancto *VVilfrido* Epiſcopo quondam conſtructum, igne eſt combuſtum. Redeunte verò domum rege, exercitus multum de *Eboraco* erumpens civitate, in loco qui dicitur **Ceſterford** de externa parte exercitus Regis multùm ſtragem dedit, unde Rex nimis offenſus, voluit illico redire, & totam illam terram penitus delere. Verùm hoc cognito *Northumbrenſes* timore perterriti Civium quem ſibi Regem præfecerant abjecerunt, Regis injurias honoribus, detrimenta muneribus expleverunt, ejuſque offenſam pecunia non modica placaverant. Sic deficientibus *Northumbrenſibus* Regibus ſine regulis dicti Regis *Edredi* tempore *Angliæ* Monarchæ, & circa annum Domini DCCCCLIII. commiſſa eſt cura dictæ Provinciæ, per dictum Regem *Edredum Oſulpho Comiti*, qui, regnante poſtmodum *Edgaro*, ſocium accepit *Oſlacum*. Deinde *Oſulphus* ad aquilonem plagam **Tyne**. *Oſlac* verò ſuper *Eboracum* & ejus fines adminiſtrabat, qui fines pro tunc verſus aquilonalem ad flumen **Teſe** terminabantur; Nam ut ſupradictum eſt totam terram inter *Tynam* & *Teſam* ſancto *Cuthberto* data erat, & ex tunc regimini Epiſcopi ſancti *Cuthberti* ſubjacebat, licet poſtmodum per violentiam *Danorum* magna pars dictæ terræ ab Eccleſia ſancti *Cuthberti* per certum ſpacium temporis occupata erat minus juſtè, donec per *Ethelſtanum* Regem, & alios de jure ſancti *Cuthberti* plenius informatos dicta terra cum ſuis libertatibus prædicto ſancto *Cuthberto* & Eccleſiæ ſuæ reddita extitit & reſtituta. Nec inuenitur quod ante predictum *Oſulphum* Comitem aliquis fuerat Comes *Northumbriæ*, & per conſequens nec ibidem Comitatus, quia Comitatus à Comite dicitur, id eſt, dignitas Comitis, vel tantum ſpacium terræ quantum ad Comitem pertinet. Ex quo ſequitur quod nulla pars terræ ſancti *Cuthberti* inter *Teſam* & *Tynam* aliquam regimini Comitis *Northumbriæ* ſubjacebat, ut de jure Comitatus predicti, licet quidam Comites *Northumbriæ* quaſdam terras ſancti *Cuthberti* inter dicta duo flumina ſcilicet *Teſam* & *Tynam* tenebant ex accomodatione *Alduni Dunelmenſis* Epiſcopi.

Dictus Comitatus commiſſus erat à Rege *Edwardo* (Confeſſore) & poſtmodum à Rege *Willielmo* cuidam *Morkaro*, qui gravibus negotiis impeditus

peditus Comitatum ultra Tyne tradidit *Oſulpho* adoleſcenti, filio Comitis *Eadulphi*. Capto poſtmodum & cuſtodiæ mancipato *Morkaro*, Rex *Willielmus* Comitatum *Oſulphi* commiſit *Copſio*, qui erat partis *Toſti* Comitis, viro conſilario & prudenti. Iſte ſancto *Cuthberto* devotus donavit ſervientibus in ſua Eccleſia, ſcilicet, *Dunelmenſi*, has terras in Merſtun, decem carrucatas terræ & dimidium, & ejuſdem villæ Eccleſiam ſancti *Germani*, & in Thorntuna duas carrucatas, & in Theoſtuna decem bonatas terræ, & in Readclive dimidiam carucatam, & in Gisburham unam carucatam terræ. Pulſus eſt poſtea ab *Oſulpho*, de Comitatu; *Copſius*, & ipſe *Oſulphus* anno ſequenti, cum in ſibi latrones obviabant, lanceam præceps irrueret, illico confoſsus interiit.

Quo mortuo, *Coſpatricius* filius *Maldredi*, filii *Crinani*, *Willielmum* Regem adiens, multa emptum pecunia, adeptus eſt Comitatum *Northumbriæ*, quem tenuit donec ei Rex auferret, imponens ei quod conſilio & auxilio affuiſset eis qui Comitem *Robertum Comyn* cum ſuis, in *Dunelmia* peremerant, licet ipſe ad præſens non fuiſſet: Et quia in parte hoſtium fuiſſet, cum *Normanni* apud *Eboracum* necarentur.

Iſte *Coſpatricius*, eſt pater *Dolphini*, *Waltevi*, & *Coſpatrici*. Poſt *Coſpatricum* datus eſt Comitatus *Waltevo Siwardi* Comitis filio. Capto poſtmodum *Waltevo*, commiſſa eſt cura Comitatus *Walchero* Epiſcopo uſque ad diem occiſionis ſuæ. Inde, Rex dedit illum honorem *Albrio*, quo in rebus difficilibus parum valente, patriamque reverſo, idem Rex *Robertum* de *Monbreio* præfecit Comitem *Northumbriæ*; Sed eo poſtmodum capto, Rex *Willielmus* junior, & poſt eum Rex *Henricus* *Northumbriam* in manu ſua tenuerunt.

Rex *Anglorum Willielmus*, *Scotiam* intravit, cui Rex *Malcolmus*, in loco qui dicitur Abernuthy occurrit, & homo ſuus devenit. Rex autem inde *Willielmus Coſpatricum* Comitatus honore privavit, imponens illi quod conſilio & auxilio affuiſſet eis qui Comitem in *Dunelmo* peremerant; & quia in parte hoſtium fuiſſet cum *Normanni* apud *Eboracum* necarentur. Quo dejecto *Walcherus* in Comitatum ſuſtollitur, ei ex patris atque matris proſapia debitum; fuerat enim *Siwardi* Comitis filius ex filia *Aldredi*, quondam Comitis, *Elfreda*.

Eodem ſcil. tempore quo Rex reverſus de *Scotia* fuerat in *Dunelmo*, Caſtellum condidit, ubi ſecum ſuis Epiſcopis tutè ab incurſantibus habere potuiſſet.

Hiis temporibus, ſcilicet, circa annum dominicæ incarnatio is MLXXIIII. quidam, in Provincia *Merciorum*, Presbyter, ac Prior in Monaſterio quod in Winchelecumbe ſitum eſt, habitu & actione Monachus, vocabulo *Aldwinus*, habitabat; qui voluntariam paupertatem & mundi contemptum, cunctis ſeculi honoribus ac divitiis prætulerat, didicerat enim, ex Hiſtoria *Angl: Northumb.* crebris quondam choris Monachorum ac multis conſtipatis agminibus S.S. qui in carne, non ſecundùm carnem viventes, cæleſtem in terris converſationem ducere gaudebant, quorum loco (*viz.*) Monaſteria licet jam in ſolitudinem ſciret redacta, deſideravit inviſere, ibique ad junctationem illorum pauperem vitam ducere gaudebant. Perveniens ergo ad *Eoveſhamenſe* Monaſterium, deſiderium ſuum quibuſdam ex fratribus patefecit, è quibus duos mox in ſui præpoſiti ſocietatem ſibi adduxit, quorum alter, Diaconus, poſtea Presbiter, *Elfwius*; alter ignarus literarum, vocabatur *Remfridus*, quibus Abbas eorum, non aliter abeundi licentiam dari voluit, niſi prius *Aldewinum* eis præponeret & curam animarum illorum ipſi commendaret. Perrexerunt itaque ſimul, pedibus incedentes, tres Monachi, unum tantummodo ſecum ducentes aſellum, quo libri, neceſſaria, & veſtimenta ſacerdotalia, ad divinum celebrandum miniſterium ferebantur. Ac tandem venerunt *Eboracum* petentes ab *Hugone* filio *Baldrici* qui tunc Vicecomitatum gerebat, ut eis ducem itineris inveniret uſque locum qui Monchecter, id eſt, Monachorum Civitas appellatur, qui nunc *Novum Caſtellum* nominatur, quo perductum venientes, ad tempus ibidem ſunt morati, ubi nullum antiquum ſuorum Chriſti reperiunt veſtigium. Ad quos venerandus pontifex *Walcherus* mittens, rogavit, ut ad ſe venirent, & ſub ejus & Eccleſiæ ſuæ poteſtate locum manendi reciperent. Quos advenientes, magno cum honore & gaudio ſuſcepit, magnaſque Deo gratias, ac communes, retulit, quod in hac provincia *Northumbrana* Monachicæ profeſſionis viros ad habitandum ſuſcipere & ſub ſuo regimine meruiſſet habere. Dedit ergo eis Monaſterium beati *Pauli* Apoſtoli à Benedicto quondam Abbate conſtructum in *Giruum*, quod, ſtantibus adhuc ſolis ſine culmine parietibus, vix aliquod antiquæ nobilitatis ſervaverat ſignum.

Quibus, culmen de lignis informibus & fœno ſuperponentes, divinæ ſervitutis officia ibidem celebrare cæperunt; factaq; eſt, ſub ipſis parietibus, caſula ubi dormirent. Religioſorum elemoſynis pauperem vitam ſuſtentarunt, ubi pariter, in frigore & fame pro Chriſto reſidentes, degebant, qui à Monaſteriis quæ reliquerant omnium rerum affluentiam habere poterant. Interea multi, exemplo eorum provocati, ſeculo abrenunciantes, Monachicum ab eis habitum ſuſceperunt, & ſub diſciplinæ regularis inſtitutione Chriſto militare didicerunt. Quorum pauci de ipſa *Norhanhumbrorum* provincia, plures verò de *Auſtralibus Anglorum* partibus fuerant.

Erat namque *Aldwinus* mundi contemptor egregius, habitu & mente humillimus, patiens in adverſis, modeſtus in proſperis, ingenio acutus, conſilio providus, ſermone & actione gravis, humilibus ſocius, contra contumaces juſtitiæ zelo feruidus.

Igitur Epiſcopus, videns numerum Deo ibidem ſervientium cotidie augeri, & jam per multa annorum volumina .... in illis partibus, extinctam Monachicæ converſationis reviviſcere lucernam, gratias Deo vehementer exultavit, & paſtoralem illis ſollicitudinem & paternam, cum omni affectu, impendebat benignitatem.

Cum enim eos Eccleſiam ipſam reædificare, & deſtructa monachorum habitacula videret velle reſtaurare, dedit eis ipſam villam *Giruum* cum ſuis appendiciis ſcilicet Preſton, Muncecetun, Henworth; Heabern, Wyneſton, Heortedun, & ut opera perficere, & ſine indigentia ipſi poſſent vivere. Taliter illi, ex adverſis locis, Chriſto paſtore con-

re congregante in unum ovile adducti, didicerunt quam bonum ſit & quam jocundum habitare fratres in unum.

Ex his tribus Monachis, tria in regione *Northanhumbrorum* inſtaurata ſunt monaſteria. Unum *Dunelmiæ*, in honore beatæ *Mariæ* virginis & ſancti *Cuthberti* præſulis, Aliud in **Leſtingham,** de quo Monaſterio, proceſſu temporis, venerunt Monachi ſanctæ *Mariæ Eboraci*; Tertium in loco qui quondam **Streneſhalgh,** id eſt, ſinus ſari, nunc **Whytby** appellatur.

Inſuper *Waltheof* Comes *Northumbriæ* donavit dictis Monachis in *Girwum*, **Tynemuth** ſub hac forma.

"IN *nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti* "*Amen.* Ego *Waltheofus* Comes totius *Nor-* "*thumbriæ*, in præſentia Domini *Walcheri* Epiſ- "copi & totius ſancti Sinodi Epiſcopatus *Dunel-* "*miæ*, multociens prædicti Epiſcopi exortatione "commonitus, & zelo fidei Chriſtianæ uccenſus, "do, concedo, & præſenti ſcripto confirmo *Ald-* "*wino* Priori & fratribus cum eo apud **Girwe** in "Dei ſervicio congregandis, tam in præſenti quam "in poſterum regularem vitam ibidem profeſſuris, "& ſub Dei & beati *Cuthberti* patrocinio "undecunque terrarum, ad ipſos exerciendum, in "puram & perpetuam elemoſinam, Eccleſiam "ſanctæ *Mariæ* in **Tynemuth,** unà cum corpore "ſancti *Oſwini* Regis & Martyris, qui in eadem "Eccleſia requieſcit, unà cum omnibus terris & "locis & cæteris quibuſcunque rectè ad eum per- "tinentibus, liberam & quietam imperpetuum. "Et, cum præſcripta elemoſina, offero puerum "iſtum *Morekarum* nomine ſub monachicha "diſciplina in Dei ſervitio inſtituendum. Et "quia locus ille nimis videtur religioſis horridus "& incultus, & Dominus Epiſcopus *Walcherus* "& nos cæteri quique probi hujus Epiſcopatus "viri, competentionem quietis ſedis circa ſanctum "beati *Cuthberti* corpus, Deo annuente, eis præ- "parare propoſuimus, præſcriptam Eccleſiam, "cum omnibus quæ modo Deo & ſanctæ *Mariæ* "& ſancto *Oſwino* data ſunt vel impoſterum do- "nanda ſunt, Deo & ſancto *Cuthberto* glorioſo "confeſſori, cui fratres prædicti deſervituri ſunt, "dono & cócedo, & ſcripto præſenti, ſigno ſanctæ "crucis. ✠ *In nomine ſanctæ* Trinitatis, *confirmo.* Si "quis vero impoſterum Deo & ſancto *Cuthberto* "vel prædictis fratribus in **Girwe** converſantibus, "ſed poſtea in Eccleſia prædicti Confeſſoris, ſicut "conſtituimus, transferendis, eam vel aliqua ip- "ſius pertinentia, auferre, ſubſtrahere, ſeu aliquo "modo diminuere præſumpſerit, Domini *Wal-* "*cheri* Epiſcopi, & totius Synodi hujus *Dunel-* "*menſis* Eccleſiæ, & mea, atque omnium Chri- "ſtianorum auctoritate perpetuo anathemate "condempnetur, & cum Diabolo, & Angelis ejus "æternis ignibus in æternum crucietur. Amen, "Amen, Amen.

"Hanc donationem ego *Walcherus Dunelmen-* "*ſis* Epiſcopus ✠ ſigno ſanctæ crucis confirmo. "Signum *Waltheofi* Comitis *Northumbriæ* ✠, "ſignum *Alredi* Comitis ✠, ſignum ✠ *Utredi* "fratris *Morkari.* Signum *Liulfi* ✠ patris *Mor-* "*kari.* Signum *Leofwini* ✠ Decani *Dunel-* "*menſis.* Signum *Gileberti* ✠ nepotis Epiſcopi. "Signum *Heremingi* ✠ Presbyteri (&c.)

Dicti pontificis *Walcheri*, ſtrenuitas, non ſolum nullum rerum Eccleſiaſticorum paſſa eſt detrimentum, verùm etiam in eorum augmentum dante ſibi Rege locum egregium, ſcilicet **Waltham** cum ipſius nobili Eccleſia, quæ canonicorum congregatione pollet, adquiſivit.

Comitatum autem *Northumbriæ*, capto à Rege Comite *Waltheof*, & pro infidelitate & conjuratione verſus dictum Regem *Willielmum* apud *Wintoniam* decapitato, ſuſciperat diſponendum.

Anno Domini M.lxxx. Rex *Willielmus* autumpnali tempore *Robertum* filium ſuum *Scotiam* contra *Malcolmum* miſit, ſed cum perueniſſet ad **Egglesbreth,** nullo confecto negotio, reverſus, *Caſtellum novum* ſuper flumen **Tyne** condidit.

Tenor cartæ *Willielmi* de *Karilepho Dunelmenſis* Epiſcopi, ſuper libertatibus et poſſeſſionibus monachis conceſſis.

EGo Willielmus *ſedem Epiſcopatus ſancti* Cuthberti *gratia Dei adeptus, terram illius penè deſolatam inveni, locumque quem ſacri corporis ſui præſentia illuſtrat negligentiori quam ejus deceret ſervitio ſanctitatem deſpicabiliter deſtitutum conſpexi; Nam neque ſui ordinis ibi Monachos, neque regulares reperivi Canonicos, unde gravi mærore confectus Dominum & ſanctum* Cuthbertum *ſedulò, & ſuppliciter rogavi, ut mihi, ad emendandum quæ minus conuenientia videram conſulendo, ſuccurreret, & ſuccurrendo perficeret. Igitur ſenes & prudentiores totius Epiſcopii homines qualiter in mi..... apud ſanctum ageretur* Cuthbertum *à me exquiſiti, ſedem illius Epiſcopalem in Inſula* Lindiſfarnenſi *fuiſſe (&c.) prout à venerabili* Beda *ſunt conſcripta (&c.) ------ Longo de hinc tempore tranſacto crudelis barbarorum manus, non hunc ſolum, ſed & alia circumquaque loca vaſtantes, nobilem illius cœnobii cætum, auſu ſacrilego, neci tradiderunt, ſed non impunè. Nam omnes in brevi, juſta Dei vindicta terribiliter percuſſi, à temporalibus, ad æterna cruciandi tormenta ſunt prærepti. Hiis ergo præceptis, priſtinum ad illius ſacrum corpus reſtaurare pertractans ſervicium, ne quis quæ mei ſolius molimine feciſſet irritanda putaret, Domini mei Regis* Willielmi *& conjugis ſuæ* Matildis *Reginæ &* Lanfranci *Cantuar. Archiepiſcopi conſilium petivi. Rex ſtatim, ut ex omni parte tam utilis conſilii roboretur conſenſus, ad Papam* Gregorium, *tam de hiis eum conſulturum, quam de aliis quæ mandaverat ſibi locuturum, me miſit. Cui, dum de beati patris* Cuthberti *quædam, licet pauca, dixiſſem, noſtrum per omnia ſibi placuit conſilium, ut videlicet Monachos quos in duobus Epiſcopatus mei locis* **Weremuthe** *&* **Girwe** *inveneram, in unum, coram ſancto illius corpore ſervituros, congregarem, quia Epiſcopatus paritas ad tria non ſufficeret Monachorum cœnobia.*

Igitur beatus Papa Gregorius, *eccleſiam beati* Cuthberti *ſub beati* Petri *& Apoſtolica protectione ſuſcipiens, Epiſcopalem ſedem, unà cum beati* Cuthberti *ſacratiſſimo corpore, cum omni Epiſcopatus integritate & cæterarum omnium poſſeſſionum libertate, perpetuis temporibus inviolabiliter conſervari præcepit, videlicet cum eccleſiis* Halguſtadenſi,

& Lin-

& Lindisfarnenſi *in quibus antiquitùs Epiſcopatus extiterant, cum omni parochia quæ eſt inter* Teſe *& flumen* Tweodam, *& inſuper cum* Carleolo *& omni circumjacenti, &* Thevidale *& omni parochia pertinente.* Waltham *verò cum ſuis omnibus appendiciis &* Hoveden *cum cæteris omnibus Epiſcopi maneriis, & terris aliis omnibus ſive redditibus ſancto* Cuthberto, *& omnibus ſucceſſoribus ipſius Epiſcopis, authoritate Apoſtolica conceſſit, & roborando munivit. In quibus omnibus ſanctus* Cuthbertus *& ejus Epiſcopus omnes dignitates & libertates quæ ad Regis Coronam pertinent ab omni ſervicio & inquietudine imperpetuum liberas, immunitas, & quietas, cum omnibus ejuſdem pertinentibus, poſſideret. Ex noſtra cæterùm petitione & conceſſione omnes Priores, una cum fratribus cæteris, impoſterum in eccleſia beati* Cuthberti *futuris, ſub manu ſua, authoritate Apoſtolica ſuſcepit, & Prioribus ſedem Abbatis in choro ſiniſtro conceſſit, quatenus epiſcopis abſentibus ipſi Synoda celebrent, & cætera omnia Chriſtianitatis officia perſoluant, & omnes libertates, dignitates poteſtates, & honores quæ Decani* Eboracenſes *ſub Archiepiſcopis obtinuerunt, ipſi ſub Epiſcopis* Dunelmiæ *liberas & quietas teneant. Eccleſias autem quaſcunque, me in ſubſequentibus donante vel adquirente, ſeu cæteris fidelibus largientibus adquiſierint, in ſua manu & donatione liberas habeant, & honeſtis clericis deſerviendas committant, qui Epiſcopis de cura animarum tantum in quacunque dioceſi fuerint intendant; Priori autem & fratribus, de beneficiis & redditibus omnibus cæteris, ſemper attendentes exiſtant. Præterea decrevit atque conſtituit ut Prior communi fratrum conſenſu & voluntate eligatur, & niſi conventu omni volente, & tunc pro certa & rationabili cauſa, minimè deponatur. Qui primus poſt Epiſcopum in omni loco ſedeat, Epiſcopi dextram habeat, & ejus collateralis exiſtat, & primam vocem in Epiſcopi electione ipſe & capitulum ejuſdem eccleſiæ habeat. Priores verò & fratres liberam diſpoſitionem in omnibus, tam eccleſiis quam cæteris poſſeſſionibus, vel facultatibus, & fratribus officialibus interius ponendis vel removendis, abſque ullius præjudicio imperpetuum ſemper obtineant.*

Hæc quoque omnia Apoſtolica, & ſua devotiſſimè confirmando auctoritate, ſuas per me literas Regi & Lanfranco *archipreſuli direxit, ſuum ex parte Domini & ſancti* Petri *&* Pauli *Apoſtolorum benedictionem, illis, omnibuſque hujuſmodi propoſitum adjuvare conantibus largiens; eos verò ſi qui niſu contrario talia debilitare præſumerent perpetuo, eorundem ex parte, Anathemate, niſi digna ſatisfactione reſipiſcerent, feriens.*

Talem namque Papæ conſenſum & cum audiſſet non mediocriter gaviſus, ſub teſtimonio Matildis *Reginæ,* Lanfranci *Archiepiſcopi, &* Thomæ *Eborum Archiepiſcopi, cæterorumque* Angliæ *Epiſcoporum & Baronum ſuorum, ad hoc peragendum licentiam dedit, immo properè, ut peragerem mihi præcepit.*

Inſuper etiam leges S. Cuthberti *quas ipſe coram ſancto illius corpore, ſicut unquam meliores ſub aliquo Regum priorum fuerunt, fide ſua ſanctiebat denuò tunc revocando confirmavit, & omnia quæ Dominus Papa ei ſuiſque literis præcepit, ſicut ſuperius diximus, conceſſit, & in conſilio pleno coram omnibus roborando, conſentientibus prælatis* Angliæ *totius, conſtituit, &* Billingham *cum omnibus ſuis appendiciis, quod mali homines prius inde abſtulerant, ad nutrimentum inibi ſervientium reſtituit.*

Sub hac quoque conditione Scòt, Elſtani *filius, pro animæ ſuæ redemptione, conſentientibus ſibi filiis, omnibuſque amicis,* Acleam *cum ſuis appendiciis tribuit, quod ego, addita quadam villa nomine* Cattun, *amplicavi; unam illius partem à* Madredo, *data ſibi villa* Winleotun *cambiendo, aliam verò ab* Edmundo Elſtani *filio, pecunia emendo.*

Et ego Giruum *& aquilonem* Wermuthan *cum ſuis appendiciis, Monachis ſtatim in primis tradidi congregatis. Nec non &* Kenyngton, *duo* Tyttyngdunas, Heſildene, Daltun, Meringtun, Syneclive, Elvet, *ut ibi xl. mercatorum domus Monachi ad uſum proprium habeant qui prorſus ab omni epiſcopi ſervitio liberi ſemper exiſtant. Ultra amnem* Tynam *duas villas* Wyflyngtun *&* Walleſhend *cum ſuis appendiciis. Duas quoque eccleſias* Lindisfarnenſem, *ſcilicet, quæ ſedes primitus fuit epiſcopalis, cum villa ſibi adjacente nomine* Fennam *&* Northam, *quam ipſe ibi corpore quieſcendo illuſtraverat, cum ſua etiam villa nomine* Schorewurth.

Ad hoc etiam Rex idem Willielmus *in* Snotinghamſhir, *in* Normantune *duorum aratrorum & dimidii terram, & unum molendinum, cum* Saca *&* Socne *dedit. In* Bruncington *x. bonatas terræ cum* Saca.

In Ribecſtan *quatuor aratrorum terram cum* Saca *&* Socne; *In* Catham, *duorum aratrorum terram, cum* Saca *&* Socne *dedit. Et in* Lincolneſhire, *Ego* Willielmus *epiſcopus rege eodem hoc laudante, in* Bliburgh *duorum terram aratrorum quam Regdher prius habuit, & in civitate* Eboraca *eccleſiam ſanctæ* Trinitatis, *cum domorum trium poſſeſſionibus, tribuo.*

Hæc cum ſuis appendiciis Rex idem, litteris ſigillo ſuo ſignatis confirmavit.

Hæc ego Willielmus *Epiſcopus, pro ſalute tam corporis quam animæ ejuſdem Domini mei* Willielmi Regis *& ſuæ conjugis* Matildis *Reginæ, & filiorum filiarumque ſuarum, pariterque mei omniumque anteceſſorum ſucceſſorumque meorum Epiſcoporum, ſancto* Cuthberto *ſuiſque ſervitoribus, ſecundùm quod ſupra ſcribitur, æternaliter tribuo, & ordino cunctos iſtius ordinationis fautores, perpetua Dei omnipotentis patris & filii & Spiritus Sancti benedictione, benedicendo benedicens.*

Omnes autem ſi qui hanc prophanare vel quicquam inde; niſi fortè in melius mutare præſumpſerint, ex auctoritate Principis Apoſtolorum à Domini Papæ præfati Gregorii, *à ſanctæ conſortio eccleſiæ anathematizando ſequeſtro, & Dei judicio perhennibus cum Diabolo & Angelis ejus puniendos ignibus reſervo, Amen.*

Facta ſunt hæc omnia in conſilio Londonienſi *coram Domino* Willielmo *Rege, anno ab incarnatione Domini M.lxxxij. Hiis teſtibus,* Lanfranco *Primate totius* Angliæ Dorobernenſis *eccleſiæ Archipræſule, &* Thoma Eboracenſis *Archiepiſcopo, &* Odone, *fratre Regis,* Baiocenſi *Epiſcopo, &* Gosfrido *Epiſcopo* Conſtancienſi, *&* Willielmo Londonienſi *Epiſcopo, &* Walkelino Wintonienſi *Epiſcopo, &* Hermanno Syraburnenſi *Epiſcopo, &*

Wlſtano Wireceſtrenſi *Epiſcopo, &* Waltero Herefordenſi *Epiſcopo, &* Giſone Wellenſi *Epiſcopo,* Rimigio Dorcenſi, *vel* Lincolnienſi *Epiſcopo, &* Herfaſto Hemeanenſi *Epiſcopo,vel* Norwicenſi, *&* Stigando Seleingenſi *Epiſcopo, &* Osberno Exonienſi *Epiſcopo, &* Petro Lichefeldenſi *Epiſcopo,anno Epiſcopatus* Willielmi *quarto. Et* Thurſtino *Abbate* Glaſtoniæ, *&* Scolando *Abbate ſancti* Auguſtini, *&* Elſio *Abbate* Bathonienſi, *&* Edmundo *Abbate* Perſorenſi, *& Vitali Abbate* Weſtmonaſterii, *&* Egelwino *Abbate* Eoveſhamenſi, *&* Paulo *Abbate ſancti* Albani, *&* Turoldo *Abbate* Burgenſi. *Et* Roberto *Comite* Moritunenſi, *&* Rogero Scorbbesbornenſi *Comite, &* Roberto *Comite* Northumbrenſi, *&* Rogero Bigod, *&* Urſone *Vice-comite de* Abetot, *&* Richardo *de* Curceo, *&* Willielmo *de* Redueriis, *&* Roberto Diſpenſatore, *&* Hamone Dapifero, *&* Roberto *de* Monteforti, *&* Roberto *filio* Geraldi *&* Toroldo de Papelion, Morkaro *&* Rogerio, *&* Siwardo *cognomento* Barn, *&* Wlnoto Haraldi *Regis germano. Et* Alano *de* Lincolnia, & *Capellanis Regis* Mauritio *&* Willielmo *&* Roberto.

Diploma W. *Regis de mutando Canonicorum Dunelmenſium in monachos.*

Hæc etiam in Cart. Antiq. littera D. numero 4.

IN *nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, Amen.* Ego *Willielmus* Dei gratia Rex *Anglorum* hæreditario jure factus, ex præcepto Domini *Gregorii* papæ ſeptimi & ex petitione & conceſſione Domini *Willielmi Dunelmenſis* Epiſcopi, conſulentibus, & in mea præſentia aſſedentibus & aſſentientibus, *Lanfranco* & *Thoma* Archiepiſcopis, concedo & conſtituo ut Canonici ſæculares deEccleſia beati *Cuthberti* amoveantur,& monachi in ipſam introducantur, qui ibi Deo & præſentiæ ſacræ corporis beati *Cuthberti* honorificè imperpetuum deſerviant, quos de duobus Epiſcopatus ſui locis **Weremuthe** ſcilicet & **Girwe** Epiſcopus ipſe accipiat, & omnes poſſeſſiones, quas Canonici in terris vel Eccleſiis habere dinoſcuntur, Monachis adjiciat cum omnibus prædiis eccleſiis & redditibus quos priùs habuerant. Volo etiam & præcipio ut omnes Priores *Dunelmenſis* Eccleſiæ,qui futuri ſunt, omnes libertates, conſuetudines, dignitates, & honores Abbatis optineant,& ſedem Abbatis in choro ſiniſtro habeant & omnes fratres officiales liberè ſtatuant & removeant, & jure Decani primum locum & vocem poſt Epiſcopum, & in Epiſcopi ſui electione cum capitulo ſuo teneant. Et quaſcunque dignitates ſeu honores Decani *Eboracenſes* ſub Archiepiſcopis *Eboracenſibus* & ſuper Archidiaconos ipſius Eccleſiæ liberè poſſederint Priores *Dunelmenſes* ſub Epiſcopo, & ſuper Archidiaconos ipſius Eccleſiæ, liberè & quietè imperpetuum habeant. Concedo etiam eis & confirmo quicquid *Willielmus* Epiſcopus de Epiſcopatu ſuo illis dedit, & quod habeant omnes terras & Eccleſias in libera diſpoſitione ſua, ita ut nullus ſe de ipſis intromittat niſi per conſenſum & licentiam eorum. Et omnes Eccleſias ſuas in manu ſua omni tempore habeant ut de eis quantum poterint redditus ſuos ſemper accreſcant. Et inſuper omnes alias dignitates & libertates quas Epiſcopus *Willielmus* eis conceſſit. Et ſuſcipio eos & omnes poſſeſſiones & res eorum in protectione mea & cuſtodia. Priores libera fratrum voluntate eligantur, qui cunctis diebus ſuis ſua dignitate liberè & quietè perfruantur; Hæc & omnia alia, quæ in præſenti poſſident vel in poſterum adquirere juſtè potuerint, ſive de pecunia ſancti *Cuthberti* emerint ad honorem & ob amorem prædicti ſancti, in Eccleſiis,terris,& aquis,villis, planis,& paſcuis,molendinis cum **Sac** & **Socne**, **Tol** & **Team** & **Infangentheſ**, & ut curiam ſuam plenariam & **Wrech** in terra ſua liberè & quietè imperperpetuum habeant,concedo,& confirmo. Præcipio etiam ut liberi & quieti imperpetuum cum, hominibus ſuis penitùs ſint ab omnibus exitibus,exactationibus, redditibus, theloneis, & omnibus conſuetudinibus cæteris Regiis, quæ ad coronam meam in Regno meo pertinent. Omnes præſcriptas libertates & dignitates Deo & ſancto *Cuthberto* pro ſalute animæ meæ & filiorum meorum, ex præcepto & authoritate Papæ prædicti, inviolabiliter imperpetuum conſervari præcipio. Et ut hæc confirmatio mea in æternum firma permaneat,præſentem cartam propria manu,ſigno ſanctæ Crucis, impreſſi & confirmavi. Hæc carta confirmata eſt apud *Weſtmonaſterium* in concilio meo, anno Regni mei xviij. præſentibus omnibus Epiſcopis & Baronibus meis. Signum *Odonis Baiocenſis* Epiſcopi ✠. Signum ✠ *Herfaſti* Epiſcopi. Signum *Oſmundi* Epiſcopi ✠. Signum *Willielmi* Regis ✠. Signum *Mauricii* capellani ✠. Signum *Willielmi* capellani ✠. Signum *Roberti* capellani ✠. Signum *Thurſtini* Abbatis *Glaſtoniæ* ✠. Signum *Roberti* Comitis de *Moritonia* ✠. Signum *Siwardi Barn* ✠. Signum *Goſfridi* Epiſcopi *Conſtancienſis* ✠. Signum *Scolandi* Abbatis ✠. Signum *Ricardi* de *Curceio* ✠. Signum *Roberti* de *Monteforti* ✠. Signum *Alani* de *Lincolnia* ✠. Signum *Rogeri Bigod* ✠. Signum *Rogeri* Comitis *Scrobbeſbiriæ* ✠. Signum *Walkelini Wintonienſis* ✠. Signum *Vitalis* Abbatis *Weſtmonaſterii* ✠. Signum *Urſonis* de *Abetot* ✠. Signum *Turoldi* de *Papilion* ✠. Signum *Roberti Diſpenſatoris* ✠. Signum *Hamonis Dapiferi.*

" THomas Dei gratia *Eborac.* Archiepiſc. omnibus(&c.) ſalutem(&c.) Cum noſtrum ſit " officium omnibus præſtare pietatis obſequium " (&c.) ------- Privilegium *Willielmi* fratris noſtri " *Dunelmenſis,* tam ego quam *Lanfrancus Cantuar.* Archiepiſcopus, literis noſtris ſubſcripſimus, & ſigillis noſtris conceſſimus & confirmavimus,videlicet,ut ſedes Epiſcopalis,una cum beati confeſſoris corpore, cum omni integritate ipſius Epiſcopatus, inviolabiliter permaneat, cujus dioceſis ita protenditur & definitur. Tota " terra quæ eſt inter **Tyne** & **Teſe, Northumberland, Tevyedall, Tyndall, Carleol, Weredale,** cum Eccleſia de **Hertelham,** & " omni parochia pertinenti, & Eccleſia *Lindiſfarnenſi* ubi antiquitùs Epiſcopatus extiterat.

" In omni etiam terra ſancti *Cuthberti,*quam ipſi " vel Monachi juſtè adquirere poterint, vel in " præſenti poſſident, rectitudinas omnes, conſuetudines & libertates, quæ ad Regis coronam pertinent

" pertinent tam, Papa præfatus, quam Rex *Wil-* " *lielmus* eis conceſſerunt & liberas & quietas " omnino, & ubique in Regno *Anglorum*, ab om- " ni ſervitio perpetuis temporibus confirmave- " runt (&c.) Hæc omnia, preſenti carta, confir- " mavimus (&c.)

Idem *Willielmus* Rex primus prædictus, dedit ſancto *Cuthberto* & Epiſcopo *Walchero*, & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum, liberas & quietas poſſidendas, has terras in **Lindeſeie**, ſcilicet **Broculby, Snardesford, Berling, Bliburgh, Bratell, Cresby, Fugleſton**, *Neutona*, *Bolintona*, **Hardewic**, *Langetona*, **Wiſpinctun, Waldyngund, Cyrceby**, *Mortona*, **Thorp, Covenham, Scitebrok, Foreby, Endreby, Radeby, Spylesby, Presby, Torp, Hundelby, Eſtrekale, Totintune, Germundtorp, Caditon, Creinton, Gunfordeby**, *Neutona*, **Pychemed, Brezby, Cheleby, Enedune, Rosby**, & alter **Rosby, Alesby, Ravenedale, Biſchop-Tore, Tore, Srenby, Aſceby, Horetorp, Wenſtett, Caceby, Salſtateby, Welletona, Hage** & **Calesby, Brunetorp, Slodeby, Fulleby, Oretun, Wulureceby, Trycongham, Heresby, Greyby, Gredby.** Hæc omnia libera & quieta dedit, ſicut ipſe habuit in ſua propria manu.

Willielmo quoque epiſcopatum tenente, adjecit idem Rex *VVillielmus* **Wealletune** & **Hoveden**, cum ſuis omnibus appendiciis, cum **Saca** & **Socne**, & omnibus legibus & conſuetudinibus, ſicut in propria manu ipſe habuit, eidem *VVillielmo* Epiſcopo, omnibuſque ſucceſſoribus ſuis, liberè in perpetuum poſſidendas. Præcepitque ut Monachis in Eccleſia ſancti *Cuthberti* Deo imperpetuum ſervituris, & pro anima ſua & ſucceſſorum ejus oraturis, idem *Willielmus* Epiſcopus daret in puram & perpetuam elemoſinam, omnes Eccleſias de eiſdem terris quas ei ipſe donaverat. Unde dictus *Willielmus* epiſcopus, in primordio quo terras ſibi donatas accepit, eccleſias eorum ſtatim Monachis donavit, *viz.* eccleſiam de **Hoveden**, cum omnibus capellis & terris & pertinentiis ſuis, eccleſiam de **Brentingham**, cum omnibus capellis, terris & pertinentiis ſuis, eccleſiam de **Welletuna**, cum capellis & terris & omnibus ejus pertinentiis, eccleſiam de **Walkyntuna**, cum capellis & terris & omnibus pertinentiis ſuis. Et eccleſiam de **Skyrpwith**, cum omnibus terris, (&c.)

Idem etiam Rex *Willimus* dedit (&c.) regium Manerium ſuum, *viz.* villam de **Hemyngbrugh**, cum omni terra de **Brakenholme**, cum omnibus adjacentibus, cum eccleſia villæ prædictæ, & cunctis rebus eidem pertinentibus, in boſco & plano (&c.) ita benè & quietè (&c.) ſicut unquam ſanctus *Cuthbertus* alias terras habuit, cum omnibus conſuetudinibus regiis & libertatibus, quas ipſe habuit in ipſo, dum illud poſt victoriam *Angliæ* in manu propria tenuit, per eaſdem diviſas quibus ipſe ſeu, ante eum, Comites *Toſtius* vel *Siwardus*, ipſum Manerium tenuit (&c.) Item **Byllingham**, cum omnibus ſuis appendiciis, quam Rex *Elle*, S. *Cuthberto* prius abſtulit, idem Rex *Willielmus* primus, ſancto *Cuthberto* reſtituit, & Priori & Monachis conceſſit (&c.)

In tempore dictorum dicti Regis *Willielmi* primi, & *Willielmi Dunelmenſis* epiſcopi, *Edgarus* Rex *Scotorum* dedit ſancto *Cuthberto* & eccleſiæ *Dunelmenſi* **Coldynghamſchyr**, ſub eo, qui ſequitur, tenore.

IN nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti Amen. *Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus præſentibus & futuris, quod ego* Edgarus, *filius* Malcolmi Regis Scotorum, *totam terram de* **Lodoneio**, *& regnum* Scotiæ, *dono Domini mei* Willielmi Anglorum *Regis*, *& paterno hæreditate, poſſidens, conſilio prædicti Domini mei Regis* Willielmi *& fidelium meorum, pro omnibus mei & matris meæ, necnon & fratrum meorum* Duncani *&* Edwardi, *& pro ſalute corporis mei & animæ meæ, & pro omnibus anteceſſoribus ſive ſucceſſoribus meis, do Deo omnipotenti, & eccleſiæ* Dunelmenſi, *& ſancto* Cuthberto, *glorioſo Pontifici, &* Willielmo *epiſcopo & monachis in eadem eccleſia Deo ſervientibus & imperpetuum ſervituris, Manſionem de* **Berwic**, *& cum iſta Manſione has ſubſcriptas Manſiones, ſcilicet*, **Greidene, Lemhale, Cliſtehale, Bricgham, Everham, Cirneſie, Hilton, Blaccdre, Cynebrytham, Hotun, Ravynton, Parton, Fulgelden, Morderntun, Lamberton**, aliam **Lamberton, Hedrynton, Fyſewic, Horford, Upſetyntun**, & Manſionem *de* **Coldingham**; *et cum iſta Manſione has ſubſcriptas Manſiones, ſcilicet* **Aldcamby, Lumesdene, Riſtun, Suineſton, Farndun, Eitun**, *aliam* **Eitun, Prenegeſt Crammeſmer, Heddyngton.** *Has ſubſcriptas Manſiones do Deo & ſancto* Cuthberto, *cum omnibus terris, & ſilvis, & aquis, & theoloniis, & fracturis navium, & omnibus conſuetudinibus quæ pertinent ad prædictas Manſiones, & quas pater meus in eis habuit, quietas & ſolidas, ſecundùm voluntatem* Dunelmenſis *epiſcopi, imperpetuum liberè diſponendas.*

Signum ✠ Edgari *Regis*. *Signum* ✠ Alexandri *fratris ejus*. *Signum* Ligulfi *filii* Memiavi. *Signum* Gilberti *filii* Dunecani. *Signum* Oulari *filii* Oghe. *Signum* Urtedi **Fiderne.** *Signum* Ædgari **Adeling.** *Hæc Carta firmata eſt quarto kl.* Septembris, *in Cimiterio ſancti* Cuthberti *apud* **Norham**, *præſente* Willielmo *epiſcopo*, *&* Turgoto *Priore*, *&* Auſketillo *Præpoſito de* **Norham**, *&* Agero *de* **Cornford.**

Deinde dictus *Willielmus, Dunelm:* Epiſcopus Monachorum poſſeſſiones ab Epiſcopi poſſeſſionibus ſegregavit, & liberas & quietas Monachis ad ſuum victum & veſtitum conceſſit.

Poſt mortem *Walcheri* Epiſcopi *Dunelm:*, Rex *Willielmus* primus, dedit Comitatum *Northumbriæ Albrio*, qui donum *Waltheof* de Eccleſia de **Tynemuth**, Monachis in **Girve** dudum factum, eiſdem Monachis *Dunelmum* tranſlatis, revocavit, Eccleſiamque ipſam eidem ſancto *Cuthberto* perpetuò poſſidendam adjecit, quæ cum per xv. annos, velut deſerta ſine tecto duraſſet, eam Monachi, culmine impoſita, revocaverunt, & per tres annos poſſederunt. Sed, *Albrio* Comite *Northumbriæ*, in rebus difficilibus parum valente, patriamque reverſo, dictus Rex *VVillielmus* primus, *Robertum de Moulbreio* præfecit Comitem *Northumbriæ*; qui *Roberus* propter inimicitias quæ inter ipſum & epiſcopum agitabantur ſancti *Cuthberti* Monachos de ipſa eccleſia expulit, eamque *Paulo* Abbati ſancti *Albani* Martyris tradidit. Qui *viz.* Abbas à *Dunelmenſibus* Monachis frequenter admonitus,

nitas, rogatus & prohibitus ne aliena invaderet, audire noluit; quin potius ſuos illuc ad habitandum miſit quos, non multò poſt, ipſe ſecutus repentè ibi infirmitate corripitur, & dum domum redire tentaret moritur. Ipſe quoque Comes poſſeſſiones in eadem eccleſia quam ſancto *Cuthberto* abſtulit, tempore Regis *VVillielmi* ſecundi, res omnes & honorem, cum ſui Comitis libertate, amiſit.

Hic *Willielmus* (*viz.* Conqueſtor), omnibus inimicis inſurgentibus expulſis, provincialibus autem ad nutum ſubactis, Monaſteria totius *Angliæ* perſcrutari fecit, & pecuniam quam ditiores *Angliæ*, propter illius auſteritatem & depopulationem, in eis depoſuerant, juſſerat aſportare, cenſum omnium capitum primus egerat, omnium prædiorum redditus in tota *Anglia* deſcripſerat, & omnes homines liberè ſuæ fidei ſubjugaverat: Monaſteria *Cadomis* & de *Bello* conſtruxerat.

Nunc jam vix aliquis Princeps de progenie *Anglorum* eſſet in *Anglia*, ſed omnes ad ſervitutem & ad mærorem redacti eſſent, ita ut etiam *Anglicum* vocari eſſet opprobrio.

In Anglia igitur injuſta teolonea & peſſimæ conſuetudines hiis temporibus pullulaverunt. Principes omnes, auri & argenti cupiditate cæcati adeo erant, ut illud de eis verè dici poſſet, *unde habeat nemo quærit ſed oportet habere*. Quanto magis loquebatur de recto, tanto major fiebat injuria. Qui juſticiarii vocabantur capud erant omnis injuſtitiæ. Vice-comites & præpoſiti quorum erat officium juſtitia & judicium, furibus & raptoribus atrociores erant, & omnibus ſæviſſimis ſeviores. Rex ipſe cum ad firmam terras ſuas quanto carius poterat dediſſet, alii magis offerenti & dement alii, ſemperque pactum negligens & ad majora ſtudens dabat. Nec erat cura quanta injuria pauperibus à præpoſitis fieret.

Hujus *Willielmi* Regis ſecundi, ſicut & antea patris amicitiis, præfatus *Willielmus Dunelm.* Epiſcopus adjunctus familiariter adhærebat, unde etiam *Alvertonam* cum ſuis appendiciis Rex ille donabat, excepto quod Comes *Alanus* habuit in ſua Caſtellaria ex alia parte *Viſca*; ita ſicut Comes *Siwardus* in vita ſua prædictum manerium melius & quietius tenuit. In *Alvertona* xij. carrucata terræ, (&c.)

Anno Domini M.lxxxxv. *Willielmi* Regis ſecundi nono, Comes *Northumbriæ Robertus* de *Monbrei* & *Willielmus* de *Owe Normannus* & ſedicioſus, cum multis aliis, Regem *Willielmum* Regno vitaque privare, & filium amitæ illius, *Stephanum* de *Albemarle* Regem conſtituere ſunt conati. Quo cognito Rex *Robertum* Comitem ad ſuam citavit curiam; qui, quia Regem *Scotorum* cum ſuis copiis deleverat, curiam Regis adire contempſit. Tunc Rex, exercitu de tota *Anglia* congregato, Caſtellum prædicti Comitis *Roberti* ad oſtium **Tyne** fluminis ſitum, per duos menſes obſedit, & interim quadam municiuncula expugnata, ferè omnes meliores Comitis cepit milites, & in cuſtodia poſuit. Dein obſeſſum Caſtellum expugnavit, & fratrem Comitis & equites, quos intus invenit, cuſtodiæ tradidit. Poſt hæc autem **Bebbanburgh**, id eſt, urbem *Bebbæ* Reginæ, in quam Comes fugerat, caſtellum, firmavit, idque **Malveiſin** nominavit & in illo militibus poſitis ad **Suthumbriam** rediit. Poſt cujus deceſſum Comiti *Roberto* vigiles *Novi Caſtelli* promiſere, in id ſe promiſſuros illum intrare ſi veniret occultè. Ille autem lætus effectus, quadam nocte cum xxx. militibus, ut id perageret exivit. Quo cognito equites qui caſtellum cuſtodiebant illum inſequentes, ejus exitum cuſtodibus *Novi Caſtelli* per nuncios intimaverunt. Quod ille neſciens die quadam Dominica temptavit peragere cepta, ſed nequivit, deprehenſus enim erat. Ea propter ad monaſterium ſancti *Oſwini* Regis & martiris fugit, ubi ſexto die obſidionis ſuæ graviter in crure eſt vulneratus dum ſuis adverſariis repugnaſſet, quorum multi ſauciati, multi verò ſunt perempti; de ſuis quoque nonnulli vulnerati, omnes ſunt capti; ille verò in Eccleſiam fugit, de qua extractus in cuſtodiam apud *VVindeſoram* eſt poſitus. Sicque idem ipſe Comes *Robertus* in eadem Eccleſia quam ſancto *Cuthberto* abſtulit, ut prædictum eſt, res omnes & honorem cum ſui Comitis libertate amiſit. Et extunc Rex *Willielmus*, & poſt eum Rex *Henricus* primus, Comitatum *Northumbriæ* in manu ſua tenuerunt.

Rot. Cart. de annis 15.16.17. R.2.n.29.

REx *Archiepiſcopis, &c. ſalutem.* Inſpeximus Cartam Domini *Egfridi* quondam Regis Northanhimbrorum factam in hæc verba. *In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, Amen.* Anno Dominicæ incarnationis DC.lxxxv. congregata ſinodo juxta fluvium **Alne** in loco qui dicitur **Aet Twiforð**, cui *Theodorus* Archiepiſcopus *Doruvernenſis* præſidebat, cum *Cuthbertus* multis legatariis ac literis ad ſe præmiſſis, nequaquam ſua inſula poſſet erui; tandem ego *Egfridus* Rex *Northanhimbrorum*, cum Antiſtite *Trumvino* & aliis religioſis viris, inſulam navigavi, & invitum ad ſinodum pertraxi, ubi omnium juſſione Epiſcopatus officium ſuſcipere compellitur; Cui & omnibus ſucceſſoribus ejus, conſilio *Theodori* Archiepiſcopi & *Trumvini*, & totius conſilii, pro ſalute animæ meæ & ſucceſſorum meorum, donavi villam quæ vocatur **Crec**, & tria miliaria in circuitu ipſius villæ. Donavi etiam civitatem quæ vocatur *Lugubalia* & in circuitu ejus xv. miliaria, ut hæc tam ipſe quam ſucceſſores ejus, ad Dei ſervicium imperpetuum habeant, ita, ſicut ego habui, libera & quieta, & ſecundùm ſuam voluntatem diſponenda. Ego *Theodorus* Archiepiſcopus *Doruvernenſis* ſubſcripſi ✠. Ego *Boſa* Epiſcopus ſubſcripſi ✠. Ego *Cedd Orientalium Saxonum* Epiſcopus ſubſcripſi ✠. Ego *Sexulf Merciorum* Epiſcopus ſubſcripſi ✠. Ego *Eata Haguſtaldenſis* Epiſcopus ſubſcripſi ✠. Ego *Trumvine Pictorum* Epiſcopus ſubſcripſi ✠. Ego *Ceadda Lichefeldenſis* Epiſc. ſubſcripſi ✠. Ego *Eadhed Lindiſſi* Epiſcopus ſubſcripſi ✠. Hæc donatio ſcripta eſt tempore *Agathonis* Papæ, anno ætatis Regis *Egfridi* xl. Regni verò ejus xv.

Inſpeximus etiam Cartam quam bonæ memoriæ dominus *Richardus* quondam Rex *Angliæ* progenitor noſter fecit Deo & beato *Cuthberto* & Eccleſiæ *Dunelmenſi*, & *Hugoni* tunc *Dunelmenſi* Epiſcopo in hæc verba. *Richardus* Dei gracia, Rex *Angliæ*, Dux *Normanniæ* *Aquitaniæ*. Comes *Andeg.* Archiepiſcopis (&c.) *Salutem.* Sciatis nos dediſſe & conceſſiſſe, & præſenti Car-

ta confirmaſſe, Deo & beato *Cuthberto*, & Eccleſiæ *Dunelmenſi*, & *Hugoni Dunelm*: Epiſcopo, karo conſanguineo noſtro, & ſucceſſoribus ejus, in puram & perpetuam elemoſinam, pro anima patris noſtri & anteceſſorum noſtrorum, & pro ſalute noſtra & heredum noſtrorum, & pro ſalute & pro ſtabilitate & incremento regni noſtri, Manerium noſtrũ *de* Seberge cum wapentaco ad idem Manerium pertinente, & cum omnibus aliis rebus ad illud pertinen. tam in hominibus quam in terris cultis & incultis in viis & ſemitis, in pratis & paſturis, in ſtagnis & molendinis, in aquis & piſcariis, & ſervicium *Petri Caron* & hæredum ſuorum de feodo unius militis de *Setona*, & de Oneton, & ſervicium *Tomæ* de *Amundevill* & hæredum ſuorum de feodo unius militis de Cotton & de Craiford, & ſervicium filii *Godefridi Baard*, & hæredum ſuorum de feodo duarum partium unius militis, de Middelton, & de Herceburn, quas terras de nobis tenebant inter *Tynam* & *Teyſam*, cum omnibus aliis rebus ad prædicta feoda pertinentibus, in excambium pro ſervicio feodi trium militum, quod *Philippus* de *Kyme* de ipſo Epiſcopo in Lincolneſire tenebat, & pro feodo duorum militum quod *Girardus* de *Canvill* de eodem ibidem tenebat, & pro feodo unius militis quod *Baldewinus Wac* & filius *Rogeri* de *Oſevill*, ibidem de eodem tenebant. Quare volumus & precipimus quod prædictus *Hugo Dunelm.* Epiſcopus, & ſucceſſores ſui prædicta duo feoda militum & duas partes feodi unius militis, cum prædicto manerio de Seberge, & *Wapentaco*, ſicut prædictum eſt, teneant, habeant, & poſſiderant liberè, quietè, & honorificè, cum omnibus rebus ad ea pertinentibus, in boſco & plano cum *Socha* & *Sacha* & Thol & Theam, & Infangenethef, & cum omnibus aliis libertatibus & liberis conſuetudinibus, & cum placitis ad Coronam pertinentibus, ſicut nos ipſi in propria manu noſtra habebamus, & ſicut ipſe Epiſcopus habet & tenet alias terras ſuas & feoda militum in Epiſcopatu ſuo; & ut tam ipſe Epiſcopus quam ſucceſſores ſui diſponant de hominibus & terris ad idem manerium pertinentibus ad libitum ſuum & voluntatem, ſicut de aliis hominibus & terris ſuis in eodem Epiſcopatu ſuo faciunt. Hiis teſtibus *Baldewino Cantuar.* (&c.) Dat. anno primo Regni noſtri, xviij. die Septembr. apud *Gaitintonam* per manum *Willielmi* de *Longo Campo* Cancellarii noſtri.

Inſpeximus etiam cartam (&c.) Inſpeximus inſuper literas noſtras patentes quas nuper fieri fecimus in hæc verba. *Ricardus* Dei gratia Rex *Angliæ* & *Franciæ*, & Dominus *Hiberniæ*; omnibus (&c.) ſalutem. Sciatis quod cum Eccleſia *Dunelmenſis*, & bonæ memoriæ prædeceſſores venerabilis patris *Johannis* nunc Epiſcopi *Dunelm.* in diverſorum progenitorum noſtrorum, quondam Regum *Angliæ* illuſtrium, temporibus, tenuerint & poſſederint Civitatem & caſtrum *Dunolm.* manerium & *Wapentachium* de Setberge ac maneria et villas de Aukeland, Middelham, Derlington, Stokton, Eſington, Houghton, Cheſtre in the ſtræte, Gateſheved, Ryton, Langcheſtre, Evenwode, Fulley, Morley, Stanhop, et Wolſingham, cum pertinenciis infra patriam et præcinctum vocatum *Epiſcopatum* *& libertatem regalem ſancti* Cuthberti *Dunolm. inter aquas de* Tyne *&* Teſe; ac etiam caſtrum et villam de Norham, ac manerium de Bedelyngton cum pertinenciis, ut parcellam dictæ libertatis ultra *Tynam* verſus boream; necnon diverſa alia, terras, tenementa, redditus, ſervicia, feoda militum, advocationes, et patronatus eccleſiarum, tam Collegialium quam parochialium, hoſpitalium, *Cantariarum*, aquas, piſcarias, diverſaſque alias poſſeſſiones temporales et ſpirituales, tam infra patriam et procinctum Epiſcopatus prædicti quam infra patrias et procinctus vocatos Norhamſhire, et Bedelingtonſhire, unà cum medietatibus dictarum aquarum de Tyne et Teſe verſus Epiſcopatum prædictum, ac diverſis piſcariis et proficuis in eiſdem medietatibus, ut parcellam eorundem Epiſcopatus et libertatis regalis, poſſeſſionumque eccleſiæ antedictæ, et cum applicatione, oneratione, et exoneratione navium, batellorum, et aliorum vaſorum in dictis aquis, ac medietatibus aquarum ex parte Epiſcopatus prædicti; ſimul cum dominio et libertatibus Comitis *Palatini*, ac omnimodis aliis dominiis, libertatibus, juribus, proficuis, et prerogativis regalibus, in omnibus patriis, procinctibus, et locis prædictis, eorumque pertinenciis univerſis, et in quolibet eorundem; quæ quidem Civitatem caſtra, villas, maneria, *Wapentachium*, terras, tenementa, redditus, ſervicia, feoda militum, advocationes, et patronatus, ac alias poſſeſſiones temporales et ſpirituales, idem Epiſcopus aſſerit ſe et eccleſiam ſuam prædictam tenere et poſſidere in preſenti. Nos, ad ſupplicationem prædicti Epiſcopi, et ob ſpecialem affectionem, et devotionem quas erga glorioſum Confeſſorem ſanctum *Cuthbertum*, eccleſiæ prædictæ patronum, ac etiam propter affectionem quam ad præfatum Epiſcopum qui, tam cariſſimo Domino & Patri noſtro dum vixit, quam poſtmodum nobis per longa tempora laudabiliter deſervivit, & per noſtros aſſenſum et benevolentiam ad Epiſcopatum prædictum promotus fuit, gerimus, et habemus; volentes pro ſecuritate et quiete perpetuis dictæ eccleſiæ, præfatique Epiſcopi et ſucceſſorum ſuorum, et ut dictus Epiſcopus ſeu ſucceſſores ſui, ſuper poſſeſſionibus prædictis, ſeu aliquibus præmiſſorum, futuris temporibus, nullatenus inquietentur, ſeu graventur, ex Regia benignitate fæliciter providere; de gratia noſtra ſpeciali, et ex certa ſcientia noſtra, ratificamus, approbamus, concedimus, et hac carta noſtra confirmamus, pro nobis, & hæredibus ac ſucceſſoribus noſtris Regibus Angliæ, prædicto Epiſcopo et eccleſiæ ſuæ prædictæ, omnia et ſingula Civitatem, caſtra, villas, maneria, wapentachium, terras, tenementa, redditus, ſervicia, feoda militum, advocationes, et patronatus eccleſiarum, Hoſpitalium, et Cantariarum, piſcarias, et omnes alias poſſeſſiones antedicta, et eorum quodlibet, quas vel quæ idem Epiſcopus ac dicta eccleſia ſua tenent et poſſident, ut eſt dictum, unà cum pertinenciis ſuis univerſis, et ſimul cum dictis aquis et medietatibus aquarum, applicatione, oneratione, et exoneratione navium, battellorum, et aliorum vaſorum in eiſdem, in parte Epiſcopatus prædicti; ac etiam unà cum dominio et libertatibus Comitis *Palatini* et omnimodis dominiis libertatibus juribus, proficuis, placitis, juriſdictionibus, et

præ-

prærogativis regalibus in omnibus prædictis civitate, Caſtris, villis, maneriis, wapentachio, terris, tenementis, redditibus, ſerviciis, feodis, advocationibus, patronatibus, aquis, et medietatibus aquarum, piſcariis, & quibuſcunque aliis poſſeſſionibus ſupradictis, & in omnibus partibus patriarum, procinctuum locorum, poſſeſſionum & pertinenciarum prædictarum; ac ſimul cum omnimodis aliis libertatibus, liberis conſuetudinibus & proficuis, tam in aqua quam in terra de quibus dicta Eccleſia, ſeu aliquis dictorum prædeceſſorum ſuorum in poſſeſſione extitit, et quibus eadem Eccleſia vel aliquis dictorum prædeceſſorum ſuorum, tempore alicujus dictorum progenitorum noſtrorum infra patrias, procinctus, loca, poſſeſſiones, et pertinentias predicta, ſeu quamcunque parcellam eorundem uſus eſt et gaviſus.

Volentes & concedentes, ac firmiter præcipientes, pro nobis, heredibus et ſucceſſoribus noſtris prædictis, quod prædictus Epiſcopus, ſucceſſores ſui, et Eccleſia prædicta omnia et ſingula Civitatem, caſtra, villas, maneria, wapentachium, terras, tenementa redditus, ſervicia, feoda militum, advocationes et patronatus Eccleſiarum, Hoſpitalium, et Cantariarum, aquas et medietates aquarum, piſcarias, et alia poſſeſſiones predicta, et quælibet eorundem cum pertinentiis ſuis univerſis, unà cum dictis applicatione oneratione et exoneratione navium, battellorum, et aliorum vaſorum quæ ex parte ipſius Epiſcopatus applicare, onerare, ſeu exonerare voluerint, et ſimul cum omnibus dictis dominiis, libertatibus, juribus, proficuis, placitis, et juriſdictionibus, et prærogativis regalibus, et omnimodis aliis libertatibus, liberis conſuetudinibus, et proficuis, in omnibus civitate, caſtris, villis, maneriis, wapentachio, terris, tenementis redditibus, ſerviciis, feodis, advocationibus, patronatibus, aquis, et medietatibus aquarum, piſcariis, et quibuſcunque aliis poſſeſſionibus ſupradictis, et in omnibus partibus patriarum, procinctuum locorum, et pertinentiarum prædictorum, ac in qualibet parcella earundem pacificè et quietè imperpetuum habeant & teneant, ac eis gaudeant et utantur, adeo plenè et integrè ſicut aliquis prædeceſſorum ſuorum prædictorum ea, ſeu aliqua eorundem habuit, et eis ſeu eorundem aliquibus in dictis Epiſcopatu et libertate uſus fuit et gaviſus, tempore alicujus progenitorum noſtrorum prædictorum; et adeo ſicut dicta terræ, tenementa, redditus, ſervicia, feoda militum, advocationes et patronatus Eccleſiarum, Hoſpitalium, Cantariarum, aquæ, piſcaria, et aliæ poſſeſſiones temporales, et ſpirituales, dominia, libertates, liberæ conſuetudines, jura, proficua, placita, juriſdictiones, prærogativæ & omnes aliæ pertinentiæ, ſuperius generaliter nominata, et eorum quodlibet fuiſſent, ſeu fuiſſet in ſpeciali, per preſentes, declarata, ſive declaratum, abſque impedimento noſtri vel hæredum ſeu ſucceſſorum noſtrorum, aut Juſticiariorum, Eſcaetorum Vicecomitum, aut aliorum Ballivorum ſeu miniſtrorum noſtrorum, vel hæredum ſeu ſucceſſorum noſtrorum quorumcumque, ſtatuto de terris et tenementis ad manum mortuam non ponendis edito aut aliquibus aliis ſtatutis vel ordinationibus, et quibuſcunque forisfacturis, jure, titulo, clameo, et alia actione, ad nos pertinentibus, ſi quæ forent, non obſtantibus. Et conſimiliter ad ſupplicationem præfati Epiſcopi, ex habundanti gratia noſtra, ob devotionem & affectionem ſupradictas, hac carta noſtra, acceptamus, approbamus, ratificamus, concedimus et confirmamus, pro nobis, hæredibus et ſucceſſoribus noſtris prædictis, eidem Epiſcopo et Eccleſiæ ſuæ prædictæ maneria de **Howeden, Alverton & Creyk**, cum pertinentiis; ac omnia alia terras, tenementa, redditus, ſervicia, feoda militum, advocationes et patronatus Eccleſiarum, Collegialium, et Parochialium, Hoſpitalium et Cantariarum, aquas, piſcarias, & alias poſſeſſiones temporales et ſpirituales quaſcumque, quæ præfatus Epiſcopus et Eccleſia ſua prædicta, in comitatibus *Eboraci* et *Lincolniæ* tenent et poſſident.

Habendum, unà cum pertinentiis ſuis univerſis, ac omnimodis libertatibus, liberis conſuetudinibus, & proficuis, de quibus dicta Eccleſia ſeu aliquis prædeceſſorum dicti epiſcopi in poſſeſſione extitit, & quibus eadem eccleſia, ſeu aliquis dictorum Prædeceſſorum præfati Epiſcopi, Uti et gaudere conſuevit, temporibus alicujus progenitorum noſtrorum prædictorum, in maneriis, terris, tenementis, redditibus, ſerviciis, feodis, advocationibus, aquis, piſcariis, et aliis poſſeſſionibus et pertinentiis antedictis, ac in quibuſcunque partibus patriarum et procinctuum ad Maneria, terras, tenementa, redditus, ſervicia, feoda, advocationes, et libertates prædicta pertinentium, in commitatibus ſupradictis imperpetuum; hujuſmodi ſtatutis, ordinationibus, forisfacturis, jure, titulo, clameo, et actione, ſi quæ fuerint, non obſtantibus.

In cujus rei teſtimonium, has Literas noſtras fieri fecimus Patentes. T. meipſo apud *Weſtmonaſterium* XVI. die *Decembris*, Anno Regni noſtri. VII.

REX. Omnibus ad quos, &c. Salutem; Inſpeximus Literas Patentes Domini *W.* primi, nuper Regis *Angliæ*, Progenitoris noſtri factam, in hæc verba. *W.* Rex *Angliæ*, *Th.* Archiepiſc. & *H.* Vicecomiti, & omnibus Baronibus & fidelibus ſuis de **Everwiſcira**, Salutem. Volo & præcipio ut tota terra ſancti *Cuthberti*, ita ſit libera & quieta ab omni opere caſtelli, & ab omnibus geldis, ſicut fuit tempore patris mei die qua *Willielmus Dunelmenſis* Epiſcopus vivus & mortuus fuit, *T. W. Canc.* & *Sulch. Capel* apud *Pontem Arc.* Cart. 4. E. 4. m. 27.

Inſpeximus eciam alias Literas Patentes ejuſdem Progenitoris noſtri, factas in hæc verba. In nomine Patris et Filii & Spiritus ſancti *Amen.* Ego *VVillielmus* Rex *Anglorum* hæreditario jure factus, do et concedo, et preſenti Carta confirmo Deo et ſancto *Cuthberto*, et Priori et Monachis ibidem Deo ſerviturìs in perpetuam et puram elymoſinam, hoc regium Manerium meum videlicet villam de **Hemingburch**, cum omni terra de **Brathenholm**, et cum omnibus terris adjacentibus, cum Eccleſia villæ prædictæ et cunctis rebus eidem pertinentibus, in boſco et plano, moris ac prato, et ſilvis, et paludibus, aquis, molendinis, aut ſtangnis, cum **Merc** et **Mers**, et **Sac** et **Socne**, et **Toll** et **Team**, et **infangentheof**,

theof, et omnibus rectis diviſis ejus, ita benè et quietè, et liberè cum rectitudinibus, et omnibus conſuetudinibus, ſicut unquam *Sanctus Cuthbertus* alias terras ſuas melius et quietius habuit, cum omnibus conſuetudinibus Regiis, et libertatibus quas ego habui in ipſo, dum illud poſt victoriam Angliæ in manu propria tenui, per eaſdem diviſas quibus ego ipſe, ſeu ante me Comites *Toſtius*, vel *Siwardus* ipſum manerium tenuimus. Quod ſi quis impoſterum hanc donationem meam irritare præſumpſerit, à Domini conſortio ſeparetur, & condempnatione extremi judicii cum Diabolo & Angelis ejus imperpetuum feriatur, Amen. Et ut hæc donatio mea firma ſit imperpetuum, manu propria præſentem cartam ſigno ſanctæ crucis ✠ expreſſi & confirmavi. Signum *Willi* ✠ *elmi* Regis *Angl.* Signum ✠ *Th. Ebor.* Archiep. Signum *Willielmi* ✠ *Dunelm.* Epiſc. Signum *Johannis* ✠ *Bathon.* Epiſcopi. Signum ✠ *Oſmundi Sar.* Epiſc. Sig ✠ num *Baldewini*, Abbatis ſancti *Edmundi*. Signum ✠ *Morealis* Vice-comitis. Signum *Hugonis* ✠ Comitis de *Ceſtria*. Signum *Arnoldi* ✠ de *Perceio*. Signum *Roberti* ✠. Signum *Guidonis* ✠ Abbatis. Signum *Rogerii* ✠ Comitis *Scrobeſbirienſis*. Signum ✠ *Willielmi* filii Regis. Signum *Ricardi* de ✠ Curceio. Signum ✠ *Rodberti* de *Redveriis*. Signum ✠ *Rodberti Bloet*. Signum *Roberti* Co ✠ mitis *Northymbr.* Signum ✠ *Rodberti Capellani*. Signum ✠ *Philippi* filii Comitis de *Ceſtr.* Signum *Alani* de ✠ *Liconia*. Signum *Ranulphi* ✠ Clerici Regis. Signum *Mauricii* Ca ✠ pellani. Signum *Philippi* filii *Rogerii* Comitis. Signum *Rodberti* de *Redveriis*. Signum ✠ *Ricardi* de *Bundevilla*. Signum *Rod* ✠ *berti* de **Hulmetſ.** (&c.) Nos autem donationes (&c.) confirmamus ſicut literæ & cartæ prædictæ rationabiliter teſtantur. In cujus (&c.) T. Rege apud *Ebor.* tertio die Junii.

Ex ſecundo Regiſtro penès *Decanum* & capitulum eccleſiæ Cathedralis *Dunelm.* a. 1640.

EGo *VVillielmus* de *Merley*, filiis meis, & uxore mea conſentientibus, do Deo, & ſancto *Cuthberto*, & monachis *Dunelmenſibus* **Morewic** cum diverſis ad illam villam pertinentibus, præter unam piſcariam in *Tina*, pro anima mea, & uxoris meæ *Menialdæ*, & pro filiis meis *Ranulfo* de **Merle**, & *Goſfrido*, & *Morello*, & aliis filiis meis omnibus. ✠ Signum *VVillielmi* de **Merle.** ✠ Signum *Ranulphi* filii ejus. ✠ Signum *Goſfridi* filii ejus. ✠ Signum *Moreli* filii ejus. ✠ Signum *Roberti*. ✠ Signum *Anſeri* de *Merlei*. ✠ Signum *Goſfridi* de *Cliftun*, liberè & quietè, in elemoſinam in perpetuum habendam; Et poſt mortem *Willielmi* de **Merle**, filius ejus *Ranulphus*, qui fuit hæres illius, venit *Dunelmum*, anno ab incarnatione Domini
1129. M.C.xxix. menſe Septembris, proxima die poſt feſtum ſancti *Cuthberti*, & dedit, & conceſſit & confirmavit, & ſuper ſepulchrum ſancti *Cuthberti*, per unum cultellum, obtulit prædictam terram, ſcilicit **Morewic**, ſancto *Cuthberto* & Monachis ejus in *Dunelmo*, liberam & quietam ab omni calumpnia, & ab omni ſervicio, & ab omni conſuetudine imperpetuum habendam. Ad iſtam donationem & confirmationem affuerunt præſentes hii Teſtes. Prior de **Tinemouth**, *Remigius*, *Robertus* Archidiaconus, *Johannes* de *Mundavilla*, *Willielmus* filius *Ranulphi*, *Euſtacius* ſororius ipſius *Ranulphi*, *Ricardus Tiſun*, *Robertus* filius *Normanni Bruis* de *Bointon*, *Ranulphus Blaca*, *Eilaf* Presbyter de **Hagulſtald**, *Helias* Presbyter de **Morpath**, *Willielmus* Presbyter de **Stainton**, *Gamel* de *Acle*, *Melded* de *Aclet*, *Roger Coiſners*, *Robertus Firberne*, *Radulphus* de *Wincester*, *Unfreth* frater *Roberti* filii *Normanni*, *Edulf* de *Salwic*, *Paganus Diſpenſator*, *Ranulfus* de *Merle*, *Unſpac Clibern*, *Johannes* de *Wdrinton*, *Ausk:* de *Mundavilla*, *Gancel.* filius *Edredi*, *Edmund* filius *Aculfi*, *Mervin* de *Hethewrth*.

MALMESBURIENSE
Cænobium in agro Wiltonienſi.

——— Amplectenda erat prædicabilis viri mentio, qui *Malmeſburienſe* Monaſterium, in quo terreni incolatus prætendimus militiam, acri & penè divino mentis intuitu, ex humili ad ampliſſimum ſtatum provexit, quod à quodam *Meyldulpho*, natione (ut aiunt) *Scotto*, eruditione philoſopho, profeſſione Monacho, adeò anguſtis ſumptibus elaboratum, ut inhabitantes quotidianum victum ægrè expedirent, ipſe diu multùmque librato conſilio, *Aldelmo* ejuſdem loci Monacho, pro jure tunc Epiſcoporum regendum contradidit. De qua re, ut omnem ſermo noſter dubietatis deprecetur offenſam, verba ejus hic aliqua attexam.

W. *Malmesburienſis* hiſt. fol. 6. a.

E*GO* Leutherius *gratia divina Epiſcopus, pontificatus Saxoniæ gubernacula regens, rogatus ſum ab Abbatibus, qui ſub jure Parochiæ noſtræ Cænobiali Monachorum agmini Paſtorali ſollicitudine præeſſe noſcuntur, uti terram illam, cui inditum eſt vocabulum* **Maildulfesburch**, Aldelmo *Preſbytero ad degendam regulariter vitam conferre largirique dignarer. In quo videlicet loco à primo ævo infantiæ, atque ab ipſo tirocinio rudimentorum liberalibus literarum ſtudiis eruditus, & in gremio ſanctæ matris eccleſiæ nutritus, vitam duxit. Et ob hoc potiſſimum hanc petitionem fraterna charitas ſuggerere videtur. Quapropter prædictorum Abbatum precibus annuens ipſum locum tàm ſibi quàm ſucceſſoribus ſuis normam ſanctæ regulæ ſolerti devotione ſequentibus, fraterna petitione coactus, ultroneus concedo, Actum publicè juxta flumen* **Bladon** *viij. kal. Septemb: anno incarnationis Domini* 675. 675.

Cum igitur, induſtria Abbatis accederet favori pontificis, tunc res Monaſterii in immenſum efferri, tunc Monachi undique aggregari: currebatur ad *Aldelmum* totis compitis, his vitæ ſanctimoniam, his literarum ſcientiam deſiderantibus. Erat enim vir ille cum religione ſimplex, tum eruditione multiplex, & qui famam virtute præiret. liberalium artium epotator, ut eſſet mirabilis in ſingulis, & in omnibus ſingularis. Mentior, ſi non hoc teſtantur codices de viginitate, immortalis ejus ingenii indices, quibus meo judicio nihil dulcius, nihil ſplendidius: quamvis, ut eſt noſtri

ſeculi deſidia, quibuſdam pariant nauſeam, non attendentibus quia juxta mores gentium variantur modi dictaminum. Denique *Greci* involutè, *Romani* circumſpectè, *Galli* ſplendidè, *Angli* pompaticè dictare ſolent. Sanè quoniam dulce videtur majorum inhærere gratiæ, eorumque exemplis ignire memoriam, Non invitus evolverem quantos hic Sanctus pro eccleſiæ noſtræ privilegio ſudores inſumpſerit, quot miraculis vitam inſignierit, niſi quia aliàs avocamur : Et facta ejus etiam lippienti veraciùs apparent oculo, quam noſtro poſſint adumbrari penicillo. Innumera ſigna quæ modò apud ejus fiunt memoriam oſtendunt præſentibus præteritæ illius vitæ ſanctimoniam. Habet ille ergo laudes ſuas, habet meritis paratam gloriam, noſtra oratio proſequatur hiſtoriam. (&c.)

Ibid. fol. 30.b.n.20.

— Ea tempeſtate (ſcilicet tempore Regis *Eadwi* filii *Edmundi* Regis, fratris Regis *Athelſtani*) facies monachorum fœda & miſerabilis erat : Nam & *Malmeſburienſe* cœnobium pluſquam ducentis ſeptuaginta annis à Monachis inhabitatum clericorum ſtabulum fecit. (&c.)

Lelandi collectanea MS. in bibliotheca *Bodleiana*. vol. 3. p 266.

Ex libro antiquitatum Meldunenſis *Cœnobij, ad verbum tranſcripta.*

MEildulphus vitam heremiticam ducens, ſub caſtello de *Bladow* quod Saxonicè dicitur **Ingelborne Caſtell**; fuit autem conſtructum à quodam Rege *Britanno*, nomine *Dumwallo Molvicius*. Civitas quondam ibi fuerat, quæ penitùs deſtructa fuit ab alienigenis, Caſtellum ſe munitum cuſtodivit, quod per multum tempus ſtetit ſine habitatione propinqua. Regia enim habitatio, & ejus manerium tam Paganorum, quam Chriſtianorum, non longè fuit a Caſtello apud **Kairdurberg**, quod Saxonicè dicitur **Brohambergh**, nunc verò **Brokenberg**. Prædictus Heremita petiit à caſtellanis tugurium ſibi fieri ſub caſtello, & obtinuit; non enim ibi erat magna hominum frequentatio. Hic dum ſibi neceſſaria deficerent, ſcholares ſibi in diſciplinatum adunavit, ut eorum liberalitate tenuitatem victus emendaret. Brevi enim tempore ſcholares in exiguum conventum coaluere. Horum conſortio, & exemplo S. *Aldelmus* ad plenum informatus, artem dialecticam adjecit erudire. Unde hinc fugiens ad pedes *Adriani* Philoſophi, Abbatis S. *Auguſtini Cantuar.* per aliquod tempus ſtuduit, & ſufficienter edoctus *Meldunum* repetiit. Qui poſtea cum ſociis ſuis, ſub *Maildulpho* Monacho attonſus eſt, vivente *Meildulpho* poſt tonſionem ejus annos xiv. Caſtellum prænotatum tunc fuit ſub dominio *Elutherii* Epiſcopi *Wintonienſis*, qui dominabatur in tota *Weſt-Saxonia*. Mortuo *Maildulpho*, prædictus Epiſcopus dedit ſitum *Malmeſberiæ* S. *Aldelmo*.

Ex Regiſtro cartarum Abb. de *Malmesbury*, in Scaccario, ex parte Rememoratoris Regis. Carr. 13.

Carta Berthwaldi *Regis, de* **Sumerford**, *quæ ſita eſt juxta fluuium qui dicitur* Tameſia, *quam Regali munificentia contulit* Aldhelmo *Abbati* Meldunenſis *Eccleſiæ & ſucceſſoribus ſuis hæreditate perpetua.*

EA quæ ſecundum timorem & amorem Domini, largitionis devotione diffiniuntur, quamvis ſolus ſermo ſufficeret, tamen pro incerta futurorum temporum conditione, ſcriptis publicis & documentorum geſtis ſunt confirmanda. Quapropter ego *Berthwaldus*, regnante Domino, Rex, pro remedio animæ meæ & indulgentia commiſſorum criminum, aliquam terram conferre, largiriquè *Aldhelmo* Abbati decreveram, id eſt, illam de orientali plaga fluminis, cujus vocabulum eſt **Temis**, juxta vadum, qui appellatur **Sumerford**. xl. caſſatos, ea ſcilicet definitione, ut omni ſervitute ſecularium poteſtatum portio terræ illius perpetualiter ſit libera, ad ſerviendum neceſſitatibus Monachorum, Deo ſervientium, in Monaſterio quod nominatur **Maeldubesburg**. Et ut firmiùs & tenaciùs hæc donatio imperpetuum roboretur, etiam præcellentiſſimum Monarchum *Aethelredum* Regem ad teſtimonium aſcivimus, cujus conſenſu & confirmatione, hæc munificentia acta eſt. Si quis contra hanc donationem venire temptaverit, aut tyrannica fretus poteſtate, violenter invaſerit, ſciat ſe in tremendo cunctorum examine coram Chriſto rationem redditurum. Actum publicè in ſynodo juxta vadum **Bergford** menſe Julio triceſimo die menſis ejuſdem. Indictione xiij. anno ab incarnatione Domini DC.xxxv.

635.

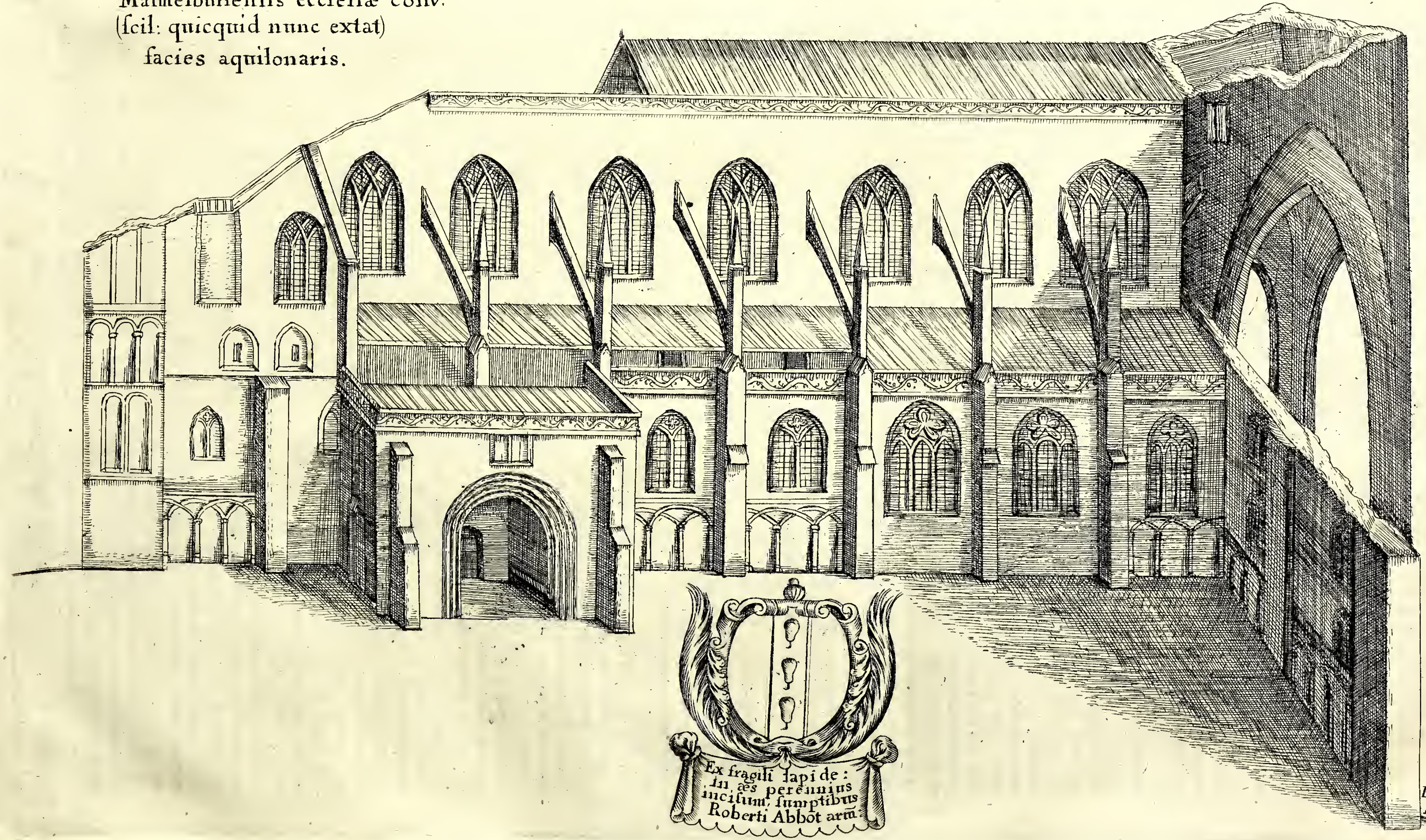
Quomodo Lutherius Wintonienſis *Epiſcopus*, Aldhelmo *Preſbitero &* Meldunenſi *Cœnobio, terram de* **Maldumesburg** *contulit, æterna largitione.*

Ib. Carr. 14.

SOlet enim plerumque contingere, ut autumpnali torrido facellante caumate, brumalia ſævientium ventorum flabra reciprocis alternatim curſibus ſuccedant, quibus procelloſa pelagi cerula innormeſquè oceani gurgites, hinc atque illinc, quatiuntur, quatinus navigio tramite, nullus abſque diſcrimine navigans, furibundo flamimine carbaſa rumpente transfretat. Ita nimirum proſtrata mundi pompulenta gloria, jamquè appropinquante ejuſdem termino, fluctuantes ſeculi turbines incumbere evidenti experimento videntur, ut, revera, & ullo abſque ancipiti ſcrupulo, illa Domini præſagmina, noſtris tandem temporibus comprobantur impleri : quibus ita cœleſti oraculo effatus eſt dicens, *Videte ficulneam, & omnes arbores &c.* porro inter has turbulentas ſeculi tempeſtates, ſcripturarumquè flectenda ſunt gubernacula, totiuſque navigii armatura atquè inſtrumenta paranda : quatinus garrulo Syrenarum carmine, ſpreto ratis recto curſu, ad portum patriæ proſperè perducatur. Quamobrem, Ego *Lutherius* gratia Dei Epiſcopus, pontificatus *Saxoniæ* gubernacula regens, rogatus ab Abbatibus, qui ſub jure parochiæ noſtræ, Cœnobiali Monachorum agmini paſtorali ſollicitudine præeſſe noſcuntur, uti terram illam, cui vocabulum eſt **Mealdumesburg** *Aldhelmo* Presbitero ad degendam regulariter vitam conferre largirique dignarer. In quo videlicet loco, à primo ævo infantiæ, atque ab ipſo tyrocinio rudimentorum liberalibus literarum ſtudiis eruditus, & in gremio ſanctæ matris eccleſiæ nutritus vitam duxit : & ob hoc potiſſimùm hanc petitionem fraterna caritas ſuggerere videtur, quapropter prædictorum Abbatum precibus annuens ipſum locum de quo

ſupra

Malmeſburienſis eccleſiæ conv:
(ſcil: quicquid nunc extat)
facies aquilonaris.

Ric: Newcourt delin.
D: King ſculp:

ſupra mentionem fecimus, tam ſibi quam ſuis ſucceſſoribus, normam ſanctæ regulæ ſollerti devotione ſequentibus, fraterna petitione coactus, ultroneus impendo, quatinus in futuram poſteritatem, remota omni diſceptationum conflictu ingruentium, quiete continua, & pace perpetua Deo famulari, ſine impedimento, valeant. Sed ne fortè contentionis occaſio deinceps emergat, hac rationis conditione interpoſita roborans confirmo, ut nullus ſuccedentium demum Epiſcoporum, ſeu Regum hanc noſtræ donationis cartulam, tyrannica fretus poteſtate violenter invadat, aſſerens pertinaciter quod de jure poteſtates Epiſcopatus ablatum, ſequeſtratumquè fuiſſe videretur; & iccirco ſciendum eſt, & contra æmulos promulgandum, multo magis me commodum, augmentumque pontifical: eccleſiæ addidiſſe, quam per vim abſtraxiſſe. Poſtremò ut firmior præfatæ donationis largitio iugiter manſura ſit, prædictos Abbates propriis manibus ſubſcribere juſſimus. Quod ſi quis hæc ſcripta & decreta noſtræ definitionis irrita facere nitetur, ſciat ſe ante tribunal Chriſti rationem redditurum. Actum publicè juxta flumen *Bladum* vij. kalendas Septembris anno incarnationis Chriſti DC.lxxx.

675. Ego *Leutherius*, ac ſi indignus Epiſcopus, rogatus à fratribus, hanc donationis cartam ſubſcripſi.

Ego *Cunibertus* Abbas §.
Ego *Haeddi* Abbas §.
Ego *Wynibertus* Presbyter §.
Ego *Hiddi* Presbiter §.
Ego *Hedda* §.

Quomodo Athelredus *Rex, contulit* Aldhelmo *Abbati &* Meldunenſi *Cœnobio* **Peuentune** *&* **Cherletone** *juxta* **Tetteburi.**

IN *nomine Domini Dei noſtri Jeſu Chriſti ſalvatoris.* Nihil intulimus ut Apoſtolicum teſtatur oraculum in hunc mundum, nec auferre quicquid poſſumus. Iccirco terrenis, ac caducis æterna, & manſura mercanda ſunt. Quapropter ego *Athelredus* Rex *Merciorum*, rogatus à patricio meo, & propinquo *Coenfritho*, pro remedio animæ meæ, ac pro oratione fratrum in **Meldunesburg** Deo ſervientium, xxx. caſſatos ab occidentali parte ſtratæ publicæ; & non longè, in alio loco, quindecim, propè **Tettan** Monaſterium, *Aldhelmo* Abbati & ſucceſſoribus ejus in libertatem terrenarum ſervitutum perpetualiter, libenter largitus ſum. Et hanc donationem meam, ſacræ crucis ſignaculo, propria manu confirmavi, & favorabilium virorum claro conceſſu corroboravi, ut nulla, poſt obitum noſtrum, regalis audacitas, nec ſecularis dignitas contra decretum noſtrum confringere temptaverit. Si quis verò hanc donationem augere & amplificare voluerit, augeat Deus partem ejus in libro vitæ. Quod ſi quis, tyrannica poteſtate fretus, demere vel auferre ſatagerit, ſciat ſe coram Chriſto, novemque Angelorum ordinibus, rationem redditurum. Scripta eſt autem hæc cyrographi cartula, anno ab incarnatione Chriſti DC.lxxxj. indictione ix. Signum manus *Aethelredi* Regis *Merciorum.* Signum manus *Coenfrithi* Comitis. Ego *Theodorus* gratia Dei Archiepiſcopus confirmavi. Ego *Saxulphus* Epiſcopus §. Ego *Bolſel* Epiſcopus §. Ibid. Cart. 15.

Quomodo idem Rex dedit eidem Eccleſiæ quindecim Caſſatos juxta **Tetteburi.**

IN *nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti ſaluatoris.* Nihil intulimus, ut Apoſtolicum teſtatur oraculum, in hunc mundum; verùm nec auferre quid poſſumus. Iccirco terrenis ac caducis æterna & manſura mercanda ſunt. Quapropter ego *Æthelredus* Rex *Merciorum* rogatus à patritio meo & propinquo meo *Cenfrito*, pro remedio animæ meæ, ac pro oratione fratrum in **Meldunesburg** Deo ſervientium, xv. caſſatos, propè **Tettan** Monaſterium, *Aldhelmo* Abbati libenter largitus ſum. Si quis verò hanc donationem augere & amplificare voluerit, augeat Deus partem ejus in libro vitæ. Quod ſi quis tyrannica poteſtate fretus demere vel auferre ſatagerit, ſciat ſe coram Chriſto, novemquè Angelorum ordinibus, in tremendo examine rationem redditurum. Scripta eſt autem hæc Cyrographi cartula anno ab incarnatione Domini DC.lxxx. Indictione ix. Ego *Theodorus* gratia Dei Archiepiſcopus confirmavi. Ego *Saxulphus* Epiſcopus ſimiliter. Ego *Boſel* Epiſcopus §. Signum manus *Æthelredi* Regis *Merciorum*, Signum *Cenfrithi* Comitis. Ibid. Cart. 16.

De Kemela, *quam* Chedwalla *Rex dedit eidem Eccleſiæ.*

OMNIA quæ videntur temporalia ſunt, & quæ non videntur æterna ſunt; Iccirco viſibilibus inviſibilia, & caducis cæleſtia præferenda ſunt: quamobrem Ego *Cedwalla*, regnante Domino, Rex, aliquod emolumentum Eccleſiæ impendere decrevi. Id eſt, terram ex utraque parte ſilvæ quæ appellatur **Kemele**, CXXXII. caſſatos. Et ita fixa & immobilis hæc donatio perſeveretur, ut nullus hoc decretum frangere aut irritum facere præſumat. Si quis verò, ſuperba inflatus tyrannide, hanc donationem violare aut prævaricare temptaverit; noverit ſe, in tremendo cunctorum examine, coram Judice vivorum & mortuorum, rationem redditurum. Scripta eſt verò hæc cartula Indictione prima, menſe *Auguſto*, Anno ab Incarnatione Domini. DCLXXXII. Ibid. Cart 17. 682.

Signum manus *Cedwallani* Regis.
Ego *Heddi* Epiſcopus conſenſi.
Signum manus *Ciſi.*
Ego *Wynberthtus* ſubſcripſi.

Carta Regis Eadwardi *de libertate* Meldunenſis *Eccleſiæ.*

QUæcunque ſcripta ſunt, dicit Apoſtolus, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt, ut per patientiam & conſolationem Scripturarum ſpem habeamus. Iccirco terrenis & caducis, æterna, & manſura mercanda ſunt, & cum ſpe bona perquirenda. Ipſe enim Deus retributionem omnium actuum noſtrorum in die examinationis, juxta uniuſcujuſque meritum, reddet. Ideoque, ſubtiliſſima mentis certatione, et ardenti inquiſitione, illum imitari ſatagamus. Licet mortalis vitæ pondere preſſi, & labentis hujus ſæculi poſſeſſionibus miſerabilitèr ſimus infecati, tamen miſerationis ejus Ibid Cart. 42 Et Par. 5. E. 4. parte 3. m. 12. per Inſpex.

largitate, caducis opibus æterna cœleſtis vitæ præmia mercari quæramus. Quapropter ego *Eadwardus*, ſuprema gratia largiente, *Anglorum* regalia Sceptra gubernans, rogatus à *Brihtrico* Abbate *Meldunenſis* Cœnobii, cum conſenſu Epiſcoporum, optimatumque meorum, ob honorem ſanctæ Dei genetricis *Mariæ* perpetuæ virginis, & ob reverentiam Sancti *Aldhelmi*, ejuſdem Cœnobii quondam Abbatis, Deinde *Schiraburnenſis* præſulis, cujus corpus glorioſum, in eadem eccleſia venerabiliter requieſcit, & multis patratis miraculis eluſceſcit; Concedo, & regali auctoritate præcipio, quatinus eadem Eccleſia, omnes terras & poſſeſſiones ſuas, quas hodierna die tenet & poſſidet, vel in futuro, largitione quorumlibet fidelium, tenenda eſt, vel poſſidenda, perpetuo jure, & perpetua pace teneat atque poſſideat. Subſcribimus enim nomina terrarum, & nomina eorum qui eas Eccleſiæ, fideli devotione, contulerunt. Inprimis *Newentuna* ex dono *Eathelredi* Regis; Terra eſt xxx. hidarum, ſita ab occidentali parte ſtratæ publicæ quæ *Foſſa* nominatur. Item **Kemele**; Terra eſt xxx. hidarum, quarum quatuor ſunt in *Chellewrtha*. Hanc terram dedit *Adhelmo* Abbati *Cedwalla* Rex; Sita eſt in orientali plaga ſtratæ publicæ ſupra-nominatæ. Item *Pirituna*; Terra eſt xxxv. hidarum, de orientali parte ſilvæ quæ dicitur **Bradon**. Hanc dedit *Chedwalla* Rex *Aldhelmo* Abbati. Item *Creddewilla*; Terra eſt xl. hidarum: De iſta terra **Eaſtcotun, Honekynton, Morcotun**: Terram iſtam dedit *Æthelwlfus* Rex Chriſtianiſſimus. Item eadem eccleſia tenet *Cheorletuna*; Terra eſt xx. hidarum: Hanc dedit idem Rex *Æthelwlfus*. Item **Dometeſig**: terra eſt x. hidarum; Hanc dedit idem Rex *Æthelwlfus*. Item eadem eccleſia tenet **Wdetun**: Terra eſt x. hidarum, ſita eſt intra ſilvam **Bradon**; Hanc dedit *Æthelſtanus* Rex venerabilis, eccleſiæ *Maldunenſi*. Item *Bremela*; Terra eſt xxxviij. hidarum. De iſta terra eſt **Ywerig, Spærtul, Chedecotun, Forham, Avene**; Terram iſtam dedit Rex *Æthelſtanus*. Item, ex donatione ejuſdem Regis *Æthelſtani*, ipſa eccleſia tenet *Nortuna*, pro v. hidis, & **Sumerford** pro v. hidis. Item eadem eccleſia tenet **Brokeneberge**: Terra eſt quinquaginta hidarum; Hanc dedit Rex *Eadwy*. De hac eadem terra **Grutenham** pro j. hida, & ex occidentali parte fluminis, quod *Avena* nominatur, & *Suttuna* pro x hidis. *Rodburna* pro x.; *Corſtuna* pro x.; **Cusfalde** pro iij.; **Bremelham** pro ij hidis. Item *Brinkenetha*; Terra eſt v. hidarum. Hanc dedit quidam vir nobilis *Leoſſi* nomine. Item *Hewy*; Terra eſt xj. hidarum. Hanc dedit *Æthelred* Rex. Item ipſa eccleſia tenet **Litletun**; Terra eſt v. hidarum: Hanc dedit *Uvenothus*, *Æthelredo* Rege ſuo annuente. Ego igitur *Eadwardus*, Dei miſericordia *Anglorum* Rex, concedo atque præcipio quatinus eccleſia iſta ſit libera & quieta ab omni mundiali jugo. Scilicet de ſchiris, Hundredis, & placitis, & querelis, & omnibus geldis, & conſuetudinibus; concedo etiam ei libertatem plenariam; Id eſt, **Sacam** & **Socam**, **Tol**, & **Tem**, & **infangenethefe**, **Monbriche**, **Hamſokne**, **Forſtell**. Quicunque ergo hanc noſtram donationem, ſeu libertatem ſervaverit, perducat eum Dominus ad gaudia Paradiſi. Qui vero contempſerit, ligatis manibus & pedibus, mergatur in profundum inferni. Acta eſt hæc præfata libertas anno dominicæ incarnationis mileſimo lxv. Indictione iv. Hiis teſtibus conſentientibus, quorum inferius recitantur nomina.

Ego *Eadwardus* Rex *Anglorum* præfatam donationem, cum titulo ſanctæ crucis, confirmavi, & impreſſione ſigilli mei conſolidavi.

Ego *Eadgith* Regina conſenſi & laudavi.
Ego *Stigant* Archiepiſcopus §.
Ego *Ealdſith* Archiepiſcopus roboravi.
Ego *Hereman* Epiſcopus adquievi.
Ego *Leofric* Epiſcopus impreſſi.
Ego *Wyllelm* Epiſcopus favi.
Ego *Harold* Dux confirmavi.
Ego *Toſti* Dux carraxavi.
Ego *Gyfd* Dux prætitulavi.
Ego *Leofwyne* Dux ſubarravi.
Ego *Æthelnodus* Abbas ſubſcripſi.
Ego *Alwy* Abbas ſubſcripſi.
Ego *Ordrich* Abbas §.
Ego *Algelſige* Abbas ſubſcripſi.
Ego *Wlfric* Abbas §.

Ego *Brithricus* Abbas ſupra-nominati Cœnobij, lectis & diligenter perſcrutatis eccleſiæ noſtræ cartis, hanc ſcedulam dictam, & propria manu conſcripſi, & cum titulo venerandæ crucis, confirmavi, coadunavi & concluſi.

De Libertate Meldunenſis *Cœnobii, Carta Regis* Willielmi *primi.*

Ibid. Cart. 43.

R*Egnante imperpetuum Domino noſtro* Jeſu Chriſto, *illoque regente ac dominante omnibus elementis, qui etiam incomparabili pietate, & magna Majeſtate omnia ſuſtentat, cunctaque prout vult ſive viſibiles, ſive inviſibiles, pulchro moderamine diſponit atque diſpenſat. Quapropter Ego* Willielmus, *Deo diſponente, Rex* Anglorum, *cæterarumquè gentium circumquaque perſiſtencium, Rector, ac Dux* Normannorum, *rogatus à fideliſſima conjuge mea* Matilde *Regina, & multis Epiſcopis & Baronibus meis, conceſſi* Warino *Abbati* Meldunenſis *Cœnobii, ejuſquè Succeſſoribus, eandem donationem terrarum atque poſſeſſionum, quam omnes prædeceſſores mei huic Eccleſiæ providerunt & tribuerunt. Et quoniam eadem Eccleſia in honore Dei genetricis, & perpetuæ virginis* Mariæ *fundata eſſe dinoſcitur, atque ſanctiſſimi* Aldhelmi *corpus ibidem requieſcit, & multorum Sanctorum reliquiæ, maximè patroni noſtri, & præſulis* Rothomagenſis; *dono & concedo huic Eccleſiæ perpetuam libertatem, & eandem, ſcilicet, quam donavit Rex* Edwardus. *Hæc eſt, ut ſit libera & quieta de* Schiris *&* Hundredis, *& placitis & querelis, & omnibus geldis & conſuetudinibus. Concedo etiam ei* **Sacam** *&* **Socam**, *&* **Tol** *&* **Tæm**, *&* **Infangenethef**, **Monbriche**, **Hamſokene**, **Forestal**. *Si quis autem, quod abſit, à Diabolico inflatus ſpiritu, hoc meum regale donum infringere temptaverit, ſciat ſe proculdubio ante diſtricti tribunal Judicis titubantem, tremebundumquè, tuba Archangeli perſtrepente, anathematizatum, niſi prius digna ſatisfactione emendare voluerit. Quicumque ſervaverit regnare cum domino Jeſu Chriſto mereatur in gloria Paradiſi. Facta eſt hujus donationis Cartula, anno ab Incarnatione Domini*

Domini noſtri Jeſu Chriſti MLXXXI. *Indictione* IIII. *Anno regni* Willielmi *Regis fortiſſimi* XV. *Hiis teſtibus ſubſcriptis. Ego* Willielmus *Rex* Anglorum *hoc donum confirmavi. Ego* Matildis *Regina ſignavi. Ego* Lanfrancus *Archiepiſcopus* §. *Ego* Odo *Epiſcopus* Bajocenſis *ſubſcripſi. Ego* Oſmundus Sariſbirenſis *Epiſcopus* §. *Ego* Remigius *Epiſcopus* Lincolnienſis. §. *Ego* Goffredus Conſtantienſis *Epiſcopus* §. *Ego* Walthelmus Wintonienſis *Epiſcopus* §. *Ego* Walterus Eveſhamii *Abbas* §. *Ego* Rodbertus *Comes* ſubſcr. *Ego* Henricus, *Regis filius* §. *Ego* Halamius *Comes* ſubſcr. *Ego* Baldwinus *Vicecomes* §. *Ego* Rodbertus Danteſeia §. *Actum* Lundonias *aſſiſtente* Warino *Abbate*.

De Garſduna, *quam* Matildis *Regina dedit eidem Eccleſiæ.*

Ibid. Cart. 44.

O*Mnibus orthodoxis notum eſſe, remota omni ambiguitate cognoſco puro corde, bona facientes, æterna præmia recepturos. Quare Ego* Matildis *Dei gratia Regina & legalis conjux* Willielmi Anglorum *ſtrenuiſſimi Regis, cæterarumque gentium circumquaque perſiſtenſium præpotentis rectoris, ac* Normannorum *nobiliſſimi Ducis, eodem præclariſſimo viro, volente & ſincero corde conſentiente, atque reverendo* Warino *Abbate hoc poſtulante, dedi Sanctæ Dei genetrici* Mariæ *integerrimæ Virgini, ſanctoque* Aldhelmo *in* Meldunenſi *Monaſterio, quandam terram* Gerſdunam *nomine, uti habebam propriam, cum omnibus ſibi accidentibus hæreditario jure imperpetuò habendam, ad voluntatem Monachorum in opere Dei ibi aſſiſtentium, atque ante divinæ conſpectum clementiæ preces fundentium, pro meorum remiſſione peccatorum, & filiorum. Illa autem terra trium hidarum menſuram continet, & ſupradicti Monaſterii terris undique circumvallatur. Hanc verò donationem, gratulanter feci, imperante ſummo atque ineſtimabili Domino noſtro* Jeſu Chriſto, *ineffabilis incarnationis ejuſdem Anno MLXXXI. Indictione IIII. Regnante Sereniſſimo Rege* Willielmo, *XV. anno, in menſe* Februario.

Ego Willielmus *Rex* Anglorum *hoc donum firmavi & manu mea ſignavi. Signum* Matildis *Reginæ quæ hoc donum fecit. Signum* Lanfranci *Archiepiſcopi. Signum* Bajocenſis *Epiſcopi. Signum* Remigii Lincolnienſis *Epiſcopi. Signum* Oſmundi Sareſbirienſis *Epiſcopi. Signum* Goſfredi Conſtantienſis *Epiſcopi. Signum* Walchelini Wintonienſis *Epiſcopi. Signum* Walterii *Abbatis* Eveſhamii. *Signum* Rodberti *Comitis. Signum* Henrici *filii ejuſdem Regis. Signum* Halamii *Comitis. Signum* Baldewini *Vicecomitis. Signum* Edwardi *Vicecomitis.* Lanfrancus *Archiepiſcopus, auctoritate Dei omnipotentis & ſuorum Clericorum, & poteſtate qua poſſumus, Excommunicamus illos qui in Concilio, vel facto, erunt, quod* Garſduna *ſeparetur à proprio uſu Monachorum* Meldunenſium. *Omnes ſupraſcripti hæc confirmaverunt.*

De Eccleſia Sancti Nicholai *apud* Lundonias.

ANno ab Incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti MLXXXIIII, Indictione VII. Regnante *Willielmo* rege in *Anglia*, Ego *Godwynus* cum uxore mea *Turund*, pro redemptione animarum noſtrarum, & remiſſione peccatorum noſtrorum & omnium Chriſtianorum, dedi Sanctæ *Mariæ*, & Sancto *Aldhelmo* Confeſſori in *Meldunenſi* Eccleſia, per manus *Warini* reverendi Abbatis, qui tunc præerat illi Monaſterio, Eccleſiam meam quæ dedicata eſt in honore ſancti *Nicholai*, & omnes domos meas, cum omnibus mihi pertinentibus, perpetuo jure ad habendum & poſſidendum. Et hoc donum feci in eadem domo in manu ſupradicti Abbatis, in præſentia ſuorum hominum, & meorum vicinorum. Quorum hæc ſunt nomina. *Robertus* & *Saſelmus*, *Elwynus*, *Aldwynus*, *Godwynus beare*, *Ælrich*, *Godriceſſune*, *Hanuc*, *Cytel Goldſmyth*, *Elwynus Preſt*, *Leowynus Preſt*. Hic idem ſupradictus Abbas me, cum vxore mea, fecit fratres ſuæ Eccleſiæ quatinus ibi jaceamus, & partem in omnibus bonis factis eorum habeamus. Inſuper etiam vi. libras reddidit pro me *Theodrico* monetario pro dimidia terra quam tenebat *Ewart aurifaber*, *Elart Miniſter* terræ, *Ewyn*, *Chetel*, *Alwynus*, *Ulveret preſt*, *Alwynus Preſt*, *Leuſſi* filius *Croc*, *Berard* frater *Algod*. *Francigenæ* homines Abbatis. *Radulfus* de *Bernay*, *Cerlo Presbiter*, *Meinardus*, *Ricardus*, *Tovius*, *Anglus*. Hii ſunt teſtes conventionis *Warini* Abbatis & *Godwyni*.

De exemptione Monaſterii Malmesburiæ.

Ibid. Carr. 79.

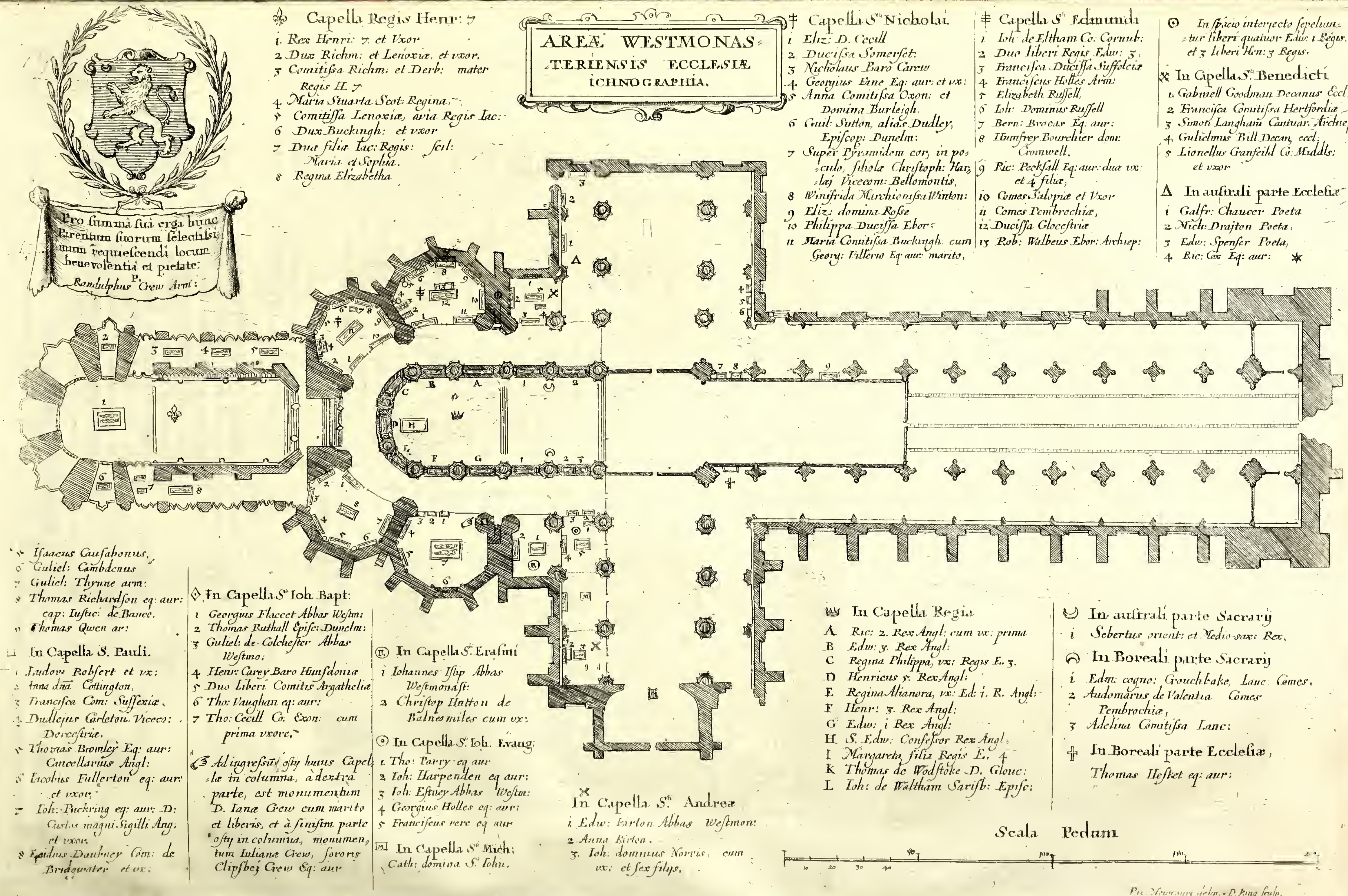
INnocentius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Abbati Monaſterii *Malmeſburiæ* ejuſque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis. Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ religionis infringat. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium *Malmeſburiæ Sariſburienſis* dioc. in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati *Petri* & noſtra protectione ſuſcepimus, & præſentis ſcripti privilegio cõmunimus. Inprimis ſiquidem ſtatuentes ut ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum & beati *Benedicti* regulam in eodem Monaſterio inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona idem Monaſterium in præſentiarum juſtè ac Canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione Regum vel principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis procurante Dominò poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinenciis ſuis, villam de **Malmesbury**, & ſancti *Pauli* & S. *Mariæ* ejuſdem villæ eccleſias, cum omnibus pertinentiis earundem. Villam de **Credewelle** cum omnibus pertinentiis ſuis. Jus patronatus quod habetis in eccleſia villæ ipſius. De **Kemele**, de **Peritone**, de **Bremel**, de **Sutton**, de **Norton**, de **Nywenton**, de **Litletone**, de **Brinkewrth**, de **Greteham**, de **Pwerigge** & de **Garſdone** villas, cum omnibus pertinentiis earundem. Jus patronatus quod in eccleſiis prædictarum villarum habetis.

habetis. Manerium quod habetis in loco qui *Album Monaſterium* nominatur cum pertinentiis ſuis. De Brokenbereg, de Cheorletone, de Corſtone, & de Rodburne villas, & ipſarum villarum capellas, cum omnibus pertinentiis earundem. Jus patronatus quod habetis in eccleſia villæ de Minti. Jus patronatus quod habetis in eccleſia beati *Nicholai* de *Londoniis*. Prioratum beatæ *Mariæ* de Pilton cum omnibus pertinentiis ſuis. Terras quas habetis in locis quæ dicuntur Newebold, Fulinge, Walecote, Winkewrthe, *la* Lée, & Muncchene-hamptone. Terras quas habetis, in de *Glovernia* & de Suthcamptone villis. Terras quas habetis in civitate *Wyntonienſi*. Decimas quas habetis in, de Kemele, de Credewelle, de Peritone, de Newentone, de Suindone, de Corſtone, de Rodburne, de Burgton & Thornhull villis. Decimas quas habetis in, de Brokeneberg, de Cleverdon, de *la* Lée, de Cheorletone, de Brinkewrthe, de Culerna, & de Brocton villis. Decimas quas habetis in, de Bromel, de *la* Hangher, de Forham, de Garſdon, de Gretcham, & de Pwerigge villis. *Grangiam* de Cufold cum pertinentiis ſuis. Annuos redditus quos habetis; Sex, videlicet, marcarum argenti in eccleſia beati *Pauli* villæ de Malmesburye. Quinque marcarum in eccleſia beatæ *Mariæ* ejuſdem villæ. Quatuor marcarum in eccleſia villæ de Peritone. Trium marcarum in eccleſia villæ de Norton, duarum marcarum in eccleſia villæ de Minti: unius marci in eccleſia villæ de Kemele. Viginti ſolidorum ſterlingorum in eccleſia villæ de Sutton. Decem ſolidorum in eccleſia villæ de Garſdone. Octo ſolidorum in eccleſia villæ de Newenton, & quinque ſolidorum in eccleſia beati *Nicholai Londonii*. Redditum quam habetis in eccleſia villæ de Compton, cum pratis, terris, nemoribus, uſuagiis & paſcuis, in boſco & plano, in aquis & molendinis, in viis & ſemitis, & in omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis. Sane novalium veſtrorum quæ propriis manibus vel ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſive de veſtrorum animantium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos & abſolutos, & ſeculo fugientes, ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit, ſine Abbatis ſui licentia, de eodem loco niſi arctioris religionis obtentu, diſcedere. Diſcedentem verò, abſque communium literarum veſtrarum cautione, nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis janua, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis interdicto. Criſma verò, oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à dioceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem ſacroſanctæ Romanæ ſedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper ut, infra fines parochiæ veſtræ, nullus ſine aſſenſu dioceſani Epiſcopi & veſtro, capellam ſeu oratorium de novo conſtruere audeat, ſalvis privilegiis Pontificum Romanorum. Ad hæc, novas & indebitas exactiones, ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Archidiaconis ſeu decanis, aliiſque omnibus eccleſiaſticis ſecularibuſvè perſonis, à vobis omnino fieri prohibemus; Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, aut etiam publice uſurarii, nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas præterea & poſſeſſiones, ad jus eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à laicis detinentur, redimendi & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad eccleſias ad quas pertinet revocandi, libera ſit vobis, de veſtra auctoritate, facultas. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi, qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia, præponatur, niſi quem fratres, communi conſenſu, vel fratrum major pars conſilii ſanioris, ſecundùm Deum & beati *Benedicti* Regulam providerint eligendum. Paci quoque & tranquillitati veſtræ, paterna imposterum ſollicitudine providere volentes, auctoritate apoſtolica prohibemus, ut, infra clauſuras locorum ſeu grangiarum veſtrarum, nullus rapinam ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere vel interficere, ſeu violenciam audeat excercere.

Præterea omnes libertates & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus Monaſterio veſtro conceſſas, nec non libertates & exemptiones ſecularium exactionũ à Regibus & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultis, auctoritate apoſtolica, confirmamus, & præſentis ſcripti privilegio cõmunimus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum licet præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Salva ſedis Apoſtolicæ auctoritate & dioceſani Epiſcopi Canonica juſticia, & in prædictis decimis moderatione Conſilii generalis. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſecularisvè perſona, huic noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò, tertiovè cõmonita, niſi reatum ſuum, congrua ſatisfactione, correxerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni. Cunctis autem eodem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hiè fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, *Amen, Amen, Amen.*

Ego *Innocentius* Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. (&c.) Datum *Lugduni* (&c.) tertio Id. *Octobris*, Indict. vij. Incarnationis Dominicæ MCCXLVIII. Pontificatus verò Domini *Innocentii* quarti, Anno ſexto.

WEST-

AREÆ WESTMONASTERIENSIS ECCLESIÆ ICHNOGRAPHIA.
Pro ſummâ ſuâ ergâ hunc Parentum ſuorum ſelectiſsimum requieſcendi locum benevolentiâ et pietate: Randulphus Crew Arm: P.
Capella Regis Henr: 7
1 Rex Henri: 7. et Vxor
2 Dux Richm: et Lenoxiæ, et vxor.
3 Comitiſsa Richm: et Derb: mater Regis H. 7
4 Maria Stuarta Scot: Regina.
5 Comitiſſa Lenoxiæ, avia Regis Iac:
6 Dux Buckingh: et vxor
7 Duæ filiæ Iac: Regis: ſcil: Maria et Sophia.
8 Regina Elizabetha
Capella Sti Nicholai
1 Eliz: D. Cecill
2 Ducisſa Somerſet:
3 Nicholaus Baro Carew
4 Georgius Fane Eq: aur: et vx:
5 Anna Comitiſsa Oxon: et Domina Burleigh.
6 Guil: Sutton, alias Dudley, Epiſcop: Dunelm:
7 Super Pyramidem cor, in poſculo, filiola Chriſtoph: Harlaj Viceco: Bellomontis,
8 Winifrida Marchioniſsa Winton:
9 Eliz: domina Roſse
10 Philippa Duciſſa Ebor:
11 Maria Comitiſsa Buckingh: cum Georg: Villerio Eq: aur: marito,
Capella St Edmundi
1 Ioh: de Eltham Co: Cornub:
2 Duo liberi Regis Edw: 3.
3 Franciſca Duciſſa Suffolciæ
4 Franciſcus Holles Arm:
5 Elizabeth Ruſsell
6 Ioh: Dominus Ruſſell
7 Bern: Brocas Eq: aur:
8 Humfrey Bourchier dom: Cromwell.
9 Ric: Peckſall Eq: aur: duæ vx: et 4 filiæ,
10 Comes Salopiæ et Vxor
11 Comes Pembrochiæ,
12 Duciſſa Glocestriæ
13 Rob: Walbeus Ebor: Archiep:
In ſpacio interjecto ſepeliuntur liberi quatuor Edw: 1 Regis, et 3 liberi Hen: 3 Regis.
In Capella St Benedicti
1 Gabriell Goodman Decanus Eccl:
2 Franciſca Comitiſsa Hertfordiæ
3 Simon Langham Cantuar: Archiep:
4 Gulielmus Bill Decan, eccl:
5 Lionellus Granfeild Co: Middls: et vxor
Δ In auſtrali parte Eccleſiæ
1 Galfr: Chaucer Poeta
2 Mich: Drayton Poeta,
3 Edw: Spenſer Poeta,
4 Ric: Cox Eq: aur:
In Capella S. Pauli.
1 Ludov: Robſert et vx:
2 Anna dna Cottington,
3 Franciſca Com: Suſſexiæ,
4 Dudlejus Carleton Viceco: Dorceſtriæ.
5 Thomas Bromley Eq: aur: Cancellarius Angl:
6 Iacobus Fullerton eq: aur: et vxor,
7 Ioh: Puckring eq: aur: D: Custos magni Sigilli Ang: et vxor.
8 Egidius Daubney Com: de Bridgwater et vx:
5 Iſaacus Caſaubonus,
6 Guliel: Cambdenus
7 Guliel: Thynne arm:
8 Thomas Richardſon eq: aur: cap: Iuſtic: de Banco,
9 Thomas Owen ar:
In Capella Sti Ioh: Bapt:
1 Georgius Flaccet Abbas Weſtm:
2 Thomas Ruthall Epiſc: Dunelm:
3 Guliel: de Colcheſter Abbas Weſtmo:
4 Henr: Carey Baro Hunſdoniæ
5 Duo Liberi Comitis Argatheliæ
6 Tho: Vaughan eq: aur:
7 Tho: Cecill Co: Exon: cum prima vxore,
Ad ingreſſum oſtij huius Capellæ in columna, à dextra parte, est monumentum D. Ianæ Crew cum marito et liberis, et à ſiniſtra parte oſtij in columna, monumentum Iulianæ Crew, ſororis Clipſbej Crew Eq: aur
In Capella St Eraſmi
1 Iohannes Iſlip Abbas Weſtmonaſt:
2 Chriſtop Hatton de Balneo miles cum vx:
In Capella S. Ioh: Evang:
1 Tho: Parry eq aur
2 Ioh: Harpenden eq aur:
3 Ioh: Eſtney Abbas Weſtm:
4 Georgius Holles eq: aur:
5 Franciſcus vere eq aur
In Capella Sti Mich:
Cath: domina St Iohn.
In Capella Sti Andreæ
1 Edw: Kirton Abbas Weſtmon:
2 Anna Kirton.
3 Ioh: dominus Norris, cum vx: et ſex filijs.
In Capella Regia
A Ric: 2. Rex Angl: cum vx: prima
B Edw: 3. Rex Angl:
C Regina Philippa, vx: Regis E. 3.
D Henricus 5. Rex Angl:
E Regina Alianora, vx: Ed: 1. R. Angl:
F Henr: 3. Rex Angl:
G Edw: 1 Rex Angl:
H S. Edw: Confeſsor Rex Angl:
I Margareta filia Regis E. 4
K Thomas de Wodſtoke D. Glouc:
L Ioh: de Waltham Sariſb: Epiſc:
In auſtrali parte Sacrarij
1 Sebertus orient: et Medio-sax: Rex.
In Boreali parte Sacrarij
1 Edm: cogno: Grouchbake, Lanc: Comes,
2 Audomarus de Valentia Comes Pembrochiæ,
3 Adelina Comitiſsa Lanc:
In Boreali parte Eccleſiæ,
Thomas Heſket eq: aur:
Scala Pedum
10 20 30 40 50 100 150 200
Pr: Newcourt delin. D. King ſculp.

WESTMONASTERIENSE *Cœnobium infra Comitatum* Middleſexiæ.

Ex hiſtoria fundationis Abbatiæ *weſtmonaſterienſis* per *Ricardum Sporley* Monachum ejuſdem loci, in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie Claudii A 8.]

Pro fundatione hujus Abbatiæ Weſtmonaſterii, *& dedicatione ejuſdem, ex antiquitate patet evidenter ex vetuſtiſſimo cronicarum libro, veteri Anglorum ſive Saxonum lingua conſcripto.* Cap. j.

A Primitivo tempore Chriſtianæ fidei inter *Britones* habitæ, hoc eſt à diebus *Lucii* Regis eorundem, qui primus in hoc Regno, id eſt, ſub anno gratiæ C.lxxxiv., legem divinam ſimul, & ſanctæ regenerationis lavacrum legitur ſuſcepiſſe, Iſte locus ad honorem Dei fundatus & conſecratus fuerat, atque ad regiam ſepulturam, regaliumque repoſitorium ſpecialiter erat deputatus. Qui quidem locus in eâdem per multa Regum tempora permanſit dignitate, quouſque ſæviente, per totam *Britanniam* graviſſima *Diocleſiani* Imperatoris perſeſecutione, dejectum eſt inter cætera hoc ipſum Chriſtianorum habitaculum, ac deinde, juxta morem ritumque gentilium, in prophanum *Apollinis* templum ſacrilegâ poteſtate commutatum. Sicque factum eſt, ut ubi prius in ſuâ Deus colebatur eccleſia, ibidem poſtea fierent idolorum ſacrificia, & ablatâ memoriâ Chriſtianorum fidelium, caput efficeretur immolationis Regum paganorum. Evolutis itaque, ſub hac tempeſtate, non paucis annorum curriculis, ſed & multo poſtea tempore, langueſcente demum *Brittannorum* fide, & juſtitiâ, convenit, per vices, in diverſas *Britanniæ* partes incredulæ gentis *Anglorum & Saxonum* multitudo copioſa. Qui tandem totius inſulæ nacti dominium, ſecundùm patrias leges, in cunctis Regni provinciis, aras & phana diis ſuis erigunt, eccleſias Chriſti ſubvertunt; Chriſtianos eiciunt, & paganiſmi cultum in omnes fines terræ ſuæ dilatant. Rediit itaque veteris abhominationis ubique ſententia; à ſuâ *Britones* expelluntur patriâ, immolat *Dianæ Londonia*, thurificat *Appolloni* ſuburbana *Thorneia*, & vanis erroribus circumquaque ſeducta Regio paganiſat univerſa. Fuerat autem ipſa *Thorneia* inſula *Thamenſi* fluvio circumdata, ab occidente civitatis poſita, quæ nunc plaga *Weſtmonaſterii* eſt appellata. *Anglorum* denique populo tenebris ignorantiæ diucius excæcato illuxit ſol juſtitiæ, Dominus oriens ex alto nempe, ſub anno gratiæ ſexcenteſimo quarto, beatus *Gregorius* miſit in *Britanniam* ſervum Dei *Auguſtinum* monachum, unâ cum aliis ejuſdem regionis viris clariſſimis, *Mellito* ſcilicet & *Juſto*, atque *Laurencio*, reliquiſque multis, quibus orientalem Regni plagam, id eſt, *Kanciam* ingreſſis, & verbum ſalutis æternæ ibidem prædicantibus, Rex ipſe nomine *Ethelbertus*, gratiâ ſancti Spiritus illuſtratus, cum populo ſibi ſubdito, relicto mox gentilitatis errore, ſacræ fidei doctrinam, ſimul & baptiſmi gratiam conſecutus eſt ſalutarem. Denique Rex *orientalium Saxonum Sebertus*, dicti Regis *Ethelberti* ex ſorore nepos, ſimiliter accepto ſanctæ regenerationis lavacro, dejecit funditùs Appollinis templum propè London in *Thornenſi* Inſula, ut dictum eſt, ſcituatum, & eccleſiam ibidem in honore beati *Petri* Apoſtolorum Principis, devotè fundavit & conſtruxit, quam poſtea idem cœleſtis claviger, in ſpiritu, cum ſupernorum civium comitatu, Deo & ſibi conſecravit.

Capitulum ſecundum ejuſdem fundationis & dedicationis, ut, in alia cronicâ vetuſtâ, invenitur.

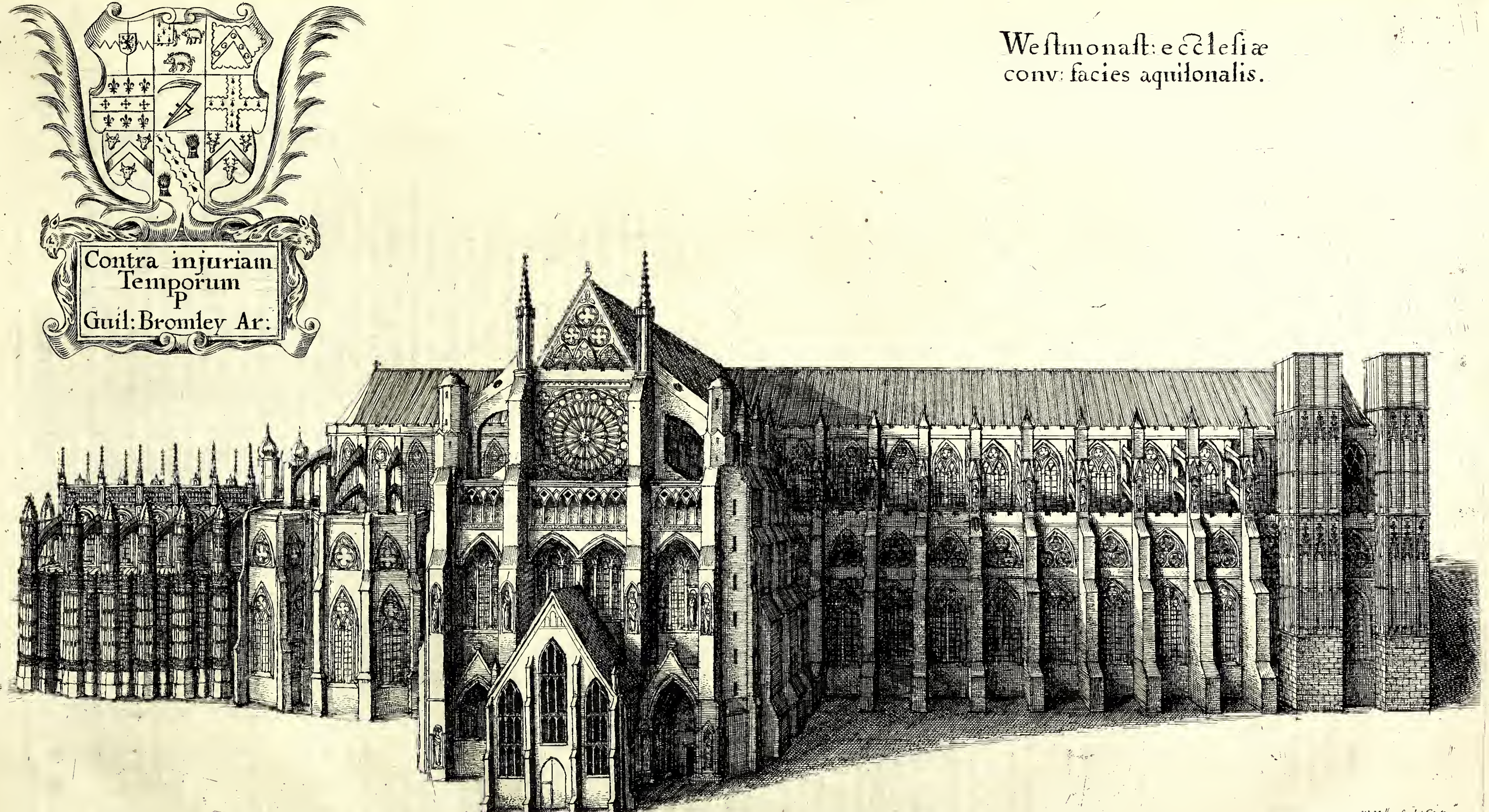
TEmpore quo Rex *Ethelbertus*, qui regnavit in *Kancia*, prædicante beato *Auguſtino*, fidem ſacram ſuſceperat; nepos quoque ejus *Sebertus*, qui orientalibus *Saxonibus* præfuit, fidem, beato *Mellito* prædicante, ſuſcepit. Igitur in *Londonia* Civitate, Rex *Cantuariorum Ethelbertus*, juxta muros, eccleſiam in honore beati *Pauli* conſtruens, Epiſcopali eam ſede voluit eſſe ſublimem. Cui S. *Mellitus*, quem beatus *Gregorius*, cum pluribus aliis, in adjutorium miſerat *Auguſtino*, merito ſimul & honore pontificali, primus omnium præfuit. *Sebertus* autem, Rex *Eſſexiæ*, beato *Petro* devotus, in occidentali parte ejuſdem civitatis extra muros, in honore beati *Petri*, Monaſterium inſigne fundavit, multis illud donariis ornans, & ditans poſſeſſionibus. Venerat autem tempus, quo eccleſia in eo fuerat dedicanda, paratiſque omnibus pro loco, pro tempore, pro Monaſterii dignitate, agente etiam eâ nocte in tentoriis Epiſcopo, dies craſtina præſtolabatur; magna plebis expectatio, quæ adhuc rudis in fide, hiis ſolenniis intereſſe non ſolum pro devotione, ſed etiam pro admiratione gaudebat. Eâdem nocte piſcatori cuidam in *Thamenſis* fluvii, qui eidem Monaſterio ſubter fuit, ulteriori ripâ, in habitu peregrino, beatus *Petrus* apparens, promiſſâ mercede, tranſponi ſe ab eodem, & peciit, & promeruit. Egreſſus autem è navicula, eccleſiam, piſcatore cernente, ingreditur; & ecce ſubitò lux cœleſtis emicuit, miroque ſplendore colluſtrans omnia, noctem convertit in diem. Affuit cum Apoſtolo multitudo civium ſupernorum, & choris Chriſtum dicens præeuntibus, melodiâ inſonuit; omnia plena lumine, omnia refecta dulcedine, aures Angelicæ vocis mulcebat jocunditas, nares indicibilis odoris fragrancia perfundebat, oculos lux ætherea illuſtrabat. Videbantur quaſi mixta terrena cœleſtibus, humana conjuncta divinis, &, quaſi in ſcala *Jacobi*, Angeli deſcendentes & aſcendentes, in illis ſacris ſolempniis viſebantur. Quid plura? Peractis omnibus, quæ ad eccleſiæ dedicationem ſpectant, ſolempniis, rediit ad piſcatorem piſcium piſcator egregius hominum; quem, cum, divini luminis fulgore perterritum, alienatum penè ſenſibus repeririſſet, blandâ conſolatione reddidit hominem ſibi, animum rationi.

Ingredientes cimbam ſimul uterque piſcator inter loquendum Apoſtolus hominem eiſdem, quibus ſe quondam magiſter ſuus conveniens verbis, *nunquid ait pulmentarium non habes?* Et ille, timui enim inconſuetæ lucis perfuſione ſtupidus, cum expectatione tui detentus nihil cepi, ſed promiſſam

miſſam à te mercedem, ſecurus expectavi. Ad hæc Apoſtolus, *laxa nunc inquid recia in capturam.* Paruit imperanti piſcator, & mox implevit rete piſcium maxima multitudo, quibus ad ripam extractis, Hunc, inquid, Salmonem, Apoſtolus, qui cæteris magnitudine, precioque præcellit, *Mellito* ex mea parte piſcem defer Epiſcopo; Pro nauticâ verò mercede, cætera tibi tolle. Ego ſum *Petrus* qui loquor tecum, qui cum meis concivibus conſtructam in meo nomine baſilicam dedicavi, Epiſcopalemque benedictionem meæ ſanctificationis auctoritate præveni. Dic ergo Pontifici quæ vidiſti & audiſti, tuoque ſermoni ſigna parietibus impreſſa, teſtimonium perhibebunt. Superſedeat igitur dedicationi, ſuppleat quod omiſimus, Dominici ſcilicet corporis & ſanguinis ſacro-ſancta miſteria, populumque ſermone erudiens, & confirmans benedictione,notificet omnibus hunc me locum crebrò viſitaturum; Hic me fidelium votis ac precibus affuturum, ſobriè verò, juſtè & piè, in hoc loco viventibus, cœli januam reſeraturum. Hiis dictis clavicularius cœleſtis diſparuit, Et jam nocturnis tenebris finem dedit aurora, cum beato *Mellito*, ut putabat, ad futuræ dedicationis celebranda miſteria proceſſuro, cum piſce Piſcator occurrit, quem cum Epiſcopo reſignaſſet, omnia, quæ ei ab Apoſtolo fuerant mandata, proſequitur. Stupet Pontifex, reſeratiſque ſacræ jam baſilicæ valvis, videt pavimentum utriuſque Alphabeti inſcriptione ſignatum, parietem bis ſenis in locis ſanctificatis oleo litum, tot cereorum reliquias duodenis crucibus inhærere; & quaſi recenti reſperſione adhuc cuncta madeſcere. Nihil ulterius ambiguitatis de hiis quæ piſcator aſtruxerat, in cujuſquam animo potuit reſidere, cujus aſſercioni ſigna cœleſtia teſtabantur. Refert hoc Epiſcopus populo, & mox una vox omnium pulſat cœlos laudancium Deum, & benedicencium, qui ad fidem omnium confirmandam, in hujus templi ſanctiſſimi dedicationem cœli terræque patriam unam fecit rempublicam. Dat fidem miraculo piſcatoris illius tota ſucceſſio, quæ, ſicut à patre acceperat, totius emolumenti, quod ei ars illa deinceps conferret, beato *Petro*, eique ſervientibus offerre decimas non deſineret.

Capitulum tertium, *de eadem materiâ*, *prout reperitur in vitâ Sancti* Melleti *Epiſcopi* Londinenſis, *contemporanei Sancti* Auguſtini.

ANno Dominicæ Incarnationis ſexcenteſimo quarto, beatus *Auguſtinus Britanniarum* Archiepiſcopus, ordinavit duos Epiſcopos, *Mellitum* & *Juſtum*; *Mellitum* ad prædicandum Provinciæ *Orientalium-Saxonum*, qui *Thamenſi* fluvio dirimuntur à *Kancia*, & ipſi orientali mari contigui, quorum Metropolis *Londonia* civitas eſt ſuper ripam *Thamenſis* fluminis poſita, & ipſa multorum emporium populorum terrâ marique veniencium. In qua gente, tunc temporis, *Sebertus*, nepos *Ethelberti* Regis ex ſororculâ, ſub ejuſdem *Ethelberti* poteſtate poſitus regnabat. Ubi verò hæc Provincia, cum ipſo Rege, verbum veritatis prædicante beato *Mellito* ſuſcepit, fecit Rex *Ethelbertus* in civitate *Londonia* Eccleſiam Sancti *Pauli* Apoſtoli, in qua locum ſedis epiſcopalis, & ipſe S. *Mellitus* & ſucceſſores ejus haberent. Beatum verò *Juſtum*, in ipſa *Kancia*, Deo dilectus pater *Auguſtinus* Epiſcopum ordinavit, in civitate *Roffenſi*, in qua Rex *Ethelbertus*, beati *Andreæ* Apoſtoli eccleſiam fecit, Quam verò dilectus Deo & ſupernis civibus mellifluus *Mellitus* extiterit, eciam in inclitâ eccleſiâ, quæ ſub urbe *Londoniâ* ab occidente ſua attollit faſtigia, & ab ipſa plagâ *Weſtmonaſterium* eſt appellata, divinitùs clareſcit: cujus dedicationis officium ſui honori decretum per ſe beatiſſimus Apoſtolorum princeps *Petrus*, pro ipſo *Mellito* hoc ordine explevit. Venerat idem Pontifex paratis rebus ad hanc dedicationem, & fixis tentoriis à dimidio miliario, craſtinum dominici diei diluculum expectabat; Ipſe igitur nocte dominicâ, *Etherius* ille janitor ſtans in ulteriori *Thamenſis* fluvii ripâ, qui ipſum Monaſterium alluit, vocato piſcatore qui tunc noctis fluvialem prædam exercebat, tranſponi ſe ad illam Eccleſiam, promiſſâ mercede, poſtulat, expoſituſque præſtolari ſe jubet donec redeat. Interea nauta, dum expectat, dum ſtupidè & trepidè quæ ſit illa tam ignotæ perſonæ majeſtas, non mortale ſpirans, ſecum reputat, conſpicatur repentè totam Eccleſiam ſupernis luminaribus flammeſcere, populoſum candatorum chorum nunc intus, nunc foris, Eccleſiam, cum Angelicis concentibus ambire. Audit & inſuetam mortalibus, cœleſtis ſuavitatem armoniæ, poteratque, ſi prius interfuiſſet, Eccleſiaſticæ dedicationis morem perpendere, Sed præ timore tantæ viſionis vix poterat ſpirare. Exacto tandem omni Sacramento dedicationis, Dux ſidereus ducem ſuum repetit exanimatum pavore, clementiſſimè lenit, utque de tam ſalutiferis miſteriis quæ vidit, amplius confidat, inſtruit. Cum ergo, remigantes ſuperiori ripæ approximaret, ſummus Apoſtolus percunctatus eſt hominem, an aliquid ipsâ nocte cepiſſet; Illo prorſus negante, nunc inquid, *jace Rete & capias habundanter*; paruit, & continuò plenum rethe traxit; Omnes erant penè ejuſdem generis piſces, præter unum miræ enormitatis eſicium; Hunc, inquit Apoſtolus, maximum piſcem repræſenta manè *Mellito* Pontifici, ex noſtrâ benedictione, cæteri omnes ſunt mercedis & dicionis tuæ. Hujus generis copia habundabis in vitâ tuâ, & longo tempore poſt te progenies tua; tamen ne piſcari ultrà audeatis in celebritate dominicâ. Dic etiam Epiſcopo cum noſtro munere ne Eccleſiam mihi paratam ſollicitus ſit dedicare, quia hanc ego modò dedicavi per me, ſicut apertis indiciis poterit videre, Quanquam hoc jam comperit ex mea revelatione, tantum quod reſtat miſſas dedicationis populo confluo peragat, & abſolutionem ac benedictionem mea vice impendat. Ac ne quid dubites de auctoris majeſtate, Ego ſum *Petrus* Apoſtolus Jeſu Chriſti Domini noſtri, qui hæc loquor tibi, & mando ei. Ut ergo ille omnia viſa & audita, manè Epiſcopo retulit, & Apoſtolico munere in piſce mirando fidem fecit, Hic nomine & pietate *Mellitus* Domino protinùs in beato ſuffragatore ſuo *Petro* gratiarum favos gratiſſimè mellificavit. Eccleſiam alatis pedibus caritatis irrupit. Vidit totam *Jordanicis* fluentis baptizatam, pavimenta tipicis caracteribus inſcripta, parietes duodenis crucibus criſmatos, totidem cereorum conflagratorum reliquias. Quid ampli-

Weſtmonaſt: eccleſiæ
conv: facies aquilonalis.

amplius faceret æditiuus domini in domo ſibi perfectâ & conſecratâ, miſſas celebravit, populum abſoluit, ac benedixit, & Deo poſſeſſori domus ſuæ, Regique regnanti in aulâ ſuâ gloriam & honorem & benedictionem imperpetuum dedit.

Capitulum quartum de eadem materia, ut ſcribitur in cronicâ Sulcardi *monachi* Weſtmonaſterii.

ILluſtrat urbem *Londoniæ* regius ampnis equoria ſubterfluens vaſtitate *Thameſis*, nunc emittens itemque recipiens fluctus curſu & recurſu pelagi & fluminis, inſulamque *Thorneie* dictam tingit, ab urbe duobus miliaribus. Complacitum eſt Deo, ut creditur, & beato Apoſtolorum principi, in hac inſulâ manſionem parari ſibi, in quâ & Deus in ſuo coleretur Apoſtolo, & per ejus patrocinium & interventum miſereatur ſupplici populo ſuo. Inſtat ergo prædives Chriſticola *Sebertus* in fundandâ eccleſiâ, brevique tempore perfectam reddidit inſtanti labore & opera. Commonuit intereâ ejus dioceſis præſulem *Mellitum*, ut beato *Mellito* cordis *Petro* fundatum conſecraret locum. Addito Dei miniſter opere perfecto gaudet de beati *Petri* honore, diemque denominat quo ad dedicandum velit exſolvere; Parantur interea quæ erant tantæ dedicationi neceſſaria, & annunciantur circumquaque manentibus Deicolis, ut accurrant ad coeleſtium nuptiarum celebria ſelempnia. Statutum diem prævenit Deo dilectus pontifex *Mellitus*, longèque à conſtructâ eccleſiâ dimidio miliario ad veſpera ſanctæ diei tentoria candeſcunt eminùs: tumor enim *Thameſinus* obtunderat undique *Thornenſem* inſulam, & intrare volentibus non niſi navigio aliquam affectabat viam. Clauditur coelum nocturna caligine, & requieſcunt ſingula, cælitùs indulto ſopore; diurnoſque labores nocturnæ abſolvunt reliquiæ, cum coeleſtis dignatio omnem acceptans devotionem humilis & quieti cordis clarè intendit electi gloriam clientis. Audite quæſo & cunctis mentibus percipite, quàm ſublimi prærogativâ *Thornenſem* inſulam princeps Apoſtolorum ſibi dignatus ſit conſecrare, & quam fiducialiter in eâ Deo ſervientes ejus debeant ſuffragia implorare. Omnibus, ut dictum eſt, ſompno oppreſſis, adeſt ipſe paſtor noſter beatus *Petrus*, ſuper ripam *Thamiſiæ*, viſum in aliâ fluvii parte piſcatorem inclamat ad ſe venire, qui ſi vellet, & in ipſâ inſulâ poterat apperuiſſe. Sed voluit, ut arbitror, teſtem habere operis agendi hominem officii ſui, unde bis terque accitum piſcatorem habet cum navi. Tranſducit tandem petentem Apoſtolum, non ſine admiratione tamen, quid ignotus ille & in illâ omnium rerum quiete petere vellet trans fluvium. Tranſvectus coeli claviger commonet illic expectare ſocium, laboriſque ſui certiſſimum pollicetur præmium. Evadit è navi ad ſiccum, illoque ſpectante, terræ infigens baculum creat poſt ſe fontem fluidum; proceſſuſque paululum item infigendo quem ferebat baculum poteſtate ſua educit & alterum; qui duo fontes longo defluxerunt tempore, donec abſorberentur in fluminis alveo, litus devorante equoreo reumate. Hoc in ducis ſui intuitu peracto, vadit ad ſibi delegatam eccleſiam, comitantur eum coeleſtes chori cöeleſtem melodificantes armoniam, voceſque angelicæ ad uſque celſitudinem perſonuere æthereum. Nova Dei nupta, conſecrante eo qui coelum claudit & aperit, coeleſtibus reſplendet luminaribus, totoque ſolis lucente ambitu canditatus inſulam illuſtrat exercitus; pateſcunt deſuper æthera, quodque agit Apoſtolus in terra, actum favet in coelis divinæ mageſtatis potentia. Spectator ſtupet attonitus, nedum diſcedere poſſet, permanendi caret viribus, tenetur ſolo corporis tremore ſui inops, apoſtolico nutu ligatus. Si ſe haberet in ſuo jure, diſceſſiſſet utique, ſed retinetur apoſtolicis vinculis, abſolvendus teſtimonio glorioſæ viſionis. Peracto ad quod venerat officio, ad nautam ſuum redit Apoſtolus tremebundum; ne paveat amplius blandis ſuadet ſermonibus. Ne, inquid, timeas ſuper hiis quæ audiſti & vidiſti, ſunt enim ita ex voluntate Domini, michique ne dubites audita & viſa edicere, ut ſciam utrùm, obſtante pavore, potueris viſorum capax eſſe, & quid per te notaveris geſtam rem & actorem ſignificare. Edocente diucius Apoſtolo, pavor abicitur, fiducia loquendi inducitur, tandemque, reſumptis viribus, ad reſponſum piſcator reſolvitur; licet domine mi ſcienciolam meam grandis exceſſerit viſio, te jubente dicam quod ſencio, voces cantancium mirâ ſuavitate audivi, claritatem magni luminis vidi, & ad hæc, ultra quàm ſciam extimui; Tu verò, domine mi, quis vel quid ſis certiùs neſcio, ſed aliquid boni eſſe te credens non dubito. Tunc Apoſtolus ſic recepit confitentem: *Quem*, inquid, *bonum benè percipis, apertiùs intellige, quæ etiam expones aliis. Ego ſum Chriſti Apoſtolus* Petrus, *cui hanc eccleſiam fabricavit michi ille meus amicus* Sebertus, *pro cujus amore & devotione, locique ejus æternâ ſanctificatione, per meipſum volui eam Deo & mihi conſecrare. Quæ facta ſunt jam tu ipſe vidiſti & audiſti; in his quæ reſtant obſecundato michi; facto die adi* Mellitum *epiſcopum, rem ut eſt geſta edoce illum. Ipſe adveniens ſigna conſecrationis criſmate illitis parietibus poterit videre, in hiis jam ſuo non indigemus labore. Verùm cætera, id eſt, miſſas & miniſterium perficiat epiſcopale, ad teſtimonium ergo viſionis tuæ & allocutionis noſtræ retia proicies in flumine, cedetque tibi noſtro interventu proſperè. De captis piſcibus unum illi preſentabis meâ ex parte, ut ſcilicet & de relatis tibi credat, & quæ à me illi dixeris exequens perficiat, tametſi credo quia jam illi noſtræ actionis aliquid celitus ſit oſtenſum, ut tuum cerciùs confirmetur alloquium. Te etiam commoneo ne in dominicâ nocte vel die amplius velis piſcari, cedetque in proſperum tibi, tuæque poſteritati futuræ, proficietiſque plurimùm in piſcatoriâ arte.* Erat enim nox dominica cum hic piſcator viſione & allocutione uſus eſt apoſtolicâ. Hiis dictis Apoſtolus ejus viſubus ſubtrahitur, coeloque receptus piſcatori relicto in capturâ copioſiſſimè, ut promiſerat, auxiliatur. Expanſis enim retibus in flumine tantam piſcium, quos ſalmones nuncupant, copiam traxit in litore, ut vix recia captis poſſent ſufficere. Credulus piſcator apoſtolicæ largitati facto die adeſt puericiæ præſulis deſignati, novoque modo dictis illum ſalutat

Nomen piſcatoris, ſecundum quoſdam, *Edricus.*

beati *Petri*, & juſſa dicens munus pariter exponit quod miſerat illi. Aſſurgit epiſcopus devotiſſimè, gratiaſque Deo & Apoſtolo agens lætabatur ſe memorari & munerari à tanto cœlorum principe. Ingrediens autem Eccleſiam, ubi oravit diligenciùs, circuiens & intuens parietes ſacro ſignatos invenit criſmate, & ſigna defixarum candelarum apparentia in pariete. Excitis ergo omnibus, undique à plateis, & vicis, à civitate occurrritur & oppidis, devotiſque aſſunt animis miſsarum celebrationi Deo electi præſulis, habitoque ſermone de re geſtâ, & de reliquis animarum profectibus ſuſcitantur quamplures ad lætabundos piæ compunctionis gemitus, graciaſque Deo & Apoſtolo ſuo agentes, cum feſtivo gaudio propriis remittuntur quiſque manſionibus. Conſecrata eccleſia, ut nova Dei ſponſa, novum nomen obtinuit, vetuſque nomen Thorneye, id eſt *ſpina inſula*, amiſit, & a civitatis ſitu, occidentale monaſterium nomen cepit. Acta ſunt hæc regis *Cantuariæ Ethelberti* tempore; quo tocius carnis viam ingreſſo, multiſque necligenciis habita eſt eadem eccleſia, utpote non adeo magna, uſque ad regnum regis *Offæ*, regis *orientalium-Saxonum*. Hic itaque diligenciùs colens Apoſtoli memoriam, opere ampliavit eccleſiam. Hæc *Sulcardus*.

Capitulum quintum, de eadem materiâ ut habetur in quadam Cronicâ quæ intitulatur liber Regius, libro primo, prope finem.

REGES autem *Orientalium-Saxonum* dominabantur in *Eſsexia* & *Middelſexia*, & dimidia *Hertfordia*. In hiis itaque plagis regnavit quondam *Sebertus* rex, qui cum avunculo ſuo *Ethelberto Cantuariorum* rege, utrorumque proceribus, à ſancto *Auguſtino* baptizatus, in occidentali *Londonii* parte, de quodam phano, quod nunc *Apollinis* habebatur, & locus *Thorneya* dictus, baſilicam Deo & ſancto *Petro* fabricavit, ſanctoque *Mellito Londonienſi* Epiſcopo commendandam commendavit; Qui cum die ſtatutâ quâdam dominicâ, eam dedicare diſpoſuiſſet, nocte præcedente cuidam piſcatori, *Edrico* nomine, ſanctus *Petrus* apparens, & quaſi mercede compactâ, in navicula cum eodem piſcatore *Thamenſem* fluvium transfretans præfatam baſilicam cum cœleſtium comitatu, & laudibus angelicis, vidente tremebundo prænominato piſcatore, Deo & ſibi conſecravit. Mane autem facto, ſanctus Pontifex, piſcatore nuncio, à ſancto *Petro* hoc mandatum accepit, ut eccleſiam de ſe dedicatam rededicare non preſumeret, ſigna dedicationis univerſa reperiens, ſed transfretans (inacceſſibilis quippe abſque navigio undique erat locus ille) & ſigna dedicationis videns, quod reſtabat, ſcilicet miſſam, celebraret, penitentibus pro arbitrio afflictionis dies indulgeret, & ſic finitis omnibus Dei & ſuam benedictionem populo daret, ſigna autem dedicationis hæc erant: parietes intrinſecus & extra madidi, oleum & cruces in ipſis, cereique ſemicombuſti alphabetum utrumque græcum & latinum in atrio depictum, magna aqua à Sancto *Petro* benedicta, in medio altare oleo perfuſum, incenſum in ipſo altari ſuper tres cruces in eodem ſculptas ſemicombuſtum, cujus reliquum tunc temporis loci illius monachi noviter adunati, diligenter collectum in ſcrinio recondiderunt. Dedicato itaq; cœnobio quod hactenus *Weſtmonaſterium*, eo quod in civitatis occidentali parte ſitum ſit, dicitur, ad piſcatorem ſuum rediens ſanctus *Petrus*, ab interrogato qualiter ſe haberet reſponſum accepit, præ timore ſe penè fore mortuum inſuetæ claritatis viſione, & jubilancium inaudito ſtrepitu, cujus timorem compeſcens juſſit ut ſe reducens mereretur naulum. Cum itaque in medio fluminis deveniſſent, interrogatus ab Apoſtolo, ſi ipſa nocte ars ſua ei aliquid contuliſſet, reſpondet ſe nichil cepiſſe. Ad quem Apoſtolus, mitte, inquid, in dextram naviculæ rete, & coadjutor tuus ero. Novi enim & ego aliquantiſper artem piſcandi, quod cum feciſſet, tantam ejus piſcis, qui *Eſicius* dicitur, cepit copiam, ut navicula penè mergeretur. Cui Apoſtolus, ſume, inquid, extremum quem cepiſti piſcem, & ex meâ parte defer epiſcopo pro munere. Decimationem nunc dedicatæ eccleſiæ dabis pro gratiarum actione, cæterum verò tibi tolle pro naulo. Sed & hujus dedicationis ſignum erit perpetuum, quod tu, & tota ſequens hujus artis progenies, hujus generis piſcium decimationem illi eccleſiæ dabitis imperpetuum, quatinus vobis ſit capiendi facultas, fluminiſque fæcunditas. Orationiſque cauſâ eam eccleſiam frequentantibus erit benedictio, & poſſeſſiones ei largientibus æterna in cœlis retributio. Pavens igitur piſcator, & admirans cum miraculo jubentis imperium, quiſnam eſſet tanta promittens, inquirit. Cui Apoſtolus, ego ſum, inquid, quem Chriſtiani ſanctum *Petrum* Apoſtolum vocant, qui hanc eccleſiam meam, hac nocte, Deo dedicavi. Hæc dicens Apoſtolus, & de navi exiens diſparuit. Ab illâ itaque uſque in hodiernam diem ejus piſcatoris progenies *Eſiciorum* decimationem Deo & ſancto *Petro*, prout audent, conferunt. Preſbiteri quippe, quorum parochiani ipſi piſcatores exiſtunt, malicia placitorum creſcente & dolo, arctant ipſos piſcatores, ut ſancti *Petri* decimationem ſibi conferant, propter quod & flumini ingerunt ſterilitatem, & ſibi maledictionem; afferunt enim etiam ipſi piſcatores, ab hoc ipſam fluminis eſſe ſterilitatem, & ob capiendi difficultatem ſe maximam pati penuriam, &c. Rex autem *Sebertus*, ſoluto naturæ debito, in præfata eccleſiâ quam ipſe conſtruxerat, juxta altare quod S. *Petrus* dedicaverat, cum conjuge ſua tumulatur.

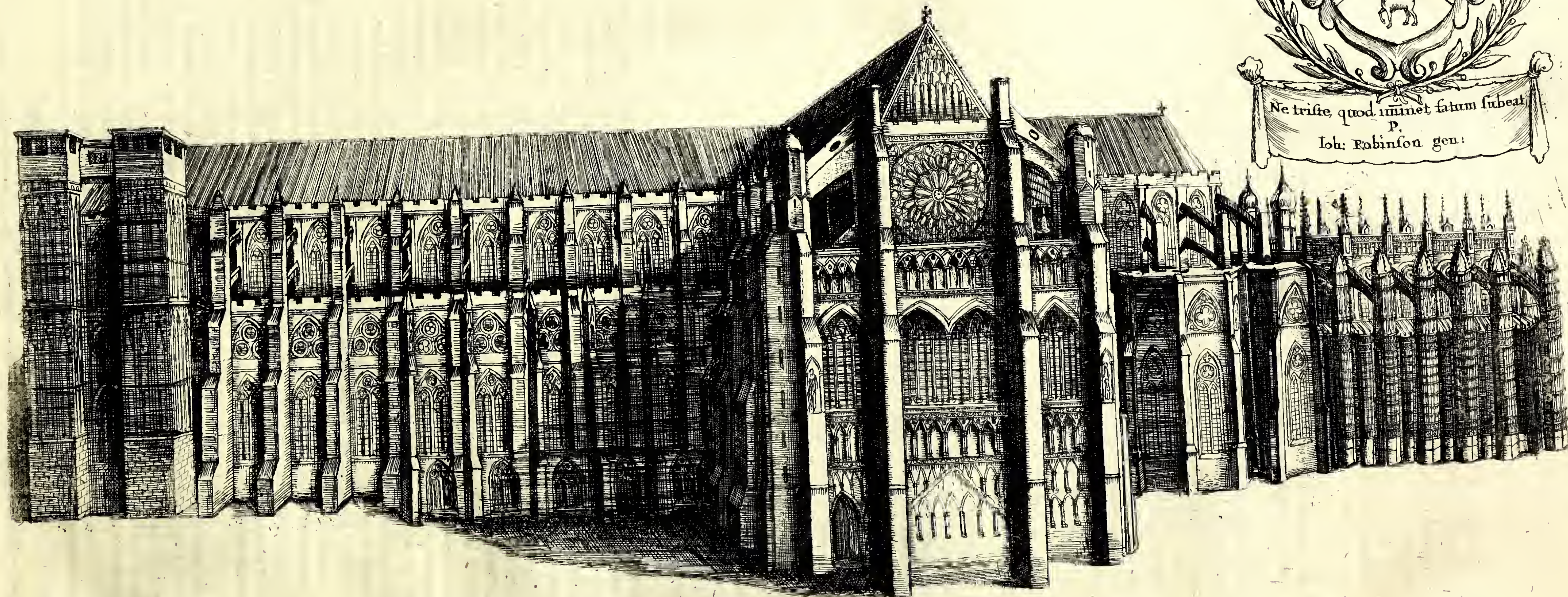
Item de dedicatione hujus loci Weſtmonaſterii, *ſic legitur in vitâ Sancti* Dunſtani. Cap. vj.

BEatus præſul *Dunſtanus*, cum eccleſiis ſibi commiſſis curioſè invigilaret, à perfectis viris probatiſque perſonis didicit, quanto dignatione beatus *Petrus*, Apoſtolorum princeps oratorium ſuum quod *Weſtmonaſterium* dicitur inſigniviſſet, & per ſeipſum dedicaviſſet, regi, videlicet *Edgaro* perſuadet, ut ob venerationem tanti Apoſtoli loci honori intendat, &c.

Item

Weſtmonaſterienſis Eccleſiæ conv:
faciés auſtralis.

D. King delin et ſculp.

Item de renovatione Weſtmonaſterii *ſic habetur in vita S. Regis & Confeſſoris* Edwardi, *ex literis cujuſdam ſancti viri & Monachi incluſi, nomine* Wulfini, *factâ ſibi cœlitus revelatione per Sanctum* Petrum *Apoſtolum.*

EST autem michi locus in occidentali parte *Londoniæ*, à me electus, michi dilectus, quem quondam michi propriis manibus conſecravi, mea nobilitavi preſentiâ, divinis inſuper miraculis illuſtravi. *Thorneya* nomen eſt loci, qui quondam ob peccata populi, barbarorum traditus poteſtati, pauperrimus ex divite, humilis ex ſublimi, ex nobili factus eſt contemptibilis. Hunc Rex, me præcipiente, in habitaculum Monachorum ſuſcipiet reparandum, ſublimandum, edificiis & poſſeſſionibus ampliandum. Non erit ibi aliud niſi domus Dei & porta coeli. Ibi erigenda eſt ſcala illa per quam deſcendentes & aſcendentes Angeli preces & vota hominum Deo perferant, & referant gratiam. Inde aſcendentibus reſerabo januam paradiſi, ut ex officio, quod meus michi Dominus ac ſalvator injunxit, & ligatos abſolvam, & abſolutos ſuſcipiam, & quam eis delictum obcluſerat, juſtificatis portum patriæ coeleſtis aperiam. (&c.)

Item de dedicatione Weſtmonaſterii *ſic legimus in fine cujuſdam ſermonis de S.* Petro *editi, & vetuſtiſſimâ literâ conſcripti, cujus tale eſt principium & infra.*

VEnit huc in partes *Cæſareæ Philippi* (&c.) Cum igitur tantam habeat poteſtatem, tantam dignitatem noſter advocatus, honoremus illum, amemus eum, ſerviamus ei in ſanctitate, & juſtitia omnibus diebus noſtris, nos, inquam, quos ſpirituales adoptavit in filios, quos in eccleſiâ ſuâ adunavit, quam propriam elegit in filiam, quam majeſtate ſuæ præſentiæ nobilitavit, quam propriis manibus conſecravit; celebremus igitur devotè ſolempnitatem illius. (&c.)

Item ſic habetur in Cronicis R. Ceſtrenſis, *ſive* Polycronicon.

QUidam ad inſtigationem Regis *Ethelberti* conſtruxit eccleſiam beato *Petro* in occidentali parte urbis *Londoniæ* in loco, qui *Thorneya* dicebatur, quod ſonat *Spinarum Inſula*, nunc autem dicitur *Weſtmonaſterium.*

Pro libertate, & dignitate eccleſiæ Weſtmonaſterii *taliter in Bullis ſummorum Pontificum, & Cartis Regum* Angliæ *invenitur.*

Bulla Nicholai *papæ miſſa ſancto Regi* Edwardo, *ſicut habetur in tertiâ Cartâ ejuſdem Regis.* Cap. vij.

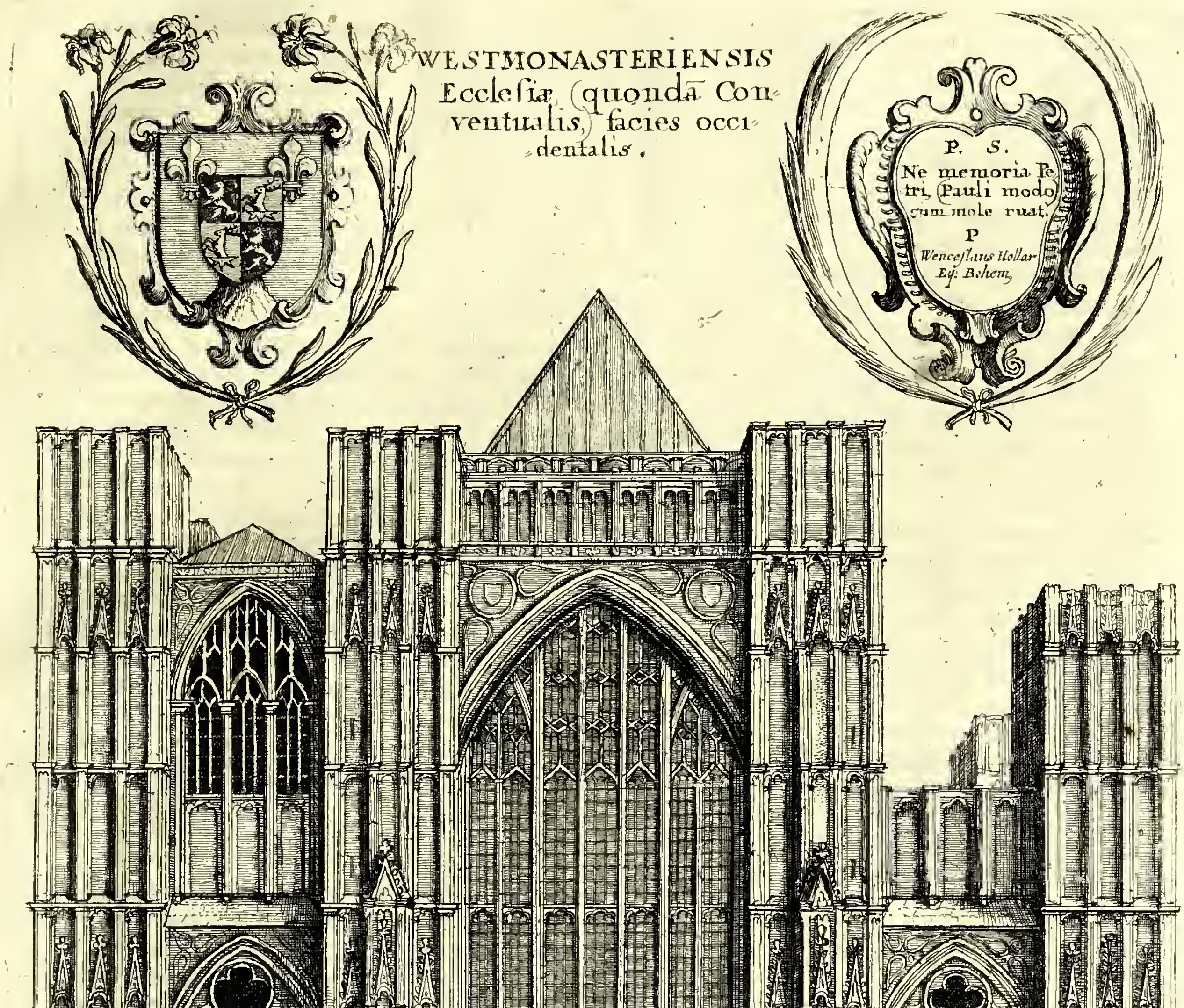
NIcholaus Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, glorioſiſſimo ac piiſſimo omniumque honori digniſſimo, ſpirituali quoque filio noſtro *Edwardo Anglorum* Regi viſitationem omnimodam, ſalutem mellifluam, & benedictionem Apoſtolicam. Omnipotenti Deo referimus grates, & *inferiùs.* Præterea illi loco, quem ſub nomine ſanctæ penitentiæ conſtruendi, & meliorandi onus ſuſcepiſtis, quum, ut fertur, primam antiquitùs conſecrationem a beato *Petro* accepit, cujus licèt indigni vicarii ſumus; Et quia Regiâ antiquitùs ſedes eſt, ex auctoritate Dei, & dictorum Apoſtolorum atque hujus Romanæ ſedis & noſtrâ, concedimus, permittimus, & ſolidiſſimè confirmamus, ut amplius imperpetuū Regiæ conſtitutionis & conſecrationis locus ſit, atq; repoſitorium regaliū inſignium, & habitatio perpetua monachorum, qui nulli omnino perſonæ niſi regi ſubdantur; habeantque poteſtatem ſecundùm regulam beati *Benedicti*, per ſucceſſiones eligere ex ſe idoneos Abbates. Neque introducatur per violentiam extranea perſona, niſi quam concors congregatio praelegerit. Abſolvimus etiam eum locum ab omni ſervicio, & Epiſcopali dominatione, ut nullus Epiſcopus illuc introeat ordinaturus, aut percepturus aliquid, niſi ex petitione & conſenſu Abbatis & Monachorum. Et habeat idem locus liberum procinctum, id eſt, ambitum, & cimiterium mortuorum abſque Epiſcopali & cujuſcumque reſpectu vel exactione. Et omnia, quæ ad libertatem & exaltationem illius loci ad honorem Dei pertinencia per noſtram auctoritatem accedere poſſunt, hilari, & promptiſſima voluntate concedimus. Poſſeſſiones autem quas antiqui Reges, ſeu quicumque alii homines, vos quoque, ac veſtri barones ad eundem locum contuliſtis, & cartas, quæ ex eis factæ ſunt, divinâ, & noſtra auctoritate roboramus & ratas ac ſtabiles eſſe decernimus, & infractores earum, vel invaſores, aut diminutores, aut diſperſores, venditores etiam æternâ maledictione cum *Judâ* proditore dampnamus, ut non habeant partem in beatâ reſurrectione; ſed à beato *Petro* ſe judicandos ſciant, quando ſedebit cum ſuis co-Apoſtolis judicans xij. tribus *Iſraelis.* Vobis verò, & poſteris veſtris Regibus committimus advocationem, & tuicionem ejuſdem loci, & omnium totius *Angliæ* eccleſiarum, ut, vice noſtrâ, cum conſilio Epiſcoporum & Abbatum conſtituatis ubique quæ juſta ſunt. Scientes, per hæc vos recepturos dignam mercedem ab eo, cujus Regnum, & imperium nec deſinet, nec diminuetur in ſeculum ſeculi. Valete.

Carta Regis Edwardi *confeſſoris, de reſtauratione* Weſtmonaſterienſis *Cœnobii.*

Autographum in bibliotheca Hattoniana A. 1640.

✠ IN nomine ſanctæ, & individuæ Trinitatis, Ego *Eadwardus Ethelredi* Regis filius, gratia Dei *Anglorum* Rex, futuris poſt me Regibus & omnium dignitatum gradibus, omniumque ætatum hominibus ſalutem & hujus rei notitiam. Scire vos volo quoniam tempore avorum meorum, patriſque mei, multa & gravia bellorum pericula afflixerunt gentem Anglorum, & ipſos, tam à ſuis quam ab extraneis concitata, adeo ut penè periclitata ſit hæreditaria Regum ſucceſſio, magnumque interſtitium inter fratrem meum *Eadmundum*, qui patri meo mortuo ſucceſſit, meque habitum ſit, invadentibus Regnum *Suuegeno* & *Cnuto* filio ejus, Regibus *Danorum*, ac filiis ipſius *Chnuti Haroldo* & *Hardechnuto*; à quibus etiam alter meus frater *Aelfredus* crudeliter

liter occiſus eſt, ſoluſque ſicut *Joas* occiſionem *Otholiæ*, ſic ego illorum crudelitatem evaſi. Tandem reſpectu miſericordiæ Dei poſt plures annos Ego *Eadwardus* ad paternum regnum reacceſſi, & eo potitus, ſine ullo bellorum labore, ſicut amabilis Deo *Salomon*, tanta pace & rerum opulentia abundavi, ut nullus antecedentium Regum ſimilis mei fuerit in gloria & divitiis. Sed gratia Dei non me, ut aſſolet, ex opulentia ſuperbia & contemptus invaſit, immo cæpi recogitare, cujus dono & auxilio ad regni culmen evaſi, quoniam *Dei eſt regnum & cui vult dat illud*, & quia *mundus tranſit & concupiſcentia ejus*, qui autem totum ſe ſubdit Deo feliciter regnat & perpetualiter dives eſt. Itaque deliberavi ire ad limina ſublimium Apoſtolorum *Petri & Pauli*, & ibi gratias agere pro collatis beneficiis, & exorare ut eam pacem firmaret Deus perpetuam mihi & poſteris meis. Præparavi ergo & dinumeravi expenſas neceſſarias itineri, & honorabilia dona quæ ferrem ſanctis Apoſtolis. Sed gravis ſuper hac re mœror habebat optimates meos, utpote memores malorum quæ ſub aliis regibus pertulerant, ne tanto Domino & pio patriæ rege abſente, regnum noviter ſedatum aliqua turbaretur hoſtilitate, & metuentes id quod & ſanctus *Ezechias*, ne ſi fortè in via aut egritudine aut alio incommodo deficerem, hæreditariis Regibus carerent, maximè quòd nullum habebam filium. Itaque communi habito conſilio, rogabant me ut ab hac intentione deſiſterem, pollicentes ſe ſatiſfacturos Deo pro voto meo, tam in miſſarum & orationum oblatione, quàm elemoſinarum larga diſtributione. Sed cum obnixè contra-dicerem, tandem utriſque placuit, ut mitterentur legati duo ab utraque parte, *Ealdridus & Heremannus* epiſcopi, & abbates *Welfricus & Aelfwinus*, qui Apoſtolico meam voluntatem & votum & illorum petitionem indicarent; & ſecundùm ejus ſententiam quam mihi mandaret promiſi me omnino facturum. Factum eſt ergo quod voluimus, & venientes *Romam* legati noſtri, ex voluntate Dei invenerunt collectam ſynodum in eadem urbe. Cumque expoſuiſſent meam voluntatem & ſuam petitionē coram CCL. Epiſcopis & alia multitudine ſanctorum patrum, tunc Apoſtolicus ex conſultu ſanctæ Synodi hanc epiſtolam mihi ſcripſit: LEO *Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, Dilecto filio* Eaduuardo, Anglorum *Regi, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Quoniam voluntatem tuam laudabilem & Deo gratam agnovimus, gratias agimus ei per quem Reges regnant & Principes juſta decernunt. Sed quia prope eſt Dominus in omni loco omnibus invocantibus eum in veritate. & ſancti Apoſtoli cum ſuo capite conjuncti unus ſpiritus ſunt, & pias preces æqualiter audiunt; & quia conſtat periclitari regionem* Anglicam *ex tua diſceſſione qui fræno juſtitiæ ſeditioſos ejus motus cohibes, ex auctoritate Dei & ſanctorum Apoſtolorum & ſanctæ Synodi abſolvimus te à peccato illius voti pro quo Dei offenſam times, & ab omnibus negligentiis & iniquitatibus tuis; Eâ nimirum poteſtate uſi, quam Dominus in beato* Petro *conceſſit nobis dicens,* Quæcunque ſolveritis ſuper terram, ſoluta erunt & in Cœlis. *Deinde præcipimus tibi ſub nomine ſanctæ obedientiæ & pœnitentiæ, ut expenſas quas ad iter iſtud paraveras, pauperibus eroges, & cœnobium Monachorum in honore ſancti* Petri *Apoſtolorum Principis aut novum conſtruas, aut vetuſtum emendes & augeas, & ſufficientia victualium fratribus de tuis reditibus conſtituas, quatinus dum illi aſſiduè inibi Deum laudaverint, & ſanctis augeatur gloria & tibi indulgentia. Cui loco quicquid contuleris vel collatum eſt vel conferetur, ut ratum ſit apoſtolica auctoritate præcipimus; & ut ſemper habitatio monachorum ſit, & nulli laicæ perſonæ niſi Regi ſubdatur: & quæcunque privilegia ibi inſtituere volueris ad honorem Dei pertinentia concedimus, & robuſtiſſima auctoritate confirmamus, & infractores eorum æterna maledictione damnamus.* Hæc & alia Apoſtolici mandata cum referrent nobis Legati, interea revelavit beatus *Petrus* cuidam probabilis vitæ monacho incluſo, nomine *Wlfino*, voluntatem ſuam eſſe ut reſtruerem locum qui dicitur *Weſtmonaſterium*, quod à tempore ſancti *Auguſtini*, primi *Anglorum* Epiſcopi, inſtitutum, multaque veterum Regum munificentia honoratum, propter vetuſtatem & frequentes bellorum tumultus penè videbatur deſtructum. Cumque hanc viſionem mihi meiſque retuliſſet, & apoſtolicæ litteræ æqualia præcepta detuliſſent, contuli voluntatem meam cum voluntate Dei, & cum totius regni electione dedidi me ad reſtructionem ejuſdem loci. Itaque decimari præcepi omnem ſubſtantiam meam tam in auro & argento, quam in pecudibus, & omni genere poſſeſſionis, & deſtruens veterem novam à fundamentis baſilicam conſtruxi, & conſtructam dedicari feci v. kal. Januarii. In qua collocavi ipſa die reliquias quas *Martinus* Papa, & *Leo*, qui eum conſecravit, dederunt *Alfredo Regi*, & quas ipſe à *Carlomanno* Rege *Francorum* dari ſibi impetravit, cujus filius pater ejus *Æthelwlfus* Rex, poſt mortem primæ conjugis, duxerat uxorem, quæque ab ipſo ad ſucceſſorem ejus *Æthelſtanum*, deinde ad *Edgarum*, ad ultimum ad nos pervenerunt, ſcilicet duas partes crucis Domini, & partem unius clavi, partemque tunicæ ejus inconſutilis, & de veſtimentis Sanctæ *Mariæ*, & reliquias Apoſtolorum *Petri, Pauli, Andreæ, Bartholomei, Barnabæ*, & aliorum plurimorum Sanctorum, & quinque capſas aliis ſanctorum reliquiis plenas; & ſtatui ut quicunque reus majeſtatis regiæ vel cujuſlibet alterius offenſæ ad locum in quo pauſant iſtæ reliquiæ confugerit, ejus rei & membrorum ac vitæ impunitatem conſequatur. Eodem die renovavi, confirmavi & emendavi privilegia quæ famoſiſſimus avus meus *Eadgarus*, patruuſque meus Deo amabilis Rex & Martyr glorioſus *Eaduvardus*, ejuſdem *Eadgari* filius, & ſanctiſſimus pater *Dunſtanus Cantuarienſis* Archiepiſcopus, ac piiſſimus rex *Æthelredus* pater meus illi loco contulerunt; meam quoque auctoritatem adjeci, augmentans decreta utilia, admonitione venerabilium Archiepiſcoporum *Stigandi* & *Ealdredi*, & aliorum optimatum meorum, videlicet, ut ille locus imperpetuum ab omni ſeculari ſervicio ſit liber, & ſecùndum beati *Benedicti* traditionē, poſt obitum abbatis, ex eadem congregatione eligatur alter qui dignus ſit, aliorſum verò nullus, niſi culpis promerentibus inibi inveniri nequiverit qui dignus ſit tali officio fungi. Quod ſi evenerit, quod abſit, poteſtatem habeant de alio noto & familiari loco abbatem eligendi, cujus vita ſapientiâ & religione

WESTMONASTERIENSIS
Eccleſiæ (quondã Conventualis) facies occidentalis.
P. S.
Ne memoria Petri, Pauli modo cum mole ruat.
P
Wenceſlaus Hollar
Eq: Bohem.

religione clareſcat. Laicorum autem vel clericorum nemo ipſius loci dominium uſurpare præſumat. Poſſeſſiones verò quæ ibi à quibuſcunque donatæ ſunt, non Abbas, non alia quælibet perſona licentiam habeat vendendi vel extraneis dandi, ſed Regum munimine deinceps locus ipſe tueatur, ipſeque abbas Regi ſoli ſerviens commiſſum ſibi gregem ſpirituali & temporali paſtu abundanter foveat, Conceſſi etiam & confirmavi donationes quæ ab eiſdem Regibus ante me donatæ ſunt, hoc eſt, circa ipſum Monaſterium xvij. hidas & dimidiam. In Heandune xx. In Heamſtede v. In Greneforde xij. & unam virgam. In Hanawelle viij. In Scepertune viij. In Sunnabyri vij. In Caldenham x. In Deccelwyrthe iiij. & unam virgam. In Wattune iiij. & dimidiam. In Holewelle vj. & dimidiam. In Hamme ij. In Wuntune iiij. In Kynlevedene v. In Fentune iiij. In Mordune x. In Aewelle ij. In Wereham vij. In Fillingtune iij. In Cillingtune iiij; necnon & illas quas optimates mei meo tempore addiderunt, ſcilicet Leofeild, Muleſham, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Agelricus* Kyleſwendun, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Wlfwinus* Mapulderſtede, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Guthmundus* Kynlevedene, & Kaeine & Laecedune, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Alfricus* Waenſtede, cũ omnibus ad ſe pertinentibus. *Atſereſwerte* Lygetun, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Ingulf* Padeſham, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Atſere* Leoſne, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Toſtig* Cleigate, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Alfwine* Gottun-Aegete, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Wlſtanus* Deneham, cum omnibus ad ſe pertinentibus. *Siwardus* dimidiam hidam in Agmodeſham, & unam in Weodune. *Leoffi* de *Lundonia* duas hidas & dimidiam in *Wurmelea*. Poſtremò, ego ipſe pro ſpe retributionis æternæ & pro remiſſione delictorum meorum & pro animabus patris mei, & matris meæ, & omnium parentum meorum, ad laudem omnipotentis Dei poſui in dotalitium & in perpetuam hæreditatem ſuper altare, varia ornamentorum genera quibus eccleſiæ ſerviretur vel in quotidianis vel ſolennibus miniſteriis, & ad uſus fratrum inibi Deo ſervientium, de meo jure quod mihi ſoli competebat abſque ullius reclamatione vel contradictione, iſta; Inprimis Langtun, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Gibtſlepe, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Stana, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Windleſoram, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Huuaet, Hampſtede, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Stithenaece, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Aeſcewelle, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Dene, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Suthburhe, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Pertun, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Kotelano, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Poſt mortem *Edgithæ* Reginæ, Cingiſmeae, Perſcoran, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Deorhyrſte, cum omnibus ad ſe pertinentibus. Relaxavi igitur iſtis & omnibus ſupranominatis terris conſuetudines omnes & exactiones regalium & epiſcopalium miniſtrorum ſicut anteceſſores mei Reges priùs fecerunt, ut nullis graventur oneribus expeditionum, nec pontium, vel caſtrorum reſtructione, nec furis apprehenſione. Et omnia quæ ad locum ipſum pertinent ſint omnino libera, cellæ, eccleſiæ, cimiteria, terræ, paſcua, ſilvæ, venationes, aquæ, piſcationes, cum redditibus, ſerviciis, debitis, oblationibus, luminaribus, decimis, donariis, cenſu morthidis, legibus, conſuetudinibus, cauſarum diſcuſſionibus, emendationibus, ſive eccleſiaſticis, ſive ſecularibus, & omnibus quæcumque ſcriptis & teſtimonio bonorum hominum rememorari potuerunt quæ à regibus conceſſa vel concedenda ſunt, ut nullus ex his ſubtrahere vel diminuere, aut diſperdere qualibet occaſione judicio vel poteſtate preſumat. Donavi etiam religioſo abbati *Eadwino*, qui tunc illo loco præerat & omnibus futuris poſt eum ibidem Abbatibus in tota poſſeſſione monaſterii, *Sacam* & *Socam*, theloneumque ſuum in terra & in aqua, & conſuetudinem quæ dicitur Teames, latrones, latronumque captiones, vel emiſſiones, & pacis fracturam, & pugnam in domo factam, & domus invaſionem & omnes aſſultus in ſuo jure, in via & extra, in feſto & extra, in urbe & extra, & omnes leges & conſuetudines tam plenè & tam liberè ſicut eas habebam in manu mea. Et ut omnia concludam, nullus ſuccedentium Regum per vim aut per conſuetudinem paſtum ab eorum poſſeſſionibus exigat, ſed omnimodam libertatem perpetualiter habeant. Poſt hanc donationem excommunicaverunt omnes Epiſcopi & Abbates totius *Angliæ* & monachi ac clerici, ſecundùm Apoſtolici *Leonis* præceptum, eos qui hoc conſtitutum infringerent vel infringi permitterent quantum in ipſis eſſet. Si quis ergo hanc noſtram dationem augere & amplificare voluerit, augeat Deus dies ejus proſperos hîc & in futuro: ſi autem evenerit ut aliquis aut Regum ſuccedentium vel alicujus perſonæ homo, quod non optamus, diabolica temeritate fuerit elatus vel ſeductus, quatenus hoc noſtrum ſtatutum infringere vel minuere, aut in aliud mutare velit, ſciat ſe perpetuo anathemate damnatum, niſi tamen digna ſatisfactione emendaverit; ſin autem emendatione fuerit indignus, ipſe quidem cum *Juda* traditore gehennæ ignibus cremabitur, ſed hæc carta nihilominus in ſua libertate permanebit quamdiu Chriſtiani nominis timor & amor in hac noſtra gente perſeveraverit. Ad ultimum, cartam iſtam conſcribi & ſigillari juſſi & ipſe manu mea ſignum ſanctæ crucis impreſſi & idoneos teſtes annotari præcepi. Ad corroborandum itaq; propriam donationis libertatem

Ego *Eadwardus*, domino largiente, *Anglorum* Rex, ſignum venerandæ crucis impreſſi ✠.

Ego *Eadgitha* Regina huic donationi Regis conſentiens ſubſcripſi ✠.

Ego *Stigandus* Archiepiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.

Ego *Ealdredus* Archiepiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.

Ego *Walterus* Epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.

Ego *Leofricus* Epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.

Ego *Wllielmus* Epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.

Ego *Heremannus* Epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.

Ego *Wulſtanus* Epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.
Ego *Siwardus* Epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.
Ego *Wulfwinus* Epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.
Ego *Giſo* Epicopus conſenſi & ſubſcripſi ✠.

Ego *Aelfwinus* Abbas conſenſi & ſubſcripſi ✠.
Ego *Leofricus* Abbas conſenſi & ſubſcripſi ✠.
Ego *Eadwinus* Abbas conſenſi & ſubſcripſi ✠.
Ego *Aegelſius* Abbas conſenſi & ſubſcripſi ✠.
Ego *Wulfwoldus* Abbas ✠.
Ego *Rembaldus* Concellarius ✠.
Ego *Aegelwinus* Abb: conſenſi & ſubſcripſi ✠.
Ego *Baldwinus* Abbas conſenſi & ſubſcripſi ✠.

Ego *Leofwinus* Dux ✠.
Ego *Gyrth* Dux ✠.
Ego *Haroldus* Dux ✠.
Ego *Eadwinus* Dux ✠.

Ego *Raulfus* Miniſter.
Ego *Rotbertus* Miniſter.
Ego *Eſgarus* Miniſter ✠.
Ego *Eadnothus* Miniſter.
Ego *Bondius* Miniſter ✠.
Ego *Wigodus* Miniſter.
Aegelnodus ✠.
Wulfric ✠.
Siwardus ✠.
Godricus ✠.

Acta apud *Weſtmonaſterium* v. kal. Januarii, die ſanctorum Innocentum anno dominicæ incarnationis Mlxvi. Indictione tertia, anno regni ſereniſſimi *Eduuardi* Regis vigeſimo quinto. *Swithgarus* notarius ad vicem *Rembaldi* regiæ dignitatis Cancellarii hanc Cartam ſcripſi & ſubſcripſi in Dei nomine feliciter. Amen.

SHIREBURNENSE
Cœnobium in agro Dorſetenſi.

Nomina Regum eccleſiæ Scirbornienſis *fundatorum.* MS. in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Fauſtinæ* A.2.] fol.23.a.

K*ENEWALC* Rex dedit **Lanprobi** de C. hidis. *Edgarus* Rex dedit **Waburnham** de v. hidis. *Athulfus* Rex dedit **Bradford, Cerdel, & Algerſtoke, & Getemnyſtre** v. hid. de xxxvj. hid. & **Putherburie, & Ethelaldingham.** *Athertus* Rex dedit libertatem de Cxl. hid. & **Cernel** de xij. hid. & **Taviſtoke** de viij. hid. & **Stapulbrige** de xx. hid. & **Cumton** de viij. hid. *Keneuulfus* Rex dedit **Pidel** de v. hid. & **Lym** de j. hid. *Cuthredus* Rex dedit in **Lydene** xij. hid. & **Cornſcumbe** de x. hid. & apud **Menedip** xxv. hid. *Keneuulfus* Rex dedit **Snarſtok** de vj. hid. & **Talre** de viij.hid. & **Wegenceſterunte** & **Aveltune** de xxx. hid. & **Cruteſdune** de xxxvj. hid. & **Wytecumbe** & **Wluene.** *Offa* Rex dedit **Poterne** cum pertinenciis ſuis. *Egbertus* Rex dedit juxta **Cernel** x. hid. & **Poiwer** de vij.hid. juxta flumen quod dicitur **Woch,** & x. juxta **Pedridune** & **Albambruth** de iv. hid. & in **Penangre** xij. hid. & **Kelk** xij. hid. & **Ros** & **Macor** de xviij. hid. Et in **Cheſterbled** x. hid. & in **Winnirod** xv. hid. *Sigebertus* Rex dedit **Boſelingtone** de v. hid. Et in **Eſt-Canne** vij. hid. *Ina* Rex dedit juxta **Predian** vij. hid. & **Conbusburie** de xx. hid. *Geroncius* Rex dedit **Macnir** de v. hid. juxta **Thamer.** *Ethelredus* Rex dedit **Atforde, & Clethangre.** *Ethelredus* Rex dedit & reſtituit **Coreſcumbam** in oblatum & poſtea *En...tus* * eum reſtituit.

* Fortè, *Cnutus.*

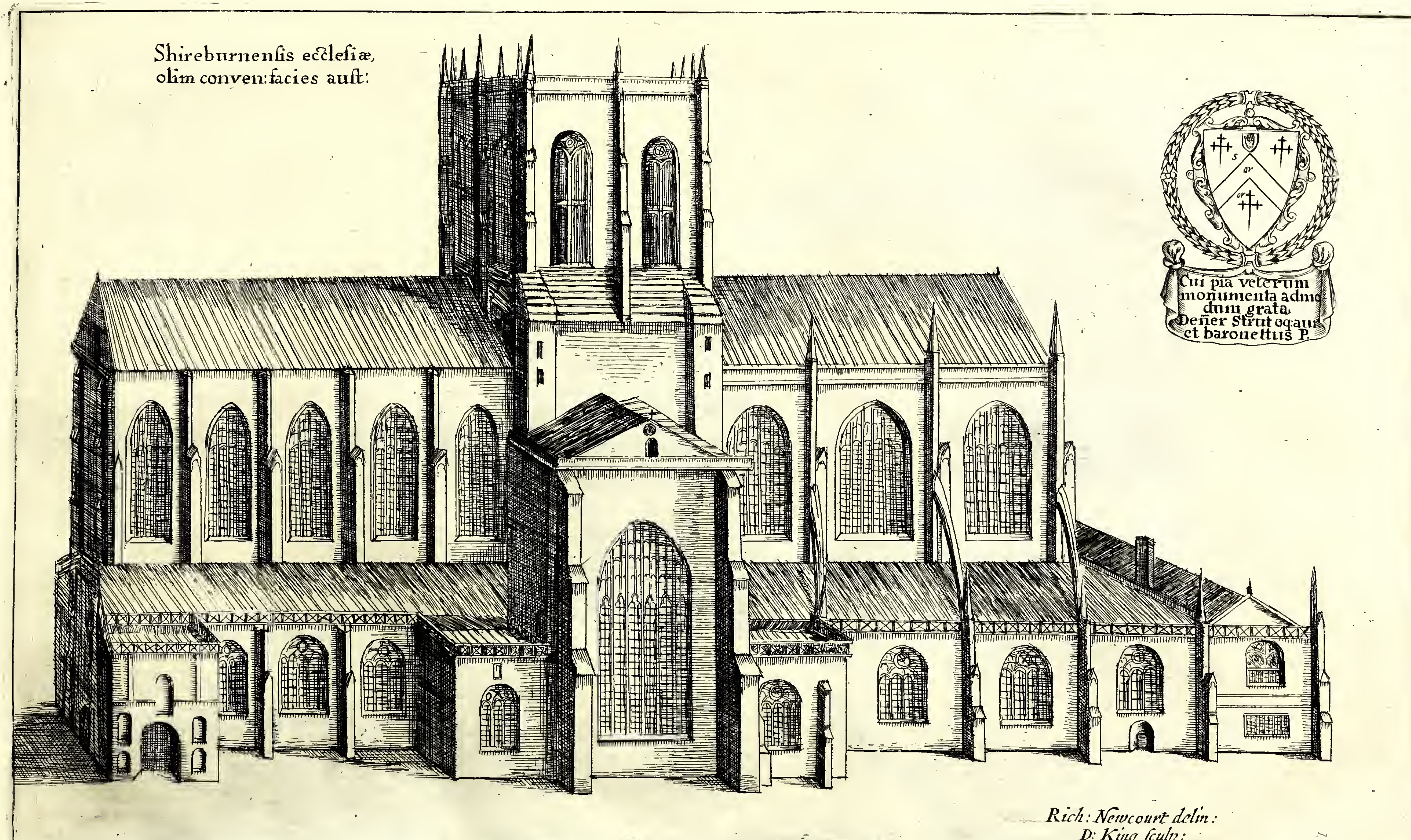
Memorandum, quod anno Domini MCxxij. *Schirbornia* & **Hortone** juncta ſunt in unam Abathiam, conceſſione Regis *Henrici*, & *Rogeri* epiſcopi, & conſecratur Abbas *Schirborniæ Thurſtinus.* Ib. fol. 25. b.

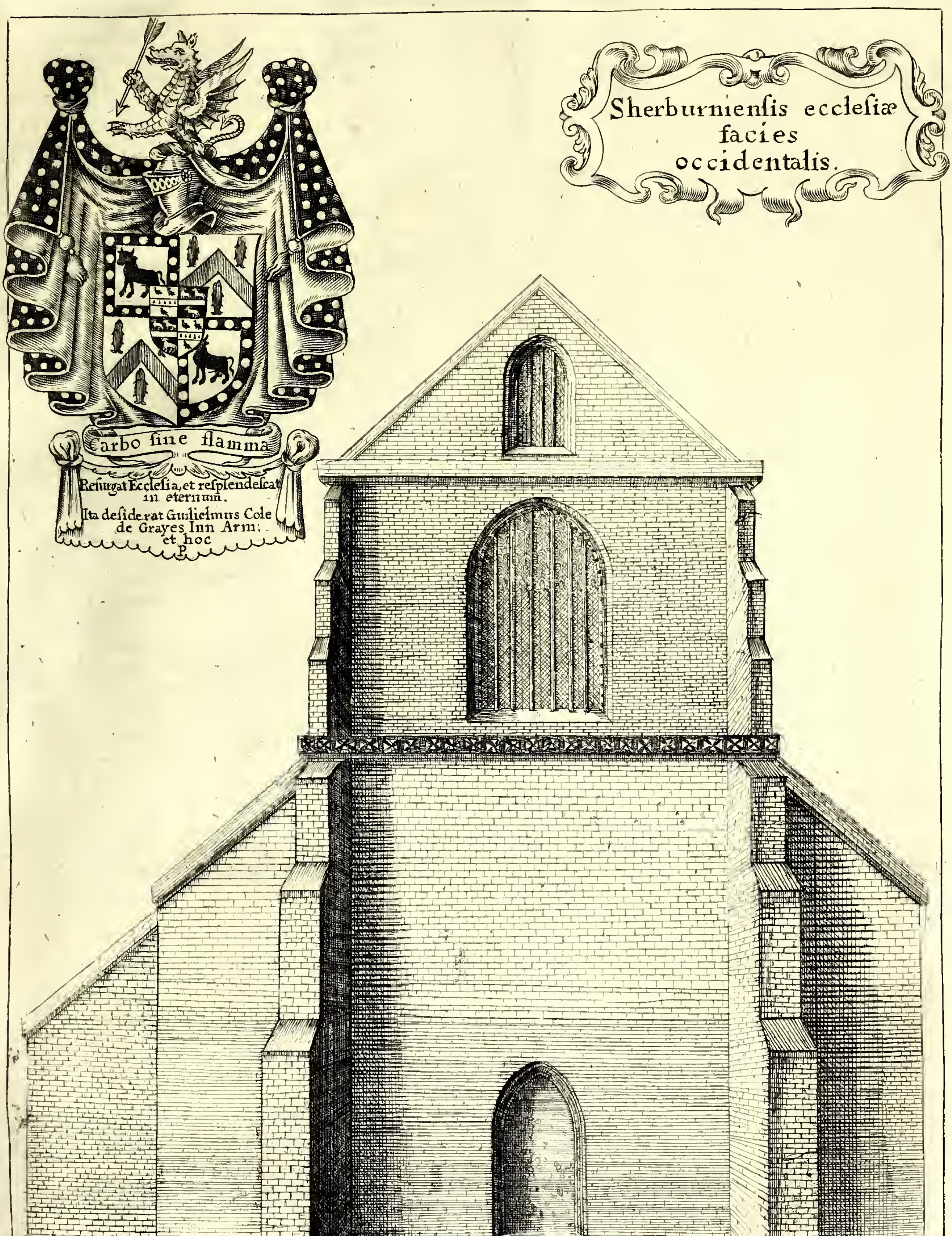
------ *Scireburnenſem* Prioratum, qui proprius eſt epiſcopi *Saleſburienſis*, *Rogerus* Epiſcopus *Saleſb:* circa ann: 1139. in Abbatiam mutavit; Abbatia de *Hortuna* proinde deſtructa, & adjecta. W. *Malmesb.* fol. 104. b. n. 30.

LESTINGENSE
Cœnobium in agro Eboracenſi.

Ut idem Epiſcopus Cedd; *locum Monaſterii conſtruendi ab* Oſwaldo *Rege accipiens, orationibus & jejuniis Domino conſecraverit, & de obitu ipſius, Cap. xxiij.* Hiſt. eccl. venerab. *Bedæ* lib. 3.

——— Solebat autem idem vir Domini, cum apud *Orientales-Saxones* epiſcopatus officio fungeretur, ſæpius etiam ſuam, id eſt, *Nord-Humbrorum* provinciam, exhortandi graciâ, reviſere. Quem cum *Edilwaldus*, filius *Oſwaldi* Regis, qui in *Deirorum* partibus regnum habebat, virum ſanctum, & ſapientem, probumque moribus videret, poſtulavit eum poſſeſſionem terræ aliquam à ſe, ad conſtruendum monaſterium, in quo ipſe rex, & frequentiùs ad deprecandum Dominum, verbumque audiendum advenire, & defunctos ſepelire deberet. Nam & ipſum fideliter credidit, multum juvari eorum orationibus quotidianis, qui illo in loco Domino ſervirent. Habuerat autem idem Rex ſecum fratrem germanum ejuſdem Epiſcopi, vocabulo *Celin*, virum æquè Deo devotum, qui & ipſi ac familiæ ipſius verbum & ſacramenta fidei(erat enim presbyter)miniſtrare ſolebat,per cujus notitiam maximè ad diligendum noſcendumq; epiſcopum pervenit; Favens ergo votis regis antiſtes, elegit ſibi locum monaſterii conſtruendi in montibus arduis ac remotis. In quibus latronum magis latibula ac luſtra ferarum quam habitacula fuiſſe videbantur hominum, ut juxta prophetiam *Eſaiæ, in cubilibus in quibus priùs dracones habitabant, orirentur viro calami & junci,* id eſt, quod fructus bonorum operum ibi naſcerentur, ubi priùs vel beſtiæ commorari, vel homines beſtialiter vivere conſueverant. Studens autem vir Domini acceptnm Monaſterii locum primò precibus ac jejuniis à priſtina flagitiorum ſorde purgare, & ſic in eo Monaſterii fundamenta jacere, poſtulavit à rege, ut ſibi per totum quadrageſimæ tempus, quod

Shireburnenſis eccleſiæ,
olim conven: facies auſt:
Cui pia veterum
monumenta admo
dum grata
Deñer Strut eq: aur
et baronettus P.
Rich: Newcourt delin:
D: King ſculp:

Sherburnienſis eccleſiæ
facies
occidentalis.
Carbo ſine flamma
Reſurgat Eccleſia, et reſplendeſcat
in eternum.
Ita deſiderat Gulielmus Cole
de Grayes Inn Arm:
et hoc
P.
Daniell King ſculp:

quod inſtabat, facultatem ac licentiam ibidem, orationis cauſâ, demorandi concederet. Quibus diebus cunctis, exceptâ dominicâ, jejunium ad veſperam juxta morem protelans, nec tunc niſi panis per modicum, & unum ovum gallinaceum, cum parvo lacte aqua mixto percipiebat. Dicebat enim hanc eſſe conſuetudinem eorum à quibus normam diſciplinæ regularis didicerat, ut accepta nuper loca ad faciendum monaſterium vel eccleſiam, priùs orationibus ac jejuniis domino conſecrent. Cumque decem dies Quadrageſimæ reſtarent, venit qui clamaret eum ad regem; At ille ne opus religioſum negotiorum regalium cauſâ intermitteretur, petiit presbyterum ſuum *Cymbellum*, qui etiam frater germanus erat ipſius, pia cepta complere. Cui cum ille libenter acquieſceret, expleto ſtudio jejuniorum & rationis, fecit ibi monaſterium quod nunc **Leſtinghen** vocatur, & religioſis moribus juxta ritum *Lindisfarnenſium* ubi educatus erat, inſtituit. Qui cum annis multis & in præfata provincia epiſcopatum adminiſtraret, & hujus quoque monaſterii ſtatutis præpoſitis curam gereret, caſu contigit ut ad ipſum monaſterium tempore mortalitatis adveniens, tactus ibidem infirmitate corporis obiret. Qui primò quidem foris ſepultus eſt, tempore autem procedente, in monaſterio eccleſia eſt in honorem beatæ Dei genetricis de lapide facta, & in illa corpus ipſius ad dextram altaris reconditum.

Ex hiſt. MS. *Joh. Tinemuthenſis* in bibl. *Bodl.* lib. 17. cap. 153.

Anno Domini DCXLVIII. rex *Deirorum Edilbaldus*, filius ſancti *Oſwaldi*, dedit *Cedde* locum in arduis montibus qui vocatur **Leſtingay**, ad conſtruendum inibi monaſterium; Sed *Cedde* præfatus, antequam monaſterium illud fundaret, per totam Quadrageſimam jejunavit uſque ad veſperam, & tunc modicum panis, unum ovem gallinaceum, cum parvo lacte aqua mixto ſumebat, juxta morem diſcipulorum *Aidani*, a quibus edoctus fuerat. Hunc locum frater ſuus *Thimbel* rexit poſt eum, & tempore mortalitatis ibidem ſepultus eſt.

PETROBURGENSE

Cœnobium in agro Northamptonienſi.

Ex Regiſtro Abb. de *Peterborough*, penes Decan. & capl. de *Peterborough*. a. 1640.

De prima fundatione Eccleſiæ Medeſhamſtedenſis, *quod nunc* **Burgh** *vocatur.*

REX *Alhfridus* regis *Peade* ſororem habebat reginam *Kyneſburgam*, & *Peada* mutua cognatione ſororem *Alhfridi* acceperat *Alfedam*. *Alfridus* filius erat regis *Northanhumbrorum Oſwii* fratris ſceptrigeri martyris *Oſwaldi*. *Peada filius Pendæ* regis *Merciorum*. Hic ſuadente fideli cognato & pia ſorore baptizatus eſt à *Finano* pontifice; plus jam gaudens de æterna ſalute quam de petita virgine, aſſumptiſque ſecum quatuor evangelizatoribus religioſis cum conjuge fidem Chriſti & ſuo & paterno regno, patre licet pagano ſatis conſentiente, primus invexit.. Hiis acceſſit comes & cooperator illuſtris *Saxulphus*, vir præpotens & ſeculo & religione, regique & eccleſiæ acceptiſſimus. Qui cupiens novellam plantationem Chriſtianitatis ſua vice in gentes dilatare, Dei clementia & Chriſtiani regis benevolentia molitus eſt monaſterium nobile quod **Medeſhamſtede** dicitur, in regione *Girviorum*, quod beato *Petro* in quo ſcilicet Dominus eccleſiam ſuam ædificavit, tanquam eccleſiæ primicias conſecravit. Hic itaque aggregato numeroſo fratrum contubernio ſedit abbas & doctor mediterraneorum *Anglorum* ac *Merciorum*, donec in epiſcopum aſſumptus eſt, docens incredulos, baptizans credentes, habens diſcipulos intus monachos religioſos, foràs propagandæ fidei magiſtros poſt ſuum principale monaſterium parturiens & ædificans ſuffraganea cœnobia & alias eccleſias tanquam hujus fæcundæ matris filias. Cultu quoque divino ſub Chriſtianiſſimis & beneficis regibus *Peada, Oſuuio, Wlfero*, atque *Ethelredo* qui ſibi ſucceſſerant latiùs regnante, ut ſapiens *Machabeus Symon* dilatavit terminos ſuos,& augmentavit gloriam eccleſiæ ſuæ. Utque domum ſuam contra tam varias mundi tempeſtates perpetuò muniret, quam ſupra firmam petram fundaverat,etiam regiis cartis & privilegiis fulcire ſtuduit. Igitur poſt biennium ſuſceptæ fidei, *Penda* idolatriæ capite exciſo, victor *Oſwius* regnum *Merciorum* triennio obtinuit, totam gentem ſubjectam ad Chriſtum convertit,monaſterium **Medeſhamſtede** regulariter provexit. Interea amabilis indolis & regno condecentiſſimus *Peada* indignâ & immatura nece ablatus fervorem dilatandæ eccleſiæ ſucceſſuris fratribus dereliquit. Deinde excluſo rege *Mercii* ſuſceptam Chriſtianitatem cum naturali rege *Wlphero* alio *Pendæ* filio conſtanter ſervaverunt. Anni erant ab adventu *Auguſtini Anglorum* luciferi quinquaginta quinque, ab incarnatione ſalvatoris DCL. exacti, jam ſextus à beato *Auguſtino* ſacer *Deuſdedit Dorovernenſi* cathedræ archiepiſcopus apoſtolicè præfulgebat. Cum igitur *Elferus* adeo flagraret in Chriſti cultura ut non ſolùm patrias gentes verùm etiã ſubjectos ſibi Auſtralium reges & populos regiis muneribus & ampliatis regnis ad veram Dei ſectam accenderit, celeſtis verò clavigeri domum in **Medeſhamſtede** autenticam ac ſi Romanam coluit eccleſiam, regia largitate qua finitimas illuſtraret eccleſias provexit, æterna libertate ne cui regia ſponſa ſerviret donavit, fines poſſeſſionum ſeu extenta linea attribuit. Auctoritate extulit privilegiis, ut prænotatum eſt, ſagacitate abbatis *Saxulphi* ſicut & ſucceſſores ſui corroboravit. Quarum rerum exemplaria ſeorſum deſcripta jubente Rege *Ethelredo* ſuum fraterno teſtamento adjungi, atque unicum votum in unum corpus redigi, ad perpetuam videlicet monaſterii ſtabilitatem ſubtractis aliquibus verſibus cauſa breviandi, hîc inſeruntur.

Carta *Wulferi* regis & aliorum regum de fundatione hujus eccleſiæ.

UUlfere *Dei beneficio rex* Merciorum & *Mediterraneorum Anglorum auſtraliumque regnorum præſentibus & poſteris omnibus Chri-*

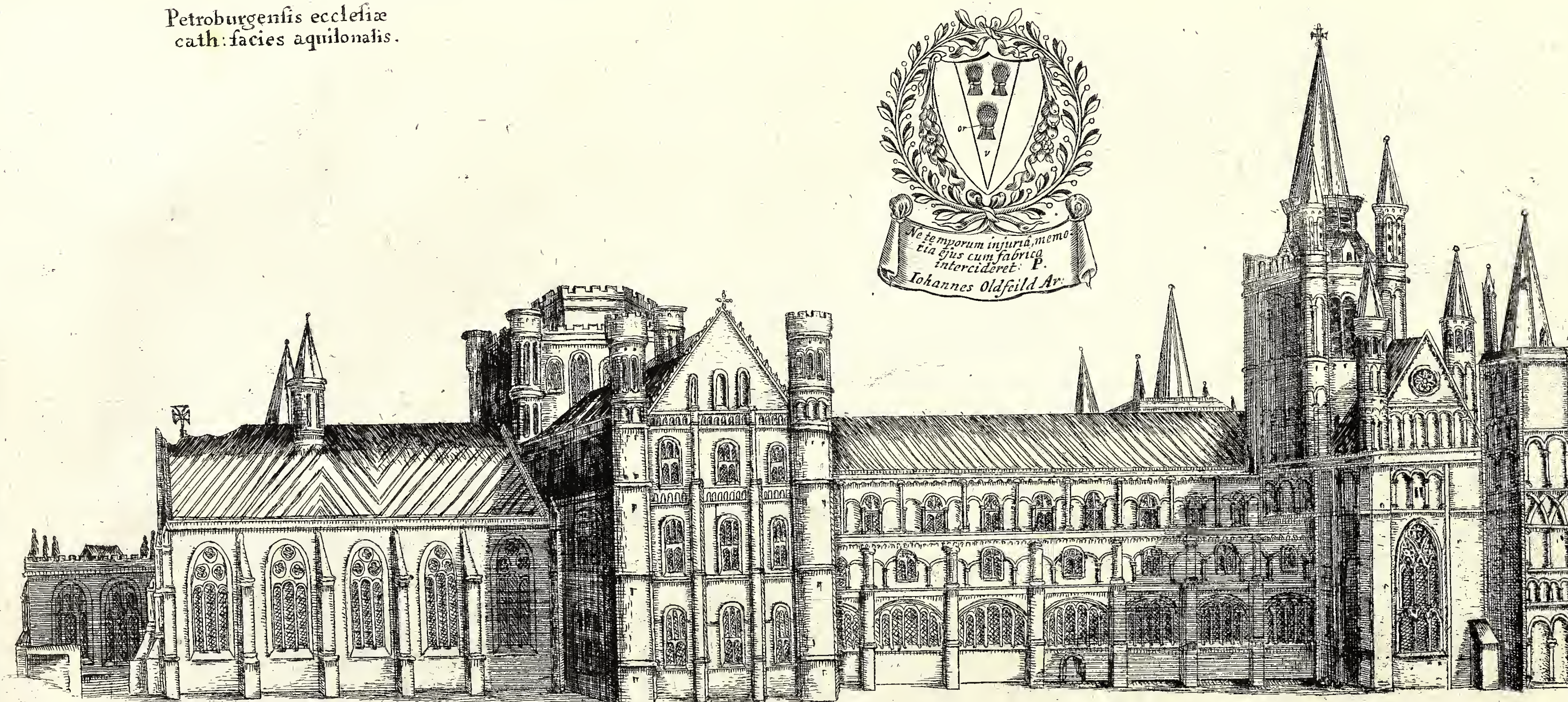
ſtum

ſtum ſanctamque ejus eccleſiam colentibus perpetuam ſalutem. Benedicat anima mea dominum Jeſum ſalvatorem meum, & coram omnibus viventibus confitear ei cum fratribus & ſororibus meis populiſque meis novo nuper baptiſmate iniciatis, quia ſol juſticiæ ortus eſt nobis, qui nos de tenebris idolatriæ tranſtulit in admirabile lumen ſuæ agnitionis: Qui non ſolùm reos paternis erroribus abſolvit, & advenas & pupillos ſuſcepit, ſed etiam in filios adoptionis credentes elegit. Cumque æterna regna omnium regnorum diſtributor ſuis fidelibus repromiſit, etiam in hac brevi via qua ad æternitatem tranſitur nos regnare facit. Quid ergo retribuam domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Cum ſine ipſo nichil habeamus, nichil valeamus, nichil ſcimus, magna etiam aviditate ſalutis noſtræ omnium largitor accipit parva & infima noſtra, quatinus cauſam habeat retribuendi maxima ſua, quodque dederimus ſanctis ſuis, quodque dilectæ eccleſiæ ſuæ, hoc ſibi datum & acceptum ipſe teſtabitur in fine, mercedem quoque juſti juſti ſuſceptorem promittit accepturum eſſe. Quia propter illum divinæ fidei & eccleſiarum principem regnique Dei clavigerum per quem admittar in paradiſum domini ſpecialiùs reconciliari michi geſtio per privilegium domus ſuæ quæ in **Medeſhamſtede** *ſtudio venerabilis abbatis* Saxulfi *glorioſè eſt condita, & divina monachorum familia bene diſpoſita. Cui quicquid anteceſſor germanus meus* Peada *vel* Oſuuinus *Chriſtana fide confrater & conregnator conceſſerunt, non ſolùm mea auctoritate cupio ſtabilire, verùm etiam de meo aliqua addere. Ego itaque faventibus fratribus meis* Athelredo *ac* Merwala, *cum beatiſſimis ſororibus meis* Kyneburga *&* Kyneſwida, *quarum prior regina mutavit imperium in Chriſti ancillatum præſidens monaſterio* Kyneburgenſi, *quod ſuo nomine decoratur, mater ſacrarum virginum, altera illibata virginitate in divinum flagrat thalamum. Hiis inquam conſentientibus trado beato* Petro *ad præfatum* **Medeſhamſtede** *monaſterium hæc ſtagna & paludes & lacus & piſcaturas cum terris videlicet & omnibus infra jacentibus quæ de meo regali jure vel principum meorum mutuatione & aſſenſu amodò inperpetuum liberè famulentur Deo famulantibus. Quæ ita hîc determinari volumus. Ab ipſo* **Medeſhamſtede** *ad* **Northburc**, *& inde uſque ad locum quem vocant* **Folies** *& inde totam paludem in directum uſque ad* **Eſendic** *& de* **Eſendic** *ad locum quem* **Fethermuthe** *dicunt, & deinde in directum ad locum via decem leugiarum quem* **Cuggedic** *circa habitantes nominant, & deinde ad* **Raggewilh**, *& de* **Raggewilh** *quinque miliariis ad magiſtram aquam quæ ducit ad* **Elm** *& ad* **Wyſeberch**, *atque inde ſicut itur tribus leugiis contra curſum magiſtræ aquæ uſque ad* **Throkenholt** *&* **Trokenholt** *in directum per inmenſam paludem ad* **Dercforde** *longitudine viginti leugigiarum, & inde ad* **Grateſcros** *per unam pulcram aquam* **Bardanea** *nomine ſex leugiis ad* **Paccelade**, *ſic & in medium partitis ſtagnis plurimis & immenſis paludibus cum habitatoribus* Huntedunenſis *provinciæ, unà cum ſtagnis & lacis* **Scalfremere** *&* **Wittleſmere** *& aliis quamplurimis ad hæc pertinentibus cum terris quoque & manſionibus quæ adjacent in auſtrali parte* **Scalfremere** *& cum infraſepta undique palude uſque ad* **Medeſhamſtede** *& ſic* **Medeſhamſtede** *uſque ad* **Walmisford**, *& de* **Walmesford** *uſque ad* **Clive**, *& inde ad* **Eſtune**, *& de* **Eſtune** *ad* **Stanford**, *& de* **Stanford** *ſicut aqua decurrit ad ſupradictam* **Northburch**. *Hiis ergo terminis omnia ſint juris ejuſdem apoſtolici monaſterii. Hæc, inquam, omnia licet parva ita concedo ſicut ego regaliter tenui, vel ab aliis effeci libera, quatinus ab omni ſervitute abſoluta, in proprias tantùm expenſas liberrima poſſideat eccleſia tanquam regina non tanquam famula. Hæc nobis beato* Petro *principante principalis in ſua regione & ſpecialiùs Romana ſit eccleſia: hîc quæramus ipſum patronum qui* Romæ *non poſſumus. Non decet, immo non expedit nobis ut hæc ſerviat quæ fide ipſius* Petri *Chiſto regaliter deſponſata eſt. Reges gentium, ait dominus* Petro, *à quibus accipiunt tributa à filiis, an ab alienis? ab alienis, inquit* Petrus. *Ergo liberi ſunt filii, dicit dominus. Ergo & à nobis ſit libera hæc regina mater cum filiis ſuis miniſtris Dei noſtri, ut dimiſſis hiis quæ regis erant, tota libertate quæ ſunt Dei Deo reddant. Alia quoque monaſteria quæ Dei famuli* Saxulfi *inſtancia aſſurgunt, cum aliis eccleſiis finitimis quæ deinceps generantur, hujus primævæ matris viſceribus fovenda & educanda pignora commendamus, quatinus Chriſtiana religio noſtris primùm temporibus noſtrum regnum ingreſſa ubique propagetur, confirmetur, perpetuetur, hanc oblationem noſtram beatiſſime pater* Deuſdedit *apoſtolica manu tua obſecro perhenniter corroborari, qui ſucceſſor legationis fidei beati* Gregorii *& propagator evangelii pacis prothodoctoris noſtri* Auguſtini, *ſextus ab ipſo beato* Auguſtino *apoſtolicus vicarius præſides eccleſiæ* Dorovernenſi. *Tu quoque mi frater* Athelrede, *& vos ſorores piiſſimæ* Kyneburga *&* Kyneſwida, *pro mutua animarum noſtrarum redemptione huic teſtamento noſtro teſtes optimi ut præmiis condigniores ſubſcribite.*

Precor etiam omnes ſucceſſores meos, ſive filii, ſive fratres, ſive externi reges ſucceſſerint, ut hoc noſtrum partum ita ſervent inviolatum ſicuti volunt recipere rectitudinis præmium & evadere rapacitacitatis ſupplicium. Inter has donationes & ſanctiones venerabilis pater monaſterii Saxulfus, *habens monachos anachoriticæ converſationis amatores, ſuggeſſit michi cum nonnullis fratribus velle ſe quidem Dei nutu & noſtro aſſenſu monaſterium in ipſa ſubjacente heremo cum heremeticis cellulis in honore Dei genitricis conſtruere in loco qui jam nomen accepit* **Ancharig**, *quatinus ibi vel cœnobitæ pro anachoritis vel anachoritæ pro cœnobitis divina pace poſſint converſari. Quibus tum ego: quod ſemel inquam vobis perpetuam etiamſi ad alios veſtros uſus converteretis non habuiſſem contradicere, quanto magis cum id propoſueritis in ædificationem eccleſiæ & in augmentationem religionis divinæ. Immò ego faveo & laudo ut perficiatur eo loci hæc bona & laudabilis voluntas veſtra juxta veſtram dicionem in domino. Quicunque ergo hæc quæ noſtra vel cæterorum fidelium donatione beato* Petro *conſecrata ſunt auferre vel diminuere preſumpſerit, ipſe janitor cœli diminuat ejus partem in retributione beata: ejus verò qui hac largiùs auxerit augeat gaudia ſempiterna. Hujus confirmationis iſti teſtes ſubſcribuntur. Ego* Ulfere *rex cum ſociis regibus & patribus ac ducibus hoc teſtamentum donationis meæ præſente apoſtolico patre noſtro* Deuſdedit *confirma-*

vi

Petroburgenſis eccleſiæ
cath: facies aquilonalis.

D: King delin: et ſculp:

vi. Ego Oſwius *rex* Northanhumbrorum, *amicus abbatis* Saxulfi, *immò eccleſiæ Dei debitus adjutor, laudavi. Ego* Sighere *rex, voluntariè, immò Chriſtianæ fidei recenti perceptione regi* Wlfero *ſubjectus conſenſi. Ego* Siwius *rex, ſimili gratia devotionis ac nova induſtria baptiſmatis eundem* Wlfere *habens prælatum ſubſcripſi. Ego* Athelredus, *frater regis cum eodem conſenſi. Ego* Kyneburga, *ſoror regis amplector. Ego quoque ſoror regis* Kyneſuida *favi. Ego* Dorovernenſis *eccleſiæ pontifex* Deuſdedit *annui. Ego* Ithamor Roſenſis *epiſcopus corroboravi. Ego* Wina Londonienſis *epiſcopus ſubnotavi. Ego* Jerumannus Merciorum *epiſcopus approbavi. Ego* Tuda *epiſcopus aſpiravi. Ego* Wilfridus *preſbyter famulus eccleſiarum & bajulus evangelii Dei in gentes affectavi. Ego* Eoppa *preſbyter miſſus à rege* Wlfero *legatione Dei convertendis gentibus in* **Wyiht** *benedixi. Ego abbas* Saxulfus *ſpecie dicti monaſterii gratificè conclamavi. Signum in nomine principis. S.* Eadberhti *principis. S.* Yithberhti *principis. S.* Abonis *principis. S.* Athelboldi *miniſtri. S.* Brordani *miniſtri. S.* Walberti *miniſtri. S.* Alhmundi *miniſtri. S.* Fethegyſi *miniſtri. Hiis & ceteris optimatibus ac miniſtris regis hæc collaudata ſunt. Sancitum eſt hoc privilegium anno domini*
664. *DCLXIIII.* Wlferi *regis VII.* Deuſdedit *IX. Quod nullius inſana & punienda cupiditas violet.*

Carta Regis Edgari *de libertatibus eccleſiæ* Burgi *& aliis rebus.*

“GRatia domini noſtri Jeſu Chriſti, omnium ſeculorum omnia ſuo nutu diſtribuentis regna terrarum & moderantis habenas rerum. Ego *Eadgar* ſub ipſo ſidereo rege preſidens regno magnæ *Britanniæ* ſæpe petitionem venerabilis & Deo dilecti pontificis *Athelwoldi* ſuper ſtabilitate eccleſiarum quarum ipſe eſt infatigabilis conſtructor accepi, maximè autem ſuper antiqui monaſterii reſtitutione ac libertate quod primitus **Medeſhamſtede**, modò Dei adjutorio ac ſua ac noſtra inſtancia reſtauratum, **Burch** appellatur, quod ſcilicet quadam prærogativa gratiæ ſancti *Petri* ac priſtinæ nobilitatis eminentiùs diligit. Recolens enim illud à priſtinis regibus *Wlfero*, necnon *Athelredo* aliiſque ſucceſſoribus magnificè ditatum, & regalibus privilegiis fortiſſimè ſtabilitum, ſed ab externo paganorum exercitu deſtitutum, hic Dei ſapiens architectus magno zelo domus Dei ſtuduit reparare, et acquiſitis ac redemptis undique poſſeſſionibus rerum cum noſtra regali donatione prout potuit amplificare. Ego itaque, pro gratia Sancti *Petri*, tantique patris caritate, ac animæ meæ redemptione, concedo gratantiſſimè illud ſanctum & apoſtolicum cœnobium in perpetuum eſſe liberum ab omni ſeculari cauſa & ſervitute, ut nullus eccleſiaſticorum vel laicorum ſuper ipſum vel ſuper ipſius abbatem ullum unquam habeat dominium. Sed ipſo abbate cum ſubjecta Chriſti familia in pace Dei & ſuperni janitoris *Petri* patrocinio illud regente, ac rege in omnibus neceſſitatibus adjuvante, ab omni mundiali jugo tam ſecurum æternaliter perſiſtat, quam liberum, ſed etiam ab epiſcopali exactione & inquietudine, ex apoſtolica libertate & reverentiſſimi Archiepiſcopi noſtri *Dunſtani* auctoritate, cum ſuis appendiciis, id eſt, **Dodeſthorp** & **Eitc** & **Paſtunc** perpetuò maneat abſolutum. Villam quoque **Undale** cum toto jure adjacentium, quod **Ethahundred** Anglicè nominatur, & cum mercato ac theloneo ea prorſus libertate donamus, quatinus nec rex, nec comes, nec epiſcopus, præter Chriſtianitatem attinentium parochiarum, nec vicecomes, nec ulla unquam major minorve perſona ulla dominatione occupare, nec de ipſa villa **Undale**, ubi legitimè conſedere debet, in alium locum transferre ullatenus præſumat. Sed tantùm abbas prædicti cœnobij illud cum ſuis cauſis & legibus totum in ſua poteſtate liberrimè teneat, & quando vel in quo loco ſibi placuerit ſine ulla contradictione ſedere faciat. Item terras noſtro adjutorio vel dono vel optimatum meorum per præfatum epiſcopum eidem monaſterio adjectas, quæ hîc ex parte titulantur, id eſt, **Barinc, Bermigtun, Aſetun, Keteringe, Caſtre, Eylſworthe, Waltun, Wideringtone, Eye, Thorp**, & unum monetarium in **Stanford**, in perpetuam libertatem concedimus. Sint ergo tam iſtæ villæ quàm ceteræ omnes quæ ad ipſum monaſterium pertinent, cum univerſis rebus & rationibus ſuis, & totum quod appellatur **Saca** & **Socne**, ab omni regali jure & ab omni ſeculari jugo in æternum liberæ, & in magnis & in minimis, in ſilvis, campis, paſcuis, pratis, paludibus, venationibus, omnimodis mercationibus, theloneis, omnium rerum procurationibus Dei beneficio provenientibus. Concedimus etiam quartam partem ſtagni quod dicitur **Witleſmere**, per epiſcopum *Adelwoldum* acquiſitam, cum omnibus ſcilicet aquis, piſcariis, ſtagnis & paludibus attinentibus uſque ad hos terminos circumjacentes, quorum ſeptentrionalis eſt ubi primùm intratur **Merelode** de amne **Nene**, orientalis ad **Kingeſdelf**, auſtralis ad **Aldewinesbarue**, qui locus eſt in palude contra medietatem viæ **Ubmerlode**, occidentalis ubi aqua de **Opbetc** finitur ad terram; quæ omnia antiquitus ad illud ſacroſanctum monaſterium multo latiùs & longiùs pertinuiſſe probantur. Mercatum quoque conſtituimus in **Burch** ſingulare, ut nullum aliud habeatur inter *Stanfordiam* & **Huntedune**, & ad illud damus ibidemque perſolvi jubemus totum ſine contradictione ulla theloneum, hoc eſt, primò de tota **Witleſmere** uſque ad theolneum regis quod jacet ad hundred de **Normanneſcros**, et de **Witleſmere** ſicut **Merelode** venit ad aquam **Nen**, et inde ſicut aqua currit ad **Wolmsforde**, et de **Walmesforde** uſque ad **Stanforde**, et de **Stanforde** juxta curſum aquæ uſque ad **Crulond**, et de **Crulond** uſque ad **Muſt**, et de **Muſt** uſque ad **Kingesdelf**, et deinde uſque prædictum **Witleſmere**. Propter varia quippe lucra & corporalium & ſpiritualium utilitatum hoc mercatum decrevimus illic celebrari & undique illud requiri, quatinus & Dei miniſtri inde adjuventur propinquiùs, & à concurrente populo inter terrena neceſſaria cœleſtia petantur ſubſidia, dummodo per ſancti *Petri* quæſita patrocinia & per miſſarum audita miſteria, ſecundùm fidem cujuſlibet ibi poſſint redimi diverſa-

“rum offenſionum debita. Porro, decedente ab-
“bate,de eadem congregatione fratres ſucceſſorem
“idoneam eligant, & regis favore ordinetur.
“Hanc igitur totius abbatiæ tam in longinquis
“quàm proximis poſſeſſionibus regificam liberta-
“tem ab omnibus approbatam, excepta moderata
“expeditione & pontis arciſve reſtauratione, ſata-
“gimus per ipſum devotiſſimum hujus deſcripti-
“onis auctorem *Athelwoldum* à ſede apoſtolica
“Romanæ eccleſiæ, juxta primitivam ejuſdem
“monaſterii inſtitutionem,perpetuò corroborare.
“Quam quicumque in aliquo violare preſump-
“ſerit, ipſius ſummi præſidis *Petri*, & Romanæ
“jerarchiæ, omnniumque ſacrorum ordinum
“animadverſione in infernum æternùm damp-
“netur. Qui verò provexerit & defenſaverit, in
“ſorte electorum Dei remuneretur. Sancitum
“eſt hoc privilegium anno dominicæ incarnati-
“onis nongenteſimo ſeptuageſimo ſecundo,meiq;
“imperii terreni anno ſextodecimo. Quod hujuſ-
“modi probabilibus teſtibus tum ſanctæ crucis in-
“dicio ſubnotatur juxta meam ſubſcriptionem.
“Ego *Edgar*, totius *Albionis* baſileus, hoc privi-
“legium cum ſigno ſanctæ crucis confirmavi.
“Ego *Dunſtan*, *Dorovernenſis* eccleſiæ archiepiſ-
“copus, hoc idem cum tropheo agiæ crucis cor-
“roboravi.Ego *Oſwald*,*Eboracenſis* archiepiſcopus
“ſubſcripſi. Ego *Athewold* præſul conſignavi.Ego
“*Alfſtan* epiſcopus favi. Ego *Athulf* pontifex
“conſenſi. Ego *Aſcwi* abbas non renui. Ego
“*Oſgar* abbas approbavi. Ego *Athelgar* abbas
“conſenſi. Ego *Alfere* dux. Ego *Athelwine*
“dux. Ego *Brithnode* dux. Ego *Oſlac* dux. Ego
“*AdelWard* miniſter. Ego *Erſnulf* miniſter.
“Ego *Aſſis* miniſter. Ego *Alfward* miniſter.
“Ego *Freyegiſt*. Ego *Thured*. Ego *Vlf*. Ego
“*Wlfric*. Ego *Oſerde*. Ego *Wlſtan*. Ego *Rix-*
“*gulf*. Ego *Alfſtan*. Ego *Athelſis*. Ego *Wl-*
“*ſeah*. Ego *Athelmund*. Ego *Thureferd*. Ego
“*Alfelin*. Ego *Frana*. Ego *Frethegiſt*.

Glorioſiſſimo filio regi *Merciorū Ethelredo*, fratribus quoque & coepiſcopis *Theodoro Dorobernenſi*,& *Saxulfo* mediterraneorum Anglorum vel *Merciorum* epiſcopo, ceteriſque conſacerdotibus, *Agatho* ſervus ſervorum Dei in domino ſalutem. Dominus regnavit, exultet terra, lætentur inſulæ multæ, reges terræ & omnes populi & cætera omnia laudent nomen domini, quia exaltatum eſt nomen ejus ſolius. Gratia domini noſtri Jeſu Chriſti regis omnium ſeculorum feliciter cotidie adimpletur hæç prophetica exhileratio, quando reges & gentes orbis terrarum & præcipuè juxta divinum oraculum reges inſularum multarum adorant & colunt ipſum Jeſum Chriſtum unicum dominum & regem ſuum: unde etiam ſanctum nomen ejus ſpecialiùs benedicimus quod vos,præcellentiſſime fili,cum veſtris piæ memoriæ fratribus, non ſolùm dampnoſa ſculptilia dæmoniorum cum paternis erroribus exterminantes, verum ſalvatorem agnoviſtis & veræ divinitatis effecti eſtis cultores, verùm etiam ad vertendos ſubjectos vobis reges & populos fidei balteo,ut boni miniſtri Chriſti,vos accinxiſtis. Cumque in eccleſiis & baptiſteriis extruendis, quibus populus adquiſitionis Dei multiplicetur, devotè laboretis, hanc caritatis veſtræ flagrantiam familiariùs amplectimur, quod de eccleſia beati *Petri* quam adeo primitivam abbatiam cenſetis in regione veſtri imperii, quæ eſt mediterraneorum *Anglorum*, in loco qui appellatur Medeſhamſtede præclaram tam benevola vota nobis regia ſcilicet legatione mandaveritis. Hanc quippe (ut perhibetis) anteceſſores veſtri & fratres Chriſtianiſſimi per venerabilem virum nuper abbatem nunc conſacerdotem *Saxulfum* regaliter condidêre, & amore beati *Petri* præcipuè coluêre, hanc regia largitate necnon & libertate regia cum privilegii deſcriptionibus glorioſiùs extulere, hanc & vos clariſſimi filii non minori fervore regalis induſtriæ vultis Romana & apoſtolica auctoritate contra omnes impetus procelloſi mundi perpetuò muniri, immò & jam quantum eſt in vobis prompta veſtri benevolentia Romanam & apoſtolicam eam facere, ubi beatum *Petrum*, nobis quidem corpore, vobis verò ſpiritu ſemper preſentem poſſideatis, ubi & à vobis & à toto regno veſtro ac ſi *Romæ* requiratur & piis veneretur votis fidelium. Apparet nimirum vos eſſe intimum filium hujus quæ totius orbis mater eſt principalis eccleſiarum, & ipſum ejus præſidium affectare patronum qui clavigeri poteſtate vobis aperiat regna cœlorum. Quapropter non ſolùm voluntariè, ſed & maximè gratias agentes annuimus piæ veſtræ petitioni, quatinus prædicta eccleſia in Medeſhamſtede, ſicut regia, auctoritate regia, ita apoſtolica confirmatione ſit apoſtolica, ſit ab omni ſervitute ſeculari libera,ita videlicet ut quemadmodum vos dictaſtis, nec rex, nec epiſcopus, nec præſes aliquis abbati ipſius poſt electionem eccleſiæ & regis aſſenſum quicquam terreni oneris injungat, non cenſus, non tributum, non milicia, non aliqua unquam ſervitutis occaſio de omnibus rebus ad ipſam eccleſiam pertinentibus vel in magno vel in minimo ab ullo exigatur, quatinus ſub rege ſuo defenſore non tiranno liberè Chriſto ſoli deſerviat. Epiſcopus quoque dioceſeos non typo prælationis ſed officio caritatis huic ſe impendat, abbatemque ipſius, ac ſi Romanum legatum & comminiſtrum evangelii habeat, & ſecundùm ſibi ſocium æſtimet non ſubjectum. Nullum verò potentatum in hoc monaſterium præripiat, nec ordinationem ibi nec quodlibet officium ſine abbatis favore arroget, ſed neque ab ipſius intimis & peculiaribus locis aut parochiis vel in omni privilegio ipſius, juris quicquam præter ejuſdem abbatis aſſenſum accipiat vel faciat, ne qua ſcilicet abuſione pacem perturbet gregis dominici, quales ſcandalizare eſt cum mola aſinaria in profundo dimergi. Ubi autem electus ab ipſa congregatione abbas ordinandus erit, ab archiepiſcopo *Dorobernenſi*, Romani pontificis vicario, aut à quo ipſe modò inefficatior juſſerit rege favente ordinetur, nec parochianus pontifex, ſiue ipſe ſive aliquis alius prædicta dumtaxat auctoritate ordinaverit, quicquam in eum præter fraternitatis obſequium præripiat. Hanc autem eccleſiam cæteris imperii veſtri monaſteriis quæ modò aſſurgunt,vel deinceps in omnem poſteritatem naſcentur, tanquam religionis primicias excipimus,quatinus Apoſtolica gratia ſuique *Petri* veſtræque promotionis prærogativa præſtet cæteris à *Tamenſe* fluvio in aquilonem, ſicut & orta perhibetur mater primaria: abbas quoque ejus aliquis arctoæ plagæ prior habeatur

beatur & in omnibus conventibus anterior ſedeat, ita duntaxat ut, ad ſacræ fidei, religionis, caritatis, & concordiæ compaginem, loco primo-geniti & vice *Romana* affectuoſè præluceat, confratribus non imparet, ſed & in aula regia & regalibus conſiliis ſicut & monaſterii præſtantia laudamus, ut primus vel inter primos adhæreat, & exemplo *Saxulfi* omnes ſucceſſores opportunè ſeu importunè regem frequentent, religioſa converſatione à terrenis revocent, ad cœleſtia erigant, ad pietatem, ad juſtitiam, ad Dei cultum hortatu crebro accendant. Hanc quoque, ad veſtrum votum, non ſolùm voluntariè, verùm etiam neceſſariè concedimus benedictionem huic apoſtolicæ eccleſiæ, quatinus tam vos quam cæteri populi veſtri imperii totius quoque Britanniæ, ſed & proximorum regnorum nationes, quicumque, vel viæ longinquitate vel varia neceſſitudine præpediti, *Romæ* beatum *Petrum* in urbe ſua reviſere non ſufficitis, hìc eum ſpiritu vobis cohabitantem plena fide requiratis, hìc vota perſolvatis, hìc abſolutionem peccatorum & apoſtolicam benedictionem per ipſum ligandi ac ſolvendi principem fideliter ſperetis & juſta deſideria cum precibus exaudiri, ac cœli januam vobis aperiri credatis. Hæc igitur, &c. quæcumque ſunt tam à vobis quam à fratribus & anteceſſoribus veſtris huic monaſterio in æternam libertatem hæreditatemque perpetuam donata, ac privilegiorum ſanctionibus perhenniter commendata, quæcumque etiam inpoſterùm aut à vobis aut à ſucceſſoribus veſtris vel à quibuſlibet perſonis uſque in finem jure tradentur, omnia ſcilicet ſecundùm veſtram poſtulationem apoſtolica beati *Petri* auctoritate confirmamus, & ita hæc obſervanda ab omnibus regibus & principibus *Britanniæ* conteſtamur, ſicut ipſum cœli janitorem timent offendere. Siquis autem hæc in aliquo, quod abſit, violare præſumpſerit, cujuſcumque poteſtatis aut ordinis ſit, excommunicatorio ipſius ſancti *Petri* gladio niſi emendaverit excidatur. Qui verò cuſtodierit, quique res eccleſiæ amplificare maluerit, ipſius clavigeri gratiâ ſuſcipiatur, & ſicut infernus raptoribus, ita defenſoribus ejus paradiſus aperiatur. Huic ergo definitioni regia dignitas veſtra, ut veſtram majeſtatem decet, indelebiliter ſubſcribat. Tua quoque devotio, reverentiſſime frater *Theodore*, quem tam Græcis quàm Romanis inſtitutionibus atque eruditionibus præſtantiſſimum, in lucem totius *Britanniæ*, beatæ memoriæ *Vitalianus* prædeceſſor meus deſtinavit, hanc quæſo regiam & apoſtolicam ſæpedictæ eccleſiæ libertatem vobiſcum corroborare, & omnem perverſorum injuriam divina animadverſione recidere ſatagat; ſed & cætera aquilonalia à *Tamenſe* monaſteria hoc ſibi cum abbate ſuo paterna auctoritate præſtare unanimi corpore foveant. Similiter & tua caritas frater *Saxulfe*, ſicut & obnixè petiſti hanc confirmationem perſeverabiliter cum coepiſcopis & amicis ſubſcribi, ut videlicet, nec tu, nec quiſquam ſucceſſorum epiſcoporum quicquam hujus eccleſiæ uſurpet præter abbatis præſidentis voluntatem, ne qua contentionis oriatur occaſio. Sic vos omnes cum veſtro rege filio noſtro kariſſimo in pace cuſtodiat Dei gratia.

Hoc privilegium à ſancto papa *Agathone*, aſſentiente concilio centum xxv. epiſcoporum per reverentiſſimum epiſcopum *Wilfridum* deſtinatum, ego *Athelredi* Dei dono rex, anno domini DClxxx. meique regni vj. ſuſcipiens, approbante etiam domino archiepiſcopo *Theodoro*, cum concilio celebrato in campo **Etfeld**, tam gratanter regali ſubſcriptione confirmo, quàm ipſe deſideriosſus in hoc exactor extiti, ut ſcilicet dilectum nobis monaſterium beati *Petri* in **Medeſhamſtede**, per induſtriam ſpiritualis patris noſtri *Saxulfi* alienigena carnis genitore præeunte, benigniſſimæ memoriæ fratres mei *Peada* regaliter inſtituit *Wlferus* regali opulentia & privilegio principaliter nobilitavit, ego quoque tam pro meæ animæ quàm ipſorum fratrum ſalute, necnon & pro ſacratiſſimis ſororibus meis, beatiſſimæ ſcilicet memoriæ *Kyneburga*, & quæ adhuc ſuperſtes ſacrata Chriſto virginitate deſervit *Kyneſwida*, & rebus augere & divina auctoritate munire curavi. Proinde trado beato *Petro* in hoc loco **Medeſhamſtede** has terras & poſſeſſiones cum omnibus rebus ad eas pertinentibus, hoc eſt, **Bredune**, **Hrepinges**, **Cedevac**, **Swineſhaved**, **Heanbyrig**, **Lodeſhale**, **Scuffanhalch**, **Coſteſford**, **Stratford**, **Watelleburne**, **Luſgard**, **Aethelhuniglond**, **Bardunig**. Hæc, inquam, beato *Petro* regaliter habita regaliter concedo, habenda in perpetuam hæreditatem atque liberrimam eccleſiæ proprietatem, obſecrans per ipſum apoſtolorum principem & per apoſtolicam ſententiam præſumptam, ne quis unquam ſuccedentium, tam de hiis quàm de omnibus rebus ad ipſum eccleſiam appendentibus quicquam detrahat: quod ſi quis fecerit, omnibus epiſcopis dampnantibus & hiis præſentialiter ſubſcribentibus apoſtolico gladio animadvertatur.

Ego *Theodorus*, Romana legatione in his fines terræ deſtinatus, & licet indignus, vice beatæ memoriæ *Auguſtini*, *Dorobernenſi* cathedra intronizatus, juxta apoſtolicum papæ *Agathonis* mandatum, privilegium monaſterii **Medeſhamſtede** ſubſcriptione noſtra confirmo, cujus violatores dampno & excommunico, defenſores verò gratifico & benedico.

Ego humilis *Saxulfus*, regali beneficio ejuſdem monaſterii fundator, ita ipſius in omnibus libertatem & prærogativam corroborare gaudeo, ſicut ei ſpecialiùs optima omnia cupio, ut nichil uſurpem vel de rebus vel officiis ipſius monaſterii præter voluntatem & poſtulationem abbatis, nec ego nec ſucceſſores mei. Ego quoque omnem violentiæ abuſionem anathemate hinc excludo.

Ego *Wilfridus*, apoſtolico favore repetens ſedem *Eboracenſem*, teſtis & relator hujus ſanctionis votivæ aſſentior.

Ego *Oſtrich*, regina *Athelredi* regis, prompto animo hiis annuo.

Ego *Adrianus*, apoſtolicus legatus & comes & ſuffraganeus reverentiſſimo *Theodoro*, hæc approbo.

Ego *Johannes*, Romanus legatus conlaudo.

Ego *Putta*, *Roſenſis* epiſcopus ultrò ſubſcribo.

Ego *Waldhere*, *Lundonienſis* epiſcopus confirmo.

Ego abbas *Cuthbaldus* ejuſdem monaſterii **Medeſhamſtede**, ſucceſſor venerabilis *Saxulfi* ſpeciali amore amplector, ut quiſquis hæc ſervaverit valeat, quiſquis prævaricatus fuerit, quod ab-

ſit, omnium epiſcoporum ac ſacerdotum excommunicatione diſpereat. Amen.

Confirmatio Edwardi *regis.*

EGo *Edwardus* rex, *Anglorum* monarchiam regiminis tenens, hoc decretum patris mei per deprecationem abbatis *Aldulfi* perhenniter affirmavi. Hiis teſtibus adjunctis quos ſupra nominavimus.

Ethelredi *regis de eodem.*

EGo *Athelredus*, *Anglorum* imperio ſullimatus, has donationes prædeceſſorum meorum, precante abbate *Cenulfo*, ſolidavi cum hiis teſtibus *Dunſtano* & *Oſwaldo* archiepiſcopis.

Chnut *regis de eodem.*

EGo *Cnut* rex *Anglorum*, Deo favente & *Elſino* abbate deprecante, hoc privilegium cum optimatibus corroboravi.

Edwardi *Regis de eodem.*

EGo *Edwardus* Dei gratia rex *Anglorum*, hoc teſtimonium anteceſſorum meorum, poſtulante abbate *Leofrico*, comprobavi & villam Fiſkertune quam regina mea, ipſo abbate *Leofrico* inſtante, per me dedit vel pocius reddidit, juri ſancti *Petri* in Burch concedo liberam, cum terris ſilvis & aquis, & omnibus rebus pertinentibus; ſimiliter de aliis terris, id eſt, Aſtune, Flectune, Overtune, Alwaltune, Oſgotbi, & ceteris quæ in eo tempore adjectæ ſunt. Concedo eidem loco Saca & Socne, & Tol & Team. Teſtibus regina *Eadgitha*, *Stigando* & *Aldredo* archiepiſcopis, *Haraldo* & *Coſtino*, cum ceteris optimatimatibus meis.

Willielmi *regis de eiſdem.*

EGo *Willielmus* Dei beneficio rex *Anglorum*, petente abbate *Brand*, iſtud privilegium in omnibus laudo & confirmo ſicut ſupraſcripti reges ante me, ſimiliter etiam terrras fratrum vel propinquorum ſuorum quas habebant ſub rege *Edwardo* hæreditarias & liberas, hoc eſt, Scotera, Scoctuna, Malmetnn, Raganaldethorp, Meſsingham, Cletham, Yibaldeſtopa, Walcote, Muſcham, cum omnibus adjacentibus, ego concedo monaſterio ſuo & ejuſdem loci patrono, beato *Petro* apoſtolo imperpetuum, liberas & quietas, cum omnibus conſuetudinibus quæ appellantur Anglicè Saca & Socna, quatinus jugiter ſint propriæ & dominicæ in firmas & quaſlibet neceſſitates ibidem Deo ſervientium. Hæc ergo nemo hæredum vel ſucceſſorum meorū temerare audeat, ne excommunicationis gladio intereat, & pro hæreditate eccleſiæ infernum poſſideat. Huic teſtes affuere *Aldradus Eboracenſis* archiepiſcopus, *Wilwimus Lincolnienſis* epiſcopus, *Merleiſuein* vicecomes, *Ulf* filius *Topi*, *Willielmus* Comes, *Willielmus Maleit*, *Ingelrius* presbyter.

Ex cronicis *Petroburgi* in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie Claudii. A. 5.]

Anno Domini 654. Fundatum eſt monaſterium de *Burgo* ſancti *Petri* à *Peada* rege *Merciorum*, *Saxulfo* comite facto ejus abbate primo.

Anno Domini 870. Pagani *Eboracum* relinquentes, in *Lyndeſay* navigio applicant, ubi patriam depopulantes, etiam monaſterium de *Bardney*, monachis omnibus abſque ulla miſericordia interfectis, ignibus tradiderunt; pertranſeunteſque in Keſtiven omnia conterunt, perimunt, & incendunt. Contra quos, cum comes *Algarus*, dictus junior, colligeret exercitum, contraxit univerſam juventutem *Hoylandiæ*. Ipſe duoque milites ſeneſcalli ſui, *Wibertus* & *Lefricus*, de quorum nominibus, adhuc villis in quibus manſerant nomina retinentibus, ſenes & ruſtici relicti, vocabula dederant; ſcilicet Wybertun, id eſt, villam *Wiberti*, & Lefricton, id eſt, villam *Lefrici*, appellantes, unà cum cohorte *Croylandenſis* monaſterii, videlicet ducentis bellatoribus robuſtiſſimis, eo quòd maxima pars illorum de fugitivis fuerat, quibus præfuit frater *Tolius*, monachus laicus ejuſdem monaſterii, miles ante ſuam converſionem, per totam *Merciam* in armorum exercitio nominatiſſimus, ſed tunc amore cœleſtis patriæ, relicto ſeculo, ſpirituali miliciæ apud Croyland mancipatus. Contrahebat etiam ſecum de Depyng, Langtoft, & Baſton, circa CCC. viros fortes, & aptos ad bellum; inſuper *Morcardum* dominum, cum familia ſua, quæ fortiſſima fuit & numeroſa: occurrenteque vice-domino *Lincolniæ*, nomine *Oſgoto*, veterano ac validiſſimo bellatore, cum cuneo *Lincolnienſi*, numero D. omnes collecti in Keſtiven, in feſto ſancti *Mauricii* martyris, bellum cum paganis commiſerunt, & largiente domino, victoriam, occiſis tribus regibus, cum ingenti multitudine paganorum, Chriſtiani cedentes Barbaros, uſque ad portas tentoriorum ſuorum perſequebantur, ubi cum acerrimè reſtiterunt, nox bellum dirimit, & invictiſſimus comes ſuum exercitum revocavit. Venerunt, in ipſa nocte, in caſtra paganorum omnes cæteri reges de patria, qui dividentes inter ſe provinciam, ad depredandum proceſſerunt; ſcilicet, *Godron*, *Baſeg*, *Oskitell*, *Halfdenne* & *Hamond*, & totidem comites, ſcilicet *Frena*, *Unguar*, *Ubba*, & uterque *Sidrok* ſenior & junior, cum ſuis exercitibus, & præda magna nimis, mulierumque ac parvulorum multidudine infinita, quorum adventu cognito, pars magna Chriſtianorum, timore perterrita, noctanter diffugit, & remanſerunt cum prædicto comite, ac ducibus ſuis de octo mille virorum vix duo millia, cum quibus, ſummo diluculo, auditis divinis officiis, & ſumpto ſacro viatico, omnes ad moriendum pro Chriſti fide, patriæque ſuæ defenſione paratiſſimi, in campum contra Barbaros proceſſerunt; & videns validiſſimus comes ſuum exercitum nimis imminutum, ſtatuit iterum fratrem *Tolium* cum ſuis quingentis viris, eò quòd fortiſſimi fuerant, in dextro cornu, aſſignans ei alam etiam fortiſſimam, illuſtrem militem *Morcardum* de *Brunne*, cum omnibus qui ejus vexillum ſequebantur, inclitum verò vice-dominum *Lincolniæ*, *Oſgotum*, cum ſuis quingentis, in cornu ſiniſtro poſuit, donans ei alam ſtrenuam, ſcilicet militem *Hardingum* de *Reihalle*, cum omnibus *Stanfordienſibus*, eò quòd omnes invenes erant, & nimiùm bellicoſi; ipſeque cum ſuis ſeneſcallis in acie media verſabatur, utriq; cornu,

cornu, cum neceſſe fuerit, affuturus. Dani verò pro cæde ſuorum exeunt magis efferati, ſummo mane ſepelientes tres reges ſuos in villa, quæ antea **Laundon** vocabatur, nunc verò pro trium regum Danorum ſepultura, **Trekingham** nuncupatur, ſcilicet iv. reges & octo comites, nam ij. reges & iv. comites caſtra ſua, & captivos ſuos conſervabant. Porro Chriſtiani,pro paucitate ſua, in unum cuneum conglobati, contra ſagittariorum impetum duriſſimam teſtudinem clipeorum, & contra violentiam equitum denſiſſimam aciem lancearum, omnes optimè inſtructi à ducibus ſuis tota die ſtatione immobili prætendebant. Cumq; ſic invicti uſque ad veſperam perduraſſent, & adverſariorum ſagittarii tela ſua in vacuum perdidiſſent, equiteſque jam longo labore laſſati deficere inciperent, barbari ex condicto fugam fingentes, campum relinquere ceperunt; quod videntes Chriſtiani, ducibus ſuis invitis ac multùm diſſuadentibus, aciem ſuam diſſolvunt, & perſequendo paganos diſperſi per planiciem, ſine ordine ducumque cuſtodia dividuntur: revertentes autem barbari tanquam leones in paucas oviculas pro libito debaccantur, ſtrenuiſſimus comes *Algarus*, præclariſſimique milites prædicti, & frater *Tolius*, in quodam campi cumulo cætera planicie aliquantulum altiore in orbem conferti, barbaros arietantes diutiſſimè ſuſtinebant. Cumque præfatus comes illuſtriſſimus & imperpetuum nominandus *Algarus*, prætactique duces robuſtiſſimi, omnes robuſtos ſui exercitus cecidiſſe cernerent, in confertiſſimum cumulum corporum Chriſtianorum ſimul irrumpentes, ibique pro viribus quicunque acceſſiſſet ſuum ſanguinem vindicantes, tandem innumeris confoſſi vulneribus, ſuper fratrum ſuorum cadavera corruerunt, pauci juvenes de **Sutton**, & de **Gedney**, projectis armis, in vicinam ſilvam vix evadentes, proxima nocte ſequenti, **Croyland** ingreſſi, ſtragem Chriſtianorum, & fratris *Tolii*, totiuſque cohortis ſuæ internecionem, dum abbas *Theodorus*, & conventus ſuus ſuas vigilias matutinas perſolverent, lugubri ac lachrimabili ejulatu, ad oſtium eccleſiæ nunciabant cunctis. Itaque de nuncio confuſus abbas, retentis ſecum ſenioribus monachis, & paucis infantibus, ſi forſitan illorū imbecillitas ad pietatem barbaros inclinaret, non recolens illud poeticum,

Nulla fides, pietaſque viris qui caſtra ſequuntur:

omnes fortiores, & adoleſcentiores, aſſumptis ſecum ſacris reliquiis monaſterii, aliis etiam jocalibus,cartis & munimentis &c. Barbari tandem indignati, quod ſperatos theſauros non inveniſſent, univerſa ſanctorum corpora de tumulis effractis miſerabiliter contracta, immiſſo igne die tertio, more ſuo, cum eccleſia & omnibus monaſterii officinis, & edificiis, vij. kal. Octobris, funeſtiſſimi combuſſerunt quarto die. Tandem cum animalium & jumentorum innumeris gregibus verſus **Medeſhamſtede** tranſmigrabant, ubi patriam collectam infra monaſterium portaſque obſeratas offendentes, ſagittariis ac machinis undique muros aggrediuntur, ſecundo aſſulto paganis irrumpentibus, *Lubba*, frater *Hubbæ* comitis, jactu lapidis graviter leſus corruit in ipſo introitu, & manibus ſatellitum ſuorum portatus in tentorium fratris ſui, etiam de vita deſperatus eſt: unde *Hubba* ſupra modum ira eſtuans, & maximè in monachos efferatus, omnes ſanctæ religionis ſcemate veſtitos, manu ſua interfecit, cæteri in cæteros graſſabantur, nemo de toto monaſterio ſalvatus eſt, tam venerabilis pater abbas *Hedda* ſenex valde, quàm monachi ſui univerſi, cum omnibus.

Monitus eſt tunc frater *Turgarus* per *Sidrok* comitem dominum ſuum, ne in aliquo loco unquam *Hubbæ* comiti obviaret, altaria omnia ſuffoſſa, monimenta univerſa confracta, ſanctorum librorum ingens biblioteca combuſta, cartarū monaſticarum immenſa copia diſcerpta, ſanctarum virginum *Kyneburgæ*, *Kyneſwythæ*, ac *Tilbæ*, precioſa pignora pedibus conculcata, muri funditùs everſi, ipſa eccleſia cum omnibus cæteris edificiis concremata, per totam quindenam ſequentem jugi incendio conflagrabat. Porro iiij. die, cum prædictis innumeris de tota patria congeſtis, exercitus congregatus verſus *Huntingdoniam* procedebat. Cumq; duo comites, *Sidrok* ſenior & junior, in tranſitu fluviorum ad tutandum caudam totius exercitus ſemper ultimi proficiſcerentur, totuſque exercitus eorum fluvium de **Neene** ſalvus pertranſiſſet, ipſi tandem tranſeuntes in gurgite fluvii, ad levam pontis lapidei profundiſſimi, duos currus immenſis opibus, & vario ſupellectili onuſtos, cum omnibus jumentis demerſis, & antequam extrahi poterant enecatis,ſubito infortunio perdiderunt. Occupata itaque tota familia junioris *Sidrok* ad extrahendum dictos currus, ut in alia plauſtra & vehicula prædictas contentas plures ſoliciti tranſmutarent, frater *Turgarus* per fugam elapſus in proxima parietina perque totam noctem ambulans, ſummo diluculo **Croyland** ingreſſus eſt, invenit ergo fratres ſuos commonachos de **Ankarig** pridiè rediſſe, & ad extinguendum ignes adhuc in multis monaſterii locis durantes fortiſſimè inſudare; quem, cum ſanum & incolumem cernerent, aliqualiter confortati, ſed audientes ab eodem quibus in locis, tam abbas eorum, quàm cæteri confratres & ſeniores eorum occiſi jacebant, & quomodo omnia ſanctorum ſepulchra, & fundamenta, ſacraque volumina, cum corporibus ſanctorum, contracta fuerant & combuſta, ineſtimabili dolore omnes contriſtati ſunt, planctuſque & ploratus diutiſſimè factus eſt. Tandem lachrimis ſatiati ad extinguendum incendia revertuntur ... egentes verò ruinam tecti eccleſiæ ſuæ, circa magnum altare corpus venerabilis patris *Theodori* abbatis reperierunt, eruderatoque monaſterio toto cum longo maximoque labore, & de cineribus aliiſq; immunditiis juxta poſſibilitatem temporis expurgato, de inter eos paſtore eligendo invicem colloquuntur, celebrataque electione venerabilis pater *Godricus*, omnium conſenſu, licet invitus & multùm renitens, abbas tandem eſt effectus; ad quem veniens venerabilis ſenex Prior de **Ankarig** *Toretus*, ac ejus ſupprior dominus *Tiſa*, ambo anachoritæ ſanctiſſimi, devotiſſimè ſupplicabant, quatinus,aſſumptis ſecum fratribus, quibus dignaretur **Mediſhamſtede** adire, & abbatis ſui, & aliorum confratrum ſuorum corpora, feris, avibuſque adhuc obnoxia & inſepulta Chriſtianæ ſepulturæ charitatis intuitu commendare: obtemperans itaque precibus illorum venerabilis abbas *Godricus*, cum multis fratribus, inter quos frater *Turgarus*

aderat, occurrentibus eis ibidem omnibus fratribus de Ankarig, Medeſhamſted adiit, & multo ſudore omnia monachorum dicti monaſterii corpora comperta, numero LXXXIIII. in medio cimiterio dicti monaſterii, contra frontem eccleſiæ quondam orientalem, ſcilicet in uno latiſſimo tumulo ad hoc aptato, in feſto ſanctæ *Ceciliæ* virginis ſepelivit, ponens etiam ſuper corpus abbatis in medio filiorum ſuorum quieſcentis, petram piramidalem tres pedes in altitudine, & tres in longitudine, & unum in latitudine continentem, inſculptaſque imagines abbatis ac monachorum ſuorum circumſtantium geſtantem, quam in memoriam monaſterii deſtructi Medeſhamſted deinceps vocari omnes conſenſerunt, & omni anno, quamdiu vixit, dictus abbas *Godricus* ſemel locum viſitans, ſuperque petram ſuum tentorium figens, pro animabus ibidem ſepultorum, miſſas per biduum devotione continua celebravit. Jacebat in regia via per medium dicti cimiterii habens dictam petram aſcendentibus de prædicto ponte lapideo verſùs Hoyland ad dextram, & crucem lapideam ſimiliter imagine ſalvatoris inſculptam, quam prædictus abbas *Godricus* tunc ibidem poſuit ad ſiniſtram, ut tranſeuntes viatores memores ſanctiſſimi monaſterii, pro animabus fidelium, in ipſo cimiterio quieſcentium preces domino ſolverent, & à maleficiis, ac latrociniis in ſancti monaſterii parietinis nullo modo patrandis, ſaltem pro Chriſti reverentia continerent. Tunc etiam dominus *Toretus*, prior de Ankarig, per fratrem *Turgarum* edoctus, quomodo & in quo angulo eccleſiæ ſanctiſſima pignora beatarum virginum *Kyneburgæ* &c. per paganos projecta & conculcata, ſed per prædictum fratrem *Turgarum* prout potuit reverenter recollecta fuerant, & impoſita, de communi via, prædictas reliquias ſecum aſſumpſit, & cum fratribus ſuis ad Ankarig rediens, honorificentiùs quam potuit, in ſuo oratorio collocavit. Pagani verò de Medeſhamſtede exeuntes ac depredantes provincias uſque ad *Cantabrigiam*, monaſterium ſanctimonialium celeberrimum in *Elienſi* inſula ſituatum, omnibus inventis in eo, tam virginibus quàm viris crudeliter interemptis, catallis, ac immenſis diviciis, de tota patria, pro loci ſecuritate allatis ſed per barbaros tunc direptis, ignibus ultimò tradiderunt, & tranſeuntes in *Eaſt Angliam*, &c. regem ejuſdem provinciæ ſanctiſſimum *Edmundum*, captum per eoſdem, ad quendam ſtipitem alligatum, tanquam ſignum ad ſagittam, telis ſuis & ſagittis aggreſſi, horrida crudelitate, pro fide Chriſti & patriæ ſuæ defenſione decollantes martyrizaverunt. Sic tota *Eaſt-Anglia* ab eis optenta & occupata ibidem per totam biennem reſidebat, &c.

Anno DCCCClxx. S. *Adelwoldus* epiſcopus *Wyntoniæ*, tranſtulit de cimiterio in eccleſiam reliquias S. *Swithuni* prædeceſſoris ſui, ac ante altare S. *Petri* honorificè collocavit. Monaſterium etiam de Medeſhamſtede reſtaurare cepit, & *Burgum* ſancti *Petri* appellavit, anno deſolationis ſuæ æqualiter centeſimo.

Hiſtoria de fundatione hujus cœnobii, elegantiſſimè in feneſtris vitreatis, ex occidentali parte clauſtri ibidem depicta fuit, cum Anglicanis hiſce carminibus argumentum ejuſdem illuſtrantibus.

King *Penda* a Paynim, as writing ſayth,
Got theſe five children of Chriſten fayth.

Kyneburga and *Keniſwitha*, as I reade,
Peada, *Wlfer* and *Etheldred*.

The noble king *Peada*, by God's grace,
Was the firſt founder of this place.

By Queene *Ermenild* had king *Wlfere*
Theſe twae ſonnes that yee ſee here.

Wlfade went forth, as he was wont,
In the Foreſt, the Hart to hunt.

Fro all his men *Wlfade* is gon,
And ſueth, himſelfe, the hart alone.

The harte brought *Wlfade* to a well
That was beſides St. *Chad's* cell.

Wlfade asked of St. *Chad*,
Where is the harte that me hath lad?

Wlfade prayeth *Chad*, that goſtly leach,
The faith of Chriſt him for to teach.

St. *Chad* teacheth *Wlfade* the fayth,
And words of baptiſme over him ſayth,

St. *Chad* devoutly to meſſe him dight,
And ſhrived *Wlfade* Chriſt his knight.

Wlfade ſtayed with St. *Chad* that day,
And bad him for his brothor *Rufine* pray.

Wlfade told his brother *Rufine*,
How he was chriſtned by *Chad's* doctrine.

Rufine ſaid to *Wlfade* againe,
Chriſtned alſo would I bee fayne.

Wlfade *Rufine* to St. *Chad* brought,
And *Chad* with love of Chriſt him taught.

Rufine is chriſtned of St. *Chad*, I wis,
And *Wlfade*, his brother, his fader is.

Werbode, Steward to king *Wlfere*,
Told his ſonnes both chriſtned were.

To *Chad's* cell *Wlfere* gan go,
And *Werbode* brought him hitherto.

Into the chappell entred the king,
And found his ſonnes Chriſt worſhipinge.

Wlfere, in woodneſſe, his ſword out drew.
And both his ſonnes anon he ſlew.

king

King *Wlfere* with *Werbode* tho
Buried in grave his ſonnes two.

Werbode for vengance his owne fleſh tare,
The Divell him ſtrangled, and to hell bare.

Wlfere for ſorrow was ſick,
In bed he lay a dead man like.

Saint *Ermenild*, that bleſſed Queene,
Councelled *Wlfere* to ſhrive him cleane.

Wlfere contrite ſhrift him to *Chad*,
As *Ermenild* his wife him councell'd had.

Chad bad *Wlfere*, for his ſinne,
Abbies to found this rewme within.

Wlfere in haſte performed then
To build what *Peada* his brother began.

The abbot *Saxulfe*, with his monkes there,
Did worſhip to king *Wlfere*.

Wlfere indued, with great devotion,
The abby of *Burgh* with great poſſeſſion.

The third brother, king *Etheldred*,
Confirmed both his brothers deed.

Saxulfe, that here firſt abbot was,
For ancors at *Thorney* made a place.

After came Danes and *Burgh* brent,
And ſlew the monkes er they went.

Foureſcore yeares and ſixteene
Stood *Burgh* deſtroyed by Danes teene.

Then *Athelwold*, the biſhop of *Wilton*,
Was micle vext in contemplation.

To build ſome cloiſter was his intent;
Yet where, or how, had no revelement.

An angell appeared to him, by God's lore,
And bad him this place to reſtore.

St. *Athelwold* to king *Edgar* went,
And prayed him to help his intent.

Edgar bod *Athelwold* that work begin,
And him to help he would not linne.

Thus *Edgar* and *Athelwold* reſtored this place,
God ſave it and, keepe it for his grace.

(***)

VVHITBIENSE

Cœnobium (*antiquitus* Strenſhalh *nuncupatum*) *in agro* Eboracenſi.

ANNO gratiæ DCLV. *Penda* rex *Merciorum*, jubente *Cadwallino Britonum* rege, innumerabili exercitu collecto, *Northanhumbriam* petivit. At *Oſwius* neceſſitate compulſus, promiſit ei donaria multa, & ornamenta regalia, ut rebus bellicis prætermiſſis, amicabiliter ad propria rediret. Cumque ille locum precio, nec precibus adquieſcere vellet, rex ad divinum confugit auxilium, ut ab impietate barbarica poſſent liberari, votoque ſeſe obligans ait: *Si paganus neſcit noſtra accipere donaria, offeramus ei qui novit, domino Deo noſtro.* Vovit ergo quod ſi victor exiſteret, filiam ſuam domino ſacra virginitate dicaret, ſimul & xij. manſiones prædiorum ad conſtruenda monaſteria donaret. Et ſic parvo ſtipatus agmine ſe certamini dedit, denique fertur paganam tricies majorem exercitum habuiſſe. Nam ducibus xxx. ad bellum diligenter inſtructis, *Oſwius* ſolus, cum filio *Aelfrido*, Chriſto duce occurrens, illos fugâ vicit, & inſequendo peremit. Flores hiſt. per *Math. Weſtm.*

Cecidit, inter cæteros, *Penda* rex nequiſſimus, qui tot nobiles vita temporali privavit. Cecidit rex *Aethelherus* frater *Annæ* regis, de quo ſupra meminimus, author ipſe belli, qui, perditis militibus, noluit ſolus perire. Et quia prope fluvium, qui Winwed dicitur, pugnatum eſt; qui tunc per inundantiam pluviarum omnes metas ſuas tranſierat, contigit ut multò plures aqua fugientes, quàm bellantes perderet enſis. Unde exivit proverbium: *In* Winwed *amne vindicata eſt cædes Annæ, cædes regum* Segeberti, *&* Egrici, *cædes* Oſwaldi *& Eadwini.*

Tunc Rex *Oſwius* juxta quod domino voverat, pro collata ſibi victoria gratias Deo referens, dedit filiam ſuam, quæ vix unius anni ætatem impleverat perpetua ei virginitate conſecrandam; in monaſterio quod Herteſeie, id eſt; *inſula cervi* nuncupatur, cui tunc *Hilda* præfuit abbatiſſa. Quæ comparata poſſeſſione decem familiarum in loco qui Streneſhalh appellatur monaſterium ibi conſtruxit.

Ex vita S. Hilde.

Monaſterium S. *Hildæ* apud Streneſhale penitus deſtructum fuit ab *Inguaro* & *Hubba*; *Tituſque* abbas *Gleſconiam*, cum reliquiis S. *Hildæ*, aufugit. *Lelandi* collectan. vol. 3. p.36.

Reſtitutum fuit monaſterium de Strenſhale, tempore *Henrici* primi, per *Guilielmum Percy*.

Mira res eſt videre ſerpentes apud Streneſhale in orbes giratos, & in clementia cœli, vel ut monachi ferunt precibus D. *Hildæ* in lapides concreti. Locus ubi nunc cœnobium eſt videtur mihi eſſe arx inexpugnabilis. Ib. p.37.

Pictura,

Pictura vitrea quæ eſt in clauſtro de Streneſhale monſtrat *Scotos*, qui prope fines *Anglorum* habitant, fuiſſe vel ad *Gulielmi* nothi tempora antropophagos, & hanc immanitatem à *Gulielmi* gladio fuiſſe punitam.

Eska flu: oritur in Eſkedale, defluitque per *Danbeium* nemus, & tandem apud Streneſhalc in mare ſe exonerat.

W. *Malmesb.* fol. 10.a.n.50.

—— De cujus in *Angliam* adventu (viz. *Theodori* archiepiſcopi *Cantuarienſis*) principi *Oſwio* (viz. Regi *Northumb:*) debetur gratia, licet *Egbertus* Rex *Cantiæ* pro jure provinciæ multùm illius delibet gloriæ, quin & Domino famulantibus frequentia conſtituens habitacula, hujus quoque boni patriam non reliquit exanguem. Quorum præcipuum monaſterium tunc fæminarum, nunc monachorum, ab *Eboraco* xxx. millibus, in boreali parte ſitum, antiquo vocabulo Streaneſhall, modò Whitcby nuncupatur, quod ab inſignis religionis fœmina *Hilda* cœptum, *Ethelfleda* ejuſdem regis filia in regimine ſuccedens, magnis fiſcalium opum molibus auxit, ubi & patri poſt xxviij. annos regni defuncto funera juſta perſolvit. [*Vide plura de eodem cœnobio apud* Bedam. *Lib.*3. *Hiſt. eccl. cap.*24.]

Ex Regiſtro cartarum abbatiæ de *Whitby*, penes *Hugonem Cholmundeley* militem an. 1640. fol.129.

MEmorandum quod anno domini milleſimo ſexageſimo ſeptimo, *Hugo* comes *Ceſtrenſis*, & *Willielmus* de *Percy* venerunt in *Angliam* cum domino *Willielmo* duce *Normannorum* conqueſtore; et idem conqueſtor dedit prædicto *Hugoni* villam de Whyttcby, cum omnibus ſuis membris; & idem *Hugo* dedit prædicto *Willielmo* de *Percy*, omnia prædicta terras & tenementa, ſibi & heredibus ſuis, ita liberè & quietè ſicut prædictus *Hugo* ea habuit ex dono regis. Et prædictus *Willielmus* de *Percy* fundavit abbathiam de Whitteby, & dedit prædictam villam, cum ſuis membris Deo, S. *Petro*, & ſanctæ *Hildæ* de Whitteby, & *Serloni* fratri ſuo, & monachis ibidem Deo ſervientibus, tempore domini *Willielmi* regis Conqueſtoris, ſcilicet à portu *Whittebyenſi* totam marinam uſque Blawik, & inde uſque Grenedyke, & in longitudine Grenedyke, & inde uſque Swynſtyſchage, & inde uſque Thornelay, & totam Thornelay uſque Ryrkelake, & uſque Coppeceldbroke, & inde in longitudine per ſilicem uſque ultra Henesdykes, & uſque Stanecroſgate, que eſt prope villam de Suffeld, & uſque Grethayhevede, & uſque Elſykcroft, & *Moſam* uſque dimidium *Moſe*, & inde uſque Darwent, & dimidium Darwent in longitudine uſque ubi erumpit Darwent, & uſque Lillowcros & Stotgrayhows, & uſque Sylhowe, & uſque Lythebeck, & ſicut Lythebeck cadit in aquam de Eske, & dimidium Eske in longitudine, & ſicut aqua de Brokelbek in longitudine uſque Sworhowecros, & uſque Horſecroft, & uſque Tordiſa, & uſque in mare, & per marinam ad Whytteby. Quæ quidam bundæ continentur in quodam Quo waranto in comitatu *Eboracenſi* coram *Willielmo* de *Saham*.

Et predictus *Willielmuss* de *Percy* dedit abbathie de Whittebye totum ſolū de Tordſaybek qui eſt ſuotus caſtrum de Mulgriet, currens in mare, uſque Tyllaybeke, qui eſt ſubtus Ravencliffe, juxta Semer, quod eſt manerium domini de *Percy*, exceptis ſex carucatis terræ, videlicet, duas carucatas in Hakenos, & quatuor in Northfeld juxta Hakenos. Quæ ſex carucatæ terræ erant donatio abbathiæ prædictæ per *Willielmum* Conqueſtorē, prout notatur in quodam Inſpeximus domini *Edwardi* regis filii *Edwardi* regis, de diverſis donationibus dictæ abbathiæ factis.

Item ſunt in Dunſeley quatuor carucatæ terræ de feodo de *Percy* quas dictus abbas tenet.

Et idem *Willelmus* de *Percy*, fundator dictæ abbathiæ genuit *Alanum* de *Percy*, & *Richardum* fratrem ejus, & idem *Alanus* confirmavit cartam patris ſui, & obiit ſine herede de corpore ſuo, & ſepultus apud Whytteby, & ſic deſcendit hereditas *Ricardo* fratri ſuo & heredi ejuſdem *Alani*, & prædictus *Richardus* nil dedit nec confirmavit. Et de prædicto *Richardo* proceſſit *Willelmus* de *Percy*, qui quidem *Willielmus* de *Percy* filius *Richardi* fundavit domum de Grenedall (nunc vocatam Handall) in honore beate *Mariæ* virginis tempore *Henrici* regis *Angliæ*, filii *Willielmi* Conqueſtoris, anno domini MCXXXIII. per 1133.
cartam ſuam. Et idem *Willielmus* de *Percy* dedit illis monialibus duas toftas in campis de Dunceley ſuper mare; unam ſcilicet *Willelmi* filii *Ermoth*, & alteram *Aldewin*, & alibi in campis de Starton, ſcilicet in Depedale, decem acras terræ de ſuis dominicis, & paſturam ducentarum ovium, ſicut in campis de Grenedall; & in campis de Dunceley, in perpetuam elemoſinam. Et idem *Willelmus* de *Percy*, filius *Richardi* de *Percy*, dedit monachis de Whitteby tres bovatas terræ in Dunceley, & quinque toftas, per cartam ſuam.

Carta *Willielmi* de *Perci* primi fundatoris abbatiæ de *Wyteby*.

WIllielmus *de* Perci *omnibus cartam hanc legentibus, vel à legente audientibus ſalutem. Notum ſit omnibus tam futuris quam præſentibus, quod ego* Willielmus *dedi Deo & ſanctæ* Hildæ *abbatiſſæ, ad fundandam abbaciam, olim deſtructam, eccleſiam ſancti* Petri *& ſanctæ* Hildæ *ad* Wyteby, *&* Serloni *Priori fratri meo, & monachis ibidem Deo ſervientibus, in elemoſinam perpetuam, pro anima domini mei* Willielmi *regis* Anglorum, *& dominæ meæ* Matildis *reginæ; necnon pro domino meo rege* Willielmo, *eorum filio, & pro hæredibus eorum regibus* Anglorum, *& pro domino meo* Hugone Ceſtrenſi *comite, & pro animabus omnium parentū meorum, & pro memetipſo &* Emma *de* Port *uxore mea, &* Alano *de* Perci *filio noſtro, & pro hæredibus noſtris, videlicet, villas de* Wyteby, *& de* Stainsker, *& de* Neuham, *& de* Stachesby, *cum omnibus pertinenciis earum, & portum maris de* Wytcby, *&* Hakaneſſam, *& eccleſiam ſancti* Mariæ *ejuſdem villæ, & eccleſiam ſancti* Petri *cum omnibus pertinenciis ſuis, ut jam dicti monachi, de* Wyteby *in pace ſint, & orent pro animabus prænominatis; &* Nordſeld, *&* Sudſeld, Everlaye, *&* Brokeſay, *&* Tornelaye, *cum omnibus ad eaſdem villas pertinentibus, in* Upeleya *francigenam decimam annonæ hallæ. In* Wyltona *ſimiliter. In* Chevermunt *ſimiliter.* Ibid. fol. 8.

In

in Ludefort *ſimiliter; in* Covenham *ſimiliter; in* Emmingham *in* Lindeſaya; *& decimam annonæ hallæ; in* Sumerledeby *ſimiliter; in* Samare *in* Everwychecire *ſimiliter; & in* Ergum *dimidium piſcium; & foreſtas & paſturas, & omnia nemora cum aquis & ſtagnis ad prædictam eccleſiam de* Wyteby *pertinentibus. Hæc autem omnia dedi Deo & ſancto* Petro, *& ſanctæ* Hildæ *abbatiſſæ, & monachis de* Wyteby *Deo ſervientibus in elemoſinam perpetuam ita liberè quietè, ac ſolutè, ex omni exactione & conſuetudine ſeculari: & ego & hæredes mei prædictam elemoſinam defendemus & adquietabimus ab omni conſuetudine & ſervitio. Huic dono affuerant teſtes & conceſſores* Thomas *archiepiſcopus de* Eboraco, Emma *de* Port *uxor mea,* Alanus, Walterus, *&* Willielmus, *filii mei,* Ernaldus *de* Perci. Gilbertus Adelardi *filius,* Warinus, Richardus, Fulcho *filius* Rayfridi, Alfridus, Goſfridus, Urſeli *filius.*

Carta Hugonis *comitis* Ceſtriæ.

Ibid. fol. 7. HUgo Ceſtrenſis *comes* Thomæ *Archiepiſcopo* Eborum, *&* Willielmo *de* Perci, *&* H. *vicecomiti, atque præpoſitis & miniſtris meis, & omnibus fidelibus ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe* Renfrido *priori & conventui ejus, eccleſiam ſancti* Petri Whitbyenſis, *& omnia quæ ad eam pertinent; Ipſique prædictæ eccleſiæ dedi eccleſiam de* Flemesburgh *cum omnibus decimis,* Francigenis, *&* Anglicis *in elemoſinam perpetuam. Teſte* Alano *comite, &* Radulpho Paganello, *&* Eſchetillo *de* Bulmer, *&* Roberto *de* Bruis, *&* Giſleberto Adelardi *filio, & aliis.*

Cart. de a. 5. R. 2 m 6 REx *archiepiſcopis (&c.) Inſpeximus cartam quam* Johannes *quondam rex* Angliæ *progenitor noſter fecit præfatis abbati & monachis in hæc verba.* Johannes *Dei gratia rex* Angliæ *(&c.) Sciatis nos reddidiſſe, & conceſſiſſe, & præſenti carta confirmaſſe, Deo & eccleſiæ ſancti* Petri, *& ſanctæ* Hildæ *de* Witeby, *&* Petro *abbati, & ſucceſſoribus ſuis & monachis ibidem Deo ſervientibus imperpetuum, omnes cervos & cervas, & porcos de foreſtis ſuis, conſtitutis infra metas in carta regis* H. *avi patris noſtri, & in carta regis* H. *patris noſtri determinatas, quas idem rex* H. *avus patris noſtri ſibi afforeſtaverat. Quare volumus & præcipimus quod abbas & monachi de* Witeby *omnia nemora ſua & paſturas ſuas imperpetuum teneant ita liberè & quietè & honorificè, ut nullus de miniſtris noſtris ſe intromittat de nemoribus, & paſturis eorum, nec diſturbet eos facere proficuum ſuum de nemoribus & paſturis eorum. Concedimus etiam & confirmamus prædictæ eccleſiæ ſancti* Petri *& ſanctæ* Hildæ *de* Witeby, *& monachis ibidem Deo ſervientibus omnes terras foreſtas & paſturas quas* Willielmus *de* Percy, *&* Alanus *filius ejus, fundatores illius abbatiæ, dederunt in elemoſinam per omnes metas, ſicut habetur in carta* Alani *de* Percy, *videlicet, à portu* Wytebyenſi *totam marinam uſque* Blawic, *& inde uſque* Grendic, *& in longum* Grenedic *& inde uſque* Swineſtiefchagh, *& inde uſque* Thornelay, *& totam* Thornelay, *& uſque* Birkelac, *& uſque* Copkeldebroc, *& inde in longum per cilium uſque ultra* Theofnesdikes, *& uſque* Steincroſſegate, *quæ eſt prope villam de* Suffeld, *& uſque* Gretehouesd, *& uſque* Elſicroft *&* Moſam, *& uſque dimidium* Moſæ, *& inde uſque* Derewent, *& dimid.* Derewent *in longum, uſque ubi erumpit* Derewent, *& uſque* Lillacros, *& uſque* Stonegeneſhoghes, *& uſque* Silehou, *& uſque* Lichebec, *& ſicut* Lichebec *cadit in aquam de* Esk, *& dimid.* Esk *in longum, & ſicut aqua de* Brochelebec *cadit in* Esk; *& de* Brochelebec, *in longum, uſque* Swarthonthefcros, *& uſque* Horſecroft, *& uſque* Thordiſa, *& uſque in mare, & per marinam ad* Witheby. *Quare volumus, & firmiter præcipimus, quod ipſi omnia prædicta habeant integrè & plenariè libera, quieta, & ſoluta ab omnibus quæ ad foreſtam vel ad foreſtarios pertinent, cum omnibus beſtiis ſilveſtribus, & omnimoda venatione, ita quod nullus de miniſtris noſtris ſe inde intromittat, nec diſturbet eos facere inde proficuum ſuum. Et prohibemus, ſuper foriſfacturam noſtram, ne quis venetur infra metas prædictas niſi de licentia eorum, nec in aliquo veniat contra hanc cartam noſtram. Teſtibus* G. *filio* Petri *comite* Eſſexiæ. R. *comite* Leyc. Willielmo Briwerre, Hugone *de* Nevill, Simone *de* Pateſhull, Hugone *de* Chaucumbe. *Datum per manum* Simonis *Prepoſiti* Beverlaci, *& Archid.* Wellenſis *apud* Eboracum *primo die Marcii anno regni noſtri quinto.*

Adhuc ex Regiſtro de Whitby fol. 13?.b. NOtum ſit omnibus Deo & ſanctæ *Hildæ* abbatiſſæ ſervientibus in loco qui olim Streoneſhale vocabatur, deinde Preſtebi appellabatur, nunc verò Witebi vocatur; quod *Willielmus* de *Perci*, cognomento *Algernuns*, tempore *Willielmi Baſtard*, regis *Anglorum*, ibi fundavit monaſteriũ in honore ſancti *Petri* apoſtoli, & ſanctæ *Hildæ* abbatiſſæ, atque *Reinfrido* monacho de Eveſham, cum ſociis ſuis quos ſibi adquiſiverat, ipſum locum commendavit, & primò duas carucatas terræ in Preſtebi illi tradidit: deinde, creſcente numero monachorum, cum *Serlo* de *Perci* frater prædicti *Willielmi* de *Perci*, ibi monachus fuiſſet effectus, villas, terras, eccleſias, & decimas, eis in perpetuam elemoſinam dedit, concedentibus & confirmantibus nobiliſſima *Emma* de *Port* uxore ejus, cum *Alano* de *Perci* filio eorum. Nam prædictus *Reinfridus*, cum eſſet miles ſtrenuiſſimus, in obſequio domini ſui *Willielmi Baſtard*, regis *Anglorum*, cum per provinciam *Northanymbrorum* tranſiret, divertit ad præfatum locum Streoneſhale: cum verò cognoviſſet quod ſanctus ille locus à crudeliſſimis piratis, *Ingwar*, & *Ubba*, ducibus *Alariorum* & *Danorum*, cum præfata provincia *Northanymbrorum* feroci depopulatione eſſet devaſtata; à quibus etiam rex ſanctus *Edmundus* decollatus eſt, ac deinceps per ducentos & eo amplius annos vacabat religio monachorum & ſanctimonialium in eodem loco, compunctus eſt corde. Deinde in provincia *Merciorum*, apud Eveſham monachus factus eſt, & monaſticis diſciplinis benè inſtructus, divino inſtinctu, cum *Aldwino* Priore de Winchecumbe, & *Elwino* monacho regreſſus eſt in provinciam *Northanymbrorum* ad ſuſcitandam monachicam religionem: venitque ad *Willielmum* de *Perci*, & ab eo honorificè ſuſceptus eſt. Dedit autem

illi ſtrenuiſſimus prædictus *Willielmus* de *Perci* antiquum monaſterium ſancti *Petri* Apoſtoli, cum duabus carucatis terræ in Preſtebi, in elemoſynam perpetuam. Erant enim tunc temporis in eadem villa, ut antiqui patriotæ nobis retulerunt, monaſteria vel oratoria penè quadraginta, tantùm parietes & altaria vacua & diſcooperta remanſerant, poſt deſtructionem exercitus piratarum. Suſcepto ergo *Reinfridus* monaſterio, ad inhabitandum vel regendum, cepit regulariter converſari cum ſociis ſuis in humilitate, patientia, paupertate, & caritate, exemplum omnibus tribuens ad benè agendum, & ad Deo ſerviendum: ita ut infra breve tempus prudentiſſimos viros ad monachicum habitum ſuſcipiendum ſocios ſibi aggregaverit. Tranſactis igitur plurimis annorum curriculis, cumque cauſa monaſterii ſui iter ageret, venit ad Ormeſbrigge, ubi artifices faciebant pontem trans *Darwentam*, & deſiliens equo ut illos adjuvaret incautè, lignum ſuper ipſum cecidit, & confracto cerebro, mox extremum exalavit ſpiritum, cujus corpuſculum perductum eſt ad Hachanos, ſepultumque in cimiterio ſancti *Petri* apoſtoli in medio parietis orientalis contra altare. Poſt obitum verò Deo dilecti *Reinfridi* prioris, *Serlo* frater *Willielmi de Perci*, officium ejus ſuſceptus, in eo permanſit donec dominus *Willielmus*, nepos eorum, abbas de Witebi effectus eſt. Deniq; nobiliſſimus *Willielmus* de *Perci* *Jeroſolimam* petens, apud locum qui vocatur *Mons gaudii*, qui eſt in provincia *Jeroſolymitana*, migravit ad dominum, ibique à ſuis honorificè ſepultus eſt. Itaque omnes terras, poſſeſſiones, foreſtas, eccleſias, decimas, & libertates, quas ſæpe nominatus idem *Willielmus* de *Perci*, cum *Alano* de *Perci* filio ſuo, monaſterio de Witebi dederat, inprimis, nec non in ultimis temporibus ſuis, antequam *Jeroſolymam* peteret, vel quique fideles monaſterio noſtro de Witebi dederunt, vel conceſſerunt in elemoſynam perpetuam, ad monumentum hic breviter annotabimus. Villam & portum maris de Witebi, Overbi, & Nethrebi, id eſt, Steniſecher, Thingwala, Leirpel, Helredale, Gnip, id eſt, Haucheſgard, Normanebi, Fielingham, & aliam Fielingham, Bertwait, Setwait, Snetune, Hugelbardibi, Sourebi, Riſewarp, Newham, Stacheſbi, Baldebi, Breccha, Flore, Dunceſleia, heremitoria de Eſchedale, & de Mulegrif, foreſtas quæ pertinent ad eccleſiam de Witebi, eccleſiam ſanctæ *Mariæ* ejuſdem villæ, cum ſex capellis, & appendiciis ejus, Aggemilne, Kocchemnue, molendinum de Riſewarp, novum molendinum de Fielinga, villam de Hachaneſſe, & duo molendina, & eccleſiam ſanctæ *Mariæ* ejuſdem villæ, eccleſiam ſancti *Petri* ubi monachi noſtri Deo ſervierunt, obierunt, & ſepulti ſunt, Dales, Everlai, Brocheſei, Northfeld, ſine Danegeld, & Silfhou, Suthfeld, & vaccharias de Stoupe, & totam Gaitelei, & de Thornlei, & de Keſebec, & de Bilroche, in Uplium duas partes decimæ bladi de dominio, & de Wiltune, de Semara, de Nafretune, in *Lindeſeia* ſimiliter de Immingheham, de Sumerledebi, de Stantune, de Caprimonte, de Ludeford, de Eſchintune, de Saletorp, de Codenham, & Aulnebi, dimidium piſcariæ de Hergum. Ex dono *Emme* de *Port* habemus unam manſuram in Uſegate, & duas carucatas terræ, unam Myſtcham, & alteram in Smeleſwelle. Ex dono *Richardi* de *Percy*, de *Duneſleia*, filii *Willielmi* de *Percy* Otleſgernuns duas partes decimæ bladi de dominio de Stacheſtun. Similiter in Boitorp, ex dono *Hugonis* de *Boytorp*, & uxoris ſuæ *Aalizæ* de *Percy*, neptis *Willielmi* de *Percy*, & *Serlonis* prioris. Ex dono *Walteri* de *Perci* de Rugemund, duas carucatas terræ in Newetune. Ex dono *Alani* de *Perci le Meſchin*, duas carucatas terræ, unam in Hetune juxta Rocheſburc, & alteram in Oreneham. Ex dono *Willielmi* de *Perci*, filii *Alani* de *Perci* advocati noſtri eccleſiam de *Semara*.

Ex dono *Alani Bucell*, filii prædictæ *Aalizæ*, neptis *Willielmi* de *Perci*, & *Serlonis* prioris, eccleſiam de *Hotune* in Pichernigelite. Ex dono *Ace* filii *Wimundi* de *Lochintun*, nepotis *Willielmi* abbatis, dimidiam carucatam terræ in eadem villa de Hotun, & duas bovatas terræ in Middletune. Ex dono *Fulconis* Dapiferi *Alani* de *Perci*, duas carucatas terræ in Thouleſtune.

In Scartheburch habemus tres manſuras, unam ex dono *Mauricii* presbyteri; alteram ex dono *Richardi* presbyteri de Kaitone; tertiam ex dono *Roberti* filii *Aſchetini* capellani, & duas bovatas terræ in Kilverdebi. Ex dono Uctredi filii *Thorkil* de Clivelanд, duas carucatas terræ in Brimſtone, ſine *Danegeld*, & molendinum ejuſdem villæ. Ex dono *Uctredi* filii *Coſpatricii* duas carucatas terræ in Kaitun. Ex dono *Torfini* de Alverſtain, filii prædicti *Uctredi*, duas bovatas terræ in eadem villa. Ex dono *Pagani* de Wicham dimidiam carucatam terræ in Wicham, & duas partes decimæ bladi de dominio ejuſdem villæ. Ex conceſſu & pacto *Wikemanni* prioris, & conventus de *Bredlintonia*, decimam piſcium piſcatorum de Fivelei, cum portum *Witebienſem* intraverint. Eodem verò modo piſcatores de Witebi decimam dabunt in Fivelei. Ex dono *Willielmi Bardolf*, & *Walteri* filii ejus, unam manſuram in Farmanebi. Ex dono primi *Durandi* de Buttrewis unam carucatam terræ in Butterwic, & duas bovatas terræ in Scameſtone, & unum molendinum. Ex dono *Roberti* de *Perci*, filii *Pichot* de *Perci*, eccleſiam de Suttun. Ex dono ſtrenuiſſimi militis *Alani* de *Munceus*, & *Ingeranni* filii ejus, eccleſiam de *Berneſtona*. Ex dono *Roberti Thalun* unam manſuram in Kelc.

Ex dono *Willielmi* comitis *Albamarliæ*, dimidiam marcam argenti, quam reddit annuatim *Willielmus* filius *Seir* de terra ſua de Newetun in Holderneſſe. Ex dono *Hugonis Malet*, & *Margaretæ* matris ſuæ, totum dominium ſuum de Rothewelle.

Ex dono *Walteri* de *Canci*, & *Anfridi* filii ejus, eccleſiam de Scerpinbec, & in eadem villa quinquaginta acras terræ. Ex adquiſitione domini *Martini* monachi dimidiam carucatam terræ, & triginta acras terræ in eadem villa. Ex dono *Willielmi* de *la Fubble*, duas bovatas terræ, & triginta acras terræ ad pontem belli. Ex dono *Willielmi Hai*, & *Roberti Chamberd*, eccleſiam de Slingebi. Ex dono *Rogerii* abbatis & conventus de Eveſham, eccleſiam de Hunteindune juxta *Eboracum*, unde dabimus annuatim decem ſolidos eccleſiæ de Eveſham. Ex dono *Willielmi* regis *Ruffi*, filii *Williel-*

mi

mi Baſtard, regis *Anglorum*, in *Eboraco*, eccleſiam omnium ſanctorum de Fiſchergate cum omnibus pertinentiis ſuis, quam dederat *Serloni* priori, & monaſterio de Witebi, in elemoſinam perpetuam; ea pactione, ut ibi monachi prædictæ eccleſiæ Deo ſervirent, & pro eo orarent & pro hæredibus ſuis. Ex dono domini *Gernegoti* tres manſuras ibidem, ſcilicet in Fiſchergate, quas habent *Willielmus* filius *Odonis*, & *Leiſing*, & *Hugo Clericus* de Brantſpade. Et *Walterus le Teler* unam manſuram. *Arnoldus* unam manſuram. *Siwardus* duas manſuras. *Hugo* filius *Audoeni*, unam manſuram quæ fuit *Wulfhet* fabri. *Willielmus Brunt* unam manſuram. *Henricus* frater *Willielmi*, de eodem Fiſchergate, unam manſuram. *Henricus le Corviſer*, unam manſuram. *Gocelinus* de *Araci*, unam manſuram. *Odo clericus* unam manſuram. *Benedictus Clericus* unam manſuram. *Gamellus Burrigan* unam manſuram. Ex dono *Audoeni*, unam manſuram in Walmegate, quam tenet *Hugo* filius ejus. Ex dono *Rogerii* de *Mubrai*, unam manſuram ad pontem Foſſe, in eſcambuim propter Hod quam tenet *Richardus* faber.

Ex dono *Lewini Farthem* habemus unam manſuram in Merſc, quam tenet *Walterus Farthem*. Ex dono *Emmæ* de *Port*, unam manſuram in Uſegate, quam habet *Thomas* filius Ulfihet. Ex dono *Johannis* Lardirarii regis, unam manſurã quã tenet *Johannes Clericus*, filius ejus, in eodem vico. Ex dono *Godefridi* & *Turgiſii*, habemus duas manſuras in eodem Uſegate, quas tenuerunt de nobis *Orm* & *Audoenus*, & nunc tenet *Hugo* filius ejus. Ex dono *Gaufridi*, filii prædicti *Audoeni*, habemus terram quandam & edificia quæ tenet *Hugo* frater ejus. Ex dono domini *Gernegoti*, unam manſuram habemus in Steingate, quam habet *Hugo* filius *Willielmi* filii *Toſtini*. Ex dono *Paganæ* matris prædicti *Willielmi*, unam manſuram juxta eccleſiam ſancti *Wilfridi*, in Bleikeſtrete, quam tenet *Uctredus Malherbe*. Ex dono *Arnegrim*, unam manſuram in Scceldergate, quam habuit *Thomas Lolle*. Ex vendicione *Reginaldi le Poer* habemus totam terram ſuam, & totum jus ſuum, ſcilicet tres manſuras in Scceldergate, & ſex bovatas terræ, & quoddam pratum in Torp, quæ tenet *Oſbertus Buſtard*. Et unam manſuram ſuper ripam fluminis *Uſe* ubi ipſe *Reginaldus le Poer* manebat, quam tenuit de nobis *Willielmus Clericus* de Stokeſlei. Ipſe verò *Reginaldus le Poer* terram illam cum hærede ſuo abjuravit, & quietè clamavit, tradiditque in manu domini ſui *Rogerii* de *Mubrai*, & ipſe illam dedit & conceſſit & confirmavit Deo, & ſancto *Petro*, & ſanctæ *Hildæ* monachiſque noſtris de Witebi, in elemoſinam perpetuam.

Ex dono *Torfini* de *Alvertain*, filii *Uctredi*, filii *Coſpatric*, eccleſiam de Croſſebi Ravenſwart, cum duabus carucatis terræ, & aliis pertinenciis ſuis. Et centum quadraginta acras terræ in eadem villa. Ex dono *Adam* filii *Viel* eccleſiam de Kirchebi, & eccleſiam de Englebi, & molendinum ejuſdem villæ. Ex dono *Roberti* primi & *Stephani* del *Mauul*, eccleſiam de Hatun, de Cliveland, cum omnibus appendiciis ſuiis, ſcilicet *Capella* de Neutun ſub Otneberch, & Torp & parva Hatun. Ex dono *Roberti* de *Brus*, eccleſiam ſanctæ *Hildæ*, abbatiſſæ de Midleſburgh, & unam carucatam terræ in eadem villa, & duas carucatas, & duas bovatas terræ in Neweham, quas donaverat Deo & ſanctæ *Hildæ*, monaſterioque de Witebi in elemoſinam perpetuam, ea conventione, ut in Midlesburch monachi præfatæ eccleſiæ Deo ſanctæque *Hildeæ* ſervirent, quot locus honeſtè retinere poſſet, & pro eo orarent, & pro hæredibus ſuis, ſicut carta illius teſtatur. Ex dono *Johannis Ingeram*, ut frater ſpecialiter fieret ejuſdem loci in orationibus, & elemoſinis monachorum, duas *Thofiz* in eadem villa, & novem acras terræ in Brigeſtat dedit, & communem paſturam in Fittiſ-merſc. Similiter ex dono *Acelini* quatuor acras & dimidiam. Ex dono *Aufridi* unam acram terræ. Et ex dono *Rogerii*, filii ejus, tres acras terræ. Ex dono *Roberti Ramkil* tres acras & unam perchatam terræ. Ex dono *Henrici Malet* quatuor acras terræ, & novem acras in quoddam eſcambium. Ex dono *Willielmi* de Acclum & *Ceciliæ* matris ſuæ quatuor acras terræ. Ex dono *Rogerii Kuſin* unam acram terræ. Ex dono *Rogerii* de Martun, duas acras terræ in eadem villa. Ex dono *Willielmi* filii *Toſthun*, duas acras in Martun. Ex dono *Williel.* de Thametun, duas acras terræ in Martun. Ex dono *Roberti* de *Baius* unam acram in Ormesbi. Ex dono *Roberti* de Cliveland unam acram & unam perchatam terræ in Ormesbi. Ex dono *Warnerii* de Uppeſale, duas acras terræ in Ormesbi. Ex dono *Unfredi* de Hotun, & *Suſannæ* uxoris ſuæ unam manſuram in Hotune. Ex dono *Roberti Foſſard*, unam carucatam terræ in Roucebi; Ex dono *Roberti* de Argentune, duas bovatas terræ in Upplium. Ex dono *Roberti* de Livortun, dimidiam carucatam terræ ſine Danegeld, cum additamentis quas *Willielmus Decanus* nobis adquiſivit. Ex dono *Walteri* de Argentun, & *Willielmi* de *Perci* de Duneſleia, & *Aalizæ* matris ſuæ habemus duas bovatas terræ in Suth-loftus. Ex dono primi *Willielmi Wirfand* dimidiam carucatam terræ in Hilderwelle cum una manſura. Ex dono *Willielmi* de Orhetun, partem cujuſdam manſuræ in eadem villa. Jam numeravimus omnes donationes quas præfati advocati noſtri nobis dederunt in elemoſinam perpetuam.

CERTESEIENSE
Cœnobium in comitatu Surregiæ.

Incipit prologus de fundatione domus Certeſiæ.

[Ex Regiſtro abbatiæ de *Certeſeye* in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Vitell.* A 13] *666*.]

ANno ab incarnatione domini DClxvj. regnante glorioſo rege *Anglorum Egbertho*, fundata eſt domus Certeſ. à *Frithuualdo*; & à venerando patre *Erkenuualdo*, cujus uita & converſatio legitur tam fuiſſe ſanctiſſima ut in interiore homine divitias gloriæ cœleſtis perſcrutatus,

ſcrutatus caduca & ſecularia cuncta poſt poneret. Habebat autem germanam *Ælthelburgam* nomine, quam ita diſciplinis cœleſtibus inflammaverat, ut ipſa virgo & vita, & moribus, & converſatione ſanctiſſima Deo per omnia placere ſatageret. Renunciatis igitur pompis ſecularibus gloriæ cœleſtis amore, terrenam dignitatē & ampla patrimonia in divinam & eccleſiaſticam hæreditatem tranſtulere. Unde unico affectu amborum ipſe inclitus frater, ſcilicet *Erkenuualdus* ante pontificium ſuum primitivus conditor emicuit duorum illuſtrium cœnobiorum & utrumque, ſuum videlicet ac ſororis, divina familia & rerum copia ac regulari ſtabilivit diſciplina: ſuum in regione *Surregiæ* ſuper flumen **Thamiſe** in loco qui dicitur **Certeſeya**, id eſt, *Cirotis Inſula*, celeberrimè adhuc ſuis floret plantationibus, ubi ipſe pater monachorum converſatione ſanctiſſima perluxit primus: *Aethelburgæ* verò in *orientalium Saxonum* provincia in loco qui appellatur *Berkinga*, in quo & ipſa benigniſſima parens ſacro contubernio virginum perfulſit prima, & uterque monaſterialium animarum primitias obtulerunt ad ſydera.

Explicit prologus.

Carta fundationis Abbatiæ de Certeſia.

IN nomine Domini ſalvatoris Jeſu Chriſti, hanc donationem ego *Fritheuualdus* juris mei ad libertatem uniuſcujuſque rei concedo. Quotienſcunque aliqua pro opere pietatis membris Chriſti impendimus, noſtræ animæ prodeſſe credimus, quia ſua illi reddimus, & noſtra non largimur. Qua de re ego *FrithWaldus* provinciæ *Surrianorum* ſubregulus regis *Wlfarii Mercianorum*, propria voluntate, ſana mente, integróque concilio, à præſente die dono, concedo, transfero, & de meo jure in tuam tranſcribo terram, ad augendū monaſterium, quod primo ſub rege *Egberto* conſtructum eſt, manentium ducentos ad roborandū idem monaſterium quod nuncupatur **Cirotefege**, & quinque manſas in loco qui dicitur **Thorpe**. Non ſolùm terram do, ſed confirmo & meipſum & unicum filium meum in obedientiam *ErkenWaldi* abbatis trado. Et eſt terra intra totum conjuncta manentium trecentorum. Et inſuper juxta flumen quod vocatur **Thamis** tota conjuncta ſimul ripariæ fluminis uſque ad terminum qui dicitur antiqua foſſa, id eſt **Fullingadich**. In alia parte iterum ejuſdem fluminis ripæ uſque ad terminum alterius provinciæ quæ appellatur **Sunninges**. Eſt tamen de eadem terra pars ſemota manentium decem juxta portum *Londoniæ*, ubi naves applicant ſuper idem flumen in meridiana parte juxta viam publicam. Sunt tamen diverſa nomina de ipſa eadem terra ſupradicta, ſcil. **Sirotefegt, Torpe, Egeham, Chelcham, Getinges, Muleſes, Wodeham, Hunewaldeſham.** Uſque ad terminum ſupradictum dono tibi *ErkenWaldo*, & ad monaſterium conſtruendum, & confirmo ut tam tu, quàm poſteri tui, pro animæ meæ remedio intercedere debeatis, cum campis, ſilvis, pratis, paſcuis, & fluminibus & omnibus aliis rebus ad monaſterium ſancti *Petri* apoſtolorum principis de **Cerotefege** ritè pertinentibus. Omnia igitur in circuitu ad prædictum monaſterium pertinentia, quemadmodum à me donata ſunt, & conceſſa & confirmata, teneatis & poſſideatis, & quodcunque volueritis de eiſdem terris facere tam tu, quàm poſteri tui liberam licentiam habeatis; nunquam me ullo tempore, hæredéque meo contra hanc donationis meæ cartulam eſſe venturis. Quod ſi quis contra hanc donationem meam & confirmationem venire temptaverit, ſit hîc ſeperatus ab omni ſocietate Chriſtiana, & à cœleſtis regni partiepatione privetur. Et ut hæc cartula donationis meæ & confirmationis ſit firma, ſtabilis, & inconcuſſa, teſtes ut ſubſcriberent rogavi quorum nomina infra ſunt annexa. Et ego *Fritheuualdus* qui donator ſum, unà cum *Erkenuualdo* abbate ſignūm ſanctæ crucis ✠ pro ignorantia literarum expreſſi. Ignorantia literarum. Signum manus *Frithuriei* teſtis ✠. Signum manus *Ebbi* teſtis ✠. Signum manus *Eguualdi* teſtis ✠. Signum manus *Baduualdi* teſtis ✠. Signum manus *Ceaddi* teſtis ✠. Similiter *Humfridus* epiſcopus rogatus ab abbate *Erkenuualde* manu propria ſubſcripſit ✠. Et iſti ſunt ſubreguli qui omnes ſub ſigno ſuo ſubſcripſerunt. Signum manus *Fritheuuoldi* teſtis ✠. Signum manus *Oſrici* teſtis ✠. Signum manus *Wigherdi* teſtis ✠. Signum manus *Etheluuoldi* teſtis ✠. Et ut firma ſit hæc donatio, & confirmatio ſtabilis, à *Wlfario* rege *Mercianorum* confirmata eſt hæc cartula: nam & ſuper altare poſuit manum ſuam in villa quæ vocatur **Thamu**, & manu ſuâ ſigno ſanctæ crucis ſubſcripſit ✠. Acta ſunt hæc juxta villam *Frithuualdi* juxta ſupradictam foſſatam **Fullingadich**, circa kalendas Marcias.

Limites terrarum ad Abbatiam de Certeſeia *ſpectantium, Saxonicè deſcripti.*

Ðis is þare ninen hida boc to Cerotesege ⁊ to þorpe þe Friþepold king ybehte Criste ⁊ seint Petre ⁊ Erkenuuolde Abbude to fullen friedome þurȝ alle þinȝ sua se þe londeimere hit bicluppeþ þe on þissen bok iprite biez ; Ibid.

Ðis is þe lande ȝemere to Cerotesege ⁊ to Ðorpe. þat is erest on paiemuþe up end longe paie to paiȝebrugge. of paiȝebrugge innan þe aelile muledich. mideuuerde. of þere dich on þere ealde herestraet. and-lange straete on pobūrne-brugge. ⁊-lange burne on þene ȝrete piþiȝ. of þan ȝrete piþiȝ endlonȝ burne in þane pol buue Crocford. of þes poles heuede on ȝeriȝte to þane Ellene. of þane Ellene on ȝeriȝte a beperstuualen on þe here-strate. and-lanȝ strate to Curtenstapele. of Curtenstapele eandlonȝe strate to þene hore þorne. of þane þorne to eccan truue. of eccan treouue to ðen ðrem burȝhen. of þan þrim beorȝhen in to þe rihtran. of ðan riþren into Merchebroke. of Merchebroke on Exlaeresburnen. of Exlaesburne to ðene hare mapeldure. of ðene hore mapeldure to ðen ðrum treouuen. of ðam ðrem treopen andlanȝe Depenbrokes on ȝerihte to pealaȝate. of pealaȝate on shiren pol. of shirenpole on Fulanbroc. of Fulenbroke to ðan blake piþiȝ. of ðan blaken piþiȝ on ȝerihte to uuealer huþe ⁊-lanȝe Temese on oþere halue Mixtenhames in ðere ea betpeone

betƿeone burȝheȝe ⁊ Mixtenham and-lanȝ þes ƿeteres to Netelyȝe. of ðat eȝe ⁊-lanȝ Temese abuten Oxelake. forþ and-lanȝ Temese to Boresburȝhe. and sua forþ end-lanȝe Temese to hamen eȝe. ⁊ sua forþ end-lanȝe stremes be norþen hamenyȝe. and sua forþ and-lanȝe Temese be haeluen stremes eft on ƿaimuþe;

Þus feale sẏnden þere ẏȝetta þe liggeþ into Chertesẏe. and to þorpe. þat sẏnden viij. leassen and maren. and vij. ƿerbaere þa sẏnden ealle betƿeonon ƿealeshuþe and ƿaimuþe;

An oþer landimere me shal uinde her efterƿard þat ƿas iȝon albuten bi Ælfredes þe ƿise kinȝes daie to Chertes;

Þis be þe land mere of þe uiftene hide lond in Eȝeham;

Þis be þe landimere at Eȝeham: þat is æ-rest at en Shiȝtren bouen halsam. and sua forþe-rihte to þe þrem burȝhen. fram þes burȝes to eccantriƿe forþriȝte strech-chinde to þe suþend of sire Giffreus heþe de la croiz. fram þe heþe forþriȝte to hert-leis ouerende almest. and sƿa forþ þurȝ þere þorni hulle to hertleẏs nuþerende of þe Menechene rude. fram þe rude dunriȝ-te bi one ƿeie an ƿesthalf ƿodden-hale to ƿinebriȝþ almest. fram ƿinebriȝþ ƿestriȝte to one ƿeie þet ȝeþ to ƿincer-tre þat is ihoten Shrubbeshedde bitƿiene þe shrubbes and ƿinebriȝt ȝoinde adun norþriȝte binuthe þe parkes ȝate and sua forþ fram þe ȝate ȝoinde bi þe parkes heiȝe to herƿesford to þere mulle. fram þere mulle ȝoinde forþ bi þe parkes heiȝe to þe niƿe heþþe. fram þe heþþe endlonȝe þes friþes-broke to þere hore aeƿeldure. fram hore aeƿeldure to þe kneppe bi þe quelmes binuþe þere stonie helde. and sua ȝoinde adun bi Tiȝelbeddeburne adun oþe þat eiȝt þe stant in þere Temese aet Lodderelake. and sua forþe endlanȝe temese bi midstreme to Glenthuþe. fram Glenthuþe bi mid streme enlonȝe Temese to þare huþe a fomeȝene stone. fram þare huþe enlonȝe Temese bi midstreme dun to Nippenhale. fram Nippenhale to phelesþuþe. fram phelesþuþe oferriȝe in þene blake ƿiþiȝe. of þe ƿiþiȝe into Fulebrok. of Fulebrok into Sirepol. of Sirepol into pheleȝate. of pheleȝate ofer tiȝte into Derenbroke. of Derenbroke to þe þrem triƿen. of þe þrem triuuen to þe hore mapuldure. of þare hore mapuldure to Exleresburne. of þere burne into Merchebroke. of þene Merchebroke to þan Shiȝtren bouen halsam;

Þis be þe londimere into Chabbeham;

Þat is ærest on eccan triuue. of eccan triƿe and-lanȝe strete to þe hore þorne. of þe hore þorne to ƿihsanleaȝhe. of ƿisanleȝhe to ƿoburne and-lanȝe burnen to ƿorshete. of ƿorshete to Mimbruȝȝe. of Mimbruȝȝe to ƿiþeleshete. of ƿiþeleshete to þe haȝen aet Minfelda. sua of Minfelde to þare ȝreten ƿich. of ƿere ƿich to ƿuhurste riþe. of þere riþe to Siþƿodehaȝan. andlanȝe haȝan to Fhẏþekemere. of Fhẏþekemere to hasulhurste. of hasulhurste forþ-riȝte ofer þane feld to Cuscetes haȝen. sua bi þan haȝan to Cumore. of Cumore to þe stondind stone. of þe stone upriȝte to Ruȝȝestrate dun into Phiþekemere. fram Phẏþekemere to Burth shlede. fram burȝh shlede to Eȝȝulfus bruȝȝe. of þere bruȝȝe to Cẏtereneforde. of Cẏtereneforde to ƿipsedone. of þere done and-lanȝe strate to hertlẏe. of hertlẏe eft on eccan triuue;

Expliciunt limitationes quatuor maneriorum.

Hoc eſt.

HIc eſt illarum novem hidarum [*terræ*] libet ad *Certeſeiam* & ad *Thorpam* [*ſpectantis,*] quas *FritheWaldus* rex ſcripto contulit *Chriſto* & ſancto *Petro*, & *Erkenwaldo* abbati, in plenam libertatem, omnino ſicut terræ termini eam incingunt, qui hoc in libro conſcripti ſunt.

Hii ſunt terræ limites ad *Certeſiam* & ad *Thorpam* [*ſpectantis.*] Id eſt, in primis apud oſtium [*fluvii*] Way [*dicti,*] ſurſum per longitudinem *Waiæ* ad *Waiæ* pontem, à *Waiæ* ponte in anguillarem molendini foſſam, medium verſus, à foſſa ad veterem viam militarem, per longitudinem viæ ad *Wobernæ* pontem, per longitudinem amnis ad magnam ſalicem, à magna ſalice per longitudinem amnis ad ſtagnum ſupra [*vadum*] Crocford [*dictum,*] à ſtagni capite rectà ad alnum, ab alno rectà ad dulcem [a] fontem apud viam militarem, per longitudinem viæ ad ſtipitem *Curten* [*dictum,*] à ſtipite *Curten* [*dicto*] per longitudinē viæ ad annoſam ſpinam, à ſpina ad ilicem, ab ilice ad tres colles, à tribus collibus ad Sithran [*fluvium, fortè, ſic dictum,*] à *Sithra* ad *Merchebrocam* [b], à *Merchebroca* ad torrentem *Exlaepe* [*dictum,*] ab *Exlaepis* torrente ad annoſam acerem, ab annoſâ acere ad tres arbores, à tribus arboribus per longitudinem *Depenbrocæ* [c] rectà ad *Wealagatam* [d], à *Wealagata* ad *Shirenpolam* [e], à *Shirenpola* ad *Fulanbrocam* [f], à *Fulenbroca* ad nigram ſalicem, à nigrâ ſalice rectà ad *Wealeſhitham* [g], per longitudinem *Thameſis* ad alteram partem [*villæ*] Mixtenham [*dictæ,*] illâ in aquâ inter inſulam Burgh [*dictam*] & Mixtenham, per longitudinem aquæ ad *Netelygham* [h], ab illâ inſulâ per longitudinem *Thameſis* circum *Oxelacam* [i], prorſum [*vel, pergendo*] per longitudinem *Thameſis* ad burgum Bore [*dictum,*] & ita prorſum per longitudinem *Thameſis* ad *Hamæ* inſulam, & ſic prorſum per longitudinem fluminis ab aquilone *Hamenſis* inſulæ, & ita prorſum per longitudinem *Thameſis* à medietate fluminis rurſus ad *Waimutham* [*i. e. oſtium fluvii,* Way *dicti.*]

Tot ſunt inſulæ quæ pertinent ad *Certeſeiam*, & ad

a Fortè, oppletum.
b Rivulum (*fortè*) limitarem.
c Profundi rivuli.
d Portam muralem.
e Limpidum ſtagnum.
f Cænoſum rivulum.
g Portum ad murum.
h Urticarum inſulam.
i boum lacum.

& ad *Thorpam*, ſcilicet, octo minores & majores, & ſeptem inſtrumenta piſcibus capiendis & retinendis idonea, (*Weras* vocant) quæ ſunt omnia inter *Wealeſhitham* & *Waimutham*.

Alia terræ limitatio reperietur hîc poſtea, quæ fuit peragrata *Alfredi* ſapientis regis tempore, apud *Chertes*.

Hii ſunt terræ termini quindecim hidarum terræ in **Egeham**.

Hii ſunt fundi limites apud **Egeham** [k], ſcil. inprimis apud *Shigtrenam* [*arborem, forte, ſic dictum*] ſupra **Halſam**, & ſic rectà ad tres colles, à tribus collibus ad ilicem, rectà tendendo ad auſtralem finem portus domini *Galfridi* de *cruce*, à portu rectà ad *Hertlei* ſuperiorem finem ferè, & ſic prorſum per ſpinoſum collem ad *Hertlei* inferiorem finem uſque ad monacharum crucem, à cruce rectè deſcendendo per viam ex occidentali parte [*villæ*] **Woddenhale** [*dictæ*,] ad [*pontem*] **Winebrigge** [*dictum*] ferè, à *Winebrigga* occidentem verſùs ad viam quâ itur ad *Wincheſtriam*, quæ vocatur **Shrubbeſhedde** [*i.e. ſurculorum caput*,] inter ſurculos & *Winebrigam*, deſcendendo boream verſùs infra roborarii [l] portam, & ſic prorſum à porta eundo per roborarii ſepem ad [*vadum*] **Herpesford** [*dictum*,] ad molendinum, à molendino pergendo per roborarii ſepem ad novum portum, à portu per longitudinem *Fritheſbrocæ* [*amnis ſcil. ubi pax facta*,] ad annoſam pomum, ab annoſâ pomo ad verrucam juxta furcas, à furcis ſub lapidoſo clivo, & ſic deſcendendo per *Tigelbeddeburnam* [m] deorſum uſque ad inſulam ſitam in *Thameſi* apud [*lacum*] **Lodderelake** [*dictum*,] & ſic pergendo per longitudinem *Thameſis* à medio fluminis ad [*portum*] **Glenthith** [*dictum*,] à *Glenthitha* medio flumine per longitudinem *Thameſis* ad portum apud pomezene lapidem, ab illo portu per longitudinem *Thameſis* medio flumine deorſum ad [*villam*] **Nippenhale** [*dictam*,] à *Nippenhala* ad [*portum*] **Wheleſhith** [*dictum*,] à *Wheleſhitha* ultra inſulam ad nigram ſalicem, à ſalice ad *Fulebrocam*, à *Fulebroca* ad *Sirepolam*, à *Sirepola* ad *Whelegatam*, à *Whelegata* trans inſulam ad *Depenbrocam*, à *Depenbroca* ad tres arbores, à tribus arboribus ad annoſam acerem, ab annoſâ acere ad *Exlepeſburnam*, ab amne illo ad *Merchebrocam*, à *Merchebroca* ad *Shigtrenam* ſupra *Halſam*.

k Habitationem inſularem.

l Vel, ſepti.

m Torrentem à tegulis nuncupatum.

Hii ſunt terræ fines ad **Chabbeham** [*pertinentis*.]

Scilicet, primò apud Ilicem, ab ilice per longitudinem viæ [*vel, longâ viâ*] ad annoſam ſpinam, ab annoſâ ſpinâ ad [*campum*] **Withſanleage** [*dictum*,] à *Wihſanleaga* ad *Woburnam* [n], per longitudinem amnis ad *Wopſhetam*, à *Wopſheta* ad [*pontem*] **Mimbrugge** [*dictum*,] à *Mimbrugga* ad *Witheleſhetam*, à *Witheleſheta* ad ſepem apud [*campum*] **Minfeld** [*dictum*,] ſic à *Minfelda* ad magnam opulum, ab opulo ad [*ſylvæ*] **Wuhurſt** [*dictæ*] torrentem, à torrente ad [*ſylvæ*] **Sithwod** [*dictæ*] ſepem, per longitudinem ſepis ad [*lacum*] **Phythekemere** [*dictum*,] à *Phythekemera* ad *Haſulhurſtam* [b], ab *Haſulhurſta* rectà trans campum ad palumborum ſepem, ita per ſepem ad *Cumoram* [c], à *Cumora* ad conſiſtentem lapidem, à lapide rectè aſcendendo ad *Ruggeſtratam* [d], deorſum ad *Phithekemeram*, à *Phithekemera* ad montis vallem, à montis valle ad *Eggulfi* pontem, à ponte ad [*vadum*] **Cytereneford** [*dictū*,] à *Cytereneforda* ad [*montem*] **Wipſedone** [*dictum*,] ab illo monte per longitudinem viæ ad *Hertlyam*, ab *Hertlya* iterum ad ilicem.

n Doloris amnem.

b Corylorum ſylvam.

c Vaccarum paludem.

d Aſperam viam.

Ibid.

Alexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis abbati monaſterii ſancti *Petri* de *Certeſeya*, ejuſdemque fratribus, tam præſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis imperpetuum. Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ religionis infringet, eapropter dilecti in domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & monaſterium ſancti *Petri* de *Certeſeja*, *Wintonienſi* dioceſi, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati *Petri*, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Inprimis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus qui ſecundùm Deum, & beati *Benedicti* regulam in eodem monaſterio inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, idem monaſterium inpreſentiarum juſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum, vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneat. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: locum ipſum in quo præfatum monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis: prioratum de **Cardigan**, cum omnibus pertinentiis ſuis: eccleſiam ſanctæ Trinitatis ſitam in loco qui appellatur **Lando**, cum omnibus pertinentiis ſuis: eccleſiam ſancti *Petri* de **Berewyke**, cum omnibus pertinentiis ſuis: capellam ſancti *Petri* de **Cardigan**, cum omnibus pertinentiis ſuis: capellam ſancti *Michaelis* de **Treſman**, cum omnibus pertinentiis ſuis: decimas quas habetis in locis qui **Certeſei** & **Thorp** nominantur: medietatem decimarum quam habetis in loco qui dicitur **Egham**: medietatem decimarum in loco qui dicitur **Chabeham**: medietatem decimarum in loco qui dicitur **Coleſdune**: medietatem decimarum in loco qui dicitur **Sutthone**: medietatem decimarum in loco qui dicitur **Ebeſham**: medietatem decimarum in loco qui dicitur **Bocham**: decimam quam habetis in molendinis ſitis in maneriis **Certeſey**, **Thorp**, **Egham**, & **Chabeham** vulgariter nuncupatis, cum terris, vineis, nemoribus, uſuagiis, pratis, & paſcuis, in boſco & plano, in aquis, & molendinis, in viis & ſemitis, & in omnibus aliis libertatibus & immunitatibus ſuis. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præſumat. Lice-

A ſolutione decimarum immunitas.

at

at quoque vobis, clericos, vel laicos, liberos, & abſolutos, è ſeculo fugientes ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in monaſterio veſtro profeſſionem fas ſit, ſine abbatis licencia, de eodem loco, niſi arctioris religionis obtentu, diſcedere; diſcedentem verò abſq; communium literarum veſtrarum caucione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis janvis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis interdicto. Criſma verò, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à dioceſano ſuſcipietis epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam, & communionem ſacroſanctæ *Romanæ* ſedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, ut infra fines parochiæ veſtræ nullus ſine aſſenſu dioceſani epiſcopi, & veſtro, capellam ſeu oratorium de novo conſtruere audeat, ſalvis privilegiis pontificum *Romanorum.* Ad hæc, novas & indebitas exactiones ab archiepiſcopis, epiſcopis, archidiaconis ſeu decanis, aliiſque omnibus Eccleſiaſticis, ſecularibuſvè perſonis à vobis omnino fieri prohibemus, Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, aut etiam publicè uſurarii nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas præterea & poſſeſſiones ad jus eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ a laicis detinentur, redimendi & legitimè liberandas de manibus eorũ, & ad eccleſias ad quas pertinent revocandi libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum major pars conſilii ſanioris, ſecundùm Deum & beati *Benedicti* regulam providerint eligendum. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna in poſterum ſollicitudine providere volentes, auctoritate apoſtilica prohibemus, ut infra clauſuras locorum, ſeu grangiarum veſtrarum, nullus rapinam, vel furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere. Præterea, omnes libertates & immunitates à prædeceſſoribus noſtris, *Romanis* pontificibus, monaſterio veſtro conceſſas, necnon libertates & exemptiones ſecularium exactionum, à regibus & principibus & aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſive quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integrè conſerventur eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva ſedis Apoſtolicæ auctoritate, & dioceſani epiſcopi canonica juſticia, & in prædictis decimis moderatione concilii generalis. Si quæ igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisvè perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginã ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò, tertiovè commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei Domini redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni: cunctis autem ſua jura eidem loco ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti quatenus & fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem prœmia æternæ pacis inveniant. *Amen.*

BERKINGENSE

Cœnobium in agro Eſſexienſi.

——Fecit duo monaſteria (ſcilicet *Erkenwaldus London.* epiſcopus) unum ſibi, alterum ſorori. (&c.) Sororis cœnobium appellatur Berekingum in latere *Londoniæ* ad octo milliaria ſitum. Ibi illa *Ethelburga* vocata, habuit coherentes ſibi ſanctitatis & pietatis ſocias *Hildelidam* proximo loco ſucceſſorem, ad quam extat emiſſus beatiſſimi *Aldelmi* de virginum laude codex. (&c.) [Vide Hiſt. eccl. venerab. *Bedæ*, lib. 4. cap. 6.] *W. Malmesb.* fol. 134. a. 3 n. 40.

REx omnibus ad quos, &c. ſalutem. Inſpeximus literas patentes domini *Ricardi* nuper regis *Angliæ* ſecundi poſt conqueſtum, factas in hæc verba. *Ricardus* dei gratia rex *Angliæ* & *Franciæ* & dominus *Hiberniæ*, omnibus ad quos præſentes literæ pervenerint, ſalutem. Inſpeximus tenorem allocationis quarundam libertatum abbatiſſe de Berkyng & ejuſdem loci conventui coram *Adomaro* de *Valencia* & ſociis ſuis juſticiariis domini *E.* filii regis *E.* quondam regis *Angliæ* progenitoris noſtri, anno regni ſui decimo ſeptimo, ad placita foreſtæ in comitatu Eſſex itinerantibus, factæ in hæc verba. Placita foreſtæ apud Stratford Langthorn in comitatu Eſſex in octabis ſancti *Hilarii* anno regni regis *E.* filii regis *E.* decimo ſeptimo, coram *Adamaro* de *Valencia*, comite Pembroch, *Willielmo la Zouche* de Aſheby, & *Willielmo* de Cleydon Juſtic. ad eadem placita, audienda & terminanda aſſignatis. In nomine domini noſtri Jeſu Chriſti ſalvatoris, quotiens ſanctis & venerabilibus locis veſtris aliquid offerre videmur, veſtra vobis reddimus, non noſtra largimur. Quapropter ego *Hodelredus* parens *Sebby* provincia *Eſtſaxanorum*, cum ipſius conſenſu, propria voluntate, ſana mente integroque conſilio, tibi *Hedelburge* abbatiſſe ad augmentum monaſterii tui quod dicitur Bedenham, perpetualiter trado, & de meo jure tranſcribo terram quæ appellatur Kytyngham, Buddenham, Deckengham, Angellalbeſham, & campum in ſilva qui dicitur Wydmondeſfeld, quæ ſimul ſunt conjuncta quadraginta manentium, uſque ad terminos qui ad eam pertinent, cum omnibus ad ſe pertinentibus, cum campis ſilvis, pratis, & mariſco, ut tam tu quam poſteri tui teneatis, poſſideatis, & quæcumque *Cart.* 4. E. 4. m. 22.

cumque volueritis de eadem terra facere liberam habeatis poteſtatem. Datum menſe Marcio, & teſtes competenti numero ut ſubſcriberentur rogavit. Si quis contra hanc donationis cartulam venire temptaverit, aut corrumpere, ante omnipotentem Deum, & Jeſum Chriſtum filium ejus, & ſpiritum ſanctum, id eſt, inſeparabilem trinitatem ſciat ſe condempnatum, & ſeparatum ab omni ſocietate Chriſtiana;manente hac cartula donationis in ſua nichilominus firmitate. Et ut firmum & inconcuſſum ſit donum ...... Termini ſunt autem iſti hujus terræ cum quibus accingitur : ab oriente *Thrictolaburna*, ab aquilone **Centincertbrogh** & **Hanghemſtede**, ab auſtrali flumen *Thamiſis*. Si quis autem hanc donationem augere voluerit, augeat Deus bona ſua in regione vivorum cum ſanctis ſuis ſine fine, Amen. ✠ Ego *Sebby* rex *Eſtſaxonum* pro confirmatione ſubſcripſi. ✠ Ego *Hodebredus Donotez* ſubſcripſi. ✠ Ego *Erkenewaldus* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Wilfridus* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Hadde* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Cuda* presbiter & abbas conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Egebaldus* presbiter & abbas conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Hagona* presbiter & abbas conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Hooc* presbiter & abbas conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Signum manus *Sebby* regis. ✠ Signum manus *Segehardi* regis. ✠ Signum manus *Suebredi* regis. ✠ (&c.) Nos autem cartas (&c.) confirmamus, prout cartæ & literæ prædictæ ronabiliter teſtantur. In cujus (&c.) T. R. apud *Weſtm.* viij. die Novembr.

Ex MS. in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Julii*. D. 8.]

This is the charthe longynge to the office of the Celereſſe of the monaſterye of *Barkinge*, as here after followeth.

The arrerages.

FIrſt ſhe muſt luke, whanne ſhe commethe into here office, what is owynge to the ſaid office, by diverſe fermours and rente-gede-reres, and ſee that it be paid as ſoone as ſhe may.

Warle.

And thenne muſt ſhe receive yerly of the collectore of *Werley*, at the feſt of St. *Michell*, l.s. & of the ſame collectore, at the feſt of Eſter, l.s.

Bulſanne.

And alſo of the collector of *Bulſanne*, yerly, at the feſt of ſeynt *Michell*, l.s.

And alſo of the ſame collector ther yerly, at the feſt of Eſter, l.s.

Mockinge.

And alſo of the collector of *Mocking*, at the two termes forſaid, iiij.l.

And alſo of the fermes ther, at the ſaid tow termes, lx.s.

Hockley.

And alſo of the collector of *Hockley*, at the feſt of Michelmeſſe and Eſter, by evene portions, x.l.

Tolleſbury.

And alſo of the collector of *Tolleſbury*, at the ſaid two feſtis, by even portion---

Wigberewe.

Alſo of the collector of *Wigberewe*, at the ſaid two feſtis by evene portion, x.l.

Gynge at *Stone.*

And alſo of the collector of *Gynge* at *Stone*, at the ſaid two feſtis, by evene portion, xlviij.s.

Slapton.

And alſo of the collector of *Slapton*, at the ſaid two feſtis, by even portion, viij.l.

Lytlyngton.

And alſo of the fermour of *Lytlyngton*, at the ſaid two feſtis, by evene portions, xvj.l.

Uphall.

And alſo of the fermour of *Uphall*, by yere, vj.l. xiij.s. iv.d.

Dunneſhall.

And alſo of the fermour of *Dunneſhall*, by the yere, lvi.s. viij.d.

Wanynges.

And alſo of the fermour of *Wanyges*, by the yere, iv.l. x.s.

Barkinge.

And alſo of the collector of the rentis and fermes of *Barkinge* and *Dagenham*, to the longing to the ſayd office, by the yere, xij.l. xviij.s.

London.

And alſo of the chanons of ſeynt *Powles* in *London*, for a yerely rent, by the yere, xxij.s.

And of the prior and covent of ſeynt *Bartholmewes* in *London*, by the yere, xvij.s.

And of *John Goldington*, for a yerely rent of diverſe tenementis, at ſeynt *Mary-Schorehogge* in *London*, by yere, xxij.d. And ſhe ſhuld receive yerly xxiij.s. iv.d. of a tenement in Friday-ſtret in *London* ; but it is not knowen wher it ſtonds. And ſhe ſhuld receive yerly, xxx.s. of the rent of *Tybourne* ; but it is not paid.

The iſſues of the Larder.

And alſo ſhe muſt be charged with all the oxskeyns

orskeynes that ſhe ſelleth; & of all the inwardes of the oxen; and with all the tallowe that ſhe ſelleth, comming of hyr oxen: and alſo of every meſſe of the beyofe that ſhe ſelleth:, and all theſe be called the yſſues of the Larder.

The foryn receyte.

And alſo yf ſhe ſell ony hey at ony ferme longynge to her office, ſhe muſt charge her ſelfe therwith, and it is called a foryn receyte.

Some totalis of all the ſaid charthe.......

Beyinge of Greynys.

Wher of what parte of the ſaid ſome ſche muſt purvey yerly for thrée quarters malte, for the tounes of St. *Alburgh* and Criſtmaſſe, eche of them xij. buſhell, and than muſt ſche pay to the brewer of eache toune xx.d. And then muſt ſche purvy for a quarter and ſeven buſhels of whete fore pitaunce of *William Dune*, dame *Mawte Loveland*, dame *Alys Merton*, dame *Mawte* the Kynges daughter: And for ruſſeaulx in Lenton, and to bake with elys on ſchere Thurſday. And then muſt ſche pay to the baker for bakinge of every pitaunce vj.d. And alſo ſche muſt purvey for two buſhell of greyne péeſe for the couent in Lenton every yere. And then ſche muſt purvey for one buſhel of greyne beanes for the covent ayenſt Midſomer.

Beyinge of ſtore.

And ſche muſt purvy for xxij. gud oxen by the yere fore covent.

Providence for Advent and Lentten.

Alſo ſche muſt purvy for two cadys of heryngs that be rede for the covent in Advent: and for vij. cades of red heryng for the covent in Lenton: and alſo for thrée berell of white heringe for the covent in Lentyn: and alſo ſche muſt purvey for xij. C. lib. almondes for the covent in Lentyn, and for xviij. ſalt fiſh for the covent in Lentyn and for xiv. or ellys xv. ſalt ſalmones for the ſaid covent in lentyn: and for thrée peces and xxiv.l. fyggis: and one pece reyſenez for the covent in Lenton: and alſo for xxviij.l. ryſe for the covent in Lenton; and for viij. galons muſtard for the covent.

Ruſcheaw ſylver.

And alſo ſche muſt pay to every lady of the covent, and alſo to the prioriſſe, to two celereſſe and kechener, for ther doubls, for ther ruſchew ſylver, by xvj. times payable in the yere to every lady, and doubill at eche time ob. but it is paid nowe but at two times, that is to ſay, at Eſter and Michelmes: alſo ſche muſt paye to every lady of the covent, and to the ſaid foure doubles, to eche lady and double ij.d. for ther cripſis and crumkakes alway payd at Shroftyd.

Anniverſaryes.

And alſo ſche muſt pay for v. anniverſaries, that is to ſay, ſir *William Vicar*, dame *Alys Merton*, dame *Mawte* the kynges daughter, dame *Maute Loveland*, and *William Dun*: and alſo to purvey for xij. gallons good ale for the pittance of *William* at the day of anniverſary.

Offeringes and wages, and gyfies of the Selleris.

And alſo ſche muſt pay in offryng to two cellereſſes by yere xij.d. & than ſchall ſche pay to the ſteward of howſhold, what tyme he bryngt home money from the courtis, at eche tyme xx.d. and than ſchall ſche gyve to the ſteward of howſhold at Criſtymes xx.d. and to my ladys gentyllwoman xx.d. and to every gentilman xvj.d. and to every yoman as it pleaſeth her for to doe, and gromes in like caſe: and then muſt ſche bye a ſuger loffe for my lady at Criſtmas: and alſo ſche muſt pay to hyr clerk for his wages thirtéen ſhillings four pence; to hir yoman cooke twenty ſix ſhillings eight pence: and ſche shall pay for a gown to her grome coke and her poding wief by the yere ij.s.

Pitance of the Covent.

And alſo ſche muſt purvy for iij. caſſe of multon for the covent, for the pitaunce of ſir *William Vycar*: alſo ſche muſt purvey for a pece of whete, and iij. gallons melke for frimete on ſeynt *Alburghs* daye: Alſo ſhe muſt purvey iiij. bacon hogis for the covent, for pitance of dame *Alys Merton*, and dame *Mawte* the kinges daughter, at ij. times in wynter; & ſche muſt bye vj. grecys, vj. ſowcys for the covent and alſo vj. inwardys, C. egges to make white podinges; alſo bred, pepir, ſaferon for the ſame podinges: alſo to purvey iij. galons gude ale for beſons. And alſo to purvey marybones to make white wortys for the covent: and then muſt ſche purvey at ſeynt *AndreWeſtyd* a pitance of fyſche for my lady and the covent: & then muſt ſche pay at Shroftyde to every lady of the covent, and to iiij. doubles, for ther cripcis, and for ther crumkakes to every lady and doubill ij.d. and thanne muſt ſche purvey for my lady Abbes againſt Shroftyd viij. chekenes: alſo bonnes for the covent at Shroftyd: alſo iiij. galons melke for the covent the ſame tyme: and yen muſt ſche purvey for every ſonday in Lenten pitaunce fyſche for the covent: and alſo to be ſure of xij. ſtubbe elles and lx. ſchafte eles to bake for the covent on ſhere thurſday: and alſo one potel tyre for my ladye Abbes the ſame day, & two galons of rede wyne for the covent the ſame day: and alſo to purvey thrée galons of good ale for the covent every weke in Lenten, and to have one galone red wyne for the covent on Eſter evyn: and alſo to purvey for thrée caſſe of multon for the covent, for the pitaunce of *William Dune*: and alſo to purvey for every lady of the covent,

and v. double to every lady, and double di. goſe delivered at the feſt of the Aſſumption af our lady.

Eyſylver.

And alſo ſche muſt pay to xxxvij. ladyes of the covent for ther eyſylver fro Michelmes tyll Allhallow daye, to every lady by the weke j.d. ob. and then to every lady by the weke fro Alhollowe day tyll Advent j.d. ob. q. and then to every lady be the weke fro Advent ſonday till Childermas day j.d. q. and then to every lady for the ſame eſylver be the weke fro Cheldermeſday unto Aſchwedneſcay j.d ob. q. and then fro Eſter unto Michelmaſſe, to every lady be the weke j.d. ob. and then muſt ſche pay to eche lady for yͤ eyſylver for eche vigill fallyng within the yere ob. and then muſt ſche pay to the priorie eche weke in the yere, except Lenten, xxxij. egges, or elles ij.d. ob. q. in money for them every weke, except iiij. weke in Advent, in the wheche ſche ſhall not pay but xvj. egges be the weke: and alſo ſhe muſt pay to the ſayd priorie for every vigill fallynge within the yere viij. egges, or elles ob. dim. q. and iiij. part of q. in money for the ſame.

Beyinge of Butter.

And then muſt ſche purvey for feſt butter of ſeynt *Alburgh* for xxxvij. lades, and iiij. doubles, that is to ſaid, the prioreſſe, ij. celereſſys, and the kechener, to every lady and double j. cobet, every diſch contenyng iij. cobettes: and then muſt ſche pay to the ſayd ladys and doubles for the ſtoryng butter by v. tymes in the yere, that is to wite, in Advent, and iij. tymes after Criſtmas, to eche lady and double at every ob. and alſo ſche muſt purvey for the ſaid lades and doubles for the feſt butter at Eſter and Whitſontide, lyk as ſche dyd at ſeynt *Alburghs* tyde: alſo ſche muſt purvey for the ſayd lades of the covent, and the ſaid iiij. doubles, and the priory for ther fourtnyght butter fro Trinite ſonday unto holy Roude daye, that is to ſeyd, to every lady, double, and priory, at eche fowrtnight betweue the ſayd two feſtes j. cobette butter, iij. cobetts makyng a diſch: and alſo ſche muſt purvey to the ſaid ladys with ther doubles to the feſt butter of Aſſumption of our lady, to every lady and double j. cobet butter.

Hyreing of Paſtur.

And then muſt ſche be ſure of paſture for her oxen in tym of yere, as her ſervants can enforme her.

Mowyng and making of heye.

And alſo to ſee hyr heye be mowe, aud made in time of yͤ yere, as yeryng requeryth.

Coſtys of reparations.

And thanne muſt ſche ſee that all manner of howſes within her office be ſufficiently repayred as well withought at hyr fyrmes, manners, as within the monaſtery.

This ys the forme of brening of the Celereſſe beofe; firſt the clerke ſhall enter in her boke as followeth.

The ſatyrday the xx. daye of *September* ſhe anſwereth of iiij. or v. meſſes remayniug in ſtore of the laſt weke before, and of lxiij. meſſes of beofe comyng of an oxe ſlayn that ſame weke: and alſo ſche muſt anſwere of iiij. xx. meſſes of beofe be hyr boughte of the covente, of that they lefte behynd of ther lyvere paying for every meſſe j.d. ob. las in all by j.d. ob. Summa Cxlvij. meſſe, theroff delyvered to eche lady of the covent for iij. dayes in the weke iij. meſſe of beofe, that is, ſonday, tewesday, and thurſday: ⁊ thanne ſchall ſche pay to the priory for the ſeid iij. dayes vj. meſſes of beof, for eche day ij. meſſe; and yff there fall no vigill in the ſayd iij. dayes, and whene there falleth a vigill in ony of the iij. ſeyd dayes, for that day ſche ſchall pay no beofe: and the next ſettyrday ſche muſt loke what beof every houſhold will have, and thereafter muſt ſche purvey her beofe in the market; for ſhe ſhall ſley but every fortnyght and yff ſche be a good huſwyff.

The levery of red Herynge in Advent.

Firſt ſche ſchall delyvere to eche lady of the covent every weke in Advent for monday and wedynſday, for eche day to every lady iij. heryngs: and to the priory every weke in Advent for the ſayd ij. days viij. heryngs.

The Levery of Almond, Ryſſe, Fyggs, and Reyſſons in Lenton.

Firſt to my lady Abbeſſe in almonds for Advent and Lentteyn iiij.l. and to every lady of the covent for Advent and Lentten ij.l. almondis, and to the prioreſſe ij. celariſſes and kechenere for ther doubill to eche doubell ij.l.

Ryſſe.

And eche lady of the covent for all the Lentteu D.l. ryſe, and eche of the ſayd iiij. double to eche double for all the Lentten D.l. ryſſe.

Fyges and Reyſons.

And eche lady of the covent every weke in Lenton j.l. fyges and reyſſons, and eche of the ſayd iiij. doubles every weke in Lentton j.l. fyges and reyſons, and to the priori every weke j.l. fygs and reyſons.

Levery of Herynge.

And to every lady of the covent for every day in the weke iu Lentton iiij. heryngs rede and white, that is, every lady xxviij. herynges be the weke, and to the priori be v. dayes in the weke, eche day iiij. heryngs of the ſayd v. dayes, that is, monday, tewesday, wedynſday, thurſday, and ſattyrday; and the ſonday they recevy fiſche, and for the friday fygs ⁊ reyſons.

Levery of ſalt fyſhe.

And to every lady of the covent iu Lentteu eche oder weke one meſſe ſalt fyſch, and to the prioreſſe ij. celereſſes and kechener for the doubles eche other weke in Lentten, to eche double j. meſſe ſalt fyſch; and to the priory eche other weke iu Lentton ij. meſſe ſalt fyſch, every ſalt fyſch conteyning vij. meſſe.

Levery of ſalt Salmon.

And to every lady of yͤ covent in Lentten eche other weke j. meſſe of ſalt ſalmon; and in likewyſe to eche of the ſayd iiij. doubles j. meſſe ſalmon; ⁊ in lykewyſe eche other weke to the priorye ij. meſſe of ſalt ſalmou yeldyng ix. meſſe.

The

The levery of Sowſſe.

Be it remembred that the celleresse muſt ſe that every lady of the covent have hyr levery of ſowſſe fro my lady abbeſſe kychen at Martinmeſe tyme; and every lady to have thre thynges; that is to ſey, the cheke, the ere, and the fote, is a levery; the groyne and two fete ys anodyr levevay; ſoe a hoole hoggs ſowſſe ſhall ſerve thre ladyes. And thanne muſt ſche have for thre doubles in lyke wyſe, to every double thre thyngs; and the thre doubles be the prioriſſe, the high celereſſe, and the kychener; the under celleresse ſchall not have of double: and then muſt gyff to every lady and double beforeſaid of ſowce of hyre owne proviſione two thyngs to every lady; ſo that a hoole hogg ſowſe do ſerve four ladyes.

Pitaunce Porke.

Alſo ſche muſt remember to aske for the covent at my lady abbeſſe kychyn allwey at Martynmeſſe pittaunce porke for every lady one meſſe, and for foure doubles, that is to ſey, the prioriſſe, two celleriſſes and the kychener, to every double one meſſe: and then muſt ſche purvey pittaunce porke for the covent, wheche longeth to hyr owne office, for to doo at two tymes in wynter, and that is, ones for dame *Alys Merton,* and another for dame *Maude* the kings daughter, at eche tyme to every lady one meſſe, and eche double one meſſe; and every hogge ſhall yelde xx. meſſe.

Pittaunce Mutton.

And alſo ſche muſt aske for the covent, at my lady abbeſſe kychyn pittaunce mutton thre times in the yere, betwene the aſſumption of our lady and Michelmaſſe, at eche tyme to every lady one meſſe, and to the prioriſſe, the high celleresse, and to the kychener for there doubles, for every double one meſſe, and every mutton ſhall yelde xij. meſſe. And then muſt ſche purvey for pittaunce mutton for the covent wheche longeth to hyr owne office to doo at two tymes in the yere, that is, ones for ſyr *William Vicar,* and another tyme for *William Dune*; to every lady and doubell beforeſaid, one meſſe mutton at eche tym, every mutton yeldynge xij. meſſe.

Soper Eggs.

And the under celereſſe muſt remember at eche principall feſt, that my lady ſytteth in the fraytour; that is to wyt, five tymes in the yere, at eche tyme ſchall aske the clerke of the kychyn ſoper eggs for the covent, and that is, Eſtir, Wytſontyd, the aſſumption of our lady, ſeynt *Alburgh,* & Criſtynmaſſe, at eche tyme to every lady two eggs, and eche double two egges, that is, the prioriſſe, the celereſſe, and the kychener.

Ruſhealx in Lenton.

Alſo ſche muſt remembir ruſſheaulx in Lenton, that my lady abbeſſe have viij. of the .....

Leveray of Geeſe and Hennes.

Alſo to remembir to aske of the kychyn at ſeynt *Alburghs* tyme, for every lady of the covent halfe a gooſe, and, for ſix double for every double dim. gooſe, that is, the prioriſſe, two celereſſe, the kychener, and two chaunteresse. Alſo to aske at the ſaid feſt of ſeynt *Albrugh,* of the ſaid clerk, for every lady of the covent, on henne, or elles a coke, and for ix. doubles, to eche double a henne, or elles a coke, and the be iij. prioriſſes, the chaunteresses, ij. celeryſſes, the kychener, and the ij. freytoureſſes.

Leveray Bacon.

Alſo to remember to aske the levery bacon for the covent allweye before Criſtmaſſe, at my lady abbeſſe kechyner, for every lady of the covent iiij. meſſe, and to iij. doubles, to eche double iiij. meſſe, and that is, to the prioreſſe, the celeryſſe, and the kychener; and ſche ſhall underſtond that a flytch of bacon conteneigh x. meſſe.

Levery of Otemeale.

Alſo to remember to deliver every lady of the covent every moneth in the yere, at eche tyme iiij. dyſſhes of otemelle. Deliverid to the covent coke for ruſſheſals, for palme ſundaye, xxj. pounde figgys. *Item,* delyveryd to the ſeyd coke, on ſherthurſday viij. pounde ryſe. *Item,* delyveryd to the ſeyd coke for ſherthurſday xviij. pounde almans. *Memorandum,* that a barrell off herring ſhuld contene a thouſand herringe, and a cade off herryng ſix hundreth, ſix ſcore to the hundreth.

THANETENSE
Cœnobium ſanctæ Mildredæ *in agro* Cantiano.

Hiſtoria fundationis.

ANno domini 1262. decimo kalendas *Martii,* poſitum eſt corpus S. *Mildredæ* virginis in feretro in quo nunc jacet. Sed ut apertius hoc valeam referre, ordinem nativitatis & vitæ progreſſum breviter demonſtrabo. *Mildreda* virgo ab utroque paren- *Ex MS. codice, authore Willielmo Thorne, in bibl. Cottoniana.*

te regalem ſanctamque traxit originem: nam patrem habuit *Merwaldum, Pendæ, Merciorum* regis filium, cujus *Pendæ* frater *Wulferus*, rex *Merciorum*, ad fidem Chriſti quam expulſo *Mellito* abjecerant, *Orientales-Saxones* revocavit. Hujus *Wulfheri* filia ſancta *Wereburga* fuit. Matrem verò habuit *Mildreda Domnevam*, de ſtirpe regum *Cantuariæ*, filiam ſcilicet *Ermenredi*, qui fuit filius *Eadbald*, qui *Eadbaldus* fuit filius *Ethelberti* primi regum *Angliæ* Chriſtiani. Hujus *Mildredæ* mater *Domneva*, relictis poſtea pompis regalibus, elegit Chriſto perpetuò deſervire; quod contigit iſto modo. *Ermenredus* pater *Domnevæ* duos habebat filios, ſcilicet *Ethelredum* & *Ethelbertum*, quos fratri ſuo *Ercomberto*, filio *Eadbald*, tradidit nutriendos, ut cum adulti eſſent, ijſdem hæreditatem ſuam reſignaret. Erat tum quidam regis *Egberti* (qui filius erat *Ercomberti*) præfectus, nomine *Thymur* *, qui prædictos parvulos in villâ de *Eaſtri* clam fecit occidi. Beati autem *Theodorus* & *Adrianus* regem ſuper hoc ſcelere arguentes, ad hoc eum excitaverunt, ut vocatâ ad ſe *Domneva Merciorum* reginâ, & prædictorum Chriſti martyrum germanâ, eidem pro ipſorum jure ſatisfaceret. Quæ veniens recepit terram in *Thaneto*, ſcilicet terram 48. aratrorum, quod terræ ſpacium cerva ſua unico currebat curſu. Ipſa verò *Domneva* cum regis adjutorio conſtruxit ibidem cœnobium virginale, & filiam ſuam *Mildredam, Merwaldi, Merciorum* regis filiam, de partibus transmarinis (monaſterio videlicet *Calenſi* prope *Pariſios*) revocavit, & eidem cœnobio à ſancto *Theodoro* abbatiſſam conſecravit, ubi ſeptuaginta virginibus, quas ſua mater congregaverat, præſidebat. Vixit autem cum ſororibus ſuis uſque ad terminum vitæ ſuæ. Qua mortua, & cum matre ſua *Domneva* in eodem monaſterio ſepulta, ſucceſſit *Eadburga*. Iſta *Eadburga* corpus ſanctæ *Mildredæ* tranſtulit in novam eccleſiam ab ipſa fabricatam, & ab Epiſcopo *Cuthberto* in honorem principum apoſtolorum dedicatam. Cui *Eadburgæ* ſub annum domini 751. ſucceſſit *Sigeberta*, & à prædicto *Cuthberto* benedicta. Hujus tempore piratæ *Danorum* ipſum *Mildredæ* monaſterium ferè ſingulis annis devaſtabant. Cui ſucceſſit *Siledritha*, per regem *Coendredum* ab *Athelardo* archiepiſcopo, qui ſedit anno 753. conſecrata, quæ ſtatum ſui monaſterii tam in poſſeſſionibus quàm in numero ſororum reſtituendo quamplurimùm elaborabat. Cui etiam plures matres in ipſo monaſterio ſucceſſerunt, quarum ultima *Leofrina* cenſebatur abbatiſſa, cujus tempore, ſcilicet anno 1011. *Suanus* cum *Danis* & *Gentilibus*, non jam ad prædandum ſed ad ſubdendam totam *Angliam* venientes, ipſum primo *Thanetum*, nulli ſexui vel ordini parcentes, devaſtabant, & dictum ipſum cœnobium cum ſuis virginibus funditus concremarunt; à quo tamen incendio mira Dei operatione *Mildredæ* monumentum permanſit illæſum. Extunc autem nullæ ibidem virgines permanſerunt, ſed reædificato loco, facta eſt eccleſia duorum vel trium clericorum plebeiæ parochiæ, donec regnante *Cnuto*, prædicti *Suani* filio, prædictum virginale monaſterium cum tota ſua ſubſtantia monaſterio S. *Auguſtini* eſſet incorporatum. Dilata eſt tum per regem virginis transferendæ licentia, donec rex *Romam* peregrè proficiſcens hoc permittendum ſuper tumbam S. *Auguſtini* ſolemniter juraverit, ſi proſperè remearet. Qui rediens, in medio mari B. *Auguſtino* viſibiliter ſibi in forma epiſcopi apparente, à naufragio liberatus, votum gratiſſimè adimplevit. Abbas autem, habita licentia de virgine transferenda ſciens inſulanorum ferocitatem, ut cautiùs celaret conceptum animi propoſitum, convocat eoſdem inſulanos die feſto Pentecoſtes ad celebre convivium, ubi beata virgo quieſcebat, ut, deluſo populo, noctu aggrederetur tumbam virginalem. Sed ipſa durior chalybe reſiſtebat, donec facta promiſſione quod ipſius virginis feſtum inter feſta ſolenniora annotaretur. Tali promiſſo virgine placata, permollitur durities lapidum, & aperitur virginis ſepulchrum. Abbas verò exhauſit quicquid reperire poterat in monumento, vix ullum pulverem reliquiarum inſulæ orbatæ relinquens. Vix ad naves pervenerant, & ecce tota ferè occurrit inſula, vi & armis ablatum ſibi precium repetendo; quorum tamen viribus & precibus prævaluerunt orationes monachorum devotiores. Necdum à *Thaneto* exivit iſta fama, cùm jam tranſito maris brachio tota ferè provincia, vel, ut veriùs dicam, tota *Cantia* obvia virgini venienti proceſſit. Facta eſt autem hæc tranſlatio anno domini 1030. decimo quinto kalendas Junii ſub *Benedicto* papa, *Henrico* imperatore, *Knuto Angliæ* rege, *Agelnotho* archipræſule, *Aelſtano* tunc S. *Auguſtini* abbate. Condita autem eſt tunc ante principale altare S. *Petri*, ubi & habebat præeminentem tumbam, & altare, ſuper quod, juxta votum quod prædictus abbas fecerat virgini transferrendæ, miſſa matitunalis quotidiè celebratur. Conditum eſt autem corpus ſanctæ virginis in loculo plumbeo cum hoc epitaphio deſuper poſito:

Clauditur hoc ſaxo Mildreda *ſacerrima virgo*;
Cujus nos precibus adjuvet ipſe Deus.

Anno Mxxxiij. Hic tranſtulit abbas *Ethelſtanus* ſanctam *Mildretham* de *Thaneto* ad ſanctum *Auguſtinum*.

* Al. *Thunur.*

Annales S. *Auguſtini Cantuar.* in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Julii*.D. 2.]

Charta *Cnuti* regis, de corporis S. *Mildredæ*, cum totâ terrâ ſuâ, in abbatiam S. *Auguſtini Cantuariæ* tranſlatione.

Ibid.
Vide etiam Cart. antiq. I. n. 10.

EGo Cnud *per Dei miſericordiam* Baſileus, Agelnoto *archiepiſcopo, & omnibus epiſcopis, & abbatibus, & comitibus, vice-comitibus, & omnibus fidelibus totius* Angliæ *ſalutem & amicitiam. Notum ſit vobis omnibus me dediſſe ſancto* Auguſtino *patrono meo corpus ſanctæ* Mildredæ *glorioſæ virginis cum tota terra ſua infra inſulam* Thaneti *& extra, cum omnibus conſuetudinibus ad ſuam eccleſiam pertinentibus. Hæc omnia ita libera & quieta reddo Deo & abbati* Aelſtano *& fratribus loci, ſicut ego unquam meliùs habui tam in terra quàm in mari & in littore, ut habeant & poſſideant in perpetuum. Et qui hanc donationem meam infringere vel irritam facere temptaverit, à Deo omnipotente & omni ſancta eccleſia excommunicatus ſit, Amen.*

Charta *Edwardi* regis, Confeſſoris dicti, de eod.

Ibid.

C*Onditor cœli terræque Deus, univerſitate totius creaturæ de nihilo perfectâ, primum hominem*

[illegible] novam eccleſiam & monaſteri-

 um

Ex quodam veteri libro mſ.
quondam cænobij Sc̄i.
Auguſtini Cantuar. modò
(viz. anō 1652) pènes Mrū
et ſocios Coll. S. Trinitatis Cantab.
Mappa Thaneti Inſule.
Oriens
Sc̄i. Petri.
Mergate
Sc̄i. Iohannis.
Salmeſtone
Sc̄i. Laurentij
Stonore.
Shelingdene Wallis
Wodecherche
Aldelond
Dunſtrete
Ius, fas, mentis ſanctosque receſſus admoveam templis
P
Janus Williams Bar.t Man.ry de Minſter-Court. D.
Aquilo
Weſt gate
Curſus Cerve
Gulpis aker
Hoham
Libertas Baronia
Aldelond
Tene
Auſter
Mōſtrū Apłorū
Pet. et Pauli
Iſtud mōſte-
riū fundavit
Edburga Ab-
biſsa, poſt
mortem
S.tæ Mild-
redæ
Iſtud mōſterium
de S. Maria, fun-
davit
Domneva.
Menſtre. Ecclia S.tæ Mariæ.
Kingeſto
Puteus thunor
Berchingtone
Parker
Clyue
quendele
Plumſtede
bancus
radulphi
Eldriche
Boſile
Screudes Hope
hoo
heye tey
Docwers Hope
Om̄ Scorum.
Sc̄i Nicholai
Monketon
Sc̄i. Egidij.
Occidens
de domio Baronta
Særre
Reculuere

nē de limo formavit, eumq́, ad imaginem ſuam configuravit, cui etiam omnium operum ſuorum dominari præcepit, ea videlicet ratione, ut homo rationabilis irrationali uteretur creatura, & ipſe Deo ſerviens obediret, & obediendo creatorem honoraret. Deinde ſuccedente generatione in generationem, templa & eccleſias fieri conſtituens, de primitiis & decimis ac de ſubſtantia ſuæ largitionis eas in nomine ſuo honorari præcepit. Inſuper & per Evangelium nos inſtruens, ait, Theſaurizate vobis theſauros in cœlo. *Quapropter* Ego Edwardus, *regis regum gratiâ, rex &* Anglorum *princeps, poſt longam exulationem ſolius miſerentis Dei nutu in regnum meum reverſus, & in ſolio patrum meorum reſidens, eccleſiam quam hortatu B.* Auguſtini *rex* Adelbright *in honorem apoſtolorum* Petri *&* Pauli *à fundamento conſtruxit, diverſiſque donis ditavit, in quâ ipſius regis & omnium epiſcoporum* Cantuariæ *& regum corpora poni poſſent, cum omnibus appendiciis vel adjacentiis ſuis liberam eſſe annuo & ſtatuo. Quoniam quidem in eadem eccleſia ſupradicta rex conditus jacet, ejuſque ſtirpis progenies Deo dilecta requieſcit virgo* Mildreda, *ego etiam ejuſdem regis ſtemmate ortus, & regno ejus, Deo juvante, potitus,* Thanatos *inſulam trado, quam* Egbertus *rex jure hæreditario conceſſit venerabili reginæ* Domnevæ, *matri ſcilicet ſanctæ* Mildredæ, *quantum cerva curſu ſuo luſtraverat, pro interemptione duorum fratrum ejus* Ætheldredi *atque* Æthelberti, *quos juſſu ejuſdem principis Deo odibilis* Thimur *iniqua ſtravit morte, quem mox cæleſtis ultio terribiliter ſubſequuta eſt, ipſum perimendo. Sed & omnes donationes poſſeſſionum vel facultatum quas priſco ſive moderno tempore prædeceſſores mei reges eidem eccleſiæ contulerunt, & ego regia poteſtate contrado, atque firma aſtipulatione, cum conſenſu & teſtimonio epiſcoporum, ducum, principum & ſatellitum meorum, abbati* Ælſtano *ac monachis ibidem ſub regula B.* Benedicti *abbatis Deo militantibus, ad habenda & perfruenda ſibi perpetua libertate conſtituens attribuo. Si cui verò hæc largitio diſplicet, vel ſi quis, quod abſit, hanc donationem zelo ductus diaboli, quoquo ingenio infringere temptaverit, iram Dei & omnium Sanctorum maledicta incurrat & ſubita morte intereat, ſicut prædictus Dei inimicus* Thymur *interiit: percutiat eum Deus amentia & cæcitate, ac furore mentis, omnique tempore calumpniam maledictionis Dei ſuſtineat, nec ſit qui eum liberet, niſi pœnitens riſipiſcat & digna emendatione ſatisfaciat. Hæc autem traditio regalis in eodem loco ſervetur inconvulſa & incontaminata, Deo teſte, qui dixit,* Mihi vindictam, & ego retribuam: *contradicentibus verò ad ruinam, & ad condemnationem in die furoris Domini, cum eis qui dixeruut Domino,* recede à nobis, ſcientiam viarum tuarum nolumus, *&c.*

FOLCSTANENSE

Cœnobium in agro Cantiano.

Ethelbertus rex *Canciæ* per ſanctum *Auguſtinum* epiſcopum ad fidem conuerſus, genuit *Edbaldum* & *Ethelburgam* virginem, quam pater ſuus *Ethelbertus* dedit *Edwino* regi *Northanhumbrorum* in uxorem; ſicut inferiùs in vita ejuſdem ſancti regis clariùs patet. *Edbaldus* verò ex *Emma*, regis *Francorum* filia, genuit *Ermenredum* & *Ercombertum*, & filiam *Eanſwidam*. Quæ ab infantia pompis ſecularibus renuncians, Deo ſervire ſtuduit, precioſa quæque mundi calcavit, & ad vitam regni cœleſtis tota virtute ſanctam amplexata doctrinam jugi deſiderio ſuſpiravit, & ſanctimonialis vitæ regulam ſubire deliberavit. Ad cujus obſervantiæ opportunitatem commodum elegit locum à vulgi frequentatione remotum, Folkſtan nominatum, ubi & pater ejus *Eadbaldus* in honore beati *Petri* apoſtoli eccleſiam conſtruxit. Ibi ergo ex parte maris quæ remotior dicitur eſſe ab ipſis ruriculis hujuſmodi competentem fundavit eccleſiam cum officinis ſibi ſuiſque comitibus profeſſioni ejus neceſſariis, à pleno tamen maris gurgite ſeptem jugerum latitudine, id eſt viginti octo particarum diſtantem. Quæ hodie nuſquam apparet. Terra namque à mari paulatim conſumpta poſt longum ſeculum corruit, & ripa maris cimiterium hauſit. In qua caſtimoniam virginalem ſub regulari habitu ducens die nocteque Dei famulatui dedita ad beatum finem pervenire meruit pridie kal. Septembris. Cujus reliquiæ, ruinâ ipſius eccleſiæ imminente, in vicinam eccleſiam beati *Petri* tranſlatæ ſunt. (&c.) [Vide plura apud Lambard. *Itinerar. Cantii*, in Folkſtone.]

Joan. Capgrav. de vit. ſanctor. fo. 97 a.

LIMINGENSE

Cœnobium in agro Cantiano.

Ex libro de vita S. Werburgæ, *autore (ut arbitror)* Gotcelino.

Lelandi collectan. vol. 2. p. 154.

Werburga in civitate *Legeceſtriæ* requieſcit.

Ethelbrightus, ex *Berta* regina, filia regis *Francorum*, *Eadbaldum* cum *Ethelburga* filia procreavit, quem ſuæ pietatis & regni hæredem reliquit. *Ethelburga* verò regina, poſt pii regis *Northumbrorum Eadwini* interfectionem, reverſa ad *Eadbaldum* fratrem, in villa *Liminga* monaſterium edificavit, in quo cum S. *Eadburga* requieſcit.

Ex vita Edburga *virginis.*

E*Adburgis* beata civitas interpretatur. *Eadburga* novam eccleſiam & monaſterium

Ib. p. 153.

um apud Limege in gratiam *Mildruthæ* conſtruxit, in quo & neptis ſuæ, beatæ videlicet *Milthrudæ* ſacratæ virginis, decenter exanimes reconderet artus.

Olim paganorum infeſta ſævitia totam firmè *Cantiam*, exigentibus populorum peccatis, depopulata eſt, excepto hujus ſanctæ præſcriptæ virginis loco, quem Deus ſponſæ ſuæ meritis ab omni furentium infeſtatione tutavit, quouſque omnes *Limbienſis* eccleſiæ clerici, congregata ſuorum phalange egreſſi ſunt, ultro ſe paganis objicientes, viriliterque egiſſe cupientes, ut poſtmodum rei probavit eventus. Occurrentes ergo hoſtibus, valida manu peremerunt ex eis mille ducentos quadraginta, ſed & ipſi omnes interempti perierunt excepto prædicti loci presbitero. [Plura vide apud Lambard. *Itinerar. Cantii*, in Liminge.]

RACULFENSE

Cœnobium in agro Cantiano.

De hujus cœnobii fundatore, & fundationis tempore, vide Lambardi Itinerarium Cantii, *& Cambdeni* Britanniam. *Venerandam autem ejus antiquitatem ſatis oſtendunt hæc apud venerabilem* Bedam. *Hiſtor. eccleſ. li. 5. cap. 9.*

SUcceſſit autem *Theodoro* in epiſcopatum [*Dorobernenſem*] *Berthwald*, qui erat abbas in monaſterio quondam juxta oſtium aquilonale fluminis Genlade poſitum, Racuulf nuncupatur. .... Qui electus eſt quidem in epiſcopatum anno dominicæ incarnationis ſexcenteſimo nonageſimo
692. ſecundo, die primo menſis Julii, regnantibus in *Cantia Victredo*, & *Suebhardo*. (&c.)

Carta Eadredi *R. de cœnobio* Raculfenſi, *cum omnibus ad id pertinentibus*, *eccleſia* Cantuarienſi *conceſſis & collatis.*

Ex ipſo autographo in bibliotheca *Cottoniana*

✠ MUltis itaque vitiorum preſtigiis mentes humanas incentor fraudulenter perjugulando deludit, nunc inquam promiſſis quaſi prolixioris vitæ ſtadiis decipit, nunc rebus migrantibus pervicaciter quaſi neceſſarius inlicit. Interea etiam ſtigia inferni ſupplicia, tamquam levia & tranſitoria ſuggerit, quatenus miſerorum corda in cupiditate laſciviaque enerent * diſſolvat ſecumque cabeata ad tartara ducat. Sed ſancti viri præſago ſpiritu beſtiales præcognoſcentes inſidias, ſcuto bonæ voluntatis coronati, quicquid in ſemetipſis terrenum ſentiunt indeſinenter adq; naviter operibus ſanctis exauriunt, unde diſcoriatis corā Chriſto Jheſu meritis rutilantes ſimillima Titanei fulgoris luce præſententur. De quorum præconio tuba ſanctæ Scripturæ rebohans, inter alia teſtimonia propenſiùs intelligenda noſtris hæc geminis auribus reſultando profudit: *Beati quorū veſtimenta alba ſunt in conſpectu Domini.* & alibi: *Juſti fulgebunt ſicut ſol in regno patris eorum.* Hujus ergo dominici conſpectus & pater in amore regni perfuſus, unde nobis victus reſtat ſine dubio certus, de victuque dominus dixit, *beatus qui manducabit panem in regno Dei.* Ego *Eadred* rex divina gratia totius *Albionis* monarchus, & primicerius, Chriſto regi meo in throno regni perennis perpetualiter ſubthronizato, & conceſſis mihi ab eodem labilium gazis rerum accepti tirocinii, quarto mei terreſtris regni anno ad templum ſuo incomprehenſibili dedicatum numini in urbe *Doroberniæ*, *Odone* archiepiſcopo metropolitanam cathedram præſidente, & regni cœleſtis ſuper arva *Britannica* claves præportante, monaſterium *Raculfenſe* bis denis ſeniſque eſtimatum caſſatis, interiùs, exteriùſque cum omibus ad hoc rebus ritè pertinentibus, ſive litorum, ſive camporum, agrorum, ſaltuumvè, ſicut inferius territoria promulgantur, humillimè atque devotiſſimè ſincero corde in perpetuum jus, quandiu Chriſtianitas vigeat, pro meis abluendis exceſſibus indeterminabiliter inpendo. Si quis autem, quod abſit, tirannica fretus poteſtate, regalis, epiſcopalis, ſive homo alicujus dignitatis, hoc decretum à Deo mihi conlatum infringere temptaverit, ſive hujuſce donationis à præfatâ eccleſiâ vel paſſum pedis ſegregaverit, niſi priùs hoc enorme ſcelus poenitendo deterſerit, ſe ſacrilegii culpam incurriſſe, & à domino Jheſu Chriſto in perpetuum ſine ullo ſubtractionis refocillatu dampnaturum perſentiat. Hæc enim Singrapha anno dominicæ incar-
nationis DCCCCxlix. orthodoxorum ſcripta eſt 949.
unanimo conſenſu, quorum inferiùs nomina literaria qualitate diſtingui videntur.

✠ Ego *Eadred* rex, divina protegente gratia *Albionis* ſummam præſidens, agiæ crucis hanc cartulam notamine perſtrinxi.

Ego *Odo* archiepiſcopus, metropolitano præſidens gubernamine, hoc donum regia conceſſum munificentiâ ſigno crucis fixi.

Ego *Wulfſtan* archiepiſc. metroplitici honoris faſtigio *Eboracenſi* civitate ſuffultus, huic largitati crucem aſcripſi.

Ego *Ælfheah*, epiſcopus *Wintanenſis* eccleſiæ, hoc donum ſigno crucis confirmavi.

Ego *Ætehelgar*, *Cridianenſis* eccleſiæ præſul, hanc largitatem corroboravi.

Ego *Ælfric* epiſcopus, hujus donationis conſtipulator, ſignum crucis depinxi.

Ego *Wulfſige* epiſcopus, hujus largiflui muneris donnm ſigno ſalubri adnotavi.

Ego *Theodred* epiſc. prodigam hanc impenſionem patibuli confirmatu addidi.

Ego *Ælfred* epiſcopus, hoc, deo inſtigante, donum crucis Chriſti conſtipulatu munivi.

Ego *Birhtſige* epiſcopus, hujuſce donationis corroborationem contuli.

✠ Ego *Cœnwald* epiſcopus conſenſum adhibui.

✠ Ego *Cyneſige* epiſcopus unanimitatem præbui.

✠ Ego *Wlfhelm* epiſc. promiſſionem profudi.

✠ Ego *Eadhelm* abbas devotus in hoc præſtiti.

✠ Ego *Oſulf* dux conſenſi & humiliter aſtiti.

✠ Ego *Eadmund* dux libens conſilio aderam.

✠ Ego *Athelſtan* dux promto animo conſenſi.

✠ Ego *Eadgifu* regis genetrix præfati, animo hanc præfatam letabundo in Chriſto largitionem ob optabilem remunerationem conceſſam ſigni corrobo-

* Lege, inhærentia.

corroboratione ſalutiferi humillimè conſignavi.

✠ Ego *Dunſtan* indignus abbas, rege *Eadredo* imperante, hanc domino meo hæreditariam kartulam dictitando compoſui, & propriis digitorum articulis perſcripſi.

✠ *His inquam limitibus hæc telluris particula circumgirari videtur.*

Ærest on norð healfe Æðelferðes londe. ſƿa forð be ſande oð Norðmuðan. to Maeanbroce. ðonne to ærneƿege. of ærneƿege to Eanflædemuðan. of Eanflædemuþan on Mearc-fleotesmuþan. of Mearc-fleotesmuþan eft on Eanfledmuþan. ðonne on eaſt healfe to mylenfleotesmuþen oð Suðtun. of Suðtun and-lang broces to Hæðe mæringe. ðonne on Suðhealfe of hæðe mæringe to ſtoccum. of ſtoccum ⁊-long ſtræte oð ſce Aguſtines mearce. from ſce Aguſtines mearce oð broc. and-lang broces oð ſtanbrycge. ſuð from ſtanbrycge oð ƿifeling. to Criſtes ciricean gemære. from Criſtes ciricean gemære oð ealdan hege. on ƿeſt healf ealdan hege to Feaxum. ðonne ƿeſt from Feaxum to celdan. to Cinges gemære. from Cinges gemære oð gata gehægge. ðonne ſiendan feoƿer ſƿuling binnan ea ðær londes þe ge-byreð into Raculfe. on Tenet feoƿer ſƿulung ond an læs on ƿaruðe gebyreð innto Raculfe. ðonne is ealles þæs londes xxv. ſƿuling ⁊ an ſƿuling on Ceolulfingtune ſuð be ƿealda þære ciricean to boter

Hoc eſt.

Primò, ab aquilone *Æthelferthi* terra; ita prorſum per arenam uſque ad *Northmutham* [a], ad [*rivulum*] Meanbroce [*dictum:*] inde ad priſcam viam; à priſcâ viâ ad *Eanfledæ* oſtium; ab *Eanfledæ* oſtio ad *Mearcfleotam* [b], à *Mearcfleota* iterum ad *Eanfledæ* oſtium. Ab oriente verò, ad molendinarii fluenti oſtium uſque ad *Suthtunam* [c], à *Suthtuna* per longitudinem rivuli ad *Hæthemæringam* [d]. Ab auſtro verò, ab *Hæthemæringa* ad ſtipites, à ſtipitibus per longitudinem viæ aduſque ſancti *Auguſtini* limitem; à ſancti *Auguſtini* limite uſque ad rivulum; per longitudinem rivuli uſque ad pontem lapideum, auſtrum [*verſus:*] à ponte lapideo uſque ad *Wifelingam* [e], ad eccleſiæ Chriſti [*Cantuarienſis*] limitem; ab eccleſiæ Chriſti limite uſque ad veterem ſepem; ab occidente veteris ſepis ad *Feaxum*. Tunc occidentem verſùs à *Feaxum* ad **Celdan**, ad regis limitem; à regis limite aduſque portæ ſepem. Sunt autem quatuor carucatæ terræ intra aquam quæ pertinent ad **Raculfe.** In *Thaneto* quatuor carucatæ [*terræ*] & unum paſcuum in littore pertinent ad **Raculfe.** Sunt autem de totâ terrâ illâ xxv. carucatæ, & una carucata in *Ceolulfingtuna* [f], ex auſtro ſaltus, ad eccleſiam reparandam [*aſſignata.*]

a Oſtium fluminis aquilonare

b Limitaris fluenti oſtium.

c Auſtralem villam.

d Portum celebrem, *fortè.*

e Curculionum locum, *fortè.*

f *Ceolulfi* villa.

ELIENSE *Cœnobium* in agro Cantabrigienſi.

Ex hiſtoria Elienſis eccleſiæ in bibliotheca Cottoniana [ſub effigie *Neronis* A. 15.]

ANno Domini DCXXVII. beatus *Auguſtinus*, xj. anno adventus ſui in *Angliam* eccleſiam conſtruxit in **Ely** in honore beatæ *Mariæ* virginis in loco qui **Cratendene** dicitur, id eſt, *vallis crati*, miliario ab urbe qui nunc eſt diſtans, cujus operis rex *Ethelbertus*, fundator extitit, in quo miniſtros officium Dei complentes inſtituit, quos *Pendæ* regis exercitus inde poſtea fugavit, locumque in ſolitudinem commutavit, non erat in tota inſula niſi tantùm una eccleſia à beato *Auguſtino* facta.

Anno Domini DCLXXIII. virgo *Etheldreda* in **Ely** in loco eminentiori monaſterium conſtruxit prope fluentis alveum, & cœtum utriuſque ſexus ſub monachili habitu congregavit, quibus ipſa prima facta fuit abbatiſſa à ſancto *Wlfrido* antiſtite, & ita ſuccedente tempore durabat ſancta religio ſub abbatiſſarum regimine CXCVII. annis uſque dominicæ incarnationis DCCCLXX. in quo quidem anno eccleſia *Elyenſis* à paganis combuſta eſt. Ex ipſis autem clericis qui deprædati fuerant, poſt aliquot annos VIII. reverſi ſunt, verùm ipſis alii ſuccedendo porticus eccleſiæ reſarcientes archipresbyterum & præpoſitum inter ſe conſtituerunt. Et ita ſub ipſorum naufragoſa gubernatione fluctuans vacillabat eccleſia *Elyenſis* C. annis. 673.

Anno incarnationis dominicæ nongenteſimo LXX. regni glorioſi regis *Edgari* anno X. ex quo virgo *Etheldreda* fabricas illic incepit anno ccxcvij. à devaſtatione monaſterii C. beatus *Ethelwoldus*, *Wintoniæ* epiſcopus, facta conventione cum rege emit ab ipſo ex integro totam adjacentem regionem prædictæ inſulæ, & ipſam eccleſiam ab *Inguar* deſtructam innovavit, presbyteros inde expulit monachoſque introduxit, & virum religioſum nomine *Brythnodum* eis ordinavit abbatem. Prædictus abbas *Brithnodus* anno x. regiminis ſui à regina *Elſtritha* martyrizatus eſt. Floruit autem ſancta religio ſub ſanctorum abbatum regimine CXXXIX. annis, abbatibus X. 970.

Anno Domini MCVIII. regni verò regis *Henrici* primi anno IX. facta eſt transmutatio abbaciæ in epiſcopatum per papam *Paſchalem* anno pontificatus ſui X. unde manſit & manet adhuc ſub paſtorali cura.

Anno Domini Mxx. tempore *Canuti* regis qui quartus à rege *Edgaro* regnabat, *Alwynus* epiſcopus *Elmamenſis*, ſet prius monachus *Elyenſis*, præcepto ipſius regis in **Betrychesworde** primo monachorum catervam induxit, quoſdam de **Ely**, quoſdam de **Holm** ibi collocavit, anno *Elſini* abbatis *Elyenſis* ſecundi xxxviij. & poſt introductionem monachorum in **Ely** per unum *Ethelwoldum* epiſcopum annis xlix. CClxv.

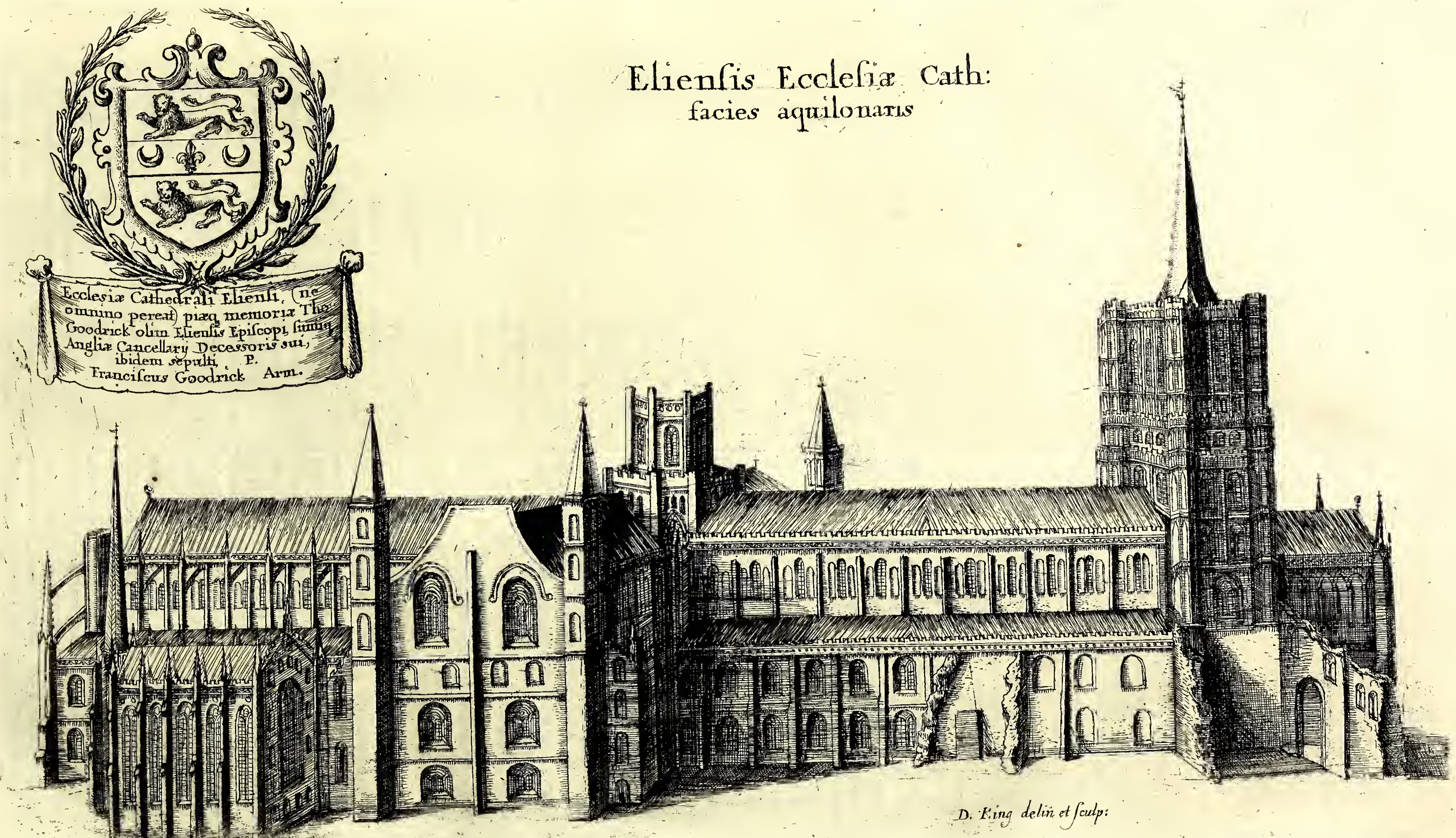
Anna rex orientalium *Anglorum* filius *Eni* de de regio genere vir optimus nupſit *Hereſwydæ* ſorori ſanctæ *Hyldæ* abbatiſſæ, ex quibus geniti ſunt duo filii *Adulfus* & *Jurminus* & quatuor filiæ,

filiæ. Primogenita *Sexburga, Ethelberga, Etheldreda*, & *Wythburga*. Præfatus *Anna* occiditur à *Penda* rege *Merciorum* anno regni ſui xix. ab incarnatione verò domini DCliv. & in loco qui Blydeburch nuncupatur ſepelitur corpus ejus, ubi uſque in preſentem diem pia devotione fidelium veneratur. Illic etiam ſepultus eſt *Jurminus* filius ejus, ſed apud Betrycheſworð, quod nunc ſanctum *Edwardum* appellant, poſtea tranſlatus eſt, & honorificè collocatus. Turbatis hujuſcemodi rebus, *Hereſwytha* poſt interitum *Annæ* ſponſi ſui mundum deſpiciens apud *Gallias* peregrina in monaſterium *Cale* ſeceſſit, illic regularibus ſubdita diſciplinis coronam æternam expectabat. Prædicto igitur *Anna* mortuo, ſucceſſit ei in regnum *Adelherus* frater ejus, in cujus tempore in loco qui dicitur *Wenno* monaſterium conſtruitur à ſancto *Botulpho*. Præfatus rex interfectus eſt anno regni ſui ſecundo ab exercitu *Oſwy* regis *Northanimbrorum*, cui ſucceſſit frater ejus tertius, nomine *Edewoldus*, homo bonus ac verus Dei cultor juxta quod frater ejus *Anna* fuerat. Quo defuncto, ſucceſſit ei in regnum *Adulfus* nepos ejus, filius *Annæ* fratris ſui, cujus filia *Edburga* abbatiſſa in *Rependuna* famulo Dei *Guthlaco* ſarcophagum plumbeum lintheumque tranſmiſit, in quo idem vir Dei poſt obitum locaretur & circumdareretur. *Sexburga* nupſit *Ercomberto* regi *Cantiæ*, anno quinto regni patris ſui, quibus nati ſunt duo reges *Egbertus* & *Lotharius*, & duæ filiæ *Ermenilda* & *Erkengota*. *Sexburga* verò poſt obitum uiri ſui, qui xxiv. annis imperium rexit, aliquandiu viriliter regno præfuit donec inpuberes annos *Egberti* filii ſui in robur virilis ætatis reformaverat. Commendato ei demum imperio, veſtem jocunditatis depoſuit habitumque mœroris ſuſcepit. Tandem apud *Schepeiam* in *Cancia* votum ſuum dirigit, ubi novum habitaculum virginibus ſanctis quas ſibi aſſociaverat conſtruxit, quæ etiam ab *Egberto* filio ſuo precio redemptas poſſeſſiones eccleſiæ adjecit, in qua lxxvij. diſcipularum ſibi adjunxit collegium. Nocte autem quadam, cum ſancta *Sexburga* ſopori ſe dediſſet, angelus Domini apparuit ei per viſum, dicens, ſcias quod non poſt multos hos dies multis annis evolutis deſertores Dei regnum hoc invadent diripiendum, invaſumque opprriment & affligent. Quod tunc completa in ſe ferè tota *Anglia* eſt experta quando ab aquilone ruit tempeſtas ſuper habitatores terræ; *Inguar* & *Ubba* navali certamini cum triumpho regnum ingreſſis & ſæviente gladio cædem eccleſiæ Dei intentantibus generalem. Conſiderans itaque ſancta *Sexburga* deſolationem in regno futuram ſicud ab angelo Dei acceperat, concepit affectum quod effectus prodidit, vitam videlicet pauperiorem arripere, & ſe ſub alterius poteſtate redigere. Acceſſit ad filias ſuas eiſque voluntatem ſuam oſtendit, & *Ermenildam* filiam ſuam eis abbatiſſam præfecit.

Cum igitur cuncta quæ inchoaverat honeſtè compleſſet, & totius *Canciæ* terciam partem ad uſus eccleſiæ emptam in manus earum collocaſſet, accepta licentia & datis benedictionibus beata *Sexburga* diſceſſit, nec ſine dolore & fletu facta eſt inter illas lamentanda diviſio. In principatu igitur virgineo beata *Ermenilda* remanente, glorioſa *Sexburga* in inſulam *Elienſem* proficiſcitur, ubi à ſancta *Etheldreda* ſorore ſua tunc ibidem abbatiſſa excipitur, & cum triumpho introducitur, & poſt obitum beatæ *Etheldredæ* eidem in monaſterii regimine ſucceſſit, anno domini DCLXXIX. ubi ſago & cilicio contenta ſtrata mollia recuſabat, juges orationibus dies, juges eciam continuabat noctes, balnearum uſus tanquam ſeminaria venenata refugit. Tandem cum bonum certamen certaſſet, ſpiritumque ſuum in manum creatoris pridie nonas Julii commendaſſet, ſepulta eſt condecenti loco poſt beatam ſororem ſuam, ubi virtutum ſuarum merita florere non deſinunt, ſemperque ejus præconia accipiunt incrementa, ut in libro geſtorum illius enarratur. *Ermenilda* filia ſanctæ *Sexburgæ* nupſit *Wlfero* regi *Merciorum* filio *Pendæ* regis, quibus nata eſt *Werburga* prefato *Wlphero* poſt xvij. annos ad æterna regna migranti. *Ermenilda* regina apud *Canciam* in monaſterio de *Schepeya* confugit, ubi genitrix ſua *Sexburga* choris virginum præluxit, & ſub ea habitum religionis ſuſcepit. Tandem recedente beata *Sexburga* de *Schepeia* ipſam abbatiſſam ibidem præfecit, quæ ſucceſſu temporis canonica electione *Sexburgæ* matri ſuæ apud Ely defunctæ in monaſterium abbatiſſæ ſucceſſit, ubi à cunctis dignè ſuſcepta mater omnium eſt effecta. Quantæ verò ſanctitatis & pietatis ipſa extiterit, vita ejus atque ſua mors precioſa plenius atteſtantur. Tranſiit enim ab hoc ſeculo idus Februarii, & in *Elyenſi* cœnobio cum beata genetrice ſua & virginali matertera ſua *Etheldreda* tumulata quieſcit. *Werburga* filia ſanctæ *Ermenildæ* poſt mortem patris ſui intravit monaſterium S. *Etheldredæ* apud Ely, ſicud legitur in vita ſua priuſquam mater ſua idem monaſterium intravit. Cujus ſanctitatem cum rex *Ethelredus* pater ſuus comperiſſet, eam inde cepit, & principatum monaſteriorum ſanctimonialium quæ in regno ſuo pollebant ei tradidit. Sponſa igitur domini *Werburga* cum quibuſdam eccleſiis præeſſet, poſt dilectæ genitricis ſuæ obitum jure prælationis eciam monaſterium Elye ſuſcepit. Cum ergo omni familiæ & monaſteriis ſibi creditis præ nimia caritate optaret adeſſe, & econtra nulli tolerabile videretur ſua dulci præſentia carere, elegit cum divina præſcientia & voluntate Hehanburge monaſterio corpore requieſcere. Quamobrem præcepit *Hehanburgenſi* familiæ, ut ubicumque migraret ex hac luce ipſi incunctanter venirent corpuſque ejus ad monaſterium ſuum portarent. Depoſita itaque *Werburga* in cœnobio quod Tryttengeham appellatur, cujus depoſitio tercio nonas Februarii celebratur, nocte depoſitionis ſuæ ſupervenerunt *Hebanburgenſes*, & corpus ipſius de eccleſia Tryttengham rapiunt, & ad eccleſiam *Hebanburgenſium* cum ingenti lætitia deducunt & ſepeliunt, & poſt ix annos corpus ejus integrum veſteſque nitidiſſimæ apparuerunt. Tandem in *Ceſtram* ubi nunc requieſcit tranſlata eſt beata *Werburga*. In Anglico legitur quod *Sexburga* in eccleſia de *Schepeia* quam conſtruxit, à *Theodoro* archiepiſcopo velamen ſanctitatis accepit, atque ibidem filia ſua *Ermenilda* ſub ea normam religionis ſpreto regni culmine poſtea ſumpſit. Quæ dum iter apud Ely paraviſſet filiam ſuam *Werburgam* pro ſe in miniſterio abbatiſſæ (ſicut diu optaverat) conſtituit. *Erkengota* ſoror ſanctæ

Ermenildæ

Elienſis Eccleſiæ Cath:
facies aquilonaris

D. King delin et ſculp:

Ermenildæ, ad exteras nationes & ad loca tranſmarina demigrans, ſacros monaſteriorum conventus peregrina circuit, & ad quoddam cœnobium in regione *Francorum* conſtructum in loco qui dicitur **Brige** devenit, ubi ſub abbatiſſa vocabulo *Sara* Deo ſervivit uſque ad finem vitæ ſuæ, & poſt ejus deceſſum ſepultum eſt corpus ejus in eccleſia prothomartyris *Stephani*. *Ethelberga* ſecunda filia *Annæ* & *Hereſwythæ*, dilectam perpetuæ virginitatis gloriam in magna corporis continentia ſervavit. Nam eo tempore, necdum multis monaſteriis in regione *Anglorum* conſtructis, multi de *Britannia*, monachicæ converſationis gratiâ, *Francorum* vel *Galliarum* monaſteria adire ſolebant, ſed & filias ſuas ab eiſdem erudiendas ac ſponſo celeſti copulandas mittebant. Inter quas erat *Siderida* filia uxoris *Annæ* regis *Orientalium-Anglorum* ex alio viro procreata, & filia naturalis ejuſdem regis *Ethelberga*, quarum utraque cum eſſet peregrina, pro merito virtutum in monaſterio *Lingenſi* abbatiſſa eſt conſtituta. Cum igitur beata *Ethelberga* diem ibi clauſiſſet extremum, poſt vij. annos obitus ſui corpus ejus ita intemeratum invenitur ut à carnalis concupiſcentiæ corruptione erat immune, quod et à loco in quo priùs erat ſepultum in eccleſiam beati *Stephani* eſt tranſlatum, cujus videlicet natalis ibi ſolet cum magna gloria celebrari, die nonarum Juliarum. *Etheldreda* tertia ſoror apud *orientales Anglos* in loco famoſo **Exnynge** nuncupato orta, ut *Beda* teſtatur, libro iiij. de geſtis *Anglorum*, capitulo xvij. *Annæ* regis *orientalium Anglorum* extitit filia de matre vocabulo *Hereſwyda*, quæ à *Tomberto* principe *Girviorum auſtralium* poſtulatur in conjugium, cui licet invita à parentibus eſt deſponſata biennio ante interfectionem *Annæ* patris ſui, ab incarnatione Domini anno DClij. & ab eodem ſponſo ſuo cum quo firmè triennio ſub jugo maritali vixit in virginali contuberino, inſulam accepit in dotem ſecundùm *Bedam*, ubi priùs **Elge** à copia anguillarum quæ in eiſdem paludibus capiuntur nomen accepit, quæ mutato nomine meliorando **Ely** nuncupatur, modo ſcilicet digna Dei domus cui nomen convenit ejus, vel ſicut quidam diſſerunt, **Elge** ex duobus verbis Ebraicis componitur, **El** enim dicitur Deus, **ge** terra, quod ſimul *Dei terra* ſonat. Dignè quidem inſula tali onomate ſignatur, quæ ab initio Chriſtianitatis fidei in *Anglia* Dominum Jeſum Chriſtum mox credere cæpit & colere. *Tomberto* igitur defuncto, mox virgo *Etheldreda* ad propriam domum in **Ely** deſcendit, in ſancta viduitate per quinquenium permanens, ubi vanos mundi honores fugiens, ſilentium ſemper & vitam prorſus ignobilem affectans (locus autem ille difficultate adeundi & arboribus hinc inde circumdatus, habens aquas de ſupercilio collis tenues ſed irriguas) quaſi in heremum habitare cæpit, & quos præcipuæ religionis noverat eſſe admodum in amicitiam ſibi copulavit. Eodem verò tempore *Egfridus* in finibus aquilonis inter *Anglos* tenens imperium, inflammatur in virginis amorem, cui anno ſexto poſt interfectionem patris ſui unanimi voluntate parentum datur in conjugium. Cumque per duodecim annos matrimonii lege teneretur, noluit differre ulteriùs quod mente conceperat: vix à viro ſuo optenta licentia, virgo & regina intravit monaſterium ſanctæ *Ebbæ* abbatiſſæ, quæ fuit amita regis *Egfridi* apud *Coludi*, accepto velamine ſanctimonialis habitus ab antiſtite *Wilfrido*, ubi per anni ſpacium didicit, *quia jugum Domini ſuave eſt & onus ejus leve*. Deinde rex *Egfridus* in matrimonium eam concupivit reſumere, & inſtinctu ſuorum illam de monaſterio conabatur eripere. Nec mora, ad monaſterium ubi ſancta virgo degebat feſtinanter aſcendit. Quo audito, mater congregationis *Ebba* ex ſola fuga præſidium fore ſuggerit, nec quieſcendum donec ad domum ſuam in **Ely** perveniat.

Ipſa ob hoc gemens & anxia exit & fugit, & digreſſa jam ambitum loci cum duabus Dei ancillis, *Selbenna* & *Selbera* collem eminentem qui prope **Coldeburcheſheved**, quod latinè *caput Coldeburti* dicitur, adiit & aſcendit, ubi Deus aquas multiplices effudit, & locum in quo ſacræ uirgines aſcenderant aqua circumdedit, & ſicut ab incolis loci illius accipitur, per vij. dies continuos ſine cibo & potu in oratione conſiſtentes eas occuluit, donec rex *Egfridus* qui nullum locum ipſas aggredi invenit, in ſtuporem verſus de loco receſſit & *Eboracum* rediit, *Ermenburgam*que ſibi matrimonio copulavit. Nec deinceps ſanctum *Wilfridum* affectu ut antea coluit, ſed diu iram ſub pectore tacito geſſit contra illum, & expectata hora ob iſtjuſmodi cauſam eum de ſede ſui epiſcopatus expulit, qui apud **Ely** cum beata *Etheldreda* morabatur, ubi tunc & quotienſcumque neceſſitas popoſcerat jura officii epiſcopalis adminiſtravit. Pulſus ab epiſcopatu *Wilfridus*, *Romam*que iturus, ubi navem aſcendit flante favonio *Freſiam* eſt appulſus, ubi primus opus evangelicum cepit, & multa millia barbarorum ad fidem convertit, hyememque ibidem cum nova Dei plebe feliciter exegit. Poſtea verò *Freſiam* reliquit, *Romam* adiit, ubi *Benedicti* papæ & plurimorum epiſcoporum judiciis abſque crimine accuſatus fuiſſe, epiſcopatuque dignus fuiſſe inventus eſt, *Britanniam* rediit, provinciam *ſuth-Saxonum* Chriſto credere fecit.

Wilfridus ſanctis meritis & nomine dignus
Quindecies ternos poſtquam egit epiſcopus annos
Tranſiit & gaudens cæleſtia regna petivit
Attactus multis per tempora longa periclis.

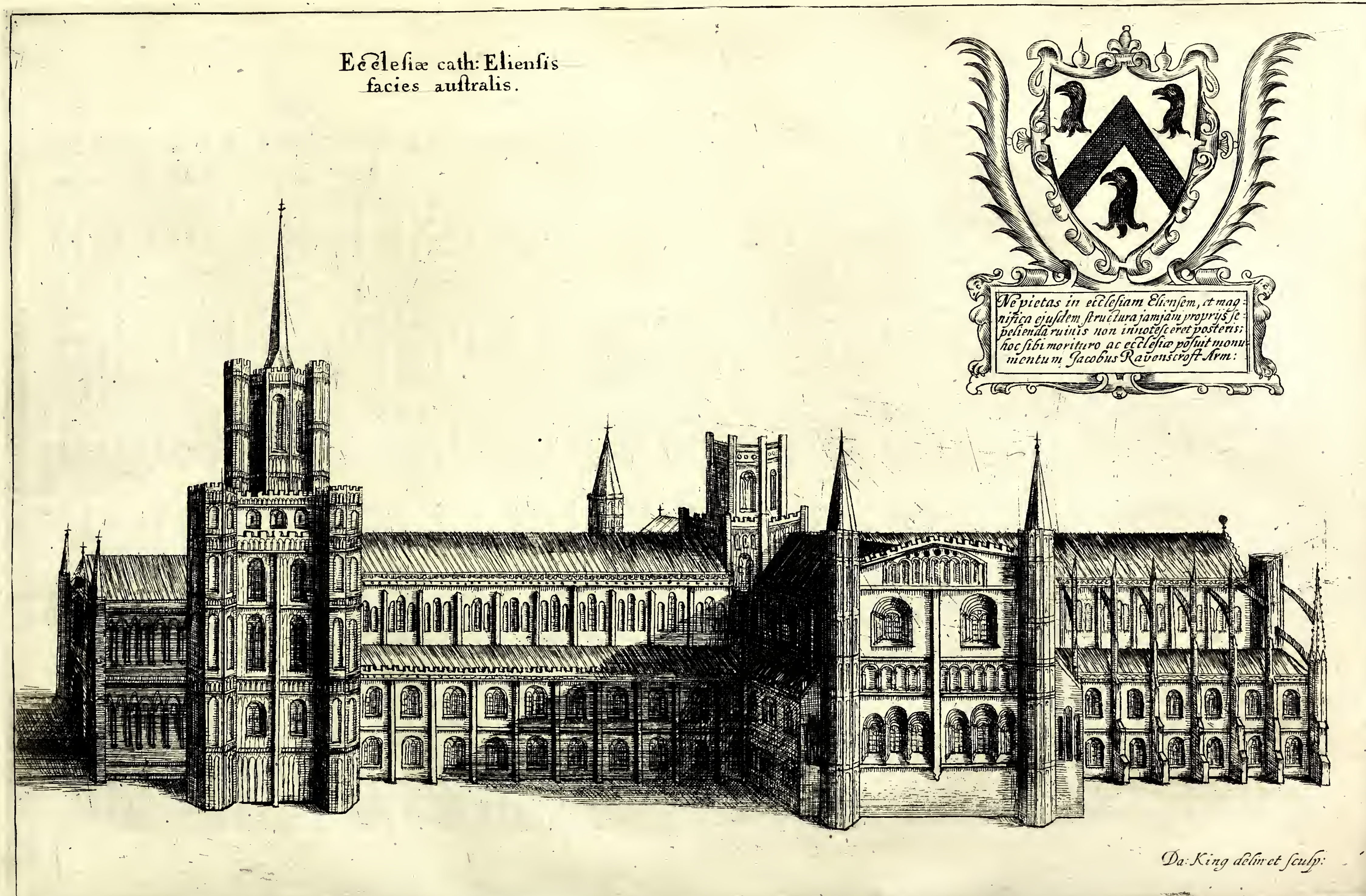
Sanctimoniales autem in rupis vertice degentes, cum ſitis ariditate nimiùm æſtuantes gravarentur; *Ebba* venerabilis abbatiſſa *Etheldredam* commonet Deum Chriſtum exorare ut guſtum aquæ præſtet illis in hac ſitis neceſſitate, qui de petra potavit populum ſuum in deſerto, & fuſa intentiùs ad Deum oratione cum ſumma mentis devotione, fons aquæ juxta eam confeſtim erupit lucidiſſimæ, atque ad preces ejus quod per naturam non habuit per gratiam Dei arida rupes aquas perfudit quæ in uſum ipſarum ſufficeret, nec neceſſitati deeſſet, & uſque in ævum manare non ceſſat, unde potum ſumentes Deo gratias egerunt & infirmis adhuc ſaluberrima præſtat. Inſuper memorabile & præ ceteris mirabile eſt quod veſtigia pedum illius aſcendentis & deſcendentis in latere montis infuſa tanquam in calida cera nunc uſque oſtenduntur, ad laudem domini noſtri Jeſu Chriſti. In hoc enim facto ſi diligenter attendimus iiij. memoranda ſatis admiratione digna perpendere poſſumus. Unum, quod miſericorditer Deus illas ab oppreſſi-

one regis protexit. Aliud, quod mare ſuas aquas ad earum munimentum tanquam pro muro effudit. Tercium, quod rupes aſpera in ſiti earum aquas donavit. Quartum, quod duritia petræ velut ſuæ oblita naturæ more mutato ad tactum plantæ illius molleſcere cœpit. Deinde beata *Ethelreda*, aſſumptis ſecum præfatis ancillis à loco atque provincia receſſit, & ad flumen quod dicitur *Humbria* proveniens, cujus alveo lenis auræ pulſu tranſito, in portum **Wyntringham** proſperè eſt advecta, ſed inde quaſi ſtadiis decem adviculum divertens in modum inſulæ paludibus ferè circumdatum, **Alſham** nominatum, cum jam dictis puellis hoſpicium petiit & accepit. Ibique paucis diebus manſitatis, domino eccleſiam conſtruxit. Inde beata *Etheldreda* iter arripuit, ſed ex inſolito labore nimiùm fatigata in loco umbraculi ſe collocavit, atque dormivit. Cumq; de ſompno evigilata poſt paululum ſurrexiſſet, invenit baculum itineris ſui, quem ad caput ſuum antea fixerat aridũ & diu inveteratum, jam viridi cortice accinctum fronduiſſe ac folia produxiſſe. Crevit ergo lignum illud & facta eſt fraxinus maxima cunctarum arborum illius provinciæ, appellatuſque eſt locus ille **Etheldredeſtowe** uſque in hodiernum diem: id latinè ſonat, *pauſatio Etheldrede*. Facta eſt eciam illic eccleſia in honore beatæ virginis ad laudem domini noſtri Jeſu Chriſti qui mirabilis eſt in ſanctis ſuis.

Interea, beata *Etheldreda* per innumera itinerum diſcrimina & labores diverſos ad ſuam poſſeſſionem rediit in **Ely** cum ancillis ſuis, illicque cum debito honore ſuſcepta, inſulam poſſedit, quam *Huna* ſacerdos ſecutus fuit, ibique monaſterium habere deſideravit memorata Chriſti famula ſecundùm *Bedam:* quoniam de eorundem *orientalium-Anglorum* ipſa originem duxit, ſub qua nonnulli vivere decertabant & filias ſuas ab ea informandas tradiderunt. Inter quas *Werburga* filia *Ermenildæ* advenit & ab ea normam religionis accepit & didicit. Sed tunc temporis in inſula non erat niſi una eccleſia à beato *Auguſtino*, *Anglorum* apoſtolo, facta apud *Cradundene*. In primitiva enim eccleſia naſcentis fidei & Chriſtianitatis beatus *Auguſtinus* eccleſiam ibi fabricavit in honore ſemper virginis *Mariæ*, anno ab incarnatione domini DCVII. adventus ſui in *Angliam* anno xj. cujus operis rex *Ethelbrithus* primus fundator extitit. In quo miſta Dei officium complentes inſtituit, quos *Pendæ* regis exercitus inde poſtea fugavit, locumque in ſolitudinem commutavit, & præfatam eccleſiam ad ſolum deſtruxit LXVII. annis antequam ſancta *Etheldreda* fabricas incepit in **Ely**. Sed beata *Etheldreda* poſtquam illic manſionem elegit, prope fluentis alveum in loco eminentiori habitacula poſuit, prædictamque eccleſiam renovare ac reformare ſummo opere curavit, & dum reædificata ut primitus in honore ſanctæ Dei genitricis *Mariæ* fuit, innumerabilibus virtutibus Deo operante refulſit. Sicque ſolutis prioris fundamenti reliquiis nova omnia præparantur.

Ipſa ſiquidem beata *Etheldreda* poſt modicum, auxilio fratris ſui *Adulfi* regis, majore inibi conſtructo monaſterio, virginum Deo devotarum mater & virgo & exemplis vitæ cæpit eſſe & monitis, quarum uſibus ex integro inſulam conſtituit & per dilectum ſuum *Wilfridum Romæ*, nutu apoſtolico corroborandam deſtinavit. Qui ibidem à papa *Benedicto* privilegium ſuper **Elge** monaſterium accepit, quatenus auctoritate ſancti *Petri* contra improborum irruptiones ſecuriùs ſtaret. Sed antequam de *Roma* rediit ſancta *Etheldreda* de hoc ſeculo migravit. In cronicis verò *Latinis* & *Anglicis* habetur, quod anno ab incarnatione domini DCLXXIII. virgo *Etheldreda* fabricas incepit in **Ely** atque in brevi cœtum utriuſque ſexus Deum timentium ſub tramite vitæ regularis collegit, ſicut *Beda ſcripſit*, dicens, *In ejuſdem Deo dicatæ virginis tranſlatione omnem congregationem hinc fratrum illinc ſororum pſallentem circumſtetiſſe ſepulcrum ejus.* Unde intelligitur viros & mulieres in eodem ſimul monaſterio cælibem actitare vitam atque in eccleſia diutius ſervatum ut ipſa ſtatuerat, donec locum & patriam *Dani* vaſtaverunt, quod eciam apud *Coludi* & in multis *Anglorum* eccleſiis fuiſſe teſtatur hiſtoria *Anglorum* ſecundùm *Bedam*. Poſt annum ex quo ipſa velamen ſanctimonialis habitus apud *Coludi* ſuſcepit facta eſt abbatiſſa in **Ely**. Nec diu poſt diſceſſum ſanctæ *Etheldredæ* de *Coludi*, monaſterium virginum quod apud *Coludi* ſitum fuerat, in quo habitum religionis ſuſcepit per culpam incuriæ flammis conſumptum eſt, quod tamen à malitia inhabitantium in eo, & præcipuè illorum qui majores eſſe videbantur, contigiſſe omnes qui noverunt facilè potuerunt advertere quod hic minimè præteritur. Sed non defuit puniendis ammonitio divinæ pietatis, qua correpti per jejunia fletus & preces iram à ſe ad inſtar *Ninivitarum* juſti judicis averterent. Erat namque in eodem monaſterio vir de genere *Scotorum*, *Adam Nanus* nomine, ducens vitam in continentia & orationibus multùm Deo devotam. Hic occupatus noctu vigiliis & pſalmis, vidit ſubitò aſtare ſibi quendam incogniti vultus, cujus præſentia cum eſſet exterritus, dixit illi ne timeret, & quaſi familiari eum voce alloquens, bene facis inquit tempore nocturnæ quietis non ſompno indulgere, ſed vigiliis & orationibus inſiſtere & ſedulò Deum deprecari. Totum hoc monaſterium ex ordine perluſtrans modò ſingulorum lectos inſpexi, & neminem præter te ſolum erga ſanitatem animæ ſuæ occupatum repperi, ſed prorſus omnes uiri & feminæ, aut ſompno torpent inerti, aut ad peccata vigilant. Virgines quoque Deo dicatæ contempta reverentia ſuæ profeſſionis ad invicem ſponſarum in periculum ſui ſtatus adornant, aut externorum ſibi uirorum amicitiam comparant, unde merito loco huic & habitatoribus ejus de cœlo vindicta flammis ſævientibus præparata eſt. Quod mox matri congregationis vocabulo *Ebbæ*, quæ Deo dignam *Etheldredam* in religionem ſuſceperat & in filiam adoptatam nutrierat atque docuerat, curavit indicare.

At illa de tali præſagio meritò turbata, dixit. *Quare non citius hoc compertum mihi revelare voluiſti?* Qui reſpondet. Timui propter reverentiam tuam ne fortè nimiùm conturbareris. Sed tamen hanc conſolationem habebis quod in diebus tuis hæc plaga non ſuperveniet. Qua viſione vulgata, loci illius accolæ aliquantulum paucis diebus timere & ſeipſos intermiſſis facinoribus caſtigare cæperunt: verùm poſt obitum ipſius abbatiſſæ redierunt

Ecclesiæ cath: Elienſis
facies auſtralis.
Ne pietas in ecclesiam Elienſem, et magnifica ejuſdem ſtructura jamjam proprijs ſepelienda ruinis non innoteſceret posteris; hoc ſibi morituro ac ecclesiæ poſuit monumentum Jacobus Ravenscroft Arm:
Da: King delin et ſculp:

dierunt ad priſtinas ſordes, immo ſceleratiora fecerunt. Et cum dicerent pax & ſecuritas, extemplo præfatæ ultionis ſunt pœna multati, proh dolor! concitè nimirum illis exciterat judicium everſionis quòd non merebantur gratiſſimæ virginis ſuffragari conſortio, cujus præſentia fruſtrati, impiè & perversè agentes incorrigibiles permanſerant, ut nec divino converſi amonitu, nec venerabilis *Etheldredæ* compuncti devotione, ob ſcelerum enormitatem & ſe & locum prodidiſſe, ſicut *Beda* meminit, agnoſcitur. Poſtquam autem beata *Etheldreda* gradum abbatiſſæ in Ely ſuſcepit, nunquam lineis ſed laneis veſtibus uti voluit, raroque, præter majora ſolempnia vel artiorem neceſſitatem, pluſquam ſemel in die manducavit, ſemperque ſi non infirmitas gravior prohibuiſſet, ex tempore matutinæ ſinaxeos uſque ad ortum diei in eccleſia precibus intenta perſtitit; & poſt vij. annos ex quo gradū abbatiſſæ ſuſceperat, quodam tumore maxillæ preſſa, rapta eſt ad dominum, & æquè ut ipſa juſſerat non alibi quam in medio ſuorum juxta ordinem quo tranſierat in ligneo locello ſepulta eſt; cui ſucceſſit in miniſterium abbatiſſæ ſoror ſua *Sexburga*. Tranſiit autem ſancta *Etheldreda* nono kal. Julii, anno domini DCLXXIX. ſub regibus *Anglorum*, fratre ejuſdem videlicet *Adulpho Orientalium*, & *Lothario* filio ſanctæ *Sexburgæ Cantuarienſium*; cujus exequias celebravit ſanctus *Huna* ſacerdos, qui de ordine monachorum & presbyter almæ *Etheldredæ* fuiſſe perhibetur. Qui inſuper, ſicut ab ipſa mandatum acceperat, in cimiterio eccleſiæ juxta ſuos ſepelivit, & poſt venerandum illius obitum non in eccleſia conſtitit, ſed in eadem palude prope Ely ad quandam modicam inſulam ſeceſſit, quæ ejus nomine *Huneya* vocatur, ſolitariam ibidem eligens vitam, ubi quamdiu vixit glorioſam vitam duxit. Ad cujus tumbam multi, recuperandæ ſanitatis gratia, accedentes, ſoſpitatem ipſius recuperaſſe meritis plerique teſtantur. Quod quidam cognoſcentes, ſecretè ejuſdem reliquias, ſarcofago poſtea fracto, apud *Thorneyam* portantes poſuerunt, ſperantes à domino ejus patrociniis gratiam & miſericordiam. (&c.) Cumque beata *Etheldreda* ſexdecim annis fuiſſet ſepulta, placuit *Sexburgæ* abbatiſſæ oſſa ejus de terra levari & in locello novo poſita in eccleſiam transferri. Aperto igitur ſepulcro, corpore ejus in lucem prolato, ita incorruptum inventum eſt ac ſi eodem die fuiſſet defuncta ſive humo data; ſed & lintheamina omnia quibus involutum erat corpus, integra & nova apparuerunt, quorum tactu variis paſſionibus afflicti curabantur. Necnon & loculum in quo primò ſepulta eſt nonnullis oculos dolentibus ſaluti fuiſſe perhibent. Loto igitur ſanctiſſimæ virginis corpore noviſque veſtibus induto, in eccleſiam beatæ virginis *Mariæ* quam ipſa à fundamentis conſtruxerat defertur, & in ſarchofago quod de *Granteceſtria* fuerat allatum reponitur. In quo quidem ſarchofago nulla reperitur junctura ubi lapis lapidi cemento connectitur, ſic enim operculum unitum eſt ſuo vaſculo ut nulla diviſionis ſit ſimilitudo, nullatenus valet aperiri nec qualibet arte diſſolvi. Secundùm *Bedam* prædictum ſarchofagum juxta muros civitatis de *Granteceſtria* fuit repertum, de marmore albo pulcherrime factum, operculo quoque ſimilis lapidis aptiſſimè tectum. Facta eſt igitur hæc tranſlatio, anno domini .... ſub die kal. Novembris xvj. De loco autem in quo primo corpus ejus fuerat ſepultum fons aquæ oritur luci diſſimæ qui huc uſque manare non deſinit. Poſt deceſſum verò Sanctarum prædictarum eccleſia Elge minimè vacabat ab opere Dei, immò virtus divini cultus ſub regimine beatarum fæminarum non tepeſcente, ſed magis ac magis ferveſcente fervore diſciplinæ regularis ac cuſtodiæ monaſticæ profeſſionis, multis annorum evolventibus orbitis floruit uſque ad annum incarnationis dominicæ DCCCLXX. In quo quidem anno eccleſia *Elyenſis* à paganis, *Inguar* & *Ubba* igne combuſta eſt, extinctis ſanctimonialibus & omnibus qui intus erant. Et ſic ipſa ſancta religio quæ à beata *Etheldreda* in eadem eccleſia fuit inſtituta, quæ CXCVII. annis ſanctiſſimè duraverat, eſt deleta. Inter ipſos erat vir ceteris crudelior, qui dum tumulum ſanctæ *Etheldredæ* intueretur, theſaurum ibi poſitum arbitrabatur, propter quod bipenni quam manibus ſuis geſtabat foramen fecit in tumulo marmoreo quod hucuſque apparet. Quo facto, confeſtim oculis ejus à capite divinitus avulſis ſacrilegam ibi finivit vitam, quod cernentes ceteri ulteriùs virginis glebam inquietare non præſumpſerunt. Ad ultimum verò flamma & ferro cuncta conſumunt, totus pene clerus trucidatur, abducitur in captivitatem quiſque reſiduus. Sicque locus miſerè jacebat à cultu divini officii omnino deſolatus, nullus qui miniſterium implebat remanet.

AD 870. Deſtructio Elien. eccleſ.

Ex ipſis deniq; clericis qui deprædati fuerant, poſt aliquot annos viij. reverſi ſunt, qui prout poterant porticus eccleſiæ reſarcientes divinum officium ſolvebant. Verùm ipſis alii ſuccedendo clerici non canonicè immò irreligioſè vitam duxerunt; de quibus quoddam mirabile contigit, videlicet quod unus eorum ſub perſona alterius de illo qui errori & facinori eorū conſenſerat aſſeruit & ſcripſit. Contigit quoque ut monaſterium Elge ſub eorum tranſiret dominio, quorum archipresbiter præpoſitus & magiſter inſtinctu diaboli auſus eſt ſepulcrum ſacræ virginis violare, hac ratione ut ſciret an virgo *Etheldredæ* tunc carne maneret integra. Dixit enim quod ſi virgo tam ſancta ut olim in præſenti jaceret baſilica, per eam plurima Deus feciſſet miracula. Tunc unus ex ſacerdotibus ei dixit. Iccirco didaſcule tales profers ſermones quia noviter ad inſulam iſtam ex alia provincia veniſti, virtutum miracula minimè vidiſti quæ conditor rerum peregit per hujus ſacræ virginis merita, è quibus ex pluribus pauca tibi referam, quæ paulo antequam huc adventares ſunt patrata. Quædam matrona quæ circiter vj. annos erat paralytica, quidam adoloſcens per vij. annos mutus, quædam puella à nativitate cæca, poſt tranſacta x. annorum ſpacia, quidam juvenis manum habens aridam, item manus ſervule cujuſdam ſacerdotis die dominico in orto olera colligentis, lignum quod manu tenebat & unde herbas evellere deſiderabat illicitè, tam firmiter adhæſit quod nullus hominum eum per quinque annos potuit dirimere, per merita ſanctæ *Etheldredæ* curati ſunt. Quapropter te moneo magiſter ut ab illicitis inchoamentis ceſſes. Qui noluit à ſceleratiſſimo conamine ceſſare. Sed convocavit quatuor juvenes ex clericali ordine quos conduxit in

ruinam faciles & condempnationem perpetrato crimine. Qui accipientes ſurculos marathri unde compta fuit ſuperficies pavimenti, quoſque ponentes in ſarchofagi foramine quod prius bipenni pagani in eodem fuerat factum, poſt dirum magiſtrum omnes auſi ſunt corpus ſanctæ virginis tangere, nec adhuc voluit quieſcere, ſed utrum veſtes ejus integræ eſſent affectavit videre. Accipiens igitur candelam, adhæſit virgulæ & per foramen immiſit tumuli, quæ cecidit ſuper ſacras veſtes ejus ac manſit donec tota cremata, eas contingere flamma metuente. Qui nec adhuc ceſſavit, ſed virgam in uno capite acuit & veſtibus virginis infixit, quas uſque foramen pertraxit, & quia nullam læſionem habebant cœpit mirari. Qui confeſtim ingentem macheram arripuit, & exiguam exinde particulam dæmonum ſuaſione incidit, ceteris ſodalibus, quatuor videlicet prædictis juvenibus, ipſam veſtem ſurſum trahentibus & omni virtute retinentibus. Quæ poſtquam ſceleratorum contactu eſt violata, ita ab eorum immundis manibus eſt ſubtracta, ſicut retulit presbyter qui hujus crimins fuit particeps, quaſi eam infra tumbam duo fortiſſimi milites retraherent, & quaſi ipſa adhuc virgo ſancta vivens eis diceret: nec Dei nec meam habeatis gratiam quia auſi eſtis corrumpere ſindonem meam.

Quid multa? mox ingens peſtis arripuit domum illius ſacerdotis quæ conjugem ejus ac liberos omnes cita morte percuſſit, totamque progeniem funditus extirpavit, ipſum quoque ad alterum commigrantem locum poſt paucos dies deduxit ad infernum: quoniam non purgavit per pœnitentiam ſcelus commiſſum: ſed & de quatuor ipſius fantoribus divina ultio peremit duos ociùs: tertius cum eſſet inſtitutus officiis litteralibus eccleſiaſticis ac ſacerdotalibus, ita protinus in amentiam verſus, quicquid ſcivit eſt oblitus quaſi nichil didiciſſet penitus, qui adhuc vivens luit pænas de tam grandi facinore, quoniam per ſingulos menſes perdit ſenſum mentis vigorem deficiente luna ætatem quam habebat repente. Quartus verò fuit prælibatus presbiter *Alfelinus*, qui & ipſe gravi ægritudine correptus fermè per viij. menſes manſit paralyticus, donec parentes ſui mœſti ac dolentes quibus erat vinctus detulerunt enim cum plurimis muneribus ad corpus beatiſſimæ virginis. Qui dum ibidem ipſâ vigilarent nocte, promittentes per ſacramenta ſatisfactionem, meruit eorum æger recipere ſanitatem per virginis almæ *Etheldredæ* interceſſionem. Et mane glorificantes coſmi redemptorem, læti reverſi ſunt ad eorum manſionem. Ecce quod infideliter dubitantis temeraria generavit præſumptio, ecce quod injuſta juſtè promeruit actio habeant ex hoc quilibet ſacrarum virginum indigni attractatores reliquiarum, quia non niſi cum cordis munditia & humilitate id debent præſumere, ſed nec quidem eccleſia ſic ab iniquorum ceſſavit presbiterorum dominio, verùm ſub eorum naufragoſa gubernatione uſque ad decimum regni regis *Eadgari* annum fluctuabat. Hujus regis tempore, duo de magnatibus regis, *Sigedwoldus* epiſcopus natione *Græcus*, & *Thurſtanus* genere *Danus*, viſa loci altitudine magis eum cupiditate quam devotione à rege petierunt. Cumque pari ambitione decertarent, ne alter de alterius vel contemptu inſultaret, vel optentu invideret, medium ſe interiecit quidam qui erat regi à ſecretis nomine *Wlſtanus* de *Delham*, & hic divino magis inſtigatus nutu quàm humano ductus affectu, ne alteri eorum cederet avaræ petitionis effectus, regem hac oratione convenit. *Domine rex cum tuæ ſaluti honori atque regno cuncti providere debemus, nemo noſtrum conſulit iſtorum petitioni eſſe adquieſcendum, locus enim ſanctus & celebris eſt talibuſque indignus poſſeſſoribus cujus antiquam dignitatem, ne ignoranter peccare cogaris, paucis tibi ſi juſſeris expedire non differram.* Expoſuitque regi per ordinem loci dignitatem, vitam & miracula glorioſæ virginis *Etheldredæ* & ſororum ſuarum. Quo audito, ſanctus *Ethelwoldus Wyntonienſis* epiſcopus, qui erat confeſſor domini regis & ſecretorum conſcius, ſuper auditis nimium delectatus emit à rege prædictam inſulam integraliter ab omni jugo regalis exactionis liberam & quietam imperpetuum. Reſtauratio ejuſdem. Cujus regis auctoritate *Ethelwoldus* epiſcopus *Wyntonienſis* prædictos presbyteros inde expulit, & eccleſiam ipſam ab *Inguar* deſtructam & per C. annos deſolatam atque regio fiſco detentam diligenter innovavit, monachoſque introduxit, & virum religioſum nomine *Brythnotum, Wintonienſis* eccleſiæ præpoſitum eis ordinavit abbatem. Acta ſunt hæc anno incarnationis dominicæ nongenteſimo LXX. ex quo autem virgo *Etheldreda* fabricas in- 970.
cepit CCXCVII. à devaſtatione verò monaſterii anno centeſimo. Clericos quidem monachilem habitum ſuſcipere conſentientes in monachatum ſuſcepit, renuentes de monaſterio expulit: multas quoque terras tam per ſe emptas quàm ab ipſo rege gratis datas cum donis & ornamentis variis atque privilegio regiæ auctoritatis confirmatas Deo & ſanctæ *Etheldredæ* totum commendavit, aliaſque terras quamplurimas ab aliis emens eccleſiæ adjecit. Contulit eciam eccleſiæ nonnulla ornamenta, cappas videlicet plures, ſed unam inſignis operis.

Dedit etiam in auro & argento multa precioſa & magna quæ temporum viciſſitudine infortunii ab eccleſia diſtracta penitus conſumuntur. Ipſe iterum poſt hæc acceſſit ad regem *Edgarum*, factaque conventione ex integro emit ab eo totam adjacentem regionem prædictæ inſulæ, ſcilicet xx. hydas terræ quas rex infra inſulam habuit, ſed & dignitatem & *ſocam* ſeptem hundredorum & dimidii, duorum videlicet infra inſulam, quinque verò & dimidii in provincia *orientalium-Anglorum*, & quinque hydas apud Meldeburne, & tres hydas cum dimidia apud Hernyngforde, & xij. hydas apud Northwolde, datis mutuo lx. hydis, quas ipſe de dono domini ſui *Edelſtani* regis apud Hertyngham habuerat, datoque inſuper precio centum librarum cum aurea cruce mirifico opere polita reliquiiſque referta, quam glorioſus rex in munimentum donorum ſuorum & loci libertatem cum textu mirifico ſuper altare ſanctæ *Etheldredi* in Ely gratanter optulit. Has igitur terras à rege emptas, cum omnibus regiis conſuetdinibus & cum privilegio æternæ libertatis corroboratas, ſanctus *Ethelwoldus* Deo & ſanctæ *Etheldredæ* optulit: unde collectis omnibus terris quas ipſe infra aquas & paludes & mariſcum de Ely adquiſivit Deoque & ſanctæ *Etheldredæ* dedit inventæ ſunt lx. hydæ. Item præfatus rex dedit ſanctæ *Etheldredæ* xl. hidas

das terræ in pago qui dicitur **Hatfelde**. Ipſe etiam dedit ſancto *Ethelwoldo* manerium de **Sudburne**, eo pacto ut ipſe transferret regulam ſancti *Benedicti* de *Latino* in *Anglicum*, quod idem epiſcopus ſanctæ *Etheldredæ* optulit. Idem rex clamidem ſuam de inſigni purpura ad modum loricæ auro undique contextam illuc contulit, de qua infula facta eſt. Dedit eciam de ſua capella capſides & philateria cum nonnullorum ſanctorum reliquiis indumentorum quæque inſignia.

Privilegium regis *Edgari* de libertate loci.

Ex hiſtoria *Elienſis* eccleſiæ. MS. in bibliotheca *Bodleiana* [inter codices *Cantuar.* L.58] lib. 2. fol. 2. b. & Pat. 1 R. 2. parte 5. m. 34.

O Omnipotentis Dei cunctorum ſceptra regentis moderamine regum, immò totius ſeculi, creaturæque cunctæ indiſſolubili regimine æquè gugubernantis habenas, ipſius nutu & gratia ſuffultus, ego Ædgarus *baſileus dilectæ inſulæ* Albionis, *ſubditis nobis ſceptris* Scottorum, Cumbrorumque *ac* Britonum, *& omnium circumcirca regionum quieta pace perfruens, ſtudioſus ſollicitè de laudibus creatoris omnium occupor addendis, ne noſtra inertiâ noſtriſque diebus plus æquo ſervitus ejus tepeſcere videatur, ſed greges monachorū & ſanctimonialium hac noſtra tempeſtate, (ipſo opitulante qui ſe nobiſcum uſque in finem ſeculi manere promittere dignatus eſt) ubique regno in noſtro deſertis monaſteriis, antiquitus Dei famulatu deficiente nunc reviviſcente, aſſurgere cupimus ſub ſancti* Benedicti *abbatis regula viventes, quatinus illorum precatu & vigente religione ſancta ſervitus Dei nos ipſum rectorem placatum habere queamus. Unde frequentes monitus venerabilis* Ædhelwoldi *epiſcopi corde tenus pertractans, cupio honorare hoc privilegio rebuſque copioſis monaſterium quod in regione* **Ely** *ſitum dinoſcitur antiquitus, ac ſancti* Petri *apoſtolorum principis honore dedicatum, decoratumque reliquiis & miraculis almæ virginis* Ætheldredæ, *cujus vita venerabilis nobis modernis hiſtoriâ* Anglorum *promitur, quæ etiam incorruptibili corpore hactenus condita mauſoleo marmoreo albo perdurat.*

Locus denique prædictus deficiente ſervicio Dei noſtra ætate regali fiſco deditus erat, ſed à ſecretis noſtris Ædhelwoldus *deique amator dioceſi* Wintonienſis *civitatis fungens, datis nobis ſexaginta caſſatis in villa quæ ab accolis* **Hertingas** *nuncupatur, mutuavit locum prædictum cum appendiciis ejus, augmentavique mutuationi tres villas quas hiis nominibus vocitantur,* **Meldeburne, Aerningeforde, Northwolde,** *& ipſe illico monachos meo conſilio & auxilio Dei fideliter regulari norma ſervientes perplures inibi collocavit, quibus* Brithnodum *quendam ſapientem ac bene morigeratum virum, Præpoſiti jure præfecit. Cui effectui admodum ego congaudens, lætabundus pro amore Chriſti & ſancti* Petri, *quem ſub Deo patronum michi elegi, & ſanctæ virginis* Ædheldredæ *Deo dilectæ & ejus proſapiæ ſanctæ illic quieſcentis, & pro animabus patrum meorum Regum antiquorum augmentare largiter mutuationem illam hiis donis, teſtibus conſiliariis meis volo. Hoc eſt decem millia anguillarum, quæ omni anno in villa quæ* **Wellen** *dicitur pro expeditione reddantur fratribus ad victualia, modò & deinceps concedo, & inter paludes cauſas ſeculares duorum centuriatuum in* **Wichelawe** *in provincia* orientalium Saxonum *benignè ad fratrum neceſſaria ſanciendo largior: quinetiam omnes cauſas ſeu correptiones tranſgreſſionum juſtæ legis in ſermonibus ſecularibus omnium terrarum ſive villarum ad monaſterium prædictum ritè pertinentium, & quas in futurum ævum Dei providentia loco præfato largitura eſt, ſive emptione ſive donatione aut aliqua juſta adquiſitione, ſtent cauſe ſeculares emendatione tam clemente examine fratrum loco manencium victui vel veſtitui neceſſaria miniſtrantes. Adhuc inſuper omnem quartum nummum reipublicæ in provincia* Granteceſtriæ *fratribus reddendum jure perpetuo cenſeo. Et ſit hoc privilegium liberum, quaſi munus noſtrum Deo devotè oblatum & ſanctis ejus prædictis ad remedium animarum noſtrarum, ſicuti præfati ſumus, ut nullus regum vel principum aut ullius ordinis quiſlibet præpotens impoſterum obſtinatâ tyrannide aliquid horum infringere præſumat ſi non vult habere omnipotentis Dei maledictionem & Sanctorum ejus & meam & patrum meorum, pro quibus iſtâ omnia libera haberi volumus æterna libertate in æternum. Amen.*

Hoc privilegium hujus donationis & libertatis fecimus ſcribi anno incarnationis Domini noſtri Jeſu Chriſti nongenteſimo ſeptuageſimo, indictione tertiadecima, anno regni mei æquè tertiodecimo, in villa regali quæ famoſo vocabulo à ſolicolis **Wlfamere** *nominatur; non clam in angulo ſed ſub divo palam evidentiſſimè, ſcientibus totius regni mei primatibus.*

Hæc quoque conſtituta etiam noſtra uſitata ſermocinatione deſcribi mandavimus, quo poſſint in auribus vulgi ſonare, ne aliqua ſcrupuloſitate admiſceri videantur, ſed regia authoritate ſeu poteſtate nobis à Deo donata omnis contradictio funditus annulletur.

Carta regis Edwardi *ſuper omnibus quæ poſſidet eccleſia* Elienſis.

Ib. fol. 24. b.

EDwardus Dei gratia rex *Anglorum* cunctis Chriſti fidelibus perpetuam in domino ſalutem. Cum rex & dominus rerum omnium Deus nullo indigens cuncta poſſideat, agit ineffabili qua hominem dilexit caritate, ut ex hiis quæ uſui humano creata largitus miniſtrat, ipſe aliqua quaſi donaria gratanter recipiat, quo ſe colentes ad ſuæ ſervitutis intentionem devotiores reddat quos poſtmodum perpetua ſecum libertate regnare concedat. Quâ ſervitutis intentione antiqui patres ſuccenſi, ſua primùm domino ſtuduerunt impendere, poſtmodum ſe, mutuantes terrenis celeſtia, temporalibus ſempiterna. Quorum veſtigia *Ædgarus* avus meus ac prædeceſſor ſceptrigeræ poteſtatis diligenter ſubſequens & exempla perfectiùs implens, *Elyenſe* cœnobium & alia, illud tamen egregiè præter cætera reſtauravit, reſtaurans ditavit, ditans omnimoda libertate quietavit, conſultus adjutuſque ſedula ſancti *Ædhelwoldi* ſummonitione vel copioſa prædiorum augmentatione, quod & ſancto *Dunſtano* alacriter collaudante, cunctiſque primatibus regni privilegio firmatum eſt. *Ædelredus* quoque pater meus ſuæ gubernationis tempore quædam prædia eidem loco contulit, prioremque libertatem ſuæ ſuorumque conceſſionis privilegio ſolidavit.

Horũ ego *Edwardus* Dei gratia ſucceſſor licet indignus; cum in hiis devotam circa Dei eccleſiam religionem vel religioſæ devotionis operationem longè diſpar conſpicio, veneranda eorum ſtatuta nequaquàm infringere præſumo, ſed fortiter quantum in mea efficacia eſt defenſare & utcumque augere deſidero: unde & præfato cœnobio villam nomine **Lakinghede** firmè & hæreditariè ſubjicio, quo illorum aliquo modo jungar conſortio, & ſanctorum inibi multiplici meritorum laude quieſcentium amplificer ſuffragio: libertatem ab eiſdem ut diximus reſtitutam, ab ipſa autem regina virgine ſanctiſſima prius habitatione poſſeſſam, poſſeſſione ſanctificatam, ſanctificatione venerabilem factam, inviolatam manere & omnimmodò provehendam cenſeo; quod & privilegii atteſtatione meorumque conſenſu fidelium ſtabile præſentibus & futuris pronuncio.

Summam ergo eorum quæ illi hoc noſtro adjacent tempore, vel quaſi legum conſuetudine, nominatim ſubjecta monſtrabimus deſcriptione.

In comitatu *Granteceſtriæ* ipſa inſula cum duobus centuriatibus & omnibus appendiciis extra, **Swafham, Horningeſeye, Dictune, Havecheſtune, Neutone, Stapelford, Scelford, Tripclave, Meldeburne, Creningeford, Grantedene, Stevechelworde, Beleſham, Fuelburne, Thevereſham, Weſtlai, Trumpintone, Wrattinge, Sneilwelle, Dittune, Herdwic, Middeltune, Impetune, Cotenham, Wivelingham,** omniſque quartus nummus reipuplicæ in provincia *Granteceſtriæ*, & aliquæ terræ in ipſa villa.

In comitatu **Suthfolc, Hertherſt, Glameſford, Hecham, Kateleſdene, Drentheſtune, Neddinge, Berthinges, Bercham, Wederingſete, Liuremere, Acolt, Wichelave** quinque & dimidium centuriatum, **Sudburne, Meltune, Kingeſtune, Ho, Stoche, Debham, Brithwell, Dodebruge, Brandune.**

In comitatu **Northfolc, Feltewelle, Brugeham, Medelwolde, Crocheſtune, Watinge, Mundeford, Berc, Weſtfled, Fingeham, Notwelle, Walepol,** cum appendiciis, **Merham, Derham, Thorp, Pulham.**

In comitatu **Eſſexe, Hateſtok, Litelbirig, Stratlai,** duæ **Rodinges, Ratendune, Amerdene, Brocheſeue, Eſtre, Fanbruge, Tirlinges.**

In comitatu **Hertford, Hadham, Hethfeld, Keleſhelle.**

In comitatu **Huntendune, Spadlwic,** cum appendiciis, **Somerſham, Colne, Blunteſham.**

Hæc & aliorum appendicia ſive majora ſive minora, inſuper omnia à quocumque adje&a vel adjicienda bonorum teſtimonio poſſeſſa, cum omni *ſacha* & *ſocha* ſine aliqua exceptione ſecularis vel eccleſiaſticæ juſtitiæ illi monaſterio damus, data quieta clamamus eâdem qua ſancti viri illud glorificaverunt libertate, quo neque Epiſcopus nec Comes nec alicujus exactionis miniſter ſine licentia vel advocatione abbatis & fratrum ullo modo ſe præſumant intromittere, vel rem Sanctæ aliquo modo inquietare, ſitque in eorum ut ſemper fuit arbitrio à quocumque potiſſimùm elegerint ordinari vel ſua ſanctificari epiſcopo.

Conveniente equidem diſpoſitione Regina hac utitur libertate, quæ regem & regnum mundumque florentem deſerens, inſulam pro dotalitio poſſedit, ubi ſponſo ſuo Chriſto integerrimè ſervivit, quod & caro florens in tumulo veſte etiam incorrupta oſtendit.

Hæc quemcumque voluit epiſcopum aſcivit; ſed ſanctus *Wilfridus Eboracenſis* archiepiſcopus familiarior ei extitit, qui eam cum ſuo cœtu virginum conſecravit. Cum autem multo poſteriori tempore, ſervicio Dei plenè deficiente, *Ædgarus* reſtauraret cœnobium, poſito ibi grege monachorum, quibus abbates præfecit quos ſanctus *Æthelwoldus* & ſanctus *Dunſtanus* ſanctuſque *Oſwoldus* ordinaverunt, & quamdiu vixerunt quaſi ſuis conſuluerunt. Poſt hos quoſque meliores vinculo caritatis ſibi adtrahebant, è quibus aliquos ſecum in monaſterio retinebant.

Harum ergo conſuetudinum cum non fuiſſem conſtitutor, malo eſſe teſtis & fidelis conſervator quàm perfidus & deteſtabilis everſor, Deum ſummum ſervatorem invocans, ut qui hæc conſtituta Sanctorum noſtrumque infregerit teſtamentum, ſanctorum & omnipotentis niſi pœniteat intra triduum, induens maledictionem ſicut veſtimentum, dum *Juda* æmulatur, ſuſtineat opprobrium.

Quàm ſollicita fuerat pii regis in ſua largitate benignitas, teſtatur ſequens Apoſtolici privilegiũ, quod individua ſocietate ſub eodem contentum ſignaculo regiam munificentiam *Petri* autoritate confirmat. Voluit enim rex piiſſimus inde inſtitutionis ſuæ habere firmamentum, unde totius eccleſiæ proceſſit fundamentum, & tanquam in futuræ ſtabilitatis oraculum non alterum quàm *Petri* adhibere ſignaculum. Ut ergo fides vincat perfidiam, veritas falſitatem, & omnem de cætero juſta poſſeſſio repellat calumpniam, *Victor* papæ & nomine & auctoritate legitimæ donationi incurrit, ſignificans invictum eſſe munus quod roborat.

Privilegium *Victoris* papæ de libertate loci.

VIctor *epiſcopus ſervus ſervorum Dei,* Eduuardo *regi* Anglorum *filio dilectiſſimo cunctiſq; principibus regni ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Privilegium apoſtolica &* Romanæ *eccleſiæ auctoritate antiquitus conſcriptum, & multorum ſæpius atteſtatione auctorizatum ſuper cœnobium* Elyenſe, *quod glorioſi ſanctæ eccleſiæ patres pio affectu larga manu conſtituerunt, veſtræ piæ petitioni ſuccinctè renovamus, ac perpetua ſtabilitate firmamus, immò firmatum conclamamus.* Ib. fol. 25. b.

Mandamus ergo & jure apoſtolico præcipimus liberam eſſe eccleſiam & omnia quæ ibi continentur vel adjacent vel adjicientur, cellis, terris, agris, paſcuis, paludibus, ſilvis, venationibus, aquis, piſcationibus, libertatibus, ſerviciis debitis, decimis, cenſu, capitationibus, legibus, conſuetudinibus, cauſarum diſcuſſionibus, correctionibus, emendationibus, ſive eccleſiaſticis ſive ſecularibus, & omnino quæcumque ſcriptis vel teſtamentis ipſius loci vel teſtimonio bonorum hominum rememorari poſſunt, quæ à Regibus vel ab aliquo fidelium Sanctis in illo monaſterio collata vel conceſſa ſunt, quo nemo ex hiis ſubtrahere vel diminuere aut diſperdere aliqua occaſione judicio vel poteſtate præſumat, nec epiſcopus vel alicujus ordinis miniſter ſe intromittat. Si quis

quis verò malignitatis ſpiritu commotus hanc libertatem loci illius infringere, noſtrumque privilegium contemnere vel abjicere voluerit, à Deo & ab omnibus Sanctis ejus ſit condempnatus, & à nobis in quantum licet excommunicatus, & a conſortio omnium fidelium ſeparatus niſi reſipiſcat.

Ib. lib 3. fol. 1. a.

PAſchalis *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto in Chriſto filio* Henrico *glorioſo regi* Anglorum *ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Omnipotenti Deo gratias agimus quod talem te noſtris temporibus regem conſtituit, qui & terrenum regnum ſapienter ad honorem Dei gubernas, & æterni regis ſollicitudinem ante oculos mentis portas. Poſtulaſti ſiquidem à nobis per literas, ut in loco qui* Ely *dicitur, novus ex apoſtolica auctoritate epiſcopatus conſtituatur, quia* Lincolnienſem *epiſcopatum tantæ magnitudinis eſſe dixiſti, ut ad peragenda ea quæ epiſcopalis ſunt officii unus epiſcopus nullatenus ſufficere poſſit. Pro quo & devotionem tuæ voluntatis laudamus, & diſpoſitioni aſſenſum præbemus, ita tamen ut in celebri loco conſtituatur, ne nomen epiſcopi, quod abſit, vileſcat. Ad hoc enim epiſcopus conſtituitur, ut populum Dei & verbo doceat & vita informet, & ad verum paſtorem domini commiſſarum igitur animarum lucra reportet. In aliis quoque de quibus rogaſti, licet quædam ibi inordinata videantur, tuæ tamen voluntati refragari nequaquam valemus.*

Novit præterea gloria veſtra dominum Herveum *epiſcopum, quem vita & ſcientia commendat non modica, nimia barbarorum ferocia & perſecutione de ſede ſua expulſum, & multa fidelium fratrumque ſuorum cede fuiſſe fugatum. Cujus ut ſcientia fructum qui non periit afferre, & vita bonum valeat Dei populo exemplum præbere, volumus & rogamus ut ſi quæ eum apud vos vacans eccleſia vocaverit, ibi ex auctoritate apoſtolica conſtituatur, ne infructuoſo diu ſilentio torpeat, qui vitæ cœleſtis documenta in ſcientia & moribus portat. Omnipotens Deus apoſtolorum ſuorum precibus & vos & prolem veſtram cuſtodiat, & celeſte poſt terrenum vobis regnum concedat. Dat. xj. kal. Decembris.*

Carta Regis *Henrici* quomodo abbatiam de Ely in epiſcopatum tranſmutavit.

Ib. fol. 2. a.

IN *nomine ſanctæ & individuæ* Trinitatis, *Patris & Filii & Spiritus Sancti, anno incarnationis dominicæ MCVIII. Indictione .... anno verò pontificatus domini* Paſchalis *papæ ſecundi x. regni quoque mei ſimiliter x. Ego* Henricus *providente divina clementia Rex* Anglorum & Normannorum *Dux,* Willielmi *magni regis filius, qui* Edwardo *rege hæreditario jure ſucceſſit in regnum, videns & eccleſiæ meſſem in regno meo multam eſſe, & agricolas quidem paucos, & ab hoc plurimum laborantes in meſſe, & ipſam* Lincolniæ *eccleſiam multa plebe fœcundam, ex auctoritate & conſilio prædicti pape* Paſchalis *& aſſenſu ſimul & prece* Roberti Lincolnienſis *epiſcopi qui tunc eccleſiæ prædictæ præſidebat, & totius capituli ſui, cum ipſo annuente dompno* Anſelmo *beatæ memoriæ* Cantuarienſi *archiepiſcopo, &* Thoma *ſecundo venerabili* Eboracenſium *archiepiſcopo, & univerſis epiſcopis & abbatibus totius* Angliæ, *ſed & omnibus ducibus comitibus & principibus regni mei,* Elyenſe *monaſterium in quo quidem uſque in tempora mea abbates præſuerant, cum* Cantabrigienſi *provincia, quantum videlicet ad jus* Lincolnienſis *eccleſiæ pertinebat cum abbatiis duabus,* Thorneya *videlicet &* Cateriche *in epiſcopalē ſedem ſicut & ceteros epiſcopatus regni mei liberam & abſolutam perhenniter ſtatuo & confirmo, & pro ſubjectione & omnibus epiſcopalibus conſuetudinibus ad ſupradictam* Lincolnienſem *eccleſiam pertinentibus abſolvendis, conſilio & aſſenſu prædicti papæ* Paſchalis, *de beneficiis ejuſdem monaſterii, villam nomine* Spaldwick *cum appendiciis ſuis quæ in territorio* Huntendone *ſita eſt, cum omnibus conſuetudinibus ad villam prædictam pertinentibus ſupradictæ* Lincolnienſi *eccleſiæ &* Roberto *ejuſdem ſedis epiſcopo & ſucceſſoribus ſuis, ſicut eam unquam* Elyenſe *monaſterium liberius & quietius tenuit jure perpetuo tradidi poſſidendam.*

Primùm ſiquidem Londoniis *apud* Weſtmonaſterium *in ſolempnitate Pentecoſtes de negotio iſto in præſentia mea coram felicis memoriæ* Anſelmo *archiepiſcopo & univerſis epiſcopis & abbatibus & proceribus regni mei tractatum eſt, & eorum omnium communis aſſenſus eſt favorabiliter conſtitutus. Poſt mortem verò prædicti pontificis* Anſelmi, *ex auctoritate dompni papæ* Paſchalis, *ſicut jam ſupradictum eſt, in concilio apud caſtrum* Notingeham *habito in die tranſlationis beatæ* Etheldredæ *virginis, ſed ejuſdem feliciter per miſericordiam Dei & terminatum eſt & difinitum xvj. kal. Novembris,* [*faventibus* * *& ſubſcribentibus iis quorū annotata ſunt hic, tam ſigna quam nomina. Ego* Mathildis Anglorum *regina ſubſcripſi* ✠. *Ego* Mathildis *ſponſa regis Rom.* ✠. *Signum* Hervei Elienſis *epiſcopi primi* ✠. *Signum* Rogerii *epiſcopi* Saleſburienſis ✠. *Signum* Ranulfi *Cancellarii* ✠. *Signum* Richardi Bajocenſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Herberti Norwicenſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Reinelmi Herefordenſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Radulphi Roſenſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Richardi Londonenſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Roberti Ceſtrenſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Willielmi Exonienſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Ranulphi Dunelmenſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Roberti Lincolnienſis *epiſcopi* ✠. *Signum* Roberti *comitis de* ✠ Mellento. *Signum* Willielmi *comitis de* W ✠ arrenna. *Signum* Simonis *comitis* ✠. *Signum* Stephani *de* ✠ Albamara. *Signum* Rogeri *comitis* Picta ✠ venſis. *Signum* Gilberti *de* Aquila ✠. *Signum* Willielmi *de* Albini ✠. *Signum* Nigelli *de* Albini ✠.]

* Ex ipſo autographo in bibliotheca *Deuveſiana* an. 1640.

Mullicourt.

Ex Miſcellan. G. f. 241. in collegio corp. Chriſti *Cantab.* ig.

"HEnricus Dei gratiâ rex *Angliæ* & *Franciæ*, & dominus *Hiberniæ*, omnibus ad "quos preſentes literæ pervenerint ſalutem. Sci"atis quod de gratiâ noſtra ſpeciali conceſſimus "& licentiam dedimus pro nobis & hæredibus "noſtris, dilectis nobis in Chriſto, Priori & con"ventui de Mullicourt, quod ipſi dare poſſint & "concedere dilectis nobis in Chriſto Priori & "conventui de Ely, unum meſſuagium & viginti "quatuor acras terræ in Wygnale vocatas "Towtes, & octo meſſuagia in Owtwelle, "Upwelle, & Downham in ſcomitatibus *Can*"*tebr.* & *Norfolc.* unde unum meſſuagium jacet

in

" in Owtwelle in comitatu *Cantebr.* juxta
" meſſuagium *Thomæ Man* ex parte boreali,
" & abbuttat ſuper communem ripam; & aliud
" meſuagium jacet in eadem villa & in eodem co-
" mitatu vocatum Sumpters, juxta meſſuagium
" *Johannis Cony* ex parte auſtrali, & abbuttat ſu-
" per communem ripam, & aliud meſſuagium ja-
" cet in eadem villâ in comitatu *Norff.* juxta
" meſuagium *Johannis Smythe* ex parte boreali,
" & abbuttat ſuper communem ripam; & aliud
" meſuagium jacet in eadem villâ in eodem co-
" mitatu juxta pedem pontis, juxta meſuagium
" nuper *Thomæ Barbor* ex utraque parte; & ali-
" ud meſuagium jacet in eadem villâ & in eodem
" comitatu juxta meſuagium *Willielmi Tyler* ex
" parte occidentali, & abbuttat ſuper commu-
" nem ripam; & aliud meſuagium vocatum Bo-
" denams jacet in eadem villâ & in eodem co-
" mitatu juxta terram prædictam prioris & con-
" ventus de Mullicourt ex parte orientali, & ab-
" buttat ſuper communem ripam; & aliud me-
" ſuagium jacet in Upwelle in eodem comitatu
" juxta meſuagium *Thomæ Man* ex parte orien-
" tali; & abbuttat ſuper Smalelode; & unum
" meſuagium jacet in Downham in eodem comi-
" tatu juxta meſuagium *Thomæ Spencer*, & ab-
" buttat ſuper communem viam, & ſeptem acras
" terræ in Emnethe, ac omnia alia terras & te-
" nementa redditus & ſervicia quæ prædicti prior
" & conventus de Mullicourt jam habent in vil-
" lis de Owtewell, Emnethe, Walſokyn,
" Downham, & Lenum in comitatu *Norf.* & in
" villis de Owtwell, Upwelle, Wyſebeche, &
" Leverington, in comitatu *Cantabrig.* haben-
" da & tenenda præfatis priori & conventui de
" Ely & ſucceſſoribus ſuis in perpetuū. Et quoni
" am iidem prior & conventus de Ely tam præ-
" dictum meſuagia & terras quam omnia alia ter-
" ras & tenementa, redditus & ſervicia prædicta
" cum pertinentiis ſuis à præfatis priore & con-
" ventu de Mullicourt recipere habere & tenere
" poſſint, ſibi & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum,
" tenore preſentium ſimiliter licentiam dedimus
" ſpecialem, & ſimiliter ex uberiori gratia noſtra
" conceſſimus & licentiam dedimus pro nobis &
" hæredibus noſtris, prædictis priori & conventui
" de Ely quod ipſi cum aſſenſu & conſenſu illo-
" rum intereſſe in hac parte habentium prioratum
" de Mullicourte, cum omnibus juribus & perti-
" nentiis ſuis dictæ eccleſiæ ipſorum prioris &
" conventus de Ely unire, adnectere, incorpora-
" re, & appropriare, & prioratum illum cum om-
" nibus juribus & pertinentiis ſuis ſic unitum,
" adnexum, incorporatum & appropriatum in
" proprios uſus tenere poſſint ſibi & ſucceſſoribus
" ſuis in puram & perpetuam elemoſinam imper-
" petuum. Et ulterius qd. prædicti prior & conven-
" tus de Ely & ſucceſſores ſui terras, tenementa,
" & redditus ad valorem decem marcarum per an-
" num, quæ de nobis non tenentur in capite, a
" quibuſcunq; ea eis dare vel aſſignare volentibus
" perquirere poſſint; habenda & tenenda ſibi &
" ſucceſſoribus ſuis imperpetuū, in puram & per-
" petuam elemoſinam, tenore preſentium, ſimili-
" ter licentiam dedimus ſpecialem, dum tamen
" per inquiſitiones inde capiendas & in cancella-
" am noſtram ritè retornandas compertum ſit,
" quod id fieri poterit abſque dampno vel preju-
" dicio noſtri vel hæredum noſtrorum aut alio-
" rum quorumcunque; ſtatuto de terris & tene-
" mentis ad manum mortuam non ponendis edi-
" to, aut aliis ſtatutis ſive ordinationibus quibuſ-
" cunque ante hæc tempora editis factis ſive or-
" dinatis, aut eò quod expreſſa mentio de vero
" valore annuo prædictorum meſuagiorum, ter-
" rarum, & tenementorum, redditum & ſerviti-
" orum, aut de aliis donis & conceſſionibus præ-
" dictis priori & conventui de Ely aut eorum
" prædeceſſoribus per nos aut progenitores no-
" ſtros ante hæc tempora factis, non exiſtit, non
" obſtantibus. In cujus rei teſtimonium has literas
" noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo
" apud *Weſtm.* ſeptimo die Auguſti anno regni
" noſtri viceſimo quarto per
" ipſum regem & de data prædicta
" auctoritate Parliamenti *Stopyndon.*

WIREMUTHENSE & Gerwienſe *Cœnobia in epiſcopatu* Dunelmenſi.

ANno gratiæ DCCiij. ſanctus *Benedictus* abbas *Anglicus*, poſt vitam laudabilem, glorioſo fine in domino quievit. Hic vir Dei de ſtirpe nobili gentis *Anglorum* progenitus eſt, & in adoleſcentia militiæ rudimentis addictus. Denique cum eſſet miniſter *Oſwii* regis, & poſſeſſionem non modicam, ipſo donante percepiſſet, caduca mundi omnia pro Chriſto ſpernens, *Romam* adiit, ut ibidem eccleſiaſtica informatus diſciplina militiam aſſumeret ſpiritualem, qua ſibi prodeſſet & aliis, utiliſque miniſter in dominicæ poſſet cultura vineæ reperiri. Inde verò rediens apud *Lirinenſem* inſulam, ſe monachorum cœtui conjunxit, tonſuram accepit, ubi per biennium regulariter inſtitutus, ad limina ſanctorum apoſtolorum *Petri* & *Pauli* iterum repedavit. Quo tempore, cum papa *Vitalianus Theodorum Cantuariæ* archiepiſc. in *Britanniam* deſtinavit, ipſe ſimul adveneiens, multas ſecum reliquias Sanctorum reportavit. Qui poſtea regi *Northanhumbrorum Egfrido* conjunctus, confeſtim rex ei terram lx. familiarum, ad conſtruendum apoſtolorum principi *Petro* monaſterium, contulit, ad oſtium *Wiræ* fluminis, anno gratiæ DClxxiiij. indictione ſecunda. Sed & aliud monaſterium, ad honorem doctoris gentium *Pauli* in Girwi non longè ab altero fabricatur, & à rege præfato, prædiis lx. familiarum acceptis, multipliciter illud ditare curavit. Hæc autem monaſteria religioſis implens monachis, *Ceolfridum* in uno, *Eaſterwinum* in altero præpoſitos ordinavit. Hoc ideo fecit, ut tam in ejus abſentia, quam in preſentia, regularis ſemper cuſtodia ſervaretur. Huic denique famulo Dei *Benedicto Beda* venerabilis, & doctor *Anglorum*, traditur nutriendus, ſub quo etiam ad ordinem ſacerdotis legitur fuiſſe promotus. Quinquies *Romam* petiſſe aſſeritur, qui ſemper rediens divinorum locupletatus commodorum, ſubjectos inſtituere,

Flores hiſt. per *Math. Weſtm.* in anno 703.

674.

Girwi.

inſtituere opere pariter & exemplo curavit. Tandem poſt vitam laudabilem, victor viciorum *Benedictus*, confeſſor Chriſti piiſſimus, carnis infirmitate victus, pridie idus Ianuarii ſpiritum reddidit creatori. Succeſſit ei in onere & honore vir ſanctus, & ejuſdem diſcipulus, *Ceolfridus*, ſub quo *Beda* Chriſti famulus, ad univerſalis utilitatem eccleſiæ, de ſcripturis ſanctis, laborem inchoatum laudabiliter adimplevit.

Lelandi collectan. vol. 2 p. 302.

Ecfridi regis anno quarto, conſtructum eſt quoddam nobile monaſterium in **Wiremuth**.

Sed et aliud eſt cœnobium conſtructum in loco qui dicitur at *Gyrum*.

Ceolfridus.

Ib. p. 303.

Jubente paritèr, & juvante *Benedicto*, monaſterium S. *Pauli* fundavit, perfecit, rexit, ac deindè utrique monaſterio viginti & octo annis ſolerti regimine prefuit.

Gyrwi, *quarto à* Novo-caſtro *milliario.*

Lelandi collectan. vol. 3. p. 39.

Famoſum hoc monaſterium cujus *Beda* alumnus erat, ſemel atque iterum à *Danis* intrantibus *Tinam*, ita depopulatum fuit, ut locis aliquot veſtigia tantùm antiqui operis & ſtructuræ appareant. Monachi qui jam tantùm tres cœnobiolum inhabitant, monſtrant *Bede* oratorium & areolam in cujus medio pro gemma oſtentant fragmentulum ſerpentini aut viridis marmoris.

Ibid.

Inſcriptio ibidem reperta in quadrato ſaxo majuſculis literis Romanis *ſculpta.*

Dedicatio baſilicæ S. *Pauli* viiij. calendas Maij. An. xv. *Ecfridi* regis, *Ceolfridi* abbatis, ejuſdemque M. eccleſie, Deo autore, conditoris, anno iiij.

ABBENDONENSE

Cœnobium in agro Berrocenſi.

Ubi prima fundata eſt Abbacia.

Ex hiſtoria de primis fundatoribus *Abbendoniæ* in bibl. *Cottoniana.*

EO tempore quo nequiſſimus *Hengiſtus* paganus apud **Stanhengeſt** tot nobiles conſules & barones, id eſt, CCCC & LX. ſeductoriâ calliditate peremit, filius cujuſdam conſulis qui ibidem occubuit vix evaſit, cui nomen erat *Aben*. Hic maximo timore percuſſus, ad quandam ſilvam in auſtrali parte *Oxoniæ* ſitam pervenit, ibique cum feris, herbis & radicibus vitam ducens multo tempore delituit. Cum autem non haberet aquam unde biberet, oratione facta, dedit ei Deus fontem qui uſque hodie ibidem cernitur. Cum audiſſent ergo homines provinciæ illius ſanctitatem viri, confluebant ad eum, & ejus ſermonibus multùm proficiebant. Tunc conſtruxerunt ei habitaculum & capellam in honore ſanctæ *Mariæ*. Non ferens ergo vir ille ſanctiſſimus hominum frequentiam, latenter receſſit, & in *Hiberniam* profectus eſt, ibique bono fine in domino quievit. Mons verò ubi vir ille manebat & quem relinquebat, ex nomine ejus **Abendun** vocatur; hic eſt mons qui juxta **Baiwrthe** ſitus eſt juxta **Pinneſgrave**.

De primo abbate Abbendoniæ.

REgnante *Kinwino* rege *Weſt-Saxonum* erat quidam nobilis vir *Cyſſa* nomine, & hic erat regulus, in cujus dominio erat **Wilteſire**, & pars maxima de **Berkſire**. Et quia habebat in dominio ſuo epiſcopalem ſedem in *Malmeſbiria*, regulus appellabatur. Metropolis verò urbs regni ipſius erat **Bedeuuinde**. In auſtrali etiam parte urbis illius conſtruxit caſtellum, quod ex nomine ſuo **Cyſſe** vocabatur. Habebat regulus iſte nepotem nomine *Heane*, virum valde divitem & potentem & religioſum, & erat ei ſoror nomine *Ciſſa*, & ipſa religioſa. Cum quadam die audiſſet vir iſte in eccleſia à quodam prædicatore quod *facilius eſſet camelum intrare per foramen acus quam divitem in regnum celorum*, cœpit repentè omnia terrena parvipendere & ad cœleſtia anelare. Venit ergo ad avunculum ſuum *Cyſſam*, rogans ut in dominio ſuo aliquem locum ſibi concederet in quo monaſterium conſtruere, & fratres congregare poſſet. Quod *Ciſſa* audiens libenter annuit, & ad conſtruendum monaſterium opem promiſit. Circuendo ergo *Heano* invenit in auſtrali parte *Oxoniæ* locum quem *Aben* prædictus reliquid, & quia patria illa nemoroſa erat, placuit ei ibidem monaſterium conſtruere, anno ab incarnatione domini DCLXXV. *Ciſſa* verò avunculus ejus multa donaria & poſſeſſiones ad eundem locum dedit & confirmavit. Ipſe etiam *Heanus* partem hæreditatis ſuæ eidem loco conceſſit. *Ciſſa* verò ſoror ejus ex portione hæreditatis ſuæ, conſentiente *Ciſſa* avunculo ſuo, conſtruxit monaſterium ſanctimonialium juxta *Tamiſiam* in loco qui **Helneſtou** vocatur, in quo plurimas congregavit ſanctimoniales, quarum ipſa mater & abbatiſſa extitit. Ipſa etiam amicorum ſuorum auxilio parvulam punctam de clavis domini adquiſivit, quam cum alio ferro inſerere juſſit & inde crucem præparare, & poſt terminum vitæ ſuæ ſuper pectus ſuum ponere, & propter reverentiam crucis illius, monaſterium illud in honore S. *Crucis* & S. *Helenæ* fecit dedicare. Poſt mortem verò *Ciſſæ* tranſlatæ ſunt ſanctimoniales illæ uſque ad **Witteham** & iterum de loco illo, propter bellum quod erat inter *Offam* regem *Merciorum* & *Kenewlfum* regem *Weſt-Saxonum*, diſperſe ſunt, & uſque in hodiernum diem quo devenerint ignoratur.

Hean. 675. **Helneſtou.** **Witteham.**

De inventione nigræ Crucis.

SUccedentibus multorum annorum curriculis, cum ſuſciperet ſanctus *Adeluuoldus* curam monaſterii *Abbendoniæ*, fecit ductum aquæ quod eſt ſub monaſterio & molendinum ſub curia. Cum verò foſſores foderent circa monaſterium ſanctæ *Helenæ*, invenerunt in ſabulo crucem ferream quā *Ciſſa* abbatiſſa fecit ponere ſuper pectus ſuum in ſepulcro ſuo. Tunc tranſlata eſt crux illa in monaſterium monachorum, & ibidem cum maximo honore & reverentia, uſque in hodiernum diem

conſervatur & adoratur. Hæc eſt illa crux glorioſa quæ nigra appellatur.

De obitu Cyſſæ *regis, & quomodo primò fundata eſt* Abendonia.

IGitur *Heane*, de quo ſupra diximus, cæpit ædificare monaſterium in honore ſanctæ *Mariæ*, & officinas monachorum ſuper montem prædictum *Abendoniæ*, ſed nichil profecit : quicquid enim uno die operabantur cementarii, alio die corruit ; hoc ſæpiſſime contigit. Dum hæc agerentur, venit quidam heremita, qui habitabat in ſilva de *Comenora*, dicens ei : *O pater* Heane, *hac nocte vidi in viſu quoſdam homines cum quadrigis ligna & lapides a loco iſto aſportare.* Quibus ego : *malè facitis quod res iſtas hinc aſportatis, qui ad honorem Dei & ſanctæ* Mariæ *collectæ ſunt.* Unus verò eorum michi dixit : *Benè ſcimus bene, vade mane & dic* Heane *abbati quod non placet Deo hic ædificari eccleſiam, ſed eat ad villam quæ vocatur* Seveketham, *& ibi inveniet ſignum ubi eccleſiam ædificabit.* Quod audiens *Heane* lætus effectus eſt, & abierunt ipſe & heremita ad prædictam villam, & invenerunt juxta *Tamiſiam* fundamentum in modum ſulci noviter arati.. Jam tranſacti ſunt v. anni ex quo cæpit ſuper montem *Abendoniæ* ædificare. Illo tempore defunctus eſt avunculus *Heane*, glorioſus regulus *Cyſſe*, & ſuper montem prædictum *Abbendoniæ* ſepultus, ſed poſtea corpus ejus uſque ad Seveketham tranſlatum eſt.

De Cedwalla *& de obitu ejuſdem.*

REge *occidentalium Saxonum Kinewino* mortuo, ſucceſſit ei *Cedwalla*, ad quem acceſſit *Heane*, petens ab eo ut locum quem *Ciſſa* ad monaſterium conſtruendum conceſſerat, & ipſe concederet. Quod libenter annuit, & villam etiam de Seveketham illi dedit, & in perpetuum confirmavit, præcipiens ut à die illa uſque in ſempiternum Abendun voceretur. Anno igitur ab incarnatione domini DC lxxxviij. & imperii ſui anno v. reliquid glorioſus rex *Cedwalla* pro Deo regnum ſuum, & *Romam* profectus eſt, & à *Sergio* papa baptizatur, & in albis poſitus defunctus eſt, anno ætatis ſuæ xxix. & in eccleſia apoſtolorum ſepultus eſt, xij. kal. Maij. In baptiſmo verò *Petrus* appellatur.

De rege Ine.

GLorioſo regi *Cedwallæ* ſucceſſit *Ine*. Hic univerſas poſſeſſiones quas *Cyſſa* & *Cedwalla Abendoniæ* contulerunt abſtulit & diripuit ; ſed poſtea pænitens eadem quæ abſtulit & multo plura eidem eccleſiæ reddidit & confirmavit. Nam ad conſtruendam eccleſiam *Abbendoniæ* & *Gleſtoniæ* tria millia librarum & DCC. & L. libras argenti contulit. Anno igitur regni ſui xxxix. regnum ſuum pro Deo reliquid, & cum regina ſua *Romam* ivit, ibique ſanctè vivendo vitam finivit, cui ſucceſſit *Athelardus*, in cujus tempore defunctus eſt *Heane* abbas, cui ſucceſſit *Conanus*.

Quomodo conſtructum eſt primò monaſterium Abendoniæ.

MOnaſterium *Abendoniæ* quod conſtruxit *Heane* primus abbas ejuſdem loci tale erat. Habebat in longitudine C. & xx. pedes, & erat rotundum, tam in parte occidentali, quàm in parte orientali. Fundatum erat hoc monaſterium in loco ubi nunc eſt cellarium monachorum, ita quod altare ſtetit ubi nunc eſt lavatorium. In circuitu hujus monaſterii erant habitacula xij. & totidem capellæ, & in habitaculis xij. monachi ibidem manducantes & bibentes & dormientes, nec habebant clauſum ſicut nunc habent, ſed erant circumdati muro alto qui erat eis pro clauſtro, nec licebat alicui eorum egredi portam niſi pro maxima neceſſitate vel monaſterii utilitate, & hoc cum licentia abbatis : fœmina nunquam infra terminum illum intrabat, nec aliquis morabatur niſi tantùm xij. monachi illi & abbas xiij. Habebant nigros pannos, ſed non utebantur ſtamineis ; pellicias habebant, jacebant ſuper cilicia ; habebant coopertoria cattina ; nunquam carnem manducabant niſi pro maxima infirmitate. Habebant juxta portam domum pro locutorio, in qua cum notis ſuis & amicis, ſi fortè veniſſent, loquebantur. Diebus dominicis & præcipuis feſtivitatibus ſimul conveniebant & in eccleſia miſſam celebrabant, & ſimul manducabant. In præcipuis feſtiuitatibus cucullis ſericis utebantur. Eo tempore defunctus eſt abbas *Conanus*. 2. *Conanus*.

Quod rex Offa *dedit* Goſie *pro inſula quæ dicitur* Andreſeia.

ERat eo tempore in inſula quæ dicitur *Andreſeia* habitatio divitum qui monachilem habebant habitum, ſed tamen poſſeſſiones ſuas quamdiu vivebant gubernabant, ſed poſt obitum ſuum monaſterium hæreditabant. Eo tempore *Rethunus* epiſcopus *Merciorum*, abbatiam *Abendoniæ* regebat & poſtea ejuſdem loci abbas factus eſt. Veniens igitur rex *Merciorum* & *Weſtſaxonum Offa*, ut videret monaſterium, & habitacula monachorum, venit ad inſulam *Andreſeia*, & quia vidit locum illum amœnum, præcepit ut ſibi eodem loco regiæ domus ædificarentur, & pro loco illo dedit monachis villam quæ dicitur Goſie, & non multò poſt defunctus eſt, & ſucceſſit ei filius ejus *Edbertus*, & eodem anno in eadem inſula defunctus eſt, cui ſucceſſit *Kenulfus*.

3. *Rethunus*.

Quod villa de Suthuna *data eſt pro* Andreſeia.

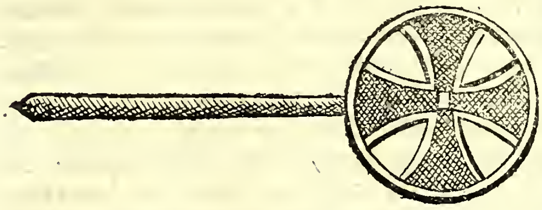
REgnante rege *Kenulfo*, ſoliti ſunt venatores regis, & qui portabant accipitres, & cæteri aulici vaſſalli ſæpiſſimè hoſpitari in domibus regiis in *Andreſeia*, & multa incommoda & vexationes abbati & hominibus abbatiæ inferre. Quod videns abbas *Retunus* dedit regi *Kenulfo* villam de *Suthuna*, & Cxx. libras argenti, ut eum ab hac vexatione liberaret, & ne aliquis regum ibidem ampliùs hoſpitaretur. Accipiens igitur rex villam & pecuniam prænominatam, præcepit ne aliquis ſuorum, ſive regum ampliùs ibidem hoſpitaretur, ſed haberent monachi locum illum in perpetuum, & carta ſua confirmavit.

Deſcript

Ex Regiſtro de *Abbendon.* in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Claudii* B.6] fol. 5.b. cap. 11.

Deſcriptio villæ de **Sevekeſham**, *poſtea* **Abbendon** *appellatæ.*

VErùm ne ſub ſilentio nobilitatem villæ **Seovecheſham** pretereamus, quaſi rei veritatis ignari, aliquid de ea probabili relatione, & fide digna, ad præſens in medium proferamus. Fuit itaque **Seovecheſham** civitas famoſa, aſpectu deſiderabilis, divitiis plena, agris circumdata uberrimis, vernantibus pratis, diffuſis campis, & gregibus lactifluis. Hic ſedes regia, huc, cum de regni præcipuis & arduis tractaretur negotiis, concurſus fiebat populi, ubi etiam à primis *Britonum* temporibus locus fuit religionis, tam tempore religionis fanaticæ, quàm tempore religionis Chriſtianæ. In hac etiam civitate plura fuerunt indicia Chriſtianitatis & antiquorum converſionis *Britonum*, ut ſupradictum eſt. Cruces etenim & imagines quæ in villa ipſa nunc hîc, nunc illic, effoſſe, reperiebantur hujus rei præbent experimentum.

Inter alias etiam cruces inventa fuit crux illa ſancta, quæ nigra crux appellatur. Sancta enim adeo eſt ut nullus juramento ſuper eam preſtito, impunè & ſine periculo vitæ ſuæ poſſit affirmare mendacium; creditur etenim ex clavis Domini, ex magna parte, conflata & facta. Nec tamen à *Conſtantino* magno, qui in ea regione Imperator creatus fuit ibi repoſita, ut quidam dicunt, ſed credibiliùs quidem à benevolis ſuis *Britannis*, quos ſecum *Romam* profecturus deducerat, tranſmiſſa illuc, ut memoria ſanctitatis & meriti utrorumque, ſcilicet matris & filii, inſigniùs appareret, ubi & corporalis preſentiæ ipſorum converſatio habita magnificabatur, vel certè tranſmittente *Cæſare* ipſo, vel matre ejus ad honorem & tuitionem patriæ, de qua ad imperium aſſumptus fuerat, ut prædiximus, à quibus, propter merita & ſanctitatem eorum, crucem domini conſtat fuiſſe inventam. Tempore *Anglorum* edificata ibi capellula ipſius ſanctæ *Helenæ*, quæ aliquando ibi, tempore viri ſive filii, converſata fuerat, crucem illam repertam fuiſſe aſſerunt, per quam multa ſigna indicans, ſanctuarii illius virtutes monſtratæ ſunt. Quot rei perjurii ſuper eam deprehenſi ſunt non eſt numerus. Unde cum tot virtutibus quas enumerare non poſſumus, mendacia & aſſertiones falſæ detegerentur, reverentia qua debebat honorabiliter tractabatur, & volentibus fratribus eam auro & árgento ornare, quicquid ei in una die circa adaptabantur, totum altera decidiſſe & diſſolutum eſſe videbant, nec potuit aliqua parte aliquando aurum vel argentum circa eam confirmari, ſindone tantùm exteriùs per totum involuta eſt.

Ib. fol. 6. a. Verumptamen Rex *Cedwalla*, cujus animæ propicietur Deus, non tantum bona ſupra enumerata *Abbendoniæ* contulit, verùmetiam, de propria voluntate ſua, *Cillæ* ſorori *Heanæ* patricii dedit licentiam conſtruendi monaſterium in loco qui nunc dicitur **Helneſtoue** * juxta *Thamiſiam*, ubi virgo Deo ſacrata & ſacro velamine velata quamplurimas coadunavit ſanctimoniales, quarum in poſterum mater extitit & abbatiſſa. Poſt hujus deceſſum, ſuccedente temporis intervallo quamplurimo, tranſlate ſunt ſanctimoniales præfate ab illo loco ad villam quæ dicitur **Witham**. Succedentibus verò nonnullis annis, cum grave bellum, & a ſeculo inauditum, ortum fuiſſet inter *Offam* regem *Merciorum*, & *Kinewlfum* regem *Weſt-Saxonum*, tunc temporis factum eſt caſtellum ſuper montem de **Witham**, ob cujus rei cauſam receſſerunt ſanctimoniales illæ à loco illo nec ulterius redire perhibentur.

* Fundatio abbatiæ ſanctimonialium de **Helneſtow**.

Teſtamentum Heani *antequam Abbas efficeretur.*

Ibid. fol. 6. b. cap. 15.

"EGo *Hean* diſpenſante domino Abbas aliquam terræ poſſeſſiunculam quæ mihi ex "munificentia parentum meorum, qui regni gubernacula potiri noſcuntur, in poteſtate conceſſa "fuerat, in loco cujus vocabulum eſt **Braðanfeld**, "cum adjacentibus, nec minùs aliis ſicut infra ſignatum eſt locis, ac conditione *Cillan* ſorori meæ "ad poſſidendam contuli, ut poſt obitum meum, "ſi ipſa ſuperſtes vixerit, diſponat & regat cum "Dei timore & poſt ſe ad iſtud monaſterium omnino reddat. Si verò omnipotentis Dei judicio, "me vivente, vitæ ſuæ ſortem diſpoſuerit, jus e- "juſdem loci & diſpenſatio mihi cedat. Supradictæ verò quantitas terræ in **Braðanfeld** xlviij. "caſſatorum eſt. In **Eſceſdune** iv. in loco qui "vocatur *Earmundeſlea* lxxxiij. Summa ſimul redacta in clxxxxiij. caſſatos colligitur. Si quis ergo diffinitionem hanc à me factam unà, concorditer, canonicè, & eccleſiaſticè à rege *Ini*, nec non "ab epiſcopo *Daniele* roboratam, irritam facere "temptaverit, ſciat ſe coram Chriſto rationem "redditurum.

Carta Regis Ine.

Ib. cap. 14.

IN *nomine domini Dei noſtri Jeſu Chriſti ſalvatoris. Ea quæ ſecundùm decretum canonum ſalubriter decernuntur, quamvis ſermo tantùm ad teſtimonium ſufficeret, tamen pro incerta futuri temporis ambiguitate firmiſſima literarum aſtipulatione roborentur. Quapropter Ego* Ina *Rex* Saxonum, *terram juxta* **Abbendune** *CLXXIII. caſſatorum,* Hean *abbati libenter reddidi, quam* Ciſſa *Rex ſibi ac* Cillan *ſorori ſuæ atque abbatiſſæ aliquando dederat: ſed* Ina *rex eandem terram poſtea, dum regno potiretur, diripipiens ac reipublicæ reſtituit, nondum conſtructo monaſterio in ea, nec ullo admodum oratorio erecto. Rurſus autem ad edificandum monaſterium, eidem* Heano *patricio tunc temporis ſuo, eandem terram redonavit, dicens;* Ego *Ina* Monarc. *Saxoniæ*, regnante domino regale gubernans ſceptrum, terram quam predeceſſores mei, *Ciſſa* & cæteri, *Heano* patricio ſuæque germanæ *Cillan*, dediſſe noſcuntur, iterum, cum conſilio plurimorum, reddo & relinquo. *Deinde prædictus patricius* Hean, *ſe eum omni facultate ſua & præfata terra, omni-*

potentis Dei ſervicio ſubdidit, meque ad conſtruendum monaſterium illud in loco ſupra nominato, id eſt juxta Abbendunc, *regulariterque regendum illud abbatem elegit, ſponteque ſua ſeipſum meo regimini commiſit, votoque monachico conſtringens. At nunc nondum revoluto ad integrum quinquennio ex quo hæc vota vovit, ſolvenda immutare decreta cupiens iniquè, regem in ſuffragium ſibi repetitæ hæreditatis aſſumpſit, quibus ego libenter ceſſi. Præfatamque terram & monaſteria quæ conſtruximus, ut dixi, in toto retribuam. Inſuper & de orientali parte fluminis* Tamiſe xx. *caſſatos, quos mihi* Cuthredus *regulus, &* Merciorum *rex* Ethelredus, *necnon &* Ina *rex* Saxonum *tradidenunt, adiciam X. quoque caſſatos ſecus vadum* Beſtlesford, *& C. in* Bradenfeld, *ubi monaſterium erexi, quos* Ina *&* Cenred *ſimul dederunt, pariter tribui, qui faciunt ſimul CClxxiij. caſſatos. Votum autem monachi quod mihi ſpoſpondit relaxans ei clementer indulſi, præſente venerando antiſtite* Hedde, *necnon* Aldelmo *abbate, &* Wintra, *& omni familia noſtra in eccleſia. Si quis verò contra hoc decretum abbatum venire temptaverit, vel has donationes regum religioſorum tirannica fretus poteſtate violenter demere vel auferre ſatagerit, ſciat ſe coram Chriſto rationē in ultimo vivorum & mortuorum examine redditurum. Scripta eſt verò hæc cautionis ſingrapha anno ab incarnatione Chriſti DCxcix. indictione xij.*

✠ *Ego* Ine *rex conſenſi.*
✠ *Ego* Athelbald *rex ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Daniel *epiſcopus ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Beſpha *ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Egfrid *ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Herrid *ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Aldbriht *ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Stranglic *ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Halda *ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Oba *ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Selred *ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Egbrith *ſubſcripſi.*

Privilegium Kenulfi.

Ibid. c. 23. IN nomine Dei & Domini noſtri Jheſu Chriſti veri redemptoris mundi; anno verò dominicæ incarnationis DCCCxxj. indictione xiiij. Ego 821. *Cenulfus* rex *Merciorum*, ab eodem Deo & Domino noſtro populis & tribubus præordinatus in regem, anno imperii noſtri xxv. fui rogatus ab apoſtolica ſede per privilegiū domini Apoſtolici, glorioſiſſimi *Leonis* papæ, & per *Rethunum* venerabilem epiſcopum, ut ſibimet vel ſuis propinquis ſeu ipſæ familiæ quæ habitat in monaſterio quæ ſita eſt in Abbendune eccleſia quæ ibidem dedicata eſt in honore ſanctæ *Mariæ* ſemper virginis & Dei genitricis Dominæ noſtræ: ut illud monaſterium vel omnia loca quæ ad ipſum pertinere dinoſcuntur, cum rebus mobilibus, & immobilibus, in notis cauſis & ignotis, in modicis & in magnis, domini Dei omnipotentis & beatiſſimi *Petri* principis apoſtolorum donans donabo perpetuis temporibus æternam libertatem, in S. Trinitatis patrocinio, omnia loca ad præfatum monaſterium pertinentia, quorum infra nominantur nomina, Culanhom, Chenigtun, Hengeſteſeig, Cumanora, Carmuudeloeh, Catun, Sunegawelle, Sondford, Suttun, Gagging, Deniceſworth, Ceornei, Goſſet, Faerhom, Waethenesfeld, Scrivenanhom, Burgtume, Laehhamſtede, Borora, Waclingford, Midheora, id eſt, Wicham, cum appendiciis ſuis, Geburatunum, cum ſuis campis, ſicut *Ceadwalla* rex perdonavit cum alia ſilva integra quæ dicitur Spene, Wohanloeh, & Trindlaeh, Caſtun, cum omnibus agellulis ad præfata loca pertinentibus, concedens perdonabo, ſicut prædiximus, perpetuam libertatem. Mandantes itaque mandamus in nomine patris & filii & ſpiritus ſancti, ut nullus qui ſuperveniat hominum, ſuperbia inflatus, nec rex ſuum paſtum requirat, vel habentes homines, quos nos dicimus, Faeſtingmen, nec eos qui accipitres portant, vel falcones, vel caballos ducunt ſive canes, nec pœnam mittere ſuper eos quoquo modo audeat. Nec princeps nec graffio hanc lenitatem præfatam in alicujus oneris moleſtia mutare audeat, aut in diebus noſtris vel ſucceſſorum noſtrorum. Si pro aliquo delicto accuſatur homo Dei, eccleſiæ illius cuſtos ſolus cum ſuo juramento, ſi audeat, illum caſtigat. Sin autem ut recipiat aliam juſtitiam hujus viciſſitudinis condicionem præfatum delictum cum ſimplo pretio componat. Expeditio cum xij. vaſſallis & cum tantis ſcutis exerceatur, antiquas pontes & arces renovent; cæterùm plena & integra libertate glorientur, maximè cum ipſi diebus dominicis vij. miſſas pro nobis ſaluberrimas offerant, & armis ſpiritualibus centum pſalteriis contra inviſibiles hoſtes dimicare non ceſſant. Si quis autem præſcriptis ſtatutis noluerit obedire, ſciat ſe alienum eſſe à conſortio S. Dei eccleſiæ & à participatione corporis & ſanguinis domini noſtri Jheſu Chriſti per autoritatem beati *Petri* apoſtoli, niſi dignè emendaverit quod contra Dei eccleſiam feciſſet. Dederat enim pro hujuſmodi rei gratia in auro & argento Cxx. libras & centum manentes ad villam regalem quæ dicitur Sudetun. Quæ poſtquam vir ille prudentiſſimus dederat, in ſumma pacis ſecuritate quoad vixit cœnobium illud gubernavit.

Quomodo *Athelwlfus* rex dedit decimam partem regni ſui eccleſiis.

EGo Æthelwlfus *gratia Dei* occidentalium Saxonum *rex, in ſancta ac celeberrima paſchalis ſolennitate, pro meæ remedio animæ & regni proſperitate & populi ab omnipotenti Deo mihi collati, conſilium ſalubre cum epiſcopis, comitibus, & cunctis optimatibus meis perfeci, ut decimam partem terrarum per regnum noſtrum non ſolum ſanctis eccleſiis darem, verùmetiam miniſtris noſtris in eadem conſtitutis in perpetuam libertatem habere conceſſimus: ita ut talis donatio fixa incommutabiliſque permaneat ab omni regali ſervicio, & omnium ſecularium ſervitute abſoluta. Placuit autem* Ælhſtano *epiſcopo* Scireburnenſis *eccleſiæ,* Swithuno Wentanæ *eccleſiæ epiſcopo, & ducibus communiter. Hoc autem fecimus in honore domini noſtri Jheſu Chriſti & beatæ ſemper virginis* Mariæ *& omnium ſanctorum, & paſchalis feſti reverentia, ut Deus omnipotens nobis & noſtris poſteris propiciari dignetur. Scripta autem eſt hæc cartula anno ab incarnatione domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCliiij.* Ib. c. 33.

854. *DCCCliiij. indictione ij. Die Paſchali in palatio noſtro quod dicitur* **Wiltun.** *Qui autem augere voluerit noſtram donationem, augeat omnipotens Deus dies ejus proſperos. Si quis verò minuere vel mutare præſumpſerit, noſcat ſe ante tribunal Chriſti redditurum rationem, niſi priùs ſatisfactione emendaverit.*

✠ *Ego* Æthelwulfus *rex conſenſi & ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Ælhſtan *epiſcopus cònſenſi & ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Swithun *epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Wlflaf *Abbas conſenſi & ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Werferth *Abbas conſenſi & ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Æthred *conſenſi & ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Ælfred *filii regis conſenſimus.*

Cart. 10. E. 3. n. 30.

REX *Archepiſcopis* (&c.) *Salutem. Inſpeximus cartam bonæ memoriæ domini* Kenulphi, *olim Regis* Merciorum, *in hac verba.* Regnante imperpetuum omnipotente Deo & domino noſtro Jeſu Chriſto, Ego *Kenulfus* rex *Merciorum*, de conſilio & conſenſu epiſcoporum ac ſenatorum gentis meæ, monaſterio *Abbendunenſi* & monachis inibi Deo ſervientibus quandam ruris mei portionem, id eſt, quindecim manſas in loco qui à ruricolis nuncupatur **Cullanhamme,** cum omnibus utilitatibus ad eam pertinentibus, tam in magnis quàm in modicis rebus, campis videlicet, pratis, paſcuis, derivativiſque curſibus aquarum, piſcationibus, & cum paſtura quæ **Otteney** appellata eſt, in æternam largitus ſum hæreditatem. Quam donationem feci pro petitionibus ſororum mearum, *Keneſwyth* & *Burgevilde*, quæ in prædicto monaſterio temporalem ſibi elegerunt ſepulturam. Sit autem prædictum jus liberum ab omni regali obſtaculo & epiſcopali jure in ſempiternum ævum, ut habitatores ejus nullius regis aut miniſtrorum ſuorum, epiſcopivè aut ſuorum officialium jugo deprimantur, ſet in cuntis rerum eventibus & diſcucionibus cauſarum abbatis *Abandunenſis* monaſterii decreto ſubjiciantur. Si quis igitur hanc meam donationem in aliud quàm conſtitui transferre voluerit, privatas conſorcio ſanctæ Dei eccleſiæ æternis baratri incendiis lugubris jugiter cum *Juda* Chriſti proditore puniatur, ſi non ſatisfactione emendaverit congrua quod contra meum deliquid decretum. Karaxata eſt autem cartula hujus donationis anno dominicæ incarnationis
821. DCCCXXI. regni autem mei anno XI. Hiis teſtibus conſentientibus, & cum ſigno ſancte crucis corroborantibus, quorum inferius nomina notantur ✠. Ego *Kenulf* Rex, hanc donationem meam cum ſigno crucis Chriſti confirmavi ✠. Ego *Eldreda* Regina, cum ipſius ſigno crucis corroboravi ✠. Ego *Kenelmus* filius regis conſenſi ✠. Ego *Cybeorth* epiſc. ſavi & ſubſcripſi ✠. Ego *Wigbeorth* epiſc. conſenſi & ſubſcripſi ✠. Ego *Oda* epiſc. conſenſi & ſubſcripſi ✠. Ego *Wor* epiſc. conſenſi & ſubſcripſi ✠. Ego *Wyothrican* primicer. ✠. *Willap.* not. ✠. (&c.)

Iterum ex præfato Regiſtro de *Abbendon.* fol. 33 b.

ANno dominicæ incarnationis DCCCCLV. *Edredus* totius *Albionis* gubernator & rector, animadvertens (quodam abbate mihi pervetuſta privilegia narrante, nomine ſcilicet *Æthelwold*) villam quæ vulgari onomate **Abbendun** dicitur, cum ſuis appendiciis ruſculis, priſcis temporibus cœnobio quod ſitum in eadem villula conſtat, fore ſubjugatam, verùm tempore quo archipiratæ totam hanc Inſulam devaſtantes pervagati ſunt ab avo meo, rege videlicet *Ælfredo*, ipſam cum omnibus ſuis adjectivis à prædicto cœnobio fuiſſe abſtractam, victori domino impares pro victoria qua functus eſt reddens taliones. Nunc igitur ob eam rem, cum conſilio atque conſenſu meorum præſulum optimatumque, quorum nomina caraxantur inferiùs, pro redemptione animæ meæ, & pro expiatione ſcelerum meorum prædeceſſorum, eandem villam præfato arciſterio ad uſus prædicti abbatis fratrumque inibi Deo ſervientium voti compos perpetualiter reſtituo. Terras verò appendicias quæ per loca diverſa ad eandem villam pertinent, id eſt, **Gaineg** x. **Goſige** x. **Weorthe** xxx. **Cumenoran** xxx. cum licentia prænominati abbatis ſubjectorumque ſibi fratrum diebus vitæ meæ ad neceſſarios perfruar uſus. Decurſo autem vitæ meæ ſpatio, eadem cum omnibus ipſarum ſupellectilibus ad præſcriptam villam redacta jugiter prædicto monaſterio ſubjùgentur. Si quis autem hanc noſtræ munificentiæ ſingrafam, quam ego ab omni ſeculari jugo reddidi liberam, tribus exceptis, expeditione, pontis arciſvè conſtructione, demoniaca inſtinctus filarguria infringere immutarevè aliorſum quàm conſtituimus præſumpſerit, ſit alienatus à conſortio S. Dei eccleſiæ, & à participatione corporis & ſanguinis Jheſu Chriſti, æterniſque baratri lugubriter deputatus incendiis cum *Juda* Chriſti proditore jugiter crucietur, niſi prius digna ſatisfactione emendaverit quod contra noſtrum deliquit decretum.

Metæ viginti hidarum Abbendoniæ *quas* Ceadwalla *Rex* Weſt-Saxonum *Deo & Sanctæ* Mariæ *primitùs dedit, & ſic diviſit.* Ib. fol. 34. a.

Æwerst on Eoccenforda. up ⁊-lang Eoccenes to Abbesdic. þet to Æaldenwulle. ꝥ to Mearcforda. ⁊-lang broces oð þene grenen weig. ⁊-lang weiges to broce oð Wippel widiges ut scyte ꝥ þurh ð Denemor. a beriðige to guman graue. ꝥ to Wippel-bricge. ꝥ on þene sic æt þere fulan æc. ꝥ to Heglea on þene bradan mere. ꝥ abewrt walan to bromcumbes heafod. ꝥ on gerihtum to Abbendune to þere portstrete. ꝥ and-lang stret on Hiwege. ꝥ to Ecgunes wyrðe. þenne on baccanleah. ꝥ on scæceling æcer. ꝥ ut on stanford. ꝥ to Megþeforda. ⁊-lang lace ut on Temese. ꝥ on forþ mid streame wiþufan micclanige on Cearewyllan. eft wiþ neoðeran berige on Temese. ꝥ ðer up be streame. ꝥ on Baccan broc. ꝥ on Heafæs oran. ꝥ on holan dene. ꝥ on Tidewoldeswylle. ⁊ lang broces ut on Temese. ꝥ forþ mid streme oþ Gearling lace. andlang lace eft ut on Temese. ꝥ up be streame on Occenes grestun dic. þet abe dic on eccen. ꝥ ðer up eft on Eccenforda. Æþeleaing uude Colman ora and Geatescumbe hyren into þys twentigum hidum. ða ic sylf studum gerad studum gereop and wumoþlice gescarode me sylfum and minum foregengum ⁊ eftyrgengum to ecum wymete for gode ⁊ for worolde. Gyf hwa

ðurh deofles lare ʒenẏrƿe. þ ic Gode ⁊ scā Marian meaʒlum mode on ece ẏrfe ʒe-sealo hæbbe drihten his andƿealo ʒenẏðriʒe her ⁊ on ecnesse. nẏmþe he mid fulre deadbote ʒeminʒe þ he on urum drihtne ʒere-afoð.

Hoc eſt.

a Eoccæ vadum. *b Albæ* foſſam. *c* Veterem fontem. *d* Vadum limitare. *e* Vallis paludem. *f* Campum ſeptum. *g Myrica*rum convallem. *h* Viam quandam. *i* Cuiſdam *Bacgæ* campum. *k* Vadum lapideum. *l* Patriæ vadum. *m* Fontem ad compita *n* Torrentem amnicum. *o* Cavem vallem.

In primis apud *Eoccenfordam*[a] ſurſum per longitudinem (*vel,* tractum) *Eoccæ* (*fluvii ſic dicti, hodie* **Okey**) ad *Abbeſdicam*[b]; inde ad *Ældenwellam*[c]; inde ad *Mearcfordam*[d]; per longitudinem amnis uſque ad viridem viam; per longitudinem viæ ad amnem, uſque ad *Pippelæ* rivi (*ſic dicti*) eruptionem, qui currit per *Denemoram*[e], a rivo ad *Gumæ* lucum; inde ad *Pippelæ* pontem; inde ad foſſam apud putidam quercum; inde ad *Hagleam*[f] apud amplum ſtagnum; inde à *Wrtwala* ad *Brumcumbæ*[g] caput; inde rectà ad *Abbendunam* ad viam publicam; inde per longitud. viæ ad *Hiwegam*[h]; inde ad *Ecguni* curtem (*vel,* prædium) tunc ad *Bacgeleam*[i]; inde ad *Scæcelingi* agrum; inde extra ad *Stanfordam*[k]; inde ad *Mægthefordam*[l], per longitudinem lacus extra ad *Tameſin*; inde prorſum cum flumine ſupra magnam inſulam ad *Cearewellam*[m]; iterum infra collem ad *Tameſin*; inde ibi ſurſum per fluvium; inde ad *Baccanbrocam*[n]; inde ad *Heafæ* marginem; inde ad *Holandenam*[o]; inde ad *Tidewaldi* fontem, per longitudinem amnis extra ad *Tameſin*; inde prorſum cum rivo uſque ad *Geaflingi* lacum; per longitudinem lacus iterum extra ad *Tameſin*; inde ſurſum per rivum ad *Occenſis* paſcui foſſam; inde à foſſa ad *Eccam*; inde ibi ſurſum denuo ad *Eccanfordam*. *Æthelingwuda*[p], *Colmanora*[q], & *Geteſcumba*[r] pertinent ad has viginti hidas, quas egomet poſtium diſcretione, poſtium ſerie, & ſpatioſe dividendo, in partem accepi mihimet & meis anteceſſoribus & ſucceſſoribus in perpetuum ſpatium (*id eſt,* in ævum) propter Deum & propter ſæculum (*i.e.* in divinis & humanis.) Si quis Diaboli inſtinctu coarctaverit quod ego Deo & ſanctæ *Mariæ* fixo animo in perpetuam hæreditatem donavi, Dominus ejus poteſtatem coarctet hîc, & in æternum, niſi ipſe unâ cum plenâ pœnitentiâ reddiderit quod Domino noſtro ſurripuerit.

p Nobilis (*vel,* nobilium) ſylva. *q Colmanni* ripa. *r Getæ* convallis.

Hæc autem ſunt hujuſce donationis ſeu libertatis teſtimonia.

✠ Ego *Eadred* Chriſti ſuffragante gratia baſileus hoc donum agie crucis caumate confirmavi.

✠ Ego *Odo, Dorobernicæ* ſedis archipræſul conſolidavi.

✠ Ego *Oſcytel Eboracenſis* eccleſiæ primas conſenſi.

✠ Ego *Ælfſinus Wintanæ* cathedræ pontifex roboravi.

✠ Ego *Oſulf* epiſcopus huic regiæ dapſilitati affui.

✠ Ego *Eadgiva* ejuſdem regis genitrix, hanc donationem adquiſivi.

✠ Ego *Adelwold* præfati cœnobii abbas congaudens dictavi.

✠ Ego *Ælfere* miniſter.

✠ Ego *Ælfgar* miniſter.

✠ Ego *Ælfeah* miniſter.

✠ Ego *Brihtferth* miniſter.

✠ Ego *Siulf* miniſter.

✠ Ego *Ælfwine* miniſter.

✠ Ego *Eldred* miniſter.

✠ Ego *Ælfred* miniſter.

Privilegium *Edgari Regis.* Ib. fol.63.

A*Ltitroni moderatoris imperio triviatim inſtruimur, ut illi oppidò ſubjecti ſuppeditantes famulemur, qui totius mundi fabricam miro ineffabilique ſerie diſponens, microcoſmum* Adam *videlicet, tandem quadriformi plaſmatum materiâ, almo ad ſui ſimilitudinem inſtinctum ſpiramine, univerſis quæ in infimis formaverat, uno probandi causâ excepto vetitoque, præficiens, paradiſiacæ amenitatis jocunditate, collaterana* Eva *ſcilicet comite, decentiſſimè collocavit. Larvarica, proh dolor! ſeductus cavillatione, verſipel. ſuæ viſibilique tergiverſatione viraginis pellectus, anathematis alogia ambo pomum momordit vetitum, & ſibi ac poſteris in hoc erumnoſo dejectus ſeculo lethum promeruit perpetuum. Vaticinantibus ſiquidem prophetis & cælitus ſuperni regis diuturna clandeſtino præſagia dogmate promentibus nitidè orthodoxis eulogium ex ſupernis deferens, non ut* Judeorum *ſediciosa elingue fatetur loquacitas, ſed priſcorum atque modernorum lepidiſſimum ambiens facundiam,* Arrianas, Sabellianaſ*que proterendo nenias anagogico infruſtrans famine, noſque ab obtunſi cecitate umbra nimis ad ſupernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, Angelus ſupernis elapſus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut evangelica promulgant famina, ſtupenda ceciniſſe videtur carmina. Cui eccleſia tota videlicet catholica conſona voce altiboando proclamat.* Beata es virgo *Maria* quæ crediſti, perficientur in te quæ dicta ſunt tibi à Domino. *Mirum dictu incarnatur verbum, & incorporatur, ſcilicet illud de quo Evangeliſta ſupereminens univerſorum altitudine ſenſuum inquit.* In principio erat verbum & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum, *& hl. Qua videlicet ſumpta de virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, & cunctis mulieribus nitidis precluens taumatibus decus irrogatur. Intacta igitur redolente Chriſti divinitate paſſaque ipſius humanitate, libertas addictis clementer contigit ſervulis. Hinc Ego* Eadgar *altitrono amminiculante* Anglorum *cæterarumque gentium in circuitu triviatim perſiſtentium baſileus, ut hujus libertatis altitroni moderatoris clemencia merear optinere conſortium, rura quæ olim à prædeceſſooibus noſtris largita ſunt, injuſtè ab infidelibus quondam abſtracta, in* **Gaeging** *videlicet x. manſas, in* **Goſie** *xv. in* **Weorthe** *xxx, in* **Carmundeſleah** *v.* Abbendunenſi *eccleſiæ reſtituens, domino noſtro ejuſque genitrici* Mariæ, *ad uſum monachorum inibi degentium, æterna largitus ſum hæreditate. Gratuita itidem domini gratia inſtinctus, monachis in præfato* Abbendunenſi *regulariter degentibus monaſterio, ternam privilegii, ut prædeceſſores noſtri, concedo libertatem, quatenus poſt deceſſum* Æþeluuoldi *abbatis egregii, cujus temporibus hæc libertatis reſtauratio Chriſto ſuffragante conceſſa eſt, quem ſibi univerſa præfati cœnobii congregatio apto*

apto elegerit conſilio, ſecundùm regularia beati Benedicti *inſtituta, abbatem juſtè, ex eodem fratrum cuneo eligens conſtituat. Hujus privilegii libertas deinceps uſu perpetuo à cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quiſpiam tyrannica fretus contumacia in prædicto monaſterio jus arripiens exerceat poteſtatis, ſcilicet ejuſdem cœnobii collegium perpetua, ut prædixi, libertatis glorietur privilegio. Sit autem præfatum monaſterium omni terrenæ ſervitutis eodem tenore liberum quo à prædeceſſoribus noſtris catholicis, à ſancto* Leone *videlicet papa, &* Ceonulfo *rege catholico vetuſto continetur privilegio,*Rethuno *abbate optinente, ſolutũ. Agri equidem qui ad uſus monachorum domino Jeſu Chriſto ejuſque genitrici* Mariæ *priſcis moderniſque temporibus à regibus & religioſis utriuſque ſexus hominibus, & à meipſo, meoque patruo* Eadredo *rege fideliſſimo reſtituendi jure conceſſi ſunt, ejuſdem perpetualiter ſint libertatis. Nam rex præfatus, rus quod* **Abbandun** *nuncupatur, quod rex* Ceadwalla *Domino noſtro ejuſque genitrici* Mariæ *priſcis temporibus devoto conceſſerat animo, in quo prædeceſſores noſtri diabolica decepti avaritia ædificium regale ſibi injuſtè conſtruxerant, eccleſiæ Dei reſtituens, interdiximus, ut nemo inibi paſtum requireret, nec ædificium in ſempiternum conſtrueret. Quod ego* Eadgar Anglorum *baſileus, optimatum meorum uſus conſilio, tam meis quàm meorum ſucceſſorum temporibus fixum in nomine patris & filii & ſpiritus ſancti fieri in æternum præcipio. Tempore ſiquidem quo rura quæ domino devoto conceſſi animo injuſtè à ſancti Dei eccleſia ablata fuerant, perfidi quique novas ſibi hæreditarias kartas uſurpantes ediderunt; ſed in patris & filii & ſpiritus ſancti nomine præcipimus, ut catholicorum nemo eaſdem recipiat, ſed à cunctis repudiatæ fidelibus in anathemate deputentur, veteri jugiter vigente privilegio. Si quis verò tam epylempticus philargyriæ ſeductus amentia, quod non optamus, hanc noſtræ munificentiæ dapſilitatem auſu temerario infringere temptaverit, ſit ipſe alienatus à conſortio ſanctæ Dei eccleſiæ, necnon & à participatione ſacroſancti corporis,& ſanguinis Jeſu Chriſti filii Dei,per quem totus terrarũ orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus eſt, & cum* Juda *Chriſti proditore, ſiniſtra in parte deputatus, niſi priùs hic digna ſatisfactione humiliter pœnituerit quod contra ſanctam Dei eccleſiam rebellis agere præſumſit; nec in vita hac practica veniam, nec in theorica requiem apoſtata obtineat ullam, ſed æternis baratri incendiis truſus jugiter miſerrimus crucietur.*

[Sequuntur metæ de **Gainige, Goſie,** & de **Wrth** & de **Ermundeslea,** Saxonico idiomate expreſſæ.]

958. A*Nno dominicæ incarnationis DCCCClviij. indictione ſecunda ſcripta eſt hujus munificentiæ ſingrapha, his teſtibus conſentientibus quorum inferiùs nomina, ſecundùm uniuſcujuſque dignitatem utriuſque ordinis decuſatum, domino diſponente, karaxantur.*

✠ *Ego* Eadgar Britanniæ *Anglorum monarcus hoc taumate agiæ crucis roboravi.*

✠ *Ego* Dunſtanus Dorobornenſis *eccleſiæ archiepiſcopus, ejuſdem regis benevolentia conſenſi.*

✠ *Ego* Oſcytel Eboracenſis *baſilicæ primas, inſegnis hoc donum regale confirmavi.*

✠ *Ego* Oſulf *præſul, canonica ſubſcriptione manu propria hilaris ſubſcripſi.*

✠ *Ego* Bryhtelm *plebis Dei famulus, jubente rege ſignum ſanctæ crucis letus impreſſi.*

✠ *Ego* Adulf *pontifex, teſtitudine agiæ crucis intepidus hoc donum corroboravi.*

✠ *Ego* Alfwold *antiſtes, trophæo ſanctæ crucis hanc regis donationem conſolidavi.*

✠ *Ego* Æthelſtan *legis Dei cataſcopus, hoc eulogium propria manu depinxi.*

✠ *Ego* Daniel *ſpeculator commiſſarum plebium letabundus fore conſenſi.*

✠ *Ego* Eadguui *ejuſdem regis avia, hanc largitionem cum ſigillo ſanctæ crucis confirmavi.*

✠ *Ego* Atheluuold *abbas* Abbendonienſis *cœnobii, hoc ſintagma triumphans dictavi.*

✠ *Ego* Alfuuold *domino concedente abb. huic dapſilitati aſſenſum præbui.*

✠ *Ego* Ealdred *Chriſto allubeſcente abb. crucis modum gaudens impoſui.*

✠ *Ego* Ælfere *dux.*
✠ *Ego* Ælfeah *dux.*
✠ *Ego* Æthelſtan *dux.*
✠ *Ego* Athelwold *dux.*
✠ *Ego* Brihtnod *dux.*
✠ *Ego* Earmund *dux.*
✠ *Ego* Æthelmund *dux*
✠ *Ego* Ælfgar *miniſter.*
✠ *Ego* Ælfuuine *min.*
✠ *Ego* Briferth *min.*
✠ *Ego* Æthelſige *min.*
✠ *Ego* Oſuuig *min.*
✠ *Ego* Eadric *min.*
✠ *Ego* Oſuuard *min.*
✠ *Ego* Oſulf *min.*
✠ *Ego* Uulfgar *min.*
✠ *Ego* Uulfhere *min.*
✠ *Ego* Æthelſige *min.*
✠ *Ego* Ælfſige *min.*
✠ *Ego* Uulfhelm *min.*
✠ *Ego* Ælfſige *min.*
✠ *Ego* Ælfred *min.*
✠ *Ego* Ealdred *min.*
✠ *Ego* Æthelſige *min.*
✠ *Ego* Ælfeah *min.*
✠ *Ego* Ælfuuine *min.*
✠ *Ego* Atheluuine *min.*
✠ *Ego* Ealdred *min.*
✠ *Ego* Leving *min.*
✠ *Ego* Ælfuuig *min.*
✠ *Ego* Ælfuuine *min.*
✠ *Ego* Æthelueard *m.*
✠ *Ego* Æthelferth *min.*
✠ *Ego* Ælfric *min.*

✠ *Ego* Uulfric *min.*
✠ *Ego* Cyneric *min.*
✠ *Ego* Uuihtſige *min.*
✠ *Ego* Eanulf *min.*
✠ *Ego* Leofa *min.*
✠ *Ego* Ælfnoth *min.*
✠ *Ego* Alfuuold *min.*
✠ *Ego* Ælfric *min.*
✠ *Ego* Uulfric *min.*
✠ *Ego* Ceoleah *min.*
✠ *Ego* Brihtric *min.*
✠ *Ego* Alfuuold *min.*
✠ *Ego* Atheluuold *min.*
✠ *Ego* Eaduuig *min.*
✠ *Ego* Ordgar *min.*
✠ *Ego* Ælfmær *min.*
✠ *Ego* Æthelferth *min.*
✠ *Ego* Ordnoth *min.*
✠ *Ego* Orduuold *min.*
✠ *Ego* Oſmær *min.*
✠ *Ego* Lefing *min.*
✠ *Ego* Ælfſige *min.*
✠ *Ego* Ætheric *min.*
✠ *Ego* Byrhtelm *min.*
✠ *Ego* Ælfuueard *min.*
✠ *Ego* Eadric *min.*
✠ *Ego* Brihtuuald *min.*
✠ *Ego* Æthelferth *min.*
✠ *Ego* Ætheluueard *mi.*
✠ *Ego* Eadulf *min.*
✠ *Ego* Sigelm *min.*
✠ *Ego* Æthelm *min.*
✠ *Ego* Eadric *min.*

De ſancto Adpeluuoldo.

NUnc verò reſtat ut de viro venerabili *Atheluuoldo*, tempore regis *Eadgari* iſtius loci abbate ſanctiſſimo, mentionem faciamus, qualiter poſt amplas poſſeſſiones *Eadgari regis Anglorum* illuſtriſſimi, domum iſtam venuſtiſſimè ordinaverit; utputa prudens ac vigilans Domini noſtri Jeſu Chriſti diſpenſator, videlicet quoad ordinis obſervantiam, & inſtitutiones ordini admodùm neceſſarias, Ib. fol. 34.

neceſſarias, ſimiliter & conſuetudines omni memoria dignas. Inprimis itaque beatus *Atheluuoldus*, regnante rege *Eadgaro* honorabili, templum in honore ſanctæ Dei genitricis ſemperque virginis *Mariæ* in hoc loco conſtruxit, pariter & ad votum conſummavit. Quo conſummato, cum jam beatus *Atheluuoldus* nonnullos fratres ibi coadunaſſet, de communi conſenſu & pari voluntate eorundem, miſit quendam ſuum monachum nomine *Oſgarum* in tranſmarinas partes ad abbaciam *Floriacenſem* propter regulam beati *Benedicti*, ſub qua fratres iſtius loci Deo dignè famulantes fœliciter militarent. Attendens etiam diligenter beatus *Atheluuoldus* illud propheticum quod dicitur, *Domine dilexi decorem domus tuæ*, ut de domo exteriori ad præſens intelligatur, quoad decentiùs potuit, domum iſtam ornamentis ditavit precioſiſſimis. Dedit autem, ut ex antiquorum librorum accepimus atteſtatione, calicem unum aureum immenſi ponderis, ob honorem & reverentiam corporis & ſanguinis domini noſtri Jeſu Chriſti. Dedit etiam tres cruces admodum decoras ex argento & auro puro, quæ tempore werre regis *Stephani* ſunt confractæ, atteſtantibus monachis noſtris viam univerſe carnis ingreſſis. Ornavit etiam eccleſiam textis, tam ex argento puro quàm ex auro obrizo, pariter & lapidibus precioſiſſimis, thuribulis, & fialis, pelvibus fuſilibus, & candelabris ex argento ductilibus, multiſque bonis aliis tam uſibus monachorum circa altare competentibus quàm decentiæ eccleſiaſticæ competentibus. Opitulante etiam piiſſimo rege *Eadgaro*, memorandæ memoriæ abbas *Atheluuoldus* tabulam fecit argenteam precio adpreciatum trecentarum librarum, cujus etiam materiam forma exſuperabat artificialis; quæ etiam uſque ad tempus *Vincencii* abbatis illeſa permanſit & inconfracta. Interim vir Dei mulieri forti conſimilis ſindonem fecit, vendidit & tradidit Chananeo, dum per ſanctam converſationem & devotionem exemplum bonæ actionis præbuit diſcipulis ſuis, de bono in melius commutatus. Fecit etiam duas campanas propriis manibus, ut dicitur, quas in hac domo poſuit cum aliis duabus majoribus, quas etiã beatus *Dunſtanus* propriis manibus feciſſe perhibetur. Præterea fecit vir venerabilis *Atheluuoldus* quandam rotam tintinnabulis plenam, quam auream nuncupavit, propter laminas ipſius deauratas,quam in feſtivis diebus ad majoris excitationem devotionis reducendo volvi conſtituit. Fuerunt autem iſta ſuper enumerata ornamenta, cum augmentatione bonorum aliorum in eccleſia iſta uſque ad adventum *Normannorum* in *Angliam*.

Iſto enim tempore erant in hac domo quidam monachi & ſacriſtæ de cœnobio *Gemeticenſi*, qui ornamenta quamplurima à beato *Atheluuoldo* laborioſè adquiſita, & huic domui collata, tam aurea quàm argentea, eruderato penitus argento à rota memorata, ſecum in *Normanniam* fraudulenter aſportaverunt. Attendens etiam diligentiùs vir venerabilis *Atheluuoldus* illud autenticum quod dicitur, *de altare vivunt qui altari ſerviunt*: ſimiliter & illud evangelicum, *dignus eſt operarius mercede ſua*, ſingulis diebus horis ſtatutis liis ſuis in vinea domini laborantibus annonam hujuſcemodi ſub certa aſtipulatione conſtituit. Monachis *Abbendoniæ* ad menſam diſcumbentibus, unuſquiſque panem accipiat ſibi deputatum de frumento puro quinque marcis parem in pondere; unde verſus ille, *Panis* Abbendonie *par marcis pondere quinque*. Ad iſtum panem fruſtum caſei ad talem & tantam magnitudinem ſingulis diebus apponi conſtituit, ut infra v. dies pondus *Abbendunenſe* quod tunc conſtabat ex xx. duabuspetris, ut ex antiquorum accepimus atteſtatione, penitus expenderetur.

Conſtituit etiam monachis iſtius loci Deo & beate *Mariæ* in perpetuum ſervientibus, quaqua die duo genera leguminum ante generale; & pulmentum poſt generale, unum etiam generale, & unam pitanciam eis conſtituit, quibus ad refectionem ſine crapula veſci poſſent. In albis unam pitanciam pluſquam in aliis diebus conſtituit.In cappis duas pitancias præter generale.In præcipius feſtivitatibus tres pitancias præter generale. Et in eiſdem diebus artocreas, & ad cœnam oblata conſtituit.In quadrageſimali verò tempore loco caſei conſtituit unicuique fratrum unam anguillam groſſam cotidie cum generale. In eſtate verò conſtituit ad cœnam fratrum lac acidum in vaſis pulcherrimis quæ **Creches** vulgari onomate dicuntur, à die quæ dicitur **Hokedai** uſque ad feſtum ſancti *Michaelis* qualibet die. A feſto verò ſancti *Michaelis* uſque ad feſtum ſancti *Martini*, lac dulce ſecunda die. Vas verò quod **Creche** nuncupatur vij. pollices continet, viz. ad profunditatem à ſummitate unius uſque ad profundum lateris alterius. Conſtituit etiam placenta v. diebus ebdomade *Paſche*. In ebdomada *Pentecoſtes* v.diebus.Et in die ſancti *Marchii* evangeliſtæ. Tribus diebus Rogationum. Die Aſcenſionis dominicæ.

Ad menſuram potus monachorum vir venerabilis *Atheluuoldus* quandam aſſiſam non ultra rationabilem ſufficientiam progredientem nec citra deficientem conſtituendam perutile fore dijudicavit. Conſtituit itaque ciſum quendam magnum, flaſconem & dimidium, ſcilicet duas caritates & eo amplius in ſe plenarie continentem, quem ciſum antiqui *bollam Atheluuoldi* vocabant. Hac verò menſurâ bis in die obbæ monachorum implebantur, ſcilicet ad prandium & ad cœnam. In feſtivis etiam diebus conſtituit eis, ſive in albis ſive in cappis, idromelum, videlicet ad prandium inter ſex fratres ſextarium, & ad cœnam inter xij. fratres ſextarium. In præcipuis verò diebus quas apud nos principales obſervamus, ſcilicet, Natali domini, in Paſcha, in Pentecoſte, in Aſſumtione ſanctæ *Mariæ*, & in Nativitate ejus, in Natali apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, in feſtivitate omnium Sanctorum vinum illis conſtituit ad menſuram qua prius; de Idromelo ad prandium, & ad cœnam Idromelum. Hæc verò & his ſimilia tam habundanter tamque circumſpectè conſtituit, ut non ſolùm monachi quoad uſum victus ſuſtentarentur, verumetiam pauperes ex eorum reliquiis propenſiùs recrearentur.

Præterea videns vir venerabilis,quod in maxima parte diminutæ eſſent veritates à filiis hominum, & magis ac magis impoſterum diminuendæ, timens ſibi ac ſuis ne conſuetudines inantea aſſignatæ, per proceſſum temporis aut deteriorarentur aut in pejus mutarentur, vel etiam penitùs adnullarentur, fecit quod potuit, & firmiter prohibuit

hibuit ſub anatematis interminatione, ne quis ſucceſſorum ſuorum in pejus mutare præſumeret aut variare, niſi fortè, zelo caritatis ſuccenſus, eaſdem conſuetudines de bono in melius augmentare decreviſſet. Oravit etiam pro domo iſta, antequam ad epiſcopatum *Wintonienſem* vocatus eſſet, orationem; cujus orationis tenor hic eſt.

Oratio Sancti Aþeluuoldi.

DEVS *eterne, ante cujus conſpectum aſſiſtunt angeli, & cujus nutu reguntur univerſa, protege domine quæſo locum iſtum qui in nomine tuo & beatæ* Mariæ *conſtructum eſt, & per virtutem nominis tui recedat ab eo virtus inimicorum, umbraque fantaſmatum & incurſio turbinum, percuſſio fulminum, leſio tonitruum, calamitas tempeſtatuum omniſque ſpiritus procellarum. Præterea quæſo domine, ut non ignis domum iſtam conſumat, nec homo inimicus per ſuperbiam eam deſtruat; ſed tu piiſſime Deus conſerva eam & guberna, multiplicique fructuum ubertate pingueſcat, ut omnes habitantes in ea voce & corde Deo imnizent, & ſua modulatione nomen tuum magnificent, & ſuper eos deſcendat benedictio tua, & ſuper locum iſtum, maneatque ſemper per dominum noſtrum.*

Sanctus Adelwoldus *factus eſt epiſcopus ab* Edgaro *rege.*

INterea, dum viri Dei *Athelwuoldi* abbatis vita & Deo acceptabilem & hominibus predicabilem indies ſe exhiberet, à prædicto rege *Eadgaro* eligitur *Wintonienſi* urbi antiſtes, anno à domini-
963. ca incarnatione DCCCCLXIII. Hujus vice *Abbendoniæ* abbas conſtituitur *Oſgarus*, ejuſdem ecclesie monachus; et quamquam Patriarchatum conſcenderit præſulatus, non tamen à monachicæ jugo diſciplinæ aliquatenus ſe relaxavit: unde clerici, qui tunc temporis apud illius epiſcopatus ſedem in eccleſia convivere canonicè debuerant, religionis rigorem in ſuo præſule negligentes, loco cedere quam diſtrictiùs vivere maluerunt. Quapropter prædicti regis & beati *Dunſtani* tunc archiepiſcopi conſiliis, & auctoritate, eos expulit, monachoſque de *Abbendonia* intromiſit illuc, qui uſque hodie Deo regulariter in eadem eccleſia deſerviunt. Similiter & de eccleſia ubi abbatia eſt in eadem civitate fecit. Nam in ea monachos, & abbatem eis primus ipſe inſtituit. Siquidem & apud *Orientales-Anglos* in inſula *Helienſi* unum, in loco verò qui Burch appellatur aliud, & apud *Torneiam* tercium, monaſteria cœnobitarum conſtituit. Que cuncta ex *Abbendonenſium* ſumpſere collegio cultum & fundamina, ubi pietatis juſticiæque cultor ille vineam plantaverat tam fertilem, de qua per loca plurima tot propagines propagaret. Sed quia eccleſiam *Abbendunenſem* ante ſuſceptum epiſcopatum dedicandam reliquerat, poſt ſui conſecrationem & ipſam, unà cum beato *Dunſtano*, & aliis nonnullis coepiſcopis ſuis in honorem Dei genitricis conſecravit die v. kalendarum Ianuariarum.

Ib. fol. 128. a. *De ſilva apud* Winekefeld.

WILLIELMVS Rex *Anglorum*, *Waltero Oteri* filio Salutem. Mando tibi & præcipio ut abbati *Abbendoniæ* permittas habere ſuam terram & ſuam ſilvam omnino liberam, præter ſilveſtrem ſilvam & paſcua ſuorum hominum habeat in prædicta ſilva, & inde ne ampliùs de hac ſilva vel villa injuriam abbati facias.

De dominiis hujus eccleſiæ. Ib. fol. 142. b.

HENRICVS Rex *Angliæ*, *Rogero* epiſcopo *Saleſberiæ*, & *Roberto* epiſcopo *Lincolniæ*, & *Hugoni* de Bochelande, & *Willielmo* de Drencford, & baronibus ſuis omnibus fidelibus. *Francis* & *Anglis* de *Bercheſcira* & *Oxenefordſcirâ* Salutem. Sciatis me conceſſiſſe & imperpetuum firmiter reddidiſſe Deo & ſanctæ *Mariæ* de *Abbendona* & *Faricio* abbati, & omnibus ſucceſſoribus ſuis omnia dominia, quicunque tenet ea quocunque modo: ſicut eadem eccleſia habebat ea die quando pater meus, rex *Willielmus*, dedit *Rainaldo* abbati abbatiam de *Abbendona*. Teſtibus *Matilda* regina, & *Rogero* epiſcopo *Saleſberiæ*, cancellario, & *Willielmo Werelwaſt* apud *Weſtmonaſterium* in Natale domini.

Carta de dominiis hujus eccleſie. Ib. fol. 143. a.

“HENRICVS Rex *Angliæ*, *Richardo* de *Monte* & omnibus baronibus *Francis* & *Anglis* de *Oxenford-ſcira*, Salutem. Sciatis quia volo & præcipio ut abbas *Faricius* & abbathia de *Abbendona* in pace & ſine calumnia omnium hominum teneant terram in *Gerſendona*, quam *Perchehaia* tenebat, & nulli inde reſpondeant, & ita bene teneant ſicut abbatia tenuit temporè fratris & patris mei, & meo. Teſtibus *Johanne* epiſcopo *Luxovii*, & *Gilleberto* filio *Richardi* apud Windleſores.

De terra de Colebroc *quam* Milo Criſpin *dedit.* Ib. fol. 144. b.

MIlo Criſpin pro ſervitio quod abbas *Faricius* ei in ſua infirmitate impenderat, dedit in elemoſina eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* & monachis in *Abbendona* quoddam hoſpitium in via *Lundoniæ* apud Colebroc, in quo manebat quidam vocabulo *Aegelwardus*, & dimidiam hidam terræ pariter, cum omnibus illi adjacentibus, pratis, paſcuis & ſilvis. Et miſit *Abbendoniæ* ſuum dapiferum *Gilbertum Pipard*, cum capellano ſuo *Warino*, & per eorum manus donum hujus rei ſuper altare ſanctæ *Mariæ* imponi juſſit, in preſentia domini abbatis & totius conventus eccleſiæ, anno videlicet ſeptimo *Henrici* regis.

Carta Henrici *regis de diverſis rebus quas abbas* Faricius *adquiſivit.* Ib. fol. 147. b.

“LIcèt omnia mundi regna ſint tranſitoria, per ea tamen conquiruntur æterna, ſi eorum divitiæ ritè tractentur & juſtè diſpenſentur: Fœlix ſanè commercium ubi pro tranſitoriis ſemper manentia, pro terrenis cœleſtia commutantur. Unde ego *Henricus* Dei gratia rex *Anglorum* & dux *Normannorũ*, inter cætera quæ Deo auctore, pro ſalute animæ meæ & parentum meorum, uxoris meæ & filiorum in diverſis jam locis feci, concilio baronum meorum, hæc quæ infra le-

" guntur Deo & ſanctæ genitrici ejus conceſſi in " *Abbendonenſi* eccleſia perpetuo jure manentia, " videlicet quinque hidas terræ quietas ab omni- " bus geldis & placitis & aliis rebus mihi pertinen- " bus in manerio ejuſdem eccleſiæ quod dicitur " *Wrtha*, ad opus elemoſinæ. Et quoddam me- " um molendinum proprium cum terris & aquis " & conſuetudinibus aliiſque rebus ſibi pertinen- " tibus quod vocatur *Henoura*, poſitum ſuper " flumen **Eccam** in manerio de *Suttuna*. Et duas " hidas terræ quæ ſunt in **Benebam** quas *Unfri-* " *dus* de **Bohun** in preſentia mea & multorum " baronum meorum reddidit,& conceſſit prædictæ " eccleſiæ.Et quoddã pratum nomine *Kingeſmeda*, " in feudo-firma perpetuò habendum pro viginti " ſolidis reddendis unoquoque anno, quod ante " reddebat tantùm quindecim præpoſitis meis. Et " terram quam *Algarus* tenet in **Abbefeld**, quam " *Nigellus* de *Oilleio* reddidit eidem eccleſiæ in do- " minio habendam. Et unam hidam in *Weſtona* " in loco qui dicitur *Wtemundeſleia*, quam *Droco* " de *Andeleia* dedit eccleſiæ, & comes *Richardus* " de *Ceſtra* fecit quietam de omni ſervitio ſuo pro " anima patris ſui. Et eccleſiam de **Piſwebam** " cum terra ſibi pertinente, & decimam ejuſdem " villæ, & unam piſcariam cum rebus ſibi perti- " nentibus, ſicut *Willielmus* de *Curceio* prædictæ " eccleſiæ dedit in elemoſina, & unam hidam in " **Femcote** cum pratis & paſcuis & omnibus ſibi " pertinentibus, ſicut *Adelina* de *Suereio* dedit " eccleſiæ in elemoſina, & *Adeliza* filia conceſſit. " Et ſartum quod *Robertus* filius *Hammonis* de- " dit eccleſiæ quod eſt inter *Merlavam* & **Ham-** " **ſtede**, ſicut deſignatum fuit per barones ipſius " *Roberti*. Et terram *Alwardi* de *Suttuna* juxta " **Colebroc**, quam *Milo Criſpinus*, & uxor ejus " *Matildis* dederunt eccleſiæ in elemoſina. Et " terram *Roberti* filii *Hervei*, cum conſuetudini- " bus quibus eam tenebat à *Roberto Gernone* do- " mino ſuo, qui eam dedit reginæ *Mathildi* ux- " ori meæ, & ipſa cum eo jam dictæ eccleſiæ de- " dit in elemoſina. Et unam hidam cum dimidia " virgata in villa quæ dicitur **Holm**, & dimidiam " in *Eſturtuna* ſicut *Henricus* de *Albeneio* con- " ceſſit eccleſiæ. Et unam hidam in villa **Dumel-** " **tune** quam *Willielmus Gomzenboeth* dedit ec- " cleſiæ, & comes *Robertus* de *Mellent*, ex cujus " feudo erat, ante me auctorizavit. Et in eadem " villa dimidiam hidam quam ego ipſe conceſſi " eccleſiæ in elemoſina. Et in villa *Kinſuetona* ec- " cleſiam & duas hidas, duodenis xx. acris & " unam virgatam, quas *Albericus* de *Ver* & uxor " ejus *Beatrix* & filii ejus dederunt eccleſiæ pro " anima *Gaufridi* filii ſui. Et hoſpitia ſua quæ " ſunt *Lundoniæ* in **Weſtminſterſtret**. Et ter- " ram quam *Richardus* filius *Remfredi* dedit ec- " cleſiæ, & *Willielmus Clemens* ab eo tenebat, " quam *Brientius* & uxor ejus *Mathildis* con- " ceſſerunt eccleſiæ.

" Signum regis *Henrici*.

" Signum reginæ *Mathildis*.

" Signum *Willielmi* filii regis.

" Signum *Ranulfi* archiepiſcopi *Cantuarienſis*.

" Signum *Turſtani* archiepiſcopi *Eboracenſis*.

" Signum *Willielmi* epiſcopi *Exoniæ*.

" Signum *Theobaldi* epiſcopi *Wintonienſis*.

" Signum *Rogeri* abbatis *Fiſcam*.

" Signum *Ranulfi* cancellarii *Henrici* regis.

Quomodo Robertus *de* Oili *reddidit eccleſiæ* Abbendoniæ **Tadintun**. Fol. 123 b

Ejuſdem temporibus, & temporibus duorum regum, ſcilicet *Willielmi*, qui *Anglos* devicerat, & filii ejus *Willielmi*, erat quidam conſtabularius *Oxoniæ*, *Robertus* de *Oili* dictus, in cujus cuſtodia erat illo tempore provincia illa in præceptis, & in factis,adeo ut de ore regis proferebatur illi actio:dives enim valdè erat, diviti nec pauperi parcebat exigere ab eis pecunias ſibique gazas multiplicare,ſicut qui brevi verſiculo de ſimilibus comprehendit dicens : *Creſcit amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit.* Eccleſias verò cupiditate pecuniarum infeſtabat ubique, maximè abbatiam *Abbendoniæ*, ſcilicet poſſeſſiones abſtrahere & frequenter in placitis gravare quàm miſericordiam regis ponere. Inter cætera mala, pratum quoddam extra muros *Oxoniæ* ſitum, conſentiente rege, à monaſterio abſtraxit, & in uſum militum caſtelli deputavit, pro quo dampno contriſtati ſunt fratres *Abbendonenſes* magis quàm pro aliis malis. Tunc ſimul congregati ante altare ſanctæ *Mariæ* quod dedicaverant ſanctus *Atheluualdus*, *Dunſtanus* archiepiſcopus, & ſanctus *Atheluualdus* epiſcopus, cum lacrimis proſtrati in terrã deprecantes de *Roberto* de *Oili* monaſterii depredatore vindictam facere, aut illum ad ſatisfactionem convertere. Interea dum ſic per dies & noctes beatã *Mariam* invocaſſent, decidit ipſe *Robertus* in egritudine valida, in qua laborabat multis diebus inpenitens, donec videbatur ei quadam nocte in palatio cujuſdam regis magni inſiſtere, & hinc inde multitudinem magnatuum hominum aſſiſtere,& in medio illorum quandam glorioſam ſupra tronum ſedere in muliebri habitu ſpecioſam ualdè, & ante illam ſtare duos fratres ex congregatione prædicti cœnobii quorum nomina cognouit. Et cum ipſi duo vidiſſent illum in palatium intrare, flectebant genua ante illam dominam, dicentes cum magno ſuſpirio : *Ecce domina, iſte eſt qui poſſeſſiones eccleſiæ tuæ ſibi uſurpat, & pratum unde clamorem facimus nuper à monaſterio tuo abſtraxit.* At illa commota adverſus *Robertum* illum, juſſit foràs ejicere, & ad pratum ducere, quod à monaſterio abſtraxit, ibique illum torqueri. Ad cujus preceptum ſurrexerunt duo juvenes ex circumſtantibus & duxerunt eum in prædictum pratum ibique eum fecerunt ſedere. Et ſtatim convenerunt ibi turpiſſimi pueri portanres fenum de ipſo prato ſuper humeros ſuos, irridentes, & ad invicem dicentes : *Ecce kariſſimus noſter, ludamus cum eo.* Tunc faſciculos de humeris ſuis deponentes, & deſuper mingebant igne ſubpoſito, & ſic fumigaverunt eum. Quidam ex eis tortas de illo feno faciebant, & in faciem ejus jactabant, alii barbam ejus inflammaverunt. Ille verò in tali anguſtia poſitus, clamare cepit, adhuc ſopore detentus : *Sancta* Maria *indulge mihi, jam moriar.* Uxor autem ejus juxta lectulum ejus jacebat, & evigilavit illum, dicens, *Domine evigela, gravè enim dormis.* At ille expergefactus à ſompno, dixit,verè graveq;,nam in medio demonũ erat. Illa reſpondit dicens : *Dominus cuſtodiat te ab omni malo.* Tunc ille narravit ſompnum ſuum uxori ſuæ.

ri ſuæ. Et illa, *Dominus flagellat omnem filium quem recipit.* Poſt paucos verò dies, cogente eum uxore ſua, ad *Abbendoniam* eum navigare fecit, & ibi ante altare coram abbate *Reginaldo* & omni congregatione fratrum & amicorum ſuorum circum aſtantium, **Tadmertune** decem librarum redditum, quas *Athelelmi* abbatis illuc uſque dono exegerat, omnino remittens, conteſtatur ſuarum poſt ſe rerum poſſeſſiones, ne inde quicquam exactionis ultra queretur : ſimul & amplius quàm centum librarum ſummam, ſuorum pro emendatione præteritorum commiſſorum, hujuſmodi quoque monaſterii reedificatione quod nuper antea abbas *Reginaldus* ampliari inchoavit, ſuper altare optulit tunc ad preſens. Qui adeo monaſterii renovationi intendit tunc, ut illud toto illo anno ſine penuria fabricare acceleraret. Poſt prædictam autem viſionem, quum viderat juſſu Dei genitricis ſe à ſatellitibus malis torqueri, non tantùm eccleſiam ſanctæ *Mariæ* de *Abbendonia* curabat erigere, verumetiam alias parochianas eccleſias dirutas, videlicet infra muros *Oxenfordiæ*, & extra, ex ſumptu ſuo reparavit. Nam ſicut ante viſionem illam, depredator eccleſiarum, & pauperum erat, ita poſtea effectus eſt reparator eccleſiarum, & recreator pauperum, multorumque bonorum operum patrator. Inter cætera, pons magnus ad ſeptentrionalem plagam *Oxoniæ* per eum factus eſt. Qui, menſe Septembrio obiens, in capitulo *Abbendonienſi* in parte aquilonis ſepulturam meruit ; uxor autem ejus in ſiniſtra ejus condita requieſcit.

Privilegium *Eugenii Papæ tertii.*

E*Ugenius epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis* Ingulfo *abbati monaſterii ſanctæ* Mariæ *de* Abbendona, *ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum, Salutem. Piæ poſtulatio voluntatis effectu debet ſequente compleri, quatinus & devotionis ſinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter dilecti in domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam ſancti Dei genitricis eccleſiam in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati* Petri *& noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, ſtatuentes ut quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona in præſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut infuturum conceſſione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante domino, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis : ipſum locum in quo monaſterium veſtrum fundatum eſt, hundredum de* Hornimera, Abbandonam *& forum, cum libertatibus & conſuetudinibus omnibus ſicut reges* Angliæ *eas vobis contulerunt, cum* Cumennora *&* Bertuna, *& omnibus appendiciis hundredi*, Mercham, Middletunam, Draitonam, **Saringeford, Wacheneſfeld,** *cum omnibus appendiciis ſuis. Eccleſiam ſanctæ* Mariæ *de* **Colum** *cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam de* Cinſentuna, *& duas hidas cum eis quæ adjacent. Eccleſiam ſanctorum* Innocentum *& hoſpitia noſtra quæ juxta eccleſiam ſunt apud* Lundonias, *via* Weſtmonaſterii, *eccleſiam ſancti* Martini, *& eccleſiam ſancti* Aldadi, *& quicquid terræ & juris habetis apud* **Oxenford**; *eccleſiam de* **Miuncham** *eccleſiam de* Suttuna, **Lacing, Gaing,** *Fernebergam,* **Witteham, Apeſford** *cum appendiciis ſuis ; Offentonam* **Goſt, Wurdeham, Cerni, Wueltford, Chivelaun, Wuinekefeto,** Villeleā *cum appendiciis ſuis;* **Chuleham,** Cutheſdonam, Leonechenoram, Thademertonam, Beredenam, Lechamſtedam, Lennartonam, Tubbeneiam, Linfordam, **Fageflor,** *cum omnibus que adjacent. In* Glouceſtræ ſchira Dulueltunam, & **Cirne** *cum appendiciis. In* Chiltona *quinque hidas. In* **Peſi** *duas hidas. In* Dencheſwrdea *ſeptem hidas. In* Boclanda *quinque hidas. In* Chadeleſwrda *quatuor hidas, quæ fuerunt* Radulfi Baſſet. *In* Gerſendona *viginti hidas. In* Ceſtretona *unam hidam. In* Hulla *duas hidas. In* **Bereford** *quinque hidas. In* Hernicota *duas hidas. In* Suttuna *unam hidam, & molendinum de* Henovara. *In* Fencota *unam hidam. In* **Benneham** *duas hidas ex dono* Humfridi *de* Bohun. *In* **Niwcham** *unam piſcariam cum appendiciis. In* **Colebroc** *quicquid terræ & juris habetis ex dono* Milonis Criſpini, *&* Roberti Geruum. *In* Dumeltuna *unum hidam ex dono* Willielmi Guizemboez, *& dimidiam hidam ex dono* Henrici regis. *In* Stretona *unam hidam & tres virgatas ex dono* Henrici *de* Albenneio. *Obeunte autem te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibidem qualibet ſurreptionis aſtutiâ vel violentiâ præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati* Benedicti *regulam, canonicè providerint eligendum. Prohibemus inſuper, ut nullus poſt factam ibidem profeſſionem, abſque abbatis & fratrum ſuorum licentia, de eodem monaſterio audeat diſcedere, diſcedentem verò nullus audeat retinere.*

Statuimus quoque, ut in monaſterio veſtro in quo fratres regularem vitam profeſſi degunt, nulli omnino liceat ſecundùm beati Benedicti *regulam ibidem conſtitutam ordinem immutare, nullus etiam epiſcoporum futuris temporibus audeat ejuſdem religionis fratres de monaſterio veſtro, abbate & fratribus minus conſentientibus, expellere. Sepulturam quoque monaſterii liberam eſſe concedimus ; ut eorum qui ſe illic ſepeliri deliberaverint devotioni & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Præterea, libertates omnes & rationabiles monaſterii veſtri conſuetudines à regibus* Angliæ *& epiſcopis veſtris vobis conceſſas, & ſcriptis eorum confirmatas, ſicut eas hactenus in pace habuiſtis & tenuiſtis, vobis in perpetuum confirmamus. Decrevimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel quibuſlibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura, ſalva ſedis apoſtolicæ auctoritate, & dioceſanorum epiſcoporum canonica juſticia & reverentia. Si quæ igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiove commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis*

ſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate agnoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei & domini redemptoris noſtri Jheſu Chriſti aliena ſint, atq; in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax domini noſtri Jheſu Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen. Amen.

✠ *Ego* Eugenius *catholicæ eccleſiæ epiſcopus ſubſcripſi.*

✠ *Ego* Conradus Sabinenſis *epiſcopus S.*

✠ *Ego* Ymarus Tudertulanus *epiſc. ſubſcripſi.*

✠ *Ego* Gregorius *preſbyter Card. titulo* Calixti *ſubſcripſi.*

✠ *Ego* Guido *preſbyter Card. titulo ſancti* Criſogoni *S.*

✠ *Ego* Ubaldus *preſbiter Card. titulo ſanctæ crucis in* Jeruſalem *S.*

✠ *Ego* Guido *preſbiter Card. titulo ſanctorum* Laurentii & Damaſi *S.*

✠ *Ego* Bernardus *preſbiter Card. titulo ſancti* Clementis *S.*

✠ *Ego* Manfredus *preſbyter Card. titulo ſanctæ* Sabine *S.*

✠ *Ego* Jordanus *preſbiter Card. titulo ſanctæ* Suſanne *S.*

✠ *Ego* Odo *diaconus cardinalis ſancti* Georgii *ad velum aureum S.*

✠ *Ego* Johannes *diac. card. S.* Mariæ *novæ S.*

✠ *Ego* Bernardus *diac. ſanctæ* Romanæ *eccleſiæ ſubſcripſi.*

✠ *Ego* Cithius *diac. card. S.* Sergei & Bachei *ſubſcripſi.*

1146.

Datum Viterbi *per manum* Guidonis *S.* Romanæ *eccleſiæ diaconi cardinalis, & cancellarii, decimo kalendas Januarii, indictione ix. incarnationis dominicæ anno MCxlvj. pontificatus verò domini* Eugenii *iij. papæ anno ſecundo.*

GLOUCESTRENSE
Cœnobium.

Annales de Winch-cumbe in bibl. Cottoniana.

ANNO dominicæ incarnationis DClxxx. anno quinto regis *Æthelredi*, *Oſrich* tunc ſubregulus *Wicciorum*, ex dono ejuſdem regis, primùm fundavit eccleſiam in honore ſancti *Petri* apoſtoli in civitate *Gloceſtriæ*, præficiens eidem monaſterio abbatiſſam *Kineburgam*, ſororem ſuam, cui ſucceſſit *Ædburga* abbatiſſa cognata ejus, & poſtea *Eaſe* abbatiſſa. Præfuit illic monaſterio xxx. annis, & adquiſivit terras multas, æꞇ ꝑınꝺeꞅꝑılla . xx. hidas; extra ciuitatem, Cxx. hidas. Et poſtea ſubregulus *Wicciorum*, *Aldred* dedit hæreditatem ſuam illic, hoc eſt æꞇ Culnæ. lx. manentes illius terræ, & *Buregred* æꞇ Fæꞃenꝼoꞃꝺa dedit x. hidas, æꞇ ꝑıaꞃcanꞅꞇane, xv. hidas, æꞇ Ceꝺꝺanꝑẏꞃꝺa in terra montana xv. hidas. In Numeꝺeꞅꝼelꝺa iij. manentes. Iſtas terras omnes dedit *Aldred* ſubregulus. Similiter *Ædelmund* in Geloıꞑᵹ dedit xxx. hidas æꞇ Oꝼꞃe. & xxxv. æꞇ Lecc ꝛ

W. Malmesb. fol. 25.b.n 10

——— Deceſſit ante germanum (*Ethelfleda* ſcilicet filia regis *Ælfredi*) quinquennio, ſepultaque eſt in monaſterio ſancti *Petri Gloceſtriæ*, quod ipſa cum viro *Ethelredo* (*Merciorum* comite) ingenti curâ extruxerat, eòque oſſa beati *Oſwaldi* regis ex *Bardenia* tranſtulerat, ſed illo, tempore ſequenti *Danorum* deſtructo, aliud, quod nunc in eadem civitate præcipuum habetur, *Aldredus* archiepiſcopus *Eboracenſis* inſtauravit.

Ib fol. 161. b.

——— Eſt ergo in ipſa civitate *Glouceſtriæ* ſancti *Petri* monaſterium, quod ibi *Aldredum* archiepiſcopum incepiſſe non ſemel dixi. Paucos ibi & non plus quàm tres monachos invenit abbas *Serlo*, à rege *Willielmo* ſeniore donum exile adeptus. Sed quantum Dei gratia cum illius conſpirans induſtria locum extulerit illum, quis congrua explicet facundia? (&c.) In eadem enim urbe tempore regis *Elfredi*, filia ejus *Elfleda*, cum conjuge ſuo *Ethelredo*, monaſterium ædificaverunt, nulla parcimonia ſumptuum, nulla inopia victualium: illucque ex *Bardanio* reliquias *Oſwaldi* regis tranſtulerunt, quòd omnis *Mercia* pareret imperio. Floruit id cœnobium ad tempus *Danorum*, fuitque affinitate arctiſſima noſtro, id eſt, *Malmeſberienſi*, cojunctum, ſicut in archivis utriuſque reperitur eccleſiæ. Sed monachis vi hoſtilitatis dilapſis, dum archiepiſcopus *Eboracenſis*, occaſione *Wigorn.* epiſcopatus monaſterium illud habuiſſet, canonicos recepit, præcipuamque ibi *Turſtanus* archiepiſcopus exhibuit diligentiam, & in ſcrinio Sancti renovando, & in eccleſia dilatanda, ubi cum veteribus fundamentis deturbatis nova jacerentur, inventa ſunt amborum conjugum in porticu auſtrali ſepulcra, & corpora antiquam reverentiam prætendentia.

R. Hoved. f. 255. a. n. 10.

Anno Mlviij. *Aldredus Wigorn.* epiſcopus eccleſiam quam in civitate *Glavorna* à fundamentis conſtruxerat, in honore principis apoſtolorum *Petri*, honorificè dedicavit. (&c.)

Ex cronicis *Glouceſtrenſis* cœnobii in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Domitiani.* A. 8]

Sequitur hìc de prima fundatione monaſterii ſancti Petri Glouceſtriæ *ab* Oſrico *ſubregulo, de licentia regis* Etheldredi.

ANno ab incarnatione domini DClxxxj. *Ethelredus* rex *Merciorum* quartus à *Penda* primo rege, in eodem anno regni ſui xxv. adjuvanter conceſſit, & dedit in provincia *Wicciorum* duobus miniſtris ſuis nobilis generis, *Oſrico* ſcilicet, & *Oſwaldo* fratri ejus. *Oſrico* trecentorum tributariorum in **Glouceſtreſchire,** *Oſbaldo* ſimiliter trecentorum caſatorum apud **Perſovere;** hoc eſt, ut *Oſrich* **Glouceſtreſchire** acciperet, *Oſwaldus Perſoram* haberet. *Oſrich*, ex licentia regis *Ethelredi*, ex poſſeſſione ſua, in civitate *Glouceſtriæ* monaſterium cœnobiale, in honore ſancti *Petri* apoſtoli, domino *Theodoro Cantuarienſi* archiepiſcopo, & *Boſel* primo *Wigornienſi* epiſcopo, confirmantibus, nobiliter conſtruxit, & ibi *Keneburgam* ſororem ſuam abbatiſſam conſtituit, & poſt eam *Eadburga* cognata ejus abbatiſſa ſucceſſit, quæ ante fuit regina *Wlfredi* regis *Merciorum.* Et poſt eum *Gaffe* abbatiſſa monaſterium illud, cum bona caſtitate & ſub eccleſiaſtica regula, xxxiij. annis benè cuſtodiebat, & adquiſivit terras multas, ſcilicet in **Alre** xx. hidas, in

Eccleſiæ conventualis
Glouc: facies auſtralis.

Ric: Newcort delin:
D: King ſculp:

in Pyndeſwell xx. hidas, ovibus ſuis illic adhibendas. *Adeldred*, ſubregulus *Wicciorum*, dedit hæreditatem ſuam eidem eccleſiæ; hoc eſt in Culne ſancti *Ælwini* lx. manentes illius terræ. *Burgred* rex *Merciorum* in Faireford x. hidas. In Wyarkeſton xv. hidas. In *Ceddanwyrda*, in terra montana xv. hidas. Item *Adelred* dedit extra civitatem *Glouceſtriæ* CXX. hidas ubi nunc *Bertona* eſt. In Pymdeſfeld iij. manentes. *Edelmund* ſubregulus dedit xxx. manentes. In Dovere xxxviij. In Porthlech .... *Nodehardus* comes, & præfectus regis in Evencandeſfeld iiij. manentes.

Omnes iſtæ donationes & hæreditariæ terræ, in multis ſinodis, & conſiliis confirmatæ fuerunt. *Ethelredus* rex prædictus *Merciorum*, xxx. anno regni ſui, relicto temporali, *Kynredo* ſuo fratrueli regnum dedit, & apud Bardeney eſt attonſus, primò in monachum, poſt in abbatem allevatus; anno ab incarnatione domini DCCXVI. a ſeculo migravit, & ad gaudia æterna intravit. Anno ab incarnatione Domini DCCVIII. *Kynredus* rex *Merciorum*, & *Offa* rex *Eſt-Saxonum*, relictis regnis, *Romam* venere, tempore *Conſtantini* papæ; ibique monachi facti uſque ad finem vitæ permanſerunt, ſicque ad cœleſtia regna migravere. Hii multa bona contulerunt monachis S. *Petri Glouceſtriæ*.

De Cenredo *rege* Merciorum.

ANno domini DCCVIII. *Kenred Northanhymbrorum* rex moritur; cui rex *Oſricus* ſucceſſit, qui dudum *Glouceſtrenſe* monaſterium condiderat: vij. idus Maii mortuus eſt, anno regni ſui xij. & ſepelitur in eccleſia ſancti *Petri* coram altare ſanctæ *Petronillæ*, in aquilonari parte ejuſdem monaſterii, anno domini DCCXXIX.

Sequitur verſus de prima fundatione hujus loci, videlicet Glouceſtrenſis *monaſterii.*

HIc eſt principiū primuſq; ſtatus monachorum
Profert indicium nobis Glouceſtria *quorum.*
681. *Tunc ſexcentenus erat annus virgine nati*
Ac octogenus primus per Ave *generati,*
Nobilis Oſricus, *quando loca ſtruxit amicus*
Regis Ethelredi, *ſi debent cronica credi.*
Ille monaſterium primum conſtruxit in urbe
Fœmineæ turbæ decus attollens ita Deum
Condidit eccleſiam ſub honore Petri *ſpecialem*
Perpetuam latriam per ſecula cœnobialem.
Hic abbatiſſam præfecit in urbe ſororem:
Terram ſubmiſſam ſibi fecit & urbis honorem.
Primùm prælata fuit hec Kyneburga *vocata,*
Sic vixit ſtrata donec fuit in ſua fata:
Statim ſucceſſit, jamque defuncta Kyneburga,
Nobilis Edburga, *quæ plurima commoda geſſit:*
Quondam regina Wlferi *regis honeſta;*
Hæc celebris domina: ſed mors clauſit ſua geſta.
Inclita matrona ſucceſſit in urbe patrona:
Cœlebs caſta bona cœleſti digna corona.
Walterus *ſtuduit* Froncester, *& hæc memoranda*
In ſcriptis poſuit clauſtralibus enucleanda.

De Kyneburga *abbatiſſa.*

KYneburga ſoror regis *Oſrici*, à *Boſello* primo epiſcopo *Wygorniæ*, in abbatiſſam monaſterii *Glouceſtriæ* conſecratur, quæ monaſterium illud xxix. annis ſub regularibus diſciplinis, in bona caſtitate rexit & cuſtodivit, & multa bona eidem monaſterio adquiſivit: tandem anno regiminis ſui xxix. obiit, & ſepelitur juxta fratrem ſuum *Oſricum*, coram altari ſanctæ *Petronillæ* ejuſdem monaſterii; cui ſucceſſit *Edburga*, anno ab incarnatione Domini DCCX. *Kyneburga* ante fratrem obiit xix. annis. *Edburga* uxor, & regina *Wolferi* regis *Merciorum*, poſt mortem mariti ſui, relicto ſeculo, ſacræ religionis conſortium in monaſterio ſancti *Petri* adquiſivit; tandem à ſancto *Egwino*, tertio à *Boſello* epiſcopo *Wygorniæ*, in abbatiſſam ibidem conſecratur, & monaſterium illud in ſanctis propoſitis benè rexit ac cuſtodivit. Et anno regiminis ſui xxv. à beato *Wilfrido* epiſcopo *Wygorniæ*, in eodem monaſterio, juxta prædeceſſorem ſuam & ſororem *Kyneburgam* ſepulturæ tradebatur. Cui ſucceſſit *Eva* anno ab incarnatione Domini DCCXXV. *Eva* quæ fuit uxor & regina *Wolferi* filii *Pendæ* regis, à ſancto *Wilfrido* epiſcopo *Wygorniæ* in abbatiſſam *Glouceſtriæ* conſecratur. Monaſterium illud, in bona caſtitate, & diſciplinis regularibus per xxxiij. annos benè rexit, & cuſtodivit, & multa bona eidem eccleſiæ adquiſivit, & ipſa in multis ſinodis confirmari procuravit; obiit tandem anno regni *Offæ* xij. & juxta ſorores & prædeceſſores ſuas in eodem monaſterio tradebatur ſepulturæ, anno videlicet incarnationis Domini DCCLXVII. Poſt ejus deceſſum ceſſaverunt abbatiſſæ & regimen in ipſo monaſterio regulare, quoniam tam fuit diſcordia regum, quàm diſſidium conſuetudinarium in regno, uſque adventum *Egbriti* regis, qui fuit anno ab incarnatione Domini DCCC. quippe *Egbritus* omnia regna unico quadravit imperio, ut populus animoſus & erronicus magis bellum & ſubverſionem hinc inde movendum, quàm pacem inter ipſos uniformem pavere: ſet & ſpecioſitas religionis in monaſterio *Glouceſtriæ* per tranſlationem ſororum ibidem exiſtencium, huc atque illuc ad bellum & peccatum fugiendum, ſub poteſtate ſeculari, uſque ad tempus *Wolſtani* epiſcopi *Wygorniæ*, qui fuit anno ab incarnatione Domini Mij. mirificè 1002.
diſtrahebatur.

De Clericis, qui eccleſiam ſancti Petri Glouceſtriæ *rexerant, à monialibus uſque ad ipſos monachos effectos.*

ANno domini MXXII. *Wolſtanus* epiſcopus 1022.
Wygorniæ, qui poſtea factus eſt archiepiſcopus *Eboracenſis*, concedente rege *Cnutone*, duce *Danorum*, qui eccleſiam ſanctam exaltavit, & libertates ſuas antiquas renovavit ac promovit, ut dicit *Petrus Pictavenſis*: hic *Wolſtanus* clericos, qui eccleſiam ſancti *Petri* antea rexerant, cuſtodierant, ſub protectione Dei & apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, & regula beati *Benedicti*, in eadem eccleſia regulariter collocavit, & *Edricum* quendam in abbatem, & cuſtodem monaſterii illius conſecravit, qui monaſterium illud xxxvij. annis

cuſtodivit, ſed & multa bona diſſipavit: quoniam tempore ſuo, in perpetuam exhæredationem, vendita fuerunt maneria de **Beggeworth**, de **Hatherleye**. Tandem obiit anno prælationis ſuæ xxxvij. Set ab hoc loco receſſit, & alibi ſepultus eſt, cui ſucceſſit *Wlſtanus Wygorniæ* monachus, 1058. anno Domini MLVIII.

De quodam cirographo *Edrici* abbatis.

E*Go* Edricus *abbas in* **Ealdanhame** *notifico & declaro in hoc cirographo, quod ego, mea magna neceſſitate, tradidi cuidam* Starmarcoto *terram de* **Hegberleo**, *& de* **Bergwirde**, *de dominio eccleſiæ quoad vixerit, & hoc feci pro ejuſdem placita pecunia, videlicet pro xv. libris, quibus redemi omnia alia prædia monaſterii ab illa magna* heregoldi *exactione, quæ per totam* Angliam *fuit. Teſtes horum ſunt,* Wolſtanus *archiepiſcopus* Eboracenſis, *&* Leſſius *epiſcopus* Wygorniæ, Aglaf *comes, & tota congregatio veteris monaſterii, &* Anna *abbas & omnes fratres monaſterii ſancti* Oſwaldi; *&* Wihiſide *præfectus, & tota civitas* Glouceſtriæ, *& multi alii, tam* Angli *quàm* Dani. *Quare ſi forisfecerit ille qui terram tenet, de ſe, & de ſuo emendet: terra autem ſit libera & iterum monaſterio reddatur poſt mortem ejus. Acta ſunt hæc anno ab in-* 1022. *carnatione Domini circiter Mxxij. tempore* Chnuti *regis.*

Aldredus Wygorniæ epiſcopus, *Wlſtanum Wygorniæ* monachum, in abbatem *Glouceſtriæ* conſe- 1058. cravit, anno domini Mlviij. &, de licentia regis *Edwardi* confeſſoris, ibidem conſtituit; ſet ipſe *Aldredus* eccleſiam illam à fundamentis conſtruxit de novo, & in honore principis apoſtolorum *Petri* honorificè dedicavit, ſed cauſa magis hoſpicii quàm operis ſui abſtulit à communi, **Lech**, **Odynton**, **Standiſch**, cum *Bertona*, retinens in manu ſua. Tandem in archiepiſcopum eccleſiæ *Eboracenſis* conſecratur, qui ipſa maneria eccleſiæ *Ebor.* appropriavit. Set *Wlſtanus Jeroſolimam* profectus, obiit peregrinus, anno Domini Mlxxij. prælacionis ſuæ xiiij. & anno regni *Edwardi* filii regis *Egelredi* xvij. Acta ſunt hæc pridie idus Octobris, tempore regis *Edwardi* confeſſoris. Iſte *Aldredus* epiſcopus poſtmodum mare tranſiit, & per *Hungariam* profectus eſt *Jeroſolimam*, quod nullus archiepiſcoporum vel epiſcoporum 862. *Angliæ* eatenus dinoſcitur feciſſe. Ann. DCCClxij. *Burgredus*, Deo omnipotentiſſimo concedente & auxiliante, rex *Merciorum*, confirmavit donationes quas donaverunt eccleſiæ ſancti *Petri* prædeceſſores ſui reges, id eſt, *Ethelredus* & *Ethelbaldus*, *Offa*, & *Kenulphus*, & cum conſenſu & conſilio, ac licentia omnium optimatum ſuorum, fecit eandem eccleſiam liberam, & quietam, & omnia monaſteria, & loca quæ eidem eccleſiæ obediunt, & pertinent, ab omni terreno negocio & ſervicio, ea duntaxat conditione ſtatuta, ut orationes illorum deprecationeſque pro ipſo, & pro juſtis hæredibus ſuis, jugiter in illa eccleſia nocte & die memoriter ſervarentur. Hæc fuerunt geſta & renovata, anno domini DCCClxij. cum conſenſu & confirmatione *Burgredi* regis *Merciorum*, & archiepiſcopi *Cheolnothi* in *Walſcburnam*.

Sequitur de Serlone, *primo abbate monaſterii ſancti* Petri Glouceſtriæ *poſt conqueſtum.*

ANno domini Mlxxij. poſt deceſſum *Wlſtani* 1072. abbatis *Glouceſtrenſis* eccleſiæ, quem eidem eccleſiæ archipreſul prefecerat *Alredus*, ſucceſſit ei eodem anno, ſcilicet iiij. kal. Septembris, reverendus pater dompnus abbas *Serlo*, duos ibi tantùm perfectæ etatis monachos & circiter viij. juvenes parvos inveniens. Hic idem pater primò fuit *Abricatenſis* Canonicus eccleſiæ, ſub *Michaele* pontifice, deinde monachus in eccleſia ſancti *Michaelis* de *Montetumba*. Quinto anno converſionis ſuæ, petente & concedente rege *Willielmo* conqueſtore; & ſuggerente viro venerabili *Oſmundo*, tunc regis cancellario, poſt *Sariſburienſe* epiſcopo, prædicti ſuſcepit locum regiminis, & à ſancto *Wolſtano* epiſcopo *Wygorniæ*, conſenciente rege *Willielmo*, in abbatem *Glouc.* conſecratur, qui multa bona eidem eccleſiæ adquiſivit & revocavit, ſed & **Froncester** cum *Culna* ſancti *Elwyni*, quæ, tempore prædeceſſoris ſui, alienata extiterunt, cum aliis maneriis, auxiliante rege *Willielmo* conqueſtore, ab archiepiſcopo *Ebor.* impetravit, cæteris in exactione relictis uſq; ad tempus *Hamelini* Abbatis. Hic idem pater adquiſivit huic eccleſiæ mille dies relaxationis.

Anno Domini Mlxxvij. ſuſcepit habitum reli- 1077. gionis, ſub dompno *Serlone* abbate venerabili, *Odo* primò celerarii functus officio, cujus labore, & induſtria, in terris & poſſeſſionibus multipliciter *Glouceſtrenſis* crevit eccleſia, anno Mlxxxix. 1089. In die feſtivitatis apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, hoc anno, *Glovernenſis* eccleſiæ locatur fundamentum, venerabili viro *Roberto Herefordenſi* epiſcopo primum lapidem in eo ponente, præſente dompno *Serlone* abbate.

De Bertona *& aliis maneriis eccleſiæ ſancti* Petri *iterum redditis.*

ANno. Domini Mxcv. dominica in ramis pal- 1095. marum, venerabilis *Ebor.* archiepiſcopus *Thomas*, reddidit *Glovernienſi* eccleſiæ villas **Lech**, *Odyntunam*, **Standycſch**, *Bertonam*, ſemetipſum graviter inculpando, pectus tundendo, genu flectendo, quia injuſtè eas tam diu tenuerat. Hæc acta ſunt in preſentia dompni *Serlonis* abbatis in capitulo monachorum, multis præſentibus & gaudentibus. Has villas eidem eccleſiæ ante annos circiter xxxix. abſtulerat à communi prædeceſſor ſuus *Aldredus* archipreſul, hoſpicii ſui cauſa, regnante tunc rege *Edwardo* confeſſore.

De dedicatione eccleſiæ ſancti Petri Glouceſtriæ, *tempore dompni* Serlonis *abbatis.*

ANno domini MC. idus Iulii, die dominica, 1100. eccleſia quam venerandæ memoriæ abbas *Serlo* à fundamentis conſtruxerat *Gloverniæ*, ab epiſcopis *Sampſone*, *Wigorn.* *Gundulpho Rovenſi*, & *Henrico Bancorenſi*, dedicata eſt, magno cum honore.

Anno Domini MCI. *Henricus* clericus, rex *An-* 1101. *gliæ*, contulit manerium de **Mayſmor**, & ſilvam & planum cum omnibus pertinenciis, ſicut eam meliùs

1102. meliùs habuit. Et anno MCII. eccleſia ſancti *Petri Glouc.* cum civitate igne cremata eſt. Poſtquam venerandæ memoriæ dompnus abbas *Serlo*, per induſtriam ſuam & laborem, terras multas & pecunias adquiſierat, videlicet **Ledene**, **Lynkeholt**, **Dontesborne**, & molendinum in **Stonhouſe**, **Glaſebury**, **Sotteſhore**, **Nymdeſfelde**, **Cleyngrey**, **Lyttelton**, **Aſperton**, **Clyfford**, & eccleſiam ſancti *Petri* **Hereford**, *Sellenam* in **Deveneſchire**, & alia multa quæ continentur in kalendario donationum juxta literas alphabeti inde confectas.

1104. Anno Domini MCIIII. *Serlo* abbas, habens ſecum in omnibus cooperatorem & coadjutorem, dompnum *Odonem* celerarium, anno ætatis ſuæ circiter LXVIII. prælationis ſuæ anno xxxiij. quinto nonas martii, feria v. poſt cineres, jam ad veſperam inclinante die, carne ſolutus eſt, relinquens poſt ſe centum monachos in conventu; cui ſucceſſit dominus *Petrus*, ejuſdem monaſterii prior.

Sequitur verſus *de Serlone*, primo abbate hujus loci poſt conqueſtum.

Eccleſiæ murus cecidit Serlone *cadente:*
Virtutis gladius, buccina juſticiæ:
Vera loquens, & non vanis ſermonibus utens,
Et quos corripuit principibus placuit.
Judicium præceps, contrarius ordinis error,
Et levitas morum non placuere ſibi.
Tercius a Jano menſis, lux tercia menſis
Cum nece ſuppreſſum vita levavit eum.

Hic incipiunt donationes omnium bonorum monaſterii ſancti Petri Glouceſtr. *tam temporalium quàm ſpiritualium.*

De Alre.

Ethelbaldus *Rex Merciorum* dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* & monialibus ejuſdem loci xx. hidas terræ in villa quæ vocatur **Alre.**

Nobis Robertus *dedit hic* **Aſpertone** *Curtus.*

Robertus Curtus dedit Deo & ſancto *Petro* & monachis ejuſdem loci unam hidam terræ in **Herfordſchire**, quæ vocatur **Aſpertone**, anno regni regis *Willielmi Ruphi* x. tempore *Serlonis* abbatis, prælationis ſuæ xxv.

De Alweſtone.

Walterus vicecomes dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* & monachis ejuſdem loci eccleſiam ſanctæ *Helenæ* de **Alweſtone**, cum una virgata terræ in eadem, anno regni regis *Henrici* ſenioris vij. abbatia vacante per mortem *Serlonis.*

De Ablode *&* Paygrave.

Henricus Rex ſenior dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* & monachis ejuſdem loci **Ablode**, & gravam de *Bertona*, quæ vocatur **Paygrave**, in eſcambium pro placea ubi nunc turris ſtat *Glouceſtriæ*, ubi quondam fuit ortus monachorum, anno regni regis *Henrici* ejuſdem ix. tempore dompni *Petri* abbatis, de vj. ſellionibus retro curiam de **Ablode.** Item *Radulfus* de **Wylinton**, & *Olimpias* uxor ejus, dederunt vi. ſelliones terræ retro curiam de **Ablode**, tempore *Thomæ Breodone* abbatis, & regni regis *Henrici* ſecundi poſt conqueſtum xii.

De Ameneye.

Anno Domini MCXXVI. Ego *Wynebaldus* de *Balon*, unus de magnis regis *Henrici* poſt conqueſtum primi baronibus, & *Rogerius* filius meus, conceſſimus ſancto *Petro* de *Glouc.* dimidiam hidam terræ in **Ameneye**, quam *Thomas* quidam *Anglicus* tenuit, ſolutam & quietam ab omni re quæ ad regem pertinet, excepto *Denegeldo* regis. Et nos ſimiliter, ego & filius meus *Rogerius*, eandem terram conceſſimus Deo & ſancto *Petro* & fratribus *Glouc.* ſolutam & quietam ab omni re quæ ad nos pertinet, excepto *Denegeldo* regis. Et ego *Wynebaldus* teſtis ſum quod hæc facta ſunt antequam monachi *Theokeſburiæ* habuiſſent manerium de **Aurenel.**

De Brocthrop.

Adeliza uxor *Rogeri* de *Breio*, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* **Brocthrop**, tempore *Serlonis* abbatis, cum eccleſia ibidem.

De eodem.

Gilbertus de *Myners* confirmat terras quas *Rogerus* primus dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* in **Brocthrop**, & in *la* **Rugge**, tempore *Hamelini* abbatis.

De eodem.

Rogerus primus, & *Hugo* heres ejus, dederunt eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* viij. acras terræ iuxta curiam de **Brocthrop**, tempore *Hamelini* abbatis.

De Bocholt

Helyas Gyffard, & *Ala* uxor ejus, anno Domini MCXXI. & filius eorum *Elyas*, conceſſerunt monachis *Glouc.* & ſuper altare poſuerunt, terram de **Bocholt**, ſcilicet & ſilvam, & planum, pro dimidia hida, & dimidia virgata, apud regem ſolutam, & quietam ab omni conſuetudine, excepto *Denegeldo* regis, tempore *Willielmi* abbatis.

De Bocholt.

Anno Domini Mlxxxxvj. *Helias Giffard* dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* quandam partem ſilvæ ſuæ, cum iij. bordariis, rege *Willielmo* minore confirmante, tempore *Serlonis* abbatis.

De Bertona *abbatis.*

Aldredus, ſubregulus *Wicciorum*, dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* & monialibus ejuſdem loci, C. hidas

C. hidas terræ ubi nunc eſt *Bertona* abbatis, tempore *Evæ* abbatiſſæ.

De Brankamfeld.

Bodehardus comes,& præfectus regis,dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* & monialibus ejuſdem loci, iiij. manentes in Brankamfeld, tempore *Keneburge* abbatiſſæ.

De Bache.

Bernardus de *Novo-mercato* dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* unam hidam terræ quæ vocatur Bache, in parochia de *Coverna,* tempore *Serlonis* abbatis.

De Bery.

Willielmus dedit Bery,pro qua frater ejus *Gotelinus,* dedit nobis *Seldenam* in *Devenſchira* tempore *Serlonis* abbatis.

De Beverſtone.

Anſelinus de *Gorney* dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* quinque ſolidatas terræ in Beverſtone, cum advocatione eccleſiæ ejuſdem villæ,tempore *Johannis Gamages* abbatis.

De Bertona *regis.*

Anno xix. regis *Edwardi* tercii poſt conqueſtum, idem rex dedit & conceſſit monachis *Glouc.* manerium *Bertone* regis, cum gurgitibus de Munſtreworthe, & dimidium gurgitis de Duny ad feodam firmam, in eſcambium pro eccleſia de Wyrardesbery, tempore *Adæ* de Staunton abbatis.

De Brokeſworthe.

1260. Anno Domini MCClx. dompnus *Johannes Deffelda* abbas emit de *Laurencio* de *Chaundos* milite lv. acras terræ arabilis in Brokeworthe, & de parco ejus xl. acras, & totum boſcum ſuum in Bocholt, & continet CCC. acras.

De Bernewode.

Willielmus conqueſtor rex *Angliæ* dedit monachis *Glouc.* manerium de Bernewode cum omnibus pertinentiis ſuis, tempore *Serlonis* abbatis.

Hic Bromfelda *datur & Canonicus monachatur.*

1155. Anno Domini MClv. Canonici de Bromfeld dederunt eccleſiam ſuam & ſeipſos ſancto *Petro Glouc.* ibi monachari, per manum *Gilberti* epiſcopi *Herefordiæ,Theobaldo* archiepiſcopo *Cantuar.*confirmante, tempore *Hamelini* abbatis.

De Boytone.

Helias Boy Giffard, pro anima *Bertæ* uxoris ſuæ, & anteceſſorum ſuorum, dedit monachis ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam beatæ *Mariæ* de Boyton, eccleſiam ſancti *Georgii* de Orcheſton, cum capella ſanctæ *Andreæ* de Wynterborne, cum terris, & decimis, pratis, & paſcuis, viis, ſemitis, & omnibus eccleſiis eiſdem pertinentibus, ſalva tenura eccleſiæ de Finctenay, tempore *Hamelini* abbatis. *Walterus Giffard,* filius *Helyæ,* concedit, & confirmat eccleſiam de Boyton monachis *Glouc.* cum omnibus pertinentiis ſuis, cum dimidia hida terræ in eadem villa, & decimis totius ville, & cum inſtauramento viij. boum, j. averii, & Cxxij. ovium, & decimis totius villæ, tam dominii quàm hominum, de omnibus de quibus Chriſtiani decimare debent, tempore *Hamelini* Abbatis.

De eodem.

Helias Giffard, calumpniam ponens ſuper eccleſiam de Boyton, dompnus abbas *Thomas Carbonel,* pro bono pacis, conceſſit ei eccleſiam de Orcheſton, cum capella de Wynterborne, retinens ſibi eccleſiam de Barton. Dominus *Goſelinus* epiſcopus *Sarum* concedit & confirmat conventui ſancti *Petri Glouc.* ex dono *Heliæ Giffard* & *Walteri* filii ſui. *Johannes* epiſcopus *Sarum* confimat, & ordinat monachis *Glouc.* and hoſpitalitatem faciendam, xl. ſol. annuos, auctoritate epiſcopali, de eccleſia de Borton.

De Bromptone.

Willielmus conqueſtor dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.*manerium ſuum de Bromptone, cum piſcaria de *Waia,* cum terra uſque ad ripam *Waiæ* adjacente, tempore *Serlonis* abbatis.

De Bokelond.

Kynredus rex *Merciorum,* dedit manerium de Bokelond, tempore *Edburgæ* abbatiſſæ.

De Burneham.

Robertus confirmat donum patris ſui *Haraldi:* inſuper dedit eccleſiam de Bureham Prioratui de Ewyas, ut conventus ibi inveniatur, quod conceſſum eſt, ſed non proſecutum. Inſuper dedit eiſdem decimas omnium maneriorum ſuorum, de quibus Chriſtiani decimare debent. *Theobaldus* archiepiſcopus *Cantuar.* confirmat. *Johannes* epiſcopus *Sarum* confirmat.

Hic ſancto Chircham Petro *donantur &* Hynham.

Quidam vir nobilis nomine *Wlfinus le Rue,* quandò monachi primò inhabitabant *Glouc.* ex infortunio, occidit vj. presbiteros inter Chircham, & *Glouc.* qui ob tam enorme ſcelus confuſus, papam adiit, abſolutionem petens, qui, accepta pœnitentia, ea duntaxat forma abſolutus eſt, ut inpertuum vj. ſacerdotes inveniret, pro ſe cantantes. Domum reverſus gaviſus, Chircham, & Hynham, cum pratis, planis, ſilvis, & paſturis, uſque ad aquam *Sabrinæ* ſe extendentibus, dedit eccleſiæ ſancti *Petri,* hac forma, quod vij. monachi, loco vij. ſacerdotum, pro eo Deum interpellantes,

lantes, imperpetuum inveniantur, tempore *Edrici* abbatis.

De Cliffoꝛde.

1099. Anno Domini Mxcix. *Rogerus* de Bulley miles, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Clyffoꝛd; rege *Willielmo* minore confirmante, tempore *Serlonis* abbatis.

De Celeſwoꝛthe.

Willielmus rex *Anglorum* junior, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* duos breces in feodo ſuo de Celeſwoꝛthe, cum grava, & pratellis eidem terræ adjacentibus, in puram elemoſinam, teſte *Willielmo* cancellario apud Neuham, tempore *Serlonis* abbatis.

De eodem.

Rex *Willielmus* junior conceſſit dompno *Serloni* abbati & monachis ſancti *Petri Glouc.* ij. breces in feodo ſuo de Celeſwoꝛthe, cum grava, & pratellis eidem terræ adjacentibus, in elemoſinam. *Henricus* rex, frater ejus, confirmat *Odoni* & *Hugoni* monachis, & toto conventui *Glouceſtriæ*, in manerio ſuo de Celeſwoꝛthe, duas aſſartas, & ſilvam quæ eſt in medio illarum, cum pratellis adjacentibus, in elemoſinam & feodo, liberam, & quietam ſicut *Willielmus* frater ſuus primùm conceſſit.

De Cronham.

Helias Gyffard filius *Helie* ſenioris, & *Ale* uxor ejus, quando monachatum accepit, dedit ſancto *Petro* & monachis *Glouc.* Deo ſervientibus, Cronham, tempore *Hamelini* abbatis.

De Culna Rogeri.

1105. Anno Domini MCV. *Rogerius* de *Glouc.* miles, apud Waleyſon graviter vulneratus, dedit monachis *Glouc.* pro anima ſua, in montanis *Culnam*, quæ vocatur *Culna-Rogeri*, rege *Henrico* confirmante, abbatia vacante per mortem *Serlonis* abbatis.

De Cerneya.

Walterus vice .... *Glouc.* dedit monachis ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam de Cerneye, cum decima ad eam pertinente, rege *Henrico* confirmante, tempore *Petri* abbatis.

De Ceſtretone.

Robertus de *Oleio*, filius *Nigelli* de *Oleio*, dedit monachis ſancti *Petri Glouc.* decimam de Ceſtretone, tempore *Serlonis* abbatis.

De Cumba.

Bernardus de *Baskevile*, cum ſemetipſo, quando habitum monachi ſuſcepit, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* unam hidam terræ in Cumba. *Walterus* & *Robertus* de Baskevyle confirmant, tempore *Hamelini* abbatis.

Cuburley.

Manerium de Cuburleye datum fuit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* tempore *Editha* abbatiſſæ, & vocabatur Turpyndeſwelle.

De caſtro Godrici.

Willielmus Mareſchallus comes de Penbroke, dedit monachis *Glouc.* in puram elemoſinam molendinum, cum ſecta & molitura totius villæ ſuæ de caſtello *Godrici*, excepta molitura ipſius caſtelli, & cum ſecta & molitura totius villæ de Hunſton, & cum omnibus pertinenciis ejuſdem molendini, tempore *Henrici Folet* abbatis.

De Culna ſancti Elwini.

1217. Anno Domini MCCXVII. *Silveſter* epiſcopus *Wygorniæ*, dedit monachis ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam de *Culna* ſancti *Elwyni* in proprios uſus, ad ampliationes hoſpitalitatis, tempore *Henrici Blond* abbatis. *Atheldred* ſubregulus *Wicciorum*, dedit hæreditatem ſuam eidem eccleſiæ, hoc eſt in Culne ſancti *Elwini* lx. manentes illius terræ.

Duntesbourne *datur, &* Walterus *tumulatur.*

1085. Anno Domini MLXXXV. obiit *Walterus* fundator ſancti *Petri* Herfoꝛd, ſcilicet, vj. kl. Aprilis, cujus corpus *Glouc.* in capitulo honorificè ſepelitur. Tunc uxor ejus *Ermelina* dedit eidem eccleſiæ, pro redemptione animæ viri ſui, villam quinque hidarum Duntesboꝛne, tempore *Serlonis* abbatis.

De eodem.

1100. Anno Domini MC. *Gilbertus* de Eskecot, cum uxore ſua, & filio ſuo *Roberto*, dedit eccleſie ſancti *Petri Glouc.* terram quam habebat in Duntesboꝛne, pro anima domini ſui *Walteri* de *Lacy*, & ſua, tempore *Serlonis* abbatis.

De Duni.

Rogerus comes Herfoꝛd, dedit medietatem piſcariæ de Duny Deo & eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Rex *Henricus* junior confirmat, tempore *Hamelini* abbatis

De eodem.

Rogerus de Staunton, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* unam virgatam terræ, quæ dicitur Duny, & unum ruſticum, cum terra ſua. *Cecilia Talebot* confirmat carta ſua, tempore *Hamelini* abbatis.

De decima venationis.

Rex *Henricus* dedit, conceſſit & confirmavit monachis ſancti *Petri Glouc.* decimam totius venationis, quæ capta fuerit in foreſta de Glouceſtreſchire,

ſtreſchire. Rex *Stephanus* confirmat, tempore *Petri* abbatis.

Ettlech *hic* Petro *datur, & ſic inſero metro.*

De **Elmundeſton.**

1095. Anno Domini MXCV. *Odo* filius *Gamalielis*, dedit ſancto *Petro Glouc.* **Plinctreu,** in **Devenſchire,** pro qua *Nicholaus* de *la Pole* dedit **Elmundeſton** in **Warewykſchire,** rege *Willielmo* juniore confirmante, tempore *Serlonis* abbatis.

De **Ewenny.**

1141. Anno Domini MCXLI. *Mauritius* **de London,** filius *Willielmi* de **London,** dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam ſancti *Michaelis* de **Ewenny,** eccleſiam ſancti *Bridgidæ*, cum capella de **Ugemor** de **Lanſey.** Eccleſiam ſancti *Michaelis* de **Colveſton,** cum terris, pratis, & omnibus aliis rebus ad eas pertinentibus, liberè & quietè in puram elimoſinam, ita ut conventus monachorum fiat. Inſuper & eccleſiam de **Oſtrenuwe** in **Goer.** Eccleſiam de **Penbray,** & eccleſiam S. *Iſmaelis*, cum terris & decimis ad eas pertinentibus, *Theobaldo* archiepiſcopo *Cantuarienſi* confirmante, tempore *Gilberti* abbatis.

De **Ewyas.**

1100. Anno Domini MC. *Haraldus* dominus de **Ewyas,** dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam ſancti *Michaelis*, cum capella ſancti *Nicholai* de caſtro, capellam ſancti *Jacobi* de **Ewyas,** capellam ſancti *Kaene* cum capella de **Caneros,** in puram & perpetuam elemoſinam, ita quod apud **Ewyas** ſit in perpetuum conventus ſerviens Deo. Inſuper conceſſit decimam annonæ ſuæ, venationis ſuæ, & mellis, & omnium de quibus Chriſtianus decimare debet. Inſuper eccleſiam de **Foy** cum una carucata terræ, & decimis gurgitis ſui de **Foy.** molendinum dedit, eccleſiam de **Hidred,** cum omnibus pertinenciis, eccleſiam de **Alyngetone,** & eccleſiam de **Burnham.** Inſuper decimas dominii ſui, per totas terras ſuas in proprios uſus conceſſit, & decimam molendinorum ſuorum, & anguillarum, *Theobaldo* archiepiſcopo confirmante, tempore *Hamelini* abbatis.

Ewyas prioratus.

De eodem.

Robertus confirmat donum *Haraldi* patris ſui. Inſuper dedit eccleſiam de **Burnham** Prioratui de **Ewyas,** ut conventus ibidem inveniatur, quod conceſſum eſt, at non proſecutum. Inſuper dedit eidem decimas omnium maneriorum ſuorum, de quibus Chriſtiani decimare debent, *Theobaldo* archiepiſcopo *Cantuarienſi* confirmante. *Johannes* epiſcopus *Sarum* confirmat tempore *Hamelini* abbatis.

1126. Anno Domini MCXXVI. *Wynebaldus* de *Balon* conſenſu *Rogeri* filii ſui, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* molendinum de **Fromelode,** & dimidiam hidam terræ in *Amneneya*, quam *Thomi*, quidam *Anglus* tenuit, liberam & quietam ab omni re quæ ad eos pertinet, excepto *denegeldo* regis. Inſuper dedit **Rodeſorde,** ut in ſcriptis invenitur, *Willielmo* rege juniore, & rege *Henrico* confirmantibus, tempore *Serlonis* abbatis.

De **Fronceſtre.**

Rabanus Anglicus **Revenſwart,** & inſignis frater regis *Beornulphi* dedit manerium de **Fronceſtre** Deo & eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* tempore clericorum ibidem degencium.

De eodem.

Anno Domini MCCXXV. *Willielmus* de *Bloys* epiſcopus *Wygorniæ*, rogatu *Johannis* de *Columpna* cardinalis *Romanæ* eccleſiæ, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam de **Fronceſtre,** in proprios uſus, & capellam de **Rymdeſfeld,** ſalva in eadem competenti vicaria, tempore *Thome Breodone* abbatis. 1225.

De **Fayrforde.**

Burgredus rex *Wicciorum*, dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* & monialibus ejuſdem loci, duas hidas terræ, **Fayreforde,** tempore *Evæ* abbatiſſæ.

De **Forde.**

Robertus conſul de *Glouc.* dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* molendinum de *la* **Forde,** tempore *Willielmi* abbatis.

De **Frythmore.**

Walterus Gyffard dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* partem quam habuit in **Frythmore,** tempore *Thome Carbonel* abbatis. Tranſactio inter nos & eundem *Walterum Giffard*, in qua duæ partes tocius terræ de **Wylingwyche** nobis remanent, & *Waltero* tercia pars cum advocatione eccleſiæ & principali domicilio.

De **Glaſebury.**

Anno Domini MLXXXVIII. tempore *Serlonis* abbatis, *Bernardus* de *Novo-mercato* dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* **Glaſebury** cum omnibus ad eam pertinentibus, liberam & quietam, & totam decimam tocius dominii ſui quod habuit in **Brekeneyam,** ſcilicet annonæ pecorum, caſeorum, venationum, & mellis. Inſuper eccleſiam de **Covere** majori, cum tota decima illius parochiæ, & terram ad ipſam eccleſiam pertinentem, & unam hidam quæ vocatur **Bache,** rege *Willielmo* juniore concedente, & confirmante, anno ſecundo regni ſui. Hoc anno, propter werram motam inter primates *Angliæ*, deſtructa eſt *Glouc.* & eccleſia ſancti Petri. 1088.

De eodem.

Dompus *Gilbertus* abbas eſcambiavit cum domino *Waltero* de **Clyfford,** manerium de **Glaſebury** pro manerio de **Ettleche;** itaque dominus *Walterus* habebat **Glaſebury,** ſalva advocatione eccleſiæ monachis *Glouc.* monachi habeant **Ettlech** cum omnibus pertinenciis, ſicut prædi-

ctus

ctus *Walterus* unquam melius tenuit, anno Do-
1144. mini MCxliiij. *Rogero* comite confirmante, & rege *Stephano* confirmante.

De Gnytyng.

1009. Anno Domini Mix. *Gunuldus* de *Loges*, dedit monachis *Glouc.* pro anima *Jurici* viri ſui, duas hidas terræ in Gnytyng, *Willielmo* rege juniore & rege *Henrico* primo confirmantibus, tempore *Serlonis* abbatis.

De Gare.

Alexander de *Cormel* dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* molendinum de Gare cum omnibus pertinentiis. Rex *Henricus* junior confirmat, tempore *Thomæ Carbonel* abbatis.

De Glouc.

1109. Anno Domini MCix. *Robertus* de *Baskevilla*, de *Jeruſalem* reverſus, dedit eccleſiæ ſancti *Petri* Glouc. unam hidam extra muros ejuſdem civitatis, ubi eſt nunc ortus monachorum, rege *Henrico* confirmante, tempore *Petri* abbatis.

De Glouc.

Adeliza vicecomitiſſa, mater *Walteri* de
1125. *Glouc.* anno Domini MCxxv. dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* domos & redditus omnes quos habebat in Glouc. ſcilicet xiiij. terras, ſicut numerantur in carta ſua, tempore *Willielmi* abbatis.

Hic Herfordе *datur, Conventus ut hic habeatur.*

1101. Anno Domini MCj. *Hugo* de *Lacy* eccleſiam ſancti *Petri* Herford, quam pater ſuus *Walterus* à fundamentis conſtruxerat, dedit monachis ſancti *Petri Glouc.* cum præbendis, & omnibus quæ ad eam pertinent, tempore *Serlonis* abbatis.

De eodem.

Rex *Willielmus* ſenior conceſſit & confirmavit, de terris *Walteri* de *Lacy* ad eccleſiam ſancti *Petri*, quam ipſemet conſtruxit in Herford, quantum pertinet ad quatuor carucas, & de x. villis, x. villanos, unum villanum in Stoke in Herfordſchire, unum de Staunton in Schropſchire, unum in Stoke in eadem ſchira, unum in Webbeleya in Herfordſchire, unum in Bricmarifrome in eadem ſchira, quinque autem villanos de quinque villis in Gloceſterſchire, unum in Gnyting, unum in Quenningtone, unum in Strattone, unum in Wyk, in Dontesborne, unum in Hamme. De illis verò x. prædictis villis, conceſſit duas partes decimæ ad eandem eccleſiam. *Hugo* filius ejus confirmat. *Henricus* rex primus confirmat. Similiter confirmat eccleſiam ſancti *Petri Audoeni* in Herford, cui adjacet una decima & unus ..... in die, & totam manſuram. Præcepit hæc omnia libera fieri perpetualiter, ab omni conſuetudine, tempore *Serlonis* abbatis.

De Hardpery.

Offa rex *Merciorum* dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* manerium de Hardeperye, tempore *Eva* abbatiſſæ.

De Hynetone.

Anno Domini DCCCClxxxj. *Elfleda* ſoror 981.
regis *Ethelredi*, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Hynetone pro anima ſua; erat tunc ipſa vetula ſterilis, & nimis egena. Cumq; de eadem poſſeſſiuncula exigerentur quinque homines in expeditione regis, & inveniri non poſſent, venerunt clerici qui tunc præerant eccleſiæ S. *Petri Glouc.* & requiſierunt dominam illam. Porro illa, in die nativitatis Domini, cum eſſet rex in convivio ſuo, proſtravit ſe ad pedes ejus, & obtinuit tunc & deinceps, ut libera ſit poſſeſſio illa & quieta.

De eodem.

Anno Domini MClvj. judicatum fuit in comi- 1156.
tatu *Glouc.* quod Hynetone manerium ſancti *Petri Glouc.* propter habitam antiquitùs de omnibus querelis libertatem, quietum & liberum eſſe debet à murdro, tempore *Hamelini* abbatis.

De Hopemaleysel.

Anno Domini MCij. *Willielmus* de *Pomeria* 1102.
dedit monachis *Glouc.* in Devenеſchire, villam nomine Bery, pro qua *Goſelinus* frater ejus dedit Seldene, pro qua habemus Hopemaleyſel, rege *Henrico* ſeniore conſenciente, & confirmante, tempore *Serlonis* abbatis.

De Hamptone.

Willielmus Revel dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* unam hidam terræ in Hamptone, conſenſu *Bernardi* de *Novo-mercato*, rege *Henrico* ſeniore confirmante, tempore *Petri* abbatis.

De Hyda.

Helewyſa, relicta *Willielmi* de *Ebroys*, dedit Deo & eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* in Herfordſchire quandam terram vocatam Hyda, quam *Walterus* de *Lacy* dedit ei in matrimonium, rege *Henrico* ſeniore confirmante, tempore *Willielmi* abbatis.

De Hamptone.

Hugo Talemach, quando monaſticum habitum ſuſcepit apud *Glouc.* dedit medietatem villæ de Hamptone, cum eccleſia. *Petrus* filius ejus confirmat; rex *Henricus* junior confirmat, tempore *Hamelini* abbatis.

De Harſefelde.

Rogerus comes *Herfordiæ*, quando monachatum *Glouc.* ſuſcepit, dedit eidem eccleſiæ C. ſolidatas terræ in Herfordſchire, pro quibus, *Wal-*

terus conſtabularius *Herefordiæ*, frater ejus, dedit nobis vj. virgatas terræ, tempore *Hamelini* abbatis, liberas & quietas ab omni ſervicio ſeculari, & duas ſecus viam de Briſtoll, juxta parcum.

De Heycote.

Robertus de Beckeſford, dedit monachis *Glouc.* quandam decimam apud Heycote, tempore *Petri* abbatis.

De Horcote.

Patricius de *Cadurcis* dedit monachis ſancti *Petri Glouc.* molendinum de Horcote, tempore *Willielmi* abbatis.

De Heythrope.

Ernulphus de Hesdyng dedit eccleſiam de Heythrop, Lynkholt, & unum molendinum cum terris presbiteri, & eccleſiam de Kynemerforde, cum terris ſacerdotis. Inſuper terras & paſturas,& libertates quas ibi habemus. *Patricius* de *Cadurcis*, & *Matildis* uxor ejus, teſtificantes & confirmantes, carta ſua confirmant donationes hæredum ſuorum. *Paganus* filius *Patricii*, de dono ſuo concedit, ut ipſe & hæredes ſui, propriis operariis, & proprio cuſtu, facient metere, & intaſſare decimam dominii ſui de Kynemerforde. Rex *Henricus* ſenior confirmat, *Johannes* epiſcopus confirmat, & de ſuo dono dat nobis iiij. marcas annuas in eccleſia de Kynemerforde, tempore *Serlonis* abbatis.

De Hordyyrie.

Henricus rex ſenior dedit monachis *Glouc.* aſſartas de Hardyyrie tempore *Willielmi* abbatis, anno regni regis ſui xxiij.

De Janeſworth.

Robertus de Betone comes dedit xx.ſol.annuos, de redditu ſuo in Glouceſtreſchire, eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* ſcilicet in Janeſworthe x. & Chedworth x. tempore *Walteri* de *Lacy* abbatis. *Radulphus* de Southle dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Janeworth, ſolutam & quietam ab omni ſervicio, rege *Henrico* confirmante, tempore *Gilberti* abbatis, rege *Stephano* confirmante.

Hic Janeworthe *datur,& bino rege dicatur.*

Reginaldus Thukes dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* & monachis ibidem Deo ſervientibus in puram & perpetuam elemoſinam, Haneworth, villam ſuam,liberam & quietam ab omni ſervicio,& conſuetudine quod ad ſe vel hæredibus ſuis pertinebat perpetuo jure & hæreditate poſſidendam. Rex *Stephanus* confirmat,tempore *Walteri* de *Lacy* abbatis.

De Kynemareſforde.

Patricius de *Cadurcis*, filius *Patricii*, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* in puram elemoſinam unum molendinum quod vocatur Horcote in villa de Kynemaresforde, cum terris eidem molendino adjacentibus vel pertinentibus, & decimam pratorum ejuſdem villæ, rege *Henrico* ſeniore confirmante, tempore *Willielmi* abbatis. *Patricius* de *Cadurcis* dedit monachis *Glouc.* tria molendina in Kynemeresforde, quæ rex *Willielmus* junior confirmat, tempore *Serlonis* abbatis.

De eodem.

Johannes epiſcopus *Wygorniæ* ordinat, & de ſua gratiâ confirmat *Thomæ Breodone* abbati, & conventui ſancti *Petri Glouc.* duas garbas decimæ de eccleſia de Kynemeresforde, cum terris & pertinenciis reliquis quas hactenus poſſederunt, imperpetuum habendas, & in proprios uſus convertendas. Conceſſit etiam idem *Johannes* epiſcopus dictis monachis iiij. marcas argenti de iij. virgatis terræ de Kynemeresforde ſingulis annis per manum vicarii percipiendas.

De Kylpec.

Anno Domini MCXXXIIII. *Hugo* filius *Willielmi Normanni*,dedit Deo & ſancto *Petro* & monachis *Glouc.* eccleſiam S. *David.* de Kylpec, cum capella beatæ *Mariæ* de *caſtello*, & omnes eccleſias, & capellas ſuas, & terras, quæ ad eas pertinent. Inſuper omnes decimas terrarum ſuarum,de blado, fœno, lino, & lana,caſeis, & pullis equarum, de vitulis, agnis, porcellis, & de omnibus rebus de quibus Chriſtiani decimas dare debent. Conceſſit autem ut porci Prioris cum ſuis in peſſum communiter eant, & pannagium edant. Inſuper communionem ſilvæ ad uſum domorum,tempore *Walteri* de *Lacy* abbatis. 1134.

De Keteryngham.

Radulphus filius *Walteri* dedit nobis decimam de Keteryngham, & xxx. acras terræ. *Willielmus* de *Curam* dedit decimam dominii ſui in eadem villa tempore *Serlonis* abbatis.

De Dene.

Anno Domini MLXXX.*Walterus* de *Lacy* dedit ſancto *Petro Glouc.* terras de *le* Dene, concedente & confirmante rege *Willielmo* ſeniore:quod factum eſt apud Berkeleye, priùs oblato Domino & ſancto *Petro*, *Waltero* filio ſuo tunc parvulo, tempore *Serlonis* abbatis. 1080.

De eodem.

Carta *Gilberti Herfordenſis* epiſcopi ſuper cimiterio de *le* Dene, tempore *Hamilini* abbatis.

De eodem.

Rogerus de Stauntone dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* aquam de *le* Dene & de Clenche, ad ſtagnum molendini attrahendum, anno regni regis *Ricardi* vij. tempore *Thomæ Breodone* abbatis.

De

De Hyneledene.

1239. An. Domini MCCXXXIX. *Ricardus* de Wigmore dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* terram ſuam de Hyneledene, & unam hidam, ſcilicet cum gravis, paſcuis, pratis, & omnibus pertinenciis, quæ habuit de *Galfrido* de *le* Dene, tempore *Henrici Folet* abbatis.

De Lynkeholt.

Ernulphus de *Hedyng* dedit Deo & ſancto *Petro* Lynkeholt, in purificatione ſanctæ *Mariæ* anno
1081. Domini MLXXXI. apud *Saleſburiam*, rege *VVillielmo* ſeniore concedente & confirmante, tempore *Serlonis* abbatis.

De Lech.

Anno Domini MXCV. die palmarum, *Thomas*
1095. *Eborum* archiepiſcopus, reddidit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Lech, Doyntone, Standiſch, *Bertonam*: ſeipſum inculpando, pectus tundendo, quòd eas injuſtè tam diu tenuerat, tempore *Serlonis* abbatis.

De Lytelton.

1096. Anno Domini MXCVI. *Hugo* de *Portu* factus monachus in *VVynt.* dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Lyteltone in Hamptſchire, *VVillielmo* rege juniore confirmante. *Henricus* filius *Hugonis* de *Portu* carta ſua confirmat donum patris ſui. *Adam* de *Portu* ſimiliter confirmat, tempore *Serlonis* abbatis.

De Lancaruan.

Robertus filius *Hamonis* dedit eccleſiam ſancti *Cadoci* de Lancaruan Deo & ſancto *Petro Glouc.* & Penham xv. hidas terræ, rege *VVillielmo* confirmante, tempore *Serlonis* abbatis.

Hîc templum clarum Martini Londoniarum
Cum terraque datur, velut inferiùs memoratur.

Radulphus Peverel dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam ſancti *Martini*. *Peverel* dedit etiam totam terram preſbiteri, *Willielmo* rege juniore confirmante, tempore *Serlonis* abbatis.

De Mayſmore.

1101. Rex *Henricus* primus, anno Domini MCI. dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* manerium de Mayſmore, & ſilvam totam & planum ſimiliter, ſicut ipſe eam in dominio ſuo umquam meliùs habuit, ſcilicet, cum omnibus rebus illi terræ pertinentibus, & confirmavit, tempore *Serlonis* abbati.

Nimdesfelda *datur, aufertur, & hîc revocatur.*
1087. Nymdeſſeld, anno Domini MLXXXVII. *Rogerus* ſenior de Berkelée, in deſcriptione tocius *Angliæ* fecit Nymdeſſeld deſcribi ad menſam regis, abbate *Serlone* neſciente.

De eodem.

1093. Anno Domini Mxciij. *Euſtachius* de Berkeleye reddidit Deo & ſancto *Petro Glouc.* Nymdesfeld, tempore *Serlonis* abbatis.

De eodem.

Rex *Willielmus* primus conceſſit terram de Nymdesfeld eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* & abbati *Wlſtano*, ad habendum, tam plenè & tam perfectè, ſicut fuit in primordio, & in diebus *Edwardi* regis cognati ſui, cum *ſaca*, & *ſoca* in omnibus rebus, & noluit ut aliquis faciat illi injuriam.

De eodem.

Cirographum de concordia ſuper capella de Nymdesfeld contra *Nicholaum* filium *Roberti*, in quo appendit ſigillum ejuſdem *Nicholai*.

De Novo-burgo.

Dominus *Willielmus* junior rex, apud *Glouc.* morbo gravi vexatus, dedit Deo & eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam S. *Gundeley* de *Novo-burgo*, cum xv. hidis.

De Northwyche.

Rex *Willielmus* conqueſtor dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam ſancti *Petri Northwycenſis*, quæ eſt in foro, & confirmat. *Thomas Cantuarienſis* archiepiſcopus confirmat eandem, in proprios uſus, & petit à *Willielmo Northwycenſi* epiſcopo, ut idem faciat, tempore *Serlonis* abbatis. *Walo* de ſancto *Petro* dedit eccleſiam ſancti *Petri NorthWicenſis* in foro, & ſeipſum, eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* tempore *Serlonis* abbatis.

De Nortone.

Anno Domini MCxxvj. *Robertus* filius *Walteri*, 1126.
& *Avelina* uxor ejus, dederunt Deo & ſancto *Petro Glouc.* eccleſiam de Nortone cum terris decimis & rebus omnibus eidem eccleſiæ pertinentibus, ſicut *Elmelina* mater *Avelinæ*, ante plures annos ejus donavit, liberè & pacifice, & quietè, rege *Henrico* ſeniore confirmante, tempore *Willielmi* abbatis.

De eodem.

Willielmus Brito tempore *Willielmi* abbatis dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam de Nortone cum v. virgatis terræ, rege *Henrico* ſeniore confirmante.

De Northlech.

Anno Domini MCCxx. rex *Henricus*, filius *Jo-* 1220.
hannis regis, conceſſit monachis ſancti *Petri Glouc.* mercatum de Northlech cum ſecta, ſcilicet die apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, tempore *Henrici Blont* abbatis.

De Overe.

Anno Domini DCCCiiij. *Ethelrich* filius *E-* 804.
thelmundi regis, cum conſenſu ſinodali, invitatus ad ſinodum, dedit xxx. manentes in Overe, ec-

cleſiæ ſancti Petri Glouc. & donum patris ſui confirmavit, tempore clericorum ibidem degencium.

De Oleneye.

Ranulphus comes *Ceſtriæ* dedit Deo & monachis ſancti *Petri Glouc.* xl.s. annuos in molendino de Oleneye, jure hæreditario; confirmat etiam molendinum de Taddewelle quod dedit *Alicia* ſoror ejus pro anima *Ricardi* filii *Gilberti* viri ſui, tempore *Hamelini* abbatis.

De Oſelworthe.

Rogerus de *Berkeleya*, eccleſiam de Oſelworthe dedit prioratui de Stanleye, eccleſiam de Coneleye, eccleſiam de Erlyngham, eccleſiam de Slymbrugge, eccleſiam de Wleye, cum decimis & terris & omnibus rebus ad eam pertinentibus.

Terra poteſt cerni, templum datur hicq; Paterni.

De ſancto Paterno *in* Wallia.

1111. Anno Domini MCxj. *Gilbertus* filius *Ricardi*, unus de præcipuis *Angliæ* principibus, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* terram & eccleſiam ſancti *Paterni* in *Wallia*, & omnia quæ ad eam pertinent, inter diviſiones maris & duarum aquarum, & medietatem magnæ piſcaturæ quam fecit, & decimas omnium rerum de ſuo dominio appendencium ad caſtellum ſuum de Penwedich.

De Petſchawe.

1117. Anno Domini MCxvij. *Wybertus* de *Aula regis*, pro anima *Hawiſæ* uxoris ſuæ dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* terram de Petſwelle, & ſuper altare cartam poſuit. Et in eodem capitulo reddidit idem *Wybertus* terram quam preſtitit ſibi dompnus abbas *Serlo*, juxta aulam regis ubi eſt *Bertona* ſua, tempore *Willielmi* abbatis.

De Penycombe.

Agnes relicta *Turſtini Flandrenſis*, & *Euſtachius* miles filius ejus, dominus de Witteneye, dederunt eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* unam hidam terræ in Pencombe, Sudenchale, liberam & quietam ab omni re, tempore *Reginaldi* abbatis.

De Paygrave.

Robertus conſul *Glouc.* confirmat donum *Ricardi* filii *Nigelli* de terra de Paygrave & de iiij. ſolidatis terræ in orto elemoſinariæ, & molendinum de *la* Forde, & totam decimam ſuam de Wottone & vj. acras terræ, carta ſua, tempore *Willielmi* abbatis.

De Parco.

Edwardus rex tertius poſt conqueſtum, licentiam dedit monachis *Glouc.* ad faciendum parcum in Chircham & Appeledene, tempore *Johannis Wigmor* abbatis.

De piſcatura juxta Clys.

Wido Flandrenſis dedit omnes decimas & eccleſias totius terræ ſuæ, & decimam piſcaturæ ſuæ, & locumq; ad faciendam piſcaturam, & terram ad opus piſcatoris, qui eam ſervabit, juxta caſtellum Clys. Dedit etiam terram quæ vocatur mons ſanctæ *Mariæ*, & ſilvam quæ vocatur Gengod.

Paſſagium.

Johannes comes de Mortone confirmat eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* & eccleſiæ apoſtolorum *Petri* & *Pauli* & ſancti *Guthlaci Herfordiæ*, & monachis ibidem Deo ſervientibus, quod ipſi & homines & ſervientes eorum ſint liberi & quieti inperpetuum de *theloneo, paſſagio, ſummagio, cariagio, conductu, paſnagio,* & *pontagio*, per totam terram ſuam, ſcilicet Briſtoll, Keyrdyf, *Novumburgum*, & per totam aliam terram ſuam, de omnibus rebus ſuis propriis quas vendiderint, & de hiis quæ ad uſus proprios emerint.

De Paneworthe.

Robertus de Betun comes, dedit xx.s. annuos de redditu ſuo in Glouceſterſchire, eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* ſcilicet in Paneworthe x. & in Cheworthe x.

De eodem.

Radulphus le Zouche dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Paneworthe, ſolutam & quietam ab omni ſervicio, rege *Henrico* confirmante, *Stephano* confirmante.

Quenyntone.

Hugo de Lacy dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam de Quenyntone, & eccleſiã de Wyke, quando de x. villis dedit x. villanos. *Thomas Wygorniæ* epiſcopus confirmat, tempore *Serlonis* abbatis.

Rodesforde.

Dominus rex *Willielmus* junior, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Rodesforde, tempore *Serlonis* abbatis.

De Rugge.

Anno Domini MCxij. *Thomas* de *Sancto Johanne*, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* terram 1112.
de *la* Rugge, quæ jacet in Standiſch, in puram & perpetuam elemoſinam, liberam & quietam de *Geldo* & ſervitio & omnibus rebus, quæ ad ipſum regem pertinebant, rege *Henrico* ſeniore confirmante, tempore *Petri* abbatis.

De Rodele.

Radulphus Bluet dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* in puram & perpetuam elemoſinam Rodele, rege *Willielmo* juniore confirmante, tempore

Serlonis

Serlonis abbatis. Rex *Henricus* ſenior dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* manerium ſuum de Rodele, cum boſco & piſcaria ibidem, ad inveniendum lumen ante altare magnum ibidem jugiter arſurum, pro anima *Roberti Curthoſe* germani ſui ibidem ſepulti, tempore *Willielmi* abbatis.

Standyſſch.

Beornulphus rex *Merciorum*, anno Domini
821. DCCCxxj. dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* xv.
hidas terræ in Standiſſch, ſub Crimburv. Et
823. anno DCCCxxiij. à rege *Edbrito* in prælio occiſus eſt, tempore clericorum ibidem degencium.

De Shoteſhore.

Rogerus de Berkeleye ſenior, in die ſancti *Sebaſtiani*, ſub dompno *Serlone* abbate monachus effectus, reddidit Deo & ſancto *Petro Glouc.* Shoteſhore, liberam & quietam, quam diu injuſtè tenuerat, rege *Willielmo* ſeniore confirmante.
1091. Hoc factum eſt anno Domini Mxcj.

De Seldene.

Henricus de Pomeray dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Seldene, retentis ſibi duabus ſcilicet de recognitione: hæredes ejus confirmaverunt, & ij. ſol. remiſerunt.

Stanle *prioratus hic eſt* Petro *titulatus.*

De Stanleye.

1146. Anno Domini MCxlvj. *Rogerus* de Berkeleye dedit Deo & conventui ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam ſancti *Leonardi* de Stanleye, cum omnibus pertinentiis ſuis, aſſenſu *Sabrithri* Prioris, & fratrum ejuſdem loci, per manum domini *Simonis Wygorniæ* epiſcopi. Idem *Rogerus* dedit eccleſiam de Olleworthe prioratui de Stanleye, & eccleſiam de Coneley, & eccleſiam de Erlingham, & eccleſiam de Slymbrugge, & eccleſiam de Uleye, cum decimis, terris, & omnibus rebus ad eam pertinentibus, tempore *Gilberti* abbatis.

De eodem.

Robertus de Berkeleye, filius *Mauricii*, dedit prioratui de Stanleye molendinum de Coveleye, & meſſuagium cum terris & ſtopiol. ejuſdem molendini. *Rogerus* de Berkeleye prædi-
1156. ctus, anno Domini MClvj. dedit eccleſiam de Camme, cum pertinentiis ſuis eccleſiæ ſancti *Leonardi* de Stanleye, rege *Henrico* tertio confirmante, & *Johanne* epiſcopo *Wygorniæ* confirmante. Idem *Rogerus* prædicto prioratui gravam, quæ vocatur Fyfacr. dedit, tempore *Hamelini* abbatis.

De Serlyngham.

Johannes filius *Ricardi*, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* decimam de Serlingham. *Euſtachius* filius *Johannis* dedit xx. ſol. annuos in eadem villa, tempore *Serlonis* abbatis.

De Slymbrugge.

Anno Domini MCCxxiiij. lis mota inter *Tho-* 1224.
mam de Berkeleye, & dompnum *Thomam* de Bredone abbatem, & conventum *Glouc.* ſuper eccleſia de Slymbrugge, quievit hoc modo: *Thomas* Berkeleye contulit locum de Lorlynge, cum omnibus ſuis pertinentibus eccleſiæ de Stanley, pro ſe & hæredibus ſuis. Dompnus abbas *Thomas* remiſit ei eccleſiam de Slymbrugge.

De Treygoff.

Robertus comes *Glouceſtriæ*, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Treygof. Idem *Robertus* comes *Glouceſtriæ*, filius regis, dedit monachis ſancti *Petri Glouc.* Treygof & Penhou, cum aliis pertinentiis ſuis. Inſuper quietos eos fecit & homines ſuos inſuper & prioratum de Ewenny a theloneo, per totam terram ſuam, tempore *Walteri* de *Lacy* abbatis.

De Tuffeleya.

Oſbernus epiſcopus *Exoniæ*, dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* Tuffeley, tempore *Serlonis* abbatis. Rex *Henricus* junior confirmat carta ſua, ut grava de *Tuffeleya* ſit libera, ut nemo eam vaſtet, neque leporem ibi capiat ſine monachorum licentia, tempore *Hamelini* abbatis.

De Leyntone.

Hugo filius *Normanni* dedit prioratui de Kylpec eccleſiam de Leyntone, & capellam de *Silva* cum virgata terræ, tempore *Walteri* de *Lacy* abbatis. *Matild.* de Leyntone dedit Deo & ſancto *Petro Glouc.* ad luminaria eccleſiæ, eccleſiam de Leyntone: & *Radulphus Avenel* confirmat, cum heremitorio ibidem, & cum j. villano & ſequela ſua. *Gilbertus Foliot*, epiſcopus *Herfordiæ*, confirmat, tempore *Hamelini* abbatis.

De Typertone.

Baderoun filius *Willielmi*, quietam etiam clamavit calumpniam quam habuit verſus abbatem *Glouc.* de terra quæ eſt inter Mortone & Typertone, ſcilicet boſcum & planum.

De Theloneo *ac quietanciis.*

Carta *Willielmi* comitis *Glouc.* quâ quietam fecit eccleſiam ſancti *Petri Glouc.* & homines ſuos de *Theloneo* in villa Briſtoll. Item carta ejuſdem de acquietancia apud Briſtoll, Kerdyf, *Novum-burgum* & per omnes terras ſuas. Inſuper eccleſiam ſancti *Guthlaci Herfordiæ* quietam fecit à theloneo per totam terram ſuam in *Wallia*.

De Willyngwyke.

Anno Domini MClxvij. tempore *Hamelini* ab- 1167.
batis, *Helias Giffard* junior, & *Berta* mater ejus, dederunt Deo & ſancto *Petro* viij. libratas terræ in Willyngwyke, & abbas reddidit eis Cronham.

ham, quam pater ejus dederat quando factus fuerat monachus. *Helias* filius eorum confirmat. *Berta* uxor *Heliæ Giffard* dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* quaſdam terras in Willyngwyke, quas ipſe propriis ſumptibus edificaverat, tempore *Hamelini* abbatis.

De Wynterburne.

1112. Anno Domini MCxij. *Robertus Gernoun* dedit eccleſiæ ſancti *Petri Glouc.* eccleſiam de Wynturbourne, & eccleſiam de Laverſtoke, & dimidium molendinum, & dimidium terræ, quæ ad illud pertinet, rege *Henrico* confirmante, tempore *Petri* abbatis.

WIGORNIENSE *Cœnobium.*

Ex Regiſtro quodam penes Decanum & capitulum eccleſiæ cath. *Wigorniæ*, A. 1640.

TEmpore *Æthelredi* regis, & *Theodori* archiepiſcopi, conſtituta eſt ſedes epiſcopalis *VVigorn. Boſel* epiſcopus primus, ſecundus *Oſtfor*, tertius ſanctus *Ecguinus*, quartus *Wilfridus*, tempore cujus *Ceowlfus* rex dedit Wereberge cum pertinenciis: quintus *Milredus*, tempore cujus *Huctredus* dux *Wictiorum*, regnante *Offa* rege, dedit Stok & Secpeſton: ſextus *Wermundus*, ſeptimus *Tylherus*, tempore cujus *Offa* rex dedit Cropthorn cum pertinenciis: octavus *Ætheredus*, tempore cujus *Offa* rex dedit Bradewel, Lawern. Peomb, Codeſton & Lockeſleg.

Wiſerdus dux,& *Æta* conjux,tempore *Offæ* regis & *Ætheredi* epiſcopi, dederunt Lindrug cum pertinentiis. *Aldredus Wictiorum* dux, tempore *Offæ* regis & *Ætheredi* epiſcopi, dedit Seggeſberg. Nonus *Denebertus*, tempore cujus *Kenulphus* rex dedit Hallag, Eſebyr ambas, Hynewich, Lappewrth, Humelton, Dunhamſted, & in Wich decem domos cum ſalinis. Idem *Denebertus* epiſcopus dedit de patrimonio ſuo Herforton. Decimus *Heathbertus*, tempore cujus *Beorwlfus* rex dedit Hutton & Grimel. Undecimus *Althunus*, tempore cujus *Burredus* rex dedit Wulwardelege cum pertinentiis. Duodecimus *Werferdus*, tempore cujus *Æthelredus* dux dedit *Clivam* cum Lench. Tertiusdecimus *Æthelhunus*. Quartuſdecimus *Wlferthus*. Quintuſdecimus *Kynewoldus*. Sextuſdecimus ſanctus *Dunſtanus*, tempore cujus *Edwius* rex dedit Fepſinten & quinque fornaces ſalis in Wich. Septimuſdecimus ſanctus *Oſwaldus*, tempore cujus *Edgarus* rex dedit pratum ultra *Sabrinam* quod dicitur Ringeſham uſque ad terminos adjacentes de Hynewyk. Idem rex fecit de tribus centuriatibus, ſcilicet Wlverdeſlawe, & Wiburnetro, qui erant epiſcopi,& de Chutbereſlawe,qui erat Prioris & conventus,unum centuriatū, id eſt,hundredum. Deditque beato *Oſwaldo* & ejus ſucceſſoribus eandem per omnia libertatem in eodem hundredo perpetuò poſſidendam, quam ipſe rex habuit in ſuis hundredis,& vocatur Oſwaldeſlawe. Priori quoque & conventui conceſſit in eodem hundredo eandem libertatem quantum ad tertiam partem pertinet.

Mediante verò beato *Oſwaldo*, à clericis in monachos tranſlata eſt ſedes pontificalis honoris.

Ex cronic. *wigorn.* in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Claudii* A. 16.]

ANno DCLXXX. tempore *Athelredi* regis *Merciorum*,& *Theodori* archiepiſcopi,conſtituta eſt ſedes epiſcopalis *Wigorn.* eccleſiæ : *Boſelus* epiſcopus primus, & vixit annos xi.

Anno DCLXXXIX *Boſelus Wigorn.* epiſcopus primus obiit, cui ſucceſſit *Oſtforus.*

Anno DCXCII. *Oſtforus Wigorn.* epiſcopus ſecundus obiit.

Anno DCXCIII. ſanctus *Egwinus* tertius epiſcopus *Wigorn.* conſecratur, qui abbatiam de Eveſham conſtruxit.

Anno DCCXVII. ſanctus *Egwinus* epiſcopus *Wigorn.* tertius obiit, cui *Wilfridus* ſucceſſit.

Anno DCCLXXXVIII. *Offa* rex dedit eccleſiæ *Wigorn.* Croppethorne & Newenton, Elmeleye, Clivesho, Cherton, Hampton, Bengeworthe, & magnam bibliam cum duabus armillis ex auro.

Anno DCCLXXXII. *Otheredus* dux dedit eccleſiæ *VVigorn.* Stoke & Schepſtone.

Anno DCCXLII. *VVilfridus VVigorn.* epiſcopus obiit, cui *Milredus* ſucceſſit.

Anno DCCCXXXII. Sanctus *Kenulfus* rex *Merciorum* obiit, qui dedit eccleſiæ *VVigorniæ*, Hynewyke, Hall. Bradew. Humelt. Lockeſleye.

Anno DCCXLI. *Milredus* quintus *VVigorn.* epiſc. obiit, cui *VVermundus* ſucceſſit.

Anno DCCXLIIII. *VVermundus*, ſextus *VVigorn.* epiſc. obiit, cui *Thilherus* abbas de *Beorclea* ſucceſſit.

Anno DCCXLII. *Tilherus* vij. *VVigorn.* epiſc. obiit, cui *Heatheredus* ſucceſſit.

Anno DCCCLV. Rex *Anglorum Edredus* obiit, cui *Edwius*, filius germani ſui *Edmundi* regis ſucceſſit. Hic rex dedit nobis *Fepſintonam.*

Anno DCCCLX. *Dunſtanus*, *Glaſtonienſis* abbas, ab *Odone Cantuarienſi* archiepiſcopo, epiſcopus *VVigorniæ* conſecratur.

Anno DCCCLXIIII. Religioſus monachus *Oſwoldus*, archipreſulis *Odonis* fratruelis, ad *VVigornienſem* eccleſiam eligitur epiſcopus.

Anno DCCCLXXI. Sanctus *Oſwaldus VVigorn.* epiſcopus monachos primò conſtituit.

Anno DCCCLXIII. *VVinſinus*, ſanctæ *Helenæ* presbyter, anno tertio converſionis ſuæ, monachis *VVigornienſis* eccleſiæ primus Prior inſtituitur.

Anno DCCCLXXXIII. *Oſwaldus* monachos apud Weſtburi conſtituit.

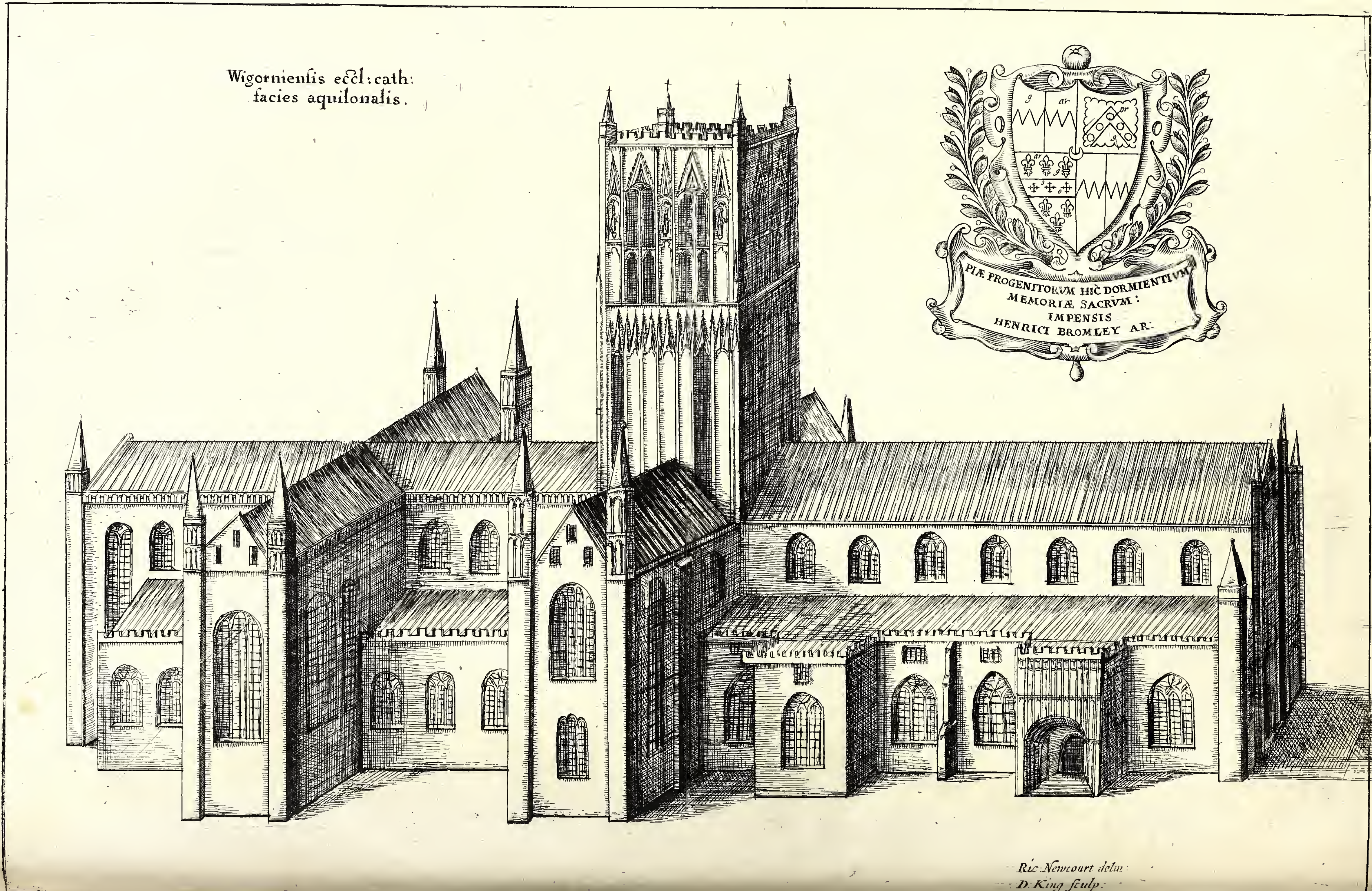
Anno DCCCLXXXIIII. Idem apud *Perſoram*, ubi primus abbas *Fulbertus.*

Anno DCCCLXXXV. Idem apud Winchelcumbe, ubi primus Prior *Germanus.*

Anno DCCCCXVII. *VVerthertbus* xij. *VVigorn.* epiſcopus obiit, cui *Ethelhunus* abbas de *Beorclea* ſucceſſit.

MS. in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Vitellii.* E. 12.]

OSwoldus, *Odonis* archiepiſcopi, qui ante *Dunſtanum* fuerat,nepos,ex monacho *Floriacenſi Wigorniæ* epiſcopus,& *Eborac.* archiepiſcopus, monachorum regulam jure ſuo ampliavit, & monaſterium *Rameſiæ* in quodam paluſtri loco edificavit,

Wigornienſis eccl: cath:
facies aquilonalis.
PIÆ PROGENITORVM HIC DORMIENTIVM
MEMORIÆ SACRVM:
IMPENSIS
HENRICI BROMLEY AR:
Ric: Newcourt delin:
D. King ſculp:

vit, ſedem epiſcopalem *VVigorniæ*, clericis non vi expulſis, ſed ficta arte circumventis, replevit monachis regularibus, circa annum gratiæ DCCCCLIX. [*W. Malmſb. lib. 2. de Regibus.*]

Fledanbyrg.

Ex regiſtro *Wigorn.* eccleſiæ in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Tiberii* A. 13.] fol. 10. a.

REverentiſſimæ ſemper memoriæ pontificis *Oſtfori*, ego *Ecuuine* Deo diſpenſante ſucceſſor in epiſcopatum exiſto. Monaſterium autem cui nomen eſt Fledanburh, quod in hac eadem cartula ex altera ejus parte eidem prædicto prædeceſſori meo ſubſcriptione regali traditum aſſeratur, huic venerabili noſtro ſecundùm ſeculum principi *Æthelheardo*, quantum id à me fieri poteſt, in poſſeſſionem concedo, ea tamen conditione, ut ſemper inibi cœnobialis vitæ ſtatuta ſerventur. Pro recompenſatione verò hujus noſtræ donationis, in loco cui nomen eſt, aet Stretforda, xx. caſſatorum terram ab eo in jus eccleſiaſticum accepi. Sciendum tamen me rationabili quadam cauſa conpulſum id voluiſſe facere ut ei xliiij. manentium terram pro viginti manentis darem, id eſt, ea conditione ut poſt diem ejus terra iſta ſine contradictione alicujus ad *Uueogernenſem* eccleſiam in jus epiſcopale ſit donata mihi & illi *Oſtforo*que meo anteceſſori in elemoſinam ſempiternam. Pax confirmantibus atque ſervantibus: minuentibns verò vel contradicentibus diſperſio perveniat ſempiterna. *Æthelric*, *Æthelweard*, *Æthelberht*, *Omulinge* abbas. Hii ſunt confirmatores & teſtes.

Cœnobium de Sture *in agro* Wigornienſi.

Ex autographo in bibliotheca *Cottoniana*.

“ ✠ EGo *Athilbalt*, donante Deo, Rex non
“ ſolùm *Mercenſium*, ſed & omnium pro-
“ vinciarum quæ generale nomine, *Sut-Angli* di-
“ cuntur, pro remedio animæ meæ, & relaxati-
“ one piaculorum meorum, aliquam terræ par-
“ ticulam id eſt, x. caſſatorum, venerando comiti
“ meo *Cyniberhto*, ad conſtruendum cœnobium
“ in provincia, cui ab antiquis nomen inditum eſt
“ *Huſmeræ*, juxta fluvium vocabulo Stur, cum
“ omnibus neceſſariis ad eam pertinentibus, cum
“ campis, ſilviſque, cum piſcariis, pratiſque in poſ-
“ ſeſſionem eccleſiaſticā benignè largiendo trado.
“ Ita ut quamdiù vixerit, poteſtatē habeat tenendi
“ & poſſidendi, ac cuicunque voluerit, vel eo vivo,
“ vel certè poſt obitum ſuum, relinquendi. Eſt
“ autem ſupradictus ager in circuitu, ex utraque
“ parte ſupra nominati fluminis, habens ex aquilo-
“ nali plaga ſilvam, quam nominant Cynibre, ex
“ occidentali verò aliam, cui nomen eſt Moerheb,
“ quarum pars maxima ad præfatum pertinet a-
“ grum. Si quis autem hanc donationem violare
“ temptaverit, ſciat ſe in tremendo examine ty-
“ rannidis ac præſumptionis ſuæ Deo rationem
“ terribiliter redditurum. Scripta eſt hec cartula
“ anno ab incarnatione Domini noſtri Jeſu Chri-
736. “ ſti ſeptingenteſimo triceſimo ſexto, indictione
“ quarta.
“ ✠ Ego *Æthilbalt* rex *Britanniæ* propriam
“ donationem confirmavi & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Uuor* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Wilfridus* epiſcopus, jubente *Æthil-*
“ *baldo* rege, ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Æthelric* ſubregulus, atque comes
“ glorioſiſſimi principis *Ethelbaldi*, huic donationi
“ conſenſi & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Ibeacſi* indignus abbas conſenſi, & ſub-
“ ſcripſi.
“ ✠ Ego *Heardberht* frater atque dux præfati
“ regis conſenſi & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Ebbella* concenſum meum accommo-
“ dans ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Ovoc* comes ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Oba* concenſi & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Sigebed* concenſi, & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Bercol* conceſſi & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Ealduuft* concenſi, & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Cuſa* conſenſi & ſubſcripſi.
“ ✠ Ego *Pede* concenſi & ſubſcripſi.

Fundatio Cœnobii de Wudiandun *in agro* Wigornienſi (*poſtea eccleſiæ* Wigornienſi *conceſſi.*)

Ex regiſtro eccleſiæ *Vigorn.* in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Tiberii* A. 13.] fol. 25. a.

GLorioſiſſimus *Merciorum* Rex *Æthelred*, cum comite ſuo ſubregulo *Hwicciorum Oſhero*, rogatus ab eo terram viginti caſſatorum juxta fluvium cui vocabulum eſt Tillath duabus ſanctimonialibus, *Dunnan* uidelicet & ejus filiæ *Bucgan*, ad conſtruendum in ea monaſterium in jus eccleſiaſticum ſub libera poteſtate pro venia facinorum ſuorum condonavit, propriaque manus ſubſcriptione hanc eorum donationem firmavit. Præfata autem Dei famula *Dunne*, conſtructum in prædicto agello monaſterium, cum agris ſuis, necnon & cartulam deſcriptionis agri cui tunc ſola ipſa præerat, filiæ, nimirum filiæ ſuæ in poſſeſſionem, ad dominum migratura, largita eſt. Sed quia hæc in parvula adhuc ætate erat poſita, cartulam conſcripti agri, necnon & omnem monaſterii procurationem quoad uſque illa ad maturiorem perveniret ætatem, matri illius maritate conſervandam injunxit. Quæ cum cartulam reddi popoſciſſet, illa reddere nolens, furtu hanc ſublatam reſpondit. Quo tandem omni negotio ad ſanctam ſacerdotalis concilii ſynodum perlato, decreuit omne venerabile concilium, cum reverentiſſimo archiepiſcopo *Nothelmo*, hanc cartulam donationis, vel regum vel ſupradictæ Dei famulæ *Dunnan*, manifeſtiſſimè deſcribi, præfateque abbatiſſæ *Hrotuuari* reddi, ejuſque poſſeſſionem monaſterii firmiſſimam eſſe, damnato nimirum eo, atque anathematizato ſynodi ſacratiſſimæ decreto, qui cartam illam ſubſcriptionis agri primitivam vel . . . furto, vel quolibet modo fraudulenter auferendo ſubripere præſumpſerit. Atque hoc decernit ſacra ſynodus, ut poſt obitum ejus, ſicut ante ſtatutum fuit a ſenioribus ejus, ad epiſcopalem ſedem caſtrum *Uuegrin* liber hic, cum terra, reddatur.

✠ Ego *Nothelmus* gratia Dei archiepiſcopus canonicè ſubſcripſi.
✠ Ego *Danihel* epiſcopus ſubſcripſi.
✠ Ego *Uuor* epiſcopus ſubſcripſi.
✠ Ego *Incguuald* epiſcopus ſubſcripſi.
✠ Ego *Uuilfrith* epiſcopus ſubſcripſi.
✠ Ego *Aldwulf* epiſcopus ſubſcripſi.
✠ Ego *Alwine* epiſcopus ſubſcripſi.
✠ Ego *Forthere* epiſcopus ſubſcripſi.
✠ Ego *Cutberht* epiſcopus ſubſcripſi.
✠ Ego *Heruuald* epiſcopus ſubſcripſi.

Ibid. fol. 25. b. *Carta* Milredi *regis, de* **Wudiandun,** Wigornienſi *eccleſiæ conceſſo.*

DOmino & ſalvatore noſtro perpetualiter regnante. Ego *Milredus* Chriſti tribuente gratia humilis *Huicciorum* epiſcopus, terram monaſterii quod nominatur **Wudiandun**, quod ſitum eſt in occidentali parte fluvii qui dicitur **Tillnoth,** xxj.manentium,quam videlicet terram *Oſhere* ſubregulus *Huicciorum Dunnan* famulæ Dei, ut eſſet juris eccleſiaſtici, tradidit, conſentiente *Æthelredo* rege *Merciorum.* Illa autem præfatam terram poſt ſe reliquid poſſidendam filiæ ſuæ, *Hrothuuaræ* ſcilicet abbatiſſæ, cum conſcientia atque licentia *Egcuuini* reverentiſſimi epiſcopi : at illa prædicta *Hrothuuara* abbatiſſa mihi in jus propriæ libertatis atque poſſeſſionis largitus eſt. Hinc ego, cum licentia ſervorum Dei qui ſub meo regimine Dei providentia conſtituuntur, libenter *Æthelburgæ* honorabili abbatiſſæ filiæ *Ælfredi* eam trado, ita tamen ut ipſa vivente habeat & poſſideat, & poſt obitum ejus ad eccleſiam beati *Petri* principis apoſtolorum quæ ſita eſt in *Vueogerna* civitate, ubi & pontificalis cathedra *Huicciorum* conſtruitur, pro æternâ redemptione animæ meæ iterum reddat. Hæc cartula ſcripta eſt anno ab incarnatione
774. Chriſti DCClxxiiij. indictione xij. his teſtibus confirmantibus.

✠ Ego *Milred* epiſcopus hanc meam donationem ſigno crucis confirmabo, ea conditione, ut illa *Æthelburh* illud monaſterium **aet Uueogernaceſtre,** cum omnibus bonis quæ ibi ſunt,poſt diem ejus ad *Vueogernenſem* quoque reddat eccleſiam, ſicut præceptum erat patris ejus *Ælfredi.*

Breodune.

Ibid. fol. 6. a. CUncta labilis vitæ ſubſiſtentia momentanea & præ oculis caduca deceſſu præſentium à proximis cernuntur. Feſtinandum nobis eſt ſummopere ut operemur ad omnes, ſicut veridica apoſtolici dogmatis comprobat aſſertio, maximè autem ad domeſticos fidei. Quapropter ego *Offa* cœlica fulciente clementia rex *Merciorum*,ſimulq; aliarum circumquaque nationum, ad eccleſiam quam *Eanulfus* avus meus in honore beati *Petri* principis apoſtolorum conſtruxit, ubi dicitur **aet Breodune,** pro ſalute animæ meæ priorumque meorum,largior terram xx.manentium ubi dicitur **aet Werſthylle** & **aet Coſtune** cum ſilva quæ eidem telluri adjacet, & cum pratis, paſcuis, aquarum rivulis, ſine ullo obſtaculo contradictionis poſterorum meorum principum vel ducum, in uſum epiſcopi *Weogernenſis* eccleſiæ maneat. Sit autem terra illa libera ab omni exactione regum & principum, ac ſubditorum ipſorum, præter pontis & arcis reſtaurationem & hoſtilem expeditionem.
780. Anno autem dominicæ Incarnationis DCClxxx. conſcripta eſt hæc donatio telluris à me & ab epiſcopis meis ac principibus meis quorum infra nomina adnotabo.

✠ Ego *Offa* Dei dono rex hanc meam donationem ſigno ſanctæ crucis munio.

✠ Ego *Cynethryth* Dei gratia regina *Merciorum* huic donationi regis conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego *Joanberhtus* archiepiſcopus.

✠ Ego *Eadberhtus* epiſcopus.

✠ Ego *Ciolwulfus* epiſcopus.

✠ Ego *Tilherus* epiſcopus.

✠ Signum manus *Brordan* principis.

✠ Signum manus *Berhtuudi* ducis.

✠ Signum manus *Eadbaldi* principis.

✠ Signum manus *Eadbaldi* ducis.

✠ I*N nomine omnipotentis Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti qui vivit in ſecula, Amen. Ego* Offa *Dei gratia concedente rex* Mercenſium, *ſimulque in circuitu nationum, ſciens certè* cuncta quæ humanis conſpiciuntur oculis tranſitoria eſſe, & quæ conſpici non poſſunt æterna fieri, *& quod cum his tranſitoriis æterna mercari poſſe, ideoque pro mea meorumque propinquorum perpetua animæ ſalute, dabo terram ſepties quina tributariorum jugera continentem ad monaſterium quod nominatur* **Breodun** *in provincia* Hwicciorum, *& ad eccleſiam beati* Petri *principis apoſtolorum quæ ibidem in loco ſita eſt, quam* Eanuulfus *avus meus erexit ad laudem & gloriam Dei viventis in ſecula. Eſt autem rus præfatum in iiij. villulis ſeparatum, hoc eſt,* **Teottingtun,** *qui ſitus eſt juxta rivulum quod nuncupatur* **Cerent** *v. manentium. Huic adjacet viculus qui nominatur* **aet Uuaſſanburnan,** *qui habet ab oriente vadum qui dicitur* **Geolwaford,** *& ab occidente fontanum quod nominatur* **Gytingbroc** *x. caſſatorum. Tertius viculus eſt in monte quem nominant incolæ mons* Huuicciorum, **aet Codeſuuellan,** *& quæ x.manſionum:& quartus viculus, hoc eſt,* **Northtun** *x. manentium juxta rivulum qui nuncupatur* **Tyrl.** *Iſta ergo conditione firmiter atque ſtabiliter conpoſita, quatinus ad monaſterium ante nominatum terra illa quæ ad præfatam eccleſiam ſancti* Petri *in jus eccleſiaſticæ libertatis perdonabo, liberata ſit ab omni exactione regum & principum ac ſubditorum ipſorum, tam in agrorum donationibus vel terrarum poſitionibus, in omnipotentis Dei nomine præcipimus, tam diu fides Chriſtiana in* Britannia *perdurat, ſub dominio ac poteſtate parentillæ meæ atque cognationi ritè per ſucceſſiones hæredum juſtè ſuccedentium permaneat in perpetuum. Conſcripta eſt autem hæc donatio telluris à me & ab epiſcopo ac principibus meis quorum infra ſigna & nomina adnotabo,* **aet Bragantforda** *anno incarnationis Chriſti DCClxxx. indictione tertia, die quo paſſio ſancti* Mauricii *à fidelibus celebratur.* Ibid. fol. 11. a.

✠ *Ego* Offa *Dei dono rex hanc meam donationem ſigno ſanctæ crucis munio.*

✠ *Ego* Cynethryth *Dei gratia regina* Merciorum *huic donationi regis conſenſi.*

✠ *Ego* Johanberhtus *archiepiſcopus conſenſi.*

✠ *Ego* Eadberhtus *epiſcopus conſenſi.*

✠ *Ego* Ceolwulfus *epiſcopus conſenſi.*

✠ *Ego* Tilherus *epiſcopus conſenſi.*

✠ *Signum manus* Brordan *principis.*

✠ *Signum manus* Berthuudi *ducis.*

✠ *Signum manus* Eadbaldi *principis.*

✠ *Signum manus* Eadbaldi *ducis.*

A*Gio & alto Domino Deo* Zabaoth *regnante in ævum. Siquidem humani generis proſapia de primo patre & matre oriundus in hoc ſeculum venit, & ſic* Ibid. fol. 13. a.

& ſic per longa vaga temporum ſpacia diverſis nationibus dirimuntur, ut janitor cœleſtis bibliothecæ et vas electionis, prædicator egregius, apoſtolus Paulus *dixit,* præteriit enim figura hujus mundi, quomodo in velocitate dies & anni deficiunt : *& iterum ſagax ſophiſta, qui quondā* Solymis *dives regnavit in arvis, katalectico verſu cecinit dicens,*

Non ſemper licet gaudere:
Fugit hora qua jacemur.

Et ideo ſunt omnes noſtræ ſeries literarum apicibus confirmandæ, ne poſteris ex memoria labere poſſit quicquid facta præcedentium patrum ac regum firmiter ſtatuerunt. Qua de re ego Berhtuulf *domino diſponente rex* Merciorum, *mihi & omnibus* Merciis *in æternam elemoſinam, donans donabo* Eanmundo *venerabili abbati & ejus familiæ* on Breodune, *cum licentia & teſtimonio obtimatum gentis* Merciorum, *hanc libertatis gratiam, id eſt, ut ſit liberatum & abſolutum illud monaſterium in æternitatem ab illis incommodis quæ nos Saxonica lingua* feſtingmen *dicimus, Chriſto Domino teſte & omnibus Sanctis in cœlis tam diu fides catholica & baptiſmum Chriſti in* Britannia *ſervetur. Ob hujus rei gratiam, ipſe verò ſupradictus* Eanmund *abbas & illius ſancta congregatio* Breodunenſis *monaſterii dederunt mihi & omnibus* Merciis *regaliter perfruendum & poſſidendum in famoſo vico in* Tomeworthie *magnum diſcum argenteum valde bene operatum ac faleratum in magno pretio, & CXC. mancuſas in auro puro : ſimiliter etiam decantaverunt duodecim vicibus C. pſalteria & CXX. miſſas pro* Berhtwulfo *rege & pro illius caris amicis & pro omni gente* Merciorum, *ut eorum libertas firmior ac ſtabilior permaneat in ævum, & ut illius regis memoria & amicorum ejus, qui hanc pietatem in elemoſinam ſempiternam omnibus* Merciis *illis in congregatione* on Breodune *donaverat, in eorum ſacris orationibus jugiter permaneat uſq; in ævum. Inſuper, in Dei omnipotentis nomine & novem ordinum angelorum & omnium electorum Chriſti præceptum ponimus, ut nullus unquam regum vel principum, aut alicujus perſonis homo, magnus ſive modicus, in aliquo tempore hanc præſcriptam libertatis gratiam infringere auſus ſit, ſed ſemper ſtabilis & indiſcuſſa ſimiterque firmata illi congregationi* on Breodune *coram Deo & hominibus jugiter permaneat in ævum. Hæc autem cartula caraxata eſt anno dominicæ incarnationis DCCCxlj. indictione iiij. in die natalis Domini in*
841. *celebri vico* on Tomeworthie. *His teſtibus conſentientibus & ſignū crucis Chriſti ſcribentibus quorum ſubter nomina notata ſunt.* ✠ *Ego* Berhtuulf *largiflua Dei munificentia rex* Merciorum, *hanc meam libertatis gratiam ac omnium* Merciorum *cum ſigno ſanctæ crucis firmiter conſignabo.*

✠ *Ego* Sethryth *regina conſenſi & ſubſcripſi.*
✠ *Ego* Cyneferth *epiſcopus conſenſi.*
✠ *Ego* Aldred *epiſcopus conſenſi.*
✠ *Ego* Berehtred *epiſcopus conſenſi.*
✠ *Ego* Heaberht *epiſcopus conſenſi.*
✠ *Ego* Cuthuulf *epiſcopus conſenſi.*
✠ *Ego* Eanmund *abbas conſenſi.*
✠ *Ego* Wihtred *abbas conſenſi.*
✠ *Ego* Ceolred *abbas conſenſi.*

Cœnobium de Heanbirig *in agro* Wigornienſi. ...... in bibliotheca *Cottoniana.*

✠ REgnum domini quærendum eſt ſuper univerſa lucra terrena, *Paulo* teſtante apoſtolo : *quæ enim videntur temporalia ſunt, ſed quæ non videntur æterna ſunt. Quid prodeſt homini totum mundum lucrari, ſi anima ejus detrimentum patitur?* Quapropter, ego *Wiglaf* rex *Merciorum,* cum meis epiſcopis, & ducibus, & magiſtratibus illud monaſterium in Heanburg in circuitu, cum ſilva ad eam pertinente, & cum campis, & pratis, & cum omnibus utenſilibus, & cum puteis ſalis, & fornacibus plumbis, villis, & omnia illuc pertinentia, in cœleſte culmen generaliter per totam gentem *Merciorum,* & pro abſolutione criminum noſtrorum, liberaliter liberavimus a modicis, & a magnis cauſis, a notis, & ignotis, præter valli, & pontis conſtructionem. Facta eſt hæc donatio in Craeft, anno dominicæ incarnationis DCCCxxxiij. indictione verò xiiij. regni 833.
hujus noſtri à domino conceſſi quarto, pro redemptione animæ meæ : placabile atque delectabile mente prædicta loca liberabo, cum univerſis caſſatis qui ipſis locis univerſis ſunt ſubditi. Hoc modo per ævum liberabo a paſtu regis, & principum, & ab omni conſtructione regalis villæ, & a difficultate illa, quam nos *Saxonicè* Feaſtingmen dicimus ; hæc omnia mente concedo ſpontanea. Scitote ergo vos qui hoc labens regnum poſt me obtineatis, quare hoc munus, & hanc libertatem ſcripſi, & reſcribere præcepi, quòd in Deum meum deſidero, & in ejus ineffabilem miſericordiam confido, ut Dominus noſter Jeſus Chriſtus meas iniquitates, quas per ignorantiam feci Deus delere faciat. Credo per hoc bonum a cunctis me emundare dignetur, quia ſcriptum eſt, peccatum ibi emenda ubi naſcitur. Modo poſteros meos per glorioſum, & præmirabile nomen Domini *Jeſu Chriſti* humiliter ſupplico, ut elemoſinam, quam in altitudinem cœli culminis in manus domini datum habeo, communitèr per me, & per totam gentem *Merciorum,* tam benignitèr ſtare, permittetis, & multiplicare dignemini. ✠ Ego *Wiglaf* rex *Merciorum.* ✠ *Cunethryth* regina. ✠ *Ceolnoth* archiepiſcopi. ✠ *Cuneferth* epiſcopi. ✠ *Raethhan* epiſcopi. ✠ *Eaduulf* epiſcopi. ✠ *Heaberht* epiſcopi. ✠ *Eaduulf* epiſcopi. ✠ *Alhſtan* epiſcopi. ✠ *Beormod* epiſcopi. ✠ *Huſa* epiſcopi. ✠ *Cunda* epiſcopi. ✠ *Ceolberht* epiſcopi. ✠ *Cunred* epiſcopi. ✠ *Eanmund* abbatis. ✠ *Weohtred* abbatis. ✠ *Beornhelm* abbatis. ✠ *Sigred* dux hanc donationem ſigno ſanctæ crucis Chriſti confirmavi. ✠ *Mucoel* dux. ✠ *Tidulf* dux. ✠ *Ætheheard* dux. ✠ *Cuniberht* dux. ✠ *Aethelwulf* dux. ✠ *Alhhelm* dux. ✠ *Humberht* dux. *Aelfſtan* dux. ✠ *Micoel* dux. ✠ *Wicga* dux. ✠ *Aldred.* ✠ *Altberht.* ✠ *Ælfrid.* ✠ *Huit-Huſe.* ✠ *Vernberht.* ✠ *Vulfred.* ✠ *Wiglaf.* ✠ *Eanuulf.* ✠ *Alhmund.* ✠ *Berhtuulf.* ✠ *Eaghard.*

Heanbiri.

IN nomine Domini Jeſu. *Spe enim ſalvi facti ſumus ; ſpes autem quæ videtur non eſt ſpes, & ...n videmus per patientiam expectamus quæ æterna*

Ex regiſtro eccl. *Wigor.* in biblioth. *Cotton.* f. 58. b.

terna ſunt. Ideoque ego *Ceolfrithus* abbas dono Dei jure paterno hæreditario dono terram meam, & hæreditatem patris mei *Cyneberhti* pro redemptione animarũ noſtrarum, ad eccleſiam beati *Petri* apoſtoli, & ad ſedem epiſcopalem in **Uuigrinnanceaſtre**, cui nunc præeſt venerabilis epiſcopus *Milredus*, cum conſenſu & licentia *Offani* regis *Merciorum*, & principum ejus, & teſtium quorum infra inſeruntur nomina. Eſt autem terræ locus celebris qui dicitur **Heanberi** xx. manentium & in provincia *Uſmerorum*, qui nominatur **aet Sture** xiiij. caſſatos habens. Si quis autem, quod abſit, ex parentela mea vel externorum, malivola mente & maligno ſpiritu inſtigatus, hujus donationis noſtræ munificentiam infringere nititur & contraire, ſciat ſe in die tremendo coram ſummo Deo rationem redditurum.

✠ Ego *Offa* rex *Mercenſium*, donum & datum *Ceolfrithi* abbatis conſentiendo ſubſcribo.

✠ Ego *Milred* ſignum crucis infixi.

✠ Ego *Aldred* ſubſcripſi.

✠ *Uhtred* ſubregulus conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego *Eadbald* præfectus & princeps *Offæ* regis conſenſi.

Charta Offæ *regis, de* **Timbingetun**, *monaſterio* **aet Clife** *vocato conceſſo, quod monaſterium poſtea ad eccleſiam* Wigornienſem *devenit.*

Ibid. fol. 23. a.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti qui cuncta ſecula jugiter pio moderamine regit.

Conſtat ergo, & incunctanter verum eſſe patet, omnia quæ hîc humanis cernuntur viſibus vana ac caduca tranſitoriaque fieri, atque ea quæ hominum oculis velantur ſemper manſura & ſine fine ſtabiliter perdurare in ſecula. Unde & certiſſimè notum eſt,ex auctoritate teſtimoniorum ſacrorum voluminum, quod cum iſtis fugitivis mundanis rebus ſempiterna mercari poſſunt cœleſtia regna. Quapropter ego *Offa*, gratiâ gratuitâ Dei patris concedente, *Merciorum* rex, majorum meorum imitatus exemplum, cogitavi in corde meo quatinus ex his ſceptris regalibus mundanis regni perceptis à conditore ac largitore omnium bonorum aliquid quamvis minus dignum, pro remedio animæ meæ, & pro adipiſcendo præmia polorum, in uſus monaſticæ liberalitatis eccleſiis donarem. Ideoque ego, & *Aldredus* ſubregulus *Huuicciorum* in commune pro domino omnipotenti & pro æterna ſalute animæ noſtræ,terram ter quinas manſiones habentem, id eſt, vicum qui nominatur **Timbingetun** ad monaſterium quod propriè nuncupatur **aet Clife**, & ad eccleſiam beati *Michaelis* archangeli quæ inibi fundata eſt, libenter in eccleſiaſticam poſſeſſionem donantes concedimus. Eſt autem vicus ille ſitus ſub montis rupe qui antiquo vocabulo vocitatur **Uuendesclif** in aquilonali parte rivuli qui dicitur **Tyrl**, & eſt conjunctus terræ ante nominati monaſterii cum ſuis terminis. Ut ergo hæc munificentia noſtra pro Chriſto conceſſa eo firmiore ſtabilimento perpetualiter permaneat, teſtium & conſentientium epiſcoporum abbatum ac principum noſtrorum ſigna & nomina in hac cartula teſtimonii infra perſcripta adnotare curavimus.

✠ Ego *Offa* Domino concedente rex *Merciorum*, huic noſtræ donationi pro majore firmitate vexillum crucis Chriſti propriâ manu inpreſſi.

✠ Ego *Aldredus* Dei dono ſubregulus *Huicciorum*, hanc donationem noſtram muniens, ſignum ſalutifere crucis cunctis gentibus inpono.

✠ Ego *Eadberhtus* Chriſto Domino concedente epiſcopus, his dictis conſenſi.

✠ Ego *Berhthunus* Deo & patre donante præſul, his ſtatutis conſenſi.

✠ Ego *Ceolulfus* gratia Dei permittente antiſtes, his rebus conſenſi.

✠ Ego *Aldberhtus* domino tribuente eccleſiæ pontifex, his donis conſenſi.

✠ Signum manus *Botuuini* abb.

✠ Signum manus *Folcberhti* abbatis.

Ðis syndan þa land gemæru to Wendles-clife. ærest of ðam forda æt Hleowede hlawe swa se broc sceot on nanes monnes land. þ swa on Wirdene. þanon on Rahlinc. þonon on Dyrnes treow. þonon on Heanes pol þanon on ða ealdan dic to Imman beorge. þonon on Hwætan mersc. swa on Suð broc. 7 andlang broces on Blacan mere. swa on þa ealdan dic. 7 andlang dices on ane wiðige. of þære wiðe on ane ealde dic of þære dice on Tyrl. 7 andlang Tyrl on Mærbroc. of þam broce on þone ealdan weg. 7 andlang weges up on Coccanburh. of þære burhges gete on Hengestesheafod. swa on þ slæd to Cyppanhamme. on ane wiðe. 7 andlang wiðes on þone herpaþ to hindehlypan. þanon on scirwyllan. 7 andlang cumbes on fearneslæd. þanan on patancumb. þanon on Wulfleage. þanon on Calfhealas. 7 andlang weges to Finan mædwum. 7 swa to peohlesheale. 7 swa to Antanhlawe. 7 swa on Pippanslæd. 7 on Herrihtes beorh. 7 on hreogel weg to þan rah hege. on Heofoc wyllan. 7 andlang riþes on Tyrl. 7 andlang Tyrl on butan þa mede ere. 7 swa on þone ford æt Hleowede hlewe

Id eſt.

Hii ſunt terræ limites ad[*montis*]*Wendel*[*dicti*] clivũ[*vel*,rupem pertinentis.]Primò à vado apud *Hleowedehlawe*[*i.e.* aggerem,vel tumulũ apricũ,] ſicut flumen decurrit ad nullius hominis terram; inde ſic ad [*vallem*] *Windene* [*dictam*;] inde ad *Rahlincam*, inde ad *Dyrnei* arborem; inde ad *Heani* ſtagnum; inde ad veterem foſſam apud *Emmæ* montem; inde ad triticeam paludem; ita ad auſtralem rivulum, in longum rivuli ad nigrum lacũ,ita ad veterem foſſam,in longũ foſſæ ad quendam rivum; à rivo ad quendã veterẽ foſſam, à foſſa ad [*rivulum*] *Tyrl* [*dictum*;] in longum *Tyrlæ* ad *Marbrocam* [*i.e.* amnem limitarem;] ab amne ad veterem viam; in longum viæ ſurſum ad *Coccanburgum* [burgum *ſcil.* à gallis nuncupatum;] ab illius burgi porta ad *Hengeſti* [*i.* caballi] caput; ita per vallem ad *Cyppanhamme* [*i.e.* habitationem mercatoriam] ad quoddam fluentum; per longitudinem fluenti ad viam militarem apud *Hindehlypam* [locum *ſcil.* à cervis denomi-

denominatum;] inde ad purum puteum, in longum vallis ad filicum vallem; inde ad humidam vallem; inde ad *Wulflegam* [*i.e. Wulfi* * campum;] inde ad *Calfhealas* [locum *ſcil.* à vitulis nomen ſumentem;] per longitudinem viæ ad [*cujuſdam*] *Finani* pratum; & ſic ad *Weohlei* aulam; & ſic ad formicarum acervum [*vel,* tumulum;] & ſic ad *Pippæ* vallem, & ad *Herrihti* montem; & per rotæ viam apud capreæ ſepem ad accipitris puteum, in longum fluenti ad *Tyrlam,* per longitudinem *Tyrlæ* circumcirca pratum, & ſic ad vadum apud *Hleowedelawum.*

* Fortè, lupi.

Weſtburi.

Ibid. fol. 47. a.

✠ Regnante inperpetuum Domino noſtro Jeſu Chriſto, qui mundi monarchiam ſua ſemper virtute gubernat in æternum: anno verò ab incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti DCCCxxiiij. indictione autem ij. regnante *Beornulfo* rege *Merciorum,* factum eſt pontificale & ſinodale conciliabulum in loco qui dicitur **Cloſeſhoas,** præſidente ibi rege præfato, ac venerando viro *Wulfredo* archiepiſcopo illo conventu regente ac moderante. Illic omnes epiſcopi noſtri, & abbates, & univerſi *Mercenſium* principes, & multi ſapientiſſimi viri congregati adeſſent, ubi inter alia plura colloquia aliqua contentio allata eſt inter *Heaberhtum* epiſcopum, & illam familiam **aet Berclea** de hæreditate *Æthelrici* filii *Æthelmundi,* hoc eſt monaſterium quod nominatur **Weſtburhg.** Habuit autem epiſcopus ante nominatus terram illam cum libris, ſicut *Æthelricus* ante præcepit ut ad *Weogernenſem* eccleſiam redderetur. Statuta eſt autem atque decreta ab archiepiſcopo, & ab omni ſancta ſinodo illa conſentienti, ut epiſcopus qui monaſterium & agellum cum libris haberet cum juramento Dei ſervorum presbiterorum diaconorum & plurimorum monachorum ſibi in propriam poſſeſſionem terram illam cum adjuratione adjuraſſet. Et ita finita eſt præſcripta illa contentio coram epiſcopo: poſt xxx. noctes illud juramentum **to Weſtmynſtre** deductum eſt. Quapropter ſi quis hunc agrum ab illa eccleſia in **Ceaſtre** nititur evellere, contra decreta ſacrorum canonum ſciat ſe facere, quia ſancti canones decernunt quicquid ſancta ſynodus univerſalis cum catholico archiepiſcopo ſuo adjudicaverit nullo modo fractum vel irritum eſſe faciendum. Hæc autem geſta ſunt. Hii ſunt teſtes & confirmatores hujus rei quorum nomina hîc infra notantur, die iij. kal. Novembris.

✠ Ego *Beornulf* rex *Merciorum* hanc cartulam ſynodalis decreti ſigno ſanctæ crucis Chriſti confirmavi.

✠ Ego *Wulfred* archiepiſcopus hanc ſynodalem ſententiam cum ſigno glorioſæ crucis corroboravi.

✠ Ego *Oethelwald* epiſcopus conſenſi.
✠ *Hræthhun* epiſcopus conſenſi.
✠ *Eadwulf* epiſcopus conſenſi.
✠ *Heaberht* epiſcopus conſenſi.
✠ *Beonna* epiſcopus conſenſi.
✠ Ego *Wigthegn* epiſcopus conſenſi.
✠ Ego *Cioberht* epiſcopus conſenſi.
✠ Ego *Wermund* epiſcopus conſenſi.
✠ Ego *Cynred* epiſcopus conſenſi.
✠ Ego *Hunberht* epiſcopus conſenſi.
✠ Ego *Eanmund* abbas conſenſi.
✠ Ego *Cuthwulf* abbas conſenſi.
✠ Ego *Wihtred* abbas conſenſi.
✠ Ego *Wilferth* abbas conſenſi.
✠ Ego *Beornoth* dux
✠ *Sigered* dux.
✠ *Eadwulf* dux.
✠ *Mucel* dux.
✠ *Judeca* dux.
✠ *Eadberht* dux.
✠ *Ecgberht* dux.
✠ *Alhheard* dux.
✠ *Uhtred* dux.
✠ *Bynna* frater regis.
✠ *Piot* presbiter.
✠ *Cyneberht*
✠ *Nothhelm* præco à domno *Eugenio* papa.
✠ *Bola.* ✠ *Aldred* theloniarius conſenſi.
✠ *Wighelm.* ✠ *Beadheard.*
✠ *Eadbald* conſenſi.

✠ Æt ðam aþe wæs æt Weſt mynſtre efen fiftig mæſſe-preoſta ⁊ x. diaconas ⁊ ealra oþra preoſta ſixtig ⁊ hund teontig. [*Hoc eſt.* Eidem juramento apud *Weſtmonaſterium* [*preſtito*] aderant quinquaginta ſacrifici, & x. diaconi, & ex omnibus aliis presbyteris, centum & ſexaginta.]

✠ Her ſindon ðara mæſſe-preoſta naman ðe on ðam aþe ſtodon ⁊ on wæron. [*Id eſt.* Hæc ſunt ſacrificorum nomina, qui juramento illi aſtiterunt, & idem præſtiterunt.]

✠ *Friomund* abbbas.	✠ *Ciolheard* presbiter.
✠ *Eadberht* abbas.	✠ *Ecgheard* presbiter.
✠ *Ecgberht* abbas.	✠ *Tidberht* presbiter.
✠ *Cuthbald* presbiter.	✠ *Berhtwulf* presbiter.
✠ *Hehſtief* presbiter.	✠ *Alhmund* presbiter.
✠ *Brada* presbiter.	✠ *Wigberht* presbiter.
✠ *Ecgmund* presbiter.	✠ *Hwita* presbiter.
✠ *Brada* presbiter.	✠ *Beorhred* presbiter.
✠ *Wigberht* presbiter.	✠ *Hunlaf* presbiter.
✠ *Berhthun* presbiter.	✠ *Cynemund* presbiter.
✠ *Recngan* presbiter.	✠ *Byrnhelm* presbiter.
✠ *Cuthberht* presbiter.	✠ *Heathoberht* presbiter
✠ *Snyda* presbiter.	✠ *Eſne* presbiter.
✠ *Berhthred* presbiter.	✠ *Preoſt* presbiter.
✠ *Monn* presbiter.	✠ *Dudeman* presbiter.
✠ *Cuthbald* presbiter.	✠ *Eadberht* presbiter.
✠ *Alhmund* presbiter.	✠ *Monnel* presbiter.
✠ *Lubhede* presbiter.	✠ *Beornwald* presbiter.
✠ *Ecgberht* presbiter.	✠ *Eaſtmund* presbiter.
✠ *Tidbald* presbiter.	✠ *Mecga* presbiter.
✠ *Sucga* presbiter.	✠ *Wigberht* presbiter.
✠ *Eadgar* presbiter.	✠ *Beorred* presbiter.
✠ *Aldhere* presbiter.	✠ *Hehferth* diaconus.
✠ *Badheard* presbiter.	✠ *Berhthelm* diaconus.
✠ *Monn* presbiter.	✠ *Wighelm* diaconus.
✠ *Plegberht* presbiter.	✠ *Cynemund* diaconus.
✠ *Tidberht* presbiter.	✠ *Ceoſa* diaconus.
✠ *Cuthberht* presbiter.	✠ *Dynne* diaconus.

Oſwaldus *monachos apud* **Weſtburi** *conſtituit.*

Annales *Wigorn.* in bibl. *Cottoniana.* Iterum ex regiſtro *Wigorniæ* præcitato.

✠ In nomine domine noſtri Jeſu Chriſti, ego *Offa* trado illam terram **act Weſtbyrig,** cum omnibus ad ſe ritè pertinentibus, id eſt ſexaginta manentium, & in alio loco **act Yeanbyrig**

xx. manentium **to Weogernaceſtre,** pro remedio animæ meæ ac parentum meorum, poſt obitum meum & filii mei *Egfrithi,* & eadem libertatis dicione in omnibus rebus jure permanendam, qua eam ante *Æthelbaldus* rex avo meo *Eanulfo* conſcripſerat, id eſt, ut ſit libera tam in terrarum donatione, ſeu in omnibus cauſis parvis vel magnis inconcuſſa permaneat uſque in ſeculum tam diu fides Chriſtiana apud *Anglos* in *Britannia* maneat, & ut ſoluta ſit ab omni vi regum & principū & ſubditorum ipſorum, in ſummo Dei nomine præcipimus, præter ab his vectigalibus, hoc eſt: Ðær gafoles æt ƿeſtbyrig. tƿa tunnan fulle hlutreſ aloþ. ⁊ cumb fulne liþeſ aloþ. and cumb fulne ƿeliſceſ aloþ. ⁊ vij. hriþru. ⁊ ſix ƿeþeraſ. ⁊ xl. cyſa. ⁊ vj. langþero. ⁊ þritig ombra ƿueſ cornes and feoƿer ambru meolƿeſ. ad regalem vicum. [*i. e.* Cenſus illius apud *Weſtburiam:* duo [*ſcil.*] dolia purioris cerviſiæ plena, & [*quædam*] menſura [4. *modiorū*] tenuis cerviſiæ plena, & [*ſimilis*] menſura cerviſiæ *Wallicæ* plena, & vij. boves, & ſex verveces, & xl. caſei, & vj. longa .... & triginta amphoræ hiſpidi grani [*ſecalis,* fortè] & quatuor amphoræ farinæ.] Hoc itaque, cum conſenſu & conſilio pontificum & ſenatorum meorum, firmo fœdere dijudicaverunt. Nulla regalis vel principalis aut aliqua ſecularis dignitas de noſtra hæreditate plus his in modico vel in magno appetendo, per vim aut petitionem aliquid exiget abſque hoc tantum quod hæc præſens cartula continet.

✠ Ego *Offa* gratia Dei rex hoc regi ſingulis annis ſtatum cenſum manus meæ propriæ ſigno confirmo.

✠ Ego *Ecgferth,* ejuſdem regis filius conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego *Æthelheard* archiepiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego *Heathored* epiſcopus conſenſi & ſubſcr.

✠ Ego *Uuuona* epiſcopus conſenſi & ſubſcipſi.

✠ Signum *Brordani* patricii. ✠ Signum *Beonnani* abbatis. ✠ Signum *Albmundi* abbatis. ✠ Signum *Wigmundi* abbatis. ✠ Signum *Forthredi* abbatis. ✠ Signum *Bynna* principis. ✠ Signum *Eſne* ducis. ✠ Signum *Æthelmund* ducis. ✠ Signum *Albmund* ducis. ✠ Signum *Wigberht* ducis. ✠ Signum *Wigcgan* ducis. ✠ Signum *Eadgar* ducis. ✠ Signum *Almund* ducis.

Ibidem fol. 193.a. Judicium donationis eccleſiæ *Weſtbyriæ,* quam *Wlſtanus* epiſcopus uſibus monachorum hujus eccleſiæ dedit.

PLArgiente gratia ſalvatoris noſtri Domini Jeſu Chriſti, ego Wlſtanus Uuigornenſis *eccleſiæ prælatus antiſtes, eccleſiam ſitam in villa quæ vocatur* Ueſtburia, *à beato* Oſuualdo *quondam conſtructam, & terris & opibus & monachis ibi dem Deo ſervientibus honorificenter jam pridem ditatam, poſtea verò à piratis devaſtatam & vetuſtate & præpoſitorum negligentia deſtructam, ad laudem ipſius Domini & Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti ejuſque ſanctæ genitricis* Mariæ *omniumque apoſtolorum ſtudui reparare. Et quia terra quæ jure ad eccleſiam pertinebat impedita & direpta erat à laicis hominibus, inito congruenti conſilio, auxilio bonorum hominum, partem prædictæ terræ legali jure recuperatam, partem pecuniæ meæ redemptam precio, juri & ditioni eccleſiæ reſtitui, ſcilicet ij. hidas & dimidiam hidam & dimidiam virgam in* Ueſtbiria, *partem etiam terræ quæ concluditur ambitu ipſius monaſterii, partem quoque ſilvæ* **Aeſcgraf,** *& xij. acras prati liberas dedi ab omni tributo & vectigali omnique ſervicio regali & epiſcopali, pro remedio animæ meæ & redemptione animarum omnium epiſcoporum prædeceſſorum ſive ſucceſſorum meorum. Quicumque hanc noſtram eleemoſynam illæſam ſervaverint, aut in aliqua re augendo emendaverint ...... Hanc libertatem ideo dedi, quia, hac terra excepta & libera permanente, omne regale ſervicium quod de meis circumjacentibus terris jure debetur expleri poteſt & perſolvendum locavi & ſtatui. In* Heanbiria *etiam, & in* **Teorlatune,** *& in* Uuica *ij. bidas & dimidiam hidam. & xxviij. acras terræ. Eccleſias quoque in* Henbiria *& in* **Stoke,** *cum omnibus decimis tam de frugibus quam de pecudibus ſive de armentis, ſimiliter liberas ab omni ſervitute regali & epiſcopali conceſſi, ſicut ſemper liberæ fuerunt ab antiquis temporibus. In* Bereuuica *etiam i. hidam & dimidiam hidam, & in* **Haſeldene** *j. virgam liberam præter regis ſervicium. Has terras cum omnibus ſibi pertinentibus ſilvis & planis, pratis & paſcuis, aquis & piſcaturis, ad ipſam eccleſiam & ibi Deo ſervientibus dedi ad ſuſtentationis neceſſaria, ipſumque monaſterium cum omnibus rebus quibus illud ditavi, terris, ornamentis, & cunctis eccleſiaſticis miniſteriis, Deo & ſanctæ* Mariæ *ad* Uuigornenſem *eccleſiam, utilitatibus monachorum qui ibi Deo ſerviunt in ſede epiſcopali deſerviendum dedi. Hujus donationis legitimam ſponſionem conſilio & teſtimonio meorum bonorum hominum & amicorum fidelium confirmavi, offerens illud ſuper altare ſanctæ* Mariæ, *die nativitatis ipſius ſanctæ & intemeratæ virginis & Dei genitricis, anno Dominicæ incarnationis MXCIII. regni autem regis* Willielmi *junioris v. ordinationis meæ xxxj. anno, eodem die completo, indictione j. deſiderans & adjurans, ut hæc poſſeſſio & confirmatio firma & ſtabilis in æternum ad uſus monachorum in* Uuigornenſi *eccleſia Deo ſervientium permaneat. prohibens pontificali noſtra & divina auctoritate, ne quis hoc violare præſumat. Si quis verò diabolicæ cupiditatis inſtinctu, hoc infringere præſumpſerit, exterminatus ab æterna cœleſti hæreditate, conſors factus proditoris* Judæ, *niſi in viā ſatisfactionis redierit, perpetualiter crucietur exitialibus flammis gehennæ, anathematizatus cum angelis Satanæ, ſine fine luiturus pœnas præſumptionis ſuæ.* 1093.

Hujus donationis & confirmationis teſtes hii ſunt.

Thomas *Prior, cum fratribus* Uuigornienſis *eccleſiæ.*

Alricius *archidiaconus.* Ordricus *dapifer.*

Fretheticus *capellanus.* Alfuuinus *filius Berhtmari.*

Alfuuinus *preſbyter.* Alricus *camerarius.*

Aldredus. Alſtanus *cuneſtabularius.*

Mauricius.
Freauuinus. } *clerici epiſcopi.*

Weſtbiria

Weſtbiria & Stoc.

Ibid. fol. 49. a.

“✠ IN nomine Domini Dei ſummi regis regū, qui in altis habitat & proſpicit omnia cœleſtia & terreſtria. Anno ab incarnatione Chriſti DCCCIIII. indictione xij. Ego *Æthelric*, filius *Æthelmundi*, cum conſcientia ſynodali invitatus ad ſynodum & in judicio ſtare in loco qui dicitur **Cloſeſhoh**, cum libris & ruris, id eſt, **aet Weſtmynſter**, quod prius propinqui mei tradiderunt mihi & donaverunt, ubi *Æthelheardus* archiepiſcopus mihi regebat atque judicaverat, cum teſtimonio *Coenwulfi* regis & optimatibus ejus, coram omni ſynodo, quando ſcripturas meas perſcrutarent, ut liber eſſem terram meam atque libellos dare quocumque volui. Poſtea commendavi amicis meis ad ſervandum, quando quæſivi ſanctum *Petrum* & ſanctum *Paulum* pro remedio animæ meæ. Et iterum, me revertente ad patriam, accepi terram meam & precium reddidi quaſi ante pacti ſumus, & pacifici fuerimus adinvicem. Facta eſt autem poſt paucos annos alia ſynodus **aet Aclea**. Tunc in illa ſynodo, coram epiſcopis rege & principibus ejus rememoravi priſtinæ libertatis mei quæ mihi ante judicatum eſt, & cum licentia eorum teſtificavi in præſenti teſtimonio quemadmodum meam hæreditatem dare voluiſſem, & ſic dixi. Hæc ſunt nomina illarum terrarum quæ dabo ad locum qui dicitur **Deorhyrſt** pro me & *Æthelmundo* patre meo, ſi mihi contingat ut illic corpus meum requieſcat, **Todanhom**, & **aet Sture**, **Screfleh**, & **Cohhanleh**: ea conditione ut illa congregatio vota eorum faciat firma ſicut mihi promiſerunt. Iterum dabo *Werfertha* xi. manentium, **Eremer**, **Grefan**, & **Feccanhom**, ut habeat ſuum diem, & poſtea reddat ad **Wigoꝛnaceſtre**. Verumetiā do xxx. manentium, **Under Ofre ad Gleaweceſtre**. Et quando mihi contingat exitus mei dies, tunc dabo *Ciolburgæ* matri meæ, ſi diutius vivit quam ego, terram illam **aet Weſtminſtre**, & **aet Stoce**, ut habeat ſuam diem, & poſtea reddat ad *Weogornenſem* eccleſiam. Pro qua re ea vivente ut ibi habeat protectionem & defenſionem contra *Berclinga* contentione. Et ſi aliquis homo in aliqua contentione juramentum ei decreverit contra *Berclingas*, liberrima erit ad reddendum, cum recto conſilio propinquorum meorum qui mihi donabant hæreditatem, & meo quò ei dabo. Et ſi non habeat patrimonium in civitate *Weogornenſi*, poſtea primùm quærat ad archiepiſcopum in *Cantia*, & ſi ibi non habeat, ſit libera cum libris & ruris ad eligendum patrocinium ubi placitum ſibi fuerit. Si aliter fiat, ut non opto, aliquis homo contendat contra libros meos vel hæreditatem indignè, tunc habet *Aldwulfus* epiſcopus in *Licetfelda* iſtius cartulæ comparem, & amici neceſſarii mei & fideliſſimi alias, id eſt, *Eadbyrht*, *Eadgaring*, & *Æthelheh*, *Eſning*, ad confirmationem hujus rei. Rogo etiam *Æthelric*, pro amore omnipotentis Dei, & præcipio, & obſecro per omnes virtutes cœlorum, ut nullus homo hanc poſitionem crucis Chriſti quæ tantorum virorum teſtimonio confirmata eſt non præſumat minuere. Si auſus eſt aliquis confirmationem iſtam infringere; deleatur de laude Dei, ſi non ſatiſfactione emendaverit.

“✠ Ego *Coenwulf* rex *Merciorum* hanc munificentiam ſigno ſanctæ crucis ſubſcripſi.
“✠ Ego *Æthelheardus* archiepiſcopus *Dorovernenſis* civitatis ſignum ſanctæ crucis ſubſcripſi.
“✠ Ego *Aldwulfus Licetfendenſis* epiſcopus conſenſi.
“✠ Ego *Wernberht* epiſcopus conſenſi.
“✠ Ego *Denebyrht* epiſcopus conſenſi.
“✠ Ego *Wulfheard* epiſcopus conſenſi.
“✠ Ego *Eadwulfus* epiſcopus conſenſi.
“✠ Ego *Headberht* dux ſubſcripſi.
“✠ Ego *Beornoth* dux ſubſcripſi.
“✠ Ego *Ciolward* dux ſubſcripſi.
“✠ Ego *Cynehelm* dux ſubſcripſi.
“✠ Ego *Wiega* dux ſubſcripſi.
“✠ Ego *Wigheard* dux ſubſcripſi.
“✠ Ego *Byrnwald* dux ſubſcripſi.
“✠ Ego *Aldred* dux conſenſi & ſubſcripſi.

Kymeſei.

Ib. fol. 2. a.

TEmpora temporibus ſuccedunt, atque ad finem tanquam decidens folium præceps tranſeunt. Ideo omnes firmas ſtatutiones litterarum ſeriei commendamus, ne fortè inpoſterum aliquis ignorantiæ avaritiæve fraude inlectus infringere præſumat decretalia patrum fidelium, ſicut *Græcorum* eſt conſuetudo: quia quicquid firmiter ſcire volunt, litteris commendant, ne ex memoria labetur.

Hanc vero terram *Coenwulf* rex donans donat *Balthuno* abbati, & liberam conſcripſit in omnibus tam in campo quàm in ſilva, tam etiam in flumine, & in omnibus utilitatibus ad eandem ritè terram pertinentibus, in monaſterium quæ dicitur **Kemeſei** xxx. manentium, ſive ad habendum quam diu vivat, & poſt ſe ſuis hæredibus cuicumque voluerit liberam donandi habeat facultatem, & nulli homini nichil facere de eadem terra, exceptis tantùm in cauſis pontē facere & arcem & expeditionem. Hanc quoque libertatem præfato monaſterio *Balthun* Abbas comparavit à prædicto rege *Coenwulfo*, & illi dedit terram xij. manencium in loco qui vocatur **Hereford**, ſive ad habendum ſuiſque hæredibus perhenniter relinquendum, ut eo firmiùs & inmutabiliùs hoc decretum permaneat. De partibus verò & de cauſis ſingula res ſolvere pretium, & nihil aliud de hac terra. Et eandem libertatem ego *Coenwulf* rex donabo *Balthuno* abbati, ſive ad habendum tam diu vivat, & poſt ſe ſuis hæredibus perhenniter ad perfruendum. Pax ſervantibus & conſentienbus huic donationi; contradicentibus diſcordia ſemper ſine fine, Amen. Hæc cartula ſcripta eſt anno dominicæ incarnationis DCCxcviiij. indictione vij. Eod. anno facta eſt 799. pax inter *Merciones* & *Occidentales Saxones*, & cū juramentis firmo fœdere roborata eſt, ſub regibus *Coenwulfo* & *Ecberhto*. Hanc donationem conſenſit, & cum ſui manu ſignum crucis inpoſuit, cum epiſcopis & principibus quorum nomina hîc infra habentur, in eodem concilio qui dicitur **Colleſhyl**.

✠ Ego *Coenwulf* rex crucem Chriſti inpoſui.
✠ Ego *Æthelheard* archiepiſcopus ſimiliter.

✠ Ego

✠ Ego *UnWona* epiſcopus.
✠ Ego *Cyneberht* epiſcopus.
✠ Ego *Alcheard* epiſcopus.
✠ Ego *Tidferth* epiſcopus.
✠ Ego *Ceolmund* miniſter.
✠ Ego *Cuthred* dux.
✠ Ego *Eſne* dux.
✠ Ego *Heabert* dux.
✠ Ego *Wigheard* dux.

Ibid. fol. 118. a. *Incipit codicellus poſſeſſionum hujus eccleſiæ, qualiter primitus Deo & ſanctæ* Mariæ *à religioſis hominibus donatæ, & poſtmodum ab iniquis quædam, ſet injuſtè, vi ſive fraude ablatæ.*

PLurimas terrarum poſſeſſiones quæ nunc ab aliis injuſtè poſſidentur, & villas quamplures ad hanc eccleſiam jam pridem juſtè pertinere, tam ſeniorum prædeceſſorum noſtrorum relatu, quàm etiam litterarum & teſtatorum ſerie didicimus, quas poſtea, & regalium vectigalium importabilis exactio, & potentiſſimorum hominum impia direptio iniquè diſtraxit, & à monaſterii poſſeſſione abſtraxit, ſicuti factum eſt temporibus *Athelredi* regis *Anglorum*, vaſtante & depopulante hanc patriam pagano rege *Danorum Swein* nomine, cum maximum & ferè importabile tributum tota *Anglia* reddere cogeretur. Ob hujus itaque tam gravis tributi exactionem, omnia ferè ornamenta hujus eccleſiæ diſtracta ſunt, tabulæ altaris argento & auro paratæ ſpoliatæ ſunt, textus exornati, calices confracti, cruces conflatæ, ad ultimum etiam terræ & villulæ pecuniis diſtractæ ſunt. Simili modo etiam actum eſt regnante *Cnut* filio ſuo, & adhuc graviora vectigalia ſuperaddita ſunt temporibus regni filii *Cnut*, cujus nomen erat *Hardecnut*, qui etiam totam iſtam provinciam hoſtili exercitu ferro & igne depopulavit.

De eadem re.

De his autem terris & villulis quæ quondam ad hanc eccleſiam pertinere noſcuntur, ſed poſt potentum hominum rapina injuſtè ab hujus monaſterii poſſeſſione direpta, ut prædiximus, habentur, ſuccinctim narrare ordimur, prout ſeniorum noſtrorum relatione didicimus, vel notariorum cartis inſerta reperimus.

Item.

Primitus ultra fluvium *Tamedæ* narrationis noſtræ exordium ſumamus, ſicque per *Sabrinam* ordinatè revertentes ſermonis ſeriem pro poſſe noſtro contexamus.

De Peonedoc.

De Peonedoc jam dicamus. Hanc villam *Northmanus* monaſterio dedit cum filio ſuo, quem cum eadem terra ad altare obtulit, monaſticis diſciplinis Deo perpetualiter ſervire, terramque ipſam in uſus tam ejus quàm ceterorum fratrum cum teſtamenti cyrographo, domno *W.* tunc decano, poſtea autem venerando epiſcopo devotus dedit. Extiterat quidem hæc terra & antea de poſſeſſione monaſterii, ſed vi, ut prædiximus, ablata ad ipſum *N.* hæredum ſucceſſione pervenerat, quique eam ſic reſtituit. Hanc villam *RaWulfus* vicecomes, adjutorio & fortitudine *Willielmi* comitis *Herefordenſis*, cum pluribus aliis terris monaſterio abſtulit, nec multò poſt comes ipſe juſto Dei judicio exul interiit, & *RaWulfus* idem carceri mancipatus publico, terras poſſeſſiones & cuncta quæ habebat perdidit, hacque ex cauſa ſancta eccleſia poſſeſſione ipſius villæ caruit.

De Actune.

Quidam quoque miniſter *Orduuii* nominatus, vir videlicet magna largitate & laudabili probitate extiterat, qui cum per multum tempus villam quandam vocabulo Actune, ad jus eccleſiæ *Wigornenſis* ex antiqua temporum recordatione pertinentem tenuerat, ante finem vitæ ejus divino reductus inſtinctu, *Wlſtano* adhuc Priore exiſtenti, ad eccleſiaſticam hæreditatem, ſicut prius fuerat, concedendo perpetualiter permiſit. Sed poſtea verò abbas *Ægelwinus* ſuperveniens, vi magnæ iniquitatis illatâ, loco ritè hæreditario villam illam abſtulit, à quo etiam non multò poſt *Urſo* vicecomes eam arripuit, & ad dotem filiæ ſuæ condonavit.

De Sceldeſlaehge.

Sceldeſlaehge verò, quidam nomine *Simund*, ex conceſſione fratrum illo in tempore in *Wigornæ* manentium, tam diu tenuit, & ſervitium ſtatutum illis inde reddidit, quouſque *Franci* ſupervenerunt, & eum illo bono & pluribus aliis privaverunt.

De Cliftune *&* Caſtham.

Temporibus regis *Athelredi* Cliftun, & Homme, & Caſtham, & Bufawuda, & Temedebyrig, & Cyz, cum omnibus eis ſubjacentibus & pertinentibus eccleſiæ noſtræ *Wigornæ* ſubjacebant. Sed cum hæc provincia fuerat depredata & atrociſſimè devaſtata, & *Dani* terras multorum hominum, nobilium & ignobilium, divitum & pauperum, & ferè iſtius provinciæ omnium rapientes caperent, & violenter poſſiderent, comes *Hacun*, & ſui milites, has prædictas terras & alias perplures crudeli vi rapientes invaſerunt, & raptas pro ſuis propriis poſſiderunt. Quod denique uxor ejus *Gunnild* injuſtè factum fuiſſe recognoſcens, pro ſervicio terræ quandam imaginem ſanctæ *Mariæ* nobis aurificè ornare fecit: ſicque tamen terras uſque huc loco ſancto alienavit.

Item proemium.

His, ut credimus, veraci ſtilo exaratis, cunctiſq; qui legere voluerint pro poſſe notificatis, ad illas terras quæ inter *Tamedam* & *Sabrinam* ſitæ ſunt, vertimus eloquium noſtræ puſillitatis. Illud tamen in noſtræ præmittimus narrationis exordio, ut ſi quis ea quæ dicturi ſumus meditatus fuerit, ſcireque pleniſſimè ſtuduerit, hunc libellum noſtrum legere non renuat, ſed omni mentis devotione legat. In quo proculdubio inveniat quo

greſſus

greſſus ſuæ, ut ita dixerim, meditationis figat; & quæ vera eſſe pro certo agnoſcat, quibus etiam fidem adhibere debeat. Et ſi ea quæ in illo ſcripta fuerint ſubtiliter legendo perſpexerit, nil falſitatis, verùm ut ſe rei veritas habet reperire poterit.

De Lauuerna.

Inter alios rebus pollentes ſecularibus, erat vir quidam nimiùm opulentus, nomine *KinWardus*, cujus parentes, priùſquam mortis jura ſubjiſſent, ex hac noſtra eccleſia diverſas terrarum poſſeſſiones habuere, pro quibus, ſecundùm factam conventionem quam fecerunt cum illis qui nos præceſſere, fidele ſervitium exhibuere. Quibus defunctis, ipſe factus illorum hæres non ſolùm hæreditatem ſuſcepit, verumetiam terras quas ipſi ante ex hoc monaſterio poſſidebant recepit, ea ſcilicet ratione, ut dum rerum neceſſitas expoſceret, conventionem quam ille jam fecerat ſine dilatione perſolveret. Quarum videlicet terrarum una eſt quæ ab incolis ejuſdem loci **Lauuern** nominatur, quæ etiam non longè ultra amnem *Sabrinam* ſita eſt. Hanc ille quoad vixit poſſidebat & pro ea fidele ſervitium nobis exhibebat. Morte verò ſibi ſuperveniente, illam nobis reſtituit, quam nos ſuſcipientes ut propriam habere cœpimus; verùm non diu ſub noſtra ditione tenere potuimus. Inſtigante enim diabolo, frater vicecomitis *Urſonis*, *Robertus* nomine, nobis abſtraxit eam injuſtè, nec ſolùm illam, ſed & alias quamplures, de quibus nunc loqui omittimus, oportunis verò in locis de ipſis nullatenus tacebimus.

De **Cloptune.**

Alter quidam *Ælfgeardus* vocabulo, magnis pollens divitiis exiſtebat, qui *Edgithæ* venerandæ reginæ camerariam, *Mahtildam* nomine, uxorem ducebat. Huic ſummiſſa prece nos roganti modicam villam quæ **Cloptun** dicitur conceſſimus, pro qua ipſe tot annis quot eam habebat bene nobis & fideliter ſerviebat. Sed *Urſo* vicecomes eandem poſtmodum ſibimet adquiſivit, tale ſervitium pro ea ſe exhibiturum promittens quale ille priùs exhibuit. Jurejurando illud promiſit, ſed nondum perſolvere voluit.

De **Rydmarlege.**

Pro alia ſimiliter terra quæ ab indigenis eſt **Rydmerleghe** nominata, juxta **Duddontreo** ſita, ſpoſpondit ſe ſerviturum eſſe, verùm per omnia immemor factus eſt promiſſionis ſuæ.

De **Coddarycge**

Quidam dives ſecularis Præpoſitus, nomine *Earnwi*, loci hujus extitit. Hic fratrem ſibi vehementer karum cui erat vocabulum *Spiritus* habuit, qui nimis diligebatur à duobus regibus iſtius patriæ, *Haroldo* ſcilicet & *Hardecnut*. Ipſe autem à fratre ſuo ſupradicto terram **Coddarycce**, cauſa hoſpitationis ſuſcepit, ea conditione, ut vel quando ad fratrem veniret, vel ab eo recederet ibi hoſpitari poſſet. Quo facto, ille denique ex tota *Anglia* fuit expulſus & in exilium ejectus; & *Ricardus Scrob* poſtea terram illam invaſit, & per hoc *Wigornenſi* monaſterio uſque adhuc ſubtracta & elongata perſiſtit.

De **Aelfintun,** *& de* **Sapian.**

Brihtegus epiſcopus ſuo in tempore villas quæ vocitantur **Aelfintun** & **Sapian**, cuidam viro qui ſororem ſuam duxerat uxorem, licentia fratrum hujus loci poſtpoſita, conceſſit. Quibus defunctis, *Ricard.* filius *Scrob* **Sapian** invaſit, & eam quamdiu vixerat injuſtè tenuit, filioque ſuo in fine vitæ ſuæ dereliquit. **Aelfintun** verò *Agelricus*, ipſius epiſcopi germanus, ſibi arripuit, ac brevi poſt tempore ſuo filio *Godrico* dedit: quam ab eo diu poſſeſſam injuſtè *Ranulfus* de *Beornaco*, domini ſui, comitis ſcilicet *Willielmi*, roboratus fortitudine, ſibi vi abſtulit, ſed ejus poſſeſſor diu non extitit. Pro re namque ignominioſitate plena, ut eccleſiaſticarum poſſeſſionum invaſor, ipſius dominatum perdidit. Deinde verò *Radulfus* de *Totaneia* eandem ut potuit à rege adquiſivit, ac non multo poſt ſanctum *Ebrulfum* inde donavit. Tali utique modo harum dominatu villarum locus iſte ſanctus caruit & adhuc caret.

De **Ettlege.**

Idem quoque *Raulf* quandam aliam villulam **Ettleh** appellatam à quodam *Dano*, *Ocea* nomine, injuſtè arreptam, & injuſtiùs poſſeſſam, ſimiliter invaſit, & ab eccleſiæ poſſeſſione & dominatione vi & fortitudine domini ſui *Willielmi* comitis ſuffultus ſubtraxit. Sicque hæc ſancta eccleſia jus dominationis ejuſdem villæ injuſtè perdidit

De **Ribetforde.**

Simili modo villam quæ **Ribbetford** dicitur, cujus villani captatorias ſepes piſcium & alias venatorias inſtaurare debita lege debebant, operaque noſtra ubicumque eis præcipiebatur exercebant, priùs *Dani*, poſt *Turſtanus Flandrenſis* monaſterio vi abſtulit, ſicque ejus uſque nunc dominatum perdidimus. Ipſeque non multò poſt & ipſam & omnem terram ſuam perdidit, exilioque multatus eſt. Sic qui parum Deo injuſtè abſtulit omnia ſua juſtè perdidit.

De **Witlaege.**

Villam etiam quæ dicitur **Witlaehge** *Aldredus* epiſcopus & *Wulſtanus* tunc temporis Prior, obtentu *Edrici* cognomento *Siluatici*, presbytero ejus *Earnwio* præſtiterunt, quam poſtea *Rawulfus* de *Beornegia* vi monaſterio & ſibi abſtulit, ſed parvo poſt tempore non ſolùm illam, ſed etiam omnem ſuam terram perdens, carcerali cuſtodia multatus eſt, Deo ſibi dignam ultionem reddente.

De **Grimmanhylle** *&* **Caresbrig.**

Has equidem villas **Grymmanhylle** & **Caresbrig** nuncupatas, temporibus regis *EadWardi* monaſterio ſubjacentes & per inedicibile temporis ſpatium jure & propria dominatione monaſterii

habitas & poſſeſſas, *Urſo* vicecomes invaſit poſtquam vicecomitatum ſuſceperat. Extitit enim tunc ex parte ambitioſus captor terrarum ferè ubicumque potuit, ſed poſt modicum temporis per Dei miſericordiam ſemetipſum juſtius aliquantulum optemperavit. Cui denique villæ ſupranominatæ (nec ſine nimio timore) conceſſæ fuerunt, ab his videlicet qui tunc temporis res monaſterii gubernandas habuerunt, nam illis & valere & nocere ſi vellet potuit; atque ex hoc plurimùm ipſi metuentes conceſſerunt ei quæ ab illis habere voluit. His itaque ipſe ſuſceptis utens ut propriis, omne debitum ſervitium exinde tamen indeficienter perſolvit regis. Nos autem hac de cauſa terris prænotatis &, ut præmonſtratur, à ſancto loco alienatis, has etiam nunc terras quas diximus litteris ſupponere curavimus; quoniam minus ſervicium quam inde debetur nos jam habere ſentimus.

Præfatio.

Hactenus, ut timidus nauclerus, erga litora remigium temptando locutionis noſtræ cimbam circumdiximus, nunc autem, ut ita dicam, latum pelagus intrantes, opus eſt, ut rationis veritati, quaſi radio ſolari aciem mentis pervigili obtutu infigamus, ipſamque Dominam noſtram quæ ſtella maris vocitatur, cujus ſacratiſſimi monaſterii poſſeſſioni hæc omnia iniquorum hominum rapinâ ablata ſunt, indefeſſis precibus interpellemus, quatinus eſſe nobis dignetur in hoc cœpto itinere ductrix & tutrix, ne nos tempeſtas timoris potentiſſimorum hominum à recto deviare compellat, vel aura falſitatis interveniens navem frangendo in profundum demergat, ſeu procella minarum abſorbeat, immò ipſa ſuffragante caribdim avaritiæ ſirteſquè favoris & falſæ gratia devitantes, ſtudioſum lectorem ad litus deſtinatū cum tranquillitate ſermocinatione noſtra tranſvehere valeamus. Jam ergo incipiamus in orientali parte fluminis magni, *Sabrinæ* ſcilicet, terras ad iſtam eccleſiam jure pertinentes deſcribere, qualiterve quocumque modo ablatæ ſunt, prout ſeniorum noſtrorum relatione didicimus, ſive ipſimet ſcire potuimus.

Item de eadem.

Ac primò videndum quæ terræ trium hæredum temporibus accommodatæ ſint, poſt quorum deceſſum juri monaſterii redderentur, quæve poſtea juxta hanc conventionem redditæ, quæve injuſtè ſunt retentæ, ſive ipſorum qui eas exigere deberent negligentia, ſive denegatæ ſint iniquorum hominum potentiâ.

De Salawarpe.

Terra quæ dicitur Salewarpe ad jus monaſterii pertinere certiſſimum eſt; Nam *Godwinus* quidam frater *Leofrici* comitis, ejuſdam villulæ poſſeſſor infirmitate tactus, cum ad extrema ductus eſſet, à piæ memoriæ *Wulſtano*, tunc temporis monacho & decano, poſtea verò epiſcopo, & à venerabili *Wilſtano* qui poſtea abbas Gloeceaſtre claruit, oleo unctus eſt, pœnitentiaque ſibi injunctâ, de terra illa ab ipſis calumniatus eſt. Qui ſtatim eam de jure eccleſiæ eſſe recognovit, eamq; bono animo eis tradidit in jus eccleſiaſticum poſſidendam, pœnitentiam agens quod tam diu eam retinuit. Poſt mortem autem ejus, filius ejus nomine *Agelwinus*, qui à *Danis* obſes manibus truncatus eſt, teſtamentum patris ſui irritum faciens, adjutorio patris ſui, comitis videlicet, & jam dicti *Leofrici*, eandem terram monaſterio auferens, ſuo juri addixit. Nec multùm poſtea juſto Dei judicio ipſam & omnia quæ habebat cum vita ſua perdidit, morteque ignominioſa in caſa bovarii ſui vitam finiens, vix duorum ſervorum miniſterio ſepulturæ traditus eſt.

De Heamtune.

Terra quæ dicitur Heamtun monaſterio juſtè ſubdi debere nullus ambigere debet: nam *Wulſtanus* epiſcopus eam ab *Erngeato*, filio *Grim*, juſtè per placita requiſivit & proclamavit, ſed eam minimè adquirere potuit, eo quod ipſe *Earngeatus* adjutorio comitis *Leofrici* fulciretur, ſuaque vi eam retinuit. Unde & ipſe *W.* epiſcopus filium ejus monachum facere recuſavit, cum ab eo plurimùm rogaretur. Sed rogavit ut ipſe primitus monaſterio rectitudinem conſentiret, terramque illam aut totam, aut ſaltem partem ejus quæ dicitur Chiccan-Apeltreo, monaſterio cum filio donaret. Quo renuente, ac dicente quod filii ejus eam poſt ſe habere deberent, ac ſic ad monaſterium reverti deberet, diſceſſerunt ſuper hac re non concordati. Sicque poſt parvum tempus ne unus ex tota ejus progenie remanſit qui ei in hæreditatem ſuccederet, ſicque hæc terra ſicut & cætera ejus ſubſtantia in manus extraneorum venit, & monaſterium noſtrum adhuc eam expetit.

De Weareſleage.

Temporibus *Alfſtani* Prioris & *Witherici* Præpoſiti, villa quæ dicitur Weareſleah noſtræ fuerat propriæ dominationi ſubjecta, quam poſtea quidem epiſcopus *Wulſtanus*, conſilio & obtentu conſiliariorum, obtimatumque ejus, *Alfwino* filio *Brithmari* ut petiit conceſſit. Ipſe itaq; eam poſſidendo tenuit quamdiu vixit. Ac ſic poſt mortem ejus *Urſo* vicecomes omnes terras quas ipſe habebat invadens, monaſterii jus ſubtraxit; ſicque ejus dominatum perdidimus.

De Ceaddeſlaege, *& de* Broctune.

Nonnullarum verò terrarum poſſeſſiones comes *Leofricus*, defuncto patre ſuo *Leofwino*, ex hoc poſſidebat monaſterio. Ex quibus duas, Wulfardilea, & Blakewelle nominatas, quas diu injuſtè tenuerat, nobis reddidit. Cæteras verò, Cedeſlach videlicet, Beolne, Broctun, & Forfeld, in fine vitæ ſuæ ſe redditurum nobis ſpoſpondit. Cujus ſponſionis uxor illius, *Godgiva* nomine, non immemor, poſt mortem domini ſui, præfati ſcilicet ducis ad nos venit, & pro remedio animæ ipſius & ſuæ tria pallia, cortinas duas, bancalia duo, candelabra duo, bene & honorificè parata, & bibliothecam in duabus partibus diviſam, nobis obtulit, teſtemque ſe eſſe dicens promiſſionis quam vir ſuus dum adhuc viveret nobis promiſit,

miſit, pro eiſdem terris pretium unoquoque anno dare, ut ſibi licentiam concederemus, petivit, idque etiam quoad viveret ut licenter faceret poſtulavit, ea ratione ut poſt mortem ejus terras cum omnibus quæ in illis inveniremus ſub noſtra ditione haberemus. Cui quod devotis quæſivit petitionibus mente promptiſſima annuimus. Verùm non elapſo longi temporis ſpacio, *Eduuinus* & *Morkere* duces, inſtinctu diabolico, eaſdem terras omnemque ſubſtantiam illius abſtulerunt, ad ſui, (ut poſtmodum patuit) non ſolum confuſionem, verumetiam ad honoris in quo diu fuerant celerem amiſſionem. Nam alter eorum, *Edwinus* videlicet, à ſuis peremptus, alter verò in captivitate mortuus eſt.

De Headdes-ofre.

Villa quæ Headdes-ofre nominatur, ad orientem Wic ſita, juri monaſterii ſanctæ *Mariæ* juſtè ſubdi deberet: nam *Brihtwinus* quidam prædives, qui eam hæreditate parentum ſuorum poſſidebat, liberaliter habens videlicet poteſtatem donandi ſive vendendi eam cuicumque vellet, utpote paternam hæreditatem, nulli inde aliquod ſervicium niſi regi faciens, cum filio filii ſui, *Edwino* nomine, eandem terram Deo & ſanctæ *Mariæ* obtulit, eundemque nepotem ſuum monachum fecit. Filius ejus etiam, *Brihtmarus* nomine, pater ipſius jam dicti *Edwini* monachi, cum hæres patris extitiſſet, capitulum monachorum intravit, ipſamque villam monaſterio dedit monachiſque eam commendavit. Sed poſtquam *Normanni* hanc patriam devicerunt, *Willielmus* comes eam monaſterio abſtulit, eamque cuidam miniſtro ſuo dedit, *Gilberto* nomine, ſicque dominium ipſius villæ perdidimus. Ipſeque *Willielmus* comes, qui iſtam & plures alias terras Deo & ſanctæ *Mariæ* injuſtè abſtulit, juſto Dei judicio non multò poſt exul à patria ignominioſa morte vitam finivit, & qui monaſteria Dei exhæreditare non timuit, Deo ſibi digna factis reddente, nullum in hac terra hæredem ſui honoris ex omni ſua cognatione habuit, quia filius ejus paternæ hæreditatis parvo tempore dominus, pro traditione quam regi facere voluit, publicæ cuſtodiæ mancipatus, omne vitæ ſuæ explevit tempus ergaſtulo religatus, omniſque ejus progenies illa hæreditate lege publica privatus eſt.

De Oddunegalea.

Erat quidam clericus, *Kinechegen* vocatus, genere & ſapientia clariſſimus, & per totam hanc diœceſim bonitatis ſcientiæque ſuæ fama nominatiſſimus. Hic ſæpe veniens ad *Godwinum* virum venerabilem, & hujus monaſterii tunc temporis decanum, terram unius caſſati quæ ab incolis Oddunegalea dicitur, in uſus proprios quæſivit; cui quod petebat minimè denegare volebat, nam illum ſtrenuum magnæque prudentiæ virum eſſe ſciebat, conceſſit ſine dilatione, ea tamen ratione, ut v. ſolidos pro eadem terra perſolveret anni cujuſque revolutione; quam conventionem ipſe quamdiu vivebat mente devotiſſima perſolvebat. Verùm eodem ſubtracto ex hac luce, qui de ejus genere ſuperſtites fuere hanc eandem terram ſibi uſurpavere, nec poſtmodum ſervicium aliquod pro eo nobis exhibere uoluere. Tali modo hac terra caruimus & ſervicio quod pro illa habere debuimus.

De Crohlea.

Tempore illo quo *Dani* hujus patriæ poſſeſſores fuerant, villa quæ dicitur Crohlea à dominico victu monachorum hoc modo ablata eſt, licèt ſervicio eccleſiæ adhuc Deo largiente mancipata. Nam *Simund* quidam, genere *Danus*, miles *Leofrici* comitis *Merciorum*, poſſeſſor exiſtens alterius Crohlea prædictæ jam vicinæ, ut illius generis homines erant ſoliti, noſtræ tunc propriæ villæ dominatum avarè cupiebat: Quam cum adipiſci nullo modo poſset, vi & potentia ſua & domini ſui eam tot damnis & placitis pejoravit, ut ferè eam colonis deſtitueret; hinc facto placito, precibus domini ſui prædicti comitis, *Ægelwinus* Prior iſtius monaſterii ei terram ipſam conceſſit poſſidendam vitæ ſuæ ſpacio, ea tamen conventione, ut pro ea ipſe ad expeditionem terra marique (quæ tunc crebrò agebatur) monaſterio ſerviret, pecuniaque placabili ſive caballo ipſum Priorem unaquoque anno recognoſceret.

De Bradicote.

Villam quæ dicitur Bradicote beatus *Oſwaldus* cuidam presbytero, *Godingo* nomine, ea conceſſit ratione, ut quicquid in ſcripturis neceſſe eſſet, abſque ulla ſcriberet contradictione: cui conventioni libens aſſenſum præbebat, multoſque poſtmodum huic monaſterio libros ſcribebat. Suſceptam verò villam quamdiu vivebat nimiùm ſuper hoc dato gaudens poſſidebat. Eo autem mortuo, ſuperſtites generis ipſius tam diu illam habuerunt quouſque *Franci* ejuſdem terræ dominatum ſua vi nobis abſtulerunt.

De Hymeltune & Spoeclea & Wlfrintune.

Eo tempore quo *Brihtegus* epiſcopus hujus loci epiſcopatum tenebat, cognatos & parentes ſuos ex hujus eccleſiæ poſſeſſione hæreditare inſtituit, qui ipſe de prouincia *Occidentalium-Saxonum* genus ducens, ſcilicet de Baerwicſcire, parentelæ cognationem vel hæreditatem in hac provincia minimè habuit. Accepit autem membra capitalis villæ quæ *Halhega* dicitur, & dedit *Agelrico* fratri ſuo, cumque inde locupletavit; ſcilicet has villulas quæ ſic appellantur, Hymeltun & Spoeclea & Wlfrintun, & unam hidam in villa quæ vocatur Hwitintun. Et poſtea comes *Willielmus*, ipſo *Ægelrico* vivente, hæc omnia diripuit, & ſuæ poteſtati ſubjecit: ſicque à ſancti loci hujus poſſeſſione uſque modò alienantur; ſervitium tamen inde ij qui habent ſe facere debere monaſterio profitentur.

De Lappawurthin,

Idem verò epiſcopus *Brihtegus* quodam in tempore ad *Saxoniā Gunnilde*, *Cnuti* regis filiæ, ductor extitit, cum eam imperator *Cono* uxorem duceret, & quendam miniſtrum ſibi valde carum, *Hearlewinum*

winum nomine, ſocium itineris ſecum habuit. A quo epiſcopus prædictus quâm nimiùm eſt rogatus, ut aliquas locupletationes terrarum ſibi tribueret. Quod libenter ipſe epiſcopus conceſſit, & quandam villam quæ **Lappawurthin** appellatur, dimidium. ſcilicet hide, ſibi tradidit, ea tamen conditione, ut monaſteriali juri ad feſtivitatem aſſumptionis ſanctæ *Mariæ* ſolidum unum daret,& ſic hactenus hujus ruris poſſeſſione ſancta eccleſia caret.

De Kefnes hylle.

Villam etiam, **Kefnes hyl** nomine, dedit idem epiſcopus cuidam cognato ſuo, vocabulo *Brithwine*, quam poſt eum vicecomes *Urſo* invaſit, taliterque hanc ſuam poſſeſſionem ſancta eccleſia amiſit.

De Emlaege.

Villam quæ dicitur **Emlaege**, *Brightegus* epiſcopus cuidam miniſtro ſuo dedit; ſed *Livingus* epiſcopus poſtea eam juſtè placitando monaſterio reſtituit. Qui tamen poſtea hominum ſuorum precibus devictus, cuidam militi ſuo *Ægelrico*, cognomento *Kiu*, ſuo die poſſidendam accommodavit, ea lege, ut poſt obitum ſuum ad monaſterii dominationem redire deberet abſque omni placito & contradictione, anathemate perpetuo ligans illum qui ampliùs eam à monaſterii jure retineret. Poſt cujus obitum ad monaſterium quidem rediit, & *Withericus* modò præpoſitus ſuper eum fuit. Sed *Rodbeartus*, diſpenſator regis & frater vicecomitis, per potentiam regis monaſterio abſtulit. Sicque à noſtra dominatione diſceſſit.

De Ceorlatuna.

Villa quæ dicitur **Ceorlatun** ad jus eccleſiæ pertinere nulli dubium eſt, nam dimidia ejus pars adhuc monaſterio ſubjacet: altera verò medietas, licet ab alienis poſſideatur, monaſterio ſervire debere nemo contradicit. Hanc autem partem iſtius villæ quam *Francigeni* poſſident, ſcilicet vij. hidas, quidam dives homo trium hæredum temporibus poſſidendam pecunia ſua adquiſivit: quo defuncto, filius ejus ei in hæreditatem ſucceſſit. Ipſoque mortuo, *Godricus* quidam, cognomento *Finc*, eam poſſedit. Hoc etiam vita ſubtracto, *Wlſtanus* epiſcopus eam recepit, & quia ei quidam *Francigeni* qui hæreditates *Anglorum* invaſerunt, contradicere nitebantur,regem adiit,eique calicem aureum magni pretii dedit, & accepto brevi ejus ſigillato ſuper hac re rediit, eamque ſuſcepit & poſſedit. Poſtea verò *Rodbertus* regis diſpenſator, frater *Urſonis* vicecomitis, eam invaſit, adjutorio ſuffultus reginæ, ſicque eam perdidimus: ſervitium tamen inde eccleſiæ ſe facere debere profitebatur & velle.

De Benningwurthe.

Brihtegus epiſcopus dedit terram 5. hidarum **aet Benningwurthe** *Atſerc* cognato ſuo, qui etiam camerarius epiſcopi fuit; ipſoque adhuc vivente *Urſo* vicecomes illam ab illo vi ſubtraxit, eamque poſſedit. Sicque monaſterium injuſtè terram perdidit.

Item de Benningwyrth.

Alia autem pars ejus terræ à quodam alio, *Ærngrim* nomine, poſſidebatur, qui ſervicium eccleſiæ inde faciebat. Hic dum taliter fieri de vicino ſuo videret, *Ægelwinum* abbatem adiit, qui illis temporibus pro nimia ſeculari prudentia judex ferè totius *Angliæ* erat, & à rege plurimùm honorabatur, petiitque ſuffragium. Quod dum ad tempus inveniſſet, ei ſervire inſtituit pro eadem terra; ipſamque ſic à noſtra dominatione ſubtraxit. Sed ſancta Dei genitrix non diu paſſa eſt fraudatorem ſuæ poſſeſſionis impunè gaudere, immò ut ſcriptura dicit, *incidit in foveam quam fecit.* Nam unde ad tempus habuit præſidium inde majus poſtea ſuſcepit periculum. Circumventus ſiquidem dolis & ingeniis ipſius abbatis, poſt parvum tempus de terra, ſcilicet **Beningwurthe**, expellitur, omnibus tamen vicinis injuſtè hoc fieri acclamantibus, quamvis nihil proficerent, quia potentiâ & ejus affluenti eloquentia quâ plurimùm vigebat (unde etiam & ab ipſis *Francigenis* timebatur) mox preſſi tacuerunt. Hoc igitur modo hanc terram perdidimus, & abbatum *Eveſhamii* dominationi ſubdita fuit.

De conflictu Wlſtani *epiſcopi &* Agelwii *abbatis.*

Poſtquam *Ægelwii* abbatis *Eoveſhamii*, terrarumque quas ipſe vi vel fraude monaſterio huic injuſtè ſubtraxit mentionem fecimus, plura de eo, & quis qualiſve fuerit, & quomodo ipſæ terræ à domino noſtro *Wlſtano* epiſcopo innumeris & frequentibus placitis in manu ejus proclamatæ ſint, ſcribere dignum duximus, ne fortè quis ſequentium credat ipſum domnum epiſcopum eas ſilentio negligenter præteriſſe. Devicta namque patria hac à *Normannis*, perditiſque cunctis melioribus Baronibus iſtius provinciæ, cœpit ipſe abbas multùm creſcere ſeculari potentia, eo quod ingenio & calliditate & ſcientia ſecularium legum,quæ ſola ſtudebat, cunctos præcelleret, maximè quia domnus epiſcopus *Wlſtanus*, qui ſolus illo honorificentior ex omnibus in vicinio reſtabat,totum ſe Dei ſervitio mancipabat, nec ullo modo, cum plurimùm quidem poſſet, ſecularibus negotiis implicare ſe vellet: immo, ne occaſione aliqua honoris aut potentiæ ejus implicaretur quaſi mortem devitabat, apoſtolici memor præcepti, *Nemo militans Deo implicet ſe negotiis ſecularibus,* &c. Hinc factum eſt, ut ipſe jam dictus abbas, cum quaſi ſub obtentu ſuæ protectionis plurimos hujus provinciæ divites homines ſibi attraheret & paulatim ſubderet, tum etiam quoſdam milites & homines epiſcopi cum terris ſuis hoc modo ſibi conjungeret, nunc conſanguinitatis occaſione, nunc vicinitatis affinitate, ſuam eis protectionem contra *Normannos* ſpondet. Quos cum primò ſic decepiſſet, non multo poſt aſtutiâ ſuâ illos circumveniens, terrâ omnibuſque rebus ſuis defraudavit. Unde non minima altercatio inter ipſum & domum epiſcopum excrevit hac de cauſa. Sed, ut ſcriptura dicit, *Filii hujus ſeculi prudentiores filiis lucis in generatione ſua ſunt,* ipſe aſtutia ſua ſan-

ctum virum ſeducens, nunc ſervitium ſpondens, nunc aliarum terrarum damnum ſe illaturum minans, vſque dum vixit ſermonem infinitum protraxit, ſervitium tamen ei pro eiſdem terris demum fecit, & de ſuo dominio eas recognovit, licet eas dimittere nollet. Hæ ſunt terræ quas ipſe de hoc monaſterio & de victu fratrum poſſidebat, Actun, Caresbyri, Beningwurthe, & in civitate domos quamplures, & in Warewicſcire *Mylecota*, & Weſtun, & de epiſcopatu Colwnlad & Doeigleſford. Cum autem in longum de his terris inter ipſos altercatio protraheretur, abbas ipſe podagræ dolore corripitur & defungitur ſuo pontifici, nec pacatus nec abſolutus ab ipſo. Pro cujus anima cum ipſe reverentiſſimus epiſcopus *Wlſtanus* compaſſionis viſceribus permotus, orationes peculiares inſtantiſſimè crebrè faceret, ſubitò & ipſe podagræ dolore in crure & pedibus invaditur, in tantum, ut non ſolùm à medicis qui ad eum curandum conducebantur curari non poſſet, immò etiam deſperaretur & à curatione ceſſaretur. Qui mox ut humana ſibi ſuffragari non poſſe ſenſit auxilia, ad nota orationum confugit ſubſidia, & (ut ipſe nobis referre ſæpiùs ſolebat) nocte quadam ſibi oranti divinitus revelatum eſt, quod hanc infirmitatem ideo incurriſſet, quia pro ipſius abbatis anima preces peculiares faceret, dictumque eſt ei, ut ſi curari vellet, dimitteret. Quod cum ſuis primo mane narraret, &, ut ſibi præceptum fuerat, ab ejus memoria agenda ceſſaret, ſtatim abſque humanæ medicinæ adminiculo intra paucos dies ſanus effectus eſt. Unde colligere poſſumus quante dampnationis ſit terras & poſſeſſiones monaſteriorum invadere, & monaſteriis auferre, quando etiam pro ipſis raptoribus exorari Deus averſatur. Sed de his ſatis. Jam propoſitum perſequamur. Succeſſit igitur in abbatis regimine ipſi *Egelwio* abbas *Walterius*, qui cum omnes terras quas prædeceſſor ejus ſic adquiſitas poſſederat & ipſe poſſideret, *Odo* quidam epiſcopus *Bajocenſis* & comes *Cantuarienſis*, frater ſcilicet *Willelmi* regis, omnes terras quas ipſe abbas ſæpedictus *Egelwius* poſſidebat, abſque terris quæ juſtè ab abbatiam pertinerent, à rege, fratre videlicet ſuo, poſtulavit & accepit, noſtraſque terras quas ipſe ſic poſſederat cum aliis invaſit; ſicque eas perdidimus: vix tamen dominus epiſcopus ſervicium de aliquibus eis adquiſivit, ipſeque qui eas primitus monaſterio abſtulit nihil præter peccatum inde habuit.

De Herefordſcire.

Poſtquam rex *Eadmundus*, cui prænomen erat *Latus ferreum*, bellum contra *Cnut* ter in uno anno commiſerat, & *Angliam* ſecum poſtremò partitus fuerat, provincia vicecomitatus de Herfordſcire comiti *Ronig* cui ſic vocabulum erat tradita fuit. Qui denique & ſui quos habebat milites terras quaſcunque potuiſſent arripientes eccleſiæ de Wireceaſtre, has etiam terras & villas cum omnibus eis ſubjacentibus abſtulerunt, ſcilicet Pencoſan, & Cogre, & Upledene, & Aclea, & Koeceſſord, quaſdam propter debilitatem eorum qui eas ſervare debuiſſent, quaſdam verò propter regis vectigalia ſæpe ſupervenientia & importabilia, quaſdam autem propter alia innumerabilia injuriarum incommoda. Super his igitur talibus & tantis amiſſionibus & ſancti loci privationibus nos omnipotentem Dominum, & totius boni hæredem, ejuſque piiſſimam genitricem ſanctam *Mariam*, necnon beatum *Oſwaldum* patronum *Wigornenſis* eccleſiæ atque advocatum inobliviſcentibus precibus invocamus, quatinus ſanctæ ſuæ miſericordiæ reſpectu has terras ablatas per aliquem bonum hominem juri eccleſiæ cui debentur quandoque reſtituant, & eos qui conſilium vel auxilium ad hoc impendere ſtuduerint, indeficientem mercedem habere perpetualiter concedant.

De Scropſcire.

Comes quidam, *Swegen* nomine, adeo deditus erat vanæ gloriæ, adeo lætifera peſte fatigabatur ſuperbiæ, ut filium ſe eſſe comitis *Godwini* omnimodo negaret. De ſtirpe verò *Cnuti* regis ſtrenuiſſimi ſe eſſe profitebatur, illumque ſuum patrem & de nullo alio ſe genitum fore mentiendo teſtabatur. Quam nimiæ arrogantiæ vanitatem mater illius, conjux videlicet præfati ducis *Godwini*, exhorreſcens, multis ex *Occidentalium Saxonum* parte adductis nobilibus feminis, ſe matrem illius, & *Godwinum* patrem ejus eſſe, magnis juramentis & illarum probavit teſtimoniis. Obſtitit ille & de eorum ſtirpe dixit ſe originem non duxiſſe. Iſte idem de quo loquimur ſanguine ſanguinem tangens, iniquitati videlicet iniquitatem addens, ut ſuperbiæ & vanæ gloriæ ſic etiam carnis illecebris quadam animi devotione ſerviebat; ſcilicet abbatiſſam de monaſterio, quod Leomynſtre dicitur, vi abſtractam, quod dici nefas eſt, ſuo per totius anni curriculum conjugio ſociavit. Verùm hanc Deo & hominibus rem nimiùm deteſtabilem venerabiles viri, *Edſius*, *Cantuariæ* archiepiſcopus, & *Lifingus*, hujus *Wigornenſis* eccleſiæ epiſcopus, nullatenus ferentes, illum pro tali facto vehementer increpare cœpere, & niſi ab hoc citiùs reſipiſceret opere, eum ſe velle excommunicare jurejurando dixere. Quorum increpationem ipſe non modicùm pertimeſcens, licet invitus, à tam Deo re peroſa cœpit ſe abſtinere. Verùm ad vindictam hujus talis increpationis, per illum & per alios ſuos amicos æque ſibi potentes, his terris, Moerebroc videlicet, & Hoptun & Uferecleobyrig, cum multis aliis in Scrobſcire ſitis caruimus.

De Steffordſcire.

Villa quæ dicitur Swinford, ſita in Steffordſcire, & aliæ villæ ſitæ in Wigereceaſtreſcire, quæ ita nominantur, Clent & Terdebiggan, ad jus monaſterii quondam pertinere domni *Wlſtani* epiſcopi didicimus relatione, qui pius pater quomodo adquiſitæ & quomodo iterum ablatæ fuerunt, hoc modo ſæpiùs narrare ſolebat. Dixit enim quendam decanum loci iſtius extitiſſe, *Ægelſium* nomine, nobilem valde & prudentem, tam in monaſticis quàm in ſecularibus actionibus, in tantum ut etiam inter conſiliarios regis connumeraretur, & eſſet inter eos ſatis conſpicabilis. Hinc factum eſt, ut in divitiis & pecuniarum abundantia plurimos majoris ordinis præcelleret. Unde & ad ipſo rege *Athelredo* has prædictas villas e-

mit CC. libris argenti in jus perpetuum monaſterii, ipſeque quoad vixit tempore eas poſſedit. Mortuo autem rege *Athelredo*, facta eſt magna turbatio patriæ, certantibus de regno *Eadmundo* filio ejus, & *Cnut* rege *Danorum*. Manente verò regni, ut jam dixi, diſcidio, defunctus eſt ipſe *Ægelſinus* decanus. Quo mortuo, quidam malignus homo, *Eirc* nomine, qui fuit vicecomes in Staeffordſcire illis temporibus, eaſdem villas invaſit, & quia non erat qui juſtitiam ſanctæ eccleſiæ faceret, regno ubique, ut ſæpe dixi, turbato, nec adhuc ſub uno rege ſtabilito, à poſſeſſione hujus monaſterii ipſe Dei inimicus eas villas alienavit. Unde hucuſque ſub manu vicecomitis de Staefforðſcire ſunt omnes eædem villæ, licet quædam in hoc vicecomitatu ſint ſitæ.

De Werewicſcire.

Tempore quo *Cnut* rex *Danorum*, hac patria devicta, vectigal inportabile toti *Anglorum* regno impoſuerat, ablatæ ſunt hæ villulæ in Warewicſcire à monaſterii poſſeſſione, vi & fraude malignorum *Danorum*, quorum potentia eo tempore terrori erat indigenis hujus patriæ. Nomina autem terrarum hæc ſunt, Ludingtun & Droeitun, & iij. hidæ ad Lockeſlea, & Lappawurthin, & dimidia Mylekote. Conſtituerunt enim, ut ſi quid vectigalis ad terminū conſtituti diei deeſſet, quiſquis priùs pecuniam pro ea ſolveret ejus poſſeſſioni ſubjaceret. Hac calliditate inventa, quiſquis aliquam terrā de monaſterio concupierat, pecunia data vicecomiti, vectigali refutato etiamſi ſatis tempeſtivo, quod malè concupierat pro libitu injuſtè rapiebat. Sed Deus hanc ſui rapinam abſque ultione non dimiſit. Nam unuſquiſque eorum qui huic fraudi operam dederunt digna ultione percuſſi, aut luminibus privati, aut paraliſi diſſoluti, aut in inſaniam verſi ſunt, plurimi etiam ſemetipſos interfecerunt. Eo quoque tempore *Edwinus*, frater *Leofrici* Comitis, iſto modo invaſit has villas quæ his nominibus appellantur: Bikemerſc in Warewicſcire, & Wicbald in hoc vicecomitatu & alias de quibus jam diximus in Scropſcire. Sed ipſe diu hac rapina gaviſus non eſt. Nam ipſe non multò poſt à *Griſino* rege *Brittonum* ignominioſa morte peremptus eſt. Ad cujus xxx. diem pius pater *Wlſtanus*, tunc temporis Prior hujus monaſterii, & *Wilſtanus* Præpoſitus, qui poſtea fuit abbas Gloeceaſtre, cum veniſſent ad Alritune expetentes terras monaſterii, vix pratum ſolummodo ad Marnanclive adquirere potuerunt; villas verò nullo modo adquirere valuerunt, ſed uſque hodie injuſtè retentæ ſunt, quod Deus emendet cum ſibi placuerit. *Oegelwinus* quoque abbas *Eoveſhamii*, proſperis ſucceſſibus in tantum accreſcens in ſeculo, ut ſub rege *Willelmo* ſeniore judex factus eſſet provinciæ, cum dimidiam partem quæ ante a monaſterio ablata fuerat; ipſius villæ quæ *Mylekota* dicitur, ab ipſo qui eam poſſederat, ſuis ingeniis, ut ſolebat, adquiſiſſet, inſtabat quantum poterat ut etiam medietatem ejus quæ adhuc monaſterio ſubjacebat adquireret. Tandemque, adquiſitis fautoribus quibuſdam etiam ex conſiliariis epiſcopi pecunia ſua, ſpondens quoque ſe nominatam pecuniam unoquoque anno pro ea perſolvere; inſuper etiam & ejus terræ medietatem quæ ante ablata fuerat poſt certum annorum ſpacium ſe promiſit velle monaſterio redintegrare, ſuorum precibus & conſiliis victus quievit epiſcopus. Acceptâ verò terrâ abbas vix anno uno conventionem tenuit. Fracta autem conventione, & ipſe morte multatus eſt. Poſt cujus obitum, ut jam diximus, *Odo* epiſcopus frater regis, eandem terram, ſicuti & omnes alias quas tenebat præter abbatiam invaſit, ſicque à monaſterii dominio deviavit.

De Oxanfordſcire.

In vicecomitatu *Oxenfordenſi* duæ villæ ditioni hujus monaſterii adjacebant, quæ his nominibus vocantur, Hethrop & Kidigtun, quas rex glorioſiſſimus *Offa* Deo & ſanctæ Dei genetrici ad uſus ſervorum Dei qui in hoc monaſterio Deo ſervire ſtuduerint regali munificentia donavit. Has poſtea iniquiſſimi *Dani*, cum hanc patriam invaſiſſent, ſuis dolis & fraudibus & ſeculari potentia à monaſterii poſſeſſione abſtulerunt.

De Gloeceaſtreſcire.

Eo tempore quo *Edric* cognomento *Streona*, id eſt, adquiſitor, ſub rege primitus *Athelredo*, & poſtea aliquandiu ſub *Cnut* omni *Anglorum* regno præerat, & quaſi ſubregulus dominabatur in tantum ut villulas villis & provincias provinciis pro libito adjungeret, nam vicecomitatum de Wincelcumb quæ per ſe tunc erat, vicecomitatui Gloeceaſtre adjunxit. Hic tanta fretus potentia, ab hujus monaſterii poſſeſſione, *Leofſigo* epiſcopo exiſtente, vi & fortitudine ſua iij. villas abſtulit, quæ his nominibus appellantur, Boecceſhofre, & Aeſige, & Keingaham. Sed non multò poſt etiam ipſe omnia ſua cum vita perdidit, jubente namque *Cnut* rege occiſus atque extra murum *Londoniæ* ignominioſè projectus, nec etiam ſepulturæ judicatus eſt dignus, Deo ſibi dignam ultionem reddente, ut qui multorum monaſteriorum deſtructor, & cunctorum fere extiterat oppreſſor, à cunctis etiam ad ſepulturam ſperneretur. Simili modo tempore *Willielmi* regis *Rocgerius* de *Juri* invaſit terram in Gloeceaſtreſcire quæ Hamtun nominatur, domno *Wlſtano* epiſcopo exiſtente in legatione regis apud *Ceaſtram*. Et quia regnum erat adhuc turbatum, & de epiſcopatu etiam inter *Thomam* archiepiſcopum & dominum noſtrum altercatio, nulla hinc eo tempore poterat eſſe diſcuſſio. Hinc factum eſt ut uſque hodie monaſterium inde ſpoliatum eſt. Nec ipſe impunè ſuper rapina gaviſus eſt. Nam vivens, cum eſſet ditiſſimus & pincerna regis cariſſimus, regalem incurrit iram, vixque fuga vitam ad modicum protexit, omneſque ſuas poſſeſſiones permaximas perdidit, & exul à patria ignominioſè poſt parvum tempus obiit.

Enucleatio libelli.

Hunc libellum de poſſeſſionibus hujus noſtri monaſterii, ego *Hemmingus* monachus & ſacerdos quamvis indignus, & conſervus ſervorum Dei habitantium in monaſterio ſanctæ Dei genitricis *Mariæ* ſito in urbe quæ Anglicè Wigornaceaſter nominatur,

nominatur, multorum antiquorum hominum & & maximè domni *Wlſtani* epiſcopi piiſſimi patris noſtri edoctus relatione, & corroboratus auctoritate, quædam etiam ex noſtra memoria ipſemet quibus aut interfui aut quæ noſtra ætate facta ſunt intermiſcui, utpote de terris quas *Francigeni* invaſerunt, quæ omnia tanto certius dico quanto ea noſtra memoria recolit facta, ea maximè intentione compoſui, ut poſteris noſtris clareſceret quæ & quantæ poſſeſſiones terrarum ditioni hujus monaſterii adjacere ad victum duntaxat ſervorum Dei, monachorum videlicet, jure deberent, quamque injuſtè vi & dolis ſpoliati his caremus. Quid verò utilitatis hoc meo labore exerceatur, Dei pietas meliùs novit, cui totum committo. Quantùm tamen ad meam attinet diſpoſitionem hæc eſt, ut ſi quando Dei gratia concedente cor regis juſtitia qua nunc marceſcit conſolidetur, lexque quæ nunc injuſtis principibus confuſa eſt juſtitia fulciente ſtabilietur, ſciat ſive epiſcopus, ſive decanus, vel aliquis Prælatus hujus monaſterii, dum tempus aptum invenerit, quomodo eas proclamat, quomodo eas expetat, ne ignorantiæ nebulis abſconſæ penitus ex memoria deleantur. Cognitis enim cauſis, perſonis, & temporibus quibus aut per quos quove modo ipſæ terræ vel poſſeſſiones à monaſterii dominatione ablatæ ſint, ſatis meliùs & convenientiùs quilibet earum proclamator, & ad jus monaſterii quo juſtè ſuppetere deberent ſtrenuus & juſtus exactor, ſuam componet orationem, & compoſitam majori auctoritate diligenter & nominatim ſingulis expreſſis cauſis, perſonis, temporibus, fulcire prævalet proclamationem. Noverit autem ſtudioſus lector me hoc opus non mea præſumptione, ſed plurimorum rogatu, maximè tamen ipſius reverentiſſimi patris noſtri jam dicti & ſæpe nominandi, domini videlicet *Wlſtani* epiſcopi juſſione incœpiſſe, cujus orationibus ſuffultus veraciter credo ad finem uſque me perduxiſſe. Solebat namque inter jocunda ammonitionis ſuæ colloquia, quæ nobiſcum ut pius pater frequenter habere delectabatur, non quidem me ſolum expreſſo nomine, ſed cunctos fratres quos fortè caſus ſibi præſentaverat pigritiæ & deſidiæ arguere, cur nos otio torpentes res præcedenti ſive noſtro tempore geſtas de poſſeſſionibus dumtaxat eccleſiæ noſtræ nollemus litteris commendare, cum nos & plura oculis noſtris facta vidiſſemus, & ipſe utpote vir venerandæ ſenectutis & caniciei multa poſſet recolere quæ plurimorum non erant recondita memoriæ. Aiebat etiam non minimum poſteritatis noſtræ temporibus, ſi litterali memoriæ commendaretur, huic monaſterio evenire poſſe Deo donante proficuum, ſicut è contrario ſi negligeretur accideret damnum, dum nullus ſupereſſet qui memoria recolere poſſet, aut ei ætati rerum geſtarum veritatem vel ordinem narrare noſſet. His ſiquidem adhortationibus plurimùm inſtigatus, ad poſtremum etiam ejus præcepto conſtrictus, & auctoritate corroboratus, hoc opus aggredi ſum exorſus, in jubentis magis orationibus quàm in propriis viribus confiſus. Erat namque idem reverentiſſimus pater noſter, licèt ſecularium rerum minimè cupidus, hujus monaſterii plurimùm ſtudens ſemper utilitatibus, & ne ſua ut quorundam prædeceſſorum ſuorum negligentia, commiſſa ſibi eccleſia damnum aliquod poſteris temporibus pateretur, pro poſſe ſuo præcavebat providus. Unde & ſcrinium monaſterii coram ſe reſerari fecit, diligenterque omnia antiquorum privilegia & teſtamenta de poſſeſsionibus hujus eccleſiæ perſcrutatus eſt, ne fortè cuſtodum negligentiâ putrefacta aut iniquorum avaritiâ forent diſtracta. Cumque ex parte ut putaverat repperiſſet, curavit ſtudioſè & putreſcentia reparare, & quæ iniquè diſtracta fuerunt ſtrenuè adquirere, adquiſita verò inſimul congregare, congregataque in duobus voluminibus ſtuduit ordinare. In uno quidem ordinavit omnia primitiva teſtamenta & privilegia, in quibus manifeſtabatur quomodo vel per quos primò terrarum poſſeſsiones huic monaſterio datæ ſint. In altero verò cyrographa quibus beatus *Oſwaldus* archiepiſcopus, cum adjutorio regis *Ædgari*, terras injuſtè à viris potentibus aliquanto tempore poſſeſſas ditioni eccleſiæ attitulavit, eaſque regali auctoritate & ſenatorum conſenſu, & principum patriæ teſtimonio, data unicuique cirographi cautione, poſt duorum vel trium hæredum tempora juri eccleſiæ abſque contradictione reddendas, cirographorum etiam exemplaribus in ſcrinio ſanctæ eccleſiæ ob teſtimonium collocatis ſuis ſcriptis ſucceſſoribus manifeſtavit. Quibus ordinatis, præcepit cuncta eodem ordine in bibliotheca ſanctæ eccleſiæ ſcribi, quatinus etiamſi, ut aſſolet, contingeret quod aliqua negligentia teſtamentales ſcedulæ perderentur, earum exemplaria ſaltem inibi conſcripta nullatenus oblivioni traderentur. Hoc quoque juxta velle & imperium ſuum patrato, præcepit adhuc omnia privilegia & cirographa terrarum quæ propriè ad victum monachorum pertinent ſeparatim ex his congregari, eaque ſimiliter in duobus voluminibus eodem ordine adunari, quod in hoc codicello ejus, ut prædixi, imperio pro modulo meæ parvitatis, ſtudioſus lector feciſſe me animadvertere poteſt. Deprecor ergo, ut ſi cui hic parvitatis meæ labor cordi ſedet, orationis mercedem mihi peccatori impendere non deneget: Si cui verò diſplicet, aut ſuperfluum judicat, ſciat me non faſtidioſis & deſidioſis, ſed ſtrenuis & ſtudioſis laboraſſe, eiſque qui pro ſanctæ matris eccleſiæ proficuo & augmentatione non ſolùm ſtrenuè certare, verumetiam ſi neceſſe erit & ſemetipſos impendere non dubitant, hoc opus ſacraſſe. Annuat quæſo omnipotens Deus, & ſanctæ eccleſiæ honor & poteſtas jugiter creſcat & augmentetur ad laudem Domini noſtri Jeſu Chriſti qui cum patre & ſpiritu ſancto vivit & regnat Deus in ſecula ſeculorum. Amen.

De Calbeſtune.

EGO Wlſtanus *gratia Dei* Wigornienſis *eccleſiæ pontifex monaſterium ſanctæ Dei genitricis* Mariæ *à piæ memoriæ, beato ſcilicet* Oſwaldo, *predeceſſore meo, in ſede epiſcopali conſtructum, majori honore & dignitate amplificare cupiens, non ſolùm in eccleſiæ conſtructione, & ornatione, verùmetiam ex monachorum ibidem Deo famulantium illud locupletari ſtudui augmentatione. Quod utrumque Dei omnipotentis miſeratio per me ſervum ſuum adimplere ex parte dignata eſt. Nam cum à me paulò plus quàm duodecim inventi fuiſſent fratres, uſque ad quinquaginta à me ibi congregati ſunt in* Ibid. fol. 192. 2.

eodem

eodem monaſterio Dei mancipati ſervitio, unde factum eſt ut ſicut numerum fratrum, ita etiam ad eorum opus augere oportunum duximus poſſeſſiones terrarum. Conſilio igitur inito cum optimatibus meis, terram quandam xv. hidarum, quæ **Alfeſtun** *ab incolis nominatur, multo tempore à quibuſdam potentibus hominibus injuſtè poſſeſſam, maximo labore & pecuniæ donatione à rege* Willielmo *ſeniore adquiſivi, adquiſitam verò ad victum eorundem fratrum in eodem monaſterio Deo ſervientium dedi, eamque ſuper altare ſanctæ Dei genetricis* Mariæ, *pro remedio animæ meæ, atque ejuſdem regis, filiique ſui* Willielmi *ſimiliter regis, in teſtimonio tam optimatum ejus & meorum, quâm etiam totius populi devotè obtuli, anno Dominicæ incarnationis MLxxxviij. Indict. xij. regni autem regis* Willelmi *junioris tertio, epiſcopatus verò mei xxvij. ingreſſionis noſtræ in novum monaſterium quod conſtruxi in honore ejuſdem Dei genitricis primo, die ſancto Pentecoſtes. Adjuro igitur & obteſtor per nomen terribile omnipotentis Dei, tam cunctos fratres & coepiſcopos, meos ſucceſſores, quàm etiam omnes Chriſtianæ fidei cultores, ut ſicut ſua ſtatuta & decreta inconvulſa ſervari deſiderant, ſic hanc meam donationem & elemoſinam ſubtrahere, vel minuere non audeant. Si quis autem, demoniaco inſtinctus ſpiritu, hanc meam donationem, quod abſit, ſubtrahere, vel ab eorum, ſcilicet Dei ſervorum, poſſeſſione auferre, ſive in aliquo minuere conatur, ex auctoritate patris & filii & ſpiritus ſancti, omnium ſanctorum patrum prædeceſſorum meorum & mea excommunicatione, anathemate æternæ dampnationis perpetualiter conſtringatur, & cum* Juliano *apoſtata, eccleſiarum Dei raptore & deſtructore, in die judicii dampnetur, niſi à talibus conatibus deſiſtat, & dignâ pœnitentiâ Deo, ipſiſque Dei ſervis ſatisfaciat. Hæc verò ſervantibus vita & pax æterna preſtetur in cœleſtibus. Nomina enim teſtium qui huic meæ donationi, & interfuerunt & conſenſerunt, hæc ſunt.*

✠ *Ego* Wiſtanus *epiſcopus, hanc meam donationem propria manu firmavi, & ſigillo corroboravi. His teſtibus,* Thomas *Prior cum omni congregatione* Wigornenſis *eccleſiæ.* Agelricus *archidiaconus.* Colemannus *monachus & cancellarius epiſcopi.* Frithericus *capellanus ejus, cum omnibus clericis epiſcopi.* Urſo *vicecomes, cum omnibus militibus vicecomitatus ejus.* Ordricus *dapifer, cum omni curia epiſcopi.* Alwinus *ſimiliter dapifer epiſcopi.* Ordricus *Præpoſitus ipſius villæ & plurimarum villarum epiſcopi.*

Ðiſ ſynd þa land ʒemæra into Ælfeſtune. æreſt of Afene in Doddaforda. of Doddaforda in Kyninʒeſbroc. on lanʒ Kyninʒeſbroce in Mærdic. from Mærdic into Boʒilaƿe. of Boʒilaƿe to ƿeſtbroce. of ƿeſtbroce into Cumere. of Cumere into Clæiʒduneſhale. on lanʒeſ ſice to Hrucʒe-ſlo. ⁊ ſƿa ond lonʒeſ ƿære ea eft in Doddaforda.

Id eſt.

Hii ſunt terræ termini ad *Ælſeſtunam* [*pertinentis.*] Primò ab *Avena* [*flumine ſic dicto*] ad [*vadum*] *Doddaford* [*dictum.*] à *Doddaforda* ad *Kyningeſbrocam* [*i. e.* regium amnem.] per longitudinem *Kyningeſbrocæ* ad *Mærdicam* [*i. e.* foſſam terminalem:] à *Mardica* ad *Bogilawam* [tumulum, *fortè*, vel aggerem ſic dictum:] à *Bogilawa* ad *Weſtbrocam* [*i. e.* amnem occidentalem:] à *Weſtbroca* ad [*ſtagnum*] *Cumere* [*dictum:*] à *Cumera* ad *Cleiduneſhalam* [*i. e.* argillacei montis aulam:] per longitudinem foſſæ ad *Hrucgeſloam* [lacum, *fortè*, ſic dictum:] & ſic per longitudinem aquæ iterum ad *Doddafordam*,

Extractum de libro vulgò **Domesday** *dicto.*

IN viceomitatu *Uuireceſtræ* habet ſancta *Maria* de *Uuireceſtra* unum hundred, quod vocatur *Oſuualdeſlau*, in quo jacent CCC. hidæ, de quibus epiſcopus ipſius eccleſiæ à conſtitutione antiquorum temporum habet omnes redditiones *ſocarum*, & omnes conſuetudines inibi pertinentes ad dominicum victum & regis ſervicium & ſuum, ita ut nec vicecomes poſſit ibi habere ullam querelam, neque in placitis, neque in aliqua re, teſte vicecomitatu. Et hæ prædictæ CCC. hidæ fuerunt de ipſo dominio eccleſiæ, & quocumque modo præſtitæ fuiſſent, & cuicumque præſtitæ fuiſſent ad ſerviendum inde epiſcopo, ille qui eam præſtitam terram tenebat nullam omnino conſuetudinem ſibimet retinere poterat, niſi per epiſcopum, neque terram retinere, niſi uſque ad impletum tempus quod ipſi inter ſe conſtituerunt, & nuſquam cum hac ſe vertere poterat. Ibid. fol. 32. b.

Pertinentia ad miniſterium Cellerarii Uuigorniæ.

AD miniſterium Cellerarii pertinet firma quæ datur per annum. Ibid. fol. 45. b.

§. In ſeptimana recipiet x. ſextarios frumenti fannatos, & x. mittas braſii, & ij. ſextarios piſarum, & viij. pondera caſeorum, & iiij. ſextarios avenæ ad præbendam, & j. marcam argenti in coquinam, & ad ſervientes ſexcentos panes de groſſa annona, & in feſtivitate ſancti *Martini* dabunt firmarii lij. porcos valentes totidem horas ad occidendum, vel totidem horas.

§. In nativitate Domini dabitur de unaquaque villa quæ firmam dat j. ſextarius frumenti, j. ſextarius braſii, j. ſextarius avenæ, & xvij. denarii, ij. aucæ, v. gallinæ, cc. ova, & j. denarius ad butirum. In Paſcha ſimiliter, & contra ij. aucas, j. agnus. In aſſumptione & in natali ſanctæ *Mariæ*, ſicut in natali Domini fiet.

§. In Quadrageſima pro caſeo dabitur omni ebdomade j. ſextarius mellis.

§. Ad piſces emendos in Quadrageſima, de unaquaque hida villanorum dabuntur xij. denarii, & pro conductu iiij. d.

§. Ad lac in coquinam & ad pabula equorum hoſpitum, **Tidbertun, Lippard** & *Herdewica*.

§. Ad vaſa & utenſilia officinarum, manſuræ & domus quas poſſidemus in civitate.

§. Ad ligna emenda *Hinewica* major & minor, & **Wantesford**, & *Wrbenhala*, & de Præpoſitis qui firmant in feſtum ſancti *Martini* xij. ſolidi, & in tercia hebdomade Paſche ſimiliter xij. s. & de ſupradicta marca argenti omni ebdomade iiij. d.

§. De *Cliva* & *Hallega* & *Grimelega* & **Fepe ſintun**, tercia pars decimationis.

§ De

§. De *Grimelega* & *Hallega* & Bradewas ligna iiij. navigiis ad ſervientes in aula in natali Domini.

§. De *Grimelega* & Bradewas C. diſcos in natali Domini,& in feſto ſanctæ *Mariæ* ſimiliter.

§. De *Stoca* & Wlſwarde duæ vaccæ pingues ad occidendum in feſtum ſanctæ *Mariæ*.

§. Ad karitatem fratrum de duodecim villis quæ firmant, ſcilicet *Linderugga*, Newecham, Bradewas, *Grimelega*, Croppetorn, Uuerabizi, Cetintun, Scepwaſt, Blachewelle, Segeſberi, *Cliva*, *Alveſtona*, dantur xij. ſextarii mellis. De Wlſwarde ij. De *Horſelega* ij. De Dunhamſtude iiij. De Stoctune j. de dimidia hida de Scepwaſt j. ſextarius mellis, & de ſupradicta marca argenti omni ebdomade iiij. d.

§. Et molendinum ad *Salewarpam*. Et ex dono domini *Samſonis* epiſcopi, & domini *Teowaldi* epiſcopi decimatio vini, tercia pars de *Fladeberia*, *Rippelega*. Saltemar.

§. Et ſunt ad miniſtros v. piſcariæ & dimidia, ſcilicet *Etſieſwera*, quam dedit nobis *Walterus Puher*: ſecunda *Scadewella*: tercia apud *Hallega*: quarta apud *Beveleburna*: quinta apud Bevercie: dimidia apud *Grimelega*.

§. De molendinis de *Cliua* xl. ſticcæ anguillarum. De Herfort xxx. De Croppethorne xxx. De *Salewarpa* xxx.

§. Ex dono domini *Teolwoldi* epiſcopi xx. ſolidi in Pentecoſte ex proceſſione ad karitatem fratrū.

Ad initium cod. MS. in quo chronicon *Mariani Scoti* &c. in bibliotheca coll. corp. Chriſti *Oxon.*

De pontificali ſede, quomodo primitus ſtatuta ſit Wigornæ; *& de poſſeſſionibus quæ à regibus, ſubregulis, & à bonæ recordationis viris datæ ſunt* Wigornenſi *eccleſiæ*.

EGregio *Merciorum* regi *Wlfario*, qui regum totius *Merciæ* fidem Chriſti primus ſuſcepit, germanus ſuus, glorioſus rex ſanctus *Æthelredus*, in regnum ſucceſſit: cui *Hunicciorum* ſubregulus *Oſherus*, vir multùm laudabilis, *Huuicciam*, cui dignitate præſidebat regiâ, proprii antiſtitis dignitate honorari ſullimarique deſiderans regimine, conſilium dedit utile; rogavitque ſummopere, quatinus ſuum, quod tunc cæteris regnis præminebat *Angliæ*, pluribus antiſtitibus decoraret venuſtiùs,ac honoraret ſullimiùs, ſicut quoſdam reges *Angliæ* noverat olim feciſſe. Qui, cùm priùs id idem faciendi magno flagraret deſiderio, mox ejus ſuaſionibus ſalubribuſq; conſiliis acquievit; & archipræſule *Dorubernia Theodoro* ad ſe accerſito, rogavit ut, regno ſuo plures in parochias diviſo, epiſcopos locis conſtitueret oportunis. Ille autem utile ſatis regis votum gratanter approbans, quod rogabatur ſine dilatione maturabat explere. Itaque dioceſim, cui tunc *Saxnulfus* pontificali regimine præfuit, cum conſenſu ejuſdem regis ac principum illius, in quinque parochias diviſit; anno ab incarnatione Domini DClxxviiij. Et quia civitas *Wigorna*, tempore quo regnabant *Brytones*, vel *Romani* in *Brytannia*, & tunc & nunc totius *Huuicciæ*, vel *Mageſetaniæ*, metropolis extitit famoſa, cathedram erexit pontificalem digniter in ea, parochiarum jam diviſarum *primam* conſtituens *Hunicciam*: ad quam, de monaſterio *Hild* abbatiſſæ, vir ſtrenuiſſimus ac doctiſſimus, *Tatfrithus* electus eſt antiſtes; ſed priuſquam ordinari poſſet, morte præreptus eſt immaturâ. *Secundam* autem illam quæ pertinet ad epiſcopatum *Licetfeldenſem*, cui virum religioſum ac modeſtum *Cuthuuinum* præfecit. *Tertiam* verò mediterraneam *Angliam*, in qua prædictus epiſcopus *Saxuulfus*, quia ita ſibi placuit, reſedit; pontificale cathedrâ illi conſtitutâ in civitate *Leogora*. *Quartam* denique *Lindiſſim* provinciam, cui præpoſuit virum ſanctum *Æthelwinum*, germanum ſancti *Alduuini* abbatis monaſterii quod Partaneu nuncupatur,ſtatuens ei epiſcopalem ſedem in civitate quæ vocabatur *Syddena*. *Quintam* verò conſtituit *Suthangliam*, ad quam de præfato monaſterio *Hild* abbatiſſæ ſingularis meriti & ſanctitatis virum *Ætlam* elegit antiſtitem; eique præſulatûs ſedem in loco qui vocatur Dorkaceſtre conſtituit. Porrò pro *Tatfritho* venerabilis vir *Boſel* electus, ab ipſo *Theodoro*, ſicut & cæteri, ordinatus eſt epiſcopus; habens epiſcopalem ſedem in prædicta civitate *Wigorna*; quæ tunc temporis altis muris & moenibus pulchris decorata, multis urbibus clarior extitit atque ſullimior. Interea ſanctus rex *Æthelredus* eccleſias in quibus novi conſtituti ſunt epiſcopi ornamentis ditare, terriſque ſtuduit locupletare. Uberiùs tamen & locupletiùs ipſe ac prædictus *Oſherus* ejus ſubregulus eccleſiam *Wigornenſem*, & tunc & poſt, variis ac pretioſis ornamentis decoravere; terriſque ab eis eidem eccleſiæ delegatis, partim ad antiſtitis, partim ad Canonicorum victum veſtitumque, ſecundùm archipræſulis *Theodori* diſpoſitionem diſtributis, non mediocriter locupletavere.

Oſherus Huuicciorum ſubregulus, licentiâ domini ſui regis *Æthelredi*, vicum qui dicitur Rippel, *Fritheuualdo*, *Winfridi* quondam *Merciorum* epiſcopi monacho, ut ibidem eccleſiaſticæ converſationis normam exerceret, anno dominicæ incarnationis DClxxx. *Boſelo* pontificante, dedit; & ab omnibus tributis, operibuſque regis & principis gratis liberavit.

Æthelredus rex *Merciorum* terram quæ dicitur Fledanbyrig, & in Wic unum caſulum cum duobus caminis de magno puteo ad eandem terram pertinentem, & Suthheanbyrig, & Auſtan, *Oſtforo* epiſcopo, ad *Wigornenſem* eccleſiam, anno dominicæ incarnationis DCxcj. dedit.

Idem rex vicum qui vocatur Weitbold, *Ecguuino* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ anno dominicæ incarnationis DCxcij. dedit;& ab omnibus ſervitijs ſecularibus gratis liberavit.

Idem rex & ejus ſubregulus *Oſherus*, terram quæ Widiandun vocatur, duabus ſanctimonialibus *Dunnæ* famulæ Dei ejuſque filiæ *Bucgæ*, ut eſſet juris eccleſiaſtici ad conſtruendum in ea monaſterium, ſub libera poteſtate condonaverunt. Eandem terram cum monaſterio ipſa *Dunna* ad dominum migratura, licentiâ *Ecguini* epiſcopi, filiæ ſuæ *Rothuuaræ* abbatiſſæ reliquit, eâ conventione ut poſt curſum vitæ ſuæ ad *Wigornenſem* eccleſiam traderetur.

Donationis autographum hodieque in bibliotheca *Hattoniana*.

Æthelbaldus rex *Merciorum* terram quæ vocatur Breodun, propinquo ſuo, comiti *Eanulfo*, ad monaſterium conſtruendum, *Ecguino* pontificante dedit; & excepta pontis & arcis conſtructione, liberavit.

Idem rex Suthhaenburh & Auſtan liberavit. Wudatun etiam & Baecceſoran, & curtem unam in *Lundonia* inter duas ſtratas, quæ Tiddbertiſtret & Sabinſtret, *Wilfrido* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ dedit & liberavit.

Dux *Hwita* terram quæ Wl˘ordilea dicitur, quam ei ſuus dominus rex *Æthelbaldus* conceſſit, *Wigornenſi* eccleſiæ, ipſius regis licentiâ, *Wilfrido* pontificante, dedit. Idem rex *Æthelbaldus* terram quæ dicitur Bradanleach, *Wilfrido* pontificante, dedit *Wigornenſi* eccleſiæ. Dedit etiam *Wigornenſi* eccleſiæ vicum qui dicitur Wuduccaſter, rogante *Wilfrido* epiſcopo. Pro ejuſdem regis anima vici Caſtun, & Patangraf, & Salemoneſbyrig, dati ſunt *Wigornenſi* eccleſiæ, ita liberi ut tantùm Deo omnipotenti eccleſiaſticæ ſervitutis famulatus impenderetnr.

Uhtredus Wicciorum ſubregulus, licentiâ regis *Offani*, Uuerabyrig, anno dominicæ incarnationis DCClvj. *Milredo* pontificante, ad victum *Wigornenſis* familiæ dedit & liberavit.

Offa rex *Merciorum* vicum qui Piritun vocatur, anno dominicæ incarnationis DCClx. *Milredo* pontificante, dedit & liberavit.

Præfatus ſubregulus *Uhtredus* ſervis Dei *Wigornenſis* eccleſiæ, ad menſam illorum, Caſtun juxta fluvium Salewearpe, cum conſenſu regis *Offani* anno Dominicæ incarnationis DCCLXVII. *Milredo* pontificante, dedit & liberavit.

Idem ſubregulus, *Offano* rege conſentiente, ad victum *Wigornenſis* familiæ, vicum qui Scepuueaſctun nuncupatur, *Milredo* pontificante, dedit & liberavit.

Aldredus Huuicciorum ſubregulus, germanus *Uhtredi* ſubreguli, viculum Weſtun, qui ſitus eſt in utraque parte rivuli *Tyrli* minoris, *Milredo* pontificante, anno dominicæ incarnationis DCClxxiij. *Breodunenſi* eccleſiæ dedit.

Eanbertus ſubregulus, germanus *Uhtredi* & *Aldredi* ſubregulorum, licentiâ regis *Offani* villam quæ Tredintun vocatur, *Milredo* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ dedit & liberavit.

Ceolfridus abbas, regis *Offani* licentiâ pro anima ſua & patris ſui *Cineberti*, comitis regis ejuſdem, *Milredo* pontificante, Northeanburh & Northſture *Wigornenſi* eccleſiæ dedit.

Eodem etiam pontificante, *Rothuuara* abbatiſſa monaſterium quod Widiandun nominatur, cum terris in jus propriæ libertatis & poſſeſſionis, ut ante ſtatutum erat à ſenioribus ſuis & decreto ſinodali, ad epiſcopalem ſedem *Wigornenſis* caſtri tradidit. Epiſcopus autem prædictus eandem terram, cum licentia *Wigornæ* congregationis, *Æthelburgæ* abbatiſſæ, filio *Ælfredi* comitis, anno Dominicæ incarnationis DCCLXXIIII. conceſſit; ita tamen ut poſt obitum ejus ad eccleſiam *Wigornenſem* ipſum monaſterium, & etiam illud ad Tuueoneaum cum terris, ſicut pater ſuus præceperat, redderetur.

Prædictus ſubregulus *Aldredus*, licentiâ regis *Offani*, Secgesbearuuue, anno dominicæ incarnationis DCCLXXVIII. *Wermundo* pontificante. ad victum dedit *Wigornenſis* familiæ.

Præfatus rex *Offa* ad eccleſiam ſancti *Petri*, quam *Eanulfus* avus ſuus in Breodune conſtruxit, villam quæ Aelfgithecirce dicitur, & has villas Waſſaburnan, Codeſuueallan, Northtun, Cowengelad, Wearſthylle, & Coſtun, & Wreodenhale, *Tilhero* pontificante, anno dominicæ incarnationis DCCLXXX. dedit, & ab omni regis exactione gratis liberavit.

Idem rex & ejus ſubregulus terram quæ Geate vocatur, *Tilhero* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ dederunt. Terram etiam quæ Timbinctun vocatur ad Uuendeſclif dederunt, & gratis liberaverunt. Idem quoque rex Tettanbyrig, Beccanford, Pencovan, & Rippel, *Wigornenſi* eccleſiæ liberavit. Prædictus rex *Offa* duos vicos, Ductun & Ciſin, *Wermundo* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ dedit & liberavit.

Heathoredus epiſcopus & *Wigornenſis* familia cum *Offano* rege *Merciorum* de aliquibus agellis conflictationis querelam per aliquod tempus habuerunt. Aiebat enim rex eos ſine jure hæreditario propinqui ejus regis *Æthelbaldi* hæreditatem ſub injuſto dominio habere, id eſt, in loco qui dicitur Bathun, & in aliis locis Streford, Sture, Sture in Uſmaerum, Hamtun, Feccanlea, & de Breodune, xij. manentes: ſed præfatæ contentionis cauſa anno ab incarnatione Domini DCClxxxj. in ſinodo in loco qui dicitur Bregentford, finita eſt hoc modo: nam ei monaſterium celeberrimum Bathun, & in auſtrali parte fluminis Avene terram quam à *Cineuulfo* rege *Weſtſaxonum* ſunt mercati, conceſſerunt; pro quo ipſe rex, ad recompenſationis ſatisfactionem, pro unanimitate firmiſſimæ pacis, præfatas terras quas ab eis abſtulerat, videlicet Streford, Sture, Breodun, Hamtun, Sture in Uſmearum, ad *Wigornenſem* eccleſiam eâ libertate liberatas reddidit & conceſſit quâ ſedes epiſcopalis *Wigornæ* civitatis à ſe ſuiſque prædeceſſoribus liberata extitit.

Eodem anno idem rex vicum qui Jccacumb dicitur *Wigornenſi* eccleſiæ dedit, & ab omnibus ſecularibus negotiis liberavit.

Heathoredus epiſcopus terram Auſtan quam *Beonna* comes injuſtè tulit, & quam rex *Æthelbaldus* antea liberavit, anno dominicæ incarnationis DCCxciiij. ſinodali judicio recuperavit.

Ælfredus, dux regis *Offani*, monaſterium quod Tuueoneaum vocatur, cum terris quæ ad illud pertinent, ſcilicet triũ caſſatorũ in orientali parte fluminis *Sabrinæ*, in occidentali verò x. manentium ab omni tributo & operibus regis liberum *Wigornenſi* eccleſiæ, cum licentia ipſius regis, *Heathoredo* pontificante, tradidit.

Wiferthus Dei amicus, & conjunx ejus *Alta* nomine, tres vicos, ſcilicet Cnihtatun & Cardulfeſtun cum ſuis appendicibus de parentum ſuorum hæreditate, licentia & conſenſu regis *Offani*, *Heathoredo* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ dederunt.

Kenulfus, rex *Merciorum*, monaſterium Remeſeg & vicum qui dicitur Dorens *Wigornenſi* eccleſiæ liberavit. Idem rex omnia monaſteria quæ proprii juris *Wigornenſis* eccleſiæ extiterant, anno dominicæ incarnationis DCCCxiiij. *Deneberto* pontificante, liberavit; cujus petitione idem rex *Wigornenſi* congregationi, terram quæ Ceaddeſleah vocatur, & in occidentali parte *Sabrinæ* fluminis, totam *Wigornaleagam* & in orientali ejuſdem fluminis parte Huuitintun, Speaclea,

Teo-

Teoleuualdincotan, Reaſneſhyll, & in *Warewicenſi* pago Lappawurthe liberavit. Idem rex vicum qui vocatur Sluhford in occidentali plaga fluminis Sture anno dominicæ incarnationis DCCCxvij. *Wigornienſi* familiæ, *Deneberto* pontificante, dedit & liberavit. Terram etiam quæ nominatur Bituueoneaum, quam ei *Denebertus* pro libertate dederat, *Wigornæ* eccleſiæ reddidit & liberavit.

Æthelricus filius *Æthelmundi* principis, terras Feccanham & Bremeſgravan, ut pater ſuus dum teſtamentum ſuum conderet præceperat, *Wigornenſi* eccleſiæ tradidit. Terras etiam Weſtbyrig, & Stoke ea libertate qua rex *Offa* eas liberaverat *Wigornenſi* eccleſiæ cum licentia regis *Kenulfi*, *Deneberto* pontificante, dedit. Dei amicus *Alferthus* vicum qui Loccesſlea vocatur, & alium qui Codeſlea dicitur conſenſu regis ejuſdem, *Wigornenſi* familiæ dedit.

Familia *Wigornenſis* eccleſiæ, ſuo epiſcopo *Deneberto* monaſterium Kemeſeg & poſt ſe uni hæredi cui voluerit ea conditione preſtitit, ut poſt diem ipſius hæredis eidem familiæ ſine aliqua diſſenſione reſtitueretur. Idem epiſcopus & *Wigornenſis* familia terram Beormodeſlea, & in alio loco vicum Coleſburnan *Kemeſigenſi* abbati *Balthuno*, quia *Wigornenſis* eccleſiæ alumnus extitit, ea conditione preſtiterunt ut poſt finem vitæ illius eidem familiæ reſtituerentur.

Headda abbas, de propria hæreditate Dogedeſweallan, Tyrltun, & Onnandun pro remedio animæ ſuæ & propinqui ſui *Heathoredi* epiſcopi, *Wigornenſi* eccleſiæ dedit. *Denebertus* epiſcopus, cum ſua familia, terram quæ Hereford dicitur, venerabili matronæ *Eanſuuithæ* conceſſit, ea conditione, ut ſemper *Wigornenſis* eccleſiæ indumenta innovaret, mundaret, & augeret, & poſt finem vitæ ipſam terram redderet.

Ceoluulfus rex *Merciorum* vicos Rippel, Stretford, Deilesford, quos anteceſſores ejus liberaverant, *Deneberto* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ liberavit.

Wiglaf rex *Merciorum* Northheanbyrig anno dominicæ incarnationis DCCCxxxvj. *Heaberto* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ liberavit.

Beorhtuulfus rex *Merciorum*, ut ſe inimici homines docuerunt, *Wigornenſi* eccleſiæ abſtulit villas, Stoltun, Waſſaburnan, Cineburhgintun, Taterinctun, Codeſweallan ſed *Heabertus* epiſcopus anno dominicæ incarnationis DCCCxl. illas ab eo pretio redemit. Eodem anno idem rex Coleſburnan liberavit. Monaſterium etiam *Breodunenſe*, anno dominicæ incarn. DCCCxlj. *Heaberto* pontificante, liberavit.

Eodem anno viculum unius manſionis quem ruricolæ Myttun appellant ad victum *Wigornenſis* familiæ dedit & liberavit. Idem rex terram Wudatun anno dominicæ incarnationis DCCCxliiij. & Stretford anno dominicæ incarn. DCCCxlv. quas prædeceſſores ejus liberaverant, liberavit. Familia *Wigornenſis* eccleſiæ ſuo epiſcopo *Alhhuno* Kemeſeg & xij. manentes de terris *Breodunenſis* monaſterii anno dominicæ incarn. DCCCxlvij. præſtitit, ea conditione, ut poſt finem vitæ ſuæ ac unius hæredis ipſius, ſine contradictione illis reſtituerentur, ipſeque hæres unoquoque anno quamdiu viveret die anniverſarii ejuſdem epiſcopi iij. cupas cerviſa plenas, & iij. dolia *Brytannicæ* cerviſæ, quorum unum ſit melle dulcoratum, tres modios medonis, tres vaccas craſſas, ſex verveces, ſex pernas, ſexaginta formaticos, ſexcentos panes mundos, quatuor groſſos cereos & ſaginam ad omnes lychnos monaſterii, *Wigornenſi* familiæ perſolveret.

Burhredus rex *Merciorum*, villas Eſtn, Pultun, Cadboldingtun, Bconetleah, Beorendeſlea, anno dominicæ incarnationis DCCCLv. *Alhhuno* pontificante, *Wigornienſi* eccleſiæ liberavit. Eodem anno Bloccelea dedit & liberavit. Ab eodem rege idem epiſcopus villam quæ vocatur Eatun juxta flumen Cearwealle ab ipſo rege prius liberatam, emit, & *Wigornenſi* familiæ dedit.

Humbrihtus, comes regis *Burhredi*, Rippel *Wigornæ* eccleſiæ injuſte abſtulit, ſed idem rex, *Alhhuno* allaborante, reſtituit. Eadem vice regina ejus *Eanſwitha* vicum qui Crombe dicitur, ut ibi ſuum haberet vaccarium, *Wigornenſi* familiæ dedit.

Ceolwulfus rex *Merciorum* *Werefritho* epiſcopo & familia *Wigornenſi* petente, totam parochiam *Huuicciorum* à paſtu equorum regis & eorum qui eos ducunt & ab omnibus aliis gravibus conſuetudinibus, anno dominicæ incarn. DCCClxxv. abſolvit.

Ælfredo rege regnante, abbas & tota familia monaſterii quod Beorclea vocatur, *Ætheredo* ſubregulo *Merciorum* vicum Stoke nuncupatum juxta *Weſtbyriam* pro libertate ſui monaſterii in perpetuam hæreditatem dederunt. Quem ipſe, rege *Ælfredo* teſte, *Wigornenſi* eccleſiæ reſtituit, anno dominicæ incarn. DCCClxxxiij. *Werefritho* pontificante.

Ælfredus rex *Angulſaxonum*, & *Ætheredus* ſubregulus, *Werefritho* epiſcopo petente, ad eccleſiam *Wigornenſem* in *Lundonia* unam curtem à ſtrata publica uſque ad murum ejuſdem civitatis, anno dominicæ incarn. DCCClxxxix. dederunt, & ab omni regali ſervitute & exactione liberaverunt. Eodem anno dux *Athulfus*, regis *Kenulfi* propinquus, vicos qui Uptun & Wenlond appellantur, conſentientibus *Ætheredo* & *Ægelfleda Merciorum* dominis, de hæreditate ejuſdem regis *Kenulfi*, ſub teſtimonio regis *Ælfredi*, *Werefritho* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ dedit. *Earedus* & ejus conjunx *Tunthrytha*, Hymeltun, Dunhamſtede, *Werefritho* pontificante, *Wigornenſi* eccleſiæ, anno dominicæ incarn. DCCCxcvj. dederunt.

Quidam præpotens miniſter, *Cuthulfus* nomine, terram quæ Pearneclive vocatur, *Ælfredo* rege conſentiente, & *Ætheredo Merciorum* duce permittente, ad victum dedit *Wigornenſis* eccleſiæ.

Æthelſtanus rex totius *Albionis* vicum qui vocatur Auſtan ad piſcium utilitatem capiendorum, epiſcopo *Kineuuoldo* petente, valde benevolo animo *Wigornenſi* eccleſiæ anno dominicæ incarn. DCCCCxxix. reſtituit.

Idem rex Aelſthecirce* *Wigornenſi* eccleſiæ reſtituit, & anno dominicæ incarn. DCCCCxxx. liberavit.

* *Ælfgetheorce.*

Edwinus rex *Anglorum*, viculum cui vocabulum eſt Fepſetnatun, *Kinewaldo* pontificante, ad victum *Wigornenſis* familiæ, anno dominicæ incarn. DCCCCLvj. dedit.

Leofricus, *Merciorum* comes, & ejus conjunx

Godgiva, villam Wlfordilea nominatam, quæ diu monaſterio fuerat ablata, petente beatæ memoriæ *Wlſtano* epiſcopo tunc decano, *Wigornenſi* eccleſiæ reſtituerunt, & aliam quæ Blacwealle dicitur, & unam curtem in civitate *Wigorna* ad victum monachorum dederunt.

Villam quæ Teodintun vocatur, *Aldredus Wigorneorum* epiſcopus anno ab incarnatione Domini ML. à quodam regis *Eadwardi* miniſtro, *Aki* nomine, octo marcis auri emit, & eam, curtemque unam in civitate *Wigorna* ad illam pertinentem ad victum & veſtitum monachorum *Wigornæ* degentium, à Breodune penitùs liberatam, dedit.

Idem epiſcopus terram quæ Hamtun vocatur in *Glawornenſi* vicecomitatu ſitam x. marcis auri de pecunia monaſterii à *Godwino* regis *Eadwardi* miniſtro emit, ipſamque ad victum monachorum *Wigornenſium*, cum conſenſu regis ejuſdem anno Dominice incarn. MLXI. tradidit.

Wlſtanus, *Wigornenſis* epiſcopus, à *Willielmo* rege *Anglorum* terram quæ Cullaclif nuncupatur, anno Dominice incarnationis MLXVII. acquiſivit, eamque *Wigornenſi* eccleſiæ dedit. Ab eodem etiam rege villam quæ vocatur Aelfeſtun acquiſivit, & anno Dominicæ incarnationis MLXXXIX. eam cum molendino in Tapenhala ſito, eidem eccleſiæ dedit. Eccleſiam quoque ſitam in villa quæ nominatur Weſtbyria anno Dominicæ incarnationis MXCIII. uſibus monachorum *Wigornenſium* conceſſit; ſed eam ſucceſſor illius, *Samſon* epiſcopus, abſtulit.

W. Malmesb. fol. 244 b. n. 10.

ANno 969. Rex *Anglorum* pacificus *Eadgarus* ſancto *Dunſtano Dorobornenſis*, & beato *Oſwaldo Wigornenſis*, & ſancto *Ethelwaldo Wintonienſis* eccleſiæ epiſcopis præcepit, ut expulſis clericis in majoribus monaſteriis per *Merciam* conſtructis, monachos collocarent. Unde ſanctus *Oſwaldus* ſui voti compos effectus, clericos *Wigornienſis* eccleſiæ monachalem habitum ſuſcipere renuentes, de monaſterio expulit, conſentientes verò huic ipſe antiſtes monachizavit, eiſque *Winſinum* magne religionis virum loco Decani præfecit.

Eccleſia cathedralis *Wigorniæ*.

Cart. 9 E. 3. n 49 & cart. 4 Ed. 4. memb. 3

ALtitonantis Dei largiflua clementia, qui eſt Rex Regum & Dominus dominantium, Ego Edgarus Anglorum *baſileus omniumque regum inſularum oceani quæ* Brittaniam *circumjacent cunctarumque nationum quæ infra eam includuntur, Imperator & Dominus, gratias ago ipſi Deo omnipotenti regi meo, qui meum imperium ſic ampliavit & exaltavit ſuper regnum patrum meorum, qui licèt monarchiam totius* Angliæ *adepti ſint à tempore* Æthelſtani, *qui primus regum* Anglorum *omnes nationes quæ* Britanniam *incolunt ſibi armis ſubegit, nullus tamen eorum ultra ejus fines imperium ſuum dilatare aggreſſus eſt: Mihi autem conceſſit propritia divinitas cum* Anglorum *imperio omnia regna inſularum oceani cum ſuis ferociſſimis regibus, uſque* Norregiam, *maximamque partem* Hiberniæ *cum ſua nobiliſſima civitate* Dublinia, Anglorum *regno ſubjugare, quos etiam omnes meis imperiis colla ſubdere, Dei favente gratia, coëgi.*

Quapropter & ego Chriſti gloriam & laudem in regno meo exaltare & ejus ſervitium amplificare devotus diſpoſui, & per meos fideles fautores, Dunſtanum *videlicet archiepiſcopum,* Æthelwoldum, *ac* Oſwaldum *epiſcopos, quos mihi patres ſpirituales & conſiliatores elegi, magna ex parte ſecundùm quod diſpoſui perfeci. Siquidem temporibus anteceſſorum meorum regum* Anglorum, *monaſteria tam monachorum quàm virginum deſtructa & penitus neglecta in tota* Anglia *erant, quæ ego ad Dei laudem pro remedio animæ meæ reparare, & ſervorum & ancillarum Dei numerum multiplicare devovi, & ipſis ſupradictis meis cooperatoribus ſtrenuè annitentibus, jam quadraginta & ſeptem monaſteria cum monachis & ſanctimonialibus conſtitui. Et ſi Chriſtus mihi tam diu vitam conceſſerit, uſque ad quinquageſimum remiſſionis numerum meæ devotæ Deo munificentiæ oblationem protendere decrevi. Unde nunc in præſenti monaſterium quod prædictus reverendus epiſcopus* Oſwaldus *in ſede epiſcopali* Weogriceaſtriæ *in honorem ſanctæ Dei genitricis* Mariæ *amplificavit, & eliminatis clericorum neniis & ſpurcis laſciviis, religioſis Dei ſervis monachis, meo conſenſu & favore ſuffultus, locavit, ego ipſis monaſticæ religionis viris regali auctoritate confirmo, & conſilio & aſtipulatione principum & optimatum meorum corroboro & conſigno. Ita ut jam amplius non ſit fâs neque jus clericis reclamandi quicquam inde, quippe qui magis elegerunt cum ſui ordinis periculo & eccleſiaſtici beneficii diſpendio ſuis uxoribus adhærere quàm Deo caſtè & canonicè ſervire. Et ideo cuncta quæ illi de eccleſia poſſiderant cum ipſa eccleſia, ſive eccleſiaſtica ſive ſecularia, tam mobilia quàm immobilia, ipſis Dei ſeruis monachis ab hac die perpetualiter regiæ munificentiæ jure deinceps poſſidenda trado & conſigno, ita firmiter, ut nulli principum nec etiam ulli epiſcopo ſuccedenti fas ſit aut licitum quicquam inde ſubtrahere aut pervadere, aut ab eorum poteſtate ſurripere, & in clericorum jus iterum traducere quamdiu fides Chriſtiana in* Anglia *perduraverit. Sed etiam dimidium centuriatum quod Anglicè vocatur* Cudburigelawes hundred, *ad quod jacent L. hidæ in* Croppethorne, *quos* Offa *rex Merciorum quondam familiæ in* Weogeriececeaſtrie *donavit, liberas ab omni regali exactione, ego ipſis Dei ſervis cum eadem libertate trado & conſcribo. Inſuper eciam ad ſupplendum ipſum centuriatum, id eſt,* hundredum, *ut ex meo dono illud plenum habeant, terras ipſius eccleſiæ quæ hactenus regiæ exactioni ſubjacebant ab hac die imperpetuum liberabo, & liberas eſſe concedo & præcipio, eas videlicet quæ ſunt ultra* Avenæ *flumen; Quæ iſtis vocabulis nominantur.* Uueobreodun *cum* Peonedoc, Teotintune, *cum* Sutune, Setgesbearinge, *& in monte* Wibiſca, Nordwica, Colwenland, Doeigltesforied, *&* Dorienne, *&* Icracumb, *& in ripa* Sture *fluminis* Sceptweotceſtun, *& ibi juxta eam* Blacwaelle; *& in occidentali parte* Sabrinæ, Grimanloege *cum* Uecclage *&* Cintawice, *&* Hallege *cum ſibi pertinentibus, & item* Herteſordtun *juxta* Avene, *pro ſupplendo, ut ſupradiximus, centuriatu, id eſt,* Hundred, *Deo & ſanctæ Dei genitrici* Mariæ *ad uſus ſeruorum ejus, monachorum ſcilicet, liberas dono & quietas eſſe præcipio deinceps & inperpetuum ab omnibus ſecularium rerum oneribus, duris & levibus, & ab*

& ab omni ſervitute & exactionibus fiſcalibus magnis & modicis, notis & ignotis, tam regis quàm principis, & miniſtrorum atque exactorum eorum, exceptis pontis & arcis conſtructione & expeditione contra hoſtem. Habeatque Winſinus *reverendus ſacerdos, quem ipſe epiſcopus* Oſwaldus, *me favente & auctoritatem regiam præſtante, in ſede epiſcopali monachis præpoſuit, quamdiu ipſe vixerit, omneſq; poſt eum ſui ſucceſſores qui eidem congregationi præpoſiti fuerint, ipſum* hundredum *cum omnibus debitis quæ rex antea in eo habuit, & jus & poteſtatem earundem poſſeſſionum cum* **Tolle** *&* **Teame, Sacca** *&* **Socne,** *&* **Infangenetheof,** *& proprii juris debitum tranſgreſſionum, & pœnam delicti quæ Anglicè dicitur* **Oferſeetwenes,** *&* **Giltwite,** *nec ſit phas aut poteſtas cuique præpoſitorum ſeu exactorum vel miniſtrorum meorum, nec alicui principi, vel ex ſuccedentium numero pontifici, hanc meæ munificentiæ libertatem & conceſſionis firmitatem in aliquo minuere vel infringere, vel quoquo modo mutare aut pervadere, aut quocumque ingenio ipſos monachos Dei ſervos inquietando perturbare, ut aliqua fraudulenta occaſione iterum in clericorum aut ipſius epiſcopi proprium tranſeant jus ab eorum poteſtate quorum uſui iſta conceſſi & donavi. Providi etiam cautelæ ſtudio ut hæc libertas firmius eis poſſet perdurare, ne cum regis miniſtris aut ejus centuriatus, id eſt* hundredi, *exactoribus nanmachiæ expeditionem, quæ ex tota* Anglia *regi invenitur, faciant, ſed cum ſuo archiductore videlicet epiſcopo qui eos defendere & protegere debet ab omni perturbatione & inquietudine ...... Et quia idem reverendus antiſtes* Oſwaldus *per ſuos amicos & meos conſiliarios, ſupra nominatos videlicet* Dunſtanum *archiepiſcopum &* Athelwoldum Wintoniæ *epiſcopum, & virum magnificum* Brightnodum *comitem, me requiſivit & impetravit, ut ad confirmandam eccleſiaſticarum poſſeſſionum libertatem ſui epiſcopatus ad centuriatum qui* **Wulfeſtieſlay** *dicitur, quem ipſa eccleſia antiquitus liberè poſſidebat, ei concederem alterum* hundredum *facere libertate devota de terris eccleſiæ quæ adhuc hactenus regiis exactionibus ſubjacebant, videlicet* **Breodune, Blockelea, Tyrdduitune,** *quatinus poſſet ipſe cum monachis ſuis unam navipletionem quod Anglicè* **Scypſylled** *dicitur per ſe habere: placuit mihi hoc ei annuere, tam pro ejus religioſa ſanctitate, quàm pro ipſorum legatorum reverentia & dilectione.*

Quapropter ego Eadgarus Anglorum *rex & baſileus, Deo & ſanctæ Dei genetrici* Mariæ *ejuſque miniſtro* Oſwaldo *meo fideli epiſcopo, libens annuo & dono hujus libertatis privilegium, ſicut ab ipſis rogatus ſum, ſcilicet ut ipſe epiſcopus cum monachis ſuis de iſtis tribus centuriatibus, id eſt,* hundredis, *videlicet* **Wlferieſlay,** *&* **Wmburice Trowe** *& tertio monachorum, quod dicitur* **Cudburieſelaye,** *conſtituant unam navipletionem quod Anglicè dicitur* **Scypſilled, Oththe Scyphorne** *in loco quem ob ejus memoriam* **Oſwaldeſlay** *deinceps appellari placuit, ubi querelarum cauſæ ſecundùm morem patriæ & legum jura juridicè diſcernantur. Habeatque ipſe epiſcopus omneſque ſui ſucceſſores ibi ad jus eccleſiaſticum debita traſgreſſionum & pœnam delictorum, quæ nos dicimus* **Oferſenſſe** *&* **Oyltwite,** *& omnia quæcumque rex in ſuis hundredis habet. Ita tamen ne ipſi qui ibi Deo ſerviunt monachi de ſuo jure aut libertate quam ad ſuum* hundredum *eis conceſſi, quicquam perdant, ſed habeant ipſi ibi omnia quæ ad ſuum jus, id eſt, ad tertium centuriatum pertinent æquè integra ac ſi per ſe ſeparatim eſſent, videlicet debita tranſgreſſionum & pœnam delictorum & cætera quæ ſuperiùs comprehenſa ſunt, quæ eis liberè & quietè perpetualiter tenenda conceſſi. Sintque hæc omnia & quæcumque illorum ſunt, ſub ejus manu & poteſtate qui ipſis in monaſtici ordinis regimine ſub epiſcopo præpoſitus fuerit. Qui ſi ſe viderint injuſtè gravari vel vi opprimi, fas ſit eis ad regiæ majeſtatis & archiepiſcopi examen & tutelam (ſi tamen neceſſe fuerit) confugere, qui propter Deum, æquitatem & clementem defenſionē eis impendant. Servantibus hæc vita æterna tribuatur à domino in cæleſtibus. Quicumque verò minuerit vel in pejus mutando ſubtraxerit eis quicquam de iis, ſit pars ejus cum* Dathan *&* Abyram, *& cum* Juda *traditore Domini, &* Juliano *apoſtata, eccleſiarum Dei oppreſſore & perſecutore æterno anathemate ligatus, cū diabolo & angelis ejus infernalibus ignibus perpetuò cruciandus, niſi reſipiſcat & emendet. Amen. Amen. Amen. Fiat. Fiat. Fiat. Facta ſunt hæc anno dominicæ nativitatis DCCCClxiij. indictione viij. regni verò* Eadgari Anglorum *regis vj. in regia urbe quæ ab incolis* **Gleaneceaſtrie** *nominatur, in natale Domini, feſtivitate ſanctorum Innocentium, feria iiij.*

Ðiſ ſyndon ða geƿitneſſe ðe ƿæſe ætgederan. ⁊ ðiſne geƿriðe geſtrymdon ⁊ þiſne gecurſalinge geƿæſtdon uppon eallum ðam ðe ðiſ undoð. oþþe geƿanoð. oþþe eft gecerre munecan anƿalde eft on clericum hand geſyrnað; [*Id eſt,* Hii ſunt teſtes qui erant congregati, & hanc chartam confirmarunt, atq; hanc imprecationem ſanciverunt in omnes illos qui hoc abolerent, ſive imminuerent, aut iterum retrahendo à monachorum poteſtate (*vel,* jure) in clericorum manus traducerent.]

✠ *Ego* Eadgar *baſileus* Anglorum *& imperator regum gentium, cum conſenſu principum & archiepiſcoporum meorum hanc meam munificentiam ſigno crucis Chriſti corroboro.* ✠ *Ego* Alfthrithd *regina conſenſi & ſigno crucis confirmavi.* ✠ *Ego* Dunſtan *archiepiſcopus* Dorovernenſis *eccleſiæ Chriſti conſenſi & ſubſcripſi.* ✠ *Ego* Oſcytell *archiepiſcopus* Eboracenſis *eccleſiā concenſi & conſcripſi.* ✠ *Ego* Alfſtan *epiſcopus conſenſi.* ✠ *Ego* Athelwold *epiſcopus conſenſi.* ✠ *Ego* Oſwald *epiſcopus conſenſi.* ✠ *Ego* Olulf *epiſcopus conſenſi.* ✠ *Ego* Athulf *epiſcopus conſenſi.* ✠ *Ego* Wulfricus *epiſcopus conſenſi.* ✠ *Ego* Aſcwi *abbas.* ✠ *Ego* Oſſtan *abbas.* ✠ *Ego* Alſtan *abbas.* ✠ *Ego* Athegear *abbas.* ✠ *Ego* Alfricus *abbas.* ✠ *Ego* Kynwarthd *abbas.* ✠ *Ego* Alferic *dux. Ego* Brughnodus *dux.* ✠ *Ego* Ordgar *dux.* ✠ *Ego* Alfeah *dux.* ✠ *Ego* Athelwold *dux.* ✠ *Ego* Agelwine *dux.* ✠ *Ego* Brihtferth *miniſter.* ✠ *Ego* Alfwine *miniſter.* ✠ *Ego* Athelward *miniſter.* ✠ *Ego* Wulſtan *miniſter.* ✠ *Ego* Ranulf *miniſter.* ✠ *Ego* Oſulf *miniſter.* ✠ *Ego* Wulſtan *miniſter.* ✠ *Ego* Leofwine *miniſter.* ✠ *Ego* Alward *miniſter.* ✠ *Ego* Athelmund *miniſter.* ✠ *Ego* Oſward *miniſter.* ✠ *Ego* Leofwine *miniſter.*

BARDNEIENSE

Cœnobium in agro Lincolnienſi.

Lelandi collectanea. vol. 3. p. 30.

Bardeneienſes *monachi primum fundatorem non noverunt, ita enim erat cœnobium* Danica *ſævicia deturbatum.*

Ex veteri chronico Anglicè ſcripto.

CORPUS ſancti *Oſwaldi* primum *Bardeneiæ* ſepultum, ubi erant id temporis trecenti monachi, quorum abbas *Lindiſeiæ* dominus fuit. Poſtea cœnobium ad ſolum proſtratum eſt ab *Inguaro* & *Hubba Danis*, reparatum verò poſt multos annos à *Giſliberto* de *Gaunt*, *Gulielmi* nothi avunculo.

MS. in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Vitellii* E. 12.] *w. Malmesb.* fol. 165. n. 30.

Sanctus *Ethelredus* conſtruxit monaſterium de Bardeneie, ubi ſepultus eſt circa annum gratiæ DCCXII. [*Cronic. Ceſtrenſe lib.* 5.]

——Cœnobium monachorum apud ſanctam *Mariam* de Stou ex novo fecit, (ſcilicet *Remigius* epiſcopus *Lincolniæ*) alterum apud Bardenei ex veteri favore ſuo innovavit.

Carta Walteri *de* Gaunt *de reſtauratione cœnobii.*

Ex tranſcripto regiſtri de *Bardney* penes dominum *Willoughby* de *Parham.*

ANno ab incarnatione Domini 1115. ſancti ſpiritus gratia inſpirante, Ego *Walterus* de *Gant*, filius & hæres *Giſilberti* de *Gant*, inſpectâ cartâ donationis, conceſſionis, & confirmationis poſſeſſionum diverſarum quas idem pater meus, charitatis intuitu, & ob ſanctæ religionis augmentum dedit Deo & monaſterio ſanctorum *Petri* & *Pauli* & ſancti *Oſwaldi* regis & martyris de Bardeney & monachis ibidem Deo ſervientibus; piæ conſcientiæ intentionem conſiderans, paternæque devotionis imitator effectus, omnia & ſingula quæ pater meus per cartam ſuam in eleemoſinam dedit monaſterio ſupradicto pro ſalute animæ ſuæ patris mei, matris meæ & omnium fidelium defunctorum rata habens & grata, pro me & hæredibus meis approbo, ratifico, & præſentis ſcripti munimine confirmo, juxta tenorem carte patris quæ eſt talis.

Vide char. 5 *Ed.* 3. nu. 10. memb. 10.

OMNIBUS ſanctæ matris eccleſiæ filiis *Giſibrictus* de *Gaunt* ſalutem. Notificetur univerſitati veſtræ me divinæ pietatis intuitu, ob ſanctæ religionis augmentum, monaſterium ſanctorum apoſtolorum *Petri* & *Pauli* & ſancti *Oſwaldi* regis & martyris de Bardenay, ex conceſſione domini mei *Willielmi* regis *Angliæ*, reædificare curaſſe. Et quoniam, ut venerabilis *Beda* in narratione eccleſiaſticæ hiſtoriæ teſtatur, per venerationem ſancti *Oſwaldi* regis & martyris, nobile monaſterium propter crebra miracula quæ tunc temporis ad honorem Dei ibidem fiebant, notabatur Chriſtianæ devotionis affectu, ipſum locum qui jamdudum per multum annorum tempora monachorum congregationis & ordinis diſtractione propter exterarum gentium ſæviſſimas perſequutiones extitit deſertus, poſſeſſionibus meis & facultatibus duxi reparare, ut ordo monaſticus ſecundùm regulam ſancti *Benedicti*, ad honorem Dei in eodem monaſterio imperpetuum ſervetur. Præſenti itaque carta præfato monaſterio do, concedo & confirmo Bradneyam & Angodby cum omnibus pertinentiis ſuis, tam in plano quam in boſco, in pratis paſcuis, moris, mariſcis, viis & ſemitis, aquis, ſtagnis, piſcariis & vivariis cum aliis libertatibus & aiſiamentis ad præfatum monaſterium & prædictas villas pertinentibus, liberè, quietè, honorificè, pacificè & integrè ſine aliquo retinemento mei vel hæredum meorum, in liberam puram & perpetuam elymoſinam. Do etiam & quatuor carucatas terræ & duas bovatas terræ in Steping & in Friſby, & eccleſiam ejuſdem villæ. In Skendelby eccleſiam ſancti *Petri* cum terris & decimis ſuis & decimam de toto dominio meo in eadem villa, & in Stepiug & in Parteney. In prædicta verò Parteney eccleſiam cum pertinentiis ſuis. In Bamburg totam decimam de dominio meo. In Edlington duas partes decimarum de dominio. In Scamton eccleſiam cum decimis ſuis & terris. In Horſtow duas pastes decimarum de dominio. In Holm & villis eidem pertinentibus totam decimam de dominio. In Thorp & appendiciis totam decimam de dominio. In Folkingham totam decimam de dominio. In Stanton totam decimam de dominio. In Edilisburgh cum adjacentibus eccleſiam, & præter hæc totam decimam de dominio. Et ut hæc donatio mea & conceſſio & præſentis cartæ confirmatio ſtabilis & firma imperpetuum permaneat, preſenti paginæ ſigillum meum appoſui. Hiis teſtibus *Lanfranco* archiepiſcopo *Cantuarienſi*, *Remigio* epiſcopo *Lincolnienſi*, *Roberto*, *VVillielmo* & *Henrico*, filiis regis *VVillielmi*, *VVillielmo* comite *Ceſtriæ*, *Roberto* filio *Henrici*, *Roberto Bigod*, *VValtero* de Eſpec, *Eudone* dapifero. & multis aliis.

Ego verò *Walterus* de *Gaunt* prænominatus in patrimonio meo, ex conceſſione *Henrici* regis *Anglorum*, & conſilio *Radulfi Cantuarienſis* archiepiſcopi, prædicti monaſterii de Bardeney jura poſſeſſiones ac libertates juxta facultatem meam augere potiùs intendens quàm minuere, eidem monaſterio & ipſius abbati & conventui dedi *Bardineiam*, Angodby, Boteyate & *Surrea*, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, tam in plano quàm in boſco, pratis, paſcuis, moris, mariſcis, viis, ſemitis, aquis, ſtagnis, cum novem piſcariis integris & una dimidia piſcaria in aqua de Witham, quas ad majorem veritatis evidentiam poſteris inſinuandam propriis his nominibus duxi exprimendas, videlicet, Goſthilgarth, cum piſcaria integra eidem pertinente, Maydengarth, Chaumbleingarth, Horſtaygarth, Feregarthe, Southgarthe, Fleggarthe, unà cum Thurghladegote, Pittingergarthe, Boſlegarthe, cum piſcariis ſuis integris & dimidium Browningarth, cum dimidia piſcaria eidem adjacente. In Partney Hoſpitale ſanctæ *Mariæ Magdalenæ*, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis: eccleſiam ejuſdem villæ & capellam ſanctæ *Mariæ* in eadem villa cum omnibus pertinentiis ſuis: manerium meum de Steeping cum omnibus libertatibus ſuis eidem manerio in villis de Stæping & Friſbie pertinentibus, & eccleſias

ecleſias earundem villarum cum pertinentiis ſuis. In Sutton duas bovatas terræ. In Codlington manerium meum cum omnibus libertatibus ſuis, ut in hominibus, tam liberis quàm nativis, & quibuſcumque pertinentiis ſuis, tam infra villam quàm extra cum imparcatione animalium in Belghale, & eccleſiam ejuſdem villæ, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Hageworthingam manerium meum & ſex bovatas terræ cum omnibus pertinentiis ſuis, eccleſiam ejuſdem villæ cum ſex bovatis terræ. In Barton manerium meum cum tribus carucatis terræ, pratis, paſturis, hominibus & omnibus aliis libertatibus ſuis. In Barton eccleſiam ſancti *Petri* cum univerſis terris ſuis & decimis & cum capella *omnium Sanctorum* in eadem villa his diebus nuncupata : tres carucatas terræ in territorio ejuſdem villæ cum omnibus pertinentiis ſuis, & totam terram quæ eſt inter viam per quam venitur de villa de Brunham in villam de Bartun, & viam propinquiorem ab uno foſſato extra ſciſſo uſque ad viam quæ ducit ad Thornton liberam & quietam ſine aliqua reclamatione mei vel heredum meorum & ſolutam ab omni ſeculari ſervicio, ita quod nec ego nec hæredes mei nec aliquis nomine noſtro de prædicta terra vel ejus pertinentiis aliquo modo intromittere debeamus in futurum. Medietatem etiam ejuſdem placiæ quæ vocatur Littlemarſh in territorio de Bartun, & tranſitum *Humbriæ* ſine precio abbati & monachis prædictis cum famulis & equis ſuis. Eccleſiam de Colesbergh cum univerſis terris & decimis ſuis. In Swaledale paſturam ad xx. equas cum pullis ſuis in liberam puram & perpetuam eleemoſinam. Ita quod cum pulli earum fuerint de ætate duorum annorum, removeri debeant de ipſa paſtura, & equæ prædictæ abſque impedimento vel contradictione alicujus in ipſa paſtura in perpetuum permaneant cum equabus meis quas in eadem paſtura habuero: & ſi nullas equas ibidem habuero, nihilominus ipſas xx. equas præfati monachi cum pullis ſuis liberè habeant in paſtura prænominata. In Willubie juxta Skendelbie totam decimam de dominio ſuo, & duas partes decimæ meæ de dominio in Askebie. In Scrubby de eleemoſyna Bogamer duas bovatas terræ,& molendinum in Wierne. Concedo in Luceby duas partes decimarum de dominio & duas partes decimarum dominii de feodo meo quod eſt Wincebie. In Hundmanby eccleſiam cum una carucata terræ & capellis .... per parochiam ſuam quæ per .... hoc eſt, Hundmanbie, Burton, Newton, Geldſton, Ricton, Fordon, Barkedale, Folkthorp, Muſton, Strarton, & in Erghum unam carucatam terræ in qua ſita eſt capella. In Aſwordbie concedo duas partes decimæ de dominio, & in Willubie duas partes decimæ de dominio, & in Walcote dimidiam partem decimarum *Willielmi* & hæredum ſuorum de dominio. In Edenham totam decimam de dominio.In Heckington & Halle-Folkingham & Holme totam decimam garbarum fœni de dominio; Et omnes decimas tam majores quam minores provenientes de maneriis meis in his villis, videlicet Lockington, Folkingham, & Holme. Dedi etiam abbati & conventui prædictis de iſtis meis molendinis Bartonie & de molendinis de Skendelby, Bamburghe, de Skeinton, de Heckington, de Folkingham, de Holme, & de Hundmanbie, decimas cum omnibus *ſtrayis*, *wreckis*, & *waiviis* per totum dominium de Bardney, Edlington, Hagworthingham, Stepinge, & Friſbie. Hæc autem omnia abbathiæ prædictæ donata per me & conceſſa, necnon & ea quæ homines feodi noſtri pietatis intuitu abbatiæ eidem dederunt rata habentes & grata, per hanc cartam ego *VValterus* & uxor mea & hæres meus..... præſentis ſcripti teſtimonio confirmamus, ſigillo meo ſignatam, ſigno ſanctæ crucis ✠ ✠ ✠ propriis manibus noſtris facto; benedicentes omnes benefacientes abbatiæ *Bardenenſi*. Et ego *Walterus* de *Gaunt* omnem poſſeſſionem quam huic abbatiæ & monachis perpetuò Deo famulaturis ibidem, vel quæ ex dono patris mei & matris meæ prædicto manerio pro ſalute animarum ſuarum donata ſunt, una cum catallis omnibus felonum & fugitivorum per totum dominium eorundem religioſorum & cum *viſu franciplegii* in Bardeney & villis eidem annexis, & in Edlington, Hagworthingham, Lincebie, Stepinge, Friſbie, Pertney, Skendelbie, Sutton, Scrubbie, Wincebie, Burton, Barton, & Hundmanbie, abbatem & conventum prædictos imperpetuum tenere volo & concedo in liberam puram & perpetuam elemoſinam, ſolutam & quietam ab omni ſeculari ſervicio exactione vel demanda. Rex quoque huic abbatiæ eadem jura conceſſit quæ habent abbatiæ ſuæ per *Angliam* ... etiam abbathiis ſtabilire dignetur .... epiſcopis ſuis ad ſalutem domini mei *Richardi* & animæ patris & matris meæ ac etiam omnium fidelium defunctorum. Teſtibus *Roberto* de .... *VVillielmo* nepote meo conſtabulario *Ceſtriæ*, *VVillielmo* de *Mandevill*, *Lamberto* .... presbitero & aliis multis.

REx *&c. ſalutem. Inſpeximus cartam domini* Henrici *quondam regis* Angliæ, *progenitoris noſtri, in hæc verba. Henricus* rex *Angliæ Roberto* epiſcopo *Lincolnie*, & *VValtero* de *Gant*, & vicecomiti & omnibus Baronibus, *Francis* & *Anglis*, de *Lincoliaſcira*, tam preſentibus quàm futuris ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe *Radulpho* monacho, qui fuit prior de *Bardenaio*, locum & eccleſiam ipſam abbatiam, precatione *Walterii* de *Gaunt*, & conceſſione abbatis *Fulcardi Carnotenſis* cujus fuit monachus. Et volo & concedo, & firmiter præcipio ut bene & honorificè,& quietè teneant totam terram, & decimas & eccleſias ſuas de quocunque teneat abbatia, cum *ſoca* & *ſaca* & toll, & team, & infangetheof, & cum omnibus aliis conſuetudinibus, ſicut eccleſia unquam meliùs, & liberiùs, & honorabiliùs tenuit, & ſicut aliæ abbatiæ meæ liberiùs tenent per *Angliam*. Teſtibus *Roberto* epiſcopo *Lincoln.* & *Rogero* epiſcopo *Sareſbir.* & *Bernardo* epiſcopo de ſancto *Davide*, & *Ranulpho* epiſcopo *Dunelm.* & *Ranulpho* cancell. & abbate de *Saleſbia*, & *Waltero* de *Gant*, & *Alano* de *Perceio*, & *Radulpho* de *Gant*, & *Radulpho Aloſt*, & *Radulpho* de *Novilla*, apud *Wynton.* xvj. anno poſtquam rex accepit regnum *Angliæ*. Cart. an. 5 *Ed.* 3. n. 10.

EVESHAMENSE

Cœnobium in agro Wigornienſi.

W. Malmesb. fol. 162. a. n. 10.

HAbet etiam *Wigornenſis* provincia abbatiam *Eveſhamenſem*, & *Perſcorenſem*. *Eveſhamum* fundavit beatus *Egwinus* epiſcopus, de quo quid miraculi ſit, quod *Beda* tacuerit, nondum per me potui advertere, vel per alios addiſcere, preſertim quod cum *Kenredo* rege *Merciorum*, & *Offa* rege *Orientalium-Anglorũ Romam* iverit, quorum profectionem hiſtoricus non ſiluit. Verumtamen quæcunque res hanc taciturnitatem imperaverit, conſtat eum tertium *Wigorn-nienſium* præſulem fuiſſe, locum illum quo nunc cœnobium viſitur, peculiariter amaſſe, incultum anteà & ſpinetis horridum, ſed eccleſiolam ab antiquo habentem, ex opere forſitàn *Brittannorum*. Eo loci vir ſanctiſſimus, dum ſolitudine invitante frequentaret excubias, Dei genitricis viſione & alloquutione mulceri meruit, planè & abſque ſcrupulo præcipientis, ut ibidem ſibi fundaret cœnobium futurum ſibi gratioſum, illi negotioſum. Inſtitit ille juſſis, & complens opus, Apoſtolicis & Regiis privilegiis corroboravit. Quid illud? credendumne putatur, quod tradit antiquitas? peccatorum juvenilium quondam conſcium, pedes cum pedibus irretiiſſe, clavibus compedum in amnem jactatis, palàm dixiſſe, tunc ſe demùm de peccatis ſecurum futurum, cùm compedes vel divinitùs, vel ipſis reſerarentur clavibus; ita *Romam* profectum proſperèque reverſum: Jam verò in illo mari, quo a *Gallico* continenti *Angliam* navigio tranſmittitur, cùm navigaret, immanem piſcem ſaltu puppim qua pontifex vehebatur, ingreſſum, certatìmque annitentibus nautis retentum, in ejus exenterati jecore clavem repertam, ſeræque compedum appoſito, ſancto ſoluto ſecuritatis plurimum donaſſe.

Johannis Tinemuthenſis hiſt. aurea MS. cap. 199.

Kenredus rex, relicto regno *Merciorum* unà cum *Offa* filio regis *Eſt-ſaxonum*, ſtrenuo juvene, *Romam* venit, anno Dominicæ incarnationis DCCIX. ubi & monachus attonſus obiit, cum quibus *Egwinus Wicciorum* epiſcopus *Romam* veniens, privilegium monaſterii ſui de 𝔈𝔳𝔢𝔰𝔥𝔞𝔪 ſecum detulit.

Ib. cap. 203.

Anno DCCXVIII. circa hunc annum obiit ſanctus *Egwinus Wicciorum* epiſcopus, hoc eſt *Wigorn.* Hic in territorio *VVigorn.* extitit oriundus ex regali proſapia, ac tandem adultus, in *VVigorn.* epiſcopum electus, & tantò humilior effectus quantò altiori ſublimatus erat officio, pater orphanorum, ſuſtentator viduarum, & conſolator erat deſolatorum, pravis ſermo ejus quaſi ſtimulus, id eſt, quaſi clavis in alium defixus, manſuetis verò quaſi oleum, fortibus durus, humilibus mitis, & manſuetus. Populus tandèm videns ſe illicitam non licere, & aſſueta vitia relinquere, contra ſanctum Dei in iram odium & ſcandalum exarſit, & eum tandèm de epiſcopatu expulit. De eo nempè non ſolùm apud regem accuſatio, ſet etiàm apud *Romanum* antiſtitem ab inimicis prolata fuerat delatio.

Beatus igitùr *Egwinus*, quamvis coràm hominibus ſe immunem ab illatis ſciret, pro peccatis populi ſui, ac ſuis in juventute commiſſis, pedes ſuos vinculis ferreis aſtrinxit, quæ clave poterant ligari atque reſerari, ipſamque clavem in fluvium *Avene* projecit, palàmque dixit: Tunc demùm ſe de peccatis ſecurum fore quandò compedes ſui, aut divina virtute, aut illa clavi eſſent reſerati. Sic vinculatus *Romam* profectus eſt: campane urbis, ut fertur, in ejus adventu per ſe ſonuerunt. In eccleſia ſancti *Petri* ad orationem proſternitur, qua completa ad ſacra miſſarum miſteria celebranda ſolempnitèr præparatur. Interim namque famuli pro cibis emendis ad fluvium pergunt, piſcem emunt, exenterant, clavem in ejus ventre reperiunt, & epiſcopo deferunt, ferrumque quod *Anglica Avena* abſorbuerat *Romana Tiberis* exalat. Vir igitùr Dei coram cunctis clavem accepit, & vincula ſua reſeravit. (&c.)

Cœnobium de 𝔈𝔳𝔢𝔰𝔥𝔞𝔪 *in agro* Wigornienſi.

Autographum *Saxonico* charactere ſcriptum in bibliotheca *Arundeliana*.

Constantinus episcopus. seruus seruo- Dei. Brihtualdo Brittaniarum ecclesiae primati salutem et apostolicam benedictionem. Uenerabilem uirum Eguuinum episcopum. quem bis tua fraternitas ad apostolicam sedem misit. etiam nunc secundo manipulis iustitiae refertum tibi remittimus. monentes quatinus sic suos effectus adiuuando prosequeris. sicuti illum a Deo incepisse et in uia Dei cucurrisse cognouisti. Porro. de uisione illa. immo aperta ostentione. qua se beata uirgo Maria ei manifestauit. eque ita certum esse teneamur quemadmodum de uirgi bonitate non dubitamus. Denique uigilantiam tuam admonemus. quatinus illis in partibus in quibus manifestatio habita fuisse refertur. concilium totius Angliae cogas. episcopos sacrique ordinis religiosas personas illuc conuenire facias. optimatesque regni cum proceribus suis adesse praecipias. quibus in nomine domini congregatis denuntiamus. quod duo reges Angliae Kenredus et Offa. cum quibus iam dictus episcopus ad limina apostolorum uenit. in loco ostensae uisionis plurima de suis beneficiis in praesentia nostra regia libertate donata. ⁊ apostolica auctoritate confirmata contulerunt. quatinus ibidem congregatio monachorum. secundum regulam memorandi patris Benedicti. quae minus in illis partibus adhuc habetur. possit instaurari et indesinenter Christo famulari. Ipsas autem donationes et beneficia praefati reges in ipsorum priuilegio nominatim determinauerunt. ⁊ a nobis corroborari fecerunt. Igitur. frater dilecte. quoquomodo Christo annuntietur lucrum Christi require. opus Christi excerce. promulgatisque in concilio sententiis. tua a Deo ostensae uisionis. tum apostolicae auctoritatis. tum regiae libertatis ⁊ donationis. tum tui

ipsius

ipsius clerique ⁊ populi assensus ⁊ fauoris. constitutus ouile Christo diuinitus ostensum. apostolica auctoritate fultum. regia libertate donatum. cleri ⁊ populi benedictione sancitum; Tibi autem et successoribus tuis. memorato Egwino episcopo assentiente. curam animarum eiusdem ecclesiae praecipue iniungimus. ut si. quod absit. aliquo diaboli impulsu quisquam peruasor aut tirannus sacrum locum minuere aut impugnare praesumpserit. tibi a Deo concessae potestatis sententia. ⁊ anathematis percussus uerbere complere non audeat; Si quid uero sinistrae partis inibi compertum fuerit oriri. auribus summi pontificis patriae potius deferatur. quam per alicuius occultam sententiam sanctus locus iniuste deprauetur; Ipsum ergo locum quem regia potestas regiae libertati donauit. ⁊ nos auctoritate Dei ⁊ sanctorum apostolorum ⁊ nostra donamus. ut nullus cuiuscunque ordinis homo hoc quod constituimus deprauare aut minuere praesumat; Qui hoc destruxerit. aut male contaminauerit. sit ille maledictus; Qui uero seruauerit ⁊ adauxerit benedictionibus repleatur; Scripta haec epistola anno dominicae incarnationis DCCIX. in ecclesia saluatoris Lateranensi. praecipiente ⁊ confirmante Constantino apostolicae sedis antistite. astantibus ⁊ confirmantibus regibus Angliae Kenredo et Offa. rogante uenerabili uiro Eguuino episcopo. coram pluribus archiepiscopis et episcopis ⁊ principibus et nobilibus diuersarum prouinciarum. cunctis clamantibus et dicentibus. quicquid in hac constitutione uestra sanctitas excercet. laudamus concedimus et confirmamus; ✠ Ego Constantinus romanae sedis episcopus per signum sanctae crucis has donationes et libertatem confirmaui; ✠ Ego Egwinus humilis episcopus confirmaui; ✠ Ego Kenredus rex corroboraui; ✠ Ego Offa rex consensi;

Ex regiſtro de *Eveſham* in bibliotheca *Cottoniana*, fol. 64. a.

✠ I*N nomine patris, & filii, & ſpiritus ſancti Amen. Quoniam tranſeuntis quidem mundi viciſſitudo cotidie per incrementa temporum creſcit, & creſcendo decreſcit, & ampliando minuitur, creſcentibus repentinis variorum incurſuum ruinis, finis eſſe cunctis in proximo cernitur; ideo vanis ac tranſilibus rebus, manſura cœleſtis patriæ præmia mercanda ſunt. Quapropter ego* Kenredus, *Dei dono, rex* Merciorum; *& ego* Offa, *divina permiſſione* Orientalium Anglorum *gubernator, pro redemptione animarum noſtrarum ac prædeceſſorum noſtrorum, & ſubſequentium ſalute, donamus, concedimus in loco in quo beata virgo* Maria *ſe venerabili viro* Egwino *manifeſtavit, in* **Homme,** *& præſenti libello confirmamus, ad honorem & reverentiam ejuſdem Dei genitricis, lxvij. manſas ex duabus partibus fluminis quod vocitatur* Avena. *Tres videlicet quæ ſunt in* **Homme.** *In* **Lenchwic** j. *In* Nortona *vij. In* **Offeham** j. *In* Litletona *xiij. In* Aldingtona *j. In* Baddeſeia *v. & dimid. In* Bretfertona *xij. In* Huniburna *ij. & dimid. In* Willerſeia *vij. In* Wicwona *iij. In* Benigwrthia *& in* Hamtona *ix. Et ex mera liberalitate, ſicut dignum eſt, & regali munificentia, prænominatas manſas, ubi manifeſtatio habita fuiſſe refertur, cum cæteris partibus præaſſignatis, regiæ libertati donamus, ac omnipotenti Deo, ac beatis apoſtolis ejus* Petro *&* Paulo *inperpetuum liberas commendamus, quatinus ibidem congregatio monachorum, ſecundum regulam beati* Benedicti, *poſſit inſtaurari, & indeſinenter Chriſto famulari. Ad majorem autem noſtræ donationis firmitudinem, in notitiam tam præſentium quam inpoſterum ſuccedentium venire volumus quibus limitibus ſacer locus quem regiæ libertati donatum Deo contulimus, circumſeptus includitur.*

In primis à **Twiford** *ex parte auſtrali uſque in* **Cronochomme,** *juxta decurſum fluminis ambitus loci protrahitur, ac inde juxta aquam uſque ad diviſionem terræ de* **Fladeburg,** *quæ* **Moredic** *appellatur, & ſic in directum per aſcenſum montis per medium* Ældegaren *ad* Ealdenespinhage, *ab* Ealdenespinhage, *ad* Boslagesette, *à* Boslagesette *in* Horþenol, *ex quo per* Lencdune *uſque ad diviſiones terrarum de* Lench, *& de* Heruerton *in* pennecumbe. *Inde per* Fulanbroc *uſque in* Harenpilles, *& ab* Harenpilles *in* Carkeford. *Ac inde in* Goldepelle, *& ſic in longum rivuli, uſque in* Smalmoresyc, *ac inde in* Auenam, *& ſic in* Offepole; *ab* Offepol *in* Pikereshomme, *a* Pikereshomme *in* Burglencer, *à* Hlence *in* Ealdenedune, *ab* Ealdenedune *in* Ealdenemyxan, *ex quo in* Buggildestret *in* Senesiod, *ac inde in* Chircheſtige, *a* Chyrcheſtige *in* Flittindgare, *& ſic in* Blackanpyt. *A parte tamē orientali non longe à* Blakenepyt *in* Merepurne, *à* Merepurne *in* Humburne, *ex quo per* Norþamere *in* Easthammore, *inde in circuitu prati de* Poddenho, *dehinc in* Podemore, *& ſic in* Herienhale. *Iterum in* Humburne *in longum rivuli, uſque ad* Stainteforþ. *Iterum in* Buggilortret *verſus* Scenedune; *ac inde in* Merebroc, *a* Merebroc *in* Meredic, *& ſic in* pinburne *in* Lalesþorn, *a* Lalesþorn *in* Lauergeboerge, *a* Lauerkeboerge *in* Poddenhomme, *a* Poddenhomme *in* Polþorne, *a* Polþorne *in* Merebroc, *& ſic in* Stanitanhullesyce, *a* Syce *in* Buressepelle, *à* Buressepelle *in* Buresſalles, *ac inde in* Ealdegare *quod indigene* nanes monneslond *vocant, ſecus* Buggildestret, *ex quo, à parte occidentali uſque ad* Boerges, *a* Boerges *in* Halpichestan, *ab* Alpichestan *in* Cademunstre, *a* Cademunstre *in* Blechemere, *a* Blechemere *in* Bracedestane, *a* Bracedestane *in* Ealdgare *in* pillersetam, *à* pillerseia *in* Sondbroc, *ex quo in* Hegerege, *& ſic in* Norþhomme, *à* Norþhomme *in* Brerþurne, *dehinc in* Hecheneige, *ab* Echeneige *in* Badespelle, *à* pelle *in* Litleþurne, *à* Ðurne *per* Pichedesho *in* Prestesmede, *ac inde in* Mereþorne, *à* Mereþorne *in* Brodemere, *à* Brodemere *in* Ætsmerelore, *inde in* Poticot, *a* Poticot *in* Ðrittiacre, *& ſic in* Rugreie, *à* Rugreie *in* Meredic, *à* Meredic *in* padberegre, *à* Beregre *in* Lihtemede, *iterum per* Meredic *in* Esenburnen, *iterum in* Meredic, *deinde in* purtemede, *& ſic in* Merebroc,

rebroc, *per* Merebroc *uſque in* Domnipol, *ex quo in* Halleſburge, *ab* Halleſburge *in* Merepelle, *à* Merespelle *iterum in* Avenam.

Volumus inſuper ac decernimus, in nomine domini terram quinque caſſatorum quæ Mortona *nuncupatur, eadem libertate in perpetuum gaudere: quam quidem terram ego* Kenredus *rex* Merciorum, *anno dominicæ incarnationis DCCiij. cum jam, unà cum venerabili viro* Egwino *epiſcopo, apoſtolorum limina viſitare diſponerem, inter quædam alia donaria ad fabricam monaſterii conſtruendi in* **Homme** *conceſſi eidem, & ſub teſtimonio plurium potentum meorum ſcripto confirmavi. Statuimus igitur in nomine domini & in virtute Dei ſummi præcipimus, tam viventibus, quàm domini prædeſtinatione, nobis inpoſterum ſuccedentibus, ut hujus donationis ſeu libertatis ſtatuta, ad irritum deducere minimè quiſpiam audeat. Si quis autem hoc noſtræ munificentiæ donum depravare vel diminuere, ſeu quolibet modo alienare verſutus attemptaverit, deleatur nomen ejus de libro vitæ, & æterna miſerrimus, cum complicibus ſuis, damnatione puniatur, niſi priùs ſatisfactione digna emendaverit, quod contra noſtrum decretum obſtinatus preſumpſit. Amen. Acta ſunt hæc anno dominicæ incarnationis DCCix. in eccleſia ſalvatoris* Lateran. *confirmante* Conſtantino *Romanæ ſedis antiſtite, aſtantibus & confirmantibus regibus* Angliæ Kenredo *&* Offa, *rogante venerabili viro* Egwino *epiſcopo, cum pluribus archiepiſcopis, & epiſcopis, principibus, ac nobilibus diverſarum provinciarum, cunctis clamantibus, & dicentibus, nos hanc voluntatem, & regiam liberalitatem laudamus, donationibus, ac libertatibus conſentimus. Ego* Conſtantinus, Romanæ *ſedis epiſcopus, per hoc ſignum* ✠ *ſancte crucis, has donationes in libertatem hanc confirmavi.* ✠ *Ego* Egwinus *epiſcopus humilis confirmavi.* ✠ *Ego rex* Kenredus *corroboravi.* ✠ *Ego rex* Offa *conſenſi.*

Carta Eguuini Wigornienſis *epiſcopi.*

"EGO *Egwinus*, *VVicciorum* humilis epiſcopus, volo manifeſtare omnibus fidelibus Chriſti, qualiter per ſancti ſpiritus inſpirationem, & per labores multarum & magnarum viſionum oſtenſum eſt mihi, quod ego primùm unum locum edificare deberem ad laudem & gloriam omnipotentis Dei & ſanctæ *Mariæ*, omnium electorum Chriſti, & etiam mihi ad æternam retributionem. Cum igitur maximè florerem in diebus *Ethelredi* regis, expetii ab eo locum qui **Haum** nuncupatur, in quo loco ſancta & perpetua virgo *Maria* primùm cuidam paſtori gregum, *Eoves* nuncupato, dehinc etiam mihi cum duabus virginibus librum in manibus tenens apparuit. Mundavi itaque locum, opuſque inceptum, Dei optimi laudetur gratia, ad finem perduxi. Volo igitur oſtendere omni ſequenti generationi quas poſſeſſiones ſupradicto loco acquiſivi, & ipſas terras ab omni exactione poteſtatum omnium adquietavi, ipſamque adquietationem apoſtolicis auctoritatibus & privilegiis, necnon & regalibus edictis confirmari feci, ut fratres ſecundùm regulam ſancti *Benedicti* inibi Deo ſervientes ſine perturbatione vitam agerent.

"Nomina etiam villarum volo manifeſtare, quas omnes liberas & juſte aquiſitas Deo & ſanctæ *Mariæ* obtuli. Itaque ab *Athelredo* rege quoddam cœnobium, quod **Flendaburch** nominatur obtinui, quod poſtea pro alio cœnobio quod *Streatforda* nominatur mutavi, poſt parvum verò tempus à predicti regis fratre *Oſwardo* viginti manſas in loco qui **Crotford** appellatur adquiſivi.

"Poſtea verò ſuccedente in regnum *Kenredo*, conceſſit & ipſe mihi octoginta quatuor manſas ſuper utraſque partes illius fluminis, quod *Avona* vocitatur. Quidam autem adoleſcens, *Athericus* nomine, octo manſas mihi conceſſit, & *VValterus* venerandus ſacerdos alias octo mihi manſas donavit. Sicque Deo propitio brevi tempore 120. manſas predicte Chriſti eccleſie acquiſivi, ſicut ſcriptum eſt & confirmatum in chartis eccleſiæ, & in libro manifeſtatur terra & termini ejus, quem ſcripſit *Brichtwaldus* epiſcopus, & dictavit precepto *Romani* pontificis, cum conſenſu principum totius *Angliæ*. Hæc verò ſunt nomina villarum quas, ut ſupradictum eſt, acquiſiui: **Eoveſham**, **Benyagurth**, **Hautun**, **Baddeſey**, **Wicque**, **Haburne**, **Bradfortun**, **Willerſley**, **Withley**, **Samburn** **Kinwartun**, **Saltford** major & minor, **Ambreſley**, **Ulveory**, **Mortun**, **Buchtun**, **Meleygare-berrie**, **Tittleſtrompe**, *Snella* major, **Mayeldeſbeordy**, **Sildſwick** quoque. Has omnes terras, ut prefatus ſum, liberas ab omni calumnia adquiſivi & ſanctæ Dei eccleſiæ obtuli. Qui ergo locū quem apoſtolica dignitas & regia poteſtas regia libertate donavit, & nos auctoritate Dei & ſanctorum apoſtolorum donamus, depravare aut minuere vel contaminare preſumpſerit, judicetur ante tribunal Chriſti, & nunquam in Chriſti veniat memoriam, niſi in hac vita penitens emendet. Qui verò ſervaverit & adauxerit, benedictionibus repleatur. Fiat. Amen. Scripta eſt hæc charta anno Dominicæ incarnationis 714. ✠ Ego *Eguuinus* per ſignum ſanctæ crucis. ✠ Ego *Keneredus* rex ſub- 714
ſcripſi. ✠ Ego *Offa* per ſignum crucis confirmavi. ✠ Ego *Brichwaldus* archiepiſcopus ſubſcripſi. Ego *Oſwardus* frater ejus confirmavi.

LXVII. Monachi fuerunt in **Eveſham**, & ex hiis fuerunt xij. in *Denemarcia*, quos rex *Willielmus* juvenis illuc tranſmiſit, & v. moniales, tres pauperes ad mandatum, tres clerici, qui omnes habent tantum quantum monachi. LXV. ſervientes fuerunt in monaſterio, ſcilicet v. in eccleſia, duo in domo infirmorum, II. in cellario, v. in coquina, vij. in piſtrino, iiij. qui faciunt cerviſiam, iiij. ſertores, ij. in balneario, ij. ſutores, ij. in pomerio, iij. ortolani, j. ad hoſtium clauſtri, ij. ad magnam portam, v. ad vineam, iiij. qui ſerviunt monachis quando pergunt foràs, & iiij. piſcatores, iiij. in cambra abbatis, iij. in aula, ij. vigilantes. Ibid. fol. 37. b.

De conſuetudinibus & ordinationibus officialium ſeparalium in Abbatia de **Eveſham.** Ex autographo ſub ſigillis in curia Augmentationum.

CUm *I.* Dei graciâ *Mariæ* in via lata diaconus cardinalis, apoſtolicæ ſedis legatus, officio legationis ſibi injunctæ in *Anglia* fungeretur,

retur, & orta eſſet controverſia inter me abbatem & nos conventum Eoveſham ſuper ſtatu domus noſtræ coram eo; tandem amicabiliter hoc modo ſopita eſt: videlicet, quod abbas infra ſepta monaſterii exiſtens, inter fratres ſecundùm antiquam domus illius conſuetudinem converſando regulariter vivet, & exteriora pro viribus ſuis ad utilitatem eccleſiæ, providè & fideliter diſpenſabit. Prior verò, ſubprior, tertiuſ-prior, & alii cuſtodes ordinis, Prior de Penuertham, precentor, ſacriſta, camerarius, celerarius exterior, coquinarius, pitanciarius, infirmarius, elemoſinarius, cuſtos vineæ, gardinarius, magiſter fabricæ eccleſiæ, magiſter hoſpitum, de concilio & conſenſu conventus vel majoris & ſanioris partis in capitulo ab abbate creenter. Qui ſi minus honeſtè, quod abſit, vel minùs prudenter in officiis ſuis ſe habuerint, vel malè adminiſtraverint, à fratribus prius correpti regulentur, ſi non emendaverint, in capitulo amoveantur, & alii ſub forma predicta in loco eorum in capitulo in conventu ſubrogentur, ne aliquo caſu in manum regis deveniant ipſa officia, abbate fortè decedente, vel per moram fiat deterioratio obedientiarum, aut aliquis defectus propter moram emergat. Prior verò, & prædicti magiſtri ordinis ſimul cum abbate, ut ordo monaſticus cum rigore diſciplinæ ſecundùm regulam beati *Benedicti* obſervetur, ſummam diligentiam adhibeant. Maximê autem opera preſtent, ne monachi aliquid proprium habeant, & ne aliàs quàm in refectorio ſine licencia comedant, & ut elemoſina ſua per manus elemoſinarii erogetur; et ne a clauſtro ſine licentia exeant, & ut ſilentium locis & horis ſtatutis obſervetur, & ut fratres frequenter delicta confiteantur, nec tamen aliis quam hiis qui ad hoc deputantur. Alii vero ſupradicti officiales omnes qui redditus percipiunt, quater in anno coram abbate, vel eo quem loco ſuo ſtatuerit, Priore, & ſex clauſtralibus, tribus ab abbate, & tribus a conventu vocatis, de adminiſtratione ſua computum reddant, coquinarius verò qualibet ebdomada.

Officium Abbatis.

Iſti vero officiales, quotiens domi fuerint, in congregatione jugiter permaneant, & conventum in eccleſia, in capitulo, in clauſtro, in refectorio ſequantur, ut ſi, quod abſit, in officiis ſuis aliquis defectus emerſerit, illi ſtatim ſuppleant. Nulli duo officia aſſignentur, ſed cuilibet adjungatur ſocius teſtis diligentiæ ſuæ.

Si vero in aliquo officio propter temporis maliciam aliquid ultra redditus officio illi aſſignatos expenſum fuerit, ſi in aliquo officio aliquid fuerit reſiduum; per illud defectus alterius officii ſuppleatur. Si autem ullum officium defectum alterius officii ſupplere potuerit, abbas per manum cellerarii exterioris ſuppleat. Præterea ſi quodlibet officium ſibi ſuffecerit, & aliquid reſiduum fuerit; abbas de concilio capituli, vel majoris & ſanioris partis in id quod in capitulo judicaverit utilius eccleſiæ expendat. Si verò aliquid de redditibus monachorum officiis aſſignatis, vel in perpetuum, quod abſit, vel ad tempus detineri contigerit, vel aliquo modo evacuari, vel diminui, abbas tandem de concilio capituli vbi commode fieri poterit alibi in eodem officio aſſignet.

Liceat preterea monachis poſſeſſiones & redditus officiis ſuis aſſignatos, veluti novalia faciendo, & redditus augmentando, & novos adquirendo ampliare, ſeu quibuſcunque aliis juſtis modis meliorare. Celerarius ſiquidem exterior talis de proprio conventu & in capitulo ab abbate creetur, qui exceptis redditibus monachorum officiis aſſignatis, ad preceptum abbatis totius abbathiæ curam gerens, ſciat & poſſit conventui neceſſaria miniſtrare, ſcilicet panem, cerviſiam, duo pulmenta, ignem & ſalem & quædam alia in conſuetudinibus expreſſa. Hoſpitibus autem juxta facultatem domus providebit celerarius. Viris tamen religioſis, qui de officio ſuo ſunt, videlicet perſonis eorum ſicut & fratribus adminiſtrabit, exceptis abbatibus & capellanis eorum, quibus non inveniet aliquid niſi in diebus jejunii, ſicut nec ipſi abbati, nec illis qui cum eo comedent, vel capellanis ejus, hoc dicimus niſi in refectorio comedant. Servientibus etiam obedientiarum abbathiæ, celerarius procurationem debitam & ſtipendia juxta conſuetudinem domus adminiſtrabit. Iſte quidem celerarius de adminiſtratione ſua, non ſolùm quater ſuperioribus, ſed quotiens ipſe abbas voluerit compotum reddat, qui niſi bene adminiſtraverit, ſicut de aliis obedienciariis dictum eſt, ad juſtam conqueſtionem conventus, & rationabilem voluntatem abbatis amoveatur, & alius ſtatim loco ejus ſubrogetur, & in capitulo numerum fratrum abbas integrum conſervet, nullum monachum recipiat, aut ejiciat, vel ad tempus vel in perpetuum, niſi de concilio conventus vel majoris & ſanioris partis, & in capitulo. Eccleſias autem, vel alios redditus, vel aliquas terras, non niſi de concilio univerſitatis vel majoris & ſanioris partis, & in capitulo alicui conferat, nec ruſticos ſine conſenſu eorundem manumittat. De terris ſiquidem revocandis, ſi quæ tempore ſuo vel predeceſſoris ſui alienate ſunt, pro viribus ſuis, concilio conventus ſui utatur. Similiter in cauſis eccleſiaſticis, vel forenſibus agendis, vel terminandis capituli ſui utatur concilio. Servientes autem qui monachis miniſtrare tenentur, ſcilicet, de infirmaria, ſartrina, lavandaria, refectorio, ſacriſtaria, locutorio, de concilio capituli ſecundùm priorem formam conſtituantur & deponantur. Hæc omnia intelligantur ſalvis in omnibus regularibus inſtitutis.

Celerarius

Hij ſunt redditus officiis monachorum Eoveſhamenſis *cœnobii aſſignati.*

AD Prioratum pertinent decimæ de Beningworthe, tam majores quam minores, de terris monachorum, ad pergamenum & exhibitionem ſcriptorum pro libris ſcribendis.

Ad officium precentoris pertinet quædam terra de *Hamptona*, de qua percipit precentor annuatim quinque ſolidos: & decimæ de Stokes, & de quadam terra de Alnecestre decem & octo denarios. Ex his debet invenire præcentor incauſtum omnibus ſcriptoribus monaſterii, & pergamenum ad brevia, & colores ad illuminandum, & neceſſaria ad ligandum libros, & neceſſaria ad organa.

Præcentor.

Ad ſacriſtariam autem pertinent ſex capellæ in valle, videlicet duæ in Eveſham, ex quibus percipit ſacriſta annuatim decem marcas & candelas quæ offeruntur in illis. Duæ etiam capellæ de Lenchwic, & de *Nortona*, de quibus percipit decem ſolidos annuatim, & una in *Mortona*, de qua percipit tres ſolidos annuatim, & una in Uffeham, de qua percipit decem & octo denarios. Item de eccleſia de Baddebi percipit duas marcas. De capella de Wihtlakeford decem ſolidos. De eccleſia de *Weſtona* dimidiam marcam. De eccleſia de *Stowa* quinque ſolidos vel duas petras ceræ. De Eccleſia ſancti *Albani* in *Wigornia* quinque libras ceræ. De *burgagio* in villa Eoveſham viginti ſolidos. De *burgagio* in *Wigornia* quinquaginta ſolidos. De terra in *Hamptona* quinque ſolidos. In Lench pertinent ad ſacriſtariam tres hidæ & dimidia. In *Bretfortona* in uno campo quinquaginta quinque acræ : in altero ſeptuaginta ſex in dominico; in villenagio quinque virgatæ terræ & dimidia, & decima de eadem terra, in garbis, linis, & agnis, & decimæ de quatuor hidis in eadem villa, duabus ſcilicet hidis *Hugonis*, & duabus *Willielmi* de *Cairdino*, & decimæ de novem virgatis terræ *Pagani* in Litleton. & decimæ de quinq; virgatis terræ ſeneſcalli in *Baddeſeia*, & decimæ de dominico de *Pikeſleia* in *Herefordiaſcire*. Omnes etiam oblationes & legata omnia altaris de Eoveſham.

Camerarius. Ad cameram pertinent Meilgaresbrai & *Snella*, ſicut antiquitus, fuerit; & loco Burhton quæ fuit ad cameram, aſſignata eſt *Thecleſthropa*, ita videlicet quod abbas ex hac camera nec veſtimenta, nec aliud percipiet, ſicut conſuevit ex priori camera exigere. Hæc autem maneria imperpetuum cum omni integritate ſua ad veſtiendum fratres permanere debent.

Coquinarius. Ad coquinam verò pertinent de villa & foro de Eoveſham qualibet die ſabbati quinque ſolidi et tres oboli. De molendinis ejuſdem villæ juxta vineam cum pertinentiis ſuis quinque marcæ annuatim terminis ſuis ſolvendæ. De molendinis juxta pontem, et de molendinis in *Hamptona* cum pertinentiis ſuis qualibet die ſabbati triginta denarii, et ſexaginta ſticæ anguillarum annuatim. De villa de *Stowa* et foro, qualibet die dominicâ quatuor ſolidi. De *Mortona* ſexaginta ſolidi. De Saltford ſexaginta ſolidi. De Wihtlakesford quatuor libre. De molendino in eadem villa viginti ſolidi, & duodecim ſticæ anguillarum annuatim. De molendino ſeneſcalli in Saltford viginti ſolidi. De molendino de *Chadelberia* cum ſuis pertinentiis, viginti quinque ſolidi & quadraginta ſticæ anguillarum. De molendino de Twiford, & de Aldington, cum pertinentiis ſuis viginti octo ſolidi & quadraginta ſticæ anguillalarum. De molendino de Uffeham decem ſolidi cum pertinentiis ſuis. De *Fokemulna* dimidia marca. De molendino in Wikewon. octo ſolidi. De Wdeſeo pertinent ſexaginta ſolidi ad coquinam. De piſcatione in Ambreſl. viginti tres ſolidi. In *Glouc.* de terra *Roberti Bould*, tres ſolidi & obolus. De terra quadam & quodam furno in Wincelcumb, duo ſolidi & una libra piperis. In Eveſham de terra uxoris *Johannis Grene* una libra piperis. De terra *Reginaldi* filii *Willielmi* in eadem villa dimidia marca annuatim. De Pennertham una ſumma ſalmonis. De qualibet carucata terræ in valle Eoveſham de dominico, excepto Aldington, trecenta ova annuatim, & de quolibet manerio tres denarii ad diſcos, & duodecim ollæ. De *Bradewella* viginta ova & tres denarii, & duodecim ollæ. Item ſingulis diebus habere debet coquinarius forragium ad unum equum & præbendam, vel duo præbendaria de furfure de granario, & duos porcos habere debet ad plancher. & quotiens emerit in villa de Eveſham piſcem ad totum conventum, debet habere de cellario panem & juſtam ad opus piſcatorum. Ad omnes etiam cibos qui condimento cerviſiæ indigent debet habere cerviſiam de cellario.

Pitanciarius. Ad pitanciariam etiam pertinent in Eveſham de nova terra decem marcæ. De *Wroteſleia* duæ marcæ. De *Uleborga* viginti quinque ſolidi. De eccleſia de Hildendon una marca. De eccleſia de Leilond una marca. De molendino de Wihtlakesforth dimidia marca. De molendino ſeneſcalli in Saltforth dimidia marca. De Ambreſl. duodecim ſextarii mellis.

Infirmarius. Ad infirmariam pertinent molendinum fullonum de *Burhtona* cum pertinentiis ſuis, de quo percipit infirmarius tres marcas : & duo molendina ſub *Stowa*, de quibus percipit quatuordecim ſolidos. In eadem villa de terra *Towa* duos ſolidos. De terra eidem vicina duos ſolidos. De terra *Sowi* in eadem villa duodecim denarios. In villa de Eveſham, de burgagio triginta duos denarios. De *Sulſtano* quatuor ſolidos & quatuor denarios, & candelas quæ offeruntur in capella ſancti *Johannis*.

Elemoſinarius. Ad elemoſinariam pertinent duo furni in Eoveſham & redditus de Pennertham, ſcilicet quatuor marcæ : In Eoveſham de terra portarii duodecim denarii. De terra ei contigua ſex denarii. De terra Cranforth cum Soppa ferri duodecim denarii. In *Glouc.* de terra data cum *Rodberto* monacho quatuor ſolidi. In eadem villa de terra *Johannis Crume* quatuor ſolidi. De *Aldintona* nonaginta ova. De toto etiam pane infra portam cocto vel empto, debet elemoſinarius habere decimam. Abbas etiam in cœna Domini debet invenire dimidiâ marcam ad mandatum, per manum elemoſinarii liberandam fratribus ut diſtribuant pauperibus, & de cellario cellarius debet dare ſingulis pauperibus ſingulos panes, & tria allecia, & de cerviſia quantum opus fuerit. Debet etiam elemoſinarius curam habere orti monachorum.

Magiſter fabricæ. Ad fabricam eccleſiæ & domorum clauſtro adjacentium pertinent decem libræ de eccleſia de Ambreſl. quæ ſi aliquo caſu ſolutæ non fuerint, abbas eccleſiam & domos cooperire debet: & decimæ de terræ *Willielmi Beorn* & fabri in Uffeham & legata, & ſi que ſunt alie gratuite obventiones.

Celerarius. Hæ ſunt conſuetudines *Eoveſhamenſis* cœnobii,

bii, ab antiquis temporibus ſtatute, & a celerario generali complende. Celerarius itaque qui totius abbatiæ curam geret, exceptis redditibus aſſignatis officiis monachorum, hoſpitibus juxta facultatem domus neceſſaria adminiſtrabit, omnibus videlicet, excepto eo quod coquinarius quæ de officio ſuo ſunt viris religioſis invenire debet. Debet etiam idem celerarius ea que inferiùs annotata ſunt de officio ſuo fratribus per manus ſubcelerarii adminiſtrare. A celario igitur ſingulis diebus debent venire in refectorium ſeptuaginta & duo panes monachiles, quorum quilibet erit ponderis ſexaginta quinque ſolidorum. Ex quibus ſinguli monachi ſingulos percipient. Prior & per duplum niſi cum abbate commederit. Nichilominus qui ad ſuperiorem menſam ut cuſtos ordinis ſederit duplum : qui miſſam majorem celebraverit duos : lector verò & ſervitores unum ad mixtum : elemoſinarius autem ſex de decima, & tres ad mandatum & duos ad triennales currentes : percipiet etiam quilibet fratrum cotidie duas juſtas de cerviſia, & certe menſure. Inveniet etiam celerarius ſalem & ligna ad ignem, & ſingulis diebus duo pulmenta : ad unum, de fabis ſiccis unum prebendarium raſum, vel de novis cumulatum de granario : ad aliud verò pulmentum decem panes monachiles de celerario ſingulis diebus, preterquam in Quadrageſima in qua percipient duodecim ſummas fabar. de **Huniburn,** ad unum pulmentum inveniendum per totam Quadrageſimam, & de avena duodecim ſummas de eadem villa ad gruellum faciendum, ſcilicet quarta & ſexta feria per totam Quadrageſimam, & farinam ad olera ſingulis diebus in Quadrageſima. Inſuper debent habere monachi ad octo feſtivitates principales octo ſummas frumenti, ad quamlibet ſcilicet feſtivitatem unam ſummam ad frixuras de granario, & in eiſdem feſtivitatibus ſingulos fiſſuls de frumento ad waſtellos de granario, & in tranſlatione ſancti *Ecguini* duos, ad prandium ſcilicet & ad cenam. Preterea percipiet coquinarius ad Paſca tria prebendaria frumenti de granario ad flathones inveniendos. Similiter & in Rogationibus, ad feſtum ſancti *Odulfi* unum prebendarium ad frixuras. Similiter in Septuageſima, & uno die paraſceve ad pulmentum. Ad formictas verò in adventu Domini debent habere quatuordecim ſummas contra natale Domini, contra Quadrageſimam tantundem, contra Paſca totidem, contra Pentecoſten totidem, contra tranſlationem ſancti *Ecguini* totidem, omnes ſcilicet percipiendas de horreis. Debent etiam habere de celerario ſingulis diebus ſabbati caritatem ad collationem pro mandato. Et ad omnes collationes feſtivitatum tam in capis quàm in albis, in vigilia, & in die, exceptis collationibus ſeptem principalium feſtivitatum, tam in vigilia quam in die, tunc enim pitanciarius invenire debet. Debent etiam habere caritatem de cellario ad prandium ſingulis diebus octabarum principalium feſtivitatum quæ octabas habent, exceptis diebus quibus ſunt in capis, tunc enim pitanciarius inveniet. Et ad collationem ſingulis earundem octabarum, & à natali Domini uſque ad epiphaniam, ſimili modo habebunt de cellario, & quandocunque eſt potus poſt nonam, percipiet refectorarius duas juſtas de cellario, & ad mixtum unam. Item ſingulis diebus dominicis in Quadrageſima dimidium prebendarium frumenti de granario ad oblatas ad cœnam, & dimidium ſimiliter in cœna domini ad idem. In minutionibus verò & miſericordiis regularibus duo & duo, unam juſtam de cellario tam ad prandium quàm ad cœnã: In . . . verò unam. Serviens verò qui fratres ſanguinaverit panem & juſtam recipiet de cellario, ſi plures fuerint ſanguinati. Quotiens etiam mappe de refectorio, abluuntur, ſervientes de lavendaria panem monachilem de cellario habere debent, & tribus ſeptimanis in adventu Domini, & tribus ante Paſcha, ſingulis ſcilicet diebus quando fratres balneant. Balneatores percipere debent de cellario panem & juſtam. Item duo capellani, ſancti videlicet *Laurentii* & *Omnium Sanctorum* debent habere quotidie de cellario panem & cerviſiam ſicut & monachi. Debet etiam camerarius habere cotidie de cellario ad unum ſervientem procurationem, & præbendam ad unum equum de granario, & forragium de grangia : ſimiliter & ſacriſta. Item in anniverſariis abbatum, *Reginaldi* ſcilicet, & *Ade*, habere debent monachi ſingulos fiſſuls de granario ad waſtellos, & viginti ſolidos de eccleſia de **Buldewellei** ad pitanciam & caritatem. In die *Animarum* recipere debet elemoſinarius unam ſummam frumenti de granario pauperibus erogandam. Similiter fiet in obitu cujuſlibet monachi **Evesham.** Abbas & monachi ejuſdem loci per totum annum poſt obitum ſuum totum conredium ſicut in vita ſua perceperint habere debent; quod alicui indigenti pro anima ſua erogabitur. Servientes etiam qui vigilant circa fratrem proximum morti, panem & cerviſiam habere debent de cellario. Si verò obitus abbatis vel monachi alterius domus, ſi fuerint de capitulo **Evesham,** evenerit ; ad annale pro abbate & tritennale pro monacho de cellario panis & cerviſia, ſicut & monacho alicui pauperi erogabuntur. Ut autem hæc in poſterum obſerventur, præfatus legatus ea ſub hac forma confirmavit.

JOhannes *Dei gratia ſanctæ* Mariæ *in via lata diaconus cardinalis, apoſtolicæ ſedis legatus, dilectis fratribus abbati & conventui de* **Eovesham** *in vero ſalutari ſalutem. Ea quæ pro ſtatu religioſorum locorum & obſervantia regulari providè ſtatuuntur, firmiter & inviolabiliter volumus obſervari. Eapropter veſtris poſtulationibus annuentes, conſtitutiones quaſdam pro ſtatu monaſterii & religionis obſervantia inter vos communi factas aſſenſu, & redactas in ſcripto, prout rationabiliter & regulariter facta ſunt, & ab utraque parte ſpontè recepte, legationis auctoritate quâ fungimur confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Hujus autem confirmationis auctenticum ſub communi cuſtodia cum ſigillo eccleſiæ noſtræ ſervandum poſuimus : et hæc omnia ſigillorum noſtrorum appoſitione roboravimus. Et ut hæc omnia imperpetuum immutilata firmiter obſerventur, magiſter* Rodbertus *de* Wlveia, *& magiſter* Thomas *de* **Warewic,** *&* Willielmus *ſeneſcallus de* **Eovesham,** *ad petitionem & inſtantiam domini* R. *abbatis, eo præſente, in animam ipſius abbatis, ipſum abbatem premiſſa omnia pro poſſe ſuo obſervaturum,*

rum, & nos paterna dilectione tractaturum, & concilio conventus ſui ſe uſurum, tactis ſacroſanctis evangeliis juravit, & nos conventus ſinguli & univerſi hoc idem nos obſervaturos ſub eadem cautela promiſimus, & domino abbati, ut patri & domino reverendo, obedientiam & reverentiam exhibituros, quamdiu nos paterna tractaverit affectione. Et prædicti Rodbertus, Thomas *&* Willielmus *jurati in teſtimonium præmiſſorum ſimul nobiſcum ſigilla ſua appoſuerunt.*

Prioratus de Otheneſie *in* Dania, *cella de* Eveſham.

Ex regiſtro de *Eveſham* in bibliotheca *Cottoniana* fol. 16. a. [*Veſpaſ.* B. 24.]

“W*Aldemarus* Dei gratia Rex *Danorum*, univerſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis ſalutem. Quod antiqua prædeceſſorum majeſtas firmavit, nullatenus volumus infirmare, verùm prout debemus, & poſſumus, roborare, & ampliare. Notum ſatis eſt, & verum eſt, quod cum avus meus, piæ memoriæ *Ericus*, apud Otheneſei monachos habere deſponeret, ſuggerente & conſtituente *Hubaldo* tunc ibidem epiſcopo, ædificatores primos de eccleſia *Eveſhamenſi*, & monaſticæ religionis inſtitutores accepit. Dignum itaque judicamus, ut confederationem eccleſiæ de *Otheneſia* quam habet ud matrem ſuam eccleſiam de Eveſham, & dignitatem quam habet eccleſia *Eveſhamenſis* in filiam eccleſiam de Otheneſei, à præfato avo meo *Erico* confirmatam, autoritate noſtra firmemus : Ut ſcilicet eccleſia de Otheneſei matrem ſuam de Eveſham veneretur, concilium, & auxilium in deſolatione ab ea quærat. Eccleſia de Eveſham filiam ſuam, eccleſiam de Otheneſei, & filios inibi habitantes, diligat, & foveat. Prior loci de Otheneſei, apud Eveſham, vel *Otheneſeiam*, electus, auctoritate matricis eccleſiæ de Eveſham firmetur. Si quis frater cum licentia ad utroſlibet venerit, ſicut monachus eccleſiæ ſuſcipiatur, nec in aliquo, quod ad fratres eccleſiæ pertineat, fiat alienus. Sic uſque ad tempora noſtra fuiſſe, & ſic eſſe debere, & hæc *Othenienſis*, & illa *Eveſhamenſis* teſtatur eccleſia, quod & nos in omnibus imperpetuum obſervari volumus, & auctoritate noſtra præcipimus, & ne ducatur id in irritum, at inconcuſſum & ratum maneat, ſigilli noſtri teſtimonio confirmamus. Hæc conſervantes conſervet dominus, renitentes & obloquentes impugnet altiſſimus. Amen. Data eſt carta anno Dominicæ incarnationis
1174. MCLxxiiij. per manum fratris *Willielmi* à corpore eccleſiæ de Eveſham tunc in Priorem electi, & ad regimen prioratus, *Otheneſeiam* tranſmiſſi, & per propriam manum noſtram ibidem introducti, præſidente tunc eidem loco venerabili epiſcopo *S.* & preſente *Fretherico Hethebienſi* epiſcopo.

Ibid. fol. 19. a.

R. *Dei gratia epiſcopus* Othenienſis, *&* B. *Prior, totuſq; conventus, kariſſimis dominis & amicis, Domino* R. *abbati* Eveſhamenſi, *totique conventui, cunctis quoque fidelibus ſalutem, & debitam dilectionem. Notum ſit omnibus Dei cultoribus, tam preſentibus quam futuris, ſanctam* Othenienſem *eccleſiam, ab* Eveſhamenſi *eccleſia, à Dei genitrice electa, monachica inſtitutione regulariter inſignitam, temporibus* Willielmi *junioris regis* Anglorum, *&* Erici *ſapientiſſimi regis* Danorum. *Quamobrem inter matrem & filiam hujuſmodi ſtatutum eſt privilegium, ut quamvis eas corporaliter dividat terrarum ſpatium, ſint tamen omnimodis ſpiritualiter idem & unum. Si quis fratrum* Eveſhamii, *cum licentia abbatis ſui, & ſine litteris commendatitiis ad* Otheneſeiam *venerit, ſit ibi quanto tempore cupit, & permiſerit licentia, omnino ſubditus, & obediens Priori ejuſdem loci, in capitulo & omnibus aliis locis habens neceſſaria de illo loco, quamdiu ibi fuerit, ſicut unus ex fratribus loci. Si quis verò aliter venerit, propter vitandam ſecuritatem exeundi de clauſtro, atque occaſionem peccandi, omnino a tali conſortio repudiabitur : ſimiliter apud* Eveſham *fiat. Pro fratribus verò defunctis hoc utrinque ſervabitur : Anniverſarium in martirilogio ſcribetur, cibus triginta diebus pro fratribus dabitur. Pro paſtoribus autem locorum integro anno triginta officia plenaria in conventu cantabuntur, ſinguli fratrum triginta miſſas, vel decem pſalteria perſolvent. Mox ut breve defuncti venerit tabula pulſabitur, vigilia cantabitur, ſonabunt claſſicum. Defuncto Priore* Otheneſie, *& alio in ejus loco, aſtipulantibus rege, & epiſcopo, electione totius capituli conſtituto, ſive de* Otheniſia, *ſive de* Eveſham, *ſi opus & voluntas congregationis* Otheniſiæ *fuerit, res ad conventum* Eveſham, *& patrem loci deferretur, vel ab ipſo Priore electo, vel ab ejus nuntio, illorumque concilio, prece, & adjutorio, pro poſſe roborabitur. Hæc ſervans ſervetur ; deſtruens à Deo deſtruatur. Fiat, Fiat, Fiat, Amen. Ego* Riculfus *epiſcopus ſubſcribo. Ego* Riqui *epiſcopus ſubſcribo. Ego* Illuch *epiſcopus ſubſcribo.*

De abbatibus Eveſhammiæ, *&c.*

Ex antiquo codice MS. in bibl. *Deveſiana.*

ANno gratiæ DCxcij. tempore regis *Æthelredi*, filii *Pendæ* regis *Merciorum*, & *Brithwaldi* archiepiſcopi, ſanctus *Egwinus* Deo dilectus, *Wigornenſis* eccleſiæ præſulatum ſuſcepit, cui glorioſiſſima virgo *Maria* decimo anno ſui epiſcopatus, in loco qui dicitur Hethome, nunc vero Eveſham nominatur, manifeſtà viſione apparuit. Quem quidem locum, conſentiente rege *Æthelredo* atque donante, ſtatim ædificare inchoavit in honore ejuſdem glorioſæ virginis *Mariæ*. Sexto ſiquidem anno poſt hæc epiſcopatum prædictum ex toto reliquit, & apud Eveſham primus abbas paſtor & patronus effectus eſt, ubi ſanctiſſimè ac religioſiſſimè novem annis vivens cum fratribus, devotiſſimè perrexit ad Dominum, videlicet iij. kal. Januarii anno gratiæ DCCxvij. Poſt cujus mortem, decem & octo abbates huic loco ſucceſſivè præfuerunt, quorum hæc ſunt nomina: *Athelwoldus*, *Aldbore*, *Aldbath*, *Aldfert*, *Tyldbrith*, *Cutulf*, *Almund*, *Credanus*, *Tinthferth*, *Aldbald*, *Etbrith*, *Elferd*, *Wlfard*, *Kynelm*, *Kinach*, *Ebba*, *Kynath*, *Edwinus*. Qui omnes poſſeſſiones à beato Egwino adquiſitas integerrimè ſine diminutione, veluti ipſe dereliquit, annis quamplurimis tenuerunt: ſed defuncto *Edwino* præfato abbate, facta eſt diſperſio monanachorum *Eveſhamenſis* cœnobii per *Athelmum* & *Wlricum* laicos & *Eſulfum* epiſcopum,

&

& ſubſtituti ſunt Canonici ſeculares, anno videlicet Domini DCCCCxlj. uſque ad tempus regis *Edgari* & beati *Dunſtani*, anno gratiæ DCCCCLx. Item poſt mortem pii regis *Edgari*, expulſi ſunt monachi *Eveſhamenſes*, & inſtituti ſunt Canonici per *Alferum* principem *Merciorum*, anno gratiæ DCCCClxxvij. Deinde rex *Ethelredus*, frater beati *Edwardi* martyris, dedit hunc locum cuidam potenti, *Godwino* nomine, deinde epiſcopo *Agelſio*, & poſt epiſcopo *Athelſtano*. Quo defuncto, *Aldulfus* epiſcopus *Wygorniæ* à rege hanc abbathiam obtinuit & primus libertate ſua fraudavit, & ſuæ juriſdictioni ſubjecit, & ita de una poteſtate in aliam poteſtatem contrariam res hujus monaſterii miſerrimè diſtrahebantur. A tempore tamen ſecundæ diſperſionis monachorum, quidam abbates huic loco per vices præfuerunt, non continuè, ſed interpolatim, videlicet *Oſwardus*, *Freodegarus*, *Alfricus*, *Alfgarus*, *Brithmarus*, *Agelwinus*. Qui quidem abbates antiquas poſſeſſiones integrè minimè potuerunt habere: ſed tandem, videlicet anno gratiæ Mxiiij. rex *Ethelredus* quendam monachum *Rameſienſem*, *Ailſwardum* nomine, inibi abbatem conſtituit, & poſt, epiſcopum *Londonienſem*, non tamen hujus loci gubernationem deſeruit. Qui vir venerabilis illuc adveniens, pervaſorem *Godewinum*, qui ſemper quadraginta habuit hidas, illinc expulſit, terras & poſſeſſiones omnes viriliter adquiſivit. Tranſiit autem iſte glorioſus *Ailſwardus*, *Londonienſis* eccleſiæ, ut prædiximus, antiſtes, & hujus eccleſiæ paſtor piiſſimus, xxx. anno ſui adventus, videlicet anno ab incarnatione domini Mxliiij. & apud *Rameſienſem* eccleſiã, ubi prius fuerat monachus, ſepultus requieſcit.

Huic ſucceſſit *Mannius*, hujus eccleſiæ monachus, à rege *Edwardo* electus, qui vir venerabilis & ſacris liberiſque plurimis artibus fuerat imbutus; videlicet, cantoris, ſcriptoris, pictoris aurique frabrilis operis ſcientia pollens, ſuper omnes alios ferè hujus patriæ magiſter optimus habebatur. Hic poſt aliquantum tempus gravi infirmitate detentus, quendam monachum de ſuis, conſentiente rege *Edwardo*, ad officium paſtorale elegit, *Egelwinum* nomine, cui rex abbathiam iſtam ex toto tradidit & abbatem pro eo fecit. Vixit autem *Mannius* poſtmodum vij. annis; & eadem nocte & hora, ut fertur, qua rex glorioſus *Edwardus*, ex hoc ſeculo tranſiit, videlicet viij. idus Januarii, in feſto epiphaniæ anno Domini Mlxv.

De abbatibus Eveſhamiæ *poſt conqueſtum*.

E*Gelwinus*, ut dictum eſt, ſucceſſit *Mannio*. Hic vir venerabilis moribus erat valde probatus, & tam generis nobilitate quàm divina lege ac ſeculari prudentia plurimùm inſignitus, quem rex *Edwardus* ab *Aldredo* archipiſcopo fecit honorabiliter conſecrari. Defuncto rege *Edwardo*, & *Haraldo* rege à *Willielmo* conqueſtore devicto, iſte abbas *Egelwinus* ad eum acceſſit, Deoque gratiam donante, inter omnes Barones hujus *Anglicæ* gentis maximam amicitiam apud eum optinuit. Tandem, multis laboribus & ægritudine fatigatus, plenus dierum laudabilem vitam finivit xiiij. kal. Marcii anno Domini Mlxxvij. Poſt quem, miſit rex huc quendam monachum de monaſterio quod vocatur *Ceraſia*, *Walterum* nomine, literis tam liberalibus quam gramaticis undecumque eruditiſſimum. Iſte abbas per iniquam potentiam *Odonis*, fratris regis, *Baiocenſis* epiſcopi, viginti octò villas amiſit. Et cum ferè octo annis iſti eccleſiæ præfuiſſet, diem ſuum clauſit extremum xiij.kal.Februarii anno gratiæ Mlxxxvj.

Huic ſubſtitutus eſt *Robertus*, monachus de **Gimeges**, cujus tempore forum de **Stowe** fuit adquiſitum. Et cum decem annis eccleſiam rexiſſet, migravit ad dominum anno Domini Mxcvj.

Cui ſucceſſit *Mauricius*, hujus eccleſiæ monachus: vixit autem xxxij. annis & obiit anno Domini MCxxij.

Iſti ſubſtitutus eſt *Reginaldus*, monachus *Glouceſtriæ*, nepos comitis *Milonis Herefordiæ*, cujus adjutorio & aliorum conſanguineorum amovit domos militum de **Bynewarton** & de **Coton** & aliorum a loco ubi modò eſt ortus monachorum & cruſta ſancti *Kenelmi*, quibus quaſi obſeſſa fuit abbathia. Obiit autem viij. kal. Septembris anno gratiæ MCxlix.

Poſt quem ſucceſſit *Willielmus* de *Andevilla*, monachus eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ*. Iſte audacter *Willielmum* de *Bello Campo*, & complices ſuos, qui muros cimiterii deſtruxerant, & bona eccleſiæ tempore guerræ rapiebant, extricavit. Tranſiit autem II. nonas Januarii anno Domini MClix.

Huic ſubſtitutus eſt *Rogerus*, monachus ſancti *Auguſtini Cantuariæ*, qui pro tempore viriliter tamen ſicut abbas prior vixit, & obiit ij. nonas Januarii anno Domini MClx.

Iſti ſucceſſit *Adam*, monachus *Cluniacenſis* de *Caritate*. Iſte felicia habuit tempora, & multa bona hîc ejus tempore facta ſunt. Et quamvis prædeceſſores ejus fuerint viri religioſi & valde ordinati, iſte dicitur præ cæteris ordinem reformaſſe. Et cum fermè xxx. annis eccleſiam ſuam rexiſſet in pace, vitam finivit pridie idus Novembris anno Domini MCxcj.

Cui ſucceſſit *Rogerus Norreys*, quondam eccleſiæ Chriſti *Cantuariæ* monachus, qui à nullo collegio requiſitus vel aſſumptus, per regiam poteſtatem, ut intruſor, in *Eveſhamenſem* promovetur abbatem. Iſte abbas monachos crudeliter oppreſſit, victum & veſtitum ab eis pro magna parte ſubtraxit, redditus eorum & omnes obedientias ferè ſibi appropriavit. Unde propter ſuam tyrannidem & exordinationes, à domino *Nicolao*, *Tuſculanenſi* epiſcopo, tunc domini papæ in *Anglia* legato, depoſitus eſt, & exabbas factus anno Domini MCCxiij.

Depoſito *Rogero*, ſubſtitutus eſt vir venerabilis vitæ dominus *Rondulphus*, prior *Wygorniæ*, natione *Eveſhamenſis*, qui ſecundo anno ſuæ inſtallationis ivit *Romam* ad concilium generale, ubi confirmationem diſpoſitionis reddituum & conſuetudinum domus, & alia multa neceſſaria impetravit. Et cum xv. annis ſuam eccleſiam gubernaſſet, in domino feliciter obdormivit xvj. kal. Januarii anno Domini MCCxxix.

Poſt quem *Thomas* de **Marleberg**, prior ejuſdem loci eligitur, ſed minimè potuit admitti niſi

per-

per curiam *Romanam*, unde derogatur juriſdictini *Cantuarienſis* archiepiſcopi; & anno ſequenti benedicitur in abbatem ab epiſcopo *Coventrenſi*. Iſte abbas primò ſculpſit ſuper duas tumbas prædeceſſorum ſuorum ad honorem & oſtenſionem dignitatis eccleſiæ ymagines epiſcopales, & ſibiipſi cum eiſdem fecit mauſoleum, & incidit in lapide marmoreo ſuperpoſito ymaginem epiſcopalem ad honorem eccleſiæ. Obiit autem idus Septembris anno Domini MCCxxxvj.

Iſti ſucceſſit *Ricardus le Gras*, Prior de **Hurlys**, cujus tempore venerabilis pater *Johannes* epiſcopus dedicavit eccleſiam de **Eveſham**, videlicet anno Domini MCCXXXIX. Hic autem abbas multùm fuerat occupatus in ſervicio domini *Henrici* regis *Angliæ* citra mare & ultra, ac tandem in partibus *Guaſconiæ* viam univerſæ carnis ingreſſus eſt quinto idus Decembris anno gratiæ MCCXLII.

Poſt quem *Thomas* de *Gloverniæ*, monachus ejuſdem domus, in abbatem eligitur, qui anno ſequenti à domino *Innocencio* iiij. confirmatur, & ab epiſcopo *Elienſi* de mandato ejuſdem papæ, recepto priùs juramento, benedicitur. Tranſactis utique ferè quatuordecim annis ex hoc ſeculo migravit ad Dominum xviij. kal. Januarii, anno videlicet Domini MCCLV.

Cui ſucceſſit *Henricus*, ejuſdem eccleſiæ Prior, qui à papa *Alexandro* iiij. poſtmodum confirmatur. Iſte abbas peroptimus multa beneficia conventui contulit, ac obedientias tenues benigniſſimè ampliavit, & cum vij. annis hanc eccleſiam prudenter ac ſtrenuè gubernaſſet, feliciter in Chriſto quievit idus Novembris, anno videlicet gratiæ MCClxiij.

Defuncto abbate *Henrico*, vacavit eccleſia per multum tempus; tandem circa feſtum ſanctæ crucis in autumpno, anno videlicet Domini MCClxvj. venit legatus *Ottobonus* apud **Eveſham**, & conſtituit monachis ibidem in abbatem dominum *Willielmum* de **Wytechurche**, quondam monachum de **Perſore**, poſtea abbatem de **Alyneceſtre**. Iſte abbas comparavit de domino *Willielmo* de *Bello Campo*, comite *Warewyci*, manerium de **Bengeworth**, cum terris & tenementis & omnibus ad idem manerium pertinentibus. Obiit autem iij. nonas Auguſti, anno videlicet gratiæ MCClxxxij.

Huic ſucceſſit *Johannes* de **Brokehampton**, monachus ejuſdem domus, qui à papa *Martino* iiij. *Romæ* confirmatur. Iſte abbas multis poſſeſſionibus monaſterium tempore ſuo ditavit, nobilia ædificia ſumptibus magnis erexit, portionem conventus benignè adauxit, vacationem abbathiæ à domino rege, ut Prior & conventus habeat cuſtodiam, pro certa ſumma pecuniæ adquiſivit. Tandem ſenectute bona feliciter in Chriſto dormivit xv. kal. Septembris, anno videlicet Domini MCCCxvj.

Poſt quem electus eſt in abbatem iij. kal. Septembris, *Willielmus* de **Chyryton**, monachus ejuſdem domus, qui à domino papa *Johanne* xxij. Dominica ſexageſima confirmatur. Ipſe etiam abbas, ſicut prædeceſſor ſuus, multas terras & tenementa cum aliis bonis ſuo tempore adquiſivit, tres eccleſias appropriavit, plura ædificia de novo ædificavit, portionem conventus de ſuis perquiſitis diverſimodè remuneravit, multaque alia bona fecit. Et cum xxviij. annis ſuam gubernaſſet eccleſiam, idus Decembris in pace vitam finivit, anno Domini MCCCxliiij.

Poſt ejus deceſſum electus eſt concorditer in abbatem *Willielmus* de *Boys*, monachus ejuſdem domus, kal. Januarii, & à papa *Clemente* vj. dominica in Ramis palmarum proximò ſequente *Avinioni* confirmatur. Iſte vir honorabilis erat atque affabilis, jocundus, dapſilis atque facetus: ditavit eccleſiam pontificalibus ornamentis, campanis, veſtimentis, & aliis neceſſariis, terris & redditibus monaſterium augmentavit, nobile privilegium papale pro benedictione novi abbatis adquiſivit, conventum in multis gratioſè reſpexit. Tandem ægritudine fatigatus, diem ſuum clauſit extremum, videlicet viij. idus Junii anno Domini MCCClxvij.

Succeſſit frater *Johannes* de **Ombreſleye**, monachus domus ejuſdem iiij. nonas Julii, à conventu electus. Qui ſtatim à venerabili patre *Lincolnienſi* epiſcopo xv. kal. Auguſti, virtute cujuſdam privilegii à papa *Urbano* v. indulti, munus benedictionis apud **Banneburye** ſuſcepit. Deinde kal. Auguſti proximè tunc ſequentis apud **Eveſham** eſt honorificè inſtallatus, rexit autem ſuam eccleſiam xij. annis, & obiit tercio kal. Novembris anno Domini MCCClxxix.

Poſt cujus exequias vir venerabilis, religioſus frater *Rogerus Zatton*, monachus & ſacriſta domus ejuſdem, in feſto ſancti *Edmundi* regis & martyris, videlicet xij. kal. Decembris unanimiter ibidem in abbatem eligitur. Deinde acceptus & receptus à rege, ſecundùm quod eorum volunt privilegia, à Domino *Lincolnienſi* epiſcopo apud *Londonias* in hoſpicio dicti epiſcopi ſolempniter benedicitur. Ac tunc conſequenter in vigilia natalis Domini in ſuo monaſterio *Eveſhamiæ* intronizatur.

SCAPEIENSE

Cœnobium in agro Cantiano.

[De hujus cœnobii fundatione, & fundationis tempore, vide Lambardi *Itinerar. Cantii*, & Cambdeni *Britanniam*, qui fundatum aſſerunt per reginam quandam, *Sexburgam* nomine, circa annum Domini 710. Vide etiam ſupra. pag. 88. col. 1. & 2.]

Charta Henrici *regis iiij. chartas & donationes monialibus olim conceſſas, vel inpoſterùm concedendas, confirmans.*

Pat. 1. H. 4. Parte 8. M. 8.

R*EX omnibus ad quos &c. Salutem (&c.) Inſpeximus cartam quam celebris memoriæ dominus* H. *quondam rex* Angliæ, *proavus noſter fecit in hæc verba. Henricus* Dei gratia Rex *Angliæ* dominus *Hiberniæ*, dux *Normanniæ* & *Aquitaniæ*, & comes *Andegaviæ*, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, juſticiar. vicecomit. prepo-

poſitis, miniſtris, & omnibus ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. Sciatis nos conceſſiſſe, & hac carta noſtra confirmaſſe, intuitu Dei, & pro ſalute anime noſtre & animarum anteceſſorum & heredum noſtrorum, eccleſiæ ſanctæ *Mariæ*, & ſanctæ *Sexburgæ* de *Scapeya*, & ſanctimonialibus ibidem Deo ſervientibus; in liberam & perpetuam elemoſinam, locum ſuum in *Scapeya* & eccleſiam ſanctæ *Mariæ* & ſanctæ *Sexburgæ*, cum omnibus pertinentiis, & eccleſiam de **Gillingeham** cum capellis & decimis & omnibus pertinentiis, & terras in inſula de **Gryen** quas *Willielmus Cantuar.* archiepiſcopus eis dedit de emptione ſua, cum mariſcis & omnibus pertinentiis, & dimidium ſulingum terre de feodo *Ricardi* de *Lucy* ex adquiſitione ejuſdē *Willielmi* archiepiſcopi per * *Avelinam* matrem prefati *Ricardi* de *Lucy*, de **Newenthon**, & terram de **Rypen**, in inſula de *Scapeya*, & in inſula de **Gryen** redditus ſex librarum quas prædictus archiepiſcopus mercatus eſt de ipſis heredibus; ſalvis conſuetudinibus curiæ de **Gillingeham**: & terram de **Bradefeld**, quam idem archiepiſcopus mercatus eſt ab *Aldina* & *Ordina* & heredibus ſuis. Concedimus etiam eis eccleſiam de **Bobbing** cum pertinenciis, & terram de **Wode**, ſcilicet quadraginta ſeptem acras & tres acras & dimidiam de **Grave** in **Pinnegrave**, ex dono *Willielmi* de **Ros**, & terram de **Holte** quam *Goher* tenuit, ſcilicet triginta & unam acram, & in **Godmefeld** ſeptem acras, & triginta & duas acras nemoris in **Kyngeſdun**, quas habent ex dono *H.* regis avi noſtri: & terrā quam receperunt cum filiabus *Goſcel* in mariſco de **Leſſledehop.** paſturā etiam ſexaginta ovium quam *Oſbertus* de **Borden** dedit eis cum uxore ſua & filia; & terram de *Eſtlanda* quam *Avelina* femina *Hardingi* dedit quando ſanctimonialis facta eſt, & in inſula de **Gryen** redditus quindecim ſolidorum & quatuor denariorum, quos *Galfridus* de *Ros* dedit cum filia ſua: mariſcum qui adjacet novo portui quem *Radulfus* de **Swynesheth** dedit cum aliis terris quas parochiani in dotē dederunt quando eccleſia dedicata fuit; dimidiam terram & dimidium mariſcum de **Hedun.** cum ſorore *Henrici* de **Pores**, terram quam ipſe ſanctimoniales emerunt de *Oſberto Raſum* & *Alditha* amita ejus, terram eciam de **Milſtede** quam emerunt de *Elrico Goſeſune* et *Edwardo Maynard* et aliis heredibus; terram de **Bordefeld** quam *Oſbertus* de **Wardun** dedit cum filia ſua: terram *Wynæ*, terram *Godardi* de **Cumbes**, & ſeptem ſolidos de **Dunton**, quos *Hugo* de **Ginges** dedit cum *Agnete* filia ſua, et totum eſſartum quod habuit in **Northwod** cum pertinentiis, et omnes alias terras & tenementa et homines et poſſeſſiones ſuas, ſecundùm cartas rationabiles vel cirographa donatorum vel venditorum vel excambitorum ſuorum. Quare volumus et firmiter precipimus, quod prenominate ſanctimoniales prefatas eccleſias cum capellis et ceteris pertinentiis et omnes terras et homines et poſſeſſiones ſuas habeant et teneant liberè et quietè integrè et plenariè in liberam elemoſinam, et quecunque alia in futuro pia devotione fidelium vel conventione venditorum illis de cujuſcumque feodo fuerint rationabiliter collata, cum omnibus pertinentiis et libertatibus et liberis conſuetudinibus, in terris, et in eſcambiis, et emptionibus terrarum, in mariſcis, in grangiis, et virgultis, in civitatibus, et villis, ſtagnis, piſcariis, in boſco et plano, in pratis et paſcuis, in aquis et molendinis, in viis et ſemitis, et in omnibus aliis locis et rebus cum *ſoca & ſaca* et **thol** et **theam** et **infangenethef**, ſoluta et libera ab omni ſeculari ſervicio, ſalvis conventionibus erga univerſos ſecundùm rationabiles cartas vel cirographa ſua. Et quieti ſint de ſectis comitatuum, *Leth. Hundred.* et auxiliis vicecomitum et omnium miniſtrorum eorum, et de omnibus ad eos pertinentibus. Prohibemus etiam, quod nullus eas aut poſſeſſiones aut homines aut res ſuas vexet vel diſturbet contra libertates cartarum ſuarum ſuper decem librarum foriſfactura, ſicut carta *Ricardi* regis avunculi noſtri, quam inde habent, rationabiliter teſtatur. Hiis teſtibus *L.* de *Segrave* juſtic. *Angl.* ⁊ .comite *Linc.* et conſtab. *Ceſtriæ W.* comite *Albermarl. Phillippo* de *Albuniaco. Briano* de *Inſula. Petro* de *Malolaco. Radulfo* fil. *Nichol. Godefr.* de **Crancumb.** *Galfr. Diſpenſer*, et aliis. Dat. per manum venerab. patris *R. Ciceſtr.* epiſcopi Canc. noſtri apud *Roffam*, 7. die Aprilis anno regni noſtri 18. *Nos autem, &c.*

* Ita MS.

Shepey-moynſtre, *monialium Abbatia.*

Lelandi collectan. vol. 1. p. 84.

G*Ulielmus* archiepiſcopus *Cantuar.* reſtituit, poſt conqueſtum, monaſterium longo ante tempore à *Danis* combuſtum.

SELESIENSE

Cœnobium in comitatu Suſſexiæ.

Lelandi collectan. vol. 3. p. 72.

ANNO Domini DCCXI. *Wilfridus Hauguſtaldenſis* epiſcopus perſecutionem declinans, in inſula de **Seleſeye** per quinquennium latuit, et ibi monaſterium fundavit in honorem beatæ *Mariæ*, donante ei terram rege *Auſtralium Saxonum Ethelwoldo*, quod, multo poſt tempore ſucceſſores ejus tenuerunt.

THEOKESBURIENSE

Cœnobium in agro Glouceſtrenſi.

Incipiunt Chronica de fundatoribus & de fundatione eccleſiæ Theokusburiæ, *quæ fundata fuit primò, anno graciæ Domini DCCXV. per duces* Merciorum.

Chronica de *Tewkesburye* in bibliotheca *Cottoniana.* [ſub effigie *Cleopatræ* C. 3.] fol. 220, a.

TEMPORIBUS illuſtriſſimorum principum ac regū *Merciorum Ethelredi, Kenredi &* *Ethelbaldi*, floruerunt duo duces in *Mercia* ſub prædictis regibus valdè nobiles, ſcilicet *Oddo*, & *Doddo*, viri quoque preclari genere, morum probitate inſignes; ſed (quod magis ad divinæ laudis augmentum) devoti, & divino honori dediti, Deum præ omnibus, & ſuper omnia diligentes, ſyncera devo-

tione coluerunt. Quorum profectò virtus ad Dei cultum, & probata dilectio ex eorum factis efficaciter claruit, dum (ſacro ſpiritu inſpirante) monaſteriis pluribus, ad divinæ laudis augmentum, & religionis favorem, per ſe & ſuos progenitores magnificè conſtructis terras plurimas contulerunt. Hii præfati duces, inter cætera ſuæ charitatis opera ac beneficia pietatis, in eorum dominio, propè *Sabrinam*, ſeptem milliaria verò diſtans à *Claudiaceſtria*, (modò verò *Glowceſtria*) ubi quidam heremita manebat nomine *Theokus*, unde *Theokusburia* dicitur, ſub anno gratiæ DCCxv. quoddam monaſterium, ad Dei honorem ac glorioſæ virginis *Mariæ* ædificari juſſerunt, & contulerunt ad illud **Stanwey** cum ſuis membris ſic dicta, & alias paucas poſſeſſiones ad ſuſtentationem monachorum, quorum erat numerus modicus, ſcilicet quatuor vel quinq; ſub Prioris obedientia ſecundùm ſancti patris noſtri *Benedicti* regulam militantibus.

Iſtis verò ob eorum merita (ut firmiter credimus) ad cœleſtia tranſlatis, eorum corpora in eccleſia de *Perſora* (quam plurimis poſſeſſionibus ampliaverunt) ſunt ſepulta, quia *Dodo* dux ibidem monachi habitum induit. Iſti præfati duces habuerunt quendam fratrem nomine *Almaricum*, cujus corpus fuit ſepultum apud **Derhurſt** in parva capella contra portam prioratus ibidem, quia capella illa aliquando fuit aula regia; ibi monſtratur ſepulchrum ejus uſque in hodiernum diem, ubi ſcribitur in pariete ſupra hoſtium: *Hanc regiam aulam* Doddo *dux conſecrari fecit in eccleſiam ad honorem ſanctæ* Mariæ *virginis ob amorem fratris ſui* Almarici. Poſt mortem iſtorum, varia bellorum ſtrage, *Merciorum* principes ac totius regni nobiliores per plurimos annos ſunt attriti, ut in cæteris inſulæ regionibus, quæ tunc temporis ſeptem regibus ſubjacebat, quia nullus eorum ſolus monarcha in tota *Brytannia* extitit uſque ad tempora *Adelſtani* regis, qui primus monarcha fuit, manifeſtè claret contigiſſe. Unde fortuna variante, & regnorum faſtigia ſub rota volubili lamentabiliter ſubvertente, quis, qui per illa tempora periculoſa in hujus eccleſiæ patronatu jure hæreditario ſuccedere debuerat penè noſtris majoribus reddebatur incertum; dum occiſis pluribus, ſubactis aliis, nonnullis proſcriptis, potentum potentior ſemper expelleret ipſum, ſed & ipſum monaſterium, expulſis fratribus, ſepe depredatum eſt, & bis combuſtum ignibus hoſtium regni. Tranſactis igitur in tam gravi depopulatione hominum ac mutua cæde nobilium ducentis annis, poſtquam regnorum inſulæ hujus diviſio multifaria ceſſit monarchæ, ſevitia bellorum ſedari cepit, & in pacis concordia armorum tempeſtas paulatim ſerenari & pacari cepit.

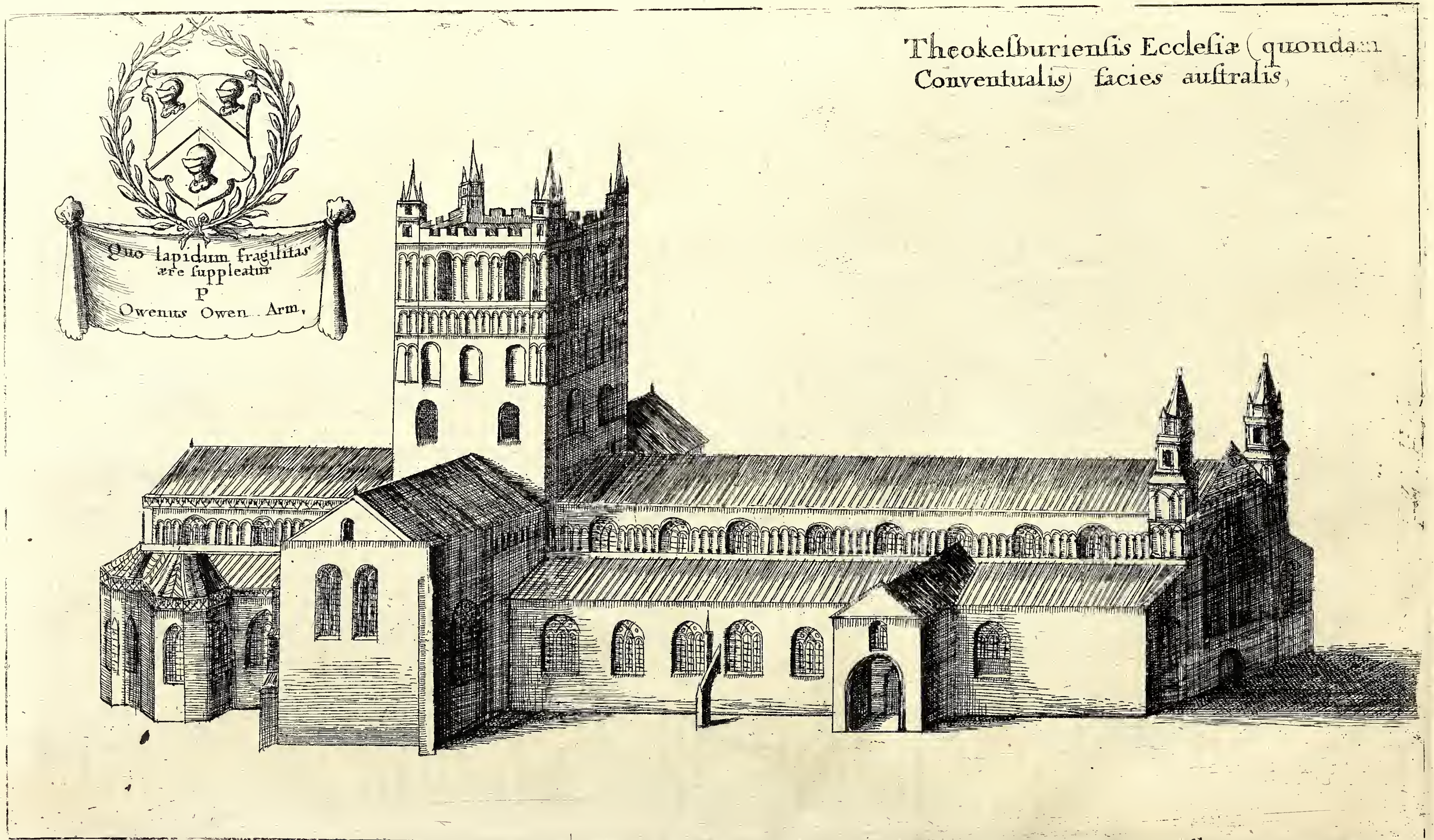
A. D. 800. Anno Domini DCCC. floruit in *Mercia* *Hugo* magnus dux, patronus prioratus *Thewkeſburiæ* qui anno prædicto ſepelivit regem *Brictricum Weſt-Saxonum* in prioratu ſuo **Thewkesbury** in capella ſanctæ *Fidæ* virginis, qui poſtea obiit & ipſe anno Domini DCCCxij, & ſepultus in eodem prioratu ſuo fuit.

930. Circa annum gratiæ DCCCCxxx, ſub inclyto & primo monarcha *Adelſtano*, miles quidam nobilis *Haylwardus Snew* dictus, propter albedinem, ex illuſtri proſapia regis *Edwardi* ſenioris ortus, claruit; uir quidem armis ſtrenuus, honoribus pollens, animique præſtans fide ſtabili: qui ſui finis non immemor, pro ſe ac ſua conjuge (nomine *Algiva*) temporibus regis *Ethelredi* & ſancti *Dunſtani* archiepiſcopi, parvum monaſterium in honorem Dei & domini noſtri Jeſu Chriſti, matriſque ejus, ac ſancti apoſtoli *Bartholomei* in ſuo dominio apud **Craneburne** fundari fecit, terriſque & poſſeſſionibus ditari. Congregatis fratribus ibidem ſub abbatis obedientia ſecundùm regulam ſancti patris noſtri *Benedicti* regulariter ſervituris, prioratum *Thewkeſburia* cujus patronus erat, eidem eccleſiæ de **Cranburne** in omnibus ſubjecit. 980. Hæc acta ſunt prope annum Domini DCCCClxxx. Primo domino *Haylwardo* migrante ad cœleſtia, & in eccleſia quam ipſe fundaverat, honorificè ſepulto, ejus filius cum ſua uxore *Algiva* jure hæreditario ſuccedit, dominus *Algarus*, *Algaro* *Brictricus*, fidei & nobilitatis ſuorum progenitorum teſtes ydonei, ſimilique ſpiritu ducti & animo, juxta parentum vota, eccleſiam ab illis inceptam ſatis magnificè ampliaverunt. Poſtea, verſa vice, ſcilicet anno Domini Mlxvj. *Willielmus* dux *Normanniæ* *Angliam* adquiſivit, qui duxit ſecum nobilem virum atque juvenem *Robertum* filium *Haymonis*, dominum de *Aſtremervilla* in *Normannia*. Et cum *Matildis* regina (uxor conqueſtoris) haberet nobilem virum, ſcilicet dictum dominum *Brictricum Meaw*, & dominum honoris *Glouceſtriæ*, exoſum, eo quod nollet ei in matrimonium copulari, cum ipſe eſſet in tranſmarinis partibus circa negocia regia imbaſſatoria, & illa erat ſola, ſed poſtea maritata Domino *Willielmo* conqueſtori, quæ tempore opportuno reperto, licentiata à rege, regeq; jubente, ipſum in manerio ſuo de *Hanleya* capi fecit & *Wyntoniam* adduci; qui ibidem mortuus & ſepultus ſinè liberis diſceſſit.

Rex verò *Willielmus* dedit honorem *Brictrici* *Matildi* reginæ, quæ totum honorem *Brictrici* ſcilicet *Glowceſtriæ*, quoad vixit, occupavit; mortua verò ipſa regina anno Domini Mlxxxiij. menſe Aprili, rex *Willielmus* ipſum honorem in manu ſua cepit. Defuncto igitur *Willielmo* conqueſtore anno Domini Mlxxxvij. ſucceſſit ſibi *Willielmus Rufus* filius ejus. Iſte *Willielmus* proceſſu temporis dedit honorem *Brictrici Roberto* filio *Haymonis*, cum omni libertate & integritate quibus pater ſuus vel etiam ipſe *Brictricus* unquam tenuerunt, & hoc egit propter magnos labores quos prædictus *Robertus* ſuſtinuit cum patre ſuo.

Iſte dominus *Robertus* copulavit ſibi in uxorem *Sibillam* ſororem *Roberti* de *Beliſmo*, comitis *Salopiæ*, & genuit ex ea quatuor filias *Mabiliam*, *Hawyſiam*, *Ceciliam*, *Amiſiam*. Anno Domini MC. menſe Auguſti obiit *Willielmus* rex junior, & ſucceſſit ſibi *Henricus* frater ejuſdem. Anno Domini MCij. *Robertus* filius *Haymonis* ad exhortationem bonæ uxoris ſuæ *Sibillæ* & abbatis de **Craneburne** *Giraldi*, divino ſpiritu tactus, eccleſiam **Theokesb.** ad Dei honorem & glorioſæ virginis *Mariæ*, cum cæteris ſibi officinis de novo fieri ſtatuit, terris, redditibus, & amplis poſſeſſionibus ditavit. Et quia locus iſte fœcunditate ſoli, amœno ſitu, terræque fertilitate, quàm monaſterium de **Craneburne** pro tunc videbatur

præ-

Theokeſburienſis Eccleſiæ (quondam Conventualis) facies auſtralis,
Quo lapidum fragilitas ære ſuppleatur
P
Owenus Owen Arm,

præſtantior eſſe, Priore cum duobus fratribus ibi relictis ob fundatorum illius loci memoriam peragendam impoſterùm ſemper aſſignandis, cæteros omnes cum eorum abbate *Giraldo* ſupradicto, & quibuſdam poſſeſſionibus ſub anno gratiæ ſupradicto *Theokeſburiæ* tranſtulit : ipſamque abbathiam de **Craneburne** mutans in prioratum, & in perpetuum abbathiæ *Theokeſburiæ* in omnibus ſubjecit : ſicque ipſum prioratum de **Theokeſ.** in abbathiæ honorem magnificè ſublimavit.

Iſte venerabilis *Robertus* filius *Haymonis*, poſt fundationem hujus famoſi monaſterii, & alia ſtrenuè geſta, diebus Marcii anno gratiæ MCvij. regis *Henrici* primi ſcilicet anno ſeptimo, mortis ſolvens debitum, ad cœleſtia migravit. Corpuſq; ejus in domo capitulari **Theokeſ.** (ut mos tunc erat plurimorum dominorum venerabilium ac nobilium:) traditum erat ſepulturæ. Quod poſtmodum, tempore ſanctæ memoriæ beati *Roberti* tertii abbatis in eccleſiam tranſlatum eſt, & in dextra parte presbiterii, inter duas columnas honorificè collocatum. Hæc acta ſunt circa annum Domini MCCxlj. Super quo ſucceſſu temporum dominus *Thomas Parkarus* abbas octodecimus capellam erigi fecit ex lapide ſatis mirificè tabulatam, ſub anno gratiæ MCCCxcvij. Et ob illius fundatoris & uxoris ejus memoriam, miſſam quæ celebratur quotidiè pro defunctis ſtatuit in eadem celebrari cum collecta pro fundatoribus, ſcilicet *Miſerere quæſumus Domine.*

Anno Domini MCxiij. dominus *Robertus* de **Candos** fundavit eccleſiam de *Goldcliva* in honorem Dei & domini Jeſu Chriſti & beatæ dilectricis ſuæ *Mariæ Magdalenæ* & ſanctæ *Mariæ* matris ejus, terriſque ac poſſeſſionibus ditavit, atque libertatibus a rege *Henrico* primo confirmatis, & per conſilium ejuſdem regis eam ad abbates *Beccenſes* . . . ſive monachorũ ibidem. Sic quoque ordinavit Priorem nomine *Hugonem* cũ xij. fratribus qui ſecundùm regulã ſancti patris noſtri *Benedicti* militarent & in eadem eccleſia Deo ſervirent.

Iſte dominus *Robertus* de **Candos** venit cum conqueſtore de *Normannia*, qui genuit de uxore ſua nomine *Iſabella* tres filios, quorum nomina hæc ſunt, *Robertus*, *Rogerus*, & *Godardus*, ſicque patronatus traditus in manum regis quarto nonarum Novembris, obdormivit in domino anno domini MCxx. & in eadem eccleſia de *Goldcliva* in dextera parte presbiterii ſepultus. A diſceſſu ejus omnes reges *Angliæ* tenuerunt patronatum eccleſiæ de *Goldcliva* in ditione eorum ab *Henrico* primo uſque ad *Henricum* ſextum, hoc eſt pro CCCxviij. annorum ſpatio, ſicque nullus Prior fuit admiſſus ad dictum prioratum niſi priùs præſentaſſet ſe regi, ſicque licentiatus à rege & admiſſus inductus & inſtitutus fieret per epiſcopum *Landavenſem*, & ejus archidiaconum. Et ultimus horum omnium ſic inſtitutorum, erat Prior *Laurentius* de *Bona-villa*, quia tempore illius Prioris dominus *Henricus* rex ſextus gratis contulit patronatum hujus eccleſiæ, vel prioratus, domino *Henrico* duci de **Warwick** & prioratum ejuſdem ad abbates & monachos **Theokesburye.**

Quomodo & quo ordine actum ſit inſequentibus declarabimus. Rex autem *Henricus* primus, poſt diſceſſum *Roberti* filii *Haymonis*, nolens tantum ac tale dominium, ſcilicet honorem *Glowceſtriæ* inter ſorores dividi, *Ceciliam* & *Hawiſiam* in abbatiſſas, *Ceciliam* **Shaftisbury**, *Hawyſiam Wyntoniæ*, promoveri fecit, tertiam *Amiciam* comiti *Brytanniæ* in uxorem dedit ; ſolam *Mabiliam* primogenitam reſervando, quam filio ſuo notho, unà cum integro honore patris dictæ *Mabiliæ*, ſcilicet *Roberti* filii *Haymonis*, in uxorem dedit, creans eum conſulem, & *Glowceſtriæ* comitem poſt conqueſtum primum. Qui *Robertus* comes in dominio ſuo apud *Briſtoliam* quendam prioratum in honorem Dei & matris ejus ac ſancti *Jacobi* apoſtoli à fundamento conſtruxit ; terriſque & ornamentis, poſſeſſionibus & libertatibus ditavit; ſtatuitque illum membrum fieri monaſterii **Theokesb.** (ſicut prioratus **Craneburne,**) ſubjectum in omnibus & unitum propter amorem quem habebat ad illud monaſterium, & quia ſolebat omni die ſolis per annum habere ſecum abbatem **Theokesb.** cũ duodecim monachis dum viveret. Item conſtruxit caſtrum *Briſtoliæ*, & dedit decimum quemque lapidem caſtri ad fabricam capellæ beatæ *Mariæ* virginis in dicto prioratu ſancti *Jacobi*. Deceſſit autem hic comes præluſtris ſub anno Domini MCxlvij. pridie calendas Novembris, & regis *Stephani* anno duodecimo, cujus corpus in choro prioratus ſancti *Jacobi Briſtoliæ* (quem ipſe fundaverat) in tumba lapidea ex viride jaſpide honorificè, ut decuit, collatum eſt ac ſepultum. Cui ſucceſſit comes *Willielmus*, filius & hæres ejuſdem, qui accepta conjuge *Hawiſia*, filia comitis *Leiceſtriæ*, genuit ex ea *Robertum* ante patrem morte præventum, cujus corpus ſepultum eſt apud **Keyneſham**, quod ipſe *Willielmus* ob ipſius *Roberti* filii ſui memoriam fundavit, terriſque & ornamentis ditavit. Genuit etiam tres filias; primogenitam videlicet *Mabiliam* comiti de *Evercis* in *Normannia* nuptam, de qua naſcitur *Almaricus*, qui comitatum *Glowceſtriæ* poſt mortem *Iſabellæ*, tempore regis *Johannis* paululum poſſidens ſine liberis citò deceſſit. Alteram genuit filiam nomine *Amiciam*, quam domino *Richardo* de **Clare**, comiti de **Hertford**, nuptui tradidit. Tertiam quoque filiam, *Iſabellam* nomine, habuit. Sed poſt mortem patris ſui, *Henricus* rex ſecundus honorem *Glowceſtriæ* detinuit in manus ſuas per vj. annos. Qui regni ſui anno ultimo, *Iſabellam*, filiam dicti comitis *Willielmi*, *Johanni* filio ſuo dedit in uxorem (dicto *ſine terra*) cum integro honore totius comitatus *Glowceſtriæ* : quem quidem honorem *Johannes* idem tenuit omni tempore fratris ſui regis *Ricardi*.

Iſte fecit pontem apud **Theoceſ.** qui vocatur *pons longus*, tempore comitatus ſui ; & dedit ad ſuſtentationem dicti pontis totum teloneum de mercatu **Theokeſ.** quod uſque hodiè ſervatur, qui poſt mortem patris ſui & fratris in regem electus eſt. Sed tunc quia non habebat liberos per *Iſabellam*, poſt annum unum factum eſt divortium inter ipſos, ſed tenuit ſibi honorem *Glouceſtriæ*, caſtrum *Bryſtoliæ* cum burgo, & totam bertonam, hundredum, cum ſuis annexis quod non devenit ad hæredes uſque ad præſentem diem. Et maritavit *Iſabellam Galfrido* de **Mandevile** comiti *Eſſexiæ* cum comitatu *Glowceſtriæ*. Quo *Galfrido* de medio ſublato, *Iſabella* prænominata, tempore ejuſdem regis (cum *Lodovicus* rex *Franciæ Angliam* occupaſſet) regis aſſenſu, *Huberto* de *Burgo*

juſticiario *Angliæ* maritata eſt, ſed infra breve de medio ſublata eſt. Obiit nobilis comes *Willielmus Glouceſtriæ* anno Domini MClxxiij. corpuſque ejus apud abbathiam Canonicorum de Keintham, quam ipſe ob ſui filii *Roberti* memoriam fundaverat, terriſque ornamentis & libertatibus ditaverat, venerabiliter ut decuit, cum ſuo filio traditur ſepulturæ. Iſte *Robertus* natus fuit apud Cardif, & ibidem obiit anno Domini MClxvj.

Iſte dominus *Willielmus* comes confirmavit omnes cartas confirmationes, & libertates & donationes quas pater ſuus & anteceſſores ſui dederunt vel confirmaverunt eidem Tewkesbury. Etiam iſte comes *Willielmus* dedit & conceſſit ad eccleſiam & prioratum de Goldclif, quod Prior & omnes tenentes ſui ſint liberi imperpetuum ſine tolneto, id eſt, non debent ſolvere, & tam in *Anglia* quàm in *Wallia* apud *Briſtolliam*, Kerdif, Newport, Karleon & Chepſtow, teloneum. Duabus igitur filiabus *Willielmi* comitis ſine liberis decedentibus, devoluta eſt hæreditas ad *Amiciam* (*Ricardo* de Clare nuptam) & filiam *Willielmi* comitis, quæ omnem hæreditatem ſuam dedit *Gilberto* filio ſuo & dicti *Ricardi*, qui *Ricardus* obiit anno domini MCCvi. & apud Clare ſepultus eſt.

Cui ſucceſſit filius ejus *Gilbertus* primus *Glowceſtriæ* & *Hertfordiæ* comes conjunctim & diviſim, qui accepta conjuge domina *Iſabella*, filia *Willielmi Mareſcalli* ſenioris, comitis de Pembroke, genuit ex ea filiā *Amiciam* de nomine matris ſortitam, anno MCCxx. & anno MCCxxij. poſteà genuit filium nomine *Ricardum* ſecundum, & hæredem ſuum. Denique elapſo parvo tempore genuit duos filios, ſcilicet *Willielmum* & *Gilbertum*. Poſtremò genuit duas filias, *Agnetam* & *Iſabellam*. Prædictus *Gilbertus* primus legavit nobis boſcum de *Mutha* unà cum corpore ſuo ad ſepeliendum in eccleſia noſtra de Thewkeſ. in medio presbiterii, anno Domini MCCxxx. Iſte obiit apud Penros in minori *Brytannia*. Iſte confirmavit ad eccleſias de Theokusbury & Goldclif omnes donationes & confirmationes anteceſſorum ſuorum. Cui ſucceſſit *Ricardus* de Clare ſecundus filius & hæres ejuſdem *Gilberti* & *Iſabellæ* in hæreditatem patris ſui, comitatus *Glowceſtriæ* & *Hertfordiæ*, qui duxit in uxorem *Matildem* nomine, filiam comitis *Lincolniæ*, genuitque ex ea filium, nomine *Gilbertum* ſecundum in craſtino ſancti *Egidii* anno Domini MCCxliij. apud eccleſiam Chriſti in Hampſcire. (Iſte *Gilbertus* ſecundus dictus eſt *rubeus comes*, quia rufus erat & pulcher aſpectu:) genuit quoque alios duos filios, *Thomam* & *Benedictum*, cum tribus filiabus, quarum una *Iſabella* primogenita, *Margareta* & *Roſſea*. Iſte *Ricardus* ſecundus confirmavit nobis boſcum de *Mutha* & cætera dona & privilegia patris ſui & anteceſſorum ſuorum. Et etiam ratificavit omnia dona comitis *Willielmi* eccleſiæ de Goldclif anno domini MCClij. Iſte *Ricardus* de Clare comes *Glowceſtriæ* & *Hertfordiæ* tenuit feſtnm natalis Domini apud Theokeſ. Habuit in eodem loco ſecum lx. milites ſibi ſervientes. Qui *Ricardus* obiit 14. die Julii anno Domini MCClxij. tempore *Henrici* regis iij. ante ſtatutum apud Eſmerſ'de, qui comes perluſtris quinto kalend. Auguſti honorificè humatur in presbiterio apud Theokeſ. in dextera patris ſui, ubi interfuerunt *Landavenſis* & *Wigornienſis* epiſcopi, & xij. abbates et copioſa multitudo baronum, militum ac magnatum. Et poſteà uxor ejus ornavit tumbam ejuſdem, auro & argento et lapidibus pretioſis, cum gladio et calcaribus quibus utebatur vivus. Defuncto *Ricardo* ij. de Clare, *Gilbertus* ſecundus filius ejus ſucceſſit in comitatū *Glowceſtriæ* et *Hertfordiæ*. qui ex ſua conjuge *Johanna* de Acres, filia regis *Edwardi* primi, habuit filium unicum, ſcilicet *Gilbertum* tertium, et tres filias viz. *Elianoram*, *Elizabetham*, & *Margaretam*. Iſte *Gilbertus* ſecundus confirmavit omnia dona patrum ſuorum eccleſiæ Theokeſ. et etiam cartam comitis *Willielmi* eccleſiæ beatæ *Mariæ Magdalenæ* de Goldclif de tolneo et aliis donis ſuis. Qui *Gilbertus* ſecundus obiit in caſtello de Monmouth vij. idus Decembris anno Domini MCClxxxxv. et ſepultus eſt apud Theokeſ. in ſiniſtra *Gilberti* primi; cui ſucceſſit *Gilbertus* tertius filius et hæres ejuſdem, qui de uxore ſua *Matilda*, filia *Johannis* de Borow comitis *Ultoniæ*, genuit filium, nomine *Johannem*, ante patrem immatura morte præventum, ſepultus eſt apud Theokeſ. in capella glorioſæ virginis *Mariæ*. Iſte *Gilbertus* tertius non declinans retrorſum, à *Scotis* in *Albania* apud Streveling die natalis S. *Johannis Baptiſtæ* anno ..... regis *Edwardi* ſecundi lamentabiliter occubuit, anno ætatis ſuæ 23. 8. kal. Julii, anno Domini MCCCxiij. Sed delatum eſt venerabile corpus ejus ad locum patrum ſuorum, ſcilicet Theokeſ. & ſepultus eſt in læva patris ſui; et domina *Matilda* uxor ejuſdem obiit vj. nonas Julii, anno MCCCxv. & ſepulta eſt in ſiniſtra viri ſui. Tunc citò poſt deceſſum iſtius *Gilberti* tercii, comitatus & honor *Glouceſtriæ* & *Hertfordiæ* ſic penitùs ſunt diſperſi, ut nullus in eodem dominio integro poſtmodum ſucceſſerit uſque ad preſentem diem: eò quod in trium filiarum *Gilberti* ſecundi, & ſororum *Gilberti* tertii devenerit partitionem, quæ variis conjunctæ viris numeroſa prole fuerant fecundatæ. Poſt *Gilbertum* tertium de Clare, ſucceſſit in tertia parte honoris, & prima comitatus *Glouceſtriæ* domina *Elianora* prima ſoror præfati *Gilberti*, in cujus partem devenit dotatio et prioratus eccleſiæ Theokeſ. quæ nupta fuit illuſtri *Hugoni le Deſpenſer*, filio domini *Hugonis le Deſpenſer*, comitis *Wintoniæ*, qui genuit ex ea *Hugonem* tertium, & *Edwardum*.

Iſte *Hugo* primus peremptus fuit apud *Bryſtolliam* vj. kl. Novembris in caſtello, anno MCCCxxvj. et eodem anno in vigilia ſanctæ *Andreæ* apoſtoli apud *Herefordiam*, *Hugo* ſecundus, camerarius regis *Edwardi* de Karnarvan, et maritus dominæ *Elianoræ* de *Clare*, & filius *Hugonis* primi, enormiter, perditioſè & crudeliter, ſine judicio vel reſponſione, ſuſpenſus, diſtractus, et in quatuor partes diviſus fuit, & in noſtra eccleſia diu poſtea ſepultus. Obiit domina *Elianora* uxor ejuſdem ij. kal. Julii anno Domini MCCCxxxvij. Iſta erat mater *Hugonis* tertii, et *Edwardi* primi & *Gilberti le Deſpencer* per conjugem ſuam *Hugonem* ſecundum. Poſt mortem ejus maritata fuit domino *Willielmo le Sowch*, de quo genuit *Hugonem Souch*. Anno Domini MCCCxxxv. primo die Martii obiit *Willielmus le Souch*, & ſepultus eſt in

in capella beatæ *Mariæ* Theokeſ. in medio. Et domina *Elizabetha* de Clare, ſecunda filia *Gilberti* ſecundi, & ſoror ejuſdem *Elianoræ*, habuit tres viros, videlicet *Johannem* de Borow comitem de Holveſtere, à quibus *Willielmus* comes Holveſtre: à quo *Willielmo*, *Elizabetha* de Borow hæres ejus, quam *Leonellus* filius ſecundus regis *Edwardi* tertii duxit in uxorem; à quibus (*Leonello* videlicet & *Elizabetha* uxore ejus) filia una, unica hæres eorundem, nomine *Philippa* deſcendit.

Iſta *Philippa* poſtea copulavit ſe in uxorem domino *Edmundo* comiti *Marchiæ*, de qua genuit *Rogerum* & *Edmundum*. Et iſte *Rogerus* genuit *Edmundum* ultimum comitem *Marchiæ*, & *Rogerum* & *Annam*, quæ domina *Anna* deſponſata fuit domino *Ricardo* comiti de Cambridge, cujus pater erat dominus *Edmundus* de Langley, dux *Eboraci*, & regis *Edwardi* tertii filius tertius: de qua *Anna* genuit dominum *Ricardum* ducem *Eboraci*, qui copulavit ſibi in uxorem dominam *Ceciliam* & filiam comitis de Weſtmerland, de qua genuit....... Et domina *Iſabella*, tertia filia *Gilberti* ſecundi, copulata erat domino *Hugoni* de Audley. De cujus genealogia in ſequentibus dicemus. Modò vertamus ſtylum ad *Hugonem* cum fratribus ejus *Edwardum* primum, atque *Gilbertum*, pro quo *Gilberto* pro multis beneficiis quæ contulit eccleſiæ noſtræ habemus quotidie orationem, *Inclina*, in miſſa de ſancto ſpiritu. Domino *Hugone* ſecundo ſepulto, ſucceſſit filius ejus *Hugo* tertius, qui de uxore ſua *Elizabetha*, filia comitis Sarum, nullo penitus genito hærede, deceſſit ſexto Idus Februarii ſub anno Domini MCCCxlviij. ſepultus eſt apud Theokeſ. juxta ſummum altare in dextera parte. Iſte, inter alia bona quæ contulit, eccleſiam Lantriſſam appropriavit, de cujus eccleſia, in die anniverſarii ejus conventus percipiet xx. marcas, & xxx. pro una pitantia. Iſte fregit Scheltram apud bellum de Scluyſe in mari, quia potens erat in bello.

Anno Domini MCCClix. obiit domina *Elizabetha le Deſpencer* apud Aſteley in comitatu *Hamptoniæ*, filia quondã *Willielmi* de *Monte-acuto*, comitis Sarum, ac uxor *Guidonis* de *Bryene* militis, & relicto *Hugone* tertio *le Deſpencer*, ultimo die menſis Maii, hoc eſt, in die ſanctæ *Petronellæ* virginis, ſepulta jacet cum nobili viro ſuo primo marito in tumba ſatis præclara cum ymaginibus de marmore albo. Iſte *Gwido* de Bryen appropriavit quoſdam redditus in villa *Briſtoliæ* pro anima ſua, & dictæ dominæ *Elizabethæ* uxoris ſuæ, & delegavit illud ad officium ſacriſtæ Theokeſ. & qui primam miſſam celebrat pro dicto *Gwidone* quotidiè in eccleſia noſtra ad altare ſanctæ *Margaretæ* cum hiis orationibus: *Deus qui charitatis, &c.* pro conſanguineis ſuis viventibus; & *Inclina* pro mortuis. Miſſa in dominica de *Trinitate*; Feria ſecunda de *ſancto Spiritu*; Feria tertia de *ſancto Thoma*; Feria quarta de *ſancta requie*; Feria quinta de *aſcentione*; Feria ſexta de *ſancta cruce*, ſabbato de *ſancta Maria*. Et qui celebrat per hebdomadam percipiet pro ſuo labore xxi.d. & in anniverſario ejus & dictæ *Elizabethæ*, ſi abbas celebraverit miſſam, percipiet v.s. ſi Prior, iij.s. iiij.d. & qui legit evangelium viij.d. qui epiſtolam, viij.d. qui patenam viij.d. & præcentor cum duobus ſociis cuilibet eorum viij.d. & priori xij.d. & unicuique monachorum iiij.d.

Edwardus igitur primus, frater *Hugonis* tertii, ex *Anna* filia domini de Ferrers, genuit *Edwardum* ſecundum, *Thomam*, *Henricum*, & *Gilbertum* ſecundum, & fortunio belli ante fratrem ſuum deceſſit. Iſte erat comes inſulæ de Wight & poſteà factus comes *Devoniæ*. *Edwardus* verò ſecundus, filius iſtius *Edwardi*, ſucceſſit *Hugoni* tertio, & copulavit ſibi in matrimonium dominam *Elizabetham*, filiam domini *Bartholomei* de Borowaſhe, de quâ genuit *Edwardum* tertium, qui obiit duodenus apud Kardif, ſed apud Theokeſ. ſepelitur in capella ſanctæ *Mariæ*, & *Hugonem* quartum, qui obiit citò poſtquam natus erat & ſepelitur cum fratre ſuo. Deinde genuit quatuor filias, quarum nomina ſunt iſta, ſcilicet *Ceciliam*, quæ obiit invenis, & ſepulta eſt cum fratribus ſuis: deinde *Elizabetham* dominam de *la Sowch*, & relictam domini *Johannis* de Arundell, & dominam *Annam* quæ fuit deſponſata *Hugoni Haſtings*, & poſt *Thomæ Morley* & *Margaretam* quæ fuit nupta domino *Roberto* de Ferrers; & prædictus *Edwardus* in ultima ætate ſua genuit *Thomam le Deſpencer* & comitem *Glouceſtriæ*. Iſte ſucceſſit patri ſuo in hæreditatem & copulavit ſibi in matrimonium dominam *Conſtantiam* filiam domini *Edmundi* de Langley, filii regis *Edwardi* tertii & ducis *Eboracenſis*, de qua *Conſtantia* præfatus *Thomas* genuit *Ricardum*, *Elizabetham*, & *Iſabellam*. Et prædicta domina *Margareta*, uxor domini *Roberti* de Ferrers, obiit tertio nonas Novembris, anno Domini MCCCCxv. & ſepulta eſt apud Merivale. Iſta fuit mater domini *Thomæ*, *Edmundi*, & *Edwardi* de Ferrers. Et prædictus *Edwardus* ſecundus obiit in *Cambria*, apud Lanblethian in die ſancti *Martini*, anno MCCClxxv. & ſepultus eſt apud Theokeſ. ante oſtium veſtiarii juxta presbiterium, ubi uxor ejus ædificavit capellam ex lapidibus arte mirifica conſtructam, quæ dedicata eſt in honore *ſanctæ Trinitatis*. Iſte, inter cætera bona quæ nobis contulit, calicem de puriſſimo auro nobis ditiſſimum dedit, & aliud jocale precioſiſſimum arte mirifica fabricatum, in quo corpus dominicum in diebus ſolennibus eſt impoſitum. Et domina *Elizabetha* uxor ejuſdem permanſit in viduitate ſua poſt mortem viri ſui ferè xxxiij. annis. Et obiit die ſanctæ *Annæ* anno Domini MCCCCix. & ſepulta eſt infra chorum Theokeſ. in ſiniſtra viri ſui ſub lapide marmoreo. Iſta, inter alia bona quæ contulit monaſterio, obtulit unam ſectam veſtimentorum rubeam cum leonibus de auro, ſcilicet, unam caſulam cum iij. dalmaticis, & albis paratis, cum xv. cappis. Poſt obitum *Edwardi* ſecundi, *Thomas* filius ejus & hæres ſucceſſit, comes *Glouceſtriæ*, qui nequiter fuit occiſus apud *Briſtoliam* à populari vulgo, feria tertia poſt feſtum ſancti *Hilarii*, anno domini MCCCxcix. & apud Theokeſ. ſepultus in medio chori ſub lampade quæ jugiter ardet ante corpus dominicum: obiit autem anno x. ante matrem ſuam.

Anno Domini MCCCCxiiij. obiit dominus

Ricardus tertius *le Deſpenſer*, filius & hæres ejus, anno ætatis ſuæ xviij. apud **Merton**, cum eſſet in cuſtodia regia quinq; milliaribus diſtans à *Londino*, ſeptimo die Octobris, ſed ſepultus eſt apud **Theokeſ.** in ſiniſtra patris ſui. Iſte duxit in uxorem primâ filiam domini *Radulphi* comitis de **Weſtmerland**, nomine *Elizabetham*, ſed poſt obitum ejus, hærede nullo ex eis exiſtente, maritata fuit domino *Henrico Percy* comiti de *Northumbria*, dotatione ſua exeunte de dominio de *Deſpenſere*. Et domina *Elizabetha*, prima filia domini *Thomæ* & *Conſtantiæ* uxoris ſuæ, & ſoror dicti *Ricardi*, obiit in invenili ætate apud **Kardyf**, & ſepulta eſt in eccleſia beatæ *Mariæ* ibidem, & in ſeptimo menſe poſtquam dominus *Thomas le Deſpencer* mortuus eſt, domina *Conſtantia* uxor ejus peperit ei egregiam filiam, nomine *Iſabellam* apud **Kardyf**, in die ſanctæ *Annæ*, anno Domini MCCCC. Et poſtea domina *Conſtantia* nupta erat domino *Thomæ* comiti de **Arundell**, de qua genuit filiam nomine *Elianoram*, quæ poſtea maritata fuit per dominam *Iſabellam* ſororem ſuam (comitiſſam de **Warwick.**) *Hugoni* domino de **Audley**, de qua genuit filium nomine *Jacobum*; quem ſuſcepit de ſacro fonte dominus *Willielmus* de **Bryſtow**, abbas **Theokeſ.** Poſt obitum domini *Ricardi* tertii *le Deſpenſer*, domina *Iſabella* ſoror ejus ſuſcepit dominum *le Deſpenſer*, quam deſponſavit dominus *Ricardus* quartus de *Bello-campo*, filius & hæres domini *Willielmi Bewchamp*; & dominus de **Abergeveni**, in die vij. dormientium, anno MCCCCxj.

Iſtas nuptias celebravit apud **Theokeſ.** dominus *Thomas Parker*, abbas ejuſdem loci xviij. Obiit domina *Conſtancia*, mater dictæ dominæ *Iſabellæ*, anno Domini MCCCCxvij. et ſepulta eſt apud monaſterium de **Reding** anno domini MCCCCxx. Dum dominus *Henricus* rex quintus *Francos* infeſtaret, dominus *Ricardus* quartus de *Bello-campo* factus eſt comes *Wigorniæ* apud *Londoniam*, & domina *Iſabella* uxor ejus concepit de eo, & peperit ei filiam nomine *Elizabetham*, quæ naſcebatur apud *Hanleyam* xvj. die Septembris, anno gratiæ MCCCCxv. litera dominicali C. Quam ſuſcepit de ſacro fonte dominus *Thomas Parker* abbas, quæ poſtea nupta fuit domino *Edwardo Nevill* juniori filio comitis de **Weſtmerland**, de qua natus eſt dominus *Georgius*, hæres eorundem.

Et iſte *Ricardus* iiij. de *Bello Campo* comes *Wigorniæ* poſtea, tempore regis *Henrici* vj. xv. kal. Aprilis anno Domini MCCCCxxj. in *Gallia* apud *Mews* in *Brye*, lapide baliſtæ in latere percuſſus, citò poſt ibidem occubuit, & xxv die Aprilis apud **Theokeſ.** eſt ſepultus, ad finem chori, inter chorum & capellam fundatoris, inter ij. columnas, ubi poſteà domina *Iſabella* uxor ejus ordinavit pulchram capellam arte mirificè fabricatam, quam conſecrari fecit in honorem beatæ dilectricis domini noſtri Jeſu Chriſti, *Mariæ Magdalenæ*, ſanctæ *Barbaræ* virginis, & ſancti *Leonardi* abbatis. Quæ capella dedicata eſt ij. die menſis Auguſti anno Domini MCCCCxxxviij. Poſt annum & decem menſes poſtquam dominus *Ricardus* quartus comes *Wigorniæ* mortuus eſt, dominus *Richardus Bewchampe* v. comes *Warwichiæ*, & filius patris *Ricardi* quarti comitis *Wigorniæ*, habita diſpenſatione papali deſponſavit ſupradictam dominam *Iſabellam* comitiſſam *Wigorniæ* & relictam domini *Ricardi* ſupradicti, & ſeiſivit eam in comitatu de **Warwic**, an. Domini MCCCCxxiij. xxvj. die Novembris. Poſt annum & tres menſes & paucos dies, xxij die Marcii, anno domini MCCCCxxiiij. peperit prædicta domina *Iſabella Ricardo* quinto marito ſuo egregium puerum nomine *Henricum*, & hæredem eorundem apud caſtrum de **Hanley**. Sed & nuptias ſupradictas celebravit magiſter *Johannes Fordam*, Prior *Wigorniæ*, ubi interfuit dominus *Willielmus Briſtow* abbas **Theokeſ.** in eodem caſtello. Et quinto die poſtquam venerabilis *Henricus* natus fuit, dominus *Henricus Bewford* cardinalis Preſbyter, titulo S. *Euſebii*, atque epiſcopi *Wintoniæ* frater, & avunculus regis, et dominus *Humfridus* dux *Buckinghamiæ* & comes *Staffordiæ*, & *Johanna* domina de **Abergeveni**, pro nobilitate parentum, chariſſimo amore puerum ſuſceperunt de ſacro fonte; quem baptizavit dominus *Johannes Fordam*, Prior *Wigorniæ*, & tenuit eum ad confirmationem dominus *Johannes Bewchamp* baro de **Powik**.

Iſte nobilis *Henricus* dominus *le Deſpenſer*, decimo anno ætatis ſuæ, copulavit ſibi in uxorem dominam *Ceciliam*, filiam domini *Ricardi Nevill* comitis **Sarum**, anno Domini MCCCCxxxiiij. Poſt annum & vj. menſes quàm iſte generoſus *Henricus* natus erat, nata eſt domino *Ricardo* quinto comiti de **Warwick**, de uxore ſua *Iſabella*, filia nomine *Anna*, quam eodem anno & menſe (quo frater ejus *Henricus* duxit filiam comitis **Sarum**) *Ricardus*, filius dicti *Ricardi* comitis **Sarum**, conduxit in uxorem. Tempore elapſo, iſte venerabilis *Henricus* cognovit uxorem ſuam, genuitque ex ea filiam, nomine *Annam*, quæ nata eſt apud **Kardif** menſe Februarii anno Domini MCCCCxliij.; quam ſuſceperunt de ſacro fonte dominus *Johannes Abyndon* abbas viceſimus **Theokeſ.** & domina *Anna* ſoror dominæ *Iſabellæ* comitiſſæ, & amita domini *Henrici*, & uxor domini *Hugonis* de **Audley**, & domina *Elizabetha* ſoror dicti *Hugonis*. Et venerabilis dominus *Ricardus* quintus, comes *Warwichiæ*, cum haberet regimen *Franciæ* & *Normanniæ* ſub domino *Henrico* rege vj. apud civitatem *Rotomagenſem* diem clauſit extremum, anno Domini MCCCCxxxix. & ſepultus eſt apud **Warwick** eodem anno. Et domina *Iſabella* comitiſſa uxor ejuſdem domini, & patrona noſtra nobiliſſima, receſſit de tranſmarinis partibus cum corpore viri ſui, & venerabilis *Henricus* & ſtrenuiſſimus juvenis, filius & hæres eorundem, cum maximo dolore, & infirmitate uſque ad prioratum canonicorum de **Southwick** juxta mare, ibique aliquamdiu morigerati, domina *Yſabella* ægritudine feſſa poſt paululum venit *Londinum* ad domum *Fratrum minorum*, ubi dominus *Henricus* rex vj. venit viſitare ac conſolare eam; qui commendavit filium ſuum dilectiſſimum *Henricum* domino regi, petiitque ob eo humilimis precibus, quatinus executores illius appropriarent ad eccleſiam & abbathiam **Theokeſ.** ad valorem CCC. marcharum; quatinus ibidem ordinarentur vj. monachi plures quàm fuerant à prima fundatione, quatinus

tinus

tinus altiſſimo turificarent miſſarum orationumque ſuffragia pro ſalute animæ ſuæ & anteceſſorum & ſucceſſorum ſuorum. Benigniſſimus rex, Deoque devotus, peticioni ejus annuit, atque in hæc verba conſolationis receſſit ab ea, dicens : *Deus quem puro corde colis det tuam petitionem adimpleri ſecundùm deſiderium animæ tuæ.* At illa gratias egit Deo, regique benigno, ſicque graviter vexata infirmitate in eodem loco obdormivit in Domino, in die ſanctæ *Johannis* evangeliſtæ, hoc eſt vj. kalend. Januarii, & in teſtamento ſuo legavit etiã eccleſiæ Theokeſ. omnia ornamenta capitis & corporis ſui quibus utebatur viva, videlicet aurum & argentum lapideſque pretioſos, & veſtimenta precioſiſſima ad valorem, ut æſtimabatur, CCC. marcharum. Ordinavit etiam quatuor miſſas quotidie celebrari in nova capella quam fundaverat pro ſe, & anteceſſorum & ſucceſcorum ſuorum animarum ſalute, & quatuor monachos prima miſſa quotidiana, *de die*, ſecunda *de Trinitate* vel *de ſancto Spiritu*, tertia de *ſancta Maria* ; iiij. de *beata requie :* conſtituitque unicuique ad finem ſeptimanæ ij. ſol. ſterlingorum pro labore ſuo. Confirmavit etiam omnia privilegia & donationes atque cartas anteceſſorum ſuorum. Et præcepit ſub benedictione ſua filio ſuo *Henrico,* quatinus ipſe hæc omnia ratificaret & confirmaret atque adimpleret. Atque ita idus Januarii ſepulta eſt apud Theokeſ. in dextra patris ſui, à venerabilibus viris, ſcilicet *Thoma Plufford* epiſcopo *Herefordiæ* & ejus confeſſore, & domino *Willielmo Briſtow* abbate Theokeſ. & domino *Johanne* abbate *Winchcombiæ*, ubi & alii magnates plurimaque multitudo interfuerunt. Hæc autem omnia facta ſunt eodem anno quo dominus *Ricardus Bewchamp* quintus, & maritus ejus, mortuus eſt, cum magna ſolemnitate honore atque reverentia, ſicut decuit, ſic eſt humata : modò ædificatur ſuper ejus membra tumba marmorea arte mirificè fabricata. Poſt deceſſum parentum venerabilium, venerabilis dominus *Henricus* hæres eorundem ſucceſſit in hæreditatem paternam & maternam, qui per biennium exiſtens in cuſtodia regia poſtea reſtitutus eſt ad ſua omnia in magna gloria. Nam coronatur à rege in regem de Wight manu regia, & nominatur primus comes totius *Angliæ*. Factum eſt autem poſt duos annos ut dominus *Henricus* rex vj. propter amorem parentum valde eum diligens, ſpeciale amore contulit ei ducatũ *Warwichenſem*, dans ei caſtrum *Briſtolliæ* cum omnibus ſuis annexis, quod olim rex *Johannes* detinuit ſibi, ſicut ſupra memoravimus ; dedit quoque ei inſulas Gardſey & Jardſey. Addiditque ei patronatum eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Magdalene* de Goldclif cum omnibus ſuis annexis. Deditque ei licentiam appropriare illam eccleſiam & prioratum cum omnibus ſuis pertinenciis, & facere illa omnia & ſingula membra fieri eccleſiæ Theokeſ. quatinus monachi ibidem Deo ſervientes turificarent miſſarum ſolemnia, orationum ſuffragia, cæterorum quoque contemplativa bonorum operum ſuſpiria pro ſalute animæ & corporis ipſius regis atque domini *Henrici* ducis, & in ſpeciali pro ſalute animæ dictæ *Iſabellæ*, dominæ & comitiſſæ *Wigorniæ* & *Warwichiæ*, & pro animabus anteceſſorum & ſucceſſorum ſuorũ, atq; que pro animabus omnium fundatorum & benefactorum eccleſiæ *Godcliviæ*. Atq; altiſſimo quotidie ſic adorato, animæ eorum epularentur in Paradiſi amœnitate ut loco à Deo eis limitato.

Confirmavit etiam ipſe nobilis rex, & ſua carta magna atque ſecreto ſigillo omnia privilegia poſſeſſioneſque terrarum & ornamenta donationeſque regum ac nobilium anteceſſorum ſuorum, tam in ſpiritualibus quàm temporalibus, ſive in *Anglia*, ſive in *Wallia*. Conceſſit etiam omnia confirmari ab archiepiſcopis, epiſcopis, archidiaconibus, capitulis generalibus & ſpecialibus, & in ſpeciali à domino *Nicholao Landavenſi* epiſcopo, & à Magiſtro *Roberto Cole* ejus archidiacono, atque à capitulo *Landavenſis* eccleſiæ, & Parliamento à ducibus, marchiis, comitibus, baronibus, militibus, juſticiariis, ballivis, & aliis. Hæc omnia acta & confirmata ſunt anno domini MCCCClxii. & v. kal. Junii. Eodem anno monachi Theokeſ. ingreſſi ſunt primùm in prioratum prædictum Goldclif, domino *Willielmo Briſtow* tunc abbate Theokeſ. Et frater *Johannes Abindon* tunc fuit cellerarius & procurator, & frater *Thomas Winchcombe* ordinatus Prior ibidem per abbatem & conventum. Poſtea eodem anno per laborem magiſtri *Adam Molenis*, à domino papa *Eugenio*, ejuſque conſilio ratificata & confirmata ſunt iſta omnia & ſingula. Sicque temporis intervallo dominus *Ricardus Langley* dux *Eboracenſis* confirmavit omnia dona & francheſia & privilegia anteceſſorum ſuorum ad dictam eccleſiam pertinencia, ſcilicet *Goldcliviam*. Dedit etiam protectionem ſuam domino *Johanni Abindon*, & Priori Goldclif, & monachis ibidem Deo ſervientibus, pro omnibus hominibus ſuis, tenentibus, officiariis, ac miniſtris in *Wallia*, ſive in marchia *Walliæ*.

Similiter dominus *Henricus Beuchamp* dux *Warwichiæ* ratificavit, & confirmavit omnia dona anteceſſorum ſuorum in *Wallia* ſive in marchia *Walliæ* eccleſiæ prædictæ. Sic quoque dominus *Humfridus* dux *Bokinghamiæ* confirmavit omnes donationes & confirmationes anteceſſorum ſuorum in *Wallia* ſive in marchiis *Walliæ*. Ita & dominus *Richardus* dux *Norfolchiæ*, & dominus de Chepſtow, hoc eſt *Striguliæ*, ratificavit & confirmavit omnia dona anteceſſorum ſuorum. Memorandum quod frater *Robertus Newent* Prior pioratus *Goldcliviæ*, & frater *Ricardus Hardwick*, & frater *Thomas Percior* expulſi ſunt ex prioratu *Goldcliviæ* anno domini MCCCCxlv. litera dominicali C. nonas Junii, ex invidia *Wallenciarorum*. Etiam tempore iſtius dominæ *Iſabellæ*, dum adhuc viveret, appropriatæ ſunt ſuo labore & adjutorio duæ eccleſiæ ; ſcilicet eccleſia de Tarrande monachorum in dioceſi Sarum, & eccleſia de Penmarche in dioceſi *Landavenſi* tempore domini *Willielmi Briſtow* abbatis, & fratrum *Willielmi Faukenere* elemoſinarii, & *Johannis Abindon* celerarii atque procuratoris.

Obiit autem dominus *Henricus* nobilis dux *Warwichiæ*, & primus comes *Angliæ*, dominus *le Deſpencer* & de Albergeveny, rex de inſulis Wight, & Gardſey, & Jardſey, dominus quoque caſtri *Briſtoliæ* cum ſuis annexis, tertio idus Junii, anno Domini MCCCCxlvj. anno ætatis ſuæ xxij. apud caſtrum de *Hanleya*, & ſepultus

eſt

eſt in medio chori *Theokuſburiæ*, inter ſtallos, ubi ipſe elegit ſepeliri, quatinus commonachi, & allecti ſui eum ſemper haberent in memoria. Media nocte fuit humatus cum magno luctu ſingulorum ſuorum, propter tumultus populi qui eum ſic amabant, ne damnum viderentur inferre monaſterio concurſus populorum venientium. Iſte dum viveret confirmavit omnia dona, privilegia, & cartas patrum & anteceſſorum ſuorum eccleſiæ Theokeſ. Legavitq; nobis in ſuo teſtamento eccleſiam de Scherſton, & omnia ornamenta corporis ſui, ad faciendum inde veſtimenta.

Memorandum, quod quinto idus Martii dominus *Johannes* abbas Theokeſ. ingreſſus eſt ſecundò in prioratum de Goldclif, anno Domini MCCCCvj. litera dominicali A. Et viij. idus Aprilis poſt, Prior ingreſſus eſt cum ſuis ſociis, ſcilicet monachis de Theokeſ. iij. nonas Junii. Et domina *Elizabetha*, filia domini *Ricardi* quarti comitis *Wigorniæ*, & dictæ *Iſabellæ*, & ſoror dicti *Henrici* ducis, obiit xiiij. kal. Julii, anno Domini MCCCCxviij. anno ætatis ſuæ xxxij. & apud eccleſiam fratrum *Carmelitarum* de Coventry eſt ſepulta. Et poſt obitum domini *Henrici* ducis, domina *Anna*, filia ejus unica & parvula atque hæres, tradita eſt in cuſtodiam regis qui dedit eam, cum nonagia, dominæ *Margaretæ* reginæ. At illa dedit eam iterum domino *Willielmo Pole*, duci *Suffolchiæ*, in cujus cuſtodia obiit, anno Domini MCCCCix. anno ætatis ſuæ ſexto. Et obiit apud manerium de Herpyndene, & ſepulta eſt apud monaſterium de Reding. Poſt mortem iſtius puellæ, ſucceſſit in patronatum Theokeſ. eccleſiæ dominus *Ricardus Nevill*, ſextus filius domini *Ricardi Nevill* comitis *Sarum*, qui duxit dominam *Annam* filiam ſupradicti *Ricardi Bewchampe*, quinti comitis *Warwichiæ*, & dominæ *Iſabellæ* uxoris ſuæ & comitiſſæ, & ſororis domini *Henrici* ducis. Et dominus *Henricus* rex ſextus dedit illi comitatum *Warwichiæ* & dominium de *le Deſpenſer* atque de Abergeveni ſub ſigillo magnæ cartæ ſuæ atque ſecretæ.

Iſte appropriavit eccleſiam de Scherſton, & fecit eam annecti eccleſiæ Theokeſ. Confirmavit etiam omnia dona, privilegia, & cartas anteceſſorum ſuorum, & in ſpeciali confirmavit cartam de piſcatione apud Theokeſ. in *Sabrina*, & in *Abbana*, & etiam in Toſe apud Kardif, quod dominus dux ſimiliter conceſſit & confirmavit. Anno Domini MCCCCl. obiit domina *Cecilia*, duciſſa de Warwicke, & relicta domini *Henrici* ducis de Warwick quinto kal. Auguſti, quæ poſt mortem domini *Henrici* maritata fuit comiti *Wigorniæ*, & domino *Tiptoſt*, & ſepulta fuit ſecundo cal. Auguſti in capella beatæ *Mariæ* virginis apud Theokeſ. in loco ubi *Willielmus Sowche* antea erat ſepultus. Et dominus *Ricardus Nevill*, ſextus filius comitis *Sarum* genuit de uxore ſua *Anna* (filia comitis de Warwick & dominæ *Iſabellæ* uxoris ſuæ) duas filias, *Iſabellam* & *Annam*, quæ *Iſabella* nupta fuit domino *Georgio* duci *Clarenciæ* & filio *Ricardi*, ducis *Eborum*, & fratris *Edwardi* regis quarti, de qua genuit filiam, nomine *Margaretam*, apud caſtrum de Farley quartodecimo die Auguſti, anno Domini MCCCC.lxxiij. Et anno Domini MCCCClxxv. natus eſt dominus *Edwardus*, filius & primogenitus prædicti ducis *Clarenciæ* de prædicta domina *Iſabella* & patrona noſtra apud caſtrum de Warwick xxv. die Februarii, quem ſuſceperunt de ſacro fonte dominus *Edwardus* quartus, & avunculus ejuſdem pueri, & epiſcopus de Carlile, & duciſſa de Suffolke, ſoror ejuſdem *Georgii*; et ad confirmationem dominus *Johannes Strenſham* abbas Theokeſ. Et dictus *Edwardus* tunc ordinatur comes Warwick per dominum *Edwardum* regem. Et anno Domini MCCCClxxvj. natus eſt prædicto *Georgio* filius, nomine *Ricardus*, de ſæpedicta *Iſabella* apud monaſterium Theokeſ. in nova camera infirmariæ ibidem, ſabbatho, viz. ſexto die Octobris, circa horam ſecundam poſt nonam, litera dominicali F. & ſeptimo die ſequenti baptizatur in eccleſia parochiali, quem ſuſceperunt de ſacro fonte dominus *Ricardus*, abbas *Eveſham*. & dominus *Ricardus*, Prior *Batoniæ*, & domina uxor *Jacobi Lutterell*: ad confirmationem, dominus *Willielmus Ferley*, abbas *Glowceſtriæ*, diverſis Abbatibus & Prioribus præſentibus veſtitis pontificalibus. Et octavo die ejuſdem menſis confirmatur à domino *Johanne Alkok* epiſcopo *Wigorniæ* ad majus altare eccleſiæ noſtræ, & veſtitus ipſe in pontificalibus. Quo tempore graviter infirmatur dicta *Iſabella* ferè ad mortem. Et dominus prædictus *Georgius* receſſit à monaſterio noſtro cum *Iſabella* uxore ſua infirmata uſque ad Warwicke xij. die menſis Novembris & anno Domini MCCCClxxvj. obiit domina *Iſabella*, duciſſa *Clarentiæ*, patrona noſtra, apud caſtrum de Warwicke duodecimo die menſis Decembris circa horam undecimam ante mediam noctem, & defertur ejus corpus ad monaſterium noſtrum Theokeſ. Quarto die menſis Januarii dominus *Johannes Streniſham* abbas Theokeſ. cum diverſis abbatibus (veſtitis in pontificalibus) & toto conventu, recepit ejus corpus in medio chori noſtri & immediatè poſt fiebant exequiæ ejus à domino abbate & cæteris abbatibus & toto conventu in ix. lectionibus, poſtea à ſuffraganeis epiſcopi *Wygorniæ*, & epiſcopi *Lincolniæ*, & decano & clericis domini ducis exequiæ agebantur; & vigiliæ per totam noctem à familia dicti ducis cuſtodiebantur in craſtinum, viz. in vigilia *Epiphaniæ*. Primam miſſam de ſancta *Maria* celebravit ſuffraganeus *Lincolniæ* epiſcopi in capella ſanctæ *Mariæ*; ſecundam miſſam de *Trinitate* celebravit dominus abbas ad magnum altare; tertiam verò miſſam celebravit ſuffraganeus epiſcopi *Wigorniæ*, de *Requie æterna*, in qua ſermonem fecit ad prælatos in choro, & cæteros ibidem quidam doctor ſacræ theologiæ ordinum *Minorum* de *Wigornia*, *Petrus Weld* nomine. Et miſſâ finitâ, relictum eſt corpus ejuſdem duciſſæ in medio chori ſubtus *le herſe* ibidem uſque ad xxxv. diem. Et per omne id tempus ſolennes exequiæ fiebant quotidie in conventu pro anima dictæ *Iſabellæ*. Poſtea, videlicet in octava purificationis beatæ *Mariæ*, in quo die, miſſâ finitâ, corpus illius ſepulturæ traditum fuit ſubtus *le volte* artificialiter facto retro altare majus, ante capellam beatæ *Mariæ* eccleſiæ conventualis & hoſtium, ſepulturæ poſitum eſt ex oppoſito oſtii capellæ ſancti *Edmundi* martiris. Et dominus *Ricardus*, filius eorundem, obiit in juvenilitate apud caſtrum de Warwick, in feſto circumciſionis

cumciſionis Domini, eodem anno quo mater ejus obiit. Et domina *Anna*, ſecunda filia *Ricardi Nevill* & *Annæ* uxoris ſuæ, nupta fuit domino *Edwardo* principi, filio *Henrici* regis ſexti. Et poſt obitum ejus nupta fuit *Ricardo* duci *Glouceſtriæ*, & filio *Ricardi* ducis *Eboraci*, & fratri *Edwardi* regis quarti, de qua genuit filium nomine .... apud caſtrum de **Midlam**, anno Domini MCCCClxxvj.

E*G O dux* Odo *apud* **Theok.** *prioratum fundo.*
Atq; ego Doddo **Stanwey** *cū membris addo.*
Abbathiam fundo Ailwardus, **Meaw** *dictus ego.*
Algarus *dico hæc omnia ibi confirmo.*
Et Bictanus, *ultimus ante conqueſtum dominus,*
Hoc templum fundo mihimet verè corde jucundo
Briſtow *conſtruxi honor ut fiat crucifixi.*
Cartas confirmo facto verè corde paterno
Rex Comes & erã quia duxi Iſabellam. (Amiciam Glowc. & Hertfordiæ *comes eram, quia dilexi*
Sylvam donavi, Templum hoc ſemper amavi.
Argento jaceo, vos quia ſemper amo.
Bella conſtruxi ne me perdent inimici.
Propter jus regni, gladii quoque mortem ſubivi.
Lantriſſam Hugo *mihimet tamen appropriabo*
Conſtruxi, quia locum hunc ſemper amavi.
Et tuli dolorem propter mei regni amorem.
Et obii fato juvenili ſic in ætate.
Propter regis regulam periit cum fundo **Bewcham.**
Warwick *cuſtos* Normanniæ *dux ſicq; placuit.* (*propriavi.*
Dominus quoq; primus ego fui ſicq; **Goldclyf** *ap-*
Scherſton *approprio* **Theokes** *cartaq; confirmo.*

W. Malmesb. fo. 89. nu. 30. —— *Robertus* (filius *Haimonis*) monaſterium **Theochesberie** ſuo favore, non facilè memoratu, quantum exaltavit; ubi & ædificiorum decor, & monachorum charitas adventantium rapit oculos, & allicit animos.

Ibid. fol. 162. a. —— Eſt & monaſterium **Theocesberie**, quod noviter *Robertus* filius *Hamonis* favore ſuo provexit, nec facilè memoratu quantum exaltavit, ubi & ædificiorum decor, & monachorum charitas adventantium rapit oculos, & allicit animos. Fuerat illud primitùs apud *Craneburnam*, ſed abbatis *Giraldi* proviſione, pro vicini fluminis opportunitate, & dominicarum terrarum, contiguò *Theokeſberiam* aptius locari viſum. Simul & videbatur voluntati religioſæ nomen applaudere, quod *Theokeſberia* dicatur, quaſi *Theotocoſbiria*, id eſt, Dei genitricis curia, vocabulo ex *Græco* & *Anglico* compoſito.

Orderic. Vitalis hiſt. eccl. pag. 600. C. D. —— *Giroldus* autem (clericus capellæ *Hugonis Ceſtrenſis* comitis. p. 598. B.) (&c.) ubi *Guentam* pervenit (&c.) in veteri monaſterio ſancti *Petri* monachile ſchema devotè ſuſcepit (&c.) Inde poſt aliquod tempus ad regimen eccleſiaſticum canonicè provectus eſt, & *Theokeſburiæ*, (dum *Baiocenſis Samſon Guigornienſi* epiſcopio præerat) primus abbas effectus eſt. Ibi nempè cœnobium ſanctæ *Mariæ*, *Robertus Haimonis* filius, ſuper *Sabrinam* fluvium conſtruxerat, & multis opibus tempore *Gulielmi* junioris *Anglorum* regis affatim locupletavit (&c.)

Charta Regum.

R Ex archiepiſcopis &c. ſalutem. Inſpeximus cartam quam celebris memoriæ dominus *Willielmus*, quondam rex *Angliæ*, progenitor noſter, fecit monaſterio ſanctæ *Mariæ* de *Theocheſberia* in hæc verba. *Ego* Willielmus *rex* Anglorum *concedo monaſterio ſanctæ* Mariæ *de* Teochesberia *imperpetuum has res ſubſcriptas, quas* Robertus *filius* Hamonis *dedit & homines ſui, piſcinam ejuſdem cum aqua libera, & molendina, & pratum pro decima, & pratum de paſtura quod eſt juxta piſcariam, & pratum de* Edmondelalla, *& pratum de* Seldena, *& terram* Rogeri *vinitoris, & eccleſias de* **Walis**, *cum terris & cum decimis de denariis & de omnibus rebus, & unum* **beid** *cum una piſcaria, ſicut inſula dividit* **beid**, *& unum pratum juxta illud* **beid**, *& decimam equarum & decimam coriorum venationis, &* ſocam *&* ſacam, *&* **toll** & **teim** *per totam terram ſanctæ* Mariæ, *& paſturam de* Teochesberia, *& ubique cum dominicis pecoribus.* Guilielmo *cancellario teſte, &* Roberto *filio* Hamonis, *&* Rogero *filio* Geroldi, *&* Gualtero Giffard. Inſpeximus etiam cartam, quam bone memoriæ dominus *Henricus* quondam rex *Angliæ* ſimiliter progenitor noſter fecit eccleſiæ beate *Mariæ* **Teokesberie** in hæc verba. *In nomine ſanctæ Trinitatis. Notum ſit fidelibus cunctis tam preſentibus quam futuris, quod ego* Hainricus *Dei gratia rex* Anglorum *apud* Marlebergam, *in anno ab incarnatione domini milleſimo & centeſimo, concedo & perpetualiter confirmo has ſubſcriptas res & terras eccleſiæ beatæ* Mariæ **Teokesberie**, *quas* Robertus *filius* Hamonis, *cæterique barones mei dederunt prædictæ eccleſiæ, videlicet* Gingeſtonam, *&* **Eſtanlete**, *& unam hydam de* **Mildellande**, *& duas hydas de* Bermertona, *& unam de* **Brechelai**, *& piſcariam de* Teokesberia, *& pratum juxta eam, & molendina, & eccleſiam de* **Walis**, *& decimas & eccleſiam de* **Faireſfort**, *& eccleſiam de* Ceteſleia, *& decimam de* **Denelis**, *& decimam de* Chenuceia, *dimidiam hydam de* Aluretona, *& decimam de* **Ceotol**, *quam dedit prædictæ eccleſiæ* Robertus *de* la Haia, *& eccleſias de dominio ſuo, & piſcariam de* **Walis** *&* **Amenel**, *quod dedit prædicte eccleſiæ* Winebaldus *de* Balaon, *favente rege, & terram* Rodberti *filii* Hugonis *de* Wertona, *quam dedit prædicte eccleſiæ. Signum* ✠ Heanrici *regis* ✠ Hugo *comes.* Robertus *de* Beleme. Willielmus *de* Mortama. Rogerus le Peitevin. Heanricus *de* **Werwik.** Willielmus *cancellarius.* Evorardus. Willielmus *de* Wreouualt. Eodorunus *dapifer.* Robertus *filius* Hamonis *&* Haimon *frater ejus.* Willielmus *de* **Albegni.** Mile Criſpin, Hugo *de* Belcamp. Rogerus *de* Nuvant. Nigellus *de* Monevile. Rogerus le Bigod. Robertus Malet. Hugo Maminot. Inſpeximus etiam cartam quam idem *Henricus* fecit eidem eccleſiæ in hæc verba. — *Cart. 28 Ed. 1. n. 16. memb. 3.*

✠ I*N nomine ſancte & individuæ Trinitatis, cunctis eccleſiæ catholicæ filiis & dilectoribus rex* H. *ſalutem. Notum ſit vobis omnibus me* Henricum *Dei gratia* Anglorum *regem perhenniter conceſſiſſe & liberè confirmaſſe eccleſiæ ſanctæ* — *Pat. 10 H. 4. parte 2. m. 5.*

Dei genitricis & perpetue virginis Mariæ *de* Teokesberia, *anno dominice incarnationis milleſimo centeſimo ſexto, apud* Wintoniam, *has res ſubſcriptis, quas* Robertus *filius* Hamonis, *& plures alii homines dederunt, vel quas abbas emit, pro anima mea & pro animabus patris & matris meæ omniumque parentum & anteceſſorum meorum, ſcilicet terram de* **Byrnete**, *unam hydam, & terram de* **Fullingahope**, *& de* **Rerevals**, *& unam hidam apud* Ameneam *de* Hunfrido *camerario, & duas hidas de* Purbika, *& unam hidam cum duabus decimis de* Alfredo *de* Nicola, *& unam hidam de* Panimtuna, *& unam virgatam de* Eſtuna, *& eccleſiam ſancti* Petri *de* **Brigſton**, *& decimam redituum de* **Brigſton**, *& eccleſias quæ fuerunt* Roberti *capellani, cum terris & decimis. Eccleſiæ iſte ſic diſtinguntur. Quædam eccleſia in* Londonia, *quæ vocatur* **Semanneſcyrce.** *Eccleſia de* Merlana. *Eccleſia de* Hameldena. *Eccleſia de* Aſcentona. *Eccleſia de* Mereſſelda. *Eccleſia de* Sopeberia. *Eccleſia de* Torneberia. *Eccleſia de* **Pentric.** *Eccleſia de* Eſſemera. *Eccleſia de* Froma. *Eccleſia de* **Lapaford.** *Eccleſia de* Winchelea. *Eccleſia de* Edullea. *Eccleſia de* Sut-Moltona. *Eccleſia de* Citelmentuna. *Eccleſia de* **Fideford.** *Eccleſia de* Litehama. *Eccleſia de* Chilchentona. *Ego autē ipſe rex* Henricus *dedi iſti eidem eccleſiæ unam villam quæ fuit de honore* Roberti *filii* Hamonis, *poſt mortem ejuſdem* Roberti *dedi eam, & pro anima ipſius : villa ipſa vocatur* Ferthelmentona, *unam piſcinam in* Teokesberia, *& aquam liberam ſupra piſcariam ſubtus quantum terra ejuſdem ville durat, & unum molendinum, pratum & decimam pratorum, pratum de paſtura, pratum de* Eadmundeſſella, *pratum de* Sealdena, *& paſturam ubique in* Teokesberia, *cum dominicis pecoribus, terram* Rogeri *vinitoris, & eſſartum de* North-haia, ſocā *&* ſacā, *&* **toll** *&* **teim**, *in tota terra eccleſiæ. Curiā cum domibus juxta eccleſiam quā* Robertus *filius* Hamonis *dedit eccleſiæ in burgo* **Teokesberie**, *unā hagā de dono* Goduuini, *duas de dono* Eglaf, *& parum terre de dono* Godwini *piſtoris juxta* Suthuudam. *In boſco* **Malverne** *quicquid opus eſt ad utilitates eccleſiæ, & paſnagium quietum;* Chingeſtonam, Stanlegiam, Mildelandam, Bermertonam, **Berthele**, Wodecheſuuda, *dimidiam hidam in* Hamma. *Unam virgatam terræ* **Alangeford**, *eccleſiam de* **Faireford**, *eccleſiam de* **Cetelſlege**, *decimam de* **Hehtredeberi**, *decimam de* Chenuka, *decimam de* Tarrenta, *eccleſiam de* Umberlega, *eccleſiam de* Bikentona, **Amenel**, Wertona, **Chetel**, *cum hida* Aiulfi, *& cum terra* Walteri, *duas domos in* **Fureford**, *de dono* Radulfi *ſacerdotis. In* Biſſelea *unam virgatam terræ de dono* Sibillæ. *In* Oxenduna *unam hidam terre emptam à* Godrico Dydicote *de eſcambio* Alexandri. *In* **Sumerſete**, *in villa que vocatur* **Aiſſe**, *triginta duas ſolidatas terre per annum, quam dedit* Gilbertus *de* Umfranvilla *pro anima uxoris ſue. In* Aſcentona *duas hidas & unam virgatam terræ, de dono* Roberti *filii* Nigelli. *In* **Wualis**, *eccleſiam parochialem ſanctæ* Mariæ *de* Burgo *de* **Cardi**, *cum una carucata terre, capellam de caſtello de de* **Cardi** *cū una carucata terræ. Decimas omnium dominicorum reddituum de* Burgo *de* **Cardi.** *Decimas totius dominii quod* R. *filius* Hamonis *habuit in* **Walis.** *Omnes decimas omnium baronum* R. *filii* Hamonis *per totam terram de* **Walis.** *Totum brachium aquæ de* **Taf**, *quod eſt juxta eccleſiam, ex quo exit de* **Taf** *quouſque reintrat in* **Taf**, *ad faciendas piſcarias & quaſlibet utilitates eccleſiæ, pratum ultra aquam juxta eccleſiam, villulam que vocatur* **Landoho.** *Terram quam dedit* Walterus *de* **Landblethien.** *Decimam terre quam abbas de* Gloec. *habet in* **Landcarven.** *Eccleſiam de* **Landhiltunit.** *Terram quam* Walkelinus *dedit, molendinum de* **Raz**, *& piſcarias quas* Robertus *de* Haia *dedit. Terram quam* Robertus *filius* Nigelli *dedit. Eccleſiam de* Novo-Caſtello. *Hæc autem omnia confirmaverunt mecum iſti barones mei. Signum regis* ✠ *Heanrici. Signum* ✠ Walteri *cancellarii. Signum* ✠ Girardi *archiepiſcopi. Signum* ✠ Roberti *epiſcopi de* **Nichole.** *Signum* ✠ Sampſonis, *epiſcopi* Wigorniæ. *Signum* ✠ Hugonis *abbatis. Signum* ✠ Humfridi *de* Bohun. *Signum* ✠ Haymonis *dapiferi. Signum* ✠ Roberti *comitis de* Mell. *Abbatis* ✠ Glaſton. *Signum* ✠ Roberti *filii* Nigelli. *Signum* ✠ *abbatis* Germundi. Pha ✠ ris *abbatis. Signum* Rogeri ✠ Saresburienſis *epiſcopi. Signum* ✠ Thomæ *Capell. Signum* Willielmi ✠ Exonienſis *epiſcopi. Signum* ✠ *abbatis* Nigelli.

Inſpeximus eciam cartam quam idem *Henric.* fecit ſancte *Marie* & abbati & monachis de *Teokeſbiria* in hec verba. Henr. *Dei gratia rex* Angl. *& dux* Norm. *Archiepiſcopis. Epiſcopis, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, & omnibus miniſtris ſuis Salutem. Sciatis me in honore Dei & ſancte* Marie *genitricis Dei, pro ſalute anime mee, & pro animabus regis* Willielmi *patris mei, & regis* Willielmi *fratris mei, &* Mathild. *regine matris mee, &* Mathild. *regine uxoris mee, omniumque anteceſſorum meorum, & pro anima* Roberti *filii* Hamonis, *conceſſiſſe & confirmaſſe ſancte* Mariæ *& abbati & monachis de* Teokesberia, *omnes poſſeſſiones ſuas, in eccleſiis & decimis, in terris & aquis, in molendinis & piſcariis, in paſturis & nemoribus, & in omnibus rebus tenendas in perpetua elemoſina ita liberè & quietè ſicut fuit quietum dominiū* Roberti *filii* Hamonis, *qui eandem eccleſiam fundavit, quando illud fuit in dominico regis* Willielmi *patris mei &* Mathild. *reginæ matris meæ, de ſiris & hundredis, de geldis & denegeldis, de omnibus conſuetudinibus & de omnib' cauſis. Teſtibus* Rogero *epiſcopo* Saresb. Roberto *epiſcopo* Linc. Roberto *comite de* Mellent. Roberto *comite de* Gloeceſtr. Briencio *fil. com.* Hamo. *dapifero.* Waltero *de* Gloeceſtr. *apud* Winton.

Inſpeximus eciam cartam quam idem *Henricus* fecit ſancte *Mariæ* de **Teokesbir.** in hec verba. H. *rex* Angl. *Archiepiſcopis, Epiſcopis, Juſtic. Com. Baron. Vic. & omnibus miniſtris in quorum miniſteriis abbas* **Teokesbir.** *terras habet, Salutem. Sciatis me conceſſiſſe & confirmaſſe ſancte* Marie *de* **Teokesbir.** *has res ſubſcriptas in perpetua elemoſina, liberas & quietas, pro anima mea, & pro animabus patris & matris mee, omniumque anteceſſorum meorum, eccleſiam de* Cheddeſlega, *eccleſiam de* **Lethe**, *decimam de* Chaldewella, *& de* Fiſhida, *decimam de* **Sutton**, *decimam de* Bacheberga, *decimam de* Weſtona, Roberti *de* Baſchervilla, *decimam de* **Hareſfelde**, *decimam de* Muchelesberga, *terram que dicitur* **Lancadel**,

Lancadel, *quam dedit* Walchelinus *eidem eccleſiæ. Terram de* **Didicot**, *quam habet ipſa eccleſia per excambium de* Alexandro *de* Cormelis, *terram de* Poltona, *quam dedit eidem eccleſiæ* Adeliza *de* Inſula, *pro anima* Reginaldi *de* Dunſtanvilla *viri ſui, duas hidas in* Porbica *de feodo* Roberti *de* Clavilla. *Volo autem & præcipio quod tota poſſeſſio ſanctæ* Marie de **Teokesbir.** *ita ſit quieta de placitis & geldis, & de omnibus cauſis ſicut fuit quietum dominium* Roberti *filii* Hamonis, *quod nunc eſt dominium* Roberti *filii mei. Teſtibus* Ranulfo *cancellar. &* Hamone *dapifero, apud* Burnam.

Inſpeximus eciam cartam quam bone memoriæ dominus *Henr.* quondam rex *Angliæ*, proavus noſter, fecit monachis prædictis in hec verba. Henricus *Rex* Angliæ, *& Dux* Norman. *&* Aquit. *& Comes* Andeg. *Juſtic. & Vicecom. & Baronibus, & omnibus miniſtris & fidelibus ſuis* Angliæ *&* Wallie *Salutem. Sciatis me conceſſiſſe monachis de* **Teokesbir.** *quod liberè & quietè vendant & emant res que ſibi neceſſarie fuerint ſine tolneo per totam* Angliam *&* Walliam. *Et prohibeo, ne quis eos diſturbet ſuper x. l. foriſfacture. Teſte* Unfrido *de* Bohun *apud* Glocc. Nos autem donationes, conceſſiones & confirmationes prædictas ratas habentes & gratas, eas pro nobis & heredibus noſtris, quantū in nobis eſt, dilectis nobis in Chriſto nunc abbati & conventui loci prædicti & eorum ſucceſſoribus, concedimus & confirmamus, ſicut carte prædicte rationabiliter teſtantur. Hiis teſtibus venerabilibus patribus *A. Dunelmen. J. Carliolen.* & *W. Coventr. & Lych.* epiſcopis *Joh.* de *Warenna* comite *Surr. Thoma* comite *Lanc. Henr.* de *Lacy* comite *Lincoln. Joh.* de **Haſtinges.** *Joh.* de **Segrave.** *Hugone le Deſpencer*, & aliis. Dat. per manū noſtram apud *Karliolum* primo die Julii. Dupp. per finem factum in ſcaccario.

Lelandi collectan. vol. 1. p. 78.

Cranburne *cella de* **Theokesbyrie.**

Alredus *Meaw*, comes *Gloceſtriæ*, primus fundator. Famulabatur huic antiquitus monaſterium de **Theokesbyri**; ſed *Robertus* filius *Hamonis*, comes *Gloceſtriæ* dedit prædia hujus domus monaſterio de **Theokesbirie.**

Prior & duo monachi.

WINBURNENSE
Cœnobium in agro Dorſetenſi.

Henric. Huntind. li. 4. fol. 194. a.

Circa hoc tempus [*Inæ* ſcil. regis] *Cudburh*, ſoror *Cudburh*, conſtituit abbatiam apud **Wineburne**, quæ data fuerat *Egferdo* regi *Northumbrorum*, ſed eo vivente ſeparata.

Annales de *Derleye* in bibl. *Cotton.* Hiſt. aurea MS. *Joh. Tinemuthenſis* in bibl. *Bodl.* lib. 17. c. 205.

Anno Domini DCCxv. ſancta *Cuthbritha* conſtruxit monaſterium virginum in **Winburne.**

Anno Domini DCCxviij. ſancta *Quinburga*, & ſancta *Cuthburga*, ſorores *Inæ* regis *Weſtſaxonum* claruerunt, quæ monaſterium apud *Winburnam* conſtruxerunt.

CROILANDENSE
Cœnobium in agro Lincolnienſi.

W. Malmesb. fol. 166. b. n. 50.

Croiland eſt una inſularum jacentium in illo tractu orientaliū ſtagnorū, quæ à meditullio terræ orientia, & per centum & eo amplius milliaria fluentia in mare, multis & magnis fluminibus impetu ſuo præcipitantur. Hic *Guthlacus*, non dejecta ſtirpe oriundus ephebus, ſpreto uſu armorum quo pollebat, cum eſſet xxv. annorum, ſolitariam vitam ingreſſus, xv. annis deguit, quibus, aſſiſtente Dei gratia, & ſacerdotii gradu & ſignorum honore, & vaticiniorum veritate approbatus eſt. Sed magis virtutum ejus gratia poſt obitum ſplenduit, tam ſacratiſſimi corporis poſt annum incorruptela, quàm multorum miraculorum oſtenſione præcipua: meritis quoque ejus datur, quod ad corpus ejus ædificato monaſterio, inter tot bellorum turbines, inter tot temporum volubilitates, nullam ærumnam vel detrimentum ſui locus ille perſenſerit.

Ingulphi Croiland. hiſt. fol. 484. b. n. 30.

——— Defuncto igitur ac ſepulto Dei famulo *Guthlaco*, ſigna virtutum (&c.) coruſcare frequenter cœperunt (&c.) Rex autem *Ethelbaldus*, ut beatum conſolatorem ſuum miraculis coruſcare comperiret, locum ſepulturæ ejus gaudens, & devotus expetiit, & ea quæ dicto viro Dei adhuc viventi, jam regnum adeptus, ante promiſerat, plenè perſolvit. Accerſito namque quantocyùs quodam famoſæ religionis monacho *Eveſhamenſi*, nomine *Kenulpho*, ut ibi cœnobium aggregaret ſibi & Deo ſervientibus, perenniter conceſſit, dedit & confirmavit, & ab omni reddituu & conſuetudine ſeculari, totam inſulam *Croylandiæ* omninò abſolvit; & inde chartam ſuam in preſentia epiſcoporum procerumque regni ſui ſecuram ſtatuit.

Lelandi collectan. vol. 2. p 278.

Ex chronico incerti autoris quod inveni in cœnobio Canonicorum Barnwellenſium *non procul à* Granta.

Ethelbaldus rex *Merciorum* inſulam *Croylandiæ*, palis quercinis, quindecim vel eo amplius pedum, in paludem defixis, & terra deſuper congeſta, fratribus Deo & ſancto *Guthlaco* ibidē ſervituris, locum illum, ſicut finibus diſtinguitur, cum aliis donavit.

Ibid. vol. 3. p 27.

Croyland, *ex tabula quadam deſcripta.*

Sanctus *Guthlacus* heremita, *Croylandiæ* inſulam à demonibus liberavit, tandem ibidem obiit, & ſepultus eſt.

Sanctus *Cyſſa* ex pagano factus Chriſtianus, ſucceſſit *Guthlaco*. *Etheldrutha Offæ* regis filia, & uxor *Ethelberthi* regis, & martyris, poſtea monialis, ibidem ſepulta.

Beccelinus ſancti *Gudlaci* diſcipulus, ibidem ſepultus.

Ethelbaldus rex *Merciorum* poſt *Gudlaci* anachorite

chorite tempora, *Croylandiam* adduxit monachos, & eccleſiam novam fabricavit, quæ poſtea per *Hinguarum* & *Hubbam* penitùs ſpoliata, & deſtructa fuit.

Eccleſia verò quæ nunc extat opus fuit *Ingulfi Normanni*, ejuſdem monaſterii abbatis.

[Sancti *Guthlaci* vitam deſcriptam habes apud *Ordericum Vitalem.* Hiſt. Eccleſ. p. 537. pluraque de hujus cœnobii fundatione pag. 541. &c.]

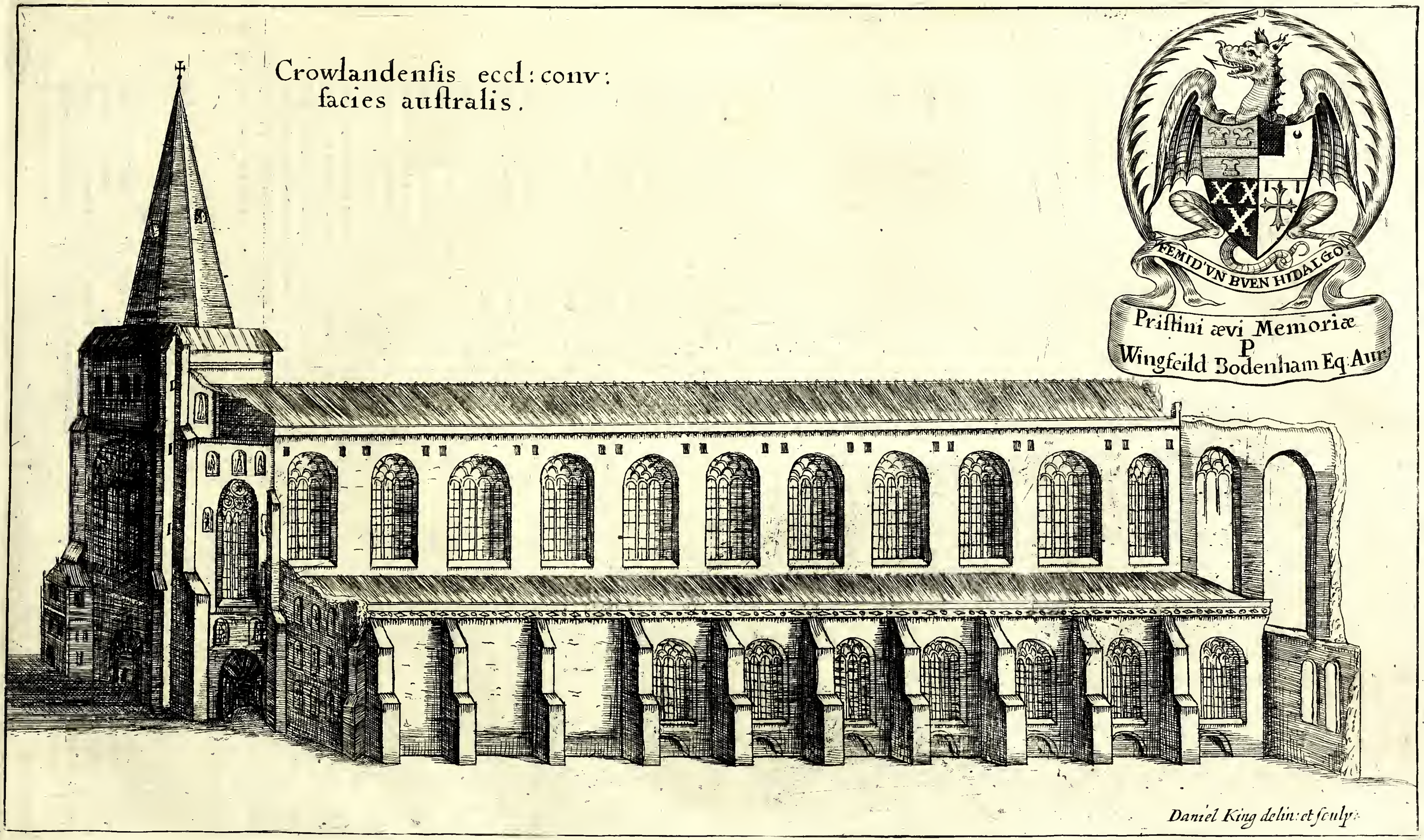
Ex *Ingulphi* hiſtoria *Croylandenſi* fol. 484 b. n. 40. Vide Pat. 17. *R.* 2. parte *I.* m. 31.

Carta Ethelbaldi regis, *de fundatione monaſterii de* **Croyland.**

“ETHELBALDUS divina diſpenſatione rex *Merciorum*, omnibus catholicæ fidei cultoribus ſalutem perpetuam. Regi regum omnium “& univerſorum creatorum magna cum exaltatione gratias ego, qui me uſque ad præſens “cunctis involutum ſceleribus patienter ſuſtinuit, “miſericorditer attraxit, & ad ſui nominis agnitionem parumper erexit. Unde Deo adhærere mihi bonum eſt, & in ipſo ponere ſpem “meam. Sed quid retribuam Domino pro omnibus, quæ tribuit mihi ut perluceam coram “eo in lumine viventium? cum ſine ipſo nihil “habemus, nihil ſumus, nihilque valemus. Magna enim aviditate noſtræ ſalutis author, & univerſorum largitor, acceptat noſtra minima, “ut cauſam habeat retribuendi maxima, & infinita gaudia. Sectantes ejus doctrinam per opera miſericordiæ ſic conſolatur, dicens, *Quod uni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis.* “Hinc eſt, quod cum dilecti confeſſoris mei, “*Guthlaci* anachoritæ devoti inſtructus fuiſſem “conſilio, precibus pulſatus, gratanter in hunc “modum acquievi. Ad perpetuam ſecuritatis “memoriam hoc chirographo patenti dono, trado & concedo omnipotenti Deo, beatæ *Mariæ*, & ſancto *Bartholomeo* de dominicis meis ad “fundationem monaſterii nigrorum monachorum, ſub norma ſancti *Benedicti* Deo famulantium, totam inſulam *Croylandiæ* ad ſedem abbathiæ ſeperatam, & ſeperaliter obtinendam, “cum quatuor aquis interclusam: videlicet cum “aqua quæ dicitur **Schepiſhee,** verſus orientem, & cum aqua quæ vocatur **Nene,** verſus “occidentem, & cum aqua, quæ vocatur **Southee,** verſus auſtrum, & cum aqua vocata “**Aſendik,** verſus aquilonem, ubi communis “ſewera eſt, inter **Spaldelinge** & dictam inſulam. Et continet dicta inſula in longitudine “quatuor leucas, & tres leucas in latitudine “cum mariſcis adjacentibus verſus occidentem “ex oppoſito ejuſdem inſulæ ex utraque parte “aquæ de **Weland**: cujus una pars verſus boream, vocata **Goggiſlond,** continet duas leucas in longitudine a ponte de **Croyland,** ubi “fit ingreſſus ad inſulam uſque ad **Aſpath,** & “unam leucam in latitudine ab aqua de **Weland** in auſtrali parte uſque ad **Apenholt,** verſus boream juxta ripam; & habet per totam “longitudinem æqualitatem latitudinis: & altera pars mariſci in auſtrali parte aquæ de **Weland** continet in longitudine duas leucas à “ponte de **Croyland** uſque ad **Southlake** juxta ripam ex oppoſito de **Aſpath,** & habet in latitudine duas leucas ab aqua de **Weland** uſque ad **Fynſett** juxta aquam de **Nene** in auſtrali parte ejuſdem mariſci, cum ſeparali piſcaria in aquis de **Weland** & **Nene,** uſque ad “ſupradictos utriuſque mariſci limites, & in aquis omnibus ſupradictam inſulam ambientibus, unde quendam cænobitam *Eveſhamenſem* “probate religionis virum, nomine *Kenulphum,* “ut ſecum ejuſdem ordinis monachos probatos “ibidem congregaret, abbatem conſtitui, præbens eis de theſauro meo ad ædificationem monaſterii ejuſdem, primo anno trecentas libras “legalis monetæ, & per decem annos proximè “ſequentes quolibet anno centum libras, concedendo eiſdem licentiam ad villam ædificandam ibidem ſive includendam, quantum ex iis “duobus mariſcis verſus occidentem dictis monachis pro ſe & ſuis placuerit. Quare volo, “quod prædicti monachi habeant iſta dona mea “cum omnibus appendiciis libera & ſoluta ab “omni onere ſeculari in perpetuam eleemoſynam meam, cum omni commodo, quod evenire aut extorqueri poterit infra dictos limites, “tam ſubter terram, quàm ſupra, cum communa paſturæ pro omni genere animalium, omnibus ſeiſonis ibi, & hominibus ſuis, ſive tenentibus ſuis ſecum ibidem moram facientibus ex utraque parte aquæ de **Weland,** videlicet, ex una parte uſque ad agrum de **Medishamſted,** & ex altera parte uſque ad ædificia “**Spaldelinge,** cum omnibus libertatibus & liberis conſuetudinibus, quas regia poteſtas liberiùs alicui eccleſiæ in regno meo contulerit “temporibus retroactis. Et diſtrictè præcipio, “quod ſi quis contra hoc meæ authoritatis teſtamentum aliquod machinari impedimentum “præſumpſerit, quominùs pacificè poſſideant “aliqua per me data & conceſſa, centum libras “legalis monetæ theſauro meo perſoluet, necnon dictis monachis pro damnis & expenſis “dignè ſatisfaciet. Deprecor omnes poſteros “meos ad regnum ſuccedentes, ut hanc “penam & cenſuram meam ita obſervent inviolatam, ſicut voluerint recipere debitæ juſticiæ præmium, & evadere rapacitatis ſupplicium. Qui verò iſtam eleemoſinam meam “provexerit & defenſaverit, in ſorte electorum “Dei remuneretur æternaliter. Firmatum eſt “hoc chirographum meum in anno ab incarnatione Chriſti, DCCxvj. quod & his probabilibus teſtibus ſanctæ crucis indicio ſubnotatur. 716.

“✠ Ego *Ethelbaldus* rex *Merciorum* gratuito “conſenſu confirmavi. ✠ Ego *Brithwaldus Dorobernienſis* archiepiſcopus ratificavi. ✠ Ego “*Winfridus Merciorum* epiſcopus approbavi. ✠ *Ingualdus Londonienſis* epiſcopus merè conſenſi. “✠ Ego *Adwinus Lichefeld.* epiſcopus adoptavi. “✠ Ego *Tobias Roffenſis* epiſcopus collaudavi. “✠ Ego *Ethelredus* abbas de **Bardney** multum “affectavi. ✠ Ego *Egbaldus* abbas de **Medeshamſted** illud fieri devotè rogavi. ✠ Ego “*Egga* comes *Lincoln.* conſilium dedi. ✠ Ego “*Leucitus* * comes *Leyceſtriæ* aſſenſum præbui. “✠ Ego *Saxulphus* filius *Saxulphi* comitis corroboravi. ✠ Ego *Ingulphus* presbyter & humilis miniſter vocatus audivi. ✠ Ego *Ethelbaldus,* “licèt indignus patientia tamen divina regni “*Merciorum* gero gubernacula, ſumma cum fiducia

* Lege *Leuricus.*

Crowlandenſis eccl: conv:
facies auſtralis.
FEMID'VN BVEN HIDALGO
Priſtini ævi Memoriæ
P
Wingfeild Bodenham Eq: Aur:
Daniel King delin: et ſculp:

“ ducia authori meo Chriſto redeo humiliter: de “ quo prophetice ſcribitur in pſalmo, *Miſeratio-* “ *nes ejus ſuper omnia opera ejus*: ejuſdem pietati “ me totum ſubmitto, & ſanctæ matris eccleſiæ “ precibus, beneficiis ſpiritualibus, commendo.

Hinc quidam poeta ſic dixit.

Ethelbaldus *ego rex ſub domino ſuper* Anglos
Hanc abbathiam conſtruo, Chriſte, tibi.
Inſula de Croyland, *vaſtum regis ſpeciale,*
Dicitur hæc terra, quam tibi trado, Jheſu.
Hanc totam terram cum circumeuntibus undis
Quæ claudunt illam, do tibi, ſumme Deus,
Inſuper argenti primo fabricantibus anno
Trecentas latomis annumerabo libras:
Annis inde decem dabo centum quolibet anno
Libras in latomos, qui ſteterint ad opus.
Kenulphus *monachus profeſſus* Eveſhamienſis
Abbas primus erit, huic ego trado locum.
Cunctaque confirmo magnatum dona meorum,
Si dederint terras ſeu tenementa Deo.
Iſtum Kenulphum *ſi quis vexaverit* Anglus,
Rex condemno mihi cuncta catella ſua:
Inde meis monachis de damnis omnibus ultra
Uſque ſatisfaciat, carcere clauſus erit.
Adſunt ante Deum teſtes hujus dationis
Anglorum *proceres, pontificeſque mei.*
Sanctus Guthlacus *confeſſor & anachorita*
Hic jacet, in cujus auribus iſta loquor.
Oret pro nobis ſanctiſſimus iſte ſacerdos,
Ad tumbam cujus hæc mea dona dedi.

Carta regis Offæ *monaſterio de* Croyland.

Ibid. fol. 486. a. n. 30.

“ Offa rex *Merciorum*, omnibus per univer- “ ſum regnum *Merciæ* philochriſtis ſalutem “ perpetuam. Indeſinentur recolens, quòd bre- “ ves dies hominis ſunt, & in hac paucitate die- “ rum noſtrorum, quæcunque ſeminaverit homo, “ hæc & metet: cupio per vitæ meæ præſentis ſan- “ cta opera mercari mihi, & metere in futuro “ præmia ſempiterna. Ideoque *Patricium* abba- “ tem *Croylandiæ*, ac monachos ſuos ibidem Deo “ ſervientes, & ſervos ſuos univerſos, ipſumquè “ locum Croyland, & omnia quæ ſua ſunt, ac- “ cipio in manum meam, & tanquam fratres me- “ os monachos de ſancto *Albano*, liberos & ſolu- “ tos eſſe ab omni onere ſeculari, & quietos ubi- “ que per regnum meum ab omnibus vectigalibus “ haberi præcipio: & confirmo eiſdem prædictum “ monaſterium ſuum, cum omnibus poſſeſſioni- “ bus ſuis, ac aliis rebus, quaſcunque cognatus “ meus, quondam inclytus rex *Ethelbaldus*, fun- “ dator dicti monaſterii, contulerat eiſdem, & “ quæcunque proceres ſui vel mei poſtea contu- “ lerunt, ſeu conferent in futurum, vel quæcunque “ fideles Chriſti dicto monaſterio *Croylandiæ* con- “ ferent in æternum. Iſtud cirographum anno in- “ carnationis Domini noſtri Jeſu Chriſti ſeptin-

793. “ gentefimo nonageſimo tertio, Ego *Offa* rex “ *Merciorum* conceſſi & confirmavi. ✠ Ego “ *Ethelardus* archiepiſcopus *Dorobernienſis* con- “ ſenſi. ✠ Ego *Egbaldus* epiſcopus Wincheſter ſubſcripſi. ✠ Ego *Aldredus* epiſcopus *Dor-* “ *caſiſtrenſis* ſubnotavi. ✠ Ego *Aldulphus* epiſ- “ copus Lichfeild collaudavi. ✠ Ego *Benna* “ abbas de Medeshamſted corroboravi. ✠ Ego “ *Ceolburga* abbatiſſa de *Berdea* aſpiravi. ✠ Ego “ *Heaberictbus* comes ad imperium domini mei “ regis conſignavi. ✠ Ego *Tilberus* presbyter “ domini mei regis *Offæ*, ad ejus præceptum hoc “ chirographum manu mea ſcripſi.

Confirmatio Witlaſii *regis* Merciorum *monaſterio de* Croyland.

Witlaſius diſpoſitione divina rex *Merciorũ* omnibus chriſticolis univerſam *Merciam* inhabitantibus ſalutem ſempiternam. Magnalia Dei prædicare & publicare minimè mihi verecundum, ſed verè videtur honorificum & glorioſum: unde apertè confiteor Domino, qui in altis habitat, humilia reſpiciens in cœlo & in terra, quoniam ad tempus iratus eſt mihi, converſus eſt furor ſuus, & conſolatus eſt me, humilians in ira ſua peccatorem uſque ad terram, detrahens uſque ad pulverem, & iterum miſericordia ſua ſuſcitans de pulvere egenum, & de ſtercore erigens pauperem, ut ſedeam cum principibus & ſolium gloriæ teneam. In die igitur bonorum, ne immemor ſim malorum; memor ero *Rahab* & *Babylonis* ſcientium me; non *Rahab* meretricis, ſed *Etheldritha* ſanctiſſimæ virginis, cognatæ meæ, pro ſponſi ſui, agni immaculati, amore *Croylandiæ* recluſæ, & in tempore tribulationis meæ me in cella ſua quatuor menſium ſpatio diligentiſſimè abſcondentis à facie inimici & perſequentis; memor etiam ero *Babylonis*, non turris confuſionis, ſed ſanctiſſimæ eccleſiæ *Croylandenſis*, quæ terra turris ad cœlum aſcendens vigiliis & orationibus, pſalmis & lectionibus, diſciplinis & afflictionibus, lachrimis & ſingultibus, eleemoſinis & innumeris aliis devotionibus pietatiſq; operibus, pro ſæculo * peccatore fortiſſimam violentiam regno cœlorum ingerit die ac nocte. Itaque quoniam venerabilis pater dominus *Siwardus* abbas *Croylandiæ* protexit me in tabernaculo ſuo in die malorum, celans ac ſalvans à facie tribulantis: ultra privilegia meorum anteceſſorum regum *Merciorum*, qui prædictum monaſterium variis libertatibus & donariis nobiliter illuſtrarunt, offero & ego magno altari prædicti monaſterii de paupertate mea calicem aureum, crucem auream, & tabulam capellæ propriæ laminis aureis deauratam, me profitens dictæ eccleſiæ perpetuum pro viribus defenſorem. Inſuper præcipio omnibus miniſtris meis per univerſam *Merciam* conſtitutis, quod abbati *Croylandiæ*, monachis, & omnibus fratribus illius ſanctiſſimi monaſterii, cum ad civitates & caſtella regia pro quocunque negotio acceſſerint, tanquam *Wimundo* filio meo, vel mihi, obediant in omnibus & miniſtrent, nihil pro expenſis, quas ipſi, vel ſui fecerint ibidem, ab iis accipientes, ſed cum litera vel ſigno dictorum monachorum, arcarius meus omnes expenſas hujuſmodi, cum dicti miniſtri mei annumeraverint, pro fiſco integrè acceptabit. Volo etiam & præcipio, quòd quicunque in regno meo pro quocunque delicto reus inventus & legibus obnoxius fuerit, ſi fugerit ad dictum monaſterium; & coram abbate dicti monaſterii, qui pro tempore fuerit, gratiam ſanctiſſimi confeſſoris *Guthlaci*, ibidem corporaliter quieſcentis, invocans, fidelitatem ei & ſervitium juraverit ſempiternum: ſalvus & ſecurus prote-

Ibid. fol. 487. n. 10.

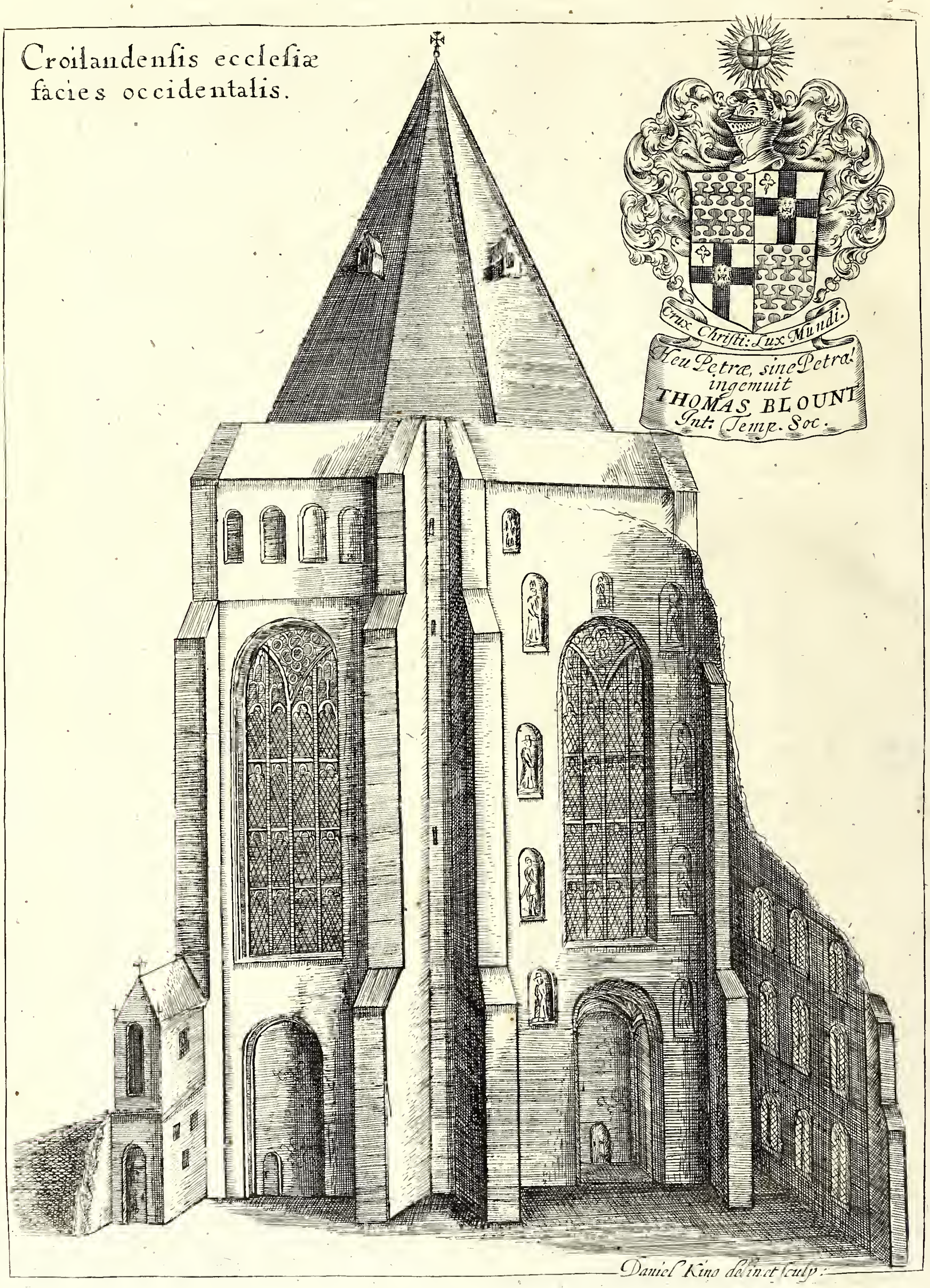
* Fortè, recluſo.

Sanctuarium.

ctione abbatis & monachorum ſuorum, in quocunque ſervitio per totam inſulam *Croylandiæ* ipſum poſuerint, ſicut in aſylo, vel in camera mea propria pace mea & impunitate gaudeat, nulluſque miniſtrorum meorum ultra illum inſequi audeat, nec in aliquo moleſtare, ſub pœna perditionis dextri ſui pedis, quicunque in meo regno iſtud meum privilegium tentaverit in aliquo violare. Licebitque dicto fugitivo in quibuſque aquis quæ dictam inſulam ambiunt, navigare & piſcari, ac aliter, quocunque modo a dominis ſuis aſſignatus fuerit, laborare, abſque miniſtrorum meorum, vel alicujus alterius calumnia vel gravamine. Quòd ſi extra dictas aquas, vel metas dicti monaſterii captus aliquando fuerit, pœnam quam quondam meruit, ſive mortem, ſive membrorum ſuorum mutilationem, ſi miniſtri mei, vel quicumque ſui adverſarii per juramentum ſex hominum fide dignorum probare poterunt, quòd extra metas ſuas inventus fuerit, abſque ulla gratia ſuſtinebit. Dictas verò metas monaſterii Croyland in quinque ejus aquas prædictas tam miniſtris meis, quam abbati & monachis ſuis pro ſuis dictis fugitivis deſcribi feci & notari. Dictæ namque aquæ vocantur iſtis nominibus, videlicet Schepiſhee ad orientem, in cujus ripa occidentali crux lignea ſtat vetuſta, & diſtat ab ipſa aqua per decem pedes, æqualiter poſita in medio inter duos angulos ejuſdem inſulæ, ſcilicet Aſwictoft, qui eſt angulus & meta dictæ inſulæ contra vulturnum, & Tedwarker, qui eſt angulus & meta dictæ inſulæ contra ſubſolanum. Secunda aqua, quæ claudit dictam inſulam ad auſtrum vocatur Southee, in cujus ripa eſt poſita crux lapidea diſtans à Namanlandhirne per 5. perticatas, & a Southee per ſex perticatas, ubi Southee intrat in aquam de Nene, quæ currit ad pontem de Croyland: ſed metæ fugitivorum in illa parte diriguntur in mariſcum occidentale per * Einſet contra africum, & ſic uſque ad Folwardſtaking contra corum, & ſic divertendo ad boream, ubi Southlake intrat in aquam de Weland ex oppoſito lapideæ crucis, quæ ſtat in boreali ripa dictæ aquæ de Weland, diſtans ab ipſa aqua per 5. pedes, quæ currit inde ad prædictum pontem de Croyland: ſed metæ fugitivorum ab illa cruce diriguntur in mariſcum boreale directè uſque ad Oggot, qui eſt angulus metarum contra favonium, & ſic redeundo verſus orientem per Wodelade uſque ad Apinholt, & ibi aſcendendo per aquam de Weland, quæ eſt quarta aqua claudens inſulam in illa parte, ſicut tercia aqua de Nene claudit eam ex altera parte pontis de Croyland, uſque ad ſeweram de Aſendike cadentis in Weland, ubi ſtans fracta crux lapidea diſtat ab ipſa aqua de Aſendike per tres perticatas in ejus ripa auſtrali: & ipſa aqua de Aſendike eſt quinta aqua claudens ab illo loco inſulam prædictam, contra aquilonem uſque ad Aſwictoft. Si extra iſtas 5. aquas & metas prænotatas fugitivus inventus fuerit, tanquam *Semei* extra *Jeruſalem* publicis legibus ſubjiciendus, pœnam quam meruit patietur. Quod ſi infra prædictas metas, & prædictarum aquarum ripas exteriores homicidium, furtum, vel aliam foriſfacturam fecerit, per balivos dicti monaſterii capiendus, juxta demerita in ipſa inſula, cujus immunitatem perdidit, patietur, & ibidem judicandus in carcere abbatis condemnabitur. Et ut iſtud meum privilegium firmiùs & fortiùs ad poſteros perſeveret, per dominum meum *Egbertum* regem *Weſt-Saxoniæ*, & *Athelwolphum* filium ejus illud obtinui confirmari. Offero etiam ſecretario dicti monaſterii in miniſterium ſanctiſſimi altaris chlamydem coccineam, qua indutus eram in coronatione mea, ad capam inde ſive caſulam faciendam; & in eccleſiæ ſanctiſſimum ornamentum, velum meum aureum quo inſuitur excidium *Troiæ*, in meo anniverſario (ſi placuerit) in parietibus ſuſpendendum. Offero etiam refectorario dicti monaſterii ad uſum Præſidentis quotidie in refectorio ſcyphum meum deauratum, & per totam partem exteriorem barbaris vinitoribus ad dracones pugnantibus cœlatum, quem crucibulum meum ſolitus ſum vocare, qua ſignum crucis per tranſverſam ſcyphi imprimitur interius, cum quatuor angulis ſimili impreſſione protuberantibus, & cornu menſæ meæ, ut ſenes monaſterii bibant inde in feſtis Sanctorum, & in ſuis benedictionibus meminerint aliquando animæ donatoris *Witlaſii*. Confirmo etiam dicto monaſterio omnes terras & tenementa, poſſeſſiones, & earum peculia, & omnia alia donaria, quæ prædeceſſores mei reges *Merciorum*, & eorum proceres, vel alii fideles Chriſtiani, ſive Judæi dictis monachis dederunt, vendiderunt, vel invadiaverunt, aut aliquo alio modo in perpetuam poſſeſſionem tradiderunt; & ſpecialiter donum *Thoroldi* quondam vicecomitis *Lincolniæ* in Bokenhale, videlicet duas carucatas terræ & dimidiam, & viginti ſex acras prati, & quinquaginta acras ſylvæ de Bruſh. Item donum *Geolphi* filii *Maltæ* in Halington, viz. 4. bovatas terræ de Inland, & 10. bovatas in ſervitio, & 24. acras prati in Gerathorp. Item donum *Fregiſti* militis, viz. totam villam de Langtoft, & in campis ejuſdem ville 6. carucatas terræ arabilis, habentes in longitudine 15. quarentenas, & 9. quarentenas in latitudine, & 100. acras prati, & ſylvam & mariſcum duarum leucarum in longitudine, & duarum leucarum in latitudine. Et eccleſiam ejuſdem villæ, & 40. acras de eodem feodo in campo de Deping. Item donum *Algari* militis, ſcilicet Northland in Baſton, viz. 4. carucatas terræ arabilis, continentes in longitudine 8. quarentenas, & octo quarentenas in latitudine, & 45. acras prati, & mariſcum continens in longitudine 16 quarentenas, & 8. quarentenas in latitudine, & eccleſiam ejuſdem villæ, & unum molendinum, & dimidium alterius molendini, & totam piſcariam in aqua à molendino verſus occidentem uſque ad finem ejuſdem mariſci verſus orientem. Item donum ejuſdem *Algari* militis in Repingale, viz. 3. carucatas terræ arabilis, & 40. acras prati. Item donum *Normanni* quondam vicecomitis in Sutton juxta Boſworth, duas carucatas terræ, & unum molendinum ventricium. Item donum ejuſdem *Normanni* in Stapleton, viz. manerium & duas carucatas terræ. Item donum ejuſdem in Badby, viz. 4. hidas terræ cum appendiciis. Item donum domini *Algari* comitis in Holbecke, & in Cappelade, viz. 4. carucatas, & 6. bovatas, & 18. acras prati & mariſcum. Item donum ejuſdem in villa ſua de Spalding, viz. 3. carucatas terræ, & unam bovatam, & 26. acras prati, & quatuor

* Alias *Einſet.*

Alias, *Eregiſti.*

Croilandenſis eccleſiæ facies occidentalis.

quatuor ſalinas cum eccleſia ejuſdem villæ. Item donum *Oſwii* militis in *Draitona*, viz. 8. hidas terræ, & quatuor virgatas, & eccleſiam ejuſdem villæ. Item donum *Asketelli* coci mei in **Claythorn**, videlicet, tres virgatas terræ. Item donum *Wulgeti* pincernæ mei, videlicet, 3. virgatas terræ in **Pickerk.** Item donum nuncii mei in **Laythorp**, unam bovatam terræ. Item donum *Siwardi* vicecomitis in **Kirkby**, 3. bovatas terræ, unam manſionem & tria cotagia. Et in *Standona* donum *Sigburgæ* comitiſſæ, 5. hidas terræ, & donum *Wulnoti* dapiferi mei in *Adingtona*, videlicet, duas hidas terræ: & piſcariam cum advocatione eccleſiæ ejuſdem villæ, & in alia *Adingtona* ex dono ejuſdem unam virgatam terræ. Iſtas terras & tenementa prædicto monaſterio *Croylandiæ* & monachis ibidem Deo ſervientibus in pacificam & perpetuam poſſeſſionem concedo, trado, & confirmo, habenda de me & heredibus meis quibuſcumque regibus *Merciorum* poſt me ſucceſſuris in perpetuam & puram eleemoſynam liberè, quietè & ſolutè ab omnibus oneribus ſecularibus, exactionibus, & vectigalibus univerſis, quocunque nomine cenſeantur. Quod ſi quis adverſarius, inſtigante diabolo, in quibuſcunque prædictis terris aut tenementis tot regum ſpatio pacificè poſſeſſis, & eorum authoritate confirmatis, calumniam ponere voluerit in futurum, me & ſucceſſores meos reges *Merciorum* profiteor præſenti cirographo & polliceor, dicti monaſterii futuros in perpetuum defenſores. Iſtud chirographum domino *Siwardo* abbati patri meo, & *Etheldritha* ſanctiſſimæ virgini, pro Chriſti amore ibidem recluſæ, carne quidem cognatæ meæ, ſed (quod magis eſt) in Chriſto chariſſimæ ſorori, quondam promiſſum in præſentia dominorum meorum *Egberti* regis *Weſt-Saxoniæ* & *Athelwulphi* filii ejus, coram pontificibus & proceribus majoribus totius *Angliæ*, in civitate *Lundonia* (ubi omnes congregati ſumus pro conſilio capiendo contra *Danicos* piratas littora *Angliæ* aſſiduè infeſtantes) ſigno ſanctæ crucis confirmavi. ✠ Ego *Celnothus* archiepiſcopus *Dorobornienſis* conſului. ✠ Ego *Eubaldus* archiepiſcopus *Eboracenſis* conſignavi. ✠ Ego *Oſmundus Londonienſis* epiſcopus collaudavi. ✠ Ego *Helmſtanus* epiſcopus *Wintonienſis* aſſenſum præbui. ✠ Ego *Herewinus* epiſcopus *Lichfeldenſis* conſenſi. ✠ Ego *Cedda Herefordenſis* epiſcopus aſpiravi. ✠ Ego *Adelſtanus Shireburnenſis* epiſcopus procuravi. ✠ Ego *Humbrithus Helmati* epiſcopus approbavi. ✠ Ego *Wilredus Dommocenſis* epiſcopus annui. ✠ Ego *Herferdus Wigornienſis* epiſcopus gratum habui. ✠ Ego *Godwinus Roffenſis* epiſcopus favi. ✠ Ego *Hedda* abbas de **Medeshamsted** ratificavi. ✠ Ego *Ambertus* abbas *Ripadii* interfui. ✠ Ego *Kinevinus* abbas de **Bardney** aſtiti. ✠ Ego *Egbertus* rex *Weſt-ſaxoniæ* conceſſi. ✠ Ego *Adelwulphus* filius regis *Weſt-ſaxoniæ* conſenſum dedi. ✠ Ego *Wulhardus* dux affui. ✠ Ego *Athelinus* dux audivi. ✠ Ego *Herenbrithus* dux acceptavi. ✠ Ego *Swithinus* presbiter regis *Egberti* præſens fui. ✠ Ego *Boſa* ſcriba regis *Withlafii* manu mea chirographum iſtud ſcripſi. ✠ Ego *Withlafius* Domini noſtri Jeſu Chriſti gratia rex *Merciorum*, ad ſanctæ matris eccleſiæ honorem, & divini cultus exaltationem, anno incarnationis ejuſdem noſtri ſalvatoris octingenteſimo triceſimo tertio in feſto ſancti *Auguſtini* confeſſoris, doctoris, & apoſtoli noſtræ gentis, hæc pauca offero, pluraque offerem, quin corpus meum in morte mea tam ſancto monaſterio promitterem, niſi antea ſepulturam meam *Ripadio* devoviſſem. Veruntamen ſpiritus meus permanebit vobiſcum in æternum. 833.

Carta Eadredi *regis.*

Ibid. fol.

"PAx in ſummæ Trinitatis nomine, patris & "filii & ſpiritus ſancti, Amen. Ego *Edredus* rex terrenus, ſub imperiali potentia regis "ſeculorum æternique principis, magne *Britanniæ* temporale gerens imperium, univerſis Chiſtianis tam preſentibus quàm poſteris ſalutis "beneficium in authore ſalutis. Vobis liqueat "omnibus, quod per devotam ſuggeſtionem & "frequentem provocationem dilecti clerici & "cognati mei *Turketuli* mihi factam ſuper re- "paratione, reſtauratione ac libertate ſacroſan- "ctæ eccleſiæ & monaſterii *Croylandenſis*, in "quo reconditæ ſunt reliquie ſancti *Guthlaci* "confeſſoris & anachoritæ, non modicum con- "dolui & compaſſus ſum, tam pro depopulati- "one ſanctæ matris eccleſiæ, quàm pro minora- "tione beneficiorum ſpiritualium pro animabus "progenitorum meorum per opera miſericor- "diæ multipliciter & frequenter impenſorum, "recolens, ibi cœnobium nigrorum monacho- "rum ordinis ſancti *Benedicti* à nobili rege *Mer*- "*ciorum*, *Ethelbaldo* nomine, quondam *Alwionis* filio eſſe fundatum, affluenter ditatum, "& regalibus privilegiis ſufficienter munitum, "ut per inſpectionem cartarum ejuſdem *Ethel*- "*baldi* ad ſecuritatem dictorum monachorum "compoſitarum, ſatis erat conſilio meo decla- "ratum. Sed poſt multorum temporum curricula per paganorum exercitum erat devaſta- "tum, & cum omnibus ornamentis & monu- "mentis compluribus igne crematum & con- "ſumptum. Ubi prædictus *Turketulus*, qui "juxta pſalmiſtæ vocem propheticam, *odit ec*- "*cleſiam malignantium, & dilexit decorem do*- "*mus domini*, pio ſtimulatus deſiderio, dictum "cœnobium reparare & reædificare ſummope- "re molitur. Hic homo divinæ charitatis zelo "in tantum accenſus eſt, ut corde ac corpore ſe "ovili dominico ibidem mancipare indeſinenter "adoptat. Unde quinque monachi ſenes in "eadem inſula latitantes, de quibus duo à * di- "ſpoſitione regreſſi, de ejuſdem *Turketuli* & "aliorum juriſperitorum conſilio informati, qua- "ſi graviter formidantes jacturas & diſpendia "varia futuris temporibus inopinatè emer- "gentia, totam abbatiam cum omnibus poſ- "ſeſſionibus obtentis, & ejuſdem *Turketuli* ſo- "licitudine recuperatis, meo etiam favore ac- "quiſitis, cum ſex maneriis de prædiis ſuis hæreditariis, in manum meam funditus & ſponte "reſignarunt, ut per meam redonationem de "firmiori & liberiori ex tunc & inpoſterùm "gratulentur poſſeſſione. Sed quum fœdus "verbo ſolummodo initum, dum à memoria "fuerit devolutum, in materiam contrahitur "litigioſam, niſi rei geſtæ perennis ſcripti patro- "cinium

* *Aliàs* diſperſione.

cinium ſuffragetur. Hinc eſt, quod ſæpedictum *Turketulum* cum præfatis monachis jam in habitu adunatum, grato meo conſenſu et aſſenſu abbatem ejuſdem monaſterii conſtituo, et tam abbathiam quam omnes poſſeſſiones ſic recuperaras et mihi reſignatas, ex dono meo regali de cetero in perpetuam et puram eleemoſynam illis monachis, et omnibus ſucceſſoribus eorum ſub eadem regula et eodem habitu ſancti *Benedicti* ibidem Deo ſervientibus, trado, dono, et confirmo, et in hunc modum per ſingula declarare diſpono. Inprimis totam inſulam *Croylandiæ* pro gleba eccleſiæ & pro ſitu ſeperali ejuſdem monaſterii cũ his limitibus diſtinctam, videlicet, à ponte de **Croyland** triangulo per aquam de **Weland** verſus **Spaldeling** uſque ad **Aſendick**, ubi **Aſendick** cadit in aquam de **Weland** ex orientali parte crucis lapidie per prædictum *Turketulum* ibidem affixe, & ſic ſurſum verſus orientem per **Aſendick** uſque ad **Aſwicktoft**, & inde uſque ad **Shepſhee** in orientali parte ejuſdem inſulæ, & ſic uſque ad **Tedwarthar**, & ibi intrando **Southee** uſque ad **Namanlandhirne**, ubi crucem lapi lapideam affigi præcepit idem *Turketulus*, diſtantem à **Southee** per ſex perticatas, & ſic in illa aqua diviſio duorum comitatuum, *Lincolniæ* videlicet & *Grantebrigiæ*, & diſtat eadem crux ab aqua de **Nene** verſus occidentem per 5. perticatas, & inde per eandem aquam de **Nene**, ſicut currit ad ſupradictum pontem de **Croyland**, cum ſeperali piſcaria tam in aquis omnibus ambientibus eandem inſulam quam in ſtagnis & paludibus infra ſitum incluſis, una cum mariſcis & alnetis adjacentibus verſus occidentem ex oppoſito ejuſdem inſulæ, in omnibus *Lincolniæ* comitatui annexis & reſpondentibus, & per hos limites in hunc modum determinatis, videlicet à **Namanlandhirne** per aquam de **Nene** verſus occidentem uſque ad finem factum, ubi crux lapidea defixa eſt juxta ripam, & ab inde uſque ad **Ortnis**, & ſic uſque ad **Folwardſtakiug**, et inde uſque ad **Scuthlake**, ubi **Southlake** cadit in aquam de **Weland**, et ſic tranſeundo eandem aquam, et incipiendo ad **Kenulphſton** juxta ripam ex oppoſito de **Southlake**, ubi primus abbas à fundatione ejuſdem monaſterii, nomine *Kenulphus*, poſuit crucem lapideam pro limite inter **Croyland** et **Deping**, et ab inde tendendo verſus boream juxta **Aſpath** uſque ad **Werwarlake**, et ſic uſque ad **Hartnholt**, et deinde ſurſum per **Mengarlake** et **Lurtlake**, et ibi ſunt limites dividentes. **Hoiland** et **Keſtevene**, et inde uſque ad **Dgget**, et ſic uſque ad **Spinholt**, ſive alio nomine **Wodelade**, ubi **Wodelade** cadit in aquam de **Weland**, cum omnibus appendiciis, et omni commodo quod poſſit evenire ſive extorqueri infra ſupradictos limites, tam ſubter terram quàm ſupra, cum communa paſturæ in mariſcis adjacentibus ex utraque parte aquæ de **Weland**, videlicet ex una parte ab ipſa aqua uſque ad agrum de **Medeſhamſtede**, et ex alia parte ab eadem aqua uſque ad ædificia de **Spaldeling**, cum ſeperali piſcaria in eadem aqua de **Weland**, à **Kenulphſton** uſq; ad pontem de **Croyland**, et ab inde in eadem aqua et in aqua de **Weland** coadunatis uſque ad **Aſendick**. Poſſunt etiam dicti monachi de eiſdem mariſcis verſus occidentem adjacentibus pro ſe & hominibus ſive tenentibus ſuis includere croftos ſive pratum circa pontem ſeperariter quantum illis placuerit. Quare volo, quod dicti monachi habeant prædia iſta de donatione & confirmatione mea, libera & ſoluta ab omni cauſa & onere ſeculari, & omnes libertates & liberas conſuetudines, cum omni illo quod appellatur, *ſocha*, *ſacha*, **Tol** & **Tem**, **Infangthef**, **Weif** & **Stray**, & cum hiis legitimè appendentibus in puram & perpetuam eleemoſynam meam. Præterea trado, dono & confirmo eiſdem monachis has poſſeſſiones eidem cœnobio ex donatione antiqua procerum regni mei ab olim dependentes, videlicet, in **Lincolnſhire**, in **Spaudelinge** tres carucatas terræ. In **Pincebeck** unam carucatam terræ. In **Cappelade** tres carucatas terræ, ſex bovatas terræ, & duodecim acras prati, cum eccleſia ejuſdem villæ. In **Algare** duodecim bovatas terræ. In **Donnesdike** duas carucatas terræ, & viginti acras prati. In **Drayton** unam carucatam terræ & ſex acras prati, & 4. ſalinas. In **Burtoft** unam bovatam terræ, cum *Socha*, *Sacha*, & cum eccleſia de **Sutterton**. In **Bokenhale** duas carucatas terræ & dimidiam, & viginti ſex acras prati, & quinquaginta acras ſylvæ, & 70. acras de **Bruſhe**. In **Halington** decem bovatas terræ cum quatuor bovatis de **Inlond**, & cum triginta duabus acris prati de eodem feodo in **Gerumthorp**. In **Langtoft** ſex carucatas terræ arabilis (& habet quindecem quarentenas in longitudine, & novem quarentenas in latitudine) & centum acras prati, & ſylvam, & mariſcum duarum leucarum in longitudine, & duarum leucarum in latitudine, & eccleſiam ejuſdem villæ, & quadraginta acras de eodem feodo in campo de **Deping**. In **Baſton** apud **Tetford** quatuor carucatas terræ arabilis, & quadraginta quinque acras prati cum eccleſia ejuſdem villæ, & cum 16. quarentenis mariſci in longitudine & 8. quarentenis in latitudine; cum uno molendino aquatico, & dimidio molendino. In **Repingale** tres carucatas terræ arabilis & 60. acras prati. In **Laithorp** unam bovatam terræ. In **Kirkby** tres bovatas terræ, unam manſionem & tria cotagia. In **Northamtonſhire**, in **Wedlingburough** 6. hidas terræ & dimidiam cum eccleſia ejuſdem villæ, cum *ſocha*, *ſacha*, &c. In **Adington** tres hidas terræ cum advocatione eccleſiæ ejuſdem villæ. In **Helmington** tres hidas. In **Glapthorn** tres virgatas terræ. In **Wirthorp** unam hidam & dimidiam cum uno molendino aquatico. In **Peykirk** duas virgatas terræ. In **Badby** manerium & quatuor hidas terræ, cum triginta acris prati. In **Huntindonſhire**, in **Morberne** 5. hidas terræ cum advocatione eccleſiæ ejuſdem villæ. In **Thiring** unam hidam & dimidiam terræ. In **Leyceſtreſhire**, in **Beby** decem carucatas terræ & dimidiam cum eccleſia ejuſdem villæ. In **Sutton** 2. carucatas terræ. In **Stapleton** 2. carucatas terræ. In **Grantebridgſhire**, in **Rotenham** 11. hidas terræ

cum

“cum advocatione eccleſiæ ejuſdem villæ alternis vicibus. In Pokitton 6. hidas terræ & dimidiam cum eccleſia ejuſdem villæ. In Drayton octo hidas terræ & dimidiam cum advocatione eccleſiæ ejuſdem villæ. In Hartfordſhire, in Standonn 5. hidas terræ. Et volo quod dicti monachi ſint quieti & ſoluti ab omni *Scotto, Geldo,* auxiliis vicecomitum, *Hydagio,* & à ſecta in *Schiris, Wapuntakis, Hundredis, Thrichingis* & omnimodis aliis curis, & ſeculi oneribus univerſis. Et præcipio quod omnes homines fugitivi quos iidem monachi & teſtimonium quatuor vel quinque hominum fide dignorum, coram vicecomite in patria in qua tales manent, poſſunt affidare ſuos nativos eſſe, reducantur per prædictum vicecomitem in abbathiam eorum cum omnibus catallis & ſequelis eorum, omnium reclamatione & reluctatione abinde remota & annullata. Et ſi quid prius egerint in fraudem dominorum ſuorum, illud caſſatum omnino decerno. Et ſi quis hominum nativorum ſuorum vel nativè de eis tenentium aliquod delictum fecerit, pro quo catalla ſua debet perdere, ipſa catalla prædictis monachis integrè liberentur ubicumque facta fuerit juſtitia. Et volo, quod vicecomes vel aliquis de ballivis ſeu miniſtris meis repertus negligens, vel protrahens eorum negotia contra juris ordinem & libertates eorum, ſit in forisfactura 20. librarum theſauro meo ſolvendarum. Et ne aliquid omittatur quod ad ſecuritatem jurium & libertatum eorum monachorum præſenti chartæ convenit inſerere, ſaltem propter eos quos plus terret diſpendium temporale vitæ præſentis quam ſupplicium gehennale perpetuò duraturum, diſtrictè præcipio, quod omnes & ſinguli cujuſcumque fuerint gradus vel conditionis qui præſentis ſcripti ſanctionem contra formam & effectum voluntatis meæ expreſſæ in eodem, in aliquo violare nituntur, perturbare vel minuere procurant, conſilio, auxilio vel favore, quominùs pacificè poſſideant aliqua dona ſibi conceſſa, vel veſcantur aliquibus privilegiis ſuperius memoratis, ſint condemnati in pœna forisfacturæ centum librarum legalis monetæ theſauro meo, hæredum vel ſucceſſorum meorum perſolvendarum, quoties ſic attentare præſumſerint; necnon quod ſatisfaciant dictis monachis pro damnis & expenſis per eos ſibi factis vel illatis, taxandis per juramenta quatuor vel quinque hominum fide dignornm, per quos rei veritas meliùs agnoſci poterit, coram judicibus meis, hæredum vel ſucceſſorum meorum definiendis. Ut ſic qui ſeculo ſpontè renunciantes ſe jugo dominico manciparent, & jam facti ſunt mundo mortui, abſque mundi turbine & inquietudine liberam habeant facultatem divinæ vacare contemplationi.

“Iſta donaria licet minima ad laudem ſummæ Trinitatis, & in precium redemptionis animæ meæ, prædictis monachis devotus perpetuavi & ſtabilivi, in anno ab incarnatione domini noſtri Jeſu Chriſti nongenteſimo quadrageſimo octavo, in præſentia archiepiſcoporum, epiſcoporum & procerum regni mei ſubſciptorum. ✠ Ego *Walſtanus*, archiepiſcopus *Eboracenſis* devotus ſubnotavi. ✠ Ego *Odo, Dorobernenſis* archiepiſcopus conſilium & conſenſum meum ad iſtud dedi. ✠ Ego *Alfredus, Schireburnenſis* epiſcopus affectavi. ✠ Ego *Kinſius, Lichfeldenſis* epiſcopus conſenſi. ✠ Ego *Kinewaldus, Wigornenſis* epiſcopus iſtud factum corroboravi. ✠ Ego *Ceolwulphus*, *Dorcaciſtrenſis* epiſcopus deſideravi. ✠ Ego *Athelwoldus*, abbas *Abendonenſis* approbavi. ✠ Ego *Dunſtanus*, abbas *Glaſconiæ* multùm adoptavi. ✠ Ego *Oſlake* dux ad inſtantiam domini mei regis callaudavi. ✠ Ego *Brithnodus* dux commendavi. ✠ Ego *Alcinus* comes favi.. ✠ Ego *Aigulfus* comes conſignavi. ✠ Ego *Radbodus* comes conſenſum dedi. ✠ Ego *Bingulph* vicedominus conſului. ✠ Ego *Alſer* vicecomes audivi. ✠ Ego * *Harceus* miniſter interfui. ✠ Ego *Sigeus* miniſter auſcultavi. ✠ Ego *Athelwardus* miniſter aſpexi. ✠ Ego *Turketulus* (licet miniſter inutilis) finem cernens mei propoſiti, ob hujus rei gratiam æternum Deum laudo per omnia, & licèt ſerò veniens ſub habitu monachali, & animo contrito jugo regulari meipſum ſubmiſi, ut ſaltem ſic ſenectutis meæ fæces creatori meo cogar immolare. Magnificat ergo anima mea dominum, & vos fratres magnificate dominum mecum, ut in ſanctitate & juſtitia coram ipſo ſervientes, ſemperque mundi principe triumphato, ſic curramus in preſentis vitæ ſtadio, ut in futuro ad divinæ ſpeculationis bravium pertingere mereamur. *Amen.*

* *Aliàs* Farceus.

BEVERLACENSE

Cœnobium in agro Eboracenſi.

SANCTUS *Johannes* epiſcopus *Eboracenſis* in oppido ſuo *Beverolaco* cœnobium monachorum inſtituit, in quo ſepultus eſt, unà cum ſancto *Brithuno* ejus diacono, quem ibidem conſtituerat religioſorum abbatem.

Lelandi collectan. vol. 3. p. 3.

S. *Winewaldus* ibidem ſepultus.

Monaſterium *Beverolacenſe* olim à *Danis* deſtructum, quo tempore erant & monachi & velatæ virgines in eodem cœnobio.

Ex libro incerti autoris de vita S. Johannis *archiepiſcopi* Eboraci, *ſive de antiquitate* Beverlacenſi.

Ib. p. 153.

Sanctus *Johannes* archiepiſcopus *Eboraci* natus, ut vulgo creditur, in villa de Harpham.

Folchardus Cantuar. ſcripſit vitam D. *Johannis* archiep. *Eboraci.*

S. *Johannes* primus doctor theologiæ in *Oxonia.*

Beda diſcipulus divi *Johannis.*

D. *Johannes* diſcipulus *Theodori* archiep. *Cantuariæ.*

S. *Johannes* fuit heremita apud Harneſhalg

in monte aquilæ ſuper ripam *Tinæ* propè Heram.

Alfridus rex fautor S. *Johannis.*

S. *Johannes* ſucceſſit *Eate,* epiſcopo *Haguſtald.*

S. *Johannes* frequentabat oratorium S. *Michaelis* propè Herham.

Herebaldus diſcipulus S. *Johannis*, comesque individuus.

Brithunus poſtea abbas *Beverlaci*, diſcipulus S. *Johannis.*

S. *Sigga* diaconus S. *Johannis.* *Quenburga* monacha de Wetandun curata à D. *Johanne.* Deirewald locus nemoroſus, id eſt, *ſilva Deirorum*, poſtea Beverlac, quaſi *locus*, vel *lacus caſtorum*; dictus à caſtoribus quibus *Hulla* aqua vicina abundabat.

S. *Johannes* reperit in Beverlac eccleſiam parochialem ſancti *Johanni* Evang. ſacrum. Acquiſitis hujus loci ſitu & dominio, prædictam eccleſiam ſanctam in monaſterium convertit & monachis aſſignavit. Presbyterium, hoc eſt chorum eccleſiæ, de novo ibi conſtruxit, habente Priore eccleſiæ S. *Joannis* locum in navi eccleſiæ. Fabricavit ad auſtralem prædictæ eccleſiæ oratorium S. *Martini*, ubi poſtea moniales collocavit. Aſſociavit monaſteriis iſtis ſeptem presbyteros & totidem clericos in navi eccleſiæ S. *Johannis.*

S. *Joannes* acquiſivit ſuis monaſteriis manerium de Ridings. Ex tunc conſtruxit eccleſiam S. *Nicholai* in fundo dominii ſui.

Puch, comes quidam, habens manerium apud auſtralem Burton duobus paſſuum millibus a *Beverlaco.* *Yolfrida* filia comitis *Puch*, monialis facta apud Beverlic, cujus matrem liberaverat S. *Johannes* ab egritudine. *Puch* dedit cum filia manerium de Walkingtone. *Yolfrida* obiit 3. Id. Martii anno Domini 742. cujus oſſa ſepulta ſunt *Beverlaci.*

Addi comes de boreali Burton dedit borealem Burton, cum ejuſdem eccleſiæ advocatione eccleſiæ de *Beverlaco*, tempore S. *Johannis* archiepiſcopi. Poſt hæc conſtructæ capellæ in Lekinfeld, & Scorburgh quæ fuerunt in parochia de Burton, quæ proceſſu temporis factæ ſunt eccleſiæ parochiales. *Herebaldus* diſcipulus S. *Johannis* abbas de Tynmuth. *Oſredus* rex ob amorem S. *Johannis* dedit Dalton eccleſiam *Ebor.* in qua villa eatenus fuerat manerium regis. S. *Johannes* relicto epiſcopatu quatuor annos tranſegit in Beverlac. S. *Johannes* comparavit eccleſiæ de Beverlac terras in Middelton, in Welwik, in Bilton, & Patrington.

Obiit *Brithunus* primus abbas *Beverlacenſis* id. Maii anno Domini DCCxxxiij. & ſepultus juxta S. *Joannem.*

Winwaldus, monachus ejuſdem loci, abbas ſecundus, obiit anno Domini DCClj.

Wulfeth tertius abbas *Beverlacenſis* obiit anno Domini DCClxxiij. cæterorum abbatum nomina ignota.

Anno Cxlvj. à depoſitione S. *Joannis*, deſtructum monaſterium *Berverlaci* à *Danis* cum libris & ornamentis omnibus. Monaſterium de Berverlac manſit triennio deſolatum, poſtea redierunt presbyteri & clerici ad Beverlac, & locum reparaverunt.

Athelſtanus rex venit ad Beverlac, & victis *Scottis* novum ibidem collegium inſtituit Canonicorum ſecularium. Villa S. *Johannis* in *Scotia*, ſic nominata ab *Athelſtano* ob amorem quem habuit erga eccleſiam S. *Johannis Beverlacenſis.*

Adelſtanus terras eccleſiæ *Beverlac.* dedit in Brandesburton & Lokington. Rex *Athelſtanus* ſuum jus de *Heſtreſſla*, id eſt, de *pabulo equorum*, quod ei in Estriding ſingulis annis ſolvebatur &c. S. *Joannis* vexillum aſſumptū ab *Athelſtano*, quo tempore debellavit *Scottos.* *Athelſtanus* ſignum quærens quo jure dignoſceret *Scottos* ſubjectos jure *Anglis*, gladio altè vulneravit ſaxum apud Dunbar.

Charta ibidem *Athelſtani* regis de immunitate & libertate denique aſylo terrarum S. *Joannis* Saxonicè ſcripta. Crux ultra vallem Hollescroft una metarum pacis & aſyli S. *Johannis.* *Athelſtanus* rex ſtatuit ut *Beverlacus* eſſet caput totius *Eſt-Ridingiæ.* *Athelſtanus* hæc privilegia confirmavit anno Domini DCCCCxxxviij. & à depoſitu S. *Johannis* CCxvij. Ab hoc tempore devenit villa *Beverlaci* eſſe amplior, & populi fuit magnus confluxus. His temporibus confluente populo, conſenſu Canonicorum *Beverlaci*, conſtructe ſunt duæ capellæ *Eboraci*, una in honore beatæ *Mariæ*, alia in honore S. *Thomæ* apoſtoli, ſalvo jure matricis eccleſiæ.

Alfricus xvij. archiepiſcopus *Eboraci* tranſtulit oſſa S. *Joannis.* Annulus cum fragmentis libri evangeliorum, inventus in ſarcophago S. *Joannis.* Facta eſt tranſlatio anno à depoſitione *Joannis* CCCxvj. anno Domini MCCCvij. viij. cal. Novembris, tempore *Edwardi*, antequam regiam conſecutus fuiſſet dignitatem. Hæc ſcriptura inventa poſtea in theca reliquiarum S. *Joannis.*

Anno Domini Mlxxxviij. vj. menſis Sept. combuſta fuit eccleſia S. *Joannis* in ſequenti nocte poſt feſtum *Mathei* apoſtoli. Tranſlata ſunt eodem tempore oſſa S. *Brithuni* abbatis *Beverlaci.*

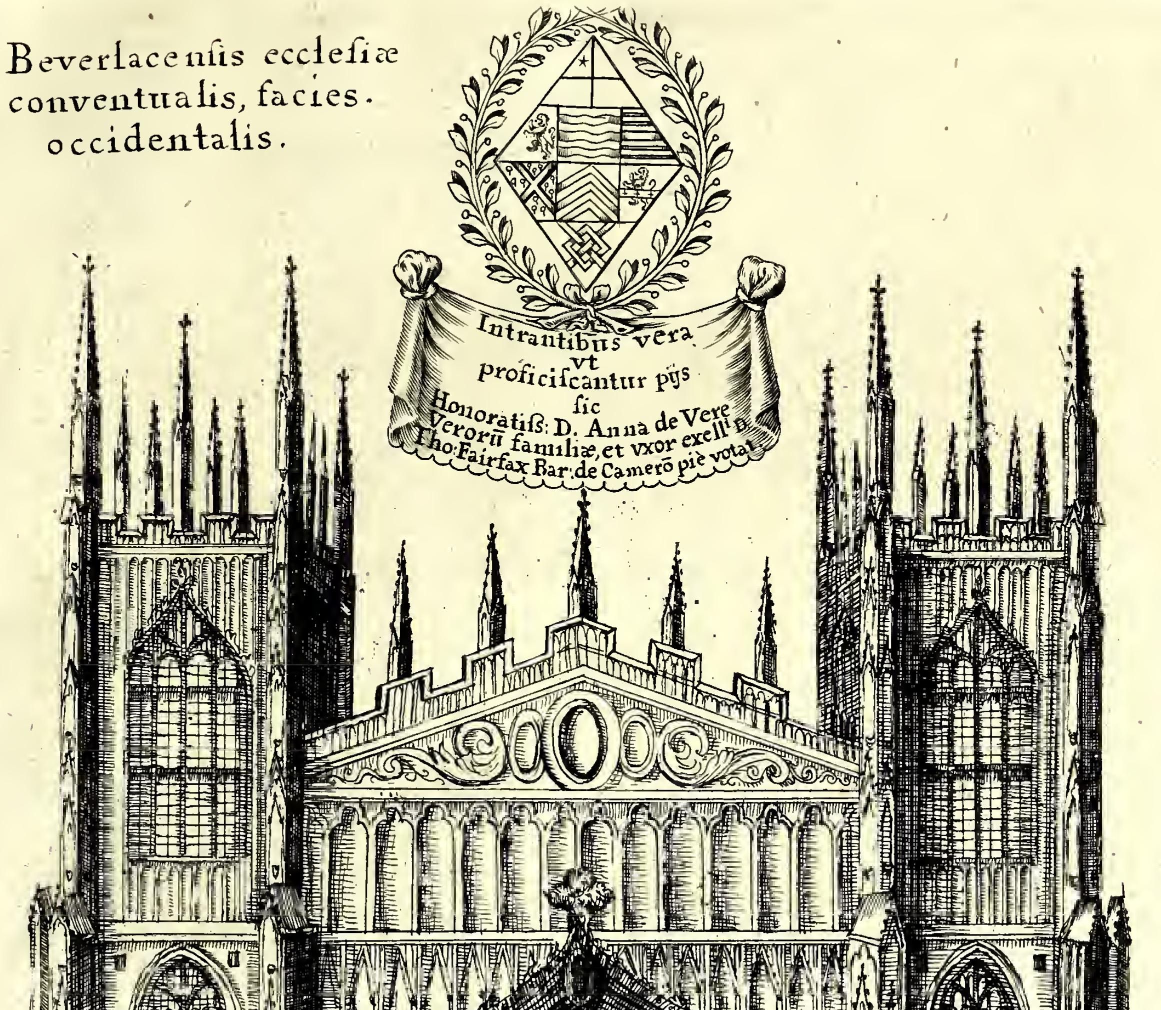
Hic *Alfredus* epiſcopus *Ebor.* ordinavit tres officiarios in eccleſia *Beverlaci*, ſacriſtam, cancellarium & præcentorem, habitum Canonicor. geſtaturos. Hic *Alfridus* acquiſivit à quodam *Fortio* divite, pecunia ſua terram apud Middleton, Holme, & Fridaythorp. Hic etiam *Alfridus* ab *Edwardo* rege impetravit, ut tres feriæ annuæ eſſent *Beverlaci.* Hic etiam conſuetudinem fecit ut vicini nobiliores ter in anno, jejuni & diſcalceati, reliquias S. *Joannis* intra & extra villam ſequerentur. Hic etiam refectorium & dormitorium diſpoſuit apud *Beverlacum* fabricari, ſed morte præventus eſt.

Kinſius archiepiſcopus *Eboraci* turrim in eccleſia excelſam fabricavit apud *Beverlacum.* *Aldredus* archiepiſcopus *Eboraci*, refectorium & dormitorium in *Bederna Ebor.* perfecit.

Edwardus rex, inſtantia *Aldredi*, dedit eccleſiæ *Beverlacenſi* dominium in Leven. Hic primus ſeptem Canonicos fecit Præbendarios. Hic etiam Præbendariis certa loca aſſignata & vicarios eis deſignavit. Hic *Aldredus* veterem eccleſiam novo presbyterio decoravit. Hic etiam addidit octavum Canonicum Præbendarium. Hic à presbyterio ad turrim totam eccleſiam pictorio opere, quod *cœlum* appellabat, exornavit. Hic ſupra oſtium chori pulpitum ære, ære auro, argento auro,

mirabili

Beverlacenſis eccleſiæ conventualis, facies. occidentalis.

Daniel King delin: et ſculpſit.

Beverlaicenſis ecctiæ colleg:
latus meridienalis.
FARE FAC
Vt perenne maneat
F. C.
Tho: Dñs Fairfax
Baro de Cameron.
Daniel King delin

mirabili opere *Teutonico* exornavit.

Alveredus hiſtoricus ſacriſta & theſaurarius *Beverlaci* ſcripſit hiſtoriam de rebus *Anglicis.* Rex *Gulielmus* primus fixerat tentoria vij. millium paſſibus à *Beverlaco.*

Thurſtinus miles *Gulielmi* primi inſequutus eſt veteranum in eccleſia *Beverlacenſi* ſtricto gladio, & ibi miſerrimè morbo correptus eſt.

Gulielmus primus dedit Sigleſthorn eccleſiæ *Beverlacenſi,* & præcepit ne ejus exercitus eccleſiam *Beverlacenſem* lederent.

Thomas ſenior, archiepiſcopus *Eboraci,* dedit *Thomæ* juniori nepoti ſuo, propter diſcordiam Canonicorum novam dignitatem, id eſt, præpoſituram de *Beverlaco,* ita tamen ut neque vocem in capitulo neque ſtallum in choro haberet.

Locus qui *Bederna* antiquitùs dicebatur, nunc eſt domus Præpoſiti; & nova *Bederna* adjuncta eſt ejus domui, ubi nunc ſunt vicarii præbendariorum, quibus Præpoſitus ſtipendia perſolvit.

Ex libello adjuncto de Præpoſitis Beverlaci.

T*Homas* junior primus. *Thurſtinus* ſecundus, poſtea archiepiſcopus *Ebor.* Hic primus archiepiſcopus *Ebor.* habuit præbendam in *Beverlaco,* & hanc dignitatem retinuere ejus ſucceſſores, archiepiſcopi *Eboraci. Thomas Normannus* iij. *Robertus* iiij. *Thomas Beket* v. *Robertus* vj. *Galfridus* vij. temporibus *H.* 2. *Simon* viij. *Fulco Baſſet* ix. *Joannes Cheſhub* x. *Gulielmus Ebor.* xj. temporibns *H.* 3. idem epiſc. *Sarum. Joannes Maunſel* xij. Hic fuit theſaurarius *Eboracen. Alanus* xiij. *Morganus* xiiij. *Petrus* de Cheſter xv. *Haymo* de *Charto* alienigena xvj. Hic fuit præpoſitura privatus, & poſtea factus eſt epiſcopus *Giberenenſis. Robertus* de Alburwik xvij. Magiſter *Walterus* xviij. *Gulielmus* de Melton xix. *Nichol. Hugate* xx. *Gulielmus de la Mar* xxj. tempore *E.* 3. *Ricardus* de Ravenſar xxij. qui præpoſituram melioravit. *Adam Limbergh* xxiij. Magiſter *Joannes Thoreſby* xxiiij. Magiſter *Joannes Manfeld* xxv. *Gulielmus Kinwolmarſch* xxvj. poſtea theſaurarius *Angliæ. Robertus Nevile* xxvij. Hic ædificavit turrim in *Bederna* tempore *H.* 6. *Robertus Rolleſton* xxviij. *Johannes Gerningham* xxix. fuit theſaurarius *Eboracen. Laurentius Bouthe.* xxx. poſtea epiſc. *Dunelmenſis,* & archiepiſc. *Eboracenſis.* Magiſter *Joannes Bouth* xxxj. poſtea *Exon.* epiſc. *Henricus Webber* xxxij. *Petrus Taſtar* alienigena xxxiij. *Guliel. Potman* xxxiiij. *Hugo Trotter* xxxv. . . . . xxxvj. *Thomas Dalby* xxxvij. *Thomas Winter* xxxviij.

Carta *Adelſtani* regis ſancto *Johanni Beuerlaci* data anno Domini DCCCCxxv. de privilegiis.

Y At witen alle yat ever bæn,
Yat yis charter heren and ſæn.
Yat I ye king *Adelſtan*
Yas yaten and given to ſeint *John*
Of *Beverlike* yat ſai I yow;
Tol and *Theam* yat wit ye now, — Tol, Theam.
Sok and *Sake* over al yat land — Sok, Sake.
Yat es given into his hand,
On ever ilke kinges dai,
Be it all fræ yan and ay;
Be it almouſend, be all fræ
Wit ilke man and æke wit mæ: — Libera eleemoſyna.
Yat wil i (be him yat me ſcop)
Bot til an Ercebiſcop,
And til ye ſeven minſtre preſtes
Yat ſerves God ther ſaint *John* reſtes;
Yat give i God and ſeint *John,*
Her befor you ever ilkan.
All my hertſt corn ineldæl
To uphald his minſtre wæll.
Ya four threve (be heven kinge) — 4. Frumenti. *thravæ.*
Of ilka plough of *eſtriding:*
If it ſwa betid, or ſwa gaas,
Yat ani man her again taas, — In contradicentes
Be he baron, be he erle,
Clar', preſt, parſon, or cherel;
Na be he na yat ilk Gome,
I will forſaye yat he come,
(Yat wit ye wæl or and or) — Anathema.
Til ſaint *John* mynſtre dor;
And yar i wil (ſwo Criſt me red)
Yat he bet his miſded,
Or he be curſed ſon on an
Wit al yat ſervis ſaint *John.*
Yif hit ſwa betid and ſwa es, — Breve *de excommunicato capiendo.*
Yat ye man in manſing es:
I ſai yow over fourti daghes,
(Swilke yan be ſain *John* laghes)
Yat ye chapitel of *Beverlike*
Til ye ſcirif of *EverWike*
Send yair writ ſon onan,
Yat yis manſedman betan.
Ye ſcirref yan ſay i ye,
Witouten any writ one me
Sal minen him (ſwo Criſt me red)
And into my priſon lede,
And hald him (yat is mi wilt)
Til he bet his miſgilt.
If men reiſes newe laghes — In innovatores.
In any oyer kinges daghes,
Be yay fromed, be yay yemed
Wit yham of the mynſtre demed,
Ye mercy of ye miſdæd,
Gif i ſaint *John,* ſwo Criſt me red,
Yif man be cald of limes or lif, — Judicium vitæ & membror. In breve *de Recto.*
Or men chalenges land in ſtrif
Wit my bodlaik, wit writ of right,
Y wil ſaint *John* have ye might.
Yat man yar for noght fight in fæld,
Now yer wit ſtaf no wit ſhæld:
Bot twelve men wil i yat it telle — Duodecim viralc judicium.
Swo ſal it be ſwo hær ibelle.
And he yat him ſwo werne may
Overcomen be he ever and ay.
Als he in feld war overcomen,
Ye cravantiſe of him be nomen.
Yat yat i God and ſaint *John*
Yer befor iow ever ilkon.
If man be founden ſlan idrunkend, — Coronatoris officium.
Sterved on ſain *John* rike, his aghen men
Withouten ſwike his aghen bailiffs make ye
Nan oyer coroner have ye might: (ſight,
Swa mikel fredom give i ye,
Swa hert may think or eghe ſæ.
Yat have i thought and forbiſæn
I will yat yer ever bæn

Samening and mynſtre lif
Laſt follike witouten ſtrif.
God help alle thas ilk men
Pat helpes to ye thowen. *Amen.*

RIPPONENSE *Cœnobium* *in agro* Eboracenſi.

Reg. Hoved fol. 343 a. n. 10.

ANNO 948. pro infidelitate *Northimbrenſium* egregius Rex *Angliæ Edredus* totam *Northimbriam* devaſtat, in qua devaſtatione monaſteriũ quod dicitur in **Hri-pun**, à ſancto *Wilfrido* epiſcopo quondam conſtructum, igne eſt combuſtum.

Ex libro de vita S. Wilfridi.

Lelandi collectan. vol. 3. p. 169.

TErræ datæ S. *Wilfrido* à regibus juxta **Ribel** flumen, id eſt, **Hacmunndernes**, & in **Gedene**, & in regione *Dunutinga*, & in **Aetleuum**, in ceteriſque locis. *Ecfridus* rex adhuc juvenis, cum *Bernoth* quodam ſubregulo ejus amico, *Pictorum* ingentem numerum parva manu ſtravit, & duos fluvios cadaveribus interfectorum replevit. *Wilfridus* adeptus eſt locum à regina ſancta *Ætheldrythe*, condendo monaſterium **Hagultaldun.** *Berthwaldus* frater *Ethelredi* regis *Merciorum*, *Wilfridum* exulem hoſpicio excepit. *Wilfridus* miſit *Bradwinum* presbyterum & abbatem, magiſtrumque *Alfridum* nuncios ad *Alfridum* regem *Northumbrorum*.

Berthwaldus archiepiſcopus *Cantuar.* ſynodum congregavit in partibus aquilonis juxta flumen **Nid** ab oriente, ubi rex erat cum principibus & abbatibus, & beata *Elfleda*.

Berectfridus princeps ſecundus à rege in ſynodo. Synodus in campo nomine **Coſtrefeld.**

Berechtfridus unà cum regio puero *Alfridi* obſeſſus in **Bebbanberg**, vovit ſe ſatisfacturum *Wilfrido*, ſi hoſtes recederent, & regius puer aliquando paterno potiretur ſolio. *Wilfridus* deſignavit *Tatbertum* comitem ſuum individuum præfectum, ſi ipſe fortè moreretur, *Ripenſi* eccleſiæ.

Tibba & *Eabba*, monitu *Ceolredi* regis *Merciorum*, invitabant *Wilfridum* ut in partes *Merciorum* veniret. Poſtremò ad monaſterium ejus quod in **Undalum** poſitum eſt, in quo olim *Andreæ* apoſtoli dedicavit eccleſiam *Wilfridus* pervenit, ubi paulo poſt obiit.

Bacula abbas, inter ceteros, corpus *Wilfridi* ſyndone involvit. Vixit *Wilfridus* in epiſcopatu annis xlvj.

Tatbertus fit præfectus *Ripenſis* eccleſiæ. *Wilfridi* corpus perductum ad *Ripenſem* eccleſiam. Nobiles quidam exules combuſſerunt cœnobium in **Undalum** ubi *Wilfridus* obiit, excepta una domo in qua *Wilfridus* obiit, illam nullis fomitibus adjectis comburere potuerunt. Monaſterium de **Undalum** erat magna ſepi ſpinea circundatũ, quæ etiam conflagravit, ſed crux lignea ibi poſita ubi *Wilfridi* corpus ligneo balneo collutum fuit, à trucum labibus intacta permanſit.

Erat in ſacro veſtiario **Ripodun** liber *Petri Bleſenſis* de vita S. *Wilfridi* dedicatus *Galfrido* archiepiſcopo *Eboracenſi*.

Ex libello de privilegiis ab Æthelſtano *rege* Ripenſi *eccleſiæ conceſſis.*

ATHELSTANUS ſanctuarium *Ripenſi* eccleſiæ conceſſit, & terminos hinc inde ad unum milliare extra oppidum ſanctuario deſignavit, quorum unus appellatus crux *Athelſtani.*

Athelſtanus dedit eccleſiæ *Ripenſi* eaſdem libertates quas dedit eccleſiæ *Beverlacenſi.* Qui pacem ſanctuarii inter eccleſiam *Ripenſem* violaverit, reus ſit bonorum omnium, & vitæ. *Athelſtanus* venit cum omni exercitu ad eccleſiam ſancti *Wilfridi* in **Ripon.** Voluerat *Oſbertus* vicecomes *Eboracenſis* vim tuliſſe libertati *Ripenſis* eccleſiæ anno Domini MCvj. ſed *Gerardus* archiepiſcopus rem regi detulit; venerunt igitur, à rege miſſi, *Robertus* epiſcopus *Lincoln. Radulphus Baſſet*, *Galfridus Ridel*, *Radulphus le Meſchines*, & *Petrus* de *Valoniis*, qui cauſam ventilarent, & tandem jura *Wilfridi* libera eſſe ſtatuerunt.

Habeant omnes pacem in feſto *Petri* & *Pentecoſtes*, eundo & redeundo ad eccleſiam *Ripenſem.*

Ex vita Wilfridi, *autore* Petro Bleſenſi, *quod opus* Galfrido *archiepiſcopo* Eboraci *dedicavit.*

COnſtruxit eccleſiam in *Ripis* ad honorem *Petri.* Magnates qui aderant in conſecratione terras plurimas in dotem eccleſiæ contulerunt, ſcilicet **Rible**, & **Haſmundeſham**, & *Marcheſiæ*, & in regione *Duninga*. Idemq́; vir Dei quatuor evangelia & bibliothecam pluresque libros novi ac veteris teſtamenti cum tabulis tectis auro puriſſimo & pretioſis gemmis mirabili artificio fabricatis, ad honorem Dei, & ſui nomini memoriam præſentavit.

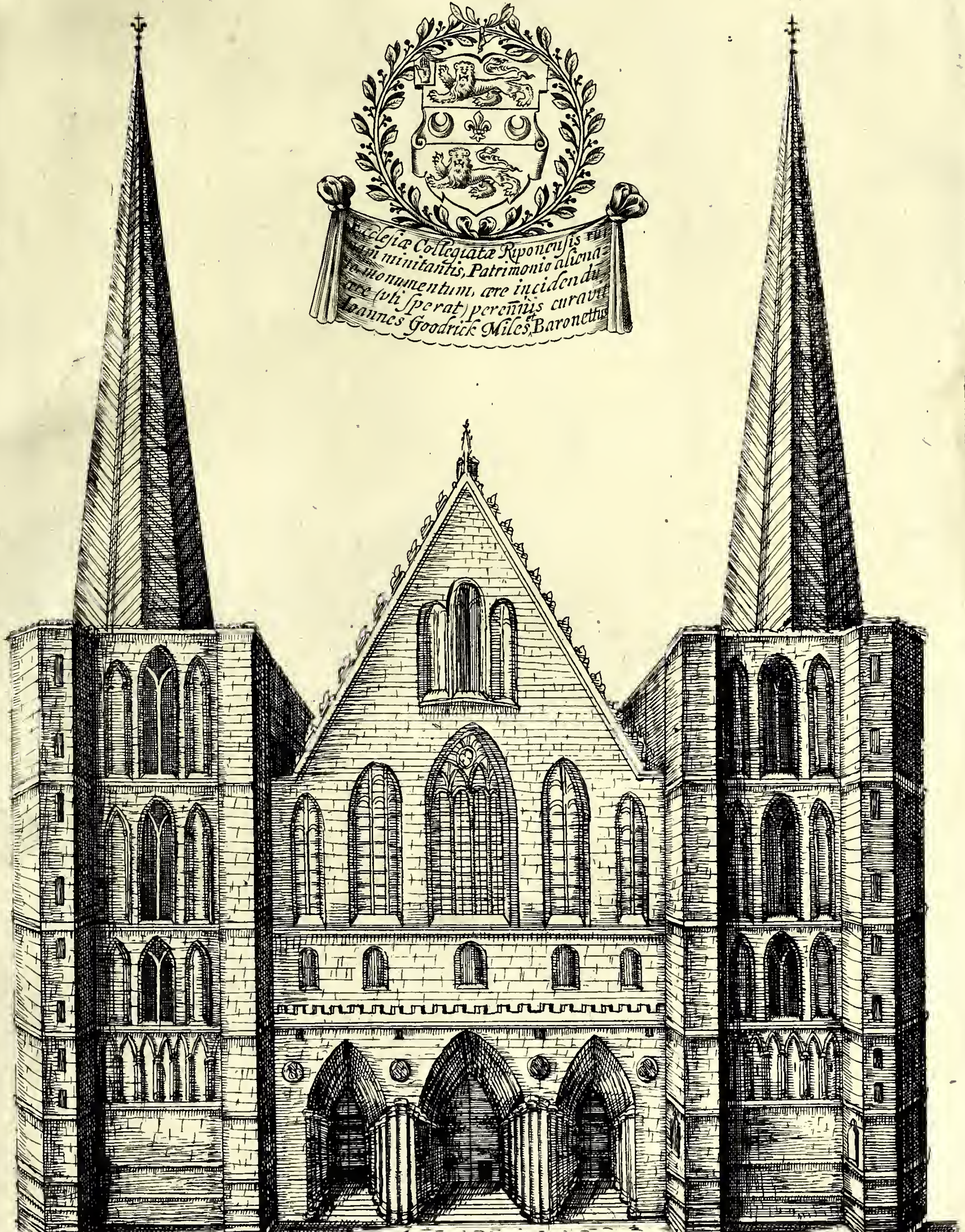
Carta Adelſtani *Regis ſancto* Wilfrido *de* Rippon *conceſſa.*

Ex antiquo regiſtro penes .... *Lindale*, ſubdecanum eccleſiæ *Ripponenſis* 1630.

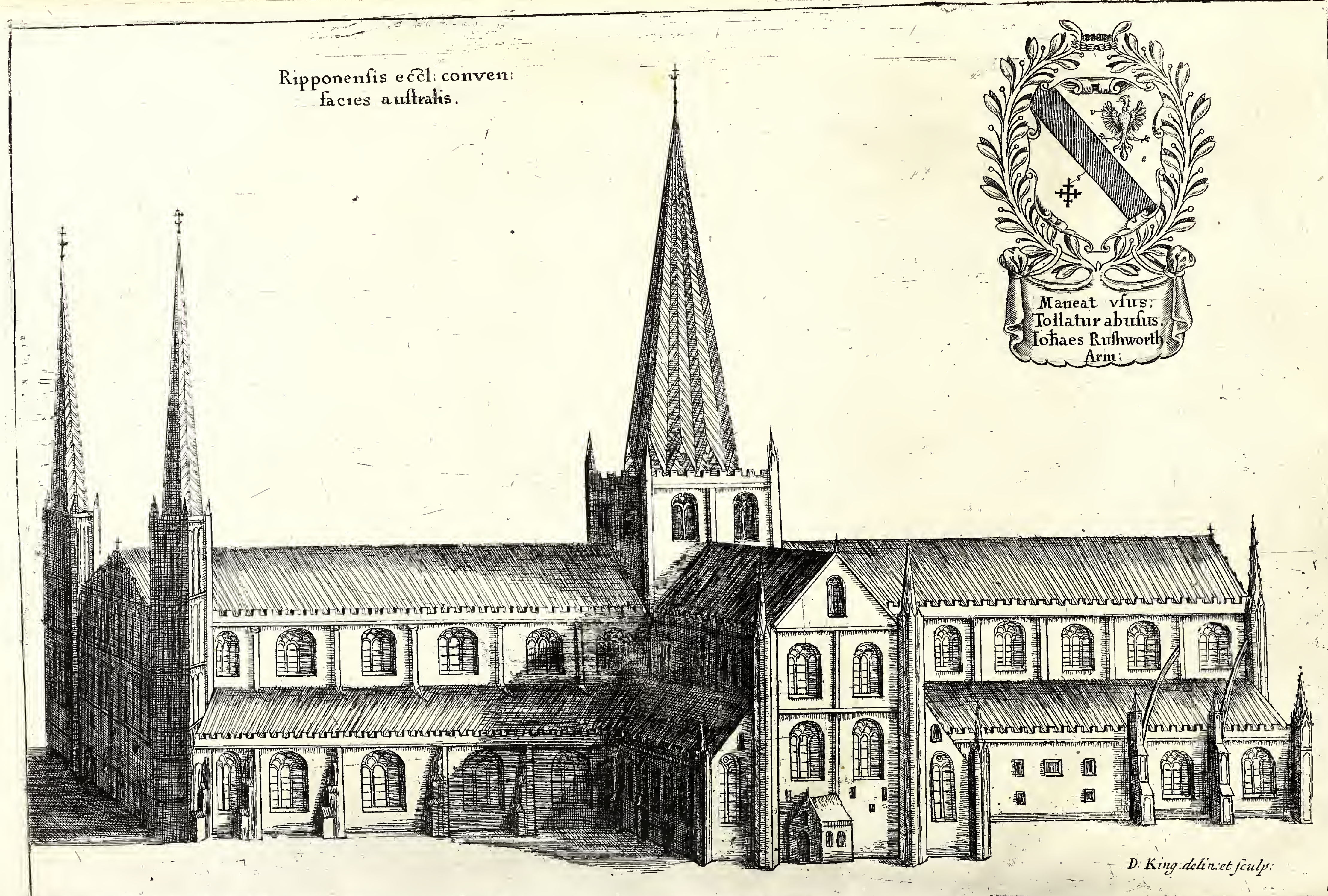
WYt all that es and es gan
Pat ik king *Adelſtan*
As gyben als frelith as i may
And to ye capitell of ſeint *Wilfrai*,
Of my free devotion
Pair pees at *Rippon*
On ilke ſide ye kyrke a mile
For all ill deedes and ylke agyls
And within yair kirke yate
At ye ſtan yat *Grithſtole* hats.
Within ye kirke dore and ye quare
Pair have pees for les and mare.
Ilkan of yis ſtedes ſal have pees
Of *frodmortell* and il deedes
Pat yair don is, *Tol*, *Tem*,
With iren and with water deme
And yat ye land of ſeint *Wilfrai*
Of alkyn geld fre ſal be ay.

At

Ripponenſis eccl: facies occidentalis.

D: King delin: et ſculp:

Ripponenſis eccl: conven:
facies auſtralis.
Maneat vſus;
Tollatur abuſus.
Iohaes Ruſhworth
Arm:
D. King delin: et ſculp:

At na nan at langes me to
in yair *Herpſac* * ſal have at do
And for ik will at yai be ſave
I will at yai alkyn frædome have:
And in al thinges be als fræ
As hert may thynke or eygh may ſe
At te power of a kinge
Maſts make fræ any thynge.
And my ſeale have i ſatt yerto
For I will at na man it undo.

* For. *Frithſoke*, i. immunitatis locus.

Alia carta ejuſdem regis.

IN *nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis* Adelſtanus *rex Dei gratia regni* Angliæ *omnibus hominibus ſuis* Eboraci, *& per totam* Angliam *ſalutem. Sciatis quod ego confirmo eccleſiæ & capitulo* Ripon. *pacem ſuam, & omnes libertates & conſuetudines ſuas, & concedo eis curiam ſuam de omnibus querelis & in omnibus curiis de hominibus* S. Wilfridi, *pro ipſis & hominibus ſuis, vel contra ipſos, vel inter ſe adinvicem, vel quæ fieri p . . . . . & judicium ſuum pro* Frodmortell; *& quod homines ſint credendi per ſuũ* ya, *& per ſuum* na, *& omnes ſuas terras habitas, & habendas, & homines ſuos ita liberos, quod nec rex* Angliæ, *nec miniſtri ejus, nec archiepiſcopus* Eboraci, *nec miniſtri ejus, aliquid faciant vel habeant quod eſt ad terras ſuas vel ad* ſocam *capituli. Teſtibus* G. *archiepiſcopo* Eboracenſi, *&* P. *Præpoſito* Beverlaci.

SANCTAE FRIDISWIDAE *Cœnobium* Oxoniæ.

Will. Malmesb. fol. 166. a. n. 10.

FUit antiquitùs in *Oxenfordenſi* civitate monaſterium ſanctimonialium in quo requieſcit *Frideſwida*, virgo ſacratiſſima, regis filia, quæ regis thoros deſpexit, integritatem ſuam Domino Chriſto profeſſa. Sed ille, cum ad virginis nuptias appuliſſet animum, precibus & blanditiis inaniter conſumptis, vi agere intendit. Quo *Fredifwida* cognito, fugæ in ſilvam conſuluit. Nec latibulum latere potuit amantem, nec cordis deſidia obfuit, quin perſequeretur fugitantem. Iteratò ergo virgo juvenis furore comperto, per occultos tramites, Deo comitante, *Oxenfordiam* ingreſſa eſt nocte intempeſta. Illuc cum manè curioſus amator devolaſſet, puella jam de fuga deſperans, ſimulque pro laſſitudine nuſquam progredi potens, Dei tutelam ſibi, proſequutori pœnam, imprecata eſt. Jamque ille cum comitibus portas ſubibat urbis, cum cœleſti plaga irruente cæcitatem incurrit. Intellectoque pertinaciæ delicto, & *Fredeſwida* per nuncios exorata, eadem celeritate qua perdiderat, lumen accepit. Hinc timor regibus inolevit *Angliæ*, illius urbis ingreſſum & hoſpitium cavere: quod feratur peſtifer eſſe, ſingulis refugientibus ſui damno periculi veritatem rei experiri. Ibi ergo fœmina virginei triumphi compos, ſtatuit monaſterium & diebus ſuis ſponſo vocante ſubivit fatum. Tempore verò *Egelredi*, cum *Dani* neci adjudicati, in monaſterium illud confugiſſent, pariter cum domibus inſatiabili ira *Anglorum* flammis a abſumpti ſunt. Sed mox regis pœnitentia purgatum ſacrarium, reſtitutum monaſterium, veteres terræ redditæ, recentes poſſeſſiones additæ. Noſtro tempore, pauciſſimis ibi clericis, qui pro libito viverent reſiduis, datus ille locus à *Rogero Saleſberienſi* epiſcopo, *Guimundo* excellentis literaturæ & non aſpernandæ religionis Canonico, qui non inoperoſè commiſſo inſudans muneri, multos ibi Canonicos regulariter victuros Deo exhibuit.

Anno DCCxxxv. *Frideſwida* virgo hoc tempore obiit. Hæc enim filia fuit *Didani* ſubreguli, & *Safridæ*, in urbe *Oxoniæ* moram trahentis, ſuper terram nudam ſompno victa recumbebat illam, aſſiduè proſtrata petebat genibus quando orationes fundebat domino, vilium olerum pulmento modicoque pane ordeaceo famis expugnavit proterviam, aqua verò ſitim extinguebat, parentumque aſſenſu habitum monialium ſuſcepit, cujus exemplo xij. nobilibus ortæ natalibus puellæ, relictis omnibus ſecutæ ſunt dominum. Ex regis itaque munificentia cœnobium conſtruxit, jejuniis, & orationibus inſtabat continuis (&c.)

Ex hiſtoria MS. *Johannis Tinenuthenſis* in bibliotheca *Bodleiana*. lib. 17. cap. 210.

Sancta autem *Fridiſwida* tribus fermè annis in prædicta ſolitudine (&c.) vacavit.

Tandem *Oxoniam* rediit, & ne ſororibus in cœnobio dimiſſis onerofa eſſet, in loco quodam juxta urbem multis arboribus conſito, Thornbiri nuncupato, oratorium ædificiaque conſtruxit, fontemque uſque hodiè manantem precibus impetravit & meritis.

Ex libello incerti authoris de vita ſanctæ Fridiſwidæ *virginis.*

Lelandi collectan. vol. 1. p. 342.

CIrca annum Do. DCCxxvij. *Didanus* quidam ſubregulus, civitatem *Oxeneforde* incolatus ſui frequentia honeſtabat. *Safrida* uxor *Didani*. *Fridiſwida* filia *Didani* & *Safridæ*.

Algiva, fœmina religioſiſſima, erudivit *Fridiſwidam* (*Algiva* forſan abbatiſſa monaſterii ſanctæ *Mariæ Winton.*)

Fridiſwida fit ſanctimonialis, & xij. nobiles puellæ ejus exemplum ſecutæ ſunt. Ex regis itaque munificentia diverſoria religioni aptiſſima ſecus eccleſiam conſtruuntur.

Didanus conjugis nuper amiſſæ dolore percuſſus, eccleſiam infra urbis ambitum conſtruxit, & in honore ſanctæ *Mariæ* & *omnium Sanctorum* dedicatam, filiæ commendavit poſcenti.

Rex *Algarus* inflammatus amore *Frideſwidæ*, eam, quamvis monacham, in uxorem expetit. *Fridiſwida* fugit, rapta navicula, per *Tameſim* ad *Bentonam* villam, decem millium paſſibus hinc diſtantem, & ſilvam vicinam petit, ubi in derelicto porcorum mapali hædera obducto delituit. *Algarus* comminatur excidium urbi *Oxenefordenſi*, non inventa *Frideſwida*. *Algarus* in pœnam tyrannidis ſuperum vi oculorum lumen amiſit. Hinc innatus eſt horror regibus *Angliæ*, ut nec unus profectò ſucceſſorum ejus *Oxenefordiam* præſumat intrare. Manſit *Frideſwida* tribus ferè annis in ſolitudine præfata, ſed non ignota incolis. *Frideſwida* conſcenſa navicula properè venit ad prædium *Oxonienſi* civitati propinquum, quod *Berſencia*

ſeneia dicitur, ubi oratorium conſtruxit ac ædificia. Erat in prædicto prædio locus Thornebyri dictus, ſolitarius ac religioni aptus, ubi oratorium conſtruxit. *Frideſwidæ* precibus fons erupit in Thornebyri. Obiit ſancta *Frideſwida* xiiij. kal. Novembris. Sepulta eſt in eccleſia ſancti *Mariæ Oxon.* propè *Tameſim.*

Ethelredus Rex, combuſtis *Danis*, qui in eccleſiam ſanctæ *Mariæ* confugerant, ambitum eccleſiæ, ſicut ante voverat, ampliavit.

Ex Cronicis Tincmutenſis *cœnobij, incerto autore.*

Ibid. p.4 8.

ANno Domini MCxj. *Rogerus Sarum* epiſcopus, dedit locum in *Oxonia*, in quo corpus beatæ *Frideſwidæ* virginis requieſcit, cuidam Canonico nomine *Wimundo*, qui multos ibi Canonicos congregans, vices Prioris ſuper eo gerebat. Fuerat enim antiquitùs locus ille ſanctimonialibus deputatus, quorum monaſterinm tempore *Ethelredi* regis *Danis* neci adiudicatis et cauſa ſalutis in illud confugientibus, omnino cum eis igne conſumptum eſt.

Ex Regiſtro *Oſeneyen.* in bibl. *Cottoniana*, [*Vitellius* F.16] fol. 4. b.

NOtandum quod *Didanus*, quondam rex *Oxenfordiæ*, regnavit anno incarnationis Dominicæ DCC. circiter xxvj. Iſte Rex *Didanus*, pater fuit ſanctæ *Frediſwidæ*; qui ſibi hunc locum dedit optatum, & monacharum habitum dari fecit: eccleſiam, diverſoriaque religioni aptiſſima ſecus eam conſtruxit, ut patet in vita beatæ virginis. Item patet ibidem, quod locum illum qui tunc dicebatur Thornebirie, nunc autem *Benſeya*, eadem virgo pacificè optinuit; nam ibidem latitando fontem precibus impetravit, & unum à dœmonio vexatum, & alterum cujus manus ſecuri adhæſerat liberavit. Poſt glorioſum beatæ *Frediſwidæ* obitum, per intervalla temporum, amotis monialibus, introducti ſunt Canonici ſeculares. Poſtea, anno gratiæ milleſimo quarto, *Etheldredus* rex omnes *Danos Angliam* incolentes utriuſque ſexus juſſit occidere, & combuſti ſunt apud *Oxoniam* omnes qui illuc confugerant, cum eccleſia, libris & ornamentis, quod patet per cartam *Etheldredi* regis in hunc modum quæ ſubſequitur.

A*Nno Dominicæ incarnationis milleſimo quarto, indictione ſecunda, anno verò imperii mei viceſimo quinto, Dei diſponente providentia, Ego* Adelred, *totius* Albionis *monarchiam gubernans, monaſterium quoddam in urbe ſitum quæ* Oxoneforde *appellatur, ubi beata requieſcit* Frideſwide, *libertate privilegii, auctoritate regali pro cunctipatrantis amore ſtabilivi, & territoria quæ ipſi adjacent Chriſto archiſterio novi reſtauratione libelli recuperavi, cunctiſque hanc paginam intuentibus, qua ratione id actum ſit paucis verborum ſignis retexam. Omnibus enim in hac patria degentibus ſat conſtat fore notiſſimum, quoniam dum à me decretum cum conſilio optimatum ſatrapumque meorum exivit, ut cuncti* Dani *qui in hac inſula velut lolium inter triticum pullulando emerſerant, juſtiſſima exinanitione necarentur, hocque decretum morte tenus ad effectum perduceretur, ipſi quique in præfata urbe morabantur* Dani *mortem evadere nitentes, hoc Chriſti ſacrarium, fractis per vim valvis & peſſulis, intrantes, aſylum ſibi propagnaculumque contra urbanos ſuburbanoſque inibi fieri decreverunt: ſed cum populus omnis inſequens, neceſſitate compulſus, eos ejicere niteretur nec valeret, igne tabulis injecto, hanc eccleſiam, ut liquet, cum ornamentis ac libris combuſſerunt. Poſtquam Dei adjutorio à me & à meis conſtat renovata, & ut præfatus ſum, retentis privilegii dignitate cum adjacentibus ſibi territoriis in Chriſti honore roboratâ, & omni libertate donatâ, tam in regalibus exactionibus quàm in eccleſiaſticis omnino conſuetudinibus. Si autem fortuitò aliquo contigeret tempore aliquem veſanæ mentis, quod abſit, irretitum deſidia, hujuſce donationis noſtræ munus, ſatagente diabolo, defraudare, anathema ſancta Dei eccleſiæ excipiat æternum mortis, niſi ante exitum quæſtionem tam calumpniferam ad ſatisfactionem perducat exoptabilem. Iſtis terminis præfati monaſterii rura circumcincta clareſcunt.*

Cætera deſunt in Regiſtro.

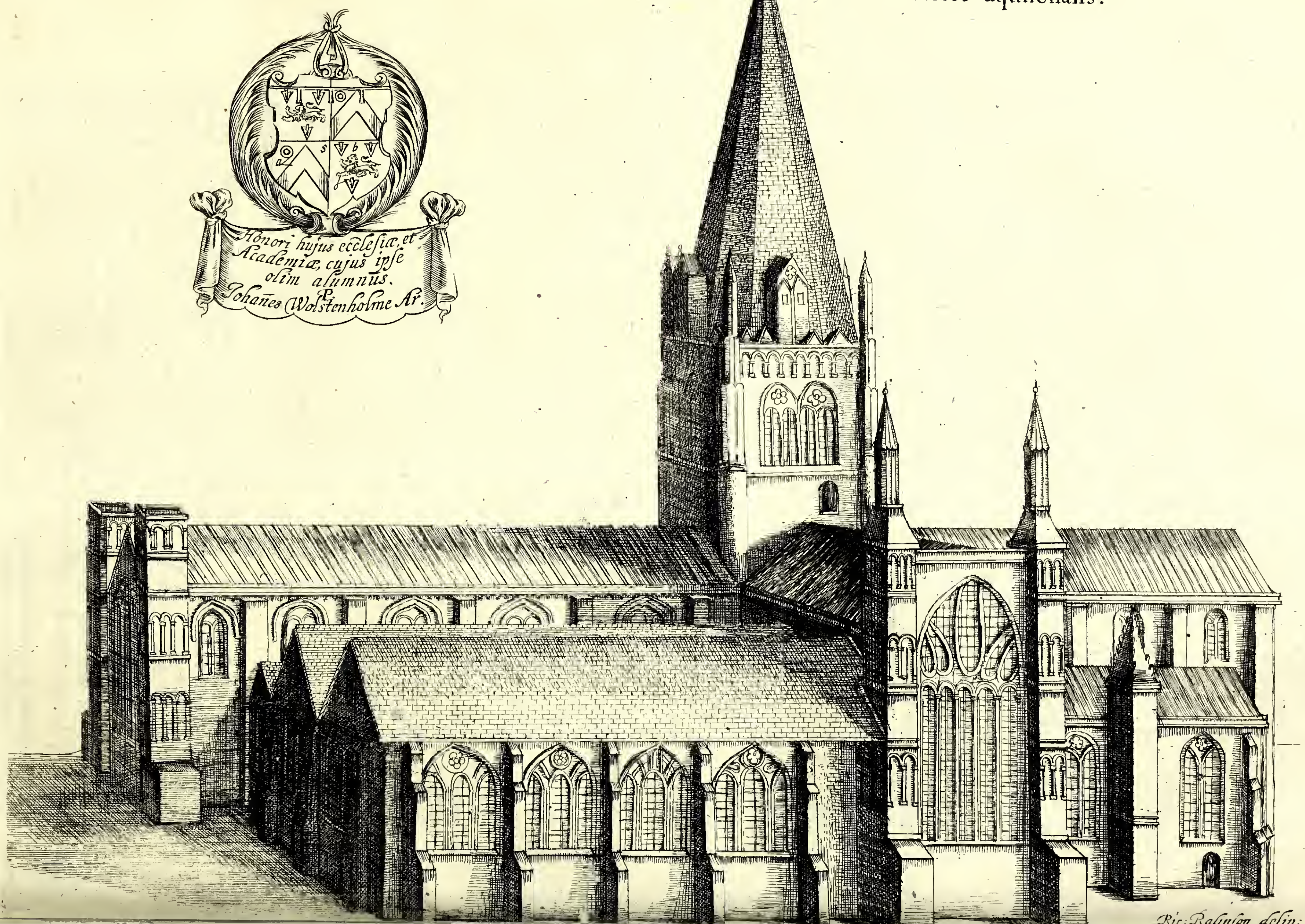
Charta Henrici *regis primi.*

Ex Regiſtro quodam monaſteii S. *Fridiſwidæ, Oxon.* in bibliotheca colleg. *corp. Chriſti* remanente an. 1642. p. 171.

“HEnricus Dei gratia rex *Angliæ* omnibus fidelibus ſuis *Francis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis me dediſſe & conceſſiſſe Priori & Canonicis regularibus eccleſiæ ſanctæ *Fridiſwide* de *Oxonia* monaſterium ſanctæ *Fridiſwidæ* cum omnibus pertinentiis ſuis, & capella de Hedindon, & Merſton, & Beneſeye, de quibus nulla redditur conſuetudo epiſcopis, archidiaconis, vel eorum miniſtris. Preterea dedi & conceſſi eiſdem Priori & Canonicis infra civitatem *Oxenefordiæ* eccleſiam *omnium ſanctorum*, eccleſiam S. *Mildredæ*, eccleſiam ſancti *Michaelis* ad portam borealem, eccleſiam ſancti *Petri* ad caſtrum, medietatem eccleſiæ ſancti *Aldatis*, capellam ſancti *Michaelis* ad portam auſtralem, eccleſiam ſancti *Edwardi*, capellam ſanctæ *Trinitatis*. Extra civitatem capellam ſancti *Clementis*. Eccleſias ſanctorum *Luciani* & *Leonardi* Walingford, cum omnibus pertinentiis ſuis. Præterea dedi dictis Priori & Canonicis totam villam de Winchedon cum pertinentiis ſuis. Deſuper portam orientalem *Oxoniæ* duas hidas terræ, in Codeſlawe duas hidas terræ, & totum locum qui dicitur Beneſeye. In Walton unam hidam. In Covele unam dimidiam hidam terræ cum pertinentiis ſuis. Dedi etiam & conceſſi prædictis Priori & Canonicis decimam de toto dominio de Gerſindon. In Forſthull duas arcras & dimidiam bladi, & de qualibet virgata terræ ejuſdem villæ unam travam. In una Horſpath duas acras bladi, & de qualibet virgata terræ ejuſdem villæ unam travam. In alia Horſpath unam acram, & de qualibet virgata terræ ejuſdem villæ unam travam. In Codeſdon tres acras bladi. In Dentun quatuor acras. In Chibenhurſt duodecim travas. Quare volo & concedo quod prædictus Prior & Canonici regulares habeant & teneant imperpetuum prædictam eccleſiam ſanctæ *Fridiſwidæ* ad capellam meam ſpectantem cum omnibus terris eccleſiis & capellis

pellis

Oxonienſis ecclesiæ Chriſti cath:
facies aquilonalis.

" pellis prædictis liberam, & ab omni ſervicio ſe-" culari quietam & ſolutam imperpetuum.

Ib. pag. 280. " HEnricus Dei gratia &c. Sciatis nos intuitu " Dei &c. confirmaſſe Priori & Canonicis " ſanctæ *Fridiſwide, Oxonie,* omnes donationes " (&c.) videlicet, ex dono *Reginaldi* de ſancto " *Walerico,* filii *Guidonis* de ſancto *Walerico,* totam " villam de Knictetun in Berkeſire, cum om-" nibus pertinentiis (&c.) Ex dono *Willielmi* " de Stratford, filii *Willielmi* de Stratford, to-" tam terram de Helſefeld, ſcilicet quintam " partem ejuſdem villæ cum pertinentiis (&c.) " Hiis teſtibus (&c.)

Confirmatio *Adriani* Papæ.

Ib. p.286. ADrianus *epiſcopus (&c.) Dilectis filiis* Roberto *Priori eccleſiæ ſanctæ* Fridiſwidæ *de* Oxonia (&c.) *Infra ipſam civitatem capellam ſanctæ* Trinitatis *ſuper portam orientalem, capellam ſancti* Michaelis *ſuper portam auſtralem, eccleſiam ſancti* Michaelis *juxta portam aquilonis, eccleſiam ſancti* Petri *juxta caſtrum, eccleſiam ſanctæ* Mildredæ, *eccleſiam ſancti* Edwardi, *eccleſiam* omnium Sanctorum, *quicquid habetis in eccleſia ſancti* Aldati, *terram quæ ara ſanctæ* Frideſwidæ *vocatur, terram de* Socaland, *& de octo virgatis. In ſuburbio, eccleſiam ſancti* Clementis, *capellam de* Hedindona, *capellam de* Merſtona, *cum decimis & pertinentiis ſuis, capellam de* Helſefelda, *cum decimis & reliquo jure parochiali, molendinum ſupra pontem auſtralem, prædium quod vocatur* Biſcopeſmor *cum molendino, terram in qua eſt orreum, cum terra quæ eſt ante orreum, pratum de* Preſteit, *pratum juxta* Oſeneyam. *In comitatu prædictæ civitatis ultra portam orientalem duas hidas. In* Coveleia, *dimidiam hidam & virgatam, totam decimam de dominicatu* Gerſingdonæ, *quæ eſt de parochiali jure eccleſiæ veſtræ, terram datam capellæ* Hedendone. *In* Thumeleia, *dimidiam hidam terræ. In* Forestthill, *duas acras de dominicatu, & de ſingulis virgatis terræ unam travam cum omni jure parochiali. In una* Horſpeda, *tres acras, & de ſingulis virgatis unam travam. In alia* Horſpeda, *unam acram, & de ſingulis virgatis unam travam. In* Cudeſdune *tres acras, unam de frumento, aliam de ſiligine, tertiam de avena. De* Dentona *quatuor travas, de omni blado. In* Cunbehuſt *tres acras. Extra portam quæ ſpectat ad aquilonem, prædium quod vocatur* Buneſeia. *Unam hidam in* Waltona, *& duas hidas in* Cudeſlawe *cum pertinentiis ſuis. Molendinum de* Hestune *cum omnibus pertinentiis ſuis, & duos gurgites & aquas quæ ad eoſdem gurgites pertinent. De eccleſia de* Hamtona *xvj. denarios & duos coddos bladi. In* Eſcote *capellam cum decimis curiæ & dimidia hida terræ & omnibus ad ipſam pertinentibus. In* Langechirchilla *de dominicatu duas partes decimæ. Redditus quoque & conſuetudines de nundinis quæ circa feſtum beati* Benedicti *in eadem civitate* Oxenford *fiunt, ſicut veſtri monaſterii juris eſſe noſcuntur. In* Bukingamſcira, *villam quæ vocatur* Uuere-Wincedona *cum capella & omnibus ad eandem villam pertinentibus. Eccleſiam de* Acleia *cum capella de* Brehilla *& capella de* Borſthalla, *& capella de* Hedingrave, *& omnibus aliis pertinentiis ſuis. Eccleſiam de* Wrmehale *cum una virgata terræ & ſex acris & omnibus aliis pertinentiis ſuis. In* Berchеſira, *in caſtro* Wallingeford *eccleſiam ſanctæ* Trinitatis *minorem. Eccleſiam ſancti* Luciani *cum capella de* Hottewelle *& omnibus ad eam pertinentibus. Ex dono* Ailwini *filii* Edmundi *infra burgum & extra quinquaginta & unam acram. Villam quæ vocatur* Edmetona *cum tota decima de dominicatu & duabus partibus decimæ ruſticorum & omnibus aliis pertinentiis ſuis. Capellam ſitam in terra quam dedit* Bartholomeus *de* Denford. *Ex dono* Johannis *de* Folia, *terram ad reficiendum gurgitem molendini veſtri.*

Præfatum quoque monaſterium beatæ Fridiſwidæ *cum capellis ſuis ſive aliis ad ipſum pertinentibus, in ea libertate quam uſque ad hæc tempora juſtè noſcitur habuiſſe, apoſtolica auctoritate manere ſancimus, & ab omni exactione liberum eſſe cenſemus (&c.)*

" MImperatrix, *Henrici* regis filia & *Anglo-* Ib. p.303. " *rum* domina, epiſcopo *Lincolnienſi* & " omnibus fidelibus ſuis *Francis* & *Anglis* ſalu-" tem. Sciatis me dediſſe & conceſſiſſe eccleſiæ " ſanctæ *Fridiſwidæ Oxoniæ* & Canonicis ibidem " Deo ſervientibus eccleſiam de *Acleia* cum ca-" pellis & omnibus rebus ad eaſdem pertinenti-" bus, ſcilicet capellam de *Brehulla* & capellam de " Borstalle & de Edigrave, pro anima patris mei " & matris meæ & omnium prædeceſſorum meo-" rum, & pro ſalute mea & filiorum meorum " & ſtabilitate regni mei. Quare volo (&c.)

" COmes *Simon,* omnibus hominibus ſuis tam Ibidem. " *Francis* quàm *Anglis,* tam clericis quàm " laicis ſalutem. Sciatis me dediſſe Deo & ſanctæ " *Mariæ* & eccleſiæ ſanctæ *Fridiſwidæ Oxoniæ* & " Canonicis ibidem Deo ſervientibus in liberam " & perpetuam elemoſinam villam *Pidentonam* in " Oxenfordſire, pro ſalute mea & patris & ma-" tris meæ & omnium anteceſſorum & ſucceſſo-" rum meorum. Ita ut *Johanna* in vita ſua teneat, " & ſervicium inde debitum Canonicis prædictis " reddat. Poſt deceſſum verò præfatæ *Johannæ* " villa prædicta eiſdem Canonicis remaneat (&c.)

" SCiant (&c.) Quod ego *Radulphus Foliot* Ib. p 306. " dedi (&c.) Deo & eccleſiæ beatæ *Fridiſwi-* " *dæ Oxoniæ* & Canonicis ibidem Deo ſervientibus " eccleſiam de Fretewelle in puram & perpetu-" am elemoſinā (&c.) liberè & quietè & ſicut un-" quam meliùs & liberiùs, tempore pratris mei vel " meo, eam poſſederunt. Hanc verò conceſſio-" nem prædictis Canonicis pro anima mea & *Ha-* " *wiſiæ* uxoris meæ (&c.) feci (&c.)

" UNiverſis (&c.) *Robertus* filius *Heliæ* ſalu- Ib. p.307. " tem. Sciatis me dediſſe (&c.) Deo & " ſanctæ *Fridiſwidæ* de Oxenford (&c.) eccleſi-" am de Wrmehale cum omnibus ad ipſam per-" tinentibus in liberam puram & perpetuam ele-" moſinam (&c.)

" NOtum ſit (&c.) Quod ego *Emma* de Pe- Ib. p.305. " ri conſenſi donationi, quam *Willielmus* " filius *Heliæ,* vir meus & dominus meus, fecit " eccleſiæ ſanctæ *Fridiſwidæ* de *Oxonia* (&c.) de

" eccleſia

"eccleſiæ de Wrmehale & ejus pertinentiis, (&c.)

Ib p 313. "ROBERTUS, filius *Roberti*, comitis *Legreceſtriæ*, omnibus hominibus ſuis *Francis* & *Anglis*, tam præſentibus quàm futuris, ſalutem. Sciatis quod ego concedo & præſenti carta in perpetuam elemoſinam confirmo villam *Edmetonam* cum omnibus pertinentiis ſuis eccleſiæ ſanctæ *Fridiſwidæ* de *Oxonia* & Canonicis ibidem Deo ſervientibus, ſicut pater meus prædictam villam eidem eccleſiæ conceſſit, (&c.)

Ib. p. 315. "OMnibus (&c.) *Hugo* de Elesfeld, ſalutem. Sciatis me reddidiſſe (&c.) Deo & beatæ *Mariæ* & ſanctæ *Fridiſwidæ* de Oxeneford (&c.) capellam de Elſefeld quæ ad eccleſiam beatæ *Fridiſwidæ* pertinet (&c.) & ipſi Canonici invenient mihi & capellæ de Elſefeld imperpetuum capellanum qui aſſiduè ibi ſit & capellæ deſerviat. Iidem etiam Canonici conceſſerunt mihi & capellæ de Elſefeld imperpetuum, ut pauperum quæ in villa de Elſefeld moriuntur corpora in cimiterio capellæ de Elſefeld ſepeliantur, & aliorum qui ibi ſepeliri voluerint de eadem parochia. *T.* &c.

DEREHAMENSE
Cœnobium in agro Northfolcienſi.

Lelandi collectan. vol 2. p. 154. *Ex vita* Withburgæ, *filiæ* Annæ, *regis* orientalium-Anglorum.

EST in provincia *Nordfolca* villa quæ dicitur Dercham, ubi ſilva & fluvius loci habitationem fecit apricam. Hic monaſterium condere ſatagebat *Withburga*, ſepelitur in cœmiterio *Derhamenſi*.

Illud virginale monaſterium in Derham, irruptione paganorum, ac tempeſtate bellorum, fugato choro ſacrarum virginum, in vulgarem parochiam eſt deſtitutum.

Ut Edewoldus *epiſcopus* Ventanus *curaverit* Withburgæ *corpus transferendum ad monaſterium* Elienſe.

Inter alia verò magnifica, expetitum à rege *Edgaro* monaſterium Dereham, cum pretioſiſſimo theſauro ſuo, *Withburga* adjecit, cui nimirùm in omnibus his gratia transferendi parabatur.

Anno Domini DCCxcviij. Corpus ſanctæ *Withburgæ* ſine corruptione inventum eſt, poſt annos ferè quinquaginta quinque in Dereham.

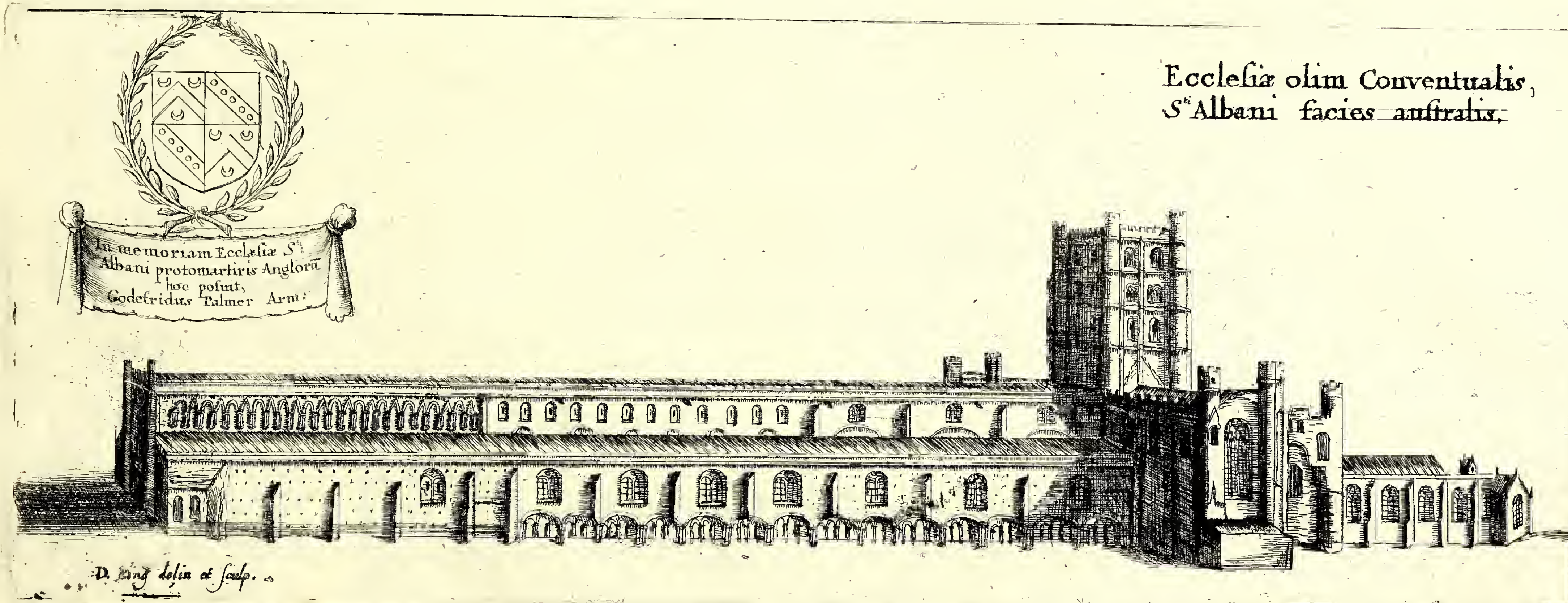
Sancti ALBANI *Cœnobium in agro* Hertfordenſi.

INterea *Diocleſianus in* oriente, *Maximianus Herculeus* in occidente, vaſtari eccleſias, affligi, interficiq; Chriſtianos, decimo poſt *Neronem* loco, præceperunt. At ubi turbo perſecutionis, elapſis decem annis, conquievit, progreſſi in publicum fideles Chriſti, qui ſe tempore diſcriminis ſilvis remotis, locis deſertis, abditiſvè ſpeluncis occuluerant, Sanctorum eccleſias ad ſolum uſque deſtructas renovant, baſilicas ſanctorum martyrum fundant, conſtruunt, & perficiunt, ac veluti victricia ſigna propalant, dies feſtos celebrant, ſacra conficiunt. *Math. Weſtm.* in. an. 313.

Hoc denique tempore, baſilica in honore beati *Albani* conſtruitur, *Anglorum* prothomartyris, *Beda* in hiſtoriarum lib. 1. cap. 7. taliter referente. Paſſus eſt beatus *Albanus*, die decimo kalend. Juliarum juxta civitatem *Verolamium*, quæ nunc à gente *Anglorum*, *Warlamceſtria*, vel *Watlingeceſtria* appellatur, ubi poſteà temporum Chriſtianorum ſerenitate, eccleſia eſt mirandi operis, atque ejus martyrio condigna, fabricata x. ſcilicet annis poſt paſſionem ejus elapſis. In quo videlilicet loco uſque in hodiernum diem curatio infirmorum, & frequentium operatio virtutum non deſinit celebrari. Quod autem civitas memorata nomine cenſetur bifario, hæc ratio. Ab alveo enim quæ Warlame dicitur, & ad orientalem civitatis plagam defluit, *Warlanceſtria*: à via autem regia, quæ Watlingeſtreete nuncupatur, & ad partē civitatis jacet occidentalem, *Watlingeceſtria* nominatur. Pax quoque in *Brittanorum* eccleſiis, uſque in tempora *Arianæ* veſaniæ permanſit illibata.

Pagus *Bedefordenſis* continet abbatiam ſancti *Albani*. Is non mercenarius nec futilis martyr, habet laudatores, & teſtes martyrii præcipuos, *Bedam* & *Fortunatum*, quorum copiæ ſi vellem aliquid adjicere, tale eſſet ac ſi cuperem mari aquas infundere. Corpus ſanctiſſimum, quod diu in terræ pulvere jacuerat, rex *Offa* in ſcrinio collocatum erexit in lumen, baſilica pulcherrimi operis, & monachorum numeroſitate honoravit. Nec res eſt in ambiguo eum *Bathoniæ* conſiſtentem admonitum ſomnio, cumque illuc iter ageret, eſſetque, vir proximo lucis in modum ingentis faculæ ſupra locum ſepulchri, & noctu & interdiu deſcendentis animatum indicio. Id cœnobium nunquàm omnino ruinæ patuit, ſed noſtra ætate per *Paulum* abbatem, agente *Lanfranco* archiepiſcopo, in ſummum auſpicium religionis evaſit. *Will. Malmesb.* fol. 166. a. nu. 30.

Anno Domini DCCXCIIII. *Offa* rex *Merciorum* potentiſſimus, angelica admonitus viſione, & cœleſtis lucis ad modùm faculæ ſuper ſepulchrum glorioſi prothomartyris *Anglorum Albani* emiſſæ, de loco humili & populo incognito ſublata, in locellum ex auro & argento, & lapidibus pretioſis fabricatum, pii martyris repoſuit pignora, Lelandi collectan. vol. 3. pa. 72.

Eccleſiæ olim Conventualis,
S^{ti} Albani facies auſtralis.

ra, & eccleſiam in honorem ipſius, quæ barbarorum incurſu fuerat deſtructa, reparavit, & monachos ut ad Sancti corpus deſervirent, inſtituit, & *Romam* pergens à Papa *Adriano* canonizationem martyris prædicti, & monaſterii confirmationem, privilegiis ſpecialibus impetravit.

Fuerat namque locus ille tempore adventus *Anglorum* in *Britanniam*, ſicut cætera loca *Britanniæ* penitus deſtructa, & ſolo tenùs complanata. Acta ſunt hæc à paſſione beati martyris anno DVII. ab adventu *Anglorum* in *Brittanniam* anno CCCXLIIII. indictione prima, kalendis Auguſti.

Hiſt. aurea *Joh. Tinemuthen.* MS. in bibl. *Bodleiana* ca. 126.

Anno DCCLV. *Offa* rex *Angliæ* (*&c.*) monaſterium ſancti *Albani* fundavit, impetravitque à pontifice *Romano*, ut eccleſia beati *Albani* Rometot ab omni *Hertfordenſi* provincia, in qua ſita eſt eccleſia, fideliter colligeret, & collectum in uſus proprios retineret. Unde ſicùt à Rege jura regalia, ita Abbas loci jura habet pontificalia.

Ibid. ca. 223.

Anno DCCLXXXVII. *Rithulphus* archiepiſcopus *Doroberneñſis*, baſilicam ſancti *Albani* à fundamentis inchoans, miro opere de cocto latere circa hæc tempora conſummavit.

Ibid. cap. 103.

Anno autem Domini MLXX. in *Angliam Lanfrancus* intravit, & quarto kal. Sept. in archiepiſcopum conſecratus eſt.

Lanfrancus inſtauravit, & poſſeſſionibus ditavit monaſterium ſancti *Albani*, reſtituit in priſtinum ſtatum, in quo poſuit abbatem *Paulum Cadomenſem* monachum.

Chron. MS. *Johan. Bever*, in biblioth. *Deuveſiana* fol. 38. b.

Anno MCLIIII. eodem anno, defuncto Papa *Anaſtaſio* ſucceſſit *Nicholaus*, *Albanenſis* epiſcopus, & vocatus eſt *Adrianus.* (*&c.*) Hic eccleſiam ſancti *Albani* inſignivit privilegiis, ut ſicut beatus *Albanus* prothomartyr eſt *Angliæ*, ita & ejus abbas inter omnes *Angliæ* abbates primus ſit ordine & dignitate.

Liber additamentorum *Mathei Pariſ.* in bibliotheca *Cottoniana*, [ſub effigie *Neronis*, D. 1.] fol. 158.

Antiqua & primitiva munimenta eccleſiæ S. Albani, Anglorum *prothomartiris.*

"Regnante Domino noſtro *Jeſu Chriſto* in perpetuum. Decet igitur ut regalis benignitas omnipotentis Dei & ſanctorum martyrum quantum valeat honori provideat. Quia honor Dei, & pia in ſanctis ejus devotio, ſtabilitas eſt regni terreni, & proſperitas longevæ vitæ, & indubitata æternæ mercedis retributio. Unde ego *Offa* rex *Merciorum*, cum *Egfrido* filio meo, & omni conſenſu ſynodali, pro remedio & ſalute animarum noſtarum, terram quinquaginta manſionum in locis infra dictis, id eſt, ubi dicitur Aetcaegeſtho, manſiones xxxiiij. Ondaet, Heanhamſtede vj. manſiones, & Stanmere x. manſiones, cum ſegetibus, pratis, paſcuis, & ſilvis, & omnibus rebus mobilibus vel fixis ad ea prænominata loca ritè pertinentibus, Domino meo *Jeſu Chriſto*, & S. *Albano* martyri, cujus reliquias, in ſpem proſperitatis præſentis & futuræ beatitudinis, divina oſtendit nobis gratia, in jus monaſteriale tradens donabo; quatinus perpetuo jure præfata terra, ſancti martyris *Albani* eccleſiæ deſerviat. Et per magnum omnipotentis Dei nomen & terribile ejus judicium adjuro, immo & impero, quod nullus ſupervenientibus temporibus, ſeu rex, ſeu epiſcopus, aut aliqua magna vel parva perſona, aliquid de his meis donis quæ Deo & ſancto martyri ejus dedicavero, immutare, ſeu auferre, ſeu imminuere preſumptuoſè audeat; nec aliquam moleſtiam aut eccleſiæ aut ſilvis ad eam pertinentibus inferre præſumat, ſed ſit libera omnino ab omni tributo, & neceſſitate, ſeu regis, ſeu epiſcopi, ducis, judicum, comitum, exactorum etiam, & operum quæ indici ſolent, necnon & expeditionis, & omni edicto publico, perpetuò eam libertate donabo. Sed obſecro quatinus ſtudeant ſupervenientes reges auxiliare, defendere, & curam illius eccleſiæ habere in omni bonitate, ſicut & ego habeo: ut ſit illis & regno eorum benedictio & protectio à domino Deo & ſancto ejus martyre in perpetuum. Si autem quiſquam loci hujus curam non habuerit, vel eum malitioſè tractaverit, ſciat & ſentiat ſancti martyris ſeipſum benedictione privari, & rationem ante tribunal Chriſti reddieturum. Hoc verò monaſterium, cum his præfatis terris, *Willigoda* presbiter habeat & regat dies ſuos, & monachicam in eo vitam vivat, doceat, &, quantum valeat, erigat. Poſt dies autem illius, eligant ſibi fratres, cum concilio illius epiſcopi qui ſuper eos erit, ſi habent dignum & monachicæ vitæ eruditum, ex ſemetipſis quem voluerint. Si autem, quod non opto, acciderit quod ibi dignus nequeat inveniri, prævideat ille epiſcopus, cum conſilio fratrum, qui illud monaſterium dignè ſecundùm regulam monachicæ vitæ gubernare ſciat & velit.

"Jam jamque, iterum iterumque, in nomine Domini, præcipio & adjuro, quatinus eo loco regula ſancti *Benedicti* abbatis doceatur & exerceatur, quantum poſſibile eſt, perpetuo jure. Etſi ipſa elemoſina oret ad Dominum pro faciente, tamen obſecro ut aſſiduæ interceſſiones pro anima mea, & amicorum meorum, canonicis horis ſemper in ea ammoneantur eccleſia: quatinus omnipotentis Dei clementia, quæ tale theſaurum temporibus meis, gentibus & populis *Anglorum* aperire dignata eſt; mihi quoque æternum cœlis theſaurum cum Sanctis ſuis donare dignetur. Scripta eſt hæc cartula anno dominicæ incarnationis DCCxciij. indictione iij. 793.
anno verò *Offani* regis *Merciorum* xxxiij. in loco celebri qui dicitur Celchyth, præſente ſynodali conventu, teſtibuſque infra nominatis confirmata. Data die regnante Domino noſtro in perpetuum.

Teſtimonia magnatum.

"✠ Ego *Offa* hanc donationem meam ſigno crucis Chriſti confirmo. ✠ Ego *Ecfridus* ſimiliter conſencio & ſubſcribo. ✠ Ego *Ceolwulphus* rex id ipſum conſencio. ✠ Ego *Cenuulphus* rex conſencio. ✠ Ego *Beornulphus* rex. ✠ Ego *Ludecha* rex. ✠ Ego *Uuilaf* rex. ✠ Ego *Ecgbirhtus* rex. ✠ Ego *Beortulfus* rex. ✠ Ego *Burhredus* rex. ✠ Ego *Ælfredus* rex. ✠ Ego *Higberctus* archiepiſ. conſenſi & ſubſcrip. ✠ Signum *Æthelheardi* archiepiſ. ✠ Signum *Ceolwulfi* epiſcopi. ✠ Signum *Hunwone* epiſcopi. ✠ Signum *Ceolmundi* epiſcopi. ✠ Signum

“ num *Ealcheardi* epiſcopi. ✠ Signum *Ælfhuni* epiſcopi. ✠ Signum *Heaberti* epiſcopi. ✠ Signum *Heathorethi* epiſcopi. Signum *Cyneheardi* epiſcopi. ✠ Signum *Deneferdi* epiſcopi. ✠ Signum *Cenwalchi* epiſcopi. ✠ Signum *Wermundi* epiſcopi. ✠ Signum *Wihthuni* epiſcopi. ✠ Signum *Wynberhti* epiſcopi. ✠ Ego *Wicga* dux. ✠ Ego *Æthemundus* dux. ✠ *Hearbertus* dux. ✠ *Brorda* dux. ✠ *Binna* dux. ✠ *Eſne* dux. ✠ *Heabert* dux. ✠ *Cudberht* dux. *Ceol. Æmund* dux. ✠ *Ceolweordus* dux.

Item aliud munimentum ab eodem rege Offa.

“ REgnante in perpetuũ Deo & Domino noſtro *Jeſu Chriſto*. Licèt per totum ubique mundum beatorum martyrum, qui ſuum pro Chriſto ſanguinem fuderunt, merita divinæ laudis exultatione celebranda ſunt, eorumque Dei auxilio exempla glorioſa ſequenda; præcipuè nobis tamen beatiſſimi *Albani*, qui ſub hac *Britannia* inſula glorioſus martyrio effulſit, memoria, pia ſemper intentione, & ſedula ſollicitudine obſervanda eſt. Unde ego *Offa* gratia Dei rex *Merciorum*, cum filio meo *Ecgfrido*, pro amore omnipotentis Dei & hujus Sancti interceſſione, terram xxx. manentium in locis quorum ſub inſeruntur nomina, domino meo Jeſu Chriſto ad eccleſiam ſancti *Albani*, ubi ipſe tyro primus in paſſione victima effectus eſt, jure perpetuo perdonabo. Eòque delectabiliùs hanc donationem perficio, quia ſuperna protectio tam nobilem temporibus noſtris theſaurum qui diu fuit clauſus. & hujus terræ indigenis abditus, revelare dignata eſt. Hæc itaque ſunt ſupradictarum vocabula terrarum, **aet Uuineſhauue** xij. manentium cum terminis ſuis, **aet Scelfdune,** ſive **Baldinigcotum,** trium manentium, quorum ſcilicet trium manentiũ termini ſunt hii, *Suanaburna*, **Heortmere, Stret, Wealebroc.** Item verò x. manentium ubi dicitur **Scuccanhlau,** vel **Fentuun** cum ſilva quæ cognominatur **Horwudu,** cum terminis ſuis; **aet Lygetune,** v. manentium; quam videlicet terram *Alhmundus* abbas, expeditionem ſubterfugiens, mihi reconciliationis gratia dabat.

“ Hoc quoque, conſentientibus epiſcopis meis & abbatibus, ducibus, ac principibus ſub invocatione ſanctæ Trinitatis & individuæ unitatis donando præcipio, quatinus tota terra illa ſit libera ab omni tributo, & neceſſitate, ſeu regis, ſeu epiſcopi, ducis, judicis, exactorum, & operum quæ indici ſolent; neque emendationem pontium, neque foſſam adverſùm inimicos faciendam.

“ Totum omne præfatæ terræ ſtipendium & exactio ad ſupradicti martyris tumbam inſolubiliter perſolvatur. Et ſi fortè quis intra eiuſdem eccleſiæ poteſtatem, aut extra, cum epiſcopo ſeu abbate communis inveniatur, bello, furto, vel fornicatione, aut alio quolibet ſimili reatu aſtrictus; ſemper ea pars pœnæ & emendationis quæ regi vel epiſcopo debetur, ad beati *Albani* monaſterium inviolato ſemper fœdere reddatur. Credo enim & veraciter confido, quod hæc munificentia non ſolùm mihi meiſque, ſed etiam univerſis *Anglorum* populis ſullimiter proficiat, quia pro ejus amore ille miles intrepidus meruit coronari, qui totius mundi pericula paſſus eſt ſuo ſanguine expiare. Hæc ſunt nomina teſtium qui hanc donationem meam conſentientes ſigno crucis Chriſti confirmarunt.

“ ✠ Ego *Offa* rex huic donationi meæ ſignum crucis inpono. ✠ Ego *Ecgfridus* paternæ munificentiæ conſenciens ſubſcripſi. ✠ Ego *Higbertus* archiep. conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Ceolwulfus* epiſc. conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Heothored* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Unwona* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Signum manus *Alhmundi* abbatis. ✠ Signum *Beonani* abbatis. ✠ Signum *Wimundi* abbatis. ✠ Signum *Forthredi* abbatis. ✠ Signum *Brordani* patricii. ✠ Signum *Binnani* principis. ✠ Signum *Euuini* ducis. ✠ Signum *Alhmundi* ducis. ✠ Signum *Wigberti* ducis. ✠ Signum *Æthelmundi* ducis. ✠ Signum *Eadgari* ducis. ✠ Signum *Heardberti* ducis. ✠ Signum *Ealhmundi* ducis. ✠ Signũ *Cuthberhti* ducis. ✠ Signum *Eadberhti* ducis. ✠ Signum *Wulfheardi* ducis. ✠ Signum *Ealberi* ducis.

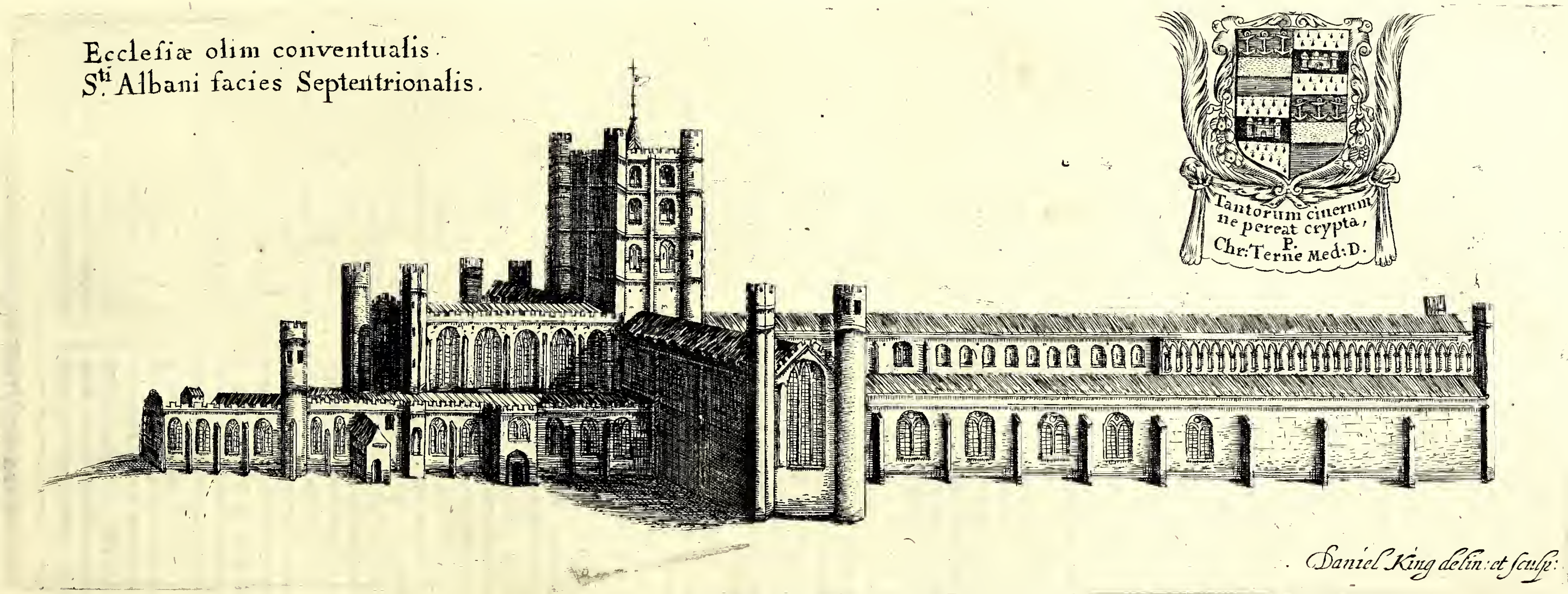
“ Perſcripta autem hujus donationis cartula anno Dominicæ incarnationis DCCXCV. indictione v. & regni regis *Offani* xxxv. ſub iiij. nonas Maias, in loco qui dicitur æt *Beranforda*. 795.

“ [Quaſdam alias ſuccedentium regum & aliorum chartas & donationum tabulas jam publicatas, vide in Matthei Pariſienſis *Additamentorum* libro ſub finem Hiſtor. *Angl.*]

Carta *Johannis* regis, de libertatibus ſancti *Albani* & cellarum.

JOhannes *Dei gratia rex* Angliæ, *dominus* Hiberniæ, *dux* Normanniæ, Aquitaniæ, *comes* Andegaviæ, *archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, juſticiariis, vicecomitibus, miniſtris, & omnibus fidelibus ſuis* Francis *&* Anglis *in omnibus comitatibus in quibus ſanctus* Albanus *martyr cellas & terras habet amicabiliter ſalutem. Sciatis nos conceſſiſſe & hac carta noſtra confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſancti* Albani *& monachis ubicumque fuerint, omnes cellas ſuas & terras, & omnes poſſeſſiones ſuas, tam eccleſiaſticas quàm laicas, ſcilicet, cellas de* **Tynemue,** *de* **Binham,** *de* **Wymundham,** *de* **Beauuer,** *de* **Walmeſford,** *de* **Herford,** *de* **Hetfend,** *de* Bello loco, *cum eccleſiis cæteris, homagiis, redditibus, & omnibus rebus ad eaſdem cellas pertinentibus, & villam ſancti* Albani, *cum foro & omni libertate quam burgus debet habere, & villam de* **Watford** *cum foro, &* **Kingesbiri, Weſtwic, Redburn, Sandruag, Bridewell, Tydenhangre,** *cum nemore de* **Northawe,** *quod* Petrus *de* Valoniis *aliquando tenuit tantùm in vita ſua, &* **Barnette** *cum boſcis de* **Suthawebor ham** *&* **Huzeheg,** *& cum per tota* ſoca **Langley, Kaiſho, Kykemereſwrthe, Saret, Greneburwe, Wynell, Siptun** *&* **Horwode,** *cum foreſta & chacia, &* **Eſtun,** *&* **Biſſopeſtun,** *&* **Horſtaneſtun, Nortun,** *&* **Neuham, Cudithote, Walden,** *&* **Brakeweye,** *cum eccleſiis, terris, boſcis, homagiis, redditibus, molendinis, pratis, paſcuis, & omnibus aliis rebus ad eadem maneria pertinentibus. Concedimus inſuper*

Ex Regiſtro de *Binham* penes *Thomam Widdrington* equit. aurat. an. 1652.

Eccleſiæ olim conventualis.
S^{ti}. Albani facies Septentrionalis.
Tantorum cinerum ne pereat crypta,
P.
Chr: Terne Med: D.
Daniel King delin: et ſculp:

inſuper & confirmamus abbati & monachis ſancti Albani, *ad ſuſtentationem coquinæ hoſpitum, eccleſias de* **Luitun**, *de* **Houtun**, *& de* **Podeſgrave**, *cum omnibus terris, homagiis, & decimis omnimodis, tam de ſartis ſi fiant, quàm de terris quocumque tempore cultis; & eccleſias de* **Walden**, *& de* **Apelton**, *in* Eboraciſyra, *& eccleſiam de* **Watford** *ad procurationem ſupervenientium hoſpitum, & eccleſias de* **Titefeld**, *de* **Redburn**, *& de* **Wineſley**, *cum ſuis capellis & de* **Langley** *ad veſturam monachorum, & eccleſias de* **Egulingeham** *& de ſancto* Stephano, *cum ſuis capellis, ad ſuſtentationem coquinæ monachorum, & terras de* **Cumbe**, *& de* **Greneſtude** *in* Soudſexia *& de* **Middelton** *in* Buckynghamſyra, *& terram in* **Sutton** *in* Bedefordſyra, *& in* Eboraciſyra **Thorp** *cum eccleſia ejuſdem villæ, &* **Nortun** *cum ſuis omnibus pertinentiis. Terras etiam militum qui dominicum abbatis tenent ad defendenda omnia ſcutagia & alia ſervicia omnia forinſeca, Deo & eccleſiæ ſancti* Albani *concedimus & confirmavimus, ſcilicet* **Crokeſle**, **Muklefeld**, **Sacet**, **Backeſworth**, **Brutewell**, **Pinnesfeld**, **Muriden**, **Childewik**, *hidam de* **Langley**, **Siſſevern**, *terram* Alexandri *filii* Thoroldi, **Burſtun**, **Winringe**, *& terram* Willielmi de **Nortun**, *& terram* Hamonis Verrarii, *& hidam de* **Herpeſfeld** *& terram* Ricardi *de* **Reymes**, *& terram* Roberti Taleboys, *terras etiam omnium liberè tenentium de abbate; ſcilicet terras* Johannis *de* **Walden** *in* **Walden**, *& in* **Titeburſt**, *& terram* Hog. *de* **Tyteburſt**, *&* **Wiel**, *& de* **Thœbrigge**, *&* Hugonis *de* **Badwe**, *&* Elyæ, *&* Petri *de* la Chambre, *&* Willielmi *de* **Aiethe**, *&* Willielmi *de* **Wicke**, *&* Nicholai *filii* Willielmi, *&* Radulphi *de* **Herpesfeld**. *Hæc omnia concedimus Deo & eccleſiæ ſancti* Albani, *cum omnibus ad ea pertinentibus cum* ſoca *&* ſacca **on ſtronde** *&* **ſtreme, on wude** *&* **feld, tol** *&* **teym, tribuch, hamſokene, murdre, foreſtal, danegeld, infangenthef,** *&* **utfangenthef, flemenefremthe, blodwyt, wrech,** *ut habeant ſuper omnes terras ſuas & ſuper omnes homines ſuos ubicumq; ſint intra burgum vel extra, in tantũ & tam pleniter ſicut proprii miniſtri noſtri exquirere deberent ad opus noſtrũ. Et volumus ut aliquis hominũ, nec* Francus *nec* Anglus, *de terris eorum neque de hominibus ſe intus mittat in aliquo niſi ipſi & miniſtri ſui quibus ipſi curam committere voluerint: quia nos Deo concedimus & eccleſiæ ſancti* Albani, *pro redemptione animæ noſtræ & parentum noſtrorum, omnes libertates & liberas conſuetudines quas regia poteſtas liberiores habet vel alicui eccleſiæ conferre poteſt. Et prohibemus ſuper forisfacturam noſtram, ne aliquis eas aliquo modo infringere præſumat. Prohibemus etiam, ne in ipſorum terris vel domibus miniſter, dapifer, pincerna, camerarius, diſpenſator, janitor, cuſtos, vel præpoſitus, contra ipſorum voluntatem & aſſenſum, tempore noſtro, aut ſucceſſorum noſtrorum, per manum alicujus principis vel juſticiarii quocumque tempore ponatur, ſicut felicis memoriæ regis* Henrici *patris noſtri carta teſtatur. Teſtibus hiis* Willielmo, Londonienſi, Hugone, Lincolnienſi, Herberto, Saresbyrienſi, *epiſcopis;* Galfrido *filio* Petri, *comite* Eſſexiæ, Willielmo Mareſcallo, *comite de* **Penbrok**, Willielmo *comite de* Saresberia, Willielmo *de* Braus, Willielmo *de* **Brigwere**, Hugone Randolf, Stephano *de* **Turneham**, Symone de Pateh. Ricardo *de* Heriet. *Data per manum* Huberti Cantuarienſis *archiepiſcopi cancellarii noſtri apud* Weſtmonaſterium, *xj. die Junii regni noſtri anno primo.*

Privilegium Honorii *de omnibus libertatibus ſancti* Albani *& poſſeſſionibus cum cellis adjacentibus.*

" HOnorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Ibidem.
" dilectis filiis *Willielmo* abbati monaſterii
" ſancti *Albani* ejuſque fratribus tam præſen-
" tibus quàm futuris regularem vitam profeſſis
" in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus
" apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne
" fortè cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos
" à propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſa-
" cræ religionis infringatur. Eapropter, dilecti
" in domino fillii, ob reverentiam beati *Albani*
" glorioſi *Anglorum* prothomartyris, cujus ſa-
" cratiſſimum corpus in loco veſtro requieſcere
" dinoſcitur, prædeceſſorum noſtrorum felicis
" memoriæ *Calixti, Celeſtini, Eugenii, Adriani,*
" *Alexandri, Lucii, Clementis* & *Celeſtini* ter-
" cii, *Romanorum* pontificum veſtigiis inhæren-
" tes, veſtris juſtis poſtulationibus clementer
" annuimus, & monaſterium ipſum in quo divi-
" no vacatis obſequio, quod ad jus beati *Petri*
" ſpecialiter ſpectare dinoſcitur, cum adjacen-
" tibus cellis & eccleſiis & omnibus eidem mo-
" naſterio pertinentibus, ſub beati *Petri* & no-
" ſtra protectione ſuſcipimus & præſentis ſcripti
" privilegio communimus, ſtatuentes; ut uni-
" verſa quæ illuſtris memoriæ *Offa* videlicet, &
" filius ejus *Egfridus, Edredus, Willielmus*, &
" *Henricus, Ricardus, Johannes, Anglorum* reges,
" aut alii fideles de ſuo jure veſtro monaſterio
" contulerunt, quæcumque etiam ipſum mo-
" naſterium inpræſentiarum juſtè ac canonicè
" poſſidet, aut in futurum, conceſſione ponti-
" ficum, largitione regum vel principum, obla-
" tione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante
" Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque
" ſucceſſoribus & illibata permaneant, in qui-
" bus hæc propriis duximus exprimenda voca-
" bulis: videlicet, monaſterium ipſum beati
" *Albani* cum villa tota, eccleſiam beati *Petri*,
" eccleſiam quoque beati *Stephani*, & eccleſias
" de **Kyngesbyri**, & de **Watford**, de **Riche-**
" **mareſwithe**, de *Langeleya*, de **Rethburne**,
" de **Cudicote**, de **Waldene**, de **Heccſtone-**
" **ſtun**, de *Northuna*, de **Neuham**, de *Eſtuna*,
" de **Barnet**, de **Scepeale**, de **Thinhirll**, de
" **Brantefeld**, de **Stanmere**, cum eiſdem vil-
" lis & omnibus earum pertinentiis. Ad ſuſ-
" ceptionem hoſpitum, eccleſiam de **Podesgrave**,
" & eccleſiam de **Lutune** cum eccleſia de **Hoc-**
" **tune** & cum tota terra quam *Willielmus*
" camerarius tenuit in * ſoca *Lutunie*, & in vil- * MS. *Sealutunie*.
" la de **Hoctune** & in **Hertwell** & in **Badeles-**
" **dune** & in **Podesgrave** & cum omnibus ter-
" ris & decimis & quibuſcunque rebus ad eas
" pertinentibus, ſicut regis *Henrici* carta teſta-
" tur. Ad coquinam monachorum, eccleſiam
" omnium ſanctorum in *Suberia* cum capella
" de **Berindune** & adjacente terra, & eccleſiam
" de *Lethewrtha* cum capella de *Burgaleya*.

“ Eccleſiam etiam de Wanlingetune & eccleſiam de Bigrave. Ad ſuſtentationem pauperum, eccleſiam de Heveresdune, & eccleſiam de *Kenebella* cum adjacente terra; & eccleſiam de Wengrave cum decima de *Heſwa* & de Kyngetune, & decimam de Koynges. Terram quoque quam *Willielmus* filius *Gaufridi* dedit, ſcilicet unam hidam in Helesburne in ſartis de Wydehale, & unam virgatam in nemore ejuſdem Wydehale, ſicut donatoris carta confirmat. Ad cameram monachorum, eccleſiam de Thirefeld. Ad ſacriſtam, eccleſiam de Dachat, & ex dono *Hamonis* in villa de Chalfunte unam virgatam terræ & dimidiam, & unam aſartum cum libera paſtura pecudum & porcorum. In *Eboraciſira* eccleſiam de Hapeltune cum eccleſia Haymundesby & omnibus earum pertinentiis. Præterea eccleſiam de Tynemuhe, cellam de Bynham, cellam de Wymundham, cellam de Walinford, cellam de Beuuer, cellam de Hertford, cellam de *Bello loco*, cellam de Hethfeld, cum omnibus omnium earum pertinentiis, dignitatibus, ac liberis conſuetudinibus, necnon & alias eccleſias, decimas, villas, terras, aquas, prata, paſcua, ſilvas, redditus etiam & omnia eidem monaſterio vel cellis ejus pertinentia, ſicut in privilegiis pontificum, regum vel aliorum ſcriptis fidelium continetur. Quicquid præterea dignitatis, libertatis & conpetentis eccleſiæ ac monaſterio conſuetudinis per regum vel aliorum fidelium ſctipta loco eidem & cellis ejus collatum eſt, nos quoque hujus ſcripti noſtri robore confirmamus, ut videlicet eccleſias ſancti *Albani* & cellæ ejus & omnia ad eas pertinentia libera ſint ab omni tributo ſive regis ſeu epiſcopi ſive comitis, vicecomitis, ducis, judicis & exactoris & omnibus operibus quæ indici * vel emendatione pontium, caſtellorum, parcorum.

* Deeſt ſolent.

“ Omnia etiam pontificalia jura cellarum ſancti *Albani* & eccleſiarum ejus ſub ejuſdem abbatis diſpoſitione atque arbitrio permaneant. Criſma verò, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, benedictiones abbatis, monachorum ſeu clericorum ordinationes, à quocunque malueritis catholico ſuſcipiatis antiſtite, qui nimirum veſtra fultus auctoritate quod poſtulatus fuerit indulgeat, nec quod petieritis audeat denegare. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur. Sed liceat vobis communi conſilio conventus vel partis conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem & beati *Benedicti* regulam, abſque ullius contradictione abbatem eligere, qui in ſuſceptione benedictionis ſuæ cunctis inpoſterum diebus ſoli *Romanæ* eccleſiæ profeſſionem obedientiæ debeat exhibere. Cui etiam abbati licitum ſit, ſicut à prædeceſſoribus noſtris vobis conceſſum eſt, perſonam de ſuis fratribus quam maluerit honeſtam, ydoneam & maturam conſtituere, quæ curam animarum ſub eo gerat & archidiaconi officium in omnibus impleat. Verùm, ne per hujus dignitatis prærogativã abbas prædicti monaſterii aliquo tempore faciliorem fortaſſis ad epiſcopatum habeat acceſſum, apoſtolica auctoritate interdicimus, ne unquam in monaſterio beati *Albani* ſedes epiſcopalis conſtituatur, ne occaſione iſta quandoque monachi diſpoſitioni ſubjaceant clericorum & clauſtralis quies turbetur, necnon & regularis obſervantiæ diſciplina ſimul cum ſubſtantia monaſterii minuatur; ſed cunctis inpoſterum diebus eccleſia ſancti *Albani* non epiſcopum ſed abbatem à quo regatur habeat, qui ob reverentiam ejuſdem precioſi martyris pontificalis dignitatis, in quantum abbati concedi fas eſt, debeat optinere, videlicet ut ſicut pontificalia habet jura, ita & pontificalia habeat ornamenta, mitram ſcilicet, cirotecas annulũ & ſandalia, tunica quoque & dalmatica in celebrationibus miſſarum utatur, quæ liceat ei non tantùm in propria eccleſia & in cellis veſtris ſed & in omnibus eccleſiis ad quas rogatus acceſſerit in feſtis diebus geſtare, benedictionem dare, veſtimenta ſacerdotalia benedicere, clericos ſuos tonſare, & in ſortem dominicam aſſumere, ſanctimoniales ſuas benedicere. Et ſicut beatus *Albanus Anglorum* prothomartyr eſſe dignoſcitur: ita & abbas monaſterii ipſius inter abbates *Angliæ* primus omni tempore dignitatis ordine habeatur. Ita tamen quod nunquam hac occaſione infra clauſtra monaſterii abbas ipſe præſumat uti cappa clericali, vel ſeculari aliquo indumento, ſed monaſtici habitus reverentiam in omnibus diligenter obſervet & formam religionis prætendere intuentium oculis comprobetur.

“ In ponendis verò vel removendis, Prioribus cellarum vel monachis, nullus omnino clericus ſive laicus ſe obiciat, ſed abbas qui pro tempore fuerit ponendi vel removendi eos, ubi oportunum fuerit, abſque alicujus contradictione liberam habeat facultatem, quatinus tam Priores quam monachi in abbatum ſuorum ſemper poteſtate permaneant, & ita per omnia liberi ſint ubilibet habitantes ab epiſcoporum ſubjectione, ac ſi in corpore monaſterii morarentur, in quos nulla omnino perſona præter *Romanum* pontificem vel legatum cardinalem à noſtro latere deſtinatum excommunicationis ſeu interdicti ſententiam audeat promulgare. Quod ſi quiſpiam alius aliquo tempore attemptare præſumpſerit, ejus in hac parte factum omnino viribus careat & penitus irritum habeatur. Prohibemus quoque, ut nullus epiſcopus ſive archiepiſcopus in veſtro cœnobio vel adjacentibus eccleſiis in quibus ejuſdem monaſterii abbas jus pontificale habere dinoſcitur, miſſas puplicas vel conventum ſive ſinodum celebrare, cathedram collocare, proceſſionem ſollempnem facere aut exigere, regem coronare ſeu aliquod epiſcopale officium in aliqua cellarum ſuarum excercere vel hoſpitium exigere præſumat. Univerſaliter ſtatuentes, ut quicumque epiſcopi, archiepiſcopi vel eorum clerici aut miniſtri ſuper ipſum monaſterium vel ſuper cellas & prædictas parochiales eccleſias nullam aliquatenus poteſtatem habeant, nec earum presbyteros vel clericos quoſcumque ſive laicos, ſed nec abbatem Priores vel monachos ad ſinodum ſuam vel capitulum convocare, vel ab officio divino ſuſpendere, ſeu aliquod in eos vel minimum jus exercere, aut parochianos ſuos à communione illorum prohibere præſumant,

"ſumant, ſed omnia pontificalia eorum jura & quæcumque eccleſiæ ſancti *Albani* fuerint abbatis ſolummodo ejuſdem monaſterii poteſtati liberè tractanda ſubjaceant. Nolumus enim ut alicui niſi tantum *Romano* pontifici debeant in aliquo reſpondere. Nec monaſterii veſtri abbas vel monachi ſeu cellarum veſtrarum ubilibet poſitarum fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione, etiamſi commune interdictum terræ fuerit, divinorum officiorum ſuſpenſionem patiantur. Sed tam abbas & monachi ipſi quam & famuli eorum & qui ſe monaſticæ profeſſioni devoverunt, clauſis eccleſiarū januis, non admiſſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis tintinnabilis, humiliori voce divina celebrent & ſepulture eis debita peragant. Liceat quoque vobis quandocumque vos manifeſte gravari ſenſeritis, ad remedium appellationis confugere, etiamſi in cauſa quæ contra vos agitur appellatio ſit remota. Poſt factam verò appellationem, nemini liceat in vos ſententiam dare, vel aliquid innovare, ſeu vos aut poſſeſſiones veſtras auſu temerario perturbare. Ad hæc ſancimus, ne quis fratres veſtros, poſt factam in monaſterio veſtro profeſſionem, abſque abbatis licentia, ſuſcipere audeat vel retinere. Inhibemus inſuper, ut nulli omnino hominum liceat in cellis veſtris abſque aſſenſu veſtro abbatem aliquando conſtituere. Eccleſiæ autem in quibus jura pontificalia non habetis, ſive capellæ veſtræ & cimiteria libera ſint & ab omni exactione immunia præter epiſcopi conſuetam poteſtatem & juſtitiam in presbyteros ſi adverſus ſui ordinis offenderint dignitatem. In quibus etiam eccleſiis vel capellis liceat vobis ſeu fratribus veſtris presbiteros eligere, ita tamen quod ab epiſcopis vel epiſcoporum vicariis animarum curam abſque venalitate ſuſcipiant. Quibus nimirum presbyteris cum tantum aſſignaveritis unde victus & veſtitus neceſſaria poſſint honeſtè percipere, quicquid reſiduum fuerit liceat vobis in uſus proprios convertere. Si qui præterea fidelium monaſterio veſtro aut cellis ad ipſum pertinentibus eccleſiam aut poſſeſſionem aliquam ſeu beneficium pietatis intuitu conferre voluerit, nullus omnino audeat impedire. Adicientes etiam auctoritate apoſtolica prohibemus, ut nullus miniſter de cetero, dapifer videlicet, vel pincerna, camerarius, diſpenſator, janitor, ſeu per manum regis, vel alicujus principis, violentiam, vobis invitis in veſtro monaſterio vel in lòcis ad ipſum pertinentibus ordinetur. Antiquas quoque conſuetudines & redditus monaſterio veſtro debitos, ſcilicet in ſexta feria poſt aſcenſionem dominicam, de unaquaque caruca *Herefordenſis* comitatus obulum unum & in eadem die ſive ebdomada Pentecoſtes ex toto comitatu proceſſionem ſollempnem. In ſecunda verò ſollempnitate beati *Albani*, de unaquaque caruca nummum unum, itemque eodem die de unaquaque domo totius terræ ſancti *Albani* nummum unum vobis auctoritate apoſtolica confirmamus, & perpetuis temporibus inviolabiliter præcipimus obſervari. Decernimus ergo ut nulli hominum liceat ſupradictum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones anferre, vel ablatas retinere, minuere, ſive quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia & integra obſerventur, eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura; ſalva in omnibus apoſtolicæ ſedis auctoritate. Ad indicium autem hujus à ſede apoſtolica perceptæ libertatis, unam unciā auri nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſeculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò terciòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri *Jeſu Chriſti* aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus fiat pax Domini noſtri *Jeſu Chriſti*, quatinus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant *Amen*.

"Ego *Leo* tituli ſanctæ crucis in *Jeruſalem* preſbiter cardinalis.

"Ego *Stephanus* baſilicæ duodecim apoſtolorum presbiter cardinalis.

"Ego *Gregorius* tituli *Anaſtaſie* presbyter cardinalis.

"Ego *Thomas* tituli ſanctæ *Sabinæ* presbyter cardinalis.

"Ego *Honorius* catholicæ eccleſiæ epiſcopus.

"Ego *Guido Preneſtinus* epiſcopus.

"Ego *Conradus*, *Portuenſis* & ſanctæ *Rufinæ* epiſcopus.

"Ego frater *Nicholaus*, *Tuſculanus* epiſcopus.

"Ego *Guido* S. *Nicholai* in carce *Tulliano* diaconus cardinalis.

"Ego *Oct:* ſanctorum *Sergii* & *Bachi* diaconus cardinalis.

"Ego *Gregorius* ſancti *Theod.* diaconus cardinalis.

"Ego *Stephanus* ſancti *Adriani* diaconus cardinalis.

"Data *Laterani* per manum *Ranerii* ſanctæ *Romanæ* eccleſiæ vicecamerarii x. kal. Marcii, indictione vj. incarnationis Dominicæ anno MCCXVIII. pontificatus verò domini *Honorii* tercii anno tercio.

Ex vet. MS. in bibl. *Bodl.* I. E. 31.

Hic ſubſcribuntur metra illa omnia quæ ponuntur in clauſtro monaſterii ſancti *Albani* in feneſtris pro clariori hiſtoriarum intelligentia adipiſcenda.

SAra *licet vetula prægnans hîc ſtat patriarcha.*
Prægnans virgo pia ſtat & hîc cum prole Maria.
Anna *diu hic ſterilis ſe fit flendo* Samuelis.

Hic muri Jericho flatu cecidere ſonoro.
Hic parit ut virgo, templum pacis ruit ultrò.
Hic in Ægipto ſimulachra ruunt quaſi toto.
Hic aqua de ſilice, bibat ut plebs, defluit ecce,
Fons olei Romæ cibat ut populum fluit hicque.
Hic ſtat vas & aquæ quod potum præſtat Heliæ.
Hic Helizeus aquas in dulces vertit amaras,
Hic Jeſus in vinum metretas vertit aquarum.
Hic Moyſes & aquas en ſtanti reddidit aptas.
Hic fons Nicopolis cunctis bene ſubvenit ægris,
Fons ſacer hic & aquæ bene mundat crimina quæque.
Morbos quoſcunque piſcina lavat Siloeſque.
Hic per contactum cadit Oſa levita retrorſum.
Ægra Jeſum tetigit mulier, mox ſana receſſit.
Tangere dum voluit regi manus hicque ſtupeſcit.
Hic modo per Moyſen mare dividitur rubicundum.
Imperat hic Chriſtus, ſiſtit mare ventus & ejus.
Jordanis flumen hic dividitur per Eliam.
Hic mare diviſum Moyſes intrat gradiendum,
Hic ſupraque mare Chriſtus, Petrus ambulat atque.
Hic intrat Pharao, rediit mare, tangitur ergo.
Hic dum Suſanna fert, caſta probatur Oſanna,
Hic accuſata ſtat adultera ſalvificata.
Hic mandatque dari prolem Salomon meretrici.
Hic per collirium Raphael juvat ecce Tobiam.
Per ſputumque lutum curat Jeſus hic quoque cæcum.
Perque oleumque merum ſanat Samarita plagatum.
Dum parat ipſe patri Jacob eſcas complacet illi.
Dum lux fit veluti, placuit Jeſus ac benè patri.
Dumque Joſeph refecit patrem, pater ac benedixit.
Filius hic viduæ prece rurſus vivit Heliæ,
Alter & hic obiit, Chriſto danteque revixit.
Tertius hic ſtratus Eliſeo ſtatque levatus.
Terret per tonitrum populum Deus hic inimicum.
Terret & hic homines Jeſus hunc captare volentes.
Terret & hic plebem, regem Deus ac Pharaonem.
Dum cogitat Joſue ſtat pauſans ſolque ſororque.
Dumque Jeſus patitur, ſoror obſtat, ſol tenebratur.
Dum rex fert ſignum, ſe traxit ſolque retrorſum.
Fictores Joſuæ fuerant hic Gabaonitæ.
Hic Chriſtus Cleophæ ſe finxit longiùs ire.
Hic & Achis regi fictu placuit David uti.
Idola conſuluit Occaſias, rexque receſſit.
Chriſtum percoluit Abagarus rexque revixit.
Vitam dum flevit Eſechias rexque redemit.
Stirpibus eſca datur cœli quæ manna vocatur.
Hic ſedet in cœna cum Chriſto plebs duodena.
Melchiſedec Abrahæ panem vinum dedit ecce.
Dum citharaque canit, David ictu penè perivit.
Per pacis ſignum ſtudet hic fraus prodere Chriſtum.
Baſia perque doli fert Amaſa vulnera fratri.
Samſon cæcatus ſtat & hic malè ludificatus.
Hic illudebat Chriſto plebs ac feriebat.
Hic ſubſannatum tulit plebiſque ſacratum.
Jurgia ſponſarum fert Lamech verber & harum.
Ecce flagellatur orbs per quem ſalvificatur.
Hic Achior vinclis malè multaturque flagellis.
Hic proboque gravi redeunt a principe miſſi.
Hic a plebe Jeſus illuditur eſt quoque cæſus.
Hic exprobatur David, a Semeyque gravatur.
Hicque ferunt alii, quo vita ſolet recreari.
Hic Chriſtuſque crucem daret ut vitamque ſalutem.
Hic Iſaac ligna fert, fiat ut hoſtia digna.
Hicque per inſidias lapidatus erat Jeremias.
Hic claviſque Jeſus jacet in ligno crucifixus.
Hic Sarra cecidit, Iſaias ac requievit.
Dirutus ac Elephas agat ut bene prælia Judas.

Confoſſuſque

Confoſſuſque Deus ut homo ſit vivificatus.
Abſalon eſt ſtratus, David ut ſit ſalvificatus.
Hicque Joſep cæſum credens Jacob ingemit ipſum.
Hicque ſuum natum plangit virgo cruciatum.
Occiſum flentes Abel ſtant ecce parentes.
Sic in ciſterna Joſep aſt fuit hæc mora parva.
Chriſtus ſic gelidæ fuit infra viſcera terræ.
Piſcis erat trinis Jonas ſeu ventre diebus.
Sicque Jonas cæti rediit de ventre marini.
Clauſo ſic ſaxo prodiit Jeſus è monumento.
Urbe velut clauſa Samſon perfregit ad extra.
Salvus & a morſu Daniel rapidoque voratu.
Sic ſtigis à facula ſtat Adam benè ſalvus & Eva.
A flamma pueri ſeu ſunt hic ſalvificati.
Hicque rubo dominus focus apparet velut ardens.
Apparetque piæ Jeſus hic ſurgendo Mariæ.
Hic Abrahæ trinus apparet ſed Deus unus.
Hic & tranſlatus eſt Ennoc & veneratus.
Hic ſcandenſque polum Jeſus accipit à patre regnum.
Hic curru clauſum petit Helias paradiſum.
Ars nova ſcribendi datur hic nova lexque regendi.
Ad fandum variis datur hic nova gratia linguis.
Linguarum prima fuit hic diviſio facta.
Hic unum ſalvat, hic alterum Pharao dampnat.
Dat Jeſus hic dignis plaudenda, dolenda malignis.
Hic Nabuchadonoſor interſedet agmina cenſor.

Explicit.

Ibidem. Hîc ſubſequuntur metra illa omnia quæ ponuntur in feneſtris in domo libraria monaſterii prædicti.

DEcor Donatus ſum radix grammaticatus.
Ortographuſque vocor Dindimus hicque locor.
Sum quantus dat opus minus & majus Priſcianus.
Derivans quis ego fert ſtilus Hugucio.
Rethor eram magnus Marcus Cicero vocitatus.
Alter ego dictus Saluſtius æmulus ejus.
Muſæus. Ipſe Poeta fui, primusque poetica ſcripſi.
Orpheus. Ipſe ſecundus ei manes modulamine flexi.
Dicor Ariſtoteles, direxi philoſophantes.
Ac ego Porphirius doctor monui logicantes.
Nuncupor ipſe Plato, moralia civibus apto.
Ipſeque Pitagoras do normas moribus aptas.
Chriſippus. Dixi quis cubicus numerus ſit quiſque quadratus,
Ac ego cur impar numerus mas fœmina ſit par.
Nichomachus. Dixi quot Guido moduli ſunt in monacordo.
Quotque tenet cithara unchalus ve viella.
Euclides vocitor, magnus fueram geometer.
Circi quadrator Archimedes egor dicor.
Maximus aſtronomus reputatus eram Tholomæus.
Magnus & Albimaſar introductor vocitabar.
Doctor eram minimus, docui magis ipſe . . . .
Paſtor & exiguus rexi magis imò regendus.
Mitram depoſui, libro ſtudioque vocavi.
Ruffus eam ſumpſi loca libris hæcque paravi.
Moyſes. Lator eram veteris primævus ſcribaque legis.
Aaron. Frater eramque ſuus primus legiſque ſacerdos.
Sol legis fueram Rabi-Moyſes mihi nomen.
Ipſeque ſal legis Rabi-Salomon vocitatus.
Petrus. Claviger eccleſiæ ſera legis eramque novellæ.
Paulus. Legifer in gentes legem docuique ſalutis.
Athanaſius. Dixi ſimbolicè quæ debet credere quiſque.
Alexan. Johan. Conſtant. Scripſi retoricè quis quomodo crederet atque.
Juſtinian. Imp. Duximus in quinos duo legum millia libros.
Gratianus monach. Junximus & ſparſas multas in Canone cauſas.
Accurtius. Legum doctor eram, dubias patulas faciebam.
Hugutius. Alter ego juris bonus enucleator & ejus.

Regula

Benedictus.	*Regula clauſtralis per me viget & monachalis.*
Auguſtinus.	*Per me lata priùs ſtat normaque canonicatus.*
Bernardus *Caſſinenſis.*	*Illius dubia declaravi quaſi cuncta.*
Nich. Trevet.	*Iſtius obſcura manifeſtavi quoque plura.*
	Magnus eram medicus, Hypocras *ſum nomine dictus.*
	Alter & egregius vocitatus eram Galienus.
Gulielmus *Chirurgicus.*	*Emplaſtri cura ſanavi vulnera plura.*
Brunus *Chirurgicus.*	*Oſſaque confracta mea fecit potio recta.*
De rerum creſcentiis.	*De agricultura dederam nova dogmata plura.*
Palladius. Virgilius.	*Arteque de ſimili poſt paſcua rura retexi.*
Petr. Bartholomæus *de rerum naturis.*	*Quomodo plantabis vites docuique putabis.*
	Quando ſereſque metes ſcripſi quoque florida carpes.

Ibidem. De pictura presbiterii monaſterii ſupradicti.

Hic ubicunque vides ſit pictus ut agnus & ales,
Effigies operis ſexti patris iſta Johannis
Eſſe vel in toto . . . . vel in faciendo.
Eſt opus hoc unum, cauſavit eum faciendum.
Attamen illius inceptor erat capitalis.
Nomine Willelmus Blakney *cognomine dictus.*
Obſequioque ſibi ſunctus cuſtoſque ſigilli.
Contulerant fratres varii Sanctum venerantes.
Quorum Willelmus *Prior* Albon *ſubſtitit unus.*
Alter Willelmus Wallingford *clavigeratus.*
Tertius & primus Willy *ſacriſta* Johannes.
Poſt illos quartus Albon*que* Thomas *cameratus.*
John Thortun *quintus burſarius officiatus.*
Halley *devotus vir ſextus* Bartholomeus.
Valtam ſeptenus dives duruſque Ricardus.
Octavuſque Thomas Wittun, *vir munere parcus.*
Pauperibus nonus Ruſſell *dans æra* Ricardus.
Willelmus *denus* Lichfeld, *vir corpore parvus,*
Aſt animo largus, & more ſatis generoſus.
Contulerant iſti : ſint propterea benedicti.

BATHONIENSE
Cœnobium in agro Sumerſetenſi.

MS. in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Vitellii*.E. 12.]

MONASTERIUM *Batotonienſe* Rex *Offa* conſtruxit, quod poſt Rex *Edgarus,* ſicut alia monaſteria, reparavit.

Bathe.

Lelandi collectan. vol. 1. p. 80.

OSRICUS Rex, primus fundator, inſtituit moniales. *Offa* Rex, ut quidam volunt, induxit Canonicos ſeculares. Deinde inducti monachi.

Lelandi itinerar. vol. 2. fol. 38.

It apperith in the booke of the antiquities of the late monaſterie of *Bath* that king *Oſric,* in the yere of our Lord 676, *Theodore* then being archbiſhop of *Cantwarbyri*, did erect a monaſterie of Nunnes at *Bath,* and *Bertane* was the firſt abbatiſſe thereof.

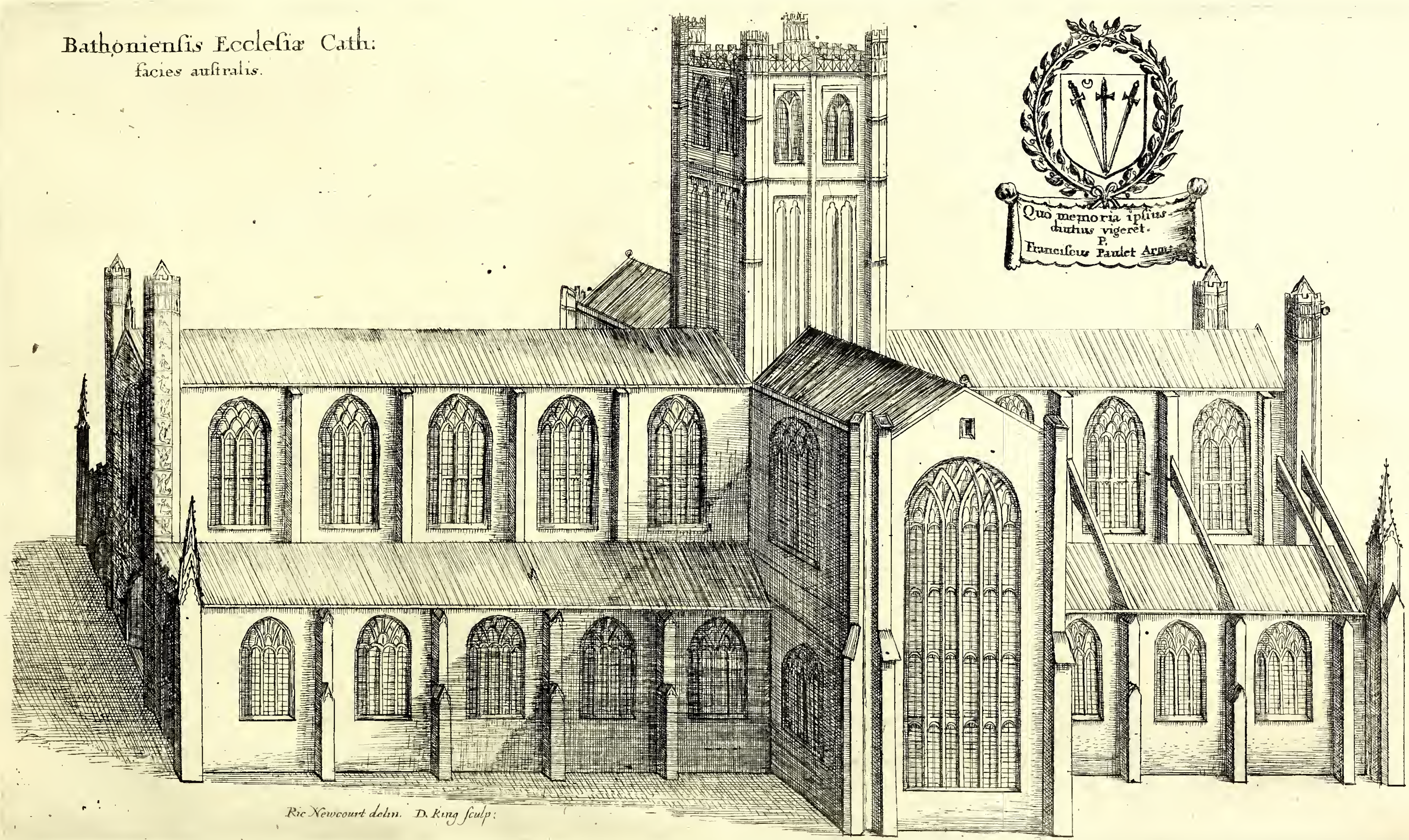
It apperith by a Charte that one *Ethelmod,* a great man, gave, by the leave of king *Ædelrede,* in *Theodore* the archbiſhop of *Cantwarbyris* tyme, lands to one *Berneguid* abbatiſſe of *Bath,* and to one *Fuleburc.* The booke of the antiquitie of th'abby of *Bath* makith no great mention of any great notable doyng of *Offa* king of the *Merches* at *Bathe.*

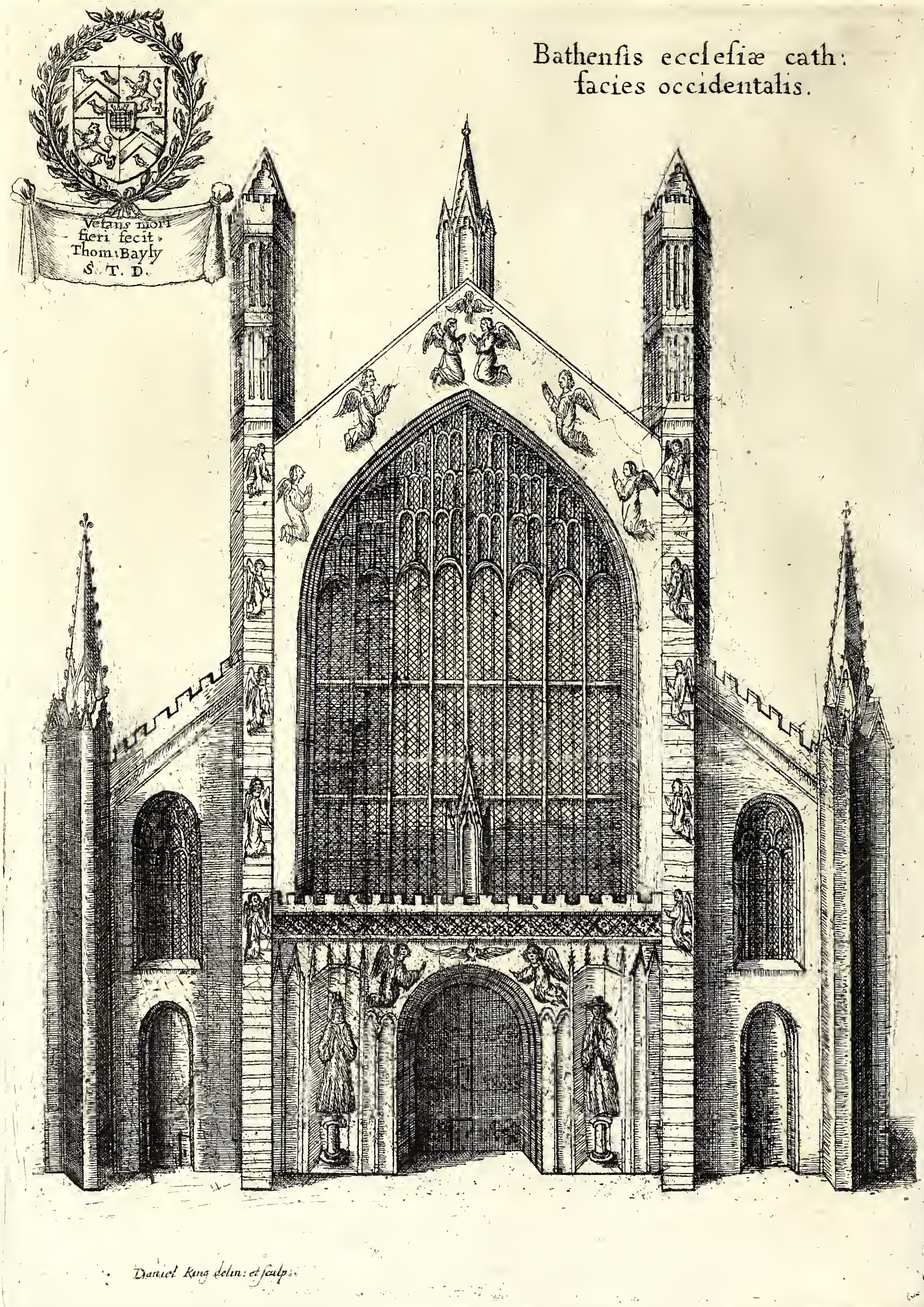
The Prior of *Bath* told me, that after the Nunnes time there were ſecular Chanons in S. *Peters* chirch at *Bath.* Peraventure *Offa* king of *Merches* ſet them there, for I have read that *Offa* did a notable act at S. *Peters* in *Bath*: or elſe the Chanons cam yn after that the *Danes* had racid the Nunry there.

Eadgar was a great doer and benefactor to S. *Peters* at *Bath*, in whos tyme, Monks were yn *Bathe*, and ſyns, except *Alfarus* Erl of *March*, that was a ſcurge of Monks, expellid them for a tyme.

John, a phiſitian borne at *Tours* in *France*, and made Biſhop of *Wells* did obteine of *Henry* the firſt to ſette his Se at *Bathe,* and ſoe he had the abbay lands gyven unto hym, and then he made a Monke Prior there, devidyng the old poſſeſſions of the monaſterie with him. This *John* pullid doun the old chirch of S. *Peter* at *Bath* and erectid a new much fairer and was buried in the middle of the Presbyteri thereof, whos image I ſaw lying ther a nine yers ſins, at the whiche tyme al the chirch that he made lay to waſt, and was onroffed, and weds grew about this *John* of *Tours* ſepulcre. This *John* of *Tours* erectid a palace at *Bath* in the ſouth-weſt ſide of the monaſterie of S. *Peters* at *Bath,* one great ſquar tour of it with other ruines yet appere.

I ſaw

Bathonienſis Eccleſiæ Cath:
facies auſtralis.
Quo memoria ipſius diutius vigeret.
P.
Franciſcus Paulet Arm:
Ric Newcourt delin. D. King ſculp:

Bathenſis eccleſiæ cath:
facies occidentalis.
Vetans mori
fieri fecit.
Thom: Bayly
S. T. D.
Daniel King delin: et ſculp:

I ſaw at the ſame tyme a fair great marble tumbe ther of a biſhops of *Bath*, out of the wich they ſayid that oyle did diſtille, and likely, for his body was enbaumid plentifully. Ther were other divers biſhops buried ther.

Oliver King, biſhop of *Bath*, began of late dayes a right goodly new chirch at the weſt part o the old chirch of S. *Peter*, and finiſhed a great part of it. The reſidue of it was ſyns made by the Prior of *Bath*, and eſpecially by *Gibbes* the laſt Prior ther that ſpent a grete ſumme of mony on that fabrike. *Oliver King* let almoſt al the old chirch of S. *Peters* in *Bath* to go to ruine; the walls yet ſtand.

Quæ Latinè ſic vertamus.

Ex libro antiquitatum nuperi monaſterii *Bathonienſis* conſtat *Oſricum* regem, anno Domini DC lxxvj. *Theodoro* tunc archiepiſc. *Cantuarienſi*, monaſterium ſanctimonialium apud *Bathoniam* erexiſſe, & *Bertanam* primam ejuſdem fuiſſe abbatiſſam.

Conſtat etiam ex charta quadam *Ethelmodum*, virum potentem, de conſenſu *Ædelredi* regis, tempore *Theodori* archiepiſcopi *Cantuarienſis*, cuidam *Berneguidæ* abbatiſſæ *Bathonienſi*, & alteri *Fulebur*c*æ*, terras dediſſe. Rerum antiquarum *Bathonienſis* cœnobii codex vix aliquid commemorat notatu dignum ab *Offa*, *Merciorum* rege, *Bathoniæ* geſtum.

A Priore *Bathonienſi* accepi, quod poſt ſanctimonialium tempora, ſeculares erant Canonici in eccleſia ſancti *Petri Bathon*. Fortaſſis *Offa*, *Merciorum* rex, eos ibi collocavit: legi enim *Offam* aliquid egiſſe notabile apud ſanctum *Petrum Bathoniæ*. Alioqui, Canonici, poſtquam *Dani* monialium ædes funditus everterant, ingreſſi fuerint.

Ædium ſancti *Petri Bathon.* reſtaurator fautorque præcipuus erat *Edgarus*; cujus ævo, citraque, monachi erant *Bathoniæ*: niſi quod *Alfarus*, *Merciorum* comes, monachorum ipſe flagellum, eos ad tempus expulit.

Johannes, medicus quidam, natione *Turonenſis* in *Gallia*, epiſcopus factus *Wellenſis*, ab *Henrico* primo impetravit ut ſedem ſuam *Bathoniæ* collocaret; hinc ipſi cœnobii terræ dabantur, qui tunc monachum quendam conſtituit loci Priorem, veteris monaſterii poſſeſſiones cum eo dividens. Iſte *Johannes* veterem ſancti *Petri Bathon.* eccleſiam demolitus eſt; & novam longè pulchriorem extruxit, in cujus presbyterii medio ſepultus fuit; cujus effigiem ibi jacentem vidi ante annos novem jam elapſos, quando tota quam ipſe conſtruxerat eccleſia deſertam & tecto orbatam reperi, zizaniis & loliis iſtius *Johannis* ſepulchrum circumcirca ambientibus.

Iſte *Johannes Turonenſis* apud *Bathoniam* ad auſtro-occidentale monaſterii ſancti *Petri Bathon.* latus palatium conſtruxit, cujus magna quædam turris quadrata, inter alias ruinas, adhuc apparet. Eodem tempore pulchram ibidem amplamque tumbam vidi marmoream cujuſdam epiſcopi *Bathonienſis*; unde, uti narrabant, oleum diſtillabat: & veriſimiliter; corpus enim ejus erat copioſè conditum. Plures alii ibi ſepeliebantur epiſcopi.

Oliverus Kyng, epiſcopus *Bathonienſis*, valde pulchram nuper incepit eccleſiam, ex occidentali veteris ſancti *Petri* eccleſiæ parte, & magnam ipſius partem conſummavit. Reliquum poſtea addiderunt Priores *Bathonienſes*, præcipuè poſtremus loci Prior, *Gibbs* nomine, qui magnam pecuniæ ſummam in fabricam illam expendebat. *Oliverus Kyng* totam ferè veterem ſancti *Petri Bathon.* eccleſiam perire paſſus eſt. Muri adhuc ſtant.

Carta *Willielmi* regis primi.

Ex vetuſto exemplari in biſi-*Deuveſiana* an. 644

W *rex* Anglorum, O. *epiſcopo* Sareſberienſi, & L. *Abbati* Glaſtonienſi, & A. *vicecomiti, omnibuſque baronibus*, Francigenis, & Anglis *de* Sumerſeta, & *de* Wiltunſcire *ſalutem. Sciatis me dediſſe Deo & ſancto* Petro *in* Bathonia, & Johanni *epiſcopo totam civitatem* Bathoniæ *in elemoſinam, & ad augmentationem pontificalis ſedis ſuæ, & omnibus ſucceſſoribus ſuis, pro remedio animæ patris mei, matriſque meæ & mei ipſius, & anteceſſorum & ſucceſſorum meorum; dedi, inquam, ei ita liberè & honorificè, cum omnibus appenditiis, quicquid ego ibi habui, vel pater meus, dum meliùs habuimus, cum omnibus conſuetudinibus extra, & intra, ut liberaliùs habeo civitatem in tota* Anglia, *cum moneta, cum theloneo, tam in campis, quàm in ſilvis; tam in foro quàm in pratis, & in terris; ut cũ maximo honore ibi pontificalem ſuam habeat ſedem. Et de hoc propalantur teſtes*, Walkelinus Wintonienſis *epiſcopus*, Robertus Lincolienſis *epiſcopus*, Robertus *comes de* Mellent, Henricus *comes de* Warwic, Robertus *filius* Hamonis, Eudo *dapifer*, Ivo *dapifer*, Robertus *filius* Geraldi, Robertus *diſpenſator*, Williel. *de* Carokela.

Charta *Henrici* regis primi.

Ibid.

IN *nomine patris, & filii, & ſpiritus ſancti, Amen.* Henricus *gratia Dei rex* Anglorum, *omnibus archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, & fidelibus ſuis* Francis & Anglis *totius regni* Angliæ *ſalutem. Notum ſit vobis, quod eam donationem, quam donavi Deo, & ſancto* Petro *in* Batha, *ubi frater meus* Willielmus *& ego conſtituimus & confirmavimus ſedem epiſcopatus totius* Summerſete, *quæ olim erat apud villam quæ dicitur* Wella; *ſcilicet, ipſam urbem, & omnia pertinentia ad firmam ejuſdem civitatis, dono & confirmo ipſi Domino noſtro Jeſu Chriſto, & beato apoſtolo ejus* Petro, & Johanni *epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus jure perpetuo, & hæreditario. Dono etiam hidagium, quod exigebatur de viginti hidis ad eandem urbem pertinentibus, & omnia placita & leges, juſtitias, & omnes conſuetudines omnino, & adjutoria & ſi quæ alia ſunt, quæ pater meus, vel frater, vel ego ipſe habuimus in ea: omnia plenariè & integrè dono Deo, & concedo, & eccleſiæ ejuſdem civitatis, &* Johanni *epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus, ut ſit rata & perpetua elemoſina pro anima mea, & conjugis meæ, ac filiorum meorum, necnon patris ac matris, fratrumque meorum. S.* Rogeri ✠ Saleſberienſis *epiſcopi S.* Willielmi ✠ Exon. *epiſcopi. S.* ✠ Roberti Lincolnienſis *epiſcopi.*

Signum Re ✠ *gis. Signum Reginæ* ✠. *S.* Willielmi ✠ Winton. *epiſcopi. S.* Richardi ✠ London.

don. *epiſcopi. S.* Kein ✠ elmi, Hereford. *epiſcopi. S.* Herve ✠ ii, Elienſis *epiſcopi.*

Hujus rei teſtes ſunt, Rogerius, Salesberienſis *epiſcopus*, Willielmus, Exon. Willielmus, Winton. Richardus, London. Robertus, Lincoln. Keinelmus, Hereford. Herveius, Elienſis, Ranulphus *cancellarius*, Johannes, Baiocenſis, Ebrard. Bernardus, Grumbaldus *medicus*, Giſlebertus *de* Aquila, Goſfricus *de* Magnevilla, Thomas *de S.* Johanne, Willielmus Peverell *de* Dovra.

Hæc cartula confirmata fuit apud **Waltham**, Wintonienſis *epiſcopi, a rege & regina, anno ab incarnatione Domini MCxi.vj. idus Aug. in tranſitu regis in* Normanniam, *anno xij. regni ſui.*

Carta Johannis *epiſcopi* Bathon.

Ibidem. “IN nomine patris & filii, & ſpiritus ſancti. Ego *Johannes* gratia Dei *Bathonienſis* epiſcopus, futuris poſt me epiſcopis, & omnibus eccleſiæ ſanctæ filiis ſalutem. Notum vobis facio, quod, ad honorem Dei & ſancti *Petri*, elaboravi, & ad effectum perduxi, cum decenti autoritate, ut caput & mater eccleſia totius epiſcopatus de *Sumerſeta* ſit in urbe *Bathonia*, in eccleſia S. *Petri*. Cui beato apoſtolo, & ſervitoribus ejus monachis reddidi terras eorum, quas aliquandiu injuſtè tenueram in manu mea, ita integrè & liberè ſicut *Alſius* abbas ante me tenuit; & ſi quid melioravi vel acquiſivi, & quicquid boni ſuper ipſas habetur, totum reddidi poteſtati eorum. Donavi etiam eis ad ſupplementum victus & veſtitus eorum, & ut augeatur conventus fratrum ibidem Deo ſervientium, & ad reſtaurandum theſaurum quem accepi de eccleſia, eas terras quas labore meo acquiſivi, & pretio emi, ſcilicet v. hidas in *Weſtona* quas emi à *Patricio* de *Caurcia**, & terram *Hugonis* cum barba, ſcilicet *Claſortonam*, **Docne**, *Meresfeldam*, & *Eſtonam*, & *Herleiam*, & *Arnemudam* ſuper mare, & quicquid ad eas pertinet, & unam domum in *Batha*, & alteram in *Wintonia*. De urbe vero *Bathonia*, quam primùm rex Willielmus, & poſtea frater ejus rex *Henricus* donaverunt ſancto *Petro* pro elemoſina ſua: & propter meam deprecationem, hoc conſtitui, ut omnes redditus ponantur ad perficiendum novum opus quod incepi. Preterea quæcunque acquiſivi in ornamentis eccleſiaſticis, in cappis, in palliis, in cortinis, in dorſalibus, in tapetis, in crucibus, in textibus, in calicibus, in filacteriis, & quicquid de proprio addidi in capella epiſcopali, & plenarium armarium meum, pannos etiam meos, ſcifos, & coclearia argentea, & omnem omnino ſupellectilem domus meæ, perpetuo & hæreditario jure donavi ſancto *Petro* & monachis ejus, pro remiſſione peccatorum meorum. Quicunque ergo hanc donationem meam infregerit, Dei & ſanctorum apoſtolorum & omnium Sanctorum, & meâ quamvis peccatoris autoritate anathema ſit. Acta ſunt hæc anno ab incarnatione Domini milleſimo centeſimo ſexto, regnante *Henrico* filio magni *Willielmi*, *Northmannorum* ducis, & *Anglorum* regis, *Anſelmo* archiepiſcopo, anno ordinationis noſtræ nonodecimo, indictione xiiij. Et ut rata & inconcuſſa permaneat hæc noſtra conſtituio, ſigno ſancte crucis eam manu mea confirmavi ✠ & idoneos teſtes adhibui, quorum nomina ſunt, *Herevius* epiſcopus, *Herlewinus* abbas *Glaſton. Walkerius* archidiaconus, *Robertus* archidiaconus, *Girbertus* archidiaconus, *Agelbertus* capellanus, *Vitalis* clericus, *Walterius* Hoſatus, *Hildebertus* dapifer, *Turoldus*, *Willimus*, *Athelardus* filius *Faſtredi*, & omnes alii milites & miniſtri mei qui affuerunt.”

* Alſis, Chaurcia.

VVELLENSE
Cœnobium in agro Sumerſetenſi.

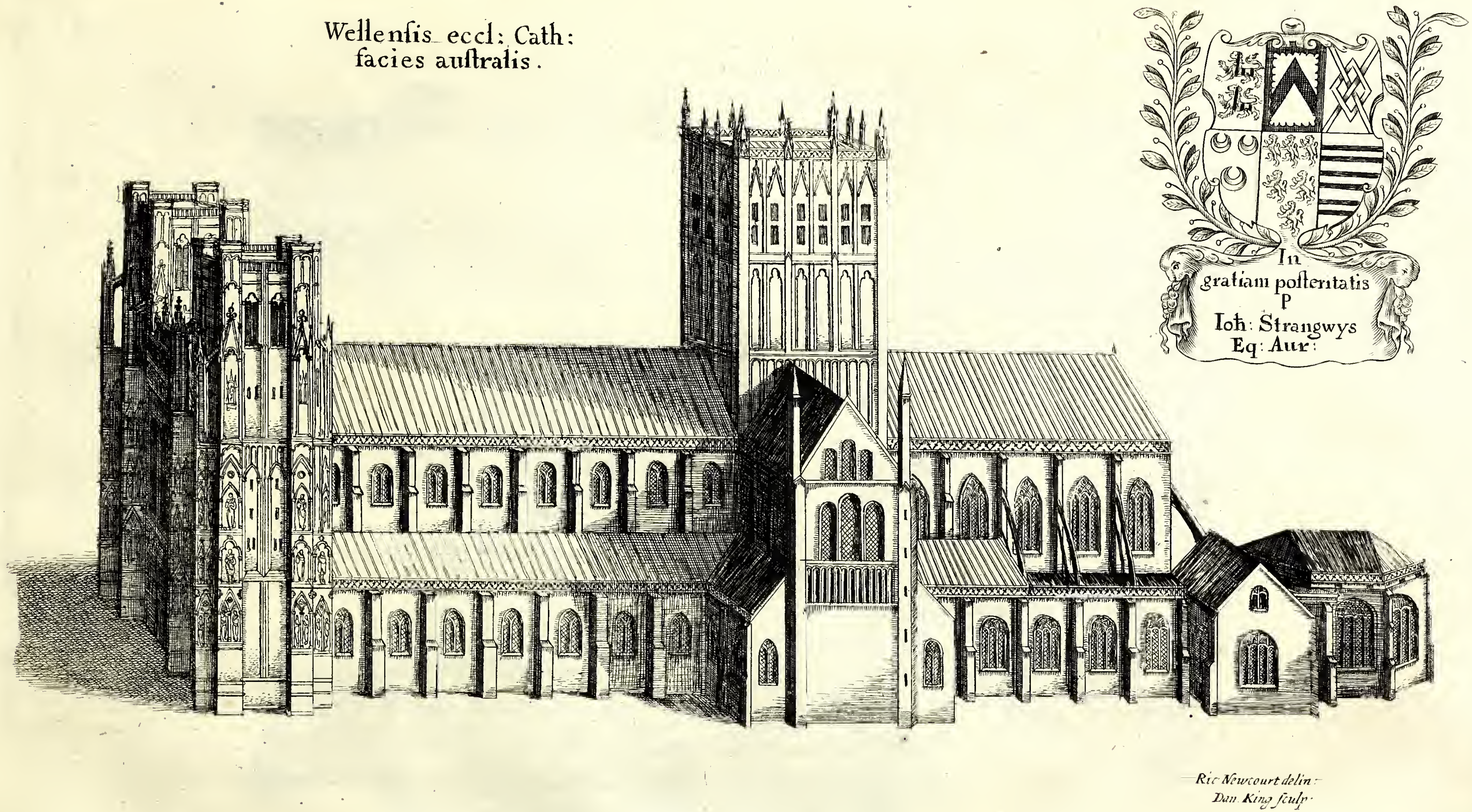
Charta Cynewulfi *regis.*

IN nomine domini noſtri *Jeſu Chriſti*. Cum conſtet omnibus Catholicis & rectè credentibus in domino, quod tempora hujus temporalis vitæ longè lateque per orbem incertis ac diverſis cauſis quotidie tranſeunt, necnon homines ſubitanea ægritudine præventi, ſtatim vitam finiendo deſerunt, ſimulque omnia fugitiva amittunt, beneficia domini ſine aliqua tarditate pauperibus hic tribuendo erogemus, ut illic fructum mercedis in æterna patria ſine fine cum domino fœliciter accipiamus. Quapropter, ego *Cynewlphus occid. Saxonum* rex, aliquam terræ partem, pro amore Dei, & pro expiatione delictorũ meorum, necnon (quod verbo dolendum eſt) pro aliqua vexatione inimicorũ noſtrorum *Cornubiorum* gentis, cum conſenſu epiſcoporum atque ſatraparum meorum, Dei apoſtolo atq; miniſtro, ſancto *Andreæ*, humiliter aſcribendo donabo, hoc eſt, xj. manentium prope fluvium qui dicitur **Weluue**, ad augmentum monaſterii quod ſitum eſt juxta fontem magnum quem vocitant **Wielea**, (ut eo diligentiùs in eccleſia S. *Andreæ* apoſtoli Deo ſoli deſerviant) hiis territoriis circumſcriptam. A meridie de valle quæ dicitur **Aſancumb**, in occidentali plaga in unam fontem qui appellatur **Diernanwiel**, deinde in collem quem incolæ appellant **Dorn-hill**, deinde in deſertum **on picelon dorn**, & tunc ultra flumen **Weluue** in fontem **Holanwielle**, & inde in deſertum in unam foſſam quæ eſt juxta fontem rivuli quem incolæ vocitant **Sealtbroc**, & tunc in eundem rivulum uſque flumen **Welwe**, deinde in ripam fluminis uſque vadum **Welwe**, & tunc in viam publicam uſque ſambucum quam vocitant **Ellenfrow**, & inde in torrentem lutoſum in vadum orientalem, inde ſurſum per campeſtria inter duas petroſas vias ad ſupra nominatam vallem **Aſancumb**.

Godwin. de præſul. lib. Angl. tit. Bath. & wells.

Si quis hæc infringere vel imminuere auſus ſit, ſciat ſe coram Chriſto, & ſanctis angelis ejus in ultimo examine rationem redditurum. Scripta eſt hæc ſyngrapha anno Dominicæ incarn. DCCLxvj. indictione xij.

✠ Ego

Wellenſis eccl: Cath:
facies auſtralis.
In
gratiam poſteritatis
P
Ioh: Strangwys
Eq: Aur:
Ric Newcourt delin:
Dan King ſculp:

Wellenſis eccleſiæ cath:
facies occidentalis.

✠ Ego *Cynewlphus*, *Gewiſorum* rex, hanc meam donationem cum ſignaculo ſanctæ crucis coroboravi.

✠ Ego *Herewaldus* epiſcopus, hujus munificentiæ cartulam propria manu ſignavi.

✠ Ego *Ernehardus* epiſcopus, huic largitati conſenſi & ſubſcripſi.

Charta Edwardi *Regis*, *Confeſſoris dicti*.

Ex vet. cod. mſ. in bibl. *Cotton.* [ſub effigie *Tiberii E.* 8.] fo. 250.

"REgnante in perpetuum *Jheſu Chriſto* omnium Regum Principe. Ego *Eadwardus* ſecundùm voluntatem ejus Monarcha totius *Britanniæ*, ſciens glorioſis regibus nihil eſſe fœlicius, & præclaro populo ſalubriùs, quam jus eccleſiaſticæ rectitudinis in omnibus ſervare, & in divinis atque ſecularibus negotiis juſta judicia agere, propoſui, juſtè & clementer regendo, mihi ſubditis prodeſſe, & ſic ſingularum utilitatibus providere, ut confirmatis noſtrâ authoritate quæ quibuſque contingunt hæreditario jure, per poſteritates ſibi ſuccedentes inviolata queant eſſe. Unde rogatus à *Gyſone* epiſcopo *Wellenſi*, (quem ante hoc biennio *Romæ* cum commendatitiis literis direxi, & apoſtolica ordinatione *Nicolai* Papæ functum recepi) & maximè ab *Eadgytha* Regina mihi matrimonio ſociata, & ſibi gratuitæ miſerationis dignatione propicia, ut ea quæ anteceſſorum largitate donata ſunt, vel ſagacitate confirmata, apicibus noſtræ authoritatis, eccleſiæ ſedis ſuæ literatò confirmarem, & quæ in multis chirographis regum priorum eſſent, aliquibus jam vetuſtate conſumptis, in armariolo unius cartulæ congregare permitterem. Eorum juſtis petitionibus libens annuo, & non ſolùm ea quæ ipſe à me, vel anteceſſores ejus à meis impetraverunt, vel etiam pretio acquiſiverunt ex his quæ regibus debentur, habere eum, & omnes ſucceſſores ejus inviolabiliter permitto; ſed etiam quicquid poſſidere videtur eccleſia quam regit, conſtituo in perpetua libertate, exceptis tribus, expeditione, pontis, arciſvè reſtauratione. Quod ut per ſuccedentia ſibi ſeculorum tempora apud filios juſticiæ perduret fixum, & in hac cartula coram ſubnotatis teſtibus manu propria Dominicæ crucis depingo ſignum, & meæ imaginis adnecto ſigillum. Si quis quæ a me canonicè decreta ſunt fregerit, anathemate irremediabili multatus, ſententiæ æternæ damnationis ſubjaceat niſi reſipuerit. Quamvis autem in ſingulis chyrographis poſſeſſiones ejuſdē eccleſiæ pleniter annotatæ habeantur, tamen non infructuoſum ratus ſum, ſi in hoc quoque recapitulentur.

"Inprimis, in territorio *Wellenſi*, quod antiquo vocabulo dicitur Tiꝺinᵹꞇon, & in ſingulis viculis ad ſe pertinentibus, ſunt 50. manſus, hoc eſt, Pauleꞅham, poký, Henꞇun, Gýꞃꝺleᵹ, Bleꝺenhýð & Eaꞅꞇun, peꞅꞇbiꞃiᵹ, pokýhole & Æbbepýꞃð, Buꞃcoꞇan, Miꝺꝺleꞇun & oþeꞃ Miꝺꝺleꞇun & Æꞇþam. Ðænne Hoꞃuninᵹoun & oðeꞃ Hoꞃuinᵹoun, & Hpeꞇe-Ciꞃce, Deꞃꞃenn, Dulcoꞇan, pælꞅleᵹ, puoꞃmeꞅꞇoꞃꞃ, Celicoꞇan, Bæᵹenhanᵹꞃa, panꝺaꞅꞇꞃap, Hlýꞇꞇun. Item in alio quod Ciꞃꝺ dicitur, 50. Hii ſunt viculi ſibi adjacentes, Liꞇeleꞇun, Hæꞅele, Dunꝺꞃeeᵹ & 3. Suꝺꞇuneꞅ. In alio quod dicitur Evocꞃic, 20. manſus, Pꞃæꞅꞇole, Ceꞅꞇꞃebælꝺe, Sꞃæꞇꞇun. Et in illo quod vocatur Cýneᵹeꞅbýꞃiᵹ 38. manſus, & hii ſunt ejus viculi, Lanꝺbꞃoc, Beaꝺpelle & Ælhambeoꞃᵹe, & Lýꞇleinᵹe, Hipiꞅc, Cuma, Pibbiꞅbýꞃiᵹ, Caꞃꝺꞃen & oþeꞃ ꝼꞃiꞅa Ceꞃꝺꞃen, Guæmeꞃeꞅꞇun, Lanᵹanham, pineꞅham, atque Cunᵹaꞃeꞅhbýꞃiᵹ, necnon & Banapelli, cùm omnibus ad ſe pertinentibus. In eo quod pellinᵹꞇun nuncupatur eſt poſſeſſio 15. caſſatorum, & hæ ſunt villulæ eorum, Boclanꝺ, Hamme, Hunꞇanapoꞇh, Heꞃpaꝺꝼoꞃꝺ, Piꞇnoceꞅmoꞃ, Ceolꝼeꞅꞇun. Sunt 15. in altero, piꝼelæꞅcombe nominato in his villis diſtributo, Nunneꞇun, Upcoꞇan, Hpiꞇꝼelꝺ, Hpiꞇhicumb, Acumeꞇun, Lanᵹele, Foꞃꝺa, Peꝺꝺeꞅꝼoꞃꝺ, Fiꝼehýꝺa, & oðeꞃ Fiꝼehýꝺa, Dene, Slæp, Hꞃenꞇmoꞃ. Habentur etiam in eo quod Liꝺeᵹaꞃꝺ dicitur, 15. caſſati, & hæ curticule adjacentes ſibi, Cuma, Peꝺꝺenallꞃaꞃ, & ꝥ puꝺu-lanꝺ, Aꞅce, Baᵹᵹenbeoꞃᵹe, Anaꞃo, Hylle. In eo loco quod peꝺmoꞃ dicitur 4. manſuum eſt poſſeſſio, & hæ ſunt villulæ huc pertinentes, Biꝺꝺeꞅham, quod Taꞃnuc proprie appellatur, & alia quæ dicitur Heanican & Meꞃceꞃn.

"Hæc igitur cum omnibus ad ſe pertinentibus, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, piſcariis, molendinis, eccleſiæ præfatæ vel epiſcopo, ut prædixi, confirmo, & libertatem ejus ſecundùm anteceſſorum meorum ſtatuta amplifico. Scripta eſt hæc carta ab eodem *Giſone* epiſcopo juſſu meo anno dominice incarnationis MLXV. Indictione 3. 20. die menſis Maii in regali villa penꝺleꞅoꞃe nuncupata.

Signum manus *Giſonis* epiſcopi. ✠

[*A tergo hæc.*]

"Ðiꞅ iꞅ eallꞃa þæꞃe lanꝺa lanꝺboc þe mið ꞃihꞇe hýꞃað inꞇo þan biꞅcopꞃice þe Eaꝺpeaꞃꝺ cýnᵹe ᵹebocoꝺe ꞅancꞇo Anꝺꞃea Apoꞅꞇolo, inꞇo þam biꞅcop ꞅꞇole ꞇo pillan on ece ýꞃꝼe.

Hoc eſt.

Iſte eſt omnium terrarum liber, quæ jure ſpectant ed epiſcopatum, quas Edwardus *Rex ſcripto contulit ſancto* Andreæ *apoſtolo, apud epiſcopalem ſedem* Wellenſem, *in æternam hæreditatem.*

WINCHELCUMBENSE

Cœnobium in agro Glocestrenſi.

Annales de Winchcumbe in bibl. *Cotton.*

ANNO Dominicæ incarnationis DCCLXXXVII. Rex *Merciorum Offa*, in *Glaurnenſi* pago, in loco qui *Winchilcumba* dicitur, monaſterium conſtruxit, in quo ſanctimoniales conſtituit.

Will. Malm.

In eodem pago (*Glouceſtrenſi* ſcilicet) eſt *Win-*

meſb. fol. 161. b. n. 20.

celcumbenſe monaſterium, quod *Kenulphus* rex *Merciorum* conſtruxit, ingenti & temporibus noſtris incredibili munificentia, fecitque dedicari eccleſiam à xiij. epiſcopis, quorum princeps *Wilfridus Cantuariæ* archiepiſcopus. Ibi in illa dedicationis pompa in decem Ducum conventu manumiſit ad altare regem *Cantuaritarum*, quem nuper belli jure ceperat captivum. Ibi præter illa xenia quæ magnates ſuſceperant, ineſtimabilis ſcilicet numeri & pretii, erogavit omnibus qui agros non habebant, libram argenti, presbyteris marcam auri, monachis ſolidum unum; preterea toti populo plura. Hoc monaſterium, ut ſemper mortalia labuntur in decurſum, cum tempore regis *Edgari* ſolo ferè nomine ſtaret, per beatum *Oſwaldum* archiepiſcopum nonnihil reſuſcitatum eſt. Factus ibi *Germanus* abbas, quem de *Floriaco* ſecum adduxerat, magno adjumento fuit & religioni, & reſtaurationi eccleſiæ.

Ibi requieſcit pater *Kenulphus*, cum filio *Kenelmo*, quem genitor ſeptennem *Quendridæ* ſorori reliquerat alendum. Sed illa falſò cupiditati ſuæ regnum pollicita, fraterculum tollendum è medio ſatelliti qui alumnus erat commendavit. Is inſontem quaſi venatum ducens, inter fruticeta obtruncatum occuluit.

Et mirum dictu, quod fraus tam celatè in *Anglia* commiſſa, *Romæ* divinitùs innotuit. Siquidem membrana ſuper altare ſancti *Petri* columba ſupernè ferente delapſa, necis & ſepulturæ loci per ordinem index fuit. Quæ quod elementis *Anglicis* erat conſcripta, à *Romanis* & aliarum gentium hominibus, qui aderant, fruſtra legi tentata. Sed ſalubriter & in tempore aſtitit *Anglus*, & latialitèr linguæ involucrum evolvens, effecit ut Apoſtolici epiſtola regibus *Anglis* compatriotam martyrem indicaret. Quocirca frequenti cœtu, pueruli corpus levatum vehebatur in *Wincelcumbam*. Ita clericorum vocali cantu, & laico alacri plauſu parricida fæmina commota, è feneſtra cænaculi in quo ſtabat caput extulit, & fortè pſalmum cantabat, *Deus laudem meam*. Quem à fine, neſcio quo præſtigio, retrogradum ducens, nitebatur lætitiam cantantium infirmare. Tum verò vi divina lumina veneficæ cavis orbibus evulſa, cruore verſum polluerunt. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud dominum, & qui loquuntur mala adverſus animam meam. Cruoris ſigna extant hodiè immanitatem mulierculæ, & Dei ultionem ſpirantia.

Annales de *Winchelcumbe*, in bibl. *Cottoniana*.

Anno DCCxcviij. rex *Merciorum Kenulfus Winchelcumbenſe* cœnobinm conſtruxit, & in eo monachos numero CCC. collocavit. Eccleſia ejuſdem monaſterii dedicata eſt à xiij. epiſcopis, quorum princeps erat *Wlfredus*, *Cantuarienſis* archiepiſcopus.

Lelandi collectan. vol. 1. p. 391.

Ex vita Kenelmi *regis* Merciorum.

K*Enulphus* rex *Merciorum* obiit anno Domini DCCCxix. *Kenelmus* rex, *Kenulfi* filius. *Quendrida* & *Burginilla* germanæ ſorores *Kenelmi* regis.

Quendrida Kenelmo inſidias tendit per *Askebertum* ejus nutricium & procuratorem, ut ipſa regnaret. *Kenelmus* ſeptennis ducitur ab *Askeberto* prætextu venandi in ſylvam. Eſt profunda vallis inter duos montes abdita in ipſa ſilva, **Clenthe** dicta. In hac valle *Askebertus Kenelmi* caput abſcidit. Candida vacca hac valle olim frequentabat. Hic locus *Vaccæ vallis* appellari conſuevit.

Columba membranam aureis literis inſcriptam roſtro detulit, ac *Romæ* ſuper altare S. *Petri* poſuit, memoriam videlicet martyris S. *Kenelmi*.

Contentio in tranſlatione corporis S. *Kenelmi*, inter *Gloceſtrenſes* & *Wigornienſes* de reliquiis S. *Kenelmi*. Corpus S. *Kenelmi* defertur *Winchelcumbam*.

Stabat tunc *Quendrida* in ſolario occidentalis partis eccleſiæ S. *Petri*, quam viæ ſpatium dirimit ab atrio monaſterii. Legebat autem pſalmum Cxiij. uſque ad hunc verſum, *Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud dominum, & qui loquuntur mala adverſus animam meam.* Quo loco cecidere ejus oculi ſuper librum adhuc cruore maculatum.

Præfatio.

Ex regiſtro abb. de *Winchcumbe*, penes *Will. Morton* eq. aur. an. 1644.

QUoniam antiqua teſtimonia de prima noſtri *Winchelcombenſis* cœnobii inſtitutione, & de dotatione eccleſiæ noſtræ, magna ex parte, tempore *Stephani* quondam regis *Angliæ*, ingenti ignis fragore perierunt, quod, Deo annuente, in ſuo loco apertiùs ſcribere ſtatuimus: & etiam ex illis ſcripturarum monumentis, quæ apud nos in hunc diem remanſerunt, nonnulla ſunt quæ eorum vetuſtate in illam jam devenerunt obſcuritatem ut vix à quoquam legi intelligive poſſint; nonnulla quoque eſſe cernimus, quæ hominum negligentiâ penitus exulcerata exiſtunt, atque dilacerata, &, quod magis ſentio dolendum, noſtros anteceſſores & eos qui fuerunt ante nos hujus cœnobii fratres, neque vetuſtiora innovando, neque ſcribendo recentiora diligentes fuiſſe. Idcirco, ne ea quæ in noſtris vetuſtioribus, ac antiquis cartis adhuc remanſiſſe cernimus conſimili hominum negligentia tandem magis ac magis perire videantur: ita ut ſuorum fundatorum ac benefactorum nomina (quod abſit) ſint aliquando oblita, animo concepimus, primam noſtram fundationem, ac omnes noſtri loci antiquitates per diverſas cartas ac libellos hinc inde diſperſas, in unum redigere volumen.

Primòque hunc procedendi ordinem ſervare decrevimus, ut primò de noſtre ſacratiſſime edis fundatione, & laude fundatoris noſtri. Secundò de privilegiis, penſionibus, & portionibus eorundem. Tertiò, de cartis & privilegiis regum. Quartò, de ſingulis dominiis & poſſeſſionibus noſtris à regibus, principibus, aliiſque fidelibus Chriſtianis, per tempora, & vices præfato monaſterio noſtro conceſſis. Poſtremò, de abbatum hujus loci nominibus, & quæ quiſque eorum in commodum, & utilitatem domus noſtre contulerit, prout ea omnia nos reperire contigerit, fideliter, optimo Deo inſpirante, exprimere conabimur, ab illo tempore ducendo exordium, quo illuſtris rex *Merciorum Kenulphus* dictam eccleſiam noſtram primò fundaverit, ubi ſi fortè alicubi aut minùs aut ſuperhabundantèr dixiſſe videar, id obſecro prudens & ſtudioſus

ſtudioſus lector ex ſua charitate, vel diminuere, vel ſupplere ſtudeat.

Laudatio cœnobii Winchelcombenſis.

798. ANno igitur ab incarn. domini DCCxcviij. rex *Merciorum Kenulphus* in pago *Glaornenſi*, in loco qui *Winchelcomba* dicitur, cœnobium conſtruxit, & in eo monachos CCC. numero collocavit: eccleſia verò ejuſdem monaſterii dedicata eſt a treſdecim epiſcopis, quorum princeps erat *Wilfredus Cantuarienſis* archiepiſcopus, in præſentia trium regum, & decem ducum, & idem rex *Kenulphus* actionem ſuam ſecundùm ſubſcriptam formam confirmavit.

Annales de *Winccl-cumbe* in biblioth. *Cottoniana* [ſub effigie *Tiberii* E. 4.]

Carta glorioſiſſimi regis *Kenulphi* de *Winchelcumbenſis* cœnobii prima fundatione.

REgnante domino noſtro in evum per ſecula cuncta; anno verò incarnationis ejuſdem ſalvatoris mundi Domini noſtri Jeſu Chriſti 811. indictione autem quarta, imperii verò noſtri à Deo dati anno xvj. die verò 5. idus Novembris. Tunc ego Kenulphus rex Merciorum hoc opuſculum, Deo auxiliante atque favente, in plenitudine provinciæ Wictionum inchoavi, famoſo in loco quem ſolicolæ antiquo nomine, Winchelcomba appellare ſueſcunt. Eccleſiam, quæ modò pulcherrima clareſcit ſcemate jam nempè preparata enituit, ibi Wulfredus quoque præſul Cantuariæ in honore Jeſu Chriſti Domini noſtri beatæque Mariæ genetricis Dei, quæ ſuo concluſit gremio quem cœli capere terraque nequierant, dedicavit. Ibi quoque meum in domino corpus pauſare decrevi. Complacuit autem mihi Kenulpho, ut ad conſecrationem antenominatæ eccleſiæ univerſos accerſiſſem Merciorum optimates, epiſcopos, principes, comites, procuratores, meoſque propinquos, necnon Cuthredum regem Cantuariorum, atque Siredum regem orientalium Saxonum, cum omnibus qui teſtes noſtris ſynodalibus conciliabulis aderunt. Quam verò baſilicam ad laudem & ad honorem Domini Jeſu Chriſti, pro amore regni cœleſtis, atque expiatione piaculorum meorum, edificavi, non modò ad roborationem hæreditatis meæ, atque ad ſolidationem apoſtolici privilegii, quæ mihi apoſtolici pontifices cum auctoritate beati Petri apoſtolorum principis, direxerunt. Ego etenim Kenulphus, Dei arridente gratia, rex Merciorũ, ad gratiarum actionem pro devotione illorum, qui mihi & meæ hæreditati benevola mente cum auctoritate apoſtolorum affirmatione atque cunctorum ſynodalium noſtrorum reconciliationem firmiter roboraverunt: jam autem pro confirmatione meæ hæreditatis, quam dominus Leo papa primus affirmabat cum ſuo privilegio, & poſtea Paſchalis ſummus pontifex, cum præceptis ſuæ autoritatis & univerſis Merciorum optimatibus, in tribus ſynodis, unanimo conſilio, in perpetuam hæreditatem mihi meiſque hæredibus, dona mea omnibus archontis Merciorum necnon & aliarum provinciarum, in auro, argentoque & in omnibus utenſilibus meis, letus erogavi, necnon in equis electiſſimis, unicuique ſcilicet ſecundùm dignitatem ſui gradus, & univerſis qui agros non habebant, libram in argento puriſſimo; tribui, atque in auro mundiſſimo, unicuique preſbitero, marcam tribui unam, & omni ſervo Dei ſolidum unum; & ea dona innumerabilia ſunt ſicut noſtram regalem dignitatem decebat; quæ nullus enumerare valet, neque numeranda ſunt, quæ tunc meæ erogavi genti, ea conditione, ut mihi meiſque hæredibus, plena libertate hæreditas mea co firmior atque ſtabilior æternalitèr perduraret. Ego Kenulpus etiam rex Merciorum vexillum ſanctæ crucis in quo paſſus eſt Jeſus Chriſtus, Dominus noſter, ad hoc conquiſivi, ut animæ meæ, & omnium bonorum ſecularium, ſeu hæredum immobilitèr patrocinando, contra tumultum pravorum tutatrix, atq; defenſatrix perpetuis temporibus permanſiſſet. Et ſi quis aliquid ab hoc vexillo per vim ſtudeat auferre, majoris ſive minoris perſonæ, ſciat ſe anathematis vinculo innodatum, & à ſanctæ crucis tutela coram Deo in die judicii ſeparatum, niſi ante hìc cum ſatisfactione emendaverit, & ab illo patrocinio prædicto ſanctam iſtam eccleſiam, ſub almæ Trinitatis nutu, atque angelorum, & archangelorum, patriarcharum, prophetarum, apoſtolorum, martirum, confeſſorum, virginum, & omnium Sanctorum protectione corroboratam ſciatis permanere. Hoc quoque ego Kenulphus rex, & omnes qui in noſtris ſynodalibus conciliis teſtes atque conſcii hujus rei præſentati fuiſſent, dijudicavimus, atque unanimo conſenſu conſtituimus, ut ſi homo aliquis culpabilis vitæ ſuæ aut in aliquo delicto, occultè publicève delinquens, perveniſſet ad apicem hæreditatis meæ, & noſtram eccleſiam, atque vexillum ſalutiferæ crucis requireret, firmiſſimam ibi pacem atque indulgentiam inveniret, & nullus fuiſſet homo aliqua audacitate fretus, quoquo modo curvave cogitatione, aliquid per vim exinde rapere, nec diminuere, neque agros meæ hæreditatis foràs tranſdonare, vel accomodare, niſi ad tempus, & ad conditionis ſtatutum unius hominis, ſed immobilitèr permanſiſſent quaſi in noſtris tribus ſynodis firmiter decrevimus, æternaliter perdurare. Hii omnes hujus rei veritatis teſtes extiterunt, & ſacratiſſimo crucis Chriſti ſignaculo roborando confirmaverunt. ✠ Ego Kenulpus rex Merciorum hujus definitionis reconciliationem ſigno ſanctæ crucis confirmavi.

✠ Ego Cuthredus rex Cantuariæ conſentiens ſignum ſalutiferæ crucis impono.

✠ Ego Siredus, rex Orientalium-Saxonum ſignum crucis ſalutifere corroborans impono.

✠ Ego Wulfredus, Cantuariæ archiepiſcopus conſenſi, & ſubſcripſi.

✠ Ego Aldulphus, Lichelfeldenſis epiſcopus conſenſi, & ſubſcripſi.

✠ Ego Denebertus, Wigornienſis epiſcopus conſenſi, & ſubſcripſi.

✠ Ego Wulfhardus, Hecana (quæ nunc Herefordienſis dicitur) epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego Werenbrihtus, Leogerenſis epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego Tilferdus, Haguſtaldenſis epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

Ego Ethelwlfus, Eaſt-Anglorum epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego Alchbartus, South-ſaxoniæ epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego Ethelnotus, Londonienſis epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego Wibartus, Sirebornienſis epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Ego *Beormodus, Roveceſtrenſis* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Wignothus, Exonienſis* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Cudulphus, Cridiatunenſis* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Eambeortus* dux conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Heardbeorthus* dux conſenſi & ſubſc.
✠ Ego *Beornothus* dux, conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Cynhelmus* dux, conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Ceolbertus* dux, conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Aldredus* dux, conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Wulfr.dus* dux, conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Heaſrethus* dux, conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Colſarthus* dux, conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Heatfarthus* dux, conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Pleſa* dux, conſenſi & ſubſcripſi.

Ex Regiſt. abbathiæ de *Winchelcumbe* penes *Will. Morton.* mil. an. 1644.

De prædiis, dominiis & poſſeſſionibus per beatiſſimum regem Kenulphum Winchelcumbenſi *monaſterio collatis.*

SI quiſpiam cupiat ſcire que & quanta ſint illa dominia, poſſeſſiones, & predia que monaſterio *Winchelcumbenſi*, à principio fundationis ſue, idem beatiſſimus Rex *Kenulphus*, ex ſua munificentia, contulerat; ſanè reſpondemus, nullicubi nos de antiquis noſtris munimentis, cartis aut libris illud unquam reperire potuiſſe. Quod fortè ideò evenit, quia omnia antiqua noſtra munimenta, tempore Regis *Stephani* (ſicut ante diximus) aut igne penitùs conſumpta ſunt, aut certè ob nimiam eorum vetuſtatem ita predeceſſorum noſtrorum negligentiâ perierunt, quod eorum veſtigia minimè jàm appareant. Arbitramur tamen, ex multis conjecturis hec infra ſcripta dominia, & dona, & munificentia ejuſdem glorioſi fundatoris noſtri, nobis in hodiernum diem remanſiſſe, videlicet, dominium ſive manerium de *Schurburnia* cum pertinenciis; dominium ſive manerium de *Bladingtona* cum pertinentiis; dominium ſive manerium de *Euſtona* cum pertinentiis; dominium ſive manerium de *Honiburnia* cum pertinentiis; dominium ſive manerium de *Adelmingtona* cum pertinentiis; dominium ſive manerium de *Alna*, cum pertinentiis; dominium ſive manerium de *Twyningia* cum pertinentiis; dominium ſive manerium de *Charlingtona-abbatis* cum pertinentiis; dominium de *Newtona* cum ſuis pertinentiis; & dominia ſive maneria de *Stawntona*, & *Snowſhulla* cum eorum pertinentiis & membris. Sicque inpræſentiarùm nobis *Winchelcombenſibus*, ex dono & liberalitate predicti fundatoris noſtri, undecim integra dominia, cum ſuis membris, ſaltèm quo ad principalitatem & dominium remanſiſſe videntur; niſi fortè aliqua eorum ex illuſtriſſimi, ac Deo devotiſſimi principis, regis *Eadgari*, ex ſue pietatis elemoſina, ad nos devenire potuerint, cum ſcribitur in vita ſancti patris *Oſwaldi*, *Wigornienſis* ſedis epiſcopi, ſeptem monaſteria in ſua dioceſi *Wigornenſi*, induſtria, & labore ejuſdem patris, ad obſervantiam regularis vitæ fuiſſe reformata, & regem Deo devotum *Edgarum* ad ejus preces multa predia, & poſſeſſiones eiſdem contuliſſe, ac noſtrum *Winchelcombenſe* cœnobium unum fuiſſe ex ſeptem ita per eum reformatis. Quod enim ad alias poſſeſſiones, portiones, & dominia noſtra, quæ inpreſentiarum poſſidemus attinet, & quando ad *Winchelcombenſium* manus devenerunt, ſuis locis hic inde in ſequentibus, Deo volente, pluribus aperiemus.

Si verò ſint qui ſcribunt *Winchelcombenſium* & *Perſcheorenſium* monaſteria, tempore quo *Willielmus Normannorum* Dux, ſibi regnum ſubjugaverat, longè majora, atque plura, quam modò habuiſſe poſſeſſiones, & dominia, ſed quia minus cautè ſibi de futuris proſpicientes, elegerunt eidem *Willielmo* duci pro viribus reſiſtere, aut eum fortè debellare, ideo dicunt eundem *Willielmum* regem vehementèr in eos commotum, abſtuliſſe plurima ex eorum poſſeſſionibus, & ea pro ſua voluntate aliis piis locis contuliſſe. Verùm an hec aliquid veritatis habeant, necnè, cum ea in noſtris antiquitatibus nuſquam legerim, non auſim ſcribere. Memini tamen me, apud monaſterium *Eveſhammenſium*, in eorum antiquiſſimis hiſtoriis olim legiſſe, *Williemum* ducem *Normannorum*, tunc *Anglorum* regem, *Godricum* abbatem *Winchelcumbenſem* violentèr tenuiſſe, ac in caſtro *Glouceſtriæ* juſſiſſe retrudi cuſtodiendum, *Winchelcumbenſe*que cœnobium abbatis *Eveſhammenſium* moderationi commendaſſe, & paulò poſt cuidam monacho ex *Normannorum*, ut creditur, genere, *Galando* nomine, illud idem *Winchecumbenſe* monaſterium contuliſſe regendum. Quod reverà fieri unquam haud potuit, niſi (ut communis ſe habet fama) idem *Willielmus* Rex, in abbatem hujus loci fuiſſet vehementèr exacerbatus. Quod autem aiunt, ſecundùm vulgi opinionem, ſilvam juxta *Twynningiam*, 𝔐𝔶𝔱𝔥𝔴𝔬𝔡 hodie nuncupatam, olim ad *Winchelcombenſes* pertinuiſſe, atque per eundem *Galandum* abbatem fuiſſe aut impignoratam aut venditam; quia illud in noſtrarum antiquitatum codicibus minùs potui alicubi inſpicere, ideo pro vero nolim aliquo pacto affirmare. Tutius quidem ſentio, in his quæ nobis dubia ſunt, totum Dei judicio cum humilitate commendare, quàm, ut incerta pro veris & certis, cum ſcrupulo conſcientiæ noſtræ, aliqua affirmamus. Quæ autem *Perſcheorenſes*, de ſuis poſſeſſionibus amiſerunt à ſua prima fundatione, (quæ etiam paulò anteà meminimus) ipſi de ſeipſis & loqui & ſcribere meliùs atque apertiùs noverunt. De illo autem quod anteà diximus *Kenulphum* glorioſum regem *Winchelcumbenſe* cœnobium conſtruxiſſe, & in eo collocaſſe monachos numero trecentos, quemadmodum nos in noſtris vetuſtioribus teſtimoniis pro hiſtoriæ veritate indubiæ accepimus, ſi quiſpiam roget, quomodo potuit tam ingens religioſorum cohors tantillis prædiis, & poſſeſſionibus victitari; reſpondemus hoc magno eſſe argumento, pro illa vulgari & communiſſima opinione amplexanda, quæ dicit quod *Willielmus* de *Normandia* dux plurima oppida, & poſſeſſiones, à ſancto fundatore noſtro antea collata, per vim & conqueſtoris potentiam nobis abripuiſſe; vel fortè ita reſpondendum, tantam tunc monachorum multitudinem, longè minoribus prædiis, quàm ſit hac noſtra tempeſtate credibile, habundè ſatis vivere potuiſſe. Quoniam in illo magno religioſorum numero, vix fortaſſis quadraginta vel circiter in ſacerdotes aut clericos ordinari cerneres. Reliqua verò multitudo,

heremitarum

Ordinis Benedictini monialis.

heremitarum & laicorum more, diverſis artificiis, & aliis manuum laboribus operam dantes, pro hiis que in neceſſariis defuerunt, prout ab antiquo boni fecere monachi, diligenter proſpiciebant. Sed hæc de noſtro glorioſo fundatore jam memoraſſe ſufficiat.

WILTONENSE *Cœnobium.*

Lelandi collectan. vol. 1. p. 65

Wilton.

PRIMUS fundator abbatiæ de **Wileton** erat *Alfredus* junior, filius *Æthelwolphi* regis, qui conceſſit manerium ſuum in *Wiltonia* dicto monaſterio. Secundus fundator fuit *Edwardus* ſenior, filius *Alfredi* regis. Tertius, *Æthelſtanus* filius *Edwardi* ſenioris. Quartus, *Edwardus* frater *Athelſtani*. Quintus, *Edredus* frater ſuus. Sextus, *Gulielmus* conqueſtor.

Lelandi collectan. vol. 2. p. 195.

Ex chronico quodam Vilodunenſi, Anglicis *rithmis ſcripto, incerto tamen autore, hæc quæ ſequuntur, me interprete, decerpta ſunt.*

ECbertus rex *Weſt-Saxonum* frequenter egit *Severiæ*. Sancta *Alburga*, ſoror *Ecberti* regis, nata *Viloduni*.

Atwulphus rex, *Ecberti* filius, ſecundus fundator *Vilodunenſis* monaſterii. *Atwulphus* rex, ſalutata *Roma*, per *Galliam* domum rediens, filiam *Caroli* in uxorem accepit.

Ethelbald Atwulphi filius, *Shiroburnæ* ſepultus.

Ethelbright rex ſepultus apud **Winburne**, & hic fuit tertius fundator *Vilodunenſis* monaſterii.

Wulſtanus comes *Vilodunenſis* contra *Ethelmundum* regem *Merciorum* pugnans, vicit; graviſſimis tamen vulneribus acceptis, ex quibus ante annum periit. Hic quandam antiquam eccleſiam S. *Mariæ Viloduni* reparavit, antea per *Danos* tantùm non deſtructam: inſtituitque in ea collegium ſacerdotum qui preces, & pro *Alquimundo* patre ſuo, crudeliter ab *Ethelmundo Merciorum* rege interfecto, & pro ſe aſſiduè funderent. Mortuo poſtea *Wulſtano* comite, uxor ejus *Alburga*, ſoror *Ecberti* regis *Viſi-Saxonum*, obtinuit à fratre, ut monaſterium ibidem fieret ſacrarum virginum, cujus primus fundator idem *Ecbertus* dictus. Propè hoc monaſterium erant *Wulſtani* comitis ædes, regiaque civitas in qua monaſterium conditum fuit, **Kinggesbyri** dicebatur, quod nomen vel hodiè ſervat. Fundatum verò fuit monaſterium anno
800. Domini DCCC. erantque duodecim ſacræ virgines prætèr præſidem.

Alfredus vicit *Danos* cruentiſſima pugna, quingentis à *Viloduno* paſſibus in loco vulgo **Waſcheſcone** dicto.

Ælfled, puellula trium annorum temerè à nutrice in balneo relicta, quæ fugerat proptèr metū, & ſtrepitum pugnantium, periit, & ſepulta fuit in monaſterio S. *Mariæ Viloduni*.

Alfredus rex, devictis *Danis*, motu uxoris ſuæ *Egwinæ*, condidit novum monaſterium *Vilodnni*, eo loco ubi ipſe primus habitaverat, & duodecim ſacras virgines curæ *Radegundis* abbatiſſæ tradidit, tranſtulitque tredecim virgines monaſterii ſanctæ *Mariæ* in ſuum. Ita erant numero viginti & ſex. Abſolvit eccleſiam novam cum officinis in duobus annis, quam dedicavit D. *Mariæ* & ſancto *Bartolomeo*.

Edgarus rex nomine, filiæ ſuæ *Edithæ*, ex *Wultrilde* concubina genitæ, auxit monaſterium *Vilodunenſe*.

AMBRESBURIENSE *cœnobium in agro* Wiltonienſi.

Will. Malmesb. fol. 143. n. 50.

IN *Wiltenſi* pago ſunt iſta cœnobia, *Malmeſburiæ* virorum, *Wiltoniæ* & *Ambreſberiæ* fœminarum. De *Malmeſberienſi* aliàs loqui ſedit animo. De *Ambreſberienſi* nihil aliud ad noſtram noticiam attigit, niſi quod ab *Helfrida*, ſancti *Edwardi* interfectrice, & illud & *Warwellenſe* facta ſunt cauſa pœnitentiæ. Jacet ibi ſanctus *Melorius*, cujus proſapiæ cujuſve ſanctimoniæ incertum mihi.

Rob Gloucestr. MS. in bibl. Bodleiana fol. 81. a.

Get Alfred **the luther quene that** ſeynt Edward **ſloug**
Of hure treſpas bifore hure dethe repentant was ynoug.
And rered two Nonneryes; Whorwell **that one was,**
And Ambresbury **that othere, to bete hure treſpas.**

Rog. Hoved. fol. 320. n. 40.

Anno gratiæ MClxxvij. idem rex (ſcilicet *Henricus* ſecundus) expulſis ſanctimonialibus de abbatia de **Ambresberie** propter incontinentiam ſuam, & per alias domus religioſas in arctiori cuſtodia diſtributis, ipſam abbatiam de **Ambresberie** dedit abbatiſſæ & domui de *Frunt Everoit* in perpetuum poſſidendam: & miſſo à *Frunt Everoit* uno conventu ſanctimonialium, *Ricardus Cantuarienſis* archiepiſcopus introduxit eas in abbatiam de **Ambresberie** 11. kal. Junii, die dominica, præſentibus domino rege patre, & *Bartholomæo Exonienſi*, & *Johanne Norwicenſi* epiſcopis, & aliis multis clero & populo.

Charta Johannis *regis.*

Cartæ antiquæ lit. B. n. 8.

JOhannes Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, &c. Sciatis moniales de *Ambreſburia*, circiter xxx. propter vitæ ſuæ turpitudinem, & ordinis ſui diſſolutionem, & infamiam quæ divulgabatur publicè, mandato domini papæ *Alexandri*, voluntate etiam domini regis *Henrici* patris noſtri, conſilio quoque & prudentia *Richardi*, *Cantuarienſis* archiepiſcopi, apoſtolicæ ſedis legati, &

Joſelini,

"*Joſelini*, *Sarum*, & *Bartholomei*, *Exonienſis*, & *Rogeri Wigornenſis*, & *G. Londonenſis*, & aliorum plurimorum epiſcoporum, & magnatum, & Baronum noſtrorum, à monaſterio ſuo fuiſſe amotas, & in aliis monaſteriis collocatas, & moniales de ordine *Fontis Ebraldi* ibidem, ad ſerviendum Deo introductas. Quamobrem concedimus, & preſenti cartâ confirmamus. ordini & religioni *Fontis Ebrardi*, pro ſalute animæ regis *Henrici* patris mei, & religionis honeſtate, pro ſalute noſtra, & omnium anteceſſorum noſtrorum, donationem quam dominus rex *Henricus*, pater noſter, fecit eccleſiæ præfatæ *Fontis Ebrardi*, ſcilicet, eccleſiam ſanctæ *Mariæ*, & ſancti *Melori* de Ambreſbery, cum omnibus rebus quæ ad eam pertinent, tam in eccleſiaſticis quam in mundanis poſſeſſionibus, ut ordo & inſtituta eccleſiæ *Fontis Ebrardi* ibidem quietè conſerventur, & conventus monialium multo major quam fuerat, ſub cuſtodia Prioriſſæ, ſecundùm ordinē præfatæ eccleſiæ Deo famuletur. Hanc eccleſiam, cum omnibus rebus quæ ad eam pertinent, & omnes poſſeſſiones *Fontis Ebrardi*, ſciatis nos velle manutenere, & defendere, & liberas & quietas eſſe ab omni ſeculari ſervitio & exactione, & gravamine, & accepiſſe in manu noſtra & defenſione, & protectione contra omnes homines ſicut propriam noſtram & domini regis *Henrici*, patris noſtri, & anteceſſorum noſtrorum elemoſinam.

"Concedimus etiā & confirmamus eiſdem monialibus manerium de Wallop in *Hanteſira*, cum omnibus pertinentiis ſuis, quæ ad nos pertinet, & cum emendatione quam ibi facere poterint in perpetuam elemoſinam, & omnes elemoſinas, & terras, quæ eis rationabiliter datæ ſunt vel erunt, firmiter concedimus, & in omni jure ſuo, & poſſeſſione, in omnibus locis, omnes conſuetudines ſive in eccleſiaſticis, ſive in ſecularibus rebus, tam liberè, quietè, & plenariè, ſicut nos haberemus ſi eſſent in dominico noſtro.

"Confirmamus etiam eis monaſterium de Ambreſbery, & parochiam, cum omnibus decimis, & terris eidem adjacentibus. Scilicet capellam de Durenton, cum omnibus decimis, & decimā de *Forſtelberia*, & de Wadhall, & de *Lodewrtha Johannis* mareſchalli, & *Lodewrtha Hugonis* de Laſcy, & undecem acras bladi, & undecem agnos de Niwenton *Humfridi* de Bohun, & quinque ſolidos annuatim, prò cimiterio habendo, in auxilio ejuſdem villæ; & manerium de Bulliford cum Hindorinton, cum omnibus pertinentiis ſuis, & capellam cum decimis adjacentibus, & manerium de *Boſcumba*, membrum de Bulliford, quod adjacet predictæ eccleſiæ, cum decima de dominio quæ adjacet capellæ de Bulliford, & manerium de Maidwinterburgh, cum eccleſia & dimidia hida terræ, cum decimis adjacentibus, & manerium de Aleton, cum decimis de dominio, & medietate decimæ ruſticorum; & manerium de Chelſtanton, cum decima ejuſdem manerii, & manerium de Northwinterburne, quod adjacet predictæ eccleſiæ; & manerium de *Kenetebiria*, cum eccleſia, & omnibus decimis ejuſdem manerii; & capellam de Deneford, cum omnibus decimis; & decimam de Hingelſted, & de Goingford, cum omni jure parochiali; & decimam de Hamſted, cum omni jure parochiali, quæ adjacet matri eccleſiæ de *Kenetebe-ria*; & manerium de *Chanleia*, & manerium de *Faleleia*, cum eccleſia ejuſdem manerii, & decimam de *Sutfaleleia*, quæ adjacet matri eccleſiæ & decimam de *Rotleia* de dominio Templariorum; & eccleſiam de *Letecumba*, cum decimis & omnibus ad eccleſiam pertinentiis; & de redditu nemoris de Barroc viginti ſolidos; & decimam paſnagii, tam denariorum, quam porcorum, & quot porcos ibi habere voluerint, quietos de paſnagio; & centum porcos in Cheton quietos de paſnagio, & totidem ſimiliter quietos in Bentelwde; & quatuor acras in *Boſcumba*, duæ ſcilicet de Mantorne, & duæ de *Avena*, & quatuor agnos; & in Botenſen quinque acras bladi, & in Brutheſmareſton duas acras, & in Chelorington tres acras, & in Alvinton quatuor acras, & in Winelesford duas acras, & in Midleſton unam acram, & in Newenton *Johannis* de Nevell unam acram, & unum agnum, & decimam de Brumelham, & in *Dawteſcia* tres ſolidos, & in Deverell *puellarum* quinque caſeos, & quinque agnos, & in Hungdungton decimam de quinque virgatis terræ, quas *Robertus* capellanus tenebat; & omnes alias terras, & elemoſinas quas habent, vel habituri ſunt; & quinque caretas errantes * ſingulis diebus ad ligna deferenda ad prædictum monaſterium de Ambreſbery, unam ſcilicet caretam in boſco de Chettun, unam in Graveling, & unam in Winterſlaw, quæ pertinet ad Bethamſted, & unam in Bentelewde, quam prædictum monaſterium de Ambreſbery antiquitùs habebat, & unam in boſco ſuo de Wallop, quod appellatur *boſcum reginæ*. Ita ſcilicet quod de waſto quod facient quadrigæ quæ ibunt in boſcum de Wallop, & de Widelai, neque de waſto aliarum quadrigarum quæ ibunt in alios prædictos boſcos non ponantur in *merci*, nec ſcribantur in waſto.

* F. euntes.

"Quare volumus & firmiter præcipimus quod prædictæ moniales, & earum miniſtri, & ſervientes, omnes poſſeſſiones ſuas, & elemoſinas habeant, & teneant, cum *ſacha* & *ſocha*, & Tol & Theam, & Infangenethef & Utfangenethef, & cum omnibus libertatibus, & liberis conſuetudinibus, & quietantiis ſuis in boſco, & plano, in paſcuis, & pratis, & paſturis, in aquis & molendinis, in viis & ſemitis, in ſtagnis & vivariis, in mariſcis & piſcariis, in grangiis & virgultis, infra burgum & extra, & in omnibus locis & omnibus rebus, ſolutas, liberas, & quietas de *ſiris* & *hundredis*, de placitis & querelis, & de pecunia pro *murdris* & latrociniis, & de *Hamſoka* & de Forſtall & de Wapentake, & *Scutagiis*, & *Hidagiis*, *Geldis*, *Denegeldis*, *Horngeldis*, *Fotgeldis* & *aſſartis* factis ante confirmationem domini Regis patris noſtri factam, anno ſcilicet incarnationis Domini MCLXXIX, & de *aſſiſis*, & donis, & *Scotis*, & 1179. auxiliis, & operationibus caſtellorum, domorum, wallorum, parcorum, vivariorū, pontium, foſſarum, & *fledwita* & *hengwita*, & *flemanfremtha*, & *ſumagio*, & warpeni, & averpeni, & Theingpeni,

ingpeni, & hundereddeſpeni, & de Miſchening, & blodewite, & Fithwite. Et ſint in perpetuum quietæ per totam terram noſtram, citra mare, & ultra mare, tam per terram, quam per aquam de theoloneo, & paſſagio, & pontagio, & tallagio, leſtagio, ſtallagio, & de omni conſuetudine & omnibus occaſionibus quæ ſunt vel eſſe poſſunt, & generaliter de omnibus rebus, & omnibus modis, quæ ad nos, vel ad hæredes noſtros, vel ſucceſſores noſtros pertinent vel pertinere poſſunt, excepta ſola juſtitia mortis & membrorum. Prohibemus etiam regia authoritate à Deo nobis conceſſa, ne aliquis hominum, ſive miniſter noſter, ſive alius, in tota terra noſtra præfato monaſterio, vel ullis rebus ad ipſum pertinentibus, moleſtiam ſive injuriam, ſive contumeliam inferat, nec res, vel jura ſua, nec nativos, vel fugitivos ſuos, vel catalla eorum detineat, nec homines venientes ad molendina ſua ullo modo impediat, nec eas vel homines earum, pro conſuetudine aliqua vel ſervitio aut exactione pro aliqua cauſa diſturbet de rebus ſuis, quas homines earum affidare poterunt ſuas eſſe proprias; nec de aliqua poſſeſſione ſua in placitum ponatur niſi in præſentia noſtra, vel hæredum noſtrorum, ſicut cartæ domini regis *Henrici* patris noſtri, & regis *Richardi* fratris noſtri teſtantur. Teſtibus *Willielmo* comite *Arundelliæ*, *R.* comite *Leiceſtriæ*, *W.* mareſcallo, comite de Penbrok, *R.* conſtabulario *Ceſtriæ*, *J.* de *Pratellis*, *P.* de *Pratellis*, *W.* de *Stagno*, *B.* camerario, *W.* de Clapam, *W.* de *Cantilupo*, *R.* de Wanci, *W.* de *Ewla*, *R.* de Montebegun. Dat. per manus *Huberti Cantuarienſis* archiepiſcopi, cancellarii noſtri, xxx. die Auguſti apud *Rupem Andel.* Anno regni noſtri primo.

Alia ejuſdem *Johannis* regis charta.

Chartæ antiquæ, lit. BB. n. 4.

JOhannes *Dei gratia rex* Angliæ *&c. Sciatis nos, intuitu Dei, & pro ſalute animæ* A. *reginæ, cariſſimæ matris noſtræ, & animarum anteceſſorum & hæredum noſtrorum, dediſſe, & conceſſiſſe, & præſenti carta noſtra confirmaſſe, in liberam puram & perpetuam elemoſinam Deo, & abbathiæ* Fontiſ-Ebrardi, *& capellæ ſancti* Laurentii, *quam* A. *regina, mater noſtra fundavit, quinquaginta ſolidos ſterlingorum annuatim percipiendos ad Scaccarium noſtrum, ad feſtum ſancti* Michaelis, *per manum prioriſſæ de* Ambresbiri, *ad ſuſtentationem capellani, qui in prædicta capella ſancti* Laurentii *miniſtrabit, in perpetuam elemoſinam, pro anima prædictæ* A. *reginæ, matris noſtræ. Ita quod prædicta abbathia celebrari faciat in prædicta capella in perpetuum, pro anima prædictæ* A. *reginæ, matris noſtræ, & quod illi quinquaginta ſolidi non convertantur in alios uſus, quam in ſuſtentationem capellani qui ibidem adminiſtrabit. Teſtibus* H. Sariſbirienſi *epiſcopo.* G. *filio* Petri *comitis* Eſſexiæ. *Datum apud* Clarendon *ſecundo die Maii, anno regni noſtri quinto.*

MIDDELTONENSE
cœnobium in agro Dorſetenſi.

W. Malmesb. fol. 143.a.n. 10.

M*Ildeltunenſem* eccleſiam fecit rex *Ethelſtanus* pro anima fratris ſui *Edwini*, quem pravo corruptus conſilio, ab *Anglia* ejecit. Cujus qui fuerit finis aliàs non ſilui. Ibi multas Sanctorum reliquias ex *Britannia* tranſmarina emptas repoſuit, inter quos eminent præcipuè beatiſſimi *Sampſonis* oſſa, *Dolenſis* quondam archiepiſcopi ſanctiſſimi, & planè Deo digni viri: cujus virtutes aliquas hîc referam, niſi quia notæ ſunt, & indigenarum ſanctorum miraculis ſcribendis occupatas manus habeo.

De nativitate regis Athelſtani *fundatoris abbathiæ de* Middeltone.

Ex Regiſtro cartarum abbatiæ de *Midleton* in Scaccario penes remem. regis fol. 3. a.

ERat in quadam villa opilionis filia, elegantis ſpeciei puella, quæ quod non contuliſſent natales formæ mercabatur gratia. Huic per viſum demonſtratur prodigium, lunam de ſuo ventre ſplendere, & hoc lumine totam *Angliam* illuſtrari. Quod cum mane ad ſodales ludo detuliſſet, ab illis non joculariter exceptum, confeſtim villicæ auribus quæ filios reges nutrire ſolebat inſonuit. Illa rem examinans, puellam intra lares ſuos receptam filiæ loco habuit, cultioribus cibis, delicatioribus veſtimentis, geſtibus facetioribus virgunculam informans. Non multò poſt, filius regis *Elfredi Edwardus*, itineris caſu per villam tranſiens, ad domum divertit infantilium olim rudimentorum conſciam. Neque enim integrum famæ ſuæ rebatur ſi nutricem viſitare faſtidiret. Ubi viſæ virginis amore captus, noctem petiit. Ipſa uno complexu gravidata cum peperiſſet filium *Athelſtanum* ſompnii fidem abſolvit, nam cum ille pueritia mortua in adoleſcentiam evaderet, magnam ſpem regiæ indolis dabat præclaris facinoribus approbatus. Itaque patre defuncto, *Edwardus* ex legitima conjuge creatus concita morte ſecutus eſt. Tunc omnium ſpeciebus in *Athelſtanum* erectis, ſolus *Elfredus*, magnæ inſolentiæ homo, cum ſuis clam reſtitit, quoad potuit, dedignans ſubdi dominio quem ſuo non delegiſſet arbitrio. Fuerunt quidam qui fratrem regis *Athelſtani*, nomine *Edwynum*, inſidiarum inſimularent; ſcelus horrendum & fœdum, quod ſedulitatem fraternam ſiniſtra interpretatione turbarent. *Edwynus* per ſe & per germanos fidem inplorans germani, & licet ſacramento delationem infirmans, in exilium actus eſt: tamen quorundum muſſitatio apud animum in multas curas diſtentum valuit, ut ephebum etiam exterius miſerandum, oblitus conſanguineæ neceſſitudinis, expelleret, inaudito ſanè crudelitatis modo, ut ſolus cum armigero navem conſcendere juberetur remige & remigio vacuam, præterea vetuſtate quaſſam. Diu laboravit fortuna ut inſontem terræ reſtitueret, ſed cum tandem in medio mari furorem ventorum vela non ſuſtinerent, ille adoleſcens & vitæ in talibus pertæſus, voluntario in aquas præcipitio mortem conſcivit. Armiger ſaniori conſilio paſſus ani-

mam producere, modò adverſus fluctus eludendo, modo pedibus ſubremigando domini corpus ad terram detulit, anguſto ſcilicet à *Doveria* in Withſand mari.

Athelſtanus poſtquam ira deferbuit, animo ſedato factum exhorruit, ſeptennique pœnitentia, ut fertur, apud Lampoꝛt ſpontaneum carcerem ſubivit. Unde cum proximam eccleſiam *Michelnienſem* humili ſtatu compactam videret, voviſſe pluſquam ſemel dicitur, ut ſi unquam exiret, eam in ſublime culmen eveheret. Sed hæc quomodocumque ſe habeant, illud reverà conſtat, quod ſicut in cartis ejuſdem eccleſiæ legitur, Rex *Athelſtanus* eccleſiam *Michelnienſem* ſancto *Petro* excelſiorem fecit, multis redditibus villarum & reliquiarum exhenniis habitatores conſolatus. Eſt enim aditu difficili, permeaturque æſtate pede vel equo plerumque, yeme nunquam. Nec illud vacat à gloria quod in delatorem fratris, ſi tamen credimus, animoſè ultus eſt. Erat enim pincerna regis, & per hoc ad ſuadenda quæ excogitaſſet accomodus. Itaque cum fortè die ſolempni vinum propinaret, in medio triclinio uno pede lapſus altero ſe recollegit. Tunc occaſione arrepta, fatale ſibi verbum emiſit, ſic frater fratrem adjuvat. Quo rex audito, perfidum obtruncari præcepit, ſæpius auxilium germani ſi videret increpitans, & mortem ingemeſcens. Hæc de fratris nece etſi veriſimilia videntur, eo minus corroboro, quod admirabilem ſuæ pietatis indulgentiam in reliquos fratres intenderit, quos cum pater puerulos admodum reliquiſſet, parvos magna dulcedine & adultos conſortes regni faciens, nunquam eorum intuitu dare operam matrimonio curavit. De ſororibus autē quinq; quas pater indotatas & innuptas reliquerat, quanta eas majeſtate provexerit, liber de geſtis *Anglorum* ſatis expreſsè narrat.

Unde Rex *Athelſtanus* poſtquam eccleſiam *Michelnienſem*, ut ſuperiùs lectum eſt, humili ſtatu compactam in ſublime culmen eveheret, eadem illectus cauſa, *Middeltonienſem* eccleſiam in decimo regni ſui anno, in pago *Dorſetiæ*, pro anima fratris ſui *Edwyni*, de quo ſuperiùs ſatis commemorat, fundavit, eoque plus quod monachi liberiùs celeſtibus poſſint excubare ſecretis, quo minùs frequentabantur hominum conventiculis; ſimiliaque contulit & villarū & poſſeſſionum exennia, & etiā reliquias de tranſmarina *Britannia* & aliis locis, magna cura, magno labore magnarumq; divitiarum ſuarum expenſione emptas, monaſterio ſuo de Middeltone miſit, quo loco monaſterium à fundamentis procuderat.

Ib. fo. 9. 2. *Fundatio Abbathiæ de* Middeltone.

Cap. I. 824. ANno Dominicæ incarnationis DCCCxxiiij. *Adelſtanus*, primogenitus regis *Edwardi* primi, filii regis *Alfredi*, regnare cœpit, omnes anteceſſores ſuos devotione mentis, & omnes eorum titulos triumphorum ſuorum ſplendore obnubilans, omnem fere *Angliam* ſolo nominis terrore ſibi ſubjugavit præter *Northanhumbros*, cum quorum rege *Dano*, *Sithrico*, data ei ſorore ſua, fœdus iniit. Quo poſt annum mortuo, *Northanhumbriam* totam ſibi ſubjugavit, expulſo *Adulpho*, qui rebellabat. *Judwallum* verò regem omnium *Wallenſium*, & *Conſtantinum* regem *Scotorum* cedere regnis compulit. Quos tamen non multò poſt miſeratione infractus, in antiquum ſtatum ſub ſe regnaturos conſtituit, pronuncians glorioſius eſſe regem facere quam regem eſſe. Poſt hæc *Analaphus* quidam rex *Dacus*, prædicti *Sithrici* filius, juvenis audaciſſimus, cum prædicto *Conſtantino* rege *Scotorum* iterum rebellante, cum multis copiis militum & peditum ſpe invadendi in *Angliam* proceſſerat. Cui Rex *Adelſtanus* apud Bꝛomfeld cum exercitu *Anglorum* occurrit, ad dimicandum cum eo paratus, ſed cum ad locum congrediendi perveniſſent, accidit infortunium grande regi *Adelſtano*, quod gladius ſuus ex vagina excidit. Tunc rex ratione infortunii formidatus, invocato Deo, ſanctoque *Sampſone*, atque ſancto *Aldelmo*, reducta ad vaginam manu, invenit enſem, qui uſque hodie in theſauro regum pro miraculo ſervatur. Ut igitur *Adelſtanus*, ſicut ſuperiùs dictum eſt, enſem invenit, ſocios hortabatur totam ſpem ſuam in filium Dei ponere, hoſtes inde ſuos audacter invadere, & pro patria unanimiter pugnare. Diſpoſitis tandem *Anglorum* cuneis, congrediuntur acies, mutuos ictus ingeminant, cruorem non minimum diffundunt. Ceciderunt ibi prædictus *Conſtantinus* rex *Scotorum*, aliique reges quinque, comites duodecim, omniſque pene *Dacorum* atque *Scotorum* exercitus. Et dum talem decertationem facerent, nitebatur ſemper *Adelſtanus* rex habere aditum congrediendi cum *Analapho*, ſet non habuit; nam *Analaphus*, ut vidit ſuos ſubcumbere, *Anglos* verò nutu Dei prævalere, confeſtim diffugit, petivitque *Hiberniam*. Imperaverat enim rex *Adelſtanus* ut præda in caſtris prædictorum *Analaphi* & *Conſtantini* reperta, ac omnia alia conqueſita, vel monaſteriis regni ſui, vel fidelibus ſuis largirentur. Deinde *Northwalenſium*, id eſt *Brittonum*, regulos ad deditionem & ad annuum tributum ſolvendum coëgit.

Poſtea *Cornwalenſes Brittones* ab *Exceſtria*, quam cum *Anglis* jure inhabitarant, cedere compulit, atque terminum provinciæ ſuæ citra *Tambram* flumen conſtituit. Et ſic *Adelſtanus* fuit primus rex *Anglorum*, qui monarchiā totius inſulæ *Britanniæ* optinuit. Hic *Adelſtanus* rex habuit filium nomine *Aluredum* qui parum vixit. Fueruntque regi *Adelſtano* tres fratres, videlicet *Edmundus*, *Eadredus*, & *Edwynus*: quorum *Edmundus* & *Eadredus* poſt regem *Adelſtanum*, alter poſt alterum, diadema regni ſuſceperunt. Contigit autem in anno regni regis *Adelſtani* nono, quod *Edwynus* frater ejus quartus, per quendam delatorem apud ipſum graviter fuerat accuſatus. Cauſam accuſationis & accuſatores hîc ſcribere diſſimulo, ne fortè prolixitate lecturæ legentes graverentur. Rex autem pravo corruptus conſilio, *Edwynum* ab *Anglia* ejecit, inaudito crudelitatis modo, ut ſolus cum armigero apud *Doveriam* navem intraret remige & remigio vacuam, præterea vetuſtate quaſſam. Diu laboravit fortuna ut inſontem terræ reſtitueret; ſet cum tandem in medio mari furorem ventorum vela non ſuſtinerent, *Edwynus* adoleſcens voluntariè in aquas ſe miſit & mortem conſcivit. Armiger verò ſaniori uſus conſilio, modò adverſus fluctus eludendo, modò pedibus ſubremigando, domini ſui corpus ab

ab aquis extraxit & in **Wythſand** ad terram detulit. Cumque id regi nunciatum fuiſſet, poſtquam ira deferbuit, animo ſedato factum exhorruit, ſæpius auxiliū *Edwyni* fratris ſui, ſi viveret, increpitans & mortē ingemiſcens. Deinde Rex *Adelſtanus* in decimo regni ſui anno, in pago *Dorſetiæ*, eo quod in feſtivitate ſancti *Sampſonis* archipræſulis victoria de rege *Analapho* & ejus ſatellitibus in loco quo nunc ſua capella eſt ſanctæ *Katerinæ* divinitus ei præmonſtrata fuit, & etiam de morte fratris ſui *Edwyni* reminiſcens, & ingemeſcendo in culpa ſe extitiſſe dampnabili, contra dictum regem *Analaphum* victoria belli habita, pro dicti fratris ſui *Edwyni* anima monaſterium de **Middelton** in puram & perpetuam elemoſinam fundavit, ita quod nullum omnino ſervitium inde fieret niſi tantum orationes. Ibidem etiam monachos nigros conſtituit, atque præfatum monaſterium multis donariis villarum & aliarum poſſeſſionum ditando honoravit, & illud in honore ſanctæ *Mariæ* ſanctique *Sampſonis* dedicare fecit. Paulo poſt *Ampheliſa* mater regis *Adelſtani* ab hoc ſeculo migravit, cujus corpus rex juſſit regio more parari, paratumque co rpus ad monaſterium ſuum de **Middeltone** deferri, ut ibidem à pontificibus & clero regni honorificè ſepeliretur. Hic *Adelſtanus*, rex glorioſus ac Deo devotus, multa bona monaſteria conſtruxit, quia ſcribitur, quod nobilis animus ſemper incitatus ad ampliora conatur. Vixque fuit in tota *Anglia* aliquod vetuſtum quod non vel ædificiis vel ornamentis aut libris aut prædiis decoravit. Inter quæ monaſterium ſuum de **Middeltone**, tum pro reverentia ſancti *Sampſonis* archipræſulis, tum pro animabus fratris ſui *Edwyni*, atque matris ſuæ ibidem ſepultæ, diverſorum ſanctorum reliquiis ac aliis ornamentis ſpecialiùs ornare diſpoſuit.

Charta Regis Athelſtani.

Cap. II.

Hanc chartam (paucis hic omiſſis, illic additis) Latinè exhibitam vide infra, pag. 196. col. 1.

IN Godes name. ich Aþelstan God gyuing kyng ƿelding eal Brytone. mid alle mine ƿytene. ⁊ alle biscope of þan kinedome of Engelonde. gelad by þe pricingge of ðe haly goste. grantye and confirmye by ðisse minre chartre. for me and for þe kingges of Engelonde ðæt comeþ æfter me ene and euere ich. tille Gode and sainta Marian. and sainte Michaele. sainte Sampsone. and sainte Branƿaladre xxvj. hyde londes æt Muleburne. mid ðan ꝥ ðereto liþ. and fif æt Ponlonde. and þreo atte Fromemouþe. atte yle ðan ye to on see. and on on londe ꝥ is to seggende æt Ore. and þreo at Clyve mid ðare mede ꝥ þereto liþ. and þreo and on half at Liscombe. and on at Burdaluerston. and on at litele Pudele. and fiue at Catterstoke. and vj. at Comptone. and to at Pidecome. and v. at Osmyntone. ⁊ vj. at Holeƿertþe. ꝥ is alles seuene and sixty hyden into Middeltone. and anne ƿere on Auene at Twynham. and al ꝥ ƿater binne staþe of ƿaimouþe. and half strym on ðan ƿaymouþe out on see. and tƿelf acres to þan ƿere ⁊ ðan ƿerhurde. and þreo ðegne on Suþsexan. and salterne by ƿere. and xxx. hyden on Sidemyntone. to Forteƿland. and to at Chelmyntone. and six at Hylfelde. ⁊ x. hyde at Ercecombe. to tymbeslonde; And ich ƿolle ꝥ al ðis myn almes londe mid al ðan ꝥ ðereto liþ. and freo beo in alle ðinge. and freo custumes. ꝥ is for mine saule helpeand for ðe helpe of here saulen ꝥ to fore me ƿere and after me comen schulle kynges of Engelonde ðan minster to fore gesed of Middeltone in riȝte clene almesse ƿulle ⁊ grantye ꝥ hit beon al so freo in alle ðinge mid ðan ꝥ ðerto liþ in eche stede in Englonde in myne cynedome alsƿa myn ogen ore; And ich stedefastliche hote. and bebeode in Godes almiȝties heȝe name. fader and son and holy gost. ꝥ ðis min ƿille and gifte. and of ðis ƿrit fastnynge ungeƿemmed beo and ungeƿered. and ungeƿendelich ðe hƿile ꝥ christendom dureþ in ðis gelonde Englisckan; Oure louerd God almiȝtiȝ and alle his halgen al ðe ylc ho so hit beo ꝥ ðis my dede in oðere ƿise hit byturne. oþer geƿanye. oþer ho ꝥ euere beo. be hey Judan feyre Christes traytour on helle ƿytte ƿynende ⁊ on echenysse; And ꝥ ðis sond beo and stedeuast euere boute ende. ich ðe foresedene kyng Adelstan ðis geƿritene bocleof habbe gemerked mid Christes holy rode tokne ✠ and min ogen honde mid ðisse geƿitnesse of alle mine geƿytene ꝥ heræfter geƿriten beo gefunden. ⁊ mid mine biscopes;

✠ Ego *Wolfhelmus*, *Dorobernenſis* eccleſiæ archichiepiſcopus teſtimonium perhibeo, & cum ſigno agiæ crucis hoc donum & hanc ſententiam prædictam confirmavi. ✠ Ego *Atheldredus*, *Londonienſis*, urbis epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Cenwaldus* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Alfredus* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Caynan* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Egwynus* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Radulphus* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Brinſtanus* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Alla* epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Offerdus* princeps conſenſi & ſubſcripſi.
✠ Ego *Alfledus* miniſter domini regis conſenſi & ſubſcripſi. ✠ Ego *Athelmundus* miniſter conſenſi & ſubſcripſi.

✠ Acta eſt hæc noſtra donatio & conceſſio ac præſentis noſtræ cartæ confirmatio anno ab incarnatione Domini DCCCxliij. in villa regali quæ dicitur *Doraceſtria* ſecunda die paſchæ domini. 843.

Iſta ſunt reliquiæ quas Rex Adelſtanus *monaſterio ſuo de* **Middeltone** *contulit.*

VIdelicet, portiunculam ſanctæ crucis in qua ſalvator noſter pro ſalute mundi pependit. Cap. III.
Et crucem magnam ex auro & argento atque lapidibus precioſis fabricatam. Brachium & plura oſſa ſancti *Sampſonis* archipræſulis, ſuper cujus ſcapulam columna de ſupernis celitus miſſa dum ipſe ſacros ordines, videlicet diaconatus & preſbiteratus ſuſciperet, immobilis ſtetit uſquequo officium ordinationis ejus completum fuiſſet. Quod miraculum ſanctus *Dubricius* archiepiſcopus,

pus, ejus conſecrator & omnes qui aderant ſe vidiſſe teſtabantur. Item brachium ſancti *Branwaladri* epiſcopi, & etiam plures alias reliquias in quinque ſcriniis adhuc firmiter clauſis. Omnes iſtas reliquias prænominatus rex *Adelſtanus* a ſancta *Romana* eccleſia, & ex *Britannia* tranſmarina, & à multis aliis locis magna cura, magno labore magnaque divitiarum ſuarum expenſione emptas monaſterio ſuo de **Middeltone**, pro animabus fratris ſui *EdWyni* & matris ſuæ, quæ in eodem monaſterio jacet ſepulta contulit, & in ſcriniis deauratis, ut prædictum eſt, locare fecit.

Hic *Adelſtanus* rex glorioſus, ſanctæ exaltator eccleſiæ, gentilitatis humiliator pravæ, regni ſui ſpeculum, totius bonitatis exemplum, diſſipator hoſtium, pater monachorum & clericorum, adjutore gentium, reformator omnium, Sanctorum innovator *Anglorum*, multùm ſplenduit in vita ſua, qui à fortiſſimis bellatoribus potuit laceſſiri, ſet nunquam potuit vinci. Poſt ſextumdecimum regni ſui annum rex *Adelſtanus Gloceſtriæ* diem clauſit extremū. Exuviæ triumphales *Malmeſburyæ* fuerunt delatæ, & ſub altari magno tumulatæ. Ante corpus portata fuere multa in argento & auro donaria. In talibus enim theſauros patris quos ille diu coacervatos & intactos reliquerat conſumpſit, ſompnio ut fertur admonitus, vir qui parum vixit mundo multum gloriæ, cujus Deus propicietur animæ.

Confirmatio cartæ regis Athelſtani.

Cap IIII. **H***Enricus* Dei gratia rex *Angliæ*, & dux *Normanniæ*, & *Aquitanniæ*, & comes *Andegaviæ*, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, juſtitiariis, vicecomitibus, & omnibus miniſtris & fidelibus ſuis totius *Angliæ* ſalutem. Sciatis nos cartam piæ memoriæ *Athelſtani* regis *Angliæ*, anteceſſoris noſtri, de terris & tenuris ac libertatibus & liberis conſuetudinibus ab eo abbathiæ de **Middletone** in comitatu *Dorſetiæ* ſitæ, ac monachis ibidē in divinis Deo ſervientibus per feofamentum datis & conceſſis, audiſſe & inſpexiſſe in hæc verba.

In nomine Domini, Ego Athelſtanus *Dei gratia rex* Brittonum, *cum aſſenſu & voluntate totius conſilii mei & epiſcoporum regni* Angliæ, *ductus inſtinctu ſpiritus ſancti, do & concedo & hac præſenti carta mea pro me & ſucceſſoribus meis regibus* Angliæ *in perpetuum confirmo Deo & ſanctæ* Mariæ, *ſancto* Michaeli, *ſancto* Sampſoni, *& ſancto* Branwaladro, *viginti & ſex hidas terræ cum pertinentiis ſuis apud* **Muleborn**, *& quinque apud* **Wonlonde**, *& tres apud* **Fromemuthe** *apud inſulam quæ dicitur* la ye, *duas in mari & unam in terra, ſcilicet apud* **Ore**, *& tres apud* **Clyve** *cum prato ibidem pertinente, & tres apud* **Liſcombe** *& dimidiam, & unam apud* **Bordeleſtone**, *& unam apud* **Litelepidele**, *& triginta apud* **Hidelyng**, *& quinque apud* **Stoke**, *& ſex apud* **Cumptone**, *& duas apud* **Chelmingtone**, *& ſex apud* **Hylefeyld**, *& quinque apud* **Oſmingtone**, *& duas apud* **Wydecombe**, *& ſex apud* **Holewourthe**, *& decem apud* **Stokelonde**, *in monaſterium & abbathiam de* **Middeltone**. *Et ego volo quod tota iſta terra cū pertinentiis ſuis & libertatibus omnibus & liberis conſuetudinibus quam pro ſalute animæ meæ & ſalute animarum progenitorum & ſucceſſorum meorum regum* Angliæ *monaſterio & abbathiæ prædictæ de* **Middeltone** *in puram & perpetuam eleemoſinam do & concedo, ſit adeo libera in omnibus rebus cum pertinentiis ubique in regno* Angliæ *ſicut mea propria dominica terra. Et firmiter præcipio in nomine omnipotentis Dei patris & filii & ſpiritus ſancti quod iſta donatio mea conceſſio & præſentis paginæ confirmatio illibata ſit & immutabilis ac inpervertibilis dum Chriſtianitas duraverit in iſta terra* Anglicana. *Dominus Deus omnipotens, & omnes Sancti ejus omnes illos & ſingulos qui hoc factum meum in aliquo pervertere vel permutare voluerint, ſeu quocumque modo attemptaverint, ſocii ſint* Judæ *traditoris Chriſti in gehennalibus cruciatibus perpetuò cruciandi. Et quod iſtud verum ſit & ſtabile ſemper ſine fine, ego prædictus rex* Athelſtanus *hujus ſcripturæ paginam cum ſigno crucis Chriſti mea propria manu ſignavi cum hiis teſtibus de meo conſilio qui ſubſcripti reperientur, & cum epiſcopis meis.* ✠ *Ego* Wulfhelmus, Dorobernenſis *eccleſiæ archiepiſcopus teſtimonium perhibeo, & cum ſigno agiæ crucis hoc donum & hanc ſententiam prædictam confirmavi* ✠ *Ego* Athelredus, Londonienſis *urbis epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Cenwaldus, *epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Alfredus, *epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Caynan, *epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Egwynus, *epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Radulphus, *epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Brinſtanus, *epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Alla, *epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Offerdus, *princeps conſenſi & ſubſcripſi* ✠ *Ego* Alfledus, *miniſter domini regis conſenſi & ſubſcripſi.* ✠ *Ego* Athelmundus, *miniſter conſenſi & ſubſcripſi.* ✠ *Acta eſt hæc noſtra donatio & conceſſio ac preſentis noſtræ cartæ confirmatio anno ab incarnatione Domini* DCCCxliij. *in villa regali quæ dicitur* Doraceſtria 843.
ſecunda die Paſchæ Domini.

Quam quidem donationem conceſſionem de terris prædictis & tenuris, cum omnibus libertatibus & liberis conſuetudinibus quibuſcumque idem rex *Athelſtanus*, dum eaſdem terras & tenuras in manu ſua & dominico ſuo habuit, pleniùs & meliùs umquam uſus fuit, eidem monaſterio videlicet abbathiæ de **Middeltone**, ac monachis ibidem Deo ſervientibus, & eorum in perpetuum ſucceſſoribus, nos *Henricus* Rex prædictus, hac præſenti carta noſtra cum ſigillo noſtro eidem appoſito reſtituimus, reddimus, & imperpetuum, pro nobis & ſucceſſoribus noſtris regibus *Angliæ* confirmamus, & corroboramus; firmiter præcipientes quod prædictum monaſterium & monachi de **Middeltone** habeant in pace & liberè & quietè omnes terras & tenuras & libertates & liberas conſuetudines & aquietancias ſuas in mari & in terra cum **ſoc** & **ſac**, & **Tol** & **Them**, & **Infangenthef**, & **Wayf** & *Aſſiſa* panis & cerviſiæ, cum furcis, pilloriis & cum omnibus aliis pertinentiis & libertatibus & liberis conſuetudinibus ſuis, in boſco, in plano, in pratis & paſturis, in aqua, in via, & ſemitis, & cum omnibus aliis rebus ſicut umquam meliùs & pleniùs & liberiùs tempore prædicti regis *Athelſtani* & ſucceſſorum ſuorum regum *Angliæ* uſque ad nos & deinceps habuerunt quibus uſi ſunt.

MICEL-

MICELNENSE *cœnobium in comitatu* Dorſetenſi.

W. Malmesb. fol. 145. b.

AUthor *Micelnenſis* cœnobii idem qui *Middeltunenſis*, ubi eadem illectus cauſâ, ſimilia contulit & villarum & reliquiarum xenia; eòque plus quod monachi liberius celeſtibus poſſint excubare ſecretis, quo minus frequentantur hominum conventiculis. Eſt enim aditu difficilis, permeaturque æſtate pede vel equo plerumque, hieme nuſquàm.

POLLESWORTHENSE *cœnobium in agro* Warwicenſi.

De rege Weſt-Saxonum, Ethelwlpho (*ſive* Athulpho.)

Ex hiſt. aurea *Joh. Tinemuth.* MS. in bibl. *Bodleiana*, lib. 18. cap. 14

HIc quoque *Athulphus* filium ſuum *Aluredum*, incurabili morbo languentem, ad ſanctam *Modwenam*, *Hiberniæ* morantem, curandam tranſmiſit; unde poſtmodum, vaſtatâ eccleſiâ S. *Modwenæ*, *Angliam* venienti, terram pro duobus monaſteriis virginum conſtruendis tradidit, unam in *Arderna* apud Polleſworth, quæ uſque hodie floret, in quo *Oſitha* & *Athea* virgines, unà cum ſancta *Editha* ſorore regis *Athulphi* manſerunt. Ipſa autem *Modwena* manſit aliquantiſper in altero monaſterio apud Streneſhale, & inde *Romam* ter viſitavit.

Ex rotulo pervetuſto penes *Johannem Ferrers* de caſtro *Tamworthenſe* armigerum, an. 1640.

IN the wolde tyme the londe of Englonde was departyde abowt in mony kings: for ..... one kinges toward the weſt, that had the name Egbright, that was king of the countyes of Warwyke, Worſyttur, Colcheſtur, Arforte, Salysbery, Stafford, Darbyſhire, Chieſturſhire, Lancaſturſhire.

This Egbryght the kinge had on Son his Eyre that had the name Arnulfe, and a Dowhtur that had the name Edith. This Arnulfe the ſon of the kinge was a lepur and taken with many ſore ſyknyſſez that hee himſelfe might unneth meve: wherefore the kynge his fadur aud his Lords made ryght greyt ſorrow and ſowhton meyddiſſons all abowyt, and nothynge aveyled. Bott at the laſt there came a boſchoppe from Hyrelond towards the kings cowrte that ſpake with the kynge Egbright, and cownſylde him that hee ſhuld ſeud his ſon Arnulfe that was taken with ſoe mony ſicknyſys into Hyrelond to a wolly lady a nune that was the dowgtur of the kinge of Cunoke, and was callyd Modwen, that heylyd all maner of ſyknyſez of folke that to hur came. And the kynge Egbright, did after his conſill to ſend his ſone Arnulfe into Hyrelond to ſent Modwen that him reſeyvyd full gladly and hylde him with hur a yeare and more in Hyrelond, and him heylyd by the grace of Gode of all maner of ſyknyſes and ſend him agyne into Englond to his fadyr kinge Egbryght on the feriſt chyld in all the world. And the kinge Egbrygt ſend to ſent Modwen that and ſhe wold come into Englond to him hee wold gyffe to hure londs and tenements with the wech ſhee hurſelfe myght make an abbey for hur ond hure ſiſters; and ſowne aftur thys ſendynge the kynge of Hyrelond and thoyſe of Hyrelond fowgton togedur and ich one of them dyſtryde and ſluue odur; ſoe that the howys of ſent Modwen in Hyrelond was brenyd and dyſtride, and all the country about, for the wych cauſe ſent Modwen toke with hur two of hur ſiſturs and came into Englond to kinge Egbryht and fonde Arnulfe that ſhee hadde helyde the kyngs ſone one of the feyryſt kneytys of the worlde, and the king Egbryght for the wolleneſſe that was in ſent Modwen betoke to hure his dowgtur Edyth to norych and to kepe and to informe hur aftur the reule of ſent Benett, and aftur to veyle his dowgtur of the boſchoppe of Cheſtur, and gaffe to the ſeyde ſent Modwen a dwellynge place in the foreſt of Ardurne, that was callyd Trenſale, there where ſent Edyth and ſent Lyne and ſent Oſythe were dwellyng togedur, ledinge wolly live, and ſone aftur ſent Modwen ſend to the kynge Egbrygt by Arnulfe his ſone that he wold come at the leyſt every ere on tyme for them to veſyt, and that hee wold giffe to his dowgtur Edythe londez and tenements and a dwelling place worwythe ſche and hur ſiſters might be ſuſteyned God to ſerve; for mony dowgters of good folke were veyled in her company, and they had not worwyth they might bee ſuſteyned. Wherfore the kynge Egbrygt made for to make a dwellyng place not far from Trenſale there where ſent Modwyn dwelled undyr a revar that was callyd Ancur upon a depneſs of watur that was callyd Poll and Worth, that is a worde of wold Engliſh that is as much to ſay as wonyng: ſo that of this Poll and Worth was callyd Pollysworth; and there the kynge foundyt an abbey in the honor of our lady, and gaffe to the ſeid ſent Edyth his dowhtur and to hur ſyſters certyn londys and tenements for them to ſuſteyne at all deyes and ſo werin in the wold tyme and yet byn callyd in a booke that is callyd Domisdey. There were all the wolde townes of Englond byn namyd, ſee as the abbey of Pollysworth with the apurtenauns namyd the lond of ſeynt Edyth without odyr thinge there namyd. Then made the kynge Egbrygt to make his ſaid dowhtur abbys of Pollysworth, and from that tyme the ſeyde ſent Edyth unto the conqueſt of Englond of William Baſtorde fro abbys to abbys were the poſſeſſions of ther howys holden fre and pure and perpetuall all deyes to them to holde.

Bot when William the Baſtard came into

England and conqueſt the londe after that hée had ſleyne Harrold the Kynge of England and the greateſt party of the folke of this lond, ſo made hée to ſeyt a parlement at London, and ordeyned there pees to make in his londe: and to mayntene that pées, he gaffe diverſe londs and tenements to the folke that him ſerved; among the which there were two knyghts ſwarne bredur, to the weche the kinge gave, that is to wytt, to ſir Robert Marmyon the caſtyll of Tomworth and the forren londys without, and the town of Tomworth that was in the tyme of the conqueſt a wolrich at the watur wend; and ſoe hée ſteyde in the grace of the kynge that hée him granted the towne of Tomworth and all the home that is called Wyggynton-home the terme of his live. And for that that the aforeſeyde abbey of Pollyſworth was within the purſute of the londys that the kyng him had gyffyn, ſo put out the ſeyde ſir Robarte and ſchaſyd awey the abbys Oſeyth and all the ladyes of the howys of Polliſworth out of theyre abbey, ſo that the ſeyde abbys and hur nunns the went unto ther cell of Woldbyry and dwellyd there well nigh a yere. And the tothyr ſwarne brodyr of ſir Robert Marmyon was callyd monſiſur Galtere of Somervile, to whom the kinge gave Wychynore and Barton with apurtenauns, ſo that hit hapannyd within a yeare aftur that the ſeyde ſir Robert Marmyon made a greyte gedyringe at his caſtill of Tomworth of yourlys and barons, and made to ſend for his ſwarne brodyr monſieur Galtere of Somervile that he ſchulde come to him, and when the dey of the feſt was paſſyd, and ichon went to theire reyſt, and the lord Marmion was leyd in ſleyynge: ſo there came byfore him that him was avyſed a nunne with a croyſe in hur honde and ſeyde to hyme, yelde to me and to my ſiſturs my londys and my tenements, the wech the king Egbright my fadyr mée gaffe, or you ſhall have an evill ende, ſoe ſchall you goe into hell. And for that you ne ſchuld this thinge forgeytt; the ſeyde lady him ſmotte undyr the ſide with the poynt of hur croyſe, ſo vaniſhed awey, and the ſeyde Robert cryde with a right feyrefull cry, and continually cryde as a woyde man unto they lordys that arboryd en his caſtyll and his ſwarne brodyr of Somervyle came unto him, and hée ſeyde to them the aventure that was befallen to him by ſleyynge, and they foundon his ſhetys blody of the ſyde of him that was woundyt be the croyſe, as if hée had byn at a mortall batyll, for the wich wonde he might have no reſt. Warfore they made him to be confeſſyd of a pryſt and ſethyn to avow to reſtore to ſeynt Edith and bringe ageyne to the ſeyd ladyes what that he had of them takynne & borne awey. And when hée had makyn the avow his pennys ſeyſſed, and they made him to lye in a new beyde, and he ſleypyd anon, and when hée wakinnyde hée feyld no manner of grevans. And the wonde that hée had in his ſide of the croyſe of ſent Edyth was all woll without blemych, for why the ſeyde ſir Robert Marmyon and all the odyr greyte lordys that were at that gedyryng leght upon their horſes on the morow betyme, and ſoe whent they unto the cell of Woldbyrre and broght agen the abbys Oſyth and hur ſiſturs unto theire abbey of Pollyſworth and reſtowryd unto them there londys and tenements that he had of them unto the leyſt alpurth of godys that he had takyn from them, and preyd them of pardon and abſolition: and moreover he preyed them that hée and his ſworne brodyr of Somervyle myght be bredur and myntenars of there howys from that dey furth, and that hée and his heyrys might be byreyd there, and his brodyr of Somervile and his heyrys, for why ſir Robert Marmyon chayſe his bereyng place for him and his heyrys in the chapitur of Polliſworth, & monſieure Galtere of Somervile his berryinge for him and his heyrys in the cloiſtur, ſoe that the Marmyons and the Somervyles have theire bereyinges before namyd, for there frendys byn byreyde in the quere, and in the chappyll of our lady and ſo indured ſir Robert Marmyon and Somervyle as avowes of the howys all the tyme of the lyve of William the Baſtarde. Bot aftur the deth of William the Baſtard, William his ſone that was kinge, after that he was cronyd kynge ſoe hylde hée a parlement at London and chalynchyd dyverſe of his barons there foundations, and there avowes of all the howſon in England of relygion there were they had don croyſes, ne that the ſeyde howſon might not be put from the crone. Then hée preyde to his lordys that his crone might be reſtoryd of that that was wrongfully takynn awey in the tyme of his fadyr William the Baſtard, and grantyd was by the lordys then to the ſeyde kynge William and to his heyrys that all the howſon of religion there where the had don croyſys belongyd to the kynge and to his heyrys as avowes of the ſeyde howys, and that the ſeide kinge and his heyris ſchulde have the avoydons and the vantagyſis if hit were without a pleyt unto the pleyt were reſeyvyd of the kinge. And ſoe in thys manner was the lord Marmyon put fro the foundation and the avoery of the howys of Polleſworth, and all the grettyſt lordys of the lond in the ſame maner from there avoreys there where the haddyn croyſes: but that tyme there was nothyng ſpokyn of the croyſes of whyte monkys for that that there was not at that tyme in this lond bot few howſon of that religion, and never the wodyr hytt was foundun that the were not abbotts perpetuall, bot at the will of there covynt reſonabull. And for that this law and cuſtome is not in the croyſys of whyte monkys all be they of the foundation of the kinge himſelfe or of odyr lordys, nothinge ne have they to doe, ne to take awey ony thinge in the tyme when the whyte abbotts dyne or beynge put done. And in the ſame maner it is in the croyſys of whyte chanons that the kinge ne non odyr lorde hath nothinge with them to medyll in the tyme of the avoydons of the abbot of that ſeyde relegyon.

Polleſworth *Moniales.*

Lelandi collectan. vol. I. pag. 33.

ROBERTUS *Marmion* fundator; & *Miliſent* uxor ejus.

Verba

Verba donationis.

N*Otum ſit omnibus nos conceſſiſſe* Oſanne *Prioriſſe, ad relig. inſtaurandam ſanctimonialium ibi, eccleſiam S.* Edithe *de* Polleſworda *cum pertinentiis, ita quod conventus de* Aldeberia *ibi ſit manens.*

Oldbury, *Cella de* **Polleſworth.**

Ex ipſo autographo penes *Franciſcum Netherſole* de *Poleſworth*, equit. aurat.

Carta *Walteri* de **Haſtinge** de **Alduri** & **Stiperſhull.**

S*ciant tam præſentes quàm futuri, quod* Walterius *de* **Heſtinges,** *cum uxore ſua* Athawis *dedit & confirmavit jure perpetuo Deo & ſancto* Laurentio & Oſſannæ *Prioriſſæ, & omnibus ſanctimonialibus ſub ejus diſciplina Chriſto militantibus, & in preſentia* Rotgerii, Ceſtrenſis *epiſcopi, ſitum loci de* Aldaburia *& totam* Stiperſhullam *in plano & in nemore uſque ad medium valli ex parte* Mangeſtriæ, *& quandam partem nemoris ex* **Sutest** *de* Aldaburia *uſque ad torrentem qui uenit de* Herdredeſhulla, *& totam terram de* **Calvecroft** & Bircheſleiam, *illam ſcilicet terram quæ jacet inter duas vias de* **Mereſtret** *&* **Bircheleiaſtret** *uſque nemus* Hugonis *per circuitum. His teſtibus.* Hugo *de* Herdredeſulla. Willielmus *de* Weleſburia. Petrus *ſacerdos de* Wiredela, Willielmus *ſacerdos de ſancto* Martino, *& multi alii.*

Confirmatio Rogeri *epiſcopi* Ceſtriæ *ſuper eandem conceſſionem.*

Ibidem.

"ROGERUS Dei gratia *Ceſtrenſis* epiſcopus, omnibus ſanctæ Dei eccleſiæ filiis ſalutem. Noverint tam præſentes quàm futuri *Walterum* de **Haſtinge** & *Hadeviſam* ejus uxorem in mea preſentia dediſſe & conceſſiſſe & religioni & converſationi pauperum mulierum deputaſſe, locum de *Aldeburia* cum omnibus ſuis pertinentiis, ita quod nichil proprii juris vel dominii vel advocationis terrenæ inibi ſibi retinuerunt, præter hoc quod eundum locum debent munire & protegere contra omnes importunitates ut ſuam elemoſynam. Eapropter volo & firmiter præcipio, ut locus ille in ea libertate jugiter perſeveret quam *Walterus* & *Hadeviſa* eidem annuerunt. Et ego eorum precibus eandem libertatem confirmavi, & ratam & conſtantem fore ſtatui. Si quis autem auſu temerario ſciens hujus meæ confirmationis & teſtimonii tenorem, prædicti pauperis loci libertatem minuerit vel in aliquo turbaverit, aut manum laicalem vel poteſtatem terrenam in ejus poſſeſſiones exercuerit, anathematis ſententia dampnetur, & Dei maledictionem & beatorum apoſtolorum ejus *Petri* & *Pauli* incurrat. Valete."

Carta *Hugonis* filii *Ricardi.*

Ibidem.

O*Mnibus fidelibus ſanctæ eccleſiæ,* Hugo *filius* Ricardi *& uxor ejus* Margareta *in Chriſto ſalutem. Notum ſit omnibus quod ego cum uxore mea & filiis meis concedo & confirmo in elemoſinâ jure perpetuo pro anima patris & matris meæ, & pro anima patris & matris uxoris meæ, & omnium parentum meorum, quicquid* Walterius *de* **Heſtinges** *& uxor ejus* Ethawis *dederunt ſanctimonialibus de* Aldburia, *ſicut earum carta commemorat & teſtimonium perhibet, hoc eſt, totam* **Calvacroft,** *ſcilicet illam terram quæ jacet inter duas vias de* **Mereſtret** *&* **Bercheliaſtret** *uſque ad nemus* Hugonis *per circuitum, & cætera omnia quæ ipſæ ſanctimoniales tenuerunt & habuerunt ex dono & conſenſu ipſius* Walterii *& uxoris ejus* Ethauuis. *His teſtibus,* Margarita *uxore* Hugonis *& filiis ejus,* Willielmo, Jordano *de ſancto* Edwardo, Roberto *de* Turbervilla, G. *de* Tutaburia, Pagano *de* **Stepfort,** *& multis aliis qui hoc viderunt & audierunt.*

Carta *Walchelini* de *Manceſtria.*

Ibid.

U*Niverſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis tam futuris quàm præſentibus,* Walchelinus *de* Manceſtria *ſalutem. Sciant omnes tam futuri quàm præſentes, quod ego* Walchelinus *conceſſi & hac præſenti carta mea confirmavi Deo & ſanctæ* Mariæ *& ſancto* Laurentio *& eccleſiæ ſanctæ* Eadithæ *de* **Polleſworth** *& ſanctimonialibus ibidem Deo ſervientibus ſitum loci de* Aldeburia, *& totam* Stipereſhullam, *in plano & nemore uſque ad medium valli ex parte* Maneceſtriæ, *& quandam partem nemoris ex* **Sutheſt** *de* Aldeburia *uſque ad torrentem qui venit de* Herdredeſhulla, *& totam terram de* **Chelurecroft** & Bircheleiam, *ſcilicet illam terram quæ jacet inter duas vias de* **Mereſtret** *&* **Bircheleiſtret** *uſque ad nemus* Willielmi *de* Herdredeſhulla *per circuitum, pro ſalute animæ meæ & uxoris meæ & liberorum meorū & omnium anteceſſorum meorum, in liberam & quietam elemoſinam, de me & de hæredibus meis jure perpetuo tenendam liberè & quietè & honorificè abſque omni ſervicio ſeculari & conſuetudine & exactione & placitis & querelis. Nam ego & hæredes mei adquietabimus totam ſupradictam terram de toto forinſeco ſervitio. His teſtibus* Rogero *Can.* del **Pou.** Gaufrido *preſbytero,* Siwardo *preſbitero.* Adam *preſbytero.* Reginaldo *clerico de* Grendona, Will. *de* **Bromchot,** Richerio *de* Overtona, *&* Rogero *fratre ejus,* Adam *de* Wellesberga, Helia *de* Odeſtona, Jordano *de* Poncleia, *& multis aliis.*

SANCTÆ WERBURGÆ *Cœnobium in urbe* Ceſtrenſi.

W. Malmesb. fol. 50. n. 30.

HAbuit ex illo rege *Ercomberto* (*Sexburga* ſcilicet, filia *Annæ* regis *Orientalium Anglorum*) duas filias, *Ercongotam,* & *Ermenildam.* De *Ercongota* ſcire volentes lectio *Bedæ* informabit. *Ermenilda Wlphero* regi *Merciorum* locata, habuit filiam *Werburgam* virginem ſanctiſſimam. Sanctæ utræque,

træque, mater ſcilicet ſancta *Ermenilda* apud Hely, ubi poſt matrem *Sexburgam* abbatiſſa fuit, & filia apud civitatem *Legionum* pauſant in monaſterio ejuſdem urbis, quod conſtruxit noviter *Hugo* comes *Ceſtrenſis*, ejectis inde pauculis clericis, qui ibidem fœdo & pauperi victu vitam tranſigebant.

Ibid. fo. 123. b. nu. 20.

——Adventus (*Anſelmi* ſcilicet abbatis *Beccenſis*, poſt *Cantuar.* archiepiſcopi) plures & rationabiles fuere cauſæ, ſed hæc precipua, ut abbatiam apud *Ceſtriam* firmaret, quam ejuſdem civitatis comes, *Hugo*, monachis potiſſimùm *Beccenſibus* implere volebat, & ut eundem *Hugonem* jamdudum languentem viſitaret.

Ibid. f. 164. b nu. 30.

——In urbe fuit ex antiquo ſanctimonialium monaſterium: nunc per *Hugonem*, *Ceſtrenſem* comitem, monachis repletum. Predicatur ibi *Wereburga* virgo, filia *Wlferii* regis *Merciorum*.

Cron. anonym. *Eveſham.* cœnobii. MS. in biblioth. *Bodleiana*, fo. 9 b.

Hoc quoque anno (ſcilicet Mxciij.) venerabilis *Anſelmus* abbas *Beccenſis* de *Normannia* venit *Angliam*, rogatu *Hugonis Ceſtrenſis* comitis, tribus de cauſis videlicet, ut monaſteria quæ priùs in *Anglia* fundaverat à graui tributo regio levigaret, ut *Hugonem* comitem tunc graviter ægrotantem viſitaret, & ut monaſterium apud *Ceſtriam* fundaret, cui loco capellanum ſuum *Ricardum* primum aſſignavit abbatem, Canonicos ſeculares in monachos regulares convertendo: ſed inde redeundo factus eſt archiepiſcopus *Cantuar.*

Joan. Tinemuthen. Hiſt. aurea, in bibl. *Bodl.* MS. C1. 12.

Anno Mxcv. *Ancelmus*, rogatu *Hugonis* comitis, fundavit monaſterium *Ceſtriæ* in honorem ſanctæ *Werburgæ*. Monachos de Canonicis ibidem inventis tonſoravit, *Ricardum* capellanum ſuum abbatem fecit, & in redeundo archiepiſcopus *Cantuar.* conſecratus eſt.

Lelandi collectan. vol 2 p. 63.

Leofricus reparavit monaſterium S. *Werburgæ Ceſtriæ*.

Hugo Lupus, filius ducis *Britanniæ*, & nepos *Gulielmi* magni ex ſorore, factus eſt comes *Ceſtriæ*, & poſtea, vocato *Anſelmo* mutavit collegium S. *Werburgæ* ubi erant Canonici & prebendarii, in collegium monachorum, ubi primus abbas erat *Richardus Beccenſis* monachus per *Anſelmum* deſignatus.

Ex vetuſto exemplari penes *Willielmum Vernon* de *Skakerley* in com. *Lanc.* generoſum. an. 1630.

Carta fundationis abbatiæ *Ceſtriæ* per *Edgarum* regem

O*Mnipotens pater, ſpes unica mundi, fabricator cœli, conditor orbis, qui diem Titanis ſplendidiſſimè radiis flagrantibus luſtrando procreavit, noctemque Cinthiæ jubaris ſplendore .... omnia nobis bona plus merito concedens donavit, vicemque aliis tam per Evangelii paradigma quam per aliarum ſeriem ſcripturarum rependi precepit. Quapropter ego* Edigarus, *regni* Merciorum, *Chriſti favente gratia, ſublimatus ad culmina, pro expiatione animæ meæ meorumque predeceſſorum,* Edmundi *videlicet, incliti* Anglorum *regis & genitoris mei, necnon & beatæ memoriæ* Ethelſtani *ejuſdem gentis regis nobiliſſimi, dono & libenter concedo humili familiæ Deo omnipotenti in honore ſanctiſſimæ ſemperque virginis* Werburgæ *in loco qui dicitur* Leiaceſtria *aſſiduè militanti, quandam partem agrorum, hoc eſt xvij. manentium, non in uno tantùm loco ſed in diverſis ſparſim locis, quorum nomina hîc tenentur inſerta, qui ſic vocitantur,* **Hodesnid**, *&* Ceoſaula, *&* **Huntingdon**, *&* **Hupton**, *&* **Eston**, *&* **Barve**, *ut habeant cum omnibus bonis ad illam terram pertinentibus, & ſine ulla contradictione omni tempore jure hereditario poſſideant, & quicquid exinde facere voluerint liberam in omnibus poteſtatem faciendi. Eſt autẽ hæc terra circumcincta terminis & metis. Etiam hoc meæ conceſſionis donum liberum ab omni aggregatione * ſecularis ſervicii & ab omni cenſu & expeditionis profectione pontiſque conſtructione & arcis munitione. Si quis verò quod abſit, donationis munimen frangere aut minuere voluerit, ſciat ſe reum omni hora vitæ ſuæ, & tenebroſi Tartaris flammineas voragines in futuro non evadere, niſi priùs cum ſatisfactione pleniter emendaverit. Actum eſt hoc meæ conceſſionis do-
num anno dominicæ incarnationis DCCClviij. in- 858.
dictione .... anno regni mei, in loco famoſo qui dicitur* **Wentric**. *Hii teſtes aderant qui hoc conſenſerunt & ſubſcripſerunt & cum triumphali vexillo ſanctæ crucis Chriſti firmaverunt & corroboraverunt. Ego* Edgarius *rex* Merciorum *ceterarumque nationum conſenſi & ſcribere juſſi, & cum ſigno ſanctæ crucis firmavi & corroboravi.*

* F. aggravatione.

Sanctæ Werburgæ *prædia & poſſeſſiones, ex dono* Hugonis *comitis* Ceſtren. *& aliorum.*

Ex ipſo autographo penes decanum & capitulum eccleſiæ cathedralis *Ceſtren.* an. 1640. Vide etiam cart. 2. *H.* 5. parte 1. m. 26.

"SAnctorum priſca authoritate patrum, qui in "nomine patris, & filii & ſpiritus ſancti in "ſancta eccleſia regiminis gubernacula hactenus "tenuerunt, quique ſuos adjutores, ſanctæque "eccleſiæ fundatores, ſua nobis induſtria, ſuo"rumque ſcriptorum longa traditione cognitos "reddiderunt, admoneri videmur, ut ea quæ à "temporaneis noſtris in ſanctæ eccleſiæ matris ex"altatione facta ſunt, preſentibus per nos mani"feſtentur, poſteriſque dinoſcenda nobis ſcriben"tibus reſerventur.

"Nos igitur, majorum imitantes exempla, jam "quædam pietatis opera referamus, quæ in *An"glica* terra geſta ſunt à *Hugone*, *Ceſtrenſi* comite,
"anno ab incarnatione Domini milleſimo nona- 1093.
"geſimo tertio, regnante potentiſſimo rege *Wil"lielmo*, atque in archiepiſcopatu *Cantuarienſi* "pontificante *Anſelmo*, atque in *Eboracenſi* pon"tificante *Thoma*.

"Volumus verò ut religioſi atque fideles Chri"ſtiani cognoſcant, quia iccirco nobis iſta deſcri"bere placuit, ut qui ea relegerint vel audierint, "dominum ſupplicabiliori affectu pro ſanctæ ec"cleſiæ fundatorum ſalute implorent, & ut præ"ſentes ad regna cœleſtia tendentes etiam inter "ætatis hujus primates quos ſequantur inveni"ant.

"Igitur ad honorem & gloriam ſummæ & in"dividuæ Trinitatis, atque incomprehenſibilis di"vinitatis, jam proferamus quæ nos dicere ſpo"ſpondimus: *Hugo* comes *Ceſtrenſis* atque *Er"mentrudis* comitiſſa, devotioni religioſè pia "mente ſubditi, piiſſimaque Dei viſitatione in"ſpirati, in quadam eccleſia quæ conſtructa eſt in "honore ſanctæ *Werburgæ* virginis in civitate "*Ceſtriæ*, monachos religioſè viventes poſuerunt, "(concedente rege *Willielmo*) qui dominum aſ"ſiduè exorarent tam pro utilitate animæ regis *Willielmi*,

P: M:
Eccleſiæ Ceſtrienſis
et
Iohañis Ceſtrienſis
Epiſcopi poſuit
Orlandus Bridgemã
Ioh: fil:) equ: aur:
Dan: King delin:
et ſculp:

Willielmi, & *Willielmi* patris ejus nobiliſſimi regis, & *Mathildis* reginæ matris ejus, fratrum & ſororum ejus, atque regis *Edwardi*, quàm pro animarum ſuarum ſalute, & pro animabus patrum, & matrum, & anteceſſorum, hæredum, parentum & baronum ſuorum omniumque Chriſtianorum tam vivorum quàm defunctorum.

"Huic verò eccleſiæ ſanctæ *Werburgæ*, *Hugo* ſupradictus comes, & *Ermentrudis* comitiſſa, poſſeſſiones priores liberas imperpetuùm & quietas conceſſerunt, & de ſuis augmentaverunt, habitationique monachorum habilem reddiderunt, eamque abbatiam nulli omnino abbatiæ ſubditam fecerunt. Poſtea in ea monachos & abbatem, Deo donante, & ſupradicto rege *Willielmo* concedente, conſtituerunt. Hanc etiam & quicquid ad eam pertinet abbati & monachis dederunt: videlicet **Pnes**, *Salthonam*, *Sutthonam*, *Chevelciam*, *Huntithonam*, *Bocthonam*, **Weverecham**, *Croctonam*, **Trochford**, *Cliftonam*, *Eſtonam*, **Wisdleth**, *Hodeſleiam*, **Weapzam**, & dimidiam **Rabbi**, & tertiam partem de *Weſtona*, & tertiam partem de **Salchale**, & tertiam partem de *Staneia*, & dimidiam partem de **Leche**, & unam carucatam terræ ad **Pulfozd**, & tertiam partem de *Berewardeſleia*, & **Edinchale**, & *Sotewica*.

"Inſuper dederunt huic eccleſiæ in ipſa civitate de ſuo dominico vicum à porta de **North** uſque ad eccleſiam, & locum unius molendini ad pontem civitatis, & duo maneria in **Angleſi**, unum autem in **Ros**, unum in **Wirhalle**, *Erberiam*; & in **Lindſei** terram decem boum, & poſt obitum comitis vel comitiſſæ, *Weſtonam* cum appenditiis ſuis in *Derbeſira*, & ad præſens decimam ipſius manerii, & eccleſiam de *Eſtona*, & terram duarum carucarum, & rectam decimam non ſolùm de annona, verùmetiam de pullis, & vitulis, de porcis & agnis, de butiro & caſeo, & de omnibus rebus de quibus debeat decima dari in his meis maneriis, ſcilicet *Etthona*, **Frodeſham**, **Wevereſham**, **Lech**, *Roeceſtra*, *Haurdina*, **Coleſhul**, **Biſſopeſtred**, *Uppetuna*, *Campedena*, **Eſteham**, & rectam decimam piſcatoriarum de **Frodeſham**, de **Rodelent**, de *Angleſheia*, non ſolùm de dominio ſuo, ſed etiam de navibus ibi, & in omnibus aquis ſuis piſcantibus, & decimam de piſcatoria **Etthone**, & de omni piſce qui accipitur in **De**, & unum batellum ab omni re liberum.

"Adhuc verò dederunt eccleſiam, & terram eccleſiæ, & decimam de molendinis, & de omnibus rebus quæ decimari debent in *Denefordia*. Quinetiam baronibus ſuis principalibus conceſſerunt, ut unuſquiſque daret præfatæ abbatiæ centum ſolidatas terræ, alii autem ſecundùm ſuum poſſe & velle.

"Inſuper conſtituerunt, ut ſinguli barones & milites darent Deo, & ſanctæ *Werburgæ* poſt obitum ſuum ſua corpora, & tertiam partem totius ſubſtantiæ ſuæ. Et non ſolùm hæc conſtituerunt de baronibus, & militibus, ſed eciam de burgenſibus & aliis hominibus liberis ſuis. Teſte *Anſelmo* archiepiſcopo, *Herveio* epiſcopo, *Baldwino* monacho, *Euſtachio* monacho, *Heldebaldo* monacho, *Roberto* filio *Hugonis*, *Willielmo* conſtabulario, *Willielmo Malbanc*, *Ranulfo* dapifero, *Hugone Normanni* filio, *Radulfo* dapifero, *Hugone* filio *Oſberni*, *Hammone* de **Maci**, *Gilberto* de **Venables**, *Richardo* de **Vernon**, *Richardo* de **Rullos**, *Bigod* de **Loges**, *Richardo* filio *Nigelli*, *Roberto* filio *Serli*, *Ranulfo* venatore, *Erneiſo* venatore, aliiſque quamplurimis.

"*Willielmus Malbanc* dedit huic abbatiæ ſanctæ *Werburgæ Witebiam*, & tertiam partem **Wenpze**, & eccleſiam & decimam de **Tattenhale**, & unam ſalinam in **Wich**, & terram duobus bobus, & decimam de **Salchale**, & de *Claitona*, & de **Pzadue**. Teſte comitiſſa, *Ricardo Banaſtre*, *Hugone Oſberni* filio, *Bigod* de **Hoge**, *Richardo* pincerna & *Suardo*. *Robertus* filius *Hugonis* dedit capellam **Crinſtentune**, & terram capellæ, & terram cujuſdam ruſtici, ipſumque ruſticum, & quoddam molendinum, terramque ipſius molendini, & chotam *Ordrici* ipſumque *Ordricum*, & quendam campum junctum huic chote & **Cryn**; & quandam ſalinam in **Fulewich**, & duas manſuras in civitate, & paululum terræ juxta **Botechetuneſtan**. Hoc donum conceſſit *Hugo* comes. Teſte *Willielmo Nigelli* filio, & fratre ejùs *Richardo*, *Ranulpho* dapifero, *Bigod*, *Hamone* de **Maci**, *Hugone Oſberni* filio, *Hugone Normanni* filio, *Fulcone* de *Bajunvilla*, *Unfrido* de **Coſtentin**, *Willielmo* de **Berneres**, *Acardo*, multiſque aliis. *Hugo* filius *Normanni*, & *Radulfus* frater ejus dederunt partem ſuam de **Loſtoch**, & eccleſiam de *Cotintuna*, & terram eccleſiæ, & decimam illius villæ, & de **Lay** ſimiliter. Teſte *Willielmo Malbanc* multiſque aliis. *Richardus* de **Vernon** dedit decimam **Eſtone**, & **Pichetone**. *Richardus* de **Rullos** dedit eccleſiã & decimam *Wavertonæ*, & *Hettonæ*, & *Clotonæ*, & molendini *Clotonæ*. Item *Billeheld* uxor *Baldrici* dedit *Pecfortunam*. Teſte *Normanno* de *Arrecio*, multiſque aliis. *Radulfus* venator dedit terram trium carrucarum in *Brochetuna*. Item *Hugo* de *Mara*, *Redderlivam*, concedente comite. Teſte comitiſſa, *Willielmo Nigelli* filio, *Ranulfo* dapifero, *Gilebcrto Venables*, multiſque aliis. Item *Hugo* comes, dum habuit in ſuo dominio **Calders**, dedit inde decimam de omnibus quæ decimari debent, quod etiam conceſſit & confirmavit *Robertus* filius *Serlonis*, quando villa data eſt ei. Item comes *Hugo*, quando habuit in ſuo dominio *Stortonam* & **Grabesbiri**, dedit inde decimam de omnibus quæ decimari debent, ſicut antea dederat in ſuis propriis maneriis. Quæ omnia confirmavit *Nigellus* de *Burceio* veniens in hæreditatem, augens etiam ex ſua parte terram octo bobus in **Grabesbiri**. Teſte *Ranulfo* & *Garacino* fratre ejus, multiſque aliis. Item *Radulfus Erminini* filius, & uxor ejus *Claricia*, dederunt terram ad octo boves in **Wudechurche**, & decimam de *Berleſtonæ* in *Wirhala*, & de *Werveleſtona* in **Wiſcheſfeld**, de equabus omnibus ubicunque ſint, & de omnibus quæ decimari poſſint. Teſte *Godfrido* mercatore, *Roberto Anglico*, *Fulberto*, multiſque aliis. Item *Robertus* de **Fremoun** dedit **Fideleſtan**. Teſte *Radulfo* fratre ſuo, *Roberto* dapifero, *Richardo* de *Briceio*.

"*Walcelinus* nepos *Walteri* de **Vernon** dedit

“quandam agricolam, & terram quatuor boum in *Neſſa*, & decimam de omnibus rebus ſuis quæ decimari poſſint in *Preſtona* in Levede-ſham, & tertiam partem totius ſubſtanciæ ſuæ & uxoris ejus. Teſte *Gileberto*, multiſque aliis. Item *Seward* dedit capellam de Bebintone, & terram quatuor boum, & decimam illius manerii, & decimam de Bromhale, & de Walei, & de Maynes, & de *Weſtona*, & de Willne, & poſt obitum ſuum omnis ſubſtantiæ ſuæ & ſuæ mulieris tertiam partem de *Ceſturſira*; & de Maynes. Teſte *Willielmo* conſtabulario, *Hugone Oſberni* filio, & *Wimundo* de *Col.* Item *Gilbertus* de Venables dedit Deo & S. *Werburgæ* eccleſiam de Eſtburi cum medietate boſchi, & plani, & omnium quæ pertinent ad Neobold. Item *Gaufridus* de Sartes dedit decimam ſuam in Withtricheſtun. Teſte *Willielmo* filio *Gud.* & ipſo domino ſuo *Willielmo Malbano*. *Richardus* de Meſnilwaren dedit decimam de Blachenot, de annona, de piſcatoria, & de omnib' de quib' decima debet dari. Teſte *Rogerio* fratre ſuo, & *Ranulfo Bruello*, & *Ranulfo* de *Walbruno*. *Robertus Pultrel* dedit terram unius carucæ apud Maſclesfeld. Teſte *Waleranno* de *Baro*, & *Nigello* de Rapeutunc, & multis aliis. Item *Walterius* de Vernon, dedit decimam equarum ſuarum. Item comes dedit navim unam cum decem retibus ad piſcandū in Angliſt imperpetuùm liberam & quietam. Teſte comitiſſa, *Willielmo* Pincerna, *Hugone* Camerario. Item ad feſtum ſanctæ *Werburgæ* in æſtate dedit comes *Hugo* theoloneum omneſque redditus & exitus nundinarum trium dierum: præcipiens ut ſi aliquis forisfecerit in nundinis, omnia placita pertractentur in Curia ſanctæ *Werburgæ* ad opus monachorum. Conceſſit etiam ad honorem virginis, ut ſive latro, ſive aliquis malefactor venerit ad ſolennitatem, habeat firmam pacem dum fuerit in nundinis niſi fortè in illis aliquid forisfecerit.

“Hæc ſunt itaque dona data abbatiæ ſanctæ *Werburgæ*, quæ omnia ego comes *Hugo*, & *Richardus* filius meus, & *Ermintrudis* comitiſſa, & mei Barones, & mei homines dedimus abbatiæ ſanctæ *Werburgæ*, & conceſſimus ut hæc omnia prædicta, & abbathia, & omnia ad eam pertinentia eſſent libera & pacata & quieta ab omni conſuetudine, & ab omni re, nichil retinentes in his omnibus, niſi orationes & beneficia monachorum in hoc loco commanentium, & tam liberum & quietum honorem ſanctæ *Werburgæ* dedimus & conſtituimus, pro ſalute animæ regis *Willielmi*, & omnium noſtrorum, ut nullus poſt nos aliquid libertatis, vel quietis addere poſſit. Et quando nos hanc chartam confirmavimus, nullum opus, nullum ſervicium, nullam conſuetudinem, nullam omnino rem præter orationem in terra ſanctæ *Werburgæ* retinuimus præter hoc ſolum, quod ſi abbas hujus loci ſuperbia inflatus nollet facere rectum vicinis ſuis, comes conſtringeret eum ad rectum faciendum, & hoc in Curia ſanctæ *Werburgæ*, quia volumus ut ſancta *Werburga* habeat per omnia Curiam ſuam, ſicut comes ſuam.

“Et ut hec omnia eſſent rata & ſtabilia imperpetuùm, ego comes *Hugo*, & mei Barones confirmavimus iſta omnia coram *Anſelmo* archiepiſcopo, non ſolùm ſigillo meo, ſed etiam ſigillo Dei omnipotentis, id eſt, ſigno ſanctæ crucis ✠ ita quod ſinguli noſtrum propria manu in teſtimonium poſteris ſignum in modum crucis facerent ✠. Signum *Hugonis* Comitis ✠.

“Signum *Richardi* filii ejus ✠.
“Signum *Hervei* epiſcopi ✠.
“Signum *Ranulfi* nepotis comitis ✠.
“Signum *Rogeri Bigod* ✠.
“Signum *Alani* de Percey ✠.
“Signum *Willielmi* Conſtabularii ✠.
“Signum *Ranulfi* Dapiferi ✠.
“Signum *Willielmi Malbanc* ✠.
“Signum *Roberti* filii *Hugonis* ✠.
“Signum *Hugonis* filii *Normanni* ✠.
“Signum *Hamonis* de Maſci ✠.
“*Bigod* de Loges.

ATHELINGENSE
cœnobium in agro Somerſetenſi.

A*Delingea* eſt non maris inſula, ſed ita ſtagnorum refuſionibus & paludibus inacceſſa, ut nullo modo niſi navigio adiri queat. Alnetum in ea permaximum cervos & capreas multaſque id genus beſtias continet. Terra ſolida vix duobus jugeribus lata monaſteriolum & monachorum officinas habet. Ejus conſtructor fuit rex *Elfredus*, qui quondam à *Danis* pulſus provinciâ, tutas illic aliquandiu latebras confoverat. Mox cum per ſomnium reſtitutionis ſuæ vadem ſanctum *Cuthbertum* accepiſſet, ibidem ſe monaſterium conſtructurum Deo pollicitus eſt: fecitque eccleſiam ſitu quidem pro anguſtiâ ſpacii modicam, ſed nova ædificandi modo compactam. Quatuor enim poſtes ſolo infixi totam ſuſpendunt machinam: quatuor cancellis opere ſpherico in circuitu ductis. *Will. Malmesb. fol. 145. a. n. 50.* *Al. ſuſtentant.*

Sunt ibi monachi pauci numero & pauperes, ſed qui egeſtatem ſuam quietis & ſolitudinis amore vel magni pendant vel conſolentur: qui laudes patroni ſui ſancti *Egelwini* ferant in aſtra præconiis, ſanctitatem ſentiant continuis impenſis beneficiis. Illum fratrem regis *Weſtſaxonum Kenewalh* fuiſſe, & generis magnitudinem ſanctitatis indole inaltaſſe perſeverans eſt opinio, languoris perpetuo detentum compede nihilo ſegnius Deo ſerviiſſe, bono fine conſummatum omnibus ſe invocantibus preſtò ad remedia occurrere.

Carta *Ælfredi* Regis de amplificatione monaſterii de *Æthelneia*.

R*Egnante in perpetuum Domino noſtro Jeſu Chriſto. Omnia regna hujus vitæ labentis, regnorumque diſpenſatores ab initio iſtius ſæculi cum velocitate deficientes, tranſeunt. Ideo fugitivis & mortalibus rebus æterna gaudia promerenda ſunt.* *Reynerus, Apoſtol. Benedict. par. 2. tract. 2. pag. 132.*

ſunt. Quapropter ego Ælfred, *divina ordinante miſericordia,* occidentalium-Saxonum *rex, pro remedio animæ meæ, & criminum meorum abſolutione, aliquantulam agri partem, id eſt, decem caſſatas in loco ubi dicitur* Sudton *ad inſulam* Clitonum, *quæ,* Anglicè *uſitato onomate,* Aedlingaeg *nuncupatur, ad ſupplementum monaſterialis vitæ, monachis ibidem ſub regulari exercitio Deo omnipotenti devotè ſervientibus, animo volenti largitus ſum; hancque libertatem præfato monaſterio devota mente donavi, cum pratis, paſcuis, rivulis, & omnibus rebus ad ea ritè pertinentibus, ut ab omnium regalium tributorum, & exactione operum, atque pœnalium cauſarum, abſque expeditiione ſola, arcis, & pontium ſtructura, ſecura, immunis, & libera perpetualiter permaneat. Et qui hoc augere voluerit, augeat Deus bona illius in regione viventium. Si autem aliquis, quod abſit, ſuperbiæ faſtu inflatus, & tyrannica poteſtate illectus, hoc infringere, & irritum facere conatus fuerit, ſciat ſe ab omni eccleſia Chriſtianorum anathematizatum, & in die judicii coram Chriſto, & angelis ejus, niſi ante emendaverit, rationem redditurum eſſe. Præfata verò terræ & donatio hujus agelli, his terminis circumſeptà pateſcit.* Æperſt. (&c.) *Scripta autem eſt hæc ſcedula hujus donationis anno ab incar-*
878. *natione Chriſti, DCCClxxviij. indictione 4. his teſtibus conſentientibus, quorum nomina pateſcunt. Ego* Elfred *Rex hanc meam donationem cum ſigno ſanctæ crucis corroboravi.* ✠ *Ego* Ealferd *epiſcopus* (&c.)

De fundatione cœnobiorum, & eleemoſinis Regis Alfredi.

Ex MS. in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Neronis*, D. 2.] fol. 86.

ANno Domini DCCClxxxviij. *Athelinus Wintonienſis* comes, regis *Alfredi*, & *Weſtſaxonum* eleemoſinas *Romam* deportavit. Quo utique tempore duo monaſteria fundavit, unum monachorum apud *Ethelingeiam*, id eſt, *nobilium inſulam*, ubi idem Rex quondam cum ſubulco exulavit; quo in loco *Johannem* presbiterum abbatem ordinavit. Aliud quoque monaſterium ad orientalem plagam Sceaftesbire, ad habitationem ſanctimonialium fabricari præcepit. In quo filiam propriam *Algivam* abbatiſſam conſtituit, virginem domino conſecratam. Et hæc monaſteria divitiis & poſſeſſionibus habundantèr ditavit.

PERSHORENSE
cœnobium in agro Wigornienſi.

Will. Malmesb. fol. 162. a. n. 40.

P*Erſcoræ* fundavit, & perfecit cœnobium, tempore regis *Edgari*, *Egelwardus*, dux *Dorſatenſis*, minimè parcus animo, ſed effuſo in largitatem ſtudio. Verùm & illud, ut cætera, quanto ſuccubuerit detrimento miſerabile, plus ſui medietate diminutum, partem divitum occupavit ambitio, partem ſepelivit oblivio, majuſculam portionem reges *Edwardus*, & *Wilhelmus* ſuſtulere *Weſtmonaſterio*. Habentur hic aliquanta felicis *Edburgæ* oſſa, celebranturque inſtanti reverentia, quòd ibi frequentiori quàm aliàs miraculorum meruit gloria.

Anno Domini DClxxx. ſancta *Hilda* abbatiſſa migravit. His igitur diebus monaſteria *Perſoræ* & *Gloverniæ* à duobus fratribus *Oſwaldo* & *Oſtrico*, dicti regis glorioſi *Athelredi* miniſtris & nepotibus, fundata fuerunt, ſcil. *Perſora* ab *Oſwaldo*, *Glovernia* ab *Hoſtrico*. Circa hoc tempus ab incarnatione Domini DCiiij. fuerunt anni, quo tempore 604. fundata eſt & constructa. *Lelandi* collectan. vol. 1. p. 283.

Anno Domini MII. introitus fuit *Perſorenſis* novæ eccleſiæ poſt combuſtionem. *Lelandi* collectan. vol. 1. p. 284.

Anno Domini 1198. obiit *Simon* abbas *Perſorenſis*, cui ſucceſſit *Anſelmus*.

Anno Domini 1223. eccleſia de Perſore combuſta eſt in die S. *Urbani*.

Anno Domini 1234. *Gervaſius* abbas Perſore, qui multa bona eccleſiæ ſuæ perquiſivit, in feſto Paſche obiit, cui ſucceſſit *Rogerus* vir ſimplex & timens Deum.

Anno Domini 1251. *Rogerus* abbas Perſore obiit, cui ſucceſſit *Elerius* monachus *Fiſcamenſis*, Eſchaetor regis *Angliæ* effectus ſuper totam *Angliam* citra ripam *Trentæ*.

Anno Domini 1241. Recepta fuit aſſiſa de advocatione eccleſiæ ſanctæ *Andreæ* de Perſore, pro abbate & conventu ejuſdem loci, & ſic liberati ſunt ab oppreſſionibus abbatis *Weſtmonaſterii* & *Gulielmi* de *Bellocampo*.

Anno Domini 1255. *Elerius* abbas Perſore per totam *Walliam* in expeditione & executione crucis & decimæ domino regi conceſſæ; ſuſceptuſque eſt à *Lewelino* principe *North Walliæ*, & à ceteris magnatibus ejuſdem terræ ubique honorificè.

Anno Domini 1259. In capella ſanctæ *Mariæ* de Perſhore, cũ, veteribus fundamentis deturbatis, ad novam pavimentum conſtruendum terra foderetur, inventa ſunt oſſa *Oddæ* comitis vel ducis, ejuſdem loci quondam fundatoris, in quadam ciſta plumbea, quæ ibidem poſt ſecundam eccleſiæ combuſtionem fuerunt ſepulta, & intus in quodam plumbo tale ſcriptum invenitur Epitaphium.

Odda *dux quondam, priſcis temporibus* Ædwinus *vocatus in baptiſmo, cultor Dei, qui monachus effectus fuit ante mortem ſuam, hic requieſcit. Sit ei gaudium in pace cum Chriſto Deo,* Amen.

Hic eſt *Odda*, de quo in ſuperioribus plenius ſuo declaratur loco, qui *Delfero* conſuli nequiſſimo jure ſucceſſerat hæreditario. Hic *Delferus*, magna uſus inſolencia, *Perſorenſem* eccleſiam, ſicut & ceteras plures per *Angliam*, graviter & læſit & minuit, quod ejus exitus horribilis miſerè probavit; conſumptus namque vermibus quos pediculos vocamus, miſerabili fine vitam miſerè terminavit. *Oddo* verò dux ſuccedens ei in hæreditatem, & intelligens illud inauditum malum quod invaſori illi eccleſiaſticarum poſſeſſionum contigerat, non tantùm terram illam quam eccleſiæ *Perſorenſi* nequiſſimus ille abſtulerat benignè reddidit, ſed & virginitatem Deo imperpetuùm vovit, ne hæres ſuus eccleſiam Dei exhæreditaret; quo apud Deorhurſte monachato & defuncto, Perſore allatus eſt, & ibidē in ſarchophago optimo poſitus, anno Domini 1056. cujus oſſa hoc anno videlicet incarnationis 1259. in craſtino

ſanctæ *Barbaræ* virginis inventa ſunt, ut prædictum eſt.

Inventa ſunt & juxta eadem, die proximo huic ſequente, in alio plumbo, oſſa venerabilis patris *Foldbrithi* primi quondam abbatis **Perſore**, quæ poſt prædictam combuſtionem, quæ fuit anno Domini 1223. dum eccleſia nova fabricaretur, ibidem cum aliis oſſibus fuerunt recondita, qui, ut ſcripta tradunt, in vita ſancti *Oſwaldi* epiſcopi *Wigorniæ*, cum hujus *Foldbrithi* corpus exanime componeretur in feretro, aſtantibus qui exequiis invigilabant, revixit & erexit ſe, cujus à quodam in virtute fidei nihil hæſitans, in verbo domini conjurato ſpiritu, ut ſi ex Deo eſſet, novitatem facti & reverſionis cauſam aperiret; inquit defunctus, *acturus gratias beato* Oſwaldo *redii, cujus dignitas meritorum in conſpectu domini mihi veniam impetravit delictorum, nam à beato* Benedicto *in viſionem Dei perductus, cum mihi trepidaret conſcientia, accuſaret vita, accepi à Domino pro meritis* Oſwaldi *immunitatem pœnæ, ſecuritatem ſalutis.* Quibus dictis exti . . . . uit & accepto viatico Domini corporis dimidium diem ſupervixit; ſicque iterato obitu obdormiuit iu Domino ſecundo Id. Auguſti.

Lelandi Itinerar. vol. 5. f. 1.

Oſwaldus primùm inſtituit Canonicos ſeculares apud **Perſore**.

Poſtea fuit ibidem chorus monachorum, rurſus Canonici inducti. Poſtea monachi per *Edgarum*. *Elſerus* abſtulit prædia monachis. *Odda* comes ejus filius, reſtituit.

Monaſterium conflagravit & à monachis deſertum eſt.

Monachi *Weſtmonaſterienſes* prædia uſurpabant.

Wada comes attulit reliquias ſanctæ *Edburgæ*. Et per *Oſwaldum* epiſcopum *Fulbrightus* abbas inductus.

Charta Edgari *regis.*

Autographum in biblioth. Cottoniana

"ORthodoxorum vigoris eccleſiaſtici monitu creberrimè inſtruimur, ut illi oppidò ſubjecti ſuppeditanter famulemur, qui totius mundi fabricam mira ineffabilique ſerie diſponens microcoſmum, *Adam* videlicet, tandem quadriformi plaſmatum materia almo ad ſui ſimilitudinem inſtinctum ſpiramine, univerſis quæ in infimis formaverat, uno probandi cauſâ excepto vetitoque, præficiens, paradiſiacæ amœnitatis jocunditate conlaterana, *Eua* ſcilicet, comite decentiſſimè collocavit. Larvarica pro dolor! ſeductus cavillatione verſipellis, ſuaſibiliſque tergiverſatione viraginis pellectus, anathematis alogiâ ambo pomum momordit vetitum, & ſibi ac poſteris in hoc ærumnoſo dejectus ſeculo lethum promeruit perpetuum. Vaticinantibus ſiquidem prophetis, & celitus ſuperni regis diuturno clandeſtino præſagia dogmate promentibus, nitide orthodoxis eulogium ex ſupernis deferens, non ut *Judæorum* ſeditioſa elingue fatetur loquacitas, ſed priſcorum atque modernorum lepidiſſimam ambiens facundiam, *Arrianas*, *Sabellianaſque* proterendo nenias, anagogico infruſtrans famine, noſque ab obtuſi cæcitate umbraminis ad ſupernorum alacrimoniam patrimoniorum advocans, angelus ſupernis elapſus liminibus in aurem intemeratæ virginis, ut evangelica promulgant famina, ſtupenda eciniſſe videtur carmina, cui eccleſia tota catholica conſonâ voce altibohando proclamat. *Beata es virgo* Maria, *quæ credidiſti perficientur in te quæ dicta ſunt tibi à Domino.* Mirum dictu, incarnatur verbum & incorporatur, ſcilicet illud de quo evangeliſta ſupereminens univerſorum altitudine ſenſuum inquit, *In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum &c.* qua videlicet ſumpta de virgine incarnatione, antiquæ virginis facinus demitur, & cunctis mulieribus nitidis præcluens caumatibus decus irrogatur. Intactâ igitur redolente Chriſti divinitate, paſſaque ipſius humanitate, libertas addictis clementer contigit ſervulis. Hinc ego *Eadgar*, altithirono ammoniculante, *Anglorum* ceterarumque gentium in circuitu triviatim perſiſtentium baſileus, ut hujus libertatis althithroni moderatoris clementia merear optinere conſortium, cœnobio, loco celebri, qui ab hujus proſapiæ ſolicolis **Perſoran** nobili nuncupatur uocabulo ſitum, genitricique Domini noſtri ſemper virgini *Mariæ*, necnon beato *Petro* apoſtolorum principi, ejuſque coapoſtolo *Paulo* dedicatum habetur, monachis regulariter degentibus monaſtici æternam privilegii concedo libertatem, quatenus poſt deceſſum *Foldbribti* abbatis egregii, cujus temporibus hæc libertatis reſtauratio Chriſto ſuffragante conceſſa eſt, quem univerſa præfati cœnobii congregatio apto elegerit concilio . . . . juſtè ex eodem fratrum cuneo eligens conſtituat. Hujus privilegii libertas deinceps uſu perpetuo à cunctis teneatur catholicis, nec extraneorum quiſpiam tyrannica fretus contumacia in prædicto monaſterio jus arripiens exerceat poteſtatis, ſed ejuſdem cœnobii collegium perpetuæ ut prædixi libertatis glorietur privilegio. Sit autem præfatum monaſterium omni terrenæ ſervitutis eodem tenore liberum quo à preceſſore noſtro, à rege videlicet *Cœnulpho* orthodoxæ fidei ſtrenuiſſimo fuerat, uti vetuſto continetur privilegio, *Beornotho* duce optinente, ſolutum. Agri equidem qui ad uſus monachorum domino noſtro Jeſu Chriſto ejuſque genitrici *Mariæ* priſcis moderniſque temporibus regibus & religioſis utriuſque ſexus hominibus & a meipſo reſtituendo jure conceſſi ſunt, id eſt in **Perſcoran** videlicet . . . . . . manſi: in **Brihtul, Fingtune** x. manſi: in **Cumbrinctun** x. manſi: in **Pedneſhamme** v. manſi: in **Eccyncunne** xvj. manſi: in **Byrlingahamme** x. manſi: in *Deopanforda* x. manſi: in **Strengeſho** x. in *Bettesforda* x. in **Cromban** . . . . in **Stoce** x. in **Pyrtune** x. in **Wadbreorhan** iiij. in **Civincgtun** iij. in **Broctune** iij in **Piplincgtune** x. in **Snoddesbyri** x. in **Niwantune** vij. in **Eadbrihtincgtune** iiij. in **Wightlafeſtune** v. in **Fleferth** v. in **Grafftune** v. in **Deormodſealdtune** v. in **Huſantreo on Meretune** v. in **Breoctune** iij. in **Hleobyri** ij. in **Langandune** xxx. in **Poincgwic** vij. in **Beornotheſleane** iij. in **Actune** iij. in **Suthſtoce** vij. **on Hileane and on** *Treſbaa*, **and on Cyllincotan,**

" tan, and on Caldanburi, and Dydimeretune, " and Badinyncgtun, & Uptun xl. in Deorham " x. in Longahege v. on Lidanege vj. in Wig- " gangeate vj. in Beoleane v. in Gyrdeleane " v. in Sture x. in Bradanwege xx. in Coltune " v. in Wicwennan x. & ad uſum conficiendi " ſalis duobus in locis xviij. doliorum ſitus, on " Midlewic x. and on Neodemertanwic viij. & " duarum fornacium ſtatio on Wicune, & vas " quod dicitur Weſtrinege, cum uno manſo & " dimidium manſi in loco qui dicitur Hortun e- " juſdem perpetualiter ſint libertatis. Tempore " ſiquidem quo rura quæ Domino devoto conceſ- " ſi animo injuſtè à ſancta Dei eccleſia ablata fu- " erant, perfidi quique novas ſibi hæreditarias " kartas uſurpantes ediderunt. Sed in patris & " filii & ſpiritus ſancti nomine præcipimus, ut ca- " tholicorum nemo eaſdem recipiat, ſed a cunctis " repudiatæ fidelibus in anathemate deputentur, " veteri jugiter vigente privilegio. Si quis verò " tam epilempticus philargiriæ ſeductus amentia, " quod non optamus, hanc noſtræ munificentiæ " dapſilitatem auſu temerario infringere tempta- " verit, ſit ipſe alienatus à conſortio ſanctæ Dei " eccleſiæ, necnon & à participatione ſacroſancti " corporis & ſanguinis Domini Chriſti filii Dei, " per quem totus terrarum orbis ab antiqno hu- " mani generis inimico liberatus eſt; & cum *Juda* " Chriſti proditore . . . . depu- " tatus, niſi priùs hic digna ſatisfactione humilis " pœnituerit quod contra ſanctam Dei eccleſiam " rebellis agere præſumpſit, nec in vita hac practi- " ca veniam, nec in theorica requiem apoſtata " optineat ullam, ſed æternis barathri incendiis " truſus, cum *Anania* & *Saphira* jugiter miſerri- " mus crucietnr.

Ðiſ ſindon ða lond ᵹemæra . . . . . londa ðe into Perſcoran belimpaþ . æreſt on Punꝼord on ða dic (&c.)

Ex quod. regiſtro ab'aniæ de *Perſore*, modo in curia *Augmentationum* dicta.

Litere *Galfridi de* Chamuilla *de Capella de* Remerford.

U*Niverſis ſancte matris eccleſie filiis ad quos preſens ſcriptum pervenerit,* Galfridus *de* Chamuilla, *Salutem. Noverit univerſitas veſtra me divine pietatis intuitu dediſſe & conceſſiſſe pro anima patris mei* Willielmi *de* Chamuilla, *& pro anima matris meæ* Albrede Marmiun, *& pro anima mea & uxoris meæ* Leuciæ, *& pro animabus fratrum & ſororum meorum, & pro animabus omnium anteceſſorum & ſucceſſorum meorum, domino* Gervaſio, *abbate de* Perſore, *& monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram & perpetuam elemoſinam, capellam ſancti* Nicholai *de* Remerford, *cum omnibus pertinentiis ſuis, in terris, in paſturis, & in decimis, & cum omnibus libertatibus ad dictam capellam pertinentibus. Habendam & tenendam imperpetuum liberè & quietè ab omni ſeculari ſervicio & demanda. Item quod fructus ejuſdem capelle expendantur annuatim in vino & pitanciis dictorum monachorum in feſtivitatibus ſanctæ* Mariæ *dum vixero & poſt deceſſum meum ad anniverſarium meum faciendum. Ut igitur hæc donatio & conceſſio mea perpetue firmitatis robur obtineat, eam præſenti ſcripto ſigillo meo communiter confirmavi. Hiis teſtibus, &c.*

Teſtium poſt cœnobii Perſorenſis *combuſtionem, de loci privilegiis igne combuſtis, examinatorum depoſitiones.*

Ex autographo in bibl. *Cottoniana.*

WALTERUS Prior *Perſoræ* juratus dicit, quod habuerunt privilegia à *Romano* pontifice ſibi indulta, quæ dicit eſſe cumbuſta ſimul cum monaſterio eorum de *Perſora.*

Requiſitus utrum exemplar alicujus privilegii combuſti habuerint per quod conſtare poſſit de tenore alicujus privilegii igne conſumpti; dicit quod ſic, ſcilicet tantùm unum exemplar unius privilegii, prout dictum eſt, conſumpti, quod exhibuit, quod examinatores penes ſe retinuerunt ſub ſigillis ſuis claudendum & principalibus judicibus tranſmittendum.

Requiſitus utrum omnes articuli in illo exemplari contenti infererentur in Autentico igne conſumpto; dicit quod ſic.

Requiſitus qualiter hoc ſciverit, dicit, quod ſæpiùs illud inſpexit & audivit.

Requiſitus utrum abbas & conventus aliquando uſi fuerint privilegio illo; dicit quod ſic, adiciens quod cum bonæ memoriæ *Malgerus* epiſcopus *Wigornenſis*, ad monaſterium de *Perſora* aliquando acceſſiſſet, & ordinationes clericorum in eodem monaſterio facere vellet, auctoritate dicti privilegii receſſit idem *Malgerus* ad capellam ſancti *Andreæ*, quæ ſita eſt infra limites cimiterii dictorum monachorum. Qui tamen poſtmodum invitatus ab eiſdem monachis, ad dictum monaſterium iteratò acceſſit ad dictas ordinationes celebrandas. Dicit etiam quod cum jam dictus epiſcopus invitatus fuiſſet ad feſtum ſanctæ *Eadburgæ* à dictis abbate & conventu, & ibidem accedendo miſſam ſolempnem celebraret, & poſt miſſæ celebrationem oblationem aſportare vellet, oſtenſo dicto privilegio eaſdem oblationes dictis abbati & monachis reddidit, & abſque contradictione dimiſit. Dicit etiam quod auctoritate dicti privilegii, *Gervaſius* quondam abbas *Perſoræ* in ſinodo domini *W.* de *Bloys*, *Wigornenſis* epiſcopi, locum à dextris petiit & optinuit.

Requiſitus de ſepulturis, dicit quod omnia corpora defunctorum de tota villa de Perſore, de Pendefene, de Berforde, de Defforde, de Wodemontcote, de Burlingham, de Pedneſham, de Wicha, de Brithlenton, de tota Ekentun, de Strengeſham, de Wolhaeſham, de Nepforde, de Piritone, de Stoke, de Newintun, de magna Cumbrintone, de Pipplitone, de Northpidele, de Cobrithtun, de Flavel, de Brottone, de Mertone, de Huſintreo, de Snodesbury, de Uptone, de Couleſdone, de Brottone, de Walecote, de Chivintun, de Caldewelle, de Wedberge, de Thorndone, de Harelege, de parva Cumbrinton, corpora omnium hominum terras tenentium ſepelientur apud *Perſoram*, alii ſepelientur in cimiterio de parva Cumbrinton.

Requiſitus de teſtamentis dictorum hominum, dicit quod principale legatum debet deferri ante corpora defunctorum ad eccleſiam de Perſore, & ibi per ſacriſtam illius monaſterii & capellanos dictorum locorum æſtimari, & facta æſtima- *Nota.*

tione medietas debet reſidere penes ſacriſtam, & alia medietas penes capellanos dictorum locorum. Adjecit etiam quod in electione ſacriſtæ eſt, utrum velit legatum totum retinere & capellanis medietatem æſtimationis ſolvere, necne.

Requiſitus de oblationibus, dicit quod omnes oblationes oblatæ pro corporibus defunctorum in monaſterio de **Perſore** reſident penes ſacriſtam.

Requiſitus, utrum corpora defunctorum dictorum locorum deferri debent ad capellas, & miſſa ibidem celebrari pro eorum animabus; dicit quod ſic, exceptis defunctis de *Wicha*, & de parochia ſancti *Andreæ* de **Perſore**, & **Brithlemtun** ſubtus eccleſiam, & de **Pendeſene**, & de **Burlingham**, præter homines de feodo *Walteri* de **Pepforde**.

Requiſitus, cujus eſſe debeant oblationes oblatæ in dictis capellis pro corporibus defunctorum; dicit quod capellanorum.

Requiſitus, utrum dicti articuli, ſcilicet de decimis, ſepulturis, legatis & oblationibus, in aliquo inſtrumento dictorum monachorum deperdito vel igne conſumpto continerentur; dicit quod ſic, ſcilicet in carta quadam quam habebant de bonæ memoriæ *Gileberto*, quondam abbate *Weſtmonaſterii* & ejuſdem loci conventu, ſicut teſtantur cartæ archiepiſcopi *Cantuarienſis*, & epiſcopi dioceſis *Wigornenſis*, *Johannis* de **Pagham**, quæ exhibitæ fuerunt judicibus inſpiciendæ.

Requiſitus, utrum dampnificata ſit eccleſia de **Perſore** contra tenorem dicti privilegii; dicit quod ſic, eo quod ſpoliati ſunt ante combuſtionem privilegii, una thrava bladi de ſingulis virgatis terræ de **Snodesbiri**, de **Uptone**, de **Coulesdone**, per rectorem capellæ ſancti *Andreæ* de **Perſore**.

Requiſitus, ſi libertates ſuper quibus facta fuit mentio in privilegio igne conſumpto in aliquo læſæ fuerint; dicit quod non, ut recolit. Dicit etiam quod omnes decimæ, oblationes pro corporibus defunctorum, & obventiones, modo & ordine quo inſeruntur in exemplari privilegii prætaxati igne conſumpti, principalibus judicibus ſub ſigillo eorum clauſo & tranſmittendo, continebantur in dicto privilegio.

Requiſitus qualiter hoc ſciverit; dicit, quod frequenter dicti privilegii tenorem inſpexit, unde omnes articulos in dicto exemplari contentos firmiter ad memoriam reduxit. Adjecit etiam, quod cum multociens inquietati fuiſſent abbas & conventus **Perſore** ſuper hiis quæ continebantur in dicto privilegio, & à pacifica poſſeſſione eorũ pulſi, ad ſingulos articulos in jam dicto exemplari contentos recurſum habuerunt, & eos ſingillatim extrahendo in diverſis locis ſcripſerunt, ut per eorum exhibitionem coram diverſis judicibus tam ordinariis quam à domino papa delegatis, ab inquietatione liberarentur.

Requiſitus, ſi quas alias indulgentias præter dictas de quibus mentio facta eſt, à curia *Romana* ibi indultas vel à dioceſano vel ab aliis aliquando habuiſſent, quæ caſu fortuito ſint modo deperdita vel igne conſumpta, dicit quod ſic.

Requiſitus, quæ continebantur in ſcriptis illis & quæ libertates & quæ immunitates, dicit quod non recolit.

JOhannes filius *Alani*, monachus & ſupprior *Perſorenſis* monaſterii, juratus & requiſitus concordat in omnibus cum *Waltero* Priore ejuſdem loci conjurato ſuo, excepto quod non recolit de continentia illius cartæ quam habebant de bonæ memoriæ *Gileberto*, quondam abbate *Weſtmonaſterii* & ejuſdem loci conventu, niſi in tantum in quantum mentio facta eſt ſuper articulis in dicta carta contentis in confirmationibus archiepiſcopi *Cantuarienſis* & epiſcoporum *Wigornienſium*, quas idem *I.* juratus exhibuit inſpiciendas. *Taſt.* 2.

VVIllielmus de **Linderuge**, monachus **Perſore**, juratus idem dicit per omnia quod *J.* filius *Alani* conjuratus ſuus. *Teſt.* 3.

RObertus monachus *Perſorenſis* monaſterii, & in eodem monaſterio per triginta & tres annos converſatus, juratus & requiſitus, concordat in omnibus cum *Waltero* Priore ejuſdem monaſterii conjurato ſuo, excepto eo quod non recolit utrum *Gervaſius* quondam abbas *Perſorenſis* in ſinodo domini *Willielmi* de **Bleys**, *Wigornenſis* epiſcopi, locum à dextris optineret, vel non. *Teſt.* 4.

GOdefridus de **Linderuge**, monachus *Perſorenſis* monaſterii, & in eodem per triginta annos converſatus juratus & requiſitus, concordat cum *R.* conjurato ſuo ſuper privilegio igne combuſto, & in omnibus articulis in eodem contentis; qui ſcilicet articuli modo & ordine continentur in exemplari penes judices reſidente: & de ſepulturis, & de omnibus aliis articulis requiſitus vacillanter dicit. *Teſt.* 5.

VVAlterus de **Pendefen** monachus *Perſorenſis* monaſterii, & in eodem per triginta annos converſatus, juratus & requiſitus, concordat cum *Roberto* monacho conjurato ſuo in omnibus, excepto eo quod non recolit de hiis quæ continebantur in carta *Gileberti*, quondam abbatis *Weſtmonaſterii* & ejuſdem loci conventus, quam aliquando habebant, niſi quatenus tenor confirmationis archiepiſcoporum, & epiſcoporum *Wigornenſium* de dicta carta mentionem faciens oſtendit, & eo excepto, quod non recolit quæ corpora defunctorum quæ ſepeliri debent in cimiterio monachorum de **Perſore** debent deferri in capellas quarum fuerint parochiani, & miſſæ ibidem pro eorum animabus celebrari, excepto etiam eo quod non recolit quod cum *Malgerus* epiſcopus *Wigornenſis* ad monaſterium de **Perſore** aliquando acceſſiſſet, ordines clericorum facturus, quod auctoritate dicti privilegii receſſiſſet vel repulſus fuiſſet; audivit tamen quod receſſit. *Teſt.* 6.

RIcardus de **Madine**, ſenex & valetudinarius juratus dicit, quod tam de dominico quam de omnibus aliis terris liberorum & ruſticorum pertinent duæ partes garbarum ad abbatem & monachos de **Perſore**, tertia autem pars earundem *Teſt.* 7.

earundem ad eccleſiam de Madine.

Requiſitus de minutis decimis & de oblationibus & de legatis, dicit, quod penitus ſpectant ad eccleſiam de Madine.

Requiſitus, utrum dicti abbas & conventus aliquando aliquod inſtrumentum habuerint ſuper dictis decimis, quod ſit deperditum vel igne combuſtum, dicit quod neſcit, bene tamen ſcit, quod ultra memoriam hominum dictæ decimæ ad dictum abbatem & conventū de jure ſpectaverunt.

Teſt. 8. G*ilebertus* de Madine, ſenex & valetudinarius, juratus dicit idem & concordat in omnibus cum *Ricardo* conjurato ſuo.

Teſt. 9. R*obertus* de *Malvernia*, ſenex & valitudinarius juratus dicit, quòd tota decima garbarum de dominico abbatis de Perſore ad ipſum abbatem & monachos ſpectat, & ſimiliter omnes minutæ decimæ. Dicit etiam quod medietas garbarum de tota villa de Perſore, excepta decima de dominico abbatis *Weſtmonaſterii* tantùm ad abbatem *Weſtmonaſterii* ſpectante, pertinet ad abbatem & conventum de Perſore.

Requiſitus de minutis decimis de villa de Perſore, ſcilicet ad quem de jure ſpectare debeant, dicit, quod neſcit. Dicit etiam quod medietas decimæ garbarum, tam de liberis hominibus quàm de ruſticis de *Wicha* ſpectant, & ultra memoriam hominum ſpectare conſueverunt ad abbatem & monachos de Perſore, & ſimiliter de Brithlemton, & etiam de magna Cumbrinton, excepto eo quod non percipiunt de terra Hoedecurt in eadem villa niſi tertiam garbam, & de Pendeſene & de Pipplintune.

Requiſitus de minutis decimis iſtarum villarum ad quem ſpectant, dicit ſe neſcire. Dicit etiam quod de tota villa de Ekintun habent tertiam garbam, excepto dominico dominæ *Conſtanciæ* de *Lega*, de quo nihil percipiunt, & excepta decima garba ſeptem virgarum terræ in eadem villa ad eccleſiam ſancti *Petri Wigorniæ* ſpectante. Dicit etiam quod tertia pars decimæ de lino de tota dicta villa ſpectat ad abbatem & monachos de Perſore. Dicit etiam, quod tertia pars decimæ garbarum de Strengesham ſpectat ad abbatem & monachos de Perſore, etiam quod ad dictos abbatem & monachos de Perſore ſpectat medietas garbarum de Berforde, de Defforde, de Wodemonecote.

Requiſitus de minutis decimis dictarum villarum, dicit ſe neſcire.

Requiſitus, utrum dicti abbas & conventus cartam aliquam habuerint vel inſtrumentum vel confirmationem ſuper dictis decimis obventionibus & ſepulturis, à Domino papa vel à *Cantuarienſi* archiepiſcopo vel a dioceſano, dicit quod ſic.

Requiſitus qualiter hoc ſciverit, dicit, quod ex auditu.

Teſt. 10. R*obertus Scurel* ſenex juratus & requiſitus ſuper omnibus articulis ſuper quibus aſſertivè dicebat *Robertus* de *Malvernia* conjuratus ſuus, & ſuper alius requiſitus vacillanter reſpondit.

Teſt. 11. R*icardus* filius *Andreæ* de *Lega* juratus dixit, quod duæ partes decimarum bladi & fœni totius feodi abbatis & conventus Perſore de *Lega* ſpectant de jure ad dictos abbatem & monachos de Perſore, tertia verò pars ad eccleſiam de *Lega*.

Requiſitus, utrum dicti abbas & conventus ſint in poſſeſſione dictarum decimarum, dicit quod ſic.

Requiſitus, per quantum temporis extiterint in dicta poſſeſſione, dicit quod per continuum ſpacium ſexaginta annorum & eo amplius.

Requiſitus, utrum confirmationem aliquam ſuper dictis decimis habeant à ſede apoſtolica, vel à dioceſano, dicit quod ſic, ut audivit. Dicit etiam quod penſionem annuam unius marcæ ab antiquo de eccleſia de *Lega* conſueverunt recipere.

Requiſitus, utrum penſio illa continetur in aliquo inſtrumento deperdito, dicit quod neſcit, bene tamen recolit penſionem illam eſſe confirmatam abbati & monachis de Perſore à domino *W.* de Norhale quondam *Wigornenſi* epiſcopo. Dicit etiam quod dicti abbas & conventus recipiunt primum legatum de conſuetudinariis ſuis tanquam perſonæ de *Lega*.

Requiſitus de oblationibus, dicit, quod eccleſia de *Lega* eas integrè percipit.

E*rnaldus Mareſcallus* juratus, idem dicit per omnia quod *Æ.* filius *Andreæ* conjuratus ſuus, excepto eo quod non recolit penſionem de qua mentio facta eſt confirmatam fuiſſe dictis abbati & monachis à ſede apoſtolica vel à dioceſanis. *Teſt.* 12.

R*eginaldus*, portarius de Perſore juratus dicit, quod, ut audivit, abbas & conventus de Perſore quædam habuerunt privilegia à *Romano* pontifice ſibi indulta, quæ, ut credit, cum monaſterio eorum fuerunt combuſta. *Teſt.* 13.

Requiſitus de continentia dictorum privilegiorum, dicit quod neſcit.

Requiſitus, utrum uſi eſſent dicti abbas & conventus dictis privilegiis, dicit quod neſcit. Dicit autem quod corpora defunctorum de tota villa de Perſore, de Pendeſene, de Berforde, & de omnibus aliis villis, prout *Walterus* Prior de Perſore conjuratus ſuus deponit, ſepeliuntur in cimiterio de Perſore. De teſtamentis dictorum hominum concordat cum dicto *W.* Priore. De oblationibus etiam concordat cum eodem.

Requiſitus, utrum corpora defunctorum dictorum locorum deferri debeant in capellas ſuas, & ibidem miſſa celebrari pro eorum animabus, dicit quod non. Adjecit etiam, quod de licentia dictorum abbatis & conventus corpora jam dicta in capellas ſuas aliquando deferebantur.

Requiſitus ſuper omnibus articulis in exemplari cujuſdam privilegii contentis, ſuper quo exemplari deponunt monaſterii monachi jurati, dicit quod dictum monaſterium ultra memoriam hominum fuit in uſu & poſſeſſione eorum, & ipſis pacificè gaudebat, utrum autem in aliquo inſtrumento deperdito vel igne conſumpto continerentur aliqui dictorum articulorum neſcit, niſi ex auditu.

J*ohannes* de Eveſham, monachus *Perſorenſis*, & in eodem monaſterio per ſexaginta annos converſatus, juratus & requiſitus ſuper omnibus articulis *Teſt.* 14.

ticulis

ticulis ſuper quibus requiſitus fuit *W.* Prior de Perſore, cum eodem *W.* in omnibus concordat, eo tantum excepto, quod non recolit de continentia cartæ quam quondam habebant abbas & conventus de Perſore de bonæ memoriæ *Gileberto* quondam abbate *Weſtmonaſterii* & ejuſdem loci conventu, prout teſtantur cartæ archiepiſcoporum *Cantuarienſium*, & ſimiliter epiſcopi dioceſani *Johannis* de Pageham, quarum exhibitio facta fuit judicibus inſpicienda.

Teſt. 15. HEnricus, monachus de Perſore juratus & requiſitus dicit, quod habuerunt quædam privilegia unà cum aliis inſtrumentis, quæ dicit eſſe combuſta ſimul cum monaſterio eorum de Perſore.

Requiſitus de continentia eorum, dicit quod neſcit.

Requiſitus, utrum exemplar alicujus privilegii vel inſtrumenti combuſti habuerint, per quod conſtare poſſit de tenore alicujus privilegii vel alterius inſtrumenti igne conſumpti, dicit quod neſcit. Adjecit tamen, quod cum *Malgerus* epiſcopus *Wigornenſis* ad monaſterium de Perſore aliquando acceſſiſſet, ut ordinationes clericorum in eodem monaſterio faceret, auctoritate cujuſdam privilegii igne conſumpti dicto epiſcopo oſtenſi & perlecti, receſſit idem *Malgerus* ad capellam ſancti *Andreæ*, quæ ſita eſt infra limites cimiterii monachorum de Perſore; qui tamen poſtmodum invitatus à fratribus, ad dictum monaſterium rediit, ut dictas ordinationes celebraret. Dicit etiam, quod cum jam dictus epiſcopus invitatus fuiſſet ad feſtum ſanctæ *Eadburgæ* à fratribus dicti monaſterii, ut ſic accederet & miſſam ſolempnem celebraret, & poſt miſſæ celebrationem oblationes aſportare vellet, per oſtenſionem dicti privilegii igne conſumpti eaſdem oblationes dictis fratribus reddidit, & abſque contradictione dimiſit. De omnibus aliis requiſitus, dicit quod neſcit.

Teſt. 16. HEnricus de Ferers, monachus de Perſore juratus & requiſitus, in omnibus concordat cum *W.* Priore ejuſdem monaſterii, excepto, quod non recolit de carta *Gileberti* quondam abbatis *Weſtmonaſterii*, nec de ejus continentia niſi de auditu.

HIDENSE *Cœnobium in agro* Hantonienſi.

Will Malmesb. fol. 140. a. n. 40.

EST etiam in eadem civitate (*Wintonia* ſc.) monaſteriũ, qd. quondam rex *Elfredus* mente conceperat, & *Edwardus* filius edificaverat, & in eo Canonicos poſuerat, *Grimbaldo* quondam *Flandrenſi* ſuadente, qui ibidem magna gloria humatus, ſanctus prædicatur & creditur. Sed beatæ memoriæ *Ethelwoldus*, Canonicis expulſis, monachos poſuit, præficiens eis abbatem, *Edgarum* nomine. Ad huius monaſterii officinas inſtituendas ſufficiens terræ ſpatiũ ab epiſcopo *Denewlfo* & Canonicis illius temporis mercatus ſupradictus rex, ad unumquemque pedem mancam auri publico pondere penſitavit. Et erant ambæ eccleſiæ ſic vicinæ parietibus contiguis, ut voces canentium aliæ obſtreperent alijs. Undè tum propter hoc, tum propter cætera, infelix livor plurimas effodiebat cauſas, quibus non modicas invicem exculperent offenſas. Quapropter nuper illud cœnobium extra urbem tranſlatum ſaniùs incolitur, liberiùs inſignitur.

Præterea conſtruxit rex ſupradictus in eadem urbe ſanctimonialium cœnobium, ſed poſterioribus annis per beatum *Ethelwoldum* ampliatus eſt locus ille, quibus præpoſuit *Etheldritham* virginem anum, quæ ad conjecturam ſomnii, quod mater ejus de aquila viderat aurea, multa de ipſo prophetavit. Fuerat ibi antehac monaſteriolum, in quo *Edburga*, regis *Edwardi* ſenioris filia, converſata & defuncta fuerat, ſed tunc penè deſtructum. (*&c.*)

Reg. Hoved. fol. 271. a.

Anno MCxj. Novum autem monaſterium, quod infra murum *Winton.* conſtructum erat, agente *Willielmo Wintonienſi* epiſcopo, rex extra murum conſtrui juſſit.

Annales de Winchcumbe in bibl. Cottoniana.

Anno DCCCClxiiij. Rex *Anglorum Edgarus Ælfrytham*, *Ordgari* ducis *Domnaniæ* filiam, in matrimonium accepit, & monachos in *Novo-monaſterio* & in Middelton collocavit.

Annales de Waverle in bibl. Cottoniana.

Anno MCxj. Novum monaſterium quod erat infra murum *Wintoniæ*, agente *Willielmo Giffard* epiſcopo, rex *Henricus* extra murum conſtrui fecit.

MS. in bibl. Cottoniana [ſub effigie Vitellii E. 12.]

SAnctus *Ethelwoldus*, jubente rege *Edgaro*, anno Domini DCCCCLXIII. à ſancto *Dunſtano Dorobornenſi*, epiſcopus *Wintoniæ* conſecratus eſt. Erant autem tunc in veteri monaſterio Canonici nephandis moribus implicati, elatione, inſolencia, atque luxuria præventi, adeo ut nonnulli eorum dedignarentur miſſas ſuo ordine celebrare, repudiantes uxores quas illicitè duxerant, & alias accipientes, gulæ & ebrietati jugiter vacabant; quod minimè ferens epiſcopus, accepta à rege *Edgaro* licentia, expulit eos, & monachos de *Abendonia* introduxit, quibus ipſe abbas & epiſcopus fuit. Miſit autem rex miniſtros ſuos clericis, præcipiens ut confeſtim loco renunciarent, aut habitum monaſticum ſuſciperent, qui nimis pavore conterriti, & vitam execrantes monaſticam, intrantibus monachis illico exierunt; ſed tamen poſtmodum tres illorum habitum ſuſceperunt, nam uſque nunc in gente *Anglorum* non erant monachi niſi in *Glaſtonia* & *Abendonia*. *Johannes Tinemuthen.* in hiſt. aurea ſub anno gratiæ ſupradicto.

Ex veteri MS. in bibl. Cottoniana fol. 30.

Hæc ſunt nomina regum, fundatorum novi cœnobii Wintonienſis, *quod vocatur* Hida, *cum maneriis & privilegiis, quæ eidem cœnobio contulerunt.*

ALfredus juvenis elegantiſſimus, à patre ſuo rege *Anglorum Athulpho Romam* miſſus, à papa *Leone* in regem, & ſucceſſorem paterni regni conſecrandus & coronandus, apud almum *Bertinum* gratiſſimo ſuſcipitur hoſpitio. Hic bea-

ti

ti patris *Grimbaldi*, illius cœnobii præpoſiti, cæterorumque fratrum caritate, aliquot diebus decenter ad famuli Chriſti veſtigia ſedere, & ab eo divina documenta percipere gaudebat. Qui jam tunc magno amore, & nobis omnibus, ad regnum *Anglicanum* transferre decrevit monitorem ſuum *Grimbaldum*, ſi Deus proſperum faceret deſiderium ſuum. Veniens igitur *Romam*, à ſummo pontifice regiam conſecrationem accepit, & reverſus in *Angliam*, poſt mortem patris totius regni principatum obtinuit. Qui ſtatim miſit nuntios ad monaſterium patris *Bertini*, rogans abbatem & fratres, ut ſibi mitterent venerabilem virum *Grimbaldum*, ſuum & totius *Angliæ* futurum conſiliarium. Mittens ergo illum præclarus abbas cum fraternis lacrimis, ſuſceptus eſt reverentiſſimè rege à ſummo, pontifice, & ab omni eccleſiaſtica & ſeculari dignitate. Rex autem tanta dilectione ſanctum virum aſtrinxerat, ut quicquid in ſua poteſtate optaret promptiſſimè concederet. Vir autem domini tantam clementiſſimi regis penès ſe attendens dilectionem, devotiſſimè petiit, ut in urbe *Wentana*, locum ſibi competentem ad monaſterium conſtruendum tribueret, in quo cum miniſtris Dei divino ſervitio poſſit occupari. Rex verò munificus petitionibus libentiſſimè adquieſcens, totum mox circa locum ad monaſterium conſtruendum animum intendit. Sed morte ſurripiente, propoſitum ſuum ad exequendum filio ſuo *Edwardo* dereliquit.

Edwardus, primus poſt mortem patris ad regalis ſolii ſtadium ſublimatus; paterni voti non ſegnis executor, ad officinas monaſterii ſupradicti conſtruendas, tantum terræ, ſcilicet tres acras, & tres virgatas, quæ lingua *Anglorum* **threo furlange**, in aquilonari parte veteris monaſterii à *Denulfo* ipſius civitatis epiſcopo, & Canonicis illius eccleſiæ comparavit, & pro unoquoque pede unam marcham auri contulit. Moxque in arduam monaſterii ſtructuram totam mentis diligentiam impendit, & inſignem eccleſiam, quæ *Novum monaſterium* appellatur ædificavit, atque totam fabricam infra biennium conſummavit. Prædictam autem eccleſiam in honore ſummæ *Trinitatis*, genetriciſque Chriſti *Mariæ*, atque apoſtoli *Petri*, benedictione pontificali devotiſſimè fecit dedicari. Ipſamque (congregatis in eadē Canonicis ſecularibus Deo ſervituris) ſanctiſſimo patri *Grimbaldo* juxta votum paternum regendam commiſit. Expleto autem parvo tempore, deliberavit beatus *Grimbaldus* Canonicos ſeculares, ob nephandos eorum mores, eliminare omnino, atque monachos Deum timentes imponere. Sed prævidet diem tranſitus ſui appropinqnare, & ideo voluntatem ſuam in cōgregandis fratribus non potuit explere.

Erant autem ambo eccleſiæ parietibus contiguis innexæ, quod in illa civitate plurima in utraque eccleſia devotionis & obſequii divini frequenter emergebant impedimenta. Ita ſiquidem unum monaſterium alteri memoratur eſſe contiguum, quod vix unius hominis tranſitus inter ipſorum fundamenta haberetur. In uno enim choro clarè reſultabat quod fratres pſallebant in alio. Ita quod unà voces canentium vocibus conſtreperint aliorum, claſſico nihilominus campanarum maximam generante confuſionem. Ita quod vix diſcerni poterat quando in uno loco, & quando in alio pſallebatur. Aqua etiam, quæ per devexos civitatis vicos à porta confluens occidentali, circa ſitum monaſterii prædicti in paludem horridam congregata, & in lutum ex ſtacone * diutina condenſata, fœtorem ex ſe intollerabilem emittens, & ſua corruptione aerem vicinum inficiens, fratribus in loco memorato Deo ſervientibus, plurima infirmitatum gravamina frequentèr inferebat. Unde propter hæc & alia multa incommoda, illud monaſterium, tempore regis *Henrici* ſenioris, & *Willielmi Giffard*, *Wintonienſis* epiſcopi, procurante illius monaſterii abbate, extra urbem, in loco qui nunc *Hyda* vocatur, eſt tranſlatum, videlicet anno Domini MCXXI. *Edwardus* rex liberaliſſimus tantū eidem eccleſiæ contulit opū, prædiorum, ornamentorumque copiam, ut ditiſſimorum monaſteriorum æquare videretur opulentiam.

* L. *ſtatione.*

Dedit enim **Micheldever**, cum ſuo Hundredo, & eccleſia, cum C. & VI. hydis, utramque villam de **Strattun**, cum novem hydis, **Burchet**, cum quatuor hydis, & dimidiam, **Pophame**, cum duabus hydis, & dimidiam, **Northamptone** cum VI. hydis, **Wodmanchot** cum X. hydis, **Candever** cum X. hydis, **Crameburne** cum VIII. hydis, **Drayton** juxta **Newtone** cum IIII. hydis, **Swerencton**, cum tribus hydis & una virgata, & dimidia, **Sclatſtede** & **Tachburye**, cum una hyda & dimidia, libera à conſuetudine regia, *Anna* cum XV. hydis, **Colingborne**, cum L. hydis, **Cheſclebe** cum XL. hydis, & omnibus aliis pertinentiis & privilegiis. Cui ſucceſſerunt tres filii, ſcilicet, *Adthalſtanus*, *Edmundus*, *Edredus*. *Adthelſtanus* Rex dedit **Staneham** cum ſex hydis, capellam cum pertinentiis & privilegiis, & duo amicta, cum margaritis & gemmis. *Edmundus* frater ejus Rex dedit *Peniciam* cum XXXVI. hydis, & **Liggput** cum tribus, **Bechandever** cum X. hydis, pro anima ſua, & patris ſui *Edwardi*, cum pertinentiis & privilegiis. *Edredus* frater ejus Rex, **Andever** cum L. hydis, & **Marwell** cum XXX. hydis, **Lecford** cum quinque hydis, **Fuglareton** cum V. hydis, & eccleſiam; & **Sweiſe** cum XXXVIII. hydis, & eccleſiam, **Titleſcombe** cum X. hydis, & **Winterburne** cum duabus hydis & pertinentiis, & privilegiis, ſcriptis aureis literis. Hujus tempore beatus *Adelwoldus*, *Wintonienſis* epiſcopus, annuente rege *Edgaro*, Canonicos ſeculares laſcivè & luxurioſè viventes, de novo expulſit monaſterio, illicq; monachos de **Abindone** introduxit regularitèr converſantes, illis ordinans abbatem diſcipulum ſuum, nomine *Algara*, qui poſtmodum epiſcopus apud *Selſeyam*, ac deinde *Cantuariæ* epiſcopus effectus eſt. *Athelſleda* uxor, & regina *Edgari* regis, mater ſancti *Edwardi* regis & martyris, filia *Ordmari* comitis, dedit **Sandelſtede** cum XVIII. hydis, & eccleſiam; Et **Lingedefelde** cum ſex hydis, & eccleſiam; Et **Langhurſt** cum duabus hydis, cum pertinentiis & privilegiis. *Ethelredus* Rex, filius *Edgari* regis, & *Eſtrilde* reginæ, dedit **Manggeford**, cum X. hydis, & eccleſiam; **Lammere** cum tribus hydis, & eccleſiam; & inſulam **Ethameton**, cum tribus hydis; **Badingburne** cum quatuor hydis; **Melokedene**, cum tribus hydis; **Eſthede** cum una hyda; & inſulam de **Porteſey**; **Fredington** cum quatuor

hidis; Suthingwerke cum duabus hidis; & apud Berton juxta Wareſwell unam hidam; & Aprineſforde unam hidam, & pratũ quod jacet inter Kingeſmell quod dicitur Mune, & pratum de Suwetone, ob amorem *Algari* archiepiſçopi, & pratum quod vocatum eſt Dennemarke ad quod jacet fluvius qui vocatur Ichen. *Emma* regina, uxor *Adeldredi* regis, mater ſancti *Edwardi* London, dedit Pidele, cum triginta hidis, & eccleſiam cum pertinentiis & privilegiis, & ſcrinium auro & argento lapidibuſque precioſis decentèr ornatum, ſancti *Valentini* martiris capud continens precioſiſſimum. *Edmundus* rex, qui diceba-tur *Ferrei lateris*, filius *Etheldredi* regis, dedit Wortinges cum quinque hidis cum pertinentiis, & privilegiis. *Knuthus*, rex *Anglorum* & *Danorum*, dedit Drayton juxta Biketon, cum quinque hidis, cum pertinentiis & privilegiis, & crucem nobiliſſimam, auro & argento lapidibuſque precioſis, cum multis Sanctorum reliquiis decentèr ornatam, in qua (ut dicitur) totius *Angliæ* annuum redditum contulerat. Et duas imagines magnas auro, argentoque benè ornatas, & caſulam unam per totam brudatam, & alias tres optimas de pauleo*. *Edwardus* ſanctus London Rex, filius *Etheldredi*, dedit terram de Papcholt, & ſylvam quæ vocatur Dres, cum pertinentiis & privilegiis. *Willielmus* cognomento *Baſtard*, filius *Roberti* ducis *Normanniæ*, rex *Angliæ* dedit, eccleſiam de Awlton cum capella & omnibus aliis pertinentiis, & in eadem villa quinque hidas, & eccleſiam de Clere, cum quatuor hydis, & una virgata terræ, cum capellis, & aliis pertinentiis, ab omni exactione liberas & regia conſuetudine. *Henricus* ſenior, filius *Willielmi Baſtardi*, rex *Angliæ*, dedit hidam in qua monaſterium ſitum eſt, & *Abbatis-Wordiam*, cum ſeptem hydis. Dedit etiam Litelwordy, in remotionem eccleſiæ extra civitatem, & libertatem viæ extra portam aquilonarem, cum multis privilegiis.

*Ita MS.

Matildis regina, filia regis *Scotiæ*, uxor *Henrici* ſenioris regis, dedit Lamerkeſtoke, cum decem hidis, cum pertinentiis & privilegiis. Magnates etiam *Angliæ*, plurima auri, argentique donaria eidem eccleſiæ promptiſſima devotione contulerunt, quibus aleretur chorus miniſtrorum ibidem in Chriſto militantium. *Brygwynus* comes dedit Upwarnford, cum octo hidis, quas jure hæreditario poſſedit, permiſſione, & licentia *Adelredi* regis, cum pertinentiis & privilegiis. *Hugo Portuenſis* comes, dedit Bedhampton cum decem hydis, & eccleſiam cum pertinentiis & privilegiis, permiſſione & licentia ſancti *Edwardi* regis London. *Robertus*, dapifer *Hugonis* de *Portu*, dedit Fidelwerth, cum decem & ſex hydis, cum pertinentiis & privilegiis, permiſſione & licentia ſancti *Edwardi* ſupradicti.

Sequitur deſtructio monaſterii de Hida.

DE quibus beneficiis, per prædictos fideles in Chriſto monaſterio de *Hida* conceſſis & confirmatis, tantæ deſtructiones dictæ abbathiæ factæ ſunt. Videlicet, Rex *Haraldus* habuit avunculum, nomine *Godwynum*, abbatem de *Hyda*, qui adduxit ſecum contra *Willielmum Baſtard* in ſuo adventu in *Angliam* in ſubſidio nepotis ſui *Haraldi*, de domo ſua duodecim monachos & viginti milites, pro ſervitio: quibus occiſis, & ſpoliatis, inventi ſunt memorati abbas & monachi ſub armis militaribus, in habitu monachili, & de novo *Wintoniæ* monaſterio, videlicet de *Hida* cœnobitas eſſe. Rex igitur *Willielmus*, iracundia repletus, eo quod monachi proceſſiſſent ad bellum, abbathiam & ſua jura extorſit, & eam ferè per biennium abſque paſtore in manu ſua tenuit. Anno verò regni ſui tertio mare tranſiit, ducens ſecum eccleſiæ prædictæ theſauros, qui in brevi rediens, dicti monaſterii, videlicet, pro abbate, baroniam unam, & pro ſingulis monachis, qui cum abbate contra dictum regem in bellum proceſſerunt, ſingula feoda militum arripuit, militibus qui cum eo venerant conferendis. His dampnis ſic peractis, ſupervenit *Henricus*, epiſcopus *Wintoniæ* tempore *Stephani* regis, neſcio quo ductus ſpiritu, & dampna ampliora cumulavit. Nam quum *Henricus* epiſcopus primò tenuit abbathiã de *Hida* quinque annos & dimidium, & quatuor hebdomadas, & tres dies, ſub hoc termino, unoquoque anno habuit trecentas libras ad opus ſuum: poſt illum terminum eccleſiam comburi fecit; qua combuſtione in officiis & ornamentis plurima eccleſiæ intulit damna. Eodem incendio nominatiſſima crux Chriſti à *Kanuto* rege *Novo-monaſterio* collata, in cineres redacta eſt. Per hanc verò combuſtionem, tenens abbathiam per unum annum, & quindecim dies, unicuique fratrum binos diatim ſolvit denarios. Eodem anno monachi ejuſdem eccleſiæ commiſerunt ei bona fide, ex incenſo cinere, pondera argenti quinquaginta decem, & quindecim pondera auri, & diademata tria gemmis precioſis ornata, & duas imagines, videlicet, ſanctæ *Mariæ*, & ſancti *Johannis*, quarum una auro & gemmis excruſtavit: duas patenas argenteas, auro decentèr ornatas, cum duobus urceolis precioſiſſimis, ex operibus *Salomonis*, & cruſto aureo columnis deliciis octoginta ſexdecim, à rege *Henrico* eccleſiæ donata in ſua extorſit: ſigillum conventus quindecim marcarum, vas argenteum ad aquam benedictam cum duobus jocis ſaccorum à domino rege *Knutone* donata, aſportavit. Turibulum decem marcarum nequitèr ſubſtraxit; archam quoque quandam in qua ſupradicti ornatus habebantur, cum lintheis optimis aſportavit. Imagines verò prædictas auro & argento coopertas à monachis pro centum marcis reddendis de eccleſia aſportare fecit. In additamenta malorum monachum *Cluniacenſem* tributa ſibi annuatim, ut dictum eſt, perſolventem, ſcilicet *Hugonem Schorchevyleyne*, abbatem conſtituit, qui monachos per diverſas eccleſias, jubente epiſcopo, cum literis ſuis diſperſit, adeò ut ex quadraginta monachis, domi niſi ſolumodo decem remanſerant. In qua diſperſione viduatam à propriis filiis corruens eccleſiam, manum in ſanctuarium domini extendens, cruces quinque, ſcrinia decem, textus totidem, auro, argento, gemmiſque pretioſis ornatos, cum morſibus capparum aureis excruſtavit. Quo hac de cauſa remoto, ex præcepto domini papæ, dominus *Thomas Cantuarienſis* archiepiſcopus, ſub apoſtolica protectione, & ſua, ſuſcepit eccleſiam. Epiſcopus autem *Henricus*, contra juſſionem ipſorum, dominationem eccleſiæ vi obtinens, & contra Deum, & contra conventum

Ita MS.

ventum donavit eccleſiam de Lingefelde, eccleſiam de Sandeſtede, capellam ſancti *Leonardi*, capellam de Wordye, capellam ſanctæ *Helenæ*, capellam de Stanham, & decimam de Cramham, & capellam ſancti *Bartholomei*, quæ eſt ſita in cimiterio monaſterii, cujus clavem ſuper altare poſitam, vi abſtulit & aſportavit.

Ex MS. in bibliotheca *Cotton.* [ſub effigie *Veſpaſiani.* A. 8.]

Diploma Regis *Edgari* aureis characteribus exaratum.

ANnuente altithroni moderatoris imperio totius Albionis *triviatim potitus regimine, non immemor ob hoc michi recidiva fore conceſſa ut his ſtrenuè eterna lucrarer. Quapropter ego* Eadgar *totius* Britanniæ *baſileus, quaſdam villas ut nominentur* Dunketone, *habentem quinque hidas terræ & eccleſiam;* Sueiſe, *cum viginti octo hidis terræ & eccleſia;* Titeleſcumbe, *cum decem hidis terræ, & quandam ruris ij. videlicet caſſatos terræ, loco qui celebri* WINTERBURNA *nuncupatur uocabulo, do & concedo in puram & perpetuam elemoſinam novæ* Wintonienſi *eccleſiæ, beato* Petro *apoſtolorum principi dicatæ, necnon ſancto* Edocio, *cujus reliquiæ inibi miraculis clareſcunt, cum omnibus utenſilibus, pratis videlicet, paſcuis, rivulis, æterna largitæ ſunt hæreditate. Præcipimus etiam Canonicos qui incorrigibiles perdurarunt de eccleſia dicta ejeci, monachos de* Abindonia *loco ſubſtitui. Sint autem prædictæ villæ, rus, manſiones, terræ, rivuli, omni terrenæ ſervitutis jugo liberæ, tribus exceptis, rata, videlicet, expeditione, pontis arciſve reſtauratione. Si quis autem hanc noſtram donationem in aliud quam conſtituimus transferre voluerit, privatus conſorcio ſanctæ Dei eccleſiæ, eternis barathri incendiis lugubris jugiter cum* Juda *Chriſti proditore, ejuſque complicibus puniatur, ſi non ſatisfactione emendaverit congrua, quod contra noſtrum deliquit decretum. Anno dominicæ incarnationis DCCCCLxvj. ſcripta hæc carta, conceſſio, & donatio. His teſtibus conſentientibus. Ego* Eadgarus *rex* Anglorum *hoc donum, noſtro largiente redemptore, locoque ejus ſanctiſſimo, primus omnium regum monachorum inibi collegium conſtituens, manu propria ſignum ✠ agyæ crucis imprimens confirmavi. Ego* Dunſtanus, Dorobernenſis *eccleſiæ archiepiſcopus, largiſluam benevoli regis donationem venerans, crucis ſig✠naculo corroboravi. Ego* Edmundus, *clito, legitimus præfati regis filius, crucis ſignaculum, infantuli ✠ florens etate propria indidi manu. Iterum ego* Edwardus, *eodem rege clito procreatus, præfatam ✠ patris munificentiam crucis ſigno conſolidavi. Ego* Elfſtrid, *legitima præfati regis conjux, mea conceſſione monachos eodem loco ✠ donum regis crucem impreſſi. Ego* Ediva, *prædicti regis ava, ✠ hoc donum regis crucis taumate conſolidavi. Ego* Asketillus, Eboracenſis *eccleſiæ archiepiſcopus, donum regis confirmavi. Ego* Athelwoldus, *eccleſiæ* Wintonienſis *epiſcopus, donum regis confirmavi. Ego* Athelſtanus, Londonienſis *eccleſiæ epiſcopus, donum regis confirmavi. Ego* Oſwaldus, *epiſcopus donum regis confirmavi. Ego* Ochulfus *epiſcopus donum regis confirmavi. Ego* Byrthelmus *epiſcopus donum regis confirmavi. Ego* Aldeluius *epiſcopus donum regis confirmavi. Ego* Athulfus *epiſcopus donum regis confirmavi. Ego* Aiuſiius *epiſcopus donum regis confirmavi. Ego* Aſcuynus *abbas donum regis confirmavi. Ego* Oſgarus *abbas donum regis confirmavi. Ego* Albrychtus *abbas donum regis confirmavi. Ego* Alfſtanus *abbas donum regis confirmavi. Ego* Algarus *primus huic loco abbas ordinatus Chriſto gubernante, benivoli regis donationem accepi & confirmavi. Ego* Alfhere *dux donationem regis confirmavi. Ego* Ælfeac *dux confirmavi. Ego* Ordgarus *dux confirmavi. Ego* Athelgarus *dux confirmavi. Ego* Aluuinus *comes confirmavi. Ego* Burthnotus *comes confirmavi. Ego* Wuluine *miles confirmavi. Ego* Bricfertus *miles confirmavi. Ego* Oſuuardus *miles confirmavi. Ego* Ateluuardus *miles confirmavi. Ego* Wilfrerdus *miles confirmavi. Ego* Byrthancus *miles confirmavi. Ego* Wluuinus *miles confirmavi. Ego* Wlſtanus *miles conconfirmavi.*

Charta regis Henrici.

Cartæ antiq. lit. y. nu. 19.

"HEnricus rex *Angliæ* archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, vicecomitibus, miniſtris & omnibus fidelibus ſuis, *Francis* & *Anglis* totius *Angliæ* ſalutem. Sciatis quod conceſſi & hac carta mea confirmani Deo & ſancto *Petro*, & abbati atque monachis de *Hida*, in liberam & perpetuam elemoſinam, eccleſias de *Kingeſclera*, & *Aweltona*, cum capellis & decimis & omnibus pertinentiis ſuis, & cum quinque hidis terræ in eadem villa Aweltone, ſicut rex *Willielmus* pater meus eis dedit in eſcambium pro terra illa in qua edificavit aulam ſuam in urbe *Winton.* Et volo & firmiter precipio quod eas habeant & teneant ſolutas & quietas de geldo & de murdro & de placitis, & de omnibus querelis ſicut terra illa ubi domus mea ſedet in *Wyntoni* fuit unquam melius quieta. T. &c.

Charta *de Inſpeximus* dicta.

Cart de anno 16. *Ed.* 4. memb. 9.

R*EX omnibus ad quos, &c. Salutem. Inſpeximus cartam, &c. celebris memoriæ domini* H. *quondam regis* Angliæ, *progenitoris noſtri, in hæc verba. H.* Rex *Anglorum*, Archiepiſcopis ac Epiſcopis ac omnibus Baronibus, *Francis* & *Anglis*, totius *Angliæ* ſalutem. Sciatis quod hanc conventionem fecit *Willielmus Winton.* epiſcopus cum *Gaufrido* abbate ſancti *Petri* novi monaſterii coram me & Baronibus meis. Reddidit ipſe epiſcopus in manu mea *Hidam* in qua nunc ſedet abbatia ſancti *Petri*, & preter hanc quandam terram que eſt ex parte in qua abbathia eſt, in qua ſunt domus reddentes ſeptem ſolidos per annum, & præter hanc, manerium quod dicitur Wrdic; & ego dedi & conceſſi ipſam *Hidam* cum prædictis ſeptem ſolidatis terre & ipſam terram Wrdie monaſterio ſancti *Petri* & abbati & monachis jure perpetuo poſſidendam, ita liberam & quietam ſicut quilibet *Winton.* epiſcopus meliùs & liberiùs ipſam terram unquam una die tenuit, & ſicut abbathia ſancti *Petri* vel abbas quilibet ejuſdem loci terram in qua priùs abbathia in civitate ſedit meliùs & liberiùs u quam habuit. Et *W.* epiſcopus prædictus conceſſit perhenniter monaſterio ſancti *Petri* & abbati parochiam harum terrarum, & quicquid pertinebat ad eccleſiam Wrdie, præter

epiſcopalia, in vivis & mortuis, & decimis & ſepulturis & oblationibus, ſicut ipſa eccleſia epiſcopatus vel ipſius eccleſie quilibet epiſcopus ea meliùs & liberiùs unquam una die tenuit. Similiter abbas *G.* reddidit in manu mea ad opus prædicti epiſcopi *W.* & eccleſiæ beatorum apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, ubi ſedes eſt epiſcopalis, terram infra civitatem, in qua priùs fuit abbathia, cum capellis & domibus & molendinis quæ ſunt infra ambitum ipſius terræ; & preterea terram totam de *Durleia*; & ego eaſdem terras eidem epiſcopo & eccleſiæ ſuæ conceſſi & dedi jure perpetuo poſſidendas, & illam in qua abbatia erat, ita liberam & quietam ab omni conſuetudine, ſicut erat quando abbatia mea dedit, & terra de *Durleia*, ſicut aliquis abbas eam melius unquam habuit. Et ego inſuper, ex parte mea, conceſſi & dedi ipſi epiſcopo & epiſcopali eccleſie quinque dies in feria ſancti *Egidii*, ſuper illos tres dies quos priùs habebat, & hoc pro eſcambio illius hide, in qua nunc abbatia ſedet. Et preter hæc ipſe abbas conceſſit epiſcopo & eccleſie ſue corpora mortuorum terre ſue proprie quam ipſe abbas ea die infra muros civitatis habebat. Si quæ verò terra poſt diem facte conventionis in proprietatem abbatis & monaſterii ſui venerit, epiſcopus *Winton.* in ejus ſepulturis vel corporibus nil clamabit niſi priùs eccleſia epiſcopalis ea per conſuetudinem habuit. Illi vero qui in terra mea vel baronum meorum in civitate manent libere apud abbathiam novi monaſterii jacere poterant, ſi volunt, ſicut potuerant antequã monaſteriũ transferrebatur. De proceſſione in *Ramis palmarũ*, undeinter eos fuerat diſſenſio, hoc ſtatutum eſt, quod abbas, cum duobus vel quot voluerit monachis ad epiſcopalem eccleſiam veniet, ſi proceſſio eccleſie epiſcopalis ad ſanctum *Jacobum* ſit itura, & cum ipſa proceſſione ad ſanctum *Jacobum* ibit; proceſſio verò abbatie cum Priore & reliquis ſupra caſtellum ei obviam veniet ante portam caſtelli, et eum epiſcopali proceſſione apud * ſecundum *Jacobum* faciet ſtationem & redditum uſque ante portam civitatis de **West**, ad propinquiorem vicum qui vocatur ſancti *Walarici*, & inde cum ſuis revertetur abbas ad monaſterium ſuum. Si me receperit epiſcopus, veniet abbas cum toto conventu eccleſiæ ſuæ ad proceſſionem illam. Si autem archiepiſcopum vel aliam perſonam receperit, adducet abbas decem monachos ad minus & intererit proceſſioni; ſecunda vero die Nativitatis & Paſchæ & Pentecoſtis, & in una feſtivitate ſancti *Petri*, quam epiſcopus elegerit, abbas, ſi epiſcopus eum vocaverit, ad epiſcopalem eccleſiam veniet cum quot voluerit monachis, & epiſcopo ſerviet in celebratione miſſarum, & cum eo comedet: ſerviet eciam ei abbas quando miſſam dicit epiſcopus. Ad curiam meam, ad ſinodum quoque, veniet ſi epiſcopus eum vocaverit ad danda conſilia epiſcopo, & judicia facienda eccleſiaſtica, & audienda præcepta epiſcopi. Hæc convencio facta & confirmata eſt apud *Burnam*, anno ab incarnatione Domini milleſimo centeſimo decimo, quarto die iduum Septemb. preſentibus hiis teſtibus, *Radulpho* archiepiſcopo *Cantuarienſi*, *Turſtino Eborum* archiepiſcopo, *Richardo Londonienſi* epiſcopo, *Rogero Saleſbur.* epiſcopo, *Rodberto Lincolnie* epiſcopo, *Johanne Batonienſi* epiſcopo, *Willielmo Exon.* epiſcopo, *Ranulpho Dunelmenſi* epiſcopo, *Rodberto* comite de **Mellent**, *Henrico* comite de **Warwic**, *Waltero* Conſtabulario, *Willielmo* Camerario de *Tancardavilla*, *Adam* de **Port**, *Nigello* de **Diellei**, *Henrico* de **Port**, *Radulfo* de **Limeſi**, *Nigello* de **Albinni**.

* *Lege ſanctum.*

Inſpeximus cartam quam H. *quondam Rex* Anglie *fecit abbati & monachis de* Hyda *in hæc verba.* *Henricus* Rex *Angliæ*, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, vicecomitibus, miniſtris, & omnibus fidelibus *Francis* & *Anglis* totius *Angliæ* ſalutem. Sciatis quod conceſſi & hac carta mea confirmavi Deo & S. *Petro* & abbati atque monachis de *Hyda*, in liberam & perpetuam elemoſinam, eccleſias de *Kyngeſclera* & *Aultona*, cum capellis decimis & omnibus pertinentiis ſuis, & cum quinque hydis terræ in eadem villa **Aultone**, ſicut Rex *Willielmus* pater meus eis dedit in excambium pro terra illa in qua edificavit aulam ſuam in urbe *Wintonienſi*. Et volo & firmiter precipio quod eas habeant & teneant ſolutas & quietas de *geldis*, & de *murdris*, & de placitis, & de omnibus querelis ſicut terra illa ubi domus mea ſedet in *Wynton.* fuit unquam meliùs quieta, teſte *Rogero*, epiſcopo *Sarum*, *R.* epiſcopo *Lincolnienſi*. *W.* epiſcopo . . . . *R.* comite de **Mellent**, *H.* de **Port**, apud **Windleſore** (&c.) *Nos autem cartas & terras prædictas* (-) *confirmamus.* (-) *T. rege apud* Weſtmon. *xxviij. die Junii.*

VVINTONIENSE
Cœnobium ſanctimonialium.

ANno Domini DCCCCv *Alhſwitha* regina, mater regis *Eaduuardi* ſenioris obiit, quæ monaſterium ſanctimonialium *Wintoniæ* conſtruxit.

Annales de Winchelcumbe in bibl. Cottoniana.

Anno DCCCCiij. religioſa Chriſti famula, regina *Elſwitha*, mater regis *Eadwardi*, vita deceſſit, quæ ſanctimonialium monaſterium *Wintoniæ* conſtruxit.

Rog. Hoved. fol. 281. b. n. 50.

Alhſwida, uxor *Alfredi* regis, extruxit monaſterium virginum *Wintoniæ*, cui præfecit *Etheldridam*, rusque ampliſſ. poſſeſſionis arcis fundum contulit. Sed nec *Alfredus*, nec *Anſwitha* neuter, prohibentibus fatis, potuit opus inceptum complere.

Lelandi collectan. vol. 1. p. 337.

Edwardus filius *Alfredi* finem novis impoſuit fundamentis.

PETRO-

PETROCENSE *Cœnobium in agro* Cornubienſi.

Lelandi collectan. vol. I. p. 71

E*Thelſtanus* rex monachos hìc poſuit primùm. Poſtea introducti ſunt Canonici ſeculares. Tandem verò Canonici regulares.

Leyland.

Sunt qui putant monachos immediatè tranſlatos in Canonicos regulares.

Hæc quæ ſequuntur tranſcripta ſunt ex antiquis donationum chartis.

SAnctus *Petrocus* monaſticam profeſſus vitam, ſub regula D. *Benedicti* apud *Bodeminam*, tunc temporis vocatam *Boſmana*, id eſt *manſio monachorum*, in valle ubi S. *Guronus* ſolitariè degens in parvo tugurio, quod relinquens tradidit S. *Petroco*; quam regulam, uſque ad tempus *Athelſtani*, monaſticæ dicatum diciplinæ, monachi ibidem tenuerunt.

926. Primus fundator *Æthelſtanus*.

Mortuis tunc ibidem monachis in ſortes clericorum hæredipetarum maxima pars reddituum ceſſerat.

Supervenientibus *Normannis* expugnata erat *Anglia*, & diadema cum jure regni victoribus tranſlatum.

1100. Poſt hæc comes *Moritoniæ* & *Cornubiæ*, quod in monaſterio ſupererat in uſus proprios convertit. Tandem, ortâ inter regem *Henricum* & *Robertum* fratrem ejus diſcordiâ, comes incarceratus mortuus eſt, & tali modo eccleſiæ poſſeſſio in regis devolvitur proprium. Sed poſt hæc quidam *Algarus*, cum conniventia epiſcopi *Exonienſis*, *Gulielmi WarWeſt*, obtinuit licentiam à rege ut eadem eccleſia regulari dicaretur diſciplinæ. Quâ optentâ, incipit ordo Canonicorum regularium, & perſeveravit in hunc diem. Cui epiſcopo rex fundationem hujus monaſterii contulit cum ſitu & terris vicinis.

Johannes rex dedit Canonicis S *Petroci* Donemeyz in *Cornubia*.

Annal. *Petroburgen.* in bibl. *Cottoniana* — Anno Domini DCCCClxxxj. S. *Petroci* monaſterium in *Cornubia* à *Danis* piratis devaſtatum eſt.

S. GERMANI *Cœnobium in agro* Cornubienſi.

Lelandi collectan. vol. I. p. 71

S. Germani *in* Cornubia *Prioratus.*

Octo Canonici & Prior.

E*Thelſtanus* rex primus fundator. *Bartholomeus*, epiſcopus *Exonienſis*, poſtea Canonicos regulares induxit authoritate regis.

Fuit tempore *Æthelſtani* ſedes epiſcopalis, quæ poſtea per *Edwardum* confeſſorem regem tranſlata fuit ad eccleſiam *Exonienſem*. Et poſt, *B.* tunc epiſcopus *Exon.* hìc fundavit monaſterium Canonicorum regularium.

Ex charta *B.* epiſcopi *Exonienſis* tempore *Henrici* ſecundi.

E*Go eccleſiam S.* Germani *in* Cornubia *parum eccleſiaſticè & penè ſeculariter converſantem in vitam Canonicorum regularium, religionis & pietatis intuitu, converti.*

Balduinus archiepiſcopus *Cantuar.* factum approbavit.

SCEPTONIENSE *Cœnobium (vulgò* Shafteſbury *nuncupatum) in agro* Dorſetenſi.

Will. Malmesb. fol. 143. a. n. 10

S*Ceptonia* eſt vicus modò, quondam urbs, locus in prærupto montium ſitus: vetuſtatis indicium dat lapis in capitulo ſanctimonialum ſculptus, ita à vetuſtiſſimi muri ruinis illuc tranſlatus. Anno dominicæ incarnation. DCCClxxx. *Elfredus* rex fecit hanc urbem regni ſui viij. Ibi *Elgiva* uxor *Edmundi*, qui fuit pronepos hujus *Alfredi* monaſterium ſanctimonialium fecit, ibidemque carnis exuvias poſt fatum depoſuit. Mulier bonis operibus ſemper intenta, pietate & dulcedine prædita, & ut reos quos triſtis ſententia judicum palam damnaverat ipſa occultè redimeret: precioſus amictus qui mulieribus nonnullis eſt leno ſolvendi pudoris, illi erat ſupellex munificentiæ, ut quamlibet caram veſtem conſpecto ſtatim largiretur pauperi, ſpeciem corporis, & artificium manuum in ea livor quoque laudaret, cum nihil reprehendere poſſet. (*&c.*)

Eo loci jacet, vel potius jacuit S. *Edwardus* hujus ſanctæ ex filio *Edgaro* nepos, quem novercali fraude innocenter cæſum cælum excepit, & prima quidem ſepultura illi apud Warham fuit, quod non longè a loco in quo occiſus fuit, qui Corf vocatur, imminet mari (*&c.*) Poſteriori verò tempore, pars corporis *Leſmonaſterium*, pars *Abendoniam* deportata eſt. Ubique ipſe viget, maximèque *Sceftonia*, & virtutum gratia & ſanctiſſimo virginum choro coruſcat.

Ex regiſtro de *Shefteſbury* in bibl. *Deweſiana*, 1648. fol. 4. b.

Ædmundus *Rex apud* Stokes II. *terræ manſas in perpetua graphii cuſtodia dono commiſit.*

“IN nomine trinæ & unæ deitatis. Omnipotens ſupernarum temporaliumque verus arbiter rerum, ante omnia tempora & ante omnia ſidera duas originales de nichilo creaturas fieri diſpoſuit, angelicam videlicet lucem, & infor-

mem materiam. Ex qua ſiquidem materia informi omnia quæ videntur, & quæ temporalia ſunt, ſecundùm temporis diſcretionem producens, inſuper formavit hominem. Qui ſpiritu vitæ inflatus,& ad imaginem,& ſimilitudinē Dei factus,divina diſpenſatione poteſtatem ſuper alia cuncta elementa dominandi habuit. Quique paradiſo cum omnibus ſede perenniter ſi vellet locatus, divinis imperiis humiliter obedire nolens; ſed prona voluntate & ſerpentina ſuaſione inobedienter contra dominum ſuperbire mallens, de ſuperiori ſtatu in inferiorem ſortem cum omni ſua progenie ſubſequente in labore & erumpna procreatus eſt. Cumque nature ſub lege per multa tempora innumerabili prole natione que erat ſolutus, tandem miſericors auctor, ne ſua factura periret, miſericordiam non judicium penſans, legem litere, prophetaſque, & mundo veſperaſcente per unigenitum filium ſuum incarnatum legem gratiæ ſuper homines . . . . . . Et pro multiplici hominum multitudine, humanum genus per multas gentes linguaſque dividens, ſecundùm ejuſdem legis judicium, quamvis equali origine tamen divina conſcientia & humana ſolertia pro lege ſervanda, alios in ſuperiori gradu conſtituit Imperatores & Reges, qui ſpiritu ſancto gubernante, ſubditorum cauſam modò diſcipinaliter, modò miſericorditer procurarent, & divinis legibus adherentes, militum curam munera dando, humiliumque inopiam conſolationem præſtando ſuſtinerent; alios in inferiori humiles ſubditos, qui aliis gubernantibus obſequium ſubjectionis miniſtrarent. Igitur quoniam omnes qui proſunt propter donorum largitionem & divitiarum impertitionem, ab hominibus amabilem laudem, & à Deo glorioſam remunerationem habent. Ideo ego *Ædmundus*, ex regali progenie, Deo annuente regenteque, ſuper *Anglig enas* aliaſque multas gentes in circuitu habitantes, Rex ordinatus, amabili vaſſallo meo *Ædrico*, fidelique amico, duas terræ manſas in perpetuam dono hæreditatem. Quatenus temporalium rerum mobili preſentia utens, fidelem obedientiam ac pacem laudabilem erga regni ſceptra noſtri, & regale noſtrum ſolium eternabiliter impetret & benigniter ſervet: & poſt preſentis vitæ exceſſum illis quibuſcunque voluerit ſubſequentibus hoc donum commendet, ut in omnibus paterne obedientie exemplis circa regiam dignitatem fideles inveniantur. Pro eo illam terram perhenniter ipſe primus pater, cum ſuis quibus poſt ſe commendavit à progenie in progeniem, in illis terminis quibus periti coloni ipſius regionis proprium nomen antiquo propoſito eſſe dicunt Stoke diſpono, ut poſſideat & perpetua graphii cuſtodia me largiente cum omnibus pertinentibus ipſius telluris officio,campis,pratis,paſcuis,teneatur, his tribus exceptis ad regalem dignitatem neceſſariis, expeditione, pontis arciſve cooperatione. His namque terminis ex omni parte ſita terra dinoſcitur eſſe circumgirata,&c.[*Metæ Saxon. hìc inſerendæ,ſed exemplari deſunt.*]

“Quicunque iſtam terram præſignatam cum mea voluntate meaque benedictione benigniter & humanitus ſub tali decreto talique graphio eternaliter cuſtodierit, & regali more terminos ipſius in ampliore telluris protentu dilataverit, auctor donorum ſpiritus omnem præſentem converſationem illius omni hilaritate & rerum omnium proſperitate magnificet & jocundet; potens in terra ſit ſemen ejus; ipſius generatio benedicatur; gloria & divitiæ in domo ejus, & juſticia ipſius maneat in ſeculum ſeculi; & poſt hanc lucem temporalem eterno lumine cum omnibus Sanctis in regno celi perfruatur. Et è contrario quiſquis, me nolente,meque prohibente, invidie ſtimulis agitatus, & ejus execrabili livore retortus, ejuſdem terræ dimenſionem diminuerit, & ſub tali pacto non cuſtodierit, preſens commiſeratio ipſius in terris ab omni bonorum poſſibilitate diminuatur, & in die futuro calamitatis collocetur à ſiniſtris cum Tartarorum demoniis, ubi erit fletus & ſtridor dentium, pœna eterna ſine præſtolatione conſolationis, niſi digna pœnitentia & reconciliatione pura per ſatisfactionem in hujus lucis ſpatio hoc emendaverit & ampliùs peccare deſinerit.

“Anno ab incarnatione Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCCxlj. indictione xiiij. librata eſt 941. in hoc graphio iſta terra. Hæc ſunt nomina illorum teſtium graphium hoc atteſtantium cum nomine regis.

“Ego *Ædmundus*, *Anglicarum* aliarumque nationum Rex, hanc telluris donationem ſub ſigillo dominicæ crucis tradidi ✠.

“Ego *Ædred*, ejuſdem regis frater, conſignavi ✠.

“Ego *Odo*, *Dorobernenſis* eccleſiæ archiepiſcopus, regis traditionem tropheo crucis aſſignato benedixi ✠.

“Ego *Theodred*, *Londonienſis* epiſcopus conſecravi ✠.

“Ego *Alphæh*, *Wintonienſis* epiſcopus adjuvavi ✠.

“Ego *CenWold* epiſcopus prædeſtinavi ✠

“Ego *Eluric* epiſcopus munivi ✠.

“Ego *Burgric* epiſcopus in hoc adheſi ✠.

“Ego *Wlfhelm* epiſcopus hoc ſigillum impreſſi ✠.

“Ego *Alfgar* epiſcopus hæc certando me eſſe decrevi ✠. Ita MS.

“Ego *Wulfgar* dux ✠.

“Ego *Elfhelm* dux ✠.

“Ego *AthelWold* dux ✠.

“Ego *Athelwin* dux ✠.

“Ego *Athelſtan* dux ✠.

“Ego *Uhtred* dux ✠.

“Ego *Odo* miniſter ✠.

“Ego *Wullaf* miniſter ✠.

“Ego *Wulluric* miniſter ✠.

“Ego *Ordeah* miniſter ✠.

“Ego *Athered* miniſter ✠.

“Ego *Aluric* miniſter ✠.

“Ego *Withgar* miniſter ✠.

“Ego *Wulgar* miniſter ✠.

“Ego *Atheric* miniſter ✠.

“Ego *Uulfhelm* miniſter ✠.

“Ego *Ædmund* miniſter ✠.

“Ego *Ælfred* miniſter ✠.

“Ego *Ælfſige* miniſter ✠.

“Ego *Ælfſige* miniſter ✠.

Ædredus

Ibid. fol. 4 a. *Ædredus* Rex, hujus ſcripti teſtimonio, IX. manſas agelluli in loco qui à ruricolis *Purbicinga* nuncupatur, ut in preſente continetur ſcripto, dono ſuo commiſit.

I*N nomine Dei ſummi & altiſſimi Jeſu Chriſti. Beatorum univerſorum voce monemur preclarâ, ut procuremus inceſſanter, ſine amaritudine mentis, hujus ſeculi ambitione, integra libertate, apertis januis intrare ad eum qui ſuo cruore ſcelera noſtra deterſit injuſta. Idcirco ego* Ædredus *Rex* Anglorum, *ceterarumque gentium in circuitu perſiſtentium gubernator & rector, ſecundo anno imperii mei litteratoriis apicibus roboravi, quod cum conſenſu heroicorum virorum tradidi cuidam religioſe femine vocitate nomine* Ælfthrith. *Et pro amabili petitione patris ſui viij. manſas agelluli; necnon pro placabili pecunia quam mihi in ſuæ devotionis obſequio detulit, hoc eſt, lx. mancuſas puriſſimi auri, in illo loco ubi turbarum collatione jamdudum nomen illatum hoc adeſſe profertur pars telluris* Purbicinga, *ut terram jam prefatam in eo ſcilicet ovante conſeſſu tramitibus ſue poſſideat vite; deinceps namque ſibi ſuccedenti cuicunque voluerit heredi derelinquat in æternam hæreditatem. Maneat igitur meum hoc immobile donum æterna libertate jocundum, cum omnibus quæ ad ipſum locum pertinere dinoſcuntur, campis, paſcuis, pratis, ſilvis, excepto communi labore & expeditione, pontis arciſve coedificatione. Si qui denique mihi non optanti hanc libertatis cartam livore depreſſi, violari ſategerint, agminibus tetre caliginis lapſi, vocem audient examinationis die arbitri ſibi dicentis:* Diſcedite a me maledicti in ignem æternum; *ubi cum demonibus ferreis ſartaginibus crudeli torqueantur pena, ſi non ante mortem dignâ hoc emendaverint pœnitentiâ. Iſtis terminibus prædicta terra circumgyrata eſſe videtur, &c.* [Metæ Saxonicæ in exemplari deſiderantur.]

948. *Acta eſt hæc præfata donatio anno ab incarnatione Domini DCCCCXLVIII. indictione VI.*

Ego Ædredus *Rex* Anglorum *præfatam donationem ſub ſigillo ſanctæ crucis indeclinabiliter conſenſi atque roboravi* ✠.

Ego Odo, Dorobernenſis *eccleſiæ archiepiſcopus ejuſdem regis principatum & benevolentiam ſub ſigillo ſanctæ crucis concluſi* ✠.

Ego Theodred, Lundonienſis *epiſcopus corroboravi* ✠.

Ego Alpheah, Wintonienſis *eccleſie epiſcopus teſtitudine ſanctæ crucis ſubſcripſi* ✠.

Ego Alured *epiſcopus conſignavi* ✠.
Ego Wlſige *epiſcopus concluſi* ✠.
Ego Alfgar *epiſcopus roboravi* ✠.
Ego Alfred *epiſcopus conſenſi* ✠.
Ego Athelſtan *dux* ✠.
Ego Ædric *dux* ✠.
Ego Ealfhelm *dux* ✠.
Ego Edmund *miniſter* ✠.
Ego Alfſige *miniſter* ✠.
Ego Athelſige *miniſter* ✠.
Ego Elfſtan *miniſter* ✠.
Ego Wluric *miniſter* ✠.
Ego Alfred *miniſter* ✠.
Ego Wluric *miniſter* ✠.
Ego Aluric *miniſter* ✠.
Ego Athelgard *miniſter* ✠.

Ætheldredus *Rex iſtius inſcriptionis firmitate, in loco noto qui nuncupatur* Tiſſebiri, *xx. manſas eccleſiæ ſancti* Edwardi *in perpetuum contulit.* Ibid. fo. 2.b.

“O altithroni genitoris ingeniti, ejuſdemque nativi divinitùs uniti, cum ſancti unione paracleti, monarchia, rebus eſſendi facultatem, ac illis ne adnullenter ſuavem impertiente gubernationem filiis adoptionis, non jam vetuſte configuratis ignorantiæ deſideriis, ſed ſecundùm eum ut ait beatus apoſtolus *Petrus: qui vocavit vos ſanctus eſt: ipſis quoque in omni ſancta converſatione fundatis* commutatione temporalium ſpes futurorum ac æternalitas poſſidendorum conceditur. Fiducia bonorum hujuſmodi, mihi gratuitò, uti ceteris, allubeſcente gratiâ, ego *Atheldred*, regionis *Angligenarum* rex, monaſterio ſanctimonialium, quod inſulani uſitato Schafteſburg appellant onomate, xx. manſas, illo in loco qui noto æt Tiſſebiri vocatus vocamine ſitas, quas ſicut antiquis diebus omnes anteceſſores mei illuc donaverunt, ita ego quoque hiis regni mei temporibus eandem donationem, cum optimatum meorum conſultu renovando in hereditatem concedo perhennem. Nam & priſtinis ante me temporibus avus meus, *Ædmund* ſcilicet Rex, idem pro commutatione *Butticanlea* adquiſitum conjugi ſue *Algife* in jus æternaliter habendum conceſſit, & ipſa quoque illud ad laudem Domini & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, ejuſque genetricis ſemperque virginis *Mariæ*, adque æternam ſui liberationem præfato ſtuduit attribuere loco. Sed patruus meus, *Ædwi* viz. Rex, poſt obitum *Alfgife* ſupradicte jus mutavit, hoc ipſum ſibi viz. *Bucticanlea* accipiens ſanctorum cœnobio præfatam terram æt Tiſſeburi perpetualiter attribuens. Quod idcirco cum optimatibus meis renovare ſtudui, ut omnibus mihi hanc voluntatem ineſſe manifeſtè pateat, eandem portionem cum omnibus ad ſe rite pertinentibus ab omni mundana ſervitute, ſicut antiquitus, liberam fore, tribus exceptis, rata expeditione, pontis, arciſve recuperatione. Silvam ſane Ficnyllsbar appellatam, quam meorum quidam præpoſitorum auſu diripere conabantur infeſto, eidem monaſterio totam integramque reſtituo, & nullus hanc invadere, nullus unquam ſibi aliquatenus audeat uſurpare, ſed uti olim, ſeu prædixi, ita nunc & in poſterum ad inibi Deo famulantium uſum, quam diu rota voluitur hujus ſeculi, libera perpetualiter exiſtat. Si quis igitur hanc meam cum Dei voluntate renovatam præſumpſerit infringere donationem, æternis baratri incendiis cum diabolo ſine fine crucietur, niſi in hac priùs emendaverit vita quod contra noſtrum deliquit decretum. Rus verò præfatum hiis metis idcirco rotatur, &c. [*Hic iterum metæ Saxonicæ in exemplari deſiderantur.*]

“Anno Dominice incarnationis DCCCCLXXXIIII. ſcripta eſt hec donationis mee cartula. Teſtibus his omnibus unanimiter adquieſcentibus quorum inferius onomatum ſtigmata ſecundum 984.

" ſecundùm competentem unicuique dignitatem caraxantur.

" Ego *Æthelred* Rex *Anglorum*, præfatam donationem renovando cum ſacre crucis impreſſione Deo omnibuſque Sanctis ejus æternaliter conceſſi ✠.

" Ego *Dunſtanus* archiepiſcopus concedendo adquievi ✠.

" Ego *Oſwaldus* archiepiſcopus conſenſi ✠.
" Ego *Athelwold* epiſcopus conſolidavi ✠.
" Ego *Alfſtan* epiſcopus corroboravi ✠.
" Ego *Alfſtan* epiſcopus conſcripſi ✠.
" Ego *Athulf* epiſcopus conſignavi ✠.
" Ego *Alfeah* epiſcopus conſigillavi ✠.
" Ego *A,wig* epiſcopus conſenſi ✠.
" Ego *Alfric* epiſcopus corroboravi ✠.
" Ego *Athelſige* epiſcopus conſignavi ✠.
" Ego *Wlgare* epiſcopus concluſi ✠.
" Ego *Athelgar* epiſcopus confirmavi ✠
" Ego *Alwine* dux ✠.
" Ego *Beornod* dux ✠.
" Ego *Athelwerd* dux ✠.
" Ego *Alfric* dux ✠.
" Ego *Ordulfe* miniſter ✠.
" Ego *Godwine* miniſter ✠.
" Ego *Alfward* miniſter ✠.
" Ego *Wlfſige* miniſter ✠.
" Ego *Alfric* miniſter ✠.
" Ego *Beorthwold* miniſter ✠.
" Ego *Leofric* miniſter ✠.
" Ego *Athelmer* miniſter ✠.
" Ego *Alfwine* miniſter ✠.
" Ego *Athelſige miniſter* ✠.
" Ego *Athelweard* miniſter ✠.
" Ego *Alfgar* miniſter ✠.
" Ego *Wlſige* miniſter ✠.
" Ego *Wlfric* miniſter ✠,
" Ego *Leofric* miniſter ✠.
" Ego *Leofwine* miniſter ✠.

Ibid. fol. 1. *Hæc eſt carta* Aetheldredi *regis de* Bradefordia, *quam in perpetuum ſuccedens teſtatur tranſcriptum, eccleſiæ ſancti* Edwardi *de* **Shaftisbury.**

" CONditore creaturarum univerſalium, ſeu quæ in ſecretis celeſtibus ocellis hactenus latent humanis, ſeu que in terris viſibiliter patent, ſeu que in profundis gurgitibus fluctivagis circumquaque trahuntur diſcurſibus in ſuæ incommunicabilitatis firmiſſima eternaliter regnante ſtabilitate, cunctaque ab ipſo & per ipſum & in ipſo condita, redempta, vivificata ſunt, ineffabili ſue mageſtatis regente privilegio, hujus erumpnoſe ac miſerrime vite inſtabilitas flebilibus querimoniis ſue defectionis jam jamque ſupervenientis laborioſum prenuntiat terminum. Quippe cum veritatis præconium quæ in ſe poſt illam protoplaſti prevaricationem, carnem noſtre mortalitatis, ut eam immortalem poſtmodum redderet, ex intemerato ſemper virginis utero pro ſalute totius humani generis induere dignata eſt, noſtra ſuſcipiens, ſuaque haut relinquens, inter cetera ſue ammonitionis eloquia, ita dicendo omnibus proclamaret. *Cum videritis hæc fieri, ſcitote quod prope eſt regnum Dei. Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc donec omnia fiant. Celum & terra tranſibunt; verba autem mea non tranſibunt.* Attamen alicubi fidelium undique conſulendo ſaluti, lucrumque requirens quas proprio livore redemit animarum ſaluberrimum, ut ita dixerim, ſubminiſtravit antidotum, taliter univerſos commonens: *Vendite quæ poſſidetis & date elemoſinam & ecce omnia munda ſunt vobis.* Talibus mandatorum Chriſti ſententiis à meis frequentiùs premonitus conſiliariis, & ab ipſo ſummo omnium largitore bonorum, diriſſimis hoſtium graviter nos depopulantium creberrime anguſtiatus flagellis, Ego *Atheldredus*, Rex *Anglorum*, ut ſupradicte merear particeps fore promiſſionis, quoddam Chriſto ac Sancto ſuo, germano ſcilicet meo *Edwardo*, quem proprio cruore profuſum per multiplicia virtutum ſigna ipſe dominus noſtris mirificare dignatus eſt temporibus, cum adjacente undique villa, humili devotione offero cœnobium quod vulgariter **aet Bradeforda** cognominatur, hoc meum ſub ſapientum meorum teſtimonio tacitè præjudicans, ut ſupradictum donum ſancto ſemper ſubjaceat monaſterio **aet Sceftesbirie** vocitate, ac ditioni venerabilis familiæ ſanctimonialiũ inibi degentium, quatenus adverſus barbarorum inſidias ipſa religioſa congregatio cum beati martyris cæterorumque Sanctorum reliquiis ibidem Deo ſerviendi impenetrabile obtineat confugium. Et adepto, poſtmodum, ſi Dei miſericordia ita previderit, pacis tempore rurſus ad priſtinum revertantur ſtatum, ea tamen ratione ut in loco quem Domino obtuli pars aliquantula ex ipſa remaneat familia, que divini operis ſedula mihi jugiter expleat officia; hocque an fieri poſſit ſapienti conſilio Prioris præmeditetur induſtria. Sin aliàs, prævideat rectoris examinatio, unde ibidem continuè exerceatur ordo pſalmodie. Ut autem iſta noſtra donatio incommunicabilem capiat ſtabilitatem, & ut præſentes quid obſervent, vel ſubſequantur certiùs agnoſcant futuri; hoc interea hac ſcedula annotari dignum duxi, quatenus præſcripta villa cum omnibus ad ſe ritè pertinentibus, campis, ſilvis, paſcuis, pratis, ita ſanè ut ego ipſe illam in uſus poſſederam proprios, venerabili ſupradicte familie Chriſto ſanctoque martyri inceſſanter famulanti ſemper ſubjugetur liberrima; tribus tantummodo exceptis communium laborum utilitatibus, ſi contingat expeditionem promoveri, arcem pontemque conſtrui. Hocque regia precipimus authoritate, ut nullius elatio, vel muſſitatio altioris aut inferioris perſone, hanc noſtram donationem evertere ſeu minorare preſumat, hoc ſolummodo adverſus omnia contradicentium machinamenta noſtræ dapſilitatis prævalente privilegio. Preſertim, cum ego hoc non privatim pro remedio animæ meæ, ſed pro totius noſtræ genealogiæ, qui vel olim præterierunt, vel in poſterum fortè venturi ſunt, generali ſalute dictaverim. Nec iſtud decretum noſtris tantùm temporibus perduret immutabile, verùmetiam & ſucceſſorum meorum diebus, quos, quales, qui, ſeu quoti futuri ſunt, Dei preſtet æterna prædeſtinatio. Quiſquis autem hanc noſtram munificentiam amplificare ſtuduerit

"erit, augeatur ei in preſenti temporis qui-
* Al. centuplicis. "eti longevitas & in futuro * centuplicate "retributionis celeſte præmium. Qui vero "evertere, aut in aliud quis transferre ſategerit, "adbrevietur hic dies vitæ ipſius, ut cum his qui "Chriſto reſiſtere nituntur in inferiori pro-"longetur inferno, ni velocius recedat a per-"verſa meditatione, & eum quem offendere non "metuit, dignis penitentie lamentis placare feſti-"naverit. Hiis confiniis præſcripta circumcingi-"tur tellus.

"Aeꞃeſꞇ oꝼ ſeuen on ꞇheꞃeſ ꞃeꞃepaı ðe "ſcheꞇ ſuð &c. (*cætera deſunt.*)

"Scripta eſt ſiquidem hæc cartula anno Domi-
1001. "nice incarnationis milleſimo primo, indictione "xiiij. horum teſtimonio ſapientum quorum no-"mina inferiùs deſcripta eſſe cernuntur.

"Ego *Athelredus* Rex, hanc largitatem Chri-"ſto ſanctoque martyri *Edwardo* humili obtuli "devotione, & ne noſtra oblatio oblivionem for-"ſitan in poſterum ſortiretur, omnia prout geſta "ſunt hac in ſchedula exprimi mandavi.

"Ego *Alfric*, *Dorobornenſis* eccleſiæ archiepiſ-"copus confirmavi ✠.

"Ego *Ealdulf*, *Eboracenſis* eccleſiæ archiepiſ-"copus condixi ✠.

"Ego *Adleſtan*, *Uuentane* eccleſiæ epiſcopus "conſcripſi ✠.

"Ego *Wlſtan*, *London*. eccleſiæ epiſc. concluſi ✠.

"Ego *Ordbriht*, *Auſtralium-Saxonum* epiſco-"pus conſigillavi ✠.

"Ego *Alpheah*, *Licetfeldenſis* eccleſie epiſco-"pus conquievi ✠.

"Ego *Liefwine*, *Fontane* eccleſie epiſcopus "coadunavi ✠.

"Ego *Wlſige*, *Scirburnenſis* eccleſie epiſcopus "conſenſi ✠.

"Ego *Athelſtan* filius Regis ✠.
"Ego *Edmund* filius Regis ✠.
"Ego *Adwig* filius Regis ✠.
"Ego *Ecgebirtht* filius Regis ✠.
"Ego *Ædred* filius Regis ✠.
"Ego *Ædgar* filius Regis ✠.
"Ego *Athulf*, *Herefordenſis* eccleſie epiſc. ✠.
"Ego *Godwine*, *Roveeen*. eccleſie epiſcopus ✠.
"Ego *Alwolf*, *Cridienſis* eccleſie epiſcopus ✠.
"Ego *Algar*, *Orientalium Anglorum* epiſc. ✠.
"Ego *Æſcwig*, *Dorcenſis* eccleſie epiſc. ✠.
"Ego *Atheldred*, *Cornubienſis* eccleſ. epiſc. ✠.
"Ego *Sigeferd*, *Lindiſſi* eccleſie epiſcopus ✠.
"Ego *Alwerd* abb. ✠.
"Ego *Alfſige* abb. ✠.
"Ego *Wlfgar* abb. ✠.
"Ego *Alfere* abb. ✠.
"Ego *Alfſige* abb. ✠.
"Ego *Leofric* abb. ✠.
"Ego *Godwine* abb. ✠.
"Ego *Alfric* dux ✠.
"Ego *Ælfhelm* dux ✠.
"Ego *Leſſige* dux ✠.
"Ego *Leofwine* dux ✠.
"Ego *Athelmar* miniſter ✠.
"Ego *Ordulf* miniſter ✠.
"Ego *Weltheah* miniſter ✠.
"Ego *Adric* miniſter ✠.
"Ego *Wluric* miniſter ✠.
"Ego *Athelric* miniſter ✠.
"Ego *Siwert* miniſter ✠.
"Ego *Sired* miniſter ✠.
"Ego *Wlgar* miniſter ✠.
"Ego *Leofwine* miniſter ✠.

TAVESTOCIENSE
Cœnobium in agro Devonienſi.

EST in *Domnonia* cœnobium monachorum juxta 𝔗𝔞𝔲 fluvium, quod 𝔗𝔞𝔳𝔦ſ𝔱𝔬𝔨 vocatur, quod per *Ordgarum*, comitem *Domnonienſem*, patrem *Elfridæ*, quæ fuit uxor regis *Edgari* ſurgendi exordium, per *Livingum* epiſcopum (*Exon.*) creſcendi accepit auſpicium. Locus amœnus opportunitate nemorum, capturâ copioſâ piſcium, eccleſiæ congruente fabricâ, fluvialibus rivis per officinas monachorum decurrentibus, qui ſuo impetu effuſi, quicquid invenerint ſuperfluum, portant in exitum. *Rumonus* ſanctus ibi prædicatur, & jacet epiſcopus pulchritudine decoratus ſcrinii, ubi nulla ſcriptorum fides aſſiſtit opinioni, quòd non ſolùm ibi, ſed in multis locis *Angliæ*, invenies violentia hoſtilitatis abolitam omnem geſtorum notitiam, nuda Sanctorum nomina, & ſi quæ modò prætendunt miracula ſciri. Cernitur in eodem monaſterio ſepulchrum *Ordgari*, ſpectaculoque ducitur enormitas mauſolei filii ejus. *Edulfus* hic vocatus eſt, giganteæ molis, & immanis roboris, ſicut breviter demonſtrare incidit animo. Viam agebat cum *Edwardo* rege, cujus erat cognatus, *Exoniam* verſus. Ita cum juxta portam equis diſſiluiſſent, offenderunt introitum forinſecùs repagulis, intùs ſeris damnatum. Et fortè janitor, quem latuiſſet eorum adventus (nam domeſtico adequitaverant ocio) longè diſceſſerat. Tùm *Edulfus* ambabus manibus arripiens repagula, parvo, ut videbatur, conamine deiecit in fruſta, partem etiam muri pariter evellens. Semelque calefactus, & ſecum infrendens ſecundò virtutum periculum dedit. Nam pedis impulſu valvas debilitans biforem recluſit cardinem, adeo ut etiam materiam elideret. Cæteris laudantibus, rex factum jocularitèr attenuans, diabolicæ fortitudini, non humanæ virtuti attribuit. *W. Malmesb* fol. 146. a. n. 10.

Anno DCCCCXCvij. Ad hæc etiam *Ordulfi* primatis monaſterium, quod 𝔗𝔞𝔲ſ𝔱𝔬𝔨𝔢 dicitur, combuſſit, (videlicet, exercitus *Danorum*) ingentique præda onuſtus, ad naves repedavit. *R. Hoved.* f. 246. a. n. 10.

Anno gratiæ DCCCClxj. *Ordgarus* comes, cœnobium apud 𝔗𝔥𝔞𝔳𝔦ſ𝔱𝔬𝔨𝔢, in *Devonia* conſtruxit, & illud religioſis monachis replevit. Erat autem comes *Ordgarus* pater *Ælfdrithe*, reginæ regis *Eadgari*, ex qua genuit *Æthelredum*, poſteà regem *Anglorum*. *Math. Weſtm* annales.

Chartæ regum de Inſpeximus *dictæ*.

R. (*&c.*) Inſpeximus cartam quã celebris memoriæ *Ædelred*, quondã rex *Angliæ*, fecit abbati & conventui de 𝔗𝔞𝔳𝔦ſ𝔱𝔬𝔨 in hæc verba. Cart. 22. Ed. 3 n. 38 memb. 17.

" *Univerſitatis Creatore in æternũ regnante,* " ac juſto moderamine cuncta creata viſibilia & inviſibilia miro ineffabilique "modo gubernante ; Ego *Æthelred* " *Anglicæ* nationis, cæterarumque gentium " triviatim intra ambitum *Britanniæ* inſulæ degentium, regiæ dignitatis ſolio ad " tempus, Chriſti mundi redemptoris gratia, ſubtronizatus baſileus, à quodam " milite avunculo videlicet meo, qui ſecundæ regenerationis utero innovante gratia ineffabiliter " editus, nobili *Ordulf* pollens floret onomate, " humili devotione compunctus, ſubnixis depoſcens precibus efflagitare Deum compunctus " gratia benivolus ceperat ut arciſterium, cui " notabile **æt Tabiſtoce** fulget vocabulum, ubi " mater ejus fraterque, ava videlicet mea & avunculus ceterique noſtre poſteritatis proſapies " mauſoleis ſomate tumulati, tuba hujus caduce " vite clangente ultima, terciam reſurrectionis " nativitatem, animâ corpori Deo faciente in ictu " oculi mirabiliter aſſociatâ, diem judicaturi vel " judicandi preſtolantur extremum, ut ibi loco " celebri domino noſtro Jeſu Chriſto ejuſque genetrici ſemperque virgini *Mariæ* dedicato, monachos non ſeculares ſet regulares in omnibus " ſancte regule obtemperantes preceptis, licenter " conſtitueret, fiſciſque naturalibus devotus locupletaret. Ejus igitur votis applaudendo, voti " compos animi, & quod fides catholica popoſcerat admodum libens tripudianſque conceſſi. " Admiranda namque ejus fidei conſtancia. Nam " illo in tempore quo præfatus miles, ſancti ſpiritus gratia compunctus, ad legitimos monachorum uſus, ad æternæ vitæ lucrum, hoc conſtruxerat cœnobium, cæteri quique infidelitatis nevo turpati, loca ſancta diſſipantes, ſancte religionis monachos inſipidi, me impote nolenteque, infantili adhuc, ut ita dicam, etate vigente, " atrociter, veluti pagani, ad perpetuum ſui " dampnum fugabant. Ejus igitur benivolencie " congaudens, meorum optimatum uſus conſilio, " libertatis privilegium prefato loco ſancte Dei " genitrici ſemperque virgini *Mariæ* dicato, magna animi alacritate tripudians concedo, & ſecundùm patroni noſtri beati *Benedicti* traditionem, poſt obitum abbatis qui nunc ſancto præſidet loco, abbas ex eadem eligatur congregatione qui dignus ſit tali fungi officio; alioſum verò minimè, niſi culpis promerentibus inibi inveniri nequiverit qui aptus ſit animabus lucrandis. Quod ſi hoc, quod abſit, miſerabiliter evenerit, de alio noto & familiari monaſterio unanimi fratrum conſilio eligatur, cujus vita probabilis ſapientia predita, cultuque religionis fulgida, fidelibus clareſcat. Finitis namque diebus " benivoli & laudabilis viri; qui ſpecialis lucri copia ſanctum dapſilis ditaverat locum, laicorum " nemo ipſius loci dominium preſumens ſibi uſurpet. Rex verò, quæ ab eo Domino noſtro Jeſu Chriſto ejuſque genitrici ſemperque virgini " *Mariæ* ab æterno uſque remunerationem conceſſa ſunt vel concedenda, nec abbas nec alicujus perſone homo licenciam habeat pro pecunia " vendendi vel gratis concedendi vel mutandi, " ſet æterno Deo maneat imperpetuum, quod ei " conceſſum vel concedendum eſt. Regum verò " munimine deinceps ipſe locus domino protegente tueatur, ipſiuſque loci abbas regi deſerviens, gregem ſibi commiſſum dirocheo, id eſt, " duplici paſto foveat. Sit igitur præfatum monaſterium omni terrene ſervitutis jugo liberum, " tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis, arciſve reſtauratione. Si quis verò tam epilempticus philargyrie ſeductus amentia, quod " non optamus, hanc noſtre munificencie dapſilitatem auſu temerario infringere temptaverit, " ſit ipſe alienatus à conſorcio ſancte Dei eccleſiæ, " necnon & à participatione ſacroſancti corporis " & ſanguinis Jeſu Chriſt filii Dei, per quem totus " terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus eſt, & cum *Juda* Chriſti proditore, " ſiniſtra in parte deputatus, ni prius hic digna ſatisfactione humiliter penituerit quod contra ſanctam Dei eccleſiam rebellis agere preſumpſerit, " nec in vita hac practica veniam, nec in theorica " requiem apoſtata optineat ullam; ſet æternis " baratri incendiis truſus cum *Anania* & *Saphira* " jugiter miſerrimus crucietur. Anno dominicæ " incarnationis DCCCClxxxj. indictione ix. ſcripta eſt hæc carta. 981. Hiis teſtibus conſentientibus, " quorum inferiùs nomina caraxantur. ✠ Ego " *Adelred*, rex totius *Britanniæ* præfatam donationem cum ſigillo ſanctæ crucis confirmavi.

" ✠ *Dunſtan*, *Dorobernenſis* eccleſiæ archiepiſcopus ejuſdem regis benivolentiam conſenſi.

" ✠ Ego *Alſthrith* ejuſdem regis mater hanc donationem confirmavi ✠.

" ✠ *Oſwald* archiepiſcopus triumphalem tropheum agiæ crucis impreſſi.

" ✠ *Adeluuold*, *Pictavienſis* eccleſiæ epiſcopus " prædictum donum conſenſi.

" ✠ Ego *Alfſtan*, *Londonienſis* eccleſiæ epiſcopus conſignavi.

" ✠ Ego *Athelgar* epiſcopus tropheum agiæ " crucis impoſui.

" ✠ Ego *Alfſtan* epiſcopus jubente rege ſignum crucis infixi.

" ✠ Ego *Alfſtan* epiſcopus conſenſum prebui " figens crucem.

" ✠ Ego *Athulf* epiſcopus crucis modum " manu propria ſubſcripſi.

" ✠ Ego *Ælfric* epiſcopus.
" ✠ Ego *Ælfeah* epiſcopus.
" ✠ Ego *Cerdic* epiſcopus.
" ✠ Ego *Ædelric* epiſcopus.
" ✠ Ego *Wulfr.* epiſcopus.
" ✠ Ego *Alchere* dux.
" ✠ Ego *Athelwine* dux.
" ✠ Ego *Bryhtnod* dux.
" ✠ Ego *Athelbriht* dux.
" ✠ Ego *Athelmere* dux.
" ✠ Ego *Ædwine* dux.
" ✠ Ego *Athelweard* min.
" ✠ Ego *OedelWeard* min.
" ✠ Ego *Beorthwold* min.
" ✠ Ego *Ælfric* miniſter.
" Ego *Brightwold* miniſter.
" Ego *Ælfric* miniſter.
" Ego *Ordelm* miniſter.
" Ego *God* miniſter.
" Ego *Ælfric* miniſter.
" Ego *Leofwine* miniſter.
" Ego *Leofric* miniſter.

" Ego

“ Ego *Ælmere* miniſter.
“ Ego *Goduuine* miniſter.
“ Ego *Ælwine* miniſter.
“ Ego *Ælfric* miniſter.

Ibid. INſpeximus etiam cartam quam dominus *H.* quondam rex *Angliæ*, progenitor noſter, fecit præfatis abbati & conventui in hæc verba. H. *rex* Angliæ Willielmo *epiſcopo* Exon. *&* Ricardo *filio* Baldwini *vicecomiti, & omnibus fidelibus ſuis de* Deneſcira *& de* Cornualia *ſalutē. Volo & mando vobis, & precipio firmiter, quod faciatis venire ad dominium eccleſiæ meæ de* **Taviſtoch, Rueberge** *&* **Cuoelipe,** *quas* Wymundus Willielmo *fratri ſuo injuſtè tradidit. Et prohibeo ne aliquis preter monachos ipſas terras amplius teneat, vel alias aliquas quæ de dominio eccleſiæ fuerunt, exceptis illis quas* Gaufridus *abbas dedit ad ſervicium milicie. Et precipio ut ipſa eccleſia mea habeat & teneat omnes terras & tenuras ſuas liberè quietè & integrè, & ne aliquis abbas ulteriùs aliquam diſtrahat vel alicui donet preter confirmationem meam, & aſſenſum etiam tocius capituli. Volo etiam & precipio pro anima* Willielmi *regis & mea, hundredum de* **Taveſtoch** *liberum eſſe per ſe & quietum, ne in aliquo hundredo* **Liſton** *ſubjaceat aut reſpondeat. Et concedo, ſicut per aliam cartam conceſſi, mercatum eſſe omni die Veneris in villa de* **Taviſtoch,** *& nundinas ad feſtum ſancti* Rumoni *per tres dies. Et prohibeo ne aliquis emptor ſive venditor thelonium ſuum ibi retineat, qui illud in vicinis burgis vel civitatibus meis juſte dare debeat. Teſtibus* Radulfo *archiepiſcopo* Cantuar. *&* Willielmo *filio regis, &* Roberto *comite de* **Mellent** *apud* **Doyham.** Inſpeximus eciam cartam quam dominus *H.* quondam rex *Angliæ* proavus noſter fecit prefatis abbati & conventui in hæc verba. H. *rex* Angliæ, *dux* Normanniæ *&* Aquitaniæ, *& comes* Andeg. *juſticar. & vicecom. & miniſtris & omnibus fidelibus ſuis* Angliæ, *ſalutem. Concedo quod* Walterus *abbas de* Taviſtoca *habeat omnes Warennas & defenſa ſua in boſco & plano, ita bene & in pace & honorificè ſicut rex* H. *avus meus anteceſſori ſuo per breve ſuum conceſſit. Et prohibeo ne quis in eis fuget, vel leporem capiat, ſine ejus licencia, ſuper x. librarum forisfacturam. Teſte* Henrico *de* **Eſſex,** *apud* **Oxenford.** Inſpeximus eciam quandam aliam cartam ejuſdem domini *H.* quondam regis *Angliæ* in hec verba. H. *rex* Angliæ *& dux* Norman. *&* Aquitan. *& comes* Andegav. *juſticiar. vicecom. & omnibus miniſtris ſuis* Devoniæ *&* Cornubiæ *ſalutem. Precipio quod abbas & monachi mei de* Taveſtocha *habeant & teneant omnes terras & tenuras ſuas & miniſteria ſua, ita bene & in pace liberè, & quietè, & juſtè & integrè, & honorificè, ſicut predeceſſores ſui melius & liberiùs habuerunt & tenuerunt tempore regis* H. *avi mei. Et prohibeo ne ipſi inde in placitum ponantur niſi coram me, niſi nominatim precepero. Teſte* Gaufrido *archiepiſcopo* Cantuar. *apud* Silveſtonam, *(&c.)* Nos autem conceſſiones & confirmationes prædictas ratas habentes & gratas, eas pro nobis & hæredibus noſtris, quantum in nobis eſt, nunc abbati & conventui dicti loci de **Taviſtok** & ſucceſſoribus ſuis concedimus & confirmamus, ſicut cartæ prædictæ rationabiliter teſtantur, & prout iidem abbas & conventus & prædeceſſores ſui terras & tenementa prædicta hactenus tenuerunt, & libertatibus prædictis rationabiliter uſi ſunt & gaviſi. Hiis teſtibus venerabilibus patribus *J.* archiepiſcopo *Cantuar.* totius *Angliæ* primate, *W.* epiſcopo *Winton.* theſaurario noſtro, *Henrico* comite *Lancaſtr. Willielmo* de **Bohun** comite *North. Henr.* de **Percy,** *Radulpho* de **Stafford,** *Richardo Talbot* ſeneſcallo hoſpitii noſtri, & aliis. Dat. per manum noſtram apud *Weſtmon.* xiiij. die Februar.

Per finem quinque marcarum ſolutarum clerico hanaperii *Devon.*

RUMESIENSE *Cœnobium in agro* Hantonienſi.

APud *Rumeſiam*, quod cœnobium præcellentiſſimus rex *Edgarus* inſtituit, novi jacere duarum virginum corpora, *Merewinnæ & Elfredæ*, quarum geſta, quòd neſcio, non tam prætereo, quàm ad majorem ſcribendi diligentiam reſervo, ſi fortè cognovero. *W. Malmesb.* fol. 140.b.n. 20.

Anno DCCCCvij. Rex *Angl. Edgarus* in monaſterio *Rumeſiæ* (quod avus ſuus Rex *Edward.* ſenior conſtruxerat) ſanctimoniales collocavit, ſanctamque *Merwinam* ſuper eas abbatiſſam conſtituit. *R. Hoved.* fol. 244.b.

Literæ Regis *Patentes* dictæ.

REX *omnibus &c. Salutem. Quia accepimus per inquiſitionem quam per dilectum & fidelem noſtrum* Nicholaum *de* Turri, *& ſocios ſuos juſticiarios noſtros ultimò itinerantes in comitatu* **Suthampton** *fieri fecimus, quod abbatiſſe de* **Romeſeye** *habuerunt furcas in manerio ſuo de* **Romeſeye,** *& habere conſueverunt à tempore* Edgari, *quondam regis* Angliæ, *qui abbaciam de* **Rumeſeye** *fundavit, uſque ad deceſſum* Matill. Patric. *quondam abbatiſſe de* **Rumeſeye,** *que anno tercio regni noſtri obiit, ut dicitur, ex conceſſione ipſius regis* Edgari *& ſucceſſorum ſuorum prædeceſſorum noſtrorum Regum* Angliæ, *illis uſæ ſunt, & quod poſt mortem ejuſdem* Matill. *furcis illis uſe non fuerint, & quod nullus poſtea fuit dampnatus in eodē manerio, propter quod deciderunt furcæ prædictæ, ita quod poſtmodum auſe non fuerunt furcas illas ſine licentia noſtra relevare. Nos* Amicie *nunc abbatiſſæ de* **Romeſeye** *& monialibus ejuſdem loci ſuper hoc gratiam facere volentes ſpecialem, conceſſimus illis quod furcas illas in manerio ſuo prædicto poſſint levare, & eis uti ſicut eiſdem temporibus dicti regis* Edgari *& ſucceſſorum ſuorum progenitorum noſtrorum regum* Angliæ *uſe fuerunt. In cujus &c. Teſte Rege apud* Weſtmon. *xxij. die Auguſti.* Patent. 47. Hen. 3. memb. 4. nu. 10.

Confirmatio literarum præcedentium.

Pat. 8. *Ed.* I. memb. 27.

REx omnibus, &c. ſalutem. Sciatis nos inſpexiſſe cartam quam bone memoriæ dominus *H.* Rex proavus noſter fecit eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de **Romeſeye** in hæc verba. " *H.* Rex *Angliæ* & dux *Norman.* & *Aquitan.* & comes *Andegav.* epiſcopo *Wynton.* & juſtitiariis & vicecomitibus, & baronibus, & miniſtris, & omnibus fidelibus ſuis *Francis* & *Anglis* de **Hampteſcire** ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de **Romeſeye** totum boſcum ſuum de **Northwod,** ſicut Rex *Edwardus* eis dedit & carta ſua confirmavit. Et prohibeo ne miniſtri mei ſe inde quicquam intromittant niſi per abbatiſſam ejuſdem eccleſiæ de **Romeſeye.** Teſtibus *Thoma Cantuar.* archiepiſcopo, & *R. Eborum* archiepiſc. & *R. Lincoln.* epiſcopo, & *Th.* cancellario, & magiſtro *Alvero* & *R* comite *Legrec.* & *W.* filio *Hamonis,* & *Hamone Boter.* apud *Sarum.* Et hoc vobis tenore præſentium ſignificamus. In cujus, &c. T. *R.* apud *Wynton.* iiij. die Januarii.

HORTONENSE *Cœnobium in agro* Dorſetenſi.

W. Malmesb. fol. 146.a.n. 20.

EST præterea in *Dorſeta* nemus juxta *Hortunam,* quæ modò deſtructa, tunc ejus (*Ordgari* ſcilicet, comitis *Devoniæ,* qui ſub *Edgaro* rege floruit, & mortem obiit anno DCCCClxxj.) liberalitate inter abbatias numerabatur. Ibi mirandæ fortitudinis dabat ſpectaculum, ſi quando remiſſis curis venerat in ocium. Rivulus juxta ſaltum venationis feracem labitur, ab una ripa ad alteram decem pedum ſpatio. Ille divaricatis pedibus utramque continuabat, parvoque cultro ferarum ad ſe actarum capita levibus & penè irritis ictibus decutiebat in amnem, ſed enim tantus taliſque adhuc ætatis calore perfervidus ceſſit morti, juſſitque ſe apud *Hortunam* ſepeliri; veruntamen quia ſecum quedam eccleſiæ danda demandaverat, prævenit abbatis *Sictritii* violentia, datorem & data pariter transferens in ſua. *Sihtricius* poſtea ſub rege *Williellmo* piraticam aggreſſus, religionem polluit, eccleſiam inflammavit.

Lelandi collectan. vol.1.p.78.

Horton *cella de* **Shirburne.**

ORGARUS, comes *Devoniæ,* primus fundator. Poſtea quidam *Rogerus,* epiſcopus de **Shirburne,** obtinuit ab *Henrico* primo, ut poſſeſſiones monaſterii de **Horton** transferret ad monaſterium de **Shirburne.**

EXONIENSE *Cœnobium in agro* Devonienſi.

Annal. de *Winchcumbe.* in bibl. *Cottoniana.*

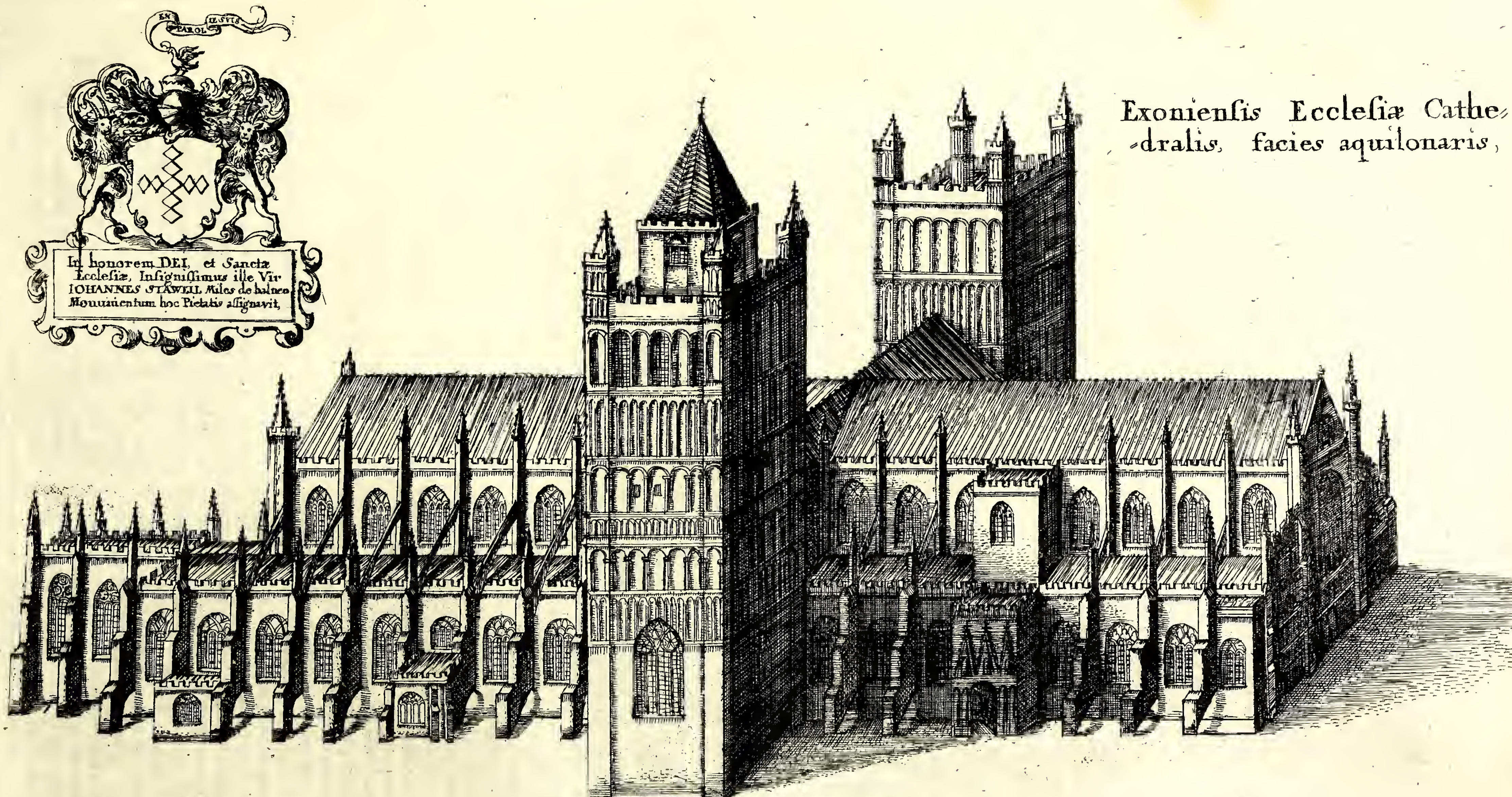
ANno Domini DCCCCLXVIII. Rex *Anglorum, Edgarus,* monachos in **Exaceaſtre** collocavit.

De ſede epiſcopali Exon.

Ex vetuſto MS. in bibl. *Bodleiana* [Med. 76.]

ANno illo quo tranſacti ſunt à nativitate Domini noſtri *Jeſu Chriſti* anni DCCCCV. miſit *Formoſus,* pontifex apoſtolicus *Romanæ* eccleſiæ, in terram *Anglorum* ad regem *Eaduuardum,* filium *Alfridi,* motus cum magna iracundia, & mandavit ei cum ſuis omnibus maledictionem contra benedictionem quam beatus papa *Gregorius* per ſanctum virum *Auguſtinum* genti *Anglorum* antea miſit, niſi cum epiſcopis inſtituiſſet deſtitutas parochias epiſcoporum ſecundùm antiquam traditionem quæ tradita eſt genti *Anglorum* à ſede ſancti *Petri*; nam per ſeptem annos plenè deſtituta eſt regio *Jeuuiſſorum,* vel *Vueſt-Saxonum,* ab omni epiſcopo. Quo facto, congregavit *Eaduuuardus* Rex ſynodum ſenatorum gentis *Anglorum,* in quo præſidebat *Plegmundus* archiepiſcopus, regi recitans & diſputans diſtricta verba apoſtolicæ legationis quam miſit beatus papa *Formoſus.* Tunc ſibi rex cum ſuis, & *Plegmundus* archiepiſcopus ſalubre conſilium invenerunt, aſſumentes ſibi dominicam ſententiam, *meſſis quidem multa eſt, operarii verò pauci*; ſinguliſque tribubus *Jeuuiſſorum* (vel *Vueſt-Saxonum*) ſingulos conſtituêre epiſcopos, & ſingulis epiſcopia conſtituêre, & quod dudum duo habuerunt in quinque diviſerunt. Acto illo conſilio, cum honorificis muneribus *Plegmundus* archiepiſcopus *Romam* rediit, apoſtolicum *Formoſum* cum magna humilitate placavit, regis decreta & ſeniorum regionis enuntiavit, quod & apoſtolico maximè placuit. Rediens ad patriam, in urbe *Dorobernia,* VII. epiſcopos VII. eccleſiis in uno die ordinavit: *Frytheſtanum* ad eccleſiam *Vuentanienſem, Athelſtanum* ad eccleſiam *Corvinenſem, Wærſtanum* ad eccleſiam *Sciraburnenſem, Æthilhelmum* ad eccleſiam *Fontanienſem, Eadulfum* ad eccleſiam *Cridionenſem.* Inſuper addiderunt illi tres villas in *Cornubia,* quorum nomina **Pollſun, Caelling, Landuuithan,** ut inde ſingulis annis viſitaret gentem *Cornubienſem* ad exprimendos eorum errores: nam antea, in quantum potuerant, veritati reſiſtebant, & non decretis apoſtolicis obediebant; ſed & aliis provinciis conſtituit duos, *Auſtralibus-Saxonibus* virum idoneum *Beorneh* ordinavit, & *Mercionibus Coenuulfum* ad civitatem quæ dicitur **Dorceceaſter**: hoc . . . . . . Sicque papa apoſtolicus in ſynodis eccleſiæ ſancti *Petri* concluſit, ut dampnaretur imperpetuum qui hoc ſalubre mutaret conſilium.

Anno verò dominicæ incarnationis Mxliij. loco xj. poſt *Eduuardum* prædictum, filium ſcilicet *Alfridi* regis, imperium totius *Anglorum* regni ſuſcepit *Edwardus,* filius *Athelredi* regis, die dominico

Exonienſis Eccleſiæ Cathedralis, facies aquilonaris,

Rich: Newcourt delin: Dan: King ſculpſit.

minico Paſcæ id eſt iij. Non. Aprilis cum magno gaudio totius gentis *Anglicæ*, in *Vuintonia* civitate conſecratus. Tertio autem anno imperii ſui, id eſt anno Mxlvj. dominicæ incarnationis, dedit epiſcopatum *Cridionenſis* eccleſiæ, atque *Cornubienſis* provinciæ, capellano ſuo *Leofrico*, vita moribuſque modeſto; qui vir venerabilis accepto pontificatus honore dioceſim ſuam perluſtrans, populo ſibi commiſſo verbum Dei ſtudioſè prædicabat, clericos doctrina informabat, eccleſias non paucas conſtruebat, & cætera quæ officii ſui erant ſtrennè amminiſtrabat; cernens verò utramque provinciam dioceſis ſuæ, id eſt *Devenoniam* & *Cornubiam* piratarum barbarica infeſtatione ſepiùs devaſtari, cepit, divina, ut credimus, inſpiratione, diligenter meditari qualiter epiſcopalem cathedram *Cridionenſis* loci ad urbem *Exonicam* transferre poſſet. Et quia ſagaci animo proſpexit, hoc abſque *Romanæ* eccleſiæ auctoritate fieri non poſſe; miſſo illuc idoneo legato, id eſt *Landberto* presbitero ſuo, ad ſanctiſſimum papam *Leonem*, humiliter poſtulavit, quatinus, directis paternitatis ſuæ literis regem *Eduuardum* rogaret, ut de *Cridionenſi* villa ad urbem *Exonienſem* epiſcopalem ſedem tranſmigrare concederet; ubi, ab hoſtilitatis incurſu liber, tutiùs eccleſiaſtica officia diſponere poſſet. Apoſtolicus verò pontifex libenter rationabili ejus petitioni annuens, hujuſmodi literas regi *Eduuardo* direxit.

Leo *epiſcopus ſervus ſervorum Dei*, Eduuardo, Anglorum *regi ſalutem kariſſimam cum benedictione apoſtolica. Si bene habes & bene vales, inde non modicas domino* Jeſu Chriſto *referimus gratias, & hoc optamus ut ita luculenter poſſideas regni gubernacula, ut in æterna maneas tabernacula. Et quia audivimus te circa Dei eccleſias & eccleſiaſticos viros ſtudioſum & religioſum eſſe, inde multum gaudemus, & hoc ammonemus atque benignè rogamus, ut ita in Dei opere perſeverare ſtudeas, quatenus regi regum Deo placere valeas, atque cum illo in cœleſti regno permaneas. Notum itaque eſt noſtræ pietati qualiter* Leofricus *epiſcopus ſine civitate ſedem pontificalem tenet, unde multum miramur, non de illo ſolo, ſed & de omnibus illis epiſcopis qui talia agunt. Cum verò ad vos noſtrum miſerimus legatum, de aliis dicens, nunc autem de noſtro fratre jam dicto* Leofrico *præcipimus atque rogamus, ut propter domini & noſtri amoris cauſam adjutorium præbeas, ut à* Cridionenſi *villula ad civitatem* Exoniam *ſedem epiſcopalem poſſit mutare. Hæc & alia bona opera ita agere ſtudeas, ut a Chriſto domino æternum regnum adquirere valeas. Vale kariſſime ſemper in domino.*

His Rex literis cum magna devotione aſſenſum præbens, ilico dedit prædicto epiſcopo monaſterium ſanctæ *Mariæ* & ſancti *Petri* apoſtoli in civitate *Exonia*, ut ibi epiſcopale ſolium conſtrueret, & poſt aliquot menſes illuc veniens Rex ipſe glorioſus, per brachium dextrum epiſcopum ducens, & nobiliſſima regina *Edgitha* per ſiniſtrum, in cathedram pontificalem in præfato monaſterio conſtituerunt, præſentibus ducibus, multiſque *Angliæ* proceribus.

Sicque venerabilis vir *Leofricus*, anno dominicæ incarnationis Ml. indict. iij. cum magna gloria inthronizatus, primus epiſcopus factus eſt *Exonienſis* eccleſiæ, juſſuque regis Canonicos ibi conſtituit. Et quia locus ille terris, libris, omnibuſque ornamentis eccleſiaſticis pene deſpoliatus erat, (nam ex xxvj. terris quas rex religioſus *Æthelſtanus* illuc dedit vix una viliſſima remanſit, & tres codices, feretrumque reliquiarum) preſul ipſe de ſuis propriis multo tempore congregationem pavit, & cum maximo ſtudio, quantum potuit, locum illum reſtauravit & emendavit, datiſque illuc tribus proprietatis ſuæ terris augmentavit. Anno autem dominicæ incarnationis Mlxxj. epiſcopatus verò ſui anno xxvj. die quarto idus Februarii, ex hac erumnoſa vita ſubtractus, ſepultus eſt in cripta ejuſdem eccleſiæ, pro cujus animæ requie, pie lector non omittas orare.

De terris, ornamentis, veſtimentis, atque libris huic eccleſiæ à Leofrico *loci epiſcopo datis.*

Ex veteri MS in bibl. *Bodleiana* [Med. 120.] fol. 1, 2.

Her swutelaþ on þissere Cristes bec hwæt Leofric B. hæfþ gedon innto sancte Petres minstre on Exanceastre ðær his bisceop-stol is. ꝥ is ꝥ he hæfþ geinnod ꝥ ær geutod wæs ðurh godes fultum. and ðurh his foresprece. ⁊ ðurh his gærsuma. ꝥ is ærest ꝥ lande æt Culmstoke. and ꝥ land æt Brancescumbe. and æt Sealtcumbe. ⁊ ꝥ land æt sancte Marian cyrcean. and ꝥ land æt Stoforditune. and æt Sweartan wille. and ꝥ land æt Morcheshille. and Siðefullan hiwisc. ⁊ ꝥ land æt Brihtricestane. and ꝥ land æt Topeshamme. ðeah ðe Harold hit mid unlage ut nam. ⁊ ꝥ land æt Stoce. ⁊ ꝥ land æt Sydebirig. ⁊ ꝥ land æt Niwantune: ⁊ æt Norðtune. ⁊ ꝥ lande æt Cliftune wið hæfde;

Ðonne is þis seo eaca on landum ꝥ he hæfð of his agenum ꝥ mynster mid gegodode hor his hlaforda saulum ⁊ for his agenre. þam godes þeowum to bigleofan þe for heora saulum þingian sceolan. ꝥ is ærost ꝥ land æt Bæmtune. ⁊ æt Estune. ⁊ æt Ceommenige. ⁊ ꝥ land æt Dorlisc. ⁊ æt Holacumbe. ⁊ æt Suðwuda. ⁊ he ne funde þa he to þam mynstre feng nan mare landes ðe ðider ynn gewylde wære ðonne twa hida landes æt Ide. and ðæron næs orfcynnes nan mare buton vij. hryþeru;

Ðonne ys þis seo oncnawennis þe he hæfþ god mid gecnawen ⁊ sanctum Petrum into þam halgan mynstre on cyriclicum madmum. ꝥ is. ꝥ he hæfþ þider ynn gedon II. B. roda. ⁊ II. mycele gebonede roda. butan oþrum litlum silfrenum swur rodum. ⁊ II. mycele Cristes bec gebonede. ⁊ III. gebonede scrin. ⁊ I. gebonede altare. ⁊ V. silfrene caliceas. ⁊ IIII. corporales. ⁊ I. silfrene pipe. ⁊ V. fulle mæssereaf. ⁊ II. dalmatica. ⁊ III. pistel roccas. ⁊ IIII. subdiacones handlin. ⁊ III. cantercæppa. ⁊ III. canterstafas. ⁊ V. pællene weofod sceattas. ⁊ VII. brædelsas. ⁊ II. tæppedu. ⁊ III. bera scin. ⁊ VII. setl hrægel. ⁊ III. ricg-hrægel. ⁊ II. wahræft. ⁊ VI. mæsene scealas. ⁊ II. gebonede hnæppas. ⁊ IIII. hornas. ⁊ II. mycele gebonede candelsticcan. ⁊ VI. læssan candelsticcan gebonede. ⁊ I. silfren stor-cylle mid silfrenium storsticcan. ⁊ VIII.

VIII. læflas. and II. guðfana. and I. merc*. and VI. mid reca†. and I. firodæn. and I. cyste. and þær wæron ær buton VII. upp-hangene bella. and nu þær synd XIII. upp-hangene. and XII. hand-bella. and II. fulle mæsse bec. and I. collectaneum. and II. pistel bec. ⁊ II. fulle sang bec. ⁊ I. niht sang. and I. ad te levavi. ⁊ I. tropere. ⁊ II. salteras. ⁊ se þridda saltere swa man singþ on Rome. ⁊ II. ymneras. ⁊ I. deorwyrðe bletsing boc. and III. oðre. and I. englisc Cristes boc. and II. sumer ræding bec. and I. winter ræding boc. ⁊ regula canonicorum. and martyrlogium. and I. canon on leden. and I. scrift boc on englisc. and I. full spel boc winteres and sumeres. and Boeties boc on englisc. and I. mycel englisc boc be gehwilcum þingum on leoðwisan geworht. and he ne funde on ðam mynstre ða he to feng boca na ma buton ane capitulare. and I. forealdodne niht-sang. and I. pistel boc. and II. forealdode ræding bec swiðe wake. and I. wac mæsse reaf. and ðus fela leden boca he begeat inn to ðam mynstre. liber pastoralis. ⁊ liber dialogorum. ⁊ libri IIII. prophetarum. ⁊ liber Boetii de consolatione. ⁊ Isagoge Porphirii. ⁊ I. passionalis. ⁊ liber Prosperi. ⁊ liber Prudentii de martyribus. ⁊ liber Ezechielis prophetæ. ⁊ Cantica canticorum. ⁊ liber Isaiæ prophetæ on sundron. ⁊ liber Isidori ethimologiarũ. ⁊ passiones apostolorũ. ⁊ expositio Bedæ super apocalipsin. ⁊ expositio Bedæ super VII. epistolas canonicas. ⁊ liber Isidori de novo et vetere testamento. ⁊ liber Isidori de miraculis Christi. ⁊ liber Oserii. ⁊ liber Machabeorum. ⁊ glose Statii. ⁊ liber officialis Amalarii. ⁊ ofer his dæg he ann his capellam ðider binnan forð mid him silfum on eallum ðam ðingum þe he silf dide mid godes þeninge. on þ gerad þ þa godes þeowas þe þer binnan beoð æfre his saule gemunon mid heora gebedum and mæsse-sangum to Criste. and to sancte Petre. and to eallum þam halgum þe þ halige mynstre is fore gehalgod. þ his saule beo gode þe anfengre. ⁊ se ðe ðas gyfu ⁊ þisne unnan wille gode ⁊ sancte Petre ætbredan. si him heofna rice ætbroden. and si he ecelice geniþerod into helle wite ;

* *Fortè*, mere.
† *Fortè*, midereca.

Idem Latinè *verſum.*

HIc oſtenditur in hoc *Chriſti* codice, quid *Leofricus* epiſcopus contulerit ſancti *Petri* monaſterio *Exceſtrenſi*, ubi ſedes ejus epiſcopalis eſt. Scilicet, quod ea recuperavit quæ antea alienabantur, Dei auxilio & ſuâ advocatione ac theſauro. Id eſt, primò fundum illum apud *Culmſtocam*, & fundum illum apud *Branceſcumbam*, & apud *Sealtcumbam*, & fundũ illum apud S. *Mariæ* eccleſiam, & fundum illum apud *Stofordtunam*, & apud *Sweartæ* fontem*, & fundum illum apud *Morceſhillam*, & *Sideſullæ* familiam, & fundum illum ad *Brihtrici* lapidem, & fundum illum apud Toppeſhamme, quamvis eum *Haraldus* poſtea injuſtè ademerit, & fundum illum apud *Stocam*, & fundum illum apud *Sydeberiam*, & fundum illum apud *Niwantunam*, & apud *Northtunam*, & fundum illum apud *Cliftam* quem *Wido* habuit.

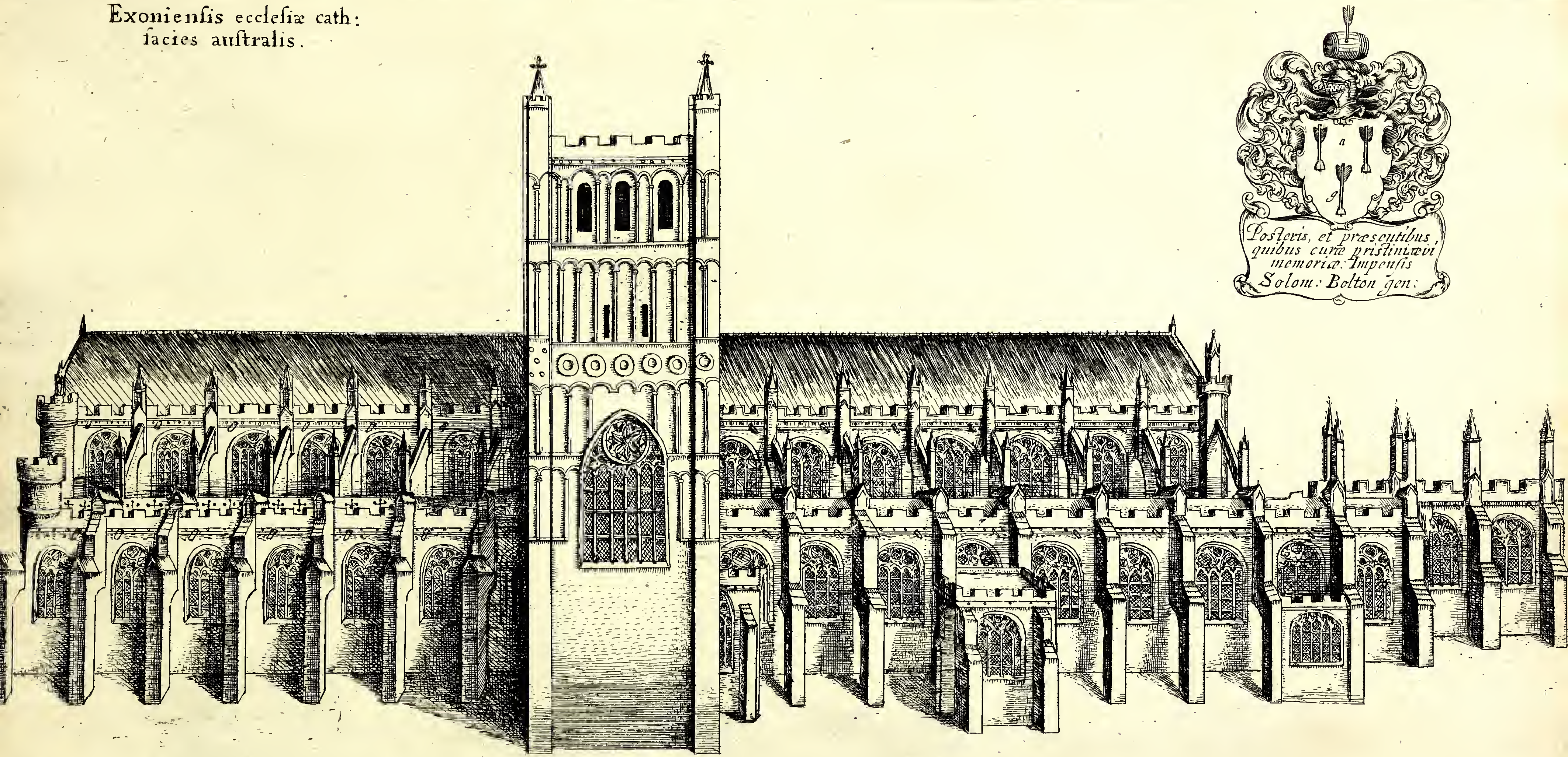
* Fortè nigrum fontem.

Hæc autem eſt augmentatio terrarum, quâ de proprio monaſterium illud ampliavit, pro domini ipſius animâ, & ſuâ; ad victum Deo ſervientium qui pro ipſorum animabus intercederent. Id eſt, primò, fundus ille apud *Bæmtunam*, & apud *Eſtunam*, & apud *Ceomeneiam*, & fundus ille apud *Doſlicam*, & apud *Holacumbam*, & apud *Suthwudam*. Ipſe autem quando monaſterium ſuſcepit [*regendum*] non invenit fundi quid eidem loco ſubjecti plus duabus hidis apud *Idam*, & inibi haud plura erant pecora quàm ſeptem boves.

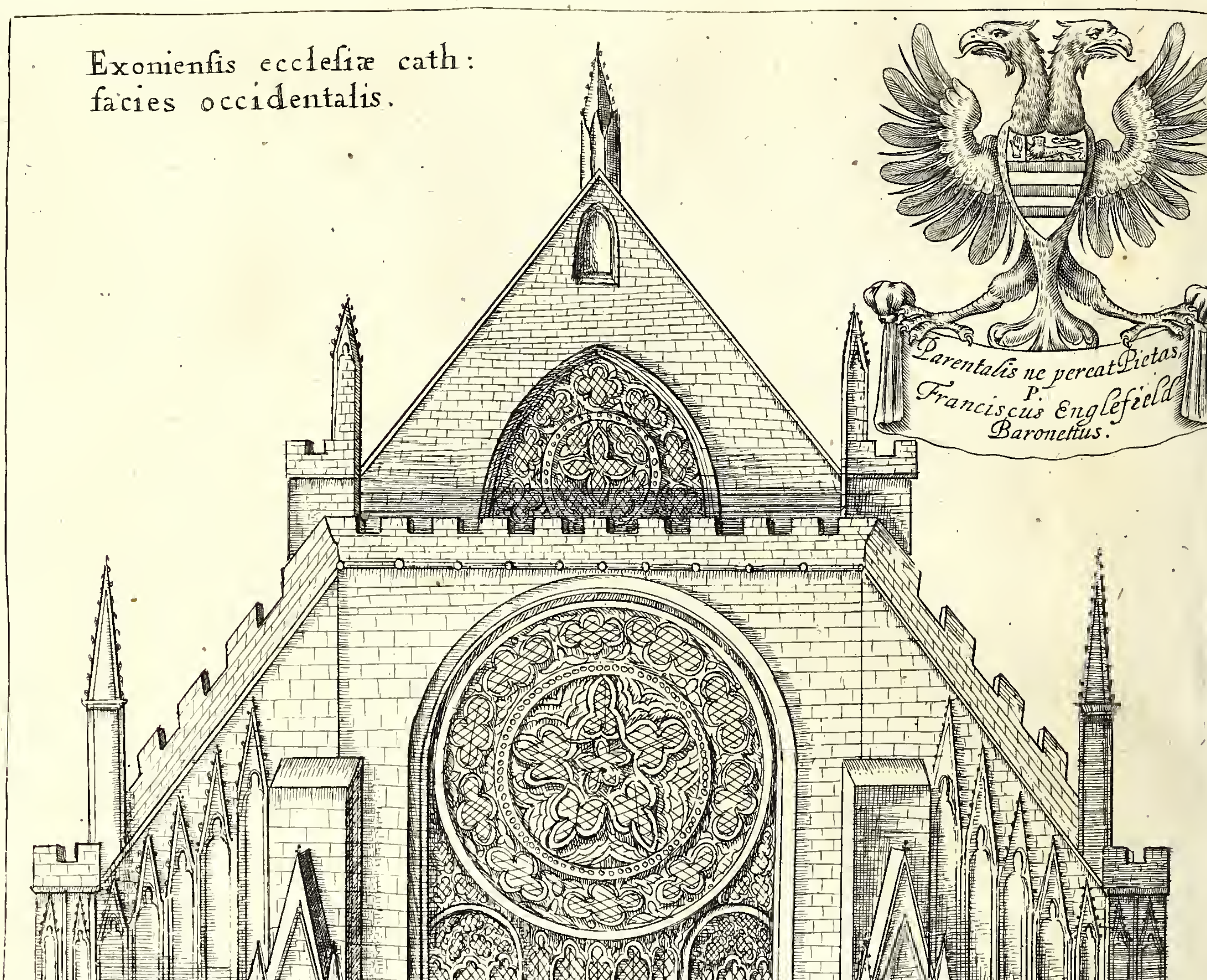
Hæc autem eſt remuneratio, quâ Deum agnovit (*i.* honoravit) & ſanctum *Petrum* apud ſanctum illud cœnobium in eccleſiaſticis theſauris. Videlicet, quod illuc introduxit duas cruces epiſcopales, & duas magnas cruces oſſeas, [*vel*, oſſe, ebore *fortè*, paratas] præter alias parvas cruces collares argenteas, & duos magnos *Chriſti* libros oſſeos*, [*vel*, ebore ornatos] & tria feretra [*vel*, ſcrinia] oſſea, & unum altare oſſeum, & quinque calices argenteos, & quatuor corporalia [*quibuſdam*, pulvinaria ſacroſancta, quibus *ſcilicet* panem imponunt conſecratum:] & unam fiſtulam argenteam, & quinque completa ad uſum miſſæ veſtimenta [*al.* veſtes ſacerdotales:] & duas dalmaticas, & tres tunicas epiſtolares [ab epiſtolas *ſc.* legentibus geſtari ſolitas:] & quatuor ſubdiaconorum mantilia [*vulgò*, manutergia, *&* manipulos:] & tres cantorum pileos, & tres cantorum baculos [*vel*, virgas:] & quinque altaris pallia, & ſeptem ſtragulas, & duo tapeta, & tria coria urſina, & ſeptem ſcamnorum [*vel* ſedilium] tegmina [*vulgò*, bancalia:] & tria dorſalia [aulæa, *ſcil.* à tergo menſæ dominicæ ſuſpenſa:] & duo vela [*vel*, cortinas:] & ſex conchas fagineas, & duos calices oſſeos, quatuor cornua, & duo magna condelabra oſſea, & ſex minora candelabra oſſea, & unum thuribulum argenteum, cum thuriaria ferula [*vel*, virgula] argentea, & octo aquiminaria [*vaſa ſc.* luſtralia:] & duo labara [*vel*, vexilla ſacra:] & unam menſam, & ſex arcas, & unum plauſtrum viaticum, & unam ciſtam. Erant autem antea niſi ſeptem campanæ ſuſpenſæ, nunc ſunt tredecim ſuſpenſæ, præter duodecim tintinnabula. Item duo [*ſunt*] completa miſſalia [divinor. *ſcil.* officiorum libri:] & unum collectaneum [collectarum *ſc.* eccleſiaſticarum liber:] & duo epiſtolarum libri, & duo completi cantionum libri, & unus cantionis nocturnalis [*vulgò*, completorii] liber, & unus [*liber*] Ad te levavi [*dictus*:] & unum troparium, & duo pſalteria, & tertium pſalterium ſecundùm *Romanum* cantandi modum, & duo hymnorum codices [*al.* antiphonaria:] & unus pretioſus benedicendi codex, & tres alii, & unus *Anglicus Chriſti* liber, & duo

* Quales erant hi, mihi ſatis eſt incertum: id autem eò magis quod hîc inter ſacra utenſilia & ornamenta locum ſint ſortiti, ubi libror. nulla quidem mentio, qui per ſe poſtea recenſentur; ubi, inter alios, talis nominis liber: qualis autem vel ibi intelligendus, (cum nuſquam antea de eo legerim) plane neſcio: judicent alii. Fortè, *de paſſione*, vel *miraculis Chriſti*: niſi quis malit, *Evangelium* ipſum. Obſtat interim idem huic ſcripturæ, ut in ejus initio, nomen datum. Doctiores adi.

Exonienſis eccleſiæ cath:
facies auſtralis.

Ric: Newcourt delin
D: King ſculp:

Exonienſis eccleſiæ cath:
facies occidentalis.
Parentalis ne pereat Pietas,
P.
Franciscus Englefield
Baronettus.
Ric: Newcourt delin: Da: King ſculp:

duo æſtivales lectionum libri, [*vulgò*, legendæ:] & unus hyemalis, & regula canonicorum, & martyrologium, & unus Canon *Latinus*, & unum confeſſionale [*vel*, confeſſionum formula] *Anglicum*, & unus completus homiliarum codex hyemalis & æſtivalis, & *Boetii* liber *Anglicus*, & unus magnus liber *Anglicus* omnio metricè deſcriptus. Porro, non invenit in illo monaſterio, quando id [*regendum*] ſuſcepit libros plures quàm unum capitulare, & unum pervetuſtum cantionis nocturnalis [*vulgò*, completorii] codicem, & unum epiſtolarum librum, & duas pervetuſtas legendas viliſſimas, & unum ad uſum ſacrorum vile veſtimentum [*vel*, veſtem ſacerdotalem.] Tot autem libros *Latinos* impetravit huic monaſterio, [*quorum nomina hîc ſequuntur:*] Liber (*ſcil.*) paſtoralis & liber dialogorum, & liber quatuor prophetarum, & liber *Boetii* de conſolatione, & iſagoge *Porphirii*, & unus paſſionilis, & liber *Proſperi*, & liber *Prudentii* de martyribus, & liber *Ezechielis* prophetæ, & Cantica Canticorum, & liber *Iſaiæ* prophetæ, ſeorſim, & liber *Iſidori* etymologiarum, & paſſiones apoſtolorum, & expoſitio *Bedæ* ſuper apocalypſin, & expoſitio *Bedæ* ſuper ſeptem epiſtolas canonicas, & liber *Iſidori* de miraculis Chriſti, & liber *Oſerii**, & liber *Machabeorum*, & gloſſæ *Statii*, & liber officialis *Amalarii*. Et poſt dies ſuos [*vel*, obitum ejus] conceſſit ſuam capellam, ſimul cum ſeipſo eò transferendam, & omnibus ad Dei ſervitium pertinentibus quorum ipſe author (*vel*, donator) erat, eâ lege ut ſervi Dei inibi exiſtentes, ſemper in ſuis orationibus & miſſis animæ ejus ſint memores, apud *Chriſtum*, & apud ſanctum *Petrum*, & apud omnes Sanctos illos quibus ſacrum illud monaſterium conſecratur, ut anima ejus Deo ſit acceptior *. Et qui hæc dona, & hanc conceſſionem Deo & ſancto *Petro* abſtulerit, auferatur ei regnum cœlorum, & ad inferni cruciatus ſit in æternum depulſus.

* F. *Oroſii.*

* Al. *boni ſit capacior.*

De reliquiis ab Æthelſtano *rege collatis.*

Ibid.

HEr sputelað on ðisum gewrite be ðam halgum reliquium þe Æþelstan se wurþfulla kyning geaf into sancta Marian and sancte Petres mynstre on Exancestre. gode to lofe. for his saule alysednysse eallum þam þe þa halgan stowe gesecaþ and gewurþiaþ to ecere hæle.

Witodlice se ilca kyning Æþelsta þa þa he æfter his fæder Eadwarde cynerice onfenge. ⁊ þurh godes gife ana geweold ealles Englalandes þe ær him manege cyningas betwix heom hæfdon. þa come he on sumne sæl hider to Exancestre. swa swa hit of soðfæstra manna sage gewyrn gesæd wæs. ⁊ he ongan smeagan ⁊ þeahtian hwæt him sælost wære to geforþienne of his cynelicum madmum gode to lofe and him silfum and his þeode to ecere þearfe ⁊

Se ælmihtiga god. þa þe eallum þam þe wel þencaþ simle is fultum and firþriend. gesende þam godan kyninge þone geþanc on þ he mid þam gewytendlicum madmum þa unateorienlican madmas begitan sceolde. he sende þa ofer se getriwe men and gesceadwise and hig ferdon swa wide landes swa hig waron mihton. and mid þam madmum begeaton þa deorwurþestan madmas þe æfre ofer eorþan begitene mihton beon. þ wæs haligdom se mæsta of gehwilcum stowum wydan and sydan gegaderod. and hig þam foresædan cyning brohton. and se cyninge mid micelre blysse gode þæs ðancode ⁊

He bebead þa þ man hēr on Exancestre: þær þær him ær god ðone nytwyrþan geðanc on besende. mynster aræran sceolde. gode to wurþminte. and ðære heofenlican cwene sancta Marian Cristes meder. and sancte Petre þære apostola ealdre. þone se ilca cyning him to mundboran gecoren hæfde. and he geaf þider inn six and twentig cottlifa. and þone þryddan dæl þæs foresædan haligdomes þyder inn let don. his saule to ecere alysednisse. and eallum þam to hylpe þe þa halgan stowe þe se haligdom on is mid geleafan gesecaþ and wurðiaþ ⁊

Nu wille we eow secgean butan ælcere leasunge hwæt se haligdom is þe hēr on þisum halgan mynstre is. and gewritu forþ mid ðe gesputeliaþ butan ælcere tweonunge hwæt anra gehwilc ðera haligdoma beo ⁊

Ærost. of ðam sylfan deorwyrþan treowe þære halgan rode ðe Crist on þrowode and us ealle þæron of þæs deofles anwalde alysde ⁊

Of drihtnes byrgene ⁊

Of þam gyrlan þe ure drihten silf on him hæfde þa þa hēr on worulde betwix mannum wæs ⁊

Of þare bynne þe ure drihten on læg þa þa he wæs of sancta Marian acenned ⁊

Of Iordane þe ure drihten wæs on gefullod ⁊

Of þam swere þe ures drihtenes halige syd wæs mid geopenod on þere rode ⁊

Of þam beode þe se hælend on uppan hine gereordode mid his twelf apostolum ⁊

Of þære dune synay þær þær god anuppan atiwde þam halgan Moyse and him þære ða ealdan æ gesputelode ⁊

Of ðam þorne-þifele þe wundorlice barn ⁊ ðeah ungewemmed wæs fram ælcere bærninge ða ða god silf of þare ilcan ðyrnan spræc wiþ ðone halgan Moysen ⁊

Of ðære dune þe ure ðrihten on uppan færde ⁊

Of ðære candele ðe godes engel ontende mid heofenlicum leohte æt ures drihtenes sepulchre on Eastern æfen ⁊

Of ðam altare þe ure drihten silf gehalgode ⁊

Of þære stoppe þe ure drihten wæs on geeacnod ⁊

Of Olivetes dune uppan þære se hælend hine gebæd gebigedum cneowwum to his heofenlican fæder ær his ðrowunge ⁊ æft of þere ilcan dune to heofenum astah ⁊

Of þam girlan ðære heofenlican hlæfdian sancta Marian ⁊

Of ðam heafode clafe ðære ilcan godes moder ⁊ of hire feaxe ⁊

Of sumere halignisse þe se heah engel Michahel

Michahel on eorþan geswutelode;

Of sanctus Iohannes lichaman þæs fulluhteres ⁊ of his gewædum;

Of sanctus Petrus apostoles berde;

Of sanctus Petres fexe. of sanctus Petrus gyrdan. of sanctus Paulus apostoles sruþbane ⁊ of his claþon. of sanctus Andreas stafe ðæs apostoles;

Of sanctus Iohannes claþon þæs apostoles ⁊ godspelleres þe ure drihten to þon swiþe lufode þ he æt his gereorde uppan his breost hlinode. ⁊ ða ða he on ðære rode for us ðrowode ða betæhte he þam ilcan Iohanne his dyrlinge sancta Marian his leofon modor þ he hire begiman sceolde;

Eac her is of ðam heofenlican mete ðe wæs fundene on Iohannes byrgene þæs apostoles. of sanctus Barþolomeus heafde þæs apostoles. of sanctus Iacobes reliquion þæs apostoles;

Of sanctus Steafnes heafde þæs forman Cristes martyres. ⁊ of his halgan blode. and of ðam stane þe he wæs mid oftorfod;

Of sancto Oflamno þam martyre ðe wæs Petrus mæg ðæs apostoles;

Of sanctus Laurentius reliquion ðæs æþelan martyres. ⁊ of ðam glædon þe he wæs mid for Cristes naman gebrædd;

Of sancto Uincentio ðam dyacone and martyre. of sanctus Georgies banum þæs mæran Cristes cempan ⁊ martyres; Of sanctus Sebastiane ðam martyre manege ban;

Of reliqnion þæra twegra broþra ⁊ martyra Tyburtius ⁊ Ualerianes;

Of sancto Urbane ðam papan ⁊ martyre; Of sancto Apollonare ðam B. ⁊ martyre; Of sancte Candides banum ðæs m. of sanctus Maurutius reliquion þæs m. of sancto Quintino þam m. of ðam martyrum Luciane ⁊ Maximiane. of S. Quirino.m.

Of S. Cornelio ðam papan ⁊ m. of S. Marcelle. of S. Petre ðam m. of sancto Iuliane ðam m. of reliquion S. Cyriaces þæs wurþfullan diacones ⁊ martyres;

Of reliquion Crisantes ðæs m. ⁊ Darian ðæs mædenes. of sancto Genuarie ðam m. of sancto Christofore ðam m. of S. Uite ðam m. of ðam deorwyrþum martyrum Crispine ⁊ Crispiniane; Of sanctus Nicastes reliquion ðæs m. of sancte Iuuenales reliquion ⁊ of his earme; Of S. Tiburtio ðam m. of S. Uiuianes blode ðæs m. of þam martyre Enerie; of S. Benignes banon þæs m. of S. Pancratio þam æþelan m. of sancto Desiderio ðam m. of S. Iusto ðam m. ⁊ of sancte Ladio; of S. Felice ðam papan; Of S. Cesaries banum ðæs martyres ⁊ of his claþon; Of S. Eustachie ðam m.

Of sanctus Eadwardes rel. ðæs cyninges þe wæs unscyþþig acweald. ac hine syþþan Crist wurþode mid mænigfealdum tacnum;

Eac her beoþ manegra martyra rel. þe on Hierusalem for Cristes naman wæron gemartyrode. of sancto Uitale ðam unoferswiþodan martyre. se wæs swa cucu for Cristes naman on eorþan bedolfen ⁊ ðær mid eorþan ⁊ stanum to deaþe ofþrowen. ac he lifaþ nu mid blisse on ðam heofenlican rodere. ⁊ eallum ðam ðe her on eorðan mid geleafan to him clypiaþ to Criste þingaþ welwillendlice;

Her is eac sanctus Mauricies toþ ðæs eadigan martyres þe under Maximiane ðam casere for Cristes naman þrowode. ⁊ six þusend ⁊ six and sixtig martyra forþ mid him ðrowedon. þe ge ealle þurh his tyhtinge to ðam wuldorbeage martyrdomes becomon;

Ðis sind eac þa reliquias þæra haligra confessorum. þ is Cristes andettera. þe ge forsegon þas swicolan worulde and mid stiþre drohtnunge þ heofenlice rice gearnodon;

Erest of S. Martynes reliquion þæs wuldorfullan B. se þe her on life betwix manegum oþrum tacnum þri men of deaþe to life arærde mid his gebedum;

Of sancto Siluestre ðam wurþfullan papan; Of S. Gregorie;

Of S. Hieronime þam æþelan lareowe. se þe betwix oþrum mænigfealdum bocum ðe he gedihte þa myclean bibliothecan. on ðære beoþ twa ⁊ hund feowertig boca. of Ebreiscre ⁊ of Grecciscre to Ledene æþelice awende;

Of reliquion S. Augustines þæs wisan ⁊ þæs snoteran B. se gedihte an þusend boca Criste to lofe ⁊ ealre Cristes gelaþunge to ecere nytwyrþnysse;

Of sancte Germane þam apostolican were. þe on ðisum lande ⁊ eac on oþrum landum gehwær manege wundra þurh god geworhte;

Of S. Basilius toþe ⁊ of his biscope stafe;

Of S. Euurtius lichaman þæs B. ðam atiwde dextera Dei. þ is godes swiþre. þa þa he mæssode ⁊ þa offrunge mid heofenlicre bletsunge gebletsode;

Of S. Audoenes rel. of S. Medardes banum þæs B. Of sancto Crispino. of sancto Maurilie þam B. of S. Galle þam B. of sancto Lupo þam B. of S. Benedicte þam halgan abbude; Of S. Remigies rel. þæs deorwyrþan B. þe ealle Francrice to Cristes geleafan gebigde. ⁊ of his keppan. ⁊ of his tunecan. ⁊ of his hæran þe he werode;

Of S. Annianes lichaman þæs halgan B. of S. Maximines lichaman C.

Of sanctus wulframnes rel. ðæs B. of sancto Crispo;

Of S. Nicholaus rel. þæs arwestan ⁊ ðæs bencyþan B. þ ðurh godes mihte manege godnyssa gehwær kyþ on sæ ⁊ on lande þam þe him innweardlice mid geleafan on Godes naman to clypiaþ;

Of S. Petroces banum. ⁊ of his fexe. ⁊ of his claðon;

Of S. winwaloe þam Abbode. of S. winarde ðam B. of S. wernoco. of S. wigenoce. of S. Tutes hæron þæs B. of S. Odones rel. ðæs mæran B.

Of Iuuenales earme þæs B. of S. Dyonetes

tes

tes earme ðær B. of S. Ipotemies earme Cristes andettere. of S. Concanes heafde ⁊ of his earme. of S. Designates ƿel. of S. Auites ribb ðær B. of S. Melanies banon ðær B. of S. ƿiþenoces lichaman ðær B. of Ualerianes ƿel. of S. Tuduale. of S. Simiones sepulchro. of þam stane þe S. Siluinus bær ðriƿa to Rome. of S. Siluines claþon. of S. Maioce. ⁊ S. Ermelane. of S. Liudgere þam B. of S. Sigebrane. of S. Marcelle þam deorƿyrþan Cristes halgan ⁊ of S. Uiuiane;

Of S. ƿulmare þane halgan Abbode. of S. Petrus reliquion þæs halgan dyacones. þe ƿæs S. Gregories leorning cniht þæs æþelan Papan þe us Engliscum mannum cristendom ⁊ fulluht hyder to lande asende;

Eac her beoþ reliquiæ of manegum halgum ƿæmnum ⁊ of þam halgum Cristes mædenum þæ ge þurh godes gife þone ealdan deofol ⁊ ealle flæsclice unlustas oferswiþdon. ⁊ sume þurh haliges lifes drohtnunge. sume þurh sigefæstne martyredome þam heofanlican brydguman Criste beoþ geƿeodde;

Erost of sancta Maria Magdalene ƿingerliþe. seo þe her on life ures drihtnes fet mid hire tearum aƿƿoh. þæ ge ure drihten to þon sƿiþe lufode. ⁊ ƿurþode ꝥ he hire firmest atiƿan ƿolde þa þa he of deaþe aras;

Of S. Elizabeþ. of S. Agaþa ƿel. of hire toþon sume IIII. ⁊ of hire ƿaligrefte;
Of S. Iuliana þam halgan mædene þe on þam gefinne hire martyrdomes sƿa sƿiþe ƿæs þurh þa godcundan gife gestrangod ꝥ heo þone deofol band ⁊ sƿang þe hire on þam carcerne to com;

Of S. Cecilia þam æþelan mædene. of S. Agnete. of S. Praxide þam mædene. of S. Eugenia. S. Felicula ribb þæs halgan mædenes. of S. Margareta. of S. Lucia. of S. Mamilla. of S. Balþilde þære halgan cƿene. of S. Leonilla. of S. Gereþrude ðam æþelan mædene. of S. Genouefa ƿel. of S. Morenna. of S. Alfgiua þære halgan Cristes ðinene. seo ƿolde dæghƿamlice hire andetnisse don ær heo into cyrcan eode;

Of S Satiuola þam bileƿitan mædene. seo ƿæs unscæþþiglice acquealð fram hire fæder mæd-mannum. ⁊ god ælmihtig siþþan æt hire birgene gesƿutelode mænigfealde ƿundra;

Of S. Sigeburga. of S. ƿærburga. of S. Brigida hleorbane ðæs deorƿyrþan mædenes ðe manige ƿundra her on life ðurh god geƿorhte ⁊ manegra manna heortan onlihte ðurh ða bysne hire halgan drohtnunge;

Id eſt.

Hîc oſtenditur in hoc ſcripto de ſacris reliquiis quas *Æthelſtanus* inclytus Rex dedit ſanctæ *Mariæ*, & ſancti *Petri* cœnobio apud *Exceſtriam*, ad Dei laudem, animæque ſuæ redemptionem, omniumque eorum qui ſacrum illum requirerent & honorarent locum ad æternam ſalutem.

Scilicet, idem rex *Æthelſtanus*, quando poſt patrem *Edwardum* regnum ipſe capeſsebat, & Dei gratiâ totius *Angliæ* monarchiam, quam ante eum nonnulli reges inter ſe diviſam habuerant, quodam tempore huc *Exceſtriam* (quod & veracium hominũ fuerat ſuper eo vaticinium:) acceſſit, & meditari, ac conſilium inire cœpit, quid ſibi maximè conveniens, quod, de theſauris ſuis regalibus ad Dei laudem & populi ſui æternam utilitatem, erogaret.

Deus omnipotens, qui omnibus bene proponentibus ſemper eſt adjutor, & promotor, illam regi immiſit cogitationem, quâ gazis ipſe tranſitoriis indeficientes impetrare valeret theſauros. Ipſe autem ultra mare viros miſit fideles & diſcretos, qui quam latè poterant terram peragrarunt, & gazis illis pretioſiſſimos acquiſiverunt theſauros, qui, ullo tempore uſquam terrarum acquiri poſſint, id eſt, reliquias præſtantiſſimas ex omni loco longè lateque collectas, eaſque dicto regi attulerunt; rex autem multâ cum lætitia Deo propterea gratias egit.

Deinde præcepit, ut hîc *Exceſtriæ*, ubi Deus illam ſalubrem ei immiſit cogitationem, monaſterium extruerent, in honorem Dei, & celeſtis reginæ divæ *Mariæ*, Chriſti genitricis, & S. *Petri* apoſtolorum principis, quem idem rex ſibi in patronum elegerat, & eò contulit viginti (*&*) ſex villas, item tertiam prædictarum reliquiarum partem illuc inferri fecit, in æternam animæ ſuæ redemptionem & eorum omnium auxilium qui ſacrum illum locum quo reliquiæ illæ inſunt, in fide requirerent & honorarent.

Nunc vobis edicere planè volumus, cujuſmodi ſint reliquiæ quæ hîc hoc ſancto inſunt monaſterio, & ſcriptum ſimul indubitanter oſtendet cujuſmodi fuerint reliquiarum ſingulæ.

Primò, de ipſo pretioſo ſanctæ crucis ligno in qua *Chriſtus* paſſus eſt, & nos omnes in ea à diaboli liberavit poteſtate.

De ſepulchro dominico.

De veſtimento quo Dominus ipſe noſter indutus eſt, quando hîc in mundo inter homines erat.

De præſepi ubi Dominus noſter jacebat quando natus erat de ſancta *Maria*.

De *Jordane* ubi Dominus noſter erat baptizatus.

De lancea quâ Domini noſtri ſacrum latus aperiebatur in cruce.

De menſa ad quam Salvator ſeipſum cibavit cum duodecim apoſtolis.

De monte *Sinai*, cujus in vertice Deus apparuit ſancto *Moiſi*, & ipſi veterem ibidem manifeſtavit legem.

De rubo qui miraculosè conflagravit, minimè tamen ab igne læſus erat, quando Deus ex eopſe rubo ſancto *Moiſi* loquutus eſt.

De monte unde Dominus noſter aſcendit.

De candelâ ab angelo Dei cœleſti lumine accenſâ apud Domini noſtri ſepulchrum in vigilia Paſchæ.

De altari quod Dominus noſter ipſe ſacravit.

De loco ubi Dominus noſter natus fuit.

De montis *Oliveti* vertice, ubi Salvator ad patrem ſuum cœleſtem flexis genibus oravit ante paſſionem, & unde poſt in cœlum aſcendit.

De veſtimento cœleſtis dominæ, ſanctæ *Mariæ*.

De capitali [*vel* velamine] ejuſdem Deiparæ, & de capillis ejus.

De re quadam ſacra quam *Michael* archangelus in terra manifeſtavit.

De ſancti *Johannis* baptiſtæ corpore, & veſtimento.

De ſancti *Petri* apoſtoli barba.

De ſancti *Petri* capillis. De ſancti *Petri* veſtimento. De ſancti *Pauli* apoſtoli collo*, & de ipſius veſte. De ſancti *Andreæ* apoſtoli baculo.

* Sax. *colli oſſe*, ſpinæ ſcilicet ſpondylis collum conſtituentibus.

De veſte ſancti *Johannis* apoſtoli & euangeliſtæ, quem Dominus noſter adeo amavit, ut inter cœnandum in pectus ejus diſcubuerit; & quando in cruce pro nobis paſſus eſt, eidem *Johanni* corculo ſuo ſanctæ *Mariæ*, matris ſuæ dilectæ, curam commendarit.

Item hîc eſt cœleſtis cibi [*quid*] in ſepulchro *Johannis* apoſtoli reperti. Sancti [*etiam*] *Bartholomæi* apoſtoli capitis. Sancti [*etiam*] *Jacobi* apoſtoli reliquiæ quædam.

Capitis etiam ſancti *Stephani* protomartyris Chriſti, & ſacri ipſius ſanguinis, lapidum etiam quibus fuit lapidatus.

Sancti [*etiam*] *Oſtamni* martyris, *Petri* apoſtoli cognati.

Sancti [*etiam*] *Laurentii* nobilis martyris reliquiarum pars, carbonum etiam quibus pro Chriſti nomine torrefactus fuit.

Sancti etiam *Vincentii* diaconi & martyris. Divi *Georgii* illuſtris Chriſti militis & martyris oſſium pars. Sancti *Sebaſtiani* martyris oſſa quamplurima.

Reliquiarum [*etiam*] duorum fratrum & martyrum, *Tiburtii* & *Valeriani*.

Sancti *Urbani* papæ & martyris. Sancti *Apolinaris* epiſcopi & martyris.

Oſſium [*etiam*] ſancti *Candidi* martyris. Reliquiarum [*etiam*] ſancte *Mauritii* martyris. Sancti *Quintini* martyris. *Luciani* & *Maximiani* martyrum. Sancti *Quirini* Martyris.

Sancti *Cornelii* papæ & martyris. Sancti *Marcelli*. Sancti *Petri* martyris. Sancti *Juliani* martyris. Reliquiarum [*etiam pars*] ſancti *Cyriaci* inſignis diaconi & martyris.

Reliquiarum [*etiam quædam*] *Criſantis* martyris, & *Dariæ* virginis. Sancti *Gervaſii* martyris. Sancti *Chriſtophori* martyris. Sancti *Vitæ* martyris. Pretioſorum martyrum *Criſpini* & *Criſpiani*. Sancti *Nicaſti* martyris reliquiæ[*quædam.*] S. *Juvenalis* reliquiæ, & brachii ejus quid. Sancti *Tiburtii* martyris. Sancti *Viviani* martyris ſanguinis quid. Sancti *Ereſii* martyris. Sancti *Benigni* martyris oſſa quædam. Sancti *Pancratii* nobilis martyris oſſium & veſtium pars. Sancti *Euſtachii* martyris.

Sancti *Eadwardi* regis reliquiæ quædam, qui injuſtè occiſus fuit; Chriſtus autem eum poſtea ſignis multiplicibus honoravit.

Item hîc multorum martyrum ſunt reliquiæ qui *Hieroſolymæ* pro *Chriſti* nomine martyrium paſſi ſunt: S. (*ſcil.*) *Vitalis* martyris invicti, qui vivus pro *Chriſti* nomine, terrâ fuit infoſſus, ibique terra & lapidibus obrutus; veruntamen in cœleſti firmamento lætus nunc vivit, & pro omnibus eum hîc in terrâ ex fide invocantibus apud *Chriſtum* intercedit benevolè.

Hîc eſt etiam ſancti *Mauricii* beati martyris dens, qui ſub *Maximiano* Imperatore pro *Chriſti* nomine paſſus eſt, & ſex mille & ſexaginta ſex martyres ſimul cum eo paſſi ſunt, quorum ſinguli ſuaſu ipſius martyrii coronidem adepti ſunt.

Hæ ſunt etiam reliquiæ ſanctorum *Chriſti* confeſſorum, qui huic falaci mundo renunciarunt, & auſtera converſatione regnum cœleſte promeruerunt.

Primò, ſancti *Martini* glorioſi epiſcopi reliquiæ, qui dum vixit, inter alia ſigna quamplurima, tres homines de morte ad vitam orationibus ſuis ſuſcitavit.

Sancti *Silveſtri* venerabilis papæ. Sancti *Gregorii*.

Sancti *Hieronymi* inſignis doctoris, qui, inter multiplices alios quos compoſuit libros, magnam Bibliam, in qua ſeptuaginata duo continentur libri, de *Hebraico* & *Græco* in *Latinum* eximiè tranſtulit.

Reliquiæ quædam Sancti *Auguſtini* ſapientis & prudentis epiſcopi; ſcripſit ille mille libros, ad laudem *Chriſti*, & ad univerſæ *Chriſti* eccleſiæ utilitatem æternam.

Sancti *Germani*, viri apoſtolici, qui in hac, & aliis terris paſſim, multa Dei auxilio fecit miracula.

Dentis ſancti *Baſilii*, & baculi ejus paſtoralis.

Corporis ſancti *Euurtii* epiſcopi, cui dextra Dei quando miſſam celebravit apparuit, & oblationi [*vulgò*, offertorio] cœleſti benedixit benedictione.

Sancti *Audoeni* reliquiæ quædam. Sancti *Medardi* epiſcopi oſſa quædam. Sancti *Criſpini*. Sancti *Maurilii* epiſcopi. Sancti *Galli* epiſcopi. Sancti *Lupi* epiſcopi. Sancti *Benedicti* abbatis pii. Sancti *Remigii* pretioſi epiſcopi, qui univerſam *Francorum* gentem ad fidem convertit Chriſtianâ, reliquiæ, quin & pilei ejus, tunicæ, & cilicii quo fuerit indutus.

Sancti *Anniani* epiſcopi pii corporis quid. Sancti *Maximini* corporis quid C. Sancti *Wulframni* epiſcopi reliquiæ quædam. Sancti [*etiam*] *Criſpi*.

Sancti *Nicholai*, pii & orandi facultate præſtantis epiſcopi, reliquiæ quædam, qui Dei adjutorio [*vel*, virtute,] plurima ubique terra marique contulit beneficia eum internè ex fide in Dei nomine invocantibus.

Oſſium capillorum & veſtium S. *Petroci*.

Sancti *Winwalci* abbatis. Sancti *Winardi* epiſcopi. Sancti *Wernoci*. Sancti *Wigenoci*. Cilicii (*quid*) Sancti *Tuti* epiſcopi. Sancti *Odonis* inſignis epiſcopi reliquiæ quædam. Brachii ſancti *Juvenalis* epiſcopi. Brachii ſancti *Dyoneti* epiſcopi. Capitis & brachii ſancti *Conocani*. Sancti *Deſignati* reliquiæ. Sancti *Avitis* epiſcopi coſta. Sancti *Melanii* epiſcopi oſſa quædam. S. *Withenoci* epiſcopi corporis quid. Sancti *Valeriani* reliquiæ quædam. Sancti *Tuduali*. S. *Simeonis* ſepulchri quid. Lapidis quid à ſancto *Silvino Romam* ter delati. Sancti *Salvini* veſtimenta quædam. Sancti *Majoci* & ſancti *Ermelani*. Sancti *Luidgeri* epiſcopi. Sancti *Sigebrani*. Sancti *Marcelli*, pretioſorum *Chriſti* ſanctorum, & ſancti *Viviani*.

Divi *Wulmari* ſancti abbatis. Divi *Petri* ſancti diaconi reliquiæ quædam, *Gregorii* ſcilicet papæ magnifici (qui nobis *Anglis* Chriſtianiſmum & baptiſmum in hanc terram tranſmiſit) diſcipulus.

Hîc ſunt etiam quamplurium ſanctarum fœminarum, & ſanctarum *Chriſti* virginum reliquiæ,

quæ

quæ Dei gratiâ veterem diabolum, & omnes carnales ſubjugarunt libidines; quarum quædam pia vitæ converſatione, quædam autem glorioſo martyrio, cœleſti ſponſo, *Chriſto* conjunguntur.

Primò ſanctæ *Mariæ Magdalenæ* digitus, quæ vivens Domini noſtri pedes lacrymis ſuis lavavit, quam Dominus noſter adeo amavit, & honoravit, ut ipſi primùm apparere voluerit, quando de morte ſurrexit.

De ſancta *Elizabetha*. Sanctæ *Agathæ* reliquiæ, dentium (*ſcilicet*) ſuorum quatuor, & veli ſui ſacroſancti quid.

De diva *Juliana*, virgine ſancta, quæ in martyrii certamine Dei gratiâ adeo erat roborata, ut diabolum ad eam carcerem incluſam accedentem ligaret & verberaret.

De ſancta *Cecilia* nobili virgine. De ſancta *Agnete*. De ſancta *Praxide* virgine. De ſancta *Eugenia*. Divæ *Feliculæ* ſanctæ virginis coſta. De ſancta *Margareta*. De ſancta *Lucia*. De ſancta *Mamilla*. De ſancta *Balthilda* pia regina. De ſancta *Leonilla*. De ſancta *Gerethruda* nobili virgine. Sanctæ *Genovefæ* reliquiæ. De ſancta *Morenna*. De ſancta *Algiva*, pia *Chriſti* famula, quæ quotidie ſuam abſolvere curavit confeſſionem antequam eccleſiam intraret.

De ſancta *Sativola* manſueta virgine, quæ inſons occiſa fuit à patris ſui mercenariis: Deus autem omnipotens poſtea apud ejus ſepulchrum multiplicia oſtendit miracula.

De ſancta *Sigeburga*. De ſancta *Werburga*. Sanctæ *Brigidæ* pretioſæ virginis maxilla, quæ quamplurima miracula dum vixit Dei auxilio fecit, & multorum hominum corda ſanctæ ſuæ converſationis illuminavit exemplo.

Charta Henrici *regis tertii, priorum regum chartas recenſentis & confirmantis.*

Cart. de a. 55. *H.*3 n.

HEnricus Dei gratia Rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, & dux *Aquitanniæ*, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus juſticiariis, vicecomitibus, præpoſitis, miniſtris & omnibus ballivis & fidelibus ſuis, ſalutem. Inſpeximus cartam *Æthelredi* quondam regis *Angliæ* factam Deo & eccleſiæ beati *Petri Exoniæ* in hæc verba.

Vide cart. 36 *Ed.*3. memb. 12.

“Rector altipolorum culmine atque architector ſummæ fabricæ ætheræ aulæ ex nihilo quidem cuncta creavit, celumque ſcilicet & terram & omnia quæ in eis ſunt; candida quidem angelica agmina, ſolem, lucidaque aſtra & cetera quæ ſuper firmamento ſunt, mundi autem fabricam inenarrabili diſponens ordine, ut *Geneſis* teſtatur, & hominem ſexto die formavit ad ſimilitudinem ſuam, *Adam* videlicet, quadriformi plaſmatum materia; unde nunc conſtat genus humanum, quæ in terris moratur, & ima terra larvarica latibula, ubi & *Lucifer* cum decimo ordine per ſuperbiam de cœlo ruit. Sed & hoc invidet peſtifer *Chelidrus*, protaplaſtum à Deo conditum intellexerat ut hoc impleret, à quo ipſe miſer cum ſatelliti illius de cœlo projecti ſunt. Heu quidem boni creati ſunt, ſed miſerabiliter decepti. Ideo invidus *Zabulus* totis viribus homini invidet, ſuadet mulieri, mulier viro; per ſuaſionem atque per inobedientiam ambo decepti ſunt fraudulenter per guſtum pomi ligni vetiti, atque amœnitate paradiſi dejecti ſunt in hoc ærumnoſo ſeculo, & lethum ſibi ac poſteris ſuis promeruerunt, atque in tetrum abyſſi demerſi ſunt. Sed hoc miſericors & piiſſimus pater indoluit perire tamdiu nobilem creaturam, ſui imaginem, miſertus eſt generi humano, miſit nobis in tempore, id eſt, poſt quinque millia annorum, proprium filium ſuum, ut mundum perditum iterum renovaret, ut ſicut mulier genuit mortem in mundo, ita per mulierem enixa eſt nobis vita in mundo; & ſicut per delictum *Adæ* omnes corruimus, ita per obedientiam *Chriſti* omnes ſurreximus: & ſicut mors per lignum introivit, ita & vita per lignum ſanctæ crucis venit & antiquum inimicum ſuperavit, & fortis fortem alligavit & in imo baratro retruſit. Juſtè periit qui injuſtè decepit, atque omnes antiquas turmas à fauce peſſimi leonis eripuit, & ovem perditam in humeris poſuit, & ad antiquam patriam reduxit, & decimum ordinem implevit.

“Unde ego *Æthelredus*, compunctus Dei miſericordia, totius *Albionis* ceterarumque gentium triviatim perſiſtentium baſileus, dum plerumque cogitarem de hujus ſeculi caduci rebus tranſitoriis, quomodo ſuperni arbitris examine, *cuncta quæ videntur vana ſunt, & quæ non videntur æterna*, & cum tranſitoriis rebus perpetua præmia adquirantur. Qua de re nunc patefacio omnibus Catholicis, quod cum concilio & licentia epiſcoporum ac principum & omnium optimatum meorum, pro amore Domini noſtri Jeſu Chriſti, atque ſancti confeſſoris *Germani*, necnon & beati eximii *Petroci*, pro redemptione animæ meæ, & pro abſolutione criminum meorum, donavi epiſcopium *Ealdredi* epiſcopi, id eſt, in provincia *Cornubiæ*, ut libera ſit eique ſubjecta omnibuſque poſteris ejus, ut ipſe gubernet atque regat ſuam parochiam ſicuti alii epiſcopi qui ſunt in mea ditione, locuſque atque regimen ſancti *Petroci* ſemper in poteſtate ejus ſit ſucceſſorumque illius. Itaque omnium regalium tributorum libera ſit atque laxata, vi exactorum, operum, pœnalium cauſarum, necnon & furum comprehenſione, cunctaque ſeculi gravedine, abſque ſola expeditione atque libera perpetualiter permaneat.

“Quicumque ergo hoc augere atque multiplicare voluerit, amplificet Deus bona illius in regione viventium, paceque noſtra conglutinata vigens & florens atque inter agmina beatitudinis tripudia ſuccedat qui noſtræ donationis muneri conſentiat. Si quis verò tam epilenticus philargyriæ ſeductus amentia, quod non optamus, hanc noſtræ elemoſinæ dapſilitatem auſu temerario infringere temtaverit, ſit ipſe alienatus à conſortio ſanctæ Dei eccleſiæ, necnon & à participatione ſacroſancti corporis & ſanguinis Jeſu Chriſti, filii Dei, per quem totus terrarum orbis ab antiquo humani generis inimico liberatus eſt, & cum *Juda*, Chriſti proditore, ſiniſtra in parte deputatus, ni prius hic digna ſatisfactione humilis pœnituerit quod contra ſanctam Dei eccleſiam rebellis agere præſum-

“ præſumpſit, nec in vita hac practica veniam
“ nec in theorica requiem apoſtata obtineat ul-
“ lam, ſed æternis baratri incendiis truſus jugiter
“ miſerrimus crucietur.

994. “ Anno dominicæ incarnationis DCCCCxc-
“ iiij. indictione vij. ſcripta eſt hæc cartula à ve-
“ nerabili archiepiſcopo *Sigerico*, *Dorobernenſis*
“ eccleſiæ, hujus munificentiæ cyrographa.

“ Hiis teſtibus conſentientibus quorum infe-
“ rius nomina decuſatim domino diſponente ca-
“ raxantur.

“ Ego *Athelredus*, *Britanniæ* totius *Anglo-*
“ *rum* monarchus, hoc agyæ crucis caumate ro-
“ boravi.

“ Ego *Sigeric Dorobernenſis* eccleſiæ archiepiſ-
“ copus, præfati regis benevolentiæ lætus con-
“ ſenſi. Ego *Alfuh* præſul, canonica ſubſcrip-
“ tione manu propria hylaris & triumphans ſub-
“ ſcripſi. Ego *Ealdred*, plebis Dei famulus, ju-
“ bente rege ſignum ſanctæ crucis plaudens im-
“ preſſi. Ego *Alfwod* pontifex, agyæ crucis teſti-
“ tudine intepidus hoc donum lepidiſſimè robo-
“ ravi. Ego *Ordbricht* legis Dei cataſcopus, hoc
“ eulogium propria chyra devotus conſolidavi.
“ Ego *Ælrich* epiſcopus *Wiltanæ* civitatis con
“ ſenſi & ſubſcripſi. Ego *Wulfryc* epiſcopus *Shire-*
“ *burnenſis* eccleſiæ conſenſi & ſubſcripſi.

“ Ego *Athelwerd* dux. Ego *Ælfric* dux. E-
“ go *Leofric* dux. Ego *Leofwine* dux. Ego *Leo-*
“ *fric* abbas. Ego *Ealfred* abbas. Ego *Ælfric*
“ abbas. Ego *Brichtelm* abbas. Ego *Athelwin*
“ miniſter. Ego *Alfric* miniſter. Ego *Alfwine*
“ miniſter. Ego *Leofwyne* miniſter. Ego *Oſulf*
“ miniſter.

Inſpeximus etiam chartam *Chnuti* quondam regis *Angliæ* factam Deo & eidem eccleſiæ in hæc verba.

“ Rector altipolorū culmine atq; architector
“ ſummæ fabricæ æthereæ aulæ ex nihilo qui-
“ dem cuncta creavit, cœlum ſcilicet & terram &
“ omnia quæ in eis ſunt, candida quidem ange-
“ lica agmina, ſolem, lunam, lucidaque aſtra &
“ cætera quæ ſuper firmamento ſunt; mundi au-
“ tem fabricam inenarrabili diſponens ordine ut
“ *Geneſis* teſtatur, & hominem ſexto die forma-
“ vit ad ſimilitudinem ſuam, *Adam* videlicet
“ quadriformi plaſmatum materia. Unde nunc
“ conſtat genus humanum & ima terra larvarica
“ latibula, ubi & *Lucifer* cum decimo ordine per
“ ſuperbiā de cœlo ruit. Sed & hoc invidet peſtifer
“ *Chelidrus*, prothoplaſtum à Deo conditum in-
“ tellexerat ut hoc impleret à quo ipſe miſer &
“ ſatellites illius de cœlo projecti ſunt. Heu qui-
“ dem boni creati ſunt, ſed miſerabiliter decepti,
“ ideoque invidus *Zabulus* totis viribus homini
“ invidet, ſuadet mulieri, mulier viro; per ſuaſi-
“ onem atque per inobedientiam ambo decepti
“ ſunt fraudulenter per guſtum pomi ligni vetiti,
“ atque amœnitate paradyſi dejecti ſunt in hoc
“ ærumpnoſo ſeculo, & lethum ſibi & poſteris
“ ſuis promeruerunt, atque in tetrum abyſſi de-
“ merſi ſunt. Sed hoc piiſſimus pater indoluit
“ perire tandiu nobilem creaturam ſui imaginem,
“ miſertus eſt generi humano, miſit nobis in tem-
“ pore, id eſt, poſt quinque millia annorum, pro-
“ prium filium ſuum ut mundum perditum ite-
“ rum renovaret, ut ſicut mulier genuit mortem
“ in mundo, ita per mulierem enixa eſt nobis vita
“ in mundo. Et ſicut per delictum *Adæ* omnes
“ corruimus, ita per obedientiam *Chriſti* omnes
“ ſurreximus; & ſicut mors per lignum intravit,
“ ita & vita per lignum ſanctæ crucis venit & an-
“ tiquum inimicum ſuperavit, & fortis fortem al-
“ ligavit, & in imo baratro retruſit. Juſtè periit
“ qui injuſtè decepit; atque omnes antiquas ſan-
“ ctas turmas à fauce peſſimi leonis eripuit, &
“ ovem perditam in humeris poſuit, & ad anti-
“ quam patriam reduxit, & decimum ordinem
“ implevit.

“ Unde ego *Cnhut* rex *Anglorum* cæterarumq;
“ gentium perſiſtentium in circuitu, patefacio
“ omnibus hanc cartulam legentibus & auſcultan-
“ tibus, quod *Athelredus* dux revelavit mihi, quod
“ mei Præpoſiti in *Devena* provincia imponebant
“ jugum ſervitutis prædiis ſanctæ eccleſiæ Dei &
“ ejus genitricis *Mariæ* omniumque Sanctorum
“ quæ eſt in *Exceſtria*, diruto monaſterio à pa-
“ ganis & crematis privilegiis quæ antiqui reges
“ conceſſerant ſupradicto cœnobio. Quamo-
“ brem ego *Cnhut* Deo favente totius *Albionis*
“ primicerius, pro petitione ſupradicti ducis, &
“ pro remedio animæ meæ, mearumque culparum
“ emendatione, atque incolumitate mei regni,
“ hanc cartulam concedo *Athelwoldo* abbati, ejuſ-
“ que fratribus ut ſuis ſucceſſoribus in prædicto
“ monaſterio commorantibus, ad perpetuam li-
“ bertatem, & liberum permaneat ipſum mona-
“ ſterium cum omnibus prædiis illi conceſſis, &
“ cum omnibus rebus ad eum ritè pertinentibus,
“ id eſt, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, venationi-
“ bus, piſcariis, ab omni regali & ſeculari grave-
“ dine majori aut minori, exceptis aſſiduis ora-
“ tionibus, niſi ſola expeditione, & pontis con-
“ ſtructione. Et ſi aliquid pro expeditione aut
“ pro aliquo regali tributo reddatur, detur mona-
“ ſterio.

“ Quicumque ergo hoc donum vel hanc no-
“ ſtram libertatem augere vel multiplicare volu-
“ erit, amplificet Deus bona illius in regione vi-
“ ventium, paceque noſtra conglutinata vigens &
“ florens, atque inter agmina beatitudinis tripu-
“ dia ſuccedat qui noſtræ donationis muneri con-
“ ſentiat. Si quis verò tam epilenticus philargyriæ
“ ſeductus amentia, quod non optamus, hanc no-
“ ſtræ elemoſinæ dapſilitatem auſu temerario in-
“ fringere tentaverit, ſit ipſe alienatus à conſor-
“ tio ſanctæ Dei eccleſiæ, necnon & à participa-
“ tione ſacroſancti corporis & ſanguinis *Jeſu*
“ *Chriſti* filii Dei per quem totus terrarum orbis
“ ab antiquo humani generis inimico liberatus eſt,
“ & cum *Juda*, *Chriſti* proditore, ſiniſtra in par-
“ te deputatus, niſi priùs hîc digna ſatisfactione
“ humilis pœnituerit quod contra ſanctam Dei
“ eccleſiam rebellis agere præſumpſerit, nec in vi-
“ ta hac practica veniam, nec in theorica requiem
“ apoſtata obtineat ullam, ſed æternis baratri in-
“ cendiis jugiter miſerrimus crucietur. Anno
“ dominicæ incarnationis Mxix. indictione ſecun-
“ da, ſcripta eſt hujus munificentiæ ſingrapha. Hiis
“ teſtibus conſentientibus quorum inferiùs no-
“ mina, ſecundùm uniuſcujuſque dignitatem u-
“ triuſque ordinis decuſatum, domino diſponente,
“ caraxantur.

“ ✠ Ego

“✠ Ego *Cnhut*, *Britanniæ Anglorum* monarchus hoc caumate donum agyæ crucis roboravi. ✠ Ego *Lyving*, *Dorovernenſis* baſilicæ primas huic regali dono aſſenſum præbui. ✠ Ego *Wilfſtan*, *Eboracenſis* baſilicæ archipontifex ſignum ſanctæ crucis lætus impreſſi. ✠ Ego *Alwig* epiſcopus conſenſum præbui. ✠ Ego *Godwyne* epiſcopus conſenſi. ✠ Ego *Edſwyne* epiſcopus adquievi. ✠ Ego *Leofſige* epiſcopus annui. ✠ Ego *Ælſige* epiſcopus aſſenſi. ✠ Ego *BrichtWolf* epiſcopus juſſi. Ego *Athelſtan* epiſcopus roboravi. ✠ Ego *Athelwine* epiſcopus præbui. ✠ Ego *Eadnod* epiſcopus ſubſcripſi. ✠ Ego *BruthWolf* epiſcopus impreſſi. ✠ Ego *Hurcwild* dux. ✠ Ego *Hacun* dux. ✠ Ego *Leowine* dux. ✠ Ego *Haſdan* dux. ✠ Ego *Tric* dux. ✠ Ego *Æthelred* dux. ✠ Ego *Milaf* dux. ✠ Ego *GodWine* dux. ✠ Ego *Haram* dux. ✠ Ego *Syhrod* dux. ✠ Ego *Brithrig* abbas. ✠ Ego *Ælfſige* abbas. ✠ Ego *Ælfſtan* abbas. ✠ Ego *Ælbere* abbas. ✠ Ego *Leofric* abbas. ✠ Ego *AthelWold* abbas. ✠ Ego *Germanus* abbas. ✠ Ego *Ætheric* abbas. ✠ Ego *Ava* abbas. ✠ Ego *AthelWine* abbas. ✠ Ego . . . . . abbas. ✠ Ego *Ælnod* abbas. ✠ Ego *Filnod* abbas. ✠ Ego *ElWine* miniſter. ✠ Ego *Haldan* min. ✠ Ego *SWeſa* min. ✠ Ego *Leofric* min. ✠ Ego *Ælfgar* miniſter. ✠ Ego *Odda* min. ✠ Ego *Athig* miniſter. ✠ Ego *Ædthig* min. ✠ Ego *Offerd* miniſter. ✠ Ego *Leofſige* miniſter. ✠ Ego *Eadſith* miniſter. ✠ Ego *Ælfgat* miniſter. ✠ Ego *Ælfrich* miniſter. ✠ Ego *Adelmar* miniſter. ✠ Ego *Eadwyne* miniſter. ✠ Ego *Leofnod* miniſter. ✠ Ego *Wulfighe* miniſter. ✠ Ego *EadWig* miniſter. ✠ Ego *Wyne* miniſter. ✠ Ego *Aelna* miniſter. ✠ Ego *Atheline* miniſter. ✠ Ego *Sewlf* miniſter. ✠ Ego *Aelfric* miniſter. ✠ Ego *Sodda* miniſter. ✠ Ego *Athelnod* miniſter. ✠ Ego *Athelmar* miniſter ✠. Inſpeximus etiam cartam beati *EdWardi* quondam regis *Angliæ* factam prædictæ eccleſiæ in hæc verba.

“IGitur cum univerſa in ſapientia à Deo bene condita ſint, videlicet, cœlum arvum & quæ in eis continentur, dignum quippe æquumque dinoſcitur fore, quanquam impoſſibilitas ægre humanitatis humanos actus plurimis calamitatibus conturbet, quod nos qui rectos hominum à Deo conſtituti dicimur, inſtinctu ſupernæ clementiæ, juxta modulum noſtræ cenſuræ prudenter æquitatem civilis exquirere ſtudeamus ſcientiæ, atque præcipuè res eccleſiaſticas benignè diſcutiendo tractare, & ea quæ cernuntur noſtris non æqua obtutibus rectiùs conſtituere, ſicque ſancita ad perfectum innocentiæ ſive utriuſque vitæ corroborando gubernare. Equidem glorioſum eſt nimiumque laudabile deſtructas ædes ſanctorum locorum ad divinum adminiculum expoſcendum reædificare, ſacraque altaria venuſtis velis cum nitore pii cordis velare, & unamquamque nocturnam ſive diurnam ſynaxim innovatis modulis reſonare. Quapropter, ego *EdWardus* Dei gratia *Anglorum* Rex, conſilio imbutus bonæ voluntatis quam promiſſum eſt mihi, Ita MS. juxta quod præcipitur in divinis decretis, cathedram pontificalem conſolidare *Exoniæ* civitatis in monaſterio beati *Petri* apoſtolorum principis, quod eſt ſitum infra mœnia ejuſdem urbis, auctoritate ſuperni regis, mea meæque conjugis *Eaditha* ac univerſorum epiſcoporum ducumque meorum per hoc privilegium teſtamenti atque cautionem chyrographi in perpetuo tempore conſtituo & præſulem *Leofricum*, ut ſit ibi pontifex & poſt illum cæteri aſtuturi, ad laudem & gloriam ſanctæ & individuæ Trinitatis, patris & filii & ſpiritus ſancti, & ad honorem ſancti *Petri* apoſtoli. Dono etiam omnes poſſeſſiones ad eundem locum pertinentes quæcumque ſint, tam in ruribus quàm in paſcuis, pratis, ſilvis, aquis, liberis, ſervis, ancillis, legibus, cenſu, pagis, Deo ſanctoque *Petro* fratribuſque canonicis ibi famulantibus, ut habeant jugiter ſubſidium ubertim corporis quò valeant Chriſto militare ſine ulla moleſtia animi. Hoc autem notum Domino in primis *Leoni* facio, ipſiuſque atteſtatione confirmo, deincepſque cunctis *Anglorum* magnatibus, quod *Cornubienſis* dioceſis quæ olim in beati *Germani* memoria atque *Petroci* veneratione epiſcopali ſolio aſſignata fuerat, ipſam cum omnibus ſibi adjacentibus parochiis, terris, villis, opibus, beneficiis, ſancto *Petro* in *Exonienſi* civitate trado, ſcilicet ut una ſit ſedes epiſcopalis unumque pontificium & una eccleſiaſtica regula propter paucitatem & devaſtationem bonorum & populorum quam piratici *Cornubienſes* & *Cridutunenſes* eccleſias devaſtare poterant, ac per Ita MS. hoc in civitate *Exoniæ* tutiorem munitionem adverſus hoſtes habere viſum eſt. Et ideo ibi ſedem eſſe volo, hoc eſt in *Cornubia* cum ſuis eccleſiis & *Devenonia*, cum ſuis ſimul in uno epiſcopatu ſint & ab uno epiſcopo regantur. Ita hoc privilegium ego *Edwardus* Rex manu mea ſuper altare ſancti *Petri* pono, & præſulem *Leofricum* per dextrum brachium ducens, meaque Regina *Eaditha* per ſiniſtrum, in cathedra epiſcopali conſiſto, præſentibus meis ducibus & conſanguineis nobilibus, necnon capellanis, & affirmantibus, laudantibuſque archiepiſcopis *Eadſino* & *Alfrico*, cum cæteris aliis quorum nomina deſcribuntur in meta hujus cautionis.

“Enimvero ſi quis hoc teſtamentum privilegii affirmare poſt meum vitæ tranſitum & bona eccleſiæ augere tuendo voluerit, augeat omnipotens Deus dies vitæ ejus atque centuplicato fructu nonodecimo coronet eum æterno præmio in gaudio æthereo. Si autem, quod abſit, aliquis compilator fraudis, vel cavillator fautoris veneno fomitatus inique cupidinis hanc cautionem ſeu decretum hujus epiſcopii deſtituere aut permutare contemnendo preſumpſerit, vel ejuſdem minuere, vel detrahere ſubſtantiam tentaverit, æternis mancipatus habenis cum diabolo ejuſque miniſtris ſit ſeparatus à Chriſto ipſiuſque ſanctis diſgregationis perpetuæ anathematis fiat. Ita MS.

“Anno igitur incarnationis Dominicæ ML. indictione tercia, epactæque xxv. & concurrentes vij. hæc cautio ſcripta eſt, edictione ſolida karacterata caracteribus teſtium, jubente piiſſimo rege *Anglorum* *EdWardo*, gubernante eodem feliciter totius monarchiam majoris *Britanniæ*.

“Ego *EdWardus* Rex hoc donum cautione hac affirmo. Ego *Eadſynus* archiepiſcopus Chriſti

“ eccleſiæ manu mea ſubſcripſi. Ego Ælfricus archiepiſcopus Eboracenſis eccleſiæ confirmavi. Ego Stigandus epiſcopus dignum duxi. Ego Heremannus epiſcopus corroboravi. Ego Robertus epiſcopus teſtis fui. Ego Ealdredus epiſcopus conſolidavi. Ego Godwinus dux. Ego Leofricus dux. Ego Sywerdus dux. Ego Sweſen dux. Ego Heraldus dux. Ego Radulfus dux. Ego Egelardus abbas adjuvavi. Ego Elſwinus abbas adjuvavi. Ego Sihricus abbas adjuvavi. Ego Ramboldus presbyter laudavi. Ego Toſti nobilis. Ego Odda nobilis. Ego Birimtricus nobilis. Ego Ordgarus miniſter. Ego Touinas miniſter. Ego Elfgarus miniſter. Ego Radulfus miniſter. Ego Dodda miniſter. Ego Eadulfus miniſter. Ego Ordulfus miniſter. Ego Ormanus miniſter. Ego Æthelredus miniſter.

Inſpeximus etiam chartam domini Johannis Regis, patris noſtri factam prædictæ eccleſiæ in hæc verba. “Johannes Dei gratia Rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, Aquitaniæ, & comes Andegaviæ, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus Prepoſitis, & omnibus ballivis & fidelibus ſuis, ſalutem.

“ Sciatis nos conceſſiſſe & hac carta noſtra confirmaſſe ſanctæ Mariæ & ſancto Petro Exonienſis eccleſiæ & H. Exonienſi epiſcopo & ſucceſſoribus ſuis has ſubſcriptas eccleſias, videlicet, eccleſiam ſancti Petroci, ſancti Stephani, Piravi, Thohou, Probos. Præter hæc autem tres eccleſias in Devonia, ſcilicet, eccleſiam de Plymton, eccleſiam de Braunton, & eccleſiam ſancti Stephani intra ipſam civitatem Exoniæ, necnon & eccleſiam de Culynton cum omnibus terris & decimis & rebus ad eas pertinentibus, ita liberas & quietas ab omnibus geldis querelis & conſuetudinibus ſicut fuerunt temporibus anteceſſorum noſtrorum H. Regis, avi ac patris noſtri, ſicut charta ejuſdem H. Regis rationabiliter teſtatur.

“ Conceſſimus etiam & confirmavimus prædictis Exonienſi eccleſiæ, H. ejuſdem eccleſiæ epiſcopo & ſucceſſoribus ſuis capellariam de Boſeham, cum terris & decimis & omnibus pertinentiis ſuis, cum omnibus libertatibus & liberis conſuetudinibus ſuis, imperpetuum tenendam & poſſidendam, adeo liberè quietè & pacifice ſicut aliquis alius eam unquam meliùs & liberiùs tenuit.

“ Quare volumus & firmiter præcipimus, quod prædicta Exonienſis eccleſia, & prædictus H. ejuſdem eccleſiæ epiſcopus & ſucceſſores ſui poſt eum habeant & teneant omnes prædictas eccleſias & prædictam capellariam de Boſeham bene & in pace, liberè & quietè, integrè, plenariè & honorificè cum omnibus libertatibus & liberis conſuetudinibus ſuis in omnibus locis & rebus ad eas pertinentibus. Teſtibus Philippo Dunelmenſi epiſcopo. Galfrido filio Petri, comite Eſſex. Willielmo de Stutevill. Roberto de Turneham. Hugone Bardolf. Willielmo Brewer. Johanne Mareſcallo. Willielmo de Cantilupo. Roberto filio Walteri. Ricardo de Riveriis. Data per manum Simonis archidiaconi Wellenſis & Johannis de Gray apud Eboracum, xxvj. die Martii anno regni noſtri 1.

Nos igitur donationes & conceſſiones prædictas ratas habentes & gratas, eas pro nobis & hæredibus noſtris, quantum in nobis eſt, concedimus & confirmamus. Hiis teſtibus, venerabilibus patribus W. Eboracenſi archiepiſcopo. G. Wigornenſi. R. Coventrenſi & Lichfeldenſi epiſcopis. Rogero de Somery, Rogero de Leyburn (&c.) Data per manum noſtram apud Weſtmonaſterium viij. die Maii, anno regni noſtri lv.

REX, Archiepiſcopis, Epiſcopis, &c. ſalutem. Inſpeximus Cartam Henrici quondam Regis Angliæ progenitoris noſtri in hec verba. *In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Ego* Henricus, Willielmi Anglorum *primi regis filius, totiuſque* Angliæ *Rex ac Moderator; Notum facio omnibus, clero ſimul & populo tam preſentis ſeculi quàm futuri, quia Dei miſericordia compunctus, pro abſolutione peccatorum meorum, & ſalute anime meæ, reddo & reſtituo ſanctæ* Mariæ, *& ſancto* Petro Exonienſis *eccleſie has ſubſcriptas eccleſias ita omnibus modis liberas & quietas ſicut eas donatas eſſe à preclaris regibus predeceſſoribus meis ipſorum carthe teſtantur: eccleſiam videlicet ſancti* Petroci, *ſancti* Stephani, Perani, Tohon, Probos, *cum omnibus terris & rebus ad eas pertinentibus, ita liberas & quietas ab omnibus geldis querelis & conſuetudinibus, ſicut fuerint temporibus anteceſſorum meorum. Preter hec autem tres eccleſias in* Devonia *quas pie memorie* Willielmus *rex pater meus,* Willielmo *epiſcopo* Exoniæ, *dum adhuc capellanus ſuus eſſet, dedit, eccleſiam ſcilicet de* Plintona, *eccleſiam de* Bramtona, *& eccleſiam ſancti* Stephani *intra ipſam civitatem* Exoniæ: *ipſas concedo & dono ſedi epiſcopali* Exoniæ *hereditario jure imperpetuum optinendas, pro redemptione anima mea & patris mei, cum omnibus terris & decimis & rebus ad eas pertinentibus, ita liberas & quietas ab omnibus conſuetudinibus & querelis ſicut pater meus prædicto* Willielmo *eas dederat. Necnon & eccleſiam de* Culitona, *quam ego præfato* Willielmo *epiſcopo dederam ſimiliter concedo & dono ſedi epiſcopali* Exoniæ *pro remiſſione peccatorum meorum, cum terris & decimis & omnibus rebus ad eam juſtè pertinentibus. Et ut hec ita data inviolabiliter & inconcuſsè ſub æterno munimento permaneant, ſigno ſanctæ crucis conſignata dimitto.* ✠ *Ego* Adelidis *Regina confirmo. Ego* Willielmus, Cantuarienſis *archiepiſcopus confirmo. Ego* Turſtinus, Eboracenſis *archiepiſcopus confirmo. Ego* Ricardus, Londonienſis *epiſcopus confirmo. Ego* Willielmus, Wintonienſis *epiſc. confirmo.* ✠ *Ego* Rogerius, Saresburienſis *epiſcopus confirmo* ✠ *Ego* Alexander, Lincolnienſis *epiſcopus confirmo* ✠ *Ego* Ebrardus, Norwicenſis *epiſcopus confirmo. Ego* Herveius, Elienſis *epiſcopus confirmo. Ego* Radulfus, Ciceſtrenſis *epiſcopus confirmo. Ego* Rannulfus, Dunelmienſis *epiſcopus confirmo* ✠ *Ego* Robertus, Coventrenſis *epiſcopus confirmo. Ego* Teoldus, Wygornenſis *epiſcopus* confirmo. *Ego* Bernardus, *de ſancto* David *epiſcopus confirmo. Ego* Ricardus, Herefordenſis *epiſcopus confirmo. Ego* Godefridus, Bathonienſis *epiſcopus confirmo. Ego* Gaufridus, *Cancellarius confirmo. Ego* Gaufridus, *abbas ſancti* Petri Wynton. *confirmo. Ego* Osbertus *abbas* de

Cart. 36. Ed. 3. m. 12. n. 16.

de Taviſtocha confirmo. Ego Turſtinus, abbas de Sireburna confirmo. Ego Vincentius, abbas Abbendonenſis confirmo. Ego Safridus, abbas Gleſtonienſis confirmo. Ego Willielmus, abbas Cernenſis confirmo. Ego Robertus comes de Gloceſtria conſigno. Ego Willielmus, comes de Sudreia conſigno. Ego David, comes de Huntendona conſigno. Ego Ranulfus, comes de Ceſtra conſigno. Ego Rogerus comes de Warwic conſigno. Ego Robertus comes de Legreceſtria conſigno. Ego Hugo Bygotus dapifer conſigno. Ego Willielmus de Piron dapifer conſigno. Ego Willielmus de Albinneio conſigno. Ego Nigellus de Albinneio conſigno. Ego Ricardus filius Balduini conſigno. Ego Balduinus de Redveriis conſigno. Ego Johellus de Berdeſtapula conſigno. Ego Guido de Loteneis conſigno. Ego Robertus de Badentona conſigno. Ego Willielmus filius Odonis conſigno. Ego Goiſlinus de Pomereda conſigno. Ego Rainaldus de Valletorta conſigno. Ego Willielmus filius Ricardi conſigno. Ego Herbertus de Alneto conſigno. Ego Unfridus de Bohun conſigno. Ego Walterus filius Turſtini conſigno. (&c.)

RAMESIENSE

Cœnobium in agro Huntindonenſi.

Ex regiſtro de *Ramſey* in Scaccario, ex parte rememorator. Regis 1640. fol. 218.a.

De fundatione abbathiæ Rameſienſis.

ANno Domini nongenteſimo ſexageſimo nono, *Ailwinus*, dux *Orientalium Anglorum*, inſtigante *Oſwaldo Eboracenſi* archiepiſcopo, fundavit monaſterium *Rameſienſe* duodecimo die Novembris, & anno ſequenti de *Wigornia* miſit ibidem *Ednotum*, qui emendata capellâ quam invenit, fecit officinas monachorum, & quarto anno ſequenti, videlicet anno nongenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, miſit *Oſwaldus* prædictus ibidem duodecim monachos de Weſtbiri, & anno tertio ſequente, ſcilicet nongenteſimo ſeptuageſimo quarto, ſanctus *Dunſtanus, Cantuarienſis*, & *Oſwaldus, Eboracenſis*, ſexto idus Novembris, primam eccleſiam beatæ *Mariæ* & omnibus ſanctis virginibus & ſancto *Benedicto**. Poſt cujus fundationem, tam dux *Ailwinus*, quâm ſanctus *Oſwaldus*, vixerunt viginti quatuor annos. Et anno DCCCCxcviij. de hac vita temporali tranſierunt ad æternam; ſcilicet ſanctus *Oſwaldus* ſecundo calendas Martii, & dux prædictus octavo calendas Maii. [*Plura vide apud* Will. Malmesbur. *fol.* 166. *b.* Henric. Huntind. *fol.* 204. *a. nu.* 40. *&* Roger. Hoved. *fol.* 245. *b. num.* 20.]

* Deeſt, *conſecrarunt*, aut ſimile quid.

Ibid. fol. 217. b.

Genealogia comitis Ailwini.

FUit in diebus *Æthelſtani* regis quidam dux *Orientalium Anglorum*, *Æthelſtanus* halfkineg, id eſt, *ſemirex*: hic deſponſavit uxorem *Alfwen* nomine, quæ poſtea nutrivit & educavit regem *Edgarum*, qui poſtmodum ſorte hæreditaria totius *Angliæ* regimine ſuſcepto, eidem *Alfwen* nutrici ſuæ non ingratus, villam quæ vocatur Weſton dedit, quam illa poſtea *Rameſienſi* eccleſiæ pro ejus animâ donavit. Iſte dux *Ethelſtanus* genuit ex *Alfwen* uxore ſua quatuor filios, primus *Ethelwoldus*, ſecundus *Alfwoldus*, tertius *Ethelſinus*, quartus *Ailwinus*, poſteà fundator *Rameſiæ*. Horum pater prænominatus dux *Ethelſtanus*, ſagaci providentia, mundum deludens antequam deluderetur à mundo, monachus factus eſt *Glaſtoniæ*, tandemque prædictos novellos fœcunde vitis quatuor palmites in ſortis ſuæ hæreditariæ & morum ſucceſſionem relinquens, ibidem & vitæ finem ſortitus eſt, & ſepulchrum. Perſeveravit autem vir iſte chriſtianiſſimus ab *Ethelſtano* rege uſque ad nepotem ipſius ex fratre *Edmundo*, illuſtrem regem *Edgarum*, quatuor regum tempora complens.

Anno Domini DCCCClxix. ſanctus *Oſwaldus*, & dux *Ailwinus*, *Rameſiam* conſtruxerunt.

Anno DCCCClxxvij. obiit *Ethelfleda* comitiſſa uxor *Ailwini* prima; quæ dedit nobis *Saltreiam*.

Anno DCCCClxxxj. obiit *Ethelwoldus* comes, frater *Ailwini*, & ſepultus eſt apud Rameſey.

Anno DCCCClxxxiij. obiit *Alfwen* mater comitis *Ailwini*, quæ dedit Weſton, & ſepulta eſt apud Chateriz.

Anno DCCCClxxxv. obiit *Ethelgiva* uxor *Ailwini* ſecunda, quæ dedit nobis Stowe & Brune. Comes verò *Ailwinus* trigamus fuit, prima *Ethelfleda*, ſecunda *Ethelſgiva*, tertia *Wlgiva*.

Anno DCCCClxxxvj. obiit *Ethelſtan Maneſune*, qui dedit Chateriz & Clopham, Gravele, Werkſle, Elleſworth, & apud *Rameſiam* ſepelitur. Et anno ſequenti obiit *Ethelſinus* frater *Ailwini* & ſepultus eſt apud *Rameſiam*.

Anno DCCCClxxxviij. obiit ſanctus *Dunſtanus*, qui dedit nobis Wardebois, & anno ſequenti obiit *Alfelinus*, qui dedit terram de Eccleye & de Potton & ſepultus eſt apud *Rameſeiam*.

Anno DCCCCxc. obiit *Alfwoldus* comes, frater *Ailwini*, qui dedit *Rameſiæ* Hotton & Witton, Rippon cum Wenigton, Bithern cum Elnton, & *Rameſiæ* ſepelitur.

Anno DCCCCxciij. obiit ſanctus *Oſwaldus* & eodem anno comes *Ailwinus*.

Anno DCCCCxciiij. obiit *Wlgiva* com. uxor *Ailwini* tertia, quæ dedit Branceſter ad pellicias monachorum, & *Rameſiæ* ſepelitur.

Anno DCCCCxcvij. obiit *Ethelfleda* comitiſſa, uxor *Ethelwoldi* fratris *Ailwini*, quæ contulit *Rameſiæ* multa beneficia, & ibidem ſepelitur in parvo locutorio.

Anno DCCCCxcviij. obiit *Ailwinus* niger, qui dedit Clopham, Gerdington, Kembeſton & Cranfeld, & *Rameſiæ* ſepelitur.

Anno Mvij. obiit *Alfwara*, quæ dedit Haliwell & eccleſiam de Elleſworth, cujus erat advocata, ac terram de *Burleya*, & multa alia ornamenta; & ſepulta eſt *Rameſiæ*.

Anno Mxiij. obiit *Godricus*, qui fuit frater *Ednoti* primi abbatis *Rameſienſis*, qui dedit terram de Gyrnington.

Anno Mxix. obiit *Arnketel* & *Wlfron* uxor ſua, qui dederunt terram de Hikkeling & de Kuldeton.

Doton, & ſepeliuntur *Rameſiæ*. Hujus patre & matre natus eſt *Ethelſtanus* quartus abbas *Rameſiæ*.

Anno Mxxij. obiit *Alfwinus* filius *Bricii*, qui apud *Rameſiam* comam depoſuit. iſte dedit Lauſhutt & Halſtede.

Anno Mxxix. obiit *Brithnotus* comes, qui dedit *Rameſiæ* Wichington & Doddinton in perpetuam elemoſinam.

Anno Mlj. obiit *Jol.* qui dedit Querington, Sleford & Cranewell.

Anno Mliij. obiit *Wak.* frater noſter, qui dedit *Withliſmaram*.

Anno Mlvj. obiit *Leofwina*, quæ dedit Stotton, Dilington, Gravele & Gillinge & unam crucem optimam, & ſepulta eſt apud *Rameſiam*.

De ſitu inſulæ quæ Rameſia *dicitur.*

Ibidem fol. 103. a.

QUum igitur in orientali angulo territorii *Huntingdonenſis*, quę *Uſæ* fluvii alveus terminus coanguſtat mariſcorum memorata inſula ſita eſt, paluſtrium inſularum juxta quantitatem ſui pulcherrima eſt. Quæ quia apud pleroſque ſui commendatione jam nititur, ſtili noſtri officio non indiget commendari. Attamen ne adjacentem materiam omninò intactam prætergrediamur, locum illum à parte occidentali, nam aliàs paluſtria loca humanis greſſibus haud pervia longiùs protenduntur, à tellure ſolidiori duobus ferè baliſtæ jactibus interjacentes luteæ ſalubre * dirimunt. Qui locus olim ſegni tantummodò ampne naves ſerenâ advectas aurâ placido jocundi marginis excipiens gremio, nunc gravi labore & ſumptu, lignorum arenæ pariter & lapidum congerie lutoſa obſtructa abyſſo, via publica vel calle ſolido in eadem parte pedibus aditur. Hæc autem inſula duobus fermè millibus in longum extenſa, egena latitudine pauló ſtrictior habetur. Quæ tam alneto quidem quàm arundineto cum virore calami & juncti * pulcrè in girum coronata, multo antequam inhabitaretur arborum genere, potiſſimùm autem humidanti tota veſtiebatur orno. Quæ cujus proceritatis fuerit, & quantitatis, ex trabium & tignorum quorundam ad tectum eccleſiæ exinde aſſumptorum inſpectione poterit quilibet edoceri. Nunc verò longiore temporis tractu nemoribus ex parte demolitis, terra ubere gleba arabilis cernitur & opima, fructibus & frugibus jocunda, hortis conſita, paſcuis opulenta, nonnullis adhuc arboribus nemoroſa, & pratorum gratia verno tempore ſpectantibus & arridente velut depicta floribus tota inſula vario coloratur colore. Ambitur præterea idem locus paludibus anguilloſis, maris * latè patentibus & ſtagnis multimodi generis piſcium, & avium natatilium nutritivis, de quibus maris * una eſt Ramesmere de nomine inſulæ dicta, quæ cæteras adjacentes aquas pulcritudine & fertilitate ſuperexcellens, ab ea parte qua major inſula ſilva denſior habetur, arenoſam ipſius horam in loco qui dicitur Merecham pulcre allambens, delectabile videntibus ſpectaculum præbet. In cujus vaſtis gurgitibus laxatis tam ſagenis quam alterius generis retibus, immiſſis quoque ineſcatis hamis, cum cæteris artis piſcatoriæ inſtrumentis, admirandæ magnitudinis lutei *, qui ab incolis Hakedes nuncupantur, per ſæpe extrahuntur, & tam diebus, quàm noctibus indeſinenter ibi laborat aquatilium induſtria venatorum. Semper ibi multiplex aquatici generis capitur fœtus, ſemper quod capiatur, habundat. Hæc de ſitu inſulæ & adjacentibus aquis, ad notitiam ignorantium exarata ſufficiant, nunc de nominis ratione aliquid breviter ſubjungamus.

* Lege, *ſalebræ.*

* Lege, *junci*

* Lege, *mariſcis.*

* Ita MS. pro *mariſcis.*

* Corrige, *lucii.*

De ethimologia nominis & triplici ratione.

Ibid.

IGitur *Rameſia* congruè ſatis dici poteſt à duobus nominibus *Anglicis*, Ram, quod eſt *aries*, & Eye quod *inſulam* ſonat, ut inde compoſito *Rameſia*, quaſi inſula arietis nominetur. Siquidem antiqui hujus loci patres junioribus ſuis, quorum relatione & nos ſibi relata didicimus, referre ſolebant in eadem inſula olim poſtquam * ab ullo inhabitaretur homine vel domeſtico animali, arietem inter ſilveſtres feras carpentem germina reperitur. Qui, ut putatur, limoſis locis & humantibus aliqua parte inſulæ, vel gelu hiemali obduratis, vel æſtivi ſolis longo fortè calore arentibus, relicto alibi grege ſuo illuc errabundus deveniens, eiſdem iterum locis in humorem & mollitiem ſolitam reſolutis, tortis ac recurvis de naturæ artificio cornibus armatus heremita remanere compulſus, ſempiternum loco nomen temporalis inhabitator reliquit. Ut autem hoc dictum ſimilium caſuum quodam confirmemus exemplo : *Auguſtudunum* in finibus *Burgundiæ* nominatiſſimam urbem, a duobus hædis qui in initio fundandæ civitatis, ómnium pecudum domeſticarum ſoli ibi inventi ſunt, alio nomine *Eduam* uſque hodiè conſtat eſſe nominatam. Poſſumus & aliter nomen ipſum de authoritate veterum à *ramis* interpretari, quaſi inſula ramorum, ob copiam videlicet arborum, quæ, ut ſupra taxatum eſt, antiquitùs ibi habebatur, ſicut reſtantes adhuc reliquiæ teſtantur. Ex divina autem, ut credimus, providentia, tale loco inditum eſt nomen, quæ ab exordio naſcentis mundi à ſanctis viris & religioſis hanc prævideri t & præſciverit inhabitandum. Et proculdubio de oleaſtro ſterili mundanæ converſationis ſecuri divinæ vocationis abſciſi, verè olivæ, & tanquam boni rami ſocii intimæ pinguedinis effecti, ſolius gratiæ inſitioni adhærentes, diverſos virtutum & bonorum actuum fructus velut virentia folia protulerunt. Jam verò, ut interpretationem ipſius nominis aptiùs ad miſticum intellectum reducamus, congruè dici poteſt à *Rameſſe*, urbe quondam opulentiſſima in extremis, ut vult *Yſidorus*, *Juliacæ* regionis ſita finibus, quam filiis *Iſrael* divino monitu ab eiſdem locis poſt diuturnam duræ ſervitutis calamitatem demigrantibus, primam legimus præbuiſſe manſionem. *Rameſſes* quoque, commotio vel tonitruum interpretatur. Rectè igitur huic loco hoc congruit nomen, quod demorantes in eo viri ſancti pſalmodiæ vel lectionis divinæ ſonitu quaſi terrore tonitrui a malis compeſcuntur, & cum *Ezechiele* propheta vocem commotionis magnæ poſt ſe frequenter audiunt, dum per exhortationis verbum ad pœnitentiam concuſſi in lacrimas & gemitum plerumque erumpunt. De hujuſmodi commotione per prophetam alium dicitur, pedes ejus ſteterunt & mota eſt terra. Quia, ut ait *Gregorius*, cum veritatis veſtigia

* Lege, *priuſquam*

veſtigia in mente audientium figuntur, ipſa mens in ſui conſideratione turbata commovetur. Congruè ergo *Rameſia* commotio vel tonitruum dicitur, quandoquidem peccatores quilibet in ea ad ſervitium Dei, de ſubdolè blandienti & malè pacato mundi amore converſi, ex contritione commoti & contriti ſua acta condempnantes, in mœrore pœnitentiæ ſalubriter perturbantur. Hæc triplici jam ratione de ipſius ethimologia nominis breviter perſtrinximus. Si quid rectius ſuper hoc aut utilius dici poteſt, tuo, ô lector, arbitrio relinquentes, dummodò omnimodis tuæ conſtet prudentiæ, honeſtum eſſe de incertis honeſta æſtimare, & in re ambigua, de qua nulla invenitur auctoritas majorum, in meliorem ſemper partem deflecti debere æſtimationem.

Incliti regis Ædgari donaria, quibus eccleſiam Rameſienſem *inſignivit.*

Ex eod. Regiſtro fol. 110.b.

QUum igitur prima hujus baſilicæ jacerentur fundamenta, illuſtris Rex *Ædgarus*, prece & inſtantia archipræſulis *Oſwaldi* provocatus, in neceſſarios incepti ædificii ſumptus quinque hidas apud **Burwell** liberalitate regali ſcripto ſuo eidem eccleſiæ perpetuò poſſidendas confirmavit. Itemque idem Rex, ad petitionem ejuſdem ſancti pontificis, in devotionis ſuæ memoriale æternum, dedit eccleſiæ *Rameſienſi* & fratribus ibidem Deo ſervientibus, & per ſucceſſiva tempora ſervituris, eccleſiam de **Guthmunceſter**, cum tribus hidis terræ, & regalis munificentiæ donum ſcripto, quod hodiè apud nos habetur, confirmavit. Qualiter autem hæc eccleſia cum memorata ruris portione à nobis alienata ſit, in ſequentibus noſſe cupienti curabimus indicare. Perpendens præterea jam dictus Rex Chriſtianiſſimus ſæpe memoratam *Rameſienſem* eccleſiam in divina religione ſuccreſcere, & gregem ibidem Deo famulantium tam merito quam numero adaugeri, ad devotionis ſuæ cumulum, pro pace & firmitate regni ſui, dedit eis etiam unam hidam terræ, quæ fuerat cujuſdam viri *Tukem.* nomine, in **Stiuecle** & duas campanas viginti librarum pretio comparatas.

Donationes quædam ſancti Oſwoldi.

Ibid.

DEinde vir domini *Oſwoldus*, calliditatis & malitiæ, quam hac noſtra ætate contra ſimplicitatem veterum, & fidem turgeſcere videmus, præſcius & judex, miſſis nuntiis ad *Johannem* papam qui tunc temporis *Romani* pontificatus arcem tenebat, privilegium ſuum in libertatem & munimentum eccleſiæ noviter conſtructæ & dedicatæ adquiſivit : ne ſucceſſoribus ſuis calumpniandi occaſio arrideret, nihil de epiſcopii jure, ſed quæ familiaris loculi emunctione in jus ſuum tranſierant nevo expoſita (Ita MS.), ſeu quæ legitima cambitione fuerant adquiſita, hæc ſola eccleſiis quarum vel fundator extiterat vel patronus, liberiùs & quietiùs poſſidenda conferre ſtuduit & confirmare. Emerat igitur à rege *Ædgaro* villam quæ **Pidingworth** dicitur, competentis pretii mutatione, multis ſcilicet & pretioſis reliquiis, quæ in duabus crucibus de ſexies viginti marcarum auri pondere fabricatis continebantur. Pro qua itidem villam de **Wyſtowe**, quia eccleſiæ *Rameſienſi* viciniori acceſſu magis competens erat & receſſu, à memorato rege in eſcambium accepit, acceptam Deo, & ſancto *Benedicto* in perpetuam ſolempniter tradidit hæreditatem. Provida autem anteceſſorum noſtrorum ſagacitas ſuſpecta prudenter præcavens pericula, prædictam villam de **Pidingworth** pro commutatione memoratæ eccleſiæ, & trium hidarum de **Gumeceſter** eccleſiæ *Rameſienſi* in funicularem hæreditatis perpetuæ ſortem redemit ; ſicque quemadmodum ſuperiùs promiſimus referendum, eadem eccleſia & terra in alienæ jus poteſtatis uſque hodie conceſſit. Dedit præterea vir ſanctiſſimus *O.* v. hidas apud **Burwell**, alias ab illis quas piiſſimum regem *Ædgarum* ſuperiùs retulimus nobis contuliſſe. Hæc eſt illa terra quam, ſicut in vetuſtiſſimis ſcedulis *Anglicè* ſcriptum reperimus, vir quidam, *Edwynus* nomine, filius *Othulfi*, venerabili antea conceſſerat archiepiſcopo *Odoni*, pro mercede ſollicitudinis & laboris quo regem *Ædredum* ad conſenſum inflexerat, ut ei liceret filiam cujuſdam viri *Ulfi* quam concupiverat maritali ſibi fœdere copulare. Hanc autem donationem cum presbiter quidam *Æthelſtanus*, prædicti archipræſulis *Odonis* germanus, inficiari conatus, ejuſdem terræ medietatem ſuo juri legitimè competere allegaſſet, pacificus Chriſti vernula *Aylwynus* aldorium, * facultatum ſuarum diſpendio, ſemper *Rameſienſis* eccleſiæ obvians detrimento, datis ei in mutuam commutationem pro eodem agello octoginta marcis auri, ſub teſtimonio regis *Ædgari*, & *Dunſtani* archipræſulis, & *Alferi* & *Oſlaki* comitum, omnem calumpniæ viam obſtruxit, & jam dicto viro poſteriſque ejus perpetuum, ut putabatur, ſuper hoc ſilentium induxit. Poſtea verò, quia rebus humanis nil ſolidum, nil diu quietum, piiſſimo rege *Ædgaro* vita præſenti exempto, quidam *Wynſigus* à præfato *Othulfo* longam conſanguinitatis lineam trahens, ex ſola ſucceſſionis hæreditariæ fiducia, ſine ulla auctoritate judiciali memoratas quinque hidas ſibi vendicavit, manſumque ſuum in eis conſtituit, unde vir illuſtris *Ailwinus*, nobilis animi indignationem nobilis iræ ſtimulis urgens, tantæ temeritatis præſumptionem ferro vindice ulciſci ſpiravit, & profectò conceptum tumentis pectoris opus expleſſet, niſi cujuſdam fratrum *Rameſienſium*, *Ædnothi* nomine, prudens & provida diſcretio obſtitiſſet, qui cum homicidium in dampnum eccleſiæ *Rameſienſis* factioſa contrariæ partis criminatione redundare poſſe manifeſta affirmaret ratione, pacatum prudentis viri animum à propoſito revocavit. Deinde, communicato idem frater *Ædnothus* ſalubriori conſilio, majores & prudentiores de comitatu *Cantebrigiæ* convocavit, quorum opera & induſtria ad hoc memoratum *Wynſigum* induxit, ut quandam terram de **Delſingetune** in mutuam jam dictæ terræ de **Burwell** cambitionem gratanter acciperet, ſicque eadem terra in jus *Rameſienſis* eccleſiæ rediit, ab omni tam ipſius *Wynſigi*, quam totius poſteritatis ſuæ calumpnia ſoluta penitùs & quieta. Cujus laboris proventu, quidam vir, *Alſgarus* nomine, aldermanni familiaris & à ſecretis, congratulans, prædictæ terræ ab omni reclamatione jam liberæ, domos ſuas & curiam, tres quoque hidas cum xl. acris & unam præterea virgatam, & eccleſiam de **Bur-**

* Corrige *alderman.* i.e. ſatrapa, *vel*, princeps.

Well, cujus fuit advocatus, pro ſua prædeceſſorumque ſuorum animabus, mera liberalitate adjecit. Quædam quoque matrona, *Æthelgiva* nomine, aliorum provocata devotione & exemplo, dedit Deo & ſancto *Benedicto Rameſiæ*, in eadem villa lx. acras, & unam virgatam terræ quæ fuerat *Guthredi*, & octo hidas apud **Erninge.** Fratres quoq; *Rameſienſes* favorem domini, cum gratia ſancti patris arridere cernentes, plurimas ibidem terras tam in campo arabili quam in villæ manſis multotiens pretio comparaverunt. Sæpedictus etiam *Wynſigus*, læſam præcedentis temeritate facti Dei & eccleſiæ *Rameſienſis* gratiam plenius ſibi geſtiens referre, ſub teſtimonio aldermanni & uxoris ſuæ, & filiorum, dedit dimidiam hidam in **Stivecle.** Cujus occaſione doni fratres *Rameſienſes* poſtea, dato cuidam filio ejuſdem *Wynſigi* competenti pretio, aliam hidam integram in eadem villa juſto emptionis titulo poſſederunt.

Ibid. *Hic annotantur donaria quibus inclitus dux Æthelwinus eccleſiam* Rameſienſem *dotavit.*

HÆC verò ſunt quæ piæ recordationis dux *Ailwinus*, tanquam pater filiæ maritatæ, dedit eccleſiæ *Rameſienſi* in jus patrimoniale perpetuò poſſidenda. Primò ſcilicet inſulam ipſam ubi xenodochium conſtructum eſt, cum adjacentibus mariſcis & ſtagnis. Deinde terram de **Upwode** quam à rege *Ædgaro* regalis munificentiæ largitate, cum vicinorum gurgitum piſcariis ad eam pertinentibus fuerat aſſecutus. Ibi tamen aulam ſuam & curiam tanti viri nobilitati in vita ſua habuerit congruentem. Quia enim locus & nemoribus conſitus, & mariſcorum paludibus erat vicinus, frequenter ibi in venatu & aucupatione vel aucupio ſpatians morabatur. Dederat ei præterea idem Rex *Rafleam* illam quæ propinquior prædictæ uillæ de **Upwode** adhæret, quam ipſe inde Deo & ſancto *Benedicto* cum dominio & debito hominum ſervitio, in perpetuam hæreditatem conceſſit. Dedit etjam totum quod juri ſuo in *Saltretha* competebat. Nam pater *Æthelfledæ* uxoris ſuæ cum adhuc viveret, & quandam ejus ruris portionem legitimo patrimonii jure poſſideret, dedit eam cuidam viro, *Æthelſtano* nomine, Aldermanno, in mutuam alterius cujuſdam terræ quæ ei erat acceptior permutationem. Poſtea verò eadem *Athelfleda*, patre ſuo prædicto & eodem *Æthelſtano* alea fatali deluſis, ſuper terra memorata calumpniam inſtruens, ordine judiciario eam in hæreditariæ ſortis ſuæ jus revocavit, revocatam deinceps Deo & ſancto *Benedicto Rameſeiæ* cum funere corporis ſui conferens, in redemptionem peccatorum ſuorum, & pretium ſepulturæ. Idem præterea verus *Iſraelita*, *Ailwinus*; terram de **Pelvigers** quæ undique aquis accincta eſt, & profunda uligine mariſcorum, dedit *Rameſiæ* cum **Snores**, berewico ſuo, quod foris inſulam habetur, & molendino adjacente; medietatem quoque piſcariæ ejuſdem loci dedit eccleſiæ, alteram verò partem filiis ſuis. Dedit etiam v. hidas apud **Walſokne** & dimidium piſcariæ ſuæ quæ eum in *Wella* contingebat. Poſtea verò terminum vitæ poſiturus, alteram medietatem reliquæ adjiciens portioni, totam ſimul piſcariam *Rameſienſi* eccleſiæ contulit cum manſis & toftis piſcatorum. Terram quoque de **Brininton**, quæ poſt patris ſui obitum, & x. hidas quæ poſt deceſſum matris in hæreditariam ſibi ſortem ceciderunt, dedit *Rameſiæ* pro ſua & utriuſque parentis ſalute.

Hæc eſt illa terra de **Weſton**, quam ſicut ſupra in prima hujus opuſculi diſtinctione retulimus, Rex *Ædgarus* dederat eidem *Alſwen* matri comitis, pro ea quam ſibi in cunabilis impenderat ſedulitate nutrituræ. Dedit etiam idem vir Deo devotus *Alwinus* x. hidas apud **Giddinge** & **Wedeton**, quas ſub regis & optimatum teſtimonio, appenſo cuidam viro *Othingaro* non modici æris pretio, juſto poſſederat titulo emptionis. Nec in hiis quoque fervori devotionis ſuæ terminum ponens, dedit ſeptem hidas apud **Stivecle**, & quandam partem decem hidarum quas habuit apud **Lofte**, pro anima jam dictæ *Athelfledæ* uxoris ſuæ: pro alia verò illarum hidarum parte, ut integrè omnes cederent eccleſiæ *Rameſienſi* in poſſeſſionem, à fratribus ejuſdem loci accepit in eſcambium terram quandam de *Lincolnia* quam vir quidam, *Wlfhunus* nomine, in liberam eis contulerat elemoſinam quandò ſeculo renuncians collegio eorum ſociatus eſt. Porro terram de *Acleia* prædictis donationibus ſuis vir fidelis adjecit, quam quidam presbiter, *Kinemundus* nomine, vivendi finem faciens, multis teſtibus ei in teſtamento reliquit. Dedit & ſex hidas in **Wammesford**, quas poſtea fratres *Rameſienſes* per poſterorum calumpniam ablatas numerata pecunia redemerunt; pratum præterea apud **Hoctun**, & molendinum quod à quodam cognato ſuo *Sirico*, dato ei non modico probatæ monetæ pretio, comparaverat, eidem eccleſiæ in jus perſeverabile conceſſit. Terram quoque de **Hemmingford**, quæ oppido *Huntingdoniæ* ex oppoſita parte fluminis . . . . vicinior, eidem eccleſiæ in fidei ſuæ & devotionis monumentum contulit ſempiternum; hanc autem terram quæ acceſſu propiore ſibi erat acceptior, in publicam & legitimam acceperat permutationem à ſancto *Athelwino*, *Wyntonienſi* epiſcopo pro terra de **Hathfeld**, multis à præfato epiſcopo precibus ſolicitatus, xxx. ſcilicet hidas pro xl. fertilitatis fortè vel vicinitatis gratiâ, pluris reputans pauciores.

Charta fundationis monaſterii de **Ramſey** *in comitatu* **Huntington.** Ibid. fol. 336. a. It. Cart. 8. E. 3. n. 19. Vide etiam cart. 2. H. 5. parte 2. m. 18.

“REge regum, & domino dominantium, in æternum & ultra omnipotente ubique regnante, & ineffabili ſua clementia univerſa celeſtium, & terreſtrium ac infernorum agmina gubernante. Ego *Edgarus*, per magnam ipſius Dei miſericordiam, totius *Anglorum* regni ſolio ſublimatus, omnibus poſt me futuris regibus, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, vicecomitibus, centenariis, cæteriſque ſanctæ eccleſiæ filiis innoteſco: quod quidam vir dilectiſſimus mihi necnon & propinquitatis conſanguinitate connexus, *Alwynus* **Aldreman** nomine, inſtigante divina clementia, cum benevolo meo aſſenſu, ac licentia, in inſula que nuncupativo uſu ab incolentibus *Ramſeya* promulgatur, in honorem beatæ Dei genitricis, ac perpetuæ virginis *Mariæ*,

ſanctiq;

“ſanctique *Benedicti*, omniumque ſanctarum virginum, arciſterium conſtruxit, prævidens itaque incertum futurorum temporum ſtatum, omnibus poſteris meis ſcire pro futuro decrevi, quale omnipotentis gratia operante, ibidem miraculum emicuit; ſicut non incerta relatione quorundam epiſcoporum meorum, imò & ipſius *Aylwini* didici.

“Igitur diuturno ac laborioſo cruciatu podagræ pedum ſuorum prædictus illuſtris vir *Aylwinus* multis laborans annis, uſque quo vox affuit ſalutifera, in qua piſcator quidam ipſius, qui *Wlfget* vocabatur, cum carinula, & aſſeclis ſuis, & lino aquam, quæ Anglico nomine **Rammeſmere** dicitur, ingreſſus eſt. piſcem videlicet gratia ad uſum domini ſui prædicti uſu conſueto adquirendi. Sicut itaque noverat velle dominum ſuum, rete ſuum ſedulo huc, & illuc projiciendo, aliquid capere nitebatur, ſed ex prædeſtinatione Dei omnipotentis fruſtra laborans, & tandem piſcario labore nimium fagitatus, in carinula ſua ſoporatus obdormivit, cui ſanctus in ſomnis apparuit ſic fando *Benedictus*: *Aurora ſpargente polum, tuum ejiciens tragum multitudini copioſæ voti compos obviabis piſcium; captorum itaque piſcium majorem, quem vos* **Haked** *nuncupatis,* Aylwino *domino tuo ex mea parte offerens, dices ei, ut meam donationem benignè aſſumens piæ matri miſericordiæ, & mihi, omnibuſque ſacris virginibus in hac inſula monaſterium, monachorum habitationi, cum officinis neceſſariis congruum ſine dilatione ſtudeat fabricare: ut ei igitur hæc omnia per ordinem innoteſcas exhortor, ſermonem addens ſermoni, quatenus ſcrutetur diligentius in loco prædicto, quomodo noctu feſſa terræ ſua incumbant animalia, ac ubi taurum ſurgentem pede dextro viderit percutere terram, ibidem proculdubio xenodochii ſciat ſe aram erigere debere. Et ut mente perſpicatiori, & fide conſtantiori, meis his credat mandatis; hunc tuum tibi exteriorem incurvo digitum, quem & ipſe, mox a nexu podagræ ſolutus, & ſigni certioris judicio roboratus, tibi erigat reparandum.*

“Prædictus igitur piſcatorum didaſculus hiis auditis evigilans, luciſque diei ſpiculum in oriente conſpiciens, in aquam, ſicut ſibi juſſum fuerat, tragum ſuum laxare cœpit, & ſicut ſanctus pater prædixerat, copioſam multitudinem piſcium concluſit, quorum majorem eligens ex parte ſancti *Benedicti* eum domino ſuo obtulit, eique omnia quæ in ſomnis didicerat, revelavit; digitumque ſuum a ſancto incurvatum, ut erigat obnixè rogavit, quæ omnia mente ſagaci concipiens *Aylwinus*, digitum viri hærentem erexit, piſcemque ſuſcipiens, matri domini Jeſu Chriſti, & ſancto *Benedicto* grates innumeras benedicendo exſolvit, ſurgenſque vir inſignis feſtivus jubet mannum præparari, & in Inſulam ipſam vadens, quomodo jacent ſua animalia, ut præceptum erat, explorat. Mira res, & miranda, ubi vir prædictus Inſulam eſt ingreſſus, ab intractabili ſtatim, & gemino morbo, nutu Dei, funditùs liberatus eſt, animaliaque ſua in modum crucis, taurum verò in medio eorum jacere proſpexit. Et ſicut quondam ſancto *Clementi* agnus pede dextro locum fontis; ſic viro iſti taurus terram pede percutiendo locum menſæ futuri arciſterii ſignificavit divinitus. Unde vir præfatus Deum laudans, confeſtim truncatis lignis excitari capellam ibi pulchro opere præcepit, ac deinde ſcemate condecenti, ſicut mandatum ſibi fuerat, regulare futuræ congregationi monachorum conſtruxit cœnobium. Deinde revoluto quinquennio, diebuſque duodeviginti, precibus venerabilium amicorum meorum *Dunſtani, Dorobernenſis*, & *Oſwoldi, Eboracenſis* archiepiſcoporum, eandem eccleſiam in honorem beatæ virginis *Mariæ*, ſanctorumque prædictorum, ſexto idus Novembris, anno ab incarnatione Domini nongenteſimo ſeptuageſimo quarto, indictione ſecunda ſolemniter, ut decebat, dedicari conceſſi. 974.

“Eodem verò anno, cum in natali Dominico omnes majores totius regni mei, tam eccleſiaſticæ perſonæ quam ſeculares, ad curiam meam celebrandæ mecum feſtivitatis gratia conveniſſent: à prædictis amiciſſimis meis archiepiſcopis itidem rogatus, omnes donationes terrarum, vel poſſeſſionum, quas vel idem *Aylwinus*, vel quæcunque aliæ perſonæ, in dotalitium ejuſdem eccleſiæ, & jus hæreditatis perſeverabile, ad victuale ſubſidium monachorum Chriſto jugiter ibi famulantium indulſerant, dando, & concedendo hoc regiæ majeſtatis meæ privilegio, coram tota curia mea corroboravi, & tam ipſas donationes quam nomina donatorum, literis meis ad futuræ poſteritatis notitiam exprimere curavi, hoc eſt, primitus dona ipſius aldremanni, ſcilicet inſulam, in qua ſedet xenodochium prædictum, cum omnibus ſibi pertinentibus pratis, paſcuis, campis, paludibus, ſilvarumque denſitatibus. Deinde rus illud, quod **Upwode** nominatur, cum *Raveleya* berewico ſuo, **Hemmingford**, *Saltreiam, Stiveleiam,* **Brininton, Weſton, Hebugeh**, *Walſocnam*, cum omnibus ad eaſdem villas pertinentibus; in **Welles** quoque viginti homines piſcatores, ſexaginta millia anguillarum ſingulis annis debentes ad uſum fratrum prædictorum; *Wulfina* uxor ejuſdem aldremanni, **Branceſter**, cũ omnibus ad eam pertinentibus; *Dunſtanus*, archiepiſcopus *Dorobornenſis*, **Wardebulc** cum omnibus ſibi pertinentibus; *Oſwaldus*, archiepiſcopus *Eboracenſis*, **Kingeſton**, id eſt, **Wiſtow**, cum **Ravell**, & **Biri** berewicis ſuis ac omnibus ſibi pertinentibus; *Athelſtan Manneſſune, Slepam,* & **Chateriz**, & de **Cleſworth** partem orientalem cum omnibus ſibi pertinentibus; *Brithnot* aldremannus, **Wythenton**, & **Yſham** cum omnibus ſibi pertinentibus; *Ayltwoldus* frater *Aylwyni* præſcripti, **Honaen**, **Witton**, *Riptonam*, **Clinton**, & **Withernam**, cum omnibus ſibi pertinentibus; *Hinith* vidua, **Gravel**, **Belington**, **Stocton**, & **Gillinger**, cum omnibus ſibi pertinentibus.

“Hæc itaque rura, ut ſupradixi, pro adipiſcenda dulcedinis divinæ miſericordia, & pro ſtabilitate regni mei, libenti animo in dote perſeverabili annui, cum eccleſiis, cum terris cultis, & incultis, exitibus, redditibus, viis, inviis, ſegetibus, ſilvis, brueriis, ſecundùm antiquos diu

" ſervatos continium terminos, in pratis, paſcuis, " aquis, aquarumque decurſibus, paludibus, piſ- " cariis, mariſcis, molendinis, & theloneis, ad ſe " pertinentibus, & cum omni utilitate, quæ inde " poterit omni tempore evenire, & cum omnibus " per circuitum terminis, & metis ſuis, ab regia a- " ctione, & angaria, vel à qualibet humanæ ſer- " vitutis ſubjectione, liberrima, lege, libertate, " conſuetudine, tam benè, & tam plenè, ſicut ea " ſub mei juris dominio, ſuffragatore Deo, meliùs, " & liberiùs prænominati nobiliſſimi poſſiderunt " viri, favore & conſenſu primatum & optima- " tum meorum, prænominatæ eccleſiæ firmiter " perpetuò habenda conceſſi & confirmavi.

" Ut igitur hoc donationis meæ decretum fixi- " ori firmitate, & ſtabilitate perduret, præſentis " paginæ privilegio decerno, & ſtatuo, ut ſint li- " bera, & expedita, tam prædicta territoria ibidem " jam data, quàm ea quæ à fidelibus deinceps ſunt " danda, ab omni angaria conſtructionis pontis, " arciſve reſtaurationis, & ab omnibus ſeculari- " bus ſervitiis, & operibus: Ita quod nullus un- " quam regum, vel epiſcoporum ſeu principum, " procuratorum, ſive exactorum, ab illis paſtum, " nec opera, vel tributa exigat; ſed omnia ſint li- " bera omnino, & quieta, quæcunque ſuperiùs " prænotantur. Præterea ex conſulto, & admo- " nitione venerabilium amicorum meorum, *Dun-* " *ſtani, Dorobernenſis*, & *Oſwaldi*, *Eboracenſis* " archiepiſcoporum, decreta utilia ſtatui, ut qui- " cunque majeſtatis regiæ reus, vel cujuſlibet al- " terius offenſæ, ad locum illum confugerit, ejus " rei, & membrorum, ac vitæ impunitatem con- " ſequatur: ſemperque ſit habitatio monacho- " rum, ac ſecundùm beati *Benedicti* traditionem, " poſt obitum abbatis, ex eadem congregatione " alter, qui dignus ſit, eligatur: aliunde verò nul- " lus ibi præficiatur, niſi nullum, quod abſit, ibi " contigerit, qui dignus tali officio ſit, inveniri; " quod ſi contigerit, poteſtatem habeant de alio " noto monaſterio abbatem eligendi, cujus vita " ſapientia, & religione clareſcat: laicorum au- " tem, aut clericorum nemo loci illius dominium " uſurpare præſumat. Poſſeſſiones verò, quæ ibi " à quibuſcunque donatæ ſunt, non abbas, non " alia quælibet perſona licentiam habeat vendendi " extraneis, vel dandi, ſed regũ munimine locus ille " ſemper tueatur, ipſeque abbas regi Deo ſoli ſer- " viens, ſpirituali & temporali commiſſum ſibi " gregem paſtu diligenter foveat: liceatque ipſi " congregationi quod ſibi per rectam delegatio- " nem collatum eſt, perpetuò poſſidere, & pro " me, & pro ſtabilitate regni mei Deum jugiter " exorare. Poſt hujus itaque privilegii mei do- " nationem, excommunicaverunt omnes epiſcopi, " abbates, presbiteri, qui in plurima numeroſitate " eodem die affuerunt, eos qui hoc conſtitutum " infringerent, vel infringi permitterent, quantum " in ipſis eſſent.

Sanctuarium.

" Et ut hæc auctoritas meis, & futurorum poſt " me regum temporibus, circa ipſum ſanctum lo- " cum firma perenniter permaneat, & inviolata, " & ut ab omnibus optimatibus meis, & judici- " bus privatis, & publicis meliùs, & certiùs creda- " tur; manus meæ ſubſcriptione, hanc chartulam " quinto kalend. Januarii decrevi roborare, & ſi- " gilli mei impreſſione cómunire. ✠ Signum *Ed-* " *gari*, & ſereniſſimi *Anglorum* Imperatoris. " ✠ Signum *Edwardi* ejuſdem regis filii. ✠ Sig- " num *Æthelredi* fratris ejus. ✠ Ego *Dunſta-* " *nus, Dorobernenſis* archiepiſcopus confirmavi. " ✠ Ego *Oſwaldus, Eboracenſis* archipræſul cor- " roboravi. ✠ Ego *Alfſtanus, Londoniæ* epiſ- " copus conſolidavi. ✠ Ego *Æthelwoldus, Win-* " *toniæ* epiſcopus * commodum duxi. ✠ Ego " *Ælfnothus, Dorecenſis* epiſcopus concluſi. " ✠ Ego *Ælfſtanus, Roffenſis* epiſcopus conſigil- " lavi. ✠ Ego *Ælfgarus, Winton.* epiſcopus Amen " dixi. ✠ Ego *Æſcwius* abbas. ✠ Ego *Oſgar* " abbas. ✠ Ego *Ælfricus* abbas. ✠ Ego *Æ-* " *thelgar* abbas. ✠ Ego *Ælfeah* abbas. ✠ Ego " *Flodbyrht* abbas. ✠ Ego *Germanus* abbas. " ✠ Ego *Ailwinus* **Aelderman** hoc meum de- " ſiderium ad perfectum, Deo ſuffragatore, uſ- " que perduxi. ✠ Ego *Ælfwold* dux. ✠ Ego " *Ethelſtan* dux. ✠ Ego *Brihtnoth* dux. ✠ Ego " *Æthelweard* dux. ✠ Ego *Wulſtan* presbiter. " ✠ Ego *Leoffa* presbyter. ✠ Ego *Thured* preſ- " byter. ✠ Ego *Sideman* presbyter. ✠ Ego " *Wulfhere* presbyter. ✠ Ego *Æthelſi* presby- " ter, cum ſupradictis & aliis quampluribus preſ- " byteris infractores hujus firmitatis excommu- " nicavi.

* Al. *præſul wintonienſis.*

Confirmatio fundationis monaſterii de **Ramſey** per S. *Edwardum*, Confeſſorem dictum.

Ibid.

I*N onomate ſummi Kyrios omnia jura regno- rum gubernantis, & ab alto cœli faſtigio cuncta cernentis, ego* Edowardus, *totius* Albionis, *Dei mo- deramine, gubernatione baſileus, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, centenariis, cunctiſque ſanctæ fidelibus eccleſiæ clericis, & laicis, inſuper & om- nibus poſt me futuris regibus ſalutem, perpetu- amque pacis fœlicitatem. Summum regibus, ac principibus bonum eſt, juſtitiam Dei colere, ſan- ctam eccleſiam ejus exaltare, & honorare, quia qui eam exaltant, & honorant, cum ea, & in ea, & per eam exaltantur, & honorantur. Prævenit cor meum gratia Dei, ut quod ab anteceſſoribus meis Regibus collatum eſt ejus eccleſiæ, mea fir- metur authoritate. Eccleſiæ namque beatæ Dei ge- netricis ſemperque virginis* Mariæ, *ſanctique* Be- nedicti, *omniumque ſanctarum virginum, quæ* **Ramſey** *nuncupatur, quæ olim in tempore præcel- lentiſſimi regis* Edgari *à quodam inſigni viro* Al- wyno *onomate, utpote in ejuſdem regis glorioſi mu- nificentiæ cartula, quam ibidem donaverat, data ac ſigillo regio confirmata, legitur, almipotentis Chriſti mirabilis cooperante gratia, eſt conſtructa, ac terrarum copioſis ditata muneribus. Inprimis eam ita liberam, & quietam, tam ab omni exactione epiſcopali, quàm à ſeculari eſſe volo, ut neque nos, neque ſucceſſores noſtri, neque quili- bet epiſcopus, nec quicunque de judiciaria poteſtate, in ipſam ſanctam baſilicam, vel in manentes in ipſa, vel in homines, qui cum ſuis terris, vel quibuſlibet- cumque ſubſtantiis ad ipſam tradere vel devovere ſe voluerint, niſi per voluntatem abbatis, & om- nium ſuorum monachorum, ullam unquam habe- ant poteſtatem, ſed ſit hæc ſancta mater eccleſia ſpe- cialis dominæ noſtræ perpetuæ virginis* Mariæ, *ac patroni noſtri ſancti* Benedicti, *& omnium ſancta- rum virginum libera, & abſoluta ab omni inva- ſione,*

ſione, vel inquietudine omnium hominum, cujuſcunque ordinis, vel poteſtatis eſſe videantur.

Præterea in perpetuum confirmo, ut monachi ejuſdem eccleſiæ per ſucceſſiones ſecundùm regulam ſancti Benedicti *eligere ſibi idoneos abbates habeant poteſtatem; & quiſquis fugitivorum de quocunque loco, pro quacunque cauſa, cujuſcunque conditionis ſit, ipſum ſanctum locum, vel procinctum ejus intraverit, fugiens; membrorum ſuorum, ac vitæ impunitatem conſequatur. Poſſeſſiones verò, quæ ibi à quibuſcunque donatæ ſunt, non abbas, non alia qualibet perſona licentiam habeat vendendi, vel extraneis dandi: ſed regum munimine deinceps locus ipſe tueatur; ipſeque abbas regi ſoli ſerviens, atque ei ſoli os ad os reſpondens, commiſſum ſibi gregem ſpirituali, & temporali paſtu abundanter foveat. Concedo, & confirmo omnes donationes terrarum vel libertatum, aut aliarum rerum, quæ à regibus,* Edgaro *videlicet, &* Hardeknut, *ſeu aliis fidelibus ante me donatæ ſunt; hoc eſt,* **Upwode**, *cum* Raveleya, *berewico ſuo & cum inſula, in qua prædictum ſtat arciſterium, cum omnibus ſibi pertinentibus;* **Hemingeford**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Walſoke**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Sautrey**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Hellingh**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus; in* **Welles** *viginti piſcatores ibidem ſingulis annis ad uſum fratrum lx. M. anguillarum reddentes;* **Brancetrei**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus, & cum omni maris projectu, quod nos* Anglicè **Shipwrec** *appellamus;* **Ripton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Tinell**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Kingeſton** *cum* Raffleya, *&* **Byri** *berewicis ſuis, omnibuſque ſibi pertinentibus;* **Wardebult**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Scepton**, *cum omnibus pertinentiis ſuis;* **Chaterih**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus, & unam manſionem orientalem de* **Elleſworth**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Houcton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Witton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Elinton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Bitherum**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Briumton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Wichinton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Pſham**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Weſton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Gravell**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Bilinchon**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Stocton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* **Gillinger**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus: necnon & illas, quas optimates mei meo tempore addiderunt, ſcilicet* Ethericus, Dorcenſis *eccleſiæ epiſcopus,* **Clinton**, *&* **Bernewell**, *&* **Hemingeton**, *& unam manſionem in* **Elleſworth** *occidentalem, &* **Gretton**, *&* **Therefeld**, *&* **Sucklingdon**, *&* **Weſtmulne** *orientalem, &* **Offerton** *in* Hoylandia, *& tres hidas in* **Broucton**, *& tres hidas in* **Bodekeſham**, *& cum omnibus ad ſe pertinentibus;* Ethnotus *ſucceſſor ejus epiſcopus,* **Over** *&* **Barton**, *&* **Snapwell**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* Ethnothus *filius* Godrici, Accleyam, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* Eylwynus, **Swerte**, **Cranfeld**, *&* **Remeſtan**, *&* **Cloppam**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* Leoffius *diaconus* **Wipſinton**, **Langetchill**, *&* **Watlinworth**, *cum omnibus ſibi pertinentibus;* Leoffius *nepos ejus* **Meringe**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* Alfſius *de* **Lamwathe**, **Burcwell**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* Johol *de* **Lincoln**, **Querinton**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus;* Hardeknut *verò frater meus,* **Hemingeford**, *&* **Gilling**, *cum omnibus ſibi pertinentibus.*

Poſtremò ego ipſe, propter ſpem retributionis æternæ, & pro remiſſione delictorum meorum, & pro animabus patris, & matris meæ, & omnium parentum meorum, ad laudem omnipotentis Dei, ad uſus fratrum ibidem Deo ſervientium, de meo jure, quod mihi ſoli competebat, abſque ullius reclamatione, vel contradictione, iſta addidi. Inprimis **Kingeſted**, *cum omnibus ad ſe pertinentibus, & cum omni maris ejectu, quod* **Shipwrec** *appellamus, &* **Wynebodeſham** *cum hundredo, & dimidio infra* **Bichamdich**, *& cum* 64. Socmannis *ad hundredum pertinentibus, & cum foro de* **Bunham** *ad* **Wynebodeſham** *pertinente. Relaxamus igitur iſtis & omnibus ſupra nominatis terris, conſuetudines omnes, & exactiones regalium, & epiſcopalium miniſtrorum, ſicut anteceſſores mei reges primò fecerunt, ut nullis graventur oneribus expeditionum, nec pontium, nec caſtrorum reſtructione, nec furis apprehenſione, & emiſſione, nec ſanguinis effuſione, & omnia quæ ad locum ipſum pertinent ſint omnino libera; cellæ, eccleſia, cœmiteria, terræ, paſcua, ſilvæ, venationes, aquæ, piſcationes, cum redditibus, ſervitiis, debitis, oblationibus, luminaribus, decimis, denariis, cerſu morthidis, legibus, conſuetudinibus, cauſarum diſcuſſionibus, emendationibus, ſive eccleſiaſticis, ſive ſecularibus, & cum omnibus quæcunque maris procelloſis tempeſtatibus in aquam, vel in terram eorum ejecta fuerint, quod* Anglicè **Shipwrech** *promulgatum eſt onomate, & omnibus, quæcunque ſcriptis, & teſtimoniis bonorum hominum rememorari potuerint, quæ à regibus conceſſa, vel concedenda ſunt; & nullus ex iis ſubtrahere vel diminuere, aut diſpergere qualibet occaſione, judicio, vel poteſtate præſumat.*

Renovamus etiam, & confirmamus privilegia antiquorum regum, atque ob reverentiam Dominæ noſtræ perpetuæ virginis Mariæ, *ſanctique* Benedicti, *ſanctorumque virginum, omnibuſque futuris ibidem abbatibus in tota poſſeſſione monaſterii,* Sacham & Socham, Theloneumque *ſuum in terra, & in aqua concedo, & conſuetudines, ut ab omnibus apertiùs, & pleniùs intelligantur,* Anglicè *ſcriptas, ſcilicet,* **mundbriche**, **ſcardwite**, **fitwite**, **blodewite**, **miskeninge**, **frithſoke**, **hamſocne**, **forſtall**, **forphange**, **thiefphang**, **hangwite**, **frithbriche**, **utlep**, **infongentheſ**, **ſypbriche**, **tol**, *&* **tem**, *aliaſque omnes leges & conſuetudines quæ ad me pertinent, tam plenè, & tam liberè, ſicut eas in manu mea habebam.*

Et, ut omnia concludam, nullus ſuccedentium regum, epiſcoporum, principum, comitum, vicecomitum, procuratorum, ſeu aliorum regum clientium, vel alia qualibet magna, vel parva perſona, per vim, aut per conſuetudinem, paſtum, cenſum, vel impenſionem, non opera, non tributa, xenia ſeu munuſcula, vel aliud quidlibet ab eorum poſſeſſionibus exigat: ſed omnimodam libertatem perpetualiter in terra, & in aqua, in urbe & extra, in domo & extra, in villa & extra, in via & extra, in placito, *in* Soca & Saca, *in* theloneo, *& in omnibus ſuis appendiciis habeant. Quiſquis igitur fidelium*

lium hanc noſtram munificentiam amplificare propriis donis ſategerit, augmentet illi omnipotens Deus gaudium perenne ubi perpetuitas viget. Si quis verò, quod abſit, eam deſtruere voluerit, vel hujus noſtri decreti contradictor, convulſor, & temerator extiterit, perpetuo anathemati ſubjaceat, niſi Deo, & ejus glorioſæ matri digna pœnitentia ſatiſfecerit.

Scripta eſt namque hæc ſcheda me jubente, & ſigillata, his teſtibus, quorum onomata infra habentur, conſentientibus, ſecundo kalend. Decemb. ✠ *Ego* Edwardus *Rex, Deo largiente,* Anglorum, *ſignum venerandæ crucis impreſſi.* ✠ *Ego* Stigandus *archiepiſcopus conceſſi, & confirmando ſigno ſanctæ crucis conſignavi.* ✠ *Ego* Ethelredus *archiepiſcopus gratanter corroboravi.* ✠ *Ego* Wlfſtanus *epiſcopus vexillo ſanctæ crucis prænotavi.* ✠ *Ego* Gyſo *epiſcopus conſentaneus fui.* ✠ *Ego* Walterus *epiſcopus conſenſum præbui.* ✠ *Ego* Reinbaldus *Cancellarius conſigillando commodum duxi. Ego* Switgarius *notarius ſcripſi.* ✠ *Ego* Aelſius *abbas.* ✠ *Ego* Edwinus *abbas.* ✠ *Ego* Egelwinus *abbas.* ✠ *Ego* Baldewinna *abbas.* ✠ *Ego* Alwinus *abbas hoc meum deſiderium ad perfectum adduxi, & à Rege hilariter ſuſcepi.* ✠ *Ego* Leofricus *dux.* ✠ *Ego* Haroldus *dux.* ✠ *Ego* Leofwinus *dux.* ✠ *Ego* Edwinus *dux.* ✠ *Ego* Hugelinus *Cubicularius.* ✠ *Ego* Edgarus Stallere. ✠ *Ego* Robertus *filius* Wittman. ✠ *Ego* Wigodus *de* **Lincolne.**

Charta Regis Edwardi.

Ex eod. Regiſtro de *Rameſey* fol. 316.a.

EDwardus Dei gratia rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ* & dux *Aquitaniæ*, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, juſticiariis, vicecomitibus, præpoſitis, miniſtris & omnibus ballivis & fidelibus ſuis, ſalutem (*&c.*) Inſpeximus cartam celebris memoriæ domini *Henrici*, dudum regis *Angliæ*, progenitoris noſtri, in hæc verba.

" *Henricus* rex *Angliæ*, epiſcopo *Elienſi* & " baronibus & juſticiariis & vicecomitibus & om" nibus fidelibus ſuis *Francis* & *Anglis* de *Grante*" *bricſcira* ſalutem. Sciatis quoniam *Bernardus* " abbas de *Rameſcia* dirationavit in curia ſua " apud ſanctum *Yvonem*, coram juſtitia mea quam " illuc miſeram, terram de *Stowa* & *Griſtona* " verſus *Paganum Pevrellum*, quam ipſe *Paga*" *nus* clamabat tenere de eccleſia de **Rameſeye**, " & recognitum ibi fuit quod nullum jus in terra " illa reclamare poterat, ſed remanſit terra illa " eccleſiæ de *Ramſeia* & abbati ſolida & quieta " de tota calumnia *Pagani* & ſucceſſorum ſuo" rum, & hoc dirationamentum warantizo & per " cartam meam confirmo, & ideo volo & præcipio " quod eccleſia de *Rameſeia* & abbas eam amodò " in pace & quietè & liberè teneant, ſicut domi" nium eccleſiæ ejuſdem, ita ne ulteriùs ei inde " reſpondeat, nec alicui de ſucceſſoribus ſuis nec " alteri qui per illum clamet. Teſtibus R. epiſco" po de *Sarum* & *Pagano* filio *Johannis* & *Wil*" *lielmo* de *Hoctona* apud *Weſtmonaſterium*.

Inſpeximus inſuper quandam aliam cartam ejuſdem progenitoris noſtri in hæc verba. " *Henricus* rex *Angliæ*, *Roberto* epiſcopo *Lincolnienſi*, " & *Aldvino* abbati de *Rameſeia*, & toti conven" tui monachorum, & *Hugoni* de **Bochland**, & " omnibus fidelibus ſuis *Francis* & *Anglis* de " *Bedefortſcira* & de *Hertfordſcira* ſalutem. Sci" atis me conceſſiſſe concordiam quam fecerunt " invicem *Aldwinus* abbas & *Renaldus* de **Ar**" **gentuem** de molendinis de **Iclesford**, & de " terra quæ eſt de feudo abbatis & *Renaldi*, ſci" licet unā partē quæ ſita eſt in feudo *Renaldi*, ita " quod *Renaldus* teneat molendinum & terram " quamdiu vixerit, & poſtquam obierit reſumat " abbas molendina & terram in dominio ſuo, cūm " omni augmentatione & emendatione quam " *Renaldus* faciet ſuper terram illam. Et *Gun*" *dritus* teneat molendinum de abbate ſicuti te" nebat de *Renaldo*, & ſi *Renaldus* morietur in " *Anglia*, ſepelietur in dicta abbathia: & prop" ter hanc conventionem dabit *Renaldus* abbati " quoquo anno x. ſolidos. Teſtibus *Geroldo* de " **Calz** & *Roberto Gerbert*, apud *Brantonam*, " &c.

Nos autem donationes, conceſſiones, confirmationes & præcepta prædicta rata habentes & grata, ea pro nobis & hæredibus noſtris, quantum in nobis eſt, dilectis nobis in Chriſto *Simoni* nunc abbati de **Rameſeye** & ejuſdem loci conventui, & eorum ſucceſſoribus concedimus & confirmamus. Datum per manum noſtram apud *novum Caſtrum* ſuper *Tynam* decimo die Julii anno regni noſtri octavo.

Ex libello donationum Rameſienſis *monaſterii.*

Lelandi collectan. vol. 1. pag. 837.

HEnricus primus, rex, ut liquet ex ejus donatione, inſtituit unam feriam apud S. *Ivonem* de **Selepe**, quæ incipiat in die lunæ in hebdomade paſchæ, & duret uſque in diem lunæ ſequentem, & toto illo die.

Henricus ſecundus dedit liberam warrennam monachis de **Rameſey** in terris quas habebat in **Perſtingſtan** hundred.

Johannes rex, ut patet ex charta ejus donat. inſtituit unam feriam apud *S. Ivonem* de **Slepe**, incepturam quarto die ante feſtum S. *Laurentii* & per octo dies duraturam.

Eadwardus primus inſtituit mercatum in opido S *Ivonis* de **Slepe** in die lunæ.

Henricus ſecundus dedit manerium ſuum de *Kipatona* in feodi firmam monaſter. de **Ramſey.**

Cuſtodia ferarum in **Huntindunſhire** data monaſterio de **Rameſey** à *Joanne* rege.

Ricardus primus dedit eccleſiæ de **Rameſey** 50. acras de veteri eſſarto quietas & ſolutas de reguard. in **Huntingeſtan** hundred.

Ex charta Henrici *primi regis.*

Ib. p. 840.

GIlebertus filius *Guidonis* quietum clamavit abbati de **Rameſeie**, **Kingſteds**, & **Holm.**

Ex charta Henrici *primi.*

HAbeat abbas de **Rameſeie**, **Winebodeſham** cum pertinentiis, & *Biriam*, quas *Gul.* de *Hoctona* camerarius meus tenuit.

Ex

Ex charta Henrici *primi.*

Reginaldus abbas de Rameſeie conceſſit *Simoni* de *Bellocampo* terram de Holewelle in Bedfordſhire hac conditione &c.

Ex charta Henrici *primi.*

Albreda, quæ fuit uxor *Euſtachii* de *Scyelleia*, dedit anno MCxxxiiij. Walton, cujus hoc manerium hæreditas fuit, eccleſiæ de Rameſeie, conſenſu *Walteri* de Bolebec domini feodi illius, & *Hugone* filio & hærede *Gualteri*, & *Euſtachio* filio & hærede *Albredæ*, conſentien.

Ex charta Henrici *primi.*

R. De Luvetot fuit in miſericordia mea pro terra de Brocton de dominio abbatis de Rameſey.

Ex charta Henrici *ſecundi.*

Teneant abbas de Rameſey & monachi in pace manerium de Bradenheth, ſicut *Gul.* camerarius de *Hoctona* coram *Henrico* avo meo illud eis reddidit.

Ib. p. 841. *Stephanus* de *Mariſco*, & *Galfridus* ejus hæres acceperunt terras apud Walſoch de abbate *Rameſien.*

Robertus de Broy per *Walterum* ejus filium & hæredem reſtituit *Cranleiam* in hora mortis, quam violenter abſtulerat ab eccleſia de *Rameſeia.*

Oliverus Moyne monachus movebat querelam contra *Gul.* abbat. de Rameſeie pro Bradenath.

Ib. p. 842. 843. *Annui redditus terrarum de* Rameſeie.

De *Sexaligduna* xl.li.
De Bertune xv.l.
De Cranefeld & Cravelele xxv.l.
De Ferrefeld & Bradenhac xxvij.l.
De Aethelingtune xxx.l.
De Weſtune ix.l.
De Bremtune vi.l.
De *Bitherna* vj.l.
De *Bernewella* C.ſol.
De *Saltretha* vij.l.
De Elingtune tempore *Ailſii* abbatis xvj.l.
Tempore *Reginaldi* abbatis ix.l.
De Octune, Slepe, & Haliwelle lx.l.
De Wardebuſc xvij.l.
De Broctune xviij.l.
De Wiſtow ix.l.
De Upwodde x.l.
De Riptune xj.l.
De Stivecle vij.l.
De *Gidinga* vj.l.
De Hemingford xv.l.
De *Oura* vij.l.
De *Grettuna* ix.l.
De Knappewelle xij.l.
De *Elleſworth* xxx.l.
De Gravelele x.l.
De Burwelle xxx.l.
De Haterichi viij.l.
De Brancestre xxiiij.l.
De *Ringeſteda* & Holme xv.l.
De Brunham xl.ſolid.
De Lauſell xxiiij.l.
De Walſocna v.l.
De Winebodeſham cum hundredo viij.l.
De Dunham vj.l.
De Helingeie viij.l.
De Snor j. marcam.
De Forbham j. marcam.
De Tritingaham viij.marc.
De Meringis x.ſol.
De Cantebruge xxvij. denar. &c. de minutis redditibus, & decimis eccleſiarum multarum.

Ex libello de anniverſariis in eccleſia Rameſienſi *obſervatis.*

Gul. de Say obiit 3. id. Januarii. Undecimo cal. Febr. obiit *Jol* frater noſter, qui dedit nobis Quenton, Cranewelle, & Sleford.

Nono cal. Febr. obiit *Ailfricus* archiepiſcopus. Septimo cal. Martii obiit *Wac* frater noſter, qui nobis dedit Withleſmere.

Tertio idus Apr. *Turgunt* ſoror noſtra obiit, quæ dedit pſalterium, & philaterium aureum cujus pretium erat xij. marcarum auri.

Decimo octavo cal. Maii obiit *Ailwoldus* comes, frater *Ailwini* ducis, qui dedit Hocton & Withon.

Nono cal. Maii, obiit *Ethelredus* rex *Angliæ*, qui dedit Brochtune.

Octavo cal. Maii, obiit *Ailwinus* comes, fundator *Rameſienſis* monaſterii, qui dedit plurima ornamenta pretioſa & CC. hidas terræ.

Et *Ailwinus* niger, frater ejus qui dedit Cranfelde, & Clopham, & Kemptun, & Herdingtune, & Cherletune.

Decimo tertio cal. Junii, obiit *Reginaldus* abbas, hujus novæ eccleſiæ conſtructor.

Sexto idus Junii, obiit *Hardcnute* rex, qui dedit Hemingford. Ib. p. 844.

Decimo octavo cal. Junii obiit *Ethelſtanus Manneſſone* frater noſter, qui dedit crucem unam de ligno Domini honorificè factam, & *Slepam* cum ſuo appenditio, & Chateriz.

Edgarus rex *Angliæ*, obiit viij. idus Julii, qui dedit quinque hidas terræ in Burewells & eccleſiam de Gomiceſtre cum tribus hidis.

Et *Alfwen* ſoror noſtra, mater *Ailwini* ducis, comitiſſa, quæ dedit Weſtune.

Septimo cal. Auguſti, obiit *Ailwardus* aureus epiſcopus, qui dedit plurima dona in auro & argento, & palliis pretioſis, & veſtimentis, & aliis ornamentis, & Horſheth, & Hemingtune.

Tertio idus Auguſti, obiit *Brightnothus* comes, qui dedit Wichentune & Dodingtune.

Nono cal. Septemb. obiit *Oſegodus* frater noſter, qui dedit Opeford. *Wulgifa* comitiſſa, uxor *Ailwini* ducis tertia, obiit nono cal. Septemb. quæ dedit Brancestre.

Sexto idus Septemb. *Ailflid* comitiſſa, uxor *Oſwaldi* comitis fratris *Ailwini* ducis, quæ dedit Welindune, & Wenindune, & Bitherne, & Riptun.

Tertio decimo cal. Octob. obiit dominus *Eadnothus* epiſcopus qui dedit Over, & Hartune, & Knap-

Knappewelle, & plurima ornamenta.

Quinto cal. Octob. obiit *Ailwinus* monachus, & levita, qui dedit Lauſhul, Hauſted & Criſeby.

Quinto idus Octob. obiit *Ethelfleda* uxor *Ailwini* ducis prima, quæ dedit Stivecle.

Tertio idus Octob. *Ailsinus* frater *Æthelwini* ducis.

Quartodecimo cal. Novemb. obiit dominus *Eadnothus* epiſcopus, primus abbas hujus loci, qui attulit huc S. *Ivonem*, & *Wulsin.* abb.

Ib. p. 845. Et *Ethelwardus* filius *Æthelwini* ducis. Omnes iſti fuerunt interfecti à *Danis* quando *Cnuto* venit in *Angliam*. Et epiſcopus *Ednothus* ſepultus eſt apud Ely. Abbas & comes apud Rameſeie.

Pridie cal. Novembris obiit *Alwen* ſoror noſtra, quæ dedit Potton & Hattele.

Tertio idus Novemb. obiit *Seldwara* ſoror noſtra, quæ dedit unum aureum calicem qui librabat quatuor marcas & dim. & unam auream muſcam pulchrè gemmis ornatam.

Idibus Novembris obiit *Knuto* Rex, qui dedit nobis S. *Felicem*. Decimo octavo cal. Decembris obiit *Legvina* ſoror noſtra, quæ dedit Stoctune, & Wilingtune, & Graveleie, & Gillingham & unam crucem optimam.

Sexto idus Decembris obiit *Ethelricus* epiſcopus qui dedit Shutlingdune, Therefeld, Eleſwurth, Ailingtun, Bernewelle, Hemington, Stow, Bodekeſham, Overton, Weſtmulne, Grettune, & in Broughton, 3. hidas cum omnibus appendiciis eorum.

Inſcriptio ſepulchralis Ailwini.

Lelandi collectan. vol. 3. p. 44.

HIC requieſcit *Ailwinus*, inclyti regis *Edgari* cognatus, totius *Angliæ* Aldermannus, & hujus ſacri cœnobii, miraculosè, fundator.

De Abbatibus Rameſienſibus.

Ex Regiſtro de *Ramſey* ſæpius memorato, fol. 218 b.

AEDNOTHUS primus Abbas. Iſte venit *Rameſiam* miſſus à ſancto *Oſwaldo* de Weſtbury, quæ eſt cella *Wigornienſis*, anno DCCCClxx. dominicæ incarnationis, & tertio anno ſequenti, die decollationis S. *Johannis*, venit hic ſanctus *Oſwaldus* cum duodecim monachis de Weſtbury, quos hîc poſtea plantavit in prædicta eccleſia, quæ dedicata fuit à ſanctis *Dunſtano*, *Dorobornenſi* & *Oſwaldo Eboracenſi* archiepiſcopo, poſt duos annos elapſos, ſcilicet Dominicæ incarnationis nongenteſimo ſeptuageſimo quarto. Et iſte fuit Præpoſitus, id eſt, Prior *Rameſiæ* per viginti duos annos uſque ad annum nongenteſimum nonageſimum ſecundum, quo anno obiit comes *Ailwinus*, & ſequenti anno electus eſt in abbatem, & benedictus à ſancto *Elphego*, & *Wlfius* factus eſt Prior, & iſte fuit Abbas ſedecim annis uſque ad annum milleſimum octavum, quo anno electus eſt in epiſcopum *Dorcaſtriæ*, & fuit epiſcopus per octo annos, uſque ad annum milleſimum & decimum ſextum, quo anno fuit occiſus in guerra à *Danis* apud *Eſſdonum*, cum ibi eſſet ad orandum pro exercitu *Anglicano*, & ſic fuit Prior, Abbas & Epiſcopus per triginta octo annos. Et anno iſtius in abbatia exeuntis nono fuit inventio ſancti *Ivonis* & ſociorum ejus apud Slepe, & eodem anno tranſlatio eorundem ſanctorum apud *Rameſiam*.

Sanctus *Ivo.*

Wlfius Abbas primus poſt ipſum, factus fuit abbas anno milleſimo octavo, & fuit interfectus à *Danis* cum dicto *Ednotho* epiſcopo & *Ethelwardo* duce, filio ducis *Ethelwini*, & eodem anno quo interfecti fuerunt, *Ethericus* monachus *Rameſiæ* factus eſt epiſcopus *Dorcaſtriæ*, & vixit in epiſcopatu annis novemdecim. Iſte epiſcopus multa maneria & bona contulit eccleſiæ *Rameſienſi* & ibidem ſepelitur juxta cornu magni altaris, fuitque abbas octo annis.

Withmannus Abbas. Iſte ſuſcepit abbathiam anno milleſimo decimo ſexto. Hujus tempore tranſlatum eſt regnum de *Anglis* ad *Danos*, ſcilicet de *Ethelredo*, poſt mortem ejus, ad *Cnutonem* electum ab *Anglis*; fuitque abbas per tres annos, & quarto anno peregrè profectus eſt in *Jeruſalem*, & rediens anno ſequenti invenit *Ethelſtanum* abbatem, cui voluit *Ethelſtanus* cedere, & ipſe noluit, ſed elegit vitam ſolitariam apud Northeye, & ibi vixit pluſquam viginti ſex annos; cujus tempore ſanctus *Edwardus* Rex & Confeſſor, filius *Ethelredi* Regis ex *Emma*, inſtinctu ipſius *Withmanni* dedit eccleſiæ *Rameſienſi* Kingſtede cum omni libertate & omni maris ejectu quod Wrec appellatur, & *Oſwaldi* monachi ſecum commorantis nepotis ſancti *Oſwaldi* Winebodeſham cum hundredo & dimidio & lx. ſocamannis & forum de Seham, ac omnibus libertatibus ſuis, & hæc donatio facta fuit anno milleſimo quadrageſimo ſeptimo.

Ethelſtanus abbas. Iſte ſuſcepit abbathiam anno milleſimo viceſimo, & ſub iſto *Ednothus* ſecundus ſive junior electus eſt in epiſcopum *Dorcaſtriæ*, ſcilicet anno Domini M. ...... quarto, & vixit in epiſcopatu per ſedecim annos. Iſte fuit abbas viginti tres annos, ſcilicet uſque ad annum Domini milleſimum quadrageſimum tertium, & in eccleſia occiſus eſt in vigilia ſancti *Michaelis* à quodam *Hibernico*. Tempore iſtius abbatis *Ethericus*, epiſcopus *Dorcaſtriæ*, ſanctum *Felicem* de Seham uſque *Rameſiam* cum honore fecit transferri, ſcilicet, anno Mxxvj.

Alfwinus Abbas ſuſcepit abbathiam anno milleſimo quadrageſimo tertio, & fuit abbas triginta ſex annos, & hujus tempore venit *Willielmus* Baſtard in *Angliam*, ſcilicet, anno Domini milleſimo ſexageſimo ſeptimo, & eodem anno obiit *Ailwardus* aureus epiſcopus.

Aielſinus Abbas ſuſcepit abbathiam anno milleſimo octuageſimo, & fuit abbas per octo annos, & eidem revelatum fuit in mari quod feſtum conceptionis ſanctæ *Mariæ* celebraretur, & per ipſum primò fuit inventum.

Herbertus Abbas factus fuit anno milleſimo octuageſimo ſeptimo, fuitque abbas per quatuor annos, poſtea factus eſt epiſcopus *Norwicenſis*, & vixit ibidem viginti novem annis, iſte tranſtulit ſedem epiſcopalem de Elmham uſque *Norwicum*.

Aldwinus abbas ſuſcepit abbathiam anno milleſimo nonageſimo primo. Iſte fecit aſſiſas *Rameſiæ*, & tenuit abbathiam per undecim annos, & tunc depoſitus eſt in concilio à ſancto *Anſelmo Cantuarienſi* archiepiſcopo, cum *Ricardo* abbate *Elienſi*, & *Godrico Burgenſi*, & permanſit depoſitus quin-

quinque annis;& factus eſt abbas,poſt depoſitionē per regem, *Bernardus* monachus de ſancto *Albano*. Et poſt quinque annos recuperavit abbathiam, & tenuit eam per quatuor annos, & mortuus eſt, & vacavit abbathia per annum & plus, cujus tempore poſt aſſumptionem abbathiæ, ſcilicet, anno milleſimo nonageſimo nono, rex *Anglorum Henricus* abbathiam *Elienſem* ad epiſcopalem mutavit ſedem, & *Harvæum Bancornienſem* epiſcopum eidem eccleſiæ præfecit.

Bernardus Abbas. Iſte fuit abbas per quinque annos, dum *Aldwinus* erat depoſitus, & mortuus eſt.

Reginaldus Abbas factus eſt anno milleſimo centeſimo decimo quarto, & elapſis duobus annis incepit ædificare novā eccleſiā,in quam intravit conventus poſt ſeptem annos, ſcilicet, anno milleſimo centeſimo viceſimo tertio, fuitque abbas ſedecim annos, & mortuus eſt.

Walterus Abbas factus eſt anno milleſimo centeſimo triceſimo tertio. Iſte fuit abbas viginti ſeptem annos, & poſt decem annos ſuſceptæ abbatiæ expulſi ſunt monachi *Rameſiæ* per *Galfridum Mandevill*, comitem *Eſſexiæ*.

Willielmus Abbas. Hujus tempore ſanctus *Thomas* factus eſt archiepiſcopus *Cantuarienſis*, ſcilicet, anno Domini milleſimo centeſimo ſexageſimo ſecundo, & anno ſequenti *Walterus* Prior *Rameſiæ* factus eſt abbas *Thorneyæ*.Iſte abbas *Willielmus Rameſienſis* rexit abbathiam de **Ramſey** ſedecim annos, & tunc in abbatem *Cluniacenſem* electus eſt, videlicet, anno milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſeptimo, & anno ſequenti receſſit a *Rameſiâ* & vixit ibidem duobus annis, & vacavit abbathia *Rameſiæ* duobus annis.

Robertus Trianel factus fuit abbas anno milleſimo centeſimo octogeſimo. Iſte fuit Prior ſancti *Andreæ Norhamtoniæ*, fuitque abbas viginti annos & mortuus eſt. Hujus tempore,ſcilicet, anno mileſimo centenſimo octuageſimo ſexto, *Radulfus* Prior *Rameſiæ* factus eſt abbas ſancti *Benedicti* de *Hulmo*. Item tempore iſtius, ſcilicet, anno milleſimo centeſimo nonageſimo ſecundo, oſſa Sanctorum, ſancti *Felicis*, *Ethelredi*, ac *Ethelbrithi* in feretris ſunt collata.

Eudo abbas, iſte factus fuit abbas MCC. & fuit Prior *Burgi*, vixitque per unum annum, & eodem anno *Acarius* Prior ſancti *Albani* factus eſt abbas *Burgi*. Item anno antedicto obiit ſanctus *Hugo*, *Lincolnienſis* epiſcopus.

Robertus de **Redinges** factus eſt abbas *Rameſiæ* anno MCCij. ad inſtantiam *Johannis* de **Grey** cancellarii *Angliæ*, poſtea epiſcopi *Norwicenſis*. Fuit abbas per quinque annos & reſignavit baculum ſuum paſtoralem in manus *Willielmi Lincolnienſis*, habuitque pro ſuſtentatione ſua manerium de **Cranfeld**. Hujus tempore *Cantuarienſis* archiepiſcopus conſtituit tres monachos receptores omnium proventuum hujus monaſterii; & ab hoc anno vacavit monaſterium ſine abbate per ſeptem annos ſequentes, & proximo anno ſuæ ceſſionis combuſta eſt eccleſia Prioratus ſancti *Ivonis* cum officinis ſuis, ſcilicet anno MCCvij. mortuus eſt apud **Redinges**, & Rex *Johannes* tenuit abbathiam in manu ſua per ſeptem annos pro eo quod monachi *Rameſiæ* ad præceptum ſuum noluerunt eligere in abbatem Priorem de *Frontonâ*.

Sanctus *Ivo.*

Richardus, abbas de **Selby**, electus eſt in abbatem *Rameſiæ*, anno MCCxiij. procurante *Nicholao Tuſculanenſi* epiſcopo, cardinali & legato, & eodem anno relaxatum eſt interdictum in *Anglia* per dictum legatum. Item eodem anno idem *Nicholaus* legatus depoſuit abbates *Weſtmonaſterii*, *Eveſhamiæ* & *Bardeneæ*, & ſubſtituti ſunt per eundem Prior *Fronton.* apud *Weſtm.* Prior *Wigorn.* apud **Eveſham**, Prior de **Lenton** apud **Badrney**, & anno ſequenti fuit eccleſia *Rameſienſis* ſpoliata multis divitiis, & vixit per duos annos.

Hugo Foliot, Prior *Rameſienſis*, factus eſt abbas anno MCCxvj. & vixit per quatuordecim annos & in creatione ſua recepit benedictionem ab epiſcopo *Batonienſi*. Hujus tempore, ſcilicet anno Domini MCCxviij. *Silveſter* primò monachus, poſtea epiſcopus *Wigornienſis*, obiit *Rameſiæ*, cujus viſcera ante altare beatæ virginis ſepulta ſunt, corpus verò *Wigorniæ* delatum eſt. Item iſtius tempore, ſcilicet anno MCCxx. electus eſt *Johannes* abbas de *Fontibus* in epiſcopum *Elienſem*, ſecundùm mandatum domini papæ & vixit per quinque annos, cui ſucceſſit *Gaufridus* frater *Huberti* Juſticiarii, qui vixit per quatuor annos, cui ſucceſſit *Hugo* abbas ſancti *Edmundi*, & *Ricardus* de *Inſula*, monachus & Prior ſancti *Edmundi*, poſtea abbas de **Burton** in abbatem ſancti *Edmundi* eſt electus.

Ranulfus, Prior *Rameſiæ*, factus eſt abbas anno MCCxxxj. & tertio anno elapſo venit *Henricus* Rex *Angliæ*, primus omnium regum *Angliæ* apud *Rameſiam*, ſcilicet die ſancti *Matthiæ* apoſtoli, & fecit ſe convivari, manens ibi per quatuor dies. Et ſexto anno hujus abbatis dedicata eſt eccleſia ſancti *Ivonis*, & anno ſuo octavo idem abbas factus eſt Juſticiarius apud *Norwicum*. Item hujus tempore celebratum eſt concilium *Lugdunenſe* per *Innocentium* quartum, anno MCCxlv. Iſte fuit abbas viginti duobus annis.

Sanctus *Ivo.*

Willielmus Acolt factus eſt abbas anno MCClij. qui à domino archiepiſcopo *Cantuarienſi* benedictionem accepit. Iſte vixit per unum annum, & mortuus eſt.

Hugo de **Sulgrave** factus eſt abbas anno MCCliij. Iſte fuit Prior ſancti *Ivonis*, & anno ſequenti electus eſt magiſter *Willielmus* de **Kilkenni** tunc domini regis cancellarius in epiſcopum *Elienſem*, qui nactâ dignitate epiſcopali eccleſiam *Rameſiæ* multis oppreſſit injuriis. & eodem anno miſſus fuit à domino rege in *Hiſpaniam* & mortuus eſt ibidem; poſt cujus mortem conventus *Elienſis* elegerunt *Hugonem* de **Balſam** ſubPriorem ſuum, quo præſentato *Cantuarienſi* archiepiſcopo & ab eodem malitioſè caſſatus eſt, ſed appellans *Romam* adiit. Et in eodem anno dominus papa conceſſit regi *Henrico* decimam cleri *Angliæ*, & obligata ſunt monaſteria *Angliæ* in curia *Romana* per epiſcopum *Herefordenſem*, ipſis ignorantibus, *Rameſia* obligabatur in DC xxiij. marcis. Anno ſequenti electio ipſius *Hugonis Elienſis* in curia *Romana* approbatur per papam *Alexandrum*, & fuit decretum quod de cætero archiepiſcopus electiones poterit examinare & caſſare & non alium ſubrogare. Et anno ſequenti *Simon* de **Luton** Prior ſancti *Edmundi* eligitur in abbatem ejuſdem domus, qui vocatus *Romam* adiit, & rediit confirmatus, collata ſibi poteſtate

more epiſcopali benedicendi populum ſibi occurrentem. Item quarto anno hujus abbatis, Dominus *Willielmus Brito* juſtitiarius regis, per breve regis deliberavit gaolam *Rameſiæ* apud **Winebodeſham** in hundredo de **Clacloſe**, de multis latronibus captis in libertate abbatis & extra. Item anno MCClxvij. capta eſt inſula *Elienſis* ſuper Barones qui in eam confugerant, per *Edwardum* filium regis *Henrici*. Item tempore hujus abbatis, ſcilicet anno MCClix. *Henricus* rex *Angliæ* recepit à rege *Franciæ* CCC. M. libras *Turonenſium* parvorum, promiſſaque reſtitutione terrarum ad valorem, xx. libr. annui cenſus, & omnibus terris in manu regis *Franciæ* exeuntibus, idem *Henricus* rex reſignavit plenè & purè: exinde literarum ſuarum abbreviavit titulum, ut nec ducem *Normanniæ*, nec comitem *Andegaviæ* deinceps ſe vocaverit.

Iſte *Hugo* abbas incepit refectorium, fecit feretrum ſancti *Ivonis* & tabulam argenteam & deauratam ad magnū altare, & perquiſivit **Gravenhurſt**, & aſſignavit pietantiam propter cœnas conventus, & multa alia terras & tenementa perquiſivit & ædificia fecit, rexitque eccleſiam ſuam per tredecim annos & dimidium tam guerræ quam pacis, & anno ſequenti obiit.

Abbas *Willielmus*, iſte electus eſt in abbatem & confirmatus per *Ottobonum* legatum anno MCClxvij. Iſte perquiſivit de *Berengario le Moygne* maneria de **Bernewell, Hemington, Crouthorpe**, & **Litlethorp**, cum advocatione eccleſiæ ſancti *Andreæ* de **Bernewel** anno Domini MCClxxvj. & hoc anno intravit conventus primò in refectorium, & anno ſequenti fecit conductum aquæ in *Rameſia* ſumptibus propriis, & multa alia perquiſita fecit eccleſiæ *Rameſienſi*. Iſte fuit abbas octodecim annos, & in decimo nono anno percuſſus fuit paralyſi, propter quod reſignavit baculum, & ſponte ceſſit ab officio ſuo, & vixit poſt per unum annum & menſes duo, obiit.

Johannes abbas, iſte ſuſcepit abbathiam anno MCClxxxv. Iſte transfretavit in *Gaſconiam* ad regem, ut ab eo reciperetur, & ſolvit pro fine cuſtodiendæ domus ſuæ tempore vacationis ij. M. marcas, & tempore ipſius dominus *Edwardus* Rex habuit per extorſionem de eo dimidiam partem omnium proventuum abbathiæ ſecundùm taxationem. Item hujus tempore, ſcilicet anno MCCCix. *Iſabella* Regina *Angliæ*, & filia regis *Francorum*, perendinavit apud **Rameſey** per octodecim dies ad magnos ſumptus ipſius abbatis. Iſte ſuſtinuit infinita tribulationes & onera, & perquiſivit terras & tenementa ex quibus aſſignavit conventui decem libras pro calceamentis. Iſte vixit per triginta annos, & in anno xxxj. obiit, & fuit cæcus ante mortem ſuam ſex annos, nec fecit ceſſionem.

Simon Abbas, juris canonici profeſſor. Iſte ſuſcepit abbathiam anno Domini MCCCxvj. Iſte perquiſivit terram *le* **Vauker**, & contulit novo operi eccleſiæ quod incepit, & multa alia perquiſivit tempore ſuo. Iſte rexit abbathiam viginti ſex annos & mortuus eſt, & ſepultus in novo opere ante majus altare in ſiniſtra parte altaris.

Robertus abbas. Iſte ſuſcepit abbathiam anno MCCCxlij. Iſte in vita ſua plura fecit mirabilia, iſte fuit abbas ſex annis & dimidio & mortuus eſt anno Domini MCCCxlix. tempore peſtilentiæ, ſepultus eſt in novo opere in dextra parte altaris.

Ricardus abbas. Iſte ſuſcepit abbathiam anno Domini MCCCxlix. tempore peſtilentiæ, oneratus debitis prædeceſſoris ſui in ij. mille & quingentis marcis, ultra onera quæ ſuſtinuit tempore creationis ſuæ. Iſte *Ricardus* electus eſt in craſtino S. *Mariæ Magd.* & benedictus die S. *Bartholomei* anno MCCCxlix.

Edmundus Abbas, creatus fuit in abbatem anno Domini MCCC .... & obiit anno ſuo xviij.

Thomas Botterwick Abbas, ſuſcepit abbathiam anno Domini MCCCC. & obiit anno ſuo xxiiij. incipiente, circa feſtum omnium Sanctorum.

Johannes Tychemarſh Abbas, electus fuit in abbatem menſe Octobri, octavo kalendas Novembris, anno Domini MCCCCxix. & mortuus eſt in vigiliis aſſumptionis beatæ *Mariæ* anno Domini MCCCCxxxiiij. Iſte fuit nobilis pater, renovavit lapſa, conſtruxit & poſuit nova ædificia.

Johannes Crowland Abbas electus fuit xxvij. die menſis Auguſti anno Domini prædicto, & poſtea vixit per unum annum & dimidium, & obiit decimo tertio calendas Aprilis, anno Domini milleſimo quadringenteſimo triceſimo ſexto. Et quarto calendarum ejuſdem menſis, anno prædicto, electus fuit dominus *Johannes Stowe* in abbatem, cujus ſumptibus & induſtria, Regis *Edwardi* quarti obtenta licentia, perquiſitum fuit manerium vocatum *le Moynes manner* cum pertinentiis in magna **Raveley** & **Sautre**. Hic poſtquam præſentem eccleſiam xxxij. annis rexerat, percuſſus ſenio & invaletudine baculum paſtoralem reſignavit, & tribus annis poſtea vixit: tandem reſolutus in mortem ſepultus eſt coram altari ſancti *Johannis Baptiſtæ* in boriali parte eccleſiæ.

THORNEYENSE
Cœnobium in agro Cantabrigienſi.

TORNEIA quippe ſpinarum inſula nuncupatur *Anglicè*, quia diverſarum ſaltus arborum copioſis aquarum gurgitibus circumluitur undique. Ibi monachile habetur monaſterium in honore ſanctæ Dei genetricis *Mariæ*, quod in cultu ſummæ deitatis grata pollet religione, & ab omni ſemotum eſt ſecularium cohabitatione. Illud venerabilis *Adelwoldus*, *Guentonienſis* præſul, *Edelredi* Regis tempore conſtruxit, & illùc corpus ſancti *Botulfi*, abbatis *Icanoenſis*, cum aliis Sanctorum multis pignoribus tranſtulit poſt *Danicam* cladem, in qua beatus *Anglorum* rex *Edmundus* in confeſſione Chriſti martyr occubuit. Soli monachi cum famulis ſuis in opaco *Torneiæ* gremio habitant, Deoque

Orderic. Vitalis hiſt. eccl. pag. 834. D.

oque tuti fidelitèr militant. Nulla mulier inſulam niſi cauſa orationis ingreditur, nec aliqua ididem commorari pro qualibet occaſione permittitur; ſed muliebris habitatio prorſus uſque ad novem milliaria, religioſorum ſtudio, elongatur. Poſtquàm *Normannica* virtus *Angliam* edomuit, eamque *Gulielmus* Rex ſuis legibus commodè ſubegit, *Fulcardum* ſancti *Bertini Sithienſis* monachum, multa eruditione validum, *Torneiæ* præpoſuit, qui ferè xvj. annis, abſque benedictione abbatis vices ſupplevit. Hic affabilis & jocundus fuit atque caritativis, grammaticæ artis, ac muſicæ peritiſſimus. Unde precioſa peritie ſue monumenta reliquit in *Anglia* futuris generationibus. Nam plures dictatus memoria dignos edidit, & ſancti *Oſwaldi, Guigornenſis* epiſcopi aliorumque Sanctorum, quorum propago de *Albione* proceſſit, delectabiles ad canendum hiſtorias ſuaviter compoſuit. Ortis poſtmodum quibuſdam ſimultatibus intèr ipſum & *Lincolnienſem* epiſcopum receſſit. *Cenomannenſis Gunterius* de *Bello* monachus, qui *Saleſburienſis* fuerat archidiaconus ſucceſſit. Hic monachilem *Torneiæ* conventum ordine Majoris monaſterii regularitèr inſtituit, & pulcherrimâ à fundamentis baſilicam cum officinis monachorum diligentèr conſtruxit, in qua idem poſt obitum à fidelibus diſcipulis tumulatus quieſcit.

De fundatione, renovatione & dedicatione hujus Monaſterii.

Ex regiſtro abbat. de *Thorney*, penes comitem *Weſtmorland* an. 1638. fol. 1.

Anno ab incarnatione Domini DCCCClxxij. fundatum fuit monaſterium hoc *Thorneyæ* per ſanctum *Adelwoldum*, *Wintonienſem* epiſcopum, tempore & aſſenſu regis *Edgari*, ut patet in principio libri in carta fundationis.

Anno Mlxxxv. renovata fuit eccleſia per abbatem *Gunterium*, tempore regis *Willielmi* ſenioris; & dedicata fuit per *Herveium* primum epiſcopum de Elye, tempore Domini *Roberti* abbatis *Thorneyæ* primi, anno Domini MCxxviij. qui dicto *Gunterio* ſucceſſit, & tempore regis *Henrici Angliæ* primi, anno regni ſui xxix. & fuerunt anni à prima fundatione monaſterii, uſque ad ſupradictam dedicationem per prædictum primum epiſcopum *Elienſem*, centum & quinquaginta & ſex anni, & poſt prædictam renovationem tranſierunt anni xlv. antequam dedicaretur.

Carta regis *Edgari* de fundatione abbatiæ de Thorney.

Ibid. fo. 1.

Univerſis ſophiæ ſtudium intento mentis conamine ſedulò rimantibus, liquido pateſcit, quod inſtabilis hujus miſerrimæ ac caducæ vitæ curriculus, cum marcido inanis gloriæ floſculo tabeſcendo lugubritèr deficit, & frivola ejus gloria nunquam in eodem ſtatu permanens, velut fumus rotatu celerrimo evaneſcit. Attamen annuente Chriſti, mundi creatoris, ac redemptoris, gratiâ, cum recidivis preſentis vitæ munuſculis, futuram æternæ beatitudinem centuplicato queſtu adquirere lucrando, fide vigente catholicâ prudentiſſimè valemus. Quamobrem ego Edgar, *totius* Britanniæ *baſileus, quoddam monaſterium beatæ Dei genetrici ſemperque virgini* Mariæ, *ad laudem & honorem ejuſdem Domini noſtri* Jeſu Chriſti, *mundi ſalvatoris, dedicatum, in loco qui quondam* Ancraig, *nunc verò uſitatò* Thorniz *nuncupatur vocabulo, & rura præfatò monaſterio ſubjecta, cum omnibus utenſilibus, pratis videlicet, paſcuis, ſilvis, piſcuariis, capturis, gronnis, atque culparum emendationem, quæ reatu aliquo in ipſis peraguntur ruribus, Domino noſtrò* Jeſu Chriſto, *ejuſque genetrici, ſemperque virgini* Mariæ, *octavo decimo mei terreni imperii anno, attamen primo meæ regiæ dedicationis,* Adeluuodo *mihi epiſcoporum dilectiſſimo, cum omni ſubjectionis humilitate impetrante, eternâ largitus ſum hæreditate, ea ſemper interpoſita conditione, ut nullius altioris, vel inferioris gradus hominis reatu, a domino noſtro Jeſu Chriſto, ſanctoque loco quod tam a me, quàm à prædicto epiſcopo, vel a cæteris catholicis, conceſſum, vel concedendum eſt, ulla occaſione, diabolo inſtigante, privetur. Si verò crimen quod veniæ non ſit dignum, ſuadente diabolo, quod abſit, loci procurator comiſerit, agatur rationabilitèr de eo quod de regis agitur Prepoſito, ut videlicet, reo ritè decuriato, ac juſto ordine depulſo, illi qui dignus ſit Chriſti deſignetur, uti regis ſolet prepoſitura, à nullo ſecularium Chriſti poſſeſſione violata. Nam in ipſo præfato loco anachoretice vite aptiſſimo, duo quondam præcipuæ ſanctitatis* Germani *antiſtites;* Tancredus *videlicet, &* Tortredus, *cœleſtis vitæ beatitudinem, alter martyrio, alter confeſſionis gloria obtinentes, cum glorioſi egregii triumphi palma migraverunt ad Chriſtum.* Tona *vero eorum ſoror, non ſolùm carnalis propinquitatis federe compaginata, ſed etiam imitatione virtutum, & charitatis repagulo connexa, in intima hujus inſule parte, anachoreticam vitam ducens, agonem ſanctæ converſationis decentiſſimè complens, ac putidam hujus fragilitatis mortem deſerens, membrum tripudians perrexit ad capud quod eſt Chriſtus, humani generis redemptor, qui cum coeterno patre, & ſpiritu ſanctô, utriuſque ſexus milites infiniti tripudii gloria beatificando coronat. Hic namque tante, & tam ſecrete quietis, ac venuſtatis locus, peccatis promerentibus, prius a paganis vaſtatus, & diu poſtea miſerabilitèr a ſecularibus poſſeſſus ſine Dei ſervitio, & ſpiritualium converſatione extiterat. Tali igitur, tantaque miſeria prefatus præſul compaſſus, & inſulam, unius, videlicet, manſe quantitatem, a quadam muliere, quæ noto* Æthelfled *vocitabatur onomate, cum quadraginta mancuſis auri emendo obtinuit, & edificia monachorum habitationi convenientia inibi conſtruens, eccleſiam ad laudem Trinitatis, quæ in coeterna deitatis unitate conſiſtit, in unitate tripertitam conſtruens ad ſanctitatis memoriam trium Sanctorum, quorum ſuffragiis præcipuè confidebat, Dei ſcilicet genetrici, ſemperque virgini* Mariæ, *orientale altaris preſbiterium dedicans, Occidentalem verò cleri & populi ejuſdem eccleſiæ partem beato* Petro, *regni cœlorum clavigero, necnon aquilonarem ipſius baſilice porticum beato* Benedicto, *omnium monachorum patrono, conſecravit, multiſque & diverſis telluris portiunculis locupletans, ac diverſo eccleſiaſtici juris ſupellectili ornans decoravit. Vitæ igitur regularis monachos inibi conſtituens, ipſe abbatis vice fungens, abbatem ſanctæ monachorum congregationi preferre poſt obitum ſuum inſtituit; ita ut deinceps abbatum electio, ſecundum regulæ preceptum, ex eadem congregatione uſu teneatur perpetuò: id eſt, ut ex eadē congregatione, qui ordinandus eſt, & aliunde*

unde nequaquam, niſi peccatis, quod abſit, promerentibus vel impediente imperitia, talis qui dignus ſit in ea reperiri nequiverit, cum regis conſilio eligatur. Rex autem non ad tirannidem, ſed ad loci munimen & augmentum, uti mos eſt, ſuper paſtorem, & Chriſti gregem dominium ſolerti vigilantia miſericorditer cuſtodiat. Secularium verò, nec epiſcoporum quiſpiam, nè ad magni detrimenti ruinam deveniat, ut dominium loci teneat, excepto rege, nunquam eligatur. Sunt etenim rura hæc quæ à præfato rege, & divinæ ſervitutis obſequio, cum magna humilitate obtinuit, & auro argentoque, non ſolùm à rege, ſed etiam à diverſis hominum perſonis comparavit, & in exordiò domino noſtro Jeſu Chriſto, ejuſque genetrici ſemperque virgini Mariæ, necnon beato Petro apoſtolorum principi, ad uſus monachorum inibi, ſub regula patroni noſtri beati Benedicti degentium, æterno conceſſi donario, id eſt, **Witleſig, Piwantun, Wydeſtun,** Geakeſlea, & **other** Geakeſleia, **Fearreſheafod, Bearuwe, Tealfolſcet**: duas manſas juxta **Huntandune**, & monaſteriolum ſanctæ Mariæ extra oppidum dedicatum ſupradictum. Nam ſupradictam inſulam quæ **Whitleſig** nuncupatur, totam prudentiſſimè adquirens, ejus mediam partem ab Leofſige filio Ælfiges, cum xl. meri argenti libris, & cum ſex manſis **aet Brigraſan** emendo obtinuit; duas verò partes alterius medietatis, cum viginti libris à Leofwine filio Athulfi comparando acquiſivit; tertiam verò partem ejuſdem medietatis, & duas partes illius ſtagni quod **Witleſmere** nominatur, emit ab Ufan, & ab ejus uterinis fratribus, cum xxx. argenti libris puriſſimi: has autem triginta libras præfatus miles dedit Henrico, & ſibi ab eo rus quod **Draegtun** nuncupatur, cum ipſa argenti pecunia quam illi epiſcopus ſubveniendo ne depopularetur dederat, multis coram teſtibus comparavit; rurſumque cum illi immutare vellent hanc commutationem, idem epiſcopus illis viginti libras appendit. **Piwantun** à quodam milite, qui Ælfric Child vocatur, devotiſſimè primò cum viginti libris, ac deindè cum præfatus miles hoc immutare diſponeret, prædictus epiſcopus illi duas manſas **aet Reſuan**, duaſque **aet Prancraſter**, unam quoq; **aet Tutean Merſce**, inſuper & tredecem libras pro pecunia appendit, & ſic altera vice **Piwanton** mercando adquiſivit. Leofſtan, quidam miles, ob patrocinium ſui muniminis, epiſcopo manſam & dimidiam in **Tutean Merſce** gratuitè dedit; dimidiam verò manſam à quadam vidua comparavit, unam autem manſam quam fur quidam ante poſſiderat, à rege cum triginta mancuſis auri emit. **Wudeſtan** præfatus præſul à rege mutavit, dans villam **Panincdun** in commutatione, quam epiſcopo ſuperſtiti Ælfſig poſt obitum ejus condixerat; viginti quoque manſas quæ Geakeſleia nominantur, quas dedit ſanctæ Dei genetrici ſemperque virgini Mariæ **aet Thornige** mutavit à Wulſtano, primò cum viginti quatuor manſis in **Waſſingatune** in **Sudſexon**: rurſumq; cum ille totum hoc in aliud transferre moliretur, epiſcopus alteram comparationem innovans, cum ſexaginta puriſſimi libris argenti, ab Ælfrico ſupranominato prædictas viginti quinque manſas **aet twam Geakeſlean**, & **aet Farreſhehafde** comparavit, nam villam quæ **Beruwe** in **Lindeſige** nominatur idem epiſcopus à rege præfato eum quadraginta meri argenti libris, emendo comparavit, & inſuper munera ſibi multò hac pecunia cariora pro eadem addidit tellure: eccleſiam autem in **Huntandune**, cum cimiterio, & tribus agellulis manſis, Rex præfatus ſupradicto monaſterio, ob æternæ beatitudinis præmium, gratulabundus æterna largitus eſt hæreditate; hoc excepto, ſupranominata rura omnia mutavit, vel emit à Rege, vel poſſeſſoribus, majori, minorique pretio: piſcaria verò in circuitu villularum, **Wyllan** ſcilicet & **Colun**, præfatus emit epiſcopus cum viginti libris, ac una libra, in quibus per ſingulos annos xvj. millia anguillarum capiuntur. Cujus medietatem capturæ, octo ſcilicet millia, ad **Thornig** ſimiliter, & octo millia ad **Burch** annuatim diſtribui idem conceſſit epiſcopus. Quartam quoque partem ſtagni quod ſolito **Witleſmere** nominatur onomate, ac duo piſcaria, decemque mutata ſunt jugera de **Thornig**, videlicet ad **Burh** pro commutatione centū viginti porcorum paſcualium, ac pro domorum, ſepium, & ſtabulorum emendatione. Sint igitur donanti domino noſtro Jeſu Chriſto, ejuſque genetrici, ſemper virgini Mariæ, à prædicto rege, & epiſcopo perpetualiter repreſentata, omni terrene ſervitutis jugo libera, tribus exceptis, rata videlicet expeditione, pontis, arciſve reſtauratione. Si quis igitur hanc noſtram donationem in aliud quàm conſtituimus transferre voluerit, privatus conſortio ſancti Dei eccleſiæ, æternis baratri incendiis lugubris cum Juda proditore Chriſti, ejuſque complicibus puniatur, ſi non ſatisfactione emendaverit congruà quod contra noſtrum deliquit decretum. Anno dominicæ incarnationis DCCCClxxiij. ſcriptum eſt hoc privilegium primo meæ regiæ dedicationis anno. 973.
Hiis teſtibus concordantibus, quorum infra caraxantur vocabula ✠ Ego Eadgar totius Albionis baſileus hoc privilegium tanta roboratum auctoritate, crucis taumate confirmavi. ✠ Ego Dunſtanus, Dorovernenſis eccleſiæ archiepiſcopus hoc idem cum tropheo agiæ crucis corroboravi. ✠ Ego Oſwold, Eboracenſis archiepiſcopus ſubſcripſi. ✠ Ego Adelwold epiſcopus conſignavi. ✠ Ego Alſtan præſul favi. ✠ Ego Adulf pontifex conceſſi. ✠ Ego Eſching abbas non renui. ✠ Ego Oſgar abbas impreſſi. ✠ Ego Adelgar abbas concenſi. ✠ Ego Alfere dux. ✠ Ego Adelwine dux. ✠ Ego Beorthnod dux. ✠ Ego Oſlac dux. ✠ Ego Adelward diſc'.* ✠ Ego Alnulfe diſc'. ✠ Ego Alfſi diſc'. ✠ Ego Alfward diſc'. ✠ Ego Fridegiſt. ✠ Ego Tored. ✠ Ego Tureferd. ✠ Ego Alfhem. ✠ Ego Frena. ✠ Ego Ulf. ✠ Sigeferd. ✠ Trunip. ✠ Ulf. ✠ Tureferd. ✠ Wlf. ✠ Wiſſic. ✠ Oſferd. ✠ Wlſtan. ✠ Tridegiſt. ✠ Ringulf. ✠ Alſtan. ✠ Adelſi. ✠ Lefſi. ✠ Wlfget. ✠ Adelmund.

* Fortè, diſcþein i. dapifer.

Heremitorium de Trokenholt,

IN libro de hiſtoria *Elyenſis* inſulæ literis antiquiſſimis ſcriptum invenitur quod eccleſia *Elyenſis* Cxcj. annis gaudebat monialibus, & Cxj. annis, propter barbaricam irruptionem, quaſi deſolationi ſubjacebat. Deinde Cxxxix. annis abbatibus gaudebat, ſub regula ſancti *Benedicti* degentibus uſque ad annum Domini MCvij. ex quibus unus abbas, nomine *Tedwinus*, quendam monachum ſuum vocabulo *Trokenolum* in loco **Eoverdwic** Ibidem. 1107.

verdwic dicto ſibi ſubjecto heremitare licentiavit. Et ſic locus ille nomen priſtinum repudiavit, & ab iſto monacho nomen quod adhuc continuatum eſt **Trokenholt** mutavit. Quem quidem locum tempore regis *Henrici* ſecundi, *Nigellus* epiſcopus ſecundus *Elyenſis*, monaſterio **Thorney** contulit, per cartam ſuam & confirmavit, & eccleſiam, & cimiterium ibidem dedicavit ut ſequitur.

Charta *Nigelli Elienſis* epiſcopi.

Ibidem. NIGELLUS *Dei gratia* Elyenſis *eccleſiæ epiſcopus, toto conventui eccleſiæ ſanctæ* Ethelrede, *& omnibus baronibus, vavaſſoribus, & omnibus hominibus ſuis totius epiſcopatus,* Francis *&* Anglis, *ſalutem. Paſtoralis cura nos admonet ſubditis noſtris debitam adhibere tuitionis protectionem, illis maximè quos commendat habitus religionis, & honeſte vite titulus claros oſtendit. Hinc eſt quod dilectorum filiorum noſtrorum abbatis & conventus de* **Thorney** *congaudentes opinioni, ſibi & ſucceſſoribus ſuis heremitorium, quondam* **Caverdewike** *dictum, nunc verò* **Trokenholt** *nominatum, in comitatu* Cantabrigiæ *ſitum, cum uno milliario circumjacente de mariſco noſtro concedo & confirmo, ad ponendum ibi . . . . . ſi ita voluerint, qui Deo ſerviant ſub obedientia ſua; & inſuper ut eorum corpora, & famulorum ſuorum defunctorum, vel ibi, vel apud* Thorneyam, *ſecundùm diſpoſitionem abbatis & conventus, ſine omni calumpnia ſepeliantur. Sitque iſta poſſeſſio eterna, & libera ac quieta* Thornenſi *eccleſiæ, quam quicunque inquietare quocunque modo preſumpſerit, Dei atque noſtram maledictionem incurrat,* Amen. *&c. Hanc cartam poſtmodum Rex* Edwardus *tertius confirmavit anno regni ſui xxij.*

Trokenholt *in comitatu* Cantabrigiæ.

Ibidem. EST igitur quidam locus in extremis finibus comitatus *Cantabrigiæ* verſus aquilonem, qui **Trokholt** nuncupatur, juxta ripam illam quæ incipit a loco illo qui *Anglicè* vocatur **Normanneſlond**, & in mare deſcendit per illud caſtrum quod dicitur **Wiſebiche**, ſeptem milliariis diſtans monaſterio illo, ſcilicet **Thorney**: Et iterum ſeptem milliariis à præfato caſtro, inter quaſdam paludes, quarum una verſus aquilonem dicitur **Grindelmere**, & altera verſus occidentẽ dicitur **Trokenhee**, ſuper parvulam quandam ripam **Suckedelf**, protendentem ſe ad meridionalem plagam. Locus autem præfatus ad cœnobium *Thornienſe* ſemper ſpectare dinoſcitur.

Ibidem. [HIC ſubſequuntur hæc:] Hiſtoria S. *Goderici*, qui per revelationem ei per *Andream* apoſtolum factam, capellam in honore beatæ *Mariæ* & ſancti *Andreæ* apud **Trokenholt** ædificabat.

In comitatu **Bedford**. Pars ſexta, fol. iiij. cap. j.

Ibid. WIllielmus *Peverel* de **Brunne**, omnibus ſanctæ Dei eccleſiæ filiis & omnibus hominibus ſuis *Francis* & *Anglis*, amicis & vicinis ſuis ſalutem & dilectionem in domino. Sciatis quod ego dedi in **Wildene** villa mea, in ea ſcilicet parte quæ vocatur **Dodewic** Deo & ſanctæ *Mariæ Thorneiæ*, & conventui monachorum qui ibidem Deo ſerviunt duas virgatas terræ cum hominibus qui illas tenent, illam ſcilicet nominatim quam tenuit *Ailerus*, & aliam quam tenuit *Herbertus* & *Paganus*, *Tedricus* & *Turgod Coc*, ita liberè & tam quietè & honorificè, ut nec mihi nec cuiquam inde reſpondeant de aliqua exactione niſi de orationibus fratrum & beneficiis eccleſiæ pro anima avunculi mei *Willielmi Peverel* de **Doure**, & pro anima patris mei *Rodberti Peverel*, fratris ſui & *Hamonis Peverel* avunculi mei, & pro anima matris meæ *Adeliciæ* & pro anima *Henrici* regis *Angliæ*, & pro animabus omnium benefactorum meorum, & pro ſalute vivorum & mortuorum. Hujus donationis ſunt teſtes (*&c.*)

Pars ſexta, cap. ij. fol. j.

De terra in **Colmeworthe** *quam* Paganus *de* Bello campo *& domina* Roiſia *uxor ſua dederunt præfato monaſterio de* **Thorney**.

Ibid. "NOtum ſit omnibus filiis ſanctæ matris eccleſiæ me *Paganum*, & comitiſſam *Roheis* quæ ſponſa mea eſt, conceſſiſſe in perpetuam elemoſinam Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* & fratribus de *Thorneia* ibidem Deo ſervientibus, unam virgatam terræ & xxvij. acras & unam rodam in **Colworthe**, quam *Hugo* filius *Radulfi* de **Mildebof** dedit eidem eccleſiæ pro anima patris ſui, & hoc requiſitu & conceſſu dominæ *Roheis* prædictæ, cujus ſervicii eſt. Concedo etiam eidem eccleſiæ iiij. acras quas *Petrus* de **Mildebof** dedit ei pro ſe & pro anima fratris ſui *Radulfi*, & xx. acras terræ quas *Paganus Coſin* dedit ei pro anima *Milonis* domini ſui in **Cayſho** & pro ſe. Aliunde concedo eidem eccleſiæ xxij. acras quas *Willielmus Tirel* dedit ei pro anima domini ſui *Milonis* & pro ſe. Item concedo eidem eccleſiæ x. acras & j. rodam quas *Willielmus Fortin* dedit ei pro anima patris ſui & pro ſe & pro uxore ſua. Hujus rei teſtes ſunt dominella *Elena*, *Robertus* de **Broi**, *Ivo Taillebois*, *Nicholaus* filius *Aſcelini*, &c.

Quarta pars. Cap. xxxv. Carta dominæ *Adeliz* matris comitis *Gileberti*.

ADELIZ, *uxor* Gilberti *filii* Ricardi, *&* Gillebertus, *&* Walterus, *&* Baldewinus, *&* Rohaiſia *pueri* Gilberti, *epiſcopo* Lincolnienſi, *& omnibus amicis & vicinis ſparſim diffuſis ſalutem, & hominibus ſuis nominatim* Francis *&* Anglis *omnibus ſuam benevolentiam cum ſalute continua. Notum ſit vobis me conceſſiſſe & liberos meos, ſanctæ* Mariæ *& ſancto* Botolfo *de* Thorneia *in elemoſina, illud quod* Tovi *dedit in vita ſua in* **Luffewyk**, *videlicet dimidiam virgatam & x. acras, decem acras ſcilicet de dominio, & dimidiam virgatam illam quam* Adricus *habebat, & in* Randa *iiij. virgatas quas* Turgiſius *ibi tenebat per illud ſervitium quod* Tovi *mihi reddebat & anteceſſoribus meis, videlicet xij. s. de terra de* Randa *tantùm, & hos per conceſſum omnium hæredum,* Tovi, Ra-

dulfi filii Nigelli, & Aviciæ uxoris ejus, & conſenſu Agnetis uxoris ejuſdem Tovi, & filii ejus quem habuit Tovi de illa Agnete, quæ Agnes clamabat eſſe de dote ſua. Hiis teſtibus, Gilberto filio Gilberti. Galterio, Hervæo, Baldwino, fratribus ejus. & Rohaiſia ſorore eorum. Simone de Wadhell. Fulcone de Luſoriis. Stephano de Leghia. De honore Gilberti filii Ricardi. Adam filio Warini. Gilberto filio Reinald. Oſberno filio Hugonis. Roberto filio Odelmi. Ricardo de Tous. Oſmund de Waſpria, & eorum hæredibus, et Galtero capellano qui fecit cartam, cujus maledictione confundantur qui illam voluerint deſtruere in æternum.

Pars ſexta. Cap. 1.

"SCiant tam preſentes quam poſteri quod ego Hugo de Bello-campo filius Oliveri de Bello-campo dedi & conceſſi, & hac mea carta confirmavi Deo & eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Thorney, redditum unius marcæ in feodo Ricardi de Coſtentin in Etone, in liberam & perpetuam elemoſinam, pro ſalute mea & patris mei & matris meæ & hæredum meorum & omnium anteceſſorum meorum. Hunc autem redditum reddent prædictus Ricardus de Coſtentin & hæredes ſui annuatim ad feſtum ſancti Michaelis eidem eccleſiæ de Thorneia. Hiis teſtibus, Philippo filio Roberti de Evolfesberi, &c.

Ibid. Cap. 2.

"SCiant omnes preſentes & futuri quod ego Willielmus de Bello-campo, filius Johannis de Bello-campo conceſſi (&c.) eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Thorneia redditum unius marcæ ſolvendum in feſto ſancti Michaelis de feodo Reginald Coſtentin in Etone, in liberam & perpetuam elemoſinam, illum redditum ſcilicet quem Hugo de Bello-campo filius Oliveri de Bello-campo dedit eiſdem monachis de feodo Ricardi Coſtentini, patris Reginaldi. Teſtibus domino Johanne de Nevile, Mauricio de Audley. &c.

Pars nona, de geſtis abbatum.
Fol. 13.

DOminus Abbas Gunterus cunctique fratres Thornenſis cœnobii, me Guffridū de Trailli una cum uxore mea Albretha filiiſque meis Geffrido & Willielmo, immo cum tota mea ſobole fraternitatis vel ſocietatis ſuæ conceſſerunt collegam fieri, & in cunctis beneficiis ſuis ſimul ſecum æque perpetuò participari: unde eis bonæ viciſſitudinis obnoxius, pro tanti beneficii adeptione eccleſiam de Giveldene, cum omnibus oblatis vel offerendis, & unam plenariam hidam, ſanctæ & intemeratæ virgini Mariæ, & ſancto Botulpho, ceteriſque Sanctis fidelibus Domini ibidem pauſantibus, cum decimis ejuſdem villæ, in theſauro eccleſiæ, ad emptionem ornamentorum perpetua largitus ſum hereditate &c. Hujus donationis teſtes ſunt ipſe dominus abbas Gunterus, quem per clavem eccleſiæ ſaiſivi de prædicta poſſeſſione. Radulfus de Trailli &c.

Ibid. fol. xiiij.

"EGo frater Oddo Revellus dono in hoc monaſterio Thornenſi Deo & Sanctis ejus pauſantibus, pro fraternitate, duas partes decimarum omnium rerum mearum quas poſſideo in Ceſtertune de ſegitibus & agnis & porcis & pullis. Et hanc donationem concedunt uxor mea filiuſque meus Andreas, quem poſt me hæredem adopto, ut & ipſi habeant partem mecum in fraternitate hujus loci, ſitque maledictus & anathematizatus à Deo quicumque hoc donum irritum fecerit, quod Deo & ſanctæ genetrici ejus hic ſuper hoc altare per hunc cultellum offero, & confirmo vobis monachi, domini Petre, Wido, Oſberne, Benedicte, aſtantibus; vobiſque teſtibus laici, Willielme vicinus meus de Ceſtretune & Oſgode & nepos meus Ranulfe & Ogere.

Ibid. fol. xvj.

"NOtum ſit omnibus præſentibus & poſteris, quod Willielmus Peverel abbati Thorneiæ & ejuſdem loci monachis pro eccleſia de Bolehirſt adverſabatur; ſed poſtquam dominus abbas Robertus regimen illius eccleſiæ adeptus eſt, præfatum Willielmum ſepiùs expetens ab eo inpetravit, ut ſibi deinceps pro eadem eccleſia minimè adverſaretur; quod hoc modo factum eſt. Quadam die comes David & Willielmus Peverel & Robertus abbas de Thorneia in villam quæ vocatur Ketelſtan ſimul convenerunt, ubi idem abbas Willielmum rogavit ut ſupradictam adverſitatem, pro ſalute animæ ſuæ & pro animabus anteceſſorum ſuorum dimitteret, quam protinus comite, & cetera procerum multudine quæ illic præſens aderat, interveniente, dimiſit, atque abbati per quandam virgam in manu tradidit. Quamobrem comes David manum ejus, deinde manum abbatis oſculatus eſt, pro tali ſiquidem facto particeps omnium beneficiorum eccleſiæ de Thorneia cum comite effectus eſt. Hujus rei ſunt teſtes ex parte Willielmi, comes David, Hugo nepos Willielmi, Reinaldus filius Herefridi, &c. Ex parte monachorum, dominus abbas Robertus. Hugo monachus. Alius Hugo monachus. Odo Revel. Robertus presbyter, &c.

Ibid. fol. xix.

FULCO filius Guillelmi de Liſures, & Rogerus de Stibinton venerunt Thorneyam, & optulerunt ſuper altare decimam ejuſdem Rogeri quam idem Rogerus ante eidem eccleſiæ dederat. Hujus rei teſtes ſunt Ricerius & Hamun patrui Fulconis. Henricus filius Ailrici de Walſington. Radulfus de Gerevell &c.

Ibid. fol. xx.

"SCiant preſentes & poſteri, quod Henricus de Merch advocationem & dominationem quam habebat in eccleſia de Stibenton in preſentia domini Roberti, Lincolnienſis epiſcopi, clamavit,

" clamavit liberam & quietam imperpetuum à ſe " & ab omnibus hæredibus ſuis eccleſiæ ſanctæ " *Mariæ Thorneiæ*, &c.

Pars 2. fol. xciiij. cap. lxij.

VEnerabili *Dei gratia* T. Cantuarienſi *archiepiſcopo*, Anglorum *primati & apoſtolicæ ſedis legato*, & Nigello, Elyenſi *epiſcopo* & R. Lincolnienſi *epiſcopo, &c.* Henricus *de* Merch *ſalutem. Noverit ſanctitatis veſtræ diſcretio, quod advocationem & dominationem quam habebam in eccleſia de* Stibinton *in præſentia* Roberti, Lincolnienſis *epiſcopi* apud Stangrund *clamavi in perpetuum liberam & quietam, &c. Hujus rei teſtes*, Robertus, Lincolnienſis *epiſcopus, & clerici ejus. De meis hominibus ſunt teſtes*, Radulfus *frater meus.* Druelinus. Galterius *armiger meus.* Johannes *nepos meus. De hominibus abbatis teſtes ſunt, &c.*

Ibid. fol. xciiij. cap. lxiij.

Neutone.

SCiant *præſentes & poſteri quod ego* Euſtachius, *filius* Henrici *de* Merch, *concedo & confirmo elemoſinam quam pater meus* Henricus Thornenſi *eccleſiæ dedit, ſcilicet advocationem eccleſiæ de* Stibenton, *& dominationem quam ipſe & ſucceſſores ejus habuerant in eccleſia de* Stibinton *cum omnibus pertinentiis ſuis eidem pertinentibus & meo juri ſervientibus, liberam & quietam ab omni conſuetudine & ſervitio in perpetuam elemoſinam. Do etiam & confirmo decimam duarum virgatarum terræ & decimam de dominio meo ad opus pauperum qui ſunt in hoſpitali de* Thorneia, *pro ſalute animæ meæ & patris & matris meæ, &* Henrici *avunculi mei & omnium anteceſſorum & ſucceſſorum. Hujus teſtes ſunt ex parte mea* Radulphus, *avunculus meus. &c.*

Pars nona, de geſtis abbatum, fol. 9. cap. 11.

Ex eodem regiſtro *Thorneienſi.*

"ROBERTUS Dei gratia *Lincolnienſis* epiſcopus, omnibus catholicæ eccleſiæ fidelibus " ſalutem. Juſtis monachorum *Torneienſis* monaſterii petitionibus annuentes, ex dono *Baldewini*, filii *Giſleberti* eccleſias de Depynges ſanctorum *Jacobi* & *Guthlaci*, & quandam partem " ejuſdem villæ. Ex dono *Roberti* de Muntfort " & *Turſtini* fratris ſui medietatem villæ de *Wenga*, cum medietate eccleſiæ ejuſdem villæ, & " cum molendino. De dono *Radulfi* filii *Nigelli* " iij. bovatas terre in eadem villa de *Wenga*, & " de dono *Hugonis* de *Grantemainil* unam virgatam terræ in eadem villa. Præterea de dono *Willielmi* de Weldebof duas virgatas terræ in Sandeie, & de dono *Hugonis* de *Bellocampo* unam virgatam terræ *Elbodeſeia*. Et " ex donatione *Willielmi Peverel* de *Brunna* duas virgatas terræ in *Wildena*. Et de dono *Hugonis* de Weldebof iiij. acras. Et de dono " *Hugonis* de Weldebof unam virgatam terræ " & xxvij. acras in *Colinwordo*. Et de dono *Petri* de Weldebof iiij. acras. De dono *Pagani* " *Coſin* xx. acras in eadem villa. De dono *Willielmi Fortin* x. acras. Præterea de dono *Roheſiæ* comitiſſæ xx. s. annuatim in molendino de " Toleie. De dono *Willielmi Briton* de *Albiniaco* in Stokes manerio ſuo unam hidam terræ. In Pippewelle terram quæ fuit *Hugonis* " militis de *Bellovidere* cum omnibus quæ in parochia noſtra canonicè poſſident, ſicut cartæ " advocatorum teſtantur, eis confirmamus & communimus, ſalva tamen in omnibus *Lincolnienſis* eccleſiæ dignitate. Præterea de dono *Adelidæ* de *Montemoraci* iiij. virgatas terræ in *Randa* quas *Turgiſius* tenuit & *Toui* prius dederat " per conceſſionem & confirmationem prædictæ " Dominæ de Dencfozde, quieta & ſoluta ab omni ſeculari ſervitio. Conſervantibus prædictæ eccleſiæ pacem & bona illius augentibus ſit ſalus " pax & vita æterna : adverſantibus & ejus jura " diminuentibus pœna ſempiterna. *Amen.*

Copthozn, fol. xxxij. cap. xxiiij. pars 2.

WIllielmus Peverel *de* Duura, Hugoni *de* Lyſures *& omnibus hominibus ſuis ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe & confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſanctæ* Mariæ Thornenſi *vij. acras terræ ad* Copthozn *& pratum ad eandem terram pertinens in* Botulſbzigg, *ſicut* Hugo *de* Luiſurs *eandem terram* Thornenſi *eccleſiæ donavit & per cartam ſuam confirmavit. Et volo eandem terram eſſe liberam & quietam ab omni ſervitio tam à me quam ab omnibus hæredibus meis. Hujus conceſſionis teſtes ſunt* Alanus *dapifer &* Hugo *frater ejus*, Euſtachius *de* Bauns *&* Robertus *de* Beche, &c. Ibid.

Comitatus Nozhampton.

Quarta pars libri, fol. j. cap. ij.

" WIllielmus de *Albeneio, Brito*, omnibus hominibus ſuis clericis & laicis " & omnibus fidelibus ſuis *Francis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis me & *Ceciliam* uxorem meam " & *Willielmum* filium meum conceſſiſſe eccleſiæ " de *Thorneia* & monachis ibidem in ea Deo ſervientibus unam carrucatam terræ in manerio " meo de Stokes & j. toftum quod fuit equarii " & totam terram quam *Hugo* tenuit in Pippewelle, in boſco & plano & omnibus quæ ad eam " pertinent, in elemoſinam pro ſalute noſtra & " anteceſſorum noſtrorum & omnium fidelium, " ita quod teneant ſolutè & quietè & abſque omni conſuetudine & ſicut ulla eccleſia quietiùs & " liberiùs & honorificentiùs tenet elemoſinas ſuas. " Teſtibus *Rogero* & *Roberto* filiis meis, &c. & *Warino Ridel*, & *Olivero*, & *Iwan*, & *Gaufrido* nepotibus meis, & *Roberto Brito* & *Godefrido Clement* & *Radulfo* filio *Willielmi*, &c. Ibid.

Folio prædicto, cap. iij.

" ALexandro Dei gratia *Lincolnienſi* epiſcopo " & omnibus fidelibus ſanctæ eccleſiæ, *Willielmus* de Albenei *Brito* ſalutem. Sciatis me " dediſſe & hac præſenti carta mea confirmaſſe in " elemoſinam *Thornenſi* eccleſiæ terram de Pipe- " well, Ibid.

" well, quæ eſt de feodo de *Bellovidere*, quam " *Hugo* miles tenebat cum omnibus pertinentiis " ſuis, & in Stokes manerio meo unam caruca-" tam terræ de meo dominio, & hoc bene, hono-" rificè, liberè ab omni conſuetudine per conceſ-" ſionem *Ceciliæ* uxoris meæ, & *Willielmi* filii " mei, qui eſt hæres meus &c. Et hujus donationis " teſtes ſunt *Alanus* capellanus & *Rogerus* cleri-" cus & tres nepotes mei, *Oliverus* filius *Galfridi*, " & *Iwanus*, & *Gaufridus* de Cabibin, & *Wari-* " *nus Ridell, Robertus Brito, Godefridus Clement.*

Ibidem.

Folio j. cap. iiij.

Randulfus *comes* Ceſtriæ *confirmat eccleſiæ ſanctæ* Mariæ Thorneyſi *totam terram & tenuram quam* Hugo *de* Rademelo *habuit in* Pipewell *& unam carucatam terræ in* Stoke *cum prato eidem terræ pertinente, & præter hoc totum toftum quod fuit* Roberti *foreſtarii in* Stoke, *ſicut* Willielmus *de* Albeney Brito *eis conceſſit & carta ipſius teſtatur. Teſtibus* Rogero *de* Molbrai, *&* Baldwino *filio* Gilberti, *&* Waltero *de* Remervilla, *&* Gaufrido *filio* Gaufridi, *&* Gaufrido *diſpenſatore*, *&* Willielmo *capellano*, *&* Hugone Wake *apud* Stanford.

Ibidem.

Folio xj. cap. ix.

* *Adelitia de Claro monte dicta fol.* 11. *cap* 9. *parte* 4.

" A*Deliz* *, mater comitis *Gilberti*, omnibus " amicis & hominibus ſuis *Francis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis quod *Radulfus* filius *Nigelli*, " & *Amicia* uxor ejus, dederunt atque conceſ-" ſerunt eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* & ſancti *Botolfi* " apud *Thorneiam*, me annuente, terram de " Rande quam tenebant de me & iiij.s. quos de " redditu conſtituto inde per annum habebant " prædictæ eccleſiæ, & omnes conſuetudines & " quicquid eis inde pertinebat. Sciendum eſt au-" tem, hæc eſſe facta coram comite *Gilberto*, & " *Waltero* fratre ejus, & coram pluribus homini-" bus meis clericis atque laicis apud *Michelburnam*. Ego autem poſtea eidem eccleſiæ xij.s. " cum omnibus conſuetudinibus & ſervitiis quæ " mihi de prædicta terra pertinebant in elemoſi-" nam dedi atque conceſſi. Teſtibus *Roberto* ca-" pellano meo, & *Roberto* milite meo de *Bertonia*, " *Roberto* dapifero meo, *Mabilia* puella mea. " *Aderiz Heaved.*

Ibidem.

Folio iij. cap. xiiij.

U*Niverſis præſens ſcriptum inſpecturis vel audituris,* Ricardus *de* Claro, *comes* Gloverniæ *&* Hereford *ſalutem. Noverit univerſitas veſtra nos inſpexiſſe cartam* Aliciæ *matris comitis* Willielmi *anteceſſoris noſtri ſub hac forma. Omnibus fidelibus ſanctæ eccleſiæ,* Adeliz *mater* Willielmi *comitis ſalutem. Sciatis me dediſſe Deo & eccleſiæ ſanctæ* Mariæ *de* Thorney *unam hidam terræ in* Rande, *&c. & xij. ſolidos qui deinde mihi reddebantur, &c. per conceſſionem* Hervei *filii & hæredis mei, &c. Nos igitur hanc donationem confirmamus, &c. Teſtibus dominis* Rogero *de* Scaccario, Willielmo *de ſancta* Elena, Gilberto *de* Cnesford *militibus. Data* Londoniis *xxix. Januarii xxxviij. H.* 3.

Fol. xxviij. cap. xxx. Ibidem.

" EGo *Albericus*, regis camerarius, terram de " Twiwell quamdiu vixero de domino ab-" bate *Guntero* & monachis de *Thorneya* per ta-" lem conventionem teneo ad firmam, ut per " unumquemque annum eis vj. lib. pro ea red-" dam : ante nativitatem xl.s. ante paſcham xl.s. " & ad vincula S. *Petri* extremos xl.s. Inſuper, " pro remiſſione peccatorum meorum, illis de " una mea decima, ſcilicet de Islep, unoquoque " anno, ad feſtivitatem ſancti *Michaelis* x.s. red-" dam. Totum verò ſurplus quod miſerim in ea-" dem villa ultra quam recepi, in extremo die vi-" tæ meæ, pro ſalvatione animæ meæ, ſanctæ *Ma-* " *riæ*, fratribuſque meis, ſimul cum terra illorum, " concedo ſolidum * & quietum ab omni calump-" nia. De alia terra quam pro dimidii militis ſer-" vitio in eadem villa de *Willielmo* de *Bloſſavilla* " teneo in feodo, & de dimidio unius hidæ quam " certo emi precio, ſanctam *Mariam*, meoſque " fratres poſt me concedo eſſe hæredes, in quan-" tum id eis concedere poſſum. Hujus conven-" tionis ſunt teſtes *Hardwine* de Eſcalers, & " *Radulfus* dapifer, *Willielmus* de Witleſuge, & " *Simo*, immo fratres illius loci & alii quam-" plures.

* *Fortè ſolutum.*

Folio xxix. capite xxxj. Ibid.

Alia charta de *Roberto* filio ejuſdem *Albrici*.

EGo Robertus, *filius* Albrici *camerarii regis, terram de* Twiwelle, *quamdiu vixero, de domino abbate* Roberto, *& monachis de* Thorneia, *per eandem conventionem in feodi firmam teneo per quam conventionem pater meus ante me tenuit, & decimas de 5. carucis quas pater meus Deo & ſanctæ* Mariæ Thorneiæ *conceſſit, ſcilicet* Islep, *&* Draitune, *&* Edinton, *Deo atque ſanctæ* Mariæ *atque monachis* Thorneienſibus *concedo. Hujus conventionis ſunt teſtes* Robertus *de* Jakesley, Ertnoldus, Willielmus *de* Ceſtreton, Ogerus, Tirri. *De hominibus ipſius* Roberti Hugo, Waze, Adam, *immo omnes fratres ipſius loci.*

Fol. xxix. Ibid.

De terris & tenementis quondam *Johannis Hay* in Twywell.

M*Emorandum, quod* Odo *quondam abbas* Thornenſis, *poſt mortem* Johannis Hay *cepit in manum ſuam omnes terras & tenementa quæ idem* Johannes *adquiſierat de tenura ipſius abbatis & conventus in* Twiwell, *tanquam eſcaetam ſuam, quia idem* Johannes *habuit & tenuit dicta tenementa de dono cujuſdam domini* Willielmi Hay *militis, qui manerium de* Twywell *integrè cum omnibus ſuis pertinentiis tenuit de abbate de* Thorneya *ad terminum vitæ ſuæ, in eſcambium manerii de* Clepton, *quod idem dominus* Willielmus *dederat abbati & conventui* Thorneiæ *tempore domini* Willielmi *de* Jakeley, *quondam abbatis dicti monaſterii, in liberam & perpetuam elemoſinam. Quæ quidem tenementa ſupradictus abbas*

abbas de gratia ſua ſpeciali conceſſit & dedit conventui ad anniverſarium præfati Johannis *annuatim celebrandum. Salvis ſibi & ſucceſſoribus ſuis ij. s vj. d. annui redditus & releviis & aliis conſuetudinibus ſibi inde debitis & conſuetis.*

Roteland, adhuc pars quarta.

Fol. j cap. j.

V*Enerabili Dei gratia* Rodberto, Lincolnienſi *epiſcopo, & univerſis eccleſiæ filiis,* Thurſtanus *de* Monteforti *ſalutem. Sciant tam præſentes quam futuri me dediſſe & conceſſiſſe in perpetuam elemoſinam Deo & ſanctæ* Mariæ Thorneiæ, *& fratribus ibidem Deo ſervientibus medietatem villæ quæ dicitur* **Wenge** *& medietatem eccleſiæ & molendini ejuſdem villæ cum univerſis earum pertinentiis, excepto* feudo Radulfi *filii* Nigelli, *& feodo* Thurſtani *armigeri mei, pro ſalute animæ meæ & uxoris meæ & filiorum meorum, & nominatim pro anima fratris mei* Roberti *de* Monteforti *& pro animabus omnium anteceſſorum meorum & ſucceſſorum. Quare volo & firmiter præcipio quatinus prædicta eccleſia hanc elemoſinam teneat liberè & quietè & ſolutè ab omni calumpnia & conſuetudine & ſervicio mihi & hæredibus meis pertinentibus, excepto ſervicio regis & comitis* **Warwic.** *Concedo etiam eis curiam ſuam quam habent in eadem villa. Pro hac conceſſione eccleſia* Thorneiæ *dedit* Rodberto *filio meo marcam unam auri. Hujus rei teſtes ſunt* Robertus *filius meus.* Radulfus *Prior de* **Warwic.** Radulfus *filius* Hugonis. Malgerus, *& ceteri qui continentur in carta.*

Ibidem. Fol. j. cap. iij.

Rotell. R*Oberto epiſcopo* Lincolniæ, *& omnibus ſanctæ Dei eccleſiæ filiis, & omnibus hominibus ſuis* Francis *&* Anglis, Johannes *de* **Stutavill** *ſalutem. Sciatis me dediſſe & confirmaſſe dimidiam villam quæ dicitur* **Weng** *cum omnibus pertinentiis ad prædictam terram pertinentibus canonicè, pro ſalute animæ meæ & uxoris meæ & patris mei & matris meæ & fratrum & anteceſſorum & ſucceſſorum meorum & omnium fidelium Dei defunctorum, & pro fraternitate loci, ſicut* Robertus *de* **Montfort** *dedit Deo & eccleſiæ de* Thorneia *in elemoſinam. Et hæc volo & concedo, ut* Giſlebertus *abbas prædictæ ecclſiæ de* Thorneia *& monachi illius loci prædictam elemoſinam de* **Wenge** *bene & in pace & liberè & quiete ab omni ſervicio & calumpnia & conſuetudine de me & hæredibus meis imperpetuum habeant & teneant. Iſtius donationis ſunt teſtes,* W. *decanus de* Sareſberia. Ern. *capellanus &c. Super hanc verò donationem ſciatis me accreviſſe eccleſiam de* Thorneia *de donatione & dominatione totius eccleſiæ prædictæ villæ. Teſtibus* Waleramo, Havenanno Papeillun, Anſg. *de* Cance, Ivone *&* Gerardo *de* Palmer.

Parte 8. fol. vj.

“*Et ſciendum eſt quod in veteribus ſcriptis hujus eccleſiæ continetur hujuſmodi Memorandum quod non continetur in* **Domeſday.**

T*Erra Juditæ* Comitiſſæ in **Normancroſs hundred. Cunintune** ix. hidæ. De hac terra fuerunt vj. hidæ de eccleſia ſanctæ *Mariæ* de *Thorneia. Turkil* tenebat de abbate & caritatem inde reddebat, marcam videlicet auri unoquoque anno. Has autem hidas in **Cunintun** tenebat *Turkill* de **Harmeworth** de monachis *Thorneiæ* ad firmam; ſed poſtquam terram ſuam reliquid, & ad *Danos* qui ejus erant parentes transfretavit, tota ejus terra *Waltevo* comiti à rege data eſt, qui *Walteuus* cum alia terra etiam terram ſanctæ *Mariæ Thorneiæ* ſaiſivit. Quod audientes monachi, comitem adierunt, & ei qualiter prædictus *Turkill* terram illam ad firmam tenuiſſet apertè oſtendunt. Ipſe verò, ut erat vir ſanctus ac totius juſtitiæ amator, audita rei veritate, terram illam reddidit eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Thorneiæ.* Verùm monachi timentes ne *Fulcardus* qui ea tempeſtate illi præerat eccleſiæ, ſæpedictam terram alicui parentum ſuorum ad devaſtandum traderet, optulerunt comiti *Waltevo,* ut eam ab eis teneret ſicut anteceſſor ſuus *Turkil* eam tenuerat. Qui eis multas gratias agens eam lætabundus ſuſcepit, & eandem firmam quam prædeceſſor ſuus ante reddiderat, annuatim reddidit. Quo defuncto, *Judita* comitiſſa terram illam habuit, ſed nullam firmam monachis ſanctæ *Mariæ Thorneiæ* reddidit: unde factum eſt ut alii qui poſt eam terram tenuerunt, monachis ſanctæ *Mariæ* de *Thorneia* conſuetam firmam reddere neglexerint.

Privilegium domini Alexandri *Papæ tertii, capite primo.* Ibid parte 9. fol. 1. a.

“ALEXANDER Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei Dilectis filiis *Hereberto* Abbati eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* & ſancti *Botulphi* **Thorney,** ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris religioſam vitam profeſſis in perpetuum. Juſtis religioſorum deſideriis conſentire & rationabilibus eorum petitionibus clementer annuere, apoſtolicæ ſedis, cui largiente domino deſervimus, auctoritas & fraternæ charitatis unitas nos hortatur.

“Quocirca, dilecti in domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam eccleſiam in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati *Petri* & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum, conceſſione pontificum, largitione regum, vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſq; ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Inſulam videlicet **Thorney,** in qua ipſum monaſterium ſitum eſt, cum nemore & mariſco & omnibus appendiciis ſuis. Eccle-

"ſiam de Wytleſey, eccleſiam de Stangrund, eccleſiam de Jakeſley, eccleſiam de Wodeſton, eccleſiam de Haddon, eccleſiam de Pewton, eccleſiam de Stibinton, eccleſiam de Twywell, eccleſiam de Bollehorſt & eccleſiam de Gidelden, cum una hida terræ & decimis ejuſdem villæ & omnibus oblationibus. Eccleſiam ſancti *Gregorii* de Thetford, duas eccleſias de Deping, eccleſiam de Tid, quicquid juris in eccleſia de Wenge habetis. In comitatu *Cantabrigiæ*, *Wytleſeyam*, & omnes illas rationabiles conſuetudines quas habebat *Elienſis* eccleſia in hundredis ſuis de Wycheforde de terra & de hominibus *Thornenſibus*. Eccleſiā de Witleſey, exceptis propriis regalibus conſuetudinibus quæ ſuper terram illam evenerint, quas *Hervæus* primus *Elienſis* epiſcopus, cum aſſenſu capituli ſui, eccleſiæ veſtræ in elemoſinam rationabiliter contulit in die dedicationis ejuſdem eccleſiæ.

"In comitatu *Huntingdoniæ*, Pouton, Wodeſton, Jakeſley, & mercatum ejuſdem villæ cum *Soka*, & *Saka*, & Tol, & Team, & Infangentheſ, & omnibus ejuſdem pertinentibus conſuetudinibus, medietatem ſtagni quod Wytleſmere dicitur, Stangrund, Farcheved, Haddon, Sibeſton, duas hidas & dimidiam, & in Stibington v. virgatas pertinentes ad Sibeſton, & decimam unius carucæ in Sibeſton. In Stibinton decimam *Rogerii*. In villa quæ dicitur Codinton vj. hidas.

"In prato de Stanton xxviij. acras de diverſis hominibus. In Coppedethorn xiv. acras terræ & pratum eidem terræ pertinens. In villa quæ dicitur Huntendon duas domos & terras in quibus ipſæ domus ſunt. Jus quod habetis in eccleſia *omnium Sanctorum*, de mercato ejuſdem villæ. Decimam *Widonis* filii *Goſcelini* in Ceſtreton.

"In Folkeſworth, duas virgatas terræ & dimidiam, & aliam terram in eadem villa viij. ſolidos annuatim reddentem. De dono *Andreæ Revelli* xv. acras quas dedit in elemoſinam pro ſe & omnibus parentibus ſuis vivis & mortuis.

"In comitatu Hampton, Twywell, duas hidas & molendinum. Terram in Luffewyk. Item dimidiam virgatam terræ & decem acras de Inland in prædicta villa, unam hidam in Rande cum redditu ejus, ſcilicet xij s. Dimidiam hidam in Charwalton. Terram de Pippewell, de dono *Willielmi* de Albeni *Brittonis*. Et in Stoke unam carucatam terræ de dominico ejuſdem villæ cum toſta & prato & tota communitate in boſco & plano & paſcuis. De dono *Alberici* de Twywell, duas garbas decimarum ſex carucarum trium villarum, ſcilicet, Iſley, Drayton, Adinton.

"In comitatu de Warrewick, Salebrigg cum appendiciis ſuis. Unam virgatam terræ in Wolſhamcote, & molendinum de Ricton. Servitium *Edrici* de Fleckenho, cum ſua terra, ſcilicet v. jugera in campo & in villa tres croftas & dimidiam.

"In comitatu *Bedfordiæ* duas hidas & dimidiam in Bollehorſt. In Wildene duas virgatas terræ cum hominibus qui illas tenent. In Bedeford unam domum & terram ei pertinentem. Item in *Norfolcia* in villa quæ dicitur Tuameres unam terrulam reddentem quinque ſolidos.

"Item medietatem villæ quæ dicitur Wenge & dimidium molendini ejuſdem villæ. Inſuper villanum unum, nomine *Normannum* cum terra ſua, ſcilicet, una virgata in prædicta villa. Item x. ſolidos de redditu molendini de Teſeburge cum dimidio augmentationis quantum creverit.

"Piſcationem de Welle, de Elme, de Tillinga, de Trillinga. Item terram de Stanford. Item heremitorium de Trokenholt. Terram quam habetis in Chelſey. Terram quam habetis in Etune. Terram quam habetis in Tid. Ex dono comitis de *Clara*, redditum centum ſolidorum ſub jurejurando promiſſum. Ex dono *Hugonis* filii *Radulfi* de Wildeboef unam virgatam terræ & libertatem quam beatus *Adelwoldus* epiſcopus, fundator prædicti cœnobii, favente rege *Edgaro*, & ſancto *Dunſtano Dorobherniæ* archiepiſcopo, *Oſwaldo Eboracenſi* archiepiſcopo, & omnibus aliis epiſcopis, abbatibus & baronibus totius *Angliæ*, eidem loco conceſſit, & ſcripto proprio confirmavit.

"Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus omninò a vobis decimas exigere præſumat. Obeunte vero te tunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptione ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi aſſenſu, vel fratrum pars concilii ſanioris, ſecundum Dei timorem & beati *Benedicti* regulam providerint eligendum. Decrevimus ergò ut nulli hominum omninò liceat præfatum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablata retinere, minuere aut aliquibus vexationibus fatigare, ſed omnia integrè conſerventur, eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Salvâ nimirum apoſtolicæ ſedis auctoritate & dioceſanorum epiſcoporum canonica juſtitia. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona hanc noſtra conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri *Jeſu Chriſti* aliena fiat atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjiciatur.

"Cunctis autem eidem loco jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri *Jeſu Chriſti*, quatenus hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant. *Amen.*

"Dat. *Turoni*, per manum *Hermanni* ſanctæ *Romanæ* eccleſiæ ſubdiaconi & notarii, v. Idus Januarii. Indictione xj. Incarnationis Dominicæ anno MClxij. Pontificatus verò *Alexandri* Papæ tertii, anno quarto.

Ibid.

Series abbatum de Thorney.

20. *W.* Conq.	1085.	G*Unterus* abbas diruit veterem eccleſiam priùs fundatam à ſancto *Athelwoldo*, & conſtruxit novam. Hic poſt confirmationem electionis ſuæ, benedictionem obtinuit à *Remigio* epiſcopo *Lincolnienſi*.
13. *H.* 1.	1113.	*Robertus* primus abbas.
4. *Steph.*	1139.	Fundatio Prioratus de Depyinge.
16. *Steph.*	1151.	*Gilbertus* abbas.
1. *H.* 2.	1154.	*Galterus* abbas.
5. *H.* 2.	1158.	*Herbertus* abbas.
10. *H.* 2.	1163.	*Walterus* abbas.
17. *H.* 2.	1170.	Vacat abbathia per ſex annos ad annum 1176. 23. *H.* 2.
18. *H.* 2.	1171.	Obiit *Baldwinus* fundator de Depyng.
23. *H.* 2.	1176.	*Salomon* abbas.
5. *R.* 1.	1193.	*Robertus* 2. depoſitus anno 6. *R.* 1. & abbathia vacabat per 4. annos.
1. *Jo.*	1198.	*Radulphus* abbas fuit Prior de Freſton.
1. *H.* 3.	1216.	*Robertus* 3. abbas.
16. *H.* 3.	1231.	*Wido Wake* dedit Prioratum de Deping abbatiæ de Thorney.
22. *H.* 3.	1237.	*Ricardus* abbas.
23. *H.* 3.	1238.	*David* abbas.
39. *H.* 3.	1244.	*Thomas Caſtre.*
46. *H.* 3.	1261.	*Willielmus Yakeſley.*
21. *E.* 1.	1293.	*Odo* de Witleſey.
33. *E.* 1.	1305.	*Willielmus Clopton.*
16. *E.* 2.	1322.	*Reginaldus* de Water-Neutõ
21. *E.* 3.	1347.	*Willielmus Haddon*, doctor decretorum.
39. *E.* 3.	1365.	*Johannes Depyng*, Baccalarius in decretis.
20. *R.* 2.	1396.	*Nicholaus Iſlep*, baccalarius in decretis reſignabat anno 1399.
4. *H.* 4.	1402.	*Thomas Charw*, fuit Prior de Depyng.
4. *H.* 6.	1425.	*Alanus Kirketon*, baccalarius in decretis.
26. *H.* 6.	1437.	*Johannes Kirketon*, baccalarius in decretis.
29. *H.* 6.	1450.	*Johannes Ramſey*, baccalarius in decretis, electus quaſi per viam ſpiritus ſancti.

Abbatia de CHATERIZ *in comitatu* Cantabrigiæ.

Ex MS. quodam penes *Robertum Hewes* de *Grayes-Inne*, juriſconſultum an. 1638.

ABbas de Rameſey tenuit manerium de Chateriz in comitatu *Huntingtoniæ*, de dono regis *Edgari*, antequam fuit *Elyenſis* aliquis epiſcopus.

In evidences de Chateriz per *Johannem Stivecle.*

Ex munimentis abbat. de *Chateriz.*

I*Tem* Alwen, *le mere* Aylwyn *founda l' abbey de nonnes de* Chatteriz *per aſſent de luy, come en ſa toumbe mencion eſt fait ; & l' abbeſſe tenoit de de Roy en chefe auxi come fait l' abbe tanq̃ le Roy* H. *le primier dona la patronage des ditz noneins a* Henrie *eueſq̃ de* Ely *en peroles q' enſuent. H.* Rex *Angliæ*, &c. Sciatis nos dediſſe & confirmaſſe Deo & eccleſiæ *Elienſi*, & *Herveio* epiſcopo in elemoſinam abbathiam de Chateriz cum terris & poſſeſſionibus, & omnibus rebus eidem eccleſiæ pertinentibus. Et volo & præcipio (*&c.*)

Iſtæ ſunt villæ & hamlettæ adjacentes parochiæ de Chateriz, aliàs Ceateriz, videlicet Sutton, Mepehale, Berenghale, Wytcham, Wicheford, Comeney, Maney, & Dodyngton.

Cronica fundationis monaſterii ſeu abbathiæ de Chateriz.

Ex chronicis de *Chateriz*, in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Julii*. A. 1] fol. 71.

SEquitur *Ednodus* ; vir in Chriſto famoſus, & monaſticæ religionis cultor egregius, qui à beto *Oſwaldo Eboracenſi* archiepiſcopo & glorioſo duce *Egelwino* in *Rameſienſem* eccleſiam, quam ipſi conſtruxerant de *Wygornienſi* monachatu ad officium abbatis eſt aſſumptus. Ubi cum in omni honeſtate ſub Chriſto floreret, & gregem domini fideli cura ſalubriter gubernaret, facta eſt cuidam fabro divina revelatio de corpore beati *Ivonis* & ſociis ejus, ſimul cum ipſo apud villam de *Slepa* quieſcentibus. Apparens enim fabro in epiſcopi ſpecie beatus *Yvo*, & ſe & ſocios ſuos in eadem villa, ab antiquiſſimo tempore jacuiſſe indicavit, & ut *Ednodo* id indicaret imperavit. Ac ille ſtatim evigilans, viro Dei viſionem revelavit, & de oblata ſuo tempore gratia nimis eum letificavit. Qui tantam ſanctorum gloriam non paſſus eſt diutius in cœno latitare ; ſed, convocato clero & populo ad effodiendum cœleſtem theſaurum, cum eccleſiaſticis apparatibus properavit, & beatum *Yvonem* propriis manibus, cæteris cereos ferentibus, ipſe uſque in *Rameſiam* portavit ; & poſtea in ipſa *Slepa* eccleſiam in nomine ejuſdem Sancti edificavit. Nec multùm poſtea, defuncto *Lincolnienſi* antiſtite, in epiſcopum promovetur ; pro qua poteſtate nihil minuit de antiqua religione : ſed quanto altior, tanto melior effectus, circa condendas eccleſias, & augendas congregationes, aſſiduus inſiſtebat, quarum unam apud Chateriz, ob amorem ſanctæ Dei genetricis *Mariæ* & *Alſwenne* ſororis ſuæ cognomento Dominæ, ad ponendas ibi cum ipſa ſanctimoniales conſtruxit ; & rebus neceſſariis ampliavit. Ipſe quoque corpus beati *Alphegi* martiris, & archiepiſcopi apud *Grenewicum* à *Danis* lapidatum, pietate ſuccenſus, & fide armatus collegit atque *Londoniis* ſepelivit. Tandem verò martirii gloria, pro glorioſa converſatione decorandus, in bello quod fuit inter *Edmundum* regem, & *Canutum*, apud Aſſandun dum miſſam cantaret, à *Danis Canuti* ſociis prius dextera manu, propter annulum amputata ; deinde toto corpore ſciſſo interfectus eſt, cum abbate *Wlſio*, qui ſecundùm cronicam, ad adorandum dominum pro milite bellum agente commemorant. Hujus

 corpus,

corpus, cum ad hanc *Elyenſem* eccleſiam, à ſuis defuiſſet allatum, ut confeſtim hinc ad *Rameſeyam*, ubi abbas fuerat, deferretur. *Alfgarus* vir ſanctus, qui tunc temporis, relicto *Helmamenſi* epiſcopatu, hic ex toto ſe dederat, corpus illud, ad augendū loci hujus dignitatē, inebriatis cuſtodibus, in ſecreto loco ſepelivit, tum quia illū Sanctas noſtras valde dilexiſſe cognoverat, tum quia matrem eam eſſe credebat, qui & ipſe, de veteri ſepultura inter alios tranſlatus, magno nobis honori habetur. Paſſus eſt anno ab incarnatione Domini MXVJ. & fuit in diebus *Ethelredi* & *Edmundi* regum temporibus.

Ibid. fol. 73. b.

Quomodo Herveus *primus epiſcopus* Elienſis *monaſterium de* **Chateriz** *optinuit, &* Elienſi *eccleſiæ jure perpetuæ poſſeſſionis de manu regia temporibus perpetuis attribuit.*

EST autem **Chateriz** circa inſulam *Elyenſem* ſanctimonialium habitatio, ubi monaſterium ſub nomine abbaciæ conſtitutum, quamdiu ſub manu regia verſabatur, graviſſimis angariis premebatur. Videns itaque vir diſcretiſſimus locum deſtructioni proximum, & pauperes Dei ancillas nimium inquietari, nec poſſe ullo modo ſine meliore patrocinio locum incolere, paterna pietate ductus, epiſcopalem ſolicitudinem ad liberandum Chriſti familiam appoſuit, & mira efficacia regium favorem ad ſui deſiderii modum aptavit. Tantoque pondere ſuſcepto negotio inſtitit, ut locum illum *Elienſi* eccleſiæ jure perpetuæ poſſeſſionis aſcriberet, & deinceps matres ibi ſtatuendi, & monachas imponendi principalem poteſtatem haberet. Egit hoc itaq; miſericors manus Domini, ut pater animarum pater eſſet & rerum, & in omnibus neceſſitatibus ſuis quibus manus fœminea non ſufficiebat, filiæ ad patrem recurrerent, & congruum auxilium invenirent. Nemo igitur tantum epiſcopum putet, rebus quidem terrenis multipliciter abundantem, aliquam ſiniſtram intentionem in hac cauſa fuiſſe ſequutum, qui non ut terreno commodo conſuleret, ſed ut ancillæ Dei de craſtino non cogitarent allaboravit. Quanto autem robore locum illum ſibi ſuiſque ſucceſſoribus vendicaverit, quanta utilitate locus ille illi ceſſerit, duæ ſequentes cartæ teſtantur quas regia largitas *Elyenſi* dedit eccleſiæ.

Ibid. fol. 74. a.

Charta Regis *Henrici* de connexione eccleſiæ de **Chatriz**, quam monaſterio de **Ely** cum omnibus ad eam pertinentibus condonavit.

HEnricus *Rex* Anglorum *archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, & omnibus fidelibus totius* Angliæ *ſalutem. Sciatis me dediſſe & conceſſiſſe Deo &* Elyenſi *eccleſiæ &* Herveo *epiſcopo in elemoſinam, abbaciam de* **Chateriz**, *cum terris & poſſeſſionibus & omnibus rebus eidem abbatiæ pertinentibus. Et volo & præcipio firmiter ut benè & in pace & quietè & honorificè teneat cum* ſaca & ſocha, *&* **toll** *&* **theam**, *&* **infangenetheof**, *& omnibus conſuetudinibus & libertatibus ſicut melius & quietius & honorificentius tenet alias terras ſuas de epiſcopatu de* **Ely**. *Teſtibus* Gaufrido *cancellario,* Willielmo *de* Albeni *pincerna,* Gaufrido *clerico,* Pagano *filio* Johannis, *apud ſanctum* Petrum *deſuper* Dinam.

Carta Regis *Henrici* de relaxatione pecuniæ de eccleſia de **Chatriz** quam condonarat ſanctæ *Etheldredæ*.

HEnricus *Rex* Anglorum *archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, & omnibus fidelibus ſuis* Francis *&* Anglis *totius* Angliæ *ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe eccleſiæ S.* Mariæ *de* **Chateriz**, *quam conceſſi & dedi in elemoſinam eccleſiæ de* **Ely**, *pro Dei amore & pro anima patris mei & matris meæ, & pro redemptione peccatorum meorum, & petitione* Hervei *epiſcopi ejuſdem eccleſiæ primi, ſex ſolidos & vij.d. de* **Warpeni** *quos prædicta eccleſia de* **Chateriz** *unoquoque anno dare ſolebat, ita quod modo imperpetuum ſit inde in pace & quiete.* Amen.

Per bullam ſubſequentem, videlicet Innocentii *quarti, qui tenuit pontificatum anno Domini MCCxlij. renovatur bulla* Alexandri *tertii, qui tenuit pontificatum anno Domini MCxlij.* Ibid. fol. 71. b.

“ INNOCENTIUS Epiſcopus, ſervus
“ ſervorum Dei, dilectis in Chriſto fideli-
“ bus, abbatiſſæ monaſterii de **Chateriz**,
“ ejuſque ſororibus tam præſentibus quàm
“ futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.
“ Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum con-
“ venit adeſſe præſidium, ne forte cujuſlibet te-
“ meritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet,
“ aut robur, quod abſit, ſacræ religionis enervet.
“ Eapropter dilectæ in Domino filiæ, veſtris juſtis
“ poſtulationibus clementer annuimus & mona-
“ ſterium de **Chateriz** *Elienſis* diœceſis, in quo
“ divino eſtis obſequio mancipatæ, ſub beati *Pe-*
“ *tri* & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſen-
“ tis ſcripti privilegio communimus. Inprimis ſi-
“ quidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus, qui ſe-
“ cundùm Deum & beati *Benedicti* regulam in e-
“ odem monaſterio inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpe
“ tuis ibidē temporibus inviolabiliter obſervetur.
“ Præterea quaſcunq; poſſeſſiones, quæcunq; bo-
“ na, idem monaſterium impreſenciarū juſtè, ac ca-
“ nonicè poſſidet, aut in futurū, conceſſione pon-
“ tificum, largitione regum, vel principum, ob-
“ latione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præ-
“ ſtante domino poterit adipiſci, firma vobis & eis
“ quæ vobis ſucceſſerint & illibata permaneant.
“ In quibus hæc propriis duximus exprimenda vo-
“ cabulis: locum ipſum in quo præfatum mona-
“ ſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis,
“ eccleſiam quam habetis in villa de **Chateriz**
“ cum omnibus pertinenciis ſuis. Terram & red-
“ ditus quos habetis in eadem villa de **Chateriz**.
“ Terram quam habetis in villa de **Foxton**, cum
“ medietate unius molendini & pertinenciis ſuis.
“ Terram quam habetis in villa de **Barantun**,
“ cum uno molendino & pertinenciis ſuis. Villam
“ de *Kareſeya*, cum pertinenciis ſuis. Eccleſiam,
“ terram & molendinum quæ habetis in villa de
“ **Scepereye**, cum omnibus pertinentiis eorun-
“ dem. Terras quas habetis in **Berele**, **Overe**,
“ **Lincoln**, **Huntedunne**, & **Boxewelle** villis,
“ cum omnibus pertinencijs earundem. Terram
cum

"cum molendino quem habetis in villa de Trippelowe, cum pertinenciis eorundem. Terram cum portu quos habetis in burgo de *Cantabrigia* cum omnibus ſuis pertinenciis. Capellam de Honeʒeh: cum decimis & omnibus pertinentiis, cum pratis, vineis, terris, nemoribus, uſuagiis, & paſcuis, in boſco & plano, in aquis & molendinis, & viis & ſemitis & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus ſuis. Sane novalium veſtrorum quæ propriis ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis nullus à vobis decimas exigere, ſive extorquere præſumat. Liceat quoque vobis perſonas liberas & abſolutas è ſeculo fugientes ad converſionem accipere, & eas abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli ſororum veſtrarum poſt factam in monaſterio veſtro profeſſionem fas ſit ſine abbatiſſæ ſuæ licencia de eodem loco, niſi arctioris religionis obtentu diſcedere, diſcedentem verò abſque communium litterarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis interdicto. Criſma verò, oleum ſanctũ, conſecrationes altarium, ſeu baſilicarũ, benedictiones monialium à dioceſano ſuſcipietis epiſcopo, ſi quidẽ catholicus fuerit, & gratiam & communionem ſacroſanctæ *Romanæ* ſedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, ut infra fines parochiæ veſtræ nullus, ſine aſſenſu dioceſani epiſcopi & veſtro, capellam ſeu oratorium de novo conſtruere audeat; ſalvis privilegiis pontificum *Romanorum*. Ad hec novas & indebitas exactiones ab archiepiſcopis, epiſcopis, archidiaconis, ſeu decanis, aliiſque omnibus eccleſiaſticis, ſecularibuſve perſonis, à vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntate, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, aut etiam publicè uſurarii, nullus obſiſtat; ſalva tamen juſticia illarum eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas præterea & poſſeſſiones ad jus eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à laicis detinentur redimendi, & legitimè deliberandi de manibus eorum, & ad eccleſias ad quas pertinent revocandi, libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci abbatiſſa, vel earum aliqua quæ tibi ſucceſſerit, nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quam ſorores communi conſenſu, vel earum major pars conſilii ſanioris, ſecundùm Deum & beati *Benedicti* regulam, providerint eligendam. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna inpoſterum ſollicitudine providere volentes, apoſtolica auctoritate prohibemus, ut infra clauſuras locorum veſtrorum nullus rapinam ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violenciam audeat exercere. Præterea omnes libertates & immunitates à prædeceſſoribus noſtris, *Romanis* pontificibus monaſterio veſtro conceſſas, necnon libertates & exemptiones ſecularium exactionum à regibus & principibus, vel aliis fidelibus, rationabiliter vobis indultas, auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, earum pro quarum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura; ſalva ſedis apoſtolice auctoritate, & dioceſani epiſcopi canonica juſticia, & in prædictis decimis moderatione conſilii generalis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisvè perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ulcioni. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, *Amen*."

CERNELLENSE

Cœnobium in agro Dorſetenſi.

IN *Dorſatenſi* pago ſunt abbatiæ: *Cernelienſis*, *Mildeltunenſis* virorum, *Sceptonienſis* fœminarum, præter aliquas, quæ vel omnino deſtructæ, vel multùm imminutæ ſunt. *Cernelienſis* exordium ita accepimus. *Auguſtinus* primus Doctor *Anglorum*, poſt *Cantiam* Chriſto ſubditam, reliquas *Anglorum* provincias pervagabatur, quantùm *Ethelberthi* regis imperium protendebatur. Habebat enim (ut alias diximus) ſibi ſubjectum, quicquid *Angli Britanniæ* incolunt, præter ſolos *Northanimbros*. Pagum ergo ſuprà nominatum *Auguſtinus* adorſus, crebris à diaboli damno prædis chriſtianitatis augebat numerum. Sed loco illo virtus hæſit, dæmonis conflata invidia, qui tantis animarum lucris doleret. Aggrediuntur ergo virum & ſocios furiatis mentibus incolæ, & magnis dehoneſtatum injuriis, ita ut etiam caudas racharum veſtibus ejus affigerent, impellunt, propellunt, expellunt. Patienter ille & modeſtè gaudenſque pro nomine Jeſu contumeliam pati, & ne magis miſerorum irritaret inſaniam, excuſſo pedum in eos pulvere, longè, quaſi milliariis tribus, receſſit. Tum verò perſecutionis remoto turbine in quietem regreſſus animi, vidit mentis oculo divinam adeſſe præſentiam, exhileratoque vultu ait ſuis. Cerno Deum qui & nobis retribuit gratiam, & furentibus illis emendatiorem infundet animam.

W. Malmesb. fol. 142. b.

Cum dicto advenerunt illi properatis greſſibus, facti poſcentes veniam, fidem pollicentes ſuam, eventus vel potiùs verbum loco indidit vocabulum, ut vocaretur **Cernel** ex duobus verbis *Hebraico* & *Latino*, quod *Hel* Deus dicatur *Hebraicè*. Dixit *Auguſtinus* dominum ſecernere: nec veritas ſermoni abſuit, quod tam citò mente mutata plebs antè lymphata credidit. Nam & ibidem cum ad baptiſmum deeſſet aqua, ad juſſum pontificis ex occultis meatibus fons erupit, qui hodieq; & *Auguſtini* merito, & uſus ſui commodo incolis clarus habetur. Ibi ſuccedentibus annis, *Edwoldus* frater *Edmundi* regis & martyris vitam heremiticam ſolo pane cibario, & aqua trivit, pertæſus (ut fama eſt) mundi deliciarum, quod ſe & fratrem durior excepiſſet fortuna. Fit enim plerumque, ut adverſitatibus ſeculi admonitus generoſus animus, ad dominum ſe convertat attentiùs, qui nec falli, nec fallere novit. Et prima quidèm virtus eſt bene per ſe velle, ſecunda cogi poſſe. Non minoris, ut eſtimo, deputatur meriti *Paulus*, qui ad bonum flagello coactus eſt aſpero, quàm *Petrus*, qui libens & ſtatim accurrit vocanti domino. *Edwoldus* poſt religioſè actam vitam, magna ſanctitatis opinione ibi ſepultus dedit occaſionem poſteriori tempore *Egelwaldo* prædiviti homini, ut cœnobium eo loco ſancto *Petro* conſtrueret: non ita exilitèr, (ut putatur) quinimò abundanter, ſi illi quorum intereſt non ea nebulonibus ſuis, ſed Dei ſervis impertirent.

Cernelium *ſive* Cerne.

Lelandi collectan. vol. 3. pag. 65.

EX fundatione *Ailmeri* comitis *Cornubiæ*, tempore *Ædgari* regis, ſepultus eſt *Egneſhami* propè *Oxonium*.

Ex veteri codice.

Athelbaldus, & *Ailberhtus* reges, filii *Atulphi* ſepulti *Shireburniæ* ab *Alchſtano* epiſcopo eorum propinquo.

Fons ſancti Auguſtini Cernelii.

Ante novam fundationem *Cernelii*, tantùm erat trium monachorum cœnobiolum ubi nunc eſt parochialis eccleſia de **Cernel**.

Ex libello de vita ſancti Ædwoldi *fratris ſancti* Edmundi *martiris*.

Eaduualdus duxit vitam heremiticam in provincia *Dorcetenſi* propè fontem, cognomento argenteum.

Almarus comes *Cornubiæ*, cum *Dunſtano* tranſtulere reliquias *Eadwoldi* ad veterem eccleſiam *Cernelienſem*, ubi nunc parochialis eccleſia.

Idem, collectan. vol. 1. pag. 350.

Ex libro annalium, cui titulus, Memoriale fratris *Gualteri* de **Coventre**.

DEus *Helith* colebatur in pago de **Cernel**, tempore *Auguſtini*, *Anglorum* Apoſtoli.

Elwoldus, frater *Edmundi* regis & martyris, heremita apud **Cernel**, cui poſtea ſuccedens *Ælwardus*, homo prædives, cœnobium eo in loco divo *Petro* conſtruxit.

Carta abbatis de **Cernel**.

Cartæ antiquæ, litera W. numero 16.

987.

A*Nno incarnationis domini noſtri Jeſu Chriſti nongenteſimo octogeſimo ſeptimo, regnante ipſo cum coæterno patre & ſpiritu ſancto perpetua majeſtate, ego* Æthelmer *filius* Æthelwerdi, *ſatrapa regis* Æthelredi, *notum fore ſtudui ipſius regiæ ſublimitati hoc ſalubre meum conſilium, & archiepiſcopo* Dunſtano *&* Ælfeago Wintonienſi *epiſcopo, & omnibus epiſcopis cunctiſque ſapientibus gentis* Anglorum, *quòd ego liberè perpetua munificentia tribui illum locum qui vulgò* **Cernel** *nuncupatur, cum poſſeſſionibus quas ei ſubjugo, cuncticreanti Deo ad almi onomatis ejus laudem, & ad honorem* Mariæ *genitricis Dei perpetuæ virginis, ac ſancti* Petri *principis apoſtolorum, necnon & ſancti* Benedicti, *pro meo cariſſimo hero baſileo* Æthelredo, *& pro memetipſo, necnon & pro dilecta mihi animula mei genitoris, & redemptione meorum præcedentium patrum, qui propria colla ſponte fidei Chriſtianæ ſubdiderunt, ſuarum poſſeſſionum me hæredem haut ingratum relinquentes. Illud monaſterium, videlicet* **Cernel**, *de quo præfatus ſum, primitus ditavi, ſicuti mihi largitas tunc dictavit, ſed poſt paucorum annorum ſpacia majoribus illud poſſeſſionibus Deo inſpirante ampliavi, largiens ei & fratribus inibi degentibus illam villam* **Cernel**, *cum omnibus quæ ad eam pendent, poſtquam ego mortali jure hoc ſeculum relinquam. Hac etiam ratione concedo illam villam quæ* **Aeſcere** *dicitur, cum cunctis eis adhærentibus; denique me in carne, & poſt obitum perpetuè has poſſideant quas modò nomino terras; in illa villula quæ à ruricolis* **Winterne** *nominatur, ſex caſſatos, in* **Winceburnan** *decem manſas, in* **Bradian** *ſex, in ulteriore* **Brydian** *duodecim, in* **Hremnescumbe** *tres. Hæc noſtra dona augmentavit* Leofricus *clericus de* **Poceswylle**, *donans ſpontanea largitate ſuam villam de* **Poceswylle**, *cum poſſeſſiunculis, fratribus prædicti loci in adjutorium cum territoriis, quod poſtea conceſſit eodem jure noſter baſileus* Æthelredus *coram teſtibus.* Ælfrithus *etiam meus propinquus de* **Ecuncumbe** *largitus eſt unum rus juxta* **Pydelan**, *quatuor caſſatos, poſt dies* Leofwini *noſtri propinqui.* Alfwoldus *quoque in* **Blaecwyrthe** *quinque manſas poſt ſui conjugis obitum illi monaſterio conceſſit. Et ego mando in nomine omnipotentis Dei, ut decimæ totius anni redditus in* **Cernel** *&* **Ceoſolburnan** *præfato monaſteriolo cum omni diligentia dentur, quamdiu aura vitali alor, & æquè poſt metam labentis vitæ, & ex meis reliquis ruribus mellis caſei & pinguium porcorum decimæ ſimiliter per omne ævum incunctanter præſcripto loco adducantur. Et ego volo ut illuc habitent ſervientes & vacantes Deo, & hiis commodis utantur qui ſanctam regulam beati* Benedicti *vita & moribus teneant. Qui locus & ejus habitatores Deo omnipotenti ſint commendati. Et ſit eis liberum arbitrium ſecularem patronum ubi meliùs antumant ſibi eligere. Et inſuper adjuro per nomen æterni judicis quemcumque ſuperſtitem derelinquo, ut nequaquam præſumat hoc privilegium temerè pervertere. Sed caveat ipſe & caveant valde oppido omnes iniqui raptores,*

raptores, ne noſtrum donarium aut ſuis dominiis vendicent, aut avare minuant, ut non cum impiis avaris & ſceleratis rapacibus æterna animadverſione in baratri incendiis crucientur. Precor nunc obnixè ut quicumque fidelis illius loci res augmentare ſatagit, multiplicet ei Chriſtus Dominus æternas divitias.

Sancti IVONIS *Cœnobium in comitatu* Huntendoniæ.

Hiſt. aurea *Joh. Tinemuthenſis.* lib. 18. cap. 69.

De ſancto Yvone *Epiſcopo.*

ANNO Domini Mj. facta eſt autem tranſlatio ſancti *Yvonis*, viij. kal. Maij. dieſque tranſlationis ejus quarto id. Junii conſecrata perpetuò indicitur celebranda. Eſt autem Slepe, villa antiquitùs ſic dicta, ubi corpus ſanctiſſimi confeſſoris repertum fuiſſe dinoſcitur, à *Rameſiæ* monaſterio viij. diſtans milliaribus, à burgo Huntindon tribus, ſuper fluvium *Ouſa* ſituata; modò verò villa S. *Yvonis* eſt nuncupata.

Abbas quoque *Ednothus*, in loco inventionis ſancti epiſcopi, eccleſiam conſtruxit; ipſiuſque tumbæ media pars infra parietem, & media extra protenſa eſt, quatinus adventantibus tam obſerata janua, quam aperta æque gratia non deeſſet, quæ jugiter in eodem loco habundans, meritis hujus Sancti multis beneficia confert ſanitatum.

Confirmatio Prioratus Sancti *Ivonis.*

Ex Regiſtro de *Rameſey* in archivis Scaccarii remanente fol. 158. a.

URBANUS *Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, Dilectis filiis* Willielmo *Priori & monachis monaſterii ſancti* Ivonis *tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Piæ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, & ut devotionis ſanctitas laudabiliter eniteſcat, ut utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus & præfatum monaſterium ſancti* Ivonis, *in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati* Petri *& noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Inprimis ſiquidem ſtatuentes ut ordo monaſticus, qui ſecundùm Domini & beati* Benedicti *regulam in eodem loco inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, idem monaſterium impræſentiarum, juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc ipſis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfatum monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam de* Elleſworth *cum omnibus pertinenciis ſuis, & cum manſo* Manfredi *preſbiteri ejuſdem villæ. Eccleſiam de* Cnapwelle *cum omnibus pertinentiis ſuis, ab abbate & fratribus* Rameſienſibus *vobis conceſſam & ſcripto firmatam. Eccleſiam de* Slepa *cum duabus capellis de* Waldehirſt *& de* Wodehirſt *ad eandem eccleſiam pertinentibus. Sanè novalium veſtrorum quæ propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas extorquere præſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos è ſeculo fugientes liberos & abſolutos ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus ne ulli fratrum veſtrorum poſt factam in eo loco profeſſionem fas ſit abſque Prioris ſui licentia, niſi arctioris religionis obtentu, de eodem diſcedere, diſcedentem verò abſque communi literarum cautione nullus audeat retinere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat; ſalva tamen juſtitia illarum eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Libertates præterea, ſeu immunitates, antiquas & rationabiles conſuetudines eccleſiæ veſtræ conceſſas, & hactenùs obſervatas, ratas habemus, eaſque perpetuis temporibus illibatas manere ſancimus. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſsâ voce, divina officia celebrare. Decernimus ergo ut nulli omninò hominũ liceat præfatum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablata retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimmodis profutura. Salva ſedis apoſtolicæ auctoritate, & dioceſani epiſcopi canonica juſtitia, ac monaſterii ſancti* Benedicti *de* Rameſia *debita reverentia. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſanctiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri* Jheſu Chriſti *aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri* Jheſu Chriſti, *quatenus & hic futurum * bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicium præmia æternæ pacis inveniant.* Amen.

* *Lege*, fructum.

De ſancto Ivone.

Ibid.

INquiſitio facta de conſuetudinibus & redditibus hominum domini abbatis in villa de ſancto *Ivone*, Wodehyrſt & Waldehyrſt, die Veneris proximo poſt feſtum ſancti *Michaelis*, anno regni regis *Henrici* filii regis *Johannis* trigeſimo ſexto, per *Robertum* filium *Richemanni*, *Robertum Palmere*, *Robertum* filium fabri, & *Johannem* ad eccleſiam, qui dicunt ſuper ſacramentum ſuum, quod

36. *H.* 3.

quod eccleſia parochialis ſancti *Ivonis* eſt fundata & dedicata in honorem omnium Sanctorum, ad quam pertinent duæ capellæ de **Wodehyrſt** & **Waldehyrſt**: & corpora defunctorum villæ de **Wodehyrſt** & **Waldehyrſt** ſolebant deferri apud ſanctum *Ivonem* ad ſepeliendum, quæ de novo in præjudicium matris eccleſiæ in cymeterio de **Waldehyrſt** non dedicato, ut dicitur, ſepeliuntur. Ad quam eccleſiam cum capella abbas & conventus *Rameſiæ* præſentant vicarium, quia Prior de ſancto *Ivone* percipit nomine perſonæ omnes garbas decimales apud ſanctum *Ivonem*, **Wodehyrſt**, & **Waldehyrſt**, & decimam fœni, & etiam ſi in curtilagio alicujus bladum ſeminaretur, decimam garbam illius bladi ſicut in campis percipiet. Percipit etiam a vicario pro portione ſua, quatuor libras tredecim ſolidos quatuor denarios, minores etiam decimas & omnes obventiones altarium tam eccleſiæ quam capellarum, & teſtamenta ſingulorũ recipiet vicarius, videlicet, de quolibet homine terram tenente, & vidua in villenagio apud ſanctum *Ivonem*, **Wodehyrſt** & **Waldehyrſt**, cum contigerit ipſum decedere, melius averium domus præter equum habebit, & ſi mulier deceſſerit vivente marito melius averium ſibi remanebit, & vicarius percipiet ſecundum. Recipit etiam vicarius nomine decimæ agnos, porcellos, aucas, pullos, & ova gallinarum, lanam, linum, curtilagium, venarium * pro pullo utriuſque ſexus, obolum pro vitulo, & quolibet decimo die, dominico die non computato, decimam lactis. De qualibet caruca juncta inter Paſcha & Pentecoſtem unum denarium, qui dicitur **plowalmes**. Recipit apud ſanctum *Ivonem* pro ſingulis capitibus junctis eodem tempore in carucis apud **Waldehyrſt** & **Wodehyrſt** unum panem, cujus collectionum medietas remanet vicario & altera medietas pro voluntate parochianorum erogatur pauperibus. De qualibet etiam domo aſtrum habente, ad luminare eccleſiæ recipit unum obolum ad Paſcha. De liberis decedentibus recipit equum, & de manentibus in vico pontis reſpicitur eccleſia, pro voluntate propria decedentis, de pannis, bladis & hujuſmodi, & non de averiis: de quolibet etiam uxorato habente ad vincula ſancti *Petri* unum averium de pretio triginta denariorum, colligit vicarius unum denarium ad opus ſancti *Petri*, a viro etiam ſine ſponſa & vidua obolum. Pro decimis etiam totius dominicæ abbatis percipit Prior quatuor acras frumenti & quatuor avenæ, in culturis poſt fimitium * ex liberatione Servientis & menſuratione Præpoſiti. Vicarius etiam habet communam cum villata & non cum abbate, &c.

* *Fortè*, denarium.

* *Lege*, fœniſicium.

W H E R W E L L E N S E
Cœnobium in agro Hantonienſi.

W. Malm. fol. 33 a. nu. 10.

—— A*ThelWoldus* quidam erat, ſui temporis, [ſcilicet *Edgari* regis] comes egregius, & à ſecretis, huic Rex injunxerat negotiũ, ut *Elfthridam* filiam *Ordgari* ducis *Devoniæ*, quæ forma ſui occulos relatorum pellexerat, quatenus eam regiis auribus commendarent; huic, inquam, præceperat, ut illam adiret ſpeculatum, nuptias conciliaturus, ſi veritas famæ conquadraret. Ille viam celerans, nihilque præter opinionem comperiens, celato apud parentes nuncio, ſuis potius uſibus puellam applicuit. Rediens ad regem, quæ ſuis partibus conducerent, allegat ſpeciei vulgaris & quotidianæ puſiolam eſſe, nec tanto majeſtati convenire. Reducto ab his animo, & aliis amoribus intento, delatores nunciant quanta illum *Ethelwoldus* aſtutia emunxèrat. Ille clavo clavum expellens, fraude ſcilicet fraudem eludens, frontem ſerenam comiti oſtendere, diem quo viſitaret tam laudatam mulierem quaſi joco edicere. Qui tam terribili joco exanimatus, præcurrit ad conjugem, rogans ut ſuæ ſaluti conſuleret, &, quantum poſſet, veſtibus ſe deformaret, tunc primum aperiens facti ſui concilium. Sed quid non præſumit fœmina? auſa eſt primi amatoris, & primi conjugis fidem fallere, & ſpeculo vultum comere, nihil omittens quod ephebi & potentis lumbos pertentaret. Nec citra propoſitum accidit: viſam enim adeo inarſit, ut diſſimulato odio, comitem in ſilvam **Warewelle** (quæ vocatur **Harewode**) gratia venandi accitum jaculo trajiceret. Ubi cum filius occiſi nothus familiari viſu ſuperveniſſet, & à rege interrogatus eſſet, qualiter ei talis venatio placeret, reſpondiſſe fertur, *benè domine rex, quod tibi placet mihi diſplicere non debet*; quo dicto, ita tumentis animum manſuefecit, ut nihil chariùs in vita ſua poſthæc haberet, quàm juvenem illum, tyrannici facti offenſam in patrem ſedulitate regia in filium allevans. Ob illius ſceleris expiationem, ibidem monaſterium ab *Elfthrida* ædificatum, ſanctimonialium frequentia inhabitatur.

—— De **Warewelle** ſcitur, quod *Elfrida* uxor regis *Edgari* ædificaverat illum in honore ſanctæ crucis, compuncta privigni ſui *EdWardi* nece indigna, cujus ipſa conſcia & autor fuit. Ibid. fol. 140 b. n. 20.

—— Combuſta eſt etiam abbatia ſanctimonialium de *WareWella* à quodam *Willielmo* de *Ipra* homine nefando, qui nec Deo, nec hominibus reverentiam obſervaret, quod in ea quidam Imperatricis fautores ſe contutati eſſent, (tempore regis *Stephani*.) Ibid. fol. 107. b. n. 50.

A*Lfredus* Rex *Weſtſaxonum* ſilvam quandam venandi gratiâ quadam vice adiit, & vocem parvuli vagientis in arbore audivit, & à venatoribus quid hoc foret diligenter inquiſivit. Qui aſcendentes arborem, invenerunt in ſummitate arboris in nido aquilæ, infantem eligantem, forma conſpicuum, habentem in corpore notam quaſi regificum ſignum, purpureo pallio involutum, in brachiis gemellis armillas aureas nobilitatis indicium præferentem, quem Rex baptizari fecit, & à nido, *Neſtingum* vocans, nobiliter educatum in comitem provexit. Hic genuit *Witburdingum*, qui genuit *Wlfhelmum*, qui ex uxore ſua liberos procreans, cum conjuge ſua xviij. annis, uſque ad provectam ætatem, cælibem vitam duxit. Angelus autem Domini, trina viſione utrumque hortatus eſt ut convenirent, quia ſponſam Chriſti generarent, & de cætero propoſitum ſervarent. Nata eſt eis igitur infantula & *Wlfhildis* vocata, ablactaque, virginibus *Wiltoniæ* tradita educanda, quam

Hiſt. MS. *Joh. Tinemuthenſis* in bibl. *Bodleiana* lib. 21. cap. 117.

quam cum interjecto tempore *Edgarus* rex ad ſe non poſſet accerſire, nec de eccleſia eam capere auderet, per ejus amitam nomine *Wenfledam* irretire temptat. Tunc illa languorem ſimulans, puellam ad domum ſuam apud Warewelle invitat, ut eam quaſi neptem ſuam rerum ſuarum hæredem moritura conſtituat, quò cum perveniſſet, ecce Rex *Edgarus* ſedens ad convivia, aſſidente ſibi *Wenfleda*, non languida, ſed regalibus epulis jocunda, jubetur in cubiculo puella regaliter parari, & ad regem adduci, quam Rex lateri ſuo aſſidere fecit, & ei divitias, regnum, & imperium, reginam & dominam *Britanniæ* fore pollicetur, ſi ſibi matrimonialiter voluerit copulari. Virgo autem tacito ore, ſet corde clamoſo, ad Chriſtum attollit ſuſpiria, & ut eripiatur ſilenter exorat, ſimulatâ verò infirmitate, de convivio ad pauſam in cubiculo ut defeſſa egreditur. Rex verò ne quoquo modo poſſet evadere, ad oſtium cubiculi militum ponit cuſtodiam: procedit itaq; virgo quaſi ad ſecreta naturæ, ubi turpe erat mares ſequi, & exutis pompaticis indumentis, per meatum cuniculi, angelo duce, fuga dilabitur, atque in villa de Werwelle cujuſdam pauperculæ tugurio, ut mendica mulier hoſpitata eſt, & mane facto cum feſtinatione *Wiltoniam* advenit, quod Rex comperiens illuc properat, & tam per ſe, quàm per alios inſidias apponens, fortè eam in clauſtro apprehendit, fugientemque in ipſo eccleſiæ limine, per manticam rapuit, ſed illa utcunque potuit renitente, mantica in manu regis trahentis remanſit, adeo videlicet ut non ſentiretur ſciſſura, & ſolida veſtis tanquam humana induſtria erat circumciſa.

Virgo igitur coram altari proſtrata, pudicitiam ſuam cum lacrimis Deo commendabat: at Rex ad ſe converſus obſtupuit, & accedens ad eam dixit.

Noli timere virgo Dei devota, quia nequaquam ultra moleſtus ero propoſito tuo, ſed potius adjutorem, & defenſorem tibi me præbebo. Dedit igitur Rex ſibi monaſterium virginum de Berkinge, & ad antiquum ſtatum regali munificentia reparavit, ipſiuſque *Wlfhildæ* nobile patrimonium ad xxiiij. villarum manſion. auxit, prædictoque monaſterio de Berkinge tam numero virginum, quam copia rerum coæquavit.

Charta regis De Inſpeximus *dicta.*

Cart. 44. *H.* 3. m. 6.

REX archiepiſcopis, &c. ſalutem. Inſpeximus ſcripturas *Æthelredi* quondam regis *Angliæ* monialibus de Werewell, ſuper quibuſdam terris redditibus ac libertatibus confectas, abſque ſigilli ſui appoſitione, cum ſubſcriptione quorundam magnatum temporum illorum conſcriptas, quas pro eo quod vetuſtate erant attritæ, fecimus ſub noſtro ſigillo exemplificari ad cautelam, nolentes quod dictis monialibus, per rupturas ſeu commiſſuras ſcripturarum illarum, periculum immineat de terris, rebus, aut libertatibus quas per ſcripturas prædictas habent, & hactenus juſtè poſſederunt. Tenor autem prædictarum ſcripturarum is eſt.

Charta regis Ethelredi.

Poſtquam prothoplaſtus, invida veneniferi ſerpentis deceptus verſutia, ſtola immortalitatis depoſita, feliciſſimam paradiſiacæ amenitatis amiſerat beatitudinem, mortis illico cunctis poſtmodum inevitabilem ſortitus ſententiam, in hanc miſerrimam, & erumpnis pleniſſimam detruſus eſt peregrinationem, domino ſibi tale pronunciante preconium, terra es & in terram reverteris, *unde & ab ipſius ſtirpis origine demoniacæ poteſtatis jugum in omnes aggravatum eſt poſteros, adeo cunctis fermè mortalibus portæ paterent infernales, clauſis amiſſæ fælicitatis firmiſſimè januis, donec unicus æterni patris verbigena creaturam ſuæ imaginis quam per ſe factam meminerat, inimico ſibique ab inicio contrario ſubditam, & ad pœnas ruere gehennales dolens, in extrema ferè hujus caduci ſeculi margine carne velatus virginali, Deus immortalis hominem indueret mortalem, initaque veri Dei, & veri hominis perſona, homo inter homines apparere atque converſari dignatus eſt. Quod miſterium diabolo in tantum celebatur, ut eum eiſdem modis quibus primum proſtraverat hominem aggredi non diffideret, autumans ſe, & ipſum qui Deus in homine latebat ſuo poſſe mancipare dominio. Set ab ipſo tripharia confoſſus reſponſione, abceſſit inanis, & vacuus inferos petendo ſuæ tumidæ preparatos adinventioni. Hinc ipſa veritas hominem ad ymaginem & ſimilitudinem ſui conditum reformare atq; ab hoſtili eruere diſponens tirannide, viam patriæ celeſtis, quam prius in* Adam *perdidimus, in ſeipſo reſtaurandam rectis corde & paulatim intimare curavit, ita dogmatizando.* Penitentiam agite, appropinquabit enim regnum cœlorum. *Rurſumque inter reliqua ſuæ ammonitionis eloquia filios hominum humilitatis ſequi ortatur veſtigia, taliter proclamans.* Honora patrem tuum & matrem tuam, ut ſis longevus ſuper terram.

Hujuſmodi ſententiis multociens à meis præmonitus ſapientibus, Ego Æthelred *gentis gubernator* Angligenæ, *totiuſque inſulæ coregulus* Britannicæ, *& cæterarum inſularum in circuitu adjacentium, quoddam nobile cœnobium cum villa circumquaque ſibi connexa, Chriſto Sanctiſque omnibus humilima offero devotione, quod vulgares ſuaptè, à vicinitate fontis* aet Werewelle *apellare conſueverunt, cum villulis quæ vel præſcripto arciſterio, vel villæ, (ut prædiximus) ſubjacent circumpoſitæ, quæ utriuſque porcio tota pariter in unã collecta quantitatem, in ſe continet manſarum ſeptuaginta, licet diverſis disjaceat in locis, ut ſit prætitulatum monaſterium cum omnibus quæ ſupra taxata ſunt ad ſe ritè pertinentibus, omni mundiali jugo liberrimum. Et hoc devotè ipſe omnium largitori bonorum optuli pro remedio animæ patris mei* Eadgari, *& matris meæ* Elfdryd *vocitatæ, quod ipſa dum vixit poſſedit & jugi extruere aggreſſa eſt diligentia. Exiſtimavi etiam me participem fore retributionis æterne in elemoſinaria partitione poſſeſſionis tranſitoriæ. Atque iccirco hoc egi, ne me argui pertimeſcerem ante diſtricti tribunal judicis, ſi ſupra memoratam ipſius ſententiam, dum ſcirem quid in oculis ſuæ majeſtatis eſſet placitum, contempſiſſe ſeu neglexiſſe convincerer.*

Adhùc autem, ut in illo tremendo examine miſericordiam in conſpectu tam juſti cenſoris invenire, & in dextera parte inter oves aſciſci merear electas, adicio munus devotionis ſinceriſſimæ, tribuens ad adminiculum victus & veſtitus ſanctimonialium in prænotato monaſterio Chriſto ſedulò ſervientium famulatu, quoddam aliud rus ſitum in provincia

Saxonum Auſtralium, *quod loci accolæ* **Edelingedene** *cognominant, caſſatorum ſexaginta, quod & ipſa prædicta regina quamdiu ſpiraculo vitæ potita eſt ſibimet in uſus uſurpavit proprios; ut ſubiciatur hujus portio telluris crebrius preſcripto cœnobio, quatenus illi ſanctæ familiæ ad uſus ſibi nil deſit neceſſarios, tantum ut laus Chriſti numquam per murmuracionis torpeſcat gravedinem, nec regulæ ſanctæ frigeſcat obſervantia, prævalente qualibet naturalis inopia refocillationis.*

Ut verò iſtud noſtrum decretum ſtabile capiat ſolidamentum, hujus curam regiminis commendo abbatiſſæ venerabili Heanfled *agnominatæ, quæ ad eundem ſanctum locum ipſum honoris, & ut veriùs dicam, oneris ſortita eſt gradum, ut ipſa hæc omnia quamdiu ſpiritum geſſerit vitalem diligenti cura juxta Dei velle præordinet, poſtque ſui defectum exceſſus, habeat ipſa religioſa congregatio, cum ſui conſilio metropolitani, ſibi inter ſe arbitrium eligendi, ſi inter eas talis inveniri poſſit, cui more omnes obediant regulari. Perduret ſiquidem iſtud cœnobium villaque quam prætitulavimus cum univerſis appendiciis ſibi jure ſubjacentibus, campis, ſilvis, paſcuis, pratis, aquarum decurſibus, gronnis, piſcationum hoſtiis, jugi ſecuriſſimum libertate, ſequeſtratis ſolummodo trium cauſis neceſſitatum communium, ſi contingat expeditionem educi, arcem, ſeu pontem redintegrari. Et ne faſtidium faciam in multiloquii prolongatione, omnes Chriſtum timentes per ejus adjuro crucifixionem, ne quiſpiam elationis inflatus ſupercilio hoc noſtrum munus quod Deo optuli evertere, ſeu in aliud quid tranſmutare, vel minuere præſumat, ſervata æternaliter à cunctis hujus inſtitutione privilegii. Si quis autem hoc noſtrum donum augere ſtuduerit, augeatur ei æterna felicitas. Qui verò evertere ſeu in aliud transferre ſatagerit, duplicentur illi cum* Juda *proditore pœnæ infernales, niſi celeriùs cũ penitentiæ ſingultu à ſua reſipiſcat fatuitate.*

1002. *Scripta ſiquidem eſt hec cartula anno Dominice incarnationis milleſimo ſecundo. Hiis unanimi conſpirantibus teſtimonio quorum inferiùs ſubſequuntur onomata. Ego* Athelred Rex Anglorum, *hoc munus Chriſto devotè offerens, ne forſan poſtero tempore oblivioni traderetur, hac ſcedula titulari mandavi. Ego* Athelſtan *filius regis. Ego* Ecſbyrht *filius regis. Ego* Eadmund *filius regis. Ego* Eadred *filius regis. Ego* Adryc *filius regis. Ego* Eadgar *filius regis. Ego* Ealfric *archiepiſcopus ut ita fieret ſollicitè deſudavi. Ego* Ealdulf *archiepiſc. adquievi. Ego* Ealphan *epiſcopus annotavi. Ego* Uulſtan *epiſc. adſignavi. Ego* Ealfheah *epiſcopus adunavi. Ego* Brithric *epiſcopus adſenſi. Ego* Saxulf *epiſcopus addixi. Ego* Egwine *epiſcopus adfirmavi. Ego* Godwine *epiſcopus annui. Ego* Alfwold *epiſcopus. Ego* Ordbyrht *epiſcopus. Ego* Aelfſtan *epiſcopus. Ego* Æthelric *epiſcopus. Ego* Sigeferd *epiſcopus. Ego* Ælfweard *abbas. Ego* Wlſtan *abbas. Ego* Ælfſige *abbas. Ego* Elfuric *abbas. Ego* Keanulf *abbas. Ego* Alfwold *abbas. Ego* Godwin *abbas. Ego* Wulfric *abbas. Ego* Ælfgar *abbas. Ego* Willnod *abbas. Ego* Alfric *abbas. Ego* Leofric *abbas. Ego* Ælfric *dux. Ego* Ælfhelm *dux. Ego* Leofwin *dux. Ego* Ethelmær *miniſter. Ego* Ordulf *miniſter. Ego* Wulgead *miniſter.* Ego Wulfheah *miniſter. Ego* Wulfric *miniſter. Ego* Ædric *miniſter. Ego* Ælric *miniſter. Ego* Birthric *miniſter. Ego* Birhſige *miniſter. Ego* Leofwyn *miniſter. Ego* Siweard *miniſter. Ego* Sired *miniſter. Ego* Egwin *miniſter. Ego* Leofwyn *miniſter. Ego* Ethelric *miniſter.*

Viginti verò & novem prædia ſunt in urbe Wentana *variis disjacentia in locis, que vectigali ſervicio præfato ſubjacent monaſterio, omnique alieno permanent extranea dominio & cunctis penalibus cauſis, ſupraſcripto ſancto famulantibus loco, quod vulgari uſu ita Anglicè dicitur:* Niʒan ⁊ xx. haʒena ſyndon on ƿintaceaſtꞃe ꝥ hyꞃað in to ðam mynſtꞃe. mid eallan þam ʒeꞃihtum ⁊ þam ƿitan þe þæꞃ of aꞃiſaði [*i.e.* Novem & xx. domus ſunt *Winceſtriæ*, quæ ſpectant ad hoc monaſterium, cum omnibus juribus & mulctis inde provenientibus.] *Anno Dominicæ incarnationis milleſimo octavo, regni verò mei triceſimo* 1008. *quarto. Hoc quoque ruris additamentum prænotato ſanctimonialium cœnobio libens ſuperadicere curavi; decem videlicet manſas illo in loco ſitas qui ſolito* **Bulandun** *nomine ſolet appellari: eandemque telluris portionem, cum omnibus finibus ſimul & redditibus ad ſe ritè pertinentibus, in hoc privilegio ſcribere juſſi, & cum Dei omnipotentis atque mea auctoritate præcipio, ut hujus munificentiæ dapſilitatem nullus ſibi uſurpare, vel auſu temerario hanc in alium quid immutare, & à præfato monaſterio violenter auferre præſumat. Set hæc quoque portio jugiter libera permaneat, eadem ſcilicet libertate qua reliquæ poſſeſſiones que in hoc privilegio conſcriptæ ſunt, liberæ exiſtunt.*

Nos igitur ſcripturas prædictas dictis monialibus, ut prædictum eſt, exemplificari fecimus ad cautelam: nolentes quod per rupturas ſeu commiſſuras ſcripturarum prædictarum eis periculum immineat. Set omnia quæ per ſcripturas prædictas habent & juſtè poſſident eis concedimus & hac carta noſtra confirmamus, ſicut rationabilirer eis conceſſa ſunt, & ea hactenus juſtè poſſederunt. Hiis teſtibus venerabilibus patribus, *B. Cantuar.* archiepiſcopo, *Waltero Wigorn. H. London. E. Sarum* epiſcopis, *Simone* de *monte forti* comite *Leyceſtr. Ricardo* de **Clare** comite *Glouc.* & *Hereford. Humfrido* de *Bohun* comite *Hereford.* & *Eſſex. Johanne* de *Pleſſetis* comite *Warr. Philippo Baſſet, Hug. le Bigot, Jacobo* de *Aldithel. Johanne Maunſel* Theſaurar. *Ebor. Roberto Walerand,* & aliis. Dat. per manum noſtram apud *Weſtmon.* xxvj. die Octobris.

EYNESHAMENSE
cœnobium in agro Oxonienſi.

Carta regis Æthelredi *de fundatione eccleſiæ de* **Eynoſham.**

" DOminante per ſecula infinita omniũ dominatore, " Chriſto ſalvatore noſtro, univerſitatiſque creatore, *Æthelredus* " gratia Dei, ejuſque miſericordia " Rex & Rector regni *Anglorum*, " & devotus ſanctæ Eccleſiæ defenſor, humiliſque adiutor, omnibus eccleſiaſticæ pietatis ordinibus, ſeu ſecularis potentiæ dignitatibus, in " Chriſto

Ex regiſtro de *Eyneſham* penes decanum & capitulum eccleſiæ cathedralis Chriſti *Oxoniæ* fol. 7. a.

"Chriſto domino pacis & beatitudinis præmia. Conſiderans pacifico piæ mentis intuitu, cum bona voluntate, una cum Dei ſacerdotibus, & conſiliariis noſtris, iram plus ſolito ſævientis Dei in nos, eum placare cum continua bonorum operum exhibitione, & ab ejus laudibus nunquam deſiſtere decrevi. Et quia in noſtris temporibus bellorum incendia, direptioneſque opum noſtrarum patimur, necnon ex vaſtantium crudeliſſima depredatione hoſtium barbarorum, paganarumque gentium multiplici tribulatione, affligentiumque nos uſque ad internecionem, tempora cernimus incumbere periculoſa: nobis, in quos fines ſeculorum devenerunt, nimium convenit de noſtrarum utilitatibus animarum cura diligenti perſcrutari, qualiter quibuſque meritis in ſeculo jam futuro, cum auctore omnium Chriſto ſint victuræ, *quia non ullam,* (ut apoſtolus ait) *hic habemus manſionem, ſed futuram inquirimus*; & ideo magna nobis incumbit neceſſitas, cum terrenis divitiis futuram totis inquirere viribus. Noſtræ ſiquidem divitiæ niſi communicatæ in plures, nobis prodeſſe nequaquam poſſunt; nullus enim tam compoſite felicitatis conſtat, ut non ea quæ poſſidet vel ſponte ſive nolens amittat: & ideo multis humanæ felicitatis dulcedo amaritudinibus reſperſa eſt, quæ etſi ad tempus fruenti jocunda eſſe videatur, finem tamen amaritudinis ſemper introducet. Duo quippe ſunt quibus omnis humanorum actuum conſtat effectus; voluntas ſcilicet, & poteſtas, quorum ſi alterum deſit, nihil eſt quod explicare quis queat: voluntate autem deficiente, ne aggreditur quidem quiſque quod non vult. Ac ſi poteſtas deſit, voluntas omnino neceſſe eſt ut fruſtra ſit. Sed boni quique recta voluntate, & optima poteſtate adipiſcuntur bonum quod adappetunt, quia per temporalia hujus evaneſcentis vitæ negotia æterna ſibi futuri calce caren tis ſeculi præmia mercantur ſine fine manſura.

"Quapropter Ego *Æthelredus*, multiplici Dei clementia indulgente, *Angul-Saxonum* antedictus rex, ceterarumque gentium longè lateque per circuitum adjacentium gubernator & rector, mihi inſitum video & velle & poſſe; & ideo memoriæ preſentium, & etiam futurorum ſequentium poſt nos veracibus literarum apicibus inſinuare curavi, quod *Æthelmaro*, viro valde fideliſſimo, mihi quoque dilectiſſimo impetrante, abſolutiſſimum libertatis privilegium conſtituo monaſterio ejus in honore ſancti Salvatoris, omniumque Sanctorum ſuorum, jure dedicato, in loco celebri juxta fluvium qui vocatur **Tamis** conſtituto, quod ab incolis regionis illius **Egneſham** nuncupatur vocabulo. Quod quidem monaſterium *Æthelmarus* ab *Æthelweard* genero ſuo mutuando accepit, & pro illis triginta manſiunculis dedit triginta ſex manſiones, tribus diviſas in locis, tres videlicet in **Upoteri**, & decem in **Litlancumtune**, in **Lellincge**, & treſdecem in *Scildforda*. Vite igitur regularis monachos inibi conſtituens, ipſe patris vice fungens viventique communiter inter eos, abbatem ſanctæ monachorum congregationi preferre ſe vivente inſtituit, ut ita deinceps poſt ipſum quem conſtituit abbatem, abbatum electio, ſecundùm regulæ præceptum, ex eadē congregatione uſu teneat perpetuo, id eſt ut ex eadē congregatione qui ordinandus eſt, & aliunde nequaquam, niſi peccatis promerentibus, vel impediente imperitia, talis qui dignus ſit in ea reperiri nequiverit, cum regis conſilio eligatur. Rex autem non ad tirannidem, ſed ad munimen loci, & augmentum, uti mos eſt, ſuper paſtorem & Chriſti gregem dominium ſolerti vigilantia miſericorditer cuſtodiat. Secularium verò quiſpiam, ne ad magni detrimenti ruinam deveniat, ut dominium loci teneat, excepto rege nunquam eligatur. Sunt etenim rura hec, quæ ſancto Salvatori, omnibuſque Sanctis ejus, vir prefatus *Æthelmarus*, & divinæ ſervitutis obſequio, & magna cum humilitate, non ſolùm à Rege ſed etiam a diverſis hominum perſonis nunc comparando nunc mutuando optinuit, quæ ad uſus monachorum inibi degentium æterno conceſſit donario. Quinque videlicet manentes in loco ubi ab indigenis **Sceaptun** dicitur. Villam quoque quæ **Scipford** dicitur; dedit vir prædictus ad monaſterium antedictum, quam ei *Leofwinus* ſuus conſanguineus ſpiritu in ultimo conſtitutus donavit, quam *Birthnotus* antea dux preclarus ab *Eadgaro* patre meo, dignis præmium pro meritis accipere lætabatur. **Micclantun** ſimiliter ad monaſterium dedit, quam ille *Birthnotus* dux prædictus ultimo commiſit dono, ab *Eadgaro* quoque ei antea donatam, & in kartula firmiter commendatam. Terram quoque quinque mannentium, quæ **Burtun** dicitur, donavit, quam a me promeruit, & ab *Æthelweardo* genero ſuo voluntate antea accepit, pro remedio animæ uxoris ſuæ. Emit quoque prædictus vir *Æthelmarus* a me cum triginta libris, duodecem manſiones de villulis quas matrona quædam, nomine *Leoftet*, ſuis perdidit ineptiis & amiſit, tres ſemis videlicet manentes **aet Maranaclive**, quas pari modo ad monaſterium dedit, duas ſimiliter manſiones **aet Beonetlege** ſilve communis dedit. Donavit etiam vir ſæpe nominatus quinque manſas **aet Stodelege** & decem **aet Ceſtertune**, propinquo ſuo, nomine *Godwino*, pro decē manſionibus terræ communis quæ **aet Ceointune** dicitur, quas quoque prædicto monaſterio commiſit. Dedit quoque *Byrthtelmus* quondam epiſcopus *Æthelweardo* propinquo ſuo, patri videlicet *Æthelmari*, viginti manſiones, ubi ab incolis **aet Aeſcaeron** dicitur, quas *Æthelwerdus* filio ſuo *Æthelmaro* longè ante mortem ſuam donavit, & ille ſupradictas manſiunculas ad monaſterium dedit. Terram ſimiliter quæ **Bictun** dicitur, quam a me promeruit kartula confirmatam, monaſterio antedicto donavit. Rus quoque quod **Rameſlege** dicitur, & portum ad ſe pertinens quod illi *Wulfin* propinqua ſua, in ultimo conſtituta ſpiritu commiſit, monaſterio prædicto conceſſit. Sic igitur monaſterium prædictum ab omni humanæ ſervitutis jugo liberum cum omnibus ſupradictis uillulis ad ſe ritè pertinentibus, expeditione excepta, & pontis arciſve conſtructione. Si quis igitur hoc noſtræ libertatis donum confirmare, & firma voluntate ſtabilire & amplificare ſatagerit, augeat amplificetque ei deus omnipotens

“nipotens in ſeculo præſenti proſpera cuncta, & in futuro felicitatis tripudium. Qui vero in aliud evertere, & noſtræ libertatis munimen deſtruere voluerit, ſit ipſe alienatus à ſanctæ Dei eccleſiæ conſortio, necnon & à participatione ſacroſancti corporis & ſanguinis Chriſti, & in magni judicii die, cum *Juda* Chriſti proditore, ſiniſtra in parte condemnatus, niſi hic priùs digna ſatisfactione humilis pœnituerit, quod contra noſtra decreta deliquit.

Ðys synd ða land gemæro to Egnesham. ærest of Rugan lace on Buggan broc. andlang broces on Tilgares dic. of ðære dic on weardorstige. of ðam stige on winburge stoc. of þam stocce to þrim acon. andlang weges on þæt gemær treow. þonne andlang weges on þa Port stræt. of þære stræte on swana croft. þanon on hæþfeld on þa ealdan dic. þanon riht on mærbroc. andlang broces innon Bladene. andlang Bladene into Temese ⁊

Ðys synd þæra V. hida land gemæru to Sceaptune. of Craswylle on Humbran. andlang Humbran on þ slæd. þanon on þa stræt. of þære stræte on Bradewyllon on þone ealdan garan. of þam ealdan garan andlang þæs wudu weges on þa heh stræte. of þære stræte on þone weg þe scyþ to Bladene. þonne andlang weges to þam hagan. of þam hagan to Bicanbyrig. of Bicanbyrig on þa ealdan dic. of þære dic on þone weg. andlang weges to wiþigleas gemæro. andlang mores on langan hlæw. of langan hlæwe. andlang weges to þam ealdan Cristesmæle on Cyrwylle. eft on Humbran ⁊

Ðys synd þa land gemæro to Scypforda. ærest of Temese on Ceomina laca. of þære laca on þone weg. andlang weges on Cynlaues stan. of þam stane andlang weges on Kenewines treow. of þam treow andlang weges on þa lace. andlang lace þ eft on Sumerforda. ⁊ II. weras. ofer butan þære lade. ofer beneoþan ⁊

Ðys synd þa land gemæro to Mycclantune. ærest on þone stane. of ðam stane. on grenan broc. andlang broces on ða dic. of þære dic on Aþulfes treow on þa stræt. ⁊ andlang stræte on Hysemannes þorn. of ðam ðorne on Badelan broc. andlang broces of ða twicelan. andlang broces on þ slæd. of ðam slæde on campsætena gemære ⁊ wærþæma. ðonne andlang weges on Mærcumbes wylle. of ðam wylle on Hengestes cumb. of ðam cumbe on Oppan broc. andlang broces on wulfgyþe brigge. of ðære brigge on ða stræte. þæt eft on ðone stan ⁊

Ðys synd ða land gemæro to Maranaclive. ærest up be þam heafdon. of ðam heafdon in ðone stodfold. of þam stodfold up on þ clyf. þ a dune mid clyf innon þa ea of midne stream. andlang streames þ eft on ðone wyt ⁊

Ðys synd þa land gemæro to Æsceron. ærest on Cranmere easteweardne to Lulleswyrþe hyrnan on mela hulle easteweardne. of mela hylle on winanbeorh midne. of winanbeorhe on midne alarbroc. of ðam broce to þære ealdan dic. andlang dic to readan holte. be wyrtwalan to readan burnan. ⁊ andlang readan burnan on Æmenan. andlang Emenan be healfan streame of Bulan weorþe. ⁊ of Bulan weorþe to beriþtere mearce. to wersuanes treowe. to Cranemere. ⁊ ðære gebyraþ to six wærbære ⁊

Ðys synd þa land gemæro to Dictune. of Cranmeres ðorne to blacan græfan. of þære blacan græfan on VII. æceras eastewearde. of ðam VII. æceron on Emenan be healfon streame innon Cytanforde. of Cytanforda to Tatanbroce. of Tatanbroce on Wicelmes wyrþe eastewearde ⁊

Ðys is se wuda. on ðæs hagan ende to Byrlagate. fram Byrlagate to wydangate. fram wydangate to Cnucesbyrste. and to Egceanlæa. fram Egceanlæa to þam hafan wiþie. ⁊ wulfrun becwæþ þ land æt Hrammeslege ⁊ ða hyþe þ ðærto gebyraþ Æþelmere hire mæge ⁊

Ic Æþelmer cyþe minan leofon hlafordes Æþelrede cynge. ⁊ eallon his witon. ðæt ic an ðysse are gode. ⁊ sancta Marian. ⁊ eallon his halgon. ⁊ sancte Benedicte into Egnesham. ofer mine dæg æfre to brice ðam ðe Benedictus regol æfre rihtlice healdaþ ⁊ And ic wille ðere beon ofer hi ealdor ðe ðær nu is. ða hwile ðe his lif beo. ⁊ siþþan. gif hit hwæt geteymaþ. ðæt hi ceoson heom ealdor of heora geferæðene ealswa hæra regol him tæcþ. ⁊ se ðe ðis geice god ælmihtig him gerume heofonan rice. ⁊ se ðe hit awende god ælmihtig him sylle swylce mede swylce he ðam dide ðe hine belæwde. ⁊ ic me sylfe wille mid ðære geferræddene gemænelice libban. ⁊ ðære are mid him notian ða hwile þe min lif biþ ⁊

Id eſt.

Hi ſunt fundi limites apud **Eyneſham.** Primò à *Rugæ* lacu in *Buggæ* rivulum; in longum rivuli ad *Tilgari* foſſam; à foſſa in *Weardi* ſemitam; à ſemita in *Winburgi* ſtipitem; à ſtipite ad tres quercus; in longum viæ ad illam terminalem arborem; tunc in longum viæ ad publicam plateam; à platea in *Swanorum* [*i.* ruſticorum *] agellum, inde in *Hathfeldam* [*i.* ericetum :] in veterem foſſam; inde rectà in *Marbrocam* [*i.* rivulum terminalem :] in longum rivuli in *Bladenam*; in longum *Bladenæ* ad *Thameſin*.

* Al. *ſubulcorum.*

Hi ſunt quinque hidarum terræ fines apud *Sceaptunam*. A *Craſwilla* [fonte *ſic dicto*] in *Humbram*; in longum *Humbræ* ad vallem; inde ad vicum; à vico in *Bradewillam* [*i.* latum fontem] in veterem gurgitem; à veteri gurgite in longum ſylveſtris viæ ad altam viam [viam regiam, *fortè*:] ab illa via in viam quæ ducit ad *Bladenam*; inde in longum viæ ad ſepem; à ſepe ad *Bicanbiriam* [oppidum *ſic dictum*:] à *Bicanbiria* in veterem foſſam; à foſſa in viam; in longum viæ ad *Withiglea* terminos; in longum paludis ad longum ſaltum *; à longo ſaltu in longum viæ ad veterem crucem; à cruce in *Cyrwillam* [*i.* fontem ad compita:] rurſum in *Humbram*.

* For. hlæw. *i. aggerem*, vel *tumulum.*

Hi

Hi ſunt fundi limites apud *Scypfordam.* Primò à *Thameſi* in *Ceomina* lacum ; à lacu ad viam ; in longum viæ ad *Cynlaſi* lapidem ; à lapide in longum viæ ad *Kenewini* arborem ; ab arbore in longum viæ ad lacum ; in longum lacus iterum ad *Sumerfordam.* Et duo ſepta illa piſcatoria quæ *Weras* vulgò vocant, alterum [*ſcil.*] ſupra fluentum, alterum [*verò*] infra, [*huc ſpectant.*]

Hi ſunt terræ termini apud *Mycclantunam.* Primò in lapidem ; à lapide in viridem amnem ; in longum amnis ad foſſam ; à foſſa in *Athulfi* arborem in vicum ; in longum vici ad *Hyſemanni* ſpinetum; a ſpineto in *Badela* rivulum; in longum rivuli uſque ad *Twicelam* ; in longum rivuli ad vallem ; à valle in præliantium * terminos & *Weſthamam* ; tunc in longum viæ ad *Mæcumbeſwyllam* [fontem *ſic dictum* :] à fonte ad *Hengeſti* vallem ; â valle in *Oppa* rivulum ; in longum rivuli ad *Wulfgitha* pontem ; a ponte in vicum [*vel,* plateam:] iterum ad lapidem.

* Al. *caſtrametationum.*

Iſti ſunt fundi limites apud *Maranclivam.* Inprimis ſurſum per capita [*i. for.* montis juga, *vel* cacumina :] à capitibus in equorum admiſſariorum ſeptum ; ab illo ſepto ſurſum in clivum, inde deorſum per clivum in aquam uſque ad medium fluenti ; in longum fluenti iterum in puteum.

Hi ſunt terræ limites apud **Aeſceron.** Primò in *Cranmeram* orientem verſus ad *Lulleſwyrtha* [*i. Lulli* curtis *vel,* prædii] angulum in farinarium montem orientem verſus ; à farinario monte in *Wina* collis medium ; à *Wina* colle in medium amnis ab alnis nomen ducentis ; ab amne ad veterem foſſam ; in longum foſſæ ad rubeum lucum juxta plantarium ad rubeum torrentem ; in longum rubei torrentis ad *Æmenam* ; in longum *Emena* per dimidiũ fluenti uſq; *Bulanweortham* [curtem *ſic dictam* :] & à *Bulanweortha* ad oppidanum limitem ad *Werſtani* arborem, ad *Cranmeram.* Et huc pertinent ſex piſcium ſepta illa piſcatoria quæ *Weras* vulgò nominant.

Hi ſunt fundi termini apud *Dictunam.* A *Cranmera* ſpineto ad nigrum lucum * ; à nigro luco in ſeptem agros orientem verſùs ; à ſeptem agris in *Eminam* per dimidium fluenti intus *Cytana* vadũ ; à *Cytana* vado ad *Tatanbrocam* [rivulum *ſic dictum* :] à *Tatanbroca* in *Cwicelmi* curtem orientem verſus.

* For. *ſpeluncam.*

Hæc eſt ſylva. Apud ſepis finem ad *Byrlagatam* [portam *vel* januam *ſic appellatam*] à *Byrlagata* ad *Wydangatam* [aliam *januam*, à latitudine fortè ſic dictam] à *Wydangata* ad *Cnuceshyrſtam* [*ſylvulam* ita vocatam.] & ad *Egceanleam* [*campum* ita nominatum :] ab *Egceanlea* ad canam ſalicem. Et *Wulfwunus* legavit terram illam apud *Hrammeſlegam* [*i.* arietum campum :] & portum [*vel,* crepidinem *] qui eò ſpectat, *Æthelmero* cognato ſuo.

* Al. *ſinum.*

Ego *Æthelmerus* notifico dilecto domino meo *Æthelredo* regi, & omnibus ejus ſapientibus, quod ego concedo has res * Deo & ſanctæ *Mariæ*, & omnibus ejus Sanctis, & ſancto *Benedicto* apud *Egneſhamiam*, poſt dies meos ſemper à ſancti *Benedicti* regulam perpetuò rectè ſervantibus perfruendas : & volo ut ſit ſuper eos præſes ille qui ibi nunc eſt, quoad vixerit ; & poſtea (ſi quem locus produxerit) eligant ſibi præſidem ex eorum collegio omnino ſicut eorum regula ipſos inſtruit. Et is qui hoc amplificaverit, Deus omnipotens ei amplict regnum cœlorum. Et is qui hoc diminuerit, Deus omnipotens ei det talem mercedem, qualem ei dedit qui eum prodidit. Et ego ipſemet volo cum eodem collegio vitam ducere communem, et rebus illis cum eis uti fruique quamdiu vixero.

* Vel, *hæc bona.*

"Scripta eſt igitur hæc præſens cartula anno "dominicæ incarnationis milleſimo quinto, in- 1005.
"dictione verò tertia, eorum conſilio & teſtimonio, quorum nomina hic infra ſcripta eſſe videntur.

"Ego *Æthelredus* gratia Dei regiæ dignitatis "ſublimatus honore, hoc noſtræ libertatis privilegium cum ſignaculo ſanctæ crucis confirmando conſignavi ✠. Ego *Æthelſtanus* ejuſdem "regis filius teſtimonium adhibeo ✠. Ego *Ecgbrihtus* clito teſtis aſſiſto ✠. Ego *Ædmundus* clito teſtificans affui ✠. Ego *Eadredus* "clito non abnui ✠. Ego *Eadwius* clito conſenſi ✠. Ego *Ædgarus* clito ſcivi ✠. Ego "*Ædweardus* clito non renui ✠. Ego *Ælfgifu* regina ſciens teſtimonium adhibui ✠. Ego *Wulfſtanus Eboracenſis* eccleſiæ archipræſul "conſolidavi ✠. Ego *Ælfricus Dorobernenſis* "eccleſiæ archiepiſcopus hanc privilegii libertatem cum benedictione corroboravi ✠. Ego "*Ælfheah* epiſcopus conſignavi ✠. Ego *Athulf* "epiſcopus corroboravi ✠. Ego *Ordbrith* epiſcopus conſolidavi ✠. Ego *Godwine* epiſcopus "ſubſcripſi ✠. Ego *Lifing* epiſcopus collaudavi "✠. Ego *Æthelric* epiſcopus benedixi ✠. Ego "*Ælfgar* epiſcopus conſcripſi ✠. Ego *Godwine* "epiſcopus concluſi ✠. Ego *Alfwold* epiſcopus "conceſſi ✠. Ego *Ælfun* epiſcopus favi ✠. "Ego *Ælfhelm* epiſcopus aſſenſi ✠. Ego *Burſwold* epiſcopus ſignavi ✠. Ego *Ælfweard* abbas ✠. Ego *Ælfric* abbas ✠. Ego *Wulfgar* "abbas ✠. Ego *Kenulf* abbas ✠. Ego *Ælfric* "abbas ✠. Ego *Leofric* abbas ✠. Ego *Wulfric* "abbas ✠. Ego *Ælfere* abbas ✠. Ego *Byrthwold* abbas ✠. Ego *Germanus* abbas ✠. Ego "*Godeman* abbas ✠. Ego *Ædnoth* abbas ✠. "Ego *Æthelnoth* abbas ✠. Ego *Ælfmer* abbas "✠. Ego *Leofric* abbas ✠. Ego *Ælfwig* abbas ✠. "Ego *Ælfric* dux ✠. Ego *Ælfhelm* dux "✠. Ego *Leofwine* dux ✠. Ego *Ordulf* miniſter ✠. Ego *Wulfgeat* miniſter ✠. Ego *Wulfeah* miniſter ✠. Ego *Æthelric* miniſter ✠. "Ego *Ædric* miniſter ✠. Ego *Leofric* miniſter ✠. Ego *Æthelmer* miniſter ✠. "Ego *Æthelwold* miniſter ✠. Ego *Ædwine* miniſter ✠. Ego *Æthelweard* miniſter ✠. Ego *Æthelwine* miniſter ✠. Ego "*Brichtric* miniſter ✠. Ego *Elmer* miniſter ✠. "Ego *Wulfweard* miniſter ✠. Ego *Brichtric* "miniſter ✠. Ego *Wulfgar* miniſter ✠. Ego "*Leofwine* miniſter ✠. Ego *Wulnoth* miniſter "✠. Ego *Siward* miniſter ✠. Ego *Sired* miniſter ✠. Ego *Brixie* miniſter ✠. Ego *Ædwig* miniſter ✠. Ego *Wulfmær* miniſter ✠. "Ego *Leofwine* miniſter ✠. Ego *Ælfgar* miniſter ✠. Ego *Æthelſtan* miniſter ✠. Ego *Ælfweard* miniſter ✠. Ego *Ælwine* miniſter ✠. "Ego *Ulfcytel* miniſter ✠. Ego *Morcar* miniſter ✠. Ego *Godwine* miniſter ✠. Ego *Siverth* "miniſter ✠. Ego *Leofwine* miniſter ✠. Ego

“ *Siward* miniſter ✠. Ego *Godrice* miniſter ✠. “ Ego *Æthelwold* miniſter ✠. Ego *Leafnath* “ miniſter ✠. Ego *Thurfearth* miniſter ✠. Ego “ *Frithegift* miniſter ✠. Ego *Wither* miniſter ✠. “ Ego *Oſwig* miniſter ✠. Ego *Brichtric* mini- “ ſter ✠. Ego *Wada* miniſter ✠. Ego *Æthel-* “ *wine* miniſter ✠.

Stow *in agro* Lincolnienſi, *cella de* Eyneſham.

Will. Malmesb fol. 165.b. n. 30.

COenobium monachorum apud S. *Mariam* de Stou, (*Remigius Linc.* epiſcopus) ex novo fecit.

Hen. Huntind. fol. 210.a. n 20.

——— *Lefricus* quoque, conſul nobiliſſimus, *Ceſtriæ* defunctus eſt eo tempore, cujus uxor *Godiva*, nomine perpetuo digna, multa probitate viguit, & abbatiam apud Coventre conſtruxit, & auro & argento incomparabilitèr ditavit. Conſtruxit etiam eccleſiam Stow ſub promontorio *Lincolniæ*.

Rog. Hoved. fo. 255 a.

—— Eccleſiam quam *Lincolnienſis* præſul *Eadnothus* in loco famoſo qui ſanctæ *Mariæ* Stow *Anglicè*, *Latinè* verò ſanctæ *Mariæ locus* appellatur, pretioſis ditaverunt ornamentis (*Leofricus* comes ſcilicet, & *Godiva* uxor ejus.)

Charta de pacto inter Wulwium *epiſcopum*, Leofricum *comitem*, & Godivam *ejus uxorem*, *de monaſterio* Stowenſi *ordinando*.

Ex regiſtro Eynſhamenſi prædicto.

HEr sputelaþ on ðisan geƿrite hu ða foreƿearde geƿorhte syndon ðe Ƿlƿig B. ⁊ Leofric eorl. ⁊ Godgife ðæs eorles ƿif geƿorhtan ymbe þ mynster æt sancte Marian stoƿe. þ is ærost þ hig bædan ðone bisceop þ hig mostan þ mynster godian ⁊ lande ðider into lecge be his fullre leafe. ða tyþede heom se bisceop. ⁊ ƿæs sƿyþe bliþe þ he ænigne fultum hæfde ðæt him ðærto fylstan ƿolde. Nu habbaþ hig hit gesett mid preostan. ⁊ ƿillaþ ðær habban ðeoƿdom eallsƿa man hæfþ on Paules-byrig binnan Lundene. ⁊ ða land ðe hig ðider inlecgeaþ beon ða ðam gebroþran ðe ðær binnan beoþ to foodnoþe ⁊ to scrude. ⁊ se B. habbe into his feorme ælc ðæra ðinga ðe Æþeric B. ⁊ Ædnoþ B. hæfdan ætforan him of þam þe mid rihte gebyraþ into his bisceoprice. þ is þa tƿegen deles ælc þæra þinga þe kymþ into þam mynstre. ⁊ þa preostas habban þone þriddan dæl for utan þam tƿam mærsan ⁊

Ðonne habbe se B. eall þ þærto kymþ ehta dagas to þære ærre sanctæ Marian mæssan ⁊ ehta dagas to þære æftan sancta Marian mæssan butan þam mete anum. þonne habban þa preostas ða ðriddan dæl of ðam mete þ ðærto kymþ. ⁊ þa land þe se B. ⁊ se Eorl ⁊ Godgife ⁊ gode menn ðider ungeunnaþ beon ða æffre into ðæra halgan stoƿe þam gebroþran to neode ⁊ þ mynstre to godianne. þ nan B. þe æfter him kymþ ðærof nane feorme ne crafige butan of ðam þe him mid rihte to gebyraþ into his B. rice. eallsƿa oþer bisceopas ær ætforan him hæfdon. ⁊ þis gedon be Eadƿeardes cynges fulra leafe ⁊ on his geƿitnesse. ⁊ on Eadgyþe his gebeddan. ⁊ on Stigandes arcebisceopes. and on kynsiges arcebisceopes. and on Hereƿmannes bisceopes. and on Dodika bisceopes. and on Leofrices bisceopes. and on Ealdredes bisceopes. and on Heka bisceopes. and on Ægelmeres bisceopes. and on Alfƿoldes bisceopes. and on ƿillelmes bisceopes. ⁊ on Leofƿines bisceopes. ⁊ on Sigƿeardes eorles. ⁊ on Haroldes eorles. ⁊ on Raulfes eorles. ⁊ on Ælfgares eorles. ⁊ on Mannigges abb. ⁊ on Ælfƿines abb. ⁊ on Leofriges abb. ⁊ on Leofrices abb. ⁊ on oþres Leofriges abb. ⁊ on Brihtmæres abb. ⁊ on Esgeres stealres. ⁊ on Raulfes stealres. ⁊ on Lifinges stealres. ⁊ on eallra þæs kynges huscarlan. ⁊ on his mæssepreostan. ⁊ on Ðurgodes lagen. ⁊ on Sigferþes. ⁊ on Godrices. ⁊ on Osƿines. ⁊ on Sigrices. ⁊ on eallra ðara burhƿare geƿitnesse on Lincoln. ⁊ on ealra ðæra manna þe seceaþ gear market to Stoƿe. ⁊ se ða geferædne mid god geece. God ælmihtig geece his lif dagas her on life. ⁊ on ðam toƿeardan life þ he mote ƿununga habban mid Godes gecorenan. ⁊ se ðe hig todræfe. ⁊ ða land ut of ðære halgan stoƿe geutige. adrefed ƿurþe he fram Gode. ⁊ fram sancta Marian. ⁊ fram eallan his halgan on ða myclan domesdæg ⁊ Nu syndon ðisse geƿrita ðreo. an is mid ðær kynges haligdome. ⁊ oþer is mid Leofrice eorle. ⁊ þ þridde is mid þam bisceop on þa halgan stoƿe ⁊

Id eſt.

HIC oſtenditur in hoc ſcripto, quomodo pactum ſe habuerit, quod *Wulwius* epiſcopus, & *Leofricus* comes, & *Godgifa* comitis uxor inierunt, de cœnobio ſanctæ *Mariæ Stowenſis*. Id eſt, primò ſupplicarunt epiſcopo, ut monaſterium illud locupletare poſſint, & fundi collatione illud augere, plenâ cum ejus veniâ. Annuit autem eis epiſcopus, & perlætus erat quod aliquorum haberet auxilium qui ſibi eâ in re aſſiſterent. Inſtituerunt itaque inibi presbyteros, & voluerunt ibi idem omnino habere ſervitium ac in ædibus habetur *Paulinis* intra *Londinum*. Terræ verò quas illuc collaturi ſunt, ſint fratrum qui inibi fuerint ad victum pariter & veſtitum. Et epiſcopus habeat ad menſam ejus omnia ea quæ *Æthericus* epiſcopus, & *Ædnothus* epiſcopus habuerunt ante eum, de eis ad ipſius epiſcopatum jure pertinentibus, duas ſcilicet partes omnium ad illud monaſterium pervenientium: & presbyteri tertiam habeant partem, duobus feſtis exceptis. Habeat autem epiſcopus quicquid per octo dies prioris ſanctæ *Mariæ* feſti, & octo dies poſterioris ſanctæ *Mariæ* feſti eò pervenerit, præter ſolummodo cibaria. Habeant autem presbyteri tertiam cibariorum eò adductorum partem. Terræ inſuper quas epiſcopus, & comes, & *Godgifa*, atque pii viri eò contulerunt, ſint ſancto illi loco ſemper annexæ in fratrum neceſſitatem [*uſus ſcilicet neceſſarios*] & monaſterii inſtaurationem; ita ut nullus epiſcopus ei ſucceſſurus, ullum inde paſtum requirat, niſi de eis quæ ad eum ritè pertinebunt jure epiſcopatus, quemadmodum alii epiſcopi ante eum habuerunt. Hoc autem actum [*eſt*] *Eadwardi*

Eadwardi regis pleno conſenſu, ejuſque teſtimonio [*vel,* præſentiâ] & *Eadgythæ* conjugis ejus, & *Stigandi* archiepiſcopi, & *Kynſii* archiepiſcopi, & *Heremanni* epiſcopi, & *Dodikæ* epiſcopi, & *Leofrici* epiſcopi, & *Ealdredi* epiſcopi, & *Hekæ* epiſcopi, & *Ægelmeri* epiſcopi, & *Alfwoldi* epiſcopi, & *Willielmi* epiſc opi, & *Leofwini* epiſcopi, & *Sigweardi* comitis, & *Haroldi* comitis, & *Raulfi* comitis, & *Alfgari* comitis, & *Mannii* abbatis, & *Aelfwini* abbatis, & *Leofſii* abbatis, & *Leofrici* abbatis, & alterius *Leofſii* abbatis, & *Brithmari* abbatis, & *Eſgeri* ſtratoris, & *Raulfi* ſtratoris, & *Lifingi* ſtratoris, & omnium regis famulorum domeſticorum [*i.* miniſtrorum palatinorum:] & ipſius ſacerdotum, & *Thurgodi* laici, & *Sigferthi,* & *Godrici,* & *Oſwini,* & *Sigrici*, & omnium civium *Lincolnienſium* teſtimonio, & omnium hominum qui forum ſequuntur annuum *Stowenſe.* Porro, qui beneficentiâ ſuâ collegium auxerit, Deus omnipotens vitæ ſuæ dies augeat in hac vita, & in futurâ manſionem ei tribuat Dei inter electos; qui verò eos [*preſbyteros*] expellet, fundumque ſacro illo loco abalienabit, abalienetur is à Deo, & à ſancta *Maria,* & ab omnibus Sanctis ejus in magno judicii die. Eſt autem hoc ſcriptum triplex, [*cujus*] una [*pars*] regis reponitur ſacrario, alia eſt penes *Leofricum* comitem, tertia penes epiſcopum in illo ſacro loco.

Carta comitiſſæ Godivæ.

Ibid. "Clariſſimo ac reverentiſſimo *Victori* Apoſtolico noſtro, *Godiva* uxor *Leurici Anglici* conſulis, quicquid in Chriſto carius extat. Cum omni Chriſtianæ religioni univerſalis catholicus populus te prelatum & omni ſanctitate glorioſum aſſerit, decet te precibus ancillæ tuæ placabiles aures parumper accommodare. Precor ergo te, paſtor ſumme, quatinus dona quæ ego pro redemptione animæ mariti mei, meæque, beatæ Dei genetrici *Mariæ* attribui **Stou,** auctoritate tua confirmes, ſicut noſtratum compatriotum epiſcoporum atque abbatum, necnon & conſulum quorum nomina ſubſcripta habentur corroborata ſunt. Poſſeſſionum nomina hæc ſunt, *Newarcha* ſcilicet, atq; **Flatburche,** cum appendiciis ſuis, & **Branthon,** & **Martine-Welle** cum appendiciis. Has ergo per monile meum & murenulas aureas vermiculatas matri Domini dedi. ✠ Ego *Ædwardus* rex *Anglorum* hujus donationis libertatem, regni totius faſtigium tenens libenter conceſſi. ✠ Ego *Aldredus* preſul electus ad archiepiſcopalem ſedem *Dorobernenſis* eccleſiæ, huic regali munificentiæ aſſenſum præbui. ✠ Ego *Wlfwi* epiſcopus. ✠ Ego *Leofric* dux. ✠ Ego *Heraldus* comes. ✠ Ego *Toſti* comes. ✠ Ego *Siward* dux & alii multi apoſtolicum ✠ ſignum.

"Hoc autem donum omni conamine annuo, & *Romana* auctoritate confirmo, & cartulam ſignatam meo ſigillo retranſmitto. Si quis verò hoc auſus evertere fuerit, cum *Pilato* & *Juda Scariothen, Caypha* quoque, eorumque commanipularibus æternaliter acherontica combuſtione trudatur, niſi ante mortis articulum ſatisfactione penituerit congrua.

Carta regis Willielmi.

"WIllielmus rex *Anglorum* epiſcopis & omnibus fidelibus ſuis per *Angliam* ſalutem. Sciatis me confirmaſſe donationem quæ *Leofricus* comes & *Godiva* ſua conjux eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Stowenſi* dederunt, ſcilicet *Nuwercham,* & *Flaburcham,* ac **Welle wapentac** cum appendiciis ſuis. Præterea concedo prædictæ eccleſiæ, deprecatione *Remigii* epiſcopi, *Egneſhamenſem* eccleſiam cum terris quas modò poſſidet, tali pacto, ut ibi abbas per meum conſilium ordinetur, qui res eccleſiarum ſemper tractet: abbatia autem in meo dominio maneat ſicut ceteræ per *Angliam.* Et ne quis ulla occaſione querelam adverſus ipſam abbatiam habeat, concedo pro commutatione altaris de **Stow** & quatuor carucarum terræ quæ pertinent ad epiſcopum, epiſcopis *Lincolniæ,* **Slaforde** prædium bonum. Et hoc facio conſilio & teſtamento *L.* archiepiſcopi. Teſtes *E.* vicecomes & *R.* de *Oili.* Ibid.

Item carta regis Willielmi.

"WIllielmus Rex *Angliæ,* hominibus abbatiæ de *la* **Stou** ſalutem. Præcipio vobis omnibus, ut ita ſitis obedientes domino veſtro *Columbano* abbati ſicut fuiſtis *Remigio* epiſcopo in omnibus rebus. Teſte *Ricardo* de *Curci.* Ibid.

Confirmatio Remigii *epiſcopi de omnibus terris noſtris.*

"✠ MEdiator Dei & hominum homo *Chriſtus Jeſus* ſponſam ſuam, ſanctam videlicet eccleſiam, variis enigmatibus, ab ipſo mundi exordio præfiguratam, ſibique ſalutari lavacro unitam, ac demum proprii lateris è cruce manante ſacramento prorſus figuratam, ob nimiam dilectionis caritatem dilatari, ac magnificari volens, nonnullis ſanctorum præcedentium patrum exemplis qualiter id fiat, fidelibus ſuis hortando creberrimè inſinuat. Neceſſe ergo eſt omnes eandem agni ſponſam, ſummique regis filiam, necnon perfectam cunctarum gentium matrem, juxta prolata patrum exempla, animo ſullimare geſtientes, ſic erga eam fideliter agant, ut ſponſi immortalis dextræ aſſiſtens, veſteque deaurata fulgens, non eos quaſi adulterinos, vel criminum feditate circundatos indignanter abiciat; verùm ut filios adoptivos ab intemerato utero productos, ac liquido ſacrorum uberum nectare educatos, reſpiciendo gratulanter aluiſſe ſe gaudeat. Et quanquam hæc ſollicitudinis cura cunctis fidelibus neceſſaria judicatur, rectoribus tamen ejuſdem matris noſtræ, qui ei propagandi gratia, non tam præeſſe quàm prodeſſe divinitus conſtituuntur, præ cunctis ſpecialius congruit, quos quidem tota mentis integritate niti decet, ut cujus fluvialis fecunditatis alvo renati, cujuſve ſacramentis ſalutaribus delibuti ſunt, eam temporaliter dotare, temporalibuſque donariis ditare & decorare diligenter ſtudeant, quatinus cum magni dies Ibid.

“ examinis repentinus ingruerit, immortalitatis ſtola decorari, atque inopinata Sanctorū remuneratione, ejuſdem immortali ſponſo largiente, cum legitimè certantibus eternaliter ditari mereantur. Cujus quidem ineſtimabilis præmii vaſto cordis conamine conſors fieri geſtiens, & ut illud nanciſci fœliciter merear ſatagens, ego *Remigius* ſanctæ *Lincolnienſis* eccleſiæ pontifex, ob temporalem domini mei glorioſiſſimi regis *Anglorum, Willielmi* videlicet ſecundi, propriique corporis mei, atque omnium mihi ſubditorum proſperitatem, necnon æternam utriuſque domini mei, patris ſiquidem & filii, dominæ meæ quoque dulciſſimæ *Mathildis* reginæ, animæque meæ egentis, ac utriuſque mei parentis, & ut præfixum eſt, omnium mihi commiſſorum ſalutem, eccleſiam ſanctæ Dei genetricis & perpetuæ virginis *Mariæ* in loco qui vulgò dicitur *Stowa*, quondam prolixo temporis ſpacio præſidentium incuria deſolatam, reformare decerno; ibique memorati domini mei victorioſiſſimi regis *Anglorum Willielmi*, filii videlicet præcellentiſſimi regis *Willielmi* præcedentis, necnon omnium epiſcoporum, & abbatum cæterorumque optimatum totius regni ſui auctoritate, *Columbanum* virum venerabilem, ſacriſque exercitiis haut modicè cluentem, abbatem cum monachis ſibi regulariter ſubditis inviolabiliter conſtituo; cui etiam poſſeſſiones univerſas ſibi olim, ob divinæ pietatis amorem à clariſſimo conſule *Leofrico*, & ab ejuſdem devotiſſima conjuge *Godgiva* collatas, *Brantonam* ſcilicet, & duas portiones **Guelleg-uapentac**, cum omnibus ſibi pertinentiis, *Newercham* quoque & **Flatburch**, cum univerſis ſibi adjacentibus, perpetuò concedo, præſentiſque paginæ teſtimonio indiſſolubiliter corroboro. Et ut ipſa Dei genitrix, & unica virgo *Maria*, filio ſuo unico largiente, me fontem vitæ ſitientem ab ſpe ad ſpeciem transferat, quo regem in decore ſuo cernere merear, quæcunque in ipſo capite prænotatæ pontificalis manſionis, in qua præfata ſita eſt eccleſia, juris epiſcopii hactenus extiterant; oblationem ſcillicet illius eccleſiæ altaris, & terram ibidem quatuor aratrorum, cæteraque quæ, ut ſupra memini, epiſcopatui jure debebantur, præfatæ eccleſiæ cœlorum reginæ dudum dicatæ, ad ejuſdem ſcilicet inſtaurationem, & ad uſum fratrum inibi Deo militantium beneficia prolata, accumulando ſimili modo perhenniter poſſidenda attribuo, & attributa inviolabiliter affirmo. Et ne poſteri mei diebus vitæ meæ finitis, animæ meæ detrahentes, epiſcopatum me temerè minuiſſe, vel ſuis quocunque modo rebus expoliaſſe aſſerant, poſſeſſionem quandam, immaniſſimis â me laboribus vindicatam, **Slatfort** ſcilicet pagum quendam perpulchrum, mihi nempe, mihique Chriſto jubente ſuccedentibus aptum, ac valdè neceſſarium, cum cunctis ritè attinentiis, pro ſupra memoratis ſtipendiis epiſcopatui ſublatis, tam mihi quam ſucceſſoribus meis in epiſcopatum commutationem perhennè reſtituendo, firmiterque ſtabilio.

“ Addo etiam præterea eidem glorioſiſſimæ Dei genitricis eccleſiæ, ſibique famulantibus monachis, augmentum quoddam inſigne *Egneſhamenſem*, cum eodem pago in quo antiquitùs conſtruitur, cæteriſque ſibi membris adhærentibus, **Scipfort** ſcilicet & **Rollendricht**, necnon *Aerdintona* atque *Micletuna*, quadam quoque eccleſiola ſanctæ *Aebbæ* in urbe *Oxenefordenſi* conſita, cum reculis ſibi devotione pia fidelium collatis, atque etiam duobus molendinis ſecùs ejuſdem urbis aquarum decurſus pridem erectis, cum univerſis quoque jure ſibi appendicibus, ſupradicto modo perpetualiter optinenda annuo, ſtrictimque connecto.

“ Hujus itaque conſtitutionis, atque inviolabilis meæ donationis ſerie taliter explanata; non ſolum à me conceſſa & attributa præſentique cartula jam inviolabiliter inſerta; verum etiam quæcunque in futuro pia fideliū largitione vindicari poterunt, ſepiſſime memoratæ Chriſti matris eccleſiæ, cui omnia prælibata ſunt; necnon piæ memoriæ patri ſupradicto, *Columbano* videlicet abbati, ſuiſque ſucceſſoribus, ibidem canonicè imperpetuum promovendis, jure perhenni cum omnibus conſuetudinibus præſidenda, concedo; & conceſſa ſub Chriſti & totius eccleſiæ teſtimonio, præſentiſque cirographi aſſertione, pontificali autoritate conſtanter conſolido, propriaque manu conſigno ✠.

“ Et ne antiqui hoſtis inſtinctu conſcripta conſtitutionis meæ donaria in poſterum à quolibet proditionis filio fruſtrentur, ſed potius rata & ſolida habeantur, eidem ſacratiſſimæ virginis eccleſiæ talem æternalitet libertatem largior, ut nullus mortalium, elationis tumore debriatus, dominationem in eam aliquam excerceat, excepto *Lindlcolinenſi*, noſtræ videlicet eccleſiæ ſedis antiſtite, cui cum ſuo paſtore quicunque ſit, cæteriſque ſibi beneficiis ob multorum fidelium animarum remedium impenſis, juxta veterum patrum traditionem, utpote domino, immo ut conditori in æternum ſubiacebit, à quo etiam honoris donationem, & ſacri ordinis conſecrationem, ſecundùm Canonum cenſuram adepturus eſt: qui ſic tamen ei piè & paternè præſit ut nunquam tributum vel quemlibet redditum inde exigat, ſeu teſſeram neceſſitate aliqua ingruente ſibi imponere præſumat, vel etiam conſuetudinem quamlibet aliam ab ea extorqueat, ſed potius eam ab hoſtium infeſtatione muniat, ut in die retributionis arbiter orbis, mitiſſimæ genetricis ſuæ ſupplicatione ſibi largè retribuat. Si quis autem in futuro, quod abſit, totius bonitatis inimico machinante, huic ſalutiferæ conſtitutioni noſtræ mente ſacrilega fraudulenter obviaverit, meamque hanc ſaluberrimam donationem, tot tantorumque procerum ſanctione roboratam, avaritiæ veneno repletus, minuere vel delere violenter præſumſerit, deleatur de libro viventium, & cum juſtis non ſcribatur, ſed tanquam pulvis quem projicit ventus à facie terræ, ne gloriam Dei videat, cum impiis tollatur, ſitque juxta Apoſtolum, *Anathema maranatha*, niſi reſipuerit, & Deo ſanctæque eccleſiæ quam fraudulenter leſerit dignè ſatisfecerit. *Amen.*

“ Anno ab incarn. Chriſti Mxcj. indictione xiiij. anno quarto regni inclitiſſimi principis *Anglorum Willielmi* ſecundi; pontificatus au-

tem

"tem *Remigii Lindocolinenſis* epiſcopi anno "xxiiij.

De excambio S. Mariæ *de* Stowe.

Ibid. WIllielmus rex *Anglorum* R. *Linc.* epiſcopo ſalutem. Præcipio ut *Columbanum* abbatem pacificè & honorificè teneas, & plenè facias ei habere excambium ſuum pro omnibus terris quas habebat apud *le* Stou, ita ut nichil inde deſit, quin habeat totum ad valens ſicut habebat illuc. Et vide ne inde amplius audiam clamorem, quia aliter non conſenſi te facere mutationem loci. *T. W.* Cancellario apud *Ou.*

Carta Regis H. *ſenioris de omnibus terris noſtris.*

Ibid. "IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, "Patris & Filii & ſpiritus ſancti; Ego *Henricus* Rex *Anglorum*, aſſenſu & concilio pontificum & Baronum meorum, abbatiam de Egneſham ſcilicet eccleſiam Chriſti, & beatiſſimæ "Dei genitricis *Mariæ* hactenus deſolatam & "diſſipatam redintegrare & confirmare, pro ſalute animæ patris & fratris mei *Willielmi*, & "pro ſalute mea & conjugis & natorum meorum decrevi, & omnia quæ ad eam pertinent "jure perpetuo, eccleſiaſtico more, poſſidere "eam conſtitui; ſcilicet villam de Egneſham, & "omnia quæ ad eam pertinent, in pratis & aquis & ſilvis, & Rollendrith & quicquid ad "eam pertinet, & Scipford ſimiliter, & in "*Gloeceſtraſcira Mucletonam*, & omnia quæ ad "eam pertinent. Et in Drenceford eccleſiam "ſanctæ *Aebbæ* & omnia quæ ad eam pertinent. "Et duos molendinos juxta Drenceford & prata, "& *Aerdintonam*, & quicquid *Robertus Lincolnienſis* epiſcopus dedit pro commutatione *Newerchæ* & *Stowæ*; ſcilicet *Cherleberiam* ita ſolidam & quietam ut epiſcopus *Robertus* tenuit "in ſilvis & pratis & agris & aquis. Similiter "Stoches & quicquid ad eam pertinet. Similiter Wdecote cum ſilva quæ ad eam pertinet. "Et in *Cantebriggeſcyra* in *Hiſtona* xv. hidas "& tres virgatas, & decimam de *Thama*, ſcilicet in annona, in pecudibus, & lana, & caſeis, "& unum bordarium cum duabus acris. Similiter decimam de *Banneberia*, & de *Cropperia* "cum bordariis. Similiter Midelton decimam. "Similiter decimam ceræ altaris de Stou. Concedo etiam prædictæ eccleſiæ omnia quæ fideles mei pro ſalute animarum ſuarum dederunt "& dabunt. *Nigellus* de *Oleio* tenebat unam "hidam terræ ab eccleſia *Egneſhammenſi*, quam "ipſe clamavit quietam & ſolutam prædictæ "eccleſiæ pro anima ſua, conceſſu *Roberti Lincolienſis* epiſcopi, in qua etiam miſit unum monachum, & cum xl. ſolidatis terræ, ſcilicet tres "hidas & dimidiam in *Mildecumba*, tam pro "ſua quàm pro uxoris ſuæ & filiorum animabus. "*Ricardus* de *Graio* miſit unum filium ſuum in "eodem monaſterio, & cum eo decimam de "Daerneford, & de Wideli & de *Cornwella*, omnium ſcilicet eorum quæ ad eaſdem villas pertinent, tam de annona quam de lana, & caſeis, "& de cæteris pecuniis. *Rogerus* de Cheiſnet "dedit pro anima ſua eidem eccleſiæ decimã terræ "ſuæ de Munſtre, & de tota lana ſua de *Oxenefordſcyra.* *Gillebertus Baſſet* dedit ſimiliter "eidem eccleſiæ, decimam ſuam de *Strattona*, "ſcilicet duas partes, & de tota lana ſua, & caſeis ſuis de tota terra ſua. *Radulfus Baſſet* dedit ſimiliter eidem eccleſiæ decimam ſuam de "una hida de Ettelai, & de tota lana ſua ubicunque aliquid inde habet. *Robertus* filius "*Walchelini* dedit ſimiliter eidem eccleſiæ totam decimam ſuam de Wicheam. *Goſfridus* "de Croppert dedit duas partes decimæ ſuæ. "*Ricardus* de *Newarcha* duas partes decimæ "ſuæ dedit de *Cleindona*. *Willielmus* filius *Nigelli* unam domum apud Drenceford dedit. "*Hardingus* de Drenceford, qui in *Hieruſalem* "ivit & ibi mortuus eſt, duas domos apud Drenceford dedit, unam intra burgum, aliam extra. "*Gillebertus* de *Damari* unam domum dedit extra burgum, excepta conſuetudine regis. *Willielmus* filius *Bernardi* decimam ſuam dedit "eidem eccleſiæ.

"Hæc autem abbatia tota eſt in manu & poteſtate *Lincolnienſis* epiſcopi, conſtituendi abbatem canonicè, aſſenſu & conſilio regis. Hæc "autem omnia ſupraſcripta eidem eccleſiæ vel "abbatiæ concedo, & confirmo tenenda imperpetuum regali auctoritate ſicut ulla abbatia "melius tenet in tota *Anglia*. Hoc autem confirmatum eſt anno ab incarnatione Domini "MCix. anno verò *Henrici* regis decimo, apud "*Weſtmonaſterium* in nativitate domini.

BURTONENSE

Cœnobium in agro Staffordienſi.

Charta Eadredi *regis.*

Ex vetuſto exemplari in bibl. *Cottoniana*, an. 1652.

✠ EADREDUS rex *Anglorum* glorioſiſſimus rectorque *Northanhumbrorum* & paganorum imperator, *Brittonum*que propugnator, quem rex regum omnipotens regali gubernatione conſulgoravit; quique rex confert alacriter larga lucra lictoribus, ut deinceps accipiat charitatis chariſmata. Ejus donum dignanter ritè refert cum cœteris *Wulfric* miles, de perenni hujus ruris libertate, quod ſibi nunc atque ſuis contulerat heredibus perfruendum, in Burgetune nuncupatum, taliterque terminatum in * xij. caſſatibus.

✠ Ðiſ ſẏnd ðara twentiges hida land gemæra to Burhtune. æreſt of ƿiþigforda andlang ƿeges to Pippenneſƿenne. of Pippenneſƿenne andlang ſlades on Turcandene. up andlang dene to ðære Spelſtoƿe. ſẏþþan ⁊lang Forſ to ðan ealdan ſice ƿiþ Slohtenforda. andlang ſices on Penriſ. andlang ſtreames eft on ƿiþigforda.

✠ Ðon iſ ðiſ ðara VII. hida land gemæra æt Mæþelgareſ-bẏrig ðe hẏrð into Burghtune. æreſt of Mæþelgareſ-bẏrig on Deorancumb, of Deorancumbe on Crenehabroce.

* Forſan legendum xx. ſic enim *Saxon.* pro niſi tƿentiges, reponendum tƿelftiges.

up be ðam gerihte to ðam beorgan. of ðam beorgan on Fiscƿille. of Fiscƿille on Mærsƿille. of Mærsƿille on Sealtersƿille. of Sealtersƿille andlang broces to ðam greatan ðorne. of ðam ðorne on ðornbeorh. of ðornbeorge on Foss. eft andlang foss ðæt monda ea on Pænric. up on streame oþ ðone Garan Suþƿearde. of ðam Garan on Horƿyt. of Horƿyt eft on Foss. ƿiþ suþan ðone Garan. andlang Foss eft on Mæþelgares byrig.

✠ Ðon is ðis ðara VII. hida land gemæra æt Degelesforda ðe hirþ into Burgtune. ærest of Blædene on mules hlæp ꝥ ferþ up to heortoune. to Hƿettanstanesƿylle. of Hƿettanstanesƿylle on Heortbroc. of þam broce on ða stige. andlang stige on ða dic. andlang dic on ða stræt to ðære oðere stræt. of ðære stræt on Beagan ƿille. ⁊lang broces eft on Blædene.

Id eſt.

✠ Hi ſunt viginti hidarum terræ termini (*vel,* fines) ad *Burtonam* (*pertinentium.*) Inprimis à *Withigforda* per longitudinem (*vel*, tractum) viæ ad **Pippeneſpenne**, à **Pippeneſpenne** per longitudinem vallis ad **Turcandene**, ſurſum per longitud. vallis uſque ad **Spelſtowe**, inde per longitudinem *Foſſæ* ad veterem foveam juxta **Slohterforð**, per longitud. foveæ ad **Penris**, per longitudinem fluminis iterum ad *Withigfordam.*

✠ Hi verò ſunt ſeptem hidar. terræ termini apud *Mæthelgari* burgum, qui ad *Burtonam* ſpectant. Inprimis à *Mæthelgari* burgo ad **Deopcumbe**, à **Deopcumbe** ad **Quenebroce**, à **Quenebroce** ſurſum recta ad montem (*vel,* collem:) à monte ad **Fiſcwille**, à **Fiſcwille** ad **Maesſwille**, à **Maesſwille** ad **Sealteſwille**, à **Sealteſwille** per longitud. amnis ad magnum ſpinetum, à ſpineto ad montem ſpinoſum, à monte ſpinoſo ad *Foſſam*; iterum per longitud. *Foſſæ*, aquæ (*ſcil.*) illius munimenti, ad **Penric**, ſurſum per flumen uſque ad gurgitem verſus auſtrum, à gurgite ad **Horpyt**, ab **Horpyt** iterum ad *Foſſam* ad auſtrum gurgitis, per longitud. *Foſſæ* iterum ad *Mæthelgari* burgum.

✠ Hi verò ſunt ſeptem hidar. terræ termini apud **Daegelesforð**, quæ ad *Burtonam* pertinent. Inprimis à **Blaedene** ad *Mulli* aggerem, quo aſcenditur ad **Heortoune** (*& inde*) ad **Whettanſtaneswylle**, à **Hwettanſtaneswylle** ad **Heortbroce**, à broce (*i.* amne) ad ſemitam, per longitudinem ſemitæ ad foſſam, per longitudinem foſſæ ad plateam illam uſque ad aliam plateam, ad plateam uſque apud **Beaganwille**, per longitudinem amnis iterum ad **Blaedene**.

949. ✠ Actum eſt anno nongenteſimo quadrageſimo atque nono dominicæ incarnationis, quarto quoque quo regebat *Eadredus* rex regimina, & cum archiepiſcopis ceteriſque conſulibus hanc tellurem ad **Burghtune** conſignavit. ✠ *Odo, Wulfſtan, Theodred, Ælfhah, Ælfred, Ælfric, Wulfſig, Æthelgar, Keonwald, Wulfhelm, Cynſige, Albred,* roborabant conſcribendo cum laicis. *Howæl* rex *Marcant* regulus, *Oſulf, Bebba, Æthelmund, Ælfhelm, Urin, Grim, Gunner, Uhtred, Ælfgar, Scule, Coll, Morcar, Wulfric, Berhtferth, Æthelgeard, Ælfnoth, Ælfhæh, Clate, Wigſtan,* atque *Ælfſige, Dunſtan* abbas, & *Oſcetel* circƿærd (*i.* eccleſiæ cuſtos, *vulgò,* gardianus) triumphali ſignaculo ſigillabant cœlotenus titulantes (*i.* rem datam cœlo, Dei *ſc.* protectioni, commendantes.)

IN his diebus quidam miniſter *Athelredi* regis *Anglorum*, dictus *Wulfricus Spot*, conſtruxit abbatiam **Burtun** vocatam, deditque ei omnem hæreditatem paternam, appretiatam DCC. libras. Et ut hæc donatio rata haberetur, dedit *Athelredo* regi, CCC. mancas auri, pro ejus confirmatione, & unicuique epiſcopo v. mancas, & duobus archiepiſcopis x. mancas. Inſuper *Alfrico* archiepiſcopo *Cantuariæ*, villam *Dumbaltunam*, à prædeceſſoribus ſuis, ab eccleſia *Abbendonenſi* injuſtè ablatam, & unicuique abbatiæ libram auri, & unicuique abbatiſſe v. mancas. Ex libro MS. *Abbendonenſi* quondam penes .... baronem de *Fenton* fol. 101.b.

Teſtamentum Wulfrici Spott, *cœnobii fundatoris.* Ex regiſtro de *Burton* penes *Will.* dominum *Paget* anno 1650. fol.2.a.

IN nomine Domini Her sƿutelaþ ƿulfric his leofan hlaforde his cƿide ⁊ eallon his freondon. ꝥ is ꝥ ic geann minum hlaforde tƿa hund mancessa goldes. and tƿa seolfor hilted sƿeord. and feoƿer hors. tƿa gesadelod. and tƿa ungesadelode. ⁊ ða ƿæpna ða ðærto gebyriaþ. ⁊ ic geann ælcum bisceope V. mancessa goldes. ⁊ ðam tƿam arcebisceopan heora ægþron tyn mancusas goldes. ⁊ ic geann into ælcum munuc regole. I. pund ⁊ ælcon abbode. ⁊ ælcon abbatissan. V. mancusas goldes. ⁊ ic geann Ælfrice arcebisceope ðæs landes æt Dumeltan forþ mid ðon oþran for mine saule. ƿiþ ðon ðe he freond ⁊ fultum ðe betere sy into ðære stoƿe ðe ic geƿorht hæbbe. ⁊ ic geanne Ælfhelme ⁊ ƿulfage ðæra landa betƿux Ribbel ⁊ Mærse. ⁊ on ƿirhalum. ꝥ heo hig dælan him betƿeonan sƿa hig efnost magon. butan heora ægþer his agen habben ƿille. on ꝥ gerad ðonne sceadgenge sy ꝥ heora ægþer sylle III. ðusend sceadda into þære stoƿe æt Byrtune. ⁊ ic geann Ælfhelm Rolfestun. ⁊ Heorelfestun. ⁊ ic geann ƿulfage þæs landes æt Beorelfestune. ⁊ æt Merchamtune. ⁊ ic geann Ælfhelme þæs landes æt Cunugesburh. ƿiþ þon þe he do ꝥ þa munucas habban ælce geare þriddan dæl þæs fisces. ⁊ he þa tƿa dæl. ⁊ ic gean ƿulfage þæs landes æt Alefaldestune. ⁊ ic gean Ufegeate þæs landes æt Norþtune. on ꝥ gerad ꝥ he freond ⁊ fultum þe betere sy into þære stoƿe. ⁊ ic gean minre earman dehter þæs landes æt Elleforde. ⁊ þæs æt Aclea. mid eallon þam þe þær nu to hyrþ þa hƿile ðe hire dæg biþ. ⁊ ofer hire dæg ga ꝥ lande into þære stoƿe æt Byrtune. ⁊ he hit nage mid nanon þinge to forƿyrcenn. ac hæbbe heo þone bryce þa hƿile þe heo hit geearnian cann. ⁊ ga hit syþþan into þære stoƿe æt Byrtune. forþon þe hit ƿæs mines godfæder gyfu. ⁊ ic ƿile ꝥ Ælfhelm sy hire mund ⁊ þæs landes. ⁊ ꝥ æt Tomƿorþin

hire

hire to nanon þeowdome. ne nanon geborenan men butan ꝥ heo þone ealdordom hebbe. ⁊ ic geann Wulfgare minan cnihte þæs landes æt Baltrywþe leage. ealswa his fæder hit him begeat. and ic becweþe Morcare ꝥ land æt Walesho. ⁊ ꝥ æt Ðeogendeþorpe. ⁊ ꝥ æt Hwitewille. ⁊ ꝥ æt Clune. ⁊ ꝥ æt Barleburh. ⁊ ꝥ æt Ducemannestune. and ꝥ æt Moresburh. and ꝥ æt Eccingtune. and ꝥ æt Bectune. and ꝥ æt Donecestre. and æt Morligtune. and ic geann his wife Aldulfestreo ealswa hit nu stont mid mete and mid mannum and ic geann Ælfhelme minan meage þæs landes on Palterton. and þæs þe Sægþ ine becwæþ. and ic geann Æþelrice ꝥ land æt Wibbetofte. and ꝥ æt Trongan his dæg. and ofer his dæg ga ꝥ lande for mine sawle ⁊ for his moder. ⁊ for his into Byrtone. and þis synd þa þe ic geann land into Byrtone. ꝥ is ærest Byrtone þe ꝥ mynstre on stent. ⁊ Stræton. and Bromleage. and Bedintune. and Gageleage and Witestun. and Laganford. and Styrcleage. ⁊ Niwantun æt ðære wic. ⁊ Wædedun. ⁊ ꝥ little land ðe ic ahþn oþer Niwantune. ⁊ Wyneshylle. ⁊ Suttun and Ticenheale. and æt Scenctune. and æt Wicgestane. and æt Halen and æt Remesleage. and ꝥ æt Sciplea. and ꝥ æt Suþtune. and ꝥ æt Actune twegra manna dæg ealswa ða foreword sprecaþ. and Deorlafestun. and ꝥ ðær to hereþ. ꝥ is Rudegard. and min litle lande on Cotewaltune. and Lege mid eallon ðam ꝥ ðærto hereþ. Acofre mid ðam ðe ðær to hæreþ. ꝥ is Hilum. and Celfdum. and Cætesþurne. and ꝥ heregeat land æt Suttune. and Morlege. and Bræzeshale. Mortun. and eal seo socna ðe ðærto hereþ. and ꝥ land þiþerinn æt Wyllesleage. and Oggodestun. and Winnefeld. and Snodeswic. into Mortune. and ꝥ æt Taþawyllan. and ꝥ land æt Eppelby þe ic gebohte mid minum feo. and æt Westune. and Burhtun. and seo hid æt Scearnforda into Wiggestane. and ꝥ æt Hereburgebyrige. ⁊ Ealdeswurþe. ⁊ Ælfredingtune. ⁊ Ecclesale. ⁊ æt Waddune. ⁊ an hida æt Sceon. ⁊ ic geann ðon hirede in Tamwurðin ꝥ lande æt Langandune ealswa hi hit me ær toleton. ⁊ habban hi ðone bryce healfne. ⁊ healfne ða munecas into B. ge on mete. ge on mannon. ge on yrfe. ge on ælcon ðingon. ⁊ se bisceop fo to his lande æt Bubandune ⁊ fon þa munucas into B. to þan ꝥe on þam land is. ge on mannon. ge on eallon ðingon. ⁊ ꝥ lande ðam bisceope æt ðære syle. ⁊ ic wille ꝥ se cyng beo hlaforde ðær mynstres ðe ic getimbrede ⁊ ðæra landara ðe ic þyder inn becweden hæbbe. gode to lofe ⁊ to wurðmynta. for minan hlaforde. ⁊ for minre saulan. ⁊ Ælfric arceb. ⁊ Ælfhelm min broþor. ꝥ hig ben mund ⁊ freond ⁊ forespreocan into ðære stowe wiþ ælcne geborenne man. heom to nanre agenre æhta. butan into sanctus Benedictus regole. ⁊ ic geann minre goddohtor Morcares ⁊ Ealdgyþe ꝥ lande æt Strættune. ⁊ ðone bule ðe wæs hire ealder moder ⁊ into ðan mynstre æt Byrt. an hundra wilora horsa. ⁊ XVI. tame hencgestas. ⁊ ðær to eall ꝥ ic hæbbe. on libbandan. ⁊ on licgendan. butan ðan þe ic becweden hæbbe. ⁊ God ælmihtig hine awende of eallum godes dreame ⁊ of ealre cristenra gemanan. se ðe ðis awende butan hit min ane cyne hlaford sy. ⁊ ic hopige to him swa godan. ⁊ swa mildheortan ꝥ he hit nylle sylf dan. ne eac nanum oþrum geþafian. Valete in Chriſto ;

Ðis is seo freols boc to ðan mynstre æt Byrtune. ðe Æþelred cyng æfre ecelice gefreode gode to lofe ⁊ eallon his halgan toweorþunge swa swa hit Wulfric gestaþelode for hine ⁊ for his ylderena sawle ⁊ hit mid munecon gesette. ꝥ ðær æfre inne ðæs hades menn under heora abbude gode ðeowian æfter sanctus Benedictus tæcinge ;

Quod Latinè ſic interpretamur.

IN nomine Domini. Hîc declarat *Wulfricus* dilecto Domino ſuo teſtamentum ſuum, & omnibus amicis ſuis: hoc eſt, quod ego do Domino meo ducentas marcas auri, & duos gladios cum manubriis argentatis, & quatuor equos, duos *(ſcil.)* ephippiatos, & duos ſine ephippiis, & arma quæ eò ſpectant. Item do cuique epiſcopo quinque marcas auri, & duobus archiepiſcopis, ipſorum *(ſcil.)* utrique, decem marcas auri. Item do unicuique regulæ monachicæ (*vel*, monachorum ordini) unam libram, & cuique abbati, & cuique abbatiſſæ quinque marcas auri. Item do *Ælfrico* archiepiſcopo terras illas apud **Dumeltun**, unà cum cæteris, pro animâ meâ, ut ipſe amicus & adjutor eò propenſior ſit erga illum locum (monaſterii *ſcilicet*) quem ego conſtruxi. Item do *Ælfhelmo* & *Wulfago* ----*---- terra~~rum~~ illas ~~rum~~ inter **Ribbel** & **Maerſe**, & in **Wirhale**, ut ipſi diſtribuant inter ſe maximâ quâ poſſint æqualitate, niſi eorum uterque ſuam propriam *(partem)* habere malit, eâ lege, ut quando ad ſquatinas capiendas itum fuerit *, uterque det tria ſquatinarum millia loco illi apud **Byrtune**. Item do *Ælfhelmo* **Rolfeſtun**, & **Heorelfeſtun**. Item do *Wulfago* terras illas apud **Beorelfeſtune**, & apud **Merchamtune**. Item do *Ælfhelmo* terras illas apud **Cunugesburh**, dummodò ipſe curet ut monachi habeant quotannis tertiam partem piſcium, *(ibi ſcil. capiendorum)* & ipſe duas partes. Item do *Wulfago* terras illas apud **Alſwaldeſtune**. Item do *Ufegeato* terras illas apud **Northtune**, eâ lege, ut is amicus & adjutor eò propenſior ſit erga illum locum. Item do miſellæ filiæ meæ, terras illas apud **Elleforde**, & illas apud **Aclea**, cum omnibus quæ eò nunc pertinent, quamdiu dies ejus fuerint, (*i.e. quoad vixerit*) & poſt dies ſuos, tranſeant illæ ad locum illum (monaſterium *ſcil.*) apud **Byrtune**: Ipſa autem *(ita)* poſſideat, ut nullo modo corrumpat, ſed habeat uſum fructum *(earundem)* quamdiu promereri poſſit: *(i.e. quamdiu benè ſe geſſerit:)* tranſeat autem poſtea ad locum illum apud **Byrtune**, quoniam erat *(fundus iſte)* ſuſceptoris mei donum. Item volo quod *Ælfhelmus* ſit ipſius patronus: terras autem illas, & illam apud **Tomwurthin** nulli ſubjiciat ſervituti, nec cujuſvis generis hominibus niſi ipſi principatum illum (*quem*

* Aliquid, hic deeſſe conjicio. nihil deest

* *vel*, ſquatinarum capiendar. tempore adveniente.

hodie dicimus comitatum) habuerint. Item do *Wulfgaro* puero (*vel,* famulo) meo terras illas apud **Baltrytheleage** prout pater ejus ipſi illas conquiſivit. Item *Morcaro* terram illam apud **Waleſho**, & illam apud **Theagendethorpe**, & illam apud **Hwitewille**, & illam apud **Clune**, & illam apud **Barleburh**, & illam apud **Ducemanneſtune**, & illam apud **Moresburh**, & illam apud **Eccingtune**, & illam apud **Bectune**, & illam apud **Donecestre**, & apud **Morligtune**. Item do uxori ſuæ **Aldulfeſtreo**, ſicut modò conſtat, cum cibariis, (i. *terræ fructibus*) & hominibus (*colonis ſcil.*) Item do *Ælfhelmo* cognato meo terras illas in **Paltertune**, & illas quas (*quidam*) *Segth* mihi legavit. Item do *Æthelrico* fundum illum apud **Wibbetofte**, & illum apud **Twongan**, in dies (i. *vitam*) ſuos, & poſt dies ſuos tranſeat fundus ille pro animâ meâ, & pro matre ipſius, & pro ſuâ, in *Byrtonam*. Atquè hæ ſunt terræ quas ego do (*monaſterio apud*) **Byrtone**, i. e. inprimis **Byrtone**, ubi monaſterium illud fundatum conſtat, & **Stracton**, & **Bromleage**, & **Bedintune**, & **Gageleage**, & **Witeſtun**, & **Laganford**, & **Styrcleage**, & **Niwantun** apud vicum, & **Waededun**, & agellus ille quem habeo in altra **Niwentune**, & **Wyneſhylle**, & **Sutton**, & **Ticenheale**, & apud **Screncune**, & apud **Wicgeſtane**, & apud **Halen**, & apud **Remeſleage**, & (*fundus*) ille apud **Sciplea**, & ille apud **Suthtune**, & ille apud **Actune**, (quem teneo) in duorum hominum dies, (*i. e. vitam*) prout pactum loquitur, & **Deorlafeſtun**, quodque eò ſpectat, id eſt, **Rudegard**, & agellus meus in **Cotewaltune** & **Lege**, cum omnibus eò ſpectantibus: **Acofre**, cum illis quæ eò ſpectant i.e. **Hilum**, & **Celfedum**, & **Ceteſthurne**, & ſundus ille hereoto (*ſervitute ſic dictæ*) obnoxius apud **Suttune**, & **Morlege**, & **Braegeſhale**, **Mortun**, & omnis illa juriſdictio (*Normanno-Latinis* francheſia) quæ eò ſpectat, & fundus ille eò pertingens apud **Wylleſleage**, & **Oggodeſtun**, & **Winnefeld** & **Snodeſwic** ad *Mortunam* pertinens, & ille apud **Tathawyllan**, & fundus ille apud **Aeppelby**, quem emi pecuniâ meâ, & apud **Weſtune**, & **Eurtune**, & hida (*terræ portio ſcil. alendæ uni familiæ ſufficiens*) apud **Scearnford** ad *Wiggeſtanam* pertinens, & ille apud **Hereburgebyrige**, & **Caldeswurthe**, & **Aelfredingtune**, & **Eccleſhale**, & apud **Waddune**, & una hida apud **Sceon**. Item do conventui in **Tamwurthin** fundum illum apud **Langandune**, ſicut ipſi (*monachi*) illum mihi ante hac locatunt, & habeant ipſi uſum fructum (*ejus*) dimidium, & dimidium monachi *Byrtonenſes*, cum in cibariis, tum in hominibus, tum in pecudibus, tum in rebus omnibus. Et epiſcopus accipiat terram ſuam apud **Bubandune**, & accipiant monachi *Byrtonenſes*, id quod in fundo illo exiſtit, tam in hominibus, quàm in rebus omnibus, & fundum illum epiſcopo exinde tradant. Item volo ut rex ſit dominus monaſterii illius quod ego conſtruxi & prædiorum illorum quæ ego illi legavi, Dei in laudem & honorem, pro domino meo, & pro animâ meâ. Et *Ælfricus* archiepiſcopus, & *Ælfhelmus* frater meus, (*volo*) ut ſint patroni, & amici, & advocati illius loci contra omnes homines, ab eis non in propriam (*ipſorum*) poſſeſſionem (*capeſſendi*) niſi ſecundùm ſancti *Benedicti* regulam. (*curam ſcilicet habeant ut res & bona loci nemini cedant in peculium, ſed omninò pro regulæ S.* Benedicti *ratione diſponantur.*) Item do filiæ meæ luſtricæ (*ſive* in baptiſmo à me ſuſceptæ) *Morcaræ* & *Ealdgithæ* fundum illum apud **Straettune**, & bullam illam quæ fuit aviæ ſuæ & monaſterio illi apud **Byrtune** (*do*) centum equos feros (*vel,* indomitos) & ſedecim quos domitos, (*forſan* ſpadones) & præterea quicquid habeo, vivum (*ſcil. ſit*) vel mortuum, præter ea quæ (*ſupra*) legavi. Et Deus omnipotens eam avertat ab omni divino gaudio, & ab omni Chriſtianorum communione, qui hoc (*teſtamentum*) averterit, niſi meus proprius naturalis dominus ſit. Quin & ſpero eam adeo bonum, adeoque miſericordem (*fore*) ut nec id ipſe facturus ſit, neque etiam ab ullo alio fieri ſit paſſurus. Valete in Chriſto.

Burtonenſis cœnobii prædia

Hæc eſt magnifica illa charta (*charta donationis ſcil.*) monaſterii apud **Byrtune**, quod *Ethelredus* rex ſemper & æternum liberum fecit, Dei in laudem, omniumque Sanctorum ejus in honorem, ſicut id *Wulfricus* antea ſtabilivit, pro ſuâ & pro anteceſſorum ſuorum animabus & id monachis aſſignavit, ut inibi ſemper hujus ordinis viri * ſub eorum abbate L[illegible]o ſerviant ſecundum ſancti *Benedicti* doctrinam (*vel,* inſtitutionem.)

* *Vel,* hi ſacris initiati.

Locorum hic memoratorum (cum ſitu) nomina vetuſta ex modernis illuſtrata.

Dumeltan.	**Dumbleton**, in com. *Glouc.*
Ribble ⁊ Mærse.	*Lancaſtriæ* pars tria (fortè) wapentachia. } **Derby.** **Leland.** **Salford.**
Wirhalum.	**Wyrehall**, juxta *Ceſtriam.* (viz. foreſta de **Wirehall**.
Rollestun.	**Rolleſton**, in comitatu *Derb.*
Heorelfestun.	**Harlaſton**, juxta **Cliſton**, in com. *Staffordienſi.*
Beorelfestune.	**Barleſton**, in com. *Stafford.*
Marchamtune.	**Marchington**, juxta **Uttoxeter**, in com. *Staffordienſi.*
Cunugesburh.	**Coningsborough** juxta **Doncaſtre**, in com. *Ebor.*
Alewaldestune.	**Alveſton**, in com. *Derbienſi.*
Norþtune.	**Norton**, in com. *Derb.* (in **Scarſdale.**)
Elleforda.	**Elleforde**, in com. *Staff.*
A lea.	**Okeley** juxta **Elleford.**
Tomwurþin.	**Tameworth**, in com. *Staff.*
Baltryþeleage.	**Balterley**, in com. *Staff.*
Walesho.	**Walſhall**, in comitatu *Staff.* fortaſſè.
Deogendeþorpe.	. . . .
Hwitewille.	**Whittwell**, in com. *Derb.*
Clune.	**Clowne**, in com, *Notting.*
Barleburh.	**Barlborough**, } in cô. *Derb.*
Ducemannestune.	**Duckmanton**, } in cô. *Derb.*
Moresburh.	. . . .
Eccingtune.	**Ekinton**, in com. *Derb.* } in **Scarſdale**
Bectune.	**Beyghton**, in com *Derb.* } in **Scarſdale**
Donecestre.	**Doncaſtre**, in com. *Ebor.*
Morligtune.	. . . .
Aldulfestreo.	**Auſtrey**, in com. *Warw.*
Paltertune.	**Palterton**, in com. *Derb.*

þib-

Ƿibbetofte.	Wibtoft, in comitatu *Warw.*
Tƿonȝan.	Tonge, in comitatu *Leiceſtrienſi*, juxta Dunnington.
Stræton.	Stretton juxta Burton, in comitatu *Staff.*
Bromleaȝ.	Bromley-Abbots, in comitatu *Staff.*
Bedintune.	In comitatu *Staff.*
Gaȝeleaȝe.	
Niƿantune.	
Ƿædedun.	
Niƿantune.	
Ƿyneſhylle.	In comitatu *Staffordiæ* juxta Tuttbury.
Suttum.	Sutton, in comitatu *Derb.* propè Tutbury.
Ticenheale.	Tikenhall, in com. *Derb.*
Scenctune.	Shankton, in comitatu *Leic.*
Ƿicȝeſtune.	Wigſton, (cum duobus campanilibus) in com. *Leic.*
Halen.	
Remeſleaȝe.	Ramſley, in paroch. de Abeley, in comitatu *Salopienſi.*
Sciplea.	Shipley, juxta Claverley, in comitatu *Salopienſi.*
Suþtune.	
Actune:	Acton, in com. *Staff.* fortaſſè.
Deoƿlaƿeſtune.	Dorlaſton juxta Stone, in comitatu *Staffordiæ.*
Rudeȝard.	Rudyard, in comitatu *Staff.*
Cotepaltune.	
Acofre.	Okeover, } in com. *Staff.*
Hilum.	Ilum, } in com. *Staff.*
Celfduw.	
Ceƭƭeſþurne.	Caſterne, in com. *Staff.*
Sutton.	Sutton, } in com. *Derb.*
Morleȝa.	Morley, } in com. *Derb.*
Breȝeſhale.	Bredeſhale, } in com. *Derb.*
Mortun.	
Ƿilleſleȝa.	Wilſley, in comitatu *Derb.*
Oȝȝodeſtun.	Ogſton, in comitatu *Derb.*
Ƿinnefeld.	Wingfeild manerium, in comitatu *Derbienſi.*
Snodeſƿic.	
Mortun.	
Æppelbye.	Appleby, in com. *Leiceſt.*
Ƿeſtune.	Weſton, in com. *Derbienſi.*
Burhton.	Burton ſuper Trent, in com. *Staff.* ubi abbatia ſita.
Scearnford.	Sharnford, in com. *Leic.*
Ƿiȝȝeſtune.	Wigſtou parva juxta Sharnford.
Herburȝebiriȝ.	Harbury, in com. *Warw.*
Ældeſƿurþ.	Aldſworth, in com. *Notting.*
Ælfredinȝtune.	Alfreton, in com. *Derb.*
Eccleſhale.	Eccleſhall (in Scarеſdale) in com. *Derb.*
Ƿaddune.	
Sceon.	Shene, in com. *Derb.*
Lanȝandune.	Longdon, in com. *Staff.*
Bubandune.	Bubbington, in com. *Staff.*

Charta Æthelredi *regis.*

Adhuc ex eodem regiſtro, de *Burton.* fol. 1.

"Poſtquam maleſuada veneniferi "ſerpentis ſuggeſtio primum "generis humani parentem, in- "vidia fraudulenti, ſeduxit edu- "lio pomi, mortis continuò "ſententia, hujuſque vitæ ærum- "noſa ipſi protoplaſto oppo- "nitur peregrinatio. Unde & "in poſteros mortiferæ cumu- "lus damnationis ob multiplices iniquitatum ex- "ercitationes adeo excrevit, ut totius adinventor "maliciæ diabolus, ab ipſius quā prædiximus, radi- "ce originis totam ſibi fermè hominum progeni- "em, divina permiſſione, & culpa exigente, ad "pœnas conſociaret gehennales, ejus tumidæ ab "initio ſatellitumque conſpirantium præparatas "elationi, donec unicus æterni patris verbigena "ſubſtantia, dolens periſſe quæ ſuæ ymaginebatur "ſimilitudini miſterio ſecretiori in ultima ſeculi "ætate virginea ſeſe carne velaret, ac verus Deus "veruſque homo inter homines ſine peccati macu- "la in perſonæ converſaretur unitate. Idque ſu- "pernum concilium inimico in tantum celabatur, "ut ipſum gula, vana gloria, avaritia quibus ar- "mis primum proſtraret hominem, adgredi non "diffideret; autumans ipſum qui totius bonitatis "fons caputque eſt laqueo iniquæ poſſe irretiri "prævaricationis; ſed ſacræ Scripturæ teſtimonio "tertiò ab ipſa tranſverberatus veritate, um- "bras denuò victus repedat infernales. Huic no- "ſtræ auctori ſalutis mox famulatus adfuit ange- "licus. Eiſque omnibus, ita ut diximus, huma- "nitatis exactis, Jeſus ſancto refectus pneumate, "ſapientia ætate proficiens & gratia medicamen- "ta reſtaurationis humanæ tali protinus propoſu- "it inſtitutione, *pœnitentiam* (inquiens) *agite, ap- "propinquabit enim regnum cœlorum.*

"Hæcque & alia ſuæ documenta pietatis "multiplicis dignatus eſt confirmare ſignis mi- "raculorum, cæcos illuminando, ſurdis auditum "reddendo, mutis loquendi officium, mancis ma- "nuum utitilitatem, claudis gradiendi poſſibilita- "tem, paraliticis membrorum integritatem, le- "proſis corporis emundationem, lunaticis dæmo- "niaciſque obſenſum mentis, mortuis vitam, vivis "viam vitæ hujuſmodi ſententiis celerando: "*Currite dum lucem habetis ut non tenebræ vos "comprehendant.* Verumtamen hoſtis inſidiis an- "tiqui infidelium corda *Judæorum* inter hæc om- "nia obduraverunt, ut ipſum mediatorem Dei & "hominum poſt illata probra & flagella cruci ad- "figere animo non metuerint cæcato. Qui ta- "men corpus animatum tertia die incorruptibile "victor reſumpſit, & immortale, diſcipuliſque "palpandum clauſis exhibuit januis, quadraginta "inter eos, crebrius illis apparendo, converſatus "ymeras, illiſque adſtantibus & intuentibus die "quadrageſima cœli petiit habitacula, collocans "ſecum noſtræ carnis ſubſtantiam in paterna dex- "tera throni, angelis hæc verba apoſtolis pronun- "ciantibus. *Sic veniet quemadmodum vidiſtis eum "euntem in cœlum.* De quo adventus ſui die ita "ipſe prophetavit, *Dies,* inquit, *ille, dies iræ, dies "calamitatis & miſeriæ, dies tribulationis & an-*

"*guſtiæ,*

“*guſtiæ, dies tenebrarum & caliginis, dies nubis & turbinis, dies tubæ & clangoris.*

“Tanti ſiquidem formidine diei adtactus, & tam diſtricto judici placere geſtiens, Ego *Æthelred* Rex *Anglorum*, offero ipſi domino noſtro Jeſu Chriſto, libertatem monaſterii cujuſdam vulgari uſu aet Byrtun appellati, ut ſit ſemper cum omnibus quæ ſibi ſubjacent villulis, prædiis, campis, ſilvis, pratis, paſcuis, aquarum decurſibus, piſcationum hoſtiis & cunctis neceſſitatis humanæ utenſilibus, æterna ſecuritate liberrimum, ut illud nobilis progeniei miniſter *Wlfricus* extruxit & collegio inſtituit monachico, dominium loci & in eo habitantium, meæ regali committens dominationi. Habeatque abbas vocabulo *Wlfgeat* ad hoc ordinatus eſt primus, liberam facultatem interiùs exteriùſque ſub mea ditione illud gubernandi poſt poſito cujuſlibet alterius hominis dominio.

“Hæc verò libertas hujus privilegii annotatione ideo roboratur, quatinus in ipſo loco ejuſdem quo prædiximus ordinis familia jugiter regulari more ſub abbate tunc ſibi prælato juxta S. militans *Benedicti* adgregetur, ſpeſq; præſcripti miniſtri qui hoc Chriſto contulit monaſteriū, per puram in ipſo habitantium converſationem, ſanctamq; eorum interceſſionem ad cœleſtiū remuneratione erigatur divitiarū. Verùm ſi quiſpiam altioris inferioriſve perſonæ hunc locū devaſtare, vel quicquā ex eo abſtrahere ſeu minuere aut in ſervitutem ſtuduerit redigere, tribus tantummodò exceptis, expeditione ſcilicet, arcis pontiſve conſtructione, ſciat ſe à cœleſti alienigenari gloria, & gehennalia ſubire tormenta, ubi vermis eſt non moriens & ignis indeficiens dentiumqne ſtridor intolerabilis, ni citiùs â ſua reſipiſcat pravitate. E contrario, ſi quis hoc donum quod Chriſto offertur augmentare voluerit, noverit cœleſtia ſe recipere præmia, ubi Chriſtus omnia in omnibus, dies ſine nocte, lux indeficiens, claritas ſempiterna, vita perpetua, gloria ineffabilis, gaudium ſine fine.

“Hæc ſunt nomina villarum quæ præfatus miniſter ipſi ſancto devotiſſimè ſubegit monaſterio.

Ærest Byrtune þe ꝥ mynster on stent. ⁊ Strætun. ⁊ Bromleaȝe. ⁊ Bedintun. ⁊ Gaȝeleaȝe. ⁊ Ƿitestun. ⁊ Laȝanforde. ⁊ Stypcleaȝe. ⁊ Niƿantun æt ðære ƿic. ⁊ Pædedun. ⁊ ofer Niƿantun. ⁊ Ƿineshylle. ⁊ Suþtun. ⁊ Ticenhealle. ⁊ þæt æt Scenctune. ⁊ ꝥ æt Halen. ⁊ Remesleaȝe. ⁊ ðæt æt Scipleia. ⁊ ðæt æt Suþtune. ⁊ ꝥ æt Actune þe ȝramanna dæȝ ealsƿa ða foreƿard spreocaþ. ⁊ ꝥ æt Orlafestune. ⁊ Leȝe mid eallon ðam ðe ðærto hyrþ. Hilum ⁊ Acofre mid eallon ða ðe ðar in to hyrþ. ⁊ Bræȝdesheale. ⁊ Mortun. ⁊ eal seo socna ðe ðærto hereþ. ⁊ Ƿillesleaȝe. ⁊ Taþa ƿillan. ⁊ Eppelby. ⁊ þæt æt Burhtune. ⁊ æt Pertune. ⁊ ðæt æt Ƿitȝestane. ⁊ ꝥ æt Sceapnforda. ⁊ ꝥ æt Ealdesƿyrþe. ⁊ ðæt æt Ælfredinȝtune. ⁊ þæt æt Paddune. ⁊ ꝥ æt Snodesƿic. ⁊ þæt æt Ƿynnefeld. ⁊ ꝥ æt Oȝȝedestune forþ in mid Mortune. ⁊ ꝥ æt Hereburȝebyriȝ. ⁊ ðæt æt Ecclesƿhale. ⁊ ꝥ æt Suþtune. ⁊ ꝥ æt Morleȝe ⁊

“Scripta ſiquidem eſt hujus libertas privilegii
anno ab incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti
Miiij. indictione ij. horum teſtimonio ſapien- 1006.
tum, quorum nomina inferiùs annotata cernuntur.

“Ego Æþelred Rex *Anglorum* hoc donum perpetuâ ditavi libertate. Ego Æþelſtan filius regis. Ego Ecȝbyrht filius regis. Ego Ædmund filius regis. Ego Ædƿiȝ filius regis. Ego Ædȝar filius regis.

“Ego Ælfric archiepiſcopus compoſui.
“Ego Ƿlfstan archiepiſcopus concluſi.
“Ego Ælfheah epiſcopus conſignavi.
“Ego Ælfhun epiſcopus conſenſi.
“Ego Lyuuinȝ epiſcopus condixi.
“Ego Æþelric epiſcopus confirmavi.
“Ego Ælfhelm epiſcopus corroboravi.
“Ego Ordbryht epiſcopus aſſenſi.
“Ego Godƿine epiſcopus adquievi.
“Ego Ælfȝar epiſcopus adunavi.
“Ego Godƿine epiſcopus affirmavi.
“Ego Siȝefreþ epiſcopus auxiliatus ſum.
“Ego Ælfweardus abbas Ego Ƿulfheah miniſter
“Ego Ælfsinus abbas. Ego Ƿulfstan miniſter.
“Ego Ƿulfȝarus abbas. Ego Styr miniſter.
“Ego Keanulfus abbas. Ego Morkare min.
“Ego Ælfsinus abbas. Ego Fræna miniſter.
“Ego Germanus abb. Ego Æþelric miniſter.
“Ego Godemannus ab. Ego Æþelmær miniſter
“Ego Ƿulfricus abbas. Ego Ælfȝar miniſter.
“Ego Leofricus abbas. Ego Æþelƿold min.
“Ego Byrhtwoldus abb. Ego Ulfcytel min.
“Ego Eadred abbas. Ego Eadric miniſter.
“Ego Ælmer abbas. Ego Godƿine miniſter.
“Ego Ælfric dux. Ego Æþelƿeard min.
“Ego Ælfhelm dux. Ego Ælfȝar miniſter.
“Ego Leofƿine dux. Ego Lefƿine miniſter.
“Ego Æþelmer min. Ego Byrhtere min.
“Ego Ordulf miniſter. Ego Lefƿine miniſter.
“Ego Ƿulfȝeat min. Ego Ælmer miniſter.

Bulla *Lucii* papæ tertii.

Lucius *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis* Ib. fo.7.a.
filiis Ricardo *abbati monaſterii de* Burthonia, *ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, imperpetuum. Pia poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecti in domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus vehementer annuimus, & præfatum monaſterium de* Burthonia, *in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati* Petri *& noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio, communimus. Inprimis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo monaſticus qui ſecundùm domini & beati* Benedicti *regulam in eodem monaſterio noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem monaſterium inpræſentiarum juſte & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus*

ceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

Locum ipſum in quo idem monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis: villam de Burthonia cum eccleſia & omnibus appendiciis ſuis: villam de Brantеſton, Sobenhal, terram de Tatenhille, Horniglawe, Straton, Withmere, Anſedelega; villam de Wineſhull: Berſicote, Tichenhale; villam de Stapenhnlle, Appelby, Aldulfeſtre, Caldewell; terram de Wulfricheſton; villam de Pilatehale; villam de Witeſtone; villam de Derlaveſton, cum omnibus pertinentiiis ſuis; villam de Bromlega, cum eccleſia & omnibus pertinentiis ſuis; villam de Felda, & villam de Lega, cum eccleſia & omnibus pertinentiis ſuis, ex dono Wulfrici Spotti veſtræ eceleſiæ fundatoris.

Ex donatione bonæ memoriæ Willielmi regis Angliæ, villam de Offra cum eccleſia & omnibus pertinentiis ſuis: villam de parva Offra cum capella: Findernam cum capella: Pothlac cum capella: villam de Wilentona cum eccleſia: eccleſiam ſanctæ Mariæ de Derbeya cum duobus molendinis, & terram in eadem villa: terram de Henofra. Ex donatione quoque prædicti Wulfrici Spotti, Plum cum eccleſia & omnibus appendiciis ſuis: Acofram cum capella: Catheſturne & capellam de Blora cum pertinentiis ſuis: capellam de Grendona cum pertinentiis ſuis: capellam de Calfdona, capellam de Scona cum tota decima: decimam de Lintona de terra illa quæ pertinet ad feudum de Caldewella cum tota decima; totam etiam decimam de Truelega, decimam de Moſidene, decimam de Waterfale, de parte illa quæ vocatur Haſelbache, cum tertia garba de alia parte. Terram quam habetis in Staffordia, decimam de Neutuna, terram de Hamtona, eccleſiam de Stapehull cum omnibus pertinentiis ſuis, decimam videlicet de Drachelawe cum capella, capellam de Heſcote cum tota decima, capellam de Nova-aula cum tota decima, & totam decimam de Stantona.

Sanè novalium veſtrorum quæ propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas extorquere præſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos è ſeculo fugientes liberos & abſolutos ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in monaſterio veſtro profeſſionem fas ſit de ipſo abſque abbatis ſui licentia, niſi arctioris religionis obtentu, diſcedere. Diſcedentem verò ſine communium literarum cautione nullus audeat retinere. In parochialibus verò eccleſiis quas habet, liceat vobis clericos vel ſacerdotes eligere, & dioceſano epiſcopo preſentare, quibus ſi idonei fuerint, epiſcopus curam animarum committat, & ei de ſpiritualibus, vobis autem de temporalibus, debeant reſpondere. Criſma quoque, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, à dioceſano epiſcopo vobis ſine pravitate aliqua præcipimus exhiberi. Cum autem generale Interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſubpreſſa voce, divina officia celebrare. Sepulturam præterea ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum eccleſiarum quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Prohibemus etiam, ut nullus archiepiſcopus, vel epiſcopus, aut eorum officialis, in vos vel eccleſiam veſtram excommunicationis vel ſuſpenſionis aut interdicti, ſententiam ſine manifeſta & rationabili cauſa promulgare præſumat, vel novas aut indebitas exactiones imponat. Libertates inſuper, & immunitates, ac rationabiles conſuetudines in eccleſia veſtra hactenus obſervatas ratas habemus, eaſque futuris temporibus illibatas volumus permanere.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura, ſalva ſedis apoſtolicæ autoritate & dioceſani epiſcopi canonica juſtitia. Si quæ igitur in futurum, eccleſiaſtica ſeculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem premia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Ego Johannes preſbyter cardinalis tituli ſancti Marci ſubſcribo (&c.) Data Veronæ per manum Hugonis ſanctæ Romanæ eccleſiæ notarii, iij. Non. Septembris, indictione iij. incarnationis dominicæ anno MClxxxv. pontificatus verò domini Lucii papæ iij. anno quarto.

Hiſtoria fundatoris & Abbatum.

Ex Chronicis abbatum Burton. penes Will. dominum Paget. an. dom. 1640.

Illuſtris & præpotens conſul ac comes Merciorum, Dominus Wulfricus Spott, regali propinquus proſapiæ, abbatem Wulfgetum & monachos à Wintonia, in monaſterium ſuum de Burton ſuper Trent, quod cunctis commodis copioſè condidit, primitùs induxit, anno Domini milleſimo quarto, & regni Etheldredi xxv. In cujus clauſtro chariſſima ejus conjux domina Elſwitha ſub arcu lapideo juxta hoſtium eccleſiæ inferioris venerabiliter eſt tumulata, cujus ſolamen ſemper cœlo fiat. Amen. Ipſe verò ſexto anno ſequenti, apud Otpiſwich à Danis, in bello letaliter contuſus, die lunæ xj. kal. Novembris anno Domini M. x. & regni Etheldredi prædicti xxxj. feliciter migravit ad dominum, & in clauſtro monaſterii ſui antedicti, ſub arcu lapideo juxta hoſtium eccleſiæ ſuperioris, honorificè eſt tumulatus, fratre ſuo duce Alwino, & comite Morkero, ceteriſque cognatis ejus & amicis largas terrarum tribuentibus poſſeſſiones. Quem Sanctorum ſolamen ſemper lætificet Amen.

Chriſti

Chriſti millenis tranſactis quatuor annis,
Eſt fundata domus Burtoniæ, cui quoque patronus
Spot Wulfricus *erat, ſi quis de nomine quærat.*

1. WUlfgetus monachus *Wintoniæ*, ſicut ſupradictum eſt, prædicti monaſterii de Burton ſuper Trent primus abbas factus eſt, anno Domini Miiij. & regni prædicti regis *Etheldredi* xxv. & præfuit monaſterio xxij. annis, temporibus prædicti *Etheldredi*, *Edmundi*, & *Canuti* regum *Angliæ*, & obiit die Jovis xij. kal. Maii anno Domini Mxxvj. & regni *Canuti* prædicti x. Prædictus verò *Wulfgetus* adquiſivit à rege *Etheldredo* villas de Withmere, & de Rolleſton pro Alleſworth & Alfordington, quæ longè erant à monaſterio, pro lx. libris in auro & argento, ut patet per cartas de eiſdem.

2. *Britericus* monachus *Wintoniæ* ſucceſſit prædicto *Wulfgeto*, & præfuit monaſterio xxiiij. annis, tempore *Canuti, Harauldi, Hardeknuti* & ſancti *Edwardi*, regum *Angliæ*, & obiit die ſabati xij. kal. Maii, anno Domini Ml. & dictus ſanctus dedit monaſterio de Burton, Willington cum eccleſia ejuſdem, & Stapenhull cum eccleſia ejuſdem.

3. *Leuricus* monachus *Wintoniæ* ſucceſſit dicto *Briterico*, & præfuit monaſterio xxxv. annis tempore S. *Edwardi* confeſſoris, *Haraldi* perjuri, & *Willielmi* primi regis *Angliæ*. Et obiit die lunæ viij. die idus Januarii anno Domini Mlxxxv. & dicti regis *Willielmi* xix. ſepultus quoque eſt. Hic ſpolavit feretrum ſanctæ *Modwenæ* quod ſatis precioſum erat, inſtinctu cujuſdam aurifabri ad alendum inopes, quia fames ægra fuit, de quo dominus ſumpſit vindictam, ut in miraculis dictæ virginis plenius continetur. Et anno ejus xviij. fuit conqueſtus *Angliæ*. Item hujus tempore dedit rex *Willielmus* prædicto monaſterio manerium de *Overa* cum ſuis pertinentiis; videlicet parva *Overa, Fynderna, Henovera*, Potlac. Item in Derby eccleſiam ſanctæ *Mariæ* cum ſuis pertinentiis, duas ſedes molendinorum videlicet Cope-caſtelmyln cum inſula ejuſdem, *le* Schiriſmylne, cum ceteris terris. Et xij. acras prati, cum ceteris conſuetudinibus in Walwikſtrete ibidem, in recompenſatione ceterarum terrarum quas abſtulit de prædicto monaſterio, ut habetur in libro de Domuſdaie apud *Wintoniam* & *Weſtmonaſterium*.

4. *Galfridus mala terra*, monachus *Wintoniæ* ſucceſſit dicto *Leverico*, & præfuit monaſterio x. annis, tempore *Willielmi* primi, & *Willielmi* ſecundi regum *Angliæ*. Hic propter diſſipationem terrarum ceterorumque bonorum monaſterii, inde expulſus eſt, anno Domini Mxciiij. & dicti regis *Willielmi* ſecundi ſeptimo. Hujus tempore idem rex *Willielmus Rufus* dedit monaſterio villas de Coton & Cawldwall, &c. ut habetur in libro de Domuſdaie apud *Wintoniam* & *Weſtmonaſterium*. Item hujus tempore, contigit illud grande miraculum, vel illa horrenda vindicta de duobus ruſticis de Stapinhull, apud Drakelowe, qui confugerunt ad *Rogerium Pictarium* comitem de Drakelowe, ut habetur in miraculis ſanctæ *Modwenæ* virginis; unde proceſſit illud vulgare dictum, The Devill of Drakelow.

5. *Nigellus*, monachus & ſacriſta *Wintoniæ*, ſucceſſit antedicto *Galfrido*, & præfuit monaſterio annis xxj. tempore *Willielmi* ſecundi & *Henrici* primi regum *Angliæ*, & obiit die ſabbati vj. nonas Maii, anno Domini MCxiiij. & dicti regis *Henrici* xiiij. Hujus tempore contigit illud miraculum, vel illa vindicta de cuſtode nemorum comitis *Toteſburiæ* de amiſſione oculorum ejus. In noviſſimis diebus ejuſdem, inchoatum fuit novum opus in occidentali fine eccleſiæ.

6. *Galfridus*, monachus & prior *Wintoniæ* ſucceſſit prædicto *Nigello*, & præfuit monaſterio xxxvj. annis, tempore *Henrici* & *Stephani* regum *Angliæ*. Hic ceſſit ſequenti *Roberto* anno Domini MCl, & obiit die lunæ iiij. non. Auguſti anno ſequenti, videlicet anno Domini MClj. & dicti regis *Stephani* xvj. Hic dictavit vitam & miracula ſanctæ *Modwenæ* virginis, pro qua miſit in *Hiberniam*, ut habetur in prohemio ejuſdem. Item conſtruxit ſpecioſum campanile ſuper chorum coopertum plumbo diverſ. tot..... ut habetur in miraculis dictæ virginis, in fine.

7. *Robertus*, monachus *Wintoniæ* ſucceſſit dicto *Galfrido*, & præfuit monaſterio ix. annis tempore antedicti *Stephani* & *Henrici* ſecundi filii imperatricis regis *Angliæ*. Hic propter alienationem poſſeſſionum & rerum monaſterii depoſitus & expulſus eſt de abbatia, anno Domini MClix. & dicti regis *Henrici* quinto. Iſte *Robertus* dedit villam de Cotes alias Coton cuidam vicecomiti de Stafford.

8. *Barnardus*, quondam monachus *Gloverniæ*, poſtea abbas de Cerne, unde receſſit propter magnas ejuſdem domus exordinationes, ſucceſſit antedicto *Roberto*, & præfuit monaſterio xvj. annis tempore *Henrici* ſecundi, & *Thomæ Cantuarienſis* archiepiſcopi, & obiit die martis iiij. kal. Feb. anno Domini MClxxv. & dicti regis *Henrici* xxj. Hic proſecutus eſt propter villam de Cotes ſive Coton, & recuperavit eam.

9. *Robertus* antedictus ſic antea expulſus iterum ſucceſſit prædicto *Barnardo*, & præfuit monaſterio uno anno & dimidio, conſenſu fratrum, tempore prædicti regis *Henrici* ſecundi, filii imperatricis, & obiit die veneris xv. kal. Decembris anno Domini MClxxvij. & dicti regis *Henrici* xxiij.

10 *Rogerus Malebraunch*, Prior *Malverniæ majoris*, ſucceſſit prædicto *Roberto*, & præfuit monaſterio iiij. annis & ampliùs, tempore *Henrici* ſecundi, & obiit die dominica ſecundo nonas Maii anno Domini MClxxxij. & dicti regis *Henrici* xxviij. Hic implacitavit *Stephanum Segrave* pro villa de Coton ſivè Cotis qui ejecit eum inde, & adhuc pendet placitum, quia Rex inde ſeiſitur.

11. *Ricardus*, Prior de *Roffa*, ſucceſſit dicto *Rogero*, & præfuit monaſterio ferè v. annis, tempore *Henrici* ſecundi, & obiit die veneris xiij. kal. Maii anno Domini MClxxxviij. & regis *Henrici* antedicti xxxiij.

12. *Nicholaus*, Prior *Abendoniæ*, ſucceſſit prædicto *Ricardo*, & præfuit monaſterio xij. annis tempore *Henrici* ſecundi & *Ricardi* primi, regum *Angliæ*, & obiit die jovis idus Decembris anno Domini MClxxxxvij. & dicti regis *Richardi* viij. ſepultuſque eſt ante altare ſanctæ *Modwenæ* virginis

ginis interduos fratres. Hic fecit primum Burgum de Burton, videlicet villam & novum vicum de Burton. Item dimiſit coquinam conventui, & dedit ad pitanciam eidem, ut patet per cartas inde.

13. *Willielmus Melburne*, monachus de *Radingia*, ſucceſſit prædicto *Nicholao*, & præfuit monaſterio xvj. annis, tempore *Richardi* primi, & *Johannis* regum *Angliæ*, & obiit die Jovis viij. kal. Auguſti, anno Domini MCCx. & anno regis *Johannis* xvj. Anno hujus primo facta erat revelatio Reliquiarum eccleſiæ *Burtonii*, ut patet in libro de eadem revelatione. Item hic burgum à magno ponte de Burton uſque ad novum pontem verſus Horninglowe fecit, & dedit burgenſibus cartam inde, & tenuit ibidem primò forum & feriam. Item dedit capellæ ſanctæ *Modwenæ* in *Anderſeya* xij.d. de burgagio *Roberti* de *Pecco*, quia *Galfridus* epiſcopus præcepit ei in dedicatione ejuſdem ut dotaret eam in aliquo. Item dedit coquinæ molendinum de Siwardmore, & cameræ xviij s. de terra *Willielmi* de Derby, & xij.d. ad lampadem coram cruce, & x.s. ad obitum ſuum.

14. *Rogerus Normannus*, monachus de *Normannia* ſucceſſit prædicto *Willielmo*, & præfuit monaſterio ferè duobus annis, tempore regis *Johannis* & *Henrici* tertii regis *Angliæ*, & obiit die lunæ xviij.kal. Octobris, anno Domini MCCxviij. & dicti regis *Henrici* anno primo. Hic dedit coquinæ virgatam terræ, quæ fuit *Johannis* de Lane.

15. *Nicholaus* de Wallingford, monachus & Prior *Burtonii* ſucceſſit antedicto *Rogero*, & præfuit monaſterio vj. annis, tempore *Henrici* tertii regis *Angliæ*; & obiit die Martis quarto kal. Auguſti anno Domini MCCxxij. & dicti regis *Henrici* vj. Hic dedit coquinæ unam virgatam terræ quæ fuit *Johannis Pikhull*, & decimam de Horinglow, & relaxavit ſervicium parochianorum in lapicidina, pro quodam annuo cenſu. Item fecit tenentibus totius parochiæ tam liberis quam nativis cartam de minutis decimis, pro quodam annuo redditu.

16. *Ricardus* de *Inſula*, monachus & Prior ſancti *Edmundi*, ſucceſſit dicto *Nicholao*, & præfuit monaſterio vj. annis, tempore dicti regis *Henrici* tertii. Et poſtea electus eſt in abbatem ſancti *Edmundi*, anno Domini MCCxxix. & dicti regis *Henrici* xiiij. Iſte *Ricardus* fecit capellam ſancti *Edmundi* & donavit eidem certos redditus, & dedit eandem capellã Priori cum redditibus eiſdem. Item dedit coquinæ conventuali molendinum ſuperius contra Stapinhull, & de Stretton ſuper *Douſam*, &c. in permutatione cum camerario, & vj.s.viij.d. ad pitanciam in die obitus ſui, qui eſt iiij. kal. Septembris, & erat redditus dicti burgi ad abbatem pertinentis, (ut patet per rentale inde) xlv.s. viij.d.

17. *Laurencius*, monachus & coquinarius Burton ſucceſſit prædicto *Ricardo*, & præfuit monaſterio xxxij. annis, tempore *Henrici* tertii, & inſtallatus eſt in feſto tranſlationis ſanctæ *Modwenæ* virginis, & obiit die Mercurii ſexto nonas Julii, anno Domini MCClx. & dicti regis *Henrici* lxv. ſepultuſque eſt ſub arcu ſuperiùs inter altare martyrum & capellam ſanctæ *Mariæ* virginis. Hic dedit conventui molendinum de Alvodeſtre & vivarium in viridario ad recreationem infirmorum, & elemoſinariæ illam domum lapideã juxta eccleſiam ad pauperes ſuſcipiendos, & in die obitus ſui ad coquinam x.s. & ad vinum x.s. & ad pauperes x.s. & de granario abbatis ſingulis monachis ſingulos ſimnellos. Et hujus tempore inchoata fuit capella beatæ *Mariæ* virginis, & erant in conventu xxx. monachi. Item habuit placitum cum villanis de *le* Hurſt apud Bromley. Hujus tempore fuit redditum burgagium.

18. *Johannes Stafford*, monachus & Prior *Burtoniæ* ſucceſſit dicto *Laurencio*, & præfuit monaſterio xx. annis, tempore *Henrici* & *Edwardi* regum *Angliæ*. Et ceſſit die ſabati xix. kal. Februarii anno Domini MCClxxx. & dicti regis *Edwardi* viij. & monachatus ſui lx. & obiit vij. kal. Martii, ſepultuſque eſt in capella beatæ *Mariæ* ſub lapide marmoreo, ferè in medio ante altare. Et hoc eſt epitaphium ſepulchri ejuſdem;

> *Hic jacet abbas* Johannes *de* Stafforde, *cujus animæ propicietur Deus, & det vitam æternam.* Amen.

In hujus tempore Prior *Michael* fecit dictam capellam, qui ſimiliter jacet ibidem ſub marmore juxta altare, à ſiniſtris ejuſdem *Johannis* abbatis. Et hoc eſt epitaphium ejus ſcriptum gallicè;

> *Ici git daun* Michel *de* Mercinton *a ki alme Dieu face pardon & joye pardurablement li done Dieu omnipotent.* Amen.

Anglicè.

> Here lyeth dawn Michel of Merchinton, to whoſe ſole God make pardon, and joy everlaſting to him give God almighty. Amen.

Iſte *Johannes* fecit burgum de Bradwaie *a le* Brerelecroſſe, Pantaſie, & Andeſleyteſt, & remiſit v.d. de tenemento quod *Willielmus Davy* tenuit, pro via amplianda ibidem verſus Wihtemore, ubi priùs non erat niſi modica ſemita. Item dedit coquinæ conventuali piſcariam inter vadum de Drakelowe & molendinum ibidem, & contra terram de Stretton, & xl.s. de molendino de Bromley. Item fecit ſeldas in foro de Burton, & dedit eaſdem Elemoſinario, &c. Item habuit placitum cum villanis de *Overa* pro quo obligavit C.s. capellæ de Hallowe, &c. Hic quoque natus eſt in Stretton. Ex bonis parentum ſuorum fecit pontem ibidem ultra aquam de Dowſe, ideo vocatur *le* Monksbridge. Hujus tempore videlicet anno ipſius xj. fuit redditus burgi de *Burtona* vij.l. vj.s. j.d.

19. *Thomas Pakington*, monachus & Prior *Burtonenſis*, ſucceſſit dicto *Johanni*, & præfuit monaſterio ferè xxvj. annis, tempore *Edwardi* prædicti. Et obiit die Jovis kal. Octobris anno Domini MCCCv. & dicti regis *Edwardi* xxxiij. ſepultuſque eſt in medio ante ſummum altare ſub lapide marmoreo cum cruce, modo ligni frondoſi. Qui quidem lapis poſtea tranſlatus eſt in Anderſeye per *Thomam Feylde* abbatem, & jacet ſuper tumbam ſanctæ *Modwenæ* virginis. Hic

fecit burgum de *le* Catteſtrete per medium de Swarmore uſque Pikenelſtrete. Et dedit coquinariæ tres acras prati ad molendinum ſuperius. Et anno ejus ſexto fuit maxima fames, ob quam fecit burgum prædictum. Et xvj. die Decembris anno ejus xij. quidam puer dictus *Willielmus Bonde* aſcendit trabes eccleſiæ ante ſummum altare cum quodam carpentario vocato *Roberto Helcote*; & hora veſpertina quando antiphona *ô ſapientia* incipiebatur, decidit in terram & expiravit. Et ſic ejus tempore facta fuit nova fabrica cancellæ eccleſiæ ſuperioris & conſummata. Et circa feſtum exaltationis ſanctæ crucis anno ejus xxiij. facta eſt diſſentio inter monaſterium de Burton & liberè tenentes de patria pro quodam foſſato facto circa nemus de Winſhull.

20. *Johannes Piſcator*, aliàs Stapunhull, monachus *Burton.* ſucceſſit dicto *Thomæ*, & præfuit monaſterio xj. annis, tempore *Edwardi* primi & *Edwardi* ſecundi, filii *Edwardi* regum *Angliæ*; & obiit die Jovis viij. kal. Julii anno Domini MCCCxvj. & dicti regis *Edwardi*, filii regis *Edwardi*, x. ſepultuſque eſt ſub lapide marmoreo ante ſummum altare à dextris *Thomæ* abbatis. Et hoc eſt epitaphium ejuſdem abbatis *Johannis* ſcriptum in parva cruce [-] & die Martis xviij. kal. Januarii anno ejus primo dedicatum fuit ſummum altare, & altaria de apoſtolis & martyribus. Iſte fecit ædificium longum juxta portas abbatiæ & Helle: Item ædificium inter campanile, & longum ædificium ſacriſtariæ & anno ejus tertio Dominica in craſtino poſt feſtum ſanctæ *Mariæ* frater *Robertus Longdon* monachus Burton factus eſt Prior *Tutteſburiæ* per dominum *Thomam* comitem *Lancaſtriæ*.

21. *Willielmus* de Bromley, monachus & cellerarius *Burtoniæ*, ſucceſſit dicto *Johanni*, & præfuit monaſterio xiij. annis, tempore *Edwardi* ſecundi & *Edwardi* tertii regum *Angliæ*, & obiit die Mercurii xj. kal. Julii anno Domini MCCCxxix. dicti regis *Edwardi* tertio, ſepultuſque eſt ſub lapide hiſpido ſive arenario ante ſummum altare à ſiniſtris *Thomæ* abbatis. Hic fecit magnam aulam juxta aquam de le Flete, & columbare in le Polevert, & magnum horreum in le Bere de Stapenhull per fratrem *Robertum Britehil* celerarium ejuſdem. Et dedit conventui longum illud ædificium juxta portas abbatiæ, & duo meſſuagia *Thomæ Ruſs*, & inſulas ultra molendinum ſuperius, & quinque dies ad ſanguinis imminutionem à meridie diei ſabbati uſque ad veſperas feria quarta in loco illo circumfoſſato in parco de Shapenhale, cum augmentatione panis & cerviſiæ ultra ſolitum corrodium. Item anno ejus ſexto dominus *Thomas*, comes *Lancaſtriæ* removit à monaſterio die Mercurii ſexto idus Martii, Rege *Edwardo* ſuperveniente.

22. *Robertus Longdone*, Prior *Tutteſburiæ*, & prior monachus *Burtoniæ*, ſucceſſit prædicto *Willielmo*, & præfuit monaſterio xij. annis, tempore regis *Edwardi* tertii, & obiit die Mercurii iiij. kal. Martii, anno Domini 1340. & dicti regis *Edwardi* xiiij. ſepultuſque eſt ſub arcu inter altare apoſtolorum & confeſſorum. Hic fecit capellam eandem confeſſorum cum voluta ejuſdem, & capitulum opere artificioſo, videlicet à fundo uſque ad medium in altitudine ejus. Iſte *Robertus* remiſit camerariæ unam marcam quam abbas habere conſueverat, & dedit ei vij. provenientes de decem burgagiis incluſis infra croftam coquinarii, in recompenſationem xix. s. quos abbas ei ſolvere conſueverat pro le Hurſt aſſignata per *Willielmum Melbourne* abbatem prædictum.

23. *Robertus Brikhull*, monachus & cellerarius *Burtoniæ* ſucceſſit dicto *Roberto*, & præfuit monaſterio viij. annis tempore *Edwardi* regis iij. & obiit idus Auguſti anno Domini MCCCxlviij. & dicti Regis *Edwardi* xxij. ſepultuſque eſt ſub lapide marmoreo in cancella ſuperiore in medio ante ſummum altare. Hic conſummavit capitulum opere artificioſo, & fecit magnam feneſtram ſupra ſummum altare, & magnum orrium, columbare, & cætera ædificia apud Shopinhale &c. Hujus etiam tempore frater *Robertus Stapenhull* fecit & dedit conventui molendinum fullonicum & duo ædificia, unum quondam *Rogeri* de *Parco*, & aliud quondam domini *Ricardi* de Aſheburne capellani. Qui quidem *Robertus* obiit die ſabati, & eſt ſub arcu inferiori juxta altare apoſtolorum & confeſſorum tumulatus.

24. *Johannes Ibſtoke*, monachus & elimoſinarius Burton ſucceſſit prædicto *Roberto*, & præfuit monaſterio xviij. annis tempore *Edwardi* tertii. Et obiit die lunæ 5. kal Octobris anno Domini MCCClxvj. & dicti regis *Edwardi* xl. ſepultuſque eſt ante ſummum altare à dextris prædicti *Roberti Brikhull* abbatis. Hic, dum eſſet elemoſinarius, fecit altum ædificium in foro, videlicet Gareſſes. Item fecit boreale latus eccleſiæ parochialis, depoſita priùs ibidem quadam magna ſynagoga. Item fecit cameram parvam abbatis inter magnam aulam & exteriorem cameram ibidem. Et acquiſivit dimidium manerii de Calwelle. Item dedit conventui le Welhouſe orchard, & xx. s. de Felde, & addidit ad ſanguinis imminutionem duos dies & dimidium, & conceſſit ut habeant ſolatium hujuſmodi à ſabbato ad ſabbatum.

25. *Thomas Sowtham*, monachus Burton, capellanus abbatis ſucceſſit prædicto *Johanni*, & præfuit monaſterio xxxiiij. annis, tempore *Edwardi* tertii, *Ricardi* ſecundi, & *Henrici* quarti regum *Angliæ*. Et ceſſit ante feſtum Omnium Sanctorum, anno Domini MCCCC. & dicti regis *Henrici* ſecundo. Et obiit 3. idus Aprilis, ſepultuſque eſt ſub lapide marmoreo in capella Martyrum. Hic acquiſivit terras & redditus ad cantariam ſuam & obitum ſuum. Item hujus tempore frater *Johannes Sudburie* ſacriſta fudit de novo tres magnas campanas in campanili inferiori. Item emit crucem argenteam cum tribus imaginibus, & calicem cum crucifixo in pede, ad ſummum altare. Item hujus tempore frater *Reginaldus Ibſtoke* acquiſivit redditus ad obitum ſuum, qui quidem jacet à dextris *Roberti Stapenhul* monachi.

26. *Johannes Sudburie*, monachus & ſacriſta *Burtoniæ*, ſucceſſit dicto *Thomæ*, & præfuit monaſterio xxiiij. annis, tempore *Henrici* quarti, quinti, & ſexti, regum *Angliæ*, & ceſſit die Martis xviij. die Januarii, anno Domini MCCCCxxiiij. & dicti regis *Henrici* ſecundo. Et obiit ſecundo idus Septembris xv. anno ſequenti, videlicet anno Domini MCCCCxxxix. Hic fuit baccalarius

larius in jure canonico, ſepultuſque eſt in medio ante altare in capella confeſſorum ſub albo lapide. Hic appropriavit rectoriam de **Alvecſtre**, conſenſu domini *Walteri Batill* rectoris. Hujus tempore frater *Ricardus Creyhton* ſacriſta, fecit opus lapideum cancellaturæ cum novo tecto eccleſiæ inferioris. Item frater *Johannes Babe*, Prior & ſacriſta fecit novum opus lapideum campanilis eccleſiæ ſuperioris, & nova ſtalla in choro, cum feretro novo ſanctæ *Modwenæ*, portiforium, & duos textus ejuſdem operis, & ſcripſit librum magnum & choro in juvenili * cum eſſet ſubſacriſta. Idem *Johannes Sudburie* adquiſivit terras & tenementa ad cantariam & obitum ſuum &c.

* Ita. MS.

27. *Willielmus Mathew*, monachus & elemoſinarius *Burton* ſucceſſit prædicto *Johanni*, & præfuit monaſterio vj. annis, tempore regis *Henrici* ſexti, & ceſſit die Jovis idus Septembris in feſto exaltationis ſanctæ crucis anno Domini MCCCCxxx. & dicti regis *Henrici* viij Et obiit ſexto idus Octobris proximò ſequentis, ſepultuſque eſt ſub lapide hiſpido ſive arenario in capella beatæ *Mariæ* ſupra gradum juxta ſedile in muro ibidem. Et anno ejus primo frater *Nicholaus Warde* coquinarius fecit portas fluviales apud molendinum inferius. Et anno ejus ſecundo dominus *Johannes Babe* Prior obiit die Lunæ x. kal. Auguſti ſepultuſque eſt ad capud in medio chori ſub lapide emplaſtro. Et vij. kal. Martii anno ejus quarto, die lunæ, dominica prima Quadrageſimæ, idem abbas poſuit primum lapidem auſtralis partis portarum abbatiæ. Et menſe Junii inchoatum fuit opus lapideum inter **Andrewſeymeyda** & *le* **Porſeholme**. Et anno ejus quinto, die Lunæ xv. kal. Martii inceptum fuit pavimentum altæ villæ, diruto cauſeto, ponendo gutteram in medio. Et die Lunæ xij. kal. Aprilis proximo ſequentis inceptum fuit cauſetum novi vici ante portas abbatiæ.

28. *Robertus Ouſby*, monachus S. *Albani*, ſucceſſit prædicto *Willielmo* in feſto S. *Edmundi* regis & martyris, inſtinctu *Willielmi Heyworth*, *Coventriæ* & *Lichfeldii* epiſcopi, & præfuit monaſterio duobus annis, tempore regis *Henrici* ſexti, & ceſſit die ſabbati ix. kal. Februarii anno Domini MCCCCxxxij. & dicti regis *Henrici* xj. Hujus tempore iij. kal. martij, die Jovis Dominica prima Quadrageſimæ, anno ejus primo, poſitus eſt primus lapis novi clauſtri incipiendo ad angulum verſus elemoſinariam, & eodem anno conſummatum. Item die Mercurii ſecundo idus Septembris, eodem anno, inceptum fuit opus lapideum fontis in foro juxta *le* **Garetts**.

29. *Radulphus Henley* monachus **Burton**, ſucceſſit dicto *Roberto*, & præfuit monaſterio xxij. annis, tempore regis *Henrici* ſexti. Et ceſſit die lunæ vj. kal. Marcii anno Domini MCCCCliiij. & dicti regis *Henrici* xxxiij. ſepultuſque eſt in clauſtro in parte boreali ad dextram patris ſui. Hic depoſuit hiemalem aulam, & ſtabulum hoſpitum, & fecit alteram partem portæ abbatiæ verſus boream. Et hujus tempore conſummatum eſt campanile eccleſiæ inferioris, & campana in eo poſita. Et anno ejus ſeptimo, obiit *Johannes Sudburiæ* abbas. Et anno ejus xiiij. obiit dominus *Willielmus Heyworth*, *Coventriæ* & *Lichfeldiæ* epiſcopus iij. idus Martii anno Domini MCCCCxlvj. qui legavit huic monaſterio C. l. & ultra, videlicet, ad ædificationem clauſtri xl. l. & pro cappis xx. l. ij. pelves argenti, ij. candelabra, & magnum thuribulum de argento, & xl. marcas ad ædificationem ij. tenementorum in villa.

30. *Willielmus Bronſton*, monachus & cellerarius **Burton**, ſucceſſit prædicto *Radulpho* & præfuit monaſterio xviij. annis, tempore *Henrici* ſexti & *Edwardi* quarti regum *Angliæ*, & obiit ſeptimo die Martii, anno Domini MCCCClxxij. & regni regis *Edwardi* xj. ſepultuſque eſt honorificè in capella beatæ *Mariæ* ſub tumba de marmore. Hic adquiſivit à domino rege cartam de *les fraunches*, videlicet, quòd abbas & conventus & ceteri tenentes de abbathia, ſint quieti ab omni vexatione vicecomitis *Staffordiæ*, ſive eorum ſatellitum, imperpetuum, ut patet per cartam inde. Item acquiſivit terras & redditus ad cantariam ſuam & ad obitum ſuum. Item acquiſivit redditus & dedit capellæ beatæ *Mariæ* ad ſuſtentationem cantatorum. Et dedit conventui ſex pecias argenteas & deauratas. Item miſſam de nomine *Jeſu* ſextis feriis celebrari inſtituit, ad quod continuandum redditus condonavit,

..... Abbatis geſſit qui hic requieſcit
Willielmus nomine **Branſton**, *cui det Deus Amen.*
Felix, namque piæ laudes reparando Mariæ
Ille decem marcas ..... procurat ad archas
Expenſis propriis reddendas omnibus annis.
*Ut miſſa matris ditet benedictio * patris.*
Dat tres cantorum marcas utriuſque duorum,
Quatuor ex reliquis bis ...... benè marcis.
Dat pueris marcam ſic unicuique dat unam.
Hoc in propoſitum qui pervertit alienum
Dampnet eos merita patris maledictio ſumma.
Nunc [Cætera deſunt.]

* MS. patris.

31. *Thomas Feylde*, monachus **Burton** ſucceſſit prædicto *Willielmo*, & præfuit monaſterio xx. annis, tempore *Edwardi* quarti, *Ricardi* tercii & *Henrici* ſeptimi regum *Angliæ*, & obiit ſecundo die Julii, anno Domini MCCCCxciij. & dicti regis *Henrici* octavo, & in area ante tumbam ejus juxta hoſtium veſtibuli ſepelitur. Et anno ejus ſecundo cecidit memoratum campanile eccleſiæ ſuperioris, tectum eccleſiæ, voltas, muros, chorum quoque antedictum ſatis præcioſum & omnia ante ſe ad terram uſque proſternens. Et anno ſequenti, iſte *Thomas* fecit de novo tectum ejuſdem eccleſiæ, & muros reparavit; unam ex quatuor columnis juxta chorum, ſuperiorem ſcilicet, verſus aquilonem reædificavit; archam inter eccleſiam ſuperiorem & inferiorem compoſuit, & campanile ibidem inchoavit ſummum altare erexit & gradus ibidem fecit. Ipſum quoque altare miro tabulatu ornavit. Capellam ſanctæ *Modwenæ* in *Anderſeya* depoſita veteri, à fundamentis, & magnam aulam in foro extruxit. Cameram abbatis & multa alia ædificia in monaſterio fecit. Item adquiſivit terras & redditus ad obitum ſuum.

32. *Willielmus Fleigh*, monachus & coquinarius **Burton** ſucceſſit prædicto *Thomæ*, & præfuit monaſterio ix. annis, tempore *Henrici* ſeptimi

timi regis *Angliæ*. Et obiit in vigiliis pentecoſtes xiiij. die Maii anno Domini MDij. & dicti regis *Henrici* xviij. ſepultuſque eſt juxta finem chori verſus aquilonem, ſub lapide quaſi marmoreo. Fuit enim iſte vir innocens, ac ſuorū fratrum amator præcipuus; contemplativam namq; vitam magis quam activam elegit. Nec aliquid ab ipſo factitatum compertum habemus quod magnopere laudari aut reprehendi poſſit. Paſcuas tamen monaſterii ſufficienter inſtauravit, & monaſterium in bono ſtatu dereliquit.

33. *Willielmus Beyne*, monachus & prior **Burton** ſucceſſit prædicto *Willielmo*, & præfuit monaſterio xxiij. annis, tempore *Henrici* ſeptimi & *Henrici* octavi regum *Angliæ*.

34. *Johannes Boſton* abbas.

35. *Richardus Edes* ultimus abbas *Burtoniæ*.

[Hactenus ex chronicis de **Burton**.]

ABBOTTESBURIENSE *cœnobium in agro* Dorſetenſi *circa ann. Dom.* 1026. *fundatum* *, *&* S. Petro *Apoſtolo dedicatum*.

* *Reyner.* Apoſtolat. Benedictin. in *Angl.* tract. 2. ſect. 6. memb. 3.

* Eid. *Reynero, Orkingus*, quem *palatii regii Oeconomū*, appellat.

[QUidam *Orcus* *, vir ſuo tempore præpotens, & *Canuto Anglo Danorum* regi, eximiè charus, ſimul cum Heroina quadam, *Tola* nomine, conjuge ſua, *Rothomagi* in *Normannia* oriundâ, cœnobium iſtud fundavit. Quæ quidem *Tola* villam quandam, tunc **Piddle**, hodie vero **Tole-Piddle**, nuncupatam, in agro *Dorſetenſi* pretio emit, quam cum villis iſtis, **Abbottesbury, Portesham, Helton**, & **Anſtie**, vulgò nominatis, & in eodem agro ſitis, ipſa ſimul cum viro, cœnobio ſuo dono dedit. De cujus fundationis quam ita vocant chartâ, hæc (inter alia) olim excerpta: ----- *Et cum ea (Tola* ſcil.*) diu vixit (* idem *Orcus) non ſine ſpe, ſed ſine poſſibilitate procreandæ prolis.* Ubi etiam, de eccleſiaſtico loci officio hæc: ----- *Et eccleſiam raro ſervitio ibidem miniſtratam invenit ab uno preſbytero ſuam uxorem habente.* Hæc autem ex relatione viri quidem cui credatur longè digniſſimi, domini *Johannis Strangewayes*, ordinis ſui, equeſtris ſcilicet, magni ſanè ornamenti, ac ædium iſtarum nunc domini nuper accepimus, unà cum duabus chartis, & quadam de tempore *Henrici* regis ejus nominis ſeptimi, membranâ, ſigillo abbatis & conventus *Abbotteſburienſis* communi roboratâ, *perpetuæ* quam ita nominarunt *Cantariæ* in eadem abbatia celebrandæ, progenitorum ſuorum quibuſdam, ob eorum in locum munificentiam ſingularem, gratitudinis ergò, pro more ſeculi, conceſſæ, & **Strangewayes Chantery** vulgariter nuncupatæ, formam ſatis prolixè deſcriptam continente. Chartæ verò, quas ex ipſiſſimis deſcripſimus autographis, nobis à nobiliſſimo equite, pro ſuâ erga nos humanitate & benevolentiâ, atque operis iſtius promovendi & exornandi ſtudio, nuper, ut diximus, libentiſſimè tranſmiſſis, ſequuntur. Quarum utrâque, quæ notis his incluſa [] cum in autographis, ex nimia vetuſtate in illis locis laceris & lacunoſis, planè deſint, ne claudicent, noſtra qualis qualis ſupplevit conjectura.]

Strangewayes Chantery.

Charta Canuti *regis, de* **Portesthamme**, Orcio *miniſtro ſuo collato.*

MUndanis cladibus iſta erumpnoſa vita [tam var]iis defectibus ita laceſcendo tabeſcit ac deficit, ut inmaturæ mortis occiduis caſibus, heu pro dolor! quamplurimi æternum trahantur ad interritum. Sed n[obis cu]nctis elaborandum omnibus notis extat ſanè ſapientibus, ut ſpurcitias *Belial* evitantes, theoricæ vitæ amæniſſima conſequi mereamur contubern[ia. Quam o]brem ego *Cnut*, annuente ac favente Dei omnipotentis clementiâ, totius *Anglorum* baſileus, cæterarumque nationum in circuitu degentium regens atque [gubernans, q]uandam ruris particulam vij. ſcilicet terræ manſas, eo in loco ubi ruricolæ terræ illius nomen indidere **aet Portesthamme**, meo miniſtro quem noti atque a[mici *Orcy* voc]itare ſolent, pro ejus amabili fidelitate libenti animo, libertate perpetuâ largitus ſum, quatinus ille habeat atque perpetualiter poſſideat quamdiu vital[e ſuum ſta]men * viguerit. Cumque diſſolutionem ſui corporis imminere cognoverit, cuicunque ſibi libuerit hæredi jure hæreditario in æternam poſſeſſionem derelinqu[at. Sit autem] hæc prænominata villula libera, cum omnibus ad illam ritè pertinentibus, in campis ac paſcuis, pratis, aquarumque curſibus, rebus tantummodo tribus excepti[s, expeditione] videlicet, pontis, arciſve recuperatione. Si autem tempore contigerit aliquo quempiam hominum aliquem antiquiorem librum contra iſtius libri libertatem produ[cere, irritum] conputetur, iſto per omnia in ſua ſtabilitate permanente atque vigente. Si quis autem quod non optamus, noſtræ munificentiæ donum pervertere conamine ſ[uo præſumpſerit,] collegio privatus perpetuæ fœlicitatis, erumpnam hauriat atrociſſimæ calamitatis, mortis niſi ante terminū præſumptionem hanc temerariā legali [ſatisfactione] emendare ſtuduerit. ✠ His verò vocabulis divulgari videntur termini agrorum videlicet prædictorum. Ærest of Mylebroce on Cuceleshylle. of Cuceles[hylle on holun. of] holun on Motbeorh. of Motbeorge on þe stræt. of ðære stræt on ðone ealdan pæg ðurh ðone graf ⁊ spa on ðone smalan pæþ ofer ða stræt on þone ealdan peg ⁊ spa andlang peges on Atange [*. . . . . . b]earh. ⁊ spa on æt stealles beorh. of ðam beorge suþ on ða ealdan pale. spa on corfgetes pestran totan *. of ðam totan suþ be pale on ðære dicehyrnan. ⁊ spa pest be dic on oþre hyrnan. spa suþ be dic on ðære mæde hyrnan. ⁊ ðær pest be dic on oþre mæde hyrnan. ⁊ spa suþ andlang dic on halgan pyl. of halgan pylle pest be dic on ða clæian lane. of ðære clæian lane on myle broc adun be streame eft of myle broce on cuceleshylle ⁊

* Forte ſpiramen.

* Quædam hic fugerunt, ne conjecturâ quidem facilè revocanda

* Fortè, cotan.

Id eſt. Primò à *Mylebroca* [amne à molendino fortè nominato] ad *Cuccliſhyllam* [montem

tem ſic dictum :] à *Cuceliſhylla* ad cavernam : à caverna ad *Motbeorgam* [collem ſic dictum :] à *Motbeorga* ad vicum, à vico ad veterem viam, per lucum ; & ſic ad anguſtam ſemitam ultra vicum ad veterem viam ; & ſic in longum viæ ad *Atange* ♣. . . . . . : collem, & ſic ad ſtationis collem : à colle Auſtrum verſùs ad veterem voraginem ſic ad *Corſgetis* tugurium : à tugurio Auſtrum verſùs ſecùs voraginem ad foſſæ angulum ; & ſic Occidentem verſùs per foſſam ad alterum angulum : ſic Auſtrum verſùs per foſſam ad prati angulum ; & ibi Occidentem verſùs per foſſam ad alterum prati angulum ; & ſic Auſtrum verſùs in longum foſſæ ad ſacrum fontem : à ſacro fonte Occidentem verſùs ſecus foſſam ad viculum argillaceum : à viculo argillaceo ad *Mylebrocam* per decurſum fluminis : iterum à *Mylebroca* ad *Cuceliſhillam*.

✠ Acta eſt autem hæc præfata donatio, anno dominicæ incarnationis Mxxiiij. indictione vij. horum conſilio & teſtimonio, quorum nomina hic infra habentur. ✠ Ego *Cnut* Rex *Anglorum* almæ crucis ſignaculo hanc munificentiam conſignavi.

✠ Ego *Æthelnoth* archiepiſcopus.
✠ Ego *Ælfſie* epiſcopus.
✠ Ego *Byrhtwold* epiſcopus.
✠ Ego *Ælfmar* epiſcopus.
✠ Ego *Byrhtwi* epiſcopus.
✠ Ego *Godwine* dux.
✠ Ego *Eglaf* dux.
✠ Ego *Hacun* dux.
✠ Ego *Byrhtmær* abbas.
✠ Ego *Æthelwerd* abbas.
✠ Ego *Æthelwold* abbas.
✠ Ego *Ælfwi* abbas.
✠ Ego *Lyfing* abbas.
✠ Ego *Eadſie* presbyter.
✠ Ego *Eadwold* presbyter.
✠ Ego *Ælfwine* presbyter.
✠ Ego *Thorth* miniſter.
✠ Ego *Agemund* miniſter.
✠ Ego *Thorth* miniſter.
✠ Ego *Leofwine* miniſter.
✠ Ego *Thurcylhoga* miniſter.
✠ Ego *Karl* miniſter.
✠ Ego *Tovihwita* miniſter.
✠ Ego *Byrhſie* miniſter.
✠ Ego *Kartoca* miniſter.
✠ Ego *Tovireada* miniſter.
✠ Ego *Brothor* miniſter.
✠ Ego *Ælfget* miniſter.
✠ Ego *Bovi* miniſter.
✠ Ego *Thurgod* miniſter.
✠ Ego *Æthelmær* miniſter.
✠ Ego *Byrhtric* miniſter.
✠ Ego *Sigewerd* miniſter.
✠ Ego *Winhus* miniſter.
✠ Ego *Wulfnoth* miniſter.
✠ Ego *Thurſtan* miniſter.

[*A tergo hæc.*]

Ðis is ðæra VII. hida landboc to Porteshamme ðe Cnut kyninge gebocode Orcehis ðegne on ece yrfe ⁊

Id eſt.

Hic eſt ſeptem hidarum *Porteſhammenſium* codex, quas *Canutus* Rex ſcripto contulit *Orco* ejus miniſtro, jure hæreditario [*vel*, in æternam hæreditatem.]

De fraternitate (vulgò *gyldâ*) *apud* Abbotteſburiam *per* Orcium *inſtitutâ.*

✠ Her cyþ on ðisum gewrite ꝥ Orcy hæfþ gegyfen ðæ gegyld healle and ðone stede æt Abbodesbyrig gode to lofe and sancte Petre. and ðam gyldscipe to agenne. on dæge. and æfter dæge him and his gebeddan to langsumum gemynde. se ðe þis awendan ƿyle hæbbe him ƿiþ gode gemæne on ðam miclan dome ⁊ Ðonne syndon ðis þa forƿard þe Orecy and þa gegyldan æt Abbodesbyrig gecoren habbaþ gode to lofe. and sancte Petre to ƿurþmynte. and heora saulum to þearfe ⁊ ꝥ is ærost þrym nihton ær Petres mæssan æt ælcan gegyldan ænne peningc. oþþe an peningc ƿurþ ƿeaxes. loc hƿæþer mare neod sy into ðam mynstre and on mæsse æfen æt tƿam gegyldum ænne bradne hlaf ƿell besewen and ƿell gesyfled to urum [gemænum ælmyssan. and fif ƿucan ær Petres mæsse dæge sceote ælc gegylda ænne gyldsester fulne clænes hƿætes. and ꝥ beo gelæst binnan tƿam dagum be þæs ingangés ƿite. ꝥ syndon þry sestras hƿætes. and se ƿudu beo gelæst binnan ðrym dagum æfter þam corn gesceote. æt ælcon ƿiht gegildan ane byrþene ƿudes. and tƿa æt þam ungyldan. oþþe gylde ænne gyld sester cornes ⁊ And se ðe bryþene underfehþ. and ꝥ gecƿeme ne deþ beo he his ingangés scyldig. and ðær ne beo nan gyfu. and se gylda þe oðerne misgret innan gylde on eornoste hige gebete he ꝥ be his ingange ƿiþ ealne geferrædene. ⁊ syþþan ƿiþ ðone man þe he misgrette sƿa sƿa he hit findan mæge. and gyf he nele to bote gebugan. ðolige he ðære geferrædene. and ælcere oþre gyldrædene ⁊ And se ðe ma manna inlæde. þonne he sceole buton ðæs stiƿerdes leafe and ðæra feormera gylde his ingang ⁊

And gyf ænigum on urum geferrædene his forþ siþ getide sceote ælc gegylda ænne peningc æt þam lice for þære saule oþþe gylde be ðryg gyldum. ⁊ gyf ure ænig geuntrumod sy binnan syxtigu[m milan ðon]ne findon ƿe fiftyne men ꝥ hine gefeccon. ⁊ gyf he forþfaren sy. XXX. ⁊ ða hine gebringon to ðære stoƿe þe he to gyrnde on his life. ⁊ gyf he on neaƿyste forþ faren sy. ƿarnige man ðone stiƿerd. to hƿylcere stoƿe ꝥ lic sceole. ⁊ se stiƿerd ƿarnige syþþan þa gegyldan sƿa fela sƿa he mæge mæst to geridan oþþe to gesendan. ꝥ hi ðær to cumon. ⁊ ꝥ lic ƿurþlice bestandan ⁊ to mynstre ferian. ⁊ for ðære saule georne gebiddan. ꝥ byþ rihtlice gecƿeden gyldrædene ꝥ ƿe þus don. ⁊ hit gerisþ ꝥ ƿell ægþer ge for gode ge for ƿorolde. for-

þanþe ƿe nyton hƿylc ure hraþost forþ-fæarþ. ðonne ȝelyfe ƿe þurh ȝodes fultume þ us fremiȝe eallon þas forƿord ȝecƿeden on ær. ȝyf ƿe hit rihtlice healdaþ.

Uton biddan ȝod ælmihtiȝne ȝeorne mid inƿerdre heortan þ he us miltsiȝe. ⁊ eac sƿa his halȝan apostol sancte Petre þ he us ȝeþinȝiȝe ⁊ ure ƿeȝ ȝerýme to ecere reste. forþan ðe ƿe for his lufon þis ȝeȝýld ȝeȝaderodon. he hæfþ ðone anƿeald on heofenum þ he mot lætan into heofenon ðone ðe he ƿýle. ⁊ forƿirnan ðam þe he nele. sƿa sƿa Christ sýlf cƿæþ to him on his ȝodspelle. Petrus ic betæce ðe heofenon rices cæȝe. and sƿa hƿæt sƿa ðu ƿylt habban ȝebunden ofer eorþan þ býþ ȝebunden on heofenum. and sƿa hƿæt sƿa ðu ƿylt habban unbunden ofer eorþan þ býþ unbunden on heofenum. Uton habban hýht ⁊ hopan to him. þ he us beƿite. a her on ƿoruldre. ⁊ æfter forþsiþe ure saƿla ȝehelpe he us ȝebrinȝe on ecere reste. Amen.

Idem Latinè redditum.

HIC innoteſcat ex hoc ſcripto, quod *Orcyus* dedit [vel dedicavit] ſodalitii aulam & locum apud *Abbodeſberiam* ad laudem Dei, & S. *Petri* & fraternitatis, [à ſeipſo] dum vixerit poſſidenda; & poſtea in perpetuam ſui & uxoris ſuæ memoriam; qui hoc averterit, inter Deum ſit & ipſum [rationem ſcil. ſuper eo Deo reddat] in magno [vel generali] judicio. Hoc autem eſt pactum quod *Orcyus* & contubernales apud *Abbodeſberiam* elegerunt [i. fecerunt] ad laudem Dei, & ad honorem ſancti *Petri* atque ad animarum ſuarum opus [utilitatem ſc. vel ſubſidiū.] Id eſt, inprimis, tertia ante *Petri* miſſam [i. feſtum] nocte, ſodalium unuſquiſque unum denarium, ſive ceræ quantitatem æquivalentem, utrum horum magis expediat monaſterio conferat: Et in vigilia feſti duo ſodales [pendant] unum panem amplum, bene paratum, & bene cribratum, ad noſtram communem eleemoſynam. Et hebdomadâ ante *Petri* miſſæ diem [vel feſtum] quintâ, contribuat ſodalium quiſque unum ſextarium contubernali [dictum] frumento pluro plenum, & perſolvatur id intra biduum, ſub ingreſſus mulctâ [non ſolventibus irrogandâ: mulcta fortè ſummâ vel ſymbolam à quolibet in ſodalitium admiſſo introitus nomine, ſolvendam æquivalente:] trium ſcilicet frumenti ſextariorum. Et lignum perſolvatur [i. inferatur] intra triduum poſt illam tritici collationem: unuſquiſque [ſcilicet] verus ſodalis unum (inferat) ligni onus, & non ſodales [ni fratrum album ſcil. tanquam contributarii, licet fortè indiginæ, & fratribus cohabitantes, nondum relati] duo: ſin minus unum reddant tritici ſextarium [illum] contubernalem [dictum.] Et qui onus ſuſceperit, illud autem, uti par erit, non præſtiterit, ſit introitus ſui reus [mulctam ſcil. incurrat, ſummam vel ſymbolam, introitus nomine, ſolutam, æquivalentem] ſine ulla indulgentia. Porrò, ſodalis qui alium intra contubernium deditâ operâ malè tractaverit, ingreſſu ſuo id redimat [vel compenſet, mulctam ſcil. de quâ ſupra, pendendo] apud univerſam ſocietatem, & poſtea apud illum quem malè tractaverit, prout poterit. Et ſi compenſare recuſaverit, ſodalitio mulctetur [i. expellatur] nec alterius cujuſcunque contubernii capax ſit. Plures autem (quàm par erit) qui introduxerit homines abſque diſpenſatoris & obſonatorum licentiâ, introitu ſuo mulctetur [mulctam ſcil. de qua ſupra, ſolvendo.]

Et ſi noſtræ fraternitatis mortem quis obierit, defuncto conferat unuſquiſque ſocius denarium pro ejus animâ, [vel, in animæ defuncti remedium:] aut in triplum mulctetur. Et ſi noſtrum quis infirmetur intra ſexaginta abhinc milliaria, inveniamus [i. congregemus] quindecim viros qui eum abducant: ſi autem deceſſerit xxx. qui ad locum illum quem ipſe vivens deſideraverit, eum deferant. Si verò in vicinia deceſſerit, notificetur diſpenſatori quem ad locum corpus pertinet; diſpenſator autem poſtea tot ſodalibus quot, vel ad eos equitando vel mittendo omnino poterit notificet, hoc fine, ut eò ſe conferant, & corpori honorabiliter aſſiſtant, atque ad cœnobium deferant, ac pro anima [defuncti] ſedulò orent. Id meritò vocetur ſodalicium, ſi ita faciemus, & bene conveniet, tùm Dei tùm mundi intuitu, quoniam neſcimus quis noſtrum moriatur primus. Credimus autem, Dei auxilio freti nobis omnibus hoc pactum antedictum, id ſi rectè obſervemus profuturum.

Deum omnipotentem oremus ſedulò, intimo corde, ut noſtri miſereatur, & ſimiliter apoſtolum ejus ſanctum *Petrum*, ut pro nobis intercedat, & viam noſtram ad requiem æternam amplict [vel, aperiat.] Amoris enim ejus intuitu hoc ſodalitium congregavimus [i. inſtituimus.] Ipſe [ſiquidem] poteſtatem habet in cœlo, ut in cœlum admittere poſſit quos voluerit, & repellere quos [ingredi] noluerit, ſicut Chriſtus ipſe dixit ei in Evangelio. *Petre, tibi regni cœlorum clavem trado, & quicquid tu ligari velis in terra, id ligabitur in cœlo; & quicquid tu ſolvi velis in terra, id ſolvetur in cœlo.* Confidamus & ſperemus in eo, ut nos, hoc in mundo, ſemper cuſtodiat, & poſt animarum noſtrarum exceſſum, auxilium nobis ferat in requie æterna. *Amen.*

[Præter hæc, monumenta quidem haud vulgaria, ſuperiùs exhibita, pauca alia à nobis, ſaltem ad præſens expectanda: quandoquidem veterem cœnobii librum mſ. (Regiſtrum vulgò vocant) in quem & fundationis hiſtoria, & donationum omnium tabulæ, cætæraque loci monumenta literaria, ſuperioris ævi curâ, relata fuerant, ab eodem equite ornatiſſimo, ejus domino, in nupera rerum *Anglicarum* adeo funeſtâ, verè ſceleſtâ commotione, aut ſubleſta manu ſurreptum, aut hoſtium igne conſumptum, magno cum ſuo ipſius & rei antiquæ diſpendio, periiſſe juſtè doleamus.]

Abbotesbury.

ORcus, œconomus *Canuti* regis, expulſis canonicis ſecularibus, introduxit monachos. Sepultus eſt ibidem cum *Thola* conjuge. *Lelandi* collectan. vol. 3. pag. 254.

Charta Edwardi *regis, confeſſoris dicti.*

REx archiepiſcopis, &c. ſalutem. Inſpeximus cartam quam celebris memoriæ dominus Chartæ 8 *Ed.* 2. nu. 5.

nus *Edwardus*, quondam Rex *Angliæ*, progenitor noſter fecit in hæc verba. ✠ Eadpard Kinge gret Alfƿold B. ⁊ Harold eorl. and Alfred ſcyrgereuan and ealle mine þegenes on Dorſætan freondlice. ⁊ ic cyþe eow. ꝥ Urk min huſkarl habbe his ſtrand eall forne gen hys agen* land. ofer eal ƿel ⁊ freolice. upp of ſæ. ⁊ ut on ſæ. ⁊ eall ꝥ to his ſtrande geƿyrven hys be minum fullan bebode.

*F. agen.

Id eſt.

✠ *Edwardus* rex, ſalutem dico *Alfwoldo* epiſcopo, & *Haroldo* comiti, & *Alfredo* vicecomiti, & omnibus meis *Dorſetenſis* pagi miniſtris, amicè. Et vobis notum facio, quod *Urkus* famulus meus domeſticus, habeat littus per univerſum fundum ſuum ubique, benè & liberè, tam ad mare, quàm extra mare, cum omnibus ad idem littus naufragio delatis, meo pleno mandato.

Alia ejuſdem regis charta.

Ibid.

INſpeximus etiam quandam aliam cartam quam præfatus *Edwardus* fecit in hæc verba. ✠ Eadpard Kyng gret Hereman B. ⁊ Harold eorl. ⁊ ealle mine ðegenas on Dorſætan freondlice. ⁊ ic cyþe eow ꝥ hit is min fulla unna ꝥ Tole min man Urces lafe ꝥ heo becƿeþe hire land ⁊ ehta into ſancte Petre æt Abbodesbyrig ſƿa hire leofeſt ſy be minan fullan geleafan. ſƿa full ⁊ ſƿa forþ ſƿa ða foreƿirda ær geƿorhte ƿæran ꝥ hit ſceolde æfter heora begra dage hire ⁊ Urkes hire hlafordes for heora ſaƿle gan into ðam haligan mynſtre. Nu ƿille ic ꝥ heora cƿide ſtande ſƿa ſƿa hit geforeƿird ƿes on godre manna geƿitneſſe ðe ðar ƿið ƿeran. ⁊ ic ƿille ꝥ ſƿilc freolſ beo into ðam mynſtre ſƿilce is into elcan oþre þær ðe beſt is on eallan þingan. ⁊ ic me ſylf ƿille beon gehealð ⁊ mund þer ofer. ⁊ ofer þa are þe ðar into hirþ. ⁊ ic nelle nanan menn geþafian ðe ðar geutige ænig ðæra ðinga ðæs ðe hig ðider inn gedon habbaþ.

Id eſt,

✠ *Edwardus* rex, ſalutem dicit *Hermanno* epiſcopo, *Haroldo* comiti, & omnibus ſuis agri *Dorſetenſis* miniſtris, amicè. Notum vobis facio, quòd *Tola* famuli mei *Urci* vidua, legare [*vel,* donare] poſſit fundum ſuum atque bona [*cœnobio*] S. *Petri* de *Abbotesburia*, eo quo ſibi magis placuerit modo, plenâ meâ cum licentiâ; tam plenè & eatenus omnino ſicut eorum erat pactum antea factum; quod [*videlicet*] poſt eorum obitum [ſuum *ſcil.* & *Urci* domini ſui *] ad ſanctum tranſirent illa cœnobium. Uolo autem ut eorum inſtitutum ſtet [*vel,* valeat] modo & formâ quibus antea inter eos coram probis hominibus in teſtimonium adhibitis pactum fuit. Uolo etiam ut idem cœnobium eiſdem omnino gaudeat libertatibus, ac aliud quodcunque cujus optimus eſt ſtatus. Egomet etiam cuſtos ero & protector ejus, omniumque rerum eò ſpectantium: nec ut aliquis inde abſtrahat quod illuc contulerunt, permittam.

* i. viri.

Charta Gulielmi *regis, Conqueſtoris dicti.*

INſpeximus etiam chartam quam celebris memoriæ dominus *Willielmus*, quondam Rex *Angliæ*, progenitor noſter, fecit abbati & conventui de **Abbodesbury** in hæc verba. Ƿillelm Kyng gret Hereman biſcop ⁊ Brihtƿi ⁊ Sceƿine ⁊ ealle mine ðegenas on Dorſæton freondlice. ⁊ ic cyþe eow ðæt ſe abbod æt Abbodesbyrg. ⁊ ða gebroþra. ⁊ ða land. ⁊ ða men. ⁊ ælc ðara ðinga ðæt ðe hyrþ in to ſancte Petres mynſtre to Abbodesbirig ðæt hit ys eall on minre munde ⁊ on minan fullan gehealde under god. ſƿa full ⁊ ſƿa forþ ſƿa hit ðeder in furþ Orc leg on Eadƿardes dæge kynges mines meges. ⁊ ic geann him ðæt he beo ƿirþe hys ſace ⁊ his ſocne binnan porte ⁊ butan. tolles ⁊ teames ⁊ infangeneſðeoves. ⁊ ic nelle nanum men geþafian ðæt him æt ænigon ðingon misbeode. god eow gehealde. Ibid.

Id eſt.

Willelmus rex ſalutem; dico *Hermanno* epiſcopo, & *Brithwio*, & *Scewino*, & omnibus miniſtris meis *Dorſetenſibus*, amicè. Et notum vobis facio, abbatem *Abbotteſburienſem*, & fratres, & terras, & homines, & omnia ad cœnobium S. *Petri Abboteſburienſis* pertinentia, meâ omnino ſub Deo gaudere protectione & plenâ cuſtodiâ, adeò plenè & amplè ac ab *Orco*, tempore regis *Edwardi* cognati mei, eò fuerint collata. Eidem etiam [*abbati ſcil.*] concedo ut habeat libertates, *ſaca* & *ſoca* [*dictas*] intra portus & extra, **tol** inſuper & **theam**, & **infangentheiſe**: nec alicui permittam, ut ei in aliquo injuriam faciat. Valete.

Inquiſitio de prædiis, privilegiis, & redditibus *Abbotteſburienſis* cœnobii.

INquiſitio facta coram Johanne le Moyne, *domini regis Eſcheatore, &* Andrea Wake *vicecomite* **Dorſet**, *apud* **Wggescumb**, *die Mercurii proximo poſt feſtum apoſtolorum* Simonis *&* Judæ, *anno regni regis* Henrici *quinquageſimo quarto, per* Johannem *de* **Witefeld**, (*&c.*) *Juratores, qui dicunt ſuper ſacramentum ſuum, quod abbas de* **Abbodesburie**, *& predeceſſores ſui, habent omnes libertates & liberas conſuetudines in brevi contentas, & quietantias ſuas cum* ſocâ & ſacâ *&* **tol** *&* **them** *&* **infangenthef**, *& eiſdem uſi ſunt in omnibus terris ſuis infra limites hundredi de* **Wggeſcumbe**. *In cæteris verò terris forinſecis, ut* **Helton, Tollenidele**, * **Oth, Wudeton**, *non. Præterea* **Wudeton** *eſt infra limites hundredi de* **Wytchurech**. *Et prædicti abbas & prædeceſſores ſui ſunt quieti de ſecta illius hundredi, per conceſſionem* Roberti *de* **Mandevil**, *quondam domini ejuſdem hundredi excepto quod villani ſui ter in anno venient ad* la **Lagh-day**, *ad præſentandum placita coronæ ſine occaſione. Et idem abbas veniet per aliquem liberum hominem attornatum ſuum qualem*

Eſcheat. 53 *Hen.* 3. nu. 40. *Dorſet.*

* L. Tol-le-Pidele.

qualem præſentare voluerit, ad afforciamentum curiæ tantùm.

Item dicunt, quod idem abbas & prædeceſſores ſui quieti ſunt hucuſque in omnimodis exercitibus de ſervitio domini regis per ſervitium unius militis. Et quod ſemper hucuſque habuerunt omnia per mare appulſa littori pertinentia ad ipſam abbathiam, ſcillicet Wrek, *& quod ſemper hucuſque uſi ſunt libertatibus prædictis. Et quod prædicti jurati benè intelligunt quod dominus Rex poteſt confirmare omnes conceſſiones regum* Angliæ *priùs factas, ſine dampno vel ſui præjudicio. Item dicunt quod dictus abbas & prædeceſſores ſui nunquam tenuerunt in* Baronia, *ſed per ſervitium unius militis, & tenuerunt abbathiam, illam de domino rege in capite. Et non tenentur ei facere ſervitium baronis in ſuo exercitu, nec unquam in aliquâ ſummonitione fecerunt, nec unquam fuit dominus Rex in ſeyſina de ſervicio baronis.*

Item de terris poſtmodum adquiſitis dicunt quod dominus abbas & prædeceſſores ſui adquiſierunt ſibi & abbathiæ ſuæ in Graveſton *unam carucatam terræ de dono* Euſtachii *filii* Roberti, *&* Roberti Clerk *filii* Hugonis *de* Boſco *&* Jordani *de* Sarmevil *de feodo* Aluredi *de* Lincoln. *Item in* Wytheſton *unam carucatam terræ de dono* Willielmi *filii* Roberti, *de feodo* Henrici *de* Novo Burgo; *& dimidiam virgatam terræ de dono* Henrici le Warner *de eodem feodo, & in* Denekam *unam virgatam terræ de dono* Rogeri *de* Denekam *de eodem feodo. Et in* Poryete *unam virgatam terræ de dono* Philippi *de* Poryete, *unde medietas de feodo* Galfridi *de* Wrokeſhall, *& alia medietas de feodo* Waketti *de* Roſey. *Et in* Berinton *ſervitium* Johannis le Frye, *quod valet per annum iiij.d. de dono & feodo* Henrici *de* Novoburgo. *Et in* Shypton *tres virgatas terræ de dono* Thomæ Marreward, Roberti *de* Rayneſham, *&* Thomæ *de* Childecumb, *de feodo* Galfridi Marreward. *In* Porton *dimidiam virgatam terræ de dono domini de* Porton *de feodo* Gilberti *de* Oskereswull. *Et in* Eſchalnedon *unam virgatam terræ de dono* Randulfi le Sperniſſin, *de feodo* Willielmi Harang. *In* Weſtchalnedon *dimidiam virgatam terræ & v.s.viij. d. annui redditus de dono* Roberti *de* Boſco, *de feodo* Aluredi *de* Lincoln. *In* Morbathe *unam virgatam terræ de dono* Galfridi *de* Morba. *Et dimidium ferlingum terræ de dono magiſtri* Roberti *de* Bridiport, *de feodo comitis* Devoniæ. *In* Wrokeſhal *unam virgatam terræ de dono* Oſberti le Deneys, *de feodo* Henrici *de* Novo-Burgo. *In* Winterbern-Stapleton *unam virgatam terræ de dono* Radulfi Beler, *de feodo* Willielmi Martel. *In* Waram *unum meſſuagium cum libertatibus de dono* Thurſtani *de* Waram, *de feodo comitis* Gloverniæ. *In* Wape *v.s. annui redditus de dono* Roberti *de* Bingeham, *de feodo* Johannis *de* Wittfeld. *In* Brodewaye *unum meſſuagium de dono* Johannis *de* Cruket, *de feodo* Nicholai Poynz. *In* Langton *dimidiam virgatam de dono* Roberti *de* Langeton, *de feodo* Aluredi *de* Lincoln. *In* Burgo *de* Bridiport *quinque meſſuagia & xij.s. ix.d. annui redditus, & ij.li. ceræ, de dono diverſorum, de feodo domini regis. In burgo de* Dorceſtria *unum meſſuagium, & ij.s. annui redditus, & ij.l. ceræ, j.l. piperis de dono diverſorum, de feodo domini regis. In* Brigge *ij. ſolidos annui redditus de dono* Philippi *de* Sarmevil, *de feodo* Aluredi *de* Lincoln. *In* Preſton *in comitatu* Sumerſett *xv.s. annui redditus, de dono* Walteri *de* Bruges, *de feodo* Willielmi Quarrel. *In* Horſinton *x.s. annui redditus de dono* Radulphi Ruſſel, *de feodo* Jacobi *de* Novo-Mercato.

Cantariæ (Strangwayes-Chantery *vulgò nuncupatæ) apud* Abbotesburiam, *æternum celebrandæ, ordinatio.*

PRæſens indentura tripartita indentata facta inter *Johannem* abbatem monaſterii de Abbotysbury in comitatu Dorſet, & conventum ejuſdem, ex una parte, & *Willielmum Milton*, abbatem monaſterii de Milton in eodem comitatu, & *Thomam StrangWays* armigerum, executorem teſtamenti *Alianoræ*, nuper uxoris *Thomæ Strangways* ſenioris armigeri, poſteaque uxoris *Johannis Twynyho* armigeri defuncti, viduæ, unius filiarum *Walteri Tayleboys* de Ryme, & *Aliciæ* uxoris ejus, quæ fuit una filiarum *Humfridi Stafford* de Hoke cum manu argentea, parte ex altera, teſtatur, quod cum præfata *Alianora* in vita ſua, pro ſalute animæ ſuæ aliorumque infraſcriptorum, cum magnis ſuis ſumptibus labore & expenſis, appropriari fecit vicariam eccleſiæ parochialis de Porteſham in comitatu prædicto ad antedictum monaſterium de Abbottesbury, necnon regiam licenciam optinuit quod præfatus abbas de Abboteſbury, & ſucceſſores ſui, perquirere poſſint ſibi & ſucceſſoribus ſuis terras & tenementa annui valoris decem marcarum ultra repriſas, prout in literis domini regis patentibus indè confectis pleniùs liquet. Et ulteriùs eadem *Alianora*, ad perquiſitionem terrarum & tenementorum annui valoris viginti ſex ſolidorum & octo denariorum per eoſdem abbatem de Abbotesbury & conventum nuper virtute licenciæ regiæ prædictæ perquiſitorum, viginti libras legalis monetæ *Angliæ* eiſdem abbati & conventui dedit & expoſuit. *Ex autographo penes D. Johannem Strangewayes mil. an. 1652.*

In quorum omnium & ſingulorum præmiſſorum conſideratione, & pro laudabili & largiflua ejuſdem *Alianoræ* erga monaſterium illud diſpenſatione præhabita, prædicti abbas & conventus de Abbotesbury, habitaque ſuperinde matura deliberatione, ex eorum communi conſenſu & bona voluntate per præſentes concedunt, pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod ipſi & ſucceſſores ſui annuatim imperpetuum aſſignabunt, ordinabunt & invenient ſive exhibebunt unum monachum presbyterum idoneum & honeſtum de conventu ſuo prædicto, juxta diſcretionem ipſorum abbatis & conuentus & ſucceſſorum ſuorum nominandum & deputandum, cotidie imperpetuum unam miſſam in capella beatæ *Mariæ* infra eccleſiam monaſterii illius celebraturum, immediatè poſt miſſam beatæ *Mariæ*, ut moris eſt celebraturam, videlicet die Mercurii, miſſam *de Requiem*, die Veneris, *de paſſione Chriſti*, in Sabbato, *de ſancta Maria* Dei matre, & in aliis diebus cujuſlibet ebdomadæ, miſſam ad placitum ſacerdotis miſſam celebrantis, niſi aliquod duplex feſtum in aliquo dictorum dierum intervenerit, extunc miſſa ejuſdem feſti celebretur.

Et immediatè poſt quamlibet hujuſmodi miſſam celebratam, idem ſacerdos protunc celebrans dicere

dicere tenebitur Pſalmum *de profundis*, cum oratione *inclina Domine* pro animabus ſequentibus. In quibus quidem miſſis cotidianis idem ſacerdos dicere tenebitur orationem ſive collectam *Deus qui caritatis dona per gratiam*, cum ſecreto & communione ejuſdem pro felici & bono ſtatu Chriſtianiſſimi Principis & domini noſtri *Henrici*, regis *Angliæ* & *Franciæ* ſeptimi, *Edmundi* epiſcopi *Sariſberienſis*, *Willielmi Arundell* de Mautreverſe militis, & *Elizabethæ* uxoris ejus, *Roberti Willoughby*, domini de Broke, *Edwardi Willoughby*, decani eccleſiæ cathedralis *Exoniæ*, *Wil. Milton*, abbatis de *Milton*, *Egidii StrangWays*, armigeri, *Tho. StrangWays* & *Elizabethæ* uxoris ejus, *Johā. StrangWays*, *Jacobi Strangways*, *Hen. Champneys*, & *Johannæ uxoris* ejus, & *Ricardi Elyot* ſervientis ad legem, & omnium aliorum viventium pro quibus prædicti *Thomas StrangWays* ſenior, & *Alianora* uxor ejus orare tenebantur. Necnon collectam ſive orationem *Inclina Domine*, aut orationem, *Omnipotens ſempiterne Deus unica ſalus mortalium*, cum ſecreto & communione debitis pro animabus ipſorum omnium ſuperiùs nominatorum, cum ab hac luce migraverint, & pro animabus præfatæ *Alianoræ* hujus miſſæ fundatricis, *Thomæ StrangWays* ſenioris, & *Johannis Twynyho*, nuper virorum ſuorum prædictorum, *Walteri Tayleboys* armigeri, & *Aliciæ* uxoris ejus, parentum ipſius *Alianoræ*, *Johannis Stafford*, quondam *Cantuarienſis* archiepiſcopi, *Humfridi Stafford*, nuper comitis *Devoniæ*, *Aviciæ*, nuper comitiſſæ *Ormond*, filiæ *Ricardi Stafford* militis, *Roberti Willoughby* militis, nuper domini de Broke & *Blanchiæ* uxoris ejus, *Joh. Willoughby* militis, & *Annæ* uxoris ejus, parentum ipſius *Roberti*, *Thomæ Strangways* armigeri, & *Katerinæ* uxoris ejus, quondam duciſſæ *Norfolchiæ*, *Humfridi Stafford* militis, & *Aliciæ* uxoris ejus, *Humfridi Stafford* junioris militis, & *Elizabethæ* uxoris ejus, *Willielmi Stafford* armigeri, *Ricardi Stafford* militis, *Johannis Stafford* militis, *Rogeri StrangWays* armigeri, & *Johannæ* uxoris ejus, *Johannis Mautereverſe* militis, & *Aliciæ* uxoris ejus, *Johannis Colſyll* militis, & *Elizabethæ* uxoris ejus, *Henrici Strangways* armigeri, & *Dorotheæ*, *Margeriæ* & *Katerinæ* uxorum ejus, ac pro animabus omnium anteceſſorum & amicorum ſupradictorum *Thomæ StrangWays* ſenioris, & *Alianoræ*; Et pro animabus omnium & ſingulorum pro quibus iidem *Thomas* & *Alianora* uxor ejus quomodolibet orare tenebantur. Necnon pro animabus omnium fidelium defunctorum. Et hæc miſſa vulgariter

Strang-wayes-maſſe.

Strangways-Maſſe nuncupabitur. Et monachus autem qui ipſam miſſam cotidie, ut præmittitur, celebraverit, percipiet in fine cujuſlibet ſeptimanæ, pro ſalario ſuo, quatuordecim denarios legalis monetæ *Angliæ* ſolvendos ac fideliter & integrè ſibi liberandos apud Scaccarium ejuſdem abbathiæ per manus abbatis vel receptoris ſui pro tempore tunc ibidem exiſtentis, ultra ſalarium proventum & emolimentum ipſi monacho à dicto monaſterio ſeu aliter ſolvi tradi & liberari conſueta.

Concedunt etiam prædicti abbas & conventus pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod dies anniverſarius ipſorum *Thomæ* & *Alianoræ* annuatim imperpetuùm quolibet ſecundo die menſis Aprilis, in eodem monaſterio ſolempniter obſervetur cum exequiis defunctorum die immediatè precedenti poſt prandium ſolempniter decantandis, & miſſa ſolempnis de *Requiem*, ut eſt moris, ipſo ſecundo die ad magnum altare ejuſdem monaſterii, cum orationibus, ſuffragiis, & ceremoniis idoneis celebretur, niſi illo ſecundo die feſtum Paſchæ, vel dominica in paſſione Domini, ſeu ebdomada in Paſſione, vel ebdomada infra octavas Paſchæ illo tempore contigerit, quo caſu, quamcitiùs poſtea commodè fieri poterit modo prædicto celebretur, quarum exequiarum & miſſarum ſolempnitatum abbas monaſterii prædicti pro tempore exiſtens, continuè erit executor, ſi juſta cauſa non fuerit impeditus, quo caſu dignior perſona illius monaſterii tunc præſens præmiſſa ſolempnia exequetur. Et idem abbas & ſucceſſores ſui annuatim in ipſo anniverſario quatuor cereos in illis exequiis & miſſa in choro ibidem ardentes, & quatuor cereos circa funerale tunc ibidem ardentes inveniet. Necnon inter pauperes tunc adeſſe contingentes, poſt miſſam illam finitam, decem ſolidos bonæ monetæ ſeu eorundem valorem in pane frumentario confecto diſtribuet ſeu diſtribui faciet imperpetuùm, & ſacriſtæ monaſterii prædicti pro luminariis prædictis inveniendis duos ſolidos, & pro pane vino & cereis cotidie in Miſſis prædictis expendendis duos ſolidos annuatim ſolvet. Et eodem die anniverſario idem abbas & ſucceſſores ſui abbati & conventui monaſterii prædicti pro eorum pietancia octo ſolidos deliberabit ſeu deliberari faciet annuatim imperpetuùm, & clericis in eodem anniverſario pulſantibus quatuor denarios, & bedmanno qui obitum & anniverſarium hujuſmodi denunciabit annuatim quatuor denarios, & monachis junioribus ſacerdotibus non exiſtentibus, & pſalterium tunc ibidem dicentibus, duodecim denarios annuatim diſtribuet vel diſtribui faciet, & cuidam pauperi homini per præfatum abbatem & ſucceſſores ſuos juxta ordinationem *Humfridi Stafford* militis, fundatoris cujuſdam miſſæ ibidem, vulgariter

Staffords-maſſe.

Staffords-Maſſe nuncupatæ electo, ſex ſolidos & octo denarios, ad feſta Paſchæ & ſancti *Michaelis* archangeli annuatim æquis portionibus perſolvet imperpetuum, ut idem pauper, ut præmittitur, per abbates illos ſolomodo & non per aliquos hæredes ipſius *Alianoræ* electus, tam prædictæ miſſæ cotidianæ ipſius *Humfridi*, quàm ipſius *Alianoræ*, ſi commodè fieri poterit, adeſſe, & ſacerdotes miſſas illas dicentes adjuvet, & miniſtret, ſi literatus exiſtit.

Et ulterius idem abbas & conventus & ſucceſſores ſui imperpetuum, de tempore in tempus, omnimoda veſtimenta miſſalia, calices, corporalia, & cetera omnia neceſſaria in ſingulis hujuſmodi miſſis ibidem dicendis, & omnia alia prædicto altari incumbentia & oportuna invenient. Uolunt inſuper & concedunt præfati abbas & conventus pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quod bene liceat epiſcopo loci illius dioceſano pro tempore exiſtenti, in qualibet viſitatione ſua ordinaria, necnon aliis temporibus congruis, per ſe aut per alium ſufficientem deputatum ſuum vel deputatos ſuos, abſque onere tamen ipſorum abbatis & conventus, aſcultare & inquirere quotiens ſibi videbitur oportunum, an præmiſſa omnia

nia & ſingula modo & forma ſicuti præmittitur, in omnibus & per omnia continuè ſint facta, dicta, impleta, & fideliter obſervata.

Et ſi defectum in præmiſſis vel in aliquo præmiſſorum per culpam ſive necligentiam dictorum abbatis & conventus, aut eorum ſucceſſorum vel alicujus eorundem reperiri contigerit, ipſi abbas & conventus obligant ſe & ſucceſſores ſuos per præſentes eidem epiſcopo loci prædicti dioceſano, & ejus ſucceſſoribus, necnon præfatis executoribus & ipſius *Alianoræ* hæredibus, ad ſolvendum pro qualibet miſſa hujuſmodi omiſſa, eidem epiſcopo dioceſano pro tempore exiſtenti, tres ſolidos & quatuor denarios ſterlingorum, ſtatim & immediatè poſt hujuſmodi omiſſionem ſolvendos, & de terris & tenementis dictorum abbatis & conventus ibidem levandos, & tres ſolidos & quatuor denarios præfatis executoribus, & poſt eorum deceſſum, præfatis hæredibus ſolvendos &, ut præfertur, levandos. Ita tamen & proviſo, quòd abbas & conventus prædicti & eorum ſucceſſores, propter culpam, necligentiam, defectum vel pœnam hujuſmodi extra monaſterium ſuum prædictum non vocentur, trahantur vel turbentur, dummodo culpa aut necligentia illa non ſit nimiùm multiplicata aut continuata.

Proviſo ſemper, quod ſi monachorum monaſterii de **Abbottesbury** prædicti numerum per mortem, infirmitatem, infortunium, aliamve juſtam & rationabilem cauſam, impoſterum minui contigerit, ita quod plures quam octo monachi presbiteri non ſint in monaſterio prædicto, idonei & potentes ad miſſas dietim celebrandas, quod tunc ipſi abbas & conventus & ſucceſſores ſui, à celebratione hujuſmodi cotidianæ miſſæ vocatæ **Strangways Maſſe** exonerentur, quouſque numerus monachorum ibidem presbiterorum creverit & auctus fuerit uſque ad numerum novem monachorum, miſſas legere valentium, & ydoneorum. Et in hoc caſu, ac pro tempore quo numerus monachorum, ut præfertur, defecerit, quilibet monachus ipſorum monachorum presbiterorum infra numerum novem monachorum presbiterorum, ut prædicitur, pro tempore deficientium, dicet quolibet die in miſſa ſua per eum dicenda ſpecialem memoriam pro bono ſtatu prædictorum viventium, inter vivos videlicet collectas ſive orationes prædictas pro vivis prænotatas, & pro animabus defunctorum, inter mortuos, videlicet, orationes & collectas ſupraſcriptas pro eis ut decet ſuperiùs ordinatas: & pro ſpeciali memoria illa per eoſdem monachos ſic dicenda quilibet eorundem octo monachorum eaſdem orationes & collectas in miſſis ſuis ſic cotidiè dicentium, percipiet in fine cujuſlibet ſeptimanæ toto tempore quo numerus prædictorum novem monachorum defecerit, duos denarios per manus abbatis vel receptoris ſui pro tempore exiſtentis, fideliter perſolvendos.

Strangways maſſe.

Concedunt inſuper prædicti abbas & conventus de **Abbottesbury** prædicto, pro ſe & ſucceſſoribus ſuis, quòd omnes ſupradicti, tam inter vivos nominati, quam, (ut prædicitur,) nominandi, necnon omnes ſupradicti inter mortuos nominati & nominandi, participes ſint omnium bonorum ſpiritualium tam in vigiliis orationibus, jejuniis, & aliis quibuſcunque piis operibus & elemoſinis quæ fiunt & amodò fieri contigerint in ſuo monaſterio prædicto, quàm etiam in miſſis omnium & ſingulorum monachorum monaſterii illius ubicumque infra monaſterium illud vel extra celebraturis. Et quod nomina eorum infraſcripta in martilogio inſcribi articulari*, recitari, & commemorari debeant, & animæ eorum immediatè poſt animas defunctorum ejuſdem monaſterii, & animas eorum quas idem abbas & conventus & eorum ſucceſſores recommendari priùs tenentur, nominatim recitabuntur, temporibus & locis congruis ad hæc ibidem conſuetis imperpetuum. In cujus rei memoriam & teſtimonium prædicti abbas & conventus de **Abbottesbury** prædicto, ſigillum ſuum commune, & cæteræ partes prædictæ ſigilla ſua, præſenti ſcripto tripartito indentato appoſuerunt. Data ultimo die menſis Februarii anno domini milleſimo quingenteſimo quinto.

* *Anne, matriculari?*

Epitaphium *Jacobi Strangways* armigeri.

Hic jacet corpus Jacobi Strangways *armigeri, qui obiit octavo idus Decembris, anno Domini milleſimo CCCCC..ij. pro cujus anima celebrabitur ad præſens altare imperpetuum miſſa cotidiana, ex ordinatione & fundatione dominæ* Katerinæ Gordan, *conſortis ſuæ: quorum animæ perpetua pace quieſcant.* Amen.

Ibidem.

HULMENSE
cœnobium S. Benedicti *in agro* Suffolcienſi.

EOdem anno [anno ultimo ſc. Regni ſui,] *Kanutus* Rex de *Roma* rediens, *Malcolmum* regem *Scotiæ* ſibi rebellantem ſicut & priùs fuerat ſubjecit, ac alios duos reges *Melbeache* & *Jermare* in deditionem recepit. Circa idem tempus *Egelnotus Cantuarienſis* archiepiſcopus, baſilicam ſancti *Edmundi* conſecravit. Iſte rex *Kanutus*, poſtquam de *Roma* regreſſus fuerat, vitam ſuam in humilitate & devotione ducens, in honore ſancti *Benedicti* (quem ultra omnes Confeſſores ſpiritualiter dilexerat) duo monaſteria fundavit, unum in *Norwegia*, & aliud in *Anglia*, in partibus *Norfolchiæ*, quod in ſolo paluſtri infra aquas quaſi in Inſula, in quodam loco qui olim **Couholm** & **Calvecroft** vocabatur, ſitum eſt, ad quem locum antiquis temporibus ante adventum *Danorum* in *Angliam*, quidam heremita, nomine *Suneman*, adire & illum inhabitare per angelum monitus eſt in ſomnis. Qui licet dictum locum ſibi predeſtinatum penitùs ignorabat, gratiâ tamen divinâ per diverſa tunc deſerta tranſiens, ad quoddam manſum cujuſdam reguli, nomine *Horn*, quod **Hornyng** vocabatur, prope eundem locum advenit, ubi a bubulcis & paſtoribus **Calvecroft** & **Couholm** nominantibus de dicto loco doctus, & per

Joan. Brompton MS. in bibl. Cotton. fo 7.b.

Eccleſiæ Cœnobialis S. Benedicti de Hulmo in Agro Norfolcienſi, cœnobio nondum everſo delineatæ, et in quodam codice M.S. in Bibliotheca Cottoniana repertæ, Figura.

per eoſdem lætus ibidem perductus, unam capellam in honore ſancti *Benedicti* infra paludes loco prædicto erigere incepit, ad quem alii heremitæ pro pœnitentia ſecum agenda confluxerunt, quos ipſe benignè in ſocios recepit, & ſecum cohabitare permiſit. Quod dictus regulus ſive dominus percipiens, **Couholm** & **Calbeſcroft** ſibi & fratribus ſuis dedit pro perpetuo, & conceſſit: ubi pluſquam 50. annis vixit.

Poſtmodum, non modico tempore tranſacto, Pagani *Inguar* & *Hubbe* de *Dacia* manu forti in *Angliam* applicantes, *Northumbriâ* primò gravi depopulatione pervagatâ,& eis ſubiectâ,in *Eſt angliam*, id eſt, *Northſolchiam* venerunt, ubi ſancto *Edmundo* Rege tunc ibidem regnante ab eis capto & interfecto, totam patriam prædaverunt, ac dictam capellam ſancti *Benedicti*, heremitis omnibus occiſis, funditùs deſtruxerunt. Poſt hæc, quidam vir Deo devotus, *Wolfricus* nomine, divinâ inſpiratione ad dictum locum veniens, dictam capellam ſancti *Benedicti* de novo incepit ædificare, & congregatis ſibi ſeptem ſociis, ædificia eis neceſſaria conſtruxit, quos uſque ad tempus regis *Kanuti* per lx. annos rexit. Tempore autem illo, quidam præpoſitus regis *Kanuti*, *Maynard* nomine, in partibus illis erat, qui dictum *Wolfricum* & ſocios ſuos odio habens, eos erga regem *Kanutum* tunc propè apud **Hoꝛnyng** exiſtentem,nequiter diffamando accuſavit. Unde rex erga eos iratus, ſolus cum ſimplici familia, quaſi Rex non eſſet, ad eos pervenit, omnes uſque ad mortem in mente minans, ſi illud quod *Maynard* de eis dixerat verax eſſet. Quod *Wolfricus* in ſpiritu comperiens, contra eum cum ſociis ſuis acceſſit dicens. *Salve Rex* Kanute; cui Rex,, *Qualiter pro Rege* Canuto *me noſcis, cum ipſum nunquam agnovi?* Cui *Wolfricus. Angelus Dei regem huc adventurum & nos & locum iſtum plurimùm ditaturum nobis infra tres dies preteritos nunciavit.* Quod Rex audiens & eos penès ſe maliciosè accuſatos percipiens, omnes ad dictum manſum ſuum de **Hoꝛnyng** invitavit: quod illis illuc venientibus Rex, una cum villis de **Ludham** & **Netelherde,** cum omnibus appendentibus, per cartam ſuam imperpetuum â ſe & hæredibus ſuis dedit, quam citò poſt in Parliamento ſuo apud *Wyntoniam* (verſus quod dictus *Maynard* Regis præpoſitus collum ſuum fregerat) coram omnibus regni ſui magnatibus confirmavit & ſic Rex *Canutus* monaſterium ſancti *Benedicti*, monachis per dictum *Wolfricum* introductis, fundavit.

Dicto vero *Wolfrico* citò poſtea viam univerſæ carnis ingreſſo, quidam *Alfinus* in abbatem ſibi ſucceſſit. Qui de duobus monachorum conventibus tunc ibidem congregatis medietatem uſque **Bury** ad eccleſiam ſancti *Edmundi* regis & martyris mittens, unum eorum, *Uvium* nomine, primum abbatem ibidem Rege *Kanuto* annuente, & ipſos monachos introducente, ſtatuit & ordinavit; & ſic primus abbas & monachi abbathiæ de **Bury**, primò de abbathia ſancti *Benedicti* venerunt, quos Rex *Kanutus* quam plurimùm ditavit & magnis privilegiis ditavit ſive decoravit.

Carta Canuti *Regis.*

Ex regiſtro S. Be-

“CHriſto omnipotenti qui eſt omnium regum Rex, omnino perſolvendæ ſunt gratiarum actiones pro omnibus indebitis beneficiis quibus hominibus, ſua ſola pietate intercedente, ſuffragatur, nullis noſtris promerentibus meritis. Ne ergo ſimus ingrati beneficiorum tantorum ejus, cumque magno opere ſtudendum eſt, noſtrum ut aliquid conferamus ei cujus ſunt omnia, & qui nobis non habita contulit habere, cuique non poſſumus dare niſi propria, & de ſuo proprio tribuit nobis mercari, & in uſus proprios uti, quæ minimè proprio uſu potuimus habere, niſi ejus tribueret gratia, ſcilicet regni cœlorum cœlicolorum contubernium.

nedicti de Hulmo, in bibl Cotton [ſub effigie Galbæ E. 1.] fol. 1. a.

“Ejus quippe largifluâ bonitate, regia dignitate ſubtronizatus, Ego *Knuth* rex *Angligenæ* nationis, pro nanciſcendo ejus immenſitatis miſericordiæ dono; concedo ſibi de ſuo proprio, quæ mihi gratuitò conceſſit, villam noto nomine,cognominatam **Horninga**, cum paſcuis, ſilvis atque confinibus ſibi rite ſubter jacentibus, ſcilicet, **Ludham** cum pertinentiis, **Netheſhirth** cum ſuis pertinentiis. Eſt denique noſtrum donum à Chriſto nobis collatum, cui dantes fenoratum expoſcimus, ut rurſum ſuæ largitionis donationē excipere dignetur à nobis omni intentionis affectu oblatam, quatinùs poſſimus per ſua ſibi data conſequi, quæ à nobis non poſſunt poſſideri niſi à ſe collata. Si quiſquam, quod abſit, à diaboli incitatione fuerit inflatus, ut Deo omnium rerum poſſidenti ſuum temptaverit, quod nobis ſibi conceſſit tribuere, abſtrahere vi, vel fraude qualibet utinam remaneat nobis ad gratiam ejus quæ conceſſimus, & ſit ei ad interitum æternæ dampnationis, qui pravæ mentis, aut niſu hoc aliò transferre conatur, niſi plenitudo ſatisfactionis ejus ſubveniat.

Ego *Knuth* Rex, hanc donationem Chriſto contuli pro conſequendo præmio cœleſtis hæreditatis.
Ego *Elgifu* Regina, hanc regiam donationem augendo confirmavi.
Ego *Wlſtanus* archiepiſcopus corroboravi.
Ego *Æthelnthus* archiepiſcopus confirmavi.
Ego *Godwinus* epiſcopus corroboravi.
Ego *Ælwinus* epiſcopus aſſenſum dedi.
Ego *Alfwinus* epiſcopus conſignavi.
Ego *Ethericus* epiſcopus concluſi.
Ego *Ælſwius* epiſcopus corroboravi.
Ego *Huc* dux.
Ego *Godwyne* dux.
Ego *Ulf* dux.
Ego *Eglaf* dux.
Ego *Hacun* dux.
Ego *Leofwine* dux.
Ego *Godric* dux.
Ego *Brithwaldus* epiſcopus conſenſi.
Ego *Brihtwiz* abbas.
Ego *Leofric.*
Ego *Ælfward.*
Ego *Æthelſtan.*

Carta Regis *Edwardi*, confeſſoris dicti.

Ex regiſtro abbatiæ S. Benedicti de Hulmo in bibliotheca Cottonianæ [Galba E. 1.] fol. 1.

✠ EDUUARDUS *Rex* Anglorum *omnibus Deum timentibus, & fidelibus ſuis totius* Angliæ *Salutem. Chriſto omnipotenti Deo, qui eſt omnium regum Rex, omnino perſolvendæ ſunt*

ſunt gratiarum actiones, pro omnibus indebitis beneficiis quibus hominibus, ſua ſola pietate intercedente, ſuffragatur, nullis noſtris meritis promerentibus. Nè ergo ſimus ingrati tantorum ejus beneficiorum, cum magnoperè ſtudendum eſt, noſtrum ut aliquid conferamus ei, cujus ſunt omnia. Itaque ego Edwardus Angliæ *nationis, ſola largiflua Dei bonitate, regia dignitate ſubthronizatus, pro nanciſcendo ejus miſericordiæ dono immenſæ, de ſuo proprio, quod mihi conceſſit, gratuitò, do, & concedo ſibi eccleſiæ almiflui confeſſoris ſui* Benedicti *eccleſias, villas, terras, & libertates ſubſcriptas, videlicet, villam de* **Hoꝛnyngge** *cum eccleſia, villis, paſcuis, atque confinibus ſibi ripis ſubterjacentibus, & cum Hundredo de* **Tunſtede**, *eccleſias de* Netheſhyrda, *cum tota villa; eccleſias de* **Hovetone & Belhac**, *cum tota villa de* **Hovertone**, *& terras de* **Suthwalesham**, *quæ fuerunt* Radulphi Stalre; *eccleſiam de* **Withesſtede**, *cum tota villa; Eccleſiam de* **Hanninge**, *cum terra quæ fuit* Edrici Sciresman *in eadem villa; eccleſiam de* **Purgartun**, *cum tota villa; eccleſiam de* **Thwert**, *cum tota villa; eccleſiam de* **Catethoꝛp**, *cum terra quæ fuit* Edrici; *eccleſiam de* **Cotinton** *cum tota terra quæ fuit* Agelwini *Aldermayn: eccleſias de* **Erpingham** *& de* **Antingham** *cum terra quæ fuit* Edrici Sciresman *in ipſis villis; eccleſiam de* **Noꝛthwalsham** *cum ipſa villa quæ fuit* Sket; *eccleſiam de* **Swaneton**, *cum terra quæ fuit* Saxi *in eadem villa; eccleſias de* **Scothowe**, *&* **Lammesſe**, *cum terra quæ fuit* Ægelwini *Aldermanni in ipſis villis, & in* **Estone**, *terram quæ fuit* Ægelwini *Alderman in* **Holbesſe**; *eccleſiam de* **Ludham** *cum terra ejuſdem villæ, & pertinentiis ſuis; eccleſiam de* **Besſtone** *cum terra quæ fuit* Egelwini *Aldermanni in eadem villa, eccleſiam de* **Stalham**, *cum terra quæ fuit* Odulf; *eccleſiam de* **Wartonesham**, *cum terra quæ fuit* Edrici Scireuſman; *eccleſias de* **Wintertone & Somertone**, *cum terra quæ fuit* Godrici; *eccleſias de* **Thirne & Askeby**, *cum terra quæ fuit* Egelwini *Aldermanni in ipſis villis, & in* **Rollesby**. *Eccleſiam de* Caſtra, *cum terra quæ fuit* Grimolfi Davi *in eadem villa. Terram de* **Redham**, *& de* Nortuna, *quæ fuit* Agelwini *Aldermani; eccleſiam de* **Basſtwick**, *cum terra quæ fuit* Egelwini *Aldermani in eadem villa. Eccleſiam de* **Randewoꝛthe**, *cum terra quæ fuit* Egelwardi *preſbiteri. Eccleſiam ſancti* Martini *de* **Shotesham**, *cum terra quæ fuit* Brictrictim *in eadem villa. Et in* Greneſevilla, *terram de* **Tybenham** *quæ fuit* Egelwini *Aldermani.*

Omnia igitur quæ prædicta eccleſia in præſenti poſſidet, ſivè in futuro ex dono fidelium poſſidere poterit, tam in propriis vocabulis expreſſa, quam non expreſſa, liberè & quietè eidem eccleſiæ poſſidenda, concedo, ipſamque abbatiam integrè ab omni ſeculari ſervitio, & poteſtate, delibero in cujuſcunque poteſtate, vel hundredo poſſeſſiones habet pro ſalute mea, & anteceſſorum, & poſterorum meorum, Et ideo volo & firmiter præcipio, ut eccleſia ſancti Benedicti *de* **Holm**, *in omnibus poſſeſſionibus ſuis ubicunque ſint, habeat* **sache**, *&* **sokne**, *&* **toll**, *&* **theam**, *&* **infangenetheof**, *&* **grithbꝛiche**, *&* **foꝛestall**, *&* **dom**, *&* **som**, *&* **woꝛeche** *in mari, & in litore maris, & in portibus maris, &* **Hamsokne**, *&* **Blodewite**, *&* **Flitwite**, *&* **Ferdwite**, *&* **Flemenefero**, *&* **Haverpeni**, *&* **Wardpeni**: *& præter hoc, omnes alias libertates & liberas conſuetudines, quas ego ipſe habeo in dominicis terris meis, & elemoſinis, pertinentibus coronæ meæ. Et hæc habeat eccleſia prædicta in boſco, in plano, & pratis, & paſcuis, & molendinis, & turbariis, & ſtagnis, & vivariis, & viis, & ſemitis, in mari, & in portibus maris, in mariſcis, & in aqua, & extra aquam, in feriis, & mercatis, in civitate, & extra, in burgo, & extra burgum, & in omnibus locis. Sit etiam prænominata eccleſia libera, & quieta per totam* Angliam *de* **thol**, *& habeat regalem liberam licentiam ducendi, & portandi omnia ſua, quocunque voluerit vel neceſſe fuerit; Ita ut aliquis in tota* Anglia, **thol**, *vel aliquam aliam conſuetudinem, pro rebus ſuis, ab ea non præſumat exigere, ſeu vi extorquere. Et prohibeo ne quis ſuper hoc ſcriptum, & ſigilli mei proteſtationem, illam inquietare, perturbare, aut in ſervitutem deinceps redigere præſumat.*

Ego Rex Edwardus *hanc donationem* Chriſto *& ſancto* Benedicto *pro conſequendo premio cœleſtis hæreditatis contuli. Ego* Egeda *regina hanc regiam donationem augendo confirmavi. Ego* Edſius *archiepiſcopus* Cantuarienſis *confirmavi. Ego* Eluricus *archiepiſcopus* Eboracenſis *corroboravi. Ego* Elwinus Wintonienſis *epiſcopus hoc donum laudavi. Ego* Robertus London. *epiſcopus aſſenſum dedi. Ego* Egelmerus Thethfordenſis *epiſcopus conſignavi. Ego* Wulfius Lichefeldenſis *epiſcopus concluſi. Ego* Luricus *dux laudavi. Ego* Algarus *dux laudavi.* Egelwardus *abbas de* Glaſtonia *audivi & vidi. Ego* Lewinus *abbas de* **Coventre** *audivi & vidi.* Godwinus *abbas* Winchel. *audivi & vidi.* Godricus *abbas de* **Evesham** *audivi & vidi.* Haraldus *dux laudavi. Ego* Toſti *dux laudavi. Ego* Siwardus *dux laudavi.*

Cœnobium S. EDMUNDI *in agro* Suffolcienſi.

INguar igitur, cum de ſtrage ſuis illata inconſolabiliter anxiaretur, venit ad eum apud **Thedfoꝛde** *Hubba* frater ejus, qui jam *Merciam* totam depopulaverat, cum x. millibus armatorum, & ſic junctis viribus, ut ſe vindicarent, in ſanctum regem *Eadmundum* caſtra moventes ad *Hegleſdunam* villam, ubi rex beatiſſimus *Eadmundus* tunc erat, celeriter pervenerunt. Tunc tyrannus *Hinguar* juſſit, circumcingi regem cum turba, ne quidem unus ex omnibus elaberetur vivus. Sanctus itaque rex *Eadmundus*, cum ſe ab hoſtibus undique vallatum cognoſceret, de conſilio *Humberti, Helmhamenſis* epiſcopi confugit ad eccleſiam, ut ſe membrum Chriſti oſtenderet, & armis temporalibus projectis, cœleſtia induit, humiliter patrem, & filium, cum ſancto ſpiritu deprecans, ut ſibi in paſſione conſtantiam largiretur: igitur a miniſtris iniquitatis clementiſſimus rex *Eadmundus* ab eccleſia truculantèr extrahitur, loris diriſſimis coarctatus,

Math. weſtmon. p.319,320 321.

coarctatus, & ſicut Chriſtus ante *Pilatum* præſidem, ita ducitur *Eadmundus* ante iniquum ducem, cupiens ejus ſequi veſtigia, qui pro nobis immolatus eſt hoſtia. Quo jubente, ad arborem quandam, quæ non multum aberat, religatus, diutiſſimè flagellatur, multiſque modis illuditur. Sed invictus athleta Chriſti *Eadmundus*, inter flagella, Chriſtum ſemper invocando flebilibus vocibus, tortores ſuos compulit in furorem. Et ad ipſum tunc arcubus, quaſi ad ſignum, ludendo, totum corpus ejus telis confodiunt & ſagittis. Nec erat locus in corpore martyris vacuus, cui novum poſſet imprimi vulnus. Nam, ſicut hericius in cute denſis armatur ſpinis, ita corpus invicti regis ſpiculis configitur ſagittarum. Cumque nec ſic *Hinguar* carnifex truculentus ſanctum martyrem *Eadmundum* à fide Chriſti, & confeſſione trinitatis potuit ſeparare, ut ſuis iniquis perſuaſionibus præberet aſſenſum, protinus lictori mandat, ut enſe cruento martyris caput præcidat: At lictor ſanctum de ſtipite truculenter avulſum, inter verba orationis, & confeſſionis Chriſti nominis, unico ictu ipſum decapitando. xij. kal. Decemb. gratiſſimum Deo holocoſtum, igne paſſionis exanimatum, cum palma victoriæ, & corona juſtitiæ tranſmiſit ad cœlum.

Corpus verò martyris, miniſtri diaboli, capite truncatum, relinquentes, & in ſylvam cui **Heglesdune** nomen eſt, aſportantes, inter denſa veprium fruteta projecerunt. Adhuc enim laborabant laniſtæ iniqui, ne à Chriſtianis, quos paucos ſuperſtites reliquerant, corpus martyris ſepulturæ, ut decebat, cum capite traderetur. Didicerant namque *Hinguar* & *Hubba*, piratæ nequiſſimi, in ſylva jam dicta, olim de medio ſublatum fuiſſe *Lothbrocum* patrem ſuum. Undè falſa ſuggeſtione *Berni* venatoris beato regi & martyri *Eadmundo* talionem reddere cupientes, in ſylva eadem caput ejus ignominioſè projecerunt, avibuſque cœli tradentes & beſtiis devorandum. Paſſus eſt autem cum ſanctiſſimo rege *Eadmundo* comes ejus individuus *Humbertus Helmhamenſis* antiſtes, qui regem eundem in regni faſtigium ſublimaverat, & conſtantia invicti regis ad martyrium animatus, cum ipſo eſt regni cœleſtis poſſeſſor effectus. Sicque rege beatiſſimò ad cœleſtia tranſlato, pagani nimium gloriantes hyemaverunt in regione illa, expulſis paucis indigenis, qui ſuperſtites cladi precedenti fuerunt. Eodem anno *Ceolnothus Cantuarienſis* archiepiſcopus, diem clauſit extremum, cui ſucceſſit *Ætheldredus* vir venerandus, & in rebus divinis ſufficienter eruditus.

Cum igitur poſt martyrium beatiſſimi regis *Eadmundi*, fratres *Hinguar*, & *Hubba*, Deo odibiles, hyemale tempus in regione *Eſtanglorum*, prædis vacantes & rapinis, jam pro parte expleverant, venit ibidèm ad eos *Gytro* quidam de regibus *Danorum* potentiſſimus, ut cum prædictis fratribus hyemaret. Superveniente itaque tempore vernali, omnes pagani ab *Eſtanglia* paritèr receſſerunt. Quo audito, Chriſtiani undecumque de latibulis erumpentes, ſummopere ſatagebant, ut caput beati regis *Eadmundi* inventum, reliquo corpori uniretur, & ſepulturæ corpus integrum, more regio, traderetur. Cumque omnes pari affectu ad id concurrerent, & ſylvas perluſtrando caput martyris diligenter quærerent, res contigit dictu mirabilis, & ſæculis inaudita: Nam cum caput quærendo inter ſilvas, & veprium denſitates, ſocii ad ſocios mutuis clamoribus patria lingua *ubi es*, *ubi es*, interrogarent, caput martyris eadem lingua reſpondens dixit, **her**, **her**, **her**, quod latinè dicitur *hic*, *hic*, *hic*. Nec ceſſavit eadem repetendo clamare, quouſque ſingulos ad ſe perduxit. Ubi cum capite lupus ingens, & viſu horribilis, repertus eſt, qui caput ſacrum inter brachia complectens, beato martyri excubias impendebat. Aſſumentes itaque homines caput intrepidi, profuſis Deo laudibus ad ſuum corpus detulerunt, ſubſequente lupo illos uſque ad locum ſepulturæ. Tunc caput corpori conjungentes in mauſoleo competenti, illa paritèr concluſerunt. Quo facto lupus dilectæ ſolitudinis ſecreta petivit. Conſtructa eſt autem in eodem loco, pauperrimo opere, à fidelibus eccleſiola, ubi poſtea per multa annorum curricula corpus ſanctiſſimum requievit. Paſſus eſt autem beatiſſimus rex & martyr *Eadmundus*, anno gratiæ DCCClxx. anno ætatis ſuæ xxix. regni verò ſui anno xvj. die xij. kal. Decemb. feria ſecunda indictione tertia, luna exiſtente viceſſima ſecunda.

Lapſo deinde multorum intervallo annorum, ſedatis penitùs bellorum incendiis, cæpit fidelium pietas reſpirare, qui in loco, ubi corpus martyris requievit, **Hoxon** nunc ab incolis nuncupato, viſis creberrimis miraculorum ſignis, in villa regia, quæ lingua *Anglorum* **Beodrichesworth**, latinè verò *Beodrici* curtis ſive habitatio nominatur baſilicam permaximam conſtruxerunt, & ad illam ſanctum martyrem in magno tripudio tranſtulerunt. Sed mirum dictu contigit.

Nam cum corpus martyris præcioſiſſimum, ob ſpacium diuturni temporis putrefactum ab omnibus putaretur, ita integrum repertum eſt & illæſum, ut non ſolùm caput corpori redintigratum & compaginatum ſed omnino nihil in eo vulneris nihil apparuit cicatricis. Sicque Deo dignus martyr *Eadmundus*, viventi ſimillimus, ad locum memoratum eſt tranſlatus, apparente in collo ejus ſigno martyrii per gyrum quaſi filo coccineo, ſicut teſtari ſolita fuit quædam beatæ recordationis fœmina, *Oſwen* vocata quæ ad ſacrum martyris ſepulcrum, jejuniis ſæpè vacans & orationibus per multa annorum curricula, revulſo beati martyris mauſoleo in cæna dominica, ejus attondendo capillos, & ungues præcidendo. Quæ omnia diligentèr colligens, & in capſella recondens, ſuper altare illius eccleſiæ ponere conſuevit, ubi uſque in hodiernum diem veneratione debitâ conſervantur.

Anno Domini Mxx. rex *Cnuto*, conſtructo regali monaſterio, cum competentibus officinis in loco qui **Bedericksworth** nuncupabatur, ubi rex & martir, *Eadmundus* incorrupto corpore diem beatæ reſurrectionis expectat, & monachos in eo inſtituit. Cœnobium quoque illud beati regis & martiris *Eadmundi* tot prædiis & bonis aliis ampliavit, ut omnibus fere *Angliæ* monaſteriis in rebus temporalibus meritò præferatur. *Lelandi* collectan. vol 3. p. 73.

——Supra corpus beatiſſimi *Edmundi*, quem antiquiores *Dani* interfecerant (rex *Cnutus*) baſilicam *Will. Malmesb.* fol. 41. a. num. 40.

baſilicam, animoſitate regiâ, conſtruxit, abbatem & monachos inſtituit, prædia multa & magna contulit, præſtat hodieque donorum ejus amplitudo integra, quòd locus ille infra ſe aſpiciat omnia penè *Angliæ* cœnobia.

Ex chron. S. *Bened de Hulmo* in bibl. *Cottoniana.*

Anno Mxx. *Cnuth* rex *Angliam* rediit, & concilio cleri & reginæ *Emmæ*, & comitis *Turkilli*, monachos ad S. *Edmundum* conſtituit, clericis qui ibidem inordinatè vivebant ejectis; præfecitque eis abbatem *Uvium* quem à domo S. *Benedicti* de *Hulmo* cum xii. monachis tranſtulerat.

Anno Mxxj. *Alwinus*, *Eſt-anglorum* epiſcopus, cepit conſtruere eccleſiam S. *Edmundi* regis ad quem media pars librorum, & eccleſiaſticorum ornamentorum à domo S. *Benedicti* eſt tranſlata.

Fundatio Eccleſiæ ſancti Edmundi.

Ex regiſtro S. *Benedicti* de *Hulmo* in bibliotheca *Cottoniana* fol. 7. b.

TEmporibus primi *Knut*, magni regis *Anglorum*, & *Danorum* qui ſupra novem regna dominabatur, qui etiam *Romæ* ſcholam *Anglicam* conſtituit, & ad fovendam eam ex *Anglia* omni anno cenſum dari fecit, quod *Anglicè* dicitur **Romeſcot**, inventum eſt corpus ſancti *Edmundi* regis & martyris, abſque reverentia & religione condigna, in monaſterio ſanctæ *Mariæ* ligneo apud villam **Bedrichsworthe** dictam ſub ſecularium clericorum cuſtodia conditum, qui beneficia eidem martyri collata & oblationes inter ſe dividebant & corpus ſanctum abſque condigno honore dimittebant. Concilio verò archiepiſcoporum, epiſcoporum, abbatum, clericorum atque baronum totius *Angliæ* inito, præcepit rex, ut in prædicta baſilica fierent monachi, qui die, nocteque ibidem Deo, & ſanctæ *Mariæ*, devotè ſervirent, & corpus, precioſi martiris, cum majori diligentia, & reverentia obſervarent. Placuit autem prædicto regi, & clero, cum primatu baronum, ut, ex eccleſia beati *Benedicti* de *Hulmo*, antiquitùs conſtituta, illuc adducentur monachi religioſi, & tali obſervatione, quod conventus *Holmenſis* eccleſiæ in duas partes divideretur: Et pars dimidia ad monaſterium in villa *Beotrici* dirigiretur, & altra pars fratrum in eccleſia beati *Benedicti* remaneret.

Ea verò tempeſtate, viginti ſex monachi, viri religioſi, & bonæ famæ in eadem eccleſia Deo & ſancto *Benedicto* famulabantur; de illa verò parte dimidia fratrum ad *Beotrici* villam directam, vir prudens & honeſtus, *Uvius* nomine, Prior fuit, qui poſtea, in monaſterio ſancti *Edmundi*, abbas extitit primus; & cum eo, alius frater, *Leofſtanus* nomine, qui in eodem loco poſt ipſum *Uvium* abbas effectus eſt. Hæc autem ſunt nomina aliorum undecim fratrum monachorum qui cum ipſis directi ſunt: *Agelwinus* monachus & auriga ſancti *Edmundi*. *Ælwardus* valdè religioſus, *Leoſdenus* decanus, *Alfricus*, *Bondo*, *Edrieus*, *Aſſiwoldus*, *Leoffinus*, *Sparhavocus*, & pueri *Oſwoldus* & *Ordricus*. Tota quidem ſupellex in domo ſancti *Benedicti*, in libris & veſtimentis, in vaſis & ornamentis, & omnibus rebus ſimiliter dividebatur, & pars dimidia illuc, cum eiſdem fratribus, mittebatur: altera vero pars eidem domui reſervabatur.

Creſcente autem ibidem religione, talis obſervatio & familiaritas, inter utraſque eccleſias, ſcilicet, ſancti *Benedicti*, & ſancti *Edmundi* facta eſt, ut quicunque harum eccleſiarum, majori rerum copia videretur habundare, opulentior inferiorem opibus relevaret. Simili quidem providentia pro defunctis invicem fratribus, in utroque monaſterio fieret ut quantum pro ſemetipſis, tantum & pro illo perſolverent, in miſſis & elemoſinis & in omnibus aliis bonis Deo placitis. Quod uſque in æternum, gratia Dei, obſervabitur firmiter. Si vero caſu accidente, quod abſit, qualibet prædictarum eccleſiarnm combuſtione, vel guerra, vel aliquo gravi infortunio impediatur, pars dimidia conventus de altera ad alteram, conſilio utrorumque abbatum & conventuum migrabit eccleſiam, & donec plenariè in priſtino ſtatu reformetur, tanquam fratres ejuſdem eccleſiæ per omnia & in victu & in veſtitu, pars illa participetur. In tanta etiam familiaritate, & affinitate conſocientur heæ prædictæ eccleſiæ, ut ſi quis in aliquo gravi corruat flagitio, unde vel ab eccleſia ſua expellatur, aut ſponte decedat, & illuc confugerit, omni remota occaſione, præter proditionem monaſterii ſui & abbatis, in altero monaſterio tanquam unus fratrum loci illius collocetur.

Nomina eorum qui debent habere mandata in cena Domini cum Monachis viventibus; Abbates omnes hujus loci, *viz.* *Alfinus*, *Thurſtanus*, *Alfwoldus*, *Richerus*, *Conradus*, *Willielmus Baſſet*, *Anſelmus*, *Hugo Danus*, *Willielmus* ſecundus, *Thomas*, *Radolphus*, *Johannes*, *Reginaldus*, *Sampſon*, *Robertus*, *Willielmus* tertius, *Adam*, *Richardus*, *Nicholaus*. Et hi ſimiliter, qui nobis villas & terras dederunt. *Cnut Rex*, qui dedit **Horning**, cum pertinentiis, videlicet, **Netherd**, & **Irſtod**, **Ludham**, & **Heccham**, **Thyrn**, & **Aſhby**, & **Purched** cum pertinentiis ſuis. *Edwardus* Rex, qui dedit **Tunſted** hundredum, *Radulphus* comes, qui dedit **Holth**, & **Southwalſham**, *Skeyh*, qui dedit **Northwalſham**, *Brutricus*, qui dedit **Shotſham**, *Wulfricus*, qui dedit **Hecham** juxta *Norwicum*. *Edgiva Swanſhals*, qui dedit **Thurgarton**. *Saxy*, qui dedit **Swaneton**. *Wulfricus* qui dedit **Hardeal**. *Ernaldus* qui dedit **Wichingham**. *Alfwinus* qui dedit **Scrothow**. *Edwinus* & *Ingreda*, qui dederunt **Melton**. *Oſferthus* qui dedit **Felmingham**. *Leſwaldus* qui dedit **Tybnam**. *Wulfricus* qui dedit **Wertonſham**. *Grimbolf*, qui dedit **Caſtre**; *Thurnardus* & *Edwardus*, edificatores hujus eccleſiæ.

Ex hiſtoria *Mariani Scoti* MS. in bibliotheca *Bodleiana* V. 3 7 *jur.*

ANno Domini DCCCCxlv. hoc etiam anno rex *Eadmundus* dedit hoc privilegium ſancto *Edmundo* regi & martyri.

"In nomine ſanctæ Trinitatis. Quamvis decreta pontificum & verba ſacerdotum velut "fundamenta montium in diſtrictis ligaminibus "fixa ſint, tamen plerumque tempeſtate & turbine ſecularium rerum etiam religio ſanctæ Dei "eccleſiæ maculis reproborum diſſipatur ac rumpitur. Iccircò incertum futurorum temporum "ſtatum prævidentes, poſteris ſuccedentibus profuturum eſſe decrevimus, ut ea quæ communi "tractu, ſalubri conſilio, definiuntur, certis literulis roborata confirmentur.

"Quapropter ego *Eadmundus*, rex *Anglorum* "cæterarumq; gentium in circuitu perſiſtentium gubernator

" gubernator & rector, ad memoriam revoco " geſta anteceſſorum meorum qui terrenis opi- " bus eccleſias Sanctorum ditaverunt, quorum " exempla imitatus, ad monaſterium quod ſitum " eſt in loco qui dicitur Baderichesworthe in " quo ſanctus *Eadmundus* rex & martyr qui- " eſcit corpore, terram quæ circa illum locum " eſſe videtur libenter tribuo, & æternaliter per- " ſiſtat, eatenus ut illam ejuſdem monaſterii fa- " milia poſſideat, atque ſuis poſteritatibus ea- " dem dictione derelinquat. Sit autem prædicta " terra libera ab omni mundali obſtaculo cum " omnibus quæ olim ad ipſum locum pertinere " dinoſcuntur, tam in magnis quàm in modicis " rebus, campis, paſcuis, pratis, ſilvis: & non " reddat aliquod debitum niſi ad neceſſitatem " familiæ ejuſdem eccleſiæ. Si quis autem pro- " pria temeritate violenter invadere præſumpſe- " rit noſtram prænotatam donationem, ſciat ſe " proculdubio ante tribunal diſtricti judicis ti- " tubantem tremebundumque rationem red- " diturum, niſi prius hîc digna ſatisfactione e- " mendare maluerit.

" Iſtis terminibus prædicta terra circumgyrata " eſſe videtur.

Ðis synden þa land gemæro þe Ædmund kyng gebocade into sainte Ædmunde. Þone is þær ærest suþ be Ahte treouuan. 7 þonne up be Ealmundes treouuan. 7 sua forþ to Osulfes lea. 7 sua forþ on gerichte be manige hyllan. 7 þanan up to Hamar loda. 7 sua forð to fouuer hagas. 7 sua æfter þem uuege to Litlandtune. 7 þonan ofer þa ea æfter þam uuege to Bertune dene. 7 sua on gerihte east to Holgate. 7 sua forþ an furlang be easten Bromleaga. 7 þonan suþ to Niuuantune meaduue. *Hoc eſt.*

Hi ſunt terræ termini, quam *Ædmundus* Rex ſcripto contulit ſancto *Ædmundo*. Imprimis igitur auſtrum versùs per (cujuſdam) *Ahti* arborem, & inde ſurſum per *Eadmundi* arborem, & ſic deinceps ad *Oſulfi* campum; & ſic deinceps rectâ per plures montes; & inde ſurſum ad *Hamari* fluentum; & ſic deinceps ad quatuor ſepes; & ſic per viam ad *Litlandtunam* (i. e. modicam villam) & inde trans aquam per viam ad *Bertunæ* (i. e. villæ frumentariæ) vallem; & ſic rectâ orientem verſus ad *Holgatam* (i.e. portam ad cavum) & ſic deinceps uno ſtadio ad orientem *Bromligæ*(i.e. myricarum campi) & inde auſtrum versûs ad *Niwentunæ* (i. e. villæ novæ) pratum.

Acta eſt hæc præfata donatio anno ab incarnatione Domini *Jeſu Chriſti* DCCCCxlij. indictione 3.

Ego *Eadmundus* Rex *Anglorum* præfatam donationem cum ſigillo ſanctæ crucis ✠ indeclinabiliter confirmavi.

Ego *Elfgiva* regina firmiter confirmavi & corroboravi.

Ego *Odo, Dorobornenſis* eccleſiæ archiepiſcopus ejuſdem regis principatum & benevolentiam cum ſigillo ſanctæ crucis concluſi.

Ego *Theodred*, *Londonienſis* eccleſiæ epiſcopus corroboravi.

Ego *Ælfheah*, *Wintonienſis* eccleſiæ epiſcopus teſtitudinem ſanctæ crucis ſubſcripſi & confirmavi.

Ego *Kenwald* epiſcopus, prædictum donum conſenſi.

Ego *Ælfric* epiſcopus conſignavi.
Ego *Ælfred* epiſcopus confirmavi.
Ego *Burhric* epiſcopus conſenſi.
Ego *Æthelgar* epiſcopus roboravi.
Ego *Æthelwold* epiſc. conſignavi.
Ego *Athelm* dux.
Athelſtan dux.
Alfgar dux.
Athelwold dux.
Alhealm dux.
Edmund miles.
Alfgar miles.
Ulfric miles.
Wihtgar miles.
Ælſtan miles.
Ælfred miles.
Ælfheah miles.
Æthelgeard miles.
Æthered miles.
Æthelſige miles.
Ælfſige miles.

Charta Canuti *Regis inſpecta & confirmata.*

Cart. 8. *Ed* 2. nu. 11. memb. 5. Vide etiam Cart. 7 & 8 *R.* 2. n. 11.

REX Archiepiſcopis &c. Salutem. Inſpeximus Cartam quam bonæ memoriæ *Knutus* quondam Rex *Angliæ* progenitor noſter, fecit in hec verba. *In nomine poliarchis Jeſu Chriſti Salvatoris mundi tociuſque creaturæ creatoris cujus divino dominatui queque dominationes debito ſervicio ſubnixè deſerviunt, cujus eciam omnipotentatui univerſi potentatus obſecundari examuſſim preproperant, quia bonitas ejus bonitatis eſt incomprehenſibilis, & miſeratio interminabilis, dapſilitas bonitatis ineffabilis, longanimitas quoque ſuper pravorum nequitias quantitatis prolixitate cujuſlibet longior, qui cotidianis admonitionibus religioſam converſationem ducentes monet, ut piæ ſectando juſticiæ culturam, non eam deſerendo linquant, quin pocius perſeverabili inſtancia in ejus cultura ut permaneant paterno affectu hortatur, qui nihilominus eadem affectione mandat peccatoribus ut reſipiſcant à ſuis iniquitatibus convertentes, quia eorum execratur mortem.*

Ejus amoris ſtimulo & fide ſuffultus, cujus largiflua miſeratione ego Cnut *Rex tocius* Albionis *inſulæ aliarumque nationum plurimarum in cathedra regali promotus, cum conſilio & decreto archiepiſcoporum, epiſcoporum, abbatum, comitum, aliorumque omnium meorum fidelium elegi ſanciendum, atque perpeti ſtabilimento ab omnibus confirmandum, ut monaſterium quod* Badriceſworde *nuncupatur, ſit per omne evum monachorum gregibus deputatum, ad inhabitandum, & ab omni dominatione omnium epiſcoporum comitatus illius funditus liberum, ut in eo domino ſervientes monachi ſine ulla inquietudine pro ſtatu regni dominum prevaleant precari. Placuit eciam michi hanc optionis electionem roborare privilegio iſto, in quo videre precepi libertatis donum quod jam olim* Eadmundus *rex* occidentalium Saxonum *largitus eſt ſuo equivoco pro nanciſcenda ejus gratiâ & mercede æterna, ſcilicet* Eadmundo *Regi & martyri, quod bonæ voluntatis voto augere cupimus, quatinus ejus promereri precibus merear porcionem ejus beatitudinis poſt hujus curſum vitæ.*

Tali libertate concedo ſundo frui illi, in quo idem ſanctus

ſanctus pauſat, ut quocies populus univerſus perſolvit cenſum Danis, *vel ad naves, ſeu ad arma, perſolvant inhabitantes in ipſo fundo eadem ad uſus quos elegerint fratres illius loci. Sitque nobis remedio hoc, michi quippe eque reginæ mee* Alfgife, *ac filiis noſtris, omnibuſque qui pridem ei hoc contulerunt. Huic libertati concedo additamentum, ſcilicet maritimos piſces qui michi contingere debent annualiter per thelonei lucrum, & piſcationem quam* Ulfkitel *habuit in villa & omnia jura quarumcumque cauſarum in villis que monaſterio adjacent & que adiciende ſunt per gratiam Dei. Dedi quoque Regine mee aſſenſum, concedens ei, pro ſua elemoſina dare quatuor millia anguillarum cum muneribus que pertinent ad illas pro annuali cenſu in villa quæ cognominatur* Lacynga-hythe.

Si quiſlibet, quod abſit, iſtam libertatem quoquolibet conatu nititur ſervitutis jugo ſubigere, vel prava intentione tranſmutare, ut rurſus clericos in eo collocet, ſit addictus captivitati eterne, carens ſempiterna libertate & mancipatus ſervicio diaboli ejuſque conſorcio ſit inextricabilibus habenis conſtrictus, niſi ſatisfactio ejus erratui ſubveniat quod prorſus optamus ✠ *Ego* Cnut *Rex gentis* Anglorum *aliarumque nichilominus hoc privilegium juſſi componere & compoſitum cum ſigno dominice crucis confirmando impreſſi* ✠ *Ego* Alfgifa *Regina omni alacritate mentis hoc confirmavi* ✠. *Ego* Uulſtanus *archiepiſcopus conſenſi* ✠. *Ego* Adelnodus *archiepiſcopus confirmavi* ✠. *Ego* Godwinus *epiſcopus corroboravi* ✠. *Ego* Alfwinus *epiſcopus aſſenſum dedi* ✠. *Ego* Alfſinus *epiſcopus conſignavi* ✠, *Ego* Athericus *epiſcopus concluſi* ✠. *Ego* Alſwius *epiſcopus roboravi* ✠. *Ego* Brihtwaldus *epiſcopus* ✠. *Ego* Iric *dux* ✠. *Ego* Godwinus *dux* ✠. *Ego* Ulf *dux* ✠. *Ego* Eglaf *dux* ✠. *Ego* Hacun *dux* ✠. *Ego* Leofwinus *dux* ✠. *Ego* Godricus *dux* ✠. *Ego* Oſlacus *miles* ✠. *Ego* Thored *miles* ✠. *Ego* Thurkil *miles* ✠. *Ego* Thrym *miles* ✠. *Ego* Broſor *miles* ✠. *Ego* Alfricus *miles* ✠. *Ego* Alfwynus *miles* ✠. *Ego* Leofricus *abbas* ✠. *Ego* Alfwardus *abbas* ✠. *Ego* Athelſtanus *abbas* ✠. *Ego* Alfſius *abbas* ✠. *Ego* Leofwinus *abbas* ✠. *Ego* Wulfredus *abbas* ✠. *Ego* Ofkytelus *abbas* ✠, *Ego* Alfwinus ✠. *Ego* Alfricus ✠. *Ego* Alfricus ✠. *Ego* Leofſius ✠. *Ego* Leofricus. On alnnhtiʒeſ (&c.) Nos autem donationes &c. confirmamus (&c.) Dat. per manum noſtram apud *Weſtmonaſterium* iiij. die Maii, per ipſum regem & per finem centum & viginti librarum. Duppl.

De lite quadam inter abbatem, & epiſcopum Tedfordenſem.

Ex hiſt. MS. *Mariani Scoti* in bibl. *Bodleiana* v.3.7. Jur.

ANno Mlxv. Glorioſus rex *Willielmus*, qui primus ex *Normannorum* gente prudentia ſua & fortitudine totam *Angliam* ſuo ſubjugavit imperio, hanc licentiam & facultatem *Baldwino*, abbati ſcilicet de burgo ſancti *Edmundi* contulit, ut quocumq; modo poſſet, terras eccleſiæ S. *Eadmundi* adiceret; vel pecunia eas à vicinis ſuis redimendo, vel dono ipſorum proprio & ſpontanea eorum voluntate adquirendo; unde factum eſt, ut plures liberos homines, quos *Sokemannos* vocamus, & illorum homagia adquireret, & eorum adquiſitione monaſterium ſuum locupletaret. Cum autem hiis atque aliis modis infinitis honor per eum creviſſet eccleſiæ, crevit in quibuſdam & exarſit inſatiabilis fames avaritiæ, ita ut eundem locum invaderent, & ſuo eum dominio ſubjugare temptarent.

Extitit malitie hujus exactor & princeps quidem *Erfaſtus, Tedfordenſis* epiſcopus, qui propter cupiditatem poſſeſſionum apud ſanctum Dei *Eadmundum* ſibi conſtituere volebat epiſcopatum. Orta verò tali de cauſa inter epiſcopū & abbatem gravi contentione & gravi controverſia, dominus *Baldewinus* abbas, conſilio & auxilio famoſiſſimi regis *Willielmi* Romam profectus eſt, dominumq; *Alexandrum* papam ſecundum in ſede beati *Petri* principantem invenit, A quo benignè & diligenter ſuſceptus, maximo honori & venerationi habitus, inſigne privilegium ad gloriam & laudem beati regis & martyris *Eadmundi* optinuit, cujus præmunitione eandem eccleſiam uſque ad finem ſeculi in maxima libertate Deo protegente collocavit. Fuit autem cum domino papa converſans aliquantis diebus, donec eum ad ordinem presbyterii promoveret, & quibuſdam dignitatibus ultra quoſdam abbates honorificè inſigniret. Dedit ei virgam paſtoralem & annulum, curamque illi delegavit animarum. Altare præterea quoddam ex porphiritico lapide pretioſum, & in honore beatæ Dei genitricis & ſanctiſſimi regis *Eadmundi* ſolenniter ab ipſo conſecratum, cum maxima dulcedine & dulci devotione, abbati *Baldewino* dominus papa dedit, eique in hæc verba denuntiavit, dicens. *Si totum regnum* Anglorum *aliqua excommunicationis cauſa à divino ceſſaret officio, quamdiu altare illud integrum & illibatum cuſtodire poteritis, nunquam à ſacris miſſarum ſolenniis pro aliqua prohibitione, niſi dominus papa hoc nominatim interdixerit, ceſſabitis.* Et ut in privilegio ſequenti patebit, ex authoritate Dei & beati *Petri* apoſtolorum principis, & ſanctorum canonum ſancivit & confirmavit, ut idem locus ſub abbatis regimine imperpetuum ordini monaſtico deſerviat, neque aliqua eccleſiaſtica aut ſecularis perſona eundem in ſedem epiſcopalem convertat.

Privilegium verò ita incipit.

Alexander epiſcopus (*&c.*) Data *Lateranis* vj. kal. Novembris anno Domini Mlxxj. indictione vij.

Anno Mlxxxj. finitis placitis, calumniis, & querimoniis, quas *Arfaſtus* epiſcopus faciebat *Baldwino* abbati, videlicet de eccleſia ſancti *Eadmundi* & de villa in qua ſanctus martyr requieſcit, die pridie kalendas Junii apud *Wintoniam* coram rege & principibus terræ dedit Rex *Willielmus* glorioſo regi & martyri *Eadmundo* hoc privilegium.

“ *Willielmus* Rex *Anglorum*, princeps *Normannorum*, atque Cynomannenſium, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, & cæteris ſuis fidelibus. Quoniam nos ad regni faſtigia Dei miſeratione provectos eſſe credimus, oportet ut de proſpera ſtabilitate plebis nobis ſubjecte, & maximè

"maximè eorum qui in Domini ſervicio die ac nocte deſudant, vigilare curemus. Igitur notum facimus fidelibus regni noſtri preſentibus & futuris, quod *Arfaſtus* epiſcopus eccleſiam beati *Eadmundi* in qua ipſe venerabilis Rex & martyr incorrupto corpore diem expectat beatæ reſurrectionis, ſuam epiſcopalem debere eſſe ſedem, nobis & multis aliis referebat. Unde inter *Baldwinum* abbatem prædictæ eccleſiæ & ipſum epiſcopum per multum temporis facta quam maxima altercatione, concilio archiepiſcoporum, epiſcoporum, & aliorum multorum nobis fidelium, ut utrorumque ſuper hiis ratio in noſtra diſcuteretur curia, dignum cenſuimus. Qui dum die ſtatuto coram adeſſent, epiſcopus ſuum ſatis facundè fecit clamorem, ſed ſcriptis & teſtimoniis omnimodo vacuum. Abbas verò econtra, quomodo *Canutus* Rex à prædicta eccleſia, cum communi conſilio archiepiſcoporum, epiſcoporum, & optimatum ſuorum, presbyteros qui inibi inordinatè vivebant ejecerit & monachos poſuerit. Quodque poſtmodum ipſam eccleſiam *Ailnodus* archiepiſcopus *Cantuarienſis*, juſſu prælibati regis dedicaverit, atque primum abbatem loci illius epiſcopus *Lundonienſis*, ſecundum epiſcopus *Wintonienſis*, ipſum etiam *Baldwinum*, qui tertius eſt abbas, archiepiſcopus *Cantuarienſis* ſacraverit.

"Et quia per iiij. annos, ſine alicujus jam dicti *Arfaſti* anteceſſoris contradictione, monachi prædicti loci à quibus voluerint epiſcopis ordines ſuſceperint, ex ordine luculenter enarravit. Oſtendit denique & præcepta, videlicet *Canuti* Regis atque glorioſiſſimi Regis *Eadwardi*, in quibus ab omni dominatione omnium epiſcoporum comitatus illius funditus ſæpedictam eccleſiam liberam perpetualiter ipſi Reges eſſe conceſſerunt. Quod *Cantuarienſis* archiepiſcopus *Lanfrancus*, & *Thomas Eboracenſis* archiepiſcopus, & *Odo Baiocenſis* epiſcopus frater meus & comes *Cantiæ*, & plerique alii epiſcopi, *Rotbertuſ*que filius meus atque cæteri principes regni noſtri qui aderant audientes, cenſuerunt tanti loci tantam auctoritatem, inviolatam uſque in finem ſeculi debere permanere. Quorum irrefutabili judicio, prout dignum fuit, aſſenſi & conſenſum præbeo.

"Placuit etiam nobis, conſilio archiepiſcoporum, epiſcoporū comitum, aliorumq; multorum nobis fidelium, atque digna petitione *Baldwini* abbatis, qui noſtram humiliter requiſivit ſerenitatem, anteceſſorum noſtrorum *Anglorum* regum, ſcilicet *Eadmundi, Canuti, Hardecanuti*, atque illuſtris *Eadwardi*, cujus, miſeratione domini, genere & dono in regno ſumus hæredes, præcepta quæ jam ſæpe nominatæ eccleſiæ contulerunt, noſtro roborare præcepto, ex hoc, ut ab *Arfaſti* epiſcopi, omniumqne ſibi per tempora ſuccedentium epiſcoporum dominatione ipſa eccleſia & villa in qua ſita eſt eadem eccleſia, ſit libera. Et ut hæc auctoritas noſtris & futuris temporibus circa ipſum ſanctum locum perhenniter firma & inviolata permaneat, manus noſtræ ſubſcriptione cartam hanc decrevimus roborare & ſigilli noſtri impreſſione firmare.

"✠ Ego *Willielmus* Dei gratia *Anglorum* Rex hoc præceptum juſſi ſcribere, & ſcriptum cum ſigno dominicæ crucis confirmando impreſſi. ✠ Ego *Mathildis* regina corroboravi. ✠ Ego *Lanfrancus, Cantuarienſis* archiepiſcopus confirmavi. ✠ Ego *Thomas* archiepiſcopus *Eboracenſis* roboravi. ✠ Ego *Odo, Baiocenſis* epiſcopus aſſenſum dedi. ✠ Ego *Goſfridus, Conſtantienſis* epiſcopus conſignavi. ✠ Ego *Hugo, Lundonienſis* epiſcopus conſenſi. ✠ Ego *Walquelinus, Wintonienſis* epiſcopus concluſi. ✠ Ego *Wlſtanus, Wigornenſis* epiſcopus aſſenſum præbui. ✠ Ego *Remigius, Lindiſfarnenſis* epiſcopus non renui. ✠ Ego *Stigandus, Bathonienſis* epiſcopus affirmavi. ✠ Ego *Oſbertus, Exonienſis* epiſcopus aſſenſum dedi. ✠ Ego *Petrus, Ceſtrenſis* epiſcopus conſenſi. ✠ Ego *Arfaſtus, Theodfordenſis* epiſcopus collaudavi. ✠ Ego *Gundulfus, Roffenſis* epiſcopus laudavi. ✠ Ego *Oſmundus, Searuberienſis* epiſcopus roboravi. ✠ Ego *Rodbertus, Herefordenſis* epiſcopus conſenſi. ✠ Ego *Rodbertus*, regis filius aſſenſum dedi. ✠ Ego *Willielmus*, filius regis collaudavi. ✠ Ego *Henricus*, filius regis confirmavi. ✠ Ego *Mauricius* regis cancellarius relegi & ſigillavi. ✠ Ego *Bernardus*, capellanus regis. ✠ Ego *Scollandus* ſancti *Auguſtini* abbas. ✠ Ego *Wlfwoldus, Certeſienſis* abbas. ✠ Ego *Vitalis* abbas de *Weſtmonaſterio*. ✠ Ego *Ægelnothus, Glaſtonienſis* abbas. ✠ Ego *Ægelwius, Eoveſhamenſis* abbas. ✠ Ego *Ægelſinus, Rameſienſis* abbas. ✠ Ego *Turoldus, Burgenſis* abbas. ✠ Ego *Rogerius* comes de *Montegumerici*. ✠ Ego *Hugo* comes *Ceſtrenſis*. ✠ Ego *Alanus* comes *orientalium-Anglorum*. ✠ Ego *Albericus* comes *Nordanhymbrorum*. ✠ Ego *Rodbertus* de *Bellomonte*. ✠ Ego *Hugo* de *Monteforti*. ✠ Ego *Ricardus, Giſleberti* comitis filius conſignavi. ✠ Ego *Baldwinus* frater ejus. ✠ Ego *Henricus* de *Ferrariis*. ✠ Ego *Hugo* de *Grentemaiſnilo*. ✠ Ego *Walterius Giffardus*.

"Data pridie kalendas Junii anno xv. regnante *Willielmo* rege glorioſiſſimo; ab incarnatione autem Domini Mlxxxj. indictione iiij. Actum apud *Wintoniam* in palatio regio in Dei nomine fœliciter. *Amen*."

Inquiſitio de ſtatu Seneſcalli libertatum loci.

INquiſitio facta in magna curia ſancti *Edmundi*, coram eſcaetore domini regis citra *Trentam*, die Jovis in ſeptimana paſche anno regni regis *Edwardi* tricefimo, videlicet cujuſmodi ſtatum *Johannes* de *Haſtingis*, qui clamat ſeneſcalliam libertatis ſancti *Edmundi* in feodo ſolebat habere, & de jure habere debet, tam tempore vacationis dictæ abbathiæ quàm in vita abbatis ibidem, per ſacramentum *Willielmi Talemaſche*, *Petri* de **Talewortħ** militis, *Walteri* de **Cloptone**, *Thomæ Giffard*, *Reginaldi* filii *Jordani*, *Johannis* de **Wicham**, *Willielmi* de *Capelis*, *Sampſonis* de **Watisforde**, *Ricardi* de **Hanvyle**, *Thomæ Underwode*, *Nicholai* de **Depeden**, *Oſberti* de **Aldham**, *Willielmi* de . . . . . . *vile*, *Henrici* de **Brockeleie**, & *Thomæ* **atte Gore**, jurator. Qui dicunt ſuper ſacramentum ſuum quod *Henricus* de *Haſtinggis*, pater ipſius *Johannis* de *Haſtinggis*, & *Henricus* de *Haſtinggis*, avus ejuſdem *Johannis* Escaet. an. 30. Ed. 1. no. 19.

de *Haſtingges*, & anteceſſores ſui tenuerunt tempore ſuo ſeneſcalliam libertatis ſancti *Edmundi* in feodo, tam tempore abbatis ejuſdem loci qui pro tempore fuerit, quam tempore vacationis ejuſdem abbatiæ, capiendo ad quamlibet magnam curiam ſancti *Edmundi* unam marcam, ſi curiam prædictam in propria perſona tenuerit, de abbate ſancti *Edmundi* per manus conſtabularii dicti abbatis, niſi abbas fuerit in villa ſancti *Edmundi*, vel in maneriis de **Elmiſwelle, Chenyngton**, & **Coleforde** die curie tente. Et ſi abbas non ſit in villa ſancti *Edmundi*, & ſit in aliquo de prædictis maneriis, poſt curiam tentam ſeneſcallus ibit ad manerium illud ubi abbas fuerit cum octo equis ſuis & tredecim hominibus ſuis, & ſero capiet unam ſummam avene cum feno ſufficienti, unum ſextarium vini, & ſexdecim lagenas cerviſiæ, & viginti quatuor candelas cere, ſcilicet tempore iemali, & tempore eſtatis duodecim, & octo panes leporariis ſuis, & duas gallinas falconibus ſuis. Et prædictus ſeneſchallus die prædicto habebit cum hominibus ſuis honorabilem ſuſtentationem, ut in cibo & potu.

Præterea ſi ſeneſchallus adeat ad comitatum *Gippewici*, vel alibi in negotiis abbatis per præceptum domini regis vel pro officio ſuo faciendo, capiet de abbate expenſas ſuas idoneè prout decet. Et capiet ſingulis annis de abbate pro ferrura equorum ſuorum j. marcam. Et capiet decem ſolidos per annum pro hominibus ſuis. Preterea idem *Henricus* de *Haſtinggis* & anteceſſores ſui ſolebant capere, & de jure habere rationabiles expenſas ſuas verſus ſcaccarium ſingulis annis pro duobus profris faciendis, & uno compoto reddendo per annum, & ibidem morando pro debitis domini regis per ſummonitionem ſcaccarii levatis, & de dicto ſcaccario verſus partes ſuas redeundo. Et dicunt quod *Johannes* de *Haſtinggis* filius & hæres prædicti *Henrici* qui ſeneſcalliam prædictam nunc de feodo clamat, & de jure hæreditatis prædicti *Henrici* dictam ſeneſcalliam habere debet & tenere ſibi & hæredibus ſuis imperpetuum, capiendo ipſe & hæredes ſui ratione ſeneſcalciæ prædictæ totum feodum prædictum ſi dictum officium in propria perſona ſua facere voluerit. Set dicunt quod ſi dictus *Johannes* de *Haſtinggis* dictum officium per aliquem locum ſuum tenentem facere voluerit, tunc idem locum ſuum tenens medietatem totius feodi prædicti & rationabiles expenſas capiet pro officio prædicto faciendo, tam tempore abbatis ibidem qui pro tempore fuerit, quàm tempore vacationis ejuſdem abbathiæ.

Et dicunt quod in ultima vacatione dictæ abbathiæ per mortem *Symonis* tunc abbatis ibidem, idem *Johannes* de *Haſtinggis* fuit infra etatem, & terræ & tenementa ſua in manu domini regis extiterunt, & in cuſtodia comitis *Cornubiæ*, ex dimiſſione domini regis, per quod idem *Johannes* de *Haſtinggis* in eadem vacatione nichil percipiebat per manus proprias, ſet quidam *Jordanus* de **Sakevile** tunc locum ſeneſcalli tenens medietatem iſtius feodi prædicti percipiebat. In cujus, &c.

Quædam loci memorabilia.

Ex regiſtro ejuſdem cœnobii penes *Robert. Bacon* equit. aur. fol. 214.

CUM Monaſterium glorioſi Regis & Martyris ſancti *Edmundi* in quo incorruptum ipſius corpus requieſcit humatū, à prima introductione Monachorum viz. à tempore regis *Canuti*; qui monachos in eodem primo inſtituit, extitit & eſt realiter & de facto notorièque exemptum, ut in charta dicti regis *Canuti*, qui cum aſſenſu & decreto regni ſui dominorum ſpiritualium & temporalium in ſuo pleno parliamento (prout ſibi ad tunc & aliis licuit regibus quibuſcunque, Eo quod nullum pro tunc per ſummos Romanorum Pontifices editum fuerat decretum ſive decretale in oppoſitum) prædictum exemit monaſterium, aliiſque chartis Regiis & bullis Papalibus patet manifeſtè, ita, videlicet, quod nullus archiepiſcopus, ſive epiſcopus, aliave perſona eccleſiaſtica, vel miniſter regis ullam quomodolibet in eodem habere debet dominationem ſive exercere poteſtatem vel juriſdictionem.

Ac poſtea nonnulli reges & principes, aliique regni proceres, ut *Hardecanutus*, præfati regis filius, glorioſuſque Rex ſanctus *Edwardus*, *Willielmus Conqueſtor* & alii, quorum memoria ſit in benedictione, prædicti regis *Canuti* veſtigia imitantes, dictum monaſterium bonis & poſſeſſionibus dotaverunt, ac privilegiis regiis fortiſſimè munierunt. Nonnulli tamen Sathanæ ſatellites, ſpiritu ducti ſathanico, dicti monaſterii infringere privilegia perſepe attemptaverunt, Inter quos *Arfaſtus* quidem & *Willielmus Bateman*, *Norwicenſes* epiſcopi ſpecialiter ſunt notati, qui tamen in foveam quam paraverant meritò inciderunt, ut quidem ſequens proceſſus poſtea declarabit; quia a ſeculo non eſt auditum, Quod quis ſancti *Edmundi* monaſterium leſerit vel ejuſdem monaſterii privilegia infregerit, quin eum dominus ſpiritu oris ſui aut penitentem correxit vel non correptum contriverit.

Cum ergo proverbialiter dicatur, *Jacula previſa minus lædunt*, *Willielmus Curteys* abbas ad memoriam reducens quædam gravamina nuper dicto monaſterio illata, ac ſuos volens ſucceſſores reddere cautiores, quædam privilegia dicti monaſterii exemptionem ſpecialius concernentia, una cum quodam proceſſu de quibuſdam gravaminibus contra prædicta privilegia per prefatos epiſcopos & alios, ut premittitur, injuſtè attemptatis, poſteros ne lateret, ſerioſè ſub certa forma decrevit regiſtrari. Et quanquam ab aquilone pandatur omne malum, ſicut cum *Petri* navicula undis periclitata divinæ manus dante gratia non periit, ſic glorioſi martyris ſancti *Edmundi* monaſterium, ipſo intercedente à cunctis ventis Aquilonaribus illeſum permanebit. Quidam enim *Willielmus Alnwick*, *Norwicenſis* epiſcopus, tempore præfati *Willielmi Curteys* abbatis, contra privilegia & exemptionem monaſterii voces emiſit teterrimas, ventumq; Aquilonarem fortiter exufflavit, Sed benedictus Deus, qui non deſerit ſperantes in ſe. In nobis adimplevit miſericordiam ſuam ipſius maliciam gratioſè compeſcendo. Quidam etiam *Clemens Denſton*, ipſius epiſcopi archidiaconus, & quidam *Nicholaus Bakhot*, contra exemptionem & privilegia ventum validum commoverunt,

moverunt, ſed ſancti *Edmundi* monaſterium ſuper firmam fundatum petram, ut mons ſtetit immobilis, faciesque ipſorum confuſio cooperuit. Et quemadmodum *Berith* & *Aſteroth* à facie fugierunt beati *Bartholomei* apoſtoli, ſic iſti fugierunt impii nemine perſequente. Deo tunc volente poſtea capti fuerunt & in foveam quam fecerant meritò inciderunt, &c.

Ibid. fo. 211.212. INgwar & Ubba apud Thetford junctis viribus ad Eglesdene venientes ſanctum *Edmundum* martyrizaverunt: occubuit ſanctus *Edmundus* anno Domini DCCClxx. & anno ætatis ſuæ xxix. & regni ſui xv. xij. kalend. Decemb. ſepultus fuit vero in eodem loco ubi occubuit & jacuit ibidem in terra defoſſus per xxxiij. annos. Ceco igitur ibi ſanato & multis jam factis miraculis, multitudo populi, non ſolùm vulgi, ſed etiam nobilium, conſtruxit in villa de Bedriceſworth, permaximam ligneo tabulatu baſilicam, ad quam cum clero & pontifice tranſtulit eum de loco in quo ſepultus erat poſt martyrium: cujus corpus cum capite unito ita incorruptum eſt repertum acſi eodem die fuiſſet ſepultum &c.

Tempore regis *Ethelſtani* circa annum Domini DCCCCxxv. perpendentes quidam clerici martyrem magni eſſe meriti, ſub ejus patrocinio devoverunt ſe Deo perpetuo famulari; fuerunt enim in principio 7. vel 8. progreſſu verò temporis multiplicati ſunt ad numerum 19. viventes de prebendis ſuis & oblationibus a fidelibus eidem loco collatis. Clareſcentibus igitur miraculis, multa eidem cœnobio clericorum, ob amorem ſancti *Edmundi* ſunt collata beneficia, inter quæ rex *Edmundus* filius regis *Edw.* primi & *Edgari* regis pater dedit ſancto *Edmundo* & clericis ſuis villam de Bedriceſworth cum charta quæ incipit, *Quamvis Decreta* &c.

Anno Domini Mx. & anno regni regis *Etheldredi* xxx. ſanctus *Edmundus*, propter infeſtationem *Turkilli*, comitis *Danorum*, *London.* eſt ab *Ailwino* tranſlatus: ſed tertio anno ſequente ad Bedriceſworth eſt reverſus: anno quarto regis *Canuti*, idem rex *Canutus* ad magnam ſolertemque inſtantiam *Ailwini* præſulis *Elmamenſis*, (cujus ſedes epiſcopalis poſtea ad Thetford per *Arfaſtum*, & tandem per *Herbertum*, *Thetfordenſem* epiſcopum uſque ad *Norwicum* extitit tranſlata) clericis, qui adtunc apud Bedriceſworth, quæ nunc villa ſancti *Edmundi* nuncupatur, vitam actitabant minùs regularem, ab inde expulſis & ejectis, monachos ordinis ſancti *Benedicti* regulariter profeſſos, abbatem nomine *Uvium* eis præficiendo ibidem introduxit, per CCClxxxiij. annos poſtquam *Sigebertus* rex *Eaſtanglorum*, qui apud Bedriceſworth prædictum monaſterium conſtruxerat, in quo accepta tonſurâ monachicâ eterno regi Chriſto per multorum annorum curricula fideliter deſervivit, & tandem anno Domini DCxxxvij. a rege *Mercior. Pendæ* nomine, pagano & ſacrilego fuerat interemptus, per CCxxxiiij. annos ante paſſionem glorioſi regis & martyris *Edmundi* ſuperiùs memorati.

Quibus verò abbati & monachis ſic ad dicti preſulis inſtantiam ibidem introductis, idem preſul munificus adtunc exemptionem conceſſit ſpecialem, omne videlicet jus ſuum & juriſdictionem, necnon omnibus dictum oppidum, ſive in ejus circuitu per unius ſtadii ambitum inhabitantibus, ab ipſius epiſcopi ſucceſſoribus, aut a quibuſcunque aliis epiſcopis juſtè & legitimè creatis & ordinatis, licentiam recipiendi omnia epiſcopalia ſacramenta liberè concedendo. Necnon idem monaſterium, abbatem, monachos, & oppidum cum omnibus & ſingulis in eodem oppido commorantibus à ſua juriſdictione epiſcopali & omnium ſucceſſorum ſuorum pro perpetuis extunc futuris temporibus gratanter eximendo. Hic inſuper preſul magnificus videlicet *Aldwin*, anno primo immediatè ſequente poſt introductionem monachorum apud ſanctum *Edmundum*, videlicet anno Domini Mxxj. conſtruere cœpit eccleſiam ſancti *Edmundi* regis & martyris antedicti in eodem ſcilicet loco in quo per *Sigebertum* regem antedictum primitus conſtructum erat monaſterium, & in quo idem rex devotus habitu tectus monachico vitam duxit regularem, tempore *Felicis*, *Eaſt-anglorum* epiſcopi, prout ex cronicis *Crolandiæ* atque *Ceſtriæ* colligitur maniféſtè. Cujus conſtructionis ſumptus populus patriæ illius videlicet *Norfolk.* & *Suffolc.* quatuor denarios annuos de qualibet carrucata terræ, quod uſque hodie *Carucagium* appellatur, ad fabricam eccleſiæ antedictæ pro perpetuo unanimi aſſenſu & conſenſu conceſſit pariter & perſolvit: ex quaquidem pecunia collecta incepta fuerat eccleſia ſancti *Edmundi* antedicta. Quæ anno ab inceptione ejuſdem xij. videlicet anno Domini Mxxxij. ab archiepiſcopo *Agelnotho* in honore Chriſti beatæ *Mariæ* & ſancti *Edmundi* extitit dedicata, in qua ad feretrum martyris glorioſi, ob ipſius reverentiam, plerique reges *Angliæ* ſuas tranſmittere coronas perſepe conſueverant.

Illuſtris Rex *Hardicanutus*, Regis *Canuti* filius hæres & ſucceſſor, per chartam ſuam (inter alia) conceſſit, ut nullus archiepiſcoporum aut epiſcoporum vel aliqua ſecundi ordinis eorum diſciplinatui adherentium perſonarum audens quoquo modo ſuæ conſtitutionis violare inditum præſumeret, quicquam conſuetudinis ſive dominationis in prædicto monaſterio & villa prædicta ſive ſuper monachos clericos aut laicos proclamare, uſurpare, juſtitiam aliquam facere aut miſſas celebrare niſi a præfati loci abbate ſpecialiter fuerat invitatus, pœnam nimiùm formidabilem incurſurus, ac inſuper regio fiſco xxx. auri talenta perſolvat, quæ in pecunia numerata reddunt & in ſe continent librarum decem millia. In qua pecuniæ ſumma quidam *Norwicenſis* epiſcopus, prædictorum præcepti & decreti violator, temerariis ſuis exigentibus demeritis, quondam per placitum diuturnum ac tandem per judicium fuerat condemnatus. Extunc autem prædictorum regum nobilium ſucceſſores egregii, ante decretorum ſive aliorum canonum quorumcunque compilationem, præcepta & decreta prædicta benigne confirmaverunt.

Ut inſuper omnium regum prædictorum præcepta & decreta per quemlibet eorum ſolidè confirmata perpetuis extunc futuris temporibus infringibilia & inconcuſſa valerent perdurare, *Alexander* papa ſecundus, anno pontificatus ſui undecimo

decimo videlicet anno Domini Mlxxj. (per ſeptinginta & octo annos ante compilationem decretorum vel aliorum canonum quorumcunque) ad inſtantiam præfati *Willielmi* regis & conqueſtoris, ipſius regis *Willielmi* ac omnium aliorum regum ſuorum prædeceſſorum prædictorum præcepta & decreta per bullam ſuam confirmavit, cujus ſucceſſor immediatus *Gregorius* papa ſeptimus, *Urbanus* ſecundus, *Calixtus* ſecundus, ac nonnulli alii *Romani* pontifices præfati *Alexandri* ſecundi præcepta per ipſorum omnium bullas confirmaverunt. Præterea *Alexander* papa tertius anno pontificatus ſui 30. videlicet anno Domini MClxiij. & poſt compilationem decretorum 13. omnium prædeceſſorum ſuorum *Romanorum* pontificum ac etiam omnium regum prædictorum præcepta & decreta una cum regis *Henrici* ſecundi, adtunc apicem regni gubernantis, præcepto & decreto, firmiter roboravit & ſuis bullis authenticis de facto confirmavit. Proceſſu verò temporis nonnulli ac pene omnes extunc ſummi *Romani* pontifices, ac omnes *Angliæ* reges nobiliſſimi omnium prædeceſſorum & progenitorum ſuorum præcepta & decreta in firma permanere ſtabilitate per ſuas bullas ac chartas ſpeciales veriſſimè decreverunt.

Ibid. f. 83. Venerandæ memoriæ ſanctus *Theodredus*, *London.* epiſcopus; qui fuit a tempore *Ethelſtani* regis uſq; ad tempus *Edmundi* regis fundator *Glaſtinberenſis* cœnobii, dedit S. *Edmundo* hæc maneria, **Neuton, Horningeth, Ikeworth, Wepſted.** Item quidam *Godricus Charck* cum filio ſuo dedit ſuam partem in **Newton**, de **Horningeſhe** jam dictus epiſcopus ſuam partem dedit & *Robertus le Manant* aliam partem, tertia pars de *Soccagio* fuit.

Tempore *Canuti* regis & filii ejus *Haroldi*, fuit quidam epiſcopus *orientalium Anglorum*, *Elricus* nomine, qui dedit ſancto *Edmundo* hec maneria **Hanekſtoneſton**, & terram ad **Holme, Tichwel, Docking, Grimſton**, & manſuram apud **Norwich**, & molendinum *Ulnothi*.

Tempore *Edwardi* regis, & primo tempore *Willielmi* regis fuit *Agelmerus orientalium Anglorum* epiſcopus, qui dedit ſancto *Edmundo* hæc maneria **Hindringham, Langham, Hildolneſton, Swanten** & lx. marcas argenti.

Item *Theodredus* epiſcopus dedit ſancto *Edmundo* unam partem de **Berton**, & *Eadwinus* aliam partem, & *Ericus* prepoſitus tertiam partem acquiſivit tempore ſancti *Edwardi* regis.

Inclitus Rex *Edwardus* dedit cognato ſuo beato *Edmundo*, **Mildenhall** & octo & dimidium hundreda, & **Conegeſton**, & **Caſtre**, & **Pakenham**, quod ante habuit *Oſgodus Claf.* Inſuper omnes libertates quas nunc habet eccleſia ſancti *Edmundi* ipſe eidem eccleſiæ conceſſit, illas conceſſas inperpetuum tenendas privilegiis ſancivit. Mater vero ejus *Ealfgina* regina, inter alia multa bona **Kirkeby** eidem ſancto conceſſit. Idem rex ſanctus dedit **Wlpet** quod fuit de *Soccagio*, & **Riſeby** & **Staunton.**

Willielmus primus rex dedit ſancto *Edmundo* prima vice qua ejus requiſiverunt ſuffragium **Broc** & omnia appenditia ejus, In alia vice totum feodum *Brithulfi* filii *Leomari* fratris abbatis *Baldwini*; nam ad opus eccleſiæ & fratris ſui ipſe abbas impetravit omnes terras prædicti viri à rege *Willielmo*, ſcilicet hæc maneria **Cheventon, Sayam, Dunham, Cotſtok**, & **Somerledeſton.** Item ipſe rex dedit **Hargrave** totam. *Matildis* ejus reginæ conſenſu & aſſenſu ejus dedit ſancto *Edmundo* **Werket** cum omnibus appenditiis ejus.

Rex *Henricus* dedit ſancto *Edmundo* & *Anſelmo* abbati unam manſuram in urbe *Rothomas* ſuper *Sequanum* fluvium, & dedit **Halſted.**

Stephanus Rex remiſit ſancto *Edmundo* cuſtodiam xl. militum de *Norwic.* caſtello & hundred. de **Stow, Beccles** & *les aſſarts* de **Herlaw.**

Richardus Rex dedit ſancto *Edmundo* decem libratas terræ in manerio ſuo de **Aylſham**, ad ſuſtentationem quatuor cereorum continuè ardentium circa feretrum beati *Edmundi*, anno gratiæ 963. temporibus & licentia *Edgari* regis, & ſancti *Dunſtani* archipreſulis, & *Ædulfi* preſulis *Elmanenſis*. *Wolfſtanus* comes dedit ſancto *Edmundo* **Palegrave.**

Tempore *Edmundi* regis, patris ſanctæ *Edithæ* virginis, & *Theodredi London.* epiſcopi, quidam comes nomine *Ealfgar* conceſſit ſancto *Edmundo* **Cocfeld**, poſt mortem *Ailfled* filiæ ſuæ, quæ poſtea eandem terram cum alio manerio viz. **Chereleſworth** eidem ſancto per ipſam chartam per quam rex *Edgarus* eandem ſaiſiavit devotè contulit.

Edmundus Rex dedit villam de **Bedriceſworth** & minorem **Fornham**: *Alnothus* prepoſitus regis *Edwardi* dedit majorem **Fornham**, *Edwinus* rex dedit **Benals.**

Alfricus, epiſcopus *Elmenſis* cognomento *Bonus* dedit tertiam partem in **Palegrave, Wirlingworth**, & **Saliam**, & **Rungton** & **Thorp** & **Weſtle** & **Sichwold** & partem de **Brockford** & **Bradfeld.**

Walterus filius *Roberti* dedit molendinum apud **Hemenhall.**

Warinus filius *Geroldi* dedit **Sabriceſworth.**

Thirketell nobilis heros dedit ſancto *Edmundo* **Palegrave** & dimidiam **Witingham.**

Ulfketil comes, tempore *Etheldredi* regis, dedit ſancto *Edmundo* **Redgrave** totum, & **Rikenhall** totum, **Wlpet**, & **Ruchan**, & **Hilderel** & **Bedfareſthorp, Bradfeild, Falſtian** & **Hegeſete.**

Thirkeel Dreing inclitus dedit **Culford** & **Bridwel** & **Irworth** cum eccleſia & **Caſtre, Thorp** & **Anhouſe,**

Vir glorioſus *Lanerd Edwinus* dedit ſancto *Edmundo* **Eskereſthorp** & item aliud **Thorp.** Et ſancto *Benedicto* de *Hulmo* **Midleton** majorem & minorem.

Oſulf le Sire & domina *Leveruna* uxor ejus dederunt ſancto *Edmundo* **Briſingham.**

Wlſius procer dedit ſancto *Edmundo* **Wiken**, cum ſilva adjacente.

Wlfgat Barun notus tempore *Stigandi* dedit ſancto *Edmundo* **Fakenham** & **Giſingham.**

Walter dedit dimidium de **Northo.**

Stigand Lanerd dedit **Playford**, tempore *Alfrici* epiſcopi & *Unii* abbatis.

Leofgina inclita matrona, cognata *Alfrici* filii *Withgari*, dedit ſancto *Edmundo*, tempore *Alfwardi* preſulis **Hincleſham** & **Griſlingthorp.**

Siſleda

Sifleda virago famoſa dedit Mernigthorp quando mare tranſiit.

Tempore regis *Edwardi* fuit quidam vir ſtrenuus *Hering*, *Thurſtanus* filius *Wine*, qui dedit ſancto *Edmundo* Herlaw & Schoulham ad Northall & *Cantuariæ* eccleſiæ Wimbish. Et ſanctæ *Etheldredæ* Wetheringſet, Cnapwell, Weſton, & Henham.

Alfricus modercopp nobilis heros tempore *Edwardi* regis dedit ſancto *Edmundo* Lodne & Thirlwehole, & ſanctæ *Etheldredæ* Beorch.

Leofgina inclita matrona tempore *Willielmi* regis & *Baldwini* abbatis dedit ſancto *Edmundo* Blinham.

Tempore *Etheldredi*, *Canuti* & *Edwardi* regum *Alfricus* comes famoſus, filius *Withgari* dedit ſancto *Edmundo* Meleford & eccleſiam ſancti *Johannis* Baptiſtæ apud *Claram* conſtruxit & Clericos ibidem collocavit, & manerium eidem eccleſiæ dedit & ſancto *Edmundo* & *Leoſtano* abbati dimidium ejuſdem eccleſiæ tradidit in perpetuum, & *Withgarum* filium ſuum idem concedere compulit.

Tirkill & *Ethelget* dedit ſancto *Edmundo* Wigorham.

Quidam languidus apud Stapleford, qui hoſpitio recepit corpus ſancti *Edmundi*, pro ſanitatis gratia conſecutæ illud manerium ſancto dedit in perpetuum.

Idem apud Aungre hoſpitabatur ubi in ejus memoria lignea capella permanet uſque hodie. *Manning*, *Swartingi* Sone dedit ſancto *Edmundo* Chebenhall; & *Ulf* filius ejus abſtulit cum ſponte congreſſus ipſum interemit, ſed gutta veneni in timorem verſus, cum mori ſe viderit, fratres vocavit, & apud eos penituit, & optionem dedit utrum manerium prædictum vel Silham recipere vellent, ſed ipſi prius datum elegerunt.

De *Leofſtano* dapifero *Leofſtani* abbatis & de *Stannardo* cognato ejus Welnetham, Hallted, Greenfeild & Rothing eccleſia ſancti *Edmundi* obtinuit.

Ad Borſted ſanctus *Edmundus* ab antiquo tempore habuit ſex carucatas terræ.

Sywardus monachus, quem *Leoſtanus* abbas decanum fecit à ſuis parentibus Titeshall procuravit, & ſancto *Edmundo* reliquit.

Fuit & quidam monachus de *Weſtmonaſterio*, qui hereditatem parentum ſuorum Hemegreth conſecutus fuerat, ubi delectandi cauſa reſidebat. Cujus cum infamiam quidam monachus *Edridus* prepoſitus ſancti *Edmundi* multoties erubeſceret, acceſſit ad eum inquiens, *nunquam congruum eſt ut vita monachi laicalis fiat, hinc diſcede, nec amplius infra hundreda ſancti* Edmundi *aliquam villam vendicare, nec hanc repoſcere quia ſancti* Edmundi *eſt, præſumas.* Ita monachus alterius auſteritate perterius diſceſſit, & villa hactenus in poſſeſſione ſancti *Edmundi* permanſit.

Leofgiva nobilis matrona tempore *Baldwini* abbatis pro *Siredo* nepote ſuo & ſuo victu dedit ſancto *Edmundo* Elunham.

Quædam alia matrona dedit Semer, & quædam alia dedit Lacford. Monachi adquiſiverunt Hemegred.

Ulricus, vir dives, dedit ſancto *Edmundo* Heringeſwell.

Erat quidam vir ſtrenuus *Reynaldus ſans naſe*, ſic vocatus, quia naſum in bello cum *Willielmo* ſeniore amiſerat, cui rex multa pro ſuis laboribus, ac inter cetera Lidgate dederat, qui pro remedio animæ ſuæ dum *Jeruſalem* adire vellet ſancto *Edmundo* predictam villam dedit, ſed *Baldwinus* abbas, quo viam diſpoſitam meliùs complere poſſet, pluſquam xl. libras argenti ei beneficio largitus eſt.

Teſtes corporis S. Edmundi *incorrupti.* *Lelandi collectan. vol. 1. p. 247.*

O*Swenne* devota fœmina, prima vice vidit ejus incorruptum corpus apud Bederichewurth.

Secunda vice *Egelwinus* monachus, præpoſitus ſepulchri ſancti *Edmundi* xxx. annis, tempore clericorum.

Tertia per S. *Theodredum* epiſcopum & diœceſanum.

Quarta per abbatem *Leofſtanum.*

Quinta per abbatem *Baldewinum*, qui corpus ſancti *Edmundi* à capella rotunda in novam baſilicam ab eo conſtructam tranſtulit, ubi hodiè requieſcit.

Sexta per abbatem *Sampſonem*, hic invenit unum angelum de auro optimo fabricatum, cubiti longitudine, jacentem ſupra pectus martyris, & dextra gladium habentem; ſiniſtra verò ſcriptum ſic dicens.

Martyris ecce zoma Michaelis *ſervat agelma.*

Septima comes quidam *Leofſtanus.*

Chronica aurea. Chronicon Jocelini.

Circa annum Domini DCCCCxxv. & ſecundo regis *Athelſtani*, quidam clerici, numero ſeptem vel octo, cœperunt ſervire Deo, & ſancto *Edmundo* tanquam patrono. Proceſſu temporis creverunt ad numerum xx. viventes de præbendis ſuis & oblationibus.

Edmundus Rex, filius *Edwardi* primi, & pater *Edgari* regis, dedit S. *Edmundo* & clericis villam de Bedericesworth anno Domini DCCCCxlv. 945. & anno ante introductionem ibi monachorum lxxvj.

Idem Rex *Edmundus* dedit ſancto *Edmundo* Fornham minorem. Circa hoc tempus fuit *Theodredus Elmanenſis* epiſcopus, & poſtea *Londonienſis.* Anno regis *Ethelredi* vij. deſcripta fuit vita & paſſio ſancti *Edmundi* ad inſtantiam ejus & ſancti *Dunſtani* ab *Abbone* monacho *Floriacenſi*, *Rameſiæ* tunc commorante.

Circiter triceſſimum annum *Ethelredi* regis anno Domini Mx. ſanctus *Edmundus*, propter infeſtationem *Turchilli*, comitis *Danorum*, *Londoniam* ab *Ailwino* monacho tranſlatus eſt; ſed tertio anno ad Bederichesworth eſt reverſus.

Languidus quidam apud Stapleford hoſpitio recepit corpus ſancti *Edmundi* in redeundo de *Londoniis*, &, pro ſanitate recepta, dedit ſancto *Edmundo* manerium ſuum de Stapleford.

Ailwinus monachus à diæceſano, propter inſolentiam & irregularitatem clericorum, deputatus fuit ad cuſtodiam corporis ſancti *Edmundi*, cui officio præfuit annis xxx. ante ingreſſum monachorum.

Anno Domini Mxiiij. *Swenus* Rex *Angliæ* ab *Ailwino* monacho admonitus eſt, ne à populo

ſancti Edmundi, hoc eſt de Northfolk, & Southfolk, tributum exigeret; ſed Swenus eum non exoravit. Nocte purificationis ſanctæ Mariæ ſanctus Edmundus Swenum regem apud Gaineſburg lancea ſua interfecit.

Northfolcienſis & Southfolcienſis, audito miraculo, & nece Sweni regis, dederunt ſancto Edmundo de qualibet carucata terræ in toto epiſcopatu quatuor denarios annuos; quod uſque modo, ea de cauſa, Carucagium, eſt appellatum; quodque poſtea tempore monachorum per Herebertum epiſcopum Norwicenſem, fraudulenter ab eccleſia ſancti Edmundi eſt alienatum, & eccleſiæ Norwicenſi appropriatum.

1020. Anno Domini Mxx. & à paſſione ſancti Eadmundi CCx. Rex Canutus filius Sweni regis, anno regni ſui quarto, ad inſtantiam Ailwini præſulis Elmanenſis, ejectis clericis, monachos apud ſanctum Edmundum induxit, & libertatem quam Rex Edmundus pater Edgari, clericis contulerat, monachis confirmavit.

Idem epiſcopus dedit omne jus ſuum & juriſdictionem infra idem oppidum, & in circuitu ejus per ambitum vnius ſtadii.

Idem epiſcopus deſtructa antiqua eccleſia clericorum, cœpit conſtruere novam ſumptibus ſuis propriis, unà cum prædicto Carucagio, & oblatione proveniente, quam archiepiſcopus Ethelnotus anno xj. ſequente perfectam dedicavit in honore Chriſti, ſanctæ Mariæ & ſancti Edmundi, anno Domini Mxxxij.

Donationes.

Edmundus Rex, pater Edgari regis, dedit S. Edmundo villam de Beodriceſworth.

Theodredus primò Elmanenſis dein Londonenſis epiſcopus, dedit Pelwtun, Wepſted, & partem ſuam in Horningeſherth, Ikeworth, quod monachi commutaverunt pro Elvedene, cum quodam milite, & una parte de Bertun magna & Suthereie.

Edwinus Rex, frater Edgari regis, dedit Becles, & Elmeiſwell, cum libertatibus & feodis militum, & ferè omnes terras, quarum incertus collator.

Stephanus Rex confirmavit donationem villæ de Becles, & quicquid habuit in dominio ejuſdem villæ, exceptis placitis coronæ.

Wulſtanus comes & Turkitill dederunt Palgrave. Alfgarus comes & Ailfleda ejus filia, dederunt Ockefeld & Chelmeſworth.

Vlfketel comes eſt-Angliæ dedit Hilderele, Redgrave, Rigenhale, Wulfpitte, Rougham, & partem de Bradfeld, Fulleſham & Hegſete.

Alfricus ſecundus epiſcopus Elmanenſis dedit aliam partem.

Dominus de Stapilford languidus, qui corpus ſancti Edmundi, rediens à Londoniis, hoſpitio accepit, dedit Stapleforde manerium ſuum pro recepta ſanitate.

Alfricus epiſcopus eſt-Anglorum dedit Wirlingwurth, Hunſtantune cum Holm, Tichewelle, Docking, Germeſtune & manſionem in Norwico, ubi modo eccleſia ſancti Laurentii, quæ reddit annuatim unum laſt de heringes. Alius Alfricus epiſcopus eſt-Anglorum dedit Saham, Thorpe, Rungetun, Southwold, & partem ſuam in Bradefeld, & Weſteloe.

Turketel Tyreing, alias Dreing inclytus, dedit Culford, Wordewelle, & Irelworth cum eccleſia.

Ailmerus, epiſc. eſt-Anglorum, dedit Langham, Swantun. & lx. marcas argenti, vir ſtrenuus Henig. Thurſtanus filius Winæ dedit Herdlaw & Northale.

Alfricus filius Witgari, comes famoſus, dedit Meleford.

Siwardus monachus manerium de Liteſhale à parentibus ſuis acquiſivit, & ſancto Edmundo dedit.

Edwinus quidam dives dedit ſecundam partem de Bertun magna.

Brithricus dedit tertiam partem; poſtea acquiſivit Maniunge. Swartinglone dedit Chebenhale.

Prior Edmundus Brundicti reliquum ibi perquiſivit.

Alfricus Kempe dedit Warbenaſe. Wulfricus quidam dives dedit Heringeſwelle.

Alnothus, præpoſitus ſancti Edwardi, dedit majorem Fornham.

Odo & . . . . . ſua dederunt Hauſted.

Mathildis regina dedit Werketun.

Quædam matrona inclita dedit Senicre.

Quædam matrona dedit Lacford. Edricus Prior acquiſivit Hemgrave.

Reginaldus Stanclere dedit Lidgate.

Robertus Hoo dedit parvam Bertun.

Matheius de Fraiers, & Hugo filius Pinceon dederunt Wainflete, cum nundinis in feſto S. Petri ad vincula.

Hildredus dedit terram in Karſoul xx. ſol. per annum.

Robertus de Manaunt dedit partem de Heringeſherth. Tertia pars fuit de Scotagio.

Alfgiva regina mater S. Edwardi confeſſoris dedit Kirkeby.

Godricus Chark, cum filio ſuo, dedit partem ſuam in Pelwtun.

Elfleda famoſa virago dedit Morinthorp.

Stephanus, comes Britanniæ dedit terras in Cambrige, pro anima Alani fratris ſui, comitis Britanniæ, qui jacet ad oſtium auſtrale in eccleſia S. Edmundi coram altare S. Nicholai.

Henricus, comes Lincolniæ dedit feretro S. Edmundi tres cruces aureas & carbunculum; dedit etiam cupam argenti deauratam, quam affirmabat fuiſſe S. Edmundi. Dedit etiam partim & partim vendidit manerium de Bradenham.

Gulielmus primus, Rex Anglorum dedit Broke cum appendiciis.

Alfridus, ſecundus epiſcopus Elmanenſis, dedit partem ſuam in Brokford.

Leofgiva nobilis matrona dedit Blunham.

Oſulphus le Syr & domina Laverina . . . . . ejus dederunt Briſingham.

Turketil Hayng dedit S. Edmundo & S. Benedicto de Hulmo, in communi, Caſtre, & Thorpe.

S. Edwardus confeſſor confirmavit donationem de Caſtre. Idem dedit Congeſtun.

Baldewinus, abbas S. Edmundi, impetravit à rege Gulielmo primo Chebentun.

Henricus primus dedit terras in Cantabrige.

Galfridus

Galfridus ſacriſta emit partem de **Dunham** de *Illano* filio *Frodonis.*

Baldewinus abbas partem aliam impetravit.

Laverd Edwinus dedit **Eskerthorp**, & poſt aliud **Thorp**, poſt mortem *Wulfrici* & *Ketel Alder* &c.

Wulgeat Barum dedit **Fakeham.**

Leofgiva nobilis matrona dedit **Griſtlingthorp.**

Wulgeat Barum nothus dedit **Giſlingam.**

Leofſtanus, dapifer *Leofſtani* abbatis, & *Stavardus* ejus cognatus dederunt **Grenefeld.**

Wulwardus de **Haſtings** dedit terras in *Germenuta.*

Leofgiva matrona dedit **Hinleſham.**

Almerus epiſcopus dedit **Hyndringham**, & **Hildolveſton.**

Stephanus rex dedit **Herwik.**

Walterus filius *Roberti* dedit duo molendina apud **Hemenhale.**

Ælfricus Modercoppe, nobilis heros, cum licentia S. *Edwardi,* dedit **Lodne.**

S. *Edwardus* confeſſor dedit **Mildenhale** cum octo hundredis & dimidio.

Stephanus rex dedit **Munhale.**

Ex regiſtro *Joh. Lakingheth* ejuſd. loci monachi, penes eund. *Rog. Bacon.* fol. 1.

Quot, & qui, & quot annis ſinguli fuerunt abbates ſancti Edmundi.

1. ANno Domini 1020. *Canutus* Rex *Angliæ,* cum conſilio & decreto archiepiſcoporum, epiſcoporum, & optimatum ſuorum, expulit clericos inhoneſtè viventes ab eccleſia ſancti *Edmundi,* monachos in illa conſtituit, quibus præfecit in abbatem quendam monachum de *Hulmo,* nomine *Uuium,* qui rexit eccleſiam ſancti *Edmundi* 24. annis, confirmatus ab epiſcopo *Londonienſi,* & obiit 1044.

2. Anno 1044. *Leofſtanus* abbas ſucceſſit, & rexit eccleſiam 21. annis, confirmatus ab epiſcopo *Wintonienſi,* obiit 1065. kalend Auguſti.

3. Anno 1065. ſucceſſit *Baldwinus,* profeſſus in nobili monaſterio ſancti *Dioniſii,* confirmatus ab archiepiſcopo *Cantuarienſi,* qui rexit eccleſiam ſancti *Edmundi* 32. annis, & obiit anno Domini 1097. 4. kalend, Januarii . . . . . ut putabat plus . . . . . . octoginta annorum.

4. *Robertus,* filius *Hugonis,* comitis *Ceſtrenſis* , & monachus ſancti *Ebrulfi,* recepit ex dono regis *Henrici* primi nonas Auguſti die dominico, in die videlicet conſecrationis ipſius regis, anno Domini 1100. Sed tertio anno ſequente, in generali conſilio per beatum *Anſelmum* archiepiſcopum *Cantuarienſem London.* celebrato, fuerat depoſitus & ejectus, eo quod eccleſiam illam abſque electione monachorum canonica præſumpſerat acceptare, anno Domini 1102. Vide ibidem *Marianum* in cronicis.

5. Anno Domini 1102. *Robertus,* Prior *Weſtmonaſterii,* electus eſt abbas ſancti *Edmundi,* confirmatus ab archiepiſcopo *Cantuarienſi,* & rexit eccleſiam quinque annis, & obiit anno Domini 1107. 16. kalend. Octobris, & vacavit abbatia ſeptem annis.

6. Anno Domini 1115. *Alboldus,* Prior ſancti *Nichaſii* de **Molent,** factus eſt abbas ſancti *Edmundi,* confirmatus ab archiepiſcopo *Cantuarienſi.* Hic rexit eccleſiam ſancti *Edmundi* quinque annis, & obiit anno Domini 1119. kal. Martii. Iſte primò dedit *Mauritio* de **Windeſhore** officium ſeneſchalſiæ in feodum, & quinque feoda militum.

7. *Anſelmus,* nepos beati *Anſelmi* archiepiſcopi *Cantuarienſis,* qui fuit abbas ſancti *Sabæ* in *Roma* & apoſtolicæ ſedis legatus in *Anglia,* factus eſt abbas ſancti *Edmundi* anno Domini 1121. confirmatus ab archiepiſcopo *Cantuarienſi.* Poſtea, anno Domini 1138. electus eſt in epiſcopum *Londonienſem,* & ibidem ſolemniter receptus. Sed quia hoc proceſſit ſine conſenſu decani à *Londonia* ſemotus eſt, & vix in eccleſia ſua ſancti *Edmundi* receptus eſt, & rexit eccleſiam 28. annis, & obiit iij. nonas Januarii 1148.

8. Anno Domini 1138. *Ordingus* Prior ſancti *Edmundi* ſucceſſit *Anſelmo* abbati, ſed *Anſelmus* expulſus à *Londonia* iterum receptus eſt abbas. Quo defuncto iterum ſucceſſit *Ordingus* anno Domini 1148. qui rexit eccleſiam ſancti *Edmundi* novem annis & obiit ij. nonas Februarii anno Domini 1156. anno verò ſuo quarto omnes officinæ ſancti *Edmundi,* præter eccleſiam ſunt combuſtæ.

9. Anno Domini 1157. *Hugo,* Prior *Weſtmonaſterii,* electus & confirmatus eſt abbas ſancti *Edmundi* ab epiſcopo *Wintonienſi,* & rexit eccleſiam 24. annis & obiit 17. kalend. Decembris anno Domini 1180. & vacavit eccleſia annis duobus & menſibus tribus, ſecundùm cronicas *Jocelini.*

10. Anno Domini 1182. *Samſon* monachus ſancti *Edmundi* factus eſt abbas, confirmatus ab epiſcopo *Wintonienſi Richardo,* ij. kalend. Martii, & xij. kalend. Aprilis à fratribus eſt ſuſceptus, qui rexit eccleſiam 30. annis & obiit 3. kalend. Januarii anno Domini 1211.

11. Anno Domini 1213. *Hugo* monachus S. *Edmundi* electus eſt in abbatem, propter cujus electionem poſtea in conventu ſciſma factum eſt. Sed per judices à domino papa delegatos confirmatus anno Domini 1215. & eodem anno 8. idus Martii accepit benedictionem à *Roffenſi* epiſcopo, *Benedicto,* rexit eccleſiam S. *Edmundi* 14. annis & anno Domini 1229. conſecratus eſt epiſcopus *Elienſis* quarto idus Junii, & obiit anno Domini 1254. octavo idus Auguſti, anno conſecrationis ſuæ in abbatem xliij. anno vero pontificatus ſui 26.

12. Anno Domini 1229. *Richardus,* abbas de **Burton,** poſtulatus eſt abbas ſancti *Edmundi,* nonas Junii confirmatus ab *Hugone* epiſcopo *Elienſi.* Hic rexit eccleſiam 5. annis, & obiit quarto kalend. Septembris 1233.

13. Anno Domini 1233. *Henricus* Prior S. *Edmundi,* electus eſt in abbatem in die ſanctorum *Coſmæ* & *Damiani,* & ſuſcepit benedictionem ab *Hugone Elienſi* epiſcopo, in die purificationis beatæ *Mariæ* anno Domini 1234. Qui rexit eccleſiam 15. annis & obiit anno Domini 1248.

14. Anno Domini 1248. *Edmundus* de **Walpole,** monachus S. *Edmundi* & doctor in decretis, anno ſuo ſecundo à ſuſceptione habitus, electus eſt in abbatem, confirmatus eſt ab *Hugone* epiſcopo *Elienſi,* & rexit eccleſiam 9. annis & obiit 2. kalend. Januarii anno Domini 1256.

15. Anno

15. Anno Domini 1257. 19. kalend. Februarii, *Simon*, Prior S. *Edmundi*, electus eſt in abbatem, confirmatus à papa *Alexandro* 4. undecimo kal. Novembris. Hic rexit eccleſiam 23. annis. Hic erat primus exemptorum in *Anglia* ad curiam *Romanam* pro ſua confirmatione vocatus.

16. Anno Domini 1279. In vigilia ſancti *Johannis* ante *Portam Latinam*, *Johannes* de Norwold, monachus S. *Edmundi* & Hoſtilarius, electus eſt in abbatem, confirmatus à papa *Nicholao*, & rexit eccleſiam 22. annis, & obiit quarto kalendas Novembris 1301. & anno regni regis *Edwardi* primi poſt conqueſtum 29.

17. Anno Domini 1301. *Thomas* de Tottington, monachus S. *Edmundi*, & Supprior, electus eſt in abbatem, confirmatus à papa *Bonifacio* 8. & rexit eccleſiam undecim annis & obiit ſeptimo idus Januarij, anno Domini 1312.

18. Anno Domini 1312. *Richardus* de Draugton, monachus S. *Edmundi*, & poſtea Prior, electus eſt in abbatem, confirmatus à papa *Clemente* quinto, & rexit eccleſiam 23. annis, & obiit anno Domini 1335. quinto nonas Maij & anno regni *Edwardi* tertii poſt Conqueſtum nono.

19. Anno Domini 1335. octavo kalend Junij. *Willielmus* de Bernham, Subprior S. *Edmundi*, electus eſt in abbatem, confirmatus eſt à papa *Benedicto* 12. & rexit eccleſiam S *Edmundi* 25. annis, menſibus 9. & 5. diebus, & obiit ultimo die Februarii anno Domini 1361.

20. Anno Domini 1361. vj. idus Martii, *Henricus* de Hunſtanſton, utriuſque juris bacalarius & inceptor monachus ſancti *Edmundi*, electus eſt in abbatem. Sed eodem anno, nono kalend. Auguſti ante confirmationem ſuam obiit in provincia in *Baſtida* de *Farges*; quæ quidem *Baſtida* eſt locus inhabitatus diſtans ab *Avinione* per duo millia, ubi peſtilencia tunc extitit exceſſivè.

21. Anno Domini 1361. quarto die menſis Auguſti, papa *Innocentius* ſextus contulit abbatiam ſancti *Edmundi* fratri *Johanni* de Brinkele, commonacho de Bury, utriuſque juris bacalario, & eodem anno in die Dominica, viz. decimo nono menſis Septembris, de mandato papæ *Innocentii* ſexti, facto vivæ vocis oraculo, Conſecratus fuit à *Petro Caſtrenſi* epiſcopo in capella domini *Nicholai* ſanctæ *Mariæ*, & duodecimo die menſis Novembris, Rex *Edwardus* tertius conceſſit ſibi temporalia ſua *Londoniis* in ſua ſecreta capella, & decimo ſexto Novembris conventus recepit eum, cum proceſſione ipſum inſtallando, & ſibi, ut moris eſt, in capitulo obedientiam faciendo, & rexit eccleſiam annis ſeptemdecim, & obiit anno Domini 1379.

Iſte abbas, anno ſuo primo, vocatus fuit ad incipiendum *Oxoniis* in utroque jure, ut patet per literas dictæ univerſitatis *Oxoniæ* in Regiſtro ipſius abbatis ſcriptas, & eodem anno in capitulo provinciali electus fuit in Preſidentem, & fuit Preſidens decem annis.

Abbatia vacavit per ſexennium.

Johannes Tymouth creatur 7. *R.* 2. obiit 13. *R.* 2.

Willielmus de Cratfeild abbas creatur 13. *R.* 2.

Willielmus Exeter abbas 5 *H.* 6. 1427.

Willielmus Curteys abbas 7. *H.* 6. 1429.

Johannes Boone creatur abbas 1457.

Richardus Hengham abbas 15. *Ed.* 4. 1475.

Thomas Racleſden abbas 18 *Ed.* 4. 1478.

Johanns Reeve, alias Melford ultimus abbas reſignavit. creatur 5 *Hen.* 8.

De manerio de Mildenhall, *à ſancto* Edwardo *rege abbatiæ conceſſo.*

Ex lib. veteri MS. ejuſd. cænobii penes eund. *Reg. Bacon.* fol. 120.

NOveritis nos ab anteceſſoribus noſtris didiciſſe, quod beatus *Edwardus* primo anno regni ſui, orationis gratiâ veniens apud ſanctum *Edmundum*, circumibat officinas eccleſiæ, & tandem in refectorium intravit, qui videns ibi juvenes monachos ante prandium conventus reficientes pane veſci hordeaceo, quæſivit cur hoc fieret? Cui reſponſum eſt à Priore & monachis; Quia bona eccleſiæ non ſufficerent ut bis in die vel ter pane triticeo veſcerentur. Tunc ſanctus Rex ait: *Et ego do beato* Edmundo *Manerium meum de* Mildenhall *hic vobis proximum, & cavete ne pueri mei conſanguinei ſancti* Edmundi *deinceps panem comedant hordeaceum:* (Sic enim ſolebat vocare ſanctum *Edmundum.*) Et hoc donum nobis quam habemus confirmavit. Succedente tempore, *Stigandus* ejuſdem ſancti Regis capellanus, factus eſt *eaſt Anglorum* epiſcopus; erat enim tunc ſedes apud Helmham; à cujus juriſdictione tunc temporis plenè non eramus exempti: Qui frequenter ad nos divertens, & graviter expenſis & aliis exactionibus onerans, petiit à nobis ut villam de Mildenhall ei ad tempus accomodaremus: Cui propter potentiam quam tunc habuit in tota *Anglia*, & maximè in nobis nondum per Curiam *Romanam* plene exemptis, contradicere non audebamus.

Ille ergo tenuit dictum manerium de nobis omni tempore quo fuit tam epiſcopus quàm archiepiſcopus *Cantuarienſis*. Quem archiepiſcopatum vi & dolo invaſit, expulſo *Roberto* archiepiſcopo. Anno igitur *Willielmi Baſtardi* quinto, concilium *Wintoniæ* celebratum eſt per epiſcopum *Sedunenſem*, & *Johannem* & *Petrum* presbiteros, cardinales, Apoſtolicæ ſedis Legatos, preſidente & jubente eodem rege *Willielmo*. In quo concilio *Stigandus* archiepiſcopus degradatur pluribus de cauſis, maximè, quia vivente archiepiſcopo *Roberto*, non ſolùm archiepiſcopatum invaſit, Sed ipſo *Roberto* injuſtè expulſo, Pallio ejus quod *Cantuariæ* remanſit uſus eſt, & poſtea à *Benedicto*, quem ſancta *Romana* eccleſia excommunicavit, eò quod pecuniis ſedem Apoſtolicam invaſit, dictum pallium accepit. Quo degradato, Rex omnia maneria quæ tenuit in manu ſua cepit, quorum unum erat manerium noſtrum de Mildenhall, quod poſtea Rex *Richardus* nobis per chartam ſuam reddidit, tanquam jus ſancti *Edmundi* & confirmavit, & inſuper Chartæ S. *Edwardi* Sigillum ſuum appoſuit.

De Teſtamento Hamonis Blundi.

Ex chronico MS. *Johan.* de *Buckland* hujus cœnob. monachi, penes eund. *Reg. Bacon.* fol. 144.

HAmo *Blundus*, unus ex ditioribus hominibus iſtius villæ agens in extremis, vix aliquod Teſtamentum voluit facere. Tandem fecit Teſtamentum ad pretium trium marcarum, nullo audiente niſi fratre ſuo & uxore ſua & capellano. Quod

Quod cum abbas recognoviſſet, poſt mortem ejus illos tres convenit & acriter corripuit ſuper hoc quod frater ejus, qui heres erat, & uxor ejus, non ſuſtinuerunt aliquem alium accedere ad infirmum, cupientes omnia capere. Dixit quoque abbas in audientia. *Ego fui epiſcopus ejus & curam habui animæ ejus, nec mihi vertatur in periculum ſacerdotis & confeſſoris ejus inſcitia, qui infirmo viventi conſulere non potui abſens. Quæ mea intereſt faciam ſaltim tarde. Præcipio ut omnia debita ejus & catalla mobilia quæ valent CC. marcas, ſicut dicitur, reducantur in ſcriptum: & una portio detur hæredi, & alia uxori, & tertia pauperibus con-* Nota. *ſanguineis ſuis & aliis pauperibus. Equum autem qui ductus eſt ante feretrum defuncti & oblatus eſt ſancto* Edmundo *jubeo reverti & reddi; non decet enim eccleſiam noſtram coinquinari munere ejus qui deceſſit inteſtatus; & quem fama accuſat quod ex conſuetudine ſolebat pecuniam ſuam ad uſuram dare. Per os Dei ſi alicui de cætero tale quid contigerit diebus meis, non ſepelietur in cimiterio.* His dictis receſſerunt cæteri confuſi.

Ex regiſtro abbatiæ S. *Edmundi* in officio ducatus *Lanc.* fol. 84.

Carta de diviſione portionum abbatis & conventus.

EDwardus Dei gratia Rex *Angliæ* dominus *Hiberniæ* & dux *Aquitanniæ*, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, Prioribus, comitibus, baronibus, juſticiariis, vicecomitibus, præpoſitis, miniſtris, & omnibus ballivis & fidelibus ſuis ſalutem. Inſpeximus conventionem factam inter dilectos nobis in Chriſto fratrem *Johannem* de Northwood abbatem S. *Edmundi*, pro ſe & ſucceſſoribus ſuis ex parte unâ, & Priorem & conventum ejuſdem loci ex alterâ, in hæc verba.

“Ad æternam rei memoriam placuit religioſis viris, domino *Johanni* Dei gratia abbati S. *Edmundi*, & ejuſdem loci conventui pro ſe ac eorum ſucceſſoribus in perpetuum futuris, quod ſubſcripta ordinatio & diviſio pro communi utilitate utriuſque & pacis tranquillitate, unanimi providentia voluntate & conſenſu, ſicuti hactenus à tempore à quo non extat memoria ab utraque parte diviſim optenta, habita, dinoſcitur & obſervata, firma ſit & ſtabilis, ac in perpetuum perſeveret; Ita videlicet ut de poſſeſſionibus ac rebus ad monaſterium ſancti *Edmundi* pertinentibus certæ portiones certaque maneria cum omnibus ſuis exitibus conſuetudinibus fortunis & perquiſitis ad ipſa regaliter ſpectantibus, necnon redditus qui dicuntur *hidagium* & fodderkorn, unà cum ſectis liberorum hominum ad prædicta hundreda, necnon in placitis magnæ curiæ ſancti *Edmundi*, eorum videlicet qui ad hoc occaſione tenementorum ſuorum ex antiquo jure tenentur, & eorum homagiis & releviis, pariter cum homagiis, releviis, wardis, maritagiis, & eſchaetis de feodis militaribus, eccleſiarum quoque advocationes & ad eaſdem præſentationes cum ipſas vacare contigerit, Sed & ſergentiarum infra curiam ſancti *Edmundi* ſecundùm antiquam eccleſiæ conſuetudinem collationes, in perpetuum abbatibus deſignentur.

“Cætera omnia & ſingula ad portionem baroniam & dignitatem dicti domini abbatis ſpectantia eidem ſuiſque ſucceſſoribus abſque ullo clameo ſeu contradictione aliqua Prioris & conventus ejuſdem loci, integra pacifica permaneant & illibata. Pari etiam modo conſimilique providentia certa maneria cum omnibus ſuis exitibus, proventibus, & emolumentis, redditibus, ſectis curiarum, auxiliis, querelis, conſuetudinibus, fortunis, releviis, & eſchaetis & omnibus aliis undecumque & qualitercumque, juſtitia tamen mediante, provenientibus, adeo liberè & integrè, ſicuti abbati ſua, (ſalvis tamen domino abbati qui pro tempore fuerit, in ſui nova creatione homagiis liberorum hominum & recognitione de hominibus in maneriis prædicti conventus prout antiquitus fieri conſuevit) conventui ſupradicto in perpetuum deputantur. Videlicet.

“Ad uſus *Celerariæ*, quæ ad victum conventus hoſpitumque ſuſceptionem, necnon ad quaſdam pitantias annuas, ſervientum etiam liberationes, & alia conventui facienda. *Celeraria.* In comitatu *Suffolchiæ* grangia celerarii apud ſanctum *Edmundum* cum terris, redditibus, boſcis, pratis, paſturis, molendinis, aquis, fortunis, conſuetudinibus, & omnibus aliis pertinentiis ſuis. In villa de Riſſeby duæ carucatæ terræ cum omnibus ſuis pertinentiis. Item manerium de Horingeſwelle-magna, cum terris & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de Wepſted cum terris & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de Neutone juxta ſanctum *Edmundum* cum terris & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de magna-Berton juxta ſanctum *Edmundum* cum terris cum eccleſia in proprios uſus conventui deputata & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de Pakeham cum terris cum eccleſia in proprios uſus conventui deputata & omnibus aliis ſuis pertinentiis: ſalva tamen abbati præſentione ad vicarias utriuſque eccleſiæ prænominatæ cum eas vacare contigerit. Item manerium de Rutham cum terris & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de Bradefeud-monachorum cum terris & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item in villa de Fornham-ſancti-*Martini* duæ carucatæ terræ cum omnibus ſuis pertinentiis. Item manerium de Mildenhale cum terris, mariſcis, aquis cum eccleſia in proprios uſus conventui deputata & omnibus aliis ſuis pertinentiis. In villa de Berton-parva juxta Mildenhale tres carucatæ terræ cum omnibus aliis ſuis pertinentibus. Item manerium de Heringeſwelle cum terris & omnibus aliis ſuis pertinentiis. In villa de Elvedene duæ carucatæ terræ cum bruaria, paſtura, & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de Cokefeud cum terris & aliis ſuis pertinentiis ſecundùm tenorem cartæ *Simonis* quondam abbatis ejuſdem loci quam dictus conventus inde habet. In villa de Grotene duæ carucatæ terræ cum aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de Semere cum terris & aliis ſuis pertinentiis. Item de manerio de Cheleſworth duæ firmæ per duas ebdomadas in anno ad conventus ſuſtentationem. Item manerium de Ingham cum terris & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item in parochia de Freſingfeud in hameletto de Chebenhale quatervigenti acræ terræ cum xj. acris boſci & omnibus aliis ſuis

“pertinentiis. Item in comitatu *Norfolchiæ* manerium de Sutherepe cum terris aquis piſcariis & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item in comitatu de *Hertfordia* una carucata terræ in villa de Sebrichesworth in hameletto de Tedenhee cum omnibus aliis ſuis pertinentiis. Item in comitatu *Norhamptonæ* manerium de Werketone cum terris & omnibus aliis ſuis pertinentiis. Præterea in comitatu *Suffolchiæ* de annuo redditu in villa de Westle iiij. ſolidi. In Gnateshale v. s. De eccleſia ſancti *Petri* in parva Horningeswelle xiij. s. iiij. d. In Rentefoʀd v. s. viij. d. In Tostoke vj. s. viij. d. In Barwe v. s. Item in comitatu *Norfolchiæ* de annuo redditu in *Gernemuta* ix. s. In Schelfhangre xx. s. In Walſingham x. s. De Pepirmelle xiij. s. iiij. d. In *Lennia* vj. s. viij. d. De eccleſia ſancti *Laurentii* in *Norwico*, unum laſtum de allece. In comitatu *Eſſexiæ* de annuo redditu in Wrabeneſe x. marcæ. In Bumsted xv. s. In comitatu *Cantabrigiæ* de annuo redditu in Saham ix. s. In *Cantebrigia* xxij. s. iiij. d. In comitatu *Lincolniæ* de annuo redditu in Heilholm in villa de Waynefiet lxvj. s. & viij. denarii. In civitate *Londonii* x. s. de quodam meſſuagio in parochia ſanctæ *Mariæ* quæ vocatur Eldemariechirche.

Sacriſtia.

“Ad uſus *Sacriſtie* quæ ad luminare eccleſiæ vinum & oblatas ad miſſas in ipſa eccleſia & per totam libertatem ſancti *Edmundi per annum* inveniendum, & ad liberationem de cera ſingulis ſeptimanis abbati & aliis ſecundùm quod fieri conſuevit faciendum; Necnon ad reparationem eccleſiæ & aliorum ædificiorum, & maximè ædificiorū ad abbatem infra curiam pertinentium præter Lardarium & alias domos verſus gardinum, & omnes alias domos in futuro conſtruendas, necnon & ſervientum eccleſiæ liberationes, ornamentorum eciam eccleſiæ reparationem, pitancias & præſentas & alia onera ſecundùm antiquam conſuetudinem eccleſiæ ſuſtinendum deputatur, villa ſancti *Edmundi* infra iiij cruces cum terris, pratis, nundinis, mercatis, foris, & feriis, redditibus, fortunis, releviis, eſchaetis, & omnibus aliis ſuis libertatibus, tam in temporalibus quàm in ſpiritualibus, una cum cuneo & ejus profectu, Salva tamen abbati qui pro tempore fuerit in ſuæ creationis novitate burgenſium villæ ſancti *Edmundi* recognitione, quam recognitionem domino abbati faciunt pro homagio præſtando. Item in comitatu *Suffolchiæ* in villa de Westle iuxta ſanctum *Edmundum* duæ carucatæ terræ cum aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de Ikelingham cum terris, piſcariis, & aliis ſuis libertatibus pertinentibus. Item in villa de Dunham unum meſuagium cum ſuis pertinentiis. Item in parochia de Rutham apud Aldehawe unum meſſuagium cum duabus carucatis terræ boſco paſturis & aliis ſuis pertinentiis. Item in comitatu *Norfolchiæ* Iherlham in Aylesham, cum ſuis pertinentiis quod per felicis recordationis dominum *Ricardum* quondam illuſtrem Regem *Angliæ* ad inveniendum iiij. cereos circa ſanctum *Edmundum* die noctuque ardentes extitit deputatum. Præterea deputantur eidem Sacriſtiæ ad ſupradicta invenienda xvij. l. ij. s. x. d. de redditu forinſeco infra libertatem ſancti *Edmundi* per diverſas villas & loca in diverſis hundredis capiendi, id eſt, iiij. l. xiiij. d. extra libertatem prædictam, per diverſas villas & loca in diverſis hundredis capiendæ. Item xxix. s. j. d. in comitatu *Norfolchiæ* per diverſas villas & loca in diverſis hundredis capiendæ. Item iij. s. j. d. in comitatu *Eſſexiæ* per diverſas villas & loca in diverſis hundredis capiendi. Item xxxiiij. s. vj. d. in epiſcopatu *Lincolniæ* per diverſas villas & loca in diverſis hundredis capiendi.

Cameraria

“Ad uſus *Camerariæ* quæ deputatur ad veſturam & ad calciamenta fratrum, In comitatu *Norffolchiæ* manerium de Broch cum terris & eccleſia in proprios uſus conventui deputata cum aliis ſuis pertinentiis. Salva præſentatione abbati ad vicariam dictæ eccleſiæ. Item duo molendina apud Hemenhale videlicet unum ad ventum & aliud aquaticum. Item in villa de Castre juxta *Norwycum* una carucata terræ cum omnibus ſuis pertinentiis. Item in comitatu *Suffolchiæ* manerium de Beclis cum terris & ſuis pertinentiis. Item juxta Beclis *Soka Lupelli* cum homagiis redditibus & aliis ſuis pertinentiis. Item manerium de Hildercle cum terris & omnibus ſuis pertinentiis. Item in villa de Stantone duæ carucatæ terræ cum ſuis pertinentiis. Præterea in villa de Rutham de annuo redditu xx. s. xj. d. ob. Item in eadem villa de eccleſia ejuſdem villæ nomine penſionis annuæ vj. marcæ. Item in dicta villa iij. l. de cimino & iiij. gallinæ annui redditus.

Elemoſinaria.

“Ad uſus *Elemoſinariæ* quæ ad ſuſtentationem pauperum & egenorum deputatur. In villa S. *Edmundi* grangiæ elemoſinariæ cum terris decimis redditibus. Unum molendinum ad ventum cum aliis ſuis pertinentiis. Item in hameletto de Clopton in parochia de Wlpet in comitatu *Suffolchiæ* ſepties viginti acræ terræ arabilis. Item ibidem vij. acræ de prato, & duæ acræ boſci, & de redditu annuo ix. s. ix. d. ob. Item in Redgrave in eodem comitatu duo ſolidi de annuo redditu & tercia garba decimarum de antiquis dominicis abbatis ſancti *Edmundi* in eadem villa. Item in parochia de Rattlesdene duæ garbæ decimarum de antiquis dominicis aulæ pitanciarii ſancti *Edmundi* in Hameletto de Cloptone.

Pitanciaria.

“Ad uſus *Pitanciariæ* ad certas pitancias diverſas per annum faciendas in villa de Cloptone ſepties viginti & decem acræ terræ cum boſcis pratis & aliis pertinentiis. Præterea in villa ſancti *Edmundi* de annuo redditu vj. marcæ x. s. x. d. Item de redditu forinſeco centum & ij. s. ix. d. Item de eccleſia de Wlpet nomine annuæ penſionis ix. marcæ.

Infirmaria

“Ad uſus *Infirmariæ* ad neceſſaria infirmis fratribus ibidem invenienda deputantur xij. marcæ viij. s. xj. d. in villa ſancti *Edmundi* capiendæ, & de annuo redditu ſexaginta ſexdecim ſolidi vj. d. Item de eccleſia de Wlpet nomine annuæ penſionis ix. marcæ.

Hoſtillaria.

“Ad uſus *Hoſtillariæ* ad utenſilia ibidem neceſſaria, focale mappas manutergia pannos aliaque hoſpitibus neceſſaria invenienda deputantur iiij. l. xiiij. s. ij. d. ob. quæ in villa ſancti

"*Edmundi* & alibi capiuntur. Item de eccleſia de Wlpet nomine annuæ penſionis ij. marcæ.

Præcentor.

"*Præcentori* aſſignantur duo molendina aquatica in villa de Weſtowe ad parcamenum & incauſtum prædicto conventui invenienda. Deputatur eciam curæ cuſtodiæ & tuitioni prædicti conventus hoſpitale ſancti *Nicholai* extra portam orientalem villæ ſancti *Edmundi*, cum ſuis pertinentiis. Hoſpitale ſancti *Petri* extra portam de Riſſebi, ejuſdem villæ cum ſuis pertinenciis. Hoſpitale ſancti *Johannis* Evangeliſtæ extra portam auſtralem ejuſdem villæ cum ſuis pertinentiis quod appellatur *domus Dei*. Hoſpitale ſancti *Salvatoris* quod eſt ſitum infra iiij. cruces villæ S. *Edmun.* extra portam aquilonarē cum omnibus ſuis bonis temporalibus & ſpiritualibus ad ſuſtentationem quorundam capellanorū fratrum & ſororum & aliorum egenorum ibidem degentium & Deo famulantium dinoſcitur eſſe deputatum. Hujus Hoſpitalis cuſtodiam monachus per abbatem in pleno capitulo conſtitutus habere debet ſicut hactenus fieri conſueverit. Ita quod nec dictus monachus cuſtos nec aliqua ſæcularis eccleſiaſticave perſona fratrem vel ſororem in dicto hoſpitali inconſulto domino recipiat vel admittat, nulla tamen pecunia ratione receptionis cujuſcumque perſonæ interveniente. Item in Refectorio ad ciphorum utenſilium ibidem neceſſariorum reparationem xiiij. s. aſſignantur in villa ſancti *Edmundi* & alibi capiendi & recipiendi.

"Cætera autem omnia & ſingula cum ſupradictis perquiſita ſeu per regum licentiam perquirenda ad portionem conventus ſpectantia ſeu in poſterum per licentiam eorundem ſpectanda eiſdem ſuiſq; ſucceſſoribus abſq; ullo clamio ſeu contradictione aliqua domini abbatis & ſucceſſorum ſuorum integra pacifica permaneant & illibata, Salvis tamen domino abbati & ejus ſucceſſoribus homagiis omnium liberè tenentium in maneriis ipſius conventus & extra corporaliter præſtandis.

"Præterea cedente vel decedente ejuſdem loci abbate inveniet conventus ſumptibus ſuis Electo & familiæ ſuæ expenſas & omnia neceſſaria verſus curiam *Romanam* & in ipſa curia uſque ad electionis confirmationem & electi benedictionem. Omnia etiam alia ad baroniam dicti domini abbatis quoquo modo hactenus ſpectantia ſive in poſterum ſpectanda, in præſenti inſtrumento tam ſpecificata quàm inſpecificata eidem abbati ſuiſque ſucceſſoribus integra & illibata ſuæque baroniæ inperpetuum remaneant annexa. Defendet ſiquidem abbas qui pro tempore fuerit omnia maneria conventus cum omnibus ſuis pertinentiis & libertatibus obtentis & obtinendis redditus poſſeſſiones & omnia bona ſecularia & eccleſiaſtica uſibus conventus deputata in foro ſeculari & eccleſiaſtico ubicumque & coram quocumque Judice ſeculari ſeu eccleſiaſtico ſumptibus ſuis & expenſis ſicut ſua. Ita tamen quod ſi abbas in foro eccleſiaſtico agat vel conveniatur pro aliquibus portionem conventus contingentibus, & contigerit eo pretextu aliquam fieri condempnationem, ipſam acquietabit conventus, dicto abbate tota lite pendente omnes, ut ſupradictum eſt, expenſas de ſua portione faciente. Si vero abbas pro ipſius conventus portione in foro ſeculari inplacitet vel inplacitetur, omnes expenſas circa placitum de ſua propria acquietabit portione.

"Quod ſi aliquando contigerit in aliquibus maneriis poſſeſſionibus vel rebus ſupradictis, conventui deputatis vel in poſterum deputandis, aliquid vel aliqua fieri pro quo ſive quibus abbas in miſericordia domini regis contingat, finis miſericordiæ à conventu eorumque portione perſolvatur. Nullus eciam abbas qui pro tempore fuerit nulluſque ejus ballivus vel alius quicumque præter ballivos pro conventu conſtitutos, in maneriis rebus vel poſſeſſionibus conventui deputatis ſe intromittat; ſalvo abbati & ſuis ſucceſſoribus quod eorum ballivi exerceant & faciant in prædictis maneriis & locis omnia quæ ad coronam regis pertinent, eo modo quo temporibus retroactis facere conſueverunt. Præterea idem abbas exiſtens in villa ſancti *Edmundi* cum familia ſua omnes hoſpites tam pedites quam equites ſuſcipere debet & exhibere, præterquam viros religioſos & eorum famulos, quos omnes ſemper conventus recipere tenetur. Omnes enim ſeculares tam equites quam pedites ad abbatem præſentem de jure ſemper pertinent antiquo, quo abſente, omnes pedites univerſique equites cum xiij. equis vel paucioribus pertinent ad conventum: Cum xiiij. equis vel pluribus ſive præſens fuerit ſive abſens, ſemper pertinent ab abbatem ubi fuerint religioſi vel à Priore ſpecialiter invitati. Ut igitur prædicta ordinatio & portionum diviſio ſtabilis firma inconcuſſa & in perpetuum illibata perſeveret, præſenti ſcripto tam ſupradicti domini abbatis quam ipſius conventus ſigilla unanimi conſenſu & voluntate eorundem ſunt appenſa. Data apud ſanctum *Eadmundum* in feſto nativitatis ſancti *Johannis* Baptiſtæ anno Domini MCC octogeſimo primo, regni verò domini Regis *Edwardi* filii regis *Henrici* ix.

1281.

Nos autem prædictas conventionem & diviſionem ratas habentes & gratas, eas pro nobis & hæredibus noſtris, quantum in nobis eſt, eidem priori & conventui concedimus & confirmamus ſicut conventio prædicta rationabiliter teſtatur, volentes pro nobis & hæredibus noſtris, quod prædicti prior & conventus & eorum ſucceſſores in ſingulis vacationibus abbatiæ prædictæ habeant & teneant prædicta maneria tenementa & cuneum cum pertinentiis ſine inpedimento noſtri & hæredum noſtrorum & omnium miniſtrorum noſtrorum, juxta formam conventionis prædictæ, ſalva nobis & hæredibus noſtris cuſtodia baroniæ & omnium terrarum & tenementorum ejuſdem abbatis & ſucceſſorum ſuorum ſicut idem abbas ea nunc tenet & ſucceſſores ſui, abbates loci illius, ea tenebunt in futurum, & quibuſcumque exitibus de eiſdem baronia terris & tenementis ejuſdem abbatis pertinentibus, toto tempore vacationis prædictæ abbatiæ. Et ſalvo nobis & hæredibus noſtris jure noſtro ſi quod nobis alia occaſione competit in maneriis terris tenementis & cuneo dictorum prioris & conventus. Salvo etiam nobis & hæredibus noſtris jure noſtro ſi quod nobis competat in maneriis, hun-

dredis, terris, & tenementis quæ prædicto abbati & ſucceſſoribus ſuis remanent per conventionem prædictam, ſi inde loqui voluerimus. Hiis teſtibus, venerabilibus patribus *R. Batonienſi* & *Wellenſi*, *W. Norwycenſi* & *Thoma Menevenſi* epiſcopis. *Gilberto* de **Clare** comite *Gloveceſtriæ* & *Hertfordiæ*, *Humfrido* de **Boun** comite *Herefordiæ* & *Eſſexiæ*, *Rogero* de *Mortuo Mari*, *Roberto* de **Tibetot**, *Reginaldo* de **Grey**, *Luca* de **Tany**, *Hugone* filio *Ottonis*, *Thoma* de **Weyland**, *Ricardo* de *Boſco*, *Petro* de **Huntingfeud**, *Elya* de **Hauuill** & aliis. Data per manum noſtram apud *Weſtmonaſterium* xvj. die Novembris anno regni noſtri ix.

Ne cedat in præjudicium libertatis villæ ſancti *Edmundi* quod dominus rex aſſignavit dominum *J.* de *Vallibus* & ſocios ſuos ad videndum quod ballivi ſancti *Edmundi* fideliter ſe haberent ad quædam enormia emendanda.

Ibid. *Nomina Sacriſtarum abbathiæ de* Burgo *cum geſtis eorum.*

Temporibus *Baldwini* abbatis, primò *Thurſtanus* & poſtea *Tolinus* fungebantur officio. Hi duo, temporibus prædicti abbatis, eccleſiâ lignea & veteri complanatâ, eccleſiæ noſtræ fundamenta jecerunt, parietes erexerunt, preſbyterium ad plenum confirmaverunt, & beati martyris tranſlationem procuraverunt: feretra etiam beati martyris & ſanctorum *Botulfi* & *Firmini* laminis argenteis exſculpſerunt.

Hos ſecutus eſt, tempore domini *Roberti* abbatis, in eodem officio vir ſtaturæ ferè giganteæ, *Godefridus* nomine, magnus corpore, ſed major animo. Hic refectorium, capitulum, domum infirmorum, & abbatis aulam conſummavit ad plenum. Iſte & magnam companam non levi pretio comparavit:

Subſecuti ſunt eum viri totius prudentiæ *Radulphus* & *Harveus*, ſacriſtæ temporibus domini *Anſelmi* abbatis, qui murorum ambitum circa atrium eccleſiæ fecerunt, eccleſiam beatæ *Mariæ* cum turri ſua, clocarium, & deintus cimbala bene ſonantia, & turrim ſancti *Jacobi*, valvas etiam duplices in fronte eccleſiæ inſculptas digitis magiſtri *Hugonis*. Qui, cum in aliis operibus omnes alios vicerit, in hoc opere mirificè vicit ſeipſum, murorum & ambitum circa villam ſancti *Edmundi*: quia liberè tenentes de Honore ſancti *Edmundi* ad *Harvei* comparationem in murorum ædificationem quaſi rivuli fuerint, ille fons fuit. Redditus quos ex antiquo jure ſacriſta habet in villa ſancti *Edmundi Harveus* comparavit & terram *Thomæ Noel* de **Hauſted**. Iſte *Harveus*, frater *Taleboti* Prioris, omnes expenſas invenit fratri ſuo Priori in ſcribendo magnam bibliothecam, & manu magiſtri *Hugonis* incomparabiliter fecit depingi. Qui cum non inveniret in partibus noſtris pelles vitulinas, in *Scotiæ* partibus parchamentum comparavit. Pitantias etiam quas habemus annuas in anniverſariis eorum, ipſe inſtituit, & pretio dato redditus comparavit.

Secutus eſt eum *Helias* Sacriſta, nepos *Ordigi* abbatis, natus apud **Hilderel**, cognomento *Widerell*. Iſte *Elias* conflagratis omnibus officiis domus ſancti *Edmundi* abbatis aulam, refectorium, dormitorium, & domum infirmorum vetuſtam, & capitulum reformavit ad plenum, & omnes alias officinas in curia inchoavit ille, & primã manum appoſuit, quod ſucceſſores feliciter conſummaverunt. Tabulam etiam argenteam pretii C, marcarum ad magnum altare fabricari fecit, & feſtum Reliquiarum inſtituit. Erogationem autem factam per manus diebus feſtivis, per manum Sacriſtæ ipſe conſtituit; crucem in choro & *Mariam* & *Johannem* per manus magiſtri *Hugonis* incomparabiliter fecit inſculpi. Idem etiam *Helias* avunculum ſuum, cum ei ſua non ſufficerent tempore turbatæ pacis, de bonis Sacriſtiæ, aſſenſu conventus devotè & piè adjuvavit.

Huic ſucceſſit *Frodo* ſacriſta qui quingentas marcas terræ infodit: cui ſucceſſit *Willielmus* cognomento *Schuch* de quo nil in veteri memoria dignum.

Huic ſucceſſit *Willielmus* cognomento *Wardel*, qui non ſine cauſa à domino *Samſone* abbate amotus fuit ab adminiſtratione.

Huic aliquando miniſtravit dominus *Radulphus*, quondam elemoſinarius in ſancta ſacriſtia. Qui tranſlationem ſanctorum *Botolphi* & *Firmini* procuravit. Quo in brevi mortuo, miniſtravit & eidem in eodem officio magiſter *Samſon* poſtea abbas, qui tempore officii ſui pro majori parte chorum conſummavit & unam iſtoriam in majori turre occidentale.

Domino *Willielmo Wardell* ſucceſſit dominus *Hugo* ſacriſta, qui turrim magnam verſus occidentem tecto oppoſito & plumbato conſummavit, domino *Samſone* laquearia & tigna & quicquid ibidem ligneum eſt inpendente. Turrim etiam juxta capellam ſanctæ *Fidis* plenè quoad opus lapideum conſummavit. In alia turri juxta capellam ſanctæ *Catherinæ* unâ iſtoriâ conſummatâ. Infirmarium novum temporibus *Willielmi* ſacriſtæ, procurante magiſtro *S.* & capellam ſancti *Andreæ* pro majori parte edificavit & conſummavit prædictus *Hugo*, domino abbate *Samſone* de boſcis ſuis tigna & quicquid ibidem ligneum eſt miniſtrante. Pulpitum in eccleſia edificavit, magna cruce erecta cum imaginibus beatæ *Mariæ* & ſancti *Johannis* ſibi . . . . . ſedem abbatis in choro, manu *Simonis* pictoris ad hoc deſudante. Reddidit conſpicuè capas bruſlatas quilibet ad valentiam lx. marcarũ, & calicem auream 5. marcarũ pondere. Idem ſacriſta aulam hoſpitum & balneatorium plenarie perfecit, domino abbate *S.* affluenter, largiente de boſcis ſuis quæ neceſſaria erant ad prædictarum domorum contignationem. In ædis tamen ſuis prædictis ſacriſta de receptis & expenſis neminem voluit habere conſcium, cum dominus abbas in pleno capitulo id præcepiſſet, ſet ſolus quæ agenda erant fideliter & fœliciter conſummavit.

Succeſſit ei magiſter *Walterus* de **Banham**: *Henrico* primo elemoſinarius fuit, factus verò ſacriſta, aulâ domini abbatis antiquâ dirutâ novam innovavit, & plenè conſummavit. Aquæductum à capite & fonte diſtantem duobus milliaribus plumbo incluſit, & uſque ad clauſtrum per occultos terræ meatus derivavit. Lavatorium morte preventus ad plenum non conſummavit: ſed tamen quicquid ibi vidimus in marmore aut imaginibus deauratis & in opere cementario factum totum

tum fecit, quia in vita ſua expenſas omnimodas erogavit. Centum marcas de plata & eo amplius, & duas marcas auri ad tabulam faciendam dedicavit, & eccleſiæ fabricam innovavit, ut patet omni tranſeunti. Turrim magnam quæ eſt juxta capellam ſanctæ *Fidis*, quam dominus *Hugo* ſacriſta quoad cementariam conſummaverat, hic culmine ſuprapoſito plenius conſummavit. Quinque capas ſericas auro bruſlatas, & unam caſulam bruſlatam devotè contulit. Tabulam magnam ſuper altare in choro cum mole illa lapidea cui trabes innituntur conſummavit ad plenum, magno candelabro deaurato & laminis aureis innovato, decies viginti tignis relictis in cemiterio quæ dictus dominus *Samſon* abbas contulit, videlicet quater xx. de boſco de Wirbugworth, & ſexies xx. de boſcis de Meleford ad innovationem eccleſiæ ſatis accomodis.

Waltero de Banham ſucceſſit *Willielmus* de Diſce, qui cum modo debito electus fuiſſet ad illud officium, & in illo à die ſancti *Thomæ* martyris uſque ad circumciſionem Domini, per quatuor videlicet dies, ſtetiſſet, interim ſompnum oculi ſui capere non potuerunt, qui videns ſe ibidem proficere non poſſe, ſuam ab abbate *Sampſone* petiit ceſſionem.

Poſt hunc venit *Robertus* de Gravele, qui locum vineæ emit & muro lapideo incluſit, ad ſolatium infirmorum & amicorum. Navim eccleſiæ de novo contignavit, & celuram ultra ſanctum *Edmundum* fecit, & picturæ varietate decoravit. Mortuo autem abbate *Sampſone*, à quibuſdam *Hugo* de Northwold, à quibuſdam *Robertus* prædictus ad abbathiam fuerat electus. Hic vero *Robertus*, durante inter ipſos non modicò tempore controverſia memorata, utrique parti expenſas invenit ſufficientes. Cum autem contra eundem *Robertum* proceſſu temporis proceſſum fuiſſet, & in officium ſacriſtæ aliquanto tempore poſt diffinitivam ſententiam ſtetiſſet, electus fuit ad abbatiam de Thorney.

Huic ſucceſſit *Ricardus* de *Inſula*, qui cum ibidem non multo tempore ſtetiſſet, electus eſt in abbatem *Burtoniæ*, qui, abbate *Hugone* ad epiſcopatum *Elienſe* electo, electus fuit iterum ad abbathiam ſancti *Edmundi*.

Cui ſucceſſit dominus de Newport. Hic vetus capitulum deſtruxit, & novum à fundamentis conſtruxit: piſcariam de Ikelingham non modico pretio comparavit. Magnam etiam campanam in majori campanario, quæ dicitur Newport, ſumptu non mediocri fieri fecit. Hic in maremio ab abbate *Hugone* ſecundo, in manerio de Meleford comparato, omnia edificia, pariter aulam & ſolarium de lapide apud Manhale conſtruxit. Idem xx.s. annui redditus in Manhale & xx.s. annui redditus in Ikelingham acquiſivit pro conventus & pauperum in diem anniverſariis ſuis, videlicet duas marcas pro conventu & unam marcam pro pauperibus ſecundùm martirologium.

Huic ad preces ſuas appoſitò ſucceſſit *Gregorius* precentor natus in patria ſancti *Albani*, qui cum ibidem non diu ſtetiſſet, electus eſt ad prioratum ſancti *Edmundi*, meritis ſanctitatis ſuæ exigentibus. Nam ad ſacrum ejus tumulum, prout vidimus, nonnulli à diverſis infirmitatibus per merita viri dicti curantur.

Poſt hunc factus eſt ſacriſta *Nicholaus*, natus in patria de Warewick, qui inter multa alia bona quæ fecit, fundi fecit campanam optimam in choro, quæ dicitur campana ſacriſtæ. Ab iſto primò ablata fuit pixis oblationum & aſſignata theſaurariis. Hic in ultimis diebus ſuis paralyſi percuſſus, ſponte ceſſit, & in Infirmaria multos tranſigens annos de ſacriſta annuatim dum vixit xl.s. ad .... percepit.

Cui ſucceſſit *Simon* de Luyton, vir prudentiſſimus & circumſpectus, qui modicam ibi faciens moram, ad altiora non immerito provectus, factus eſt Prior ſancti *Edmundi*. In ipſo officio ſtans, fundi fecit campanam in choro, quæ dicitur Luyton. Poſt non multum verò temporis vocatus eſt ad abbatiam ſancti *Edmundi*.

Huic ſucceſſit *Richardus* de Horninghe, qui cum ibidem aliquanto tempore ſtetiſſet, abbate & Priore & conventu hoc volentibus, ſponte ceſſit vel invitus, erat enim ſenio affectus, & vir agriculturæ & non libertatibus ſervandis deditus.

Cui ſucceſſit *Richardus* de Colecester. Hujus tempore, pacificata lite inter comitem *Richard. Gloverniæ* & nos, conceſſum eſt eidem comiti pro bono pacis manerium de Manhall cum Bremge, terra apud Gafely ad elimoſinarium pertinens, & manerium de Southwold ſpectans ad cellerarium. Hujus tempore conſideratum fuit per conventum quod in ruinis eccleſiæ reparandis xij.l. poneret per annum & non amplius, veruntamen ultra prædictas xij.l. fecit novam aulam quæ dicitur Spane, ad recreationem conventus. Hic per duos annos habuit de conventu omnia maneria cellerariæ firmario faciendo plenas firmas. Sed conventus interim per annum reſpondebat illi de xx.l. tunc verò temporis cellerarius fuit frater *Willielmus* de Becles.

Cui dictus ſacriſta in omnibus tanquam firmarius de hiſce quæ ad coquinam & ad celerariam pertinet reſpondebit, &c.

Huic ſucceſſit *Simon* de Kingston, natus in comitatu *Cantabrigiæ*. Qui prius cellerarii, poſtea verò camerarii functus eſt officio, qui ſponte cedens vel invitus nihil dignum memoria egit ibidem.

Cui ſucceſſit *Willielmus* de Luyton, à cameraria ad officium aſſumptus memoratum. Hujus tempore conceſſum eſt regi medietas omnium bonorum temporalium & ſpiritualium tam religioſorum quam prelatorum & eccleſiaſticarum perſonarum, in ſubſidium guerræ ſuæ contra regem *Franciæ*. Hic primò cultum Dei in eccleſia & circa ſanctum *Edmundum*, ſanctum *Botulphum* aliaque ſanctuaria in cereis & luminaribus diminuit, & pluſquam dimidiavit. Quod ſibi proſperum ceſſiſſe non arbitror. Et quamvis in aliis honeſtus homo fuit & modeſtus, in hiſce verò quæ conventui facere tenebatur, utpote pitantiis, miſericordiis & hujuſmodi, prærigidus fuit & auſterus. Stetit per multos annos ante obitum ſuum, nec aliquid de hiis niſi pro voluntatis ſuæ arbitrio poterat extorqueri. Maneriorum tamen edificia, & redditus in villa utiliter reparavit & decenter ornavit. Moriens ferè nullam reliquit pecuniam, in magna tamen pecunia diverſis creditoribus & maximè ſervientibus eccleſiæ tenebatur. Staura

ſiquidem & inſtauramenta maneriorum maximè in bidentibus ampliavit.

Cui ſucceſſit *Richardus* de Brun de comitatu Grantbrig, in villa de Brun oriundus.

Jura Cellerarii.

Ibid. ANtiquæ conſuetudines celerarii quas vidimus tales fuerunt. Celerarius habebat meſſuagium & horrea ſua juxta fontem Scurum, ubi ſolemniter curiam ſuam ſolebat tenere de latronibus & omnibus placitis & querelis, & ibi ſolebat ponere homines ſuos in plegios & irrollare & renovare ſingulis annis & inde lucrum capere, ſicut præfectus faciebat ad Portmanatt. Quod meſſuagium cum orto adjacente quem nunc infirmarius tenet, fuit manſio *Beodrici*, qui fuit antiquus dominus iſtius villæ, unde & villa dicta fuit Beodriſworth, cujus campi dominici nunc ſunt in dominio cellerarii. Quod autem nunc vocatur Averland fuit terra ruſticorum ejus. Erat autem ſumma tenementi ejus & ſuorum trecies triginta acræ terræ, quæ adhuc ſunt campi iſtius villæ. Quorum ſervitia, cum villa fuit facta libera, dividebantur in duas partes. Sacriſta ſive prefectus acciperet liberum cenſum videlicet de qualibet acra duos denarios : celerarius habebat araturas & alia ſervitia videlicet araturam unius rodæ pro qualibet acra ſine cibo, quæ conſuetudo adhuc obſervatur. Haberet & faldas, ubi omnes homines villæ, preter ſeneſchaldum qui propriam faldam habet, tenentur ponere oves ſuas, quæ conſuetudo adhuc obſervatur. Haberet & Averpeni, ſcilicet pro ſingulis triginta acris duos denarios, quæ conſuetudo mutata fuit ante mortem *Hugonis* abbatis, *Gilberto* de Alveden exiſtente cellerario. Solebant etiam homines villæ, jubente celerario, ire apud Laginheth & reportare averagium de anguillis de *Southreye*, & ſæpe vacui redire, & ita vexari ſine aliquo emolumento celerarii, unde convenit inter eos, ut ſingulæ triginta acræ de cætero darent unum denarium per annum & homines remanerent domi. Terræ autem illæ nunc temporis diviſæ ſunt, quod vix ſcitur a quo ille cenſus dari debet, ita quod vidi celerarium in uno anno capere inde xxvij. denarios, ſed nunc non capit unum denarium.

Item celerarius ſolebat habere poteſtatem in viis ex villa, ita quod nulli licuit fodere cretam vel argillam ſine licentia ejus. Solebat etiam ſummonere fullones villæ ut ei accommodarent pannum ad ſal ſuum ducendum, alioquin ipſe prohiberet eis uſum aquarum & caperet telas quas ibidem inveniret. Quæ conſuetudines adhuc obſervantur. Item quicunque emerat à celerario bladum vel aliud ſolebat eſſe quietus de theoloneo ad portam villæ quando exiret, unde cellarius rem ſuam carius vendebat, quod adhuc obſervatur. Item ſolus cellarius debet vel ſolebat habere liberum taurum in campis hujus villæ & non alius. Item quando aliquis delegabit terram burgagii in elemoſinam conventus, terra illa ſolebat de cætero eſſe quieta de * Hadgonel & maximè cellario propter dignitatem officii, quia ſecundus pater eſt in monaſterio, vel propter reverentiam conventus, quia favorabilior debet eſſe conditio eorum qui victum noſtrum procurant. Item cellarius liberè ſolebat capere omnia ſterquilinia ad ſuum opus in omni vico, niſi ante oſtia eorum qui habebant Averland. Item cellerarius in foro iſtius villæ tale privilegium ſolet habere, quod ipſe vel emptores ſui primam emptionem habebunt de omni cibo ad opus conventus, ſi abbas domi non fuerat. Emptores abbatis vel cellerarii qui prius veniunt in foro prius ement, ſive iſti ſine illis ſive illi ſine iſtis: ſi autem hinc & inde preſentes fuerint, deferendum eſt emptoribus abbatis. Item tempore quo venduntur aleciæ ement emptores ſemper abbatis centenarium de allec minus quàm cæteri uno obolo, ſimiliter celerarius & ſui emptores, &c.

* In alio manuſcripto *Haggonell.*

COVENTRENSE
Cœnobium in agro Warwicenſi.

ERat in *Ceſtrenſi* diocæſi cœnobium, *Coventria* nomine, quod comes magnificentiſſimus *Leofricus* cum uxore *Godiva*, conſtituerat, tanto auri & argenti ſpectaculo, ut ipſi parietes eccleſiæ anguſti viderentur theſaurorum receptaculis, miraculo porro magno viſentium oculis. Hoc *Robertus* ejuſdem provinciæ epiſcopus inhians non epiſcopaliter involavit, ex ipſis eccleſiæ gazis ſurripiens undè datoris manum ſuppleret, undè Papæ occupationes falleret, unde aviditati *Romanorum* irrideret, pluresque ibi annos moratus nihil probitatis exhibuit. (*&c.*) *Will. Malmesb.* fol. 73.a.nu. 10.

—— Ex una enim trabe quingentas marcas argenti corraſit, quæ ſcrinia ſuſtentabat. Ibid. fol. 165.a.

Coventriæ habetur brachium magni *Auguſtini* theca incluſum argentea, cernunturque in cælatura hujuſmodi literæ. Hoc brachium S. *Auguſtini*, *Egelnodus* archiepiſcopus rediens à *Roma* ad *Papiam* emit centum talentis argenti, & talento auri. (*&c.*)

In ambabus porticibus *Coventriæ* jacent ædificatores loci præcellentiſſimi conjuges, quorum maximè prædicatur fæmina : quæ cum theſauros vivens ibi totos congeſſiſſet, jamjamque moritura, circulum gemmarum quem filo inſuerat, ut ſingularum contactu ſingulas orationes incipiens numerum non prætermitteret ; hunc ergo gemmarum circulum collo imaginis ſanctæ *Mariæ* appendi juſſit. Sed quàm precioſarum putas gemmarum? profectò à gnaris centum marcis argenti eſtimantur. Ibid.

Excellentis vir memoriæ, laudabilis comes *Leofricus*, *Leofwini* ducis filius, in propria villa quæ dicitur Bromleage ij. kal. Sept. in bona ſenectute deceſſit [anno Mlvij.] & *Coventriæ* ſepultus eſt honorificè, quod monaſterium, inter cætera bona opera, quæ in ſua vita geſſit, ipſe & uxor illius Dei cultrix, & ſanctæ *Mariæ* ſemper virginis amatrix devota, nobilis comitiſſa *Godiva*, de ſuo patrimonio à fundamentis conſtruxerunt, & id terris ſufficienter locupletaverunt, ornamentis *Rog. Hoved* fol. 154.b.

mentis variis ita ditaverunt, ut in nullo monaſterio totius *Angliæ*, tanta copia auri, argenti, gemmarum, lapidumque pretioſarum inveniretur, quanta tunc temporis habebatur in illo.

Ibid. fol. 405. nu. 20.

Anno MCxcj. *Hugo Covent.* epiſcopus expulit monachos *Coventrenſes* ab eccleſia cathedrali, & in ea inſtituit canonicos ſeculares.

Ibid. fol. 440. num. 50.

Anno MCxcviij. venit archiepiſcopus *Cantuarienſis* [*Hubertus Walterus*] & per mandatum *Celeſtini* ſummi pontificis introduxit monachos in eccleſiam ejuſdem villæ cathedralem, quos *Hugo* de **Nuvant** ejuſdem loci epiſcopus ab eadem eccleſia vi & armata manu expulerat.

Johan. Tinmuthē. Hiſt. aur. M S. in Bibl. *Bodleiana lib.* 20. *cap.* 3.

Anno Domini MCxc. Rege *Ricardo* in tranſmarinis demorante, *Willielmus Helienſis* epiſcopus, regni procurator, ac apoſtolice ſedis, mediante pecunia, in *Anglia* legatus, clerum oppreſſit, plebem depreſſit, cum mille equis procedebat, monaſteria contributionibus, & hoſpitalitatibus gravabat, regni majores ſibi affines faciebat, utramque ſedem metropolitanam, ad libitum ſuum proſternebat, appulſumque *Galfridum* regis fratrem *Eborum* electum, direptis rebus de monaſterio ſancti *Martini* extrahi, & turri regia trudi fecerat, apud *Weſtmonaſterium* concilium celebravit, ubi complex ſuus *Hugo Novant* epiſcopus *Ceſtriæ* querelam depoſuit, quod monachi *Coventriæ* ſanguinem ſuum coram altari fudiſſent, undè decrevit *Willielmus*, monachos de **Coventre** eliminandos fore, & clericos præbendarios inſtituendos, undè *Hugo* prædictus ad ſedem apoſtolicam direxit reſponſales, cum literis epiſcoporum atteſtantibus, Quod monachi de **Coventre** deſerta Chriſti militia ad ſeculum eſſent relapſi. Unde petiit liberam de ordinatione monaſterii facultatem. Anteà enim monachos manu armata tanquam criminum enormium reos expulerat: *Romanus* verò pontifex ſub cauta expectatione, ſi fortè aliquis ex parte monachorum adveniens in contrarium allegaret, per menſes ſex ſententiam ſuſpendit: Sed ſumptus inopia monachos retardans votum epiſcopi confirmavit, Monachi tandèm vel ſerò venientes licet violenter expulſionis injuriam diutiùs deplorarent, prævalente tamen epiſcopi potentia, per annos plurimos latè diſperſi monachi, rebus eorum ad clericorum præbendas redactis, prout poterant victitabant. Quamobrem de iſto *Hugone* in extremis laborante tradit fama; quod cum neminem ſibi penitentiam imponere volentem reperiſſet, dixiſſe fertur, & ego adjudico me pro male erratis meis pæna Purgatoria uſque ad diem judicii cruciandum: Sed & de quodam *Coventriæ* monacho tradunt, quod cauſam domus ſuæ inſtanter ſed infructuoſe diutiùs in curia *Romana* agitabat, quod eum ad fores papales jugiter incumbentem papa egrediens ſic alloqueretur; *Cur miſer fores noſtras ſic indeſinenter obſervas. Pater*, inquit, *expecto mortem veſtram, nam te defuncto, bonus forsân ſuccederet qui nobis obtritis juſtitiam exhiberet.* In hoc verbo compunctus Pontifex, qui indè exulcerari putabatur, cauſam juſſit ad plenum agitari.

[Vide *Mathæi Pariſienſis* hiſtoriam ad annum 1198 quem exhibet *Clemens Reinerus*, apoſtolatus *Benedictini* in *Anglia*, Tract. 2. Sect. 6. Memb. 3. Pag. 139.]

Chron. MS. *Sigeberti Gimblacen.* in bibl. *Deuveſiana*, f. 159. b.

Anno MCxxxiij. poſt Pentecoſten dedit rex epiſcopatum *Elien. Nigello* (&c.) *Ceſtrenſem* verò *Rogero* archidiacono *Lincolnienſi* nepoti *Gaufridi* de *Glintona*, deceſſor ejus fuerat *Robertus* cogn. *Peccatum*. Prædeceſſor verò *Robertus Normannus* de *Limeſeia*. Hic ſecularibus intentus magis quàm divinis à rege *Henrico Coventrenſe* cœnobium optinuit, ibique capitalem cathedram *Merciorum* conſtituit. Habet itaque ille epiſcopatus uſque hodie tres ſedes *Lycefeldenſem*, *Ceſtrenſem*, *Coventrenſem*.

Carta fundationis monaſterii beatæ *Mariæ* de *Coventria*.

Ex Regiſt. de *Coventre* in ſcaccario, ex parte Rememoratoris Regis fol 75. a.

EGO Leofricus *Comes, conſilio & licentia regis* Edwardi *&* Alexandri *Papæ qui mihi literas ſuas infra ſcriptas miſit, cum ſigillo & teſtimonio aliorum religioſorum virorum tam laicorum quàm clericorum, eccleſiam* Coventrenſem *dedicari feci in honorem Dei & ſanctæ* Mariæ *genitricis ejus, & ſancti* Petri *apoſtoli, & ſanctæ* Oiburgæ *virginis & omnium ſanctorum. Has igitur viginti quatuor villas una cum medietate villæ in qua fundata eſt ipſa eccleſia eidem eccleſiæ attribui ad ſervicium Dei & ad victum & veſtitum abbatis & monachorum in eodem loco Deo ſervientium, videlicet,* **Honington**, **Newenham**, **Chaddeleshunt**, **Ichenton**, **Ollcuston**, **Sutham**, **Greenesburgh**. **Burtingbury**, **Merston** juxta Avonam, **Herdswike**, **Wasperton**, **Chesterton**, **Sutham**, **Rupton**, dimidium **Sow**, **Merston** *in* Gloceſtriæ-ſchira, **Salewarpe** *in* Wigornienſi *provincia*, **Eaton** *juxta aquam quæ dicitur* **De** *in* Ceſtriæ *provincia*, **Kyldesby** *&* **Wynwyke** *in* Hamptonenſi *provincia*, **Burbagh**, **Barwell**, **Scraptofte**, & **Patyngton** *in* Leiceſtrenſi *provincia. Has autem villas cum medietate prædictæ villæ trado huic monaſterio cum* Saca *&* Socna *&* Toloneo *& cum* Themo, *cum libertate & omnibus conſuetudinibus ubique ſicut eas à rege* Edwardo *meliùs unquam tenui.*

Hujus ergo rei teſtes extiterunt Inprimis Rex Edwardus, Edſi *archiepiſcopus* Cantuarienſis, *&* Alredus *epiſcopus* Wigornenſis, *&* Wolfyus *epiſcopus* Lichfeldenſis, Manni *abbas* Eveſhamenſis, *&* Godwinus *abbas* Winchelcombenſis, Alfricus *abbas* Perſhoverenſis, Godwinus *comes*, Araldus *comes*, Siwardus *comes*, Ordgarus Devenenſis, Alfwardus *de* **Kinfarton**, Wagene *de* **Wotton**, *& multi alii primates in* Anglia *quorum hîc nomina notare faſtidioſum eſt. Cum his ergo omnibus rex* Edwardus *& ego libertatem huic monaſterio dedimus, ita ut abbas ejuſdem loci ſoli regi* Anglorum *ſit ſubjectus, necnon & maledictionem Dei & omnium ſanctorum in hæreditatem illis ſtatuimus quicumque hoc monaſterium libertate ſua & donatione noſtra privaverint, aut in aliud jus & ditionem contra legem Dei tranſmutaverint, Quo ſtatuto omnes una voce diximus* Amen, Amen.

Carta confirmationis ſancti Edwardi *Regis & Confeſſoris, ratificans donum Cartæ prædictæ.*

Ibid.

"PAx regnans largiflua *Chriſti* omnipotentis "bonitas ſemper ab omnibus eſt laudanda "omnique laude præferenda, qui nullo bonita-

"tis

“tis termino valet concludi in ſeculorum ſecula, utpote quia idem Deus ipſe ſit ſuæ propriæ bonitatis bonitas, diſtribuens gratis non tantùm dignis verum etiam indignis participium ſuæ bonitatis, ut ipſi ſua ſufficientia & bonorum habundantia, illorum relevare & ſuſtentare debeant inopiam, qui minus ſecularibus habundant negotiis, ut pro hoc major illis merces à Deo poſſit donari. Unde ego *Edwardus Anglorū* rex, omnibus poſt me futuris regibus, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, ducibus, omnibuſque Chriſti fidelibus notum fieri volo, quod venerabilis dux *Leofricus*, divina inſpirante gratia, monitiſque glorioſi ac Deo dilecti ſummi pontificis *Alexandri*, monaſterium ſanctæ Dei genitricis *Mariæ* ſanctique *Petri* & omnium ſanctorum in villa quæ dicitur **Coventre** extruxit, largiſque muneribus decoravit, atque ſubſcripta maneria ad victuale ſubſidium abbatis & monachorum in eodem loco Deo perpetuè ſervientium larga donatione & conceſſione ibidem contulit, videlicet medietatem ejuſdem villæ in qua fundata eſt ipſa eccleſia, deinde **Southam** &c. Pro reverentia itaque & honore ſanctæ Dei genitricis *Mariæ* ſanctique advocati mei apoſtoli *Petri*, do & concedo abbati *Leofwino*, & omnibus futuris, ibidem poſt eum aſſiſtentibus, in tota poſſeſſione monaſterii *Sakam* & *Socnam* & thelonium ſuum in terra & in aqua, in urbe & extra, & omnes leges & conſuetudines tam plenè quam liberè ſicut eas præfatus dux honorificentius & liberiùs de me tenuit.

“Precipio itaque ut omnia quæ ad ipſam eccleſiam pertinent ſint omnino libera, terræ cultæ & incultæ, cum exitibus atque redditibus prædictorum. Necnon maneria, & eccleſias, cimiteria, decimas, redditus, & ſervicia debita, oblationes, luminaria, cauſarum diſcuſſiones, emendationes eccleſiaſticas vel ſeculares, & quicquid illi loco collatum eſt ſub integra inmunitate concedimus & perpetuò firmamus. Et ne quis præſentium vel magis futurorum ambiget quæ ſit illa libertas quam amabiliter & firmiter concedo omnimodis, cuncta illius eccleſiæ poſſeſſio nullis ſit unquam gravata oneribus, nec expeditionis nec pontis & arcis edificatione, furium apprehenſione. Et ut omnia ſimul comprehendam, nil debet exolvi nec regi nec regis præpoſito vel epiſcopo vel ulli homini, ſed omnia exolvantur jugiter quæ in ipſa ditione fuerint, ad ſupradictum ſanctum locum ſecundùm quod ordinaverint fratres ejuſdem cœnobii. Ut autem cunctis hæc tranſgredientibus ad damnationem ſuam poſſint oſtendi, literas ſummi pontificis papæ *Alexandri* quas ab eo ſuſcepimus directas, tam poſteris quàm præſentibus hìc manifeſtari curabimus.

Bulla domini *Alexandri* papæ confirmans chartam prædictam.

Ibid.

ALexander *epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio* Edwardo *regi* Anglorum *ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Scriptorum veſtrorum eloquia incolumitatem veſtram ſignificantia læti ſuſcepimus. Gratias itaque omnipotenti Deo retulimus qui cordis veſtri ſinceritatem ad omnia utilia ſanctæ matris eccleſiæ compungit. Proinde juxta ſcripta veſtra monaſterio ſanctæ* Mariæ *de* Coventria, *ubi ſervorum Dei conſtituta eſt congregatio, à reverendæ memoriæ* Leofrico *duce nuper extructo, hujuſmodi privilegia præſentis authoritatis noſtræ indulgemus concedimus atque confirmamus; ſtatuentes ut ipſe locus regiis præceptis & privilegiis apoſtolicis fultus, per omnia tempora ſine vexatione cujuſcumque dioceſani epiſcopi aut alicujus judiciariæ poteſtatis cujuſcumque ordinis vel dignitatis ſit, & ſemper, ſicut præoptat & expetit benevolencia tua regalis futuro tempore permaneat. Fratres igitur ejuſdem loci idoneos ex ſe vel ex qua voluerint congregatione abbates ſive decanos ſibi per ſucceſſiones eligendi habeant poteſtatem, & ne impediantur authoritate apoſtolica prohibemus. Præterea quicquid illi loco contulerunt, vel collatum eſt, vel conferetur; divina & noſtra authoritate roboramus. Necnon privilegia veſtra ad honorem Dei pertinentia quæ ibi inſtituere volueris, gratanti affectu annuimus confirmamus, & confirmando imperpetuum ſtare decrevimus. Et infractores eorum æterna maledictione damnamus. Acta anno Dominicæ incarnationis milleſimo quadrageſimo tercio.*

Genealogia fundatoris.

Ad calcem *Florentii wigorn.* MS. penes archiep. *Armachanū* an. 1649.

1. LEofricus comes *Leiceſtriæ*, tempore *Ethelbaldi regis Merciorum* genuit filium nomine *Algarum*, & tunc comes **Lincoln**, dictus erat *Egga*.

2. *Algarus* primus, vel ſenior, tempore *Offæ*, *Kenulfi* & *Withlafi* regum, genuit filium nomine *Algarum*, & mortuus ſepultus eſt apud **Croyland**.

3. *Algarus* ſecundus, tempore *Bernulfi* & *Burredi* regum *Merciorum* genuit *Leofricum* ſecundum, & occiſus eſt à Danis *Ungar* & *Ubba* in **Keſteven** apud **Strekingham**, ſepultus erat apud **Croyland**.

4. *Leofricus* ſecundus genuit *Leofwinum*, poſtea comitem, tempore *Alfredi* & *Edwardi* primi, regum totius *Angliæ*.

5. *Leofwinus* comes *Leiceſtriæ* genuit *Leofricum* poſtea comitem, & *Edwinum* occiſum per *Walenſes*, & *Normannum* occiſum cum *Edrico* duce *Merciorum*, per *Cnutonem* regem. Iſte *Leofwinus* fuit in tempore *Ethelſtani*, *Edmundi*, *Edredi* & *Edgari* regum *Angliæ*.

6. *Leofricus* tertius nobilis fundator multorum cœnobiorum, tempore *Edwardi* ſecundi, *Ethelredi*, *Cnutonis*, *Haroldi*, *Hardicanuti* & *Edwardi* tertii regum *Angliæ* genuit *Algarum* poſtea comitem. Iſte *Leofricus* jacet apud *Coventream*.

7. *Algarus* tertius, tempore regis *Edwardi*, ſepiùs exlegatur, & toties ſtrenuiſſimè cum rege reconciliatus, genuit *Edwinum* & *Morcarum*, poſtea comites, & filiam nomine *Luciam* poſtea comitiſſam.

Edwinus comes **Warwike**, & *Morcarus* comes *Eboracenſis* ambo fratres dimicabant contra *Willielmum* Conqueſtorem, & tandem ſuorum inſidiis occiſi ſunt; obtinuitque *Lucia* ſoror eorum terras paternas, quæ nupta eſt primò *Yvoni*

Taylboys,

Taylboys, è qua nullam ſuſcepit ſobolem, tempore *Willielmi* Conqueſtoris & *Willielmi Ruſi*.

Lucia comitiſſa, tempore *Henrici* primi nupta *Rogero* filio *Geroldi Romara* peperit filium nomine *Willielmum* poſtea comitem de terris paternis, & *Lincoln.* comitatus; nupta etiam tertio viro, tempore regis *Stephani*, id eſt *Ranulfo* comiti *Ceſtriæ*, peperit filium *Ranulfum* poſtea comitem *Ceſtriæ*. Iſta *Lucia* jacet apud **Spalding.**

Willielmus de *Romara*, frater *Rogeri* de *Romara* fundator de **Revesby**, genuit *Willielmum* de *Romara*, qui ante patrem obiit, & ſepultus eſt apud **Revesby**; pater etiam in extremis factus monachus, jacet apud **Revesby**: poſt cujus obitum *Willielmus* de *Romara* filius *Luciæ* comitiſſæ ex *Rogero*, de *Rogero* de *Romara*, obtinuit à rege *Henrico* ſecundo omnes terras quondam *Willielmi* de *Romara* patrui ſui, & fundavit monaſterium de *Cliva*, & moriens ſine ſobole jacet apud **Revesby**; *Ranulfuſque* comes *Ceſtriæ* frater ejus obtinuit à Rege *Johanne* omnes terras ſuas.

Loci à Penſionibus immunitas aſſerta.

Placita cor. Rege Hillar. an. 14. Ric. 2. rot. 50. warrw.

IN Placito inter Regem & Priorem eccleſie de **Coventre** *de annua penſione uni clericorum regis, ratione nove creationis ejuſdem Prioris, quouſque, &c. Prior venit & defendit vim, & injuriam, & quicquid eſt in contemptu domini regis &c. non cognovit, eccleſiam ſuam beatæ Mariæ de* **Coventre** *fore eccleſiam cathedralem, nec ipſum Priorem tenere aliquid de domino Rege per Baroniam, prout pro domino rege, in narratione ſua, proponitur. Et dicit quod tenet Prioratum prediſtum ex fundatione cujuſdam* Leofrici *quondam* comitis Ceſtriæ, *qui Prioratum prædictum fundavit tempore ſancti* Edwardi, *dudum Regis* Angliæ *progenitoris domini Regis nunc, per Chartam ſuam in hac verba.*

Anno Dominice incarnationis milleſimo quadrageſimo tertio, Ego *Leofricus* comes *Ceſtriæ*, conſilio & aſſenſu Regis, qui literas ſuas infraſcriptas, ſub ſigillo miſit, & teſtimonio aliorum religioſorum virorum, tam laicorum quam clericorum, eccleſiam **Coventre** dedicari feci, in honore Dei, & eccleſiæ ſancte *Marie* genitricis ejus, & ſancti *Petri* apoſtoli, & ſancte *Oſburge* virginis, & omnium ſanctorum; Has igitur viginti quatuor villas, eidem eccleſiæ attribui, ad ſervitium Dei, & ad victum & veſtitum abbatis & monachorum in eodem loco Deo ſervientium, videlicet, **Howyton, Newenham, Chadeleſhunt, Ichenton, Ulſton, Southam, Grencsburgh, Burthenburg, Merſton,** *juxta Avonam*, **Herdewik, Waſperton, Ceaſterton, Sotham, Ruyton,** dimidiū **Sowe, Merſton** in *Glouceſtriæ* provincia, **Salewarpe** in *Wigornienſi* provincia, **Eton** juxta amnem qui dicitur **Dee** in *Ceſtriæ* provincia; **Beldesbye,** & **Windwyk**; in *Hamptonienſi* provincia, **Borbach, Barewell, Scrapstofte, Pakinton** & **Pottereſmerſton** in *Leyceſtrenſi* provincia. Has autem terras dedi huic monaſterio, cum *Soca*, *Saca*, cum *telonio & theme*, cum libertatibus, & omnibus conſuetudinibus ubique, ſicut à rege *Edwardo* melius unquam tenui. Cum hiis omnibus, Rex *Edwardus*, & ego libertates huic monaſterio dedimus, ita ut abbas ejuſdem loci, ſoli regi *Angliæ* ſit ſubjectus.

Ibidem recitatur Charta ejuſdem regis Edwardi *quas donationes, & conceſſiones diverſi alii reges confirmaverunt, & dicit quod poſtea, per proceſſum temporis, nomen Abbatiæ prædictæ divertebatur in nomen Prioratus, eo quod* Leofwinus *adtunc abbas ibidem creatus fuit in epiſcopum* Ceſtriæ, *& ordinavit per aſſenſum monachorum ibidem, quod abbatia prædicta extunc foret Prioratus; & quod ſuperiores ejuſdem eccleſie forent Priores ſucceſſive inperpetuum, Et dicit quod de ipſo* Leofrico, *quia obiit ſine herede de corpore ſuo deſcendente, advocatio eccleſie prædicte, tempore* Wil. *Conqueſt.* Angliæ, *cuidam* Hugoni *comiti* Ceſtriæ, *ut conſanguineo, & heredi ipſius* Leofrici, viz. *filio* Erminilde, *ſororis ejuſdem* Leofrici, *& de ipſo* Hugone *cuidã* Richardo *ut filio & heredi, & de ipſo* Richardo *cuidam* Ranulpho *ut conſanguineo & hæredi,* viz. *filio* Matildis, *ſororis prædicti* Hugonis, *& de ipſo* Ranulpho *cuidam* Ranulpho *ut filio & heredi, & de ipſo* Ranulpho *filio* Ranulphi, *quia obiit ſine herede de corpore ſuo deſcendente, advocatio prediſta ſimul cum comitatu* **Ceſtre & Huntingdone,** *& aliis diverſis Caſtris, maneriis, terris, & tenementis cum pertinentiis in* Anglia *&* Wallia, *quibuſdam* Matildæ, Mabilliæ, Ceciliæ, *&* Margeriæ, *ut ſororibus & heredibus prædicti* Ranulphi, *inter quas propertia facta fuit, de predictis comitatibus, advocationibus, & caſtris, maneriis, terris & tenementis, cum pertinentiis ſupradictis. Et predicta advocatio ſimul cum toto predicto comitatu* Ceſtriæ, *cum percinentiis, allocata fuit predicte* Matilde, *pro proparte ſua, in allocationem diverſorum aliorum caſtrorum, maneriorum, terrarum & tenementorum, cum pertinentiis, prædictis* Mabilliæ, Ceciliæ, Margeriæ, *ſeperatim allocatorum, & de ipſa* Matilda *deſcendebant predicta advocatio ſimul cum predicto comitatu* Ceſtriæ, *cum pertinentiis poſt propertiam prædictam, cuidam* Johanni Scott, *ut filio & heredi predictæ* Matildæ; *Qui quidem* Johannes Scott *advocationem prædictam ſimul cum prædicto comitatu* Ceſtriæ, *cum pertinentiis, dedit* Henrico *quondam Regi* Angliæ, *filio Regis* Johannis, *& hæredibus ſuis imperpetuum, &c. Prædictus Prior ſine die.*

PEYKIRKENSE
Cœnobium in agro Northamptonienſi.

ANNO Domini milleſimo quadrageſimo octavo, Dominus *Wlgatus* abbas de **Peykirke**, amiſsâ ſede abbathiæ ſuæ, cum omnibus maneriis dicto monaſterio quondam pertinentibus, per judicium curiæ Regis *Hardecanuti*, contra *Kenulphum* & *Kinſini* abbates *Burgi*, ipſum monaſterium de **Peykirke** ſuam poſſeſſionem eſſe calumpniantes.

Annales de *Peterborough* in bibl. *Cottoniana*.

SPALDINGENSE cœnobium in agro Lincolnienſi, cella (primò) Croylandenſis, poſtea ſancti Nicholai Andegavenſis.

Annales de Peterborough in bibl. Cottoniana.

ANno Mlij. Hoc tempore, Thoroldus vicecomes & frater germanus Godivæ comitiſſe Leyceſtriæ, aſſumptis ſecum de domino Wlgato abbate Croylandiæ vj. monachis, Prioratum de Spaldyng inchoavit, terris & tenementis ſufficientibus ad eorum ſuſtentationem, cum ſuo manerio in eorum cellam comutando liberè aſſignatis.

Anno Mlix. Wlfketulus, abbas Croylandiæ, inſtigante inclito comite Algaro, ad hoſpitalitatem, more monaſteriali, in cella ſua de Spaldyng adventantibus Chriſti fidelibus exhibendam, ligneam capellam ſuam ejuſdem villæ, cum certis redditibus in eadem villa ſituatis, dedit monachis ſuis Spaldyngenſibus; & dictus comes portionem eorundem in multis ampliavit.

Anno Mlxxiij. Edwinus & Morcarus, filii Algari, filii Leofrici comitis Leiceſtriæ, ſæpius capti, ſed ſemper miſeratione regis, & gratia ſuæ nobilitatis impune demiſſi, poſtremò, non vi nec dolo hoſtium, ſed ſuorum perfidiâ trucidati, regem etiam ad lachrymas coegêre, quorum ſororem nomine Luciam cum omnibus terris eorum Yvoni Taylboys, tunc Andegavenſi comiti, maritavit.

Anno Mlxxiiij. Yvo Taylboys, comes Andegavenſis dominus Spaldyngæ & totius Holandiæ, monachus ſancti Nicholai Andegaviæ, Natale tunc abbate, cellam Spaldyng primò dedit. Iſte Yvo, maritus Luciæ comitiſſæ, decimas ac donationes quas Toraldus avunculus ejuſdem Luciæ, filiæ Algari comitis Leiceſtriæ, monachis Spaldyngiæ dederat evidenter fecit confirmari; donavitque eiſdem monachis decimam thelonei, & ſalinarum de Spaldyng, & piſcariam de Weſtlode cum uno piſcatore, & decimam piſcium quæ in tota ejus terra caperentur, ac decimam beſtiarum ſuarum ſilveſtrium ubicunque eſſent. Donavit etiam dictis monachis de Spaldyng decimas particulares in Cotteneye, Alkebarowe, Normanby, Weltysford, & Bolyngbroke, & in qualibet earundem unum ruſticum pro hujuſmodi decimis colligendis. Et ad inſtanciam prædicti Yvonis Taylboys, Willielmus Rex Angliæ conqueſtor, Willielmus, & Henricus, reges & filii dicti Willielmi conqueſtóris, confirmarunt monachis de Spaldyng manerium de Spaldyng cum omnibus appenditiis & pertinentiis ſuis quibuſcunque, & omnia quæ in regno Angliæ tunc habebant.

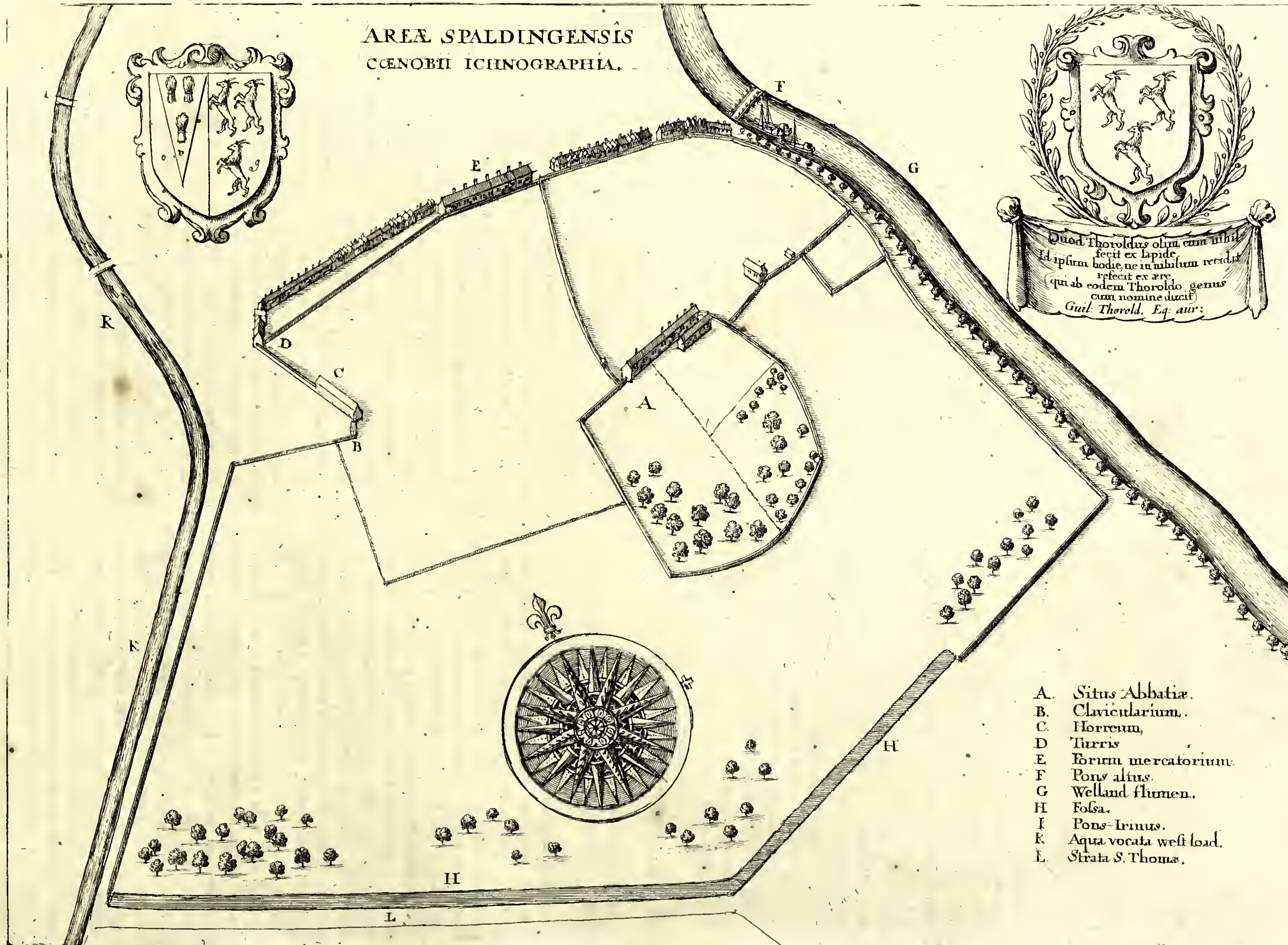
Ingulphi hiſt. Croyland. fol. 510. a. n. 30.

Charta Thoroldi de Bukenhale de fundatione cellæ de Spaldyng.

EGo Thoroldus de Bukenhale coram nobiliſſimo domino meo Leofrico comite Leiceſtriæ, & nobiliſſima comitiſſa ſua domina Godiva ſorore mea, cum conſenſu, & bona voluntate domini & cognati mei comitis Algari, primogeniti & hæredis eorum, donavi & tradidi deo & ſancto Guthlaco Croilandiæ in manibus domini Wulgati abbatis dicti Croilandenſis monaſterii ad fundationem cellæ Croilandenſium monachorum in honorem ſanctæ Dei genitricis, ſemper virginis Mariæ, in villa de Spaldinge totum manerium meum ſitum juxta parochialem eccleſiam ejuſdem villæ, cum omnibus terris & tenementis, redditibus, ſervitiis, averiis & utenſilibus, quæ habui in dicto manerio, & in dicta villa, & in campis ejus tam in parte orientali fluminis quam in ejus parte occidentali, cum omnibus appendiciis ſuis, ſcilicet, Colgrinum præpoſitum meum, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis, quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque aliquo de omnibus retinemento. Item Hardingum fabrum, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque aliquo de omnibus retinemento. Item Leſtanum carpentarium, & totam ſequelam ſuam cum omnibus bonis, & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque aliquo de omnibus retinemento. Item Ringulphum primum, & totam ſequelam ſuam cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque aliquo de omnibus retinemento. Item Elſtanum piſcatorem, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis, quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & in mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Gunterum Liniet, & totam ſequelam ſuam cum omnibus bonis & catallis, quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Outy Grimkelſon, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & campis ejus & mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Turſtanum Dubbe, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Algarum nigrum & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Edricum filium Siwardi, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Oſmundum molendinarium, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Beſy Tuke, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis, & mariſcis ejus, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Elmerum de Pincebecke, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento. Item Gouſe Gamelſon, & totam ſequelam ſuam, cum omnibus bonis & catallis quæ habet in dicta villa, & in campis ejus, & mariſcis, abſque ullo de omnibus retinemento.

Iſtos ſervos meos, & omnia bona & catalla eorum, cum omnibus cotagiis quondam meis, ſituatis in orientali parte fluminis circa ligneam capellam ſanctæ Mariæ in villa de Spaldynge, ab antiquo

Croi-

AREÆ SPALDINGENSIS
CŒNOBII ICHNOGRAPHIA.
Quod Thoroldus olim, cum nihil
fecit ex lapide,
Id ipſum hodie, ne in nihilum recidat
refecit ex ære
(qui ab eodem Thoroldo genus
cum nomine ducit)
Guil: Thorold. Eq: aur:
A. Situs Abbatiæ.
B. Clavicularium.
C. Horreum,
D Turris
E Forum mercatorium.
F Pons altus.
G Welland flumen.
H Foſsa.
I Pons-Trinus.
K Aqua vocata weſt-load.
L. Strata S. Thomæ.

Croilandenſi *monaſterio pertinentem, cum omnibus juribus, & aliis rebus appendentibus, dedi Deo, & ſancto* Guthlaco *ad conſtructionem prædictæ cellæ, una cum omnibus piſcationibus meis tam in mariſcis adjacentibus, quàm in mari ad dictam villam accedente, in liberam & perpetuam eleemoſynam meam, pro ſalute animæ meæ, & animarum omnium progenitorum & parentum meorum. Iſtud meum chirographum apud* Leiceſtriam *in præſentia multorum Chriſti fidelium, ibidem in die ſancto Pentecoſtes collectorum, anno dominicæ incarnatio-*
1051, *nis Mlj. Ego* Thoroldus *ſigno ſanctæ crucis confirmavi* ✠. *Ego* Wulfinus, *epiſcopus* Dorcaceſtrenſis *ratificavi* ✠. *Ego* Wulgatus, *abbas* Croilandiæ *gaudens acceptavi* ✠. *Ego* Lefwinus, *abbas* Thorneienſis *collaudavi* ✠. *Ego* Leofricus *comes conceſſi* ✠. *Ego* Godiva *comitiſſa diu iſtud deſideravi* ✠. *Ego* Algarus *comes conſenſi* ✠. *Ego* Turnerus *capellanus domini mei* Wulfini *epiſcopi* Dorcaceſtren. *præſens affui* ✠. *Ego* Wulvarus, *capellanus ejuſdem domini mei* Wulfini *epiſcopi auſcultavi* ✠. *Ego* Sitricus, *capellanus dicti domini mei* Wulfini *aſpexi* ✠. *Ego* Stanardus, *miniſter domini mei comitis* Leofrici *interfui* ✠. *Ego* Falco *monachus* Croilandiæ *applauſi* ✠. *Ego* Pigotus, *monachus* Thorneienſis *conſpexi* ✠. *Ego* Livingus, *clericus iſtud chirographum manu mea ſcripſi, & domino meo* Thoroldo *vicecomiti tradidi, prædicto* Wulgato *abbati* Croilandiæ *de manu in manum donandum.*

Ex vet. apographo penes .... *Oldfeld* armig. hodiernum loci dominum, an. viz. 1648.

Charta regis Willielmi, *conqueſtoris dicti,* Ivoni Taleboys *conceſſa*

"WIllielmus rex *Anglorum*, R. *Lincolnienſi* epiſcopo & omnibus baronibus, & fidelibus ſuis ſalutem. Sciatis omnes quod ego concedo, quod *Ivo Taleboys* manerium, quod vocatur **Spaldings**, donet ſancto *Nicholao*, de civitate *Andegavenſi*, ita ſcilicet quod eccleſia quæ in eodem manerio eſt, & ſervitores ejus, manerium habeant, cum omnibus apendiciis ſuis, cum *Saca*, & *Soca*, & **toll**, & **theam**, & **infangthef**, & omnibus aliis conſuetudinibus, ſicut aliquis anteceſſorum ſuorum meliùs illud habuerit; ita tamen ut habeant, poſt obitum ipſius *Ivonis*, vel ante obitum ſuum, ſi ipſe *Ivo* voluerit. Teſtibus *W.* epiſcopo *Dunelmenſi, Roberto* filio *Hamonis, Willielmo* cancellario, *Eudone* dapifero & *Rogero Bigoto.* apud **Hou**.

Charta Johannis Taleboys, *de* **Spalding** *cum una carucata terra, eccleſiæ S.* Nicholai Andegavenſi *collatis.*

Ibid.
1085. "ANno incarnationis Domini milleſimo octogeſimo quinto, conceſſit *Ivo Taleboys* eccleſiæ ſancti *Nicholai Andegaviæ*, eccleſiam in villa ſua quæ *Spaldingia* vocatur, cum una carucata terræ, & bobus & omnibus quæ eccleſiæ pertinent, pro *Willielmi* regis, ac *Matildæ* reginæ uxoris ſuæ animabus, necnon pro ſui ipſius, & conjugis ſuæ *Luciæ*, & anteceſſorum *Toraldi*, ſcilicet uxoris ejus, requie: Tali pacto, ut monachi ſancti *Nicholai*, ſub manu regis ab *Ivone* hujus eleemoſinæ primam donationem recognoſcant. In qua eccleſia tres monachi, electione abbatis, totiuſque conventus, aſſiduè erunt, cui eccleſiæ *Spaldingi*, abbate & monachis, decimas quas *Toraldus*, ſuique homines dederant, beato *Nicholao* conceſſerunt. Si autem domino largiente eccleſiæ ſubſtantia copioſiſſimè multiplicata fuerit, monachorum numerus augmentetur, de cujus ſubſtantia, in unoquoque anno, fratribus cœnobii ſancti *Nicholai Andegaviæ*, charitatem quam poterant reddent.

"Hanc conventionem fecit *Ivo* cum *Natali* abbate, & monachis ſancti *Nicholai Andegaviæ* apud *Glouceſtriam*, concedente *Willielmo* rege *Anglorum*, teſtimonio *Remigii* epiſcopi *Lincolnienſis*, *Willielmi* epiſcopi *Dunelmenſis*, *Hugonis*, *Walderici* & *Normanni* Craſſi, *Johannis* militis ipſius abbatis, & *Nigelli* militis, *Ivonis* militis, *Hormeri* presbiteri. Poſt hæc dedit tholoneum *Spaldingiæ* & ſalinas, & quandam aquam quæ vocatur **Weſtelade**, cum piſcariis. Dedit etiam eis de ſuis propriis piſcationibus in expenſis fratrum, unoquoque anno duo millia anguillarum, & decimam piſcium marinorum, qui in omni terra ſua capientur, decimam pullorum equarum ſuarum ſilveſtrium ubicunque fuerant. In **Tatenaya** unum ruſticum, in **Weldeford** unum ruſticum ad cuſtodiendum decimas, ad lucernam monaſterii, & dormitorii. Et paſcua pecoribus monachorum, ſicut ſuis propriis annuatim, & unam carucatam terræ in **Obthorp**, cum tribus ruſticis, & carucatam boum cum ceruo.

"In dedicatione quoque eccleſiæ ſanctæ & glorioſiſſimæ Dei genetricis, ſemper virginis *Mariæ Spallinguis*, accrevit omnes decimas, quas tenebant cui .... capellano de ſuo dominio, *Laurentius*, & *Henricus* de ſuo dominio de **Bullinbrok**, & cum omni quod adjecit. Eccleſiam quoque **Hun** ... cum decima ſua, & cum una carucata terræ. Teſtibus his, *Thoma* archiepiſcopo *Eboracenſi*, *Remigio* epiſcopo *Lincolnienſi*, *Roberto* epiſcopo *Herefordienſi*, *Guidone* de **Credone**. *Galfrido* de **Garham**, *Beringario* de *Thorneio*, *Hugone* de **Brenone**, qui ſuam decimam **Claſquebeye** tribuit.

Confirmatio Regis Willielmi *Conqueſtoris, &* Willhelmi *&* Henrici *filiorum ſuorum facta Deo & ſancto* Nicholao *& monachis ejus de Manerio de* **Spalding**. Ibid.

"WILLIELMUS Rex *Anglorum*, *Roberto* epiſcopo *Lincolniæ*, & omnibus Baronibus & fidelibus ſuis Salutem. Sciatis omnes, quod ego concedo Deo, & ſancto *Nicholao*, ac monachis ejus omnia quæ in regno meo adquiſierunt, vel adquiſituri ſunt legaliter, & nominatim donum quod eis *Ivo Taleboys* dedit, ſcilicet, manerium vocatum **Spalding** cum omnibus ei pertinentiis, cum *Saca* & *Soca*, & **Tol**, & **Theam**, & **Infangentheof**, & in omnibus aliis conſuetis ſuis & conſuetudinibus; ita liberaliter, pacificè & quietè ſicut unquam aliquis ante eos meliùs, liberaliùs, & quietiùs illud habuit, & tenuit. Similiter, & ego alius *Willielmus* filius ſuus *Anglorum* Rex, poſt

“cum, concedo omnia authorizo & confirmo Deo & ſancto *Nicholao* & monachis ejus ſicut ipſe pater meus ante me conceſſerat, authorizaverat & confirmaverat. Ego *Henricus* Dei gratia Rex *Anglorum*, concedo, authorizo & confirmo Deo & ſancto *Nicholao* & monachis omnia quæ in regno meo habent vel habituri ſunt, ſicut pater meus *Willielmus* Rex, & frater meus *Willielmus* Rex conceſſerunt, authorizaverunt & confirmaverunt, & ubicunque in dominio meo aliquid habent tam in *Anglia* quam in *Normannia*, pro pace noſtra, & ſalute, necnon requie animarum noſtrarum, parentumque noſtrorum, & omnium fidelium defunctorum. Teſtibus *Roberto* epiſcopo *Lincolnienſi*, *Willielmo* epiſcopo *Dunelmenſi*, *Roberto* filio *Hamonis*, *Willielmo* Cancellario, *Eudone Dapifero*, *Reginaldo Bigoto*, & aliis multis de curia Regis.

Ibid.

Carta Ivonis Taliboys *facta monachis de* Spalding *de decimis telonii ſalinarum & piſcium marinorum, & de aqueductis de* Weſtlade, *& multis aliis.*

NOtum ſit omnibus tam futuris quàm preſentibus, quod ego *Ivo Taleboys*, poſt deceſſum *Willielmi Anglorum* regis, donavi Deo, & ſancto *Nicholao*, pro animabus ipſius regis *Wil.* ac Reginæ *Matildæ* uxoris ejus, ad augmentum victus monachorum ſanctæ *Mariæ* de Spalding, decimam Thelonii & Salinarum de Spalding, & unum ductum aquæ, nomine Weſtlade, cum uno piſcatore, & de ſuis propriis piſcationibus, conſtituit unoquoque anno ad victum monachorum duo millia Anguillarum, & decimam piſcium marinorum, qui in tota terra ſua capientur. ad lucernam monaſterii & dormitorii monachorum, quinque ſolidos per annum de ſuo expleto de *Spaldingia*, decimam pullorum equarum ſuarum ſilveſtrium, ubicunque erunt. De ſuis hominibus donavit ad cuſtodiendum decimas monachorum in *Tataneya*, unum ruſticum in *Altobaro*, unum ruſticum in Bulinbrok, unum ruſticum in Beltisford, unum ruſticum in *Normanbeia*, unum ruſticum in *Spaldingia*, unam bercheriam & paſcua pecorum per totum, ſicut ſuis propriis. Et quando eccleſia ſanctæ *Mariæ* de Spalding dedicata eſt, decrevit ad victum monachorum omnes decimas, quas habuerunt ſui capellani, *Laurentius*, & *Henricus*, de ſuo dominio de Bolingbroke, & de Beltisford, & de omni hoc quod eis adjacet, & etiam Hundington cum decima ſua, & cum una carucata terræ. Hujus rei teſtes ſunt *Thomas* archiepiſcopus *Eboracenſis*, *Remigius*, epiſcopus *Lincolnienſis*, *Robertus*, epiſcopus *Herefordienſis*, *Wido* de *Credona*, *Alfridus* de Guarham, *Berengarius* de Thoeneye, *Hugo* de Braybeof, qui dedit monachis decimam *Claqueſbyæ*.

Ibid.

Carta conceſſionis Luciæ *comitiſſæ monachis de* Spalding, *de manerio ejuſdem villæ, cum* ſoka *&* ſaka, toll *&* theam, *& aliis libertatibus.*

“IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, notum ſit omnibus, tam preſentibus, quàm futuris quod ego *Lucia* comitiſſa *Ceſtriæ*, concedo & dono eccleſiæ, & monachis ſancti *Nicholai* de *Spaldinga*, manerium de Spalding cum *ſocha* & *ſacha*, & toll & them, cum omnibus conſuetudinibus ſuis, & libertatibus, cum quibus meliùs tenuit & liberaliùs, tempore *Ivonis* de Taleboys, & *Rogeri* filii *Geraldi*, & comitis *Ranulfi*, in elemoſina animæ meæ, pro redemptione animæ patris mei, & matris meæ, & dominorum meorum & parentum meorum. Quare volo ut bene, & in pace teneant cum omnibus appendiciis ſuis. Teſte Priore *Martino* de *Pontefracto*, & *Gilberto* de *Laceyo*, *Richardo* de *Foliot*, & aliis.

Donum domini Thomæ *de* Multon *de eccleſia de* Weſton. Ibid.

“THomas de Multon omnibus hominibus ſuis, *Francis* & *Anglis*, & omnibus eccleſiæ catholicæ fidelibus, ſalutem. Noſcat univerſitas veſtra me, in exequiis patris mei apud Spalding, capitulum ſancti *Nicholai* ingreſſum, coram fratribus meis, & matre mea, & ſororibus, & amicis meis, & hominum multitudine, tunc ibidem collocata, eccleſiam de Weſton, cum omnibus pertinentiis ſuis Deo, & ſanctæ *Mariæ*, & ſancto *Nicholao* & monachis ibidem Deo ſervientibus, pro anima patris mei, & pro animabus predeceſſorum meorum in perpetuam elemoſinam dediſſe, & *Galfrido* Priori, *Nigelli* prænominatæ eccleſiæ perſona per manum commendaſſe. Poſtea inde egreſſus, ut quod ſic verbo fuerat ſancitum, opere cunctis pateret certificatum, eandem eccleſiam cum decimis, & elemoſinis, terris, & omnibus eidem pertinentibus, ſuper altare Dei, & ſanctæ *Mariæ*, & ſancti *Nicholai*, cultello meo proprio obtuli, qui ſuper eodem altare oblatus, in ſecretario repoſitus eſt. In cujus rei teſtimonium obſervandum, deinde in eccleſiam rediens, & in capitulum introiens fui frater & particeps beneficiorum totius eccleſiæ, his videntibus & audientibus, abbate *Everard* de Croyland, *Galfrido* Priore, *Richardo Lumbard*, & aliis.

Hugonis *primi comitis* Ceſtriæ *&* Lincolniæ, *uſque ad* Aliciam *comitiſſam* Lincolniæ *anno regni Regis* Edwardi *tertii a conqueſtu ſeptimo, proſapia.*

A.D.1089 De hoc quædam ſupra in S. *Werburg. Ceſtren.* ex *Malmeſb.* & aliis.

ANno Domini Mlxxxix. venit dominus *Anſelmus* abbas eccleſiæ *Uticenſis* in *Anglia*, qui rogatu *Hugonis* primi comitis *Ceſtriæ*, *Ceſtriam* venit, ibique abbathiam, in honore ſanctæ *Werburgæ*, fundavit, & monachis ibidem congregatis *Richardum* monachum *Uticenſem* primum abbatem inſtituit; quo facto, eodem anno, in reditu ſuo à *Ceſtria* archiepiſcopus *Cantuarienſis* factus eſt. Sexto kalendas Auguſti obiit *Hugo* primus comes *Ceſtriæ*, qui jacet in capitulo erga auſtrum extremum. Poſt cujus mortem *Richardus* filius ejus, puer ſeptem annorum, comitatum ſuſcepit, ſeptimo kalendas Decembris, cum uxore ſua, & multis aliis ſubmerſus eſt apud Warflet. Poſt quem ſucceſſit *Ranulfus* de Meſchines, nepos prædicti *Hugonis* comitis, qui moriens ſexto kalendas

lendas Februarii, jacet erga auſtrum juxta *Hugonem* primum; Poſt quem ſucceſſit *Ranulfus* de Gernons filius ejus, qui moriens decimo ſexto kalendas Januarii, jacet juxta patrem ſuum. Poſt hunc ſucceſſit *Hugo* filius ejus, qui moriens ſecundo kalendas Julii, jacet juxta patrem ſuum. Poſt quem ſucceſſit *Ranulfus* filius ejus, qui moriens vij. kal. Novemb. jacet juxta patrem ſuum. Poſt hunc ſucceſſit *Johannes* de *Scotia*, nepos ejus, qui moriens ſeptimo idus Junii, jacet juxta prædictum comitem. Idem vero *Ranulfus* habuit quatuor ſorores, primogenita nomine *Matilda*, ſecunda *Mabilia*, tertia *Agnes*, quarta *Hawiſia*. *Matilda* prima deſponſata fuit comiti *Davidi*, & habuit filium *Johannem*, cognominatum de *Scotia*, qui fuit comes *Ceſtriæ*, & habuit quatuor filias; *Margareta* prima nupta *Alano* de Sulweye, & habuit filiam *Dernogillam*, quæ erat uxor *Johannis Baylioll*; *Iſabella* ſecunda, nupta *Roberto* de Brus, & habuit filium, *Robertum* de Brus. *Matilda* tertia, moriebatur ſine filiis; *Alda* quarta, nupta *Henrico* de Haſtings, & habuit filium *Henricum Haſtings*.

Al. *Sulleye*.

Mabilia ſecunda ſoror comitis *Ranulfi* deſponſata fuit comiti de Arundell, & habuit quatuor filias (videlicet) *Mabiliam* nuptam *Roberto* Tateſhall, & habuit filium *Robertum* de Tateſhall. *Nicholaa* ſoror ſecunda nupta *Rogero* de Somerye, & habuit filium *Radulfum*, qui obiit ante patrem, & quatuor filias (videlicet) *Margareta* nupta *Radulfo Baſſet* juniori, *Johanna*, ſecunda, nupta *Johanni* de Eſtrang; *Elizabetha*, tertia, nupta *Waltero* de Suley, & *Matilda*, quarta, nupta *Henrico* de Erdington. *Cecilia*, tertia filia comitis *Arundeliæ* nupta *Rogero* de *Montealto*. *Iſabella*, quarta filia ejuſdem comitis, nupta fuit *Johanni* filio *Alani*, & habuit filium *Johannem*. *Agnes* tertia ſoror *Ranulfi* comitis deſponſata *Willielmo Ferrers* ſeniori, & habuit filium *Willielmum* juniorem, qui fuit comes *Derebeiæ*. *Willielmus* junior habuit filium *Robertum*. *Hawiſia*, quarta ſoror *Ranulfi* comitis, deſponſata fuit *Roberto* de Quincy, & habuit filiam *Margaretam* comitiſſam *Lincolniæ*, quæ nupta fuit *Johanni* de Laci Conſtabulario *Ceſtriæ*; Ex qua idem *Johannes* genuit *Edmundum*, qui quidem *Edmundus* genuit *Henricum Lacy*, comitem *Lincolniæ*, & idem *Edmundus* obiit ante matrem ſuam. Dictus autem *Henricus*, ex filia comitis *Sarum*, genuit *Edmundum* qui obiit antem parentem ſuum, & filiam, *Aleſeiam* nomine, quæ nupta fuit domino *Thomæ* comiti *Lancaſtriæ* & *Leiceſtriæ*, & poſt ejus mortem domino *Ebuloni le* Strange.

Carta conceſſa abbathiæ ſancti Nicholai Andegavenſis, & Priori de Spalding.

Chartæ antiquæ lit. B. n. 5.

JOhannes Dei gratia Rex *Angliæ*, *&c.* Sciatis nos conceſſiſſe, & hac preſenti carta noſtra confirmaſſe Abbati ſancti *Nicholai Andegavenſis*, & Priori & Monachis de Spalding ibidem Deo ſervientibus, omnes donationes, & conceſſiones rationabiles, terrarum & hominum eis factas, videlicet, Prioratum de Spalding, cum omnibus pertinentiis ſuis, tam in rebus eccleſiaſticis, quàm in poſſeſſionibus ſecularibus in perpetuum. Eccleſiam ſcilicet de Weſton, cum omnibus pertinentiis ſuis, & omnes poſſeſſiones terrarum, quas in eadem villa habent & poſſident, & eccleſiam de Multon, cum omnibus pertinentiis ſuis, & omnes poſſeſſiones terrarum & hominum quas in eadem villa habent & poſſident; Et terram quam habent in villa de Quapelade, videlicet, Wrangbenethrith; & omnes poſſeſſiones terrarum & hominum quas habent in villa de Sutton. Et eccleſiam de Pincebec, cum omnibus pertinentiis ſuis, & omnes homines, terras & poſſeſſiones quas in eadem villa habent; Et eccleſiam de Surflet; cum omnibus pertinentiis ſuis, & omnes terras, & decimas, & homines quas habent in Obbethorp & Wineluuithorp, & manerium de Lentorp cum omnibus hominibus, & terris ſibi adjacentibus, & eccleſiam de Sibetop, cum omnibus pertinentiis ſuis, & duodecim bovatas terræ in eadem villa cum omnibus hominibus & ſectis eorum; Et eccleſiam de *Stikeneia* cum omnibus pertinentiis ſuis; Et eccleſiam de Bullingbroc cum hominibus, & toftis, & boſcis, & omnibus aliis pertinentiis ſuis; Et medietatem eccleſiæ de Eſtrecales, cum omnibus pertinentiis ſuis, & ſervitium duarum carucatarum terræ in villa de Middingesby, & eccleſiam de Hardelthorp, cum omnibus pertinentiis ſuis. Et eccleſiam de Lec, cum omnibus pertinentiis ſuis; Et eccleſiam de Gaitburton cum omnibus pertinentiis ſuis; Et medietatem eccleſiæ de Belcheſford, cum omnibus pertinentiis ſuis; Et in eadem villa omnes decimationes de dominico comitis *Ceſtriæ*; Et in Scamelesby unum molendinum aquaticum; Et in eadem villa omnes decimas de domincio comitis *Ceſtriæ*; Et in * Staninghoge, omnes decimas de dominico comitis *Ceſtriæ*; Et in Dunington omnes decimas de dominico comitis *Ceſtriæ*; Et in * Thereleſw omnes decimas de dominico comitis *Ceſtriæ*; Et in Eſtreby unum molendinum, cum uno tofto ſibi adjacente; Et in villa Holuanby omnes decimas de dominico, quod fuit *Willielmi* de *Rumara*, & unum hominem, cum una bovata terræ, & tota ſecta, & familia ſua, in eadem villa, & decimas quas habent in villa de Clingthon de Baronia *Willielmi* de *Rumara*. Et terram quam habent in villa de Wyum. Et decimas quas habent in Clacksbey. Et decimas quas habent in Raburne. Et manerium de Hanteberge, cum eccleſia ejuſdem villæ. Et capellam de Walreote, & cum omnibus hominibus, & terris, & decimis ſibi adjacentibus. Et manerium de Wilketon, cum omnibus hominibus, cum aliis pertinentiis, & Herbergagium quod habent in *Lincolnia* juxta foſſatum caſtelli, cum omnibus pertinentiis, & cum aliis omnibus poſſeſſionibus & libertatibus infra civitates, Burga, & extra, in Eccleſiis, in decimis, in Hominibus, & Terris, in Redditibus, in Servitiis, in menſuris, in Pratis, in Paſturis, in Communiis, in Stagnis & Aquis, in Vivariis, & Piſcariis, in Molendinis, in Salinis, in Mariſcis, in Turbariis, in liberis introitibus, & exitibus, & in omnibus aliis rebus, ſicut rationabiles cartæ donatorum, & conceſſorum ſuorum teſtantur, de poſſeſſionibus quas ipſi habent, vel quas in poſterum rationabiliter adquirerent, de cujuſcunque feodo ſint.

* vulgo, *Stanigote* juxta *Louthe*.

al. *Thelliſford*.

Quare volumus & firmiter precipimus, quod predicti abbas, & Prior, & monachi omnia predicta

dicta habeant, & teneant, benè, & pacificè, integrè, & honorificè, in liberam, & puram, & perpetuam elemoſinam, ſoluta & quieta, de omnibus *Geldis*, & *Danegeldis*, *Scutagiis*, *Hidagiis*, *Carrucagiis*, *Schiris*, *Excercitibus*, *Sectis*, & *Miſericordiis*, *Comitatibus*, *Wapentakis*, & *Hundredis*, & *Tridingis*, & de omni miſericordia & communi Aſſiſa, & de pecunia quæ ad *Murdrum*, & latrocinium pertinet, & auxiliis vicecomitum, & ballivorum ſuorum, & de omnibus ad eos pertinentibus, & de omnibus aliis auxiliis, & cuſtodiis, & operationibus caſtellorum, murorum, wallorum, vivariorum, ſtagnorum, pontium, calcearium, & aliarum clauſurarum, & de **Warpeni**, & **Haverpeni**, **Tethingpeni**, **Hengwithe**, **Flemenwite**, **Blodwithe**, **Leirwith**, **Flemenesfermth**, **Fithwithe**, **Grithbrich**, **Forſtall**, **Hamſockn**, **Hamfare**, & *Francoplegio*, & de **Borhnewing**, & *laſtagio*, & *ſtallagio*, & *carriagio*, & *pannagio*, & de omnibus occaſionibus quæ ad nos pertinent; concedimus etiam eis quod ipſi abbas, & Prior & monachi habeant libertatem curiæ ſuæ, de omnibus tenementis ſuis, cum *Soka*, & *Saka* & **toll**, & **theam**, & **infangenthef** & **utfangenthef**. Quia volumus quod ipſi omnes res & poſſeſſiones ſuas ita liberè & quiete teneant, ſicut aliqua eccleſia in tota terra noſtra liberiùs & quietiùs tenet.

Et precipimus quod predicti abbas & Prior, & monachi liberi ſint, & quieti de omni *theoloneo*, *paſſagio*, *pontagio*, & omni alia conſuetudine, quæ ad nos pertinet, ubique in poteſtate noſtra de omnibus rebus quas ad proprios uſus emerint, vel venderint, vel per terram, vel per aquam ducere, vel portare fecerint. Et prohibemus ne de aliquo tenemento ſuo ponantur in placitum, aut reſpondeant, niſi coram nobis, vel coram capitali juſticiario noſtro, vel per ſpeciale mandatum noſtrum, & quod nullus eos, aut res, aut poſſeſſiones, aut homines eorum, contra libertatem cartæ noſtræ, gravet, aut inquietet, vexet, aut diſturbet, ſuper foriſfacturam decem librarum, ſicut carta regis *Richardi* fratris noſtri rationabiliter teſtatur. Teſtibus *Willielmo* mareſcallo, comite *Penbrochiæ*, *Galfrido* filio *Petri*, comite *Eſſexiæ*, *Roberto* de **Turnham**, *Willielmo Briwer*, *Hugone Bardulfe*, *Hugone* de **Nevill**, *Simone* de **Pateſhull**. Data per manum *Huberti Cantuarienſis* archiepiſcopi cancellarii noſtri, apud **Fulleham** xxi die Aprilis regni noſtri anno primo.

[Vide plura infra in abbatia S. *Nicholai Andegaven.* inter cœnobia *Gallica*.

Cœnobium de BELLO [*vulgo* BATTELL] *in agro* Suſſexienſi, * *fundatum An. Dom.* 1067.

* Cron. *Joh.* de *Oximedes* monachi S. *Bened.* de *Hulmo* in bibl. *Cotton.* *Will. Malmesb.* fol. 174. a.

—— Sancti *Martini* de *Bello*, [monaſterium] quod rex *Wilhelmus* fundavit & provexit in loco ubi *Angliam* debellaverat; multa ibi & pretioſa tum vivus tum mortuus delegans. Altare eccleſiæ eſt in loco, ubi *Haroldi* pro patriæ charitate occiſi cadaver exanime inventum eſt.

—— Quo in loco rex *Will.* abbatiam nobilem poſtea pro defunctis ſuis conſtruxit, & eam dignè nomine *Belli* vocavit. *Hen. Huntind.* fol. 211. b.

Fundata eſt igitur ibidem domus religioſorum, ubi cædes ac ſtrages crebrior fuit occiſorum, pro eorundem animabus, Deum imperpetuum deprecatura, quam dux & alii devoti Deo nobiles, poſſeſſionibus ampliarunt, & religionis cuſtodia munierunt, Quæ propter bellum ibidem conſummatum, nomine *Belli* uſque hodiè intitulatur. *Matt. Weſtm* p. 440.

Abbatia de Bello *conſtruitur.*

Rex *Gulihelmus*, exultans de victoria, dedit laudem Deo. Eodem anno idem Rex conſtruxit abbatiam, quam appellavit pro bello ibi commiſſo, *Bellum*, in qua, in perpetuum, Deo gloria, & laus, & gratiarum actio pro victoria obtenta ſolverentur, necnon & pro ibidem mortuis exequiæ à ſanctis monachis ibi conſtitutis, cum ſalutaribus hoſtiis, Deo redderentur; Ipſamque eccleſiam poſſeſſionibus & libertatibus dotatam & ditatam commiſit patronatui & tutele regum qui poſt eum forent in *Anglia* regnaturi. Ibid p 442.

Anno Mlxvij. Kex *Willielmus* Conqueſtor *Angliæ* Abbathiam de *Bello* conſtruxit, & monachos inſtituit, ut pro occiſis in bello ab ipſis in perpetuum hoſtiæ ſalutis Deo redderentur. *Lelandi* collectan. vol. 3. fol. 73.

King William **bithougt him alſoe of that**
folke that was forlorne *Rob.* de *Glouc.* MS. in bibl. *Bodleiana* fol. 98. a.
And ſlayn alſo thoruz him
in the bataile bi forne.
And ther as the bataile was,
an Abbey he lete rere
Of Seint Martin, **for the ſoules**
that there ſlayn were.
And the monkes wel ynoug
feffed without fayle,
That is called in Englonde
Abbey of Bataile.

Hiſtoria fundationis cœnobii.

QUoniam diſpenſationis nutu quo omnia volvuntur ſecularia ex inſigni *Normannorum* ac magni Principis *Rollonis* ſtemmate piiſſimus Ex Hiſtoria MS. abbathie de *Bello* in bibliothe-

ex *Cottoniana.* [ſub effigie *Domitiani* A. 2.] fol. 1. b.

mus dux *Willielmus* pater patriæ & limes ducatus & regni merito nominandus, ipſo in mundi climate prout lucifer exortus, cum mira induſtria per Dei gratiam propria liberalitate, cum *Gallicæ* nobilitatis favore auctus, principatum proprium hæreditario ſibi jure à patre relictum feliciter optinuit, poſt multos & innumeros calamitatum turbines, illud potenter tandem ad manum pacificavit. Interea verò & *Anglicæ* regnum monarchiæ eidem duci *Willielmo*, à ſuo conſanguineo rege *Edwardo* è mundo migrante, hæreditario jure delegatum relinquitur. Quod cum hoſtiliter à ſuo perjuro quodam *Haraldo* invaſum memoratus dux reſciſſet, ad id vi vel arte obtinendum, ſuorum conſilio & auxilio fultus, animum & vires convertit. Claſſe igitur parata ingenti, plerique comites multi nobiles multi illuſtres, multi etiam non ſuæ ditionis proceres vel barones, ſed & ex circumjacentium finibus provinciarum innumeri ſeſe ejus comitatui pro ſibi innata clementia adjunxerunt. Dux ergo cum incredibili exercitu, divino comitante favore, navigationem aggreſſus, proſperè tandem prope caſtrum **Pevenesel** dictum applicuit, exercitu per litoris ſpacia latè . . . . exilientes *Angliæ* nonnulli gaudenter terere i . . . . dere, contigit ducem è navi exire . . . . in faciem corruiſſe, litoreque naſo vulnerato aliquantum cruentato, terram protenſis primò comprehendiſſe manibus. Verum cum hinc plerique infauſti auſpicii fortunam muſſitantes pertimeſcerent, intererat & dapifer ducis, *Williel.* filius *Oſberti* cognominatus, vir miræ probitatis & præpollens ingenio; qui mox animos nutantium dejectos hujuſmodi audacter relevavit oraculo. “Definite, inquid, viri hæc in adverſum interpretari, quia profectò hinc proſperitatis datur auſpicium. Hic enim *Angliam* utriſque palmis complexam conquiſivit, propriaque progenie hæreditandam ſuo cruore ſignans dicavit, hancque ex divinæ diſpoſitionis præſagio potenter optinere meruit.”

Sicque pro voto cedentibus cauſis, dux ibidem non diu moratus, haut longè ſitum, qui **Haſtinges** vocatur cum ſuis adiit portum, ibique oportunum nactus locum, ligneum agiliter caſtellum ſtatuens providè munivit. Navium verò parte maxima diſpenſatoriè jam combuſta, ne ſcilicet repatriandi ſpe aliqui forſitan negligentiùs cœptis inſtarent, dux poſt modicum rex futurus, ſollicitiùs circumjacentia ſibimet ſubjugare feſtinabat. Quo agnito, regni invaſor *Haraldus*, collecto maturiùs exercitu, ad eum expellendum, vel potiùs cum ſuis omnibus exterminandum, ad locum qui nunc *Bellum* nuncupatur temerariè feſtinans, venire non formidavit. Occurrit audacter & dux, equitum cuneis circumſeptus. Perveniensque ad locum collis qui **Hethelande** dicitur, à parte *Haſtingarum* ſitum, dum ſeſe invicem armis munire contendunt, ac eidem duci lorica ad induendum porrigitur, ex inproviſo inverſa ipſi oblata eſt. Quod advertentes qui aderant, dum uti infortunii præſagium execrarentur, mox memoratus ducis dapifer ſolita cunctos conſtantia compeſcuit, proteſtatus & hinc quoque proſperitatis collatum indicium, quod ſcilicet ea quæ ante reſtabant, ut poſtpoſita ſecuriter illi ceſſura forent.

Sed dux nichil motus, vultu placido loricam induens, digna memoriæ concionatus dixit. “Scio kariſſimi quod ſi fortibus crederem bellum hodie nullatenus introirem, ſed ego me in omni negotio creatori meo fiducialiter committens, nec ſortibus credidi, nec umquam ſortilegos amavi. Unde & nunc de ejus auxilio ſecurus, ad veſtras qui mei gratia hoc initis certamen corrobandas manus ac mentes, votum facio, me in hoc certaminis loco pro ſalute cunctorum & hîc nominatim occumbentium, ad honorem Dei & ſanctorum ejus quo ſervi Dei adjuventur, congruum cum digna libertate fundaturum monaſterium, quod ita ut mihi conquirere potero, liberum vel oblatum univerſis propitiabile fiat aſilum.”

Cumque multi auditores, & quidam *Majoris-Monaſterii* monachus *Willielmus Faber* cognominatus adeſſent, qui quondam ipſius ducis ſerviens hinc fabri nomen obtinuit, quod cum ſodalibus venatum aliquando profectus, ſagittis fortè deficientibus, cum quendam fabrum hujuſmodi operis ignarum adiſſent, ipſe malleis arreptis mox ſagittam artificioſo ingenio compegit, poſtmodumque voluntate mutata ad *Majus-Monaſterium* quod tunc quam maximè religionis fama rutilabat, ſeſe contulerat, tunc verò divulgato ipſius ducis in *Angliam* adventu, gratia commodi eccleſiæ ſuæ, cum reliquis exercitui ſeſe immiſcuerat, mox ut votum audivit procedens, quatinus ut ei pro voto cederent omnia, idem monaſterium in venerationem beati pontificis *Martini* nominatim fundaretur ſuggeſſit. Cujus cum votis & dux annuens devotus ita fieri benignè ſpopondiſſet, poſt pacem conditionalem à duce per internuncios tertiò oblatam & ab hoſtibus refutatam, denuo juxta *Merlini* vaticinium, gente *Normannica* in tunicis ferreis *Anglorum* audacter deiciente ſupercilium, armis viriliter decertatum eſt. Verùm cum *Anglis* indiſſolubiliter cum rege ſuo collem quo nunc eccleſia conſiſtit præoccupantibus . . . . . . entur cederet, tandem ſtrenuiſſimus *Boloniæ* comes *Euſtachius* clam callida præmeditata arte, fugam cum exercitu, duce ſimulante, ſuper *Anglos* ſparſim agiliter inſequentes cum manu valida à tergo irruit, ſicque & duce hoſtes ferociter invadente ipſis interclusis utrinque proſternuntur innumeri; diſpergitur, deprimitur, labitur, laniatur ac necatur inermis ac pedes miſera gens *Anglica*, regeque ſuo belli fortuito ictu proſtrato, per diverſa diſſiliens latebras quærit. Innumeris itaq; in campo vel potius in fuga proſtratis, oculis cunctorum ſuprema patebat calamitas. Siquidem & inter hoſtiles gladios miſerabile quoddam in proximo ſpacioſè protentum ex naturali telluris hiatu vel forſan ex procellarum concavatione præcipitium vaſtè patens, licet uti in vaſtitate dumis vel tribulis obſitum oculis minus prævideretur, innumeros & maximè *Normannorum Anglos* perſequentium ſuffocavit, nam dum inſcii cum impetu diſſilirent, ibidē in præceps acti flebiliter contriti necabantur. Quod quidem baratrum, ſortito ex accidenti vocabulo, **Malfoſſed** hodieque nuncupatur.

Has inter miſerias lugubre patebat ſpectaculum, arva cadaveribus operiri, nec in girum obtutibus aliud quam ſanguinis ruborem offerri;

convalles

Convalles undique defluens cruoris rivus repleſſe ad inſtar fluvii procul videbatur. Quanta putas illic tunc ſtrages facta eſt de victis, cum & de victoribus decem millium in brevi, ut fertur, ſupputationem exceſſerit? O quanta humani cruoris inibi effuſa eſt unda, ubi infortunati non tantùm labebantur, ſed & necabantur. Quantus armorum fragor, quantus ictuum ſtridor, quantus morientium clamor, quantus dolor, quanta ſuſpiria, quot gemitus, quot ſupremæ calamitatis diræ voces perſonuerunt dignè quis æſtimabit! Verè ſtupenda proponitur ac deflenda infelicitatis humanæ miſera conditio. In horum ergo contemplatione ſuccumbente calamo, ſubjungendum jam videtur, quod tandem finito certamine, *Normannis Anglia* ceſſit cum triumpho. Deſignato igitur loco quo hoſtilis temerariæ invaſionis cecidit ſignum, dux ulteriùs properè progrediens quæcumque adire valebat ſuo juri mancipari feſtinabat. Tandem ergo ad regni metropolim perveniens *Lundoniam*, rationiſque ac pacis confœderatione civibus oblata, ac demum ab his etſi ægrè ſuſcepta, gaudenter ut hæres & dominus excipitur. Denuo autem & regni parte nonnulla ſagaciter pacificata, cum favore procerum ac nobilium regni ad natale domini intrante anno incarnationis ipſius Mlxvij. regni inſignitus ſolio *Anglicæ* monarchiæ obtinens coronam digno diademate redimitur.

Quo facto, quia multis & innumeris præoccupatus negotiis, regnum in brevi unire ac pacificare nullatenus quiverat, plura diutius neceſſario omiſit, quæ maturiùs exequenda propoſuerat. Perplurimum enim temporis ad municipiorum expugnationem atque ad rebellium ſubjugandam cervicoſitatem ſollicitus animum occupavit & vires. Unde factum eſt, ut quemadmodum à Deo electo & promoto regi cedentibus pro voto proſperis, nec compatriotarum hoſtilis aſtutia, nec malignorum verſuta machinamenta, nec alienigenarum incurſus minaciter propoſitus obeſſent, ſed ipſo ubique in auxilio celeſti confiſo, hinc regni gloria magnificè roboraretur. Et merito; Erat enim moralitate præcipuus, liberalitate munificus, manſuetudine ſpectabilis, ingenio præpollens, animo conſtans, armis ſtrenuus, in inchoandis magnanimus, in adquirendis efficaciſſimus, in regendis pacificus, in legum ſtatutis reformandis ac ſervandis ſtudioſus, divinitatis cultor aſſiduus, totus eccleſiarum utilitati deditus, & quod magis mirari neceſſe eſt, cum tot gentibus imperaret, adeo ei fomes virtutum diſcretio dominabatur, ut aliàs invictus, rationis facili ultroneus ſuggeſtione opportunè vinceretur. Quocirca & potenter imperii ſui fines adauxit, & contra ſpem omnium ſuo tempore ſtrenuè pacificatum gubernavit, hæredibuſque ſuis feliciter poſſidendum reliquit. Sed hæc hactenus.

Nunc verò quia minus neceſſariè propoſiti textus exordium protendiſſe ex accidenti videmur, jam arctiùs ſtilo inchoati opuſculi materiam ſulcando rimante, libet loci noſtri prima rudimenta ex amuſſim, ut promiſimus, explanare. Igitur præclariſſimo Rege *Willielmo* pluribus, ut meminimus, intento, inter alia & voti prætaxati efficatiam etſi animo non amiſit, diutius tamen temporis illius præoccupationibus intermiſit. Verùm conſcia interiùs inſtante conſcientia, exterius quoque non facilè ſupradicto monacho *Willielmo Fabro* horum mentionem ſtudioſiùs inculcante ſepoſito, tandem eidem monacho ut optaverat rex quia ad manum habebatur operis fabricam committens, præcepit quatinus in antefacto congreſſionis loco, accitis ſecum ſuæ eccleſiæ aliquibus fratribus, oportunū feſtinaret fundari monaſterium. Quod is alacriter excipiens, *Majus-monaſterium* ocius adiit, hincque quatuor monachos, ſcilicet, *Thedbaldum* cognomine *Vetulum*, *Willielmum Coche*, *Rotbertum* de *Bolonia*, *Rotbertum Blancard* viros perſonalitate ac religione præcipuos, ſecum in *Angliam* adduxit, Qui memoratum belli locum conſiderantes, cum ad tam inſignem fabricam minus idoneum, ut videbatur, arbitrarentur, in humiliori non procul loco verſus ejuſdem collis occidentalem plagam aptum habitandi locum eligentes, ibidem, ne nil operis agere viderentur, manſiunculas quaſdam fabricaverunt. Qui locus hucuſque **Herſte** cognominatus; quandam habet ſpinam in hujus rei monimentum.

Igitur, cum inter hæc regis animus ſollicitus de fabricæ provectu quæreret, ab iſdem fratribus ei ſuggeſtum eſt, quod locus, ille ubi eccleſiam fieri decreverat, uti in colle ſitus arenti gleba ſiccus & aquarum foret indigus, atque ob hoc oportere tanto operi aptiorem locum in proximo, ſi placitum haberetur delegari. Quod cum Rex percepiſſet, indignatus refugit, ociuſque juſſit in eodem loco quo hoſte proſtrato ſibi ceſſerat triumphus, baſilicæ fundamenta jacere. Cumque obniti non præſumentes aquarum penuria cauſarentur, verbum ad hæc memoriale magnificus Rex protuliſſe fertur, *Ego* inquid, *ſi Deo annuente vita comes fuerit, eidem loco ita proſpiciam, ut magis ei vini abundet copia quàm aquarum in alia præſtanti abbatia.* Denuo quoque illis de loci conquerentibus inoportunitate, eo quod ſcilicet per vicinia latiùs uti per ſilveſtre ſolum nuſquam ad ædificium apti lapides reperirentur, Rex de theſauro ſuo ad omnia ſufficientiam proponens ſumptuum, delegavit etiam naves de proprio, quibus à *Cadomenſi* vico lapidum copia ad opus propoſitum tranſveheretur. Cumque ſtatutum Regis exequentes aliquantam de *Normannia* lapidum portionem advexiſſent, interim, ut fertur, matronæ cuidam religioſæ revelatum eſt, quatinus in deſignato ſibi per viſum loco fodientes, ibidem ad opus præmeditatum lapidum invenirent abundantiam. Non longè itaq; à præſignato eccleſiæ ambitu, ut juſſum fuerat, quærentes, tantam ac talem lapidum repererunt copiam, ut manifeſtè pateret inibi divinitus ad prædeſtinatum opus lapidum ab ævo reconditum theſaurum. Jactis ergo tandem fundamentis præſtantiſſimi, ut tunc temporis habebatur, operis, ſecundùm regis ſtatutum altare majus in eodem loco quo regis *Haraldi* ſignum quod **Standard** vocant corruiſſe viſum eſt, providè ſtatuunt. Et licet peritiſſimi non vili commercio aſciti operi præeſſent artifices, tamen exactoribus plus propriis quam Jeſu Chriſti deditis, negligentiùs cœpti fabrica ut ſpecie tenus ad hoc magis quam ſtudio intendentum proficiebat. Interim quoque & infra deſignatum monaſterii ambitum ſibimet idem fratres inſumptuoſas

ſas quidem quo degerent domunculas ædificant. Sicque interdiu ſcævo exemplo in exorſis, die diem recraſtinante, & regiæ opes quæ ad fabricæ accelerationem pro libitu cedebant pro libitu & diſpenſantur, multaque ex ejuſdem regis devota liberalitate illuc collata indiſcretè diſtrahuntur.

Hæc ad declarandum magnifici regis ſtudium nos interſeruiſſe nulli ſit oneroſum, quia licet, ut ſupra meminimus, innumeris irretitus negotiis nec locum præ dolore intimo adire, nec de eodem quæ propoſuerat hujuſmodi forte dilationibus circumventus exequi valuerit, tamen ut in his etiam revera probari poteſt, tantam initians ſuis propoſuit ſufficientiam, ut ipſius quoque devotio perpetim digna ſit memoria.

Præterea, ſicut meminimus, ſeſe tum rebus habentibus, regi ſuggeſtum eſt quatinus ex his unum qui aſciti fuerant fratribus cui cæteri intenderent abbatem inibi præficeret. Electus igitur ad hoc prænominatus *Rotbertus Blancard* perniciter eccleſiam ſuam, *Majus* videlicet *monaſterium*, devotione ductus adiit, atque cum omnium congratulatione regrediens, cum jam oceani prope perſulcaſſet æquora, *Angliam* intraturus, divino quo ignoratur commotis fluctibus judicio, ſævis abſorptus gurgitibus, regimen propoſitum è mundo ſublatus, ad alium divina diſpoſitione prædeſtinatum, tranſmiſit. Quo comperto & tandem regiis auribus expoſito, communicato itidem conſilio miſit prædictus *Willielmus Faber* qui totius loci curam adminiſtrabat, & à *Majori-Monaſterio* alterum fratrem ad ejuſdem abbatiæ regimen ſuſcipiendum aſcivit *Gauſbertum* nomine, virum religionis, ſummæ manſuetudinis ac multiplici virtutum inſignitum dote. Quem ad deſignatum feſtinantem locum quatuor ex conſodalibus ſecuti ſunt fratres, *Johannes* ſcilicet, *Hamelinus*, *Ainardus*, *Leſſelmus*, qui ſimul cum eo proſperè *Angliam* appulſi ad deſtinatum hilares locum pervenerunt.

Hinc autem eodem venerabili viro *Gauſberto* regiæ nutu majeſtatis circa Mlxxvj. dominicæ incarnationis annum in abbatiæ regimen fœliciter promoto, & coram altare ſancti *Martini* de *Bello* benedicto, & in ſedem ſuam locato, cœpit ſub eo & eccleſiæ fabrica & fratrum paulatim numerus proficere.

Rex igitur magnificus inchoati operis non indevotus, ad victoriæ ſuæ perpetuandam memoriam, ipſum locum *Bellum* memoriter per ſuccedentia tempora nominari cenſuit. Cui in primis leugam circumjacentem penitus ab omni exactione vel ſubjectione epiſcoporum, & aliarum quarumlibet perſonarum dominatione, ac conſuetudine terrenæ ſervitutis liberam & quietam pro voto, ſicut & cartarum ejus comprobatur teſtimonio, conceſſit & dedit, ipſumque locum ut regiæ ſignum coronæ, non tam multimoda prædiorum dignitatum ornamentorum variarumque opum largitione, quàm & religionis cariſmate fratrumque numeroſitate ultra quam exequi, morte; proh dolor! præventus valuit, multipliciter ditari diſpoſuit. Leugæ verò illius ſpacia his terrarum, ut in libro regis continetur, componuntur portionibus.

Eccleſia itaque de *Bello* tenet circa ſe unam leugam. Ipſa tenet Boccham, & habet ibi dimidiam hidam. De iſta dimidia hida eſt una virgata foris extra leugam, & pertinet ad Croherſte, quam *Walterus* filius *Lamberti* excambiavit pro quadam ſilva quæ erat infra leugam, & hac ratione tenet illam. In Bece quam tenet *Oſbernus* de comite *Augi* tres virgatas. In Waſingate dicit liber regis quod eccleſia habet unam virgatam, ſed non habet niſi dimidiam. In Wilminte dicit liber regis quod eccleſia habet ſex virgatas, ſed non habet niſi quinque. In Nireſeld habet ſex virgatas. In Peneherſte habet dimidiam hidam. In Hou habet dimidiam hidam. In Phileſham habet unam virgatam. In Catteſfelde habet tres virgatas. In Bulintune habet duas hidas una virgata minus. In Croherſte habet unam virgatam. In Wiltinges habet unam virgatam. In Holintune habet unam virgatam.

Summa. Sex hidæ & dimidia virgata.

Omnes iſtæ terræ ſunt infra leugam ſicut dictum eſt: & de his terris compoſita eſt ipſa leuga quam eccleſia de *Bello* poſſidet, quam etiam Rex *Willielmus* liberam & quietam ab omni conſuetudine terrenæ ſervitutis, & ab omni ſubjectione epiſcoporum, & maximè epiſcoporum *Ciceſtrenſium* ſeu aliarum quarumlibet perſonarum dominatione & oppreſſione vel exactione, ſicut ſupradictum eſt, fecit, & carta ſua confirmavit.

Octo itaque virgatæ unam hidam faciunt.

Wiſta verò quatuor virgatis conſtat.

Leuga autem *Anglica* duodecim quarenteinis conficitur.

Quarenteina verò quadraginta perticis.

Pertica habet longitudinis ſedecim pedes.

Acra habet in longitudine quadraginta perticas & quatuor in latitudine. Quod ſi habuerit viginti in longitudine, habebit octo in latitudine, & ſic per reliqua.

Deforis Bodeherſte ad orientem eſt terminus leugæ juxta terram *Rotberti Bovis*, & tranſit juxta terram *Rogerii Moin* uſque ad Hecilande, & includit Hecilande juxta terram *Willielmi* filii *Rodberti*, filii *Widonis*, & terram de Croherſte ad meridiem. Inde tranſit juxta terram de Cateſfelde & per Puchehole uſque ad Weſtbece juxta terram de Bodeham ad occidentem.

Deinde pertranſit juxta terram de Itintune uſque ad aquilonem. Inde eſt terminus juxta terram de *Wetlingetuna* & terram de Wicham, & juxta Setleſcumbe, & ſic revertitur ad primum terminum ſcilicet deforis Bodeherſte ad orientem, (*&c.*)

Incipit liber de ſitu eccleſiæ Belli, *& de poſſeſſionibus ſibi à Rege* Willielmo *& ab aliis quibuſlibet datis.* Ibid.

ANno ab incarnatione Domini Mlxvj. dux *Normannorum* nobiliſſimus *Willelmus* cum manu valida pugnatorum in *Angliam* tranſnavigavit, ut regnum *Angliæ* ſibi à ſuo conſanguineo rege *Ædwardo* dimiſſum, de manu *Haraldi*, qui illud tirannica fraude invaſerat, abſtraheret, ſibique illud jure hæreditario poſſidendum obtineret. Hoc audito, *Haraldus* cum exercitu contra illum advenit, duce ſtrenuiſſimo *Willielmo* audacter itidem ei cum exercitu, ad locum qui nunc *Bellum* vocatur, occurrente. Dux igitur devotus in pro- 1066.

Rr cincta

cinctu bellico jam armatus, convocatis baronibus & militibus ſuis, univerſos exortatione ſua & ſpe promiſſionum fiducialiter monet pugnæ inſiſtere, atque ad eorum corda roboranda coram eis cum favore omnium votum Deo fecit, ut ſi divina pietas illi victoriam de ſuis adverſariis concederet, eundem Deo locum ſicut ſibi conquirere poſſet, liberum & quietum omnino offerret, ibique cœnobium quo Dei ſervi congregarentur, pro omnium illorumque nominatim qui in eodem bello occumberent ſalute conſtrueret, qui locus refugii & auxilii omnibus eſſet quatinus jugi bonorum operum inſtantia commiſſa illic effuſi cruoris redimerentur. His animoſiores effecti pugnam conſtanter ineunt, deoque auctore tandem pridie idus Octobris hoſte proſtrato exercituque fugato triumpho potiuntur. Tirannide itaque hoſtili undique proſtrata, in brevi etiam tota pene *Anglia* pacificata, eodem anno dux armipotens regio diademate inſignitus apud *Lundoniam* mirificè ut nobilem decebat coram regni primoribus, in regem totius *Angliæ* elevatur, atque à viro venerabili *Aldredo, Eboracenſi* archiepiſcopo ſacra unctione linitus coronatur, electo ad archipræſulatum *Cantuariæ, Stigando* regi contraire conanti.

Rex itaque collatæ ſibi gratiæ non ingratus memor fuit Dei, & in bono propoſito delectatus eſt, opereque votum geſtiens prælibatum efficere, in prædicto certaminis loco tantæ victoriæ condignum præcepit fabricari monaſterium. Et quia illud in honorem ſanctæ Trinitatis & beatæ *Mariæ* necnon & beati *Martini* confeſſoris Chriſti ſanxerat conſecrandum, ejuſdem ſancti *Martini* quoſdam accivit de *Majori-monaſterio* monachos qui operi præeſſent, religioniſque monachicæ fundamenta jacerent, ut ſimul cum eccleſiæ fabrica religionis ibidem norma proficeret, eiſque ad opus accelerandum pecuniarum expenſas pro nichilo ducens theſauraria ſua pandi faciebat quotiens voluiſſent. Sed filii alieni non tam *Jeſu Chriſti* quàm quæ ſua ſunt quærentes negligentiùs operi inſiſtebant. Eccleſiæ igitur ſtructura in dies proficiente, cum eam devotus rex magnis opibus & regiis dignitatibus mirificè ditare diſponeret, eo quod ibidem tonantis gratiâ victoriam & regnum ſibi ſuiſque hæredibus obtinuiſſet, ob victoriæ ejuſdem memoriam perpetuandam ipſum locum *Bellum* appellari voluit, ſtatuitque conventum ad minus lx. monachorum ibidem congregari, proponens eandem eccleſiam cum dedicari faceret, in tantum ditare, ut conventus ejuſdem omni tempore numero ſepties viginti monachorum exiſteret. Sed homo proponit Deus autem diſponit, nam id perficere proh dolor morte, quæ regi æquè imperat ut mendico, præventus nequivit. Tamen ſuæ dilectionis memoriam ſuis monachis reliquit, conſtituens in primo monachis ejuſdem eccleſiæ ad cotidianos uſus panem regiæ menſæ aptum, qui ſimenel vulgò vocatur, habere pondere lx. ſolidorum, & in quadrageſſima de quartario majorem ut elemoſinæ pars ſibi cederet. Huic ergo eccleſiæ ſancti *Martini* de *Bello* hanc inprimis regali auctoritate dignitatem conceſſit & dedit, ut habeat curiam ſuam per omnia & regiam libertatem & conſuetudinem in omnibus poſſeſſionibus ſuis tractandi de ſuis rebus & negotiis & juſtitiam per ſe tenendam, & ut ſit libera & quieta inperpetuum ab omni ſubjectione & exactione epiſcoporum & ab omni calumpnia *Majoris-monaſterii* & quarumlibet perſonarum dominatione, ſicut eccleſia Chriſti *Cantuariæ*. Et ſi quis latro, vel homicida, vel aliquo crimine reus, timore mortis fugiens, ad hanc eccleſiam confugerit, in nullo lædatur, ſed liber omnino dimittatur. Abbati quoque per totum regnum *Angliæ* latronem vel furem aut alio crimine damnatum à ſupplicio liberare liceat ſi fortè ſupervenerit. Theſaurus etiam inventus in terris ejuſdem eccleſiæ totus illius ſit, ſimiliter & murdre ſi acciderit, & omnes homines illius ubique à theloneo liberi ſint & omni conſuetudine terrenæ ſervitutis, ſicut cartæ ipſius teſtantur.

Dedit autem eidem eccleſiæ in poſſeſſionem æternam leugam circumjacentem liberam & quietam in perpetuum ab omni geldo, & ſcoto, & hidagiis, & denegeldis, & opere pontium, & caſtellorum, & parcorum, & clauſuris, & exercitibus, & omnibus placitis, & auxiliis, & querelis, & ſiris, & hundredis, & leſtagiis, cum *Jaca, & ſocna*, & toll, & theam, & infangentheof, & warpeni, & hamſocne, & forſtal, & blodwite, & Cildwite, & latrocinio, & omni conſuetudine terrenæ ſervitutis, & ab omni exactione & ſubjectione epiſcoporum *Ciceſtriæ*, & quarumlibet perſonarum dominatione, ita ut nullius præter abbatis & monachorum ejus ditioni ſubjaceat, nec in ipſa vel in aliqua ejuſdem eccleſiæ poſſeſſione quiſquam placitari aut venari, vel quodlibet negotium exercere ſine permiſſione præſumat, ſuper foriſfacturam regiam; nec eciam ſi caſu quicquam captum fuerit efferatur, ſed eccleſiæ ſit.

Interea nonnullis illuc religionis deſiderio confluentibus, quam pluribus etiam liberos ſuos in Dei inſtruendos ſervicio offerentibus, eccleſiæ utilitati per ſingula intendens rex, ex his quos à *Majori-monaſterio* acciverat, quendam monachum equidem ſtrenuum & religioni maximè deditum, *Gauſbertum* nomine, prædictæ eccleſiæ abbatem præfecit, ea tamen conditione ut nullatenus ipſe vel ſucceſſorum ejus aliquis *Majori-monaſterio* ſubjaceret, ſed ut religionem ibidem adhuc novellam ſua prudentia ad perfectum perduceret, atque poſt ipſum omni tempore quem ſibi concors congregatio fratrum regulariter elegerit de eadem congregatione, eccleſiæ *Belli* cum regis voluntate abbas ſuccederet, (*&c.*)

Dedit etiam idem inclitus Rex *Willielmus* eidem eccleſiæ de *Bello*, in *Cantia* regale manerium quod vocatur Wi, cum omnibus appendiciis ſuis ſeptem ſwulingarum, id eſt, hidarum, ex ſua dominica corona, cum omnibus libertatibus & regalibus conſuetudinibus, ita liberum & quietum ſicut ipſe liberiùs & quietiùs tenuit, vel ut rex dare potuit, ſcilicet, ab omni geldo & ſcoto, & reliquis quæ ſupraſcripta ſunt, & ab omni conſuetudine terrenæ ſervitutis. Quod cum eccleſiæ eidem conferret, verbum memoriale & merito recolendum ipſe ter prædicandus princeps dixiſſe memoratur. Siquidem quibuſdam tantæ largitatis cauſa mirantibus, ego ait, *iſtud corpore meo aufero & animæ meæ confero. Quæ de re* (inquit) *ſi corpus illud,*

illud liberè & quietè tenere prævaluit, multo dignius eſt ut anima quæ melior pars hominis eſt hoc ſi fieri poteſt liberiùs atque quietiùs poſſideat.

Hujus itaque manerii ab antiquitate hæc præ cæteris dignitas ſemper extitit, ut cum ſuo hundredo viginti duobus hundredis & dimidio ad *ſocnam* illius pertinentibus præeſſet, de quibus omnibus quotiens ad comitatus vel ad alias conſuetudinales collectiones convenire debent, vicecomes de Chent præpoſito de Wi, vel miniſtro ejus loco & termino deſignato litteris ſuis ſigillatis mandare debet, & ipſe deinde conſuetudinaliter ſummonere. Quibus collectis, de omnibus placitis & forisfacturis prædictorum hundredorum præpoſitus de Wi vel miniſter ejus vadimonia accipiet & duos denarios ſimiliter. Hundredum verò de Wi liberum eſt & quietum propter iſtam ſummonitionem ab omni conſuetudine, & ſicut olim Regi, ita nunc eccleſiæ ſancti *Martini* de *Bello* proprium permanet.

Conſuetudinaliter autem per totam *Angliam* mos antiquitus pro lege inoleverat, comites provinciarum tercium denarium ſibi optinere, inde enim comites dicebantur, unde quia tunc epiſcopo *Bajocenſi*, *Odoni*, fratri ſcilicet ſuo, Rex *Cantiæ* comitatum totum dederat liberum & conceſſerat, iccirco eccleſiæ ſuæ de *Bello* duos quos ipſe habebat in dominio ſuo denarios dedit, tercio ab epiſcopo cui comitatus ceſſerat retento.

Succedente verò tempore poſtquam prædictus epiſcopus propriis infortuniis ſubactus comitatum prædictum amiſit, idem tercius denarius in redditibus regiis computatus remanſit.

In Dengemareis, quod eſt unum membrum de Wi, conceſſit & dedit idem nobilis Rex *Willielmus*, omnes maritimas conſuetudines quas illic habuit. Quod ſi piſcis qui vocatur Craſpeis illic appulerit, abbatis & monachorum ſit totus. & ſi in terra vicinorum infra terminos ſcilicet de Horſmede uſque Withiburne quod pertinet ad *ſocnam* de Wi advenerit, duas partes illius cum lingua dedit eccleſiæ de *Bello*, & ut abbas & monachi illud tam liberè ſemper habeant & poſſideant ſicut ipſe liberiùs poſſidere potuit. Eodem modo & Weret quod illuc contigerit habere conceſſit.

In his verò quam maximè quanti pendebat rex utilitates eccleſiæ de *Bello* propalabatur, dum quotiens edicta regalia vicecomitibus ſive juſticiariis vel miniſtris eorum *Cantiæ* conſtitutis de ejuſdem eccleſiæ negotiis deſtinarentur, hoc præcipuè regii continebant apices, ut omnes de manerio de Wi libertates regiaſque conſuetudines illibatas obſervarent, ut eccleſia & monachi ſui de *Bello*, ſicut ipſe rex melius potuit ea omnia in pace manentes abſque inquietudine poſſiderent.

Item dedit unum manerium in *Sudſexia* quod vocatur *Alſiſtona* cum omnibus appendiiiis ſuis quadraginta iij. hidarum & dimidiæ, quod antea in dominium ſuum idem rex redegerat, cum omnibus libertatibus & regalibus conſuetudinibus prædictis.

Aliud etiam manerium in *Surreia* ſimili modo prædictæ eccleſiæ ſuæ de *Bello*, Limmesfeld nomine cum ſuis appendiciis xxv. hidarum ex ſua dominica corona contulit, cum omnibus libertatibus & regalibus conſuetudinibus ſupraſcriptis.

Hoti verò nomine in *Eſſexia* manerium aliud cum omnibus quæ ſibi adjacebant, pacto eodem prædictæ eccleſiæ dedit & confirmavit. Hoc itaque trium hydarum & trium virgarum diviſione dimenſum eſt.

Briſtwoldintuna autem decem hidarum ex corona ſua idem piiſſimus rex ſuæ eccleſiæ in *Bearrocſira* ſitum pro anima ſua obtulit, & Carta ſua cum prædictis libertatibus & regalibus conſuetudinibus confirmavit.

Craumareis quoque quinque hidarum quod eſt in *Oxenfordſira* eadem regali auctoritate qua ſupraſcripta eidem eccleſiæ ſuæ de *Bello* conceſſit & dedit.

Eccleſiam eciam in villa de *Radingis* ex dominio ſuo cum poſſeſſionibus & terris & decimis illi pertinentibus prædictæ eccleſiæ ſuæ conceſſit & dedit.

Sub lege quoque eadem dedit eidem eccleſiæ memoratus Rex in *Deveneſira* eccleſiam quandam dominii ſui de villa de *Culuntuna*, cum præbendis quinque ad eandem pertinentibus.

De Exonia.

VErum quoniam in ejuſdem provinciæ eximia civitate *Exonienſi* magni nominis & famæ ab antiquitate pro miraculorum ibidem frequentia, ſancti *Olavi* Regis & Martyris exſtabat capella, illam quoq; rex merito præconandus uti cum devotione munificus ſuæ eccleſiæ liberam poſſidendam delegavit, cum terra quadam *Sirefordia* & *Cheneberia*, & aliis terris vel decimis ad eandem pertinentibus.

Ad quæ omnia recipienda illuc ab eccleſiæ *Belli* conventu quidam frater *Gunterus*, vir ſtrenuus primò directus eſt. Qui ibidem paululum remoratus cum curæ ſibi injunctæ utiliter operam daret, revocatus & pro ſummæ religionis induſtria *Torneiæ* abbas effectus eſt. Ad prædictarum verò curam eccleſiarum alius quidam monachus cum efficacia magnanimus, *Cono* nomine, adjuncto etiam ſibi quodam fratre nomine *Roberto* deſtinatus, mox quemadmodũ intimum decebat eccleſiæ filium ad augendum & extollendum ſibi locum commiſſum utiliter in poſterum proſpiciens, animum convertit. Pecunias ſiquidem reddituum vel oblationum ſeu etiam cum Reliquiarum quo idem inſignitur locus circumlatione, prædicationũ, vel aliunde pro poſſe adunatas, terrarum vel eccleſiarum ſive decimarum adquiſitione cis citraque urbem *Exonienſem* eccleſiæ loco ſcilicet ſibi commiſſo perpetuabat, indeque tonantis gratia favorem quoque compatriotarum quam maximum obtinebat. Cumque & infra urbem quoque nonnullas manſiones vel terras emptione ſeu devotorum largitione jam poſſideret, deliberavit tandem vir ſagax ingenio, eo quod eadem ſancti *Olavi* eccleſia modica foret, monaſterium in honorem ſancti *Nicholai* Confeſſoris Chriſti, ad fratrum habitationem accommodum, penes eandem fabricare. Quo cum ſuperſtitis regis *Willielmi* Conqueſtoris licentia & authoritate animum ſpe in

Deo quam maximè magnanimum inopia non anguſtante mirificè inchoato, pro poſſe diatim proficiebat. Paulatim ergo opere ad effectum tendente, & eodem jam aliquantum loco habitabili exiſtente, accitis aliquot ab eccleſia *Belli* fratribus, cœpit ibidem regulariter divinum celebrari officium, ad eorundem fratrum ſtipendia, cum omnibus ad eccleſiam ſancti *Olavi* pertinentibus; eccleſia quoque prædicta de *Coluntuna* ubi prius habitaverant monachi cum quinque terris præbendarum ſcilicet *Uppetona*, Colebzoche, Pinelande, Waebre, Eſſe & omnibus ad eam pertinentibus, ab abbate & conventu eccleſiæ ſancti *Martini* de *Bello* eidem eccleſiæ ſancti *Nicholai* delegatis, ea tamen conditione ut pro ſubjectionis recognitione eccleſiæ ſancti *Martini* de *Bello*, portio cenſus definita, ſexaginta ſolidi ſcilicet perſolverentur.

Hæc igitur ab ordine digredientes ſuccinctè dixiſſe ſufficiat. Cæterùm ut omiſſis ſe calamus applicet. Magnanimus eccleſiæ ſuæ proſpiciens Rex mercatum in villa *Belli* dominico die liberum omnino & quietum ac eccleſiæ & monachis abſque ullius exactione jure perpetuo ut proprium ad diſponendum conſtituit, & regia auctoritate confirmavit.

De libertatibus.

Eccleſiam itaque ſuam de *Bello* excellentiſſimus princeps & merito nominandus rex, *Willielmus*, ut ſupra texuimus, cum leuga & omnibus maneriis ſuis vel poſſeſſionibus ad eam pertinentibus, ab omni conſuetudine terrenæ ſervitutis liberam & quietam inperpetuum eſſe conſtituit & regia auctoritate confirmavit, ſcilicet ab omni *geldo*, & *ſcoto*, & *hidagio*, & *denegeldo*, & *ſiris*, & *hundredis*, & omnibus placitis & querelis, & omnibus auxiliis & *leſtagiis* & *ſartis* & clauſuris, & omnibus operibus caſtellorum & parcorum & pontium & exercituum; cum *ſaca*, & *ſocna*, & tholl, & theam, & infangenetheof, & warpeni, & hamſocne, & foꝛſtal, & blodwite, & childwite, & latrocinio, ſi in terris eccleſiæ illius acciderit. Quod ſi *murdre* inventum fuerit in aliquo loco ſuper terram illius eccleſiæ ſancti *Martini* ſcilicet de *Bello*, in leuga, in maneriis vel in membris eorum, nullus ſe intromittere debet niſi abbas & monachi ejus. Et ſi theſaurus in præfatis terris eccleſiæ illius repertus fuerit, ut eccleſiæ, abbatis atque monachorum ſit totus, conceſſit. *Warennam* etiam in ipſa leuga vel in maneriis ipſius eccleſiæ ubique conſtituit. Præcepit verò idem nobilis princeps quatinus eccleſia illa cum omnibus terris & poſſeſſionibus ſuis libera ſit & ſecura ab omni dominatione principum & baronum & epiſcoporum ſeu aliarum quarumlibet perſonarum exactione, & ut homines illius omnes liberi ſint & quieti ab omni theloneo, & omnia mercata ſua per totum regnum ſuum ubique abſque theloneo faciant, & ne quis eis ſuper hoc moleſtus ſit ſuper forisfacturam regiam. Inſuper etiam & hoc addidit, ut ſi quis baronum vel hominum ſuorum illi eccleſiæ aliquas terras vel poſſeſſiones aut de ſuo aliquid aliquando dederit, eandem per omnia libertatem vel regalem dignitatem, ſicut ſupra diximus, in iiſdem ſua quoque habeat eccleſia, ut ſervi Dei undique quieti & liberi Deo in pace omnimodis intendant. (*&c.*)

Eo etiam tempore quidam Baronum regis, vir magnificus, *Bernardus*, cognomento de *Novomercato*, cujuſdam prædictæ eccleſiæ *Belli* monachi, nomine *Rogerii*, apud eum aliquamdiu fortè commanentis, inportuna ſuggeſtione, eidem eccleſiæ ſancti *Martini*, apud *Waliæ* provinciam, cum quadam poſſeſſione quæ *Vetus-villa* dicitur, eccleſiam eidem contiguam ſancti *Johannis* evangeliſtæ extra munitionem caſtri ſui de *Brecchennio* ſitam, liberam cum omnibus ad eam pertinentibus donavit. Quam prædictus frater *Rogerius*, ut novus valebat colonus, cum ſummo ſtudio & labore à fundamentis reſtaurans, aſſociato ſibi quodam alio ſuæ eccleſiæ monacho magnæ ſagacitatis viro, *Waltero* nuncupato, ibidem ad habitandum ædificia conſtruebat, prece vel munere nonnullas interim à vicinis terrarum vel decimarum poſſeſſiones eidem loco adquirens, ac pro poſſe utpote in commiſſo fidelis, ſibi creditum talentum poſſeſſiunculæ multipliciter accumulatum matri ſuæ eccleſiæ impiger reportare ſatagens. Procedente verò tempore, fratribus ad loci commoda omnino intendentibus, ejuſdem *Bernardi* uxor, *Agnes* nomine, fortè invalitudine tacta, eidem loco ex viri ſui aſſenſu de propria hæreditate quandam villulam extra *Waliam* in *Anglia* ſitam, quæ Berinton vocatur, liberam omnino & quietam in poſſeſſionem æternam contulit. Sicque paulatim ex ipſius quoque *Bernardi* largitione, in terris molendinis eccleſiis ſive decimis, ejuſdem eccleſiæ poſſeſſionibus auctis, & eodem loco cum ſuis omnibus, cum regiæ auctoritatis & præfati *Bernardi* confirmatione, in jus eccleſiæ *Belli* delegato, Ab abbate & conventu ejuſdem eccleſiæ ſancti *Martini*, prædicto *Waltero* Priore jam conſtituto, decretum eſt ibidem, Ex ejuſdem eccleſiæ monachis, Dei ſervos ad divinum regulariter peragendum officium adunatos degere, atque pro recognitione ſubjectionis, per annum cenſus partem, viginti ſcilicet ſolidos eccleſiæ de *Bello* perſolvere, (*&c.*)

Ibid. fol. 10. b.

Prioratus de *Breccenio* cella abbatiæ de *Bello*.

De Willielmo Rufo.

Manerium quadraginta librarum eidem eccleſiæ in *Wilteſira* vocabulo Bꝛomham ex regia corona in poſſeſſionem æternam, cum membris omnibus eidem manerio delegatis, donavit. Et illud cum membris ſuis, eccleſiamque de *Bello* cum omnibus ad eam pertinentibus, ab omni exactione & conſuetudine terrenæ ſervitutis, ſecundùm patris ſui cartas regia auctoritate, ſecundùm quod ſupra commemoravimus, in libertate & quiete manere conſtituit, & carta ſua confirmavit, (*&c.*)

Ibid. fol. 14. b.

De eccleſiis datis.

In dotem verò eidem eccleſiæ magnificus contulit princeps quaſdam ex ſuo dominio eccleſias in *Sudfolchia* & *Norfolchia* & *Eſſexia* ſitas, in epiſcopatu videlicet *Londonienſi* & *Norwicenſi*. In *Eſſexia* quæ eſt in epiſcopatu *Londonienſi*, dedit eccleſiam de *Sanford* omnino liberam & quietam

Ib. f. 15 a.

etam cum plenaria decima & terra ad eam pertinente. In *Sudfolchia* & *Norfolchia*, videlicet in epiſcopatu *Norwicenſi*, dedit eccleſiam de **Erelynges**, eccleſiam de **Trilawe**, eccleſiam de *Middehala*, eccleſiam de *Nortuna*, eccleſiam de **Brantham** cum capella de **Bercholt** & **Selſelege** & **Benetlege** & **Scotlege**. Eccleſiam de **Mendleſham** cum **Andreeſton**, eccleſiam de **Brandford** cum **Burſtale**, & **Aeilbrichteſton**, eccleſiam de **Eileſham** cum capellis **Stevechaie** ſcilicet cum ij. partibus decimæ & **Scipdene** cum ij. partibus decimæ, & **Brundele** ſimiliter, & **Banningeham** ſimiliter, & cum medietate eccleſiæ de **Ingewerthe**, & cum feudo quod *Brithtricus* presbiter tenebat, terram ſcilicet unius ſochemanni in eodem manerio de **Eileſham**, ita liberè & quietè poſſidendam ſicut omnes alias terras ſuas poſſidet. Similiter & capellæ eccleſiæ de **Brantham** ſupraſcriptæ ij. partes decimæ de dominio domini habent. Has igitur eccleſias cum terris & decimis & poſſeſſionibus atque hominibus, illis pertinentibus, idem Rex, ut prædictum eſt, liberas & quietas ab omni exactione & conſuetudine, eccleſiæ de *Bello* conceſſit & dedit, (*&c.*)

Charta Gulielmi *Regis, conqueſtoris dicti.*

Ex ipſo autographo penes comit. *Winchelſeyenſem*, ann. 1640. Vide etiam cart. 2. *H.* 5. m. 24.

"IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Ego *Willielmus* Dei gratia Rex *Anglorum* notũ facio omnibus tam poſteris quam præſentibus, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, & omnibus fidelibus *Francis* & *Anglis*. Quod cum in *Angliam* veniſſem & in finibus *Haſtingi* cum exercitu applicuiſſem contra hoſtes meos qui mihi regnum *Angliæ* injuſtè conabantur auferre, in procinctu belli jam armatus coram baronibus & militibus meis cum favore omnium, ad eorum corda roboranda, votum feci, eccleſiam quandam ad honorem Dei conſtruere pro communi ſalute, ſi per Dei gratiam obtinere poſſemus victoriam. Quam cum eſſemus adepti, votum Deo ſolvens, In honorem ſanctæ Trinitatis, & beati *Martini* confeſſoris Chriſti, eccleſiam conſtruxi pro ſalute animæ meæ & anteceſſoris mei regis *Edwardi*, & uxoris meæ *Mathildis* reginæ, & ſucceſſorum meorum in regno, & pro ſalute omnium quorum labore & auxilio regnum obtinui, & illorum maximè qui in ipſo bello occubuerunt. Et quia in hoc loco ubi ſic conſtructa eſt eccleſia Deus mihi victoriam præſtitit in bello, ob victoriæ memoriam ipſum locum, *Bellum* appellari volui.

"Huic igitur eccleſiæ ſancti *Martini* de *Bello* hanc imprimis dignitatem, regali auctoritate concedo, Ut habeat curiam ſuam per omnia, & regiam libertatem, & conſuetudinem tractandi de ſuis rebus vel negotiis, & juſticiam per ſe tenendam. Sitque libera & quieta in perpetuum ab omni ſubjectione epiſcoporum, & quarumlibet perſonarum dominatione, ſicut eccleſia Chriſti *Cantuariæ*. Et ſi quis latro, vel homicida vel aliquo crimine reus, timore mortis fugiens, ad hanc eccleſiam pervenerit, in nullo lædatur, ſed liber omnino dimittatur. Abbati verò ipſius eccleſiæ liceat ubique latronem vel furem de ſuſpendio liberare, ſi fortè ſupervenerit. Concedo etiam eidem eccleſiæ leugam circumquaque adjacentem liberam & quietam ab omni *Geldo* & *Scoto*, & *Hidagiis*, & *Denegeldis*, & opere pontium, & caſtellorum, & parcorum, & clauſuris & exercitibus, & omnibus auxiliis, & placitis, & querelis, & *ſcyris*, & *hundredis*, cum *ſaca*, *ſoca*, & **toll**, & **theam**, & **infangenetheof**, & **warpeni**, & *Leſtagiis*, & **Hamſocne**, & **foreſtall**, & **blodewite**, & **chyldwite**, & latrocinio, & liberam ab omni conſuetudine terrenæ ſervitutis, & ab omni exactione epiſcoporum.

"Huic iterum eccleſiæ ſancti *Martini* de *Bello*, do regale manerium, quod vocatur **Wi**, cum omnibus appendiciis ſuis, ex mea dominica corona cum omnibus libertatibus & regalibus conſuetudinibus, ita liberum & quietum, ſicut liberius & quietius tenui, vel ut rex dare potui, ſcilicet ab omni *Geldo*, & *Scoto*, & *Hidagiis*, & *Denegeldis*, & opere pontium & caſtellorum, & clauſuris parcorum, & exercitibus, & omnibus auxiliis, & placitis, & querelis, & *ſcyris*, & *hundredis*, cum *ſaca*, & *ſoca*, & **toll**, & **theam**, & **infangenetheof**, & **Warpeni**, & *Leſtagiis*, & **hamſocne**, & **forſtall**, & **blodewite**, & **childwite**, & latrocinio ſi acciderit. Similiter do duos denarios de omnibus foriſfacturis & placitis omnium hundredorum quæ pertinent ad ſummonitionem de **Wi**. In **Dengemaris** verò, quod eſt unum membrum de **Wi**, concedo eidem eccleſiæ omnes maritimas conſuetudines quas illic habui, cum omni **Werec**. Et ſi piſcis qui **Craſpeiſe** vocatur, illic advenerit, abbatis & monachorum ſit totus: Si vero intra terminos de **Blachewaſe**, & **Horſemede**, & **Bradelle** uſque **Withiburne** appulerit, duas partes ejuſdem piſcis & linguam habeat eccleſia, ſicut ego ſemper habui.

"Do etiam eidem eccleſiæ hæc maneria, *Alſiſtona*, **Lymenesfeld**, **How**, **Crawmarcis**, *Briſwaldintona* cũ omnibus appendiciis ſuis, libera & quieta, cum ſupradictis libertatibus, & regalibus conſuetudinibus. Si infra leugam vel in maneriis eccleſiæ **murdre** evenerit, vel theſaurus inventus fuerit, abbatis & monachorum ſit utrumque; *Warrennam* propriam in ipſa leuga habeat eccleſia & in omnibus ſuis maneriis. Do etiam eidem eccleſiæ ſancti *Martini*, eccleſiam de *Radingis*, & eccleſiam de *Culintuna*, & eccleſiam ſancti *Olavi* de *Exonia*; cum terris & decimis, & omnibus ad eas pertinentibus. Et ſi aliquis ex baronibus meis, vel hominibus aliquid de ſuo eidem eccleſiæ, in elemoſinam dederit, eaſdem libertates quas conceſſi rebus quas ego eidem eccleſiæ dedi, eis concedo, & præſenti ſcripto ut ſupradicta, regali auctoritate confirmo.

"*Wille* ✠ *lmus* Rex. *Lanfr* ✠ *ancus* archiepiſcopus *Cantuar.* *Tho* ✠ *mas* archiepiſcopus *Eborum.* *Maurricius* epiſcopus ✠ *London.* *Walkelinus* ✠ epiſcopus *Winton.* *Oſbernus* ✠ epiſcopus *Exon.* *Gundulphus* ✠ epiſcopus *Roff.* *Hugo* ✠ comes *Ceſtriæ* ☞ ✠. *Rogerus* ✠ comes de **Muntgumeri**. *Willielmus* ✠ comes de *Warr.* ☞ ✠. ☞ ✠ *Willielmus* ✠ filius *Oſberni.* ☞ ✠ *Willielmus* ✠ de **Brai**. ☞ ✠ *Bern* ✠ *ardus* de *Novo-mercato*;

Alia ejuſdem regis charta.

Pat. 2. *E.* 4. par 3. m. 15. per inſpex.

WIllielmus, *Dei gratia Rex* Anglorum, Lanfranco *archiepiſcopo* Cantuarienſi, Stigando *epiſcopo* Ciceſtrenſi *omnibuſque ſucceſſoribus ſuis regnum* Angliæ *obtinentibus & cunctis fidelibus ſalutem. Notum vobis facio, quod locum victoriæ meæ, ſicut Deo juvante mihi conquiſivi, & Rex liberum poſſedi, ita illum liberum, & ab omni exactione omnium hominum quietum obtuli Deo; ibidemque eccleſiam in honorem ſancti* Martini, *quam* de Bello *appellari volui, eo quod mihi Deus, in eodem loco, tantam victoriam attribuit, ut de adverſariis meis mihi injuſtè reſiſtentibus triumpharem, regnumque mihi debitum & ſucceſſoribus meis jure hæreditario perpetualiter poſſidendum acquirerem. Votum itaque, quod Deo, & ſancto* Martino *vovi, implere feſtinans, idem monaſterium monachacæ religionis dedicans, ex ordine & religione* Majoris-monaſterii *fundavi, & inde primum abbatem* Gausbertum, *ad hoc tantum ut religionis ibi normam fundaret, conſtitui, ita tamen ut libera, & quieta, in perpetuum ab omni ſubjectione & dominatione, & querela* Majoris-monaſterii, *& aliarum perſonarum exactione permaneat, ſicut eccleſia* Chriſti Cantuarienſis, *& ſicut mea dominica capella, & ſignum* Anglicæ *coronæ per quam ego regno, & ſucceſſores mei reges regnum* Angliæ *debent obtinere.*

Statuimus itaque, tam eccleſiaſticæ, quam & regiæ proſpectu poteſtatis, ut decedente abbate de Bello, *omnis poſſeſſio monaſterii, ubicunque fuerit, libera & integra, cum omni jure & conſuetudine ſua remaneat in manu & diſpoſitione Prioris, & Monachorum capituli de* Bello. *Hoc autem ideo ſtatuimus ſtatutumque perpetuò ſervandum confirmamus, quia abbas de* Bello *proprios redditus non habet, ſed communes cum fratribus. Qui igitur, Deo annuente canonica fratrum electione, abbas ſubſtitutus fuerit, ibidem abſque venalitate omni benedicatur ſicut primum abbatem* Gausbertum *in eodem monaſterio de* Bello Stigandus *epiſcopus* Ciceſtrenſis *benedixit. Abbas itaque de* Bello *non cum ſuis ſæcularibus conſanguineis, ſeu quibuſlibet aliis, elemoſinas monaſterii male utendo, diſperdat: ſed pauperibus, & peregrinis, & hoſpitibus ſuſcipiendis, ſed fraternam curam gerat;* ☞ *Terras cenſuales non ad feudum donet, nec milites, niſi in ſacra veſte Chriſti faciat, nec de poſſeſſionibus eccleſiæ quiſquam teneat aliquid feudaliter abſolutum, ſed ad cenſum annuum & ſervitium abbati & monachis debitum. In abbatis de* Bello *& monachorum domo, & poſſeſſione nullus intus vel extra, per hæreditatem officium teneat; ſed in arbitrio abbatis & monachorum conſiſtat de tranſmutandis præpoſitis, ſeu quibuſlibet aliis officiariis.*

Hanc igitur monaſterio libertatis meæ de Bello, *& omnibus ad ipſum pertinentibus in perpetuum dono, & confirmo liberam immunitatem, & immunem libertatem; quam etiam pro ſigno coronæ regni noſtri regibus poſt me in* Anglia *regnaturis, cauſa Dei commendo ſervandam ut eis Deus conſervet æternam: Teſte* Petro *epiſcopo* Ceſtriæ: Hermano *epiſcopo* Sariſberiæ, Willielmo *comite* Warennæ; Bernardo *de* Novo-mercato, *&* Gausberto *nunc ejuſdem loci abbate, cum monachis ſuis, qui ad hanc cartam faciendam præſentes fuerunt, apud* Winton.

Carta Regis Willielmi Rufi.

“WRex *Anglorum* omnibus hominibus ſuis *Francis* & *Anglis*, Salutem. Sciatis me conceſſiſſe Deo & eccleſiæ ſancti *Martini* de *Bello* in dedicatione ipſius eccleſiæ, pro anima patris mei regis *Willielmi*, & matris & omnium parentum noſtrorum qui ibi in bello ceciderunt, & aliorum omnium, eccleſiam de Saforde cum plenari decima & terra ad ipſam eccleſiam pertinente, & eccleſiam de Crelingis ſimiliter cum terra & decima ad eam pertinente de annona & omni pecunia, & eccleſiam de Trilaune ſimiliter, & eccleſiam de *Middelhala* ſimiliter, & illam de *Nortuna*, ſet & illam de Cileſham cum berewicis ad illam pertinentibus, ſcilicet Stenekate, & Stipdene, & Brundele; & eccleſiam de Mendleſham cum Andreeſtou, & eccleſiam de Bramforde cum berewicis ad eam pertinentibus, videlicet Bruſtele & Albrihteſtou, & eccleſiam de Brantham ſimiliter cum terra & decima, & berewicis de Bercold, Scotlege, & Meelſlege & Benetlege. Ibid.

“Has eccleſias cum decimis & terris, & omnibus conſuetudinibus ad eas pertinentibus & redditibus, eccleſiæ ſancti *Martini* de *Bello* concedo perpetuo jure poſſidendas *T.* baronum meorum & epiſcoporum qui ad ipſam dedicationem mecum affuere, *Walkelino Wentano* epiſcopo, *Radulfo Ciceſtriæ, Oſmundo Sareſberienſi, Johanne Bathon: Willielmo Dunelm: Rogero Conſtancienſi, Gundulfo Roſenſi*, qui omnes, me preſente & omnibus baronibus meis, excommunicaverunt & dampnaverunt, quicunque quod conceſſeram illis præſentibus eccleſiæ de *Bello* abſtuliſſent, vel ut auferetur auxilio vel conſilio eſſent. Et quod nos omnes qui in ipſa dedicatione affuimus conceſſimus & confirmamus.

Carta regis Henrici *primi.*

“HEnricus Dei gratia rex *Angliæ Radulpho* epiſcopo *Ciceſtriæ* & omnibus baronibus ſuis *Francis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe & confirmaſſe Deo & eccleſiæ S. *Martini* de *Bello* & monachis in ea Deo ſervientibus, omnia dona & omnes venditiones terrarum quæ factæ ſunt eis in rapo de Haſtingis, concedente hoc & confirmante *H.* comite de *Augo*, ſcilicet terram de Dudilande, & de Bregeſelle quam *Anſelmus* de *Fraelvilla* eis vendidit, & terram de Gleſham, quam emerunt de *Geroldo Normanvill*, & totam terram atque mariſcum ultra Wintelesey quam *Willielmus* de ſancto *Leodegario* & *Clarembaldus* eis conceſſerunt, tenendum de ſe & hæredibus ſuis. Et terram de Bocſtepe quam *Willielmus* filius *Wiberti* eis dedit in elemoſinam. Volo itaque & præcipio ut benè & quietè & honorificè & in pace teneant & habeant prædictas terras cum pertinentiis ſuis, ſicut eis conceſſæ ſunt & à comitè *H.* confir- Ibid.

„ mate

“mate liberas ab omni conſuetudine terrenæ ſervitutis. Et prohibeo ne aliquis eis inde moleſtus ſit ſuper forisfacturam meam. T. *Rogero* epiſcopo *Sareſberiæ*, & *Eudone* dapifero & *Roberto* de **Ver**, apud **Windleſore**.

Alia carta ejuſdem regis.

Ibid. “H. Dei gratia rex *Angliæ Radulfo Ciceſtrenſi* epiſcopo, & *Willielmo* filio *Augeri*, & omnibus baronibus *Francis* & *Anglis* de *Mudſexia* ſalutem. Scias me conceſſiſſe & dediſſe eccleſiæ S. *Martini* de *Bello* & monachis ejuſdem loci pro excambio de **Rading**, manerium quod vocatur **Apeldreham**, cum omnibus eidem pertinentibus, in boſco & in plano, & in terra & in aqua, ita liberum & quietum ab omnibus omnino conſuetudinibus ſicut fuit quando erat in mea dominica manu. Inſuper & xl. Sol. quos priùs retinueram in eodem manerio de **Apeldreham**, cum firma de **Boſehani** eiſdem monachis in elemoſinam dedi & conceſſi, & præcipio ut amodo quietè & benè & liberè in pace eos habeant & retineant imperpetuum. Concedo etiam illis ut abſque omni calumpnia habeant in boſco de **Bocfalde**, & in illo de **Betleſparroc** hanc conſuetudinem, ſcilicet ut ſi ego ponam in illis tres porcos in **Peſſun**, monachi ſemper mittant quartum, & recipiant liberè; Et inſuper habeant de **Padnage** quartum denarium; Et ſi Ego tres quercus accepero, monachi quartum accipiant ad domos ſuas emendandas, & de terra eiſdem boſcis pertinente quartum denarium habeant, & ad nativitatem Domini quartam gallinam, & de **Pringeſmed** quartum denarium, & ad Paſcha viginti & quinque ova. Præcipio etiam ſuper forisfacturam meam, ut nullus vicecomes vel miniſtri eorum, vel aliquis eiſdem monachis ſuper hiis moleſtus ſit, ſet ita liberè & quietè ea habeant & poſſideant ſicut ego melius & quietius tenui in mea dominica manu; ſintque liberi & quieti monachi & homines illius manerii eorum de **Apeldreham** ab omni conſuetudine cum *ſaca* & *ſoca*, & *tol* & **theam** & **Infangentheof**, & *geld* & ſcottagio & hidagio & dangeldo & opere pontium & caſtellorum & parcorum & clauſurarum & exercituum, & omnibus auxiliis & ſiris & hundredis, & **Warpeni** & leſtagio, & latrocinio & murdro & theſauro, & warenna & omnibus aliis rebus & placitis & querelis. *T. Rogero* epiſcopo *Sareſberiæ*, & *Ada* de **Port**. apud *Porteſmudam*.

Altera Carta dicti Regis *Henrici*.

Ibid. H. *Dei gratia Rex* Anglorum, *omnibus vicecomitibus in quorum vicecomitatibus ſanctus* Martinus *& monachi de* Bello *terras habent ſalutem. Mando & præcipio quatinus abbas & monachi de* Bello *benè & honorificè & quietè & in pace terras ſuas & omnia ſua teneant, ſcilicet* **Wi, Alfreſtoue, Limenesfeld**, *&* **Hou, Brithwoldington, Bromhani, Craumers** *cum omnibus appendiciis ſuis, &* **Apeldreham** *quod eis dedi in eſcambio pro* **Radinge,** *cum* ſacha *&* ſoca (&c.) *ſecundum cartam regis* Willielmi *patris mei; nec præſumat quiſquam de hiis violentiam eis inferre ſuper foriſfacturam meam. Teſte* Rogero *epiſcopo* Salesberiæ *apud* Wintoniam.

BREKENOCHENSE
Cœnobium in Wallia, *Cella Abbatiæ de* Bello.

Quædam de loco, & dominis ejus hiſtorica.

LE premer conquerur des treys kantrefs de la tere de **Brekenoch** *eſtoyt* Bernard *de* **Neſmarche**, Norman, *al tens le Roy* Henry *fiz* Willame Baſtard *conquerur, e Roy de* Engletere. *Ceci* Bernard *de* **Neſmarche** *eſpoſa* Neſte *qe fut apele* Agnes, *la file* Griffin *le fiz* Lewelin, *qui ont eſte cruel tirant de* Gales. *E de cele* Neſte *engendra* Mael *ke pus eſtoyt noble chivalir. Mes le heritage de* **Brekenoch** *en cete manire perdi. Sa mere* Neſte *ſus ſon baron ama un chivalir, e à partir de ſa mere le baty & ledement le defola. Dunt ſa mere grevement a ly ſe coruſa. E apres la mort* Bernard *de* **Neſmarche** *ſon baron a la curt* Henry *le veyl ſen ala, e devant le Roy e tut ſon Baronage apertement jura, qe ceti* Mael *neſtoy pas le fiz* Bernard *de* **Neſmarche**, *mes de un autre chivalir qe ele proama le aveyt conſu. Dunt le Rey* Henry *plus per volunte qe per dreyture, a lavantdit* Mael *le heritage de* **Brekenoch** *toliſt, e le dona a la file lavantdite* Neſte, Sibile *per nun apele, pur ceo qe la mere temonia qe ele fut de ſon baron* Bernard *de* **Neſmarche** *engendre, a un noble chivalir de ſa meynee* Miles *per noun fiz* Watir *le Coneſtable de* **Gloučeſtre** *e de* **Hereford**, *of tut le honur de* **Brechenoch** *dona en mariage.* Ex bibliotheca Cottoniana. [ſub effigie Julii D. 11.] fol. 26. a.

Enapres Maud *file lavandit Roy* Henry *emperice de* Rome *dona a lavantdit* Mile *le conte de* **Hereford** *enapres tote la foriſte de* **Dene**. *Ceſty conte* Mile *engendra de lavantdite* Sibile *le Conte* Roger *de* **Hereford**, Henry *le coneſtable*, Watir *le coneſtable*, Mael *le coneſtable e* Willame *le coneſtable, & treys files*, Margerie, Berte *&* Lucie. *Des avantdites v. fiz nul ne fut apele conte, fors le conte* Roger, *mes les autres quatres ſe firent apeler coneſtables, e checun apres autre aveyt la ſeynurie de* **Brekenoche**, *e ſans heir de ſey de cet ſicle ſen partirent. Le dreyn de ces ſink* Willame *le coneſtable eſtoyt le plus felons des autres, & purſuit le eveske de ſeynt* David, David *le ſecund, qui nul repos pur ly aver ne pout en ſa eveſche, mes ſen fui en* Engletere *la ou il pout de luy en luy. Eſchey endementirz qe levantdit* Willame *eſtoyt berbege a* **Brentles** *ou ſire* Watir *de* **Clifford** *au chaſtel, & per meſaventure arderunt les meſons de meme cely chaſtel, ſi chey une pire de la haute tour ſur la teſte* Willame *le avantdit ſeygnur de* **Brekenoch** *& grevement le eſtona.*

Mentenant enveia il ſes meſſagirs la ou le Eveske de ſeynt David *eſtoyt, e haſtinement le fiſt a ly venir, e pituſement ly diſt. E beu pere Eſveske cruelement ſe venge de mey noſtre ſeynur, & ne*

mens

atent pas la converſion al pecheur mes haſte la mort a perdition. Entre cete paroles le premer an de ſa ſeynurie nemye del tut finy le eſperit de ſa qualete rendi. Apres ces ſink fiz qe morirunt tus ſans heyr de ſey, eſchey le heritage al tres files avant nomes, a Margerie Berte *&* Lucie. Margerie *ſe eſpoſa a* Hunfry *de* Boun *ou ſa partie qe eſtoyt le conte de* Hereford. Berte *ſe marie a* Willame *de* Brewes *ou tote ſa tere de* Brekenoch. Lucie *ſe maria a* Hereberd *le fiz* Hereberd *ou tote la foreſte de* Dene *& autres teres. Mes ceſti* Hereberd *pur treſpas qe fet aveyt au Roy de* Engletere, Henry *le ſecund fiz le Emperice, le an cely Roy quart, tote la foreſte le rendi & quite clama.*

Apres la mort lavantdit Rey Henry *&* Hereberd, *les heirs Sire* Willame *de* Breuſe, *peyſiblement ont tote la tere de* Brekenoch *a tut le tens lavantdit Rey* Henry *le ſecund & per tut le tens le Rey* Richard *& al tens le Rey* Johan, *dekes cel tens ke le Rey* Johan Willame *de* Breuſe *& ſes eyrs ſannz acheſon & per ſa volunte & ſanz jugement engeta de* Engletere, *ceo fu le dime an apres ceo ke lavantdit* Willame *de* Brewſe *ont deſconfit* Gwewayn *en* Elveyl *ou eſteynt ocis plus ke MMM.* Waleys. *Le an del incarnation noſtre ſeygnur MCCviij. eſteyt tote* Engletere *entredite &* Gales *la nevime kalende de* Averil, *& la ſecunde kalende de May apres, ſi priſt le Roy* Johan *les teres & les chateus le avantdit* Willame *de* Brewſe *per ſa volunte demeyne, & le engeta de* Engletere *ou les ſens. E quant il eſtoyt engete en exil, Peres le fiz* Hereberd *pria le Roy* Johan *qe il le grantaſt la terce partie de la tere de* Brekenoch, *ceo eſt a ſauer* Blenteveny *&* Talgar *& la* Walecherie *ou les apurtenances a ſa volunte. E apres ceo vint le Eveske* Giles *le* Hereford *cum gardayn & plus prechen le avaundit* Willame *de* Brewſe, *e engeta le avantdit le fiz* Hereberd *des avantdite teres pur ceo ke nul dreyt en aveyt. E toſt apres ſi eſtoyt le avantdit Eveske* Gile *reconcile au Roy* Johan. *E le Roy recomit a ly touz ces dreys qe il clama en tote cetes avantdites teres de* Brekenoch, Reynaud *de* Brueſe *ſon frere. Le an apres la mort le Eveske* Gile *ſi morut le Roy, e les teres enapres la mort Eveske* Gile *ſi reſut le avantdit* Reynaud *de* Brueſe *& eſpoſa la file* Willame *de* Brueſe, *de ke il engendra* Willame *de* Brueſe *qe fut apele le jeſne.* Reynaud *de* Brueſe *ont la ſeynurie de* Brekenoch *xiij. anz. E apres ſa mort ont la ſeygnurie* Willame *ſon fiz. En meme cel an ſi fut il pris en* Kerry, *e apres le ters an fu meme celi* Willame *convive de* Lewylyn *ſeygnur de* Gales *a feſte, & per treyſon ocis.*

Ceci Willame *eſpoſa* Eve *la ſeor le Conte* Ricard *le mareſcal & engendra de luy quatre files,* Iſabel, *qe fut eſpoſa a* David *le fiz* Lewelyn *coſyn germayn le Roy de* Engletere Henry, *e* Maud *ke fut eſpoſe a* Roger *de* Mortemer; Eve *ke fut marie a* Willame *de* Kantelez. Elianore *ke fut marie a* Hunfray *de* Boun *fiz ſire* Hunfray *de* Boun *Conte de* Hereford. *La tere de* Brekenoch *ou tut le Honur demura a* Hunfray *de* Boun *& a* Elianore *ſa femme, dunt* Lewelin *enont grant envie & ou le aielle Conte* Richard *le mareſcal aſeia le chaſtel de* Brekenoch, *Mes confus ſen party. E toſt apres morut* Iſabel *la ſeor eyne ſanz eyr de ſey. Ceo ſige entour* Brekenoch *fut fet le v. an apres la mort ſire* Reynaud *de* Brueſe *le an del incarnation MCCxxx. e del conqueſt de* Engletere *le an Centime ſeſſante ſetime.*

Charta Bernardi *de* Novo-mercato.

Cart.15. E.2.n.8. per *Inſpeximus.* Vide etiam Pat. 13. *H* 4. part.1. m.5.

“REx archiepiſcopis (*&c.*) Inſpeximus cartam *Bernardi* de *Novo-mercato* in hæc verba. Sciant omnes præſentes & futuri quod ego *Bernardus* de *Novo-mercato*, conceſſu domini mei *Henrici* regis, teſtimonioque baronum ſuorum, dedi eccleſiæ S. *Martini* de *Bello* quandam eccleſiam meam apud caſtrum meum quod eſt ſitum in Walis in *Brechenio*, quam ego dedicari feci in honorem S. *Johannis* evangeliſtæ, pro ſalute & anima ejuſdem domini mei *Henrici*, & pro anima *Willielmi* regis patris ejus & matris, & pro ſalute animæ meæ & uxoris, & filiorum filiarumque & omnium parentum noſtrorum vivorum & defunctorum. Hæc autem ſunt quæ ego eidem eccleſiæ dedi, concedentibus uxore mea & filiis. Dedi enim eidem eccleſiæ ſuper flumen quod dicitur *Uſcha* molendinum unum, & duas partes alterius molendini ſuper flumen Hodem, & quinque burgenſes in caſtro meo, & terram ad unam carucam, juxta caſtrum meum, & duas alias terras, quarum una vocatur Londewerne, altera *Coſtinio*, cum ceteris terris circum adjacentibus, partem quarum dedi eccleſiæ pro eſcambio de Lannuhangel, alteram partem pro anima *Philippi* filii mei. Præter hæc dedi quandam vaſtam civitatem quæ vocatur Carnoys, & circa eam unam carucatam terræ, & decimam denariorum theolonii & molendinorum meorum, & decimam panis mei. Hæc omnia quæ nominavi ſunt in Walis. In *Anglia* verò dedi quatuor eccleſias cum omnibus terris & decimis ad eaſdem pertinentibus, ſcilicet eccleſiam de Patyngeham, eccleſiam de Bodeham, eccleſiam de *Burchella*, eccleſiam de *Hardintona* & decimam de Bruneſhope. *Agnes* verò uxor mea, me concedente, dedit unum manerium quod vocatur *Berintona*. Item in *Gualis* dedi eccleſiæ S. *Johannis* eccleſiam meam de Talgarth, & eccleſiam de Langors & capellam meam. Hæc ſunt autem quæ homines mei dederunt. *Picardus* dedit tres carucatas terræ & decimam ſuam de annona & de omnibus animalibus in *Wallia*. *Ricardus Cenomannicus* unam carucatam terræ, *Haroldus* unam carucatam terræ, *Walterius* de *Cropus* decimam ſuam de Lanſefred, & in *Anglia* eccleſiam de *Cliberia*, & quicquid ad eam pertinet. *Wlgerius* decimam ſuam rectam in *Gualis*. *Walterius* de *Linehalla* unum burgenſem. *Rogerus* de *Baſchevilla* unum burgenſem. *Willielmus* filius *Giroldi* unum burgenſem. *Robertus* de *Eurois* unum burgenſem. *Ricardus* filius *Radulfi* dedit eiſdem monachis terram *Firmini*, & terram *Radulfi Cornuti*. Hæc omnia quæ hic continentur ſcripta confirmo ego *Bernardus*, & concedo ut eccleſia teneat & monachi ita benè & quietè & honorificè cum omnibus conſuetudinibus ſicuti ego de domino *Henrico* rege teneo.

Charta

Charta Rogeri *comitis* Herefordiæ.

Ibidem. “SCiant preſentes & futuri quod ego *Rogerus*, comes *Herefordiæ*, dedi & conceſſi Deo & eccleſiæ ſancti *Johannis* de Brechnoch, & monachis ibidem Deo ſervientibus, pro ſalute animæ meæ, & omnium anteceſſorum & ſucceſſorum meorum, Inprimis hanc libertatem, ut Prior & conventus habeant curiam ſuam per omnia & omnes libertates quas habere debent ex dignitate ſuæ matris eccleſiæ. Dono etiam eis totam terram ſancti *Peulini* apud *Maram*, & in *Mara* piſcationem per tres dies ſingulis ſeptimanis, & ſingulis diebus in Adventu et in Quadrageſima liberè et quietè ſine alicujus impedimento vel contradictione. Dono etiam prædictis monachis omnes decimas pullanorum meorum, et vitulorum et agnorum, et caſeorum, et lanæ et lini et omnium rerum unde decimæ provenire poterunt, de omnibus foreſtis meis per totum Honorem totius *Brechoniæ*; et totam decimam totius villæ meæ de *Brechonia*, et decimam totius expenſæ in dominicis meis ſive aſſim ſive abſim; Et decimam lardarii de *Haya*. Dono etiam ad augmentum donorum meorum decimam omnium vaccearum de donis *Wallenſium*, & decimam prædarum quas ſuper inimicos meos accipere potero, & communem paſturam per totam terram de *Brechonia*. Omnes etiam donationes quas *Bernardus* de *Novo mercato* eidem eccleſiæ contulit, concedo et hac præſenti carta mea confirmo, ſcilicet molendinum unum ſitum ſuper flumen quod dicitur *Huſca*, & duas partes alterius molendini ſuper flumen *Hotheni*. Præter hæc quandam vaſtam civitatem quæ vocatur *Chaer* cum omnibus ad eam pertinentibus, in boſco et plano, in pratis, in paſcuis, in viis, in ſemitis, in aquis & in piſcationibus, et flumine Yeskyr uſque ad Olendi per magnam viam quæ tendit verſus *Brechoniam*, & inde ſicut Olendi deſcendit in moram & amnim qui ex altera parte deſcendit in moram de ſubtus per medium cacumen montis uſque ad ſurſam alterius rivi qui eſt in latere montis verſus *Huſcam* et inde ſicut idem rivus deſcendit in *Huſcam*, & duas carucatas terræ cum boſco ad eam pertinente, & eccleſiam de Bodeham, et eccleſiam de Patingeham et eccleſiam de Talgar, et eccleſiam de *Mara*, et omnes alias donationes quas idem *Bernardus* avus meus prædictæ eccleſiæ donavit, in hominibus, in terris, in eccleſiis et in cæteris poſſeſſionibus, Sigilli mei et baronum meorum teſtimonio confirmo. Hiis teſtibus *Waltero* fratre meo, *Jordano* archidiacono, *Davide* decano, *Bauderun*, *Waltero* de Clifford, *Roberto* de Candos, *Humfrido* filio *Odonis*, *Hugone* Foreſtario, *Radulſo* de *Baskevilla*, et *Roberto* fratre ejus, *Rogero* de *Chinlet*, *Olivero* de Brunesope, *Reginaldo* de Weldebef, *Thurſtano Bret* et *Roberto* fratre ejus, *Seer Hagurner*, (&c.)

Alia ejuſdem comitis Charta.

Ibidem. “NOtum ſit omnibus, quod ego *Rogerus*, comes *Herefordiæ*, pro ſalute animæ meæ (*&c.*) confirmavi monachis meis de *Brechonia* curiam ſuam de omnibus hominibus ſuis & terris & poſſeſſionibus, et omnibus rebus ſuis liberam & quietam, & decimam totius panis et potus expenſæ de caſtello *Brechonia* et de *Haya*, & de ceteris dominiis meis per totam *Brechoniam*. Et ſi pro ſubtractione, vel dilatione miniſtrorum noſtrorum melius ſolverint loco prædictæ decimæ, concedo eis decimam totius bladi mei ad hoſtia grangiarum apud caſtellum de *Brechonia* et apud *Talgar* et *Hayam*, et omnium leguminum poſt primam decimationem, quæ eccleſiis quibus prius data fuerat in pace firma maneat; Et ſi quæ terra vel maneria, de Honore de *Brechonia* in meum dominium aliquo caſu devenerint, hoc idem in eis monachi mei prædicti habeant. Si verò ſummagium portatum fuerit in terram meam de *Brechonia* de dominiis meis ab *Anglia*, decimam habeant inde undecumque fuerit. Præterea dono & concedo ſepedictis monachis meis has eccleſias, ſcilicet eccleſiam de *Talgar*, & eccleſiam de *Mara*, et eccleſiam de *Haya*, et eccleſiam de S. *Egion*, et eccleſiam de Langelen, et illam de Bechedin, quæ omnes ſunt *Wallias*. In *Anglia* verò dedi eiſdem monachis meis quatuor eccleſias, ſcilicet illam de Patingeham, et illam de Bodeham, et illam de Burchulle, et illam de *Hardintuna* cum omnibus ad omnes prædictas eccleſias pertinentibus. Dono etiam eis omnes decimas omnium placitorum, tolnetorum, donorum, lucrorum, reddituum de *Brechonia* provenientium, & omnium rerum et bonorum quæ ego adquiſiero in *Wallias*, & piſcationem trium dierum in *Mara* per ebdomadam, & omnibus diebus in *Adventu* & *Quadrageſima*. Concedo etiam dictis monachis meis liberā paſturam omnibus animalibus ſuis in foreſtis meis per totum Honorem de *Brechonia*, & decimas vaccarum de donis *Wallenſium*, ſimiliter cum omnibus libertatibus, & liberis donationibus, & liberis conſuetudinibus quas anteceſſores mei eis dederunt, cum omnibus etiam libertatibus quas habet eccleſia ſancti *Martini* de *Bello* in omnibus rebus, ſicut carta domini mei regis *Henrici* teſtatur. Hiis teſtibus *Waltero* fratre comitis, *Waltero* de Clifford, *Radulfo* & *Roberto* de *Baſchervilla*, *Oſberto* filio *Hugonis*, *Willielmo* de *Bealchamp*, *Reginaldo* de Oldebef, *Rogero* de *Burchull*, *Hugone* de *Heſla*, *Waltero* de *Ferna*, *Willielmo* clerico, *Jeſtin Trahern* & multis aliis.

Tertia ejuſdem comitis Charta.

“NOtum ſit omnibus preſentibus & poſteris, quod ego *Rogerus* comes *Herefordiæ*, concedo (*&c.*) eccleſiæ ſancti *Johannis* de *Brechonia* (*&c.*) liberam curiam ſuam in omnibus, cum quadā vaſta civitate quæ vocatur Carneys ſcilicet de Aberheskir uſque Kilinot & Lanwern uſque Manillidin. Præterea concedo eis omnia molendina de parochia de *Brechonia*, cum tota multura, & cum omnibus conſuetudinibus & libertatibus & pertinentiis ſuis. Tenendum & habendum liberè & quietè ſicut ego eam unquam liberiùs & meliùs in meo dominio habui, & ita ſcilicet quod non liceat alicui mo-

" lendinum facere vel habere infra fines de parochia niſi ipſis monachis. Concedo etiam eis terram *Oſmundi* de *Travelia* totam, & juxta illam unam aliam terram quæ fuit *Ricardi Gulafre* totam, ſcilicet uſque **Wenniterſin**, & totam terram quæ vocatur **Toni**, & terram illam quæ fuit *Walkelini Vis* de **Lu**, ſcilicet de **Pentenavel** uſque ad caſtellum *Weinardi*, in boſco & plano, & omnibus ad eas pertinentibus. Dono inſuper dictis monachis has eccleſias, ſcilicet eccleſiam de **Talgar**, & eccleſiam de *Mara*, & eccleſiam de *Haya*, & illam de ſancto *Egion*, & eccleſiam de **Langelen** & illam de **Kethedi**, quæ omnes ſunt in *Wallia*.

" In *Anglia* verò dedi eis eccleſiam de **Patingham**, & eccleſiam de **Bodeham**, & illam de **Burchulle**, & illam de *Hardintona* cum omnibus pertinentiis ſuis, & decimas omnium proventuum placitorum, tolnetorum, donorum, lucrorum, & reddituum meorum, & totius panis & potus expenſæ de caſtello *Brechoniæ* & de *Haya*, & de cæteris dominiis mei per totum Honorem *Brechoniæ*, ſive aſſim ſive abſim, & decimam omnium rerum quas adquiſiero in *Wallia*, & piſcationem trium dierum in *Mara* per ebdomadam, & omnibus diebus in *Adventu*, & *Quadrageſima*, & liberam paſturam omnibus animalibus ſuis in foreſtis per totam *Breconiam*, & decimas vaccarum de dono *Wallenſium*.

" Has, & omnes donationes & conceſſiones, quæ in hac carta, & in àliis cartis meis vel anteceſſorum meorum continentur, eis concedo liberè & quietè in puram & perpetuam eleemoſinam. Teſtibus *Francigenis, Anglicis* & *Wallicis* curiæ meæ de *Brechonia*.

Quarta ejuſdem comitis charta.

Ibid.

" NOtum ſit præſentibus & futuris quod ego *Rogerus*, comes *Herefordiæ*, dedi & hac carta confirmavi monachis de *Brechonia*, pro ſalute animæ meæ & omnium anteceſſorum & ſucceſſorum meorum **Lanwerne** uſque **Meiſlidyn**, & uſque **Heileye** & **Kaher**, à flumine **Heskir** uſque **Glendi** & inde uſque **Kilemut**, & terram quæ fuit *Walkelini Vis* de **Lu** de **Pentenavel** uſque ad caſtellum *Waynardi*, & terram *Ricardi Gulafre* de **Travele** uſque **Wenniterſin**, & inde uſque **Lattewrechin**, & xl. acras quas *Stephanus* de *Benin* me præſente eis dedit, liberas & quietas ab omni exactione & terreno ſervicio. Concedo etiam prædictis monachis decimas reddituum & placitorum & donorum meorum, & liberam paſturam animalibus ſuis in foreſtis meis, & decimas porcorum de panagio meo & vaccarum de donis *Wallenſium* apud **Talgar**, apud *Brechoniam*, & decimas molendinorum meorum & omnium lucrorum per totum Honorem totius *Brechoniæ*. Concedo etiam eis liberam curiam ſuam cum omnibus libertatibus quas habet eccleſia ſancti *Martini* de *Bello* ſicut carta domini mei regis *Henrici* teſtatur. (*&c.*)

Charta *Maiheli* de **Hereford**.

Ibid.

N*Otum ſit omnibus tam clericis quam laicis præſentibus & futuris, quod ego* Maihelus *de* **Hereford** *pro ſalute animæ meæ, & pro anima patris mei & matris meæ, & fratrum & anteceſſorum meorum, dono & concedo eccleſiæ ſancti* Johannis *de* Brechonia *& monachis ibidem Deo ſervientibus, & hac præſenti carta confirmo, quicquid* Bernardus *de* Novo-mercato *avus meus & homines ipſius eidem eccleſiæ contulerunt, & quæ* Milo *pater meus dedit, & quicquid fratres mei* Rogerus *comes, &* Walterus *conſtabularius, &* Henricus *& homines eorum eidem eccleſiæ conceſſerunt, & cartis ſuis confirmaverunt, in eccleſiis, in decimis, in terris, in hominibus, in molendinis, in aquis, in boſco, & plano, in libertatibus, & liberis conſuetudinibus, quæ omnia confirmavi cum ſigilli mei munimine in karta* Henrici *fratris mei.*

Præterea concedo eidem eccleſiæ capellam de caſtello Brechoniæ *quam avus meus* Barnardus *priùs eis conceſſit, cum donis illis & dignitatibus quæ pater meus* Milo *comes eidem capellæ dedit in dedicatione ipſius; videlicet duos ſolidos ad luminare in capella, & corredium capellani cum clerico ſuo, & ſcolam de* Brechonia *quæ propriè pertinet matri eccleſiæ. Et inſuper tres ſolidos de feria annuatim ad feſtum ſancti* Johannis Baptiſtæ *ad lumen eccleſiæ emendum; ita quod cum illis duobus ſolidis quos pater meus* Milo *comes ad luminare ejuſdem eccleſiæ ſimiliter dedit, ſint quinque, & hos pro* Godefrido Coco *quem* Henricus *frater meus fecit monachum, qui noſtris anteceſſoribus honorificè ſervivit uſque ad monacatum. Hujus conceſſionis teſtes ſunt* Thomas *Prior de* **Lantoeni** *de* **Cinias**, *&* Radulphus *Celerarius*, Humfridus de **Buhun** *nepos meus*, Walterus *de* **Clifford**, Radulfus *de* Baſchevilla, Rogerus *dapifer de* **Burchell**, Willielmus *de* **Miniers**, Willielmus Torel, Reinaldus Crocun, Robertus *de* **Baſchevill**, Willielmus Loemer, Radulfus *de* **Vatin**, Rogerus Bret, Will. Picart, Will. Weldeboef. (&c.)

Charta *Willielmi* de *Braioſa*.

Ibid.

S*Ciant omnes preſentes & futuri, quod ego* Willielmus *de* Braioſa, *pro ſalute animæ meæ & anteceſſorum meorum, inprimis do corpus meum eccleſiæ ſancti* Johannis *apoſtoli & evangeliſtæ de* Brechonia, *quocunque loco ſive in* Anglia *ſive in* Wallia *Deo diſponente finiero, quia hæc eſt eccleſia quam præ cæteris diligo, & in ſanctum* Johannem *poſt Deum & ſanctam* Mariam *majorem fiduciam habeo. Cum donatione corporis mei concedo eidem eccleſiæ ſancti* Johannis *& monachis ibidem Deo ſervientibus, quicquid anteceſſores mei* Bernardus *de* Novo-mercato *fundator ipſius eccleſiæ, & homines ipſius, &* Milo *comes, & avunculi mei* Rogerus *comes* Herefordiæ, Walterus, Henricus, Maielus, *& homines eorum huic eccleſiæ ſancti* Johannis *dederunt & cartis ſuis confirmaverunt, in eccleſiis & pertinentiis earum, in decimis, in terris, in hominibus, & poſſeſſionibus, in boſco & in plano, in molendinis, in piſcationibus, in libertatibus omnibus & liberis conſuetudinibus, quas ex ſe debet habere, vel ex dignitate ſua matris eccleſiæ*

ſecundùm

ſecundùm cartam domini mei regis Henrici *& anteceſſorum ſuorum. Hæc omnia eccleſiæ ſancti* Johannis *& conventui ipſius concedo & perpetuo jure ſibi poſſidenda.*

Hæc cartâ confirmo, & ipſam cartam ſic confirmatam, multis teſtibus tam clericis quàm laicis, cum corpore meo ſuper altare ſancti Johannis *repreſento, & ejus cuſtodiæ me vivum & mortuum fiducialiter ex hac hora committo. Unde omnes rogo qui mihi fidem debent & amorem, ut hanc eccleſiam libencius diligant, & manuteneant, & rebus ipſius ubique pro Dei amore conſilio & auxilio diligentius ſubveniant. Et notum ſit omnibus quod ex proprio dono concedo cum corpore meo hanc libertatem, quod omnes homines eccleſiæ ſancti* Johannis, *tam burgenſes, quàm alii, ſint liberi & quieti de ſhiris & hundredis, & placitis & omnibus querelis; & ſi aliquis deprehenſus fuerit latrocinio, vel aliquo modo convictus, catalla ipſius ſint eccleſiæ & monachis, & ſola juſticia mortis & membrorum ſit michi & miniſtris meis. Teſtibus hiis,* Waltero *de* **Clifford**, Will. *de* **Wellebuf**, *&* Roberto *de* **Baſcavill**, (&c.)

Charta Herberti *filii* Petri.

Ibid. “Sciant præſentes & futuri, quod ego *Herbertus* filius *Petri* conceſſi & hac præſenti carta mea confirmavi, pro me & hæredibus meis & pro ſalute animæ meæ, & anteceſſorum & hæredum meorum, in liberam puram & perpetuam elemoſinā, Deo & eccleſiæ ſancti *Johannis Evangeliſtæ* de *Brechonia*, & monachis ibidem Deo ſervientibus & ſervituris, piſcationem in *Mara* tribus diebus in ebdomada, & cotidie in quadrageſima & cotidie in Adventu cum una cimba. Conceſſi etiam totam terram de **Pentenavel**, & totam terram ſancti *Peulini*, quæ annuatim eiſdem monachis unam marcam reddere ſolebat, & purpreſturam terræ juxta villam *Walkelini*, quam iidem monachi aſſartaverunt, liberas & quietas, unde fuit diſſenſio inter patrem meum & ipſos monachos, & poſtea concordia facta fuit. Præterea conceſſi & confirmavi eiſdem monachis redditus quinque marcarum quas recipere debent annuatim nomine decimarum proventuum & expenſarum caſtri mei de **Blaynl.** ad tres anni terminos; ſcilicet ad feſtum S. *Michaelis* xxij.s. iij.d. & ad carnipricium viginti & duos ſol. & tres denar. & ad feſtum ſancti *Ethelberti* xxij.s. ij.d. Conceſſi etiam ſpontanea voluntate mea quod meus ballivus in partibus meis de *Breconia*, quicunque ille fuerit, abſque omni contradictione ſententiam excommunicationis incurrat ſi à ſolutione dictarum quinque marcarum in toto vel in parte ad prædictos tres terminos ceſſaverit. Conceſſi etiam & confirmavi pro me & hæredibus meis triginta acras terræ cum pertinentiis quas *Iſabella*, filia *Gileberti*, quondam uxor *Laurentii*, dictis monachis dedit & confirmavit, & ſex acras terræ cum pertinentiis quas *Matill.* de **Hagurner** eiſdem monachis dedit & confirmavit, Et quinque acras terræ cum pertinentiis quas *Margareta* filia *Segeri le Hagurner* eiſdem monachis dedit ad ſuſtentationem pauperum. Et ſex acras terræ quas *Alicia* de **Hagurne** eiſdem dedit ad ſuſtentationem pauperum, & quatuor acras terræ quas *Matillis le Hagurner* eiſdem cum corpore ſuo legavit, & duas acras terræ quas *Willielmus le Surdival* eiſdem cum corpore ſuo legavit. Conceſſi etiam dictis monachis triginta & novem acras terræ cum pertinentiis quas *Margareta* filia *Segeri le Hagurner* eiſdem dedit, quas ſalvo jure cujuſlibet eiſdem monachis confirmavi. Et quia volo quod hæc mea conceſſio & cartæ meæ confirmatio firma & ſtabilis imperpetuum permaneat, preſentem cartam ſigilli impreſſione confirmavi. Hiis teſtibus domino *Reginaldo* filio *Petri*, & domino *Roberto le Wafre*, domino *Rogero Pycard*, domino *Petro* de **Wacevil**, domino *Johanne* de **Waldeſef**, domino *Willielmo* de **Turbervill**, domino *Nicholao* filio *Arnaldi*, domino *Johanne* de **Oynes**, domino *Matheo Croc*, *Galfrido* clerico (*&c.*)

Charta Johannis *filii* Reginaldi.

“Sciant præſentes & futuri, quod ego *Johannes* filius *Reginaldi*, dominus de **Blamloveny** & de **Dynas**, conceſſi & hac præſenti carta mea confirmavi, pro me & hæredibus meis, (*&c.*) Deo & beatæ *Mariæ* & eccleſiæ ſancti *Johannis evang.* de *Breconia* & monachis ibidem Deo ſervientibus & ſervituris, quod habeant liberam curiam ſuam de omnibus hominibus ſuis de omnibus querelis & attachiamentis qualitercunque contingentibus; hoc excepto, quod nos & hæredes noſtri habeamus attachiamenta & placita de venatione in curia noſtra de **Talgarth**, & de viridi boſco de hominibus dictorum religioſorum, dum tamen infra bundas foreſtæ noſtræ de **Talgarth** attachiari poſſint per foreſtarios noſtros juratos, ſecundùm quod conſuetum & uſitatum fuit temporibus anteceſſorum noſtrorum. Concedo etiam pro me & hæredibus meis ſupradictis monachis & eorum ſucceſſoribus, quod habeant communem paſturam omnimodis animalibus ſuis propriis per totam foreſtam noſtram de **Talgarth**, exceptis parcis noſtris clauſis. Concedo etiam ſupradictis monachis duas acras terræ ad ædificandum & ad receptandum dicta animalia ſua apud **Gnonelwaur** juxta **Frundlas**. Concedo etiam dictis monachis pro me & hæredibus meis decimam pullanorum noſtrorum & hæredum noſtrorum de equitiis noſtris ubicunque in terra de **Talgarth** exiſtentibus. Et quia volo quod hæc mea donacio, & cartæ meæ confirmatio rata & ſtabilis imperpetuum permaneat, huic præſenti ſcripto ſigillum meum appoſui. Hiis teſtibus domino *Lewelino* de *Pola*, domino *Rogero Pycard*, domino *Johanne le Brut*, domino *Ricardo le Brut* militibus, *Galfrido Clement* (&c.) Ibid.

ARMETHWAYTENSE
cœnobium in comitatu Cumbriæ.

Carta fundationis.

Par. 20 E. 4. part. 1. m. 4. per Inſpex.

WIllielmus Dei gratia Rex *Anglorum* & dux *Normannorum* omnibus ſuis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis ſalutem. Sciatis quod nos, ex mero motu noſtro, & intuitu caritatis fundavimus conſtruximus & imperpetuum ordinavimus in puram & perpetuam elemoſinam unam domum & monaſterium nigrarum monialium ordinis S. *Bened.* in honore *Jeſu Chriſti* ac beatæ *Mariæ* virginis pro animabus progenitorum noſtrorum & omnium Chriſtianorum, prout ſituatur juxta aquam vocatam **Croglyn** in comitatu *Cumbriæ*. Etiam dedimus & conceſſimus monialibus ibidem duas acras terræ ſuper quas prædicta domus & monaſterium ſituantur. Et etiam dedimus & conceſſimus eiſdem monialibus tres carucatas terræ & decem acras prati cum omnimodis communiis, boſcis, & vaſtis eiſdem tribus carucatis terræ quoviſmodo pertinentibus, jacentibus juxta monaſterium prædictum.

Etiam dedimus & conceſſimus eiſdem monialibus & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum ducentas & ſexdecem acras terræ exiſtentes infra foreſtam noſtram de **Ingilwode**, jacentes ex parte boriali cujuſdam aquæ vocatæ **Tarnwadelyn** cum omnibus boſcis proficuis & commoditatibus ſuper eaſdem exiſtentibus ſive unquam poſtmodum creſcentibus. Etiam conceſſimus eiſdem monialibus communiam paſturam cum omnibus animalibus ſuis pro ſe & ſuis ibidem tenentibus per totam foreſtam noſtram de **Ingilwode**, capiendis ibidem ſufficientem maeremium pro omnibus ſuis ædificiis quandocunque & quotienſcunque neceſſe fuerit, per deliberationem foreſtariorum noſtrorum, ſive eorum unius, ibidem exiſtentium. Et etiam conceſſimus & confirmavimus eiſdem monialibus & ſucceſſoribus ſuis quendam annuum redditum xl. ſol. annuatim percipiendorum imperpetuum de tenementis noſtris in villa noſtra de **Karlile**, ſolvendorum eiſdem monialibus & ſucceſſoribus ſuis per manus cuſtodis noſtri villæ de **Karlile** prædictæ ad feſta *Pentecoſtes* & ſancti *Martini* in yeme per equales portiones. Et etiam concedimus pro nobis & hæredibus noſtris quod prædictæ moniales, tenentes, & ſui ſervientes liberi ſint de tolneto pacando per totum regnum noſtrum *Angliæ* pro aliquibus beſtiis ſive rebus quibuſcunque per eas ſive eorum aliquem tenentem ſeu ſervientem impoſterum emendo. Et etiam concedimus & confirmavimus quod monaſterium & domus prædicta cum prædictis tribus carucatis, duabus acris terræ, cum decem acris prati, in omnibus libera ſint & habeant omnes libertates ſuas ſimili modo ſicut conceditur noſtro monaſterio de **Weſtmynſter**, abſque vexatione moleſtatione ſive aliqua inquietatione, ſeu leſione aliquorum vicecomitum, eſcaetorum, ballivorum, ſive aliquorum miniſtrorum ſeu ligeorum noſtrorum quorumcunque. Et etiam concedimus eiſdem monialibus communam paſturæ cum animalibus ſuis infra villam & communiam de **Aynſtaplyth** cum liberis introitu & exitu. Necnon concedimus quod prædictæ moniales liberæ ſint per totam terram ſuam pro quibuſcunque tenentibus, & liberam habeant warennam tam pro lectis curiarum noſtrarum quàm in aquis boſcis, terris, planis, ſeu metis ſuis eidem monaſterio ſpectantibus ſeu quoviſmodo pertinentibus. Habenda tenenda & occupanda omnia & ſingula prædicta recitata præfatis monialibus & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum de nobis & hæredibus noſtris in puram & perpetuam elemoſinam ſpontanea ita voluntate & conceſſione **As hert may it thynk or ygh may it ſe.** In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Teſte meipſo apud *Weſtm.* ſexto die menſis Januarii anno regni noſtri ſecundo.

Carta regis Edwardi *tertii.*

REx omnibus ad quos &c. ſalutem. Volentes dilectis nobis in Chriſto, Prioriſſæ, & monialibus de **Ermitwait**, in comitatu *Cumbriæ*, quarum terræ, tenementa, & redditus, per querram *Scociæ* multipliciter deſtructæ exiſtunt, & vaſtatæ, gratiam facere ſpecialem, pardonavimus eiſdem Prioriſſæ, & monialibus, illas decem libras, quas nobis reddere tenentur, pro victualibus tempore domini *Edwardi*, nuper regis *Angliæ* patris noſtri, per ipſas ad *Karliolum* emptis, & ipſas de eiſdem decem libris, tenore præſentium, quietamus. In cujus rei teſtimonium (*&c.*) Teſte rege apud *Weſtmonaſterium* ſextodecimo die Octobris. Paten. an. 5. E. 3. memb. 5.

Carta Regis Edwardi *quarti de hujus cœnobii poſſeſſionum ratificatione.*

REX omnibus ad quos, &c. Salutem. Sciatis qd. nos ex lamentabili inſinuatione Prioriſſe monialiū domus ſive prioratus de **Armyth-whayte**, in comitatu *Cumbriæ*, prope marchias *Scotiæ* ſituati & edificati, accepimus qualiter domus ſive prioratus prædictus, quæ de fundatione inclitorum progenitorum noſtrorum quondam regum *Angliæ* & noſtro patronatu exiſtit, per inimicos & adverſarios noſtros *Scotiæ* in domibus, clauſuris, & aliis edificiis totaliter deſtructus & devaſtatus, ac de rebus, reliquiis, ornamentis eccleſiaſticis, libris, & aliis jocalibus ſpoliatus extitit, & quod deterius eſt, omnia cartæ, ſcripta, donationes, literæ patentes, aliaque evidentiæ & munimenta dictum prioratum & poſſeſſiones ejuſdem, per dictos progenitores eidem prioratui antiquitus datæ & collatæ concernentia, per dictos adverſarios noſtros combuſta aſportata & alias elongata fuerunt, ſicque magna pars poſſeſſionum prædictarum ab eadem domo, ſive prioratu ſubſtracta alienata & detenta exiſtit, eoque pretextu ſtatus & proventus ejuſdem domus ſive prioratus adeo diminuuntur, quod nunc Prioriſſa, & moniales in domo ſive prioratu prædicto exiſtentes non habent unde vivere, ac divina offi- Pat. 13. E. 4. part. 1. memb. 13.

cia

cia, & obſequia, ac hoſpitalitatem aliaque pietatis opera ab olim ibidem laudabiliter inſtituta fundata & ſtabilita ſuſtinere facereque valeant aut ſupportare, quinimo oportebit eaſdem Prioriſſam & Moniales domum ſive prioratum prædictũ egeſtate cauſante infra breve relinquere, ac divina officia, & alia opera prædicta ibidem penitus ceſſare, ac vota dictorum progenitorum noſtrorum fundatorum ſuorum totaliter effectu deſtitui & defraudari, niſi per nos caritativè ſubveniatur eiſdem. Unde eedem Prioriſſa & Moniales nobis humillimè ſupplicarunt, ut noſtram munificentiam regiam eis in hac parte gratioſè exhiberi voluimus.

Nos præmiſſorum conſideratione, earumque inopiam & egeſtatem, pio compatientes effectu, in augmentationem divini cultus, & ut eedem Prioriſſa & moniales pro bono ſtatu noſtro, & *Elizabethe* conſortis noſtræ, *Edwardi*que præcariſſimi filii noſtri primogeniti, ac pro animabus noſtris cum ab hac luce migraverimus, & pro animabus dictorum progenitorum noſtrorum apud altiſſimum ſpecialiùs deprecentur, & exorent; Ac etiam, ut vota & intentiones ipſorum progenitorum noſtrorum debitum ſortiantur effectum, de gratia noſtra ſpeciali volentes ſecuritati, & quieti dictarum prioriſſæ & monialium, & ſucceſſorum ſuarum gratioſe providere, titulum, ſtatum, poſſeſſionem, quos eadem nunc prioriſſa & moniales habent in domo, ſive prioratu prædictis, ac in terris, tenementis, redditibus & poſſeſſionibus, & cæteris ſuis pertinentiis quibuſcunque, quæ habent ex donatione, conceſſione, & fundatione, confirmatione, ſive ratificatione aliquorum progenitorum noſtrorum, ſeu aliorum quorumcumque, & ſpecialiter cujuſdam antiqui clauſi vocati *le* **Ponneclose**, pro nobis & hæredibus noſtris quantum in nobis eſt, acceptamus, approbamus, ratificamus & confirmamus. Et ulterius Prioratum prædictum & cætera præmiſſa cum pertinentiis eiſdem Prioriſſæ & Monialibus, & ſucceſſoribus ſuis, quantum in nobis eſt, damus & concedimus. Habendum ſibi & ſucceſſoribus ſuis prædictis imperpetuum, cum ſuis juribus & pertinentiis quibuſcunque, juxta primariam fundationem earundem.

Nolentes quod eedem prioriſſa & moniales, vel ſucceſſores ſuæ prædictæ ſuper poſſeſſione ſuæ domus ſive prioratus prædictæ, & cæterorum præmiſſorum, cum pertinentiis per nos, vel hæredes noſtros, juſticiarios, eſcaetores, vicecomites, ſeu alios ballivos & miniſtros noſtros quoſcunque futuris temporibus occaſionentur, impetantur, inquietentur, vexentur, perturbentur, moleſtentur in aliquo, ſeu grauentur, aliquo ſtatuto, actu sive ordinatione in contrarium facto, non obſtante; Abſque fine ſeu feodo, nobis pro literis noſtris prædictis, aut aliqua alia cauſa præmiſſa quoviſmodo concernente aliqualiter capiendis faciendis sive ſolvendis. In cujus &c. T. R. apud *Weſtmonaſterium* ix. Aprilis.

BELLI-LOCI

cœnobium in agro Bedfordienſi, *cella Sancti* Albani.

Prima charta Prioratus de Bello-loco, Roberti *ſcil. de* Albeneio.

" HÆc eſt donatio & confirmatio " cellæ de **Moddry**. *Robertus* " de *Albeneio* gratia Dei, & " aſſenſu conſilioque *Seciliæ* " matris ſuæ, necnon ſuorum " fidorum hominum, & amico- " rum, dedit Deo & ſancto " *Albano* eccleſiam ſanctæ *Mariæ*, quam *Ra-* " *dulfus* heremita conſtuxerat in heremitorio " de **Moddry**; dedit, inquam, & confirmavit " ipſam eccleſiam ſancto *Albano* in cellam, cum " omnibus ad eam pertinentibus quæ videlicet, " hic ſcripta ſunt.

Ex regiſtro abbatiæ S. Albani in bibl. Cottoniana. fol. 128. b.

" Imprimis heremitorium de **Moddry** totum, " in aſſartis, & boſco, & cæteris quæ ad illud " pertinebant die qua *Henricus* de *Albineio*, pa- " ter hujus *Roberti* fuit vivus & mortuus, cum " boſco, quod ipſe *Robertus* & mater ſua *Secilia* " dederunt ſupradictæ eccleſiæ quando dedicata " eſt, in dotem, cum molendino de **Turnehale** " cum terra & prato ad illud pertinentibus, & " cum boſco quod poſtea addiderunt, & una " inſula prati, quæ eſt inter prædictum molen- " dinum, & domum quæ ad illud pertinet; " Item eccleſia de **Melebroc**, quam priùs dede- " rat *Nigellus del* **Waſte**, & poſtea *Henricus* " de *Albineio* conceſſerat, cum una hida terræ, " & dimidia virgata; iſta libertate, quod pecu- " nia viva campeſtris de propria curia monacho- " rum de **Melebroc** paſcentur cum dominica " pecunia domini, & habebunt quietum paſnagi- " um porcorum ſuorum illinc; Item decem a- " craæ terræ de **Stepehell** quas ipſe *Robertus* " obtulit ſuper altare memoratæ eccleſiæ de " **Moddri** in die feſti ſancti *Machuti*. Item ec- " cleſia de *Rinethella* cum omnibus ad eam perti- " nentibus. Item eccleſia de *Clophella*, cum " duabus virgatis terræ & cæteris omnibus quæ " ad eam pertinent, præter illa quæ ſunt mona- " chorum de **Warengeford**, id eſt, duæ partes " totius decimæ de dominio domini; & in boſ- " co de *Clophella* paſtio quadraginta porcis, ſine " paſnagio. Item in *Clophella*, ſive **Caenho**, paſtura " decem bobus cum dominicis bobus domini, & " centum ovibus cum dominicis ovibus domini, " & communis paſtura cæteræ pecuniæ mona- " chorum, ſi quam habuerunt, vel ipſi, vel homi- " nes illorum; necnon manſio quædã de dominio " domini juxta monaſterium de *Clophella*, quam " monachi ſibi ipsis ædificent. Item quindecim " acræ terræ propter ſervitium capellæ de **Caen-** " **ho**, tribus diebus in hebdomada. Item una vir- " gata terræ, cum dimidia unius cotlandi tota, " ſicut fuerat *Walteri* Fabri, quam *Radulfus* fi- " lius *Roberti* vendidit monachis pro quatuor " marcis argenti, & una marca auri, & una " ſue, & ſex ſummis bladi, & juraverunt ſuper

“altare ipſe, & filius ejus *Richardus*, quod nunquam deinceps pro illa terra aliquid à monachis requirerent. Item dimidia virgata terræ quæ fuit *Wincardi*, cum ipſo *Wincardo*.

“Et ſi aliquando, Dei aſpiratione, ipſe dominus *Robertus*, vel aliqui ex hominibus ejus Honoris, dederint prædictæ eccleſiæ, ſive de terris ſuis, ſive de aliis rebus, hac eadem confirmatione firmum erit & ſtabile. Et ipſe quidem *Robertus* & *Nigellus* frater ſuus, & *Secilia* mater eorum effecti ſunt fratres eccleſiæ ſancti *Albani* pleniter ut monachi ejuſdem eccleſiæ. Hoc etiam ſciendum, quod homines monachorum **Modrienſium**, erunt quieti ab operibus tam regis quam domini, niſi ipſi monachi ſponte voluerint eos præſentare. Hæc omnia, cum omnibus ad ea pertinentibus dedit & confirmavit ipſe dominus *Robertus* Deo & ſancto *Albano* in capitulo ſancti *Albani*, & poſt capitulum obtulit ſuper magnum altare, per unum cultellum, ſoluta & quieta ab omnibus conſuetudinibus & ſervitiis regis & ſuis, & ſucceſſorum ſuorum, & omnibus aliis rebus, præter ſervitium Dei pro anima ſua, & pro animabus patris & matris, & aliorum parentum ſuorum, coram abbate *Galfrido*, & monachis, & teſtibus his, ſcilicet *Willielmo* filio *Nigelli*, *Willielmo Travaill* dapifero, *Richardo* Scriptore, *Radulfo Malferus*, *Radulfo* filio *Roberti*, & *Richardo* filio ejus, *Rogero* de *Standena*, *Rogero* de **Peletheſhell**, *Ailberto* de **Cleneſtou** ex parte ejuſdem *Roberti*. Ex parte autem ſancti *Albani*, *Thoma* presbitero de **Langele**, *Rogero* de *Crocaſlea*, & *Richardo* filio ejus, *Johanne* de **Chidwic**.

Alia charta Roberti *de* Albeneio.

Ibidem fo. 129. “NOtum ſit omnibus ſanctæ eccleſiæ filiis & fidelibus tam futuris, quàm preſentibus, quod ego *Robertus* de *Albeneio* Deo inſpirante, conceſſi eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Magdalenæ* de *Bello-Loco*, quam in parco meo de **Tutnehall** conſtitui, & monachis quos ibi ad ſerviendum Deo collocavi, pro ſalute animæ meæ, & animæ patris & matris meæ, & fratrum & ſororum, & parentum & amicorum meorum, liberè, & ſolutè, & quietè ab omni ſæculari ſervitio & exactione, in feodo, & perpetua elemoſina, terram quæ vocatur **Guhardeſlete** & boſcum de *Haſeldena*, ſicut parcum antea fuit clauſum, vel ad boſcum ipſorum monachorum de *Bello-Loco*, & totum dominium meum de **Walhege**, & totam terram juxta *Eugeweram*, & nemus eorum uſque ad terram *Ailwini Bolt*, ſcilicet uſque ad capud foſsati terræ ipſius, & totam terram *Ailwini Bolt*, & manſionem & domos ejus, & decem acras in excangio pro virgulto meo de **Clophell**, & totam **Treubruge** croftam in omnibus, ſicut *Azo* preſbiter eam melius tenuit, & communem paſturam villæ; & iterum ex altera parte aquæ ſecus boſcũ de **Caelp**, totam terram à terra *Oſmundi* uſque ad inciſionem, & viginti acras, quas habui in meo dominio de terra **Camelton**, & pratum quod adjacet, & totam terram *Warini* de **Wacy**, quam mater mea eis ante dederat, & meſſuagium ejus, cum duobus riffletis circumjacentibus.

“Item reſumpto ab eis eodem meſſuagio *Warini*, quia mihi neceſſarium erat, dedi eis, in exchangiam *Corucroftam* vicinam ſuis ædificiis. Item pro duodecim acris boſci quas recepi ab ipſis monachis in **Walteſhou** dedi eis in exchangium xii. acras terræ colendæ, ſcilicet, prædictum meſſuagium *Warini* pro ſex acris & alias ſex acras in campo meo de *Clophella*; Item in **Melebrok** terram à boſco, uſque ad eccleſiam & aqua quæ ab curia deſcendit ad eandem eccleſiam uſque ad *Sibbenoram*, & totum ab eodem boſco extra cloſum, uſque ad culturam quæ eſt juxta eccleſiam, & croftam *Sigodi* filii *Samari*, & croftam *Vhteredi*, & croftam *Alwardi* de *Broma*, & veteres terras, & montem veterem iuxta, & pratum quod fuit *Richardi* filii *Radulfi* ad *Bromam*, & pratum quod preſtitum fuit *Turgodo* de dominio domini quod adclauſit, & xvj. acras de terra *Warini* & unam acram terræ quam *Herbertus* de *Amethulla* dedit, & ſeptem acras de dominio ad **Cotes**, quas *Edwardus* tenet, & dimidiam virgatam quæ fuit *Ailmari Ruffi* in terris, & pratis, & *Tornecroftam*. Hæc omnia dedi & confirmavi Deo & ſancto *Albano*, & monachis de *Bello loco* in feudo, & elemoſinam libera, & quieta, & ſoluta, ab omni ſervitio & omnibus conſuetudinibus regis, & meis & ſucceſſorum meorum, & ab omnibus aliis exactionibus præter ſervitium Dei. Hiis teſtibus *Nicholao* archidiacono, *Simone* capellano, *Richardo* de *Merſton*, *Willielmo Travail*, *Radulfo Pirot*, *Stephano* de **Pulletheſhell**, *Roberto* presbytero de *Clophella*, *Willielmo* de ſancto *Celeri*, *Hugone* filio *Nigelli*, *Willielmo* de **Flitte**, *Radulfo* filio *Roberti*, & *Richardo* filio ejus.

WALENGFORD

(*Cella ſancti* Albani) *in agro* BERROCENSI.

Math. Paris in vitis abbatum. p. 50. n. 50.

EJuſdemque abbatis tempore (ſcilicet *Pauli* xiiij.) data eſt huic eccleſiæ (ſancti *Albani*) eccleſia ſanctæ Trinitatis de **Warengeford**, [& dimidia alia, in honorem ſanctæ *Mariæ*, & dimidia hida extra eandem civitatem] ad quam eccleſiam ſanctæ Trinitatis, idem abbas *Paulus* quoſdam monachos hujus eccleſiæ direxit, atque eorum ædificia conſtruens, ordinem eccleſiæ ſancti *Albani* ibidem conſtituit, cum ſubjectione debita, de conſilio *Lanfranci* archiepiſcopi, inviolabiliter obſervari.

Pat. 15. R. 2. parte 2. m. 3.

REx (*&c.*) Sciatis quod de gratia noſtra ſpeciali conceſſimus & licentiam dedimus pro nobis & hæredibus noſtris, quantum in nobis eſt, dilectis nobis in Chriſto Priori & conventui de **Walyngforde** ordinis ſancti *Benedicti Sarum* dioc.

dioc. quod ipſi eccleſiam parochialem de **Gerſyngdon** in comitatu *Oxoniæ, Lincoln.* dioc. quæ de patronatu ſuo proprio exiſtit, & cujus advocatio de nobis tenetur in capite, ut dicitur, appropriare, & eam ſic appropriatam in proprios uſus tenere poſſint, ſibi & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum, ſine occaſione, vel impedimento noſtri vel hæredum noſtrorum, juſtitiariorum, eſcaetorum, vicecomitum aut aliorum ballivorum, ſeu miniſtrorum noſtrorum quorumcunque, ſtatuto, de terris & tenementis ad manum mortuam non ponendis, edito, ſeu eo quod dicta advocatio de nobis tenetur in capite, non obſtante, Ita ſemper quod quædam competens ſumma argenti, de fructibus & proficuis eccleſiæ prædictæ, per prædictos Priorem & conventum, pauperibus parochianis ejuſdem eccleſiæ, annuatim ſolvatur, & diſtribuatur, & quod vicaria dictæ eccleſiæ, ſecundùm valorem ejuſdem ſufficienter dotetur, juxta ordinationem loci illis dioceſani, in hac parte faciendam, ac formam ſtatuti in ultimo parliamento noſtro inde editi & proviſi. In cujus, &c. T. rege apud *Weſtm.* ix. die Febr.

Pat. 23 *H. 6.* part. 2. memb. 7.

R*Ex omnibus ad quos, &c. ſalutem. Sciatis quod nos ob ſinceram & internam devotionem quam ad ſanctam & individuam Trinitatem, in cujus laudem & honorem Prioratus de* **Walyngford** *fundatus eſt, & erectus, gerimus & habemus, & ut dilecti nobis in Chriſto* Henricus *de* **Halſtede,** *nunc Prior Prioratus prædicti, & conventus loci illius, & ſucceſſores ſui, ad exorandum pro ſalubri ſtatu noſtro, ac cariſſimæ & prædilectæ conſortis noſtræ* Margaretæ *reginæ* Angliæ, *dum agimus in humanis, & pro animabus noſtris cum ab hac luce ſubſtracti fuerimus, & pro animabus omnium fidelium defunctorum, ſpecialiùs teneantur, de gratia noſtra ſpeciali, ac per conſiderationem magnæ gratitudinis, quam in dictis Priore & conventu invenimus, ac in relevamen Prioratus prædicti, & ſpecialiter ad intentionem quod numerus monachorum ibidem magis ſolito augeatur, & accreſcat, indeque ſummæ Trinitati, horis nocturnis pariterque diurnis honorificentiùs, meliùs, & devotiùs poterit deſerviri, conceſſimus dictis Priori & conventui octo libras percipiendas annuatim ſibi & ſucceſſoribus ſuis prædictis de feodi firma villæ noſtræ de* **Walingford,** *per manus receptoris Honoris & dominii de* **Walingford** *pro tempore exiſtentis, ad terminos paſcha, & ſancti* Michaelis, *per equales portiones.*

Et inſuper ad intentionem ſupradictam conceſſimus, & licentiam dedimus, pro nobis & hæredibus noſtris, quantum in nobis eſt, dictis Priori, & conventui, quod ipſi, & ſucceſſores ſui eccleſiam parochialem ſancti Andreæ *de* **Chinnore,** Lincoln. *dioc. quæ eſt de advocatione & patronatu ſuis propriis, ut dicitur, appropriare, & eam, ſic appropriatã, in proprios uſus tenere poſſint ſibi & ſucceſſoribus ſuis prædictis imperpetuum, aliquo mandato, ſeu reſtrictione, in contrarium facto non obſtante. In cujus, &c. T. rege apud* Weſtm. *vij. die Maii.*

BELVERENSE

cœnobium in agro Lincolnienſi; *cella ſancti* Albani.

Fundatio cellæ de Belvero.

Ex regiſtro cartarum abbatiæ de S. *Albano* in bibl. *cottoniana.* fol. 120.

HÆc eſt conventio inter abbatem *Paulum,* & *Robertum* de **Belvedeir.** *Robertus* inceperat eccleſiam ſanctæ *Mariæ* juxta caſtellum ſuum, quam quia ipſe, ſæculi curis obſtantibus, ad perfectum pro velle ſuo producere non poterat, conſilio domini *L.* archiepiſcopi, conceſſit illam eccleſiæ ſancti *Albani, Anglorum* protomartiris, in cellam, tali pacto, quod abbas *Paulus* eam perficeret, & poſt ibidem quatuor ex conventu monachos ſtatueret, qui, ſuſcepto beneficio, pro animâ *Roberti* comitis & *Willielmi* regis, ejuſdemque *Roberti* & uxoris ſuæ *A.* necnon & filiorum & parentum ſuorum dominum exorarent.

Qua ex re effecti ſunt uterque *Robertus* & *A.* ejus uxor in capitulo, fratres eccleſiæ ſancti *Albani,* pleniter ut monachi; concedentes, ut poſt obitum eorum apud ſanctum *Albanum,* corpora illorum ſepelirentur, ſi in *Anglia* morerentur, vel apud eccleſiam ſanctæ *Mariæ,* quam juxta caſtellum ſuum fundaverunt; & hoc tamen non niſi licentia abbatis eccleſiæ ſancti *Albani.* Dederunt etiam, & conceſſerunt ſinguli poſt mortem eorum ubicunque morirentur, vel ſepelirentur portionem totius ſuæ ſubſtantiæ eccleſiæ ſancti *Albani,* & ſanctæ *Mariæ* in poteſtate abbatis & fratrum.

Beneficium autem quod *Robertus,* concedente *A.* uxore ſua, præfatæ eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* tunc ad præſens donavit, hoc eſt; ſed poſtea plura ſe daturum ex conventione ſpopondit, nam omnium terrarum quaſcunque per Dei adjutorium, & conceſſum regis, in ſuum dominium adquirere quoquomodo poſſet, dedit & conceſſit decimas eidem eccleſiæ ſanctæ *Mariæ.* Imprimis itaque dedit ad præſens villam unam quæ vocatur **Horingwald,** cum omnibus ad eam pertinentibus, tam liberè, & quietè ſicut ipſe habebat illam à rege. Juxta caſtellum etiam ſuum conceſſit & dedit quatuor carucatas terræ, cum pratis ad illas pertinentibus, & viginti acras terræ juxta eccleſiam, ad conſtruendas officinas, cæteraſque domos monachis neceſſarias, & hominibus eorum, quietas & ſolutas ab omni conſuetudine ſicut ipſe tenebat eas à rege. Dedit etiam & conceſſit decimas vinearum ſuarum omnium, & ſedem molendini in proxima aqua, & conceſſit decimas decem villarum ad præſens, ex ſuo videlicet dominico, annonæ omnium rerum, de quibus decima danda eſt, & datur, ſemota quidem tertia parte presbiteri villæ.

Hæ ſunt villæ, quarum decimas tunc ad præſens dedit, & conceſſit, & ſicut dictum eſt, poſtea ſe daturum ſpopondit. In *Hortuna* itaque dedit decimam, & unum hominem cum ſuo orto & terram & unum bovem. In *Frantuna* verò & *Sapertuna*

pertuna dedit decimas & unum hominem tantum, cum ſuo orto, & terram ad unum bovem. In *Riſenduna* dedit decimam, & unum hominem, cum ſuo orto & terram ad unum bovem. In *Stochis* autem & *Wiberteſtona* dedit decimas, & unum hominem, cum ſuo orto, & terram ad unum bovem. In *Segetuna* dedit decimam, & octo acras terræ, quatuor ex una parte, & quatuor ex altera parte villæ, & hortum tantum. In *Medburna* dedit decimam tantum. In *Wivvella* dedit decimam, & terram decem boum, & unum hominem, cum ſuo orto; in **Wlſtaneſtorp** decimam.

Has terrulas dedit, & conceſſit eſſe liberas & quietas ab omni conſuetudine, præcipiens, & concedens, ut in unaquaq; villa habeat eccleſia prata adjacentia ſupradictis terrulis, & paſturam ſicut ipſe dominus *Robertus* habet, ad ſuum opus. Hujus doni & conventionis teſtes ſunt iſti, *Beringerius* domini *Roberti* filius, *Robertus* de *Aquila*, *Ivo* de *Tigerivilla*, & filius ejus *Beringerius*, *Aſcelinus* de *Vals*, *Willielmus* de **Boiſrohard**, *Rogerus Calvus*, *Richardus* de **Lintod**, & *Willielmus* filius ejus. *Odardus* de **Hoſtot**, *Walterus* filius *Willielmi* de *Walterivilla*. Ex hominibus *Beringeri Radulfus* de *Tuito*, *Reginaldus* de *Aitona*. *Gilbertus* de Branſtona, *Odardus* de **Lintod**. Ex hominibus ſancti *Albani*. *Turſtanus* dapifer, *Wlbaldus*, *Amalgerus*, *Aſchetillus* Cocus. *Hugo* de **Laſp**, *Serlo* camerarius, *Willielmus Longus*.

Mortuâ verò *A.* uxore *Roberti*, conceſſit *Robertus* eccleſiæ ſanctæ *Mariæ*, pro anima uxoris ſuæ unam carucatam terræ in *Sapertuna*, eadem conventione, & quietudine qua dederat alia ſuperius, conſenſu & voluntate filiorum ſuorum *Willielmi* & *Galfridi*, coram ſupradictis teſtibus.

Defuncto etiam poſt aliquantum temporis intervallum Roberto, *Willielmus filius ejus, & hæres Honoris renovavit apud ſanctum* Albanum, *in capitulo fratrum conventionem patris & matris ſuæ, & confirmavit, & conceſſit eccleſiæ ſanctæ* Mariæ, *& ſancti* Albani *omnia quæcunque pater & mater ejus antea dederant & conceſſerant, deſiderans & poſtulans dari & concedi ſibi, in eccleſia ſancti* Albani, *eandem ſocietatem, quam pater ejus & mater habuerant.*

Quâ devotè ſuſcepta, donum parentum pariter, & ſuum confirmavit, priùs in capitulo, deinde ſuper altare ſancti *Albani*, & poſtea ſuper altare ſanctæ *Mariæ* poſuit, concedens ſeipſum eccleſiæ ſancti *Albani* plene fratrem, & monachum, dans & concedens eccleſiæ ſancti *Albani* & ſanctæ *Mariæ* ſuam porcionem totius ſuæ ſubſtantiæ, poſt ſuum obitum, ubicunque moriretur, & ſi in *Anglia* contigiſſet eum mori, delegit apud ſanctum *Albanum*, vel apud eccleſiam ſanctæ *Mariæ* juxta caſtellum ſuum ſepeliri, & hoc licentia abbatis eccleſiæ ſancti *Albani*, erat enim frater eccleſiæ eadem conventione, qua pater ejus fuerat. Poſtea *Willielmus* conceſſit eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* terrulam illam, quam tenebat *Walrannus* prebendarius ſuus in *Hungretona*, & decimam omnium denariorum ſuorum qui ſibi reddentur de terra ſua, quoquomodo reddantur ſibi vel ſuis hæredibus ſemper in poſterum.

Nomina fundatorum, ac etiam advocatorum, nec non & benefactorum.

Ex quodam regiſtro prioratus de *Belvero* penes *Thomam* dominum *Brudnell*.

MEmorandum quod in capitulo de *Belvero* jacet *Robertus* de *Toteneyo* fundator illuſtris, & juxta eum *Willielmus* de *Albeneio* primus, ſcilicet *Brito*, in parte boreali. Item ante hoſtium capituli, jacet *Symon* de **Ropſley**, & juxta eum *Oliverus* de **Dencurth** jacet in parte auſtrali. Item in veteri eccleſia, ante crucem, jacet *Willielmus* de *Albeneio* ſecundus, ſcilicet *Meſchines*, & juxta eum *Adeliza* uxor ſua in parte auſtrali, & ſecunda uxor ſua, nomine *Cecilia*, jacet ſub pariete veteris eccleſiæ. Item *Willielmus* de *Albeneio* tertius, jacet apud *Novum-locum*, & cor ejus ſub muro contra ſummum altare de **Belver**, à parte boreali decenter reconditum. Item *Willielmus* quartus jacet ante magnum altare ejuſdem eccleſiæ, & cor ejus apud **Croxton**. Item in parte occidentali, prope capitulum, jacet *Odinellus* de *Albeneyo*, & juxta eum, jacet *Matildis* de **Umframvill** mater ejus, & juxta eum verſus borealem, jacet *Albreda Biſeth*, uxor *Willielmi* quarti, & inter eam, & murum capituli jacet *Richardus* de **Staunton** rector ejuſdem eccleſiæ. Item *Robertus* de **Roos** jacet apud **Kyrkham**, & viſcera ejus ante ſummum altare de **Beuver**, juxta corpus *Willielmi* quarti de *Albeneio*, ex parte auſtrali, qui obiit xvj. die kalendas Junii anno MCClxxxv.

Item *Iſabella* de **Roos**, uxor *Roberti* de **Roos**, jacet apud *Novum-locum* juxta **Stamford**, obiitque anno MCCCj. Item *Willielmus* de **Roos**, filius ejus, jacet apud **Kirkham**. Item *Matildis* de **Vaus**, uxor dicti *Willielmi*, jacet apud **Pentaney**, & viſcera ejus in capella ſanctæ *Mariæ*, ſcilicet in pariete. Item *Matildis*, uxor *Jacobi* **Roos** jacet in pariete inter capellam beatæ *Mariæ*, & presbyterium ſumptuosè ſculpta. Item jacet dominus *Rogerus* de **Ozavele** rector eccleſiæ de **Wolſtrop** ſub feneſtra dictæ capellæ, in parte auſtrali honorificè. Item jacet *Thomas Wante* inter clauſtrum ſanctæ *Catherinæ* & dictæ capellæ. Item in medio dictæ capellæ verſus gradum, jacet dominus *Willielmus* de **Beuver** Prior egregius. Et juxta eum dompnus *Willielmus* frater ejus, ac ejus ſucceſſor, ex parte boreali, & juxta eum dominus *Lambertus*, quondam ſubprior de **Beuver**. Item ad oſtium capellæ ſanctæ *Catherinæ* jacet *Rogerus*, frater dicti Prioris, ac etiam infra, nepos ejus. Item *Gilbertus Suttere* jacet ad finem altaris ſummæ eccleſiæ parochialis de **Beuver**, ex parte auſtrali. Item *Margeria* uxor ejus jacet ſub feneſtra præfatæ eccleſiæ parochialis ex parte auſtrali.

Carta Radulfi *de* **Raynes.**

Ex autographo in bibliotheca *Hattoniana*.

RAdulfus de **Raines**, & *Walterus*, & *Willielmus* fratres ejus, omnibus fidelibus tam præſentibus, quàm futuris, Salutem. Notum ſit univerſitati veſtræ, nos, pro ſalute propria, nec non & pro ſalute omnium parentum, & amicorum noſtrorum, tam vivorum, quàm defunctorum, conceſſiſſe, & præſenti carta confirmaſſe

Deo

Deo, & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Belveer, & monachis ibidem Deo ſervientibus, quatuor bovatas terræ, & in liberam dediſſe elemoſinam, cum toftis, & pratis ad eaſdem bovatas pertinentibus in eiſdem locis, & culturis, quibus dimenſæ, & ſicut dimenſæ in noſtra præſentia fuerant, & prædictis fratribus noſtro aſſenſu aſſignatæ in villa de *Stachederna* imperpetuum. Proinde volumus quatinus prædicti monachi poſſideant totam memoratam terram, liberam & quietam ab omnibus querelis, conſuetudinibus, & exactionibus, & ab omni ſeculari ſervitio. Nos autem eam, ſicut liberam elemoſinam noſtram, contra omnes homines warantizabimus, & defendemus, nihil inde nobis reſervantes niſi orationes fratrum, & beneficia loci. In cujus rei memoriam, hujus ſcilicet donationis, & libertatis, ſupradicti monachi, mihi *Radulfo* pellicium monachi, cum botis quibuſdam ſex denariorum ſingulis annnis perſolvent. Præterea ſciendum, quod memorati fratres dederunt mihi quinque marcas argenti, ut liberiùs & libentiùs fieret iſta donatio, & unam loricam. Teſtibus *Willielmo* de *Albeneio* ſeniore & *Cicilia* uxore ejus, *Willielmo* juniore filio eorum, *Rogero Bigot*, *Roberto* de *Toteneio*, *Radulfo* de *Albeneio*, *Roberto* de *Ropeſleia*, *Eudone* de *Albeneio*, & *Gaufrido* fratre ejus, *Roberto Britone*, *Gamaliele* presbitero, *Roberto* clerico, *Rogero* de *Burgo*, *Waltero Herdebi*, *Hugone* filio *Godefridi*, *Gaufrido* janitore, *Thoma* de Horningewald, *Henrico* de Botesford, & *Waltero* fratre ejus.

Carta Johannis *de* Daiencourt.

Ex autographo in bibliotheca *Hattoniana*.

JOhannes de Daiencurt omnibus fidelibus, tam præſentibus quàm futuris, ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe, & præſenti carta mea confirmaſſe, in puram & perpetuam elemoſinam, Deo, & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Belveer & monachis ibidem Deo ſervientibus, pro ſalute propria & uxoris meæ, & pro ſalute animarum patris mei *Walteri*, & *Oliveri* fratris mei, necnon & pro animabus omnium parentum & amicorum meorum, unam carucatam terræ in Oxenebi, cum omnibus pertinentiis ſuis, in toftis & croftis, in pratis, & paſcuis, & chaveſeis, & in augmento acrarum, in villa, & extra, ita plenariè, & integre poſſidendam, ſicut pater meus *Walterus* eis dederat, & ego, & ſicut meliùs vel plenariùs habuerunt tempore patris mei *Walteri*, vel die quo *Henricus* tertius fuit coronatus, liberam & quietam ab omni ſæculari ſervitio, conſuetudine & exactione, nihil mihi inde reſervans impoſterum, vel hæredibus meis, niſi orationes fratrum prædicti loci. His teſtibus, *Daniele* decano de . . . . . . *Richardo Furmento*, *Radulfo* de Daiencourt, *Fulcone del Alvei*, *Richardo Pateric*, *Roberto* filio *Galfridi* de Stanton, *Rogero* de Daiencourt, *Jordano* de ſancta *Maria*, *Serlone* de Pleſeleche, *Symone* filio *Ricardi*, *Euſtachio* de . . . . . . *Mauritio* de Crenwele, *Richardo* de *Hortona*, *Adam* de ſancta *Maria*, *Radulfo* filio . . . . . *Roberto* de Frumenton, *Radulfo* de Barcheſton, *Benedicto* de *Flameſteda*, *Henrico*, *Richardo* diſpenſatore.

Carta Thomæ *domini de* Ros.

Ex regiſtro de *Belvoir* penes *Matheum Hales* de hoſpitio *Lincolniæ ſi* armigerum, 1629 fol. 3..

Vide cart. 7 *E.* 3. n. 36.

OMnibus Chriſti fidelibus ad quos præſens ſcriptū pervenerit, *Thomas* dominus de Ros, de Hamelake, de Truſſebout, & de Beavoir ſalutem. Sciatis quod per nos inſpectis cartis, ſcriptis, donationibus, collationibus, confirmationibus, ac quietis clamationibus, factis Deo & eccleſiæ beatæ *Mariæ* de Beauvoire, & monachis ibidem Deo ſervientibus, per nobiles progenitores, & anteceſſores noſtros, videlicet, *Robertum* de *Toteneio*, *Willielmum* de *Toteneyo* filium ſuum, *Agnetem* de *Toteneio*, filiam dicti *Roberti* de *Toteneyo*, *Henricum* de *Rya*, filium *Huberti* de *Rya*, *Agnetem* de *Toteneyo*, *Willielmum* de *Albeneio* primum, *Willielmum* de *Albeneio* ſecundum, *Willielmum* de *Albeneio* tertium, *Willielmum* de *Albeneio* quartum, *Twynum* de *Albeneyo*, *Heliam* de *Albeneyo*, & uxores eorundem, *Iſabellam* filiam domini *Willielmi* de *Albeneio*, quæ fuit uxor domini de Ros (*Roberti* de Ros) domini de Beauvoire & de Hamelake, de certis parcellis feodi & dominii de Beauvoire, prout in eiſdem chartis, &c. parcellatim pleniùs continetur: Nos dictus *Thomas* dominus de Ros (*&c.*) omnia premiſſa confirmamus, (*&c.*) His teſtibus *Thoma Chaworth*, *Johanne Creſſy*, *Hugone* de Aneſlay, militibus (*&c.*) Dat. in caſtro noſtro de Beauvoire 23. Aprilis anno octavo *H.* 6.

Charta Roberti *de* Toteneio.

Ib. fol. 27.

NOtum ſit omnibus, tam præſentibus, quàm futuris quod ego *Robertus* de *Toteneia*, concedo Deo, & ſanctæ *Mariæ* de Belvoir & monachis ibidem Deo ſervientibus, pro ſalute animæ meæ & patris & matris meæ & fratrum meorum, cæteriſque amicorum meorum, & pro animabus omnium predeceſſorum meorum, triginta ſticcas anguillarum in *Aburna*, villa mea, de redditu anguillarum molendini mei, quas recipient ſingulis annis, die ſancti *Mathiæ*. Et hanc donationem concedit & ſua carta confirmat *Willielmus* de *Albeneio* frater meus, & dominus. Et ſunt teſtes hujus donationis hii, *Galfridus* clericus de *Aburna*, *Willielmus* de *Albeneia*, *Rogerus Bigot*, cum aliis, &c.

Agnes *de* Toteneia *confirmat donationes patris ſui* Roberti *de* Toteneyo.

Ibid. fol. 34. b.

NOtum ſit omnibus filiis ſanctæ Dei eccleſiæ, quod ego *Agnes* de *Toteneio* confirmo donationem elemoſinarum quas pater meus *Robertus* de *Toteneio*, & mater mea *Adelais* dederunt eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Belvoir, & nominatim teſtimonium perhibeo & confirmo donationem de una bovata terræ in Aſclakheby, & duabus partibus decimæ de dominio, ſcilicet, in bladis, in vitulis, in agnis, velleribus, caſeis, in porcellis, in apibus, & pomis, & in omnibus rebus de quibus decima ſolet dari. Hoc autem ſpecialiter confirmo quia fit de matrimonio meo.

Charta Henrici *de* Rya.

Ib. f.34.b. HEnricus de *Rya* kariſſimo amico, *Reginaldo* de *Warena* ſalutem, & amorem. Mando vobis, & obnixè precor, quatinus pro amore Dei, & ſanctæ *Mariæ*, & omnium ſanctorum, & mei, monachos de **Belveer** in omnibus locis manuteneatis. Sciatis bene, me conceſſiſſe, & warentizaſſe donationem *Roberti* avi mei, & *Agnetis* matris meæ, & mei, decimæ de dominio de **Aſlacheby**, monachis de **Belveer**, Deo, & ſanctæ *Mariæ* ſervientibus, ſcilicet, duas partes in bladis, in vitulis, in agnis, in velleribus, in caſeis, in porcellis, in apibus, in pomis & in omnibus rebus de quibus decima ſolet dari; Valete, & faciatis illis monachis habere decimas quietas, ne ampliùs deteriorentur inde.

Carta W. *de Albeneio.*

Ib. fol.37. WIllielmus de *Albeneio Brito*, omnibus fidelibus, clericis, & laicis, ſalutem. Sciatis, me conceſſiſſe, & confirmaſſe eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de *Bellovidere*, & monachis ibidem Deo ſervientibus, manſuram illam, quæ fuit capellæ meæ, cum domibus, & terris quæ ad eam pertinent, pro ſalute animæ meæ, & uxoris meæ, & puerorum meorum, & omnium anteceſſorum meorum, & hoc idem conceſſit fœmina mea, & filii mei. Teſtes, *Robertus Brito*, *Iwarinus Ridel*, & *Godefridus Clement*, & *Iwainus* de *Albineio*, & *Gaufridus* de *Chaluennio*, & *Radulfus* de **Arches**, & *Urſellus* de **Crasmore**, *Rogerus* Capellanus, & *Alanus* Capellanus, & *Radulfus* filius *Oſur*.

Carta Willielmi *de* Albineio *tertii.*

Ib. fol.39. UNiverſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis ad quos præſens ſcriptum pervenerit, *Willielmus* de *Albiniaco* tertius ſalutem. Ad univerſitatis veſtræ notitiam volo pervenire, me pro ſalute animæ meæ & anima *Agathæ* uxoris meæ & precipuè pro anima *Margeriæ* quondam uxoris meæ (*&c.*) dediſſe Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de *Belvero* & monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram & perpetuam elemoſinam, de qualibet acra terræ totius dominii mei in omnibus territoriis de *Belvero*, de **Wlſtorp**, de **Botelsford**, de **Oskinton**, & **Stokes**, unam garbam de quolibet genere bladorum tam frumenti quàm ſiliginis, ordei, & avenæ, fabarum & piſarum, ſive alterius leguminis (*&c.*) His teſtibus, *Willielmo* de *Albineio* quarto, *Odinello*, *Roberto*, & *Nicholao*, filiis meis.

HATFEILD-PEUERELL, *in agro* Hertfordenſi, *cella S.* Albani.

Charta W. Peverelli, *loci fundatoris.*

Ex regiſtro abbatiæ S. *Albani* in bibl. *Cottoniana* fol. 117.

R. Domino ſuo venerabili *Londinenſi* epiſcopo, omnibuſque archidiaconis ſuis, & canonicis, & nominatim *W.* Decano. *W. Peverellus* ſalutes. Sciatis me dediſſe eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de *Hatfelda*, meam propriam manſionem, & omnes domos meas, ad componenda habitacula monachorum, quos ibidem conſtituo, cum omnibus ad eandem eccleſiam pertinentibus, & quæ ab anteceſſoribus meis, & patre meo, eidē eccleſiæ collata, & data fuerunt, & *Drogo* Capellanus tenebat, & *Radulfus*. Adauxi etiam ſuper hæc tres campos juxta prædictam eccleſiam, & *Alvelwodam*, & *Haiodam*, & terram *Aſchiltilli* venatoris, videlicet **Copincho**; & **Colingas**, & molendinum, cum molendinario, & terram ejus de **Aichaham**, & duos ruſticos, *Sigar* & *Olviel*, & *Edricum* fabrum de nemore, & decimam denariorum meorum de *Meldona*, & rectam decimam de **Done**, de omnibus rebus de quibus rectè datur decima; & eccleſiam de **Achaton**, cum terra, & decima, & eccleſiam de *Aſelona* cum terra & decima; & eccleſiam de **Chriſteſaie**, cum terra & decima; & decimam de *Weſtona*. Ego autem pro recognitione de meo proprio, do eccleſiæ ſancti *Albani*, duas marcas argenti, in die ejuſdem feſtivitatis, per unumquemque annum. Hæc omnia conſtitui pro anima regis *Willielmi*, & regis *Henrici*, & patris mei, & matris meæ, & pro anima mea, & anteceſſorum meorum. Quam donationem, & conſtitutionem precor, ut dominum, & amicum quatinus benignè concedatis, & monachos Dei amore & mei, manuteneatis, & adjuvetis.

Carta Andreæ *de* **Nevill.**

Ibidem. SCiant præſentes, & futuri, quod ego *Andreas* de **Nevile** miles, remiſi, & quietum clamavi de me & heredibus meis inperpetuum, abbati & conventui ſancti *Albani* & ſuis ſucceſſoribus, ac Priori & monachis de **Hatfeld-Peverell**, & eorum ſucceſſoribus, totum jus & clamium quod habui vel habere potui, ſeu aliquo modo mihi jure accidere poterit, in advocatione ſeu patronatu eccleſiæ de **Aſſinton** in comitatu *Suffolc.* unde dictum Priorem in curia domini regis per breve *de recto*, unde magna aſſiſa implacitavi apud *Weſtmonaſterium*, coram juſticiarios domini regis in banco. Ita quod nec ego *Andreas*, nec heredes mei ſeu aliquis nomine meo, vel heredum meorum aliquid juris, vel clamii in dicta advocatione, ſeu patronatu de cetero aliquo modo exigere, ſeu vendicare poterimus inperpetuum. Pro hac autem remiſſione, & quieta clamatione, prædicti abbas & monachi receperunt me, uxorem meam, & liberos noſtros in fraternitate, & commemoratione omnium ora-

tionum

tionum & beneficiorum, quæ in dictis eccleſiis fient in perpetuum. Et ut iſta remiſſio, & quieta clamatio firma, ſtabilis, & inconcuſſa in perpetuum perſeveret, huic preſenti ſcripto ſigillum meum appoſui. His teſtibus, dominis, *Willielmo* de **Pakenham,** *Godefrido* de **Beumond,** *Johanne* de **Beumond,** *Roberto* de *Boſco, Richardo* de **Cokefeld,** *Richardo* de **Comberde,** militibus; *Richardo* de **Gofeld,** *Rogero* de **Coldeford,** *Johanne Gernun, Rogero* de **Peham,** & aliis. Dat. apud **London,** menſe Maii, anno regni regis *Edwardi* filii regis *H.* xviij.

Tranſactio judicialis, finalis concordia *vulgò dicta.*

Ibid.

HÆC eſt finalis concordia facta in curia domini regis apud **Chelmeresford** in craſtino animarum anno regis *Edwardi* filii regis *Henrici* tertiodecimo, coram *Salomone* de *Roffa, Waltero* de **Hopton,** *Richardo* de **Boyland,** *Roberto* . . . . ., magiſtro *Thoma* de **Sothinton,** & *Waltero Scirtheſt.* juſtitiariis itinerariis, & aliis domini regis fidelibus, tunc ibi preſentibus, inter *Umfridum* de **Bohun** comitem *Herefordiæ* & *Eſſexiæ*, petentem, & *Rogerum* abbatem de ſancto *Albano* deforciantem, per *Rogerum* filium *Thomæ* de **Bacheſworthe** poſitum loco ſuo ad lucrandum vel perdendum, de advocatione Prioratus de **Hatfeld Peverell,** unde placitũ fuit inter eos in eadẽ curia, ſcilicet qd. prædictus comes recognovit advocationẽ prædicti Prioratus eſſe jus ipſius abbatis, & eccleſiæ ſuæ de S. *Albano*, & illam remiſit, & quietam clamavit de ſe & hæredibus ſuis prædicto abbati, & ſucceſſoribus ſuis, & eccleſiæ ſuæ prædictæ imperpetuum. Et idem abbas recepit prædictum comitem, & hæredes ſuos in ſingulis beneficiis, & orationibus, quæ de cætero fient in eccleſia ſua prædicta in perpetuum.

HERTFORDENSE *Cœnobium, cella* S. Albani.

Ex quodam regiſtro ſancti *Albani* in bibliotheca *Cottoniana.*

R*Adulfus* de **Limeſey** donavit eccleſiam, quam exſtruxit apud **Hertford**, eccleſiæ ſancti *Albani* in cellam, non pro quolibet munere, vel mercede terrena ſed purè, pro redemptione animæ ſuæ, & uxoris ſuæ *A.* & filiorum ſuorum, & pro amicitia abbatis de ſancto *Albano*, & Prioris & omnium ibi Deo ſervientium, concedente uxore ſua, & concedentibus filiis ſuis, & laudantibus hominibus ſuis, cum amicis, *Francigenis, & Angligenis*, Tali pacto, ut eccleſia priùs dicta ædificetur, & in nullo penitus minuatur. Et Abbas *P.* de ſancto *Albano*, & ſui monachi debent eam extruere, & honorare, & exaltare, in quantum meliùs potuerint, ſecundùm illud beneficium, quod ipſe *Radulfus* de **Limeſey** donavit priùs nominatæ eccleſiæ: beneficium autem hoc eſt, quod dedit illi eccleſiæ, ſcilicet unam bonam hidam terræ apud **Hertford**, ubi illa eccleſia ædificata eſt, & eccleſiam de **Piriton**, cum tota decima ſua, & hominum ſuorum, infra & extra villam manentium. Et duas hidas terræ, & dimidiam ibidem, molendinum etiam unum, & paſturam bobus de carucis monachorum, paritèr cum bobus dominicarum carucarum prædicti *Radulfi* in **Piritone**; & porcis eorum paſtionem pariter cum dominicis porcis prædicti *Radulfi* in quemcunque boſcum ſuum illos paſcendos miſerit; & duas partes omnium decimarum de dominico ſuo in **Cavendiſh,** & **Hoccetun,** & duas partes decimæ ſuæ de **Pchentune,** & unam carucatam terræ, cum bobus & ſervis ibidem; & decimas ſuas de **Hulverleie,** in boſco & in plano, & decimas hominum ſuorum, ſcilicet de **Ichetune,** & decimas *Anſgoti* de **Caldecote,** & decimas *Walteri* de **Bibbeſurd,** & de terra ſua juxta **Piriton**; & decimas *Hugonis Samſon* de **Aperſtone,** & de **Torp,** in perpetuam elemoſinam, honorificè, liberè, & quietè in omnibus, & per omnia. Debet etiam prædictus *Radulfus* de **Lymeſi,** & omnes poſteri ſui, cellam de **Hertford,** cum omnibus rebus, quas donavit, defendere contra omnes homines, & protegere, & diligere, & promovere, ſicut puram & liberam elemoſinam, & conceſſum regis facere habere, qui confirmet ſuam donationem prænominatæ ſuæ eccleſiæ de **Hertford.**

Sciendum eſt autem quod, pro hoc beneficio, debet abbas ſancti *Albani*, poſt primum annum providere ſex monachos, de ſua congregatione, ad ſerviendum Deo, & ſanctæ *Mariæ* in præfata eccleſia de **Hertford,** pro anima *Radulfi* de **Limeſy,** & uxoris ſuæ, & omnium poſterorum ſuorum. Si verò, Deo inſpirante, *Radulfus* ibi plus donaverit, ſecundùm illud & abbas plures inveniet ibi Deo ſervientes. Pro qua re abbas *P.* & monachi ſancti *Albani* ſuſceperunt *Radulfum* in fratrem, & monachum, & uxorem ſuam, ſimiliter in ſororem, filium verò eorum in beneficio eccleſiæ. Sciri etiam debet quod ipſe *Radulfus* debet jacere ad ſanctum *Albanum*, & pariter uxor ejus, niſi prefata eorum eccleſia ad tantum honorem perveniat quod ibi meliùs velint jacere: ubicunque tamen jacuerint, licentia abbatis jacebunt, & tantum facient monachi pro eis, quantum facere debent pro monacho ſuo. Hujus donationis teſtes ſunt, *Radulfus* Prior, *E.* dapifer regis, *W. Marmiun, W.* Camerarius. Teſtes verò *Radulfi* de **Limeſey** ſunt, *Fulco* de **Muſterbell,** *R.* filius *Turoldi, Hugo, Sampſon, Oilardus, Angotus.*

Ibid.

R*Adulfus* de *Limeſia* conceſſit *Hadwiſiæ* uxori ſuæ, ut daret terram *Nigelli* de *Bradewella*, quæ eſt ex dote ſua, illam videlicet quam habuit in dominio ſuo, eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de **Hertford,** hac conventione, ut, dum illa vixerit, habeat tres præbendas in illa eccleſia, quando illi placuerit, aut aliis tribus quibus voluerit dare. Poſt obitum autem ejus, monachus unus recipietur in illa eccleſia, pro anima mariti ſui, & pro ſua, & quando ille morietur, alius loco illius recipietur, & ſic uſque in finem. Huic donationi eſt conventus ſancti *Albani* aſſentiens, & teſtificans. Ex alia parte Teſtes ſunt, *Turgiſtus*, & *Levinus* presbiteri, & *Raerus* filius Domini, & *Robertus* de **Stafford,** nepos domini, & *Radulfus le Manant*, & *Hugo Saman*, & . . . . . . de *Flamentvilla*,

& *Roll.* de Eſſel, & *Robertus le Manant*, & *Gilbertus Niger*, & *Gaufridus Parvus*, & *Columbanus* de Ozac.

Charta Alani *de* Limeſy.

Ibid. SCiant omnes homines mei, *Franci*, & *Angli*, preſentes & futuri, quod ego *Alanus* de Limeſy conceſſi & confirmavi, in perpetuam elemoſinam, Deo, & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Hertford, & monachis ſancti *Albani*, qui Deo ſerviunt ibi, omnem donationem omnium rerum, quas pater meus *Radulphus* de Limeſy illis dedit pro ſalute animæ ſuæ & pro anima uxoris ſuæ *Haewiſæ*, matris meæ, ſcilicet, totam terram quam poſſident monachi prædicti apud Hertford, in boſco, in plano, in paſcuis, in pratis, & eccleſiam de Amwelle, cum omnibus decimis & pertinentiis ſuis, & totam decimam pannagii de boſco meo qui eſt ibidem, & eccleſiam de Piritone, cum omnibus decimis dominii mei, & hominum meorum ibidem, & duas hidas terræ ibidem, & dimidiam; Molendinum inſuper unum, & paſturam bobus monachorum, cum bobus carucarum dominii mei ibidem, & paſtionem porcis eorum, cum porcis dominii mei, in quemcunque boſcum miſſi fuerint ad paſcendum; & duas partes omnium decimarum in dominiis meis, videlicet, de Kavenediſhe, & Hoctetune, & Ykentune, & preterea unam carucatam terræ ibidem, & dimidiam hidam terræ apud Bradewelle, & duas partes decimarum terrarum mearum, quæ ſunt excultæ, & erunt excolendæ apud Hulverley, & duas partes pannagii de toto boſco meo ibidem.

Dono etiam, & confirmo libertatem curiæ prædictis monachis, ita ut nullus miniſtrorum, vel hominum meorum quicquam in eorum rebus, aut poſſeſſionibus, contra ipſorum voluntatem, agere præſumat. Inſuper etiam concedo eis, & confirmo eccleſiam de Ybentone, cum omnibus libertatibus ſuis, & pertinentiis, in liberam elemoſinam poſſidendam. Hanc verò donationem, & omnium aliarum rerum confirmationem, feci Deo, & prædictis monachis, apud Hertford commanentibus, laudantibus hominibus meis, *Francis*, & *Anglis*, pro animabus patris mei, & matris meæ, & pro ſalute mea, & filii mei, & ideo volo & precipio ut monachi ſancti *Albani* prædicti omnes elemoſinas patris mei, & meas hic nominatas, liberas, & ab omni ſervitio ſeculari quietas, poſſideant in æternum. Quia ego *Alanus*, & hæredes mei pariter protegemus omnia quæ ſunt donata prædictis monachis, & confirmata defendemus, contra omnes homines, ſicut bonam & liberam elemoſinam noſtram. Et ad teſtimonium hujus donationis & tuitionis has preſentes literas ſigillo meo ſignavi, & communivi. Iſti ſunt teſtes, *Radulfus* Prior, *Gabriel*, *Dunſtanus*, *Robertus*, *Dioniſius*, monachi, cum militibus meis, *Rodberto Manant*, & *Anſgoto* de Kaldecote, *Waltero* filio matris ſuæ, *Johanne Heyrune*, cæteriſque hominibus meis, videlicet, *Willielmo Blancheſlur*, *Toxegaro*, *Radulfo* de Boskervill, *Quailet*, & aliis pluribus *Francis* atque *Anglis*.

Charta Gerardi *de* Limeſey.

GERARDUS de *Limeſey* univerſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis, Salutem. Notum ſit univerſitati veſtræ me dediſſe, & præſentis ſcripti atteſtatione confirmaſſe, Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Hertford, & monachis ſancti *Albani* ibidem Deo ſervientibus, eccleſiam de *Ichentuna* cum omnibus pertinentiis ſuis, in liberam & quietam elemoſinam, pro ſalute animæ meæ & uxoris meæ *Amiciæ* & *Johannis* filii mei, & omnium parentum meorum, tam vivorum quàm mortuorum, Et dimidiam virgatam terræ in *Piritona* quam *Marcherus* tenuit, ſimiliter in liberam elemoſinam. Et hæc donatio facta eſt conceſſione *Johannis* heredis mei. Volo autem & firmiter precipio, ut hæc prædicta omnia teneant monachi omni exactione & inquietudine ſoluta & libera: His teſtibus, *Halen.* de *Bidun*, *Amicia* uxore mea, *Trianno* fratre meo, *Malerba*, *Radulfo* filio *Willielmi*, *Willielmo* de Mountpincun, *Roberto Blancheſlur*, *Radulfo* de *Rinera*, *Willielmo* de Pinchtun, & aliis. Ibid.

Charta Johannis *de* Limeiſi.

JOHANNES de Limeiſi omnibus hominibus ſuis & amicis *Francis* & *Anglis*, clericis & laicis, & omnibus fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ tam preſentibus quàm futuris, Salutem. Notum ſit univerſitati veſtræ me pro ſalute animæ, & omnium parentum & amicorum meorum, pro animabus quoque patris & matris meæ & omnium anteceſſorum meorum, conceſſiſſe, & preſenti ſcripto confirmaſſe, Deo & eccleſiæ ſancti *Albani* & monachis ejuſdem monaſterii apud Hertford manentibus totas terras & redditus & decimas & quaſcunque poſſeſſiones *Radulfus* de Limeiſi, avus patris mei, dedit & conceſſit, & quecunq; *Alanus* de Limeſei avus meus poſtmodum auxit. Preterea concedo & confirmo eis dimidiā hidam apud *Bradwellam*, & apud Cavendis xxx. acras, & apud *Ychentonam* quandam terram quæ vocatur Graſecroft, quas terras pater meus *Girardus* eis dedit, & conceſſit, Et eccleſiam de *Ychentona*, cum integritate omnium ei pertinentium, quam *Alanus* avus meus dedit eis, & pater meus *Girardus* eis conceſſit, & confirmavit. Confirmo etiam eis duas virgatas terræ in Hicleford, quas *Gerardus* pater meus eis dedit, cum *Roberto* filio *Angoti*, & dimidiam virgatam terræ in *Piritona*, quam *Marcherus* tenuit, quam pater meus *Girardus* eis dedit. Confirmo iterum eis decimas pagnagii de nemore meo de *Bibeſwrra*, quas *Radulfus* de Limeiſi avus patris mei eis dedit, & *Alanus* de Limeſi avus meus, & *Girardus* de Limeſi pater meus eis dederunt, & confirmaverunt. Et ſi caſu aliquo contingat novalia fieri in prædicto nemore, dono & confirmo eis plenarie decimas & cæteras omnes obventiones ex illis novalibus. Confirmo etiam eis duas partes decimarum pagnagii mei de *Huverleya* provenientes, ut ſicut eis in primo ſoluta fuit decima pagnagii illius nemoris, ſic poſtmodum ſi . . . . . . obvenerint eis reddantur decimationes novalium. Confirmo etiam eis duas partes decimarum pagnagii mei de *Huverleya*, Ibid.

& etiam

& etiam duas partes dominii mei in eadem villa, ut in decimis & aliis obventionibus quæ Deo ſolent pervenire.

Confirmo autem eis duas partes manipulorum & aliarum decimarum dominii mei de **Cavendis**, & duas partes decimarum virgulti mei in eadem villa. Volo etiam & precipio ut boves dominicorum maneriorum ſuorum de *Piritona* cum bobus diffuſè & averiis meis paſcant in herbatis meis ex quo boves mei paſcere cœperint, & quamdiu paſcent. Cum his omnibus prædictis dono eis libertatem ſcutagii de toto tenemento eorum de **Hertford**, & de toto tenemento eorum in toto feodo meo. Et ſi contingeret quod terra mea de *Hertfordſira* foriſfacturam incurreret pro defectu meo, vel dapiferi mei ad comitatum poſt feſtum ſancti *Michaelis*, quietos illos clamo in perpetuum de foriſfactura que ſpectat ad terram ſuam. Unde volo, & concedo, & omnibus hominibus meis firmiter precipio, ut prædicti monachi & eorum homines quæcunque eis vel à me vel ab anteceſſoribus meis conceſſa ſeu donata ſunt, teneant, & habeant in boſco & in plano, in pratis, & in aquis, in paſcuis, & in herbatis.

Et inſuper libertatem curiæ ſuæ eis concedo, ita ut nullus miniſtrorum vel hominum meorum quicquam in eorum rebus vel poſſeſſionibus contra ipſorum voluntatem agere preſumat, nec eorum homines alibi quam in ſua curia pro qualibet cauſa quæ ad me vel homines meos ſpectare poſſit ire vel reſpondere cogantur. Sed quecunque de feodo meo in quolibet loco ad eos pertinent, per ipſos vel eorum miniſtros nullo contradicente liberè diſponantur.

Hæc igitur omnia quæ prædicta ſunt conceſſi eis & confirmavi in perpetuam elemoſinam quieto jure poſſidenda, bene & liberè, & honorificè, cum omnibus libertatibus, & liberis conſuetudinibus, cum quibus aliqua elemóſina meliùs, & liberiùs, & honorabiliùs debet poſſideri. Teſtibus his, *Nigello* Priore de **Hertford**, *Waltero* Sacriſta, *Erniſio* Subpriore, magiſtro *Adamo* de **Warewic**, *Willielmo Britone*, & aliis fratribus monachis. Teſtibus etiam his militibus, *Johanne* de **Paſtun**, *Alano* de **Limeiſi** fratre meo, *Hugone* de **Colingeham**, *Waltero Hacun*, *Radulfo* filio *Willielmi*, *Richardo* de *Puteo*, *Willielmo* de ſancto *Michaele*, *Simone Doiſell*, *Roberto* monacho, *Woodman*, *Baldewino* fratre ejus. Item teſtibus *Johanne Manant*, *Waltero* de *Bibeſwrra*, *Girardo* filio *Willielmi*, & multis aliis. Valete.

TINUMETENSE *cœnobium in agro* Northumbrenſi, *cella de S.* Albano.

Lel. coll. vol. 3. p. 177.

Ex libro cujuſdam monachi ſancti Albani *de vita ſancti* Oſwini.

O*Sricus* rex *Deirorum* pater *Oſwini*.

Oſwinus propinquus *Edwini* clariſſimi regis *Northumbrorum*.

Mortuo *Edwino* rege *Northanhumbrorum* ſucceſſerunt ei duo reges, quorum unus filius patrui ſui *Elfrici*, erat *Oſricus* nomine.

Alter filius *Ethelfridi*, qui ante *Edwinum* regnaverat, dictus *Enfridus*. Hii *Northanhumb.* gentem, ſecundùm quod antiquitùs erat, in duas provincias dividentes, *Oſricus Oſwini* pater regis *Deirorum*, & *Enfridus Berniciorum* ſibi gubernacula quaſi ſucceſſionis jure vendicarunt.

Oſwinus adoleſcens interfecto à *Ceadwallo* rege *Oſrico* exulavit per decem annos apud occiduos *Saxones*, *Cedwalla* tyrannicè uno anno *Northumb.* reg. gubernavit.

Oſwaldus Enfridi frater, ex *Accha* ſorore regis jam dicti *Edwini*, progenitus, devicto *Ceadwallæ* exercitu apud *Deniſburnam* non ſolum fratris *Enfridi* ſucceſſor fuit in regno *Berniciorum*: ſed quaſi *Edwino* avunculo ſuo ab inteſtato ſuccedens, per ix. annos, utramque in unam *Northanhumb.* redigens, ſumma cum æquitate rexit.

Interfecto *Oſwaldo* à *Penda* rege apud **Maſerfelde**: ſucceſſit ei frater ejus nothus, *Oſwi* juvenis, xxx. agens annum, regnumque per annos xxviij. laborioſiſſimè rexit.

Oſwinus, teſte *Beda*, aſpectu venuſtus, ſtatura ſublimis, affatu jucundus, moribus civilis, & manu largus.

Oſwinus regno *Deirorum*, vij. annis max. rerum omnium affluentia præfuit. *Aidanus* pont. *Lindisfarn.* familiariſſimus *Oſwino*. Diviſio reg. *Northumbr.* cauſa odii inter *Oſwi* & *Oſwinum*.

Sanctus *Aidanus* epiſcopus ſtudebat conciliare animos *Oſwi* & *Oſwini*. Ib. p. 178.

Exactis in regno 7. annis quietis duos poſtremos inquietos habuit. Nam *Oſwi* omnibus modis agebat, ut extincto *Oſwino*, ſolus in *Northanhumb.* regnaret,

Oſwinus, cum exercitu occurrit *Oſwio* in **Wilfareſdune**: ſed poſtea volens declinare effuſionem ſanguinis, noctu ſolo comitatus *Tondhere Tilſi* filio in *Gethlingum* ſeceſſit ad domum *Stuwaldi* ducis, cui prædictum vicum, & multa alia prædia donaverat, atque ob hoc fidum ſibi autumaverat.

Hunwaldus Oſwinum prodidit *Oſwio*.

Oſwius, clam noctu *Ethelwinum*, domus ſuæ procuratorem, ad *Hunwaldi* domum cum armata manu miſit; qui eo veniens *Oſwinum* interfecit.

Tilſius, *Tondheri* pater, *Oſwinum* impotem juvenem in domo ſua nutrivit & docuit.

Oſwinus, à latere perfoſſus lancea, obiit, anno regni ejus nono, 13. kal. Septemb. in loco qui dicitur *Gethlingum* anno Domini 651.

Tondhere Tilſii filius, obtulit ſe pro *Oſwino* percutiendum, & poſteà cum rege ſuo occiſus eſt.

Sic *Lilla* regis *Edwini* miles, ſicarii dolum prævidens, ſeſe mucroni fideliter oppoſuit, dominum ſuum liberans, viriliter occubuit.

Regina *Eanfleda* propinqua *Oſwini*, poſtulavit à rege *Oſwi*, ut donaret ibi locum monaſter. conſtruendo.

Quo conceſſo, conſtructum eſt in *Gethlingo* monaſterium, cui præfuit *Trumhere* jure abbatis, vir natione *Anglus*, ſed ordinatus, & edoctus à Scottis qui & propinquus erat regis occiſi. Qui verò poſtea ſub rege *Wulphero* rege in provinciis *Merc.* *Lindisfaranorum*, & Mediterraneorum *Anglorum* epiſcopus effectus eſt.

Corpus *Oſwini*, ab eis qui truncaverant, dela- Ib. p. 179.

tum eſt ad oſtium *Tinæ* fluvii ibique in oratorio ſanctæ *Mariæ* ſepulturæ traditum.

In quo loco virorum illuſtrium magna multitudo congregata erat, qui ſub ordine regulari, divino cultui ſerviebant: Qui quidem in tantam excreverat honoris eminentiam, ut ſi quis per infra-jacentem provinciam in fata conceſſiſſet, ad eundem locum, pro reverentia & honore religioſæ gentis tumulandus deferetur.

Hinguar & *Hubba* hoc monaſterium deſtruxerunt. Monachi metu perſecutionis fugerunt ad quandam eccleſiolam in fundo ſuo, quam ſanctus *Cuthebertus* dedicaverat. Quo comperto, *Dani* ipſam eccleſiam, & omnes qui in ea erant, igni ſuccenderunt, & omne loci nobilis ædificium in campi planitiem redegerunt.

Sanctus *Aidanus* epiſcopus non plus quàm duodecim dies poſt occiſionem regis *Oſwini*, quem amabat, ſuperfuit, id eſt prid. cal. Septemb. de ſeculo ſublatus.

Ex libello de tranſlatione ſancti Oſwini.

OStium *Tine* flu. locus, ab incolis regionis, ob eminent: rupis ſecuritatem ab hoſtibus celebriùs frequentatus. Jacuit penè neglectum corpus *Oſwini* regis, uſque ad tempora *Toſtii* comitis, & *Egelwini* epiſcopi.

Erat autem *Toſtius*, ducis *Cantiæ Godwini* filius, comes *Northanhumb. Sywardo* comiti ſuccedens, non teſtamenti beneficio, ſed ſancti *Edwardi* regis dono.

Oſwinus martyr apparuit in ſomnis *Eadmundo* æditưo veteris eccleſiæ S. *Mariæ* de Tinemuth.

Juditha uxor *Toſtii* comitis, perſuaſit *Egelwino*, ut quæreret *Oſwini* corpus.

Inventio coporis S. *Oſwini* martyris, anno ab ejus paſſione CCCCxiiij. anno Domini Mlxv. quinto idus martii.

Ibid. p. 180.

Anno eodem ix. corpus S. *Oſwini* tranſlatum eſt.

Thoſtius comes, *Angliæ* regnum expulſus, apud *Baldvinum Flandrenſem* comitem cujus filiam ſibi matrimonio copulaverat, exulavit.

Et ſequenti anno *Haroldi* regis *Ang.* & fratris ſui gladio, cum *Norreganorum* rege *Haroldo*, in loco qui tunc Stanfordbrig, nunc verò *Pons Belli* dicitur, occiſus eſt.

Thoſtio comite proſcripto, hæreditas ejus ad fiſcum devoluta eſt.

Gulielmus rex dedit comitatum *Northumbr. Redberto* de Mulbray, viro ſtemmatum longa ſerie generoſo, ſtatura quidem procero, & militaris probitatis elegantia glorioſo.

Rodbertus Mulbray cœpit *Oſwinum* excolere, & eccl. in qua ejus corpus requieſcebat, quia infra ambitum ejus caſtri de Tinemuth erat fundata, & prædiorum copia donavit, & monachos de S. *Albani* monaſterio aſſumptos inibi collocavit. Cujus tamen monaſterium de *Tinemutha* ut dicitur, comes *Thoſtius* jecerat à fundamentis.

Corpus *Oſwini* tranſlatum in novum monaſterium de Tinemuth, anno Domini milleſimo. 13. kal. Septemb.

Inſula *Coquedi* flu. oſtiis præjacens, diſtat 20. paſs. mil. à Tinemuth. *Novum Caſtellum* olim Monkeceſter dicebatur.

Rodbertus tribunus militum *Gul.* baſtardi regis.

Nigellus de *Albaneio* unus ducum *Gul.* regis, cum eſſet in partibus *Northumb.*

Nigellus de *Waſt* miles in eodem comitatu, propinquus, & charus *Nigello Albeneio.*

Leowricus puer, regnante *Stephano*, piſcator in monaſterio ſancti *Oſwini*, in piſcandum Scardeburge captus, quo tempore *Ranulfus* comes *Ceſtrenſis* ſummo mane ſuperveniens die quadam, villam ipſam de Scardeburg armata manu confregit, & rapinis vaſtavit, ac inter ceteros captivos *Leowricus Maltonam* in vinculis ducitur, &c. ut *Leowricus* opere ſancti *Oſwini* liberatus ſit à vinculis.

Ruelendus Prior de Tinemuth. Ibid p. 181.

Robertus de Gorham abbas ſancti *Albani*.

Faramannus inſtitutor *Novi Caſtelli.*

Potentum de *Northumb.* potentiſs. *Odinellus* de *Umframvilla* ad caſtelli ſui reſartienda tecta, indebitè exactionibus vicinos ſuos compellebat, & in cæteros colonos maximè S. martyris *Oſwini*. Auſum autem tanti ſceleris fovebat impunitas, hinc, quia *Odinellus* præpotens erat: hinc quia filiam ejus matrimonio ſibi copulaverat, qui magiſtratus regios in *Angl.* gerebat, cujus autoritate talia præſumebat.

Erat autem in *Colebrigia* civitate ſatelles regius, qui nec Deum timebat nec ſanctum martirem *Oſwinum* reverebatur. Hunc juſſit *Odinellus* ruſticorum de Wilum poſſeſſiones invadere, erant enim coloni Sancti martyris *Oſwini* de Tinemuth, & non longe diſtabant à caſtello, ut vel ſic eos compelleret venire ad ædificationem caſtelli.

Gervaſius abbas *Weſtmonaſter. Stephani* regis *Angliæ* filius.

Sleveleia villa.

Boldune villa.

Villa de Edenesburc.

[*Scilicet* Pauli xiiij. *abbatis.*]

Math. Pariſ. in vit. abbat. p. 51.

——EJuſdem quoque tempore; *Robertus* de Mumbray, vir illuſtris, comes ſcilicet *Northanhimbrorum*, de religione eccleſiæ S. *Albani* certificatus per abbatē *Paulum*, in eccleſia ſanctæ *Mariæ* de Thynemue, (in qua corpus beati *Oſwini* regis & martyris requieſcit) monachos eccleſiæ ſancti *Albani* fecit collocari, & ipſam cum omnibus pertinentiis, regis & archiepiſcopi *Lanfranci* benevolentia, cellam fore ſancti *Albani* conſtituit.

Cella de Tynemutha, *de fundatione.*

Ex regiſtro quondam S. Albani in bibl. Cottoniana fol. 106.

ANtiquum ſcriptum non ſignatum reperi inter vetuſtiſſimos rotulos, cujus tenor talis eſt. *Willielmus* rex *Anglorum*, *T.* archiepiſcopo, & *W. Dunelmenſi* epiſcopo, & omnibus baronibus ſuis *Francis* & *Anglis* ſalutem. Sciatis me dediſſe & conceſſiſſe Deo & ſancto *Albano* eccleſiam de *Tynemuda* & omnia quæ ad eam pertinent in terris & decimis, & aquis, & conſuetudinibus in *Nort* de Tine, & in *Suth* de Tine, & in *Anglia*, cum omnibus quæ *Robertus* comes de Northumberland & ſui homines dederant

derant ſancto *Oſwino*, antequam mihi forisfactus eſſet. Et volo & præcipio ut ſanctus *Albanus* habeat prædictam eccleſiam cum omnibus ad eam pertinentibus & teneat cum pace & honore & omni conſuetudine jure perpetuo. Teſtibus *Eudone* dapifero, & *P.* de *Valoniis*, apud *Novum-Caſtrum*. *Illud ſcriptum melius eſt omnibus antedictis, quia dat eccleſiam de* Tynemuda *abbati de ſancto* Albano, *& omnia ad eam pertinentia. Et ſi omnia, ergo advocationem ſive patronatum ut videtur, Iſtud ſcriptum habetis ſignatum apud vos, quia memini me vidiſſe tale ſcriptum ſignatum apud vos, & credo firmiter. Plures alias cartas habemus apud nos tangentes ſpiritualia & temporalia, ſed quia ſpecialem ſive ſingularem mentionem non faciunt de abbate de ſancto* Albano, *non mitto vobis tranſcripta earum quia in placito noſtro, ſuper patronatu vobis valere non poterunt.*

Carta regis Henrici *primi.*

Ibidem. HEnricus Rex *Angliæ R.* epiſcopo *Dunelmenſi*, & omnibus baronibus ſuis, *Francis* & *Anglis* de **Northumbreland** ſalutem. Sciatis me dediſſe Deo & ſanctæ *Mariæ*, & ſancto *Oſwyno*, & abbati de ſancto *Albano*, & monachis de **Tynemuth**, omnes decimas ſuas per **Northumbreland**, quas *Robertus* comes, & homines ejus donaverant eis; ſcilicet, decimas de **Colebrige**, & illas de **Ovinton**, & de **Wylum**, illas etiam de **Neuburn**, & illam de **Diſcington**, & de **Calverdon**, & de **Elſtwyc**, & illas etiam de **Bothall**, & de **Werkworth**, & de **Anebell**, ſimiliter & de **Roubyr**, & de **Wullour**. Et volo ac præcipio quatenus ſupradictus abbas & monachi de *Tynemuda* bene & integrè habeant illas & liberè teneant in mea pace, & quod nullus eis inde aliquid auferat ſuper meam forisfacturam. T. *Nigello* de *Albineo* apud *Brantonam*.

Alia carta ejuſdem regis *Henrici*.

Ib.fol.107 HEnricus *Rex* Angliæ, *vicecomitibus ſuis de* **Everwykeſhyre**, *& de* **Northumberland**, *ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe ſancto* Oſwino *de* Tynnemutha *curiam ſuam & conſuetudines ſuas ſicut unquam* Robertus *comes melius habuit tempore fratris mei, antequam forisfactus eſſet. Præcipio ut illam eccleſiam, habitationes, homines & omnes ſuas res manuteneatis & defendatis ab omni injuria, ſicut me diligitis, quia mea propria elemoſina eſt. Teſte* Petro *de* Valoniis, *apud* Weſtmonaſterium *in Pentecoſte.*

Carta Davidis Scotorum *regis.*

Ib.fol.108 DAvid Rex *Scotorum*, epiſcopis, abbatibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, & omnibus probis hominibus ſuis totius terræ ſuæ *Francis* & *Anglis*, & *Scotis*, & *Galwenſibus*, ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe & dediſſe eccleſiæ ſanctæ *Mariæ*, & ſancti *Oſwini* martyris de *Tynemutha*, & fratribus ejuſdem loci & dominicis hominibus, & rebus ad prædictam eccleſiam pertinentibus, & omnibus illis hominibus, qui in pace ſanctæ *Mariæ*, & Sancti ejuſdem loci in die ſancti *Barnabæ* apoſtoli in milleſimo centeſimo & trigeſimo octavo anno ab incarnatione Domini fuerunt, meam pacem in perpetuum de me & omnibus hominibus meis, pro anima patris & matris meæ, & Regis *Alexandri* fratris mei qui pacem Dei & ſuam firmiter prædictæ Eccleſiæ conceſſit, & pro anima *Matildæ* reginæ *Angliæ*, ſororis meæ, & animabus anteceſſorum & ſucceſſorum meorum, *Henrico* filio meo hanc pacem annuente. Ideoque volo & firmiter præcipio, ut hanc pacem firmiter poſſideant, & vos eandem eis teneatis, quandiu ipſi nobis & hominibus noſtris pacem tenere voluerint. Et prohibeo, quod nullus eis, aut hominibus vel rebus ſuis ſuper noſtram firmam defenſionem, injuriam vel contumeliam, aut vim ullo modo facere præſumat. Et quicunque hanc pacem tenere noluerint ſicut ego concedo confirmante de me, & *Henrico* filio meo, & noſtra familiaritate & noſtra amicitia ſit omnino alienatus. Præſentibus teſtibus, *Goſpatritio* comite, *Hugone* de **Morvill**, & *Manſero Marmiun*, & *Roberto Foliot*, & *Hugone* de *Auco*, & *Hugone Briton.* apud ſedem de **Norham** in junio.

In quodam regiſtro munimentorum & cartarum abbatiæ ſancti Albani, *& quarundam cellarum eidem abbatiæ ſpectantium, in bibliotheca* Cottoniana.

HEnricus rex *Angliæ*, dux *Normanniæ*, & comes *Andegaviæ*, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, juſticiariis, vicecomitibus, & omnibus miniſtris & fidelibus ſuis totius *Angliæ*, ſalutem. Sciatis me reddidiſſe, & hac carta mea confirmaſſe Deo & ſancto *Albano*, & ſancto *Oſwino*, & abbati & monachis ſancti *Albani* qui apud *Tynemutham* morantur, terram illam quam ceperam in manu mea propter fugam *Adgari* in *Scotiam* & werram regis *Scotiæ*, ſcilicet **Eglevingeham** & **Bewicke**, & **Lilleburn** cum ſuis pertinentiis, quam idem *Adgar* tenuerat de abbate ſancti *Albani*, & de monachis ſuis de *Tynemutha* in vita ſua ad firmam, quod inquiſitum fuit per liberos homines de viſneto per præceptum meum, & recognitum quod erat eorum eſcaitum & dominicum. Conceſſi præterea, & hâc cartâ mea confirmavi hoc quod abbas & conventus de ſancto *Albano* providerunt & ſtatuerunt de eccleſiis ſuis de prædicta **Eglevingeham** & de *Apeltona* ad uſus hoſpitum in perpetuum, ſicut cartâ abbatis & capituli teſtatur. Teſtibus *R. Wintonienſi*, & *G. Elyenſi* epiſcopis, *Richardo* de **Lucy**, *Willielmo* filio *Audel* .... dapifero, *Aluredo* de ſancto *Martino*, *Roberto Marmyon*, *Hugone* de **Creſſy**, *Randulpho* de **Glanville**, *Roberto* de **Stuteville**. Apud *Gaititonam*.

Ib.fol.114 Vide etiam cart. 9. *E.* 2. n. 39. Et Pat. 3. *R.* 2. part. 2 memb. 14.

Carta regis Johannis.

JOhannes Dei gratia Rex *Angliæ* (*&c.*) Notum facimus vobis nos conceſſiſſe, & præſenti carta noſtra confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſancti *Oſwini* de *Tynemutha* & monachis ſancti *Albani* ibidem Deo ſervientibus, omnes homines ſuos, & omnes terras ſuas, & omnes poſſeſſiones ſuas, videlicet villam de *Tynemutha* cum omnibus pertinentiis ſuis, **Seton**, & **Preſton**, & **Chirton**,

Ib.fol.113 Vide etiam Rot. cart de an. 2. *E.* 2. memb. 20. num 75.

& aliam

& aliam *Chirtonam*, Millington, Whyteley, Erdeſton, Backworth, & aliam Bacworth, Seyhall, Morton, Bebeſſete, Diſſington, & aliam Diſſington, Wiſington, Bewyck, Egelingham, Lilleburn, Anibell, Habekeslaw, Elſtwyk, Wylum, Weltedene, & dimidiam villam de Copun, Carleberrye, & Morton in Haliwerkeſtock, Helleſhow, & terram de Roycley & *Denum*. Hæc omnia conceſſimus jam dictis monachis in redditibus & homagiis, in pratis & paſcuis, in nemoribus, & turbariis & omnibus aliis rebus ad jam dictas villas & terras pertinentibus, cum *ſoca* & *ſaca*, on ſtrond, on ſtream, on wode & feld, tol, & theam, grithbreche, Hamſoke, & pecunia quæ pertinet ad murdrum, *Forſtall*, Danegeld, infangenetheof, utfangenetheof, blodwyth, wrech, *Cornagio*, ut habeant ſuper omnes terras ſuas, & ſuper omnes homines ſuos ubicunque ſint intra burgum & extra, in tantum & tam plenè ſicut proprii miniſtri noſtri exquirere debent ad opus noſtrum. Præterea conceſſimus eis eccleſiam de *Tynemutha*, & Wodehorn, & de Whalton, & de Bolum, & de Belwyk, & de Egelingham, & de Hertburne, & de Cuneſtline cum capellis & omnibus aliis rebus ad eaſdem eccleſias pertinentibus.

Conceſſimus etiam eis Hereford ſuper Blyth, & decimam de Hertnes & decimas de Middelton ſuper *Theyſam*, & decimas de Corbrigg, & de Rouber, & de Werkeworth, & de Wollouere, & de Neuburn, & omnia molendina ſua cum prædictis libertatibus poſſidenda. Et nolumus ut aliquis hominum nec *Francus*, nec *Anglicus*, de terris eorum, neque de hominibus eorum ullo modo ſe intromittat, niſi ipſi, & miniſtri ſui quibus ipſi committere voluerint. Et quoniam conceſſimus Deo & eccleſiæ ſancti *Oswini* de *Tynemutha*, & monachis ſancti *Oswini*, & ſancti *Albani* ibidem Deo ſervientibus, pro redemptione animæ noſtræ, & parentum noſtrorum, omnes libertates & liberas conſuetudines quas regia poteſtas liberiores alicui eccleſiæ conferre poteſt, prohibemus ſuper forisfacturam noſtram, ne aliquis eas aliquo modo infringere præſumat.

Prohibemus etiam ne in ipſorum terris, vel domibus miniſter, dapifer ſcilicet, vel pincerna, camerarius, diſpenſator, janitor, vel præpoſitus, contra ipſorum voluntatem & aſſenſum, tempore noſtro, vel ſucceſſorum noſtrorum per manum alicujus Principis, vel juſticiarii quocunque tempore ponatur, ſicut carta regis *Richardi* avunculi noſtri, rationabiliter teſtatur (*&c.*) Datum per manum S. præpoſiti *Beverlaci* apud *Eboracum*, vigeſimo quinto die Februarii, anno regni noſtri quinto.

Ib fo. 118. OMnibus Chriſti fidelibus has litteras inſpecturis, *Richardus Bertram* ſalutem. Noveritis me pro ſalute animæ meæ & uxoris meæ, & anteceſſorum & hæredum meorum, confirmaſſe & confirmando dediſſe Deo & eccleſiæ ſancti *Oſwini* de *Tynemutha*, & monachis ibidem Deo ſervientibus, duas garbas, quas habent ex dono anteceſſorum meorum, & in præſenti ex me, de dominicis meis de Bothall liberè percipiendas, & ſicut puram eleemoſinam noſtram pacifice inperpetuum poſſidendas, ſicut continetur in tranſactione inter eccleſiam de *Tynemutha*, & eccleſiam de Bothall ſuper eiſdem decimis confecta, & per judices a Domino papa delegatos formata, & eorum ſententia diffinitiva & ſigillis roborata. Et ut hæc mea confirmatio & donatio ſtabiles inperpetuum perſeverent, eas ſigilli mei appoſitione roboravi. Hiis teſtibus, domino *Rogero Bertram*, *Roberto* de *Wirceſtra*, *Thoma* de *Oggell*, *Daniele* de *Novo-Caſtro*, *Waltero Graffard*, *Simone* de *Tynemutha*, *Jordano* de Bacwort, *Radulpho* de *Morton* & multis aliis.

Carta de anno 2. E. 3. n. 3.

REX archiepiſcopis, &c. Salutem. Sciatis quod cum dilectus nobis in Chriſto Prior de Tynemuth que eſt cella abbatiæ de ſancto *Albano*, per cartas progenitorum noſtrorum quondam regum *Angliæ* coram nobis in curia noſtra nuper clamaſſet habere omnia placita infra libertatem ſuam de Tynemuth, tam de corona quam alia placita communia de hominibus ſuis & terris & tenementis infra eandem libertatem qualitercumque emergencia, per juſtic. ſuos proprios ibidem placitanda & terminanda, Ita quod juſticiarii aut alii miniſtri noſtri, libertatem prædictam intrare non debeant ad aliqua hujuſmodi placita ibidem tenenda vel officium aliquod de aliquibus libertatem illam tangentibus exercendum, Necnon & quaſdam alias libertates, & liberas conſuetudines, quibus idem Prior & predeceſſores ſui Priores ejuſdem loci à tempore confectionis cartarum prædictarum ſine temporis interuptione uſi fuerunt rationabiliter ut dicebat. Quæ quidem libertates pro eo quod compertum fuit in curia noſtra prædicta quod prædictus Prior & predeceſſores ſui prædicti aliquas libertates coronam noſtram tangentes, ſuper nos & coronam noſtram prædictam occupaverant minus juſtè, nobis per conſiderationem ejuſdem curiæ tanquam foriſfactæ fuerunt adjudicatæ & cum aliis libertatibus & liberis conſuetudinibus quas clamabant infra libertatem prædictam, ad ipſos per cartas prædictas pertinere, in manum noſtram captæ: Cart. 2. E. 3. n. 31. Vide etiam Pat. 3. R. 2. parte 2. m. 13.

Nos ob ſpecialem devotionem, quam erga glorioſos martires beatos *Albanum* & *Oſwynum*, cujus quidem *Oſwyni* corpus in quodã feretro infra eccleſiam de Tynmuth requieſcit, gerimus & habemus, necnon ob ſalutem animæ noſtræ & animæ celebris memoriæ *Alianoræ* quondam reginæ *Angliæ* conſortis noſtræ & etiam animarum progenitorum noſtrorum prædictorum, volentes dilectis nobis in Chriſto abbati de ſancto *Albano*, & prædicto Priori ac monachis ſancti *Albani* in prædicta eccleſia de Tynemuth Deo ſervientibus gratiam in hac parte facere ſpecialem, omnes libertates & liberas conſuetudines prædictas, ſic nobis adjudicatas & in manum noſtram captas, prædictis abbati Priori ac monachis pro nobis & hæredibus noſtris reſtituimus & reddidimus, habendas & tenendas ſibi & ſucceſſoribus ſuis abbatibus de ſancto *Albano*, Prioribus de Tynemuth, & monachis in prædicta eccleſia de Tynemuth Deo ſervientibus & ſervituris imperpetuum, adeo integrè tam in terris & aquis quam locis aliis quibuſ-

cunque

cunque ſicut ipſi eas ante dictam captionem per cartas prædictas habuerunt & tenuerunt.

Volentes & concedentes pro nobis & hæredibus noſtris prædictis, quod iidem abbas Prior & monachi et ſucceſſores ſui prædicti libertatibus et liberis conſuetudinibus prædictis adeo plenè utantur de cætero ſicut ipſi libertatibus et liberis conſuetudinibus illis rationabiliter uti et gaudere conſueverunt à tempore confectionis cartarum earundem uſque ad diem captionis dictarum libertatum et liberarum conſuetudinum in manum noſtram, ſicut prædictum eſt. Quarè volumus (&c.) Dat. per manum noſtram apud *Weſtm.* xx. die Februar. per breve de privato ſigillo, et dupplicatur.

* Chron. *Joh.* de *Oximedes* monachi S. *Bened.* de *Hulmo*, MS. in bibl. *Cottonian.*

WIMUNDHAMENSE *cœnobium in agro* Norfolcienſi, *cella S.* Albani, *fundat. anno Dom.* * *MCxxxix.*

Ex Regiſt. de *Wymūd ham* penes *Will.* le *Neue* eq. aur. & armor. tit. *Clarencieux*, regem an. 1640. fol. 84. b.

Memorandum, quod *Willielmus* de *Albaneio*, pincerna regis *Henrici*, fundavit eccleſiam monachorum de **Wymundham.** Qui quidem *Willielmus* habuit unum filium *Willielmum*, comitem *Arundelie*; qui *Willielmus* comes habuit unum filium *Willielmum*, comitem *Suſſexie*; qui *Willielmus* comes habuit unum filium *Willielmum*, comitem *Suſſexie*; qui *Willielmus* habuit unum fratrem *Hugonem*, comitem *Suſſexie*; qui *Hugo* moriebatur ſine herede de corpore ſuo, & quatuor ſorores fuerunt propinquiores heredes ejus, & diviſerunt totum comitatum *Suſſexie* inter eas: Quarum unam deſponſavit dominus *le Fitz-Allen*, & aliam dominus de *Montealto*, & aliam dominus *Robertus* de *Tatheſale*, & aliam dominus de **Somerie**, & advocatio eccleſie de **Wymundeham** allocata fuit Domino *Roberto* de **Tatheſhale**, & uxori ejus, tenenda de ſe & heredibus ſuis in puram & perpetuam elemoſinam; Qui quidē *Robertus* de *Tatheſale*, habuit filium & heredem *Robertum* de *Tatheſale*, cujus erant tres filie, quarum unam deſponſavit dominus *Johannes Orby*, aliam dominus de *Dryley*, & tertiam dominus *Thomas Caily* qui habuit unum filium & heredem, ſcilicet *Thomam Caily*, qui obiit ſine herede de corpore ſuo, cujus ſororem duxit *Rogerus* de **Clyfton** armiger predicti *Thome.* Iſte *Rogerus* habuit unum filium & heredem, ſcilicet, dominum *Adam* de **Clyfton**, qui habuit filium & heredem *Conſtantinum* de **Clyfton**, qui habuit filium & heredem dominum *Johannem* de **Clyfton**, qui habuit filium & heredem *Conſtantinum de* **Clyfton**, qui quidem *Conſtantinus* habuit unum filium & heredem dominum *Johannem* de **Clyfton**, qui nunc eſt dominus de **Wymundham.**

Charta Willielmi *de Albineio, de eccleſia de* **Wymundham.**

Ex Miſcel G, in CCC. p. 276.

Notum ſit omnibus hominibus tam præſentibus quàm futuris, quod Ego *Willielmus* de *Albenejo*, pincerna domini regis *Henrici primi*, do, concedo, & hac preſenti Carta mea confirmo Priori & Conventui de **Wymondeham**, in liberam puram & perpetuam elemoſynam, pro ſalute animæ meæ & uxoris meæ, patris mei & matris meæ, & omnium parentum meorum, totam eccleſiam de **Wymondeham**, cum omnibus pertinentiis ſuis, univerſas viz. decimationes de dominio meo in bladis, pratis, harraciis, molendinis, vivariis, & omnibus aliis rebus unde decimationes provenire debent, cum reliqua tota decimatione totius villæ, & in eadem villa curiam propriam cum pomeriis, alnetis, vivariis ipſam curiam cingentibus, & molendinum de curia, & molendinum de **Weſtwade**, cum triginta acris terræ arabilis, & paſtura eidem molendino adjacentibus, & nemus de **Biskelwid**, & parvum nemus de **Suthwode**, vivarium de **Tyffoꝛde**, **Wicam** & decem homines lancetos in **Suthwode**, juxta prædictam **Wicam**, & xiij. libratas terræ arabilis jacentes in diverſis peciis in eadem villa, videlicet in **Noꝛthfild** liiij. acras, in **Eſtfeld** octoginta acras, in **Filfeld** octoginta acras, cum quadraginta lancetis, & tenementis eorum in eadem villa, & xviij. liberos homines cum ſervitiis & tenementis eorum in eadem villa.

Volo etiam & concedo quòd prædicti Prior & conventus habeant curiam propriam in eadem villa, & omnia amerciamenta hominum ſuorum tam liberorum quam lancetorum in leta mea in foro in curia & in quocunque loco amerciati fuerint: In **Hukehame** decimam herracii mei, & in nemoribus meis habere porcos ſine paſnagio, & in **Nelond**, & in **Moleſſen**, & in **Brakne** xl. ſolidatas terræ, In **Wramplingham** terras **Oꝛym**, **Elſey**, & *Ribaldi.* In **Colton** terram quæ fuit **Ulf** presbyteri cum ſuis pertinentiis, & eccleſiam ejuſdem villæ cum ſuis pertinentiis, & in eadem villa terram *Adelſtani* & terram *Colemanni le Kinge.* Totum maneriū de **Happesburgh** excepta terra *Anſgoti* camerarii, & eccleſiam & forum cum omnibus pertinentiis ſuis videlicet **wrech, thol** & **theam**, & omnibus aliis libertatibus & conſuetudinibus. In **Brunham** duas carucatas terræ & unum faldagium & unum molendinum & xiij. homines quos habeo in eadem villa, duas partes decimarum dominii mei in eadem villa, eccleſiam de **Snetiſham** cum pertinentiis ſuis, unam carucatam terræ cum falda propria in eadem villa: In **Grimſtone**, in **Fliſcham**, & in **Pykeham** duas partes omnium decimarum mearum, & facultatem piſcandi in vivariis meis. Hæc omnia ſupradicta concedo & hac carta mea confirmo Deo et eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de **Wymundham** et monachis ibidem Deo famulantibus, libera et quieta ab omni conſuetudine et ſervitio ſeculari et omnibus redditibus abſoluta: Si verò eccleſia illa Priorem non habuerit, monachi qui ibidem morabuntur eligent ſibi Priorem de conventu ſuo, qui cum electus fuerit mihi præſentabitur, quem recuſare non potero niſi aliquam cauſam rationabilem oſtendero quare eſſe non debeat.

Abbas verò ſi apud Wymundham venerit honorificè ſuſcipiatur, qui ſingulis annis in primo feſto ſancti *Albani* unam marcam argenti debet recipere à monachis pro recognitione ſubjectionis quam ei debent; reliqua verò ad uſum monachorum ejuſdem loci remanebunt. Quod autem *Richardus* abbas et capitulum ſancti *Albani* conceſſit mihi abbatiam facere, ita tamen quod abbas ibidem conſtituendus à rege vel à me eligatur de illis qui apud Wymondham morantur; Et hoc liceat mihi facere cum voluero, et tunc libera erit abbatia et à marca argenti abſoluta:

Hujus confirmationis ſunt quam plures teſtes *Angliæ*, *Rogerus Bigoth* & filii ejus *Ingulphus Merley*, et *Ingulphus* Prior *Norwic.* *Stephanus* Prior Thetforð, *Radulphus* filius *Godrici* et frater ejus *Eudo*, *Willielmus Veltre*, *Albertus Francigena*, *Willielmus Revel*, *Willielmus* de *Curtiona*, *Willielmus Myliers*, *Radulphus* de Eſtre, *Alwardus* de Wymondeham, et filii ejus *Ricardus*, *Hugo* et *Paganus*. *Edricus* de Wymundham, *Morellus* de Merlai, et alii multi.

Alia ejuſdem Willielmi Charta *de manerio de* Hapesburg.

Ex regiſtro quodam S. *Albani* in bibl. *Cottoniana.*

WILLIELMUS de *Albeneyo* pincerna *Henrici* Regis *Anglorum*, aſſiſtens ad exequias uxoris ſue *Matildis*, filie, ſcilicet, *Rogeri Bigot*, gemens, & plorans, & ad ſalutem ejuſdem defuncte proſpiciens, pro ſpe retributionis æternæ, pro ſalute regis *Henrici* & uxoris ſue *Adeliz* regine, pro anima regis *Williel.* patris ſui, & *Matildis* matris ſuæ, & *Matildis* uxoris ſuæ, fratris quoque ejus, & anteceſſorum ſuorum, & pro anima *Rogeri Bigot*, & filiorum venerabilis *Ebrardi*, *Norwicenſis* epiſcopi, contradidit eccleſie ſancte Dei genetricis & perpetue virginis *Mariæ* de Wymundham, & Monachis ibidem Deo ſervientibus, manerium quod vocatur Hapesburg, in elemoſinam ſempiternam, excepta duntaxat terra *Auſgoti* Camerarii, & excepta una manſiuncula, que vocatur Eccles. Porro cum hoc idem manerium contigerat uxori ſuæ de patrio jure, &, ut creditur, divinitus inſpiratus, hoc ſibi & poſteris in futurum prodeſſe proſpiciens, Deo & genetrici ejus, ſicut dictum eſt, contradidit. Hanc donationem confirmavit ipſe *Willielmus* de *Albineyo*, ipſo die ſepulturæ ejus, per crucem argenteam, in qua reconditæ ſunt reliquiæ de ligno Domini, & de preſepio ejus, & de ſepulcro ſancte genetricis ejuſdem Domini noſtri *Jeſu Chriſti*, & per annulum ejus aureum, per ciſum quoque argenteum, in modum ſphæræ, mira arte fabricatum, & ad Euchariſtiam proprie conſervandam. Que omnia ſuper Altare poſuit, per manum ſupradicti epiſcopi, facta ſupplicatione, & completa Letania, jam miſſam celebraturi.

Hujus Donationis Teſtis eſt Dominus & antiſtes ſupradictus. Sunt etiam teſtes hujus rei religionis viri venerabiles, *Nigellus* Prior ejuſdem loci, *Ingulfus* Prior *Norwici*, *Stephanus* Prior *Tetfordie*, *Hugo* Prior *Acrie*, & monachi alii, *Willielmus Lucas*, *Wybertus*, *Gregorius*, *Thomas*, *Johannes*, *Silveſter*, *Paulinus*, *Florentius*, *Hugo*, *Eudo*, *Stephanus*. Sunt & alii Teſtes complures, filii ſcilicet ejuſdem *Willielmi*, *Nigellus* & *Oliverus*, *Willielmus* capellanus, & *Valerianus*, & *Johannes* capellani, *Galfridus* de Merlay, *Radulfus* filius *Godrici*, & frater ejus *Eudo*, *Willielmus Veltre*, *Albertus Francigena*, & frater ejus *Reginaldus*, *Willielmus Revel*, *Willielmus* de *Curciona*, qui & ipſa hora dedit eidem eccleſie de Wymundham viginti acras terræ, & decimam ſuam de Stanfeld, de omnibus rebus de quibus ſolet decima dari. Teſtes ſunt adhuc hujus donationis *Willielmus* de Milliers, *Radulfus* de Eſtre, *Morellus* de Merlay, *Ailwardus* de Wymundham, & filii ejus *Ricardus*, *Hugo*, & *Paganus*, *Adricus* & *Dunham*, *Adeliz. Bigot* mater ejuſdem defuncte, *Angnes* de *Bellafago*, & filia ejus *Almud*, & *Muriel* neptis ejus & alii.

Carta Regis Henrici.

Ib. f.45.b. Pt.16.*H.* 3. parte 1. memb. 8.

EGO *Henricus* Dei gratia Rex *Angl.* & dux *Norman.* ad conſummationem magis, quàm ad preſentiam rerum reſpiciens, &, cum electis agminibus Sanctorum porcionem habere deſiderans, pro ſpe retributionis eterne, pro animabus etiam patris & matris mee, fratris, & anteceſſorum meorum, & pro anima mea, & uxoris meæ *Matildis*, et prolis noſtre, concedo Deo, et ſancto *Albano*, et eccleſie ſancte *Mariæ* de Wymundham, & monachis ibidem Deo famulantibus, in elemoſinam ſempiternam omnia que *Willielmus*, Pincerna meus, eidem Celle, munificentia liberali donavit.

Ipſam videlicet eccleſiam de Wymundham, et decimas dominii ſui, & hominum ſuorum in eadem villa. Et in eadem villa curiam propriam, et duo molendina, et duo nemora, et vivarium de Tyſforð, et duo prata, et unum pomerium, et unum alnetum, et unum ſokemannum, et decem libratas terræ, & omnes homines quas tenebat ſub comite de *Warrenna* in eodem manerio, et in *Habilla* quadraginta ſolidatas terræ, et in Bukenham terram ad unam vakariam faciendam, cum paſtura ville, et decimam equorum ſuorum, et porcos ſuos habere ſine pasnagio in nemoribus ſuis, et in Kedham unum mariſcum, et in *Elyngeya* duo millenorum Anguillarum, et eccleſiam de Hapesburg, cum omnibus pertinentiis & libertatibus ſuis, et totum manerium de Hapeſburge, cum omnibus pertinentiis ſuis, excepta terra *Auſgoti* Camerarii, et forum in villa de Hapesburge, cum omnibus pertinentiis, libertatibus, et liberis conſuetudinibus ad forum pertinentibus, et totum Wrec in eadem villa, à diviſa que eſt inter villam de Eccles, et de Hapesburge juxta mare, in longum verſus occidentem, uſque ad diviſam inter Hundredum de Hapesburge et Tunſtede.

Eccleſiam quoque de Snetesham, cum omnibus pertinentiis et libertatibus ſuis, et in eadem villa unam carucatam terre de laico feodo, cum una Faldſoca ad eandem carucatam terre pertinente, et in Brunham duas carucatas terre, et treſdecim homines ad opera, et unum molendinum, cum omnibus libertatibus, et liberis conſuetudinibus, quibus predictus *Willielmus* tenuit de me. Et in eadem villa, et in Flicham, et in

Pykeham,

Pykeham, et in Grimmeſtun, et in Rangham, et in Riſinges duas partes omnimodarum decimarum de dominico prædicti Pincerne.

Hec omnia concedo eis & confirmo, et volo et firmiter precipio, ut ea habeant et teneant, bene et in pace, liberè et quietè, integrè et honorificè, in boſco in plano, in terris et aquis, in pratis et paſcuis, in viis et ſemitis, in urbe et extra urbem, & in omnibus locis, in quibus mea regia poteſtas illis libertatem dare poteſt, cum *ſoca* & *ſaca*, tol, & theam, infangetheſt, utfangetheſt, flemthe, framth, blodwyt, foreſtal, danield, wrec, murdre, cum pecunia quæ ad murdre pertinet. Et volo & concedo, quod illi & homines ſui emant, & vendant in omnibus urbibus, & in omnibus cæteris quibus poſſum libertatem dare, ita liberè, & quietè quod nullus exigat ab eis, vel accipiat tol, vel aliquam conſuetudinem aliam de aliqua re, quam emant, vel vendant ad opus proprium.

Prohibeo etiam ſuper foriſfacturam noſtram, ne aliquis miniſtrorum meorum, aliquo modo ſe intromittant, aut aliquam poteſtatem exercere audeant, vel exactionem facere in terris, vel hominibus, vel libertatibus ſuis, niſi ex concenſu & voluntate eorum. Et habeant & conſtituant proprios miniſtros ſuos, qui homines, & terras, & libertates ſuas cuſtodiant, & accipiant omnia ad ea pertinentia, ita liberè, & quietè, ad opus ſuum ſicut proprii miniſtri mei debent ea inquirere, & accipere ad opus meum. Teſtibus *Rogero*, epiſcopo *Sarum. Alexandro*, epiſcopo *London. Galfrido* cancellario, & *Milone* de Gloweceſter. apud London.

Carta Willielmi *comitis de* Albeneio *pincerne regis* H. *de nemore de* Sintſwude *& de vivario de* Tipford, *& de prato ante portam prioratus adjacente.*

Ib. fol. 28. POſtquam piiſſimus rex *Anglorum Henricus*, auctoritate & carta ſua confirmavit, donationem terræ, & aliarum rerum, quas dedit *Willielmus* de *Albineio*, videlicet pincerna ejus eccleſiæ ſanctæ Dei genetricis *Mariæ* de Wymundham, idem *Willielmus*, in augmentum elemoſinæ ſuæ, dedit eidem eccleſiæ, pro ſalute regis, & ſobolis ſuæ, & pro anima patris ſui, & matris ſuæ, & pro anima fratris ſui *Willielmi* regis, quoddam nemus in eodem manerio, quod nemus vocatur Sintwde, & vivarium de Tipford, & pratum, cum terra ante portas prædictæ eccleſiæ adjacens, & omnes homines quos tenebat, ſub comite *Willielmo* de *Warenna* in eodem manerio. Et ne monachi ibidem Deo ſervientes, incurſu viatorum aliquam moleſtiam paterentur, tranſmutavit viam regiam juxta domum ſuam, quæ prius erat juxta eccleſiam, permiſſu regis. Teſte *Waltero* de *Glocestria*, apud Waltham.

Confirmatio *Willielmi* comitis *Suſſexiæ* de donationibus avi ſui & patris ſui.

Ib. f. 30. b. WIllielmus *comes* Sudſexiæ, *omnibus fidelibus preſentibus & futuris ſalutem. Noverint univerſitas veſtra me, pro ſalute domini mei Regis* H. *& heredum ſuorum & pro animabus patris & matris meæ, & omnium parentum, & amicorum meorum, necnon & pro ſalute mea propria, & uxoris meæ, & heredum meorum conceſſiſſe & præſenti carta confirmaſſe, in liberam & perpetuam elemoſinam, Deo, & monachis ſancti* Albani *in monaſterio de* Wymundham *Deo ſervientibus, omnia tenementa, ſive donationes quaſcunque bonæ memoriæ avus meus* Willielmus *de* Albineio, *pincerna regis, ſeu pater meus* Willielmus *comes de* Arundell, *vel aliquis hominum ſuorum & meorum de jure ſuo munificentia liberali prædictis monachis contulerunt.*

In primis, ipſam eccleſiam de Wymundham *cum omnibus pertinentiis ſuis univerſis, videlicet & decimas de dominio ſuo, de pratis, de bladis, parcis, haratiis, molendinis, & de vivariis, & de omnibus aliis rebus unde decime pervenire debent, cum tota decimatione ejuſdem villæ. Concedo etiam eis & confirmo donum patris mei: â vallatione videlicet vivariorum meorum, & in anniverſario avi mei facultatem piſcandi in ipſis vivariis, per unam diem & noctem. Quod ſi memorata die tempus piſcandi oportunum non fuerit, in aliam quamcunque maluerint diem, piſcationem differre poterunt, & tunc liberam, ut ſupradictum eſt, piſcandi habeant facultatem, & quicquid captum fuit cedet in uſus eorum.*

Preterea concedo eis, & confirmo in eadem villa curiam propriam, cum pomeriis, alnetis atque vivariis curiam ipſam circumgentibus, & molendinū de curia, & molendinum de Weſtwade, *cum xxx. acris eidem molendino adjacentibus, de terra arabili, & paſturā & vivarium de* Typford. *Boſcum quoque de* Biskelund, *&* Wica, *& eſſarta, & homines quos habent in* Suthwda, *cum minori boſco qui extenditur verſus* Morleyā, *& totam terram quam habent in dominio in* Northfeld, *& in* Eſtfeld, *& in* Silefeld, *cum omnibus lancetis ſuis, & tenementis eorum, & terram* Ricardi *filii* Ade *de* Dunham, *& in* Branteslund *terram* Bondæ *&* Oſchetel *& totum feodum quod tenebat avus meus, de comite de* Warenna *in eadem villa, & totam terram quam habent de feodo* Rogeri *filii* Anſgoti *in eadem villa, & in* Harpesburhe, *& tres acras in* Popilond *ex feodo* Reginaldi *foreſtarii, & in eadem cultura* Godeſacra, *ex dono* Nigelli Ruſtendene, *& in* Teldebotes Smethe, *terram ad unā vaccariam faciendam, cum communitate paſture, & in* Bucheham *decimam aratii ſui. & in nemoribus ſuis habere porcos ſuos ſine paſnagio; & in burgo de* Bukeham, *ex dono* Alexand. *coci. vj. denaratas redd tus. Præterea concedo & confirmo prædictis monachis advocationem eccleſiæ de* Beſtorp, *& ipſam eccleſiam cum ſuis pertinentiis, quam habent ex dono patris mei.*

In eadem quoque villa de Beſtorp, *ex dono* Roberti *de* Bathwant *culturam, quæ vocatur* Sparweſtoft: *ex dono* Roberti *filii ejus quatuor acras & dimid. de frutecto, & tres acras de terra arabili. Quadraginta etiam ſolidatas terræ in* Neeland, *& in* Moilſeſſen, *& in* Binchene, *quas avia mea contulit prædictæ eccleſiæ de* Wymundham. *Necnon & in* Wramplingham, *terras quas tenent* Robertus Grim, Elſi, *&* Ribald. *in* Colethun; *& terram quæ fuit* Ulf *preſbiteri, cum ſuis pertinentiis, & eccleſiam ejuſdem villæ ſimiliter, cum ſuis pertinentiis. In eadem villa terram,*

quæ fuit Turchilli *preſbiteri, cum eccleſia in eodem feodo fundata, & in* Kerebrohe *tenementum quod* Johannes, & Lucas *filius ejus de prædictis monachis tenuerunt.*

Præterea concedo eis & confirmo totũ manerium de Hapesburc, *excepta terra quæ fuit* Anſgoti, *& eccleſiam & forum cum univerſis regiis dignitatibus & conſuetudinibus quas avus meus habuit in eodem manerio. Et in* Buruh *duas carucatas terræ in dominio, cum uno faldagio, & molendino: & omnes homines cum tenementis eorum quos habent de feodo meo, & cum duabus partibus decimarum omnium, totius dominii, quod fuit avi mei in eadem villa. In* Snetesham *unam carucatam terræ, cum falda propria, & omnes homines quos habent de feodo meo cum tenementis eorum: eccleſiam quoque ejuſdem villæ, cum omnibus pertinentiis ſuis, & decimis, tam de molendinis, quam de bladis, & de aliis rebus omnibus quæ decimari debent. Et in* Utthuna, *ex dono* Ricardi Noth, *de quadam ſalina redditum duorum ſolidorum.*

Porro in Fliccheham, *in* Grimeſtun, *& in* Pikeham, *duas partes omnium decimarum totius dominii quod fuit avi mei, tam de molendinis, quam de aliis rebus, & omnibus quæ decimari debent, cum uno meſuagio, & una acra ex dono* Rogeri *de* Verli. *In* Helingeta *tenementum, unde eis duo millenaria, & dimidium anguillarum annuatim eis perſolvuntur, & unum mareſcum in* Reddeham, *& quinque acras, quæ vocantur* Lenedelond, *unam acram & unam rodam juxta crucem* Levedu, *& unam acram, & unam rodam juxta* Kepparderhou. *Tres acras & dimidiam juxta* Langheg. *Eccleſia quoque* Northwttun, *cum omnibus ſuis pertinentiis, & advocatione ipſius.*

Volo igitur & præcipio quatinus prædicti monachi omnia ſupradicta tenementa cum omnibus dignitatibus, libertatibus, & conſuetudinibus, & omnibus rebus cum quibus Willielmus *avus meus ea unquam meliùs, & liberiùs in vita ſua tenuit, habeant & teneant benè & in pace inperpetuum. T.* Rogero Bigod, Godefrido *fratre comit.* Radulpho *de* Munchaneſi, *& cæteris.*

Patent. 27 H 6. par. 2 num. 12.

Prioratus de Wymondham *in abbatiam mutatus.*

Rex omnibus ballivis & fidelibus ſuis ad quos preſentes literæ pervenerint ſalutem. Sciatis quod cum nos per quandam ſupplicationem nobis ex parte dilecti & fidelis noſtri *Andreæ Ogard* militis, nunc patroni Prioratus beatæ *Mariæ* de Wymondham preſentatam, intelligentes, qualiter quidam *Willielmus Daubeney*, pro ſalute animæ inclyti progenitoris noſtri *Henrici* primi, quondam regis *Angliæ*, & hæredum ſuorum, ac pro ſalute animarum ipſius *Willielmi* & uxoris ſuæ, necnon omnium conſanguineorum ſuorum, fundabat Prioratum prædictum, ac ordinavit quod quandocunque contigeret Prioratum illum de Priore fore deſtitutum, monachi ibidem commorantes quendam de conventu ſuo ſibi in Priorem eligerent, & ipſum fundatori ſuo, pro concenſu ſuo electionis illius habendo præſentarent, & ipſum fore perpetuum, niſi cauſam rationabilem demonſtraret quare taliter eligi non deberet; Idemque fundator ordinavit, quod abbas de ſancto *Albano* pro tempore exiſtens, annuatim in primo feſto ſancti *Albani* a præfatis monachis ibidem unam marcam argenti ſolummodo recipiet in ſignum obedientiæ eidem abbati faciendæ, quouſque Prioratus prædictus abbatia factus foret, & quod omnes alie res, & commoditates Prioratus illius ad uſum monachorum ibidem remanerent, quodque dictus fundator poteſtatem habuit per conceſſionem *Ricardi* nuper abbatis & conventus monaſterii ſancti *Albani*, abbatiam de Prioratu prædicto, tempore quo ſibi placeret, facere et ordinare, & quod primus abbas ibidem conſtituendus per regem, vel per fundatorem prædictum, de monachis apud Wymundham inhabitantibus eligeretur, ad quod tempus Prioratus ille, cum abbatia ſic factus fuerit, à ſubjectione & obedientia, ac à dicta marca argenti liber foret & exoneratus, prout per cartam fundatoris prædicti, ac per literas noſtras de exemplificatione inde confectas, pleniùs poterit apparere.

Prædictuſque *Andreas* metuebat per frequentem ammotionem bonarum, honeſtarum, & bene regulatarum perſonarum ab occupatione Prioris ibidem, ac per conſtitutionem aliarum perſonarum in occupatione illa, prout per diverſa tempora preterita, contra formam intentionem & ordinationem fundatoris prædicti uſitatum extitit, bona Prioratus prædicti devaſtari, & de veriſimili Prioratum illum ac divina ſervitia ibidem quod abſit, adnihilari penitus, & diminui, Decimo die Aprilis ultimo preterito, premiſſorum conſideratione, de gratia noſtra ſpeciali conceſſerimus & licentiam dederimus præfato *Andreæ*, quod ipſe bullas à ſanctiſſimo patre noſtro tunc papa, ad abbatiam de Prioratu prædicto, juxta intentionem dicti primi fundatoris, faciendam, inpetrare valeret, & quod quandocunque abbatia illa de abbate deſtituta foret, conventus ejuſdem loci pro tempore exiſtens, quandam habilem perſonam de ſe ipſis in abbatem ibidem, quotiens opus fuerit, & neceſſe, eligere poſſet, & ipſum præfato *Andreæ* & hæredibus ſuis preſentare, ad aſſenſum ſuum electioni illi prebendum, abſque hoc, quod ille, vel illi cauſam rationabilem demonſtrare poſſet vel poſſent, qd. taliter eligi non deberet, prout tenor carte dicti primi fundatoris plane declarat.

Quodque prefatus *Andreas*, ac conventus de Wymondham, bullas prædictas, cum impetrate forent, cum omnibus clauſulis legitimis hujuſmodi promotioni expedientibus recipere, legere, pronunciare, declarare, & in execucionem ponere poſſent, abſq; impetitione, perturbatione vel gravamine quocunq; noſtri vel hæredum noſtrorum, juſticiariorum, vicecomitum, Eſcaetorum ſeu aliorum officiariorum, ſeu miniſtrorum noſtrorum, vel hæredum noſtrorum quorumcunque, aliquo ſtatuto, actu, ordinatione, reſtrictione, proclamatione, ſeu aliqua alia re, materia, vel cauſa in contrarium facta vel facienda non obſtante, prout in literis noſtris patentibus inde confectis pleniùs continetur. Jamque idem *Andreas* nobis monſtraverit certas bullas papales, quarum tenor ſequitur in hæc verba.

N*icholaus* epiſcopus ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. *Romanus* pontifex, ſuper

ſuper univerſales orbis eccleſias, monaſteria, beneficia ſecularia & regularia, divina obtinens miſeratione primatum, eccleſiarum & beneficiorum hujuſmodi ſtatum quandoque immutat, Honores auget, & illis ſalubriter providet, prout rerum & temporum qualitate penſata id in domino conſpicit ſalubriter expedire. Sane pro parte dilecti filii nobilis viri *Andreæ Ogard* militis, *Norwicenſis* dyoceſis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod olim quidam *Willielmus Daubeney*, aliàs de *Albineio* ejuſdem dioceſis, cupiens terrena in celeſtia, et tranſitoria in æterna felici commertio commutare, de bonis ſibi a Deo collatis, ad laudem omnipotentis Dei et beatæ Dei genetricis virginis *Mariæ*, Prioratum de Wymundham, ordinis ſancti *Benedicti*, prefate dyoceſis, ſuis ſumptibus fundavit, et illum ſufficienter dotavit, et in hujuſmodi fundatione voluit et ordinavit, quod ſi Prioratus ipſe, ullo unquam tempore ad monaſterium ſive abbatiam deduci contingeret, tunc abbatia ipſa à ſolutione unius marcæ argenti abbati & conventui monaſterii ſancti *Albani*, dicti ordinis, *Lincoln.* dyoceſis, juxta hujuſmodi fundationem debite libera & immunis foret, prout in literis autenticis deſuper confectis, quarum tenores haberi volumus pro ſufficienter expreſſis pleniùs continetur.

Cum autem, ſicut eadem petitio continebat, in præfato Prioratu numerus monachorum ſatis habundet, ac inibi in divinis laudabiliter deſerviatur, pro parte dicti *Andreæ* veri ejuſdem prioratus patroni, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut dictum Prioratum in monaſterium erigere, necnon Conventum & Abbatialem dignitatem inibi inſtituere, ac de perſona dilecti filii *Stephani London.* ipſius Prioratus prioris, magiſtri in Theologia, ad nominationem dicti *Andreæ* prefato erigendo monaſterio providere, ipſumque illi in abbatem preficere, aliáſque in premiſſis oportunè providere, de benignitate apoſtolica dignaremur: Nos igitur, qui divinum cultum ubique vigere & augeri, ſummis affectibus deſideramus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, prioratum ipſum ad laudem Dei & beate *Marie*, hujuſmodi ad monaſterium preſentium tenore reducimus, ac conventum, & abbatialem dignitatem inſtituimus. Ita quod Prioratus ipſe, monaſterium beate *Mariæ* de Wymundham, perpetuò nuncupetur.

Et nihilominus perſonam dicti *Stephani* de prefato monaſterio beate *Mariæ* eadem autoritate providemus, ipſumque illi preficimus in abbatem; curam, regimen & adminiſtrationem dicti monaſterii beate *Marie* ſibi in ſpiritualibus & temporalibus plenariè committendo. Mandantes dilectis filiis conventui prefati monaſterii, quatinus eidem *Stephano* obedientiam & reverentiam, necnon vaſallis & aliis ſubditis ſuis, ut conſueta ſervitia & jura teneantur & debeant exhibere, alioquin ſententiam ſive penam quam ipſe *Stephanus* abbas ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus & faciemus auctore domino uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiter obſervari. Et inſuper eidem *Stephano*, ut à quocunque maluerit catholico antiſtite gratiam & communionem ſedis apoſtolice habente, munus benedictionis recipere, ipſiq; antiſtiti, ut illud ſibi liberè & licitè impendere poſſit, concedimus per preſentes. Per hoc autem venerabili fratri noſtro epiſcopo *Norwicenſi*, cui monaſterium ipſum ordinario jure ſubeſſe volumus, nullum intendimus impoſterum prejudicium generari.

Preterea dictum monaſterium beate *Mariæ* à ſolutione ejuſdem marcæ, necnon ab omni juriſdictione, ſuperioritate, dominio & poteſtate abbatis & conventus dicti monaſterii S. *Albani* prorſus & omnino eximimus et perpetuò liberamus. Ita quod abbas & conventus predicti, nullam ponendi, aut removendi Priorem, aut monachos dicti monaſterii beate *Mariæ*, prout antea conſueverunt, habeant poteſtatem, nec marcam hujuſmodi petere, vel exigere quoquomodo preſumant. Volumus autem quod tam *Stephanus*, quàm ſucceſſores dicti monaſterii beate *Marie* abbates pro tempore exiſtentes, omnibus prerogativis, privilegiis, honoribus, immunitatibus & inſigniis, quibus aliqui dicti ordinis monaſteriorum abbates, in partibus illis in genere gaudent, & utuntur, uti valeant pariter & gaudere.

Et inſuper dicto *Andreæ* & heredibus & ſucceſſoribus ſuis, quotiens & quando ipſum monaſteriũ beate *Marie* vacare contigerit, jus preſentandi perſonam in abbatem per conventum dicti monaſterii prius electam, loci ordinario, qui ipſam abſque rationabili cauſa recuſare non poſſit, ſet illam confirmare perpetuò debeat & teneatur, eadem auctoritate reſervamus, concedimus & aſſignavimus; decernentes irritum & inane, quicquid in contrarium à quoquam, quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari, Non obſtantibus premiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon privilegiis indultis & literis ſpecialibus, vel generalibus monaſterii *Albani* ſeu illius abbatibus & conventui, ſub quovis tenore, per ſedem Apoſtolicam, vel ejus legatos, & preſertim per *Othonem* & *Octobonum* olim in partibus illis prefate ſedi Legatos, ſeu alios quomodolibet conceſſis, etiam ſi de illis ſpecialem & expreſſam oporteret facere de verbo ad verbum mentionem, & quibus in genere non intelligitur eſſe derogatum niſi in ſpecie derogetur, ac ſtatutis & conſuetudinibus monaſteriorum, & ordinis predictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcunque, Quibus omnibus, illorum tenores, atque formas preſentibus pro expreſſis habentes, ſpecialiter & expreſſe hac vice duntaxat derogamus.

Et inſuper ut preſentes litere ad debitum perducantur effectum, venerabili fratri noſtro *Norwycenſi* epiſcopo, & dilectis filiis abbatibus *Weſtmonaſterien.* & ſancti *Edmundi* de *Burgo*, *Londinenſ.* & *Norwycenſ.* dyoceſis, mandamus, quatinus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel per aliũ ſeu alios, abbati et conventui monaſterii beate *Mariæ* prædicti cum efficacis defenſionis preſidio aſſiſtentes, eos non permittant, per abbatem & conventum dicti monaſterii ſancti *Albani*, aut quoſcunque alios quavis autoritate fungentes, ſuper præmiſſis, quomodolibet moleſtari; contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis, non obſtantibus omnibus ſupradictis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum

reductionis, inſtitutionis, proviſionis, perfectionis, comiſſionis, conceſſionis, intentionis, exemptionis, liberationis, voluntatis, reſervationis, conceſſionis, aſſignationis, conſtitutionis, derogationis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum *Petri* & *Pauli* apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum *Rome*, apud ſanctam Pontentianam anno incarnationis dominice mileſimo, quadringenteſimo octavo xvj. kalendas Octobris anno pontificatus noſtri ſecundo, prout in bullis prædictis plenius continetur.

* *Alias* Pontiniacum

Quas quidem bullas prædictus *Andreas* de eodem ſanctiſſimo patre noſtro papa, virtute, ac vigore licentiæ noſtræ prædictæ optinuit. Quarum bullarum pretextu, prioratus prædictus in monaſterium reducitur, ac prædictus *Stephanus London.* nuper Prior ejuſdem loci, in abbatem ibidem, cum omnibus in hac parte neceſſariis, & dependentibus efficitur. Noſque pium, & meritorium opus prædictum conſiderantes, ac pacem, & tranquillitatem ejuſdem monaſterii ac conventus, & aliorum, qui manus ſuas ad præmiſſa peragenda porrexerunt adjutrices, deſiderantes, ex gratia noſtra ſpeciali, & ex mero motu noſtro, perdonavimus, remiſimus, & relaxavimus, tam præfatis *Andreæ* & conventui loci prædicti, quàm prefato *Stephano* nunc abbati, & nunc conventui ejuſdem loci, necnon ſingulis monachis ejuſdem loci, ac *Waltero* epiſcopo *Norwycenſi*, loci illius dioceſano, abbati beati *Petri Weſtmon.* ac abbati de 𝔅𝔲𝔯𝔶 ſancti *Edmundi*, & eorum cuilibet, quibuſcunq; nominibus cenſeantur, ſeu aliquis eorum cenſeatur, ac eorum dioceſanis, & ordinariis, ac etiam omnibus & ſingulis procuratoribus, notariis, nunciis, manutentoribus, fidejuſſoribus, abbettatoribus, attornatis, deputatis, actoribus ſive factoribus prædictorum *Andreæ* & conventus de 𝔚𝔶𝔪𝔲𝔫𝔡𝔥𝔞𝔪 prædicti ac nunc abbatis, & nunc conventus ejuſdem loci, quibuſcunque nominibus cenſeantur, ſeu eorum aliquis cenſeatur, necnon omnibus aliis, quorum intereſt, ſeu intereſſe contigerit in hac parte quoviſmodo, omnimodas trangreſſiones, miſpriſiones, offenſas, proviſiones, acceptationes bullarum apoſtolicarum, & contemptus nobis, ſeu contra nos, ac ſtatuta ac ordinationes de proviſoribus regni noſtri *Angliæ*, de *Proviſoribus*, aut contra *Proviſores* quoviſmodo edita, ſeu alia ſtatuta quecunque per ipſos, aut eorum aliquem ante datam preſentium qualitercunque *facta*, proſecuta, ſive perpetrata, ac omnimodas foriſfacturas, & fines nobis, ante datam illam qualitercunque occaſione premiſſorum, ſeu eorum alicujus pertinentia ſeu nobis pertinere debentia, ac etiam omnimoda impriſonamenta perſonarum ſuarum, & cujuſlibet earum, que ſubirent, aut ſuſtinere poſſent, ſeu ſubire deberent, aut eorum aliquis ſuſtinere aut ſubire poſſet aut deberet, ratione proviſionis predictæ, aut alicujus alterius proviſionis, ſtatuti, ordinationis, cauſe vel materie cujuſcumque, aut alicujus alterius rei cujuſcumque, que exinde ſequi poſſet aut deberet, necnon acceptationem, receptionem, lectionem, pronunciationem, publicationem, declarationem, & executionem dictarum Bullarum, ſeu earum alicujus de *proviſoribus*, ſeu contra *proviſores* editorum, & aliarum Bullarum apoſtolicarum quarumcumque contra aliqua ſtatuta, ſeu ordinationes, necnon omnia & ſingula, una cum omnibus & ſingulis in eiſdem contentis per ipſos *Andream* & conventum de 𝔚𝔶𝔪𝔲𝔫𝔡𝔥𝔞𝔪, vel per dictos nunc abbatem & conventum de 𝔚𝔶𝔪𝔲𝔫𝔡𝔥𝔞𝔪 predictum, aut dictum epiſcopum, abbates ſancti *Petri* & ſancti *Edmundi* de 𝔅𝔲𝔯𝔶, dioceſanos, ordinarios, procuratores, notarios, nuncios, manutentores, fidejuſſores, abbettatores, attornatos, deputatos, actores ſive factores, ſeu eorum aliquem, aut aliquos alios quoſcumque ſimiliter ante datam predictam qualitercunque factis ſive perpetratis, ſive impoſternm faciendis, ſive perpetrandis. Nolentes quod predicti *Andreas* & conventus, vel dicti nunc abbas & nunc conventus, epiſcopus, abbates, dioceſani, ordinarii, procuratores, notarii, nuntii, manutentores, fidejuſſores, abbettatores, attornati, Deputati, actores ſive factores, aut eorum aliquis, ratione alicujus premiſſorum, aut vigore ſeu virtute aliquorum ſtatutorum, ſeu ordinationum, de aut ſuper premiſſis aut aliquo premiſſorum ante hec tempora factorū ſeu editorum quoviſmodo in perſonis, rebus, bonis, catallis, terris, tenementis, aut poſſeſſionibus ſuis temporalibus, aut ſpiritualibus quibuſcumque, per nos, heredes vel ſucceſsores noſtros, juſticiarios, eſcaetores, vicecomites, aut alios ballivos, ſeu miniſtros noſtros, vel heredum noſtrorum quoſcunque occaſionentur, moleſtentur, inquietentur, vexentur, perturbentur, impriſonentur in aliquo, ſeu graventur: occaſionetur, moleſtetur, inquietetur, vexetur, perturbetur, impriſonetur in aliquo, ſeu gravetur.

Et ulterius de uberiori gratia noſtra conceſſimus et licentiam dedimus, tam præfatis *Andreæ* et conventui de 𝔚𝔶𝔪𝔬𝔫𝔡𝔥𝔞𝔪 prædictis, quàm dictis nunc abbati, et conventui ejuſdem loci, ac epiſcopo *Norwycenſi*, abbati beati *Petri Weſtmonaſterienſis*, et abbati de 𝔅𝔲𝔯𝔶 ſancti *Edmundi* prædictis, et eorum cuilibet, per ſe ac per procuratores, notarios, nuntios, attornatos, deputatos, actores, factores, et conciliarios ſuos, tam bullas prædictas quàm alias quaſcunque bullas apoſtolicas, premiſſa, aut aliqua premiſſorum concernentia, aut eorum aliquod oportuna, vel quomodolibet neceſſaria, impetratas, aut impoſterum impetrandas, conjunctim, et diviſim, recipere, admittere, acceptare, legere, pronuntiare, publicare, et declarare, ac eas omnes, et ſingulas exequi, et in executionem ponere in omnibus, juxta vim formam et effectum earundem, eiſque et qualibet earum in omnibus, juxta vim et effectum earundem uti et gaudere poſſint, et poſſit liberè, et impune, ſine occaſione et impedimento noſtri vel hæredum noſtrorum, juſticiariorum, eſcaetorum, vicecomitum, aut aliorum ballivorum ſeu miniſtrorum noſtrorum, vel hæredum noſtrorum quorūcunq; Aliquibus ſtatutis, ordinationibus, proviſionib', reſtrictionibus, factis, editis, ſive emanatis, aut eo quod expreſſa mentio de vero ſeu annuo valore premiſſorum aut aliorum proficuorum, rerum, & commoditatum, nobis in hac parte, aut ratione alicujus proviſionis prædictæ pertinentium ſive ſpectantium, aut de nominibus procuratorum, notariorum, nunciorum, manutentorum, fidejuſſorum

fidejuſſorum, abbettatorum, attornatorum, deputatorum, actorum ſive factorum, & conſiliariorum ſupradictorum, aut eorum alicujus, ſive de integris materiis, vel rebus in bullis priùs memoratis, ut ſupradictum eſt, aut de aliis donis, & conceſſionibus, prefato *Andreæ*, aut dictis nunc abbati & conventui de **Wymundham** prædictis, vel dictis epiſcopo, abbati beati *Petri Weſtmonaſterienſi*, & abbati de **Bury** ſancti *Edmundi* prædictis, vel eorum alicujus anteceſſori, vel prædeceſſori, per nos ſeu progenitores noſtros, ante hæc tempora factis, in preſentibus facta non exiſtit, non obſtante. In cujus rei, &c. T. R. Apud *Weſtmon.* xvj. die Marcii:

per ipſum regem & de data prædicta autoritate Parliamenti.

BINHAMENSIS

Prioratus in agro Norfolcienſi, *cella cœnobii S.* Albani.

Charta Petri *de* Valoniis *&* Albredæ *uxoris ſuæ de fundatione Prioratus de* **Binham**.

Ex regiſt. Priorat. de *Binham* penes autorem an. 1648. fo. 1.

NOtum ſit omnibus tam futuris quàm præſentibus, quod ego *Petrus* de *Valoniis* & *Albreda* uxor mea, concedentibus filiis meis *Willielmo* & *Rogero*, conſilio etiam nepotis mei *Walteri*, & cæterorum hominum & amicorum meorum, aſſenſu etiam & licentia & per breve *Henrici* regis domini mei, & *Matildis* reginæ, dono & concedo Deo & ſanctæ *Mariæ* & ſancto *Albano* eccleſiam ſanctæ *Mariæ* de **Binham** totumq; manerium meum, cum pratis, & ſilvis, & mareſco, & homagio, ita plenè ſicut tenueram illud manerium à rege, nihil mihi vel ſucceſſoribus meis in eodem manerio retinens & reſervans niſi divinæ pietatis retributionem ſed volo & concedo, ut hæredes & ſucceſſores mei ſint tutores & defenſores ejuſdem eccleſiæ & villæ, & non deſtructores aut aliquo modo vaſtatores. Quod beneficium & elemoſinam ſpecialiter facio pro anima domini mei *Willielmi* regis qui *Angliam* adquiſivit, qui mihi dedit illud manerium. Cujus etiam aſſenſu & licentia hoc opus incepi, & pro anima *Matildis* reginæ uxoris ſuæ & *Willielmi* regis filii ſui, & pro ſalute *Henrici* regis domini mei & *Matildis* reginæ uxoris ſuæ, quorum nutu & licentia iſtam elemoſinam facio & filiorum ſuorum, & pro meipſo & uxore mea & filiis & fratribus & propinquis meis, pro animabus etiam patris & matris meæ, & omnium anteceſſorum meorum, ex quorum progenie ego exortus ſum, & pro *Albreda* uxore mea & *Eudone* fratre ſuo, & *Rohayſia* uxore, & pro animabus anteceſſorum illorum ex quorum progenie exorti ſunt, & pro ſalute hominum meorum & animabus anteceſſorum illorum quorum decimas, eorundem nutu, eccleſiæ S. *Mariæ* de **Binham** tribuo. Concedo etiam eidem eccleſiæ duas partes decimarum mearum in **Derſingham** & **Ingulneſthorp** de meo dominio. Et duas partes decimarum militum meorum qui de me terras tenent in **Norfulch**, aſſenſu quidem & voluntate eorundem. Hæc ſunt maneria quorum decimas ſupradictæ eccleſiæ concedo: **Biburg**, quod tenet *Radulphus Facatus.* Et *Snaringa* & **Toftes**, quod tenet *Ricardus* de *Spineto* ab eodem *Radulpho*, & *Teſturtuna* & **Biburg**, & *Wodedallinga*, & **Sarelyngham**, quæ tenet *Thuraldus*: **Walſingham**, quod tenet *Humfridus*: *Berneya*, quod tenet *Walterus Dapifer. Babingleya*, quod tenet *Willielmus* de **Rudham**, & **Apeltone**, quod tenet *Turgiſius*: *Pateſleya*, quod tenet *Rogerus*.

Quæ omnia dono & nominatim concedo ad ſervitium eccleſiæ S. *Mariæ* de **Binham**. Sciendũ eſt etiam quod prædicti mei milites, cum mortui fuerint, ſi tamen in *Anglia* moriantur, apud **Binham** debent ſepeliri, & à monachis honorificè corpora eorum ſuſcipi, & pro eis debet ſervicium ſicut pro fratre devotè fieri, & pars eorum totius ſuæ ſubſtantiæ illorum tantùm maneriorum de quibus eadem eccleſia habet decimas, eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* reddi & offerri debet. Ubicumque etiam moriantur ſive ſepeliantur, prædicta pars totius ſuæ ſubſtantiæ pro ſingulis eorum ſupradictæ eccleſiæ per conventionem reddetur, & à monachis debitum ſervitium ſicut pro fratribus perſolvetur, & pro uxoribus & hæredibus eadem conventio ab utraque parte ſemper inpoſterum implebitur. Quæ eccleſia ſanctæ *Mariæ* de **Binham** eo tenore ſubicietur eccleſiæ ſancti *Albani* in cella, quo tenore eccleſia ſancti *Pancratii* de **Lewis** eccleſiæ ſancti *Petri Cluniacenſis* eſt ſubjecta, redditura per annos ſingulos eccleſiæ ſancti *Albani* unam marcam argenti & non amplius, & hoc in die feſti ſancti *Albani*. Quinimmo, talem libertatem habebit hæc eccleſia per omnia ſub eccleſia ſancti *Albani* qualem habet eccleſia ſancti *Pancratii* ſub eccleſia *Cluniacenſi*. Abbas etiam eccleſiæ ſancti *Albani* ſemel in anno apud **Binham** cum treſdecim equis tantùm & non plus per octo dies immorari poterit niſi à Priore diutius decenter vel ſepiùs advocatus fuerit ob ædificationem loci & emendationem monachorum. In qua eccleſia ſanctæ *Mariæ* debent ab abbate ſancti *Albani* ad ſervitium dei faciendũ octo fratres & non minus jugiter inſtitui. Quod ſi aliquando quilibet fidelis, ſive clericus ſive laicus, in eadem eccleſia converti voluerit, & Prior illud eccleſiæ expedire aut facultatem poſſe ſufferre perſenſerit, receptus ad eccleſiam ſancti *Albani* benedicendus & profeſſionem facturus conducatur, & poſtea ad eccleſiam unde venerat revertatur, niſi inſtruendus & edocendus aliquandiu ab abbate & favente Priore retineatur.

Hujus beneficii donationem & oblationem fecit *Petrus* de *Valoniis* & *Albreda* uxor ejus hominesque ſui Deo & ſanctæ *Mariæ* & ſancto *Albano* ſuper altare ſanctæ *Mariæ* de **Binham**, præſente *Ricardo* abbate eccleſiæ ſancti *Albani*, & tunc ibidem miſſam celebrante, præſentibus etiam abbate *Roberto* de ſancto *Edmundo*, & *Ricardo* abbate ſancti *Benedicti* de **Holme**, & *Lamberto* Priore de *Acra*. Corã ſubſcriptis teſtibus *Nigello*, & *Radulfo*, & *Ricardo* Capellanis, *Petro* de *Valoniis*, *Harmanno* clerico abbatis de **Holme**, *Edmundo* clerico abbatis de ſancto *Edmundo*, *Rogero*

presbytero

preſbytero de **Derſingham**. *Alſio* preſbytero. *Leurel* preſbytero de **Warham**. *Alverico* preſbytero de **Hoſcham**, & *Asketel* & *Alwold* & *Wimundo* preſbyteris de **Walſingham**. *Oſgod* preſbytero de **Binham**. *Oſgoto* preſbytero de **Gunthorp**. *Edwin Pinbon* de **Witton**. *Iketel* preſbytero de **Welles**. *Albrico* preſbytero de **Stringkey**. *Radulfo Facato*, *Waltero* dapifero. *Humfrido* comite. *Humfrido* Calvo, *Turoldo* de *Dallinger*. *Godrico* preſbytero de **Stutelthorp**, & **Olfinc** filio ejus, **Wulfo** preſbytero de **Barſam**, & ejus filio *Reynaldo*. *Ricardo* de *Spineto*. *Willielmo* de *Babingelia*. *Hugone* de **Derſingham** & *Picoto* fratre ejus. *Stangrin* preſbytero de **Ingulneſthorp**. *Godwino* & *Radulfo* & *Azor* de **Snetesham**. *Alberto Francigena*, *Willielmo* le *Veltre*, *Gaufrido* de *Fabricis*. *Herveo* de *Docinga*. *Algar* de *Wyctone*. *Wirchmaro* de *Walſingham*. *Yveno* de *Stinckey*. *Ikatel* de *Warham* & *Oſulfo* fratre ſuo. *Roberto* fratre abbatis de *Holme*, & *Waltero* nepote ejus. *Petro* de *Werenga*. *Wucerico*. *Grimbaldo*. *Oſberno* de *Byntre*. *Willielmo* filio *Rogeri*. *Willielmo Picot*. *Finto*. *Gilberto* de *Spineto*. *Adelardo*. *Rogero de ſancto Salvatore*. *Hamone* nepote *Petri* & *Ricardo* fratre ſuo, & *Ricardo* de **Sänetham**, *Willielmo* filio *Theodorici*, *Gaufrido* filio *Rogeri*. *Roberto* monacho. *Ranulfo* fratre *Fulconis*, *Willielmo*, *Wygero*, & aliis.

Confirmatio Rogeri *de* Valoniis *de omnibus quæ* Petrus *de* Valoniis *pater ejus contulit eccleſiæ de* **Binham**.

Ex eod. regiſtro de Binham f. 1. a.

NOtum ſit omnibus fidelibus tam futuris quàm præſentibus, quod ego *Rogerus* de *Valoniis* patris mei *Petri* de *Valoniis* inhærens veſtigiis, conceſſi & confirmavi hac mea carta Deo & ſanctæ *Mariæ* & monachis ſancti *Albani* apud **Binham** manentibus, conſilio amicorum & hominum meorum, ipſam eccleſiam de **Binham**, totumque manerium, in terris, pratis, ſilvis, mariſcis, paſcuis, & homagiis, & terram totam quam pater meus dedit eiſdem monachis in **Egesfeld**, & nemora & warennam quam ipſe habuit ex dono regis in eadem villa. Volo etiam & concedo, ut ipſi monachi habeant omnimodas decimas duarum partium dominiorum meorum & omnium militum meorum in **Northfolch**, quas pater meus eis dedit & conceſſit, aſſenſu quidem & voluntate eorundem militum, videlicet de **Derſingeham**, & de **Hingelneſthorp** de meo dominio, & **Ryburge**, & de alia parva **Ryburg**, & **Snaringe**, & **Toftes**, & *Gefretuna*, & **Woodall**, & **Haringeham**, & **Berneya**, & **Egesfeld**, & **Babingelee**, & **Harebrunne**, & **Rudham**, & **Appletone**, & **Pateſle**, & *Ripetuna*.

Concedo inſuper prædictis monachis ex meo dono eccleſiam de **Derſingeham** cum omnibus ad eam pertinentibus, et medietatem eccleſiæ de **Walſingham** cum cantaria quæ habet *Robertus Godchild* de monachis ſancti *Albani*, & totam terram quam *Humfridus* miles meus tenuerat de me in **Walſingeham** cum toto homagio & cæteris omnibus pertinentiis, & totam terram meam de **Guneſthorp** & totam terram de **Welles** de feodo meo quam tenuit *Robertus Godchild*. Hæc omnia concedo ad ſervicium eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de **Binham** & monachorum illius loci, pro anima *Willielmi* regis qui *Angliam* adquiſivit, & memoratum manerium patri meo dedit, & pro anima *Matildis* reginæ uxoris ſuæ, & pro anima *Henrici* regis & *Mathildis* reginæ & prolis ſuæ, & pro anima *Petri* de *Valoniis* patris mei qui eccleſiam de **Binham** fundavit, & pro me ipſo & pro animabus omnium anteceſſorum meorum ex quorum progenie exortus ſum, & pro animabus hominum meorum & anteceſſorum eorum concedo & præſentis ſerie ſcripti confirmo, nichil mihi vel ſucceſſoribus meis reſervans niſi divinæ pietatis retributionem. Sed volo & præcipio ut hæredes mei & ſucceſſores ſint tutores ejuſdem eccleſiæ & omnium pertinentium & defenſores & non deſtructores aut aliquo modo vaſtatores.

Sciendum eſt etiam quod omnes milites mei de **Northfolch** cum mortui fuerint, ſi tamen in *Anglia* moriantur, apud **Binham** debent ſepeliri, & a monachis honorificè corpora eorum ſuſcipi, & pro eis debet ſervicium ſicut pro fratre devotè fieri, & pars eorum totius ſuæ ſubſtantiæ illorum tantùm maneriorum de quibus eadem eccleſia habet decimas, eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* reddi & offerri debet. Ubicumque etiam moriantur ſive ſepeliantur, prædicta pars totius ſuæ ſubſtantiæ pro ſingulis eorum ſupradictæ eccleſiæ per conventionem reddetur, & à monachis debitum ſervicium ſicut pro fratribus perſolvetur, & pro uxoribus & hæredibus omnibus poſt futuris eadem conventio ab utraque parte ſemper in poſterum implebitur. Hujus confirmationis ſunt teſtes *Agnes* de *Valoniis* uxor mea. *Petrus* & *Robertus* & *Gaufridus* & *Johannes* filii mei. *Robertus* dapifer. *Fulqui* de *Munpincun*. *Philippus* de **Snaringes**. *Alanus* de *Buxo*. *Gaufridus* de **Babingele**. *Thuraldus* de **Dallinges**. *Adam* filius *Alvredi*. *Tvennus* Capellanus. *Willielmus* Capellanus. *Petrus* Clericus. *Nicholaus* de **Dallinges**. *Jordanus*. *Lambertus* Piſtor. *Alanus* de **Turbevile**. *Walterus* de *Valoniis*. *Petrus* de **Stinekeye**. *Gaufridus* de **Snaringes**, & *Alanus* Clericus frater ejus, & *Burnardus* de **Stodheie**.

Confirmatio Petri *de* Valoniis *junioris de omnibus quæ anteceſſores ſui contulerunt eccleſiæ de* **Binham**. Ibid.

NOtum ſit univerſis ſanctæ eccleſiæ tam futuris quàm præſentibus fidelibus, quod ego *Petrus* de *Valoniis* anteceſſorum meorum inhærens veſtigiis, conſilio amicorum meorum hominumque aſſenſu, concedo & confirmo eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de **Binham** omnes teneturas quaſcunque prædeceſſores mei, *Petrus* ſcilicet de *Valoniis* avus meus & poſt ejus deceſſum pater meus *Rogerus* in liberam elemoſinam dederunt & conceſſerunt, ita bene & quietè & honorificè eidem eccleſiæ poſſidendas ſicut unquam meliùs & liberiùs & honorificentiùs una die vel hora ipſi tenuerunt vel poſſederunt, Scilicet manerium totum de **Binham** & eccleſiam cum terris & pratis in ſilvis & mareſco & homagio, nichil mihi vel ſucceſſoribus meis in eodem manerio reſervans niſi divinæ retributionem pietatis. Sed volo & concedo

&

& præcipio, ut hæredes mei & ſucceſſores ſint ejuſdem manerii tutores & omnium pertinentium & defenſores & non deſtructores aut aliquo modo vaſtatores. Concedo etiam & confirmo, ſicut avus meus & pater dederunt & conceſſerunt, duas partes decimarum mearũ de Derſingeham, & de Hingulveſthorp de meo dominio, & duas partes decimarum militum meorum qui de me terras tenent in Northfolch, aſſenſu & voluntate eorum.

Hæc ſunt maneria quorum decimas anteceſſores mei ſupradictæ eccleſiæ conceſſerunt, & ego concedo. Ryburg, & aliam parvam Ryburgh, Snaring, & Toftes, *Ceſtrenam*, & Wodedallingham, Sarelingeham, Walſingeham, *Berneiam*, Babbingele, *Sernebrunam*, Rudham, & *Appletunam*, *Pateſleiam*, & *Ripetunam*. Concedo etiam & confirmo eccleſias & terras quas eidem eccleſiæ *Rogerus* meus pater dedit & conceſſit, ſcilicet eccleſiam de Derſingeham cum pertinentiis ſuis omnibus, & medietatem eccleſiæ de magna Walſingeham & cantariam & omnem ſuam terram ejuſdem villæ cum totis homagiis & libertatibus, & omnem ſuam terram de Gunethorp, & terram de Welles quæ fuit *Roberti Godchild*, & dimidiam *Berneiam* cum eccleſia tota quam ego prædictæ eccleſiæ de Binham dedi & conceſſi. Concedo etiam & confirmo ſexaginta acras quas mater mea in *Weſteleia* donavit pro anima patris mei *Rogeri* de *Valoniis* eidem eccleſiæ. Quæ omnia concedo ad ſervitium ſanctæ *Mariæ* de Binham pro anima *Willielmi* regis qui *Angliam* adquiſivit, & memoratum manerium avo meo dedit, & pro anima *Matildis* reginæ uxoris ſuæ & anima *Henrici* regis & *Matildis* reginæ uxoris ſuæ: necnon & pro incolumitate & ſalute domini mei *Henrici* ſecundi regis & *Alienoræ* reginæ & prolis ſuæ, & pro anima *Petri* de *Valoniis* avi mei qui eccleſiam de Binham fundavit: Et pro animabus patris mei & matris & pro me ipſo, & pro animabus omnium anteceſſorum meorum ex quorum progenie exortus ſum, & pro animabus hominum meorum & anteceſſorum meorum concedo inquam & præſenti ſerie ſcripti confirmo, ne ab aliquo in poſterum immutetur.

Hujus confirmationis ſunt teſtes, *Agnes* de *Valoniis*, *Robertus*, & *Gaufridus*, & *Rogerus*, & *Johannes*, & *Philippus* de *Valoniis*, *Adam* filius *Aluredi*, *Ricardus* de *Chalna*, *Philippus* de Snaringes, *Rogerus* filius *Hunfredi*, *Ricardus* de Snaringes, *Walterus* de *Nova-villa*. *Radulfus* de Duill, *Willielmus* de *Boxa*. *Hugo* filius *Alani*, *Robertus* filius *Radulfi* de Wycton, *Willielmus* de *Boſco*, *Ambroſius*, *Willielmus* de *Mandevilla*, *Robertus* de *Inſula*, *Robertus* de Herford, *Robertus* de Mandevill, *Willielmus* filius *Enclois*, *Petrus* de *Mora*, *Rogerus Teſſun*, *Ricardus* de Holeburne, *Gervaſius* clericus, *Ricar.* frater ejus, *Ranulfus Bas*, *Robertus* monachus, *Petrus* clericus, *Hugo* clericus, *Willielmus* clericus, *Alanus* clericus, *Radulfus* ſacerdos, *Willielmus*, *Lambertus*, & multi alii.

Ibid. *Carta confirmationis* Roberti *de* Valoniis *de donationibus anteceſſorum ſuorum & de ſepulturis militum ſuorum.*

NOtum ſit omnibus fidelibus tam præſentibus quàm futuris, quod ego *Robertus* de *Valoniis*, conſilio dominæ *Agnetis* matris meæ, & *Hadewiſæ* uxoris meæ, & omnium hominum & amicorum meorum, conceſſi Deo & ſanctæ *Mariæ* & ſancto *Albano* & monachis apud Binham Deo ſervientibus, & hac mea præſenti carta confirmavi, totam donationem quam *Petrus* de *Valoniis* avus meus, & *Rogerus* pater meus, & *Petrus* de *Valoniis* frater meus & domina *Agnes* mater mea vel aliqui hominum fecerunt eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Binham & monachis ejuſdem loci, videlicet ipſam eccleſiam de Binham, totumque manerium, in terris, pratis, ſilvis, mariſco, & homagio, & eccleſiam de Derſingeham cum omnibus pertinentiis ſuis, & eccleſiam de *Weſtleia* cum omnibus pertinentiis ſuis; & eccleſiam de *Berneia* cum ſuis omnibus pertinentiis, & dimidiam *Berneiam*, in terris, pratis, ſilvis, bruerio, turbario, & homagio, & dimidiam eccleſiam de Walſingeham cum omnibus ad eam pertinentibus, & cantariam ejuſdem eccleſiæ, & duas carucatas terræ in dominium in eadem villa, quæ carucatæ continent in ſe nonies viginti acras, & totum homagium quod pertinebat ad dominium *Hunfridi*, & molendinum, & prata, & totum homagium, & terram, & mariſcum quod eſt in villa de Welles & in villa de Gunethorp, & totum dominium de feudo meo in Egeffeld & homagia, & nemora, & alneta, & warennam ejuſdem villæ, & duo meſuagia in Lundon.

Conceſſi etiam dictis monachis & confirmavi donationes quas fecerunt mei milites eccleſiæ de Binham, videlicet ex dono *Agnetis* de Munpincun & *Radulfi* filii ejus duas annuas marcas de molendino de magna Ryburg; ex dono *Radulfi* filii *Thuroldi*, eccleſiam de Wodedallingam cum omnibus ad eam pertinentibus & totum tenementum quod fuit *Willielmi* fratris *Petri* in eadem villa, quod clerici de Wodedallinge, *Rogerus* & *Paganus* tenuerunt tantùm in vita ſua de prædictis monachis pro tribus annuis ſolidis, & tres acras terræ in Bitricheſcroft, & totum molendinum de Dallinge, & eccleſiam de parva Ryburg, cum omnibus pertinentiis & decimis molendinorum ejuſdem villæ. Et octo acras terræ cum meſuagio & cæteris omnibus aliis liberis terris, & in eadem villa de Ryburg quadraginta acras terræ quas *Petrus* filius *Radulfi* tenuit in vita ſua tantùm de eccleſia de Binham pro duobus ſolidis per annum; & ex dono *Adæ* filii *Aluredi* ſeptem acras terræ arabilis & unum prati in Ingulveſthorp.

Præter hæc conceſſi eiſdem monachis meis & confirmavi duas partes decimarum omnimodarum dominii mei & dominii militum qui de me terras tenent in Northfolch, aſſenſu quidem & voluntate eorum, videlicet, de Derſingham, & Ingulveſthorp, & Ryburg, & Snaring, & Toftes, & Ceſtretun, & parva Ryburg, & Wodedalling, & Sarlingeham, & Walſingeham, & *Berneia* & Babbingle, & Rudham, & Appletone, & *Pateſleia*. Hanc igitur conceſſionem & confirmationem facio ego nominatim ad ſervicium eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de Binham, pro ſalute Domini mei *Henrici* Regis ſecundi, & liberorum ejus, & pro ſalute propria & uxoris meæ & matris meæ & omnium parentũ & amicorum meorum, & pro animabus omnium parentum

& anteceſſorum meorum,in liberam & perpetuam elemoſinam ſolutam & quietam ab omni ſeculari ſervicio, erga me & heredes meos & erga omnes omnino homines,nichil mihi vel ſucceſſoribus meis reſervans vel retinens niſi ſolummodo devotas orationes & divinæ pietatis retributionem.Sed volo & in virtute Dei præcipio,ut heredes & ſucceſſores mei, ſicut ſalvari ante Deum volunt, ſint tutores & defenſores ejuſdem eccleſiæ de **Binham**, & omnium pertinentium, & non deſtructores, aut aliquo modo vaſtatores.

Sciendum eſt etiam, quod omnes milites mei de *Northfolchia*, cum mortui fuerint, ſi tamen in *Anglia* moriantur, apud **Binham** debent ſepeliri, & à monachis honorificè corpora eorum ſuſcipi, & pro eis debet ſervicium ſicut pro fratre devotè fieri, & pars eorum totius ſuæ ſubſtantiæ illorum tantùm maneriorum de quibus eadem eccleſia habet decimas,eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* reddi & offerri debet. Ubicumque etiam moriantur ſive ſepeliantur, prædicta pars totius ſuæ ſubſtantiæ quæ eos continget pro ſingulis ſupradictæ eccleſiæ per conventionem reddetur, & à monachis debitum ſervicium ſicut pro fratibus perſolvetur. Pro uxoribus verò & hæredibus eorum omnibus poſt futuris eadem conventio ab utraque parte ſemper inpoſterum implebitur. Hiis Teſtibus, *Roberto* capellano de *Benituna*. *Johanne* clerico de *Valoniis*. *Gaufrido* clerico de **Lanvalei**. *Radulfo* de **Lattimer**. *Radulfo* de **Lanvalei**. *Willielmo* de **London**. *Gaufrido* filio *Alani*. *Ricardo* filio *Gilberti*. *Andrea* diſpenſatore. *Henrico* de **Weſtle**. *David* filio **Brunman**. *Milone* Camerario. *Fulcone* Venatore. *Reginaldo* Piſtore. *Rogero* filio *Aeliz*. *Johanne* filio *Iſabel*. *Willielmo* Coco. *Radulfo* de Stabulo. *Adam* de *Waldane*. *Willielmo* filio *Remeri*. *Willielmo Paſſeleuue*. *Radulfo* filio *Willielmi*. *Radulfo Hein*. *Matheo* Diacono. *Rogero Facato*. *Willielmo Sot*. *Ranulfo* filio ejus. *Michaele* Janitore & *Hamone* filio ejus. *Lamberto* Piſtore. *Turchillo* & *Reinaldo* filio ejus. *Ricardo* filio *Turchil*, & *Milone* filio ejus. *Rogero* filio *Jordani*. *Beomundo*, *Clemente* filio *Goſſi*, & *Radulfo* & *Willielmo* filiis ejus. *Urbano* de **Chantune**. *Adam* de **Schoders**. *Nigello* filio *Willielmi*.

Ib. f.43.a. *Confirmatio* Johannis *Epiſcopi* Norwicenſis, *de eccleſiis & terris, & omnibus ad eccleſiam de* **Binham** *pertinentibus*.

OMnibus ſanctæ matris eccleſiæ filiis, *Johannes* Dei gratia *Norwicenſis* epiſcopus ſalutem in Domino. Licet univerſos nobis ſubjectos in hiis quæ ad nos ſpectant, ex epiſcopalis officii ſolicitudine, in jure ſuo favere & protegere debeamus, viros tamen religioſos, qui arctioris vitæ viam elegerunt, in ſuis juſtis poſtulationibus benigniùs audire, propenſiùs eorum indempnitati proſpicere, & ipſorum juſta deſideria effectu ſubſequente complere tenemur. Eapropter omnibus notum eſſe volumus, quod nos dilectorum filiorum monachorum de **Binham** religionem & honeſtatem attendentes, ad eorum petitionem eis confirmavimus poſſeſſiones elemoſynas & beneficia quæ juſtis modis adquiſita in epiſcopatu *Norwicenſi* poſſident.

Hæc autem propriis duximus exprimenda vocabulis. Ex dono *Petri* de *Valoniis*, & *Rogeri* filii ejus, totum manerium de **Binham**, in terris, pratis, mariſcis, & eccleſiam de **Binham**, cum omnibus pertinentiis ſuis, & nemora de **Egeſfeld**, & terram & homagia omnia; & eccleſiam de **Derſingham**, cum omnibus pertinentiis ſuis; & medietatem eccleſiæ ſancti *Petri* de magna **Walſingham**, & omnem terram ejuſdem villæ, quæ eſt de illorum feodo, & homagia, & totam terram de **Gunthorp**, & de **Welles**, & homagia, & mariſcum. Ex dono *Petri* ſecundi de *Valoniis*, eccleſiam de *Berneia*, & dimidiam *Berneiam*, cum totis pertinentiis ſuis. Ex dono *Radulfi* filii *Thoraldi*, & *Rogeri* filii ejus, eccleſiam de **Wodedallinge** & eccleſiam de parva **Riburg**, cum omnibus pertinentiis earum, & quadraginta acras in eadem villa de **Riburg** & molendinum totum de **Wodedallinge** & totum tenementum *Willielmi* fratris *Petri* in eadem villa, & tres acras in **Britrikeſcroft**, & decimas molendinorum de **Riburg**. Ex dono *Agnetis* de **Munpinſon** & *Radulfi* filii ejus duas annuas marcas de molendino de magna **Riburg**. Ex dono *Bartholomei* de **Crek** & hæredum ſuorum totam terram de *Berneya* quæ fuit de feodo ſuo. Ex dono *Adæ* filii *Alueredi* quinque acras & turbariam & paſturam in communa in villa de **Ingulveſthorp**. Ex dono *Johannis Extranei* totam terram ſuam de **Egesfeld**, quæ fuit de feodo ſuo. Ex dono *Howardi* de **Wicton** & *Alexandri* filii ejus, duo meſſuagia in *Linna*. Ex dono *Radulfi* de **Candos** tres acras terræ in **Hindringham**. Ex dono *Sparhavec* & *Bartholomei* filii terciam partem decimæ dominii ſui de **Wicton**. Præterea duas partes omnimodarum decimarum de **Derſingham** & de **Ingulveſthorp** de dominio *Petri* de *Valoniis*, & duas partes decimarum eorum militum qui terras tenent de feodo prædicti *Petri* in *Northfolchia* videlicet de **Riburg** & de parva **Riburg**. **Snaringe, Toftes, Creſtretun, Wodedallinge, Sarlingham, Walſingham,** *Berneya*, **Egesfeld, Balbingle, Sarneburn, Apeltun, Pateſle, Ripetun** & de **Bermere**. Vide cart. 25. E. 3. num. 25.

Hæc autem omnia memoratis monachis rationabiliter collata, ſicut cartæ donatorum teſtantur,quæ in præſenti poſſident vel quæ futuris temporibus, annuente Domino, juſtis modis in epiſcopatu *Norwicenſi* adquirere poterunt, eis auctoritate epiſcopali confirmamus. Et ne quis contra hanc confirmationis paginam temerè venire, vel eam ex malicia aliquatenus infringere præſumat, ipſam ut perpetuæ firmitatis robur optineat ſigilli noſtri appoſitione communimus. Teſtibus magiſtro *Alexandro* de ſancto *Albano*. Magiſtro *Ranulfo* de **Herpeſle**. Magiſtro *Roberto* de **Ywe**. *Alano* de **Gray**. *Willielmo* de *Sancta Cruce* Capellanis. *David* de **Ruddeby**. *Germano* & *Alano* clericis. Data per manum *Roberti* de *Dunelmo* apud **Thornedift**. v. nonas Marcii, pontificatus noſtri anno ſexto.

S. MARIÆ

S. MARIÆ DE PRATO *juxta S.* Albanum *Cœnobium, in agro* Hertfordenſi.

Ex regiſtro *S. Albani* in bibl. *Cottoniana.* fol. 84. a.

GArinus Dei gratia abbas ſancti *Albani,* & conventus ejuſdem loci, omnibus fidelibus ad quos præſens ſcriptum pervenerit, ſalutem. Opera pietatis quæ fient intuitu divinis eſſe ſignata theſauris, & fœlicem a domino mercedem habitura, devotio fidelium non ignorat. Quod nos diligenti conſideratione penſantes, communi voluntate & aſſenſu concedimus & confirmamus hoc ſcripto præſenti infirmis fæminis ſanctæ *Mariæ* de *Prato,* locum ipſum in quo eccleſia earum conſtituta eſt, ſimul cum officinis ex utraque parte publicæ ſtratæ, ſimul cum via in fine agri arabilis & prati de **Kingesberi.** Et ad earum ſuſtentationem omnes procurationes, quæ pro abbatibus defunctis dari ſolent, &c, in perpetuum, morituris dabuntur.

Charta monialibus leproſis beatæ Mariæ *de Prato juxta S.* Albanum *conceſſa.*

Cartæ antiquæ M. nu. 18.

JOhannes Dei gratia Rex *Angliæ,* dominus *Hiberniæ,* dux *Normanniæ* & *Aquitanniæ,* comes *Andegaviæ,* archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, juſticiariis, præpoſitis, miniſtris, & omnibus ballivis & fidelibus ſuis, ſalutem. Sciatis nos, intuitu Dei, & pro ſalute animæ noſtræ & animarum anteceſſorum & hæredum noſtrorum, dediſſe & conceſſiſſe & hac præſenti charta confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de *Prato* juxta ſanctum *Albanum,* & monialibus leproſis ibidem Deo ſervientibus, xxx. acras de eſſarto in boſco de **Eſtwde,** ſcilicet xij. acras juxta eſſartum *Willielmi* filii *Alani* ex una parte chimini qui tendit ad **Hamelſtede** verſus ſanctum *Albanum,* & xij. acras ex altera parte chimini illius, & ſex acras juxta eſſartum *Roberti* filii *Alani:* Habend. & tenend. in liberam puram & perpetuam elemoſinam. Quare volumus & firmiter præcipimus quod prædictæ moniales leproſæ habeant & teneant prædictas xxx. acras de eſſarto bene & in pace, liberè & quietè, integrè, plenariè, & honorificè in liberam puram & perpetuam elemoſinam, in omnibus locis & rebus cum omnibus pertinentiis ſuis libertatibus & liberis conſuetudinibus ſuis ſicut prædictum eſt. T. *H. Sarum* epiſcopo, *G.* filio *Petri,* comite *Eſſex.* primo die Maii anno regni noſtri quinto.

SOPEVVELLENSE *Cœnobium in agro* Hertfordenſi, *Cella etiam S.* Albani.

Math. Pariſ in vitis abbat. *S. Albani* p. 58. n. 30.

EJus quoque tempore (*Gaufridi* ſcilicet xvj. abbatis ſancti *Albani)* anno dominicæ incarnationis circiter MCxl. duæ ſanctæ mulieres, facta quadam pauperrima manſione ex ramis arborum & palis corticatis, & virgis concraticulatis, juxta ſilvam quæ *Eiwoda* dicitur, non longè à rivo, qui ibidèm dilatatur, vitam ducere cœperunt vigiliis & orationibus ſub mirabili abſtinentia, & irreprehenſibili caſtitate novellam religionem ſuam fæliciter continuarunt, in pane & aqua corpora ſua macerantes. Quarum converſatio commendabilis, & per plures annos præcognita incommutabilis, cùm abbati *Gaufrido* innotuiſſet, conſtruxit ibidèm cellam, divino oraculo perſuaſus, manſiunculas ibidem mulieribus conſtrui juſſit oportunas. Ubi eaſdem prædictas mulieres, additis aliis more ſanctimonialium velatas, & ſub ordine ſancti *Benedicti* victuras, conſtituit. Inſpirante igitur Dei gratia fœlix ſuſcepit incrementum in ſpiritualibus & temporalibus cellula memorata. Et patrocinante beata Dei genetrice *Maria* (à qua intitulatur) odore bonæ famæ vicinas partes illuſtravit. Contulit igitur prædictus abbas, memorati fundator domicilii, quaſdam poſſeſſiones & redditus, quibus vitam valerent honeſtam, (etſi exilem) ſuſtentare. Domus igitur memorata, à fonte qui vicinus eſt illi loco in quo offas facere conſueverant mulieres primitivæ, nomen ſortitur appellationis, & *SopWella* nuncupatur. Abbas inſuper famæ & ſaluti ſanctimonialium præcavens, ibidem manſionem facturarum, eaſdem ſub clave, & ſera, ac ſigillo abbatis qui pro tempore erit, decrevit ibidem includendas. Nec aliquam ibi, niſi virginem, in earum collegium ſub caſtigato & limitato numero, ſuſcipiendam. Aſſignavitque eis cæmiterium, & fecit dedicari, in quo, nullus niſi de eiſdem ſanctimonialibus ſepelietur, ſicut carta ſuper his confecta, teſtificatur, quam præſenti paginæ duximus inſcribendam.

Ib. fol. 59.

Notum ſit omnibus fidelibus ſanctæ eccleſiæ, Ipſa die qua benedictum eſt cœmiterium virginum de Sopwella, *videlicet, vij. idus Octobris perpetua conventione ſtatutum & definitum eſſe, quod in illo cœmiterio nullus habebit ſepulturam, neque vir, neque fœmina, nec clericus, neque laicus, neque ſerviens, nec forinſecus, præter virgines tantum que incluſe fuerint. Virgines autem illius loci nullam penitus poſſunt intus, vel debent per ſe ſuſcipere, niſi abbas & conventus præceperit. Et numerus incluſarum treſdecim debet eſſe, & non amplius. Teſte* Alexandro *epiſcopo, & clericis ejus, &* Gaufrido *abbate, & monachis* Hunone *&* Alquino, *&* Michaele *cantore, &* Radulph Goberti, *&* Roberto *decano, &* Petro *decano. & multis aliis.*

Carta Henrici *de* Albineio *&* Ceciliæ *uxoris ejus de duabus hidis terræ in* **Cotes.**

Ex regiſtro abbatiæ S. *Albani* in bibl. *Cottoniana.* fol. 198.

IN honore *Jeſu Chriſti* domini noſtri, & ſanctæ *Mariæ* virginis genitricis ejus, hoc noſcat Chriſtianitas, quod *Henricus* de *Albineio*, & domina *Cecilia* uxor ejus, dant in manerio de **Cotes** duas hidas terræ ſanctæ *Mariæ*, & cellulæ illius prope ſanctum *Albanum*, videlicet, illi cellulæ quam frater *Rogerus* ſolitarius priùs inſtauravit, & nominatim ad opus illius cellule, & illis ancillis Dei & ſervis Dei, qui nunc preſentialiter, ibi Deo devotè familiantur, & illis ancillis Dei vel ſervis Dei qui poſt illos ibi ſecundùm dominum vixerint, & hanc terram dant ita ſolutam, & quietam ab omnibus rebus, ut ſuam dominicam terram, quam propriis aratris ſuis lucrari faciunt, & de nemore ejuſdem manerii ſumant neceſſaria, & ad domos ſuas, & ad ignem, & ad clauſuram; & per foreſtarium, ad proprios porcos ſibi nutritos & hominum ſuorum in nemore ſine paſnagio. Et hoc donum factum eſt pro anima regis *Willielmi* qui *Angliam* adquiſivit, & filiorum ſuorum, & pro patribus & matribus noſtris & filiis vel filiabus eorum, & propriis filiis noſtris quos Deus dabit nobis, & nunc dedit. Hujus doni teſtis eſt *Radulfus Pirote*, & *Nigellus* filius *Erfaſti*. & *Gaufridus* de *Clitunia*, & *Robertus* filius *Amali.*

Carta Roberti *de* Albineio *&* Ciciliæ *matris ſuæ, de duabus hidis terræ & una virgata in* **Cotes.**

Ib. fol. 198

ROBERTUS de *Albineio* & *Cecilia* mater ſua, quando *Amiciam* puellulam, ſororem ipſius *Roberti*, & *Ciciliæ* filiam poſuerunt in Cella ſanctæ Mariæ, juxta ſanctum *Albanum* ſita, ad ſerviendum Deo jugiter, illic dederunt pariter cum illa, Deo & ſanctæ *Mariæ* & ancillis Chriſti de Cella eadem, unam virgatam terræ in **Cotes,** quam *Salidus* tenuit, cum ipſo *Salido* ita liberam ſicut *Henricus* de *Albineio*, pater *Amiciæ*, dederat eidem Cellæ, duas hidas terræ in prædicto manerio, ſcilicet, in **Cotes.** *Hujus* rei teſtes ſunt *Gaufridus* abbas, *Patricius* de *Chadurcis*, *Radulfus* de *Garham*, & alii,

Confirmatio Roberti *de Albineio de donatione patris ſui* Henrici.

Ibid.

NOtum ſit univerſis, tam preſentibus, quàm futuris, quod ego *Robertus* de *Albineio* concedo dominabus de Cella *Sopwellæ*, habere terram ſuam de **Cotes,** quam pater meus *Henricus* de *Albeneio*, memorato loco, cum *Amicia* ſorore mea dedit, liberam & quietam, & abſolutam ab omni ſæculari ſervitio & exactione, ita quod amodo de prefata terra, ſive de hominibus eam tenentibus, nullum penitus ſervicium requiram niſi tantummodo, quantum propriè Regi pertinet. Iſtius exiſtunt teſtes *Radulfus Pirot* ſenior, *Radulfus Pirot* junior, *Richardus* filius *N.* *Willielmus Travaill*, *Stephanus* de **Pull,** & alii.

Confirmatio Cartæ Roberti *junioris de* Albeneio *de donatione* Henrici *avi ſui.*

Ibid.

SCiant omnes, preſentes & futuri, ad quos preſens ſcriptum pervenerit, quod ego *Robertus* filius *Roberti* de *Albeneio* conceſſi, & hac mea carta confirmavi omnes donationes in terris, & redditibus, & homagiis, quas *Henricus* avus meus ſive *Robertus* pater meus eccleſiæ de **Sopewelle** ſanctæ *Mariæ*, & monialibus ibi Deo ſervientibus, aliquo tempore contulerunt, ſcilicet, in manerio de **Cotes** duas hidas terræ arabilis in dominio, & de nemore ejuſdem manerii neceſſaria ad domos ſuas reficiendas, & ad ignem, & ad clauſuram per viſum foreſtarii percipient, & porcos proprios & hominum ſuorum habebunt in nemore illius manerii ſine paſnagio. Ex dono etiam *Roberti* patris mei in eodem manerio quadraginta ſolidatas terræ, cum hominibus, & omnimodis eorum ſectis, qui eaſdem terras tenent. Conceſſi preterea unam virgatam terræ in prædicto manerio de **Cotes** quam pater meus dedit eis, ita liberam, ſicut duæ hidæ, quas avus meus dedit, cum hominibus, & eorum ſectis qui eandem virgatam tenent. Conceſſi etiam ſex denariorum reditum, ad faciendum mandatum in die abſolutionis, quem pater meus dedit eis. Has terras ego & hæredes mei acquietabimus erga regem, de *Scutagio*, & *Hoſtagio*, & omne auxilio & alio ſervitio ad regem pertinente, preter *murdrum*, & *Danegheldum*, & *pontagium* de **Bedeford,** & auxilium vicecomitis, & prepoſiti hundredi. His teſtibus *Radulfo Pirot*, *Nigello* de *Albineio*, *Willielmo* fratre ejus, & aliis.

Carta Richardi *de* **Lany** *de terra in* **Blakehide.**

Ibid.

SCiant preſentes & futuri, quod ego *Richardus* de **Lany,** aſſenſu & voluntate hæredis mei conceſſi & preſenti carta mea confirmavi Deo, & ſanctæ *Mariæ* & monialibus de **Sopwelle,** in puram, perpetuam, & liberam elemoſinam, totam terram illam quam *Robertus Niger* tenuit in *ſoca* de **Tidenhang,** quæ terra appellatur *la Blakhida*; tenendam liberè, quietè, pacificè, ſolutam & quietam ab omni ſervitio & conſuetudine & exactione. Ego & hæredes mei warantizabimus dictis monialibus memoratam terram ſicut liberam elemoſinam contra omnes homines & fæminas. Teſtibus his *Reginaldo* filio & hærede meo, & *Petro* filio meo, & aliis.

Incipiunnt quædam conſuetudines regulæ monialium beatæ *Mariæ* **Sopewell,** ab antiquo uſitatæ, & per dominum *Michaelem* abbatem renovatæ & approbatæ, quas inantea ſtatuit diſtrictiùs obſervari.

Ex regiſtro quodam cœnobii S. *Albani* in bibl. *Cottoniana* [ſub effigie *Neronis* D. I.] fol. 189. a.

MIchael *par la ſoeffrance de Dieu, abbe de ſeint* Auban, *a nos cheres filles en Dieu la Prioreſſe & le convent de* **Sopewell** *ſalus one la grace Jheſu Criſt, & noſtre benyſon. Purce que nous avons entendu par inquiſition faicte entre vous en noſtre viſitacion, & apres, que aſcunes cuſtumes bones & honeſtes avant ces hures uſes entre vous, ſont par negligence entreleſſez, & autres uſages qui*

ſount

ſount abuſions, gardes & uſez, les queux ſont contre leſtat de voſtre religion. Et pur ceo que as nous attient par la reſon de la cure que nous avons tiels defautes amender, vous comandons enchargeantz en vertue de obedience en laquelle vous nous eſtes tenuz, que les cuſtumes & les amendementz dabuſions avantdites deſore enavant gardez ſi come elles ſount deſouz eſcriptes, iſſint que vous puſſez avoir merit de Dieu par voſtre obedience, & eſtcheure grevouce penaunce, ſi nous vous trouvons deſſobeiſſauntes a ceſtes noz ordinaunces, que Dieu defent.

1. *La couſtume de la commemoration de ſeint* Auban *ſoit garde ſicome il ſoleit eſtre. Ceſt aſſavoir que vouz chanterez de lui un jour en la ſymaigne, ceſt a dire le Jeofdy ſi voide ſoit, ou autre jour que ſera void, & ceo ne ſoit leſſe forſque en Advent, & Quarreme & deins les Octaves des principales feſtes, & por feſte de treis leſſons que avera propre eſtorie.*

2. *Pur mals eſcheure & quiete & charite norir, & tener, nous comaundons que en chapitle ne ſoient forſque treis voyz; ceſt aſſavoir de icelle qui ſera preſident & de la ſupprioureſſe ou de une autre gardiene de lordre, & de icelle qui ſera challengee ou clame par ſun treſpas, & ſi nulle ſoit rebelle en chapitle a la . . . . Prioureſſe ou autre gardeyne del ordre preſident, ſoyt celle rebelle par celle gardeyne del ordre qui eſt prochaine apres celle gardeyne de l'ordre preſident, & ſoit celle rebelle a payn & ewe ſans relees a la jornee, & meſme la penaunce eit celle gardeyn del ordre qui lerra clamer une tiele rebelle.*

3. *Purce que vous eſtes tenuz par la reule ſeint* Beneyt *a la ſilence tenir en leſgliſe en le cloiſtre en le Refeytour, & en le Dortour, vous commandons que la ſilence ſoit tenue en les lieus avauntditz, & ſi nulle enfreigne la ſilence prenge ſa veyne en chapitle, & preigne diſcipline regulere reconiſſante ſa coulpe. Et ſi tiele que enfreyne ſilence ne voille de gree prendre ſa veyne, ſoit clame par gardeyne del ordre, & miſe a plus dure penaunce. Et ſi aveygne que auſcune tenſe ou autre deſordonnement, ſoit celle miſe en ſilence par tut, & tiegne la penaunce treis jours.*

4. *Auxi avons ordine que checun jour matyn, quant temps ſera de lever, la ſupprioureſſe, au autre gardeyne del ordre, ſoune le petit ſeyn qui pent pres del Queere, & nulle iſſe la dortour auaunt cel ſonyt, ſaunz eſpecial conge del gardeyne del ordre, & a cel ſonyt, levent touz & faites les treis oriſones uſueles, ſoient touz a la meſſe noſtre dame; & apres cele meſſe, ſeſent touz en lencloiſtre jeſque au prime entendauntes ſoulement a lour pſalter, oriſones & autres devocions, ou a recorder le dieu* ſervice, & quant temps ſera, ſoit prime ſone, & a prime ſoient touz horſpris les malades & les ſeynes: & prime chantee entrent touz en chapitle, & facent ceo que apent, & apres chapitle ſoient occupez jeſques a houre de manger en bones occupacions iſſint q̃ que celles qui ſont tenuz ſoyent a la graunt meſſe & a les houres de jour.*

* Divin melius.

5. *Auxi avons ordine que les hus devers le gardyn, ne ſoit pas deſhore enavant overt devaunt prime: & en eſte en temps de la Myriene ſoient les hus de le parlour & de le gardeyn, & les feneſtres devers la cuyſine clos, & ne ſoient pas overtes taunque home ſoune a houre de noune qui ſerra chaunte apres la Meriene, & que les avauntditz hus de le parlour & de le gardyn checun nuyt parmy lan taunt touſt apres cuverefeu ſone en labbeye ſoient cloſes, ſil ne ſeit par reſonable encheſon, laquelle nous volons eſtre a la conſideracion de . . . . . confeſſour.*

6. *Et purce que covenable choſe eſt dames de religion en preſence de ſeculers ſe tient ordinement en habite & en porture, nous volons & ordinons que nulle de vous des ore enavaunt viegne a parlour a parler oue ſeculers ſi ele neyt ſon cool & ſon viſage covert de cuverchiefs & de veil ordine, come apent a voſtre religion. Et nulle perſone ſoit ſuffert dentrer forſque honeſtes, & ſi tiele perſone voille demorir a manger, mange en le parlour denſeyne par congie le confeſſour, & nemie en chambres, ſauns conge de nous eſpecial, ou de noſtre Priour, ſi nous ſoions abſents.*

7. *Des overours des queux vous aures meſter pur voz neceſſares, ceſt aſſavoir tailors & pelleters, volons que pur tiels overours ſoit une lieu ordine pres de lencloiſtre, ou tiels overours facent lours overaignes, & que tiels overours ne ſoient mes appellez en chambres, ne en lieu prive. Et ſoient les overours tiels des quey ſuſpecion de mal ne puiſſe eſtre.*

8. *Et pur ceo que nous avons entenduz que une abuſion eſt entre vous, que ſi une de vous ſoit miſe en ſilence, pur ſa culpe, elle ne deveroit lire ne chanter, ne veer le ſacrement de la meſſe, nous reprovons celle abuſion, & commandons que quant nulle de vous ſera en cel cas, qele liſe & chante oue les autres & veie le ſacrement de la meſſe ſicome eſt graunte a Chreſtien de veer.*

9. *Une autre cuſtume ſoleit eſtre garde entre vous, que ſi nulle de vous feuſt malade elle deuſt entre en lenfermerie, & nemye en autre chaumbre; & pur ceo volons que ceſte cuſtume ſoit tenue, & que la prioureſſe ne puſſe congie donner dautrement faire. De ceſte obſervance volouns que la prioureſſe & la ſupprioureſſe ſeient horſpriſes.*

10. *Auxi avons ordine que deſore enavaunt la . . . . prioureſſe ne donne congie a nulle de vous a demourer hors de la dortour en chaumbres de nuyt oue hoſtes que vendront, & que nulles hoſtes ſeculeres ne reguleres ne giſont en la dortour oue vous, mes ſeulement vous qui eſtes del convent, & checune ſoule en ſon lyt, ſicome apent a voſtre eſtat.*

11. *Une autre cuſtume ſoleit eſtre entre vous, que le chapelleyn que vous appelleyz noſtre dame devereit lever a matynes en xij. leſſons, & eider le confeſſor, lire les quatre leſſons del expoſition del euangelie, & checune ſymaigne une fois chaunter la meſſe noſtre dame a note, a laquelle Meſſe vous deuſſes tous eſtre, & meſme celuy chappelleyn ſoleit lire le euangel en chacun principal feſte a la grande Meſſe. Laquelle cuſtume voullons que deſore enavant ſoit tenue.*

Edita & publicata ſunt hæc per dominum *Michaelem* abbatem, apud domum de Sopewelle viſitationis officium exercentem, die ſanctæ *Fidis* virginis, anno Domini milleſimo trecenteſimo trigeſimo octavo.

MERGATENSE

Cœnobium in agro Bedfordienſi, *Cella etiam de S.* Albano.

Math. Par. hiſt. p. 63

G*Aufridus* abbas de ſancto *Albano* eccleſiam ſanctæ *Trinitatis* de *Boſco*, cæteraque ædificia bis a fundamentis ex ſumptibus hujus eccleſiæ conſtruxit, & totam decimam noſtram de *Caiſo* & duas partes decimæ garbarum de tota parochia de Watford eidem eccleſiæ, abſque conſenſu conventus, violenter conceſſit.

De Gaufrido *abbate.*

De ſanctitate & actibus Rogeri *heremitæ.*

Ex hiſtoria abbatum S. Albani in bibl. Cotton. [ſub effigie Claudii E 4] fol. 104 b.

HUjus abbatis tempore, floruit *Rogerus* monachus hujus eccleſiæ (*S. Albani*) gradu levita, devotione, heremita; ſanctitatis ſpeculum, maturitatis exemplum, par habitus antiquis patribus meruit comparari. Qui noſter quidem fuit monachus, ſet vivebat in heremo, obedientiam ſervans abbati ſuo. Porro, locus heremi quem colebat gradientibus de noſtro monaſterio verſus *Dunſtapliam* apparet à dextris ſecùs viam prope vicum qui Markate iſto tempore appellatur. Acceperat autem noſter *Rogerus* hunc locum divino munere, angelico perductus illuc tam miniſterio quàm revelatione. Nam cum rediret de *Jeruſalem* acceperunt eum apud *Wyndeleſhoram* ſancti tres angeli, niveis veſtibus & ſtolis amicti, qui ſinguli ſingulas cruces ferebant in manibus, & deſuper totidem non ſolùm ardentes cereos, ſed fulgore mirabili choruſcantes.

Inde cum eo viſibiliter ambulantes uſque ad præfatum locum heremi, velut conſortem deducunt, & ibidem ſtatuunt in Dei ſervicio permanſurum, ubi poſtea multa mala perpeſſus, multas temptationes expertus, magna viciſſim conſolatione meruit divinitus ſublevari, nunquam nempe puto callidus hoſtis alicui, vel acriores temptationes immiſit, vel plures tetendit inſidias. Set ille virtute crucis armatus, & has gratioſè devicit, & diſcretiſſimè illas cavit. In carnem ſuam nullus umquam crudelior extitit, ſet & illud inſiſtebat toto conatu perficere, quo ſe novit Deo melius complacere. Et erat ei tanta ſuper afflictis compaſſio, ut illorum tam egrè ferret injurias ſicut ſuas. Spiritu propheciæ claruit, & in contemplativis egregius habebatur. Ipſe quoque tanta intentione ſolebat orare, ut cum diabolus olim viſibiliter incenſus, & totus igneus orationem ſuam interrumpere niteretur, igneque viſibili cucullam orantis dorſo inhærentem incendiſſet, non eum ab intentione remiſſiorem reddidit, nec orationem valuit reſecare. Hujus *Rogeri* diſcipulatui adhæſit beata *Chriſtina*, virgo de *Hontyngdona* oriunda, quæ propter amorem caſtimoniæ, amplas reliquerat poſſeſſiones domumque paternam diviciis opulentam. Non tamen conſenſit ipſe faciem videre virginis, quamvis apud eum quatuor annis & eo amplius recluſa fuiſſet.

Erat nempe oratorio dicti *Rogeri* domus contigua, quæ cum illo fecit angulum conjunctione ſua. Is ante poſitam habens unam tabulam poterat ita celari ut deforis aſpicienti nullum interiùs haberi perſuaderet, ubi tantum plus paulo ſemis ineſſet. In hoc carcere *Rogerus* gaudentem *Chriſtinam* poſuit, & admovit pro hoſtio conveniens ligni roboris, quod fuit tanti ponderis ut ab incluſa nullatenus admoveri ſive removeri poterit. Hìc ancilla Chriſti coartata ſuper duram petram ſedit & frigidam, uſque ad *Rogeri* obitum, per annos quatuor & amplius, ut prefertur, latens heremitas quinque, & omnes qui cum *Rogero* pariter habitabant. O quantas illuc ſuſtinuit incommoditates œſtus & frigoris, famis & ſitis, jejuniique cotidiani. Anguſtia loci non paciebatur eam habere tegumentum neceſſarium cum algeret, integerrima clauſula cum œſtuabat, nullum refrigerium indulgebat, longa inedia contracta ſunt, & aruerunt ſibi inteſtina, quandoque pro ſitis ariditate fruſta ſanguinis coagulati ex ejus naribus bulliere; exire foras non niſi ſerò licebat ad ea quæ natura popoſcit, quia nequibat, licet juſtaret neceſſitas, ſibi ipſa aperire, & *Rogerus* de more tardabat; itaque neceſſe fuit eam immobiliter in loco ſedere, torqueri, et tacere, quia ſi *Rogerum* habere voluerit, voce vel pulſu vocari eum oportebat: ſed qualiter faceret hoc abſcondita, quæ nec auſa fuit trahere vel ſemiſuſpiria, metuebat namque ne quis præter *Rogerum* adeſſet, qui vel anelitu ſpirantis audito latebras ſuas deprehenderet, & illa quidem in carcere mori mallet quàm tunc temporis cuiquam externo patefieri. Talia patientem corripuit dira morborum varietas, ſet omnes anxietates equanimiter tolerabat amore Chriſti. Verùm amicus Dei *Rogerus* eam nunc doctrinâ nunc exemplis informabat, et docebat incredibilia penè de ſecretis cœleſtibus, qui ſe talem exhibebat, ut ſolo corpore videretur in terra, cum tota mente in cœleſtibus verſaretur. In tantumque profecit *Chriſtina Rogeri* doctrinis, ut ſpecioſus forma præ filiis hominum, dominus *Jeſus Chriſtus*, ſedenti in Cella appareret, crucem ferens auream, quam ſibi tradens confortavit, præcipiens ne timeret, & dicens, neceſſe fore hanc portare crucem omnibus qui *Jeruſalem* ire volunt, promiſitque, quod ipſam crucem poſt modicum tempus ab ea reſumeret, quibus dictis ab oculis ejus diſparuit.

Quam viſionem cum *Rogero* retuliſſet, cœpit flere præ gaudio, ita dicens, *letare mecum* (ait ſermone vulgari) Myn gode Sonendayes doghter, id eſt, *mea bona dominicæ diei filia*, quia veſtra tribulatio eſt in proximo terminanda; evenitque ſicut homo Dei locutus eſt. *Rogerus* igitur collecta ſpe ex multitudine gratiarum quas noverat ineſſe *Chriſtina*, illam ſui hæredem heremi poſt ſe relinquere cogitabat, illa verò per viſum monita, & à beata *Maria* confortata, cognovit quod ad incolatum habitaculi *Rogero* ſucceſſura foret.

Miraculum

Ibid. *Miraculum factum per* Rogerum *heremitam.*

EO tempore venit ad partes *Thurſtanus* archiepiſcopus *Eboracenſis* amator & fautor caſtorum ſtudiorum, & *Rogero* propter ſanctitatem ſuam, fidus & devotus amicus. Huic *Rogerus* nunciavit *Criſtinæ* propoſitum, rogans ut illi impendere dignaretur adjutorium. Epiſcopus verò mandavit, ut mitteret ad eum virginem, volens cum ea de ſuo propoſito ſecretum habere colloquium. *Rogerus* ergo ad eum fecit accerſiri *Godeſcallum* de *Caddundonia*, & uxorem ejus, homines ſibi familiariſſimos, & rogavit eos, ut revertentes in craſtino *Criſtinam* deducerent ad *Redburnam*, quia illuc archiepiſcopus fuerat acceſſurus. Quibus votis ſuis gratanter annuentibus, dixit homo Dei, *Ite domum ſecuri, quoniam orabo pro vobis, & fortaſſe non penitebit vos laboris quem ſuſcipitis pro ancilla Dei.*

Abierunt ergo uno tantum equo ſuper quem venerant ambo contenti, nitenteſque jumento contra aſcenſum per devia nemoris, ſella ſolutis cingulis, ad terram labitur cum ſeſſoribus. Nox erat, equus aufugerat, ipſi ſine comite, ac gravati ſenio, nec ſi dies eſſet ſequi valentes, quid facerent? tandem derelicta ipſa ſella, quia nequibant eam tollere, pedites & palpitando per tenebras prout potuerunt cœperunt progrediendo ambulare, contriſtatique de infortunio ita conqueſti ſunt, *ubi nunc eſt promiſſio viri Dei?* Vix verbo dicto, ecce equus frenatus & ſellatus aſtitit juxta illos manſuetus, prope quendam præciſum truncum, qui videbatur illic præparatus, ut ſervis Dei commodaret miniſterium aſcendendi; quo viſo, Deo & famulo ſuo *Rogero* gratias egerunt uberes, & aſcenſo jumento ad domum ſuam profecti ſunt, & mane facto revertens *Godeſcallus* ad *Rogerum Criſtinam* duxit ad archiepiſcopum, qui *Redburnæ* hoſpitabatur. Poſtque data monita ſalutis virgini, præſul remiſit eam ad *Rogerum*, quæ cum eo permanſit in heremo uſque ad ejus obitum, ſerviens Deo in caſtitate & innocentia, in humilitate, & patientia, juxta doctrinam ſuam, donec culmen virtutum omnium attigiſſet.

Tandem, vocante Deo cui ſerviebat, *Rogerus* mundum deſerens, viam univerſæ carnis ingreſſus eſt, corpuſque ejus delatum eſt ad monaſterium ſancti *Albani*, ubi honore condigno eſt humatum in arcuato locello qui fit in muro eccleſiæ verſus auſtrum prope chorum fratrum dicti loci. Poſt cujus obitum cum *Criſtina* multa temptamenta & penè inportabilia ſuſtinuiſſet, tam humana quàm diabolica, & ſemper fortiter reſtitiſſet: Apparuit ſibi Dominus Jeſus Chriſtus in ſpecie parvuli veniens, inter brachia ſponſæ ſuæ, ac per diem integrum manens cum illa ſenſibilis & viſibilis, & extunc omnis temptatio ab illa ſic evanuit, ut nunquam ullam temptationem aliquantenus formidaret; deinde cœpit virtute divina, ſpiritu prophetiæ clareſcere, miraculorum patratrix exiſtere, in tantum ut fama virtutum ejus totam patriam pervolaret.

De virtutibus Chriſtianæ *Prioriſſæ de* Markgate. Ibid.

EO tempore *Galfridus* abbas ſancti *Albani* propoſuerat unum quid ſe grande facturum, unde Deum intelligebat offendi, non ſine ſui capituli perturbatione: propoſitum ſuum tamen nondum cuiquam communicaverat; vixerat autem in eccleſia ſancti *Albani* ſub præfato abbate, vir quidam magni teſtimonii, *Aluredus* nomine, notus *Criſtinæ* in vita ſua, qui jam mundum deſerens vitam non amiſerat, ſet mutaverat; hic apparens *Criſtinæ* viſibiliter candelam in manu geſtans ait. *Dominus abbas* Gaufridus *abſque capituli ſui conſultu, tale quid, expreſſitque cauſam, diſpoſuit ſtatuere, & quidem non ſine peccato, ſi id fecerit, deum offendet: per te ergo quæſo denuncietur ei, ne illud faciat: hoc nempe ex Dei judicio tibi mandatum.* His dictis diſparuit. *Chriſtina* verò nunquam abbatem viderat, nec abbas *Criſtinam:* exequitur tamen juſſum, mittens abbati per familiarem nuncium quæ viderit vel audierit, & ne propoſitum faceret diſſuaſit. Abbas, *Normannorum* more, ad hoc intumuit & ancille Chriſti ne ſompniis crederet remandavit, admirabatur tamen eſſe virgini revelata quæ ipſe ſolo tantùm corde conceperat. Abbate nichilominus perſiſtente in obſtinacia, ipſa nocte in cujus craſtino cœptum compleſſe voluerat, prima noctis vigilia vidit plures nigras horridaſque perſonas ſe circumſtare, qui facto impetu eumlecto excuciunt, impellunt, ſuffocant, & modis diverſis excruciant. Cumque jam expiraturus videretur, divertens obtutus vidit prædictum *Aluredum* vultu ſimilem indignanti, Cui abbas *Quid* (inquit) *jubes domine?* Cui *Aluæredus* quaſi fremebundus? *Tu* ait *noſti, mandatum enim habuiſti, nec à malo ceſſare diſpoſuiſti.* At abbas, *Sancte* (inquid) Aluerede *miſerere mei mandatis abhinc promptius obtemperaturi.* Quibus dictis, diſparuit *Aluredus*, tortoribuſque remotis tormenta ceſſerunt. Mane facto, quia flagella vera fuerant, abbas, convocatis perſonis familiaribus, rem pandit ex ordine, & propoſitum ſpondet diſſolvere. Abbas igitur per ſeipſum jam cognoſcens ſanctitatem *Criſtinæ*, illam videre feſtinat, cui promittit ſe loci ſui futurum efficaciſſimum promotorem; & abhinc in dubiis reſponſum *Criſtinæ* pro divino ſuſcipiebat oraculo. *Criſtina* igitur tanto ſtudio abbatis invigilabat ſaluti, ut, quod dictu mirum eſt, vix vel propiùs abbas degens vel remotiùs, ſi facto vel verbo Deum offendiſſet, illa per ſpiritum in momento cognoſceret, nec diſſimulabat cum terrore præſentem arguere, quotiens ſenciebat abbatem deliquiſſe.

De cauſis & fundatione domus de Markgate. Ibid.

HIs & aliis miraculis abbas incitatus locum monialium de Markgate conſtruxit à fundamentis, dans eidem loco redditus atque decimas in diverſis locis ad ſuſtentationem *Criſtinæ* ſuæ dilectricis, & ſororum congregatarum ibidem ad militandum ſub regimine doctrinaque *Criſtinæ*, quamvis conventus ſancti *Albani* pro talibus expenſis & collationibus murmuraret. Et cum lapſu temporis eadem cella monialium de Mark-

gate ignis ſenſiſſet extrema diſpendia, abbas nichilominus totam Cellam cum domibus neceſſariis reparavit. Accidit abbatem in antelucano vigilantem in lecto ſuo ſedere, & quibuſdam profuturis intendere, et circumducens oculos vidit manifeſtè virginem Chriſti, neque enim erat ſompnium, ſuo aſſiſtentem capiti, velut eſſet ſollicita qualiter abbas ſe erga Deum haberet. Manè facto, abbas advocat quandam parentem *Chriſtinæ*, *Leticiam* nomine, profecturam ad virginis heremum, quæ et ipſa ſanctimonialem ducebat vitam, et dicit ei, *Vade, dicito dilectæ dominæ meæ* Chriſtinæ, *quia manifeſte novi ſollicitudinem ſuam erga me, verè enim vigilando, vidi quod hac nocte me viſitaverit*; annexuitque locum tempus et horam. Eſtimabat enim hæc *Criſtinam* latere. Adveniens *Leticia* injunctum manda'um cœpit exſolvere. Itaque ad primum verbum non ampliùs reſpondit *Criſtina*, vocanſque ſororem *Margaretam*. Dic, ait, audiente *Leticia*, quid ego tibi dixi primo diluculo de abbate. Et illa, dixiſti domina quod hac nocte pro certo tali loco & hora ad eum viſendum veneris. Et dixiſti inſuper quod ſi tale quid in tempore beati *Gregorii* accidiſſet, mandaſſet illud memoriæ, quamvis res parva ſit et memoria parum digna; Ego reſpondi, non parum quid eſſe, ſet mirabile, et poſteris memorabile. Audiens hæc *Leticia* Deum in ſanctis ſuis glorificavit.

EXONIENSIS
Prioratus S. Nicholai,
Cella Abbatiæ de Bello.

Carta Regis Willielmi Ruſi.

Cart. 11. E. 3. n. 29. per Inſpex. Et, Pat. 18. *H.* 6. parte 3. m. 13.

W*ILLIELMUS* Rex *Anglorum Baldewino* vicecomiti de *Deveneſira*, & omnibus baronibus ſuis & miniſtris, ejuſdem provinciæ, Salutem. *Sciatis* me conceſſiſſe monachis meis de *Bello*, eccleſiam ſancti *Olavi* in *Exonia*, cum terra de **Sireforde**, & **Cheneb.** & cum omnibus aliis terris & rebus ad ipſam eccleſiam pertinentibus; unde volo & præcipio quatinus eam liberè & in pace teneant, & ut libera ſit ab omni conſuetudine terrene ſervitutis, & ab omnibus placitis & querelis & ſiris & hundredis, & ab omni geldo & ſcoto, & auxilio, & dono, & Denegeldo, & exercitibus, cum ſaca & ſoca, & **Thol** & **Infangenetheof**, et omnibus operibus Caſtellorum & pontium ſicut dominica elemoſina mea. T. *Thoma Eboracenſi* archiepiſcopo, & *Willielmo* filio *Oſberti*, apud *Wintoniam*.

Alia carta ejuſdem Regis Willielmi.

Ibidem.

W*ILLIELMUS* Rex *Anglorum Willielmo* vicecomiti, filio *Baldewini*, & omnibus baronibus ſuis et miniſtris qui habitant in *Deroneſcira*, Salutem. *Notifico* vobis quòd mea condonatione eccleſia beati *Olavi* regis & martyris à Monachis *Belli* ædificata, in honore beati *Nicholai*, quam cum omni terra quæ pertinet ad eccleſiam ſupraſcripti martyris, meo privilegio, videlicet literis, et ſigillo, liberam facio, & ita liberam & quietam per omnia cum *ſaca* & *ſoca*, & **thol** & **theam**, & **infangenetheof**, & **Warpeni**, & murdro, & omnibus conſuetudinibus, et operibus, et auxiliis, ſicut pater meus liberam fecit eccleſiam ſancti *Martini* de *Bello* ubi hoſtem devicit, & ubi coronám regni hæreditariam ſibi bellando adquiſivit. T. *Walchelino Wintonienſi* epiſcopo, et *Rogero Bygot*, apud *Wintoniam*.

Carta Regis Henrici *primi.*

Ibid.

H*ENRICUS* Rex *Anglorum*, epiſcopo *Exonienſi*, et *Ricardo* de *Retvers*, & *G.* de *Magna-villa*, et omnibus baronibus et fidelibus ſuis *Francis* et *Anglis* in *Devoneſcira* Salutem. Sciatis me dediſſe et conceſſiſſe eccleſiæ ſancti *Nicholai* de *Exonia*, et monachis ejuſdem eccleſiæ, terram *Heraldi* de *Exonia*, illam quam ad firmam tenebant pro xxv. ſol. per annum, infra burgum et extra; terram ſcilicet de *Reliſdonâ*, et quod ei pertinet, ſolutam et quietam ab omnibus rebus, pro anima mea, et patris, matris, & fratris mei & anteceſſorum meorum. Et prohibeo ne eis aliquis inde injuriam faciat, ſet cum honore et in pace teneant. T. *Roberto* epiſcopo *Lincolnienſi*, et *W.* Cancellario, et *W.* de *Warelwaſt*, et *Giſleberto* de *Aquila*. apud **London**.

Carta Regis Johannis.

Ibid.

J*Ohannes* Dei gratia rex *Angliæ* (*&c.*) Sciatis nos dediſſe, conceſſiſſe, & præſenti carta noſtra confirmaſſe Deo & eccleſiæ S. *Nicholai* de *Exonia* & Priori & monachis ibidem Deo ſervientibus, in dotem ejuſdem eccleſiæ, terram de **Bradeham**, de qua nobis reddi ſolebant per annum quinquaginta ſolidi blanci. Habendam eis & tenendam in puram & perpetuam elemoſinam, liberam & quietam ab omni ſeculari ſervicio & demanda, ſalvo nobis & hæredibus noſtris homagio & ſervicio, & terra *Morini* de **Bradeham** & hæredum ſuorum. Quare volumus (*&c.*) Dat. per manum *Hugonis* de **Welle** archidiaconi *Wellenſis*, apud *Exoniam* xiij. die Julii anno regni noſtri ſexto.

MALLINGENSE
Cœnobium in agro Cantiano.

Charta regis Eadmundi.

Ex Textu Roffenſi fol. 143.

IN nomine Dei ſummi & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, ipſo quoque in perpetuo regnante diſponenteque ſuaviter omnia. Quapropter ego *Eadmundus* rex *Anglorum*, necnon & *Merciorum*, meo amabili epiſcopo nomine *Burhric*, concedo aliquantulum mei telluris, ubi dicitur, *Meallingas*, trium videlicet aratrorum, pro remedio animæ meæ in ſempiternam

ſempiternam hæreditatem, ad augmentum monaſterii ejus, quod eſt dedicatum in honore ſancti *Andreæ* apoſtoli, qui fuit germanus *Petri* & ſocius in paſſione, cum omnibus rebus ad eam pertinentibus, cum campis, ſilvis, pratis, paſcuis necnon & aucupiis, & hoc quoque cum conſilio optimatum & principum meorum quorum nomina infra ſcripta reperiuntur. Unde adjuro in nomine Domini Dei Jeſu Chriſti, qui eſt omnium juſtus judex, ut terra hæc ſit libera ab omni regali ſervitio imperpetuum. Si quis vero minuere vel fraudare preſumpſerit hanc donationem, ſit ſeparatus a conſortio Sanctorum, ita ut vivens benedictione Dei ſit privatus, & ſit damnatus in inferno inferiori, niſi ſatisfactione ante ejus obitum emendaverit quod inique geſſit; manente tamen hac cartula nichilominus in ſua firmitate. Qui verò tunc augere voluerit dona noſtra, augeat illi dominus cœleſtia dona, & æternam vitam tribuat.

Ðis sindon ða land ge mæro ðæs bufan cƿedenan landes; Ærest on suþ healfe oþ cineges firhþe. of cineges firhþe on Offahames gemære. ðanan on herestræt. andlang stræte ofer Lylleburnan oþ east Meallinga gemære. ⁊ sƿa riht suþ be eastan ðam eƿyllan oþ þ ða ƿyde stræte. suþ ⁊lang stræte on geriht oþ cineges fyrhþe ⁊ Ðænne syndon ðis ða clenhæro. east Lindrhycg. ⁊ Otanhyrst xxx.p. ⁊ Fræcinghyrst. ⁊ Sceorfestede xxx.p. ⁊ ƿihthermeg. Faladsto. Gafol. ⁊ Holansƿic xxx. horda. ⁊ Pætlanhrycg ⁊

Id eſt. *Hi ſunt fundi ſupradicti fines. Primò ex auſtrali parte uſque ad regis planiciem: à regis planitie ad* Offehamæ [villæ] *fines, deinde ad viam militarem; per longitudinem* [vel, *tractum*] *viæ trans* Lilleburnam [a] *uſque* Meallingæ *orientalis fines: & ſic rectà auſtrum verſus ab oriente crucis* [vel, *patibuli*] *uſque ad amplam viam, auſtrum verſus per longitud. viæ in directam uſque ad regis planitiem. Sunt autem hæc porcorum paſcendorum loca* [*valles* ſcil. *nemoroſæ* & *glandiferæ*:] *orientalis* **Lindhrycg**, *&* **Otanhyrst** *xxx.p.* [b] *&* **Fraecinghyrst**, *&* **Sceorfestede** *xxx.p.* [c] *&* **Withthermeg**, **Faladsto**, **Gafol**, *&* **Holanswic** *xxx. horda* [d] *&* **Paetlanhrycg.**

a Cujuſd. *Lillæ* torrentem.

b c For. ƿearrucas. *i. saginaria.*

d Cellaria fortè, vel *Penaria.*

✠ Ego *Eadmundus* Rex *Anglorum* ſigno crucis confirmavi. ✠ Ego *Eadred* frater regis roboravi. ✠ Ego *Eadgife* mater regis adfui. ✠ Ego *Oda* archiepiſcopus ſubſcripſi. ✠ Ego *Ælfeh* epiſcopus conſenſi. ✠ Ego *Theodred* epiſcopus. ✠ Ego *Wulfſtan* archiepiſcopus. ✠ *Cenwald* epiſcopus. ✠ Ego *Ælfred* epiſcopus. ✠ Ego *Ælfric* epiſcopus. ✠ Ego *Æthelgar* epiſcopus. ✠ *Ælfgifu* concubina regis affui. ✠ *Wulfgar* dux. ✠ *Æthelſtan* dux. ✠ *Eadmund* dux. ✠ *Scula* dux. ✠ *Sigferth* miniſter. ✠ *Wulfric* miniſter. ✠ *Ealdred* miniſter. ✠ *Ælfſtan* miniſter. ✠ *Ordeah* miniſter. ✠ *Eadwerd* miniſter. ✠ *Wulfric* miniſter. ✠ *Odda* miniſter. ✠ *Ælla* miniſter. ✠ *Ælfgar* miniſter. ✠ *Oſferth* dux. ✠ *Wihtgar* miniſter. ✠ *Wulfſige* miniſter. ✠ *Birhtwald* miniſter.

Charta Gundulfi *epiſcopi confirmata.*

Cart. de an. 21 *Ed.* 3. nu. 22.

Rex archiepiſcopis, &c. ſalutem. Inſpeximus cartam quam dominus *Willielmus*, quondam Rex *Angliæ*, progenitor noſter fecit in hæc verba. *Willielmus* Rex *Angliæ* omnibus baronibus ſuis & omnibus hominibus *Francis* & *Anglis* de comitatu *Cantiæ* ſalutem. Sciatis quod ego concedo opus, & elemoſinam quam *Gundulfus* epiſcopus de *Rouceſtria* fecit apud *Mallingas* manerium ſuum, & placet mihi multum, quod facit, & pulchrum eſt mihi. Teſte *R.* epiſcopo *Dunelmenſe*, apud *Londoniam*. Inſpeximus etiam cartam *Henrici* regis *Angliæ* in hæc verba. *Henricus* Rex *Anglorum*, *Haimoni* vicecomiti, & *Gilberto* de **Tunebrigge**, & omnibus baronibus ſuis, *Francis* & *Anglis* de *Cantia*, ſalutem. Sciatis quod ego concedo, & confirmo donum illud quod *Anſelmus* archiepiſcopus dedit ſanctimonialibus, quæ in parochia *Roſenſis* epiſcopi, Domino Chriſto famulantur. Scilicet manerium quod juxta illud ſitum eſt, nomine parvas *Meallingas*, ad victum illarum eternaliter poſſidendum, teſtimonio *Roberti Lincolnienſis* epiſcopi, & *Roberti* filii *Hamonis*, & *Willielmi* de *Albigneio*.

Vide etiam *Text. Roffen.* fol. 163.

Inſpeximus etiam aliam cartam quam idem progenitor noſter fecit in hæc verba. *Henricus* Rex *Angliæ A.* archiepiſcopo *Cantuariæ*, & *Herberto* epiſcopo *Norwicenſi*, & *Rogero Bigoto*, & abbati de ſancto *Edmundo*, & omnibus baronibus *Francis* & *Anglis* de **Suffolch** ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe S. *Mariæ* de **Mellinges**, *Corugerda* manerium, quod *Robertus* filius *Hamonis* dedit ſanctæ *Mariæ*, cum filia ſua, ad victum monialium. Et volo & firmiter precipio, ut bene in pace, & quietè, & honorificè teneant, ſicut *Robertus* filius *Hamonis* honorabilius tenuit, cum omnibus conſuetudinibus ſuis, in tempore fratris mei *Willielmi* regis, & meo. Teſtibus *Waltero* cancellario, & *Hamone* Dapifero, & *Willielmo* de *Albinneio*, & *Willielmo Peverello* de *Doura*, apud *Rotomagum*, in feſto ſancti *Andreæ*, &c. & alie carte teſtes *Mathildis* Regina, *Robertus Lincolniæ* epiſcopus, & *Robertus* filii *Hamonis*, & *Alanus* filius *Flathaldi*, & *Willielmus* de *Albineo*. Apud *Cantriberiam*.

De ſubjectione & fidelitate abbatiſſe de Mellingis.

Ex eod. *Roffen.* fol. 191.

Die illa qua *Gundulfus*, *Roſenſis* epiſcopus abbatiam de *Mellingis* dedit ſanctimoniali *Aviciæ*, eadem ſanctimonialis eidem epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus, & ſancte *Roſenſi* eccleſiæ, juravit fidelitatem & ſubjectionem, & quod nec per ſe, nec per aliam perſonam prædictam ſubjectionem diſſolvere temptaret; Hoc autem facto ſacramento, prædicta *Avicia* epiſcopo, firma & ſtabili conventione promiſit, quod ſine ejus conſilio & licentia, in abbatia ſibi data, Priorem nec poneret, nec deponeret, nec ullam ſanctimonialem reciperet, nec terram inde daret, aut auferret. Hujus rei teſtes fuerunt iſti audientes & videntes. *Radulfus* abbas *Belli*, *Ordivimus* Prior, *Paulinus* Secretarius, *Aluevedus*, *Andreas* medicus, *Arnulfus* capellanus epiſcopi, *Johannes*, *Goisfridus*, *Albericus*, *Odo*, *Beringarius*, *Willielmus* ſubprior, *Humfridus*, *Eruegrinus*, *Hugo* nepos epiſcopi, *Willielmus* juvenis, *Radulfus* clericus, *Ausfridus* clericus, *Godardus* clericus, *Rod-*

bertus Camerarius, *Hugo* Camerarius, *Ausfridus* Dapifer, *Humfridus* portarius, & alii plures.

Cart. 7. *Joh.* n. 11. m. 2. JOHANNES Dei gratia, &c. Sciatis nos intuitu Dei, & pro ſalute noſtra, & pro animabus omnium anteceſſorum & ſucceſſorum noſtrorum conceſſiſſe & hac Carta noſtra confirmaſſe Deo & eccleſiæ de Mallinges, & monialibus ibidem Deo ſervientibus eccleſiam de Eſt-Mallinges, cum omnibus ad eam pertinentibus, quam dominus *Hubertus Cantuarienſis* archiepiſcopus eis reddidit, & in proprios uſus earum convertit, ſicut Carta ejuſdem archiepiſcopi quam inde habent rationabiliter teſtatur. Quare volo (*&c.*) Datum per manum *Hugonis* de Welles archidiaconi *Wellenſis*, apud *Rumenell*, v. die Aprilis anno &c. vij.

TUTBURIENSE
Cœnobium in comitatu *STAFFORDIE.*

Charta Henrici *de* Ferariis *cœnobii fundatoris.*

Ex codice MS. ſub effigie *Vitellii* F. 4. in bibl. *Cotton.* fol. 1. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Ego *Henricus* de *Ferariis* fundavi eccleſiam in honore ſanctæ Dei genetricis *Mariæ* apud Caſtellum meum Tutteſbury, pro anima *Willielmi* Regis, & *Matildis* Reginæ, & pro ſalute animæ patris mei & matris meæ, & uxoris meæ *Bertæ*, & filiorum meorum *Eugenulphi*, *W. Roberti*, ac filiarum mearum, & omnium prædeceſſorum & amicorum meorum. In uſibus autem hujus eccleſiæ & monachorum ibi Deo ſervientium dedi villam, quæ dicitur *Merſhtona*, præter xj. bovatas & quartam partem pratorum. Et uxor mea *Berta* villã quæ dicitur Dubbrigge, cum omnibus conſuetudinibus & benevolencia mea. Dedimus etiam villam quæ dicitur parva *Broctona*, quæ adjacet eidem Dubbrigge, cum omnibus conſuetudinibus quas ego in eiſdem tribus villis hactenus habueram. Adhuc autem donavimus parochiam caſtelli mei & decimam Tolonei mei de eodem Caſtello, & decimam vini mei, & totius venationis meæ, & pannagii mei, & in nemore meo ligna ad focum & ad maeremium quantum opus fuerit. Et in aqua mea voluntariam piſcationem, & decimam de melle meo, decimas quoque dominii mei Tutteſbury, Scropton, Rolleſton, Barton, Sapirton, Moginton, Overton, cum uno villano, & Pyry, cum uno villano. Decimam quoque de Stapilford, cum uno villano. Decimam quoque de *Cauſtona*, cum uno villano, De Scropton, cum uno villano, excepta tercia parte quæ adjacet eccleſiis earundem villarum. De Duffeld quoque decimam, cum uno villano, excepta tercia parte eccleſiæ, Et eccleſiam de Matherfeld, cum decima, & quicquid ad eccleſiam pertinet, cum homine uno. Ac de Norburie eodem modo, Et decimam de Braſſinton, & de Tiſſinton.

Hanc autem eccleſiam & quicquid huic eccleſiæ vel jam præbui, vel deinceps præbere voluero, per conceſſionem & auctoritatem *W.* junioris Regis *Anglorum* dono eccleſiæ meæ Tutesbury, & monachis meis ibidem Deo ſervientibus, ſicut conſtitutum eſt apud *Merlebergam* ante præfatum regem *Willielmum.*

Anno Milleno Domini quater atque viceno
Tuttsburieque *novo Domus eſt fundata patrono,*
Anni trecenti ſeptem cum mille fuerunt
Quando receſſerunt Normanni *lege recenti.*

Carta Roberti *comitis junioris de* Ferariis. Ibid.

EGo *Robertus* comes junior de *Ferariis*, domino *T. Cantuarienſi* archiepiſcopo, totius *Angliæ* primati, & apoſtolicæ ſedis legato; & domino *W. Ceſtrenſi* epiſcopo, & domino *R. Lincolniæ* epiſcopo, & omnibus fidelibus ſanctæ matris eccleſiæ ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe huic eccleſiæ meæ *Tutteſbiriæ*; quæ eſt conſtructa in honore ſanctæ virginis Dei genetricis *Mariæ*, quicquid avus meus *Henricus*, ſive *Egenulfus* patruus meus, ſeu *Robertus* pater meus, ſeu uxores, ſeu barones, ſeu milites, vel homines eorum donaverunt vel conceſſerunt huic præfatæ eccleſiæ; videlicet, parrochiam caſtelli mei *Tutteſbiriæ*, & decimam telonei mei de eodem caſtello, & decimam totius venationis meæ, & paſnagii mei, & in nemore meo quantum opus fuerit ligna ad focum, & ad maremeum, & in aqua mea voluntariam piſcationem, & decimam de melle meo: decimas quoque dominii mei de Scropton, & de *Ronſtona*, & de *Sapertona*, & de *Mugintona*, & de *Bertona*, & de *Bracintona*, & de *Tiſcintona*, & de *Holintona*, & de *Norberia*, & de Duffeld cum uno villano, & de Overton cum uno villano, & de Pery cum uno villano, & de Stanford cum uno villano, & de Stapilford cum uno villano. Cujus terra eſt apud Saxeby. Excepta tertia parte decimarum, quæ adjacent eccleſiis. De Caſton quoque quinque partes decimarum dominii, cum uno villano, & de Wimundeham & de Torp, cum omnibus pertinentiis, & cum uno villano. Concedo etiam villam, quæ *Merſtona* dicitur, & *Dubbrigia*, & parvam *Broctonam*, cum omnibus pertinentiis ſuis, & Matherfeld, cum omnibus pertinentiis ſuis, quæ eidem villæ adjacent, & omnes conſuetudines & libertates quas *Henricus* avus meus in eis unquam melius habuit, qui cum *Berta* uxore ſua eas in elemoſinam eccleſiæ beatæ *Mariæ* contulit. Eodemque modo concedo villam quæ Brocton vocatur, & *Norberiam*, & *Edolveſtonam*, quas pater meus præfatæ eccleſiæ propter villam quæ dicitur Stanford dedit. Concedo etiam decem & novem bovatas terræ in Murcadeſton, quas pater meus ſolutas & quietas huic eccleſiæ dedit. Et decimam dominii mei de Pertiſhorn. Concedo etiam villam quæ Oſmundeſton dicitur, quam *Alfinus* de Breleford, concedente patre meo *Roberto* de *Ferariis* domino ſuo, & *Nicolao Alfini* filio, ſolutam & quietam huic eccleſiæ dedit.

Concedo quoque, & mea autoritate confirmo omnes

omnes donationes ſubſcriptas, ſcilicet, eccleſiarum, terrarum, decimarum, quas homines & fideles avi mei, & patris mei & mei, uſque in præſens, huic eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Tutteſburiæ* dederunt. Ita ut deinceps nulli liceat eas minuere, vel ab iſta eccleſia detrahere. *Nigellus* de *Albiniaco*, & *Amicia* filia avi mei, dederunt eccleſiam de **Catton**, cum decima & pertinentiis ſuis. Et de **Wibaldeſton** eccleſiam cum duabus virgatis terræ & pertinentiis ſuis. *Sewallus* dedit duas partes dominii ſui de *Hoga*, & quatuor acras terræ contiguas villæ **Merſtone**. *Radulphus* de **Bakepuz** duas partes decimæ ſuæ de **Etteden**, & de *Orleſtona*. *Johanees* duas partes dominii ſui & decimarum de *Suberia*, & de **Etton** & de **Oſlaweſton**. *Elfinus* duas partes decimæ dominii ſui de **Turwardeſtow** & de **Oſmondeſtou**, & quatuor bovatas terræ in *Holintona*. *Robertus* filius *Sarle* duas partes dominii ſui de **Ette**. *Willielmus* de **Rolveſton** duas partes decimæ dominii ſui de **Swyneſen**. *Robertus* de **Dun** duas partes decimæ dominii ſui de **Dalebiry**. *Hugo le* **Arbaleſter** duas partes decimæ dominii ſui de **Truſſelai**, & duas bovatas terræ. *Rogerus* de **Livet** duas partes decimarum dominii ſui de **Sumereſdeby** & de **Daleby**. *Robertus* Venator duas partes decimarum dominii ſui de *Burtona*. *Henricus* de **Fiſdre** dedit duas partes decimæ dominii ſui de **Hynge**, & de *Bumoneſtona*. *Ricardus* frater ejus dedit duas partes decimæ dominii ſui de **Berwardſcote**. *Vaſolinus* dedit duas partes decimæ dominii ſui de **Herbutburi**, & de *Ceſtretona*. *Ernulfus* de **Bec** dedit duas partes decimæ dominii ſui de **Hilton**, & de **Sumerdeſton**. *Ulſius* dedit duas partes decimarum dominii ſui de **Tuiford** & de **Steineſton**. *Robertus* filius *Widelini* dedit duas partes decimarum dominii ſui de **Steyle**. *Horrefaſtus* dedit duas partes decimarum dominii ſui de **Makelai**. *Radulfus* de **Inſtanval** dedit dimidiam carucatam terræ in **Holinton**. *Tole* duas partes decimarum dominii ſui de **Syzle**. *Chetell* duas partes decimarum dominii ſui de **Sterton**. *Gulielmus* duas partes decimarum terræ ſuæ de **Merſton**. *Ormus* dedit duas partes decimarum dominii ſui de **Prton**. *Anſcelin* de **Heginton** dedit dimidiam carucatam terræ in eadem villa, conceſſu *Gaufridi Anſelini* domini ſui, quæ terra eſt apud **Herdewike**. *Robertus* de ſancto *Quintino* duas partes decimarum dominii ſui de **Turwardeſtow**. *Stephanus* duas partes decimarum dominii ſui de *Fifidia*. Sciatis me etiam conceſſiſſe ſanctæ *Mariæ* & monachis *Tutteſburiæ* donationem quam *Henricus* filius *Sewalli* dedit eccleſiæ prædictæ, Scilicet unam carucatam terræ quæ **Neuton** dicitur, & duas bovatas terræ quas *Radulfus* filius Venatoris dedit pro anima uxoris ſuæ, & pro animabus anteceſſorum ſuorum in **Holinton**, me præſente, liberas ab omni ſervitio. Concedo etiam huic eccleſiæ decimam de *Novo-burgo*, quod pater meus accreſcere fecit. Et de hoc quod ego accrevi vel accreſcere faciam, & de feria mea ac totius villæ telonei, in quibuſcunque reddiderit, ſive in denariis, ſive in cera, ſeu in aliis quibuſcunque redditibus. Ita quod ſi prædicta villa, & theloneum ejus creverit, ſecundùm augmentum eorum & decima creſcat. Prætereà conceſſi Priori & monachis facere unum **Trenchæ** in mora de **Huttoſhall** ad campos ſuos ſalvandos, & rameam de ſalicibus & oſeris quæ ſuper aquam pendent, ad emendationem camporum humidorum.

Hæc & omnia alia quæ avus meus, & pater meus, & omnes homines eorum, ſive ego vel homines mei huic eccleſiæ dedimus, concedo & autoritate mea confirmo, tam in villis, quam in terris, tam in decimis, quam in redditibus, tam in molendinis, in paſcuis, in nemoribus, in planis, in pratis & in piſcinis, cum omnibus conſuetudinibus quas illi in eis meliùs unquam habuerunt, ſive ego habeo, nominatim ad **tol**, ad **teme**, ad **ſache**, ad **infangentheſ**, ita ut ſupradictam eccleſiam de nullis hiis rebus, per querimoniam vel per minas, vel per placitum, nemo commoveat vel inquietet ampliùs. Concedo etiam duodecim acras terræ in **Cheyhull** eccleſiæ ſanctæ *Mariæ*, quas *Gilbertus* de **Foſton** dedit. Concedo quoque pratum de *Mara*, & tres acras de *Fracticio*, quas *Jordanus*, nepos *Henrici* filii *Sewalli* accrevit donationi patrui ſui de *Neutona*. Hoc autem facio pro anima mea, & patris mei & matris meæ, & omnium parentum meorum: & ut Deus mihi indulgeat omnia mala quæ feci.

Carta le Roy de miniſtralx.

Ex regiſtro de *Tutbury* penes *Henricum Agard* militem.

HEnricus Dei gratia Rex *Angliæ* & *Franciæ* & dominus *Hiberniæ* omnibus ad quos præſentes litere pervenerint, ſalutem. Inſpeximus literas patentes *Johannis* nuper regis *Caſtellæ* & *Legionis* ducis *Lancaſtriæ* proavi noſtri factas in hæc verba. Johan *par la grace de Dieu Roy de* Caſtille, *& de* Leon *Duke de* Lancaſtre *a touts ceux qui ceſtes nos letres verront ou orront ſaluz. Saches nous avoir ordenoz conſtitut & aſſignez noſtre bien ame le Roy des miniſtraulx deins noſtre Honour de* **Tutteburye** *quore eſt, ou qui pur le temps ſerra, pur prendre & arreſter touts les miniſtralx deins meiſme noſtre Honour & franchiſe queux refuſont de faire lour ſervices & miniſtralcie as eux appurtenants a faire de ancient temps a* **Tutteburye** *ſuiſdit annualment les jours del aſſumption de noſtre dame. Donants & grantants au dit Roy des miniſtralx pur le temps eſteant plein poiar & mandement de les faire reſonablement juſtifier & conſtrener de faire lour ſervices & miniſtralcies en maner come appeint & come illonques ad eſte uſe & de ancient temps accuſtome. En teſtimoigniance de quel choſe nous avons fait faire ceſtes noz letres patents, don ſouz noſtre privie ſeal à noſtre Caſtell de* **Tutteburye** *le xxij. jour de Auguſt le an de regne noſtre treſdulces le Roy* Richard *ſecond quart.*

Nos autem literas prædictas ad requiſitionem dilecti nobis in Chriſto *Thomæ Gedney* Prioris de **Tutteburye** duximus exemplificandas per preſentes. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes. Datum ſub ſigillo noſtri ducatus *Lancaſtr.* apud palatium noſtrum de *Weſtmonaſt.* xxij. die Februar. anno regni noſtri viceſimo primo.

Item eſt ibidem quædam conſuetudo quod hiſtriones venientes ad matutinas in feſto aſſumpſionis beatæ *Mariæ* habebunt unum taurum de

Priore de Tuttebury ſi ipſum capere poſſunt citra aquam Done propinquiorem Tuttebury, vel Prior dabit eis xl.d. pro qua quidem conſuetudine dabuntur domino ad dictum feſtum annuatim xx.d.

EYENSE *Cœnobium in agro* Suffolcienſi.

> Ex regiſtro de *Eya* penes *Thomam Deye* generoſum an. 1630. fol. 58.

Carta Roberti Malet *fundatoris eccleſiæ conventualis de* Eya.

Cum pro animarum ſuarum ſalute multa bona opera fideles viri ac Deo devoti operentur: Hoc precipuum eſtimatur quod in conſtructione, & edificatione ſanctæ matris eccleſiæ impenditur. Nam in ſancta eccleſia virorum religioſorum precibus illorum peccata qui eam edificant, Dei miſericordia diluuntur; pauperes elemoſinis, ſive aliis beneficiis ſuſtentantur, cæteraque caritatis officia, cum tempus exigit, humiliter miniſtrantur: Et quia Dei miſericordiam per opus ſimile ſpero me poſſe adipiſci, ego *Robertus Malet*, aſſenſu Domini mei *Willielmi* regis *Angliæ*, pro anima ipſius & uxoris ejus *Matildis* reginæ, pro memetipſo, & pro animabus patris mei *Willielmi Malet* & matris meæ *Heſiliæ*, & pro animabus omnium anteceſſorum & parentum meorum, ad uſus monachorum apud *Eyam* monaſterium conſtruo, & monachorum conventum in eo pono.

Et ut ipſi Deo liberè & quietè ſervire poſſint, eidem monaſterio, de meis propriis terris, eccleſiis & decimis, ad eorum ſuſtentamentum confero, preſentis ſcripti atteſtatione confirmo. Inprimis eccleſiam Eye, quæ in honore ſancti *Petri* fundata eſt, concedo cum omnibus terris & decimis eidem pertinentibus. Do eis etiam partem de burgagio meo in *Eya*, cum vivario uno. Do eis etiam decimam fori Eye, & omnes eccleſias de *DoneWico* quæ factæ ſunt & faciendæ: Necnon & decimam totius villæ, tam in denariis quàm in allecibus, & unam feriam ad feſtum ſancti *Leonardi* per tres dies. Scolas etiam ejuſdem villæ. Do eis inſuper eccleſiam de Larſeud, cum omnibus terris & decimis eidem eccleſiæ pertinentibus: & eccleſiam de Badingham cum terris & decimis & pertinentiis. Et in eadem villa do eis unam carucatam terræ: Præterea eccleſiam de *Beuſeya* do eis, cum omnibus terris & decimis ſive aliis poſſeſſionibus eidem pertinentibus. Eccleſiam de Benehale cum terris, & decimis & pertinentiis. Eccleſiam de Bergebi, cum capellis, & terris, & decimis ad eam pertinentibus, ſive aliis poſſeſſionibus. Eccleſiam de Seckebroc, cum capellis, & terris, & decimis, & pertinentiis. Eccleſiam de Weleburne, cum capellis, & decimis & pertinentiis: Et de terris meis do eis villam quæ dicitur Stoke, cum omni integritate ſua, ſcilicet eccleſiam, cum terris & decimis, ſive aliis poſſeſſionibus, cum omni tenemento quod *Benedictus* capellanus meus de me tenuit. Et petitione *Oſberti* de Cunctevill, do eis totam terram quam habebat in Acolte. Do eis etiam eccleſiam de *Thorendona*, cum omnibus terris decimis & pertinentiis, & villam quæ dicitur Badefeild, cum eccleſia et pertinentiis. Et aſſenſu *Walteri* filii *Grip*, do eis totam terram quam habuit in Fraſingefeld cum molendino. Et decimam de Playforde, et eccleſiam ejuſdem villæ, cum terris et decimis et pertinentiis. Et *Alfricum* de Fen cum tota terra ſua. Et decimam *Oyn Campayn* de Illſtede. Confirmo eis donum *Walteri* Arbeleſtarii, qui dedit eis duas partes decime ſue de Halegeſtowe et de Goſewelde, Et eccleſiam ſanctæ *Margaretæ*, cum terra quæ ei pertinet. Do eis eccleſiam de *Helegleya*, cum terris et decimis, ſive aliis poſſeſſionibus eis pertinentibus. Et eccleſiam de Denenetune, cum terris et decimis, et omnibus pertinentiis, Eccleſiam de Burendys, et eccleſiam de Thatingetune cum terris et decimis, et poſſeſſionibus. Eccleſiam de Suttune cum pertinentiis. Eccleſiam de Stradebroc, et eccleſiam de Wyngefeild cum terris et decimis et pertinentiis. Do eis etiam piſcarias omnes de Welles, et in Clyn; et totam decimam de omnibus ſilvis meis de paſnagio, tam in denariis, quam in porcis, tam in garbis quam in agris, vel vitulis, ſive in omnium foreſtarum decimis, et de omnibus eſſartis; in caſeis, in velleribus, et in omnibus aliis decimis. Et de dominio meo horum maneriorum meorum, do eis decimas. Totam decimam de dominio Eye, et de Stradebroc, et de Kedelingſeud, et de Dinnenetune, et de Thatingetune, de Badingham, de Keletune, de *Heleſteya*, de Leſtone, de Larſeud, de Bergebi, de Seckebroc, de Weleburne, de Orburne, de *Cava*.

Quare volo, concedo, et firmiter precipio ut teneant liberè et quietè omnia ſua ab omni exactione: Habeantque *ſocham* et *ſacham*, et toll, et theam, et infangenetheof in *Eya*, in *Donewyco*, ſive in aliis locis ubicunque terras habuerunt. Habeantque omnes alias libertates, quas dominus meus *Willielmus* Rex *Angliæ* mihi conceſſit, quando Honorem mihi dedit. Do eis etiam eccleſiam de Pelecoth cum terris et pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Thornham, et eccleſiam de Melles cum terris et decimis et omnibus pertinentiis ſuis. Preterea donationes quas barones et milites mei, me annuente, eis fecerunt, prefato monaſterio concedo et confirmo. Quorum nomina hæc ſunt. *Rog.* de Huntingefeud dedit eis ij. partes decime ſue de dominio de Huntingefeud, et de Lineſtede, et de Benges. *Ric. Honel* dedit eis duas partes decime ſue in Winerdeſtune. *Willielmus Gulafre* dedit duas partes decime ſue de Hukenholle. *Ogerus* dedit duas partes decime ſue de Bedingfeud, et de terra ſua quam habuit in Framlingham. *Ernaldus* filius *Rogeri* dedit duas partes decimæ ſue de Wytingeham, et de *Waſketona*. *Radulfus Groſſus* dedit eis duas partes decime ſue de Cratinges, et eccleſiam ſancti *Botulphi* de *Yca*, cum appendiciis, quam *Willielmus* de *Roville* dedit, et duas partes decime ſue de Clabeſtorpe et de Olemham et ſokemannum quendam in Petlegh. *Hugo* de Avilers dedit duas partes decime ſue de Brom et Selfhangre, et hoc

hoc quod *Ailwinus* preſbiter tenuit de eodem *Hugone* in *Beria*, et eccleſiam ejuſdem ville cum terris; et decimis ſive aliis poſſeſſionibus. Et decimam de triginta acris terræ de feodo comitis *Britaniæ*. *Odo* de **Charune** dedit eis duas partes decime ſue de **Giſelingham** et *Reydona*. *Godardus* de **Giſelingham**, & uxor ejus dederunt Deo & ſancto *Petro* dimidiam eccleſiam de **Giſelingham**, & terram & omnia que ad eandem pertinent medietatem. *Hubertus* de **Rikinghale** dedit duas partes decime ſue de **Rikingehale**. *Hubertus* de *Montecaniſo* dedit Deo & ſancto *Petro* ſuam terram apud *Jakeſleiam*, ſcilicet hoſpitium ſuum cum tenura ejus. *Ranulphus* de *Glanvillis* optulit ſuper altare ſancti *Petri* hoſpitium quod habuit in *Jakeſleiam*. *Robertus Malus nepos* dedit Deo & ſancto *Petro* decimam ſuam de **Huntingefeud**. *Joſelinus* de *Heleſeia* dedit decimam C. acrarum in **Huntingefeud** eccleſiæ ſancti *Petri*. *Galfridus* de *Briſewrda* dedit Deo & ſancto *Petro* eccleſiam de *Briſeworda* cum libera terra ejus & cum propria decima domus ſue. *Fulcredus* de **Peſenhale** dedit duas partes decime ſue in eadem villa, & decimam *Unfridi* filii *Unney*. Do monachis de *Eja* eccleſiam de *Jakeſleia* cum omnibus pertinentis ſuis. *Jurdanus* dedit eis decime ſue duas partes in **Wikebegge**, & eccleſiam ejuſdem ville, cum terris & decimis eidem eccleſie pertinentibus. Do eis omnes eccleſias, & omnes decimas propriorum maneriorum Caſtello *Eye* pertinentium. Et aliis viris, militibus, Sokemannis meæ juriſdictionis concedo, & præcipio ut monaſterio meo & conventui de *Eja* de beneficiis benefaciant pro facultatibus ſuis.

Volo etiam & firmiter precipio, ut quedam feria, quam monachis meis dedi quatuor diebus teneatur kalend. auguſti, & ut venientes, & redeuntes in his quatuor diebus pacem meam & protectionem domini mei regis *Willi.* habeant, ne aliquis eos diſturbet, nec eis injuriam, vel malum faciat ſuper foriſfacturam decem librarum. Hujus donationis & confirmationis meæ teſtes ſunt *Hubertus* de *Montekeneſi*, *Rogerus* filius *Walteri* de **Huntingefeud**, *Willielmus* de *Rovillis*, *Willielmus Gulafre*, *Robertus* filius *Walteri*, *Robertus* filius *Erefridi*, *Odo* de **Charimer**, *Herveus* de **Glanville**, *Oſbertus* de **Cuntevill**, *Benedictus* Capellanus, *Galfridus* filius *Urſelli*, *Arnulphus* de **Wyrevill**, *Walterus* de **Conovill**, *Egger* Prepoſitus, *Fulcredus* de **Peſenhale**, *Hubertus Malus Nepos*. *Robertus* Roiator, *Godebertus* de **Witſand**, *Walterus* Arbaleſtarius. Hæc omnia illis concedentibus, teſtimonio Dei & ſancti *Petri*, ſuper altare ſancti *Petri Eye*, ego *Robertus Malet* optuli eccleſiæ monachorum meorum, & hac carta mea inperpetuum confirmavi.

Carta Beatricis *ſororis* Roberti Malet.

Ib. fol. 59. EGo *Beatrix* ſoror *Roberti Malet* concedo Deo, & ſancto *Petro* apoſtolo de *Eya*, & monachis ejuſdem loci villulam quandam *Radingefeldiam* nominatam, quietam & liberam ab omnibus querelis & calumpniis contra omnes homines, ſicut meum dominium ſcilicet pro redemptione animæ meæ, & patris & matris mei, necnon & fratrum meorum *Roberti Maleth* & *Gilberti Malet*, aliorumque amicorum vivorum & defunctorum. Teſtibus *Francigenis*, & *Anglis* *Roberto* Preſbitero, *Rogero* Diacono, *Radulpho* de *Bellicia*. *Alfredo* de *Combia*, *Mayno* de *Sandeclaro*, *Edrico*, *Alfrico* Coco, *Anſgodo* de *Cantuar.* & *Gaufrido* Coco.

Carta Regis Stephani.

Autographum penes prenobilem dominum *Willielmum Howard Naworthocaſtrenſem* an. 1630.

Vide Pat. 7. *E.* 2. parte 1. memb 19. in dorſo. Et cart. 20. *R.* 2. num. 4.

QUoniam divina miſericordia providente cognovimus eſſe diſpoſitum, & longè latéque prædicante eccleſia ſonat omnium auribus divulgatum, quod eleemoſinarum largitione poſſunt abſolvi vincula peccatorum & adquiri celeſtium præmia gaudiorum: Ego ✠ *Stephanus* Dei gratia *Anglorum* Rex, partem habere volens cum illis qui felici commercio celeſtia pro terrenis commutant, Dei amore compunctus, & pro ſalute animæ meæ ✠ & patris mei, matriſque meæ, & omnium parentum meorum ✠ & anteceſſorum meorum Regum ✠ *Willielmi* ſcilicet Regis avi mei, ✠ & *Willielmi* avunculi mei, ✠ & *Henrici* Regis avunculi mei, ✠ & *Roberti Malet*, & conſilio baronum meorum concedo Deo & eccleſiæ ſancti *Petri* de *Eia*, & monachis ibidem in Dei ſervicio congregatis, ut habeant omnes res ſuas quietas & liberas ab omni exactione. Et teneant eas in terris, in decimis, in eccleſiis, in omnibus poſſeſſionibus ſicut unquã melius & honorabilius tenuerunt tempore *Roberti Malet*, et tempore meo antequam rex eſſem, cum *Soca* vel *Sacca*, & **Tol** et **Tem**, & **infangantheſ** ✠.

Præcipio etiam ut teneant de quocunque tenebant (et non mittantur in placitum) ſicut tenebant die qua ad Regni coronam perveni. Sit etiam ipſa eccleſia in meo dominio cum rebus ſubſcriptis. Concedo eccleſiam de **Holeſle**, de **Dinevet**, de **Bordenis**, de **Sutton**, de **Stadebroc**, de **Wingefel**, et mercatum et thelonium de **Dreford**, præter navium quæ pertinent ad firmam de *Donewico*, videlicet xxx. ſolidos; Eccleſiam ipſam ubi monachi habitant cum terris ſuis, decimam de *Eya*, xij. ſolidos de foro, unam feriam per quatuor dies ad feſtum ſancti *Petri* kal. Auguſti. Nulluſque in feria habeat poteſtatem niſi monachi & homines eorum. Et omnes illuc venientes et inde redeuntes habeant meam firmam pacem, nulluſque eos in aliquo diſturbet ſuper decem libras foriſfacture ✠. Habeat eciam eccleſia eandem libertatem de epiſcopo, de archidiacono, de decano quam habuit à tempore Regis *Eadwardi*, et à tempore *Eadrici* de *Lexafelda* et Regis *H.* ✠. ſitque de Priore ponendo & removendo ſicut conſtitutum fuit in tempore *Roberti Malet*.

✠ Habeat eciam omnes decimas de maneriis ſicut habuit in tempore *Rotberti Malet*, ſcilicet de *Eia*, **Stedebroc**, *Radingefeldia*, **Dinevet**, **Tatinget**, **Bedingham**, **Kelcton**, *Oleſlia*, **Leeſt**, **Donewic**, **Leſſefeld**, **Bergebi**, **Willeburn**, **Segebroc**, **Colum**, **Cade**, ✠ Concedo eciam eccleſias has, De *Beweſeia*, **Segebroc**, **Bergebi**, & eccleſias de *Donewico*, quæ factæ ſunt, & faciendæ, de **Bedingham**, **Leſſefeld**, & preſbiterum ejuſdem villæ, Et de omnibus meis ſilvis decimam paſnagii. Piſcariam eciam de **Wells**, atque totam *Benefeldiam*, *Storas*, **Peletot**, **Fraſingefeld**. Hæc eciam terræ quod habebant tempore

pore *Roberti Malet* In **Bedingham**, & omnia inconcuſſa teneant. Concedo etiam eccleſiam ſancti *Botulfi* de *Ica* cum appendiciis ſuis quam dedit *Willielmus* de *Rovil* & *Beatrix* uxor ejus, & terram *Godem Jakl*, & ea quæ habebant in *Donewico* eodem *Roberto* vivente.

✠ Horum igitur ſupradictorum *ſocam* & *ſacam* in omnibus concedo, & nominatim in *Donewico*, & decimas meorum hominum *Walteri*, ſcilicet, Arbaleſtarii. Et eccleſiam ſanctæ *Margaretæ* de **Halgeſtowe** & terram quæ ei pertinet. Decimam quoque *Rogeri* filii *Walteri* de **Huntingfeeld** & de **Benges**, *Richardi Hoveel* de **Wiverdeſt**, de **Ocſlingeſh**, **Kichingehall**, **Keindun**, decimam *Hugonis* de *Alvilario* in **Brom**, & in **Selſhangers**, Et hoc quod *Alwinus* presbiter tenet de eo in *Beria*, decimam *Willielmi* de *Rovilla* in **Clakestorp** & in **Glemeham**, & de triginta acris quas tenet *Willielmus Bole* de feudo Comitis *Britanniæ*. Decimam *Willielmi Gulafri* **Unchevell**. Decimam *Petri* de **Bedingefeld**, decimam de **Pleeford**, et eccleſiam villæ, & *Alluricum Delphen* cum ſua terra. Decimam *Hernaldi* filii *Rogeri* in **Witingeham** & **Aſcheton**. Terram *Oſberti* de **Cratevill** in **Acolt**, et hoc quod dictus Capellanus tenebat de *Rotberto Malato* in decimis & rebus aliis. Decimam *Willielmi* de **Peſerſale** Decimam *Jordani* de **Willebeke**, v. ſolidos de **Pentenhake** quos *Willielmus* de *Rovilla* dedit. Tres ſolidatas quas tenet *Johannes* filius *Roberti*, Terram *Alwini* filii *Wulſtan* in **Bedefeld**. Septem ſolidatas quas tenet *Wulmer* preſbiter de **Codenham**. Decimam *Humfridi* filii *Unvei*. Decimam *Radulphi Groſſi* de **Gretinges**. Duodecim ſolidos de aquitancia in **Aldeſen**. Terram *Wulmari* in *Akeſleia*.

Et præter hæc ſupradicta concedo eis quod decima eorum de *Donewico* creſcat quoquo anno in denariis & harengis & in omnibus aliis rebus ſecundum hoc quod redditus mei ibidem creſcent. Teſte *Nigello Elienſi* epiſcopo, & *Rogero* Cancellario. *Henrico* nepote regis *Stephani*. *Galeranno* comite de *Mellento*. *Rotberto* filio *Richardi*. *Willielmo Mart.* *Adam* de **Beln**. *Johanne* Mareſcallo. *Huberto* de **Munt**. *Johanne* filio *Rotberti* vicomitis. *Gaufrido* filio *Walteri*. *Willielmo* filio *Rogeri*. *Herv....* de **Glavill**. *Ricardo* de **Alenc**. *Rogero* de *Hoſa*, anno ab incarnatione Domini MCxxxviij. apud *Ela* ſecundo anno regni mei in tempore *Edwardi* epiſcopi *Norwicenſis* & *Gaufleni* Prioris *Elæ*. Ipſe rex ſubſcripſit. *Euſtacius* filius ejus ſubſcripſit. *Matildis* regina ſubſcripſit. *Willielmus*, *Cantuarienſis* archiepiſcopus ſubſcripſit. *Turſtanus* archiepiſcopus ſubſcripſit. *Alexander Lincolnienſis* epiſcopus ſubſcripſit. *Johannes*, *Roffenſis* epiſcopus ſubſcripſit. *Euerardus* , *Norwycenſis* epiſcopus, *Simon*. *Wigornenſis* epiſcopus, & *Robertus*, *Herefordenſis* epiſcopus, & *Robertus*, *Badonenſis* epiſcopus, & *Giſlebertus Londonenſis* epiſcopus ſubſcripſerunt.

Quicunque aliquid de eis quæ in hac continentur auferre, aut minuere, aut diſturbare ſcienter voluerit, auctoritate domini omnipotentis, patris & filii & ſpiritus ſancti & ſanctorum apoſtolorum & omnium ſanctorum ſit excommunicatus, anathematizatus, & à conſortio domini & liminibus ſanctæ eccleſiæ ſequeſtratus donec reſipiſcat, & regiæ poteſtati triginta libras auri perſolvat. *Fiat, fiat, fiat. Amen, amen, amen.*

Carta Willielmi, *filii regis* Stephani.

Ex regiſtro de *Eye* fol. 59.

WIllielmus filius regis *Stephani* , comes *Boloniæ* & *Warrennæ* & *Moretoniæ*, omnibus baronibus, militibus, & miniſtris ſuis, &c. ſalutem. Uniuerſitati veſtræ notum facio , me conceſſiſſe eccleſiæ beati *Petri* de *Eja* (*&c.*) omnes donationes quas eidem eccleſiæ contulerunt anteceſſores mei , & præcipuè **Acolt** & **Stoke**, ſicut pater meus eis confirmavit cartâ ſuâ , tanquam ejuſdem eccleſiæ protector, & advocatus (*&c.*) Teſte *Reginaldo* de *Warrena*, *Roberto* de **Weneball** , *Willielmo Martello*, *Ranulpho* de **Glanvill** , & *Willielmo Gulafre* (*&c.*)

De Janitore ad portam Prioratus admittendo.

Claus 17. E.2.m.29.

Vide Pat. 7. E. 2. part. 1. m.19.in dorſo.

REx dilecto clerico ſuo *Johanni Walewayn* eſcaetori ſuo ultra *Trentam* ſalutem. Cum nuper comperto per inquiſitionem quam per dilectos & fideles noſtros *Johannem* de **Thorpe**, & *Willielmum* de **Morewode** clericum fieri fecimus quod *Robertus Malet* dudum fundavit Prioratum de **Eye** de certis terris & poſſeſſionibus Priori & conventui ejuſdem loci in puram & perpetuam elemoſinam poſſidendis; & quod Prioratus ille abbatiæ de *Berniaco* in *Normannia* tanquam cella ejuſdem abbatiæ eſt ſubjectus, ita quod neque Prior neque monachus in dicto Prioratu ſine voluntate & aſſenſu abbatis abbatiæ prædictæ perfici debet, nec à tempore fundationis prædictæ perfici conſuevit; & etiam quod prædictus *Robertus Malet* ſeu heredes ſui, tempore vacationis ejuſdem Prioratus, nichil de bonis ſeu de rebus ad Prioratum illum ſpectantibus perceperint, ſet tantummodo quendam janitorē, ſeu cuſtodem ad portam dicti Prioratus, qui de bonis ejuſdem, durante vacatione, ſuſtentationem habuit competentem, in ſignum dominii apponere conſueverunt. Qui quidem janitor ad inſtallamentum novi Prioris percipere debet quinque ſolidos tantùm vel unum bovem. Et quod dominus *H.* quondam Rex *Angliæ* avus noſter, ad cujus manus advocatio Prioratus prædicti tanquam eſcaeta ſua per foriſfactum *Normannorum* in *Anglia* devenit, ſeu *Edmundus* comes *Cornubiæ* qui advocationem prædictam de dono ejuſdem avi noſtri poſtmodum habuit, nichil in Prioratu illo tempore alicujus vacationis ejuſdem perceperunt niſi ſimplicem ſeiſinam, ratione dominii, conſtituendo janitorem prædictum ad portam prædictam ſicut prædictum eſt, Mandaverimus *Johanni Abel* tunc eſcaetori ultra *Trentam* ad cujus officium pertinuit de hujuſmodi cuſtode intromittere, quod janitorem ſeu cuſtodem hujuſmodi ad portam Prioratus prædicti nomine noſtro in ſignum dominii in forma prædicta prout ad officium ſuum pertinuit apponeret, ibidem moraturum quouſque aliud à nobis ſuper hoc haberet in mandatis. Ac Prioratus prædictus per ceſſionem fratris *Durandi* ultimi Prioris ejuſdem loci jam vacet, & frater *Robertus Morpayn* monachus dictæ abbatiæ

tiæ de *Berniaco* per abbatem loci illius in Priorem Prioratus prædicti præfectus ſit, ut dicitur, nobiſque ex parte ipſius præfecti, & monachorum dicti Prioratus ſit ſupplicatum ut janitorem ſeu cuſtodem hujuſmodi ad portam ejuſdem prioratus in forma prædicta poni, aliaque onera & gravamina, ſi quæ fuerint abinde amoveri faciamus. Nos nolentes ipſos contra tenorem inquiſitionis prædictæ indebitè prægravare, vobis mandamus quod janitorem ſeu cuſtodem hujuſmodi ad portam Prioratus prædicti in præſenti vacatione ejuſdem, in ſignum dominii, prout ad officium veſtrum pertinet in forma prædicta apponatis; de aliis ad Prioratum prædictum pertinentibus vos in nullo intromittentes. T. rege apud **Notingham** xv. die Novembris.

Quod hujuſmodi Prioratus, de cætero, ſit indigena.

Pat. 8. R. 2. part. 1. m. 3.

REx omnibus ad quos, &c. ſalutem. Supplicarunt nobis dilecti nobis in Chriſto Prior & conventus Prioratus de **Eye** alienigene, in manu noſtra occaſione guerræ inter nos & adverſarios noſtros *Franciæ* mote exiſtentis, per quandam petitionem ſuam nobis per cariſſimam conſortem noſtram *Annam* reginam *Angliæ*, de cujus patronatu dictus Prioratus jam exiſtit exhibitam, ut cum Prioratus prædictus retroactis temporibus ſub tam debili gubernatione Priorum & monachorum *Francigenarum* extiterit, quod idem prioratus penè deſtructus & poſſeſſiones ſuæ ad prolixos terminos pro plurimis chevanciis alienatæ exiſtunt, ſic quod divinum obſequium in eodem Prioratu fieri conſuetum multipliciter diminuitur; Et quamvis Prior & integer conventus ibidem fuiſſe conſueverunt antiquitus, in præſenti tamen unus Prior & tres ſeu quatuor monachi illuc vix ſuſtineri valent, qui pauperimam vitam de proficuis dicti Prioratus ducere poterunt ultra xx. libr. quas ipſi ad ſcaccarium durante guerra prædicta nobis reddunt anuuatim, dictuſque Prioratus pro defectu boni regiminis in tam magnis debitis pro firma ejuſdem de tempore domini *E.* nuper regis *Angliæ* avi noſtri exiſtat, quod debita prædicta abſque deſtructione finali ejuſdem Prioratus perſolvi, ſeu Prioratus ille relevari non poſſint niſi eis per nos de gratioſis auxiliis ſuccurratur; velimus eis ex benignitate regia, ſanctæ caritatis intuitu in hac parte miſericorditer ſubvenire. Nos ad ſupplicationem dictorum Prioris & conventus, & ad ſpecialem inſtantiam & requiſitionem dictæ conſortis noſtræ; Et pro eo quod ex credibili relatione accepimus, quod ſi pro relevatione dicti Prioratus in premiſſis juxta ſupplicationem prædictam providere dignemur, tunc duntaxat certe gentes de elemoſinis ſuis magnos cuſtus in auxilium relevationis & reparationis Prioratus prædicti apponere intendunt & proponunt. Volentes pro relevatione dicti Prioratus, & pro divinis obſequiis in eodem augmentandis providere benigniter & devotè, ut iidem Prior & conventus & ſucceſſores ſui pro ſtatu noſtro & dictæ conſortis noſtræ dum vixerimus, & animabus noſtris cum ab hac luce migraverimus ſpecialiùs exorare teneantur, De gratia noſtra ſpeciali, & pro lx. lib. quas præfati Prior & conventus nobis ſolverunt, pardonavimus pro nobis & hæredibus noſtris, eiſdem Priori & conventui & ſucceſſoribus ſuis, omnia debita quæ per ipſum Priorem et conventum debentur aut exiguntur, ſeu exiguntur de Prioratu prædicto ex quacunque cauſa de tempore dicti avi noſtri.

Et conceſſimus ulteriùs pro nobis et hæredibus noſtris quod prædictus Prioratus exnunc indigena imperpetuum habeatur, & quod iidem Prior & Conventus & ſucceſſores ſui ut indigene & *Anglici*, & de eadem conditione ſicut veri *Anglici* & non ut alienigenæ reputentur & perpetualiter teneantur; Et quod prædicti Prior & Conventus, eundem prioratum terras tenementa & redditus, ſeruicia, feoda militum, advocationes eccleſiarum, libertates & omnia alia ad prioratum prædictum qualitercunque ſpectantia, que eis tenore preſentium reſtituimus, exnunc integrè habeant & teneant ſibi & ſucceſſoribus ſuis imperpetuum, abſque hoc quod prædictus Prioratus ſeu aliqua parcella ejuſdem in manus noſtras ſeu hæredum noſtrorum occaſione alicujus guerræ motæ vel movendæ exnunc capiantur vel ſeiſiantur quoviſmodo, ſeu quod aliquod auxilium, impoſitio, taxa, aut aliud ſubſidium de ipſis ut de alienigenis quocunque modo exigatur in futurum, ſet quod ipſi de quibuſcunque finibus firmis ſubſidiis, oneribus, impoſitionibus & demandis impoſitis, vel in futurum imponendis, quæ de ipſis ut de alienigenis occaſione præſentis guerræ ſeu alicujus alterius motæ vel movendæ exigi poterunt, exonerati quieti & abſoluti exiſtant imperpetuum, ſine occaſione vel impedimento noſtri vel hæredum noſtrorum ſeu miniſtrorum noſtrorum, & ipſorum hæredum noſtrorum quorumcunque.

Volentes inſuper & pro nobis & hæredibus noſtris concedentes, quod iidem Prior & Conventus & ſucceſſores ſui liberam electionem habeant, & quod nullus eligatur in Priorem, ſeu Prior exiſtat ibidem, niſi verus *Anglicus*, & de natione *Anglicana* fuerit. Et quod Prioratus prædictus, ac Prior & monachi ejuſdem de natione *Anglicana* amodo omnino exiſtant, et quod ipſi de eadem natione, & non alia exiſtentes, adeo liberè exnunc ſint in omnibus ſicut Prior & monachi de **Thetford**, ſeu aliqui alii in regno noſtro *Angliæ* exiſtunt de patronatu noſtro qualitercunque exiſtentes. In cujus rei. T. Rege apud *Weſtmonaſt.* xiij. Julii.

HELENSTOWENSE
cœnobium in agro Berrocenſi.

Helenestow, *id eſt*, Helene *ſtatio*.

Lelandi collectan. vol. 1. p. 40.

JUDITH Comitiſſa *Walevi* Comitis ſponſa fundavit eccleſiam in villa de **Helenestow**, tempore *Gulielmi* primi, & ſanctimoniales ibi conſtituit. Teſtes donationis, *Henricus* de *Ferrariis*, *Henricus* de *Bellomonte*, *Robertus* comes de *Mellent*. Eccleſia dicata *Trinitati*, *Mariæ*, & *Helenæ*.

Elnestowe.

Ib.p.54.

Elneſtowe.

Juditha comitiſſa fundatrix — fuit uxor *Waldevi* comitis *Huntendune*, & neptis *Gulielmi* Conqueſtoris.
Milo de *Bray* inter benefactores.

Charta Regis Henrici *ſecundi.*

Cart.11. E. 2. n. 88. per inſpex.

HENRICUS Rex *Angliæ*, Archiepiſcopis, epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, Vicecomitibus, & omnibus Baronibus, & fidelibus ſuis, *Francis*, & *Anglis*, Salutem. Sciatis me conceſſiſſe & confirmaſſe eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de **Heleneſtow**, & ſanctimonialibus ibidem Deo ſervientibus, eccleſiam ſancti *Andreæ* de **Hiche**, cum terris & decimis, & univerſis libertatibus eidem pertinentibus, liberè & abſolutè, ab omnibus conſuetudinibus etiam epiſcopalibus, & archidiaconalibus, excepto quod archidiaconi ſemel in anno, cum ſeptem equis ibidem recipientur hoſpitio; & eccleſiam de **Weſtuna**. Et ex dono *Judithæ* Comitiſsæ villam de **Heleneſtowe**, & villam **Wilſameſted**, & in *Meldona* quinque hidas terræ & dimidiam. Ex dono *Richardi* de *Langecota*, duas hidas in **Muleſho**, cum filia ſua. Ex dono *Radulfi* filii ejus, tres virgatas cum filia ſua in eadem villa. Ex dono *Nigelli* de **Staford**, decem virgatas terræ & dimidiam cum filia ſua in **Crendesby**. Ex dono *Nicholai Baſſet* quatuor marcatas terræ in **Drineford**, & duo molendina in *Riſenduna*. Ex dono *Richardi Baſſet*, & *Jeve* terram *Jvonis Fridai* in *Avintona*, & unum molendinum in *Dentuna*. Ex dono *Matildis* Comitiſſæ terram *Willielmi* Medici de *Burna*.

Quare volo, & firmiter præcipio, ut hæc omnia habeant, & teneant bene, & in pace, liberè, & quietè, & honorificè; quieta de omnibus auxiliis, & geldis, & danegeldo, & aſſiſis, & murdris, & placitis, & omnibus occaſionibus, & querelis, & ſcutagiis, & **Warpeny**, et omnibus conſuetudinibus, et omni terreno ſervitio, & habeant *ſaca* et *ſoca*, **toll** et **team**, et **Infangenethefe**, et omnes libertates quas habent liberæ eccleſiæ terræ meæ, quæ melius, et liberius et quietius tenent. Teſte Rege, et *T. Eboracenſi* archiepiſcopo, et *R. Sariſburienſi* epiſcopo, et *Johanne* filio *Johannis*, et *R.* de **Brus**, apud *Wintoniam.*

PENWORTHAMENSE *cœnobium in agro* Lancaſtrenſi, *cella de* Eveſham.

Carta fundationis per Richardum Buſſell.

Ex regiſtro de *Eveſham*, penes *Richardum Fleetwood* armig.

NOverint preſentes & poſteri quod ego *Richardus Buſſell*, concedo, & ſcripto meo & ſigillo meo confirmo eccleſiæ de **Eveſham**, omnem donationem, & totam elemoſinam quam fecit pater meus *Warinus* prædictæ eccleſiæ, videlicet, eccleſiam de **Peneverham**, cum decimis & omnibus pertinentiis ſuis, & **Farington**, cum omnibus pertinentiis ſuis, & in *Longetona* duas bovatas terræ, & de eccleſia *Leilandia*, tres ſolidos, & duas partes decimæ de dominio, & de capella de **Moles** duos ſolidos, & duas partes de dominio de **Frechelton**, & **Warinton**, piſcationem unius retis liberam, & quietam, & totam decimam conredii domus ſue; & quod abbas habeat curiam ſuam in **Penverham** in omnibus tam liberam, ſicut pater meus habuit ſuam, vel ego meam.; Heæ ſunt donationes quas ego poſtea donavi, videlicet, eccleſiam de *Leilandia* cum omnibus pertinentiis ſuis. De tota piſcatione mea, excepta piſcatione duarum retium, quartum piſcem. In *Longetona* quatuor bovatas terræ. In **Penvertham** unam bovatam; capellam de **Moles** cum omnibus pertinentiis ſuis.

Has prædictas donationes quas pater meus *Warinus* contulit prædictæ eccleſiæ de **Eveſham**, et quas ego poſtea contuli, ego *Richardus Buſſell* concedo et preſenti ſcripto atque ſigillo meo confirmo, ut eccleſia de **Eveſham** poſſideat, et pacificè teneat, liberas, et quietas, et ab omni ſeculari ſervitio & exactione ſolutas, in pratis, in paſcuis, in aquis, in ſtagnis, in ſabulonibus, in piſcariis, in boſco, in plano, in pannagio, et omnibus libertatibus, et liberis conſuetudinibus, in puram, et perpetuam elemoſinam, pro ſalute mea, et hæredum meorum et pro anima patris mei et anteceſſorum meorum. Hiis teſtibus, *Waltero* Presbitero de *Preſtona*, *Lidulfo* de *Croſtona*, *Ealwardo* presbitero de *Langetona*, *Gaufrido*, *Oſberno*, *Radulpho* capellanis, *Roberto* diacono, *Oſberno* filio *Edmundi*, *Ormo* filio *Magni*, *Warino* filio ejus, *Sweni Child*, *Willielmo* filio *Alani*, *Huctredo* filio *Sweni*, *Arctura* de *Arſton*, *Sweni* de **Penewertham**, *Ada* fratre ejus, et *Sibilla* et *Matilde* ſororibus ejus, et multis aliis.

Confirmatio chartæ per *Hugonem Buiſſel.*

Ex Regiſt. de Eveſhã in bibli. *Cottoniana* [ſub effigie *Veſpaſiani* B. 24.] fol. 71. 2.

S*Ciant preſentes, & futuri quod ego* Hugo Buiſſel *concedo & ſcripto atque ſigillo meo confirmo eccleſiæ de* **Eveſham** *omnes donationes, & elemoſinas quas dedit & confirmavit avus* Warinus Buſſel, *& poſtea* Ricardus *avunculus meus, & poſtea pater meus* Albertus *prædictæ eccleſiæ, videlicet, eccleſiam de* **Penvertham**, *cum omnibus pertinentiis ſuis, &* Farintonam, *cum omnibus pertinentiis ſuis, totam eccleſiam de* **Leilonde**, *cum omnibus pertinentiis ſuis, & in eadem villa duas bovatas terræ, quas tenet* Rodbertus *filius* Galfridi; *capellam de* **Moeles**, *cum omnibus pertinentiis ſuis. Et in* Longetuna *ſex bovatas terræ, quas tenet* Rodbertus *filius* Galfridi *de eccleſia de* **Eveſham**. *Duas etiam alias bovatas terræ in eadem villa, quas tenet* Reinerus *filius* Steinulfi, *& duas bovatas terræ de* Eucheſtona, *&* Raleiam *cum pertinentiis ſuis, & piſcationem unius retis in* **Ribel**, *liberam & quietam, & quartam partem piſcaturæ ſuæ, & totam decimam conredii domus ſuæ, duas partes decimæ de dominio de* Frecheltona, *&* Wartona.

Has prædictas donationes omnes, quas avus meus Warinus, *&* Ricardus *avunculus meus,*

& pater

& pater meus Albertus *eccleſiæ de* Eveſham *confirmaverunt, Ego* Hugo Buſſel *filius* Alberti *Buſſel concedo atque ſigillo meo confirmo, ut jam dicta eccleſia de* Eveſham *poſſideat, & pacificè teneat liberas, & quietas, & ab omni ſeculari exactione ſolutas, in pratis, in paſcuis, in aquis, in ſtagnis, in ſabulonibus, in piſcariis, in boſco, in plano, in paſnagio, in geldo, & in omnibus libertatibus, & liberis conſuetudinibus; Præter has donationes Ego do, & concedo, & ſigillo meo confirmo Deo & ſanctæ* Mariæ, *& monachis in* Penvertham *Deo ſervientibus totam decimam totius pannagii mei, in puram & perpetuam elemoſinam, pro ſalute mea, & uxoris meæ, & hæredum meorum, & anima patris mei, & anteceſſorum meorum. Hiis teſtibus,* Warino Buiſſel *herede meo.* Henrico Buiſſel *fratre meo.* Antigonia *uxore mea.* Ada de *Salopeſſire.* Roberto *filio* Galfridi. Willielmo *dapifero.* Willielmo *fratre abbatis.* Eluredo *de* Burchelle. *Magiſtro* Stephano. Rogero *de* Taneworth. Willielmo *de* Capes. Albino *fratre ſuo.* Willielmo *filio* Henrici, *& multis aliis.*

Carta Abbatis Eveſhamenſis *de* Hakewike *ad Cellam* Penworthæ *ſpectante.*

DOminus Abbas *M.* omniſque congregatio *Eveſhamii* talem conventionem cum hiis quatuor fratribus, *Wolfgeato, Sweino, Radulfo, Liulfo,* de terra quæ Hokewike dicitur, fecerunt, ſcilicet, quod dominus abbas dedit ſupradictis quatuor fratribus, xxviij. ſol. ex conventione, ut clament quietam omnem calumpniam quam habuerunt ſuper illam terram ſemper & in perpetuum. *Liulfus* verò unus ex illis devenit homo proprius abbatis, ea conventione, ut teneat de illo unam partem ipſius terræ, & per ſingulos annos in nativitate ſanctæ *Mariæ,* centum Salmones, pro ipſa terra, bonos reddat. Hii verò ſunt teſtes hujus conventionis, Dominus Abbas, Prior. *Benedictus. Aluredus.*

Alia Carta de eadem.

RANULPHUS Conſul *Ceſtriæ,* Conſtabulario, Dapifero, Baronibus, Juſticiariis, Vicecomitibus, Miniſtris, & Ballivis quicunque fuerint inter *Ribbam & Merſam,* & omnibus hominibus ſuis *Francis & Anglis*, Salutem. Sciatis me conceſſiſſe Deo & ſanctæ *Mariæ,* & monachis de Eveſham, elemoſinam ſuam de Hocwice, ita bene & libere, & quietè & honorificè, ſicut melius tenuerunt tempore Comitis *Rogeri Pictavienſis,* & tempore *Ranulphi* comitis patris mei, & ſicut decet elemoſinam habere ſancta eccleſia. Ita quod nullus ſuper monachos prædictos ſe intromittat de prædicta elemoſina, nec de operatoribus, nec de aliis exactionibus, nec de occaſione aliqua aliquis eos, vel eorum elemoſinam, ſuper timorem Dei, & ſuper meum foriſfactum inquietet, ſed honorificè teneant in terris & decimis, & paſturis, & in boſco & in plano, & in aquis & molendinis, & piſcariis, & in omnibus aliis locis. Teſtibus *Euſtachio* Conſtabulario *Ceſtriæ,* & *Hugone Oſtvero.* Et *Serlone* venatore, & *Ricardo Buiſſel, Ricardo Pinc.* apud *Molas Warini.*

Willielmus Baſtard.

WArinus Buſſel dedit eccleſiæ de Eveſham eccleſiam de Penewrtham, & eccleſiam de Leiland, & capellam de Moles, cum pertinentiis. Item *Warinus Buſſel* dedit Farinton, cum pertinentiis ſuis. Ex regiſtro de *Eveſham,* penes *Ricardum Fletewode* de *Penwortham,* an. 1618. fol. 58.

Ricardus Buſſel dedit eccleſiæ de Eveſham ſex bovatas terræ in Longton. Item dedit totam eccleſiam de Leilond, quæ reddit duas marcas, & capellam de Moles, quæ reddit iij. ſol. *Albertus,* frater ejus, duas bovatas terræ in Leilond. Idem *Albertus* dedit aſſartum de Blakeſaw. Item prædictus *Ricardus Buſſel* dedit quartam partem piſcationis ſuæ. *Rogerus Pictavienſis* dedit Hocwike.

Willielmus Rufus.

Ricardus Foſſard dedit eccleſiam de Huntingdon.

Placita apud Preſton, 17. E. 3. *coram* Willielmo *de* Shareſhull, Rogero *de* Hungerford, Henrico *de* Hamburp, Symone *de* Pakeman, *&* Rogero *de* Hillary. Ib. f. 131.

JOhannes de Radecliffe, ſeneſchallus libertatis de Penwortham, attachiatus fuit ad reſpondendum abbati de Eveſham de placito, &c. *Johannes* clamat unam puturam in Prioratu de Penwortham, qui eſt quædam cella abbatiæ de Eveſham, pro ſe & miniſtris, equis, & gartionibus ſuis, per unum diem & duas noctes, de tribus ſeptimanis in tres ſeptimanas, videlicet, de victualibus, ut in eſculentis & poculentis, ad cuſtus Prioratus prædicti, indebitè.

KYLBURNENSE
cœnobium (monialium) in comitatu Middleſexiæ; *cella abbatiæ de* Weſtmonaſterio.

Prima fundatio monialium de Kylborne *per abbatem* Weſtmonaſterii Herebertum.

OMnibus hominibus tam futuris, quàm preſentibus notum ſit, tempore *Henrici* regis, qui tertius ex *Normannis* regnavit in *Anglia, Herebertum* abbatem *Weſtmonaſterii*, & Priorem *Oſbertum* de *Clara,* una cum omni venerabili ejuſdem ſanctæ eccleſiæ conventu, domino *Gilberto Univerſali Londoniæ* ſanctæ eccleſiæ preſule annuente, dediſſe tribus puellis, *Emme* videlicet, & *Gunilde* & *Criſtinæ,* heremitorium de *Cuneburna*, quod edificavit *Godwynus,* cum omni terra illius loci, & omnibus illis quæ inibi eadem ſanctitatis vitæ norma fruendi cauſa futuræ ſunt. Conceſſu tamen, atque precatu illius *Godwyni* heremite, quatinus eundem locum qui ad illum pertinet in elemoſina pro redemptione animarum totius prædicti conventus fratrum poſſideant; eadem conditione Ex regiſtro quodam *Weſtmonaſterienſis* cœnobii in bibl. *Cotton.* fol. 333.b.

ditione atque libertate qua *Ethelredus* rex *Anglorum*, pater *Edwardi* regis, ad prædictam *Weſtmonaſterii* eccleſiam dedit *Hamſtedam*. Poſt cujus obitum etiam, prædictus *Edwardus*, qui regni gubernacula ſuſcepit, illud idem confirmavit. Ad cujus ville poſſeſſionem ille prenotatus locus, antequam hec fierent pertinebat; ut Deus, omnium redemptor, omnes illorum animas in celis inter ſanctorum conſortia, perſeverare jubeat. Sit tamen ſemper locus ille ſub cuſtodia fratrum, ne temerario quolibet jure pejoretur, aut ſiniſtra regatur. Huic ergo loco conceſſit dari dominus abbas *Herebertus*, & totus conventus duo perpetuè beneficia: unum videlicet pro requie omnium animarum illius eccleſiæ fratrum, & pro omnibus fratribus de *Feſchampa*, tam pro vivis, quam pro defunctis; & aliud quod dederant *Ailmaro*, omni tempore vitæ ſuæ, ut omnipotens Deus, ab omni peſte & clade omnes prædictorum fratrum animas eripiat; & ſit ille preſcriptus Heremita *Godwynus*, magiſter loci, illarumque puellarum quamdiu vixerit cuſtos. Et poſt ejus obitum eligat conventus puellarum ſeniorem ydoneum, qui earum eccleſiæ preſit, abbatis tamen concilio. Et non habeat poteſtatem aliquam abbas, Priorvè aut quiſlibet alter aliquam intrare faciendi abſque illarum voluntate & licentia que infra clauſe fuerint. Capellanus verò qui in monaſterio prefuerit de poſſeſſionibus, vel eccleſie rebus, non ſe intromittat, niſi illarum juſſu, & omnes poſſeſſiones quas eis Deus donaverit, habeant liberè, ſicut ſanctus *Petrus* habet ſuas. Et in principio omnium beneficiorum dedimus eis, & conceſſimus imperpetuum xxx. s. de illa elemoſina, quam *Sweno* pater *Roberti* de *Eſſexa* dedit Deo & ſancto *Petro*, ſcilicet, lx. ſol. Quorum ſolidorum altera medietas, in cœna Domini ad mandatum pauperum Chriſti faciendum conſtituta eſt. Hanc autem donationem fecimus illis ancillis Dei, pro ſtatu eccleſiæ noſtræ in bonum, & pro incolumitate, & pace omnium ſeniorum abbatum, & fratrum, & benefactorum noſtrorum vivorum, & pro redemptione animarum à penis ex quorum beneficio deſcenderunt, & pro animabus omnium abbatum noſtrorum & fratrum eccleſie noſtre defunctorum. Huic loco etiam *Cuneburnie* ſcilicet, dedit *Ailmarus* ſacerdos unam terram in caritate in **Southwerch**, que reddit per annum ij. s. Hiis teſtibus, &c,

Carta *Hereberti* abbatis de terra in **Knyhtbrigg** monialibus de **Kylborne** conceſſa.

Ibid.

HErebertus *abbas eccleſiæ ſancti* Petri Weſtmonaſterii, *& totus ejuſdem eccleſiæ conventus, tam futuris, quàm preſentibus ſalutem. Notum ſit vobis nos communi aſſenſu totius capituli & conſilio dediſſe in elemoſina, pro anima regis noſtri* Edwardi *fundatoris eccleſie noſtre, & pro animabus omnium fratrum & benefactorum noſtrorum, ancillis Dei, quæ ſunt in eccleſia beati* Johannis Baptiſtæ *de* Keneburna, *& omnibus quæ ibidem ad ſerviendum Deo futuræ ſunt, quandam terram ad ſartandam in tenetura manerii noſtri quod dicitur* Cnithtebruga *in loco qui* Gara *appellatur. Volumus etiam & firmiter precipimus, ut in pace, & quietè, liberè, & ſine omni ſervitio teneant illam prædictam terram. Et ſi quis eis ſuper hanc donationem, & donationis libertatem aliquam inde violentiam, vel dampnum, vel contumeliam, aut torturam aliquam fecerit, & elemoſinam noſtram violare, vel auferre a prædicta eccleſia preſumpſerit, niſi illis ancillis Dei citam & congruam ſatisfactionem fecerit, ab omni conventu eccleſiæ noſtræ excommunicetur, & à Chriſto, pauperum ſuorum defenſore, perpetuo anathematis gladio feriatur.* Amen. *Hii ſunt teſtes,* Gregorius *dapifer,* Radulfus *de* **Puntfret**, Ricardus *cocus, & multi alii.*

De juriſdictione in cella monialium de **Kylebourne** *per epiſcopum* Londonienſem *abbati* Weſtmonaſterii *conceſſa.*

Ex Codice MS. in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Veſpaſiani* A 19.] fol. 406.

OMnibus ſanctæ matris eccleſiæ filiis ad quos præſens ſcriptum pervenerit *Gilbertus* Dei gratia *Londonienſis* epiſcopus ſalutem. Noverit univerſitas veſtra quod cum inter nos & abbatem *Weſtmonaſterienſem* & conventum queſtio verteretur ſuper ſubjectione & juriſdictione cellæ de **Kilebourne** cum ſuis pertinentiis, Attendentes eandem cellam à fundatione ſua cum pertinentiis ſuis dicto conventui & abbati *Weſtmonaſterii* pertinere, concedimus & præſenti carta noſtra confirmavimus eidem Abbati & ſucceſſoribus ſuis in perpetuum juriſdictionem & ſubjectionem in ſpiritalibus prædictæ cellæ cum ſuis pertinentiis; ita quod memorata cella cum pertinentiis ſuis à juriſdictione & ſubjectione *Londonienſis* eccleſiæ in perpetuum penitus ſit exempta. Et quod abbas *Weſtmonaſterii* & conventus & ſucceſſores eorum omnem habeant poteſtatem ordinandi & diſponendi per ſe & procuratores ſuos quod eidem cellæ viderint expedire, abſque ulla contradictione *Londonienſis* eccleſiæ in perpetuum. Et ut hæc noſtra conceſſio & confirmatio firma ſit & ſtabilis, præſens ſcriptum ſigilli noſtri appoſitione roboravimus. Ad majorem verò ſecuritatem ſigillum capituli noſtri de aſſenſu ipſius fecimus apponi, &c.

Contentio cellæ de **Kylebourn** *terminata inter capitulum ſancti* Pauli *& eccleſiam* Weſtmonaſterii.

Ibid.

OMnibus Chriſti fidelibus ad quos præſens ſcriptum pervenerit *R.* Dei gratia *Londonienſis* epiſcopus, & *R.* Dei gratia abbas *Weſtmonaſterii* ſalutem in domino. Noverit univerſitas veſtra quod cum inter nos ſuper juriſdictione cellæ de **Kileburn** auctoritate apoſtolica quæſtio mota fuiſſet, tandem ita amicabiliter convenit de conſilio peritorum, Videlicet, quod dominus *Londonienſis* epiſcopus qui pro tempore fuerit ad cellam de **Kileburn** accedet quociens voluerit & quando voluerit, & cum proceſſione & campanarum pulſatione & omni ſolempnitate & reverentia à Prioriſſa & monialibus admittetur. Ingredietur etiam dominus epiſcopus capitulum monialium cum ſuis ad prædicandum verbum Dei, & audiet confeſſiones ſecretas & injunget pœnitentias monialibus volentibus confiteri. Nullam tamen dictus epiſcopus exiget procurationem. Cuſtos verò ſecularis ſacerdos canonicè prædictæ domui ab abbate & ſucceſſoribus ſuis præficiendus,

epiſcopo

epiſcopo præſentabitur, & niſi aliquid canonicum obſtiterit, ſine difficultate admittetur, & eidem faciet canonicam obedientiam, qui à dicto abbate poterit ſine contradictione ammoveri prout viderit abbas expedire, & alius ydoneus forma ſimili præſentari. Prioriſſa verò dictæ domus ab abbate & ſucceſſoribus ſuis inſtituenda canonicam faciet obedientiam epiſcopo memorato in hiis quæ præſentem tangunt compoſitionem, ſalva in omnibus reverentia & obedientia debita abbati ſæpedicto canonica & antiqua. Tota verò ordinatio dictæ domus de rebus & perſonis tantùm intra ſepta dictæ cellulæ contentis, & correctio exceſſuum & reformatio ſtatus in inſtitutionibus & deſtitutionibus Prioriſſæ & monialium & cæteris omnibus, ad abbatem & ſucceſſores ſuos pertinebit in perpetuum. Si qua tamen in dicta domo fuerint corrigenda in perſonis monialium & regularium & ſecularium perſonarum ibidem exiſtentium, & fama deferente, ad noticiam epiſcopi hoc pervenerit, & dictus abbas à tempore denunciacionis ſibi factæ per epiſcopum, ſi abbas præſens fuerit, vel Prior *Weſtmonaſterii*, abbate in remotis partibus agente, circa dictam correctionem & reformationem per menſem negligens fuerit, & de ejus negligentia canonicè conſtiterit, extunc licebit epiſcopo ea circa quæ abbas ea vice negligenter ſe habuerit corrigere & reformare prout ſecundùm Deum viderit expedire. Ita videlicet quod circa perſonam dictæ Prioriſſæ contra præſentem compoſitionem nichil attemptetur per eundem. Nullus verò monachus excepta perſona abbatis & Prioris vacante abbacia vel abbate in remotis partibus agente, vel etiam ipſo ægrotante, poterit audire confeſſiones & injungere pœnitentiam monialibus prænotatis. Dictus etiam epiſcopus cum fuerit ab abbate rogatus monialibus dictæ domus munus benedictionis ſeu conſecrationis inpendet, nullo alio epiſcopo ad aliquod officium epiſcopale dicto loco inpoſterum introducendo vel admittendo. Ratione verò præſentis compoſitionis epiſcopus *Londonienſis* vel capitulum ſuum in dictum abbatem vel monachos *Weſtmonaſterii* vel in ipſum monaſterium nullam juriſdictionem vel ſubjectionem poterunt vendicare, nec etiam hujus compoſitionis prætextu prædictæ cellæ monialium ſeu ipſis monialibus ſuo jure in aliquo derogabitur. Acta in capella apud **Fulham**, anno gratiæ MCCxxxj.

HURLEYENSE *Cœnobium in agro* Berrocenſi, *Cella* Weſtmonaſterienſis.

Carta Fundationis.

Ex regiſt. de *Walden* penes comitem *Suffolciæ* an. 1650. fol. 51. b.

SCiant preſentes & futuri, univerſi ſancte matris eccleſiæ fideles, & filii, quod Ego *Godefridus* de *Magnavilla* conceſſi, & mea liberali donatione donavi Deo, & ſancto *Petro*, & eccleſiæ *Weſtmonaſterienſi*, necnon & ſancte *Marie* de *Hurleia*, pro ſalute & redemptione anime meæ, & uxoris mee *Leceline*, cujus concilio, gratia divina providente, hoc bonum inchoavi, & pro anima *Athalaiſe*, primæ uxoris meæ, matris filiorum meorum, jam defuncte, necnon & heredum meorum omnium mihi ſuccedentium, eandem eccleſiam ſancte *Marie* de *Hurleia* in *Berrochſira*, cum tota prædicta villa de *Hurleia*, et cum toto circumjacente nemore, eidem ville adjacente, ſine participatione et diviſione cujuſcumque hominis in ipſa parochia manentis aut aliquid tenentis, excepta terra *Audrici* prepoſiti, & excepta terra ruſticorum de parva **Waltham**, quam in manu mea ad me hoſpitandum retinui.

Conceſſi quidem dico & firmiter donavi eccleſie eidem de *Hurleia*, cum toto dominio meo, liberè, quietè, & in campis, & in ſilvis, pratis, paſcuis, paſturis, molendinis, aquis & piſcariis, atque piſcationibus, & cum omnibus appenditiis ſuis, id eſt, eccleſiam de **Waltham**, cum una hida terre, & dimidia, que ſibi ſubjacent, & cum *ſocna* capelle de **Remenham**, Et cum omnibus aliis rebus, decimis & poſſeſſionibus in vivo & mortuo, ſine parte & diviſione, cum omnibus conſuetudinibus & libertatibus illi antiquitus debitis ita liberè & quietè ab omni hominum inquietudine, & exactione, ſicut dominus meus Rex dedit & conceſſit.

Dedi etiam predicte eccleſie, cum ſupradictis, ea die qua feci eam dedicare, *Oſmundo* epiſcopo *Sariſburienſi* preſentibus tunc multis aliis viris magne autoritatis & perſonis, terram *Audwardi* de *Watecumba*, in dotalicium libere & quiete cum omnibus ſibi pertinentibus. Qua vero die ſupradictus epiſcopus venerabilis, pontificali auctoritate, aſſiſtentibus ſecū magne autoritatis & dignitatis perſonis, confirmavit omnes donationes meas quas eidem ſancto loco pro animæ meæ & omnium heredum meorum ſalute eterna libere contuli, ſcilicet, in omnibus maneriis que in dominio meo tempore erant eo, tertiam partē decime totius annone meæ, & duas partes decimæ totius....... omnium maneriorum meorum, ſine parte in vivo & mortuo, & totam decimam panagiorum meorum in porcis & denariis ſine parte, & totam decimam caſeorum ſine parte, & totam decimam lini, & lane ſine parte, & totam decimam pullorum, equorum & vitulorum, pomorum & vinearum ſine parte, & totam decimam aliarum rerum mearum de quibuſcunque juſtè & rectè debet Deo decima reddi.

Inſuper igitur in unoquoque manerio totius dominii mei, dedi prenominate eccleſie meæ de **Hurlee** unum ruſticum, qui octo acras terræ habeat, libere & quiete ab omni conſuetudine, & in parco meo unam porcariam cum terra porcarii. Hiis etenim addidi adhuc in Inſula de **Hely**, unam piſcariam que reddit unum millenarium ſticarum anguillarum, unum peſentum anguillarum xl. valet groſſas anguillas. Et in villa que *Moſa* vocatur, tria conceſſi extra prenominata millearia ſticarum allecium. *Turoldus* quidem Dapifer meus conceſſit eidem eccleſiæ, & dextra ſua ſuper Altare confirmavit, cum oblatione *Radulfi* filii ſui duas partes decime totius annone ſue de *Wokendena*, & totam decimam totius pecunie ſue, in vi-

vo & mortuo, ſine parte; & in Bordeſdene, totam decimam totius annone ſue, & totius pecunie ſue, ſine parte. *Audricus* prepoſitus meus totam decimam annone ſue, & totius pecunie ſue ibidem donavit in vivo & mortuo ſine parte.

Ego vero ad expletionem hujus tanti boni, ad ſuſtentationem ſolummodo conventus monachorum in eadem eccleſia Deo imperpetuum deſervientium, gratia diſponente divina impetravi à domino meo rege *Willielmo* hæc omnia ad honorem Dei & ſalute animæ meæ & omnium heredũ meorum mihi ſuccedentium, pro loci integritate eterna, & ſtabilitate confirmari, & quod locus ille, locus quoque regio munimine inſignitus in protectione mea & defenſione ſemper ſit præcipuus, & mei caput Honoris, ab omni inquietudine liber & quietus feci, itaque in eadem die qua dedicata eſt eccleſia ab eodem epiſcopo, & ab abbate *Weſtmonaſterii*, *Gilberto*, cum multis aliis magnæ autoritatis viris & perſonis, omnes infractores, ſeu diminutores hujus mee elemoſine excommunicari, ut habitatio illorum perpetua cum *Juda* maledicto proditore Domini & viventes deſcendent in eterne proditionis baratrum, cum *Sathan* & *Chore*, cum maledictione eterna, niſi emendaverint digna ſatisfactione.

Conteſtor igitur omnes filios meos heredes, videlicet, & omnes poſteros meos, per tremendum Dei judicium, & per omnem potentiam ejus, in cœlo & in terra, ne ipſi faciant aut facere ſinant ullam infractionem huic donationi meæ, immo augeant & ſtabiliant illam, ita ut Deus augeat, & ſtabiliat dies & vitam illorũ in eterna beatitudine, & habeant partem in illa mea elemoſina mecum in celeſti requie. Teſtes idem epiſcopus *Oſmundus*, *Gilbertus* abbas *Weſtmonaſter.* *Lecelina* domina uxor mea. *Willielmus* de *Magnavilla*, *Hugo* Mareſcallus, *Turoldus* de Wokindon, *Galfridus* de Wokindon, *Walterus Maſcherell*, *Aſcelinus* capellanus, *Agamundus* perſona de Oxeneford, *Robertus* nepos ejus, *Engeram* Pincerna, *Richerius* miles, *Rogerus Blundus*, *Wymundus* de Blangeo, *Audricus* prepoſitus, *Alfricus* Sementarius, cum aliis multis inenarrabilibus magne autoritatis & dignitatis viris & perſonis in eadem die apud *Hurleiam* aſſiſtentibus. Ex hac vero donatione mea, & inſtitutione, concilio proborum ſumpto virorum tria acta ſunt brevia, unum apud *Weſtmonaſterium*. aliud apud eandem eccleſiam de *Hurleia*, tertium mihi & heredibus meis ſuccedentibus, pro loci integritate eterna & ſtabilitate repoſui.

Carta Gaufridi *de* Magna-villa.

Adhuc ex eodem regiſtro de *walden.*

GAufridus de *Magnavilla* domino ſuo *Stephano* regi *Angliæ*, cunctis archiepiſcopis, abbatibus, cæteriſque fidelibus & miniſtris ſanctæ eccleſiæ, necnon & comitibus, baronibus & univerſis amicis ſuis & omnibus hominibus ſuis, tam *Francis*, quam *Anglis* ſalutem. Noſcat veſtra dilectio me dediſſe in eſcambium monachis de *Hurleia* centum ſolidatas mei proprii redditus, pro anima patris mei & matris meæ, & omnium amicorum meorum, & anteceſſorum. Inſuper pro ſalute meæ & uxoris meæ, & univerſorũ mihi benevolentium, & pro univerſa decima ſua, quam habebant in *Edelmetona* in *Emfelda*, tam in hominibus, quam in decimis & omnibus redditibus, excepta decima padnagii & excepto padnagio porcorum de *Hurleia* quæ monachis pertinent pro me in ſua manu. Et hii ſunt de quibus habebunt ſuum eſcambium in *Hurleia*, de *Ernulpho*, & *Alueredo* fratre ſuo xx. ſol. in Waltham. De *Alfruco* de Wyntenurſh xxx. ſol. in *Weſtuna*, quæ eſt berewica de *Comptona* l. ſolid.

Has decimas hiis rebus eſcambiatas reddidi prænominatis eccleſiis pro redemptione animæ meæ, & pro ſalute omnium amicorum & ſucceſſorum meorum, ut unaquæque eccleſia ſuam habeat libertatem omnino ad victum ſacerdotum ibidem Deo ſervientium: de reliquo fratribus de *Hadlega* canonice viventibus victum & veſtitum. Teſtes *Royſes* uxor ejuſdem *Gaufridi*, *Walterus capellanus*. *Gaufridus* de *Tyretexa Dapifer*, *Adelardus* Coneſtable, *Gaufridus* de Querendon Camberleyn, *Ranulfus* filius *Arnulphi*, & *Willielmus* frater ejus, & multi alii.

Carta Willielmi London. *epiſcopi.*

Ibid.

OMnibus Chriſti fidelibus ad quos preſens carta pervenerit, *Willielmus* Dei gratia *London.* epiſcopus ſalutem in domino. Opus pietatis eſt, & epiſcopali dignum officio, illorum ſecuritati & quieti impoſterum proſpicere, qui a ſeculari tumultu elongari cupientes ad clauſtrales anguſtias & artioris vitæ religionem ſe tranſtulerunt. Ea propter attendentes honeſtatem & neceſſitatem dilectorum nobis in Chriſto Prioris & conventus de *Hurleia*, beneficia quæ ex donatione *Goſfridi* de *Magna-villa* & ſucceſſorum ſuorum, quantum ad laicam pertinet poteſtatem, & ſicut ex inſpectione cartarum quas ſuper hoc habent, cognovimus in dioceſi noſtra ſunt aſſecuti, eis autoritate pontificali imperpetuum confirmavimus, ita ut eadem beneficia integre quiete & pacifice, ſicut anteceſſorum noſtrorum temporibus ea poſſiderunt, impertuum, & ſive diminutione poſſideant.

Quæ etiam propriis nominibus duximus deſignanda, videlicet in villa de Walden de toto dominico tertiam partem decimarum de blado. Preterea & omnes minutas decimas de dominico ejuſdem villæ, in lino, lana, pullis, caſeo, vitulis & porcis, cum integra decima totius pomagii & in omnibus quæ decimantur in ortis, gardinis & vineis de eodem dominico, exceptis decimis de agnis ejuſdem dominici, de quibus monachi de *Hurleia* habent duas partes & eccleſia de Waleden tertiam partem. Simili modo eiſdem monachis confirmamus decimas de dominico de Sabrichtworth, & de *Thorleia*, & de *Wyggefoſſa*, & de Moſe, Waltham juxta Pleſſet, & de *Eſtra*, & de Mymmes, de *Senleia*, de *Biſſexa*, & de Northale, tam in blado quam in minutis decimis, & totam decimam pomagii tam in parco, quam in denariis de parco de Enefeld, & decimum nummum ejuſdem parci, ſicut in ſupramemoratis cartis dominorum fundi continetur, ut ratum ſit & firmum autoritatis munimine duximus confirmandum, ſalvis tamen in omnibus jure auctoritate & dignitate eccleſiæ noſtre & noſtra & ſucceſſorum noſtrorum. Datum apud Hadham ſexto kalendas

to kalendas Decembris anno pontificatus noſtri viceſimo.

Carta Godefridi *Prioris de* Hurleia.

Ibid.

UNiverſis Chriſti fidelibus preſens ſcriptum viſuris vel audituris *Godefridus* Prior de *Hurleia* & ejuſdem loci conventus ſalutem in domino. Perpendentes ex communione poſſe multotiens materiam oriri contentionis; ac cupientes paci & tranquillitati noſtre & ſucceſſorum noſtrorum proſpicere, cum ſervos Dei non deceat materiã fovere diſcordie, aut litigii. Hinc eſt quod convenit inter nos ex una parte, & dominum *Abſolonem* Dei gratia abbatem de *Waledena* & ejuſdem loci conventum, ex altera, videlicet quod nos dedimus & conceſſimus nomine permutationis eiſdem abbati & conventui omnes decimas, tam majores quam minores, ſcilicet in garbis, agnis, vitulis, pullis equinis, porcellis, aucis, lanis, linis, lacte, caſeo, curtilagiis, pomis, piris, columbariis, herbagiis, pannagio & venationibus, aſſartis & aſſartandis cum nucibus ex eorum parochiis provenientes, videlicet, **Waleden** cum **Wyggefoſſe**, magna-**Waltham**, *Pleſſeto, Alta Eſtra, Thorleia,* **Enefeld**, & magna-**Hymmes**, & quicquid nomine decimarum qualitercunque, & quantumcunque ad nos vel ſucceſſores noſtros aliquo jure ſpectare poſſet, ſeu accreſcere, ſine aliquo retinemento decimarum de prædictis locis provenientium nobis, vel ſucceſſoribus noſtris retento, eis & ſucceſſoribus eorum in perpetuum poſſidendas.

Et propter hoc dederunt, & conceſſerunt nomine permutationis, idem abbas & conventus eccleſiam de *Strattleya* quam in uſus proprios habuerunt, cum omnibus ejus pertinentiis & omni re quod in eadem habuerunt, ſine aliquo retinemento eiſdem aut eorum ſucceſſoribus retento nobis & ſucceſſoribus noſtris imperpetuum poſſidendam. Et ſi contingat aliquo tempore prædictos abbatem & conventum vel eorum ſucceſſores, ſuper prædictas decimas, per quoſcunque inquietari, aut moleſtari, nos & ſucceſſores noſtri inſtrumenta & munimenta noſtra ad eorum defenſionem & liberationem, quotiens & quandocunque neceſſe fuerit, exhibebimus. Dederunt etiam & conceſſerunt idem abbas & conventus nobis & ſucceſſoribus noſtris jus patronatus in eccleſia prædicta: Ita ſcilicet, quod cum vacaverit vicaria in eadem, ad eam poſſimus, pro noſtre voluntatis arbitrio, clericum ydoneum loci dioceſano preſentare, & hoc quotienſcunque eam vacare contigerit imperpetuum.

Inſuper ne occaſione dictæ permutationis aliqua eccleſiarum prædictarum pregravetur, convenit inter nos & eoſdem, quod quotienſcunque tallagium, vel aliud onus extraordinarium eccleſiæ *Anglicanæ* fuerit impoſitum, prædicti abbas & conventus & eorum ſucceſſores, juxta concurrentes eſtimationes prædictarum decimarum & eccleſiæ memoratæ illud ſuſtinebunt; & in eo in quo dictarum decimarum eſtimatio eccleſiæ prælibatæ taxationis excedit, nos, & ſucceſſores noſtri dictos abbatem & conventum, & eorum ſucceſſores, ab omni onere extraordinario relevabimus & exonerabimus. Ut autem omnia & ſingula preterita utreque eccleſiæ perpetue firmitatis robur obtineant, preſens ſcriptum in modum cirographi confectum alterno ſignorum noſtrorum munimine corroboravimus. Acta anno Domini mileſimo ducenteſimo quinquageſimo octavo.

MALVERNENSE
cœnobium in agro Wigornenſi, *cella* Weſtmonaſterii.

Prioratus ordinis S. Benedicti *de* **Malverne** *majori, cella eſt* Weſtmonaſterii

Lelandi coll vol. 1. p. 62.

CApella S. *Johannis Baptiſtæ* vicina Prioratui, ubi S. *Werſtanus* martyrium pertulit.

Quidam *Aldwine* heremita, cum ſuis fratribus, incœpit ædificare domum de **Malverne** xviij. anno *Gulielmi* conqueſtoris. *Gulielmus* conqueſtor & *Henricus* ejus filius adjecerunt poſſeſſiones.

* *Henricus* de **Clare** comes de *Glocestria*, *Oſbernus Pontium*, & *Richardus Pontium* benefactores hujus domus.

* *Gilbertus.*

Avicot in comitatu *Warwici* cella, ubi ſunt quatuor monachi.

De epiſcopis Wigornenſibus.

W. Malm. de vitis pontificum fol. 159. a. & 160. b.

WLſtanus in ſanctitate noſtro ſæculo nominatiſſimus, de quo de ſe amplior porrexerit ſermo, nullum quæſo tædeat (*&c.*)

——*Aldwinus* erat quidam ab eo factus monachus, ſicque in vaſtiſſimo illo ſaltu quod *Malvernum* vocatur eremiticam vitam cum *Guidone* ſocio exercebat. *Guidoni* poſt longos agones compendioſius ad gloriam viſum, ut *Jeroſolymam* iret, ubi labore itinerario vel domini ſepulcrum videret, vel fœliciter manu Sarracenorum mortem anticiparet. *Aldwinus* eidem ſententiæ inductus conſilium tamen cum patre *Wlſtano* quæſivit. Diſſuaſit pontifex, & ardentem refrigeravit, dicens. Noli ſodes *Aldwine* quoquam ire, ſed in loco mane: crede mihi, mirareris ſi ſcires quod ſcio; quantum in illo loco per te Deus operaturus eſt. Diſceſſit hoc audito monachus, firmoque jam durabat in propoſito, leviabatque ſpe prophetiæ omne genus erumnæ. Nec multo poſt vaticinium properavit impleri: veniebantque ad *Alwinum* alter poſt unum, tertius poſt alterum, & ita uſque ad tricenarium numerum; affluebatque eis imprimis victualium copia, vicinis beatos ſe judicantibus, qui aliquid Dei famulis impertirentur. Quod verò eis deerat, fide ſupplebant, dum parvi facerent, ſi carerent carnali cibo, qui ſpirituali pingueſcebant gaudio.

Charta regis Henrici *primi.*

Pat. 50 E. 3. par. 1. m. 15. per inſpex.

HRex *Angliæ* archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, vicecomitibus, & baronibus, & omnibus fidelibus ſuis *Francis*, & *Anglis*, & *Walenſibus* totius *Angliæ* & *Walliæ* ſalutem. Sciatis me

atis me conceſſiſſe Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ* de *Malverna* & monachis ibidem Deo ſervientibus unam virgatam terræ de *Baldehala*, & omnia quæ ſuper terram ſunt, pro animæ meæ & parentum meorum ſalute, ſicut pater meus *Willielmus* rex eam eis dedit & conceſſit pro remedio animę ſuę. Et illi quatuor ſolidi qui inde de redditu accipiebantur antequam monachi eam habebant, ponantur in tallia mea, & ipſi inde ſint quieti, ſicut pater meus eis conceſſit. Et concedo eis & dono illas duas ſolidatas terræ, id eſt, *Achiſeiam* quæ pertinet ad *Scottesdunam*, unde *Wido* filius *Helgoti* ſolebat reddere duos ſolidos per annum de firma. Et concedo eam eis quietam de illis duobus ſolidis & de omnibus aliis ſerviciis, pro ſalute animæ meæ. Et concedo eis duas hidas terræ omnino quietas de *geldis* omnibus & omnibus aliis querelis & *ſcotis*, quarum una eſt in **Wireceſtreſcire**, & altera in **Staffordeſcire**, apud *Quatam*. Et concedo eis illas terras de *Wrdesfelda* & de *Limberga* illa nova eſſarta, ſicut *Giſlibertus* abbas *Weſtmonaſterii* communi conceſſu capituli eccleſiæ conceſſit & dedit, & ſicut *Hugo* & *Warnerus* monachi illa perambulaverunt, & ipſis monachis ex parte abbatis ſui liberaverunt. Et concedo eis eccleſiam de caſtello *Ricardi* filii *Pontii* in **Cantarabohan**, & duas carucatas de terra illa, & omnes decimas *Ricardi* de omnibus redditibus ſuis de illa terra. Et eccleſiam de *Lecten* & unam hidam & virgatam terræ in eadem villa, & omnem decimam *Ricardi* de eadem villa & decimam de domino *Ricardo* de terra de *Eſtradel* quæ vocatur **Becchen**, ſicut prædictus *Ricardus* & *Matildis* conjunx ſua & *Simon* filius ſuus dederunt & conceſſerunt eis pro redemptione animæ ſuæ. Et concedo eis terram de *Hatfelda* quam eſcambiaverunt *Rogero* de **Candos** pro terra ſua de *Strada*, conceſſu meo, ita ut eam de me in capite teneant in elemoſinam, ita ſolutam & quietam ab omni ſeculari ſervicio ſicut tenebant aliam, excepto hoc ſolo quod inde reddent *Gelda* mea quæ non ſolebant reddere de terra ſua de *Strada*.

Et concedo eis terram de **Lamdeſpidic**, cum omnibus quæ ei pertinent, & terram quandam in **Chelem**, & eccleſiam de **Bereſchi**, cum omnibus decimis & aliis quæ pertinent, & eccleſiam de **Martcconot**, cum decimis & omnibus aliis que pertinent ſicut *Milo Glovceſtr.* eas eis dedit & conceſſit. Et concedo eis piſcariam deſuper *Savernam* que pertinet terræ **Lungenedie**, cum hominibus & terra eorum qui eam coſtodiunt ſicut *Oſbertus* filius *Poncii* eis eam dedit & conceſſit. Et concedo eis illam virgatam terræ in *Martuna*, quam *Landricus* de **Clifford** reddidit *Giſliberto* abbati *Weſtmonaſterii*, quam *Giſleb.* dedit monachis de *Malverna*, ſicut ipſe *Giſlebertus* abbas conſenſu communis capituli eam eis dedit & conceſſit. Et concedo eis eccleſiam ſancti *Germani* de **Lanrieragh**, ſicut *Rotbertus* filius *Willielmi* dedit & conceſſit, & ſicut *Rotbertus* comes *Glouceſtriæ*, de cujus feodo eccleſia illa eſt, conceſſit. Et volo, & firmiter præcipio ut ipſi ea omnia ſicut prædicta ſunt ita bene teneant, & in pace & quietè & honorificè, ſicut domini ſuperiùs enumerati eas eis conceſſerunt & dederunt. Teſtibus *Ricardo* epiſcopo *Herefordenſi*, & *Bernardo* epiſcopo de ſancto *David*e, & *Simone* epiſcopo *Wygorniæ*, & *Willielmo* Camerario de *Tancardi* villa, & *Briencio* filio comitis, & *Willielmo* de Albineio Pincerna, & *Milone Glouceſtriæ*, & *Adam* de **Port**, & *Pagano* filio *Johannis*, & *Gaufrido* filio *Pagani*, & *Rogero* de **Candos**, & *Waltero* de *Bello-campo*, apud *Herefordiam*.

Carta Regis Henrici *ſecundi*,

HENRICUS Dei gracia rex *Anglorum* & Dux *Normannorum*, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, vicecomitibus omnibuſque Baronibus & Miniſtris ſuis *Francis* & *Anglis* totius *Angliæ* ſalutem. Sciatis communiter, me non tantum modernitatis, verum eciam anteceſſorum meorum & poſteritatis meæ utilitati providentem, In nomine ſancte & individue trinitatis, ob honorem & amorem glorioſe virginis *Mariæ* genetricis Dei, eccleſiam *Malverniæ* ipſius nomine dedicatam, & monachorum habitationi perpetuo deputatam, cum omnibus ad illam pertinentibus, pro redemptione animę meæ, pro animabus patris & matris & fratris mei, & pro ſucceſſorum meorum ſalute, in regię poteſtatis meæ manutenemento & defenſione ſuſcepiſſe. In primis itaque locum ipſum in quo prefata eccleſia conſtructa eſt, cum terris & poſſeſſionibus ab anteceſſoribus meis Regibus, bonæ videlicet memoriæ Rege *Eduuardo* & *Willielmo* patre meo, vel eciam à meipſo ſibi collatis, ſicut in omnipotentis Dei & beate virginis obſequio, pro remiſſione peccatorum meorum, pro pace regni & ſtabilitate indeſinenter occupatum manere deſidero, ita enim ab omni ſeculari ſervicio cuntis temporibus liberum & quietum clamo & firmiter eſſe precipio. Aſſarta denique quæ à fratribus ejuſdem monaſterii vel eorum ſumptu in foreſta *Malverniæ* licentia patris mei vel mea facta ſunt, cum una virgata terræ in **Baldeh**, de feudo de **Hanley** quam rex *Edwardus* dedit, ſicut pater meus rex *W.* conceſſit libera eſſe precipio ; et de iiij. ſol. qui de prædicta virgata ad ſcaccarium reddebantur antequam monachi eam haberent, ipſos inperpetuum quietos eſſe concedo. Novam quoque terram cum **Windeſt** et **Limberg** ſitam inter *Porwicam* & *Bald.* sicut *Walterus* de *Glouceſtr.* et alii barones mei ex parte mea et *Giſleb.* abbas *Weſtmonaſter.* & conventus per *Hugonem* & *Warnerium* monachos ſuos ex parte ſua prenominatis fratribus liberaverunt & dederunt, ab omni ſeculari ſervicio liberam eſſe concedo & confirmo.

Huic eciam Regali munificentie aucmentum dono, villam ſcilicet de **Langen** ſitam in **Glouceſterſire**, cum eccleſia & cuntis pertinentiis ſuis, quam *Oſbertus* filius *Poncii* predictis fratribus apud *Wintoniam*, in preſencia mea dedit, ſet ut eam futuris temporibus honorabiliùs poſſiderent, in manu mea illam ſicut quam non parentum ſucceſſione, ſet patris mei gratuito dono habuerat, ab omni ſui vel heredum ſuorum reclamatione ſolutam & quietam reddidit, et ego eam prefato monaſterio & ejuſdem loci fratribus manu propria dedi, & in perpetuam elemoſinam regia auctoritate confirmavi, ut ipſam de cetero cum omni libertate & quietudine ſecularis ſervicii de me & ſucceſſoribus meis in capite teneant. Hoc autem determi-

determinatè obſervandum conſtituo, ut nec abbas *Weſtmonaſterii*, nec quelibet alia perſona ſecularis vel eccleſiaſtica, de hoc beneficio noſtro jus vel poteſtatem habeat aliud ſtatuendi, vel illud ad alium locum transferendi. Dono inſuper eis duas hidas terre quas *Wido* filius *Holgodi* in manu mea reddidit, quarum una eſt in **Wyrecesterſire**, & altera in **Staffordeſire**, nomine *Quata*, quietas omnino de omnibus *geldis* & omnibus aliis querelis & *ſcotis*, predicto modo de me & ſucceſſoribus meis in capite tenend.

Concedo quoque eis & confirmo villam de **Fuleford** ſitam in **Staffordeſire**, quietam & liberam ab omni ſeculari ſervicio, ſicut unquam eam tempore patris & fratris mei melius tenuerunt. Dono etiam eis terram de **Northin.** ad ſartand. inter **Hanekesbroc** & **Lindrugeſithe** ab *Heneduneia* in *Sabrinam*, quietè & liberè imperpetuum poſſidendam; & ex altera parte *Sabrinæ* dono eis duas ſolidatas terræ, id eſt *Hakieſheia*, cum quadam parte ſilve quæ pertinuit ad **Stotteſd.** per terminos illos quos *Fulco* vicecomes perambulare fecit, qui eos inde per preceptum meum ſeiſivit; & de illis duobus ſolidis & de omnibus aliis ſerviciis eam liberam eſſe concedo. Dono quoque eis & confirmo villam de **Hatfeld** ſitam in **Hereforteſire**, cum ſuis pertinentiis, quam conceſſu meo excambiaverunt *Rogero* de **Chandos** pro terra quam prius dederam illis in valle de **Strade**, in liberam elemoſinam de me & ſucceſſoribus meis in capite tenendam. Volo igitur & firmiter precipio quatinus prenominati fratres terras omnes preſcriptas cum ſuis pertinentiis, ſicut dominicam elemoſinam meam puram & liberam, bene & in pace & honorifice, cum libertatibus quæ **ſake, ſokne, tol, & team, & infangenetheof** nominantur, perpetualiter teneant, quia eas ab omni regia conſuetudine & ab omni collectione cenſus quæ **Geld**, vel **Denegeld**, ſeu **Scot** anglicè vocatur, ab omnibus placitis & querelis & ſciris & hundredis & auxiliis vicecomitum, & ab omnibus rebus & occaſionibus, & ab omni caſtelli ſeu quocumque opere ſervili, vel etiam ſervicio ſeculari, quietas imperpetuum clamo, & liberas eſſe concedo. Et ne aliquis ſuper hoc eis vim vel violentiam vel injuriam aliquam inferat, vel inferre præſumat, poteſtate regia defendo. Conteſtor itaque omnes hæredes meos & reges omnes qui poſt me in *Angliâ* regnaturi ſunt, per tremendum judicium Dei, ut hanc meam & illorum elemoſinam manuteneant & defendant ut Deus regnum ipſorum gubernet, & adaugeat, pacificet, & defendat, & ipſi poſt temporale regnum habere mereantur eternum. Quicumque autem eam infregerint vel infringere temptaverint ſeu diminuerint niſi factum ſuum digna ſatisfactione correxerint, in preſenti, fame & clade pereant, & cum *Juda* traditore domini partem habeant in futuro. Ego *H.* Dei gratia *Anglorum* Rex hanc donationis meæ cartam ſigno ſanctæ crucis confirmavi. Facta eſt autem anno verbi incarnati MCxxvij. indictione v. *Wintoniæ*. Signum ✠ Regis *Henr*. Signum ✠ Reginæ *Adeleciæ*. Signum ✠ *Rogeri* epiſcopi *Sareſb*. Signum ✠ *Bernardi* epiſcopi de ſancto *David*. Signum ✠ *Gaufridi* cancellarii. Signum ✠ *Willielmi* de *Tancarvilla*. Signum ✠ *Pagani* filii *Johannis*. Signum ✠ *Milonis* de *Glouceſtria*. Nos autem donationes (&c.)

AUCOTENSE *cœnobium in agro* Warwicenſi, *cella de* Malverne *magna.*

Conventio inter Priorem Malverniæ *&* Willielmum Burdet, *de cœnobio inſtituendo.*

Ex vetuſto exemplari penes *Simonem Archer* de *Tanworth* in com. *Warr.* eq. aurat. an. 1650.

HÆc eſt conventio inter *Rogerum* Priorem *Malverniæ* & *Willielmum Burdet*. *Willielmus Burdet* concedit liberè & quietè Deo & ſanctæ *Mariæ* de *Malvernia* ac monachis ibidem Deo regulariter ſervientibus totam terram quam habuit in *Avecota* cum molendino, & **Schetinton** cum omnibus pertinentiis ſuis, ſicut carta illius teſtatur. Et hæc conventio diffinita eſt in preſentia *Laurentii* abbatis *Weſtmonaſterii*, *Roberti* abbatis ſancti *Albani* & *Gregorii* abbatis *Malmeſberiæ*, & multorum aliorum, anno ab incarnatione Domini milleſimo 1159. centeſimo quinquageſimo nono. A primo feſto ſancti *Michaelis* ejuſdem anni uſque ad annum revolutum erunt ibidem duo monachi ad ſerviendum in eccleſia, & anno ſequenti eodem termino addentur alii duo monachi ad ſerviendum Deo; deinde loco edificato & inſtaurato, juxta facultatem loci, conſilio abbatis *Weſtmonaſterii* & virorum religioſorum illius provinciæ adjicientur ibi monachi perpetuò Deo ſervituri: Priorem autem loci illius conſtituet Prior *Malverniæ*, conſilio abbatis *Weſtmonaſt*. Abbati verò *Weſtmonaſterii* vel Priori *Malverniæ* non licebit aliquid de ſubſtantia illius loci auferre quo locus ipſe gravetur. Hæc conventio fideli polliſcitatione ab utraque parte coram prædictis perſonis confirmata eſt. Hiis teſtibus *Roberto* comite *Leceſtriæ*, *W.* de **Bell**, *Hugone Barre*, *Lauren.* Priore *Coventr.* *Ricardo Dalmari*, *Galfrido le Abbe*, *Radulfo* fratre Abbatis *Weſtmonaſterii*, *Roberto* de **Craft**, *W. Canon*, *Ricardo* de **Pilplinton**, *W.* fil. *Warr.* *Petro* de *Wicha*.

SUDBURYENSE *cœnobium in agro* Suffolcienſi, *cella de* Weſtmonaſterio.

Pat. 35 E. 3. part. 2. memb. 25.

REx omnibus ad quos &c. ſalutem. Sciatis quod cum nos nuper per literas noſtras patentes de gratia noſtra ſpeciali conceſſiſſemus & licentiam dediſſemus pro nobis & hæredibus noſtris quantum in nobis fuit dilectis nobis in Chriſto abbati & conventui *Weſtmonaſterii*, quod ipſi terras tenementa & redditus ad valorem decem marcarum per annum tam de feodo ſuo proprio quam alieno, exceptis

terris

terris tenementis & redditibus quæ de nobis tenentur in capite adquirere poſſunt. Habendum & tenendum ſibi & ſucceſſoribus ſuis inperpetuum in relevationem pauperis Cellæ ſuæ ſancti *Bartholomei* juxta **Sudbury**, ſtatuto de terris & tenementis ad manum mortuam non ponendis edito non obſtante, prout in literis noſtris prædictis plenius continetur. Nos volentes dictam conceſſionem noſtram effectui debito mancipari, conceſſimus & licentiam dedimus pro nobis & hæredibus noſtris, quantum in nobis eſt, *Ricardo Roke* de villa *Weſtmonaſterii* ſeniori, quod ipſe ſexaginta & ſexdecem acras terræ & dimidiam, & tres acras prati & dimidiam, cum pertinentiis in **Sudbury** & **Holegate**, quæ de nobis non tenentur, & quæ valent per annum in omnibus exitibus juxta verum valorem eorundem, ultra ſervicia inde debita & conſueta, viginti & octo ſolidos, ſicut per inquiſitionem inde per dilectum nobis *Rogerum* de *Wolfreton*, Eſcaetorem noſtrum in comitatu *Suffolchiæ*, de mandato noſtro factam, & in Cancellaria noſtra retornatam eſt compertum, dare poſſit & aſſignare præfatis Abbati & Conventui; Habendum & tenendum ſibi & ſucceſſoribus ſuis in relevationem Cellæ prædictæ imperpetuum, (&c.) T. Rege apud *Weſtm.* primo die Maii.

S. NEOTI *Prioratus*,

In comitatu Huntingdoniæ, *primò Cella Abbatiæ de* Becco, *in* Normannia, *deinde verò factus indigena.*

Lelandi collectan. vol. 3. p. 10.

SAnctus *Neotus* Monachus *Gleſſoburgenſis*, tranſlatus à **Neoteſtoke** in *Cornubia*, olim monaſterio nunc verò parochiali eccleſia, ad **Arnulphesbiry**, in provincia *Huntingdunenſi*, in quo oppido palatium erat *Elfridi* comitis, quod poſtea verſum eſt in uſum cœnobii, in quo fuerunt ad multos annos monachi nigri, donec *Anſelmus* archiepiſcopus *Cantuarienſis* introduxit *Gallos*, monachos albos.

Ibid. *Barrius*, *Neoti* ſervus, ibidem ſepultus.

Monaſterium ſancti *Neoti* à *Danis* ſpoliatum, & incenſum, quod reparavit domina *Roſa* tempore *Henrici* primi; Quo tempore forſan ab *Anſelmo* primùm ex *Gallia* in *Anglia* monachi albi evocati, qui alius profeſſionis ſunt quam *Barnardini*.

Ib. p. 11.

Ex libro de vita ſancti Neoti.

NEOTUS filius *Adulphi* Regis *Cantiorum*, & frater *Aluredi* regis, qui Academiam *Oxonienſem* fundavit inſtigante fratre.

Neoteſcenſis in *Cornubia* à *Neoto* ſic dicta, nunc linguâ vulgari **Neweſtoke**.

S. *Neotus Aluredo* * fratri apparuit, promittens illi victoriam de *Danis*.

* Nepoti.

Sunt tamen (ſi recte memini) qui hoc divo *Cuthberto* tribuunt.

Vidi tunicam interiorem ſancti *Neoti* ex panno villoſo, more *Hibernico*, pecten ſancti *Neoti* ex oſſiculo duos digitos lato, inſertis piſcium denticulis inſtar maxillæ lupi fluviatilis,

Ex regiſtro *Elienſis* cœnobii in bibl. *Bodleiana* lib. 2. fol. 9. a.

De **Eynolvesberi**.

REſtat igitur enarrandum de **Henulvesbiry** quem ſanctus *Neotus* primùm monachili ordine inſtituit, ſed iniqua *Danorum* pervaſione jacuit diu miſerabiliter deſolandus. Poſt plurimorum autem temporum curricula venerabilis pater * *Ædeluuoldus* locū eundem ſicut cætera per *Angliam* loca veneranda relevare, & ad priſtinum decorem divini obſequii reformare ſtuduit, monachos adducens de **Ely**, denuo illuc regulariter ſub Priore collocavit. Cum enim ad præfatæ baſilicæ dedicationem conſiſteret vir Deo devotus *Leofricus* & uxor ejus *Leofleda* nomine, conſilium habuerunt cum eo & cum Abbate *Brithnodo*, rogantes eos obnixè ut monachos illic conſtituerent; At illi votum eorum multipliciter amplectentes, quoſdam de **Ely**, quoſdam verò illic de *Torneia* deſtinaverunt. Deinde, coram omnibus epiſcopum atque abbatem humiliter poſtulabant, quatinus pro Dei amore, & ſanctæ religionis reverentia, eis, tanquam ſuis providerent atque conſulerent, ut vitam religioſam dignè obſervarent, & eſſet locus ipſi abbati & cunctis ſucceſſoribus ſuis, eccleſiæ de **Ely** ſemper ſubjectus, ſed & Prior illic jugiter de eccleſia de **Ely** haberetur, niſi ex ipſis talis poſſet inveniri, & hoc aſſenſu atq; conſilio fratrum de **Ely** qui ipſo officio dignus exiſteret. Ad victum verò eorum & veſtimentum decem & octo hydas continuò ſtatuerunt neceſſitati illorum utiliter providentes; duas videlicet in prædicta villa de **Henulvesburi**, & vj. apud **Woberesle**, & novem apud *Gamingeia*, unde teſtes fuerunt *Æſcuuinus* epiſcopus qui eccleſiam tunc dedicavit, *Ægeluuinus Alderman*, *Ædricus Pape*, *Ædelmus Polga*, & cæteri qui ad dedicationem illam fuerant congregati; Atque hoc tribus ſcriptis Anglicè conſtat eſſe firmatum, unum habuit epiſcopus *Ædelwoldus*, quod in eccleſia pro teſtimonio hactenus ſervatur; aliud *Æſcuuinus* epiſcopus, tertium ipſimet ſibi retinuerunt. Locus autem ille ad **Ely** diu pertinuit, donec *Anglia* ſubjugatur à *Normannis*; ſed eccleſia gemens in ſuis oppreſſionibus, illud, cum multis & magnis injuſtè ſibi ablatis calumpniatur, & continuè ad Deum cum Pſalmiſta quærimoniam facit adverſus eos, qui dixerunt. *Venite & diſperdamus eam de gente, & non memoretur in ea nomen* Iſrael *ultra*; nam poſtea *Normannis Angliam* optinentibus, unus illorum *Gilebertus* de *Clara* eundem locum ſibi vendicavit, fratreſque de **Ely**, uti in proprio illic degentes, fugavit. Tres vero non fame, non verbere depellere valens, apud *Beccum* in cuſtodiam ultra mare delegavit, ac monachos inde adducens ibi locavit, expulſis violenter indigenis, ut in ſequentibus dicetur.

* Epiſc. *wintonienſis*.

Quam violenter locus de **Enolvesbyri** *abſtractus ſit* Elyenſi *eccleſiæ*.

Ib. f. 32. b.

INter hæc namque tempeſtivæ commotionis incendia jus & debitum virginis Dei *Ædhel-*

dreda

dredæ diripiunt omnes tranſeuntes viam, queſtumque pietatis eſtimant, gaudent & manu plaudunt, quotquot prævalent inferre leſionem bonis illius multiplicant, ex quibus extitit unus ille *Gilebertus* de *Clara,* genere ac dignitate carnis præclarus, ſed tota anima atque virtute ſanctæ *Ædheldredæ* dominatrici *Elyenſis* eccleſiæ in cunctis adverſarius, cui locum de **Eynolveſbiry** ſubripiens ſibi vendicare præſumpſit, indeque noſtros, violenter ejectos, recedere compulit, nonnullos verò jugi inedia maceratos & diu afflictione gravatos de loco nequivit pellere, tamen ſic domare illorum conſtantiam poſtremò cogitans, jubet eos pertrahi foras, & ultra mare apud *Beccum* perpetuò cuſtodiæ mancipandos tranſmiſit; Sicque monachis noſtris à loco depulſis atque proſcriptis, monachos inde adducens apud **Enulveſbiri**, contra rationis ordinem, & injuſtè pro noſtris locavit, quem, illi licet indebitè uſque ad hunc diem pro voto optinent, & nos ſuper hujuſmodi infeſtationis moleſtia judiciali diſceptatione fruſtramur.

De ſancto Neoto.

Hiſt. aurea *Johan. Tinemuthenſis* MS. in bibl. *Bodleiana* lib: 18. cap. 63.

ANno Domini DCCCCxcj. tandem populi frequentiam ac favorem declinare affectans, divino præmonitus oraculo, inter *Cornubiæ* confinia, remota quæſivit ſolitudinis loca, unius clientis nomine *Barii,* quem ſui fecerat ſecreti conſcium, contentus comitatu. Sicque, ipſo ducente quo præmonente, ad locum ſibi à Deo præparatum devenit. Diſtat enim heremus illa à ſancti *Petroci* in *Cornubia* monaſterio, milliaribus ferè decem; &, tracto ab ipſo viro Dei nomine, ab incolis locus ille **Neotſtoke** appellatur. Erat autem locus ille nemoroſus, fluviis perſpicuus, & mari affinis. Tranſactis autem in illo loco feliciter annis vij. *Romam* profectus, à Papa *Martino* honorificè ſuſceptus, utroque alterius recreato ſolamine, poſtulata cum benedictione aſſecutus, domum rediit, & monaſterium conſtruxit, & monachos congregavit (*&c.*)

Anno Chriſti Mlxxvij. venerabilis quædam matrona, nomine *Lewina*, **Enolveſbiri**, quæ nunc villa S. *Neoti* dicitur, domina, ubi quondam ejuſdem ſancti corporis glebam ſive reliquias diſcipulus ejus *Barri,* divinitus admonitus, detulerat ad monaſterium *Croylandiæ*, cui frater ſuus *Osketellus* præfuit, barbarorum metuens hoſtilitatem, amore fraterno compulſa, reliquias ſancti *Neoti* adduxit; ſed ſcriptum in eodem monaſterio palam oſtenditur, unde, poſtea, dubitantibus de hoc quibuſdam fratribus abbatiæ, cum devotione accenſis cereis, loculum cum timore frangens, invenit teſtam capitis, & oſſa de collo & de ſcapulis, & de thorace, & inſuper nonnulla oſſa tibiarum & coxarum; has enim ſecum domina præfata reliquias attulit, in priori loco oſſibus quibuſdam cum cineribus dimiſſis. Tranſlata poſtea fuerunt oſſa illa ab abbate *Henrico,* & juxta altare, in honore ejus conſtructum collocata anno Domini MCCxiij. Diebus tamen noſtris, in monaſterio S. *Neoti*, à fratribus monaſterii *Beccenſis* occupato, ſcrinium ſatis pretioſum adventantibus oſtenditur.

Ex regiſtro S. *Neoti* in bibliotheca *Cottoniana* [ſub effigie *Fauſtinæ* A. 4.] fol. 44. b.

ANno ab incarnatione Domini MCxiij. *Henrico* regnante Dei gratia rege *Anglorum,* *Roheſia* uxor *Ricardi* filii comitis *Giſleberti,* dedit Deo & ſanctæ *Mariæ Becci,* ſanctoque *Neoto,* **Einulfiberie** & monachis ibidem Deo famulantibus totum inſimul idem manerium *Einulfiberiæ,* & quicquid ad illud pertinet, ſicut ipſa tenebat, pro ſalute regis *Henrici,* uxoriſque ejus *Matildis,* atque filiorum ſuorum, & pro anima *Willielmi* regis patris ſui, & *Matildis* matris ſuæ fratrumque ſuorum & pro anima *Ricardi* mariti ſui, & ſalute animæ ſuæ filiorumq; & filiarum, atque omnium parentum ſuorum. Hoc donum conceſſit *Giſlebertus* filius ſuus, uxorque ejus *Aeliz,* & filii ſui, rogatu & petitione ejuſdem *Roheſiæ,* matris ſuæ, fratrumque ſuorum, *Rogerii* ſcilicet, *Walterii, Roberti,* ſororumque ſuarum, necnon parentum & amicorum ſuorum. Teſtibus, &c.

Vide Pat. 16. *H* 6. part. 2. m. 23.

Ib. fo. 43. a.

UNiverſis Chriſti fidelibus ad quos preſens ſcriptum pervenerit, *Johannes* Dei gratia *Norwicenſis* epiſcopus ſalutem in domino. Licèt univerſis nobis ſubjectis, in hiis quæ ad nos pertinent ſua jura conſervare & protegere debeamus; propenſius tamen & attentiùs juſtas poſſeſſiones eorum qui arctioris vitæ viam elegerint, ex officii noſtri debito tueri & defendere tenemur; ut injuria temeritatis excluſa, vacare divinis liberiùs poſſint obſequiis. Eapropter omnibus notum eſſe volumus, nos confirmaſſe dilectis filiis monachis *Beccenſibus,* apud ſanctum *Neotum* Deo ſervientibus, omnes poſſeſſiones, & beneficia eccleſiaſtica quæ in epiſcopatu *Norwicenſi* canonicè ſunt adepti. Hæc autem propriis duximus exprimenda vocabulis. Scilicet, eccleſiam de **Cratefeld** ex conceſſione *Willielmi* de *Abenni,* & *Matildis* matris ejus; eccleſiam de **Dveſton** ex donatione *Walteri* filii *Roberti,* eccleſias de *Bertona,* & de **Welle,** ex donatione comitis de *Clara,* & tenementum *Herlewini* presbiteri de *Bertona,* ex donatione ejuſdem comitis *Rogeri*; ſalvis in prædictis eccleſiis vicariis debitis, & ſalvo jure ſanctæ *Norwicenſis* eccleſiæ per omnia. Hæc itaque & cætera quæ in epiſcopatu *Norwicenſi* canonicè ſunt adepti, vel annuente domino juſtis modis potuerint adipiſci, ipſis firma conſtare, & confirmata fore volumus. Et ut hæc noſtra confirmatio perpetuam optineat firmitatem, eam preſenti ſcripto, & ſigilli noſtri appoſitione corroboravimus. Teſtibus, &c.

Ibid.

OMnibus Chriſti fidelibus ad quos preſens ſcriptum pervenerit, *Johannes* Dei gratia *Norwicenſis* epiſcopus ſalutem in domino. Noverint univerſi nos canonicè conceſſiſſe, & hac preſenti carta noſtra confirmaſſe monachis de *Becco* apud ſanctum *Neotum* Deo ſervientibus eccleſiam de **Bedelingham** cum omnibus pertinentiis ſuis, ex donatione nobilis viri *Walteri* filii *Roberti.* Concedimus etiam & confirmamus canonicè eiſdem monachis religioſis, annuam penſionem xx. ſolidorum de eadem eccleſia perpetuò percipiendam. Præterea eccleſiam de *Birtona-Binnedic* cum omnibus pertinentiis ſuis, ex donatione comitis *Rogeri* de *Clara*; & annuam penſionem xl. ſolidorum de eadem perpetuò percipiendam; duas quoque partes decimarum de dominio *Ricardi* filii *Symonis* in **Bucton**, ex ip-

ſius *Ricardi* donatione. Hiis Teſtibus, &c.

Ib. f. 36. a. OMnibus Chriſti fidelibus ad quos preſens ſcriptum pervenerit, *Hugo* Dei gratia *Lincolnienſis* epiſcopus ſalutem in domino. Ne ea quæ locis religioſis conferuntur beneficia, maligna pravorum machinatione poſſint retractari, aut per temporum vetuſtatem oblivione ſepeliri, ſolers antiquorum cavit prudentia ad poſterorum cognitionem prædicto modo collata beneficia, per ſcripturæ ſubſidium longeva perpetuare memoria. Nos igitur veterum pia veſtigia ſequentes, dilectis nobis in Chriſto filiis Priori de S. *Neoto*, & monachis ibidem Deo ſervientibus, donationes, & conceſſiones ſibi rationabiliter factas epiſcopali auctoritate duximus confirmare, & atteſtatione preſentis ſcripti communire, Quas propriis vocabulis cenſuimus ſubſequenter exprimere, Videlicet, eccleſiam ſanctæ *Mariæ* parochialem de villa ſancti *Neoti*, cum omnibus pertinentiis ſuis, & eccleſiam ſanctæ *Mariæ* de *Evertona*, cum omnibus pertinentiis ſuis, & conceſſionem eccleſiæ de *Auca*, cum pertinentiis ſuiis præfatis monachis rationabiliter factam a nobilibus viris *Gileberto* de Munfichet, & *Ricardo* hærede ipſius, ſicut ex inſpectione cartarum ipſorum nobis innotuit. Supradictas itaque donationes, & conceſſiones eis rationabiliter factas, ratas habemus & preſentis ſcripti teſtimonio, ac ſigilli noſtri patrocinio confirmamus. Hiis teſtibus, &c.

Ib. f. 57. a. ROgerus *Burnard* omnibus amicis, hominibus & fidelibus ſuis ſalutem. Notum ſit vobis me conceſſiſſe, & carta mea confirmaſſe monachis de ſancto *Neoto* eccleſiam de Boſcumbe, & eccleſiam de *Cheldretona*, & eccleſiam de Godſford, & eccleſiam de *Eddewrtha*, cum omnibus ad eaſdem eccleſias pertinentibus, in perpetuam & liberam elemoſinam, pro animabus patris & matris meæ, quorum corpora ibi requieſcunt, & pro ſalute mea & hæredum meorum. Quare volo & firmiter precipio quod prædicti monachi præfatas eccleſias habeant & teneant liberè, & quietè, & honorificè. Hiis teſtibus, &c.

Ib. f. 79. a. WIllielmus de *Albenc*io filius *Matildis* de *Seint-Liz.* univerſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis ſalutem. Notum ſit vobis quod ego, conſilio prudentum hominum & militum meorum, conceſſi & hac mea carta confirmavi monachis *Becci* apud ſanctum *Neotum* Deo famulantibus eccleſiam de Cratesfeld, cum omnibus eidem eccleſiæ pertinentibus, in puram & liberam elemoſinam, (*&c.*)

Ib. f. 79. b. MAtildis de ſancto *Lizio* filia *Roberti* filii *Ricardi*, Omnibus ſanctæ matris eccleſiæ filiis & fidelibus ſalutem in domino. Noverit univerſitas veſtra & omnes ad quos præſens ſcriptum pervenerit, me dediſſe & præſenti carta confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſancti *Neoti* & monachis *Becci* ibidem Deo ſervientibus totam tertiam partem totius manerii mei de Cratesfeld quod eſt liberum maritagium meum, ſicut tunc fuit in manu mea quando hæc carta facta fuit, (*&c.*) Præfati autem monachi, ad petitionem meam, receperunt duos presbiteros ad habitum monachilem in domo ſua inperpetuum, de prædicta elemoſina victuros, pro ſalute animæ meæ, & animæ patris mei cujus corpus ibi requieſcit; & animabus omnium anteceſſorum & ſucceſſorum meorum. Quare volo (*&c.*) Facta eſt autem hæc elemoſina anno ab incarnatione Domini MC.

CElestinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Lincolnienſi *epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Socroſancta* Romana *eccleſia devotos & humiles filios ex aſſuete pietatis officio propenſius diligere conſuevit, & ne pravorum hominũ illicitis gravaminibus moleſtentur, eos protectionis ſuæ munimine, tanquam pia mater ſolita eſt confovere. Unde quia ſingulis ad nos clamantibus apoſtolicum tenemur preſidium impertiri; Intuitu pietatis & miſericordiæ, Priori & conventui ſancti* Neoti, *eccleſiam de* * Eſnebiria, *&* Torneia, *de quibus jam annuam penſionem acceperunt, preſenti pagina confirmamus. Siquidem prædicti Prior & conventus in tranſitu viarum, & ſtrata celeberrima conſtituti, omnibus tranſeuntibus cibum & potum petentibus pro Dei miſericordia largiantur. Et redditum prædictarum eccleſiarum proprio uſui hoſpitum ſe expendere profitentur.* Autographum in bibl. *Cottoniana.* * Eyneſbury.

Eapropter fraternitati veſtræ per apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatinus pro reverentia beatorum apoſtolorum Petri *&* Pauli *& noſtra, prænominatis Priori & conventui prædictas eccleſias, ſicut eas juſtè & rationabiliter poſſident, & preſentis ſcripti teſtimonio ſunt communiti, appellatione remota, & nullis literis obſtantibus, in pace poſſideri permittatis, & à decanis, ab archidiaconis & ab omnibus hominũ officialium inſolentiis, auctoritate beati* Petri, *& noſtra premunitos defenſetis, & ſi quis hujuſmodi confirmationi & prædictis Priori & conventui in hoc preſumpſerit contradicere, auctoritate noſtra excommunicatum publicè denuncietis. Datum* Romæ *apud ſanctum* Petrum *xiij. kalend. Decembris pontificatus noſtri anno quarto.*

Charta Rogeri, *filii* Rogeri, *&c.*

SCiant præſentes & futuri, quod ego *Rogerus* filius *Rogeri*, filii *Fulconis*, dedi, & hac preſenti charta mea confirmavi Deo & eccleſiæ ſancti *Neoti*, & monachis ibidem Deo ſervientibus ſervitium quod mihi debet *Willielmus* de *Hanvilla* de terra illa quam tenet de feodo meo in *Bertona*, quam *Fulco* avus meus dedit *Willielmo* de *Auvilla* patri præfati *Willielmi* in francum maritagium cum *Avicia* amita mea, ſcil. duodecim denarios annui redditus, &c. Ex regiſt. S. *Neoti* in bibl. *Cotton.* [ſub effigie *Fauſtinæ* A 4] f. 78

[*Quod hujuſmodi Prioratus ſit indigena, vide Pat.* 10. H. 4. *part.* 2. *memb.* 23. *& Rot. parl.* 2. H. 5. *num.* 25.]

SELBIENSE

Selbienſis, eccleſiæ Monaſt:
Latus auſtrale.
Ne pietas, et munificentia Prio-
ru poſteris incognitæ maneant,
Tho: Talbot agri Eboracenſis
hoc poſuit.
D. King delin: et ſculpſit.

Ex regiſtro de *Selby* nuper in cuſtodia *Thomæ Walmeſley* armig.

SELBIENSE *Cœnobium in agro* Eboracenſi.

Carta Willielmi Conqueſtoris *de prima fundatione Abbatiæ de* Salebi.

Cart. 2 *E.* 3 m. 21. n. 77.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, Filii & Spiritus Sancti, *Amen. Willielmus* fortiſſimus immo potentiſſimus Rex omnium Regum illorum à quibus eo tempore Sceptra regalia ſub divo gubernantur, maximum imperium *Angliæ* terræ regens, quod permiſſione atque voluntate Dei primùm ſignis, mirabilibuſque prodigiis, ac deinde magnis viribus belliſque debellando *Anglos*, tandem adquiſitum gubernans, viris tàm eccleſiaſticis, quàm ſuis comitibus, baronibuſque atque miniſtris omnibus, Salutem. Divina providente Dei miſericordia, & mea bonitate, divina clementia inſpirata, devotè poſtulanti, *Benedicto* abbati devotiſſimo, Cœnobium in honore Domini noſtri *Jeſu Chriſti*, & beatiſſimæ ejus genitricis & virginis *Mariæ*, & ſancti *Germani*, *Antiſiodorenſis* epiſcopi in *Salebya* fundare conceſſi. In quo fundamine conjeci, & regali libertate poſui & dedi, de propria mea menſa ipſam *Salebiam*, videlicet, unam carucatam de terra **Snaith**, & ſex bovatas de **Flaxley**, & **Rodcliffe**, & dimidiam carucatam terræ in **Bratone**, & unam piſcariam in **Whitegift**; & terras à *Thoma* archiepiſcopo eidem eccleſiæ datas, videlicet *Friſtunam*, & *Salebiam*-minorem, tam ſecundùm vivam vocem quàm juxta brevis ejus tenorem.

Eodem modo **Crull**, ſcilicet, una Hundreda quæ jacet in vicecomitatu *Lincolnienſi*, & **Stanford**, quæ eſt in vicecomitatu *Hamptoniæ*, quas dederunt *Gaufridus* de la *Wirchi*, & *Wido* de **Rainecourt**, ſine ullo retentu confirmavi; et dando conceſſi, & cuncta cum hiis undecunque tam in terris, & poſſeſſionibus, quam in aliis oblationibus quæ inſtinctu ſancti Spiritus à devotis benefactoribus offerri & quaquaverſum jure, prece & precio adquiri poſſint, ſub regali munere, ab omni exactione & moleſtia, & vexatione ſolutè & quietè, & liberè, prout decet elemoſinam Regiam, & propriam abbatiam interminabili & perpetua pace tenere, & curiam ſuam, cum *ſaca* & *ſoca*, & **Tol** & **Team**, & **Infangenethefe**, & cum omnibus conſuetudinibus, quas meliores habet eccleſia ſancti *Petri Eboracenſis* habere & perpetuò poſſidere; Ad teſtimonium, & ad confirmationem hujus elemoſinæ donationis, pro ſalute animæ meæ, & tam precedentium meorum, quàm ſubſequentium Data carta hac & confirmata apud *Lundonias*, in preſencia iſtorum, ſcilicet, *Odonis Baiocenſis* epiſcopi, *Edwardi* de *Saleſbiria*, *Hugonis* de *Portu*, *Hugonis* de *Monteforti*, *Roberti* de *Olley*, *Ricardi* filii comitis *Gilberti*, *Baldwini* fratris ejus, *Remigii* epiſcopi, *Radulphi Taleboiſ*, *Roberti* de *Tany*, *Gaufridi* de la *Wirchi* & totius curiæ Regis.

Carta Guidonis *de* Raincourt, *de villa de* **Stanford**, *in comitatu* Northamtoniæ.

WIDO de *Rainecort* omnibus hominibus & amicis ſuis Salutem. Notum ſit vobis omnibus audientibus has literas quod ego pro amore Dei, & anima domini mei *Willielmi* Regis, & pro remiſſione peccatorum meorum, & uxoris meæ, filiorum & omnium parentum meorum, dedi **Stanford**, villam meam, cum omnibus quæ ei adjacent, Abbati *Benedicto*, & eccleſiæ ſancti *Germani* de **Selby**, ſolutam & quietam imperpetuum, ab omnibus conſuetudinibus & ſervitiis ad me pertinentibus, concedente & confirmante hanc elemoſinam domino meo Rege, & hærede meo *Richardo*. His teſtibus, *Remigio* epiſcopo, & *Hugone* de **Montford**, (*&c.*) Ibid.

Carta *Galfridi* de la *Wyrce* de Hundredo de *Crull* in inſula de *Axiholm.*

NOtum ſit meis amicis, & omnibus hominibus, quod ego* Gaufridus *de la* Wyrce *pro ſalute Regis & Regine, & eorum liberorum, & pro ſalute anime meæ, & uxoris meæ, & amicorum meorum conceſſi, nutu Regis,* Benedicto *abbati ſancti* Germani *de* **Selby**, *& fratribus ibidem habitantibus* **Crull**, *ſcilicet, Hundredum terre, cum tota* ſoca *&* ſaca, *ut in vicecomitatu* Lincolnie *jacet, abſque ullo retentu, ſolutam, & quietam ab omnibus conſuetudinibus, & ſervitiis, quæ ad me pertinent imperpetuum, eo tenore ut pro nobis monachus unus ſemper in eccleſia habeatur, & unus pauper paſcatur. Hanc confirmationem feci apud* Londonias *in ſolario domus* Walcranni, *coram* Odone *epiſcopo* Bajocenſi, *&c.* Ibid.

Carta Hilberti *de* Laſcy, *de manerio de* Hamelton.

NOtum ſit omnibus has literas legentibus, quod Ego *Hilbertus* de **Laſcy**, pro ſalute anime mee, & pro ſalute omnium parentum meorum, Manerium de **Hamleton**, cum omnibus ſibi adjacentibus quod dedit avus meus *Hilbertus* eccleſie ſancti *Germani* de **Selby**, & monachis ibidem Deo ſervientibus in puram elemoſinam, confirmo & concedo, eodem modo tenere in perpetuum. Et volo & confirmo ut teneant elemoſynam meam puram, bene, honorificè & quietè, ut tenuerunt die quo receperam Honorem meum. Ibid.

Carta Thomæ *archiepiſcopi de* **Friſton** *&* **Selebi** *minori.*

NOtum volo fieri omnibus ſanctæ matris eccleſie cultoribus, quod Ego *Thomas Eboracenſis* eccleſie, Dei gratia, archiepiſcopus, de ſalute anime domini mei Regis *Willielmi*, parentis mei, necnon omnium in Chriſto fidelium in futurum previdens, has eccleſias **Friſton** & *Salebyam* ab omni conſuetudine liberas & quietas, clericorum conſenſu, conſilioque communi, eccleſie, que in honore beatiſſimi confeſſoris *Germani* in dioceſi mea fundata eſt, donaverim, ita liberè, ſicut ſuperius dixi, excepta Chriſtianitatis cauſa, & ce-

lebratione anniverſarii quod celebraturi ſunt ejuſdem eccleſie fratres, per ſingulos annos, pro peccatorum meorum remiſſione. Hoc autem rogo & humiliter meos ſucceſſores admoneo, ne hanc caritatis donationem violare, vel adnullare aliquatinus preſumant; ſed imperpetuum ſacroſanctæ eccleſiæ, ejuſque ſervientibus pro remunerationis eccleſie cœleſtis gloria adjacere permittant. Hujus Donationis Teſtes ſunt *Odo Bajocenſis* epiſcopus, &c.

Carta Gilberti Tiſon *ſummi vexillatoris* Angliæ.

Ibid.

OMnibus Chriſti fidelibus de **Polethorp**, dominus *Gilbertus Tiſon*, domini regis *Angliæ* ſummus vexillator, ſalutem. Conſtet vobis, ad inſtantiam nobilis reginæ *Angliæ*, *Matildis* nomine, pro animabus regis ſancti *Edwardi*, & *Willielmi* Baſtardi, Parentum & ſucceſſorum meorum, & pro anima noſtra, nos conceſſiſſe, dediſſe, & hac preſenti pagina confirmaſſe, Deo noſtro, & eccleſiæ de **Seleby**, monachis ibidem Deo ſervientibus ad ſuſtentationem elemoſyne, duas carucatas terræ in **Polkerthorp**, quas *Hainus* nativus noſter tenet, cum ſequela ipſius; & duas carucatas terræ in **Bobewith**, in loco qui dicitur **Gunelby**. Et unam carucatam terræ in villa de **Lund** in campo de **Writtelow**, juxta manerium noſtrum ibidem, quam *Grunkel* filius *Thorin* ballivus pro quodam exenio de nobis tenuit, pro omni alio ſervitio ſeculari, cum dicto ſervitio, & omni jure competituro. Tenendum & habendum eidem eccleſiæ terras prædictas, cum omnibus ubique appenditiis adeò liberè ſicut alicui eccleſiæ poteſt liberiùs conferri. Volumus & concedimus pro nobis & ſucceſſoribus noſtris, neminem a prædictis terris, vel inhabitantibus *ſoccam*, vel *ſaccam* aut team vel ſcutagium reclamare. Sed ſint quieti in civitatibus, burgis, foris, & nundinis, per totam *Angliam*, de quolibet *theolonio*, *tallagio*, *paſſagio*, *pedagio*, *laſtagio*, *hydagio*, *wardagio*, & omnibus *geldis*, *fengeldis*, *horngeldis*, *forgeldis*, *pemgeldis*, **tendpenigs**, **hunderpenigs**, **miskemelig**, & omni terreno ſervitio, & ſeculari exactione: Similiter de ſectis curie comitatus, hundredorum, wapentagiorum, tridingiorum, & de murdro & latrocinio, eſcapio, & **Hamſokne**, **Grithbreges**, **Blodwit**, **Leyrwith**, & **Brenalpeninge**, & de omnibus auxiliis vicecomitis & miniſtrorum regis, & noſtrorum ſecundùm quod dicti reges nobis & noſtris prædictas libertates dederunt, & confirmaverunt. Quod iſtas verò largitates, in puram & perpetuam elemoſinam, contra omnes warrantizabimus & imperpetuum defendemus, preſenti ſcripto ſigno noſtro roborato nos, & ſucceſſores noſtros firmiter ligamus. His teſtibus, *Alredo* archiepiſcopo *Eborac. Ranulpho Silveſt.* comite, &c.

Ibid.

NOtum ſit omnibus fidelibus, quod ego *Gilbertus Tiſun*, conceſſu uxoris meæ, & filiorum meorum, dedi eccleſiæ ſancti *Germani* de **Seleby**, pro anima domini mei *Willielmi* regis, & liberorum meorum, duas carucatas terræ quæ **Gundeby** dicitur, cum omnibus quæ illi adjacent, & illam decimam quam habeo in *Maigruna*, & in **Alwelay**, & octo bovatas terræ in villa quæ **Lund** dicitur. Hoc autem ea conditione feci ut in eadem eccleſia ſim plenarius frater. Quidam etiam ex hominibus meis nomine *Swanus*, dedit memorate eccleſiæ unam carucatam terræ in **Duffeld**, quod ego conceſſi, & concedo. Teſtibus, *Thoma* archiepiſcopo, domino *Ada* filio meo, &c.

Carta Gauleranni *comitis de* **Mellent**.

Ex regiſt. de *Selby* in cuſtodia *Thomæ Walmeſley* armigeri 1620. fol. 202.a.

G. comes de **Mellent** kariſſimo fratri ſuo *R.* comiti *Leyreceſtr.* & omnibus baronibus, amicis & fidelibus ſuis totius *Angliæ* ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe abbati & monachis ſancti *Germani* de *Salebeya* villam de **Stanforth**, cum omnibus quæ ei adjacent, ut bene & in pace, honorificè, liberè, & quietè eam teneant, ſicut illam quæ eſt de dominica elemoſina mea, & ſicut dirationata fuit in curia regis *Stephani* apud *Northampton*, per breve regis *Willielmi*. Et precor vos quatinus pro amore & honore Dei, & precè mea, illam cuſtodiatis & manuteneatis & defendatis, ubi opus & neceſſe eis inde fuerit, ut grates inde vobis ſciam. Teſt. *Philippo* de **Belmes**.

Carta Gaufridi *de la* **Wyrce**.

Ib. fol. 209

NOtum ſit meis amicis, & omnibus hominibus quod ego *Gaufridus de la* **Wyrce**, pro ſalute regis & reginæ, & eorum liberorum, & pro ſalute animæ meæ, uxoris meæ & amicorum meorum conceſſi, nutu regis, *Benedicto* abbati ſancti *Germani* de **Seleby**, & fratribus ibidem habitantibus **Crull**, ſcilicet, hundredum terræ cum tota *ſoca* & *ſaca*, ut in vicecomitatu *Lincolniæ* jacet, abſque ullo retentu, ſolutam & quietam ab omnibus conſuetudinibus & ſervitiis quæ ad me pertinent imperpetuum, eo tenore, ut pro nobis monachus unus ſemper in eccleſia habeatur, & unus pauper paſcatur. Hanc confirmationem feci apud *Londonias* in ſolaro domus *Waleranni*, coram *Odone* epiſcopo *Baiocenſi*, (&c.)

Carta *Nigelli* de *Albini*.

Ib. fol. 211

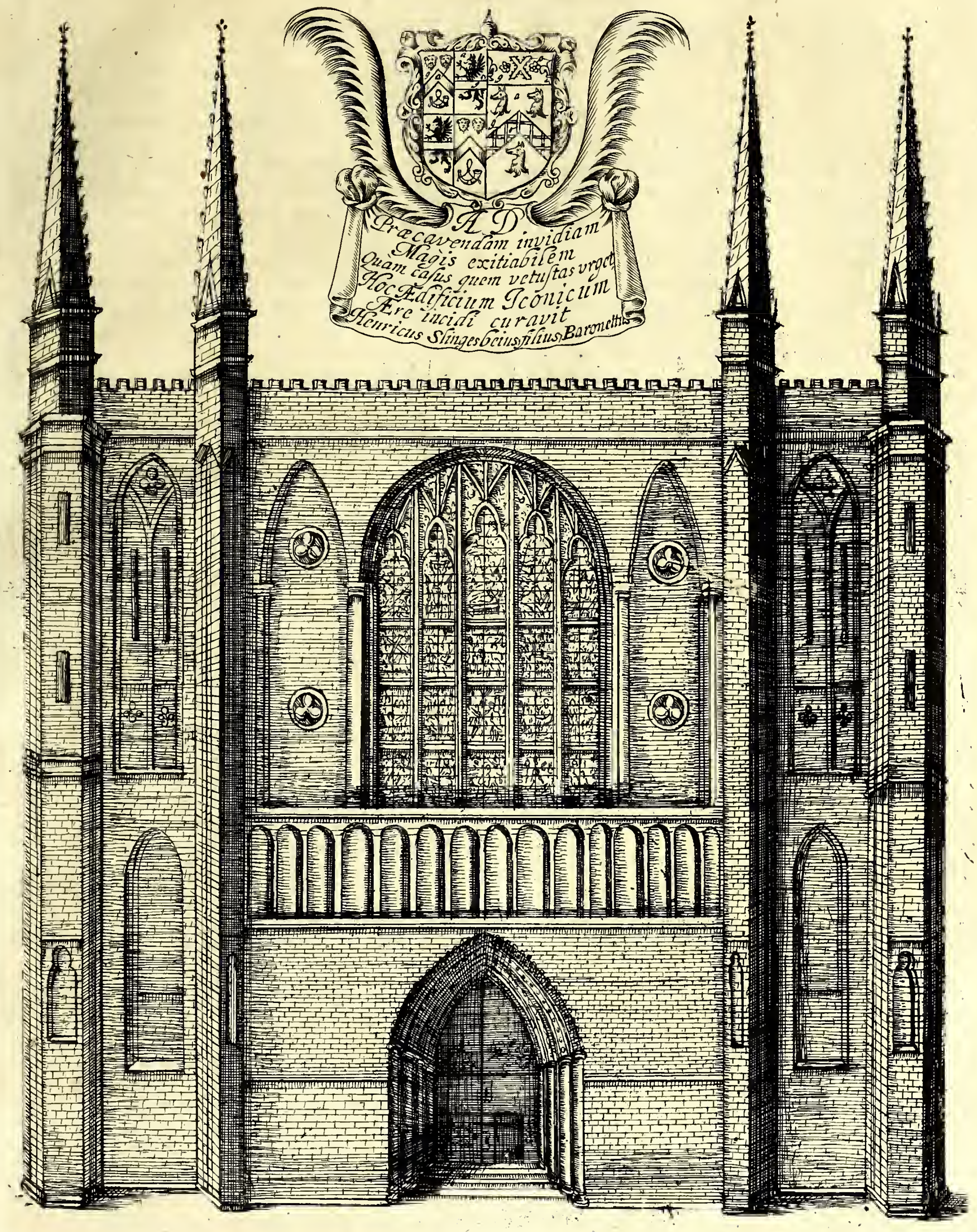
ROberto Lincolniæ *epiſcopo vicecom.* & *baronibus* Lincolniæ & Willielmo *fratri ſuo* & *omnibus amicis* & *hominibus ſuis* Francis & Anglis, Nigellus *de* Albini *ſalutem. Notum ſit omnibus vobis quod ego, pro redemptione animæ meæ dedi ſancto* Germano & *monachis de* **Seleby**, *ad luminare ejuſdem eccleſiæ, unam carucatam terræ in* **Amecotes**, *cum omnibus quæ ei adjacent, in puram elemoſinam, liberam & quietam ab omni ſeculari ſervitio. Teſt.* R. *epiſcopo* Dunelmenſi.

Carta de manerio de **Hamelton**.

Ib. fol. 91.

NOtum ſit omnibus has literas legentibus, quod ego *Hilbertus* de **Laſcy**, pro ſalute animæ meæ & pro ſalute omnium parentum meorum, manerium de **Hamelton**, cum omnibus ſibi adjacentibus, quod dedit avus meus *Hilbertus* eccleſiæ ſancti *Germani* de **Seleby** & monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram elemoſinam confirmo & concedo, eodem modo tenere imperpetuum. Et volo & confirmo ut teneant elemoſinam meam puram, bene, honorificè, & quietè

Selbienſis eccl: conventualis facies occidentalis.

Daniel King delin: et ſculp:

quietè ut tenuerunt die quo recuperavi Honorem meum.

Carta *R.* de *Laceio* de eodem.

Ibid. COgnitum ſit omnibus eccleſiæ filiis, quod ego Rodbertus *de* Laceio *concedo & confirmo donationem & elemoſinam, quam pater meus* Hilbertus *dedit eccleſiæ ſancti* Germani *de* Seleby, *& monachis ibidem Deo ſervientibus, pro ſalute ſua, & matris meæ, & pro anima fratris mei* Hugonis, *cæterorumque amicorum ſuorum ; Scilicet,* Hamelton *cum omnibus quæ ei adjacent. Et hæc concedo & confirmo pro ſalute mea, & omnium parentum meorum, ut monachi ejuſdem eccleſiæ liberè, quietè, & in pura elemoſina jure perpetuo habeant.*

Carta Thomæ *primi archiepiſcopi* Eboraci.

NOtum volo fieri omnibus ſanctæ matris Dei eccleſiæ cultoribus quod ego *Thomas Eboracenſis* eccleſiæ, Dei gratia, archipreſul, de ſalute animæ domini mei regis *Willielmi* pariterque mei, necnon omnium in Chriſto fidelium, in futurum previdens, has terras, *Friſtonam* & *Salebyam,* ab omni conſuetudine liberas, & quietas clericorum conſenſu, conſilioque communi, eccleſiæ quæ in honorem beatiſſimi confeſſoris *Germani,* in dioceſi mea fundata eſt, donaverim, ita liberè, ſicut ſuperiùs dixi, excepta Chriſtianitatis cauſa & celebratione anniverſarii mei, quod celebraturi ſunt ejuſdem eccleſiæ fratres, per ſingulos annos, pro peccatorum meorum remiſſione. Hoc autem rogo, & humiliter meos ſucceſſores admoneo, ne hanc caritatis donationem violare, vel adnullare aliquatinus preſumant, ſed imperpetuum ſacroſanctæ eccleſiæ, ejuſque ſervientibus, pro remunerationis eccleſiæ gloria, adjacere permittant. Hujus donationis teſtes ſunt, *Odo Baiocenſis* epiſcopus (*&c.*)

Carta de duabus carucatis terræ in Hillum.

Ib. fol. 96. OMnibus videntibus & audientibus has literas *Thomas* Dei gratia *Eboracenſis* archiepiſcopus, cum omnibus canonicis ſuis ſalutem, & Dei benedictionem. Noverint tam moderni quam poſteri, & ſucceſſores noſtri, quod *Nigellus,* cognominatus *Præpoſitus Archiepiſcopi,* cum fieret monachus in eccleſia ſancti *Germani Salebienſis,* dedit eidem abbatiæ duas carucatas terræ & dimidiam, & quicquid ad illas pertinet, quas tenebat de feudo ſancti *Petri Eboraci,* & meo in Hillum : quam donationem ego , ſcilicet, *Thomas* archiepiſcopus *Eboraci,* conſentiente toto capitulo canonicorum meorum, conceſſi Deo & ſancto *Germano,* & *Hugoni* abbati, & monachis ejus, videlicet, eandem terram & partem decimæ ſuæ de Hodleſtan, perpetuo poſſidendam ; cum *ſaca* & *ſoca,* in pura elemoſina, dimiſſo quidem omni terreno ſervitio, quod ſolebat prædictus *Nigellus* facere mihi pro eadem terra : Dedi etiam *Gilberto* ejuſdem *Nigelli* filio, duas alias carucatas terræ in Wetewange, in eſcambio, ea cauſa ut libenter concederet donationem patris ſui ; & libenter conceſſit. Hujus rei teſtes ſunt *Hugo* Decanus, *Willielmus* Theſaurarius, *Gilbertus* Cantor &c.

Carta Willielmi Paganelli *de terra infra villam de* Drax *in loco qui dicitur* Nesse *ſuper ripam de* Haire.

NOtum ſit omnibus qui has literas legerint, vel audierint quod ego *Willielmus Paganellus* concedo firmiter, & confirmo donationem & elemoſinam, quam pater meus *Radulphus* conceſſit & dedit eccleſiæ ſancti *Germani* de Seleby. Quam donationem ut prædixi, firmiter concedo, & ſuper altare pono ſancti *Germani.* Scilicet, terram & pratum, nemus & aquam, quæ ſunt ſita & poſita contra Roudecliffe ex altera parte Eyre, per diviſas quas ego ipſe feci in terra & in aqua, coram multis teſtibus ex meis hominibus, monachorum & abbatis *Durandi.* Cujus donationi affuerunt abbas præfatus *Durandus,* & monachi plures. Hii ſunt teſtes hujus donationis, *Guarinus* miles de ſancto *Patricio, Robertus* de *Laſcels.* Ib. fo. 155.

Carta *Giraldi* archiepiſcopi *Eboraci* de eccleſia de Snathe.

GDei gratia Eboracenſis *archiepiſcopus* H. *abbati & congregationi ſancti* Germani *ſalutem. Eccleſiam de* Snayth *vobis & monaſterio veſtro poſſidendam dedi. Et ut eam liberè, & quietè, ab omni conſuetudine teneatis his literis concedo atque precipio. T.* Gilberto . . . . . . *&* Hugone *dapifero. Valete.* Ib. fol. 158

Carta H. *comitis* Lincolniæ *de capella de* Whitgift.

OMnibus hoc ſcriptum viſuris, vel audituris *Henricus* de Lacy comes *Lincoln.* & conſtabularius *Ceſtriæ* ſalutem in domino. Noveritis nos, pro ſalute animæ noſtræ, & anteceſſorum noſtrorum conceſſiſſe abbati & conventui de Seleby, quod ipſi, & ſucceſſores ſui habeant & teneant cimiterium in villa de Weytegift olim dedicatum, Sicut foſſatis includitur, uſque ad quandam placeam, ubi feria noſtra annuatim tenetur ad feſtum beatæ *Mariæ Magdalenæ* juxta cimiterium prædictum, in villa prædicta verſus boream, ad conſtruendam eccleſiam, ſive capellam in eodem cimiterio, in honore beatæ *Mariæ Magdalenæ* : in qua quidem eccleſia ſive capella, homines nunc habitantes, & in poſterum inhabitaturi, in villa de Dusflete, Weytegift, Esketoft, Reddnesse, & Swyneflætes ; & etiam tenentes undecim bovatas terræ in Folquardby, & treſdecim bovatas terræ in Haldenbye, quæ quidem villæ prædictæ ſunt infra limites parochiæ de Snayth, divina officia audient, & ſacramenta eccleſiaſtica percipient, & habebunt, prout aliquo tempore pleniùs, meliùs, liberiùs & honeſtiùs percipere & habere conſueverunt in eccleſia quæ nuper proſtrata fuit per dominum *Johannem le* Fraunceys, tunc rectorem eccleſiæ de Athelingflæt in cimiterio prædicto. Tenendum & habendum prædictum cimiterium in liberam elemoſinam, in forma prædicta, ſine reclamatione Ib. fol. 162.

Aaa 3 noſtra

noſtra vel hæredum noſtrorum in perpetuum. In cujus rei teſtimonium has literas noſtras, ſigillo noſtro ſignatas, eiſdem abbati & conventui fieri fecimus patentes. Datum apud *Cliftonam* juxta *Eboracum* die jovis proxima ante feſtum apoſtolorum *Simonis* & *Judæ* anno gratiæ 1304.

Cartæ 2. E. 3. m. 21. n. 77. per inſp. ximus & cartæ 5. R. 2. n. 21.

RIcardus *Dei gratia* Angliæ *Rex, & dux* Normanniæ & Aquitanniæ (&c.) *ſalutem. Sciatis nos confirmaſſe hac noſtra preſenti carta eccleſiæ ſancti* Germani *de* Selebi, *& monachis in illa Deo ſervientibus quicquid fundator ejuſdem eccleſiæ, venerabilis Rex* Wilielmus *proavus noſter, in elemoſinam illis dedit, & illuſtris Rex* Henricus *pater noſter carta ſua illis confirmavit, ſcilicet, ipſum maner um de* Selebi, *videlicet, unam carucatam terræ de* Sneith, *& ſex bovatas terræ de* Flaxley, *&* Royeclive, *& dimidiam carucatam terræ in* Breitune, *& unam piſcariam, ſcilicet,* Witegift. *Et præterea terras à* Thoma *archiepiſcopo eidem eccl ſiæ datas, ſcilicet,* Friſtunam *&* Selebeiam *minorem; & præterea* Crul, *ſcilicet; unum hundret in vicecomitatu* Lincolniæ ; *&* Stanford, *cum pertinentiis ejus quæ eſt in vicecomitatu* Hampton, *quas eis dederunt* Gaufridus de la Wirche, *&* Wido *de* Reinecurt : *& terram de* Barewiche *& terram de* Miſtretune, *& præterea alias tenuras ſuas, à quocunque fideli illis datas, ſcilicet, eccleſiam de* Stallinburc, *cum pertinentiis ejus, eccleſiam de* Redburna, *& eccleſiam de* Aſcheby, *& eccleſiam de* Elveſlai, *& eccleſiam de* Betnesford, *cum pertinentiis earum; & eccleſiam de* Sneith, *cum pertinentiis ſuis, quam* Gerardus *archiepiſcopus eis in elemoſinam dedit, liberam & quietam ab omni conſuetudine, ſicut ſunt prebendæ canonicorum ſancti* Petri, *& ſicut cartæ* Girardi *&* Thomæ *archiepiſcoporum, illis confirmant. Et* Hameltonam, *quam* Gilbertus *de* Laci *eis in elemoſinam dedit; &* Hillum *&* Gunnebi, *cum pertinentiis ſuis; & terram de* Duffeld; *&* Acaſtram, *cum pertinentiis ejus, quam* Osbertus *vicecomes eis dedit, &* Hillum *cum pertinentiis ſuis quam ſecundus* Thomas *archiepiſcopus eis dedit, &* Staintuna *in* Cravene, *quam* Hugo *filius* Everardi *eis dedit, & terram de* Chelchefeld, *quam* Hermerus *eis dedit. Et unam carucatam terræ in* Amecotes, *quam* Nigellus *de* Albeneia *eis dedit, & terram de* Elveſtueyth *quam* Rogerus *de* Mowbray *eis dedit, & terram de* Bramwith, *& terram de* Buttrewic, *& terram de* Angotebi, *ſcilicet duas bovatas quas* Wido *de* Ver *ſenior eis dedit; & terram de* Holm, *ſcilicet, duas bovatas, & terram de* Arneſneſt, *& terram de* Donecaſtre; *& unam carucatam terræ in* Uſeburne, *& decimam de* Wilgeton *de dominio quod fuit* Augeri *de* Cancy, *& molendinum de* Stillington, *& omnes alias terras ſuas & tenuras eorum in elemoſinas eis datas. Quare volo* (&c.) *Data per manum* Willielmi *cancellarii noſtri, &* Elienſis *Electi, apud* Weſtm. *anno regni noſtri primo xj. die Novemb.*

Ex regiſtro abbatiæ de *Selby* in archivis ducatus *Lancaſtriæ* fol. 49.

Proceſſus pro rationabili auxilio ad primogenitum regis filium in militem creandum.

DOminus rex mandavit hic breve ſuum de magno ſigillo ſuo quod eſt inter Communia de hoc anno in hæc verba. *Edwardus* Dei gratia rex *Angliæ* & *Franciæ* & dominus *Hiberniæ*, theſaurario & baronibus ſuis de Scaccario ſalutem. Ex parte dilecti nobis in Chriſto abbatis de Selebi per petitionem ſuam coram nobis in præſenti parliamento noſtro exhibitam nobis eſt ſupplicatum, ut cum ipſe per cartas progenitorum noſtrorum quondam regum *Angliæ*; quas per cartam noſtram confirmavimus, teneat; ipſeque, & prædeceſſores ſui abbates loci illius, à tempore confectionis cartarum & confirmationum prædictarum hucuſque tenuerunt omnia terras & tenementa ſua in ſingulis comitatibus regni noſtri *Angliæ* in liberam puram & perpetuam elemoſinam, de omnibus auxiliis regum quieta, abſque eo quod ipſi auxilium aliquod nobis ſeu eiſdem progenitoribus noſtris pro primogenitis filiis ipſorum progenitorum noſtrorum militibus faciendis ſeu filiabus ſuis maritandis ſeu aliquod hujuſmodi ſervicium pro eiſdem terris & tenementis à tempore prædicto hucuſque facere conſueverunt, velimus demandæ quam collectores auxilii nobis ad primogenitum filium noſtrum militem faciendum conceſſi in quibuſcumque comitatibus regni noſtri *Angliæ*, eidem abbati pro hujuſmodi auxilio ad opus noſtrum pro terris & tenementis ſuis prædictis præſtando faciunt ſuperſederi, & ipſum inde jubere omnino exonerari:

Irrotulatur termino S. Hilarii an. 22. regis E. tertii a conqueſtu.

Nos, ipſum abbatem contra formam cartarum & confirmationum prædictarum nolentes in hac parte indebitè onerari, Vobis mandamus, quod viſis dictis cartis confirmationum, ſi per inſpectionem earundem vobis conſtare poterit, prædictum abbatem terras & tenementa ſua prædicta in liberam puram & perpetuam elemoſinam in forma prædicta tenere, tunc demandæ quam iidem collectores præfato abbati pro hujuſmodi auxilio nobis ratione terrarum aut tenementorum ſuorum prædictorum ad opus noſtrum præſtando faciunt ſuperſederi facientes, ipſum abbatem de quibuſdam pecuniarum ſummis ab ipſo occaſione præmiſſa exactis ad dictum ſcaccarium exonerari & quietum eſſe faciatis, & diſtrictionem, ſi quæ ei ea occaſione facta fuerit, ſine dilatione relaxari faciatis eidem. Teſte me ipſo apud *Weſtmonaſt.* xj. die Februarii anno regni noſtri *Angliæ* xxij. regni verò noſtri *Franciæ* ix.

Et modò videlicet ad craſtinum purificationis beatæ *Mariæ* venit hîc prædictus abbas per fratrem *Walterum* de Haldenby commonachum & attornatum ſuum, quærendo ipſum graviter diſtrictum eſſe per collectores auxilii prædicti in comitatu *Northamptone*, *Leyceſtriæ*, ac partibus videlicet de Weſtriding & Eſtriding, in comitatu *Eborum*, & de Lyndeſeye in comitatu *Lincolniæ* pro diverſis pecuniarũ ſummis Regi ſolvendis de auxilio prædicto, ratione videlicet terrarum & tenementorũ ſuorũ in hundredo de Stanford ſuper Avene in dicto comitatu *Northamptonæ*, villa de Stormeſworth in dicto com. *Leiceſtriæ*, villis de *Selebya*, Roucliſ, *Friſtuna*, & *Selebya* minore, Hameltona & *Acaſtria* & Hillum, in dictis partibus de Weſtriding. De Gumby & Holm, cum pertinentiis in dictis partibus de Eſtriding, & in hundredo de Crull in dictis partibus de Lindeſeye: Et hoc minus juſtè, quia dicit

cit quod ipſe in preſenti tenet, ipſeque & prædeceſſores ſui à tempore confectionis cartarum & confirmationum prædictarum hucuſque tenuerunt omnia terras & tenementa ſua in comitatibus & partibus prædictis ſita in ſingulis comitatibus *Angliæ*, in liberam, puram, & perpetuam elemoſinam, de omnibus auxiliis regum quieta. Et inde exhibuit curiæ dictam cartam de confirmatione, cujus data eſt apud *Weſtmonaſterium*, quinto die Marcii, anno ſecundo Regis hujus. Qua quidem carta viſa compertum eſt, inter cetera, contineri in eadem quod Feoffatores ſubſcripti dederunt *Benedicto* quondam abbati de Seleby, & monachis ibidem Deo ſervientibus terras tenementa & loca ſubſcripta, videlicet, *Willielmus* Conqueſtor fundator abbatiæ de Seleby *Selebyam* & Rouclyf. *Thomas* quondam archiepiſcopus *Eboracenſis Friſtunam* & *Selebyam* minorem. *Gilbertus* de *Lacy*, *Hameltonam*. Osbertus quondam vicecomes *Eboracenſis*, *Acaſtriam*. *Thomas* ſecundus quondam archiepiſcopus *Eboracenſis*, Hillum. Quidam *Gilbertus Teyſon*, Cumby, cum pertinentiis & Holm. Quidam *Guido* de Rencourt, hundredum de Stanford ſuper Havene. *Gaufridus* de *la* Werchy, hundredum vocatum Crull. Tenendum & habendum ab omni exactione & moleſtia ac vexatione ſoluta & quieta, prout elemoſinam regiam in perpetua pace decet tenere, prout pleniùs patet in dicta Carta de confirmatione, cujus tenor irrotulatur in memorandis anni xxj. Regis hujus inter Recorda de Termino ſanctæ *Trinitatis* ex parte alterius Rememoratorum. Et petit dictus abbas quod de hujuſmodi diſtrictione indebitè ſibi facta in terris & tenementis prædictis, ac eorum pertinentiis quæ ſic tenet in liberam puram & perpetuam elemoſinam ſuperſedeatur, & quod de ſummis ſic ab eo exactis de auxilio prædicto ratione terrarum & tenementorum exoneretur, & quod hoc fiat juxta formam brevis Regii & Cartæ prædictorum.

Et quia in dicta Carta non ſit mentio de aliquo loco ſeu villa de Stormeſworth, in quo ut in ceteris diſtringitur pro auxilio prædicto ut ſuperiùs ſuggeſtum eſt, queſitū eſt ab eodem abbate qualiter velit informare curiam inde. Qui dicit, quod locus de Stormeſworth eſt parcella & de pertinentiis dictæ villæ de Stanford, aſſerens ipſum abbatem ſeu aliquem prædeceſſorum ſuorum non adquiſiviſſe poſt dictum quintum diem Marcii anno ſecundo aliqua terras & tenementa in dicto loco de Stormesworth, neque in aliis villis ſeu locis prædictis. Et hæc omnia prætendit verificare qualitercumque Curia, &c. Super quo habita deliberatione, &c. quia viſum eſt Curiæ legitimè procedi non poſſe ad finalem exonerationem dicti abbatis in hac parte faciendam, quouſque dicti Collectores auxilii in comitatibus & partibus prædictis computaverint. &c. Concordatum eſt quod mandetur eiſdem collectoribus, quod demande quam faciunt præfato abbati pro auxilio prædicto ratione terrarum & tenementorum prædictorum ſuperſedeant uſque ſuper compotum ſuum, &c. Proviſo ſemper, quod ſi idem abbas ſeu prædeceſſores ſui quicquam perquiſierint poſt dictum quintum diem Marcii, in villis & locis prædictis hujuſmodi auxilium inde levetur, &c. Et mandatum eſt eis per diverſa Brevia xiij. die Februarii hoc anno.

De tranſitu ultra fluvium de *Uſe*.

Ex regiſt. de *Seleby* in archiv. ducatus *Lancaſtriæ* fol. 51.

C*Eſte endenture fait perentre* Geffray, *abbe de* Seleby, *dune parte, & monſieur* William *de* Aton *chevauler, fitz & heir monſieur* Gilbert *de* Aton *de auter parte, teſmoynge, que cũ il y avoit debate entre eux du ſoille ou dit Abbe ad fait planter vne eſtachez de pere & de meryme en* Selbywater *huſes en* Bardelby, *pur la revaill en paſſhege le dit Abbe illoqes outre lewe de* Uſe, *le dit monſieur* William *eaunt regard al eſe de ly & de ſoens & du peple illoque paſſant, voet & graunt pur ly & pur ſes heyres, que le dit Abbe & ſes ſucceſſures eyont & tenont la dit eſtache perpetuement quites de ly & de ſes heyres, & que ils puſent refair & reparayler la dit Eſtache totez foitz quant meſter ſerra, ſance deſturbance ou chalange du dit monſieur* William, *ou de ſes heyres; ſauvant au dit monſieur* William *& a ſes heires franc paſſage cum ils ount eu devant la feſaunce de ceſtes. En temoignance de queu choſe les parties avandites enterchangeablement a ceſtes endentures ount mys lour ſeauls. Done a* Seleby *le ſamady en la primere ſepmayne de quarreme, lane de noſtre Segnur mill & tres centz qaraunt & noefiſme.*

SALOPIENSE

cœnobium in ejus nominis comitatu.

SCrobeſberienſe monaſterium, recens eſt à *Rogero* comite de *Monte-Gomerico* conſtitutum, ibi monachos locavit, ex *Sagio*, anguſto victu & amictu, ſed qui has ærumnas, ſpe futuræ mercedis, lætis animis, parvi pendant.

W. Malm. fol. 164. a.

—— Cœnobium quoque novum ad orientalem portam propriæ urbis, id eſt, *Scrobburiæ*, in honore ſancti *Petri* principis apoſtolorum cœpit ædificare (*Rogerius* comes ſcilicet) ſuper fluvium qui *Mola* dicitur, ibique in *Sabrina* dilabitur. Illic nimirum lignea capella priſcis temporibus à *Siwardo* conſanguineo condita fuerat, quam tunc *Odilirius*, *Aurelianenſis*, *Conſtantii* filius, vir ingenio & facundia & literarum eruditione prepollens, ejuſdem conſulis dono poſſidebat. Hic ſane amator equitatis fervidus, utiliſque jam dicti comitis erat auricularius, ipſumque benigniter exhortans ad conſtruendum monaſterium. Nutantique qualiter vel quo tantum opus inciperet, hujuſmodi dans conſilium.

Orderic. Vitalis, eccl. hiſt. p. 579. C. D.

—— Anno igitur ab incarnatione Domini Mlxxxiij. indictione quarta, *Rogerius* comes, ut hortatus fidelis conſiliarii commodos eſſe comprobavit, *Guarinum* vicecomitem, & *Picotum* de *Saia* cæteroſque proceres ſuos quinto kal. Martii feria ſexta convocavit. Manifeſtâ verò cauſâ, & ab omnibus collaudata, cum eis ad eccleſiam *B. Petri* apoſtoli adiit, ibique ſe abbatiam conſtructurum palam teſtibus multis devovit, totumque ſuburbium, quod extra portam orientalem ſitum eſt, ſancto *Petro* donavit, & ſuper aram per cirothecas

Ib. p. 581. a. vide etiam p. 591. b.

rothecas ſuas donationem poſuit.

Eodem anno *Sagienſes* monachi *Reinaldus* & *Frodo* primitus illuc convenerunt, & monachiles officinas *Odelerio*, & *Guarino*, aliiſque multis adjuvantibus condere cœperunt. Primus abbas illius monaſterii, *Gulielmo Rufo* regnante, eloquens *Fulcheredus* fuit, (*&c.*)

Fundationis & dotationis hiſtoria.

Ex regiſtro abbatiæ *Salop.* penes *Ricard. Leveſon* de *Trentham* equit. de b. lneo, an. 1638.

CUm providenti diſpenſatione Dei, in cujus manu ſunt poteſtates & jura regnorum, *Normannorum* dux *Willielmus*, ingenti *Angliam* navigio petens, eam debellaſſet, regnoq; jure hæreditario potitus diverſas imperii ſui provincias diverſis ſecum advectis baronibus ſuis contuliſſet, *Rogero* de *Monte-Gomeri* hanc provinciam, ſcilicet, *Salopeſiriam* contradidit; Qui illam ſuſcipiens, ut juſtus & Deo plenus, quæ Dei erant omni ſolicitudine priùs curare, & quæ violata erant redintegrare, & ad Dei ſervitium reformare ſtuduit. Et quoniam animæ ſuæ providus cuſtos fuerat, & uxor illi, non minoris erga dominum devotionis erat, *Adelaiſia* nomine, concedente rege *Willielmo*, & archiepiſcopo *Lanfranko*, & patriæ præſule *Petro*, poſuerunt monachos Deo ſervituros in quadam eccleſia in honore ſanctorum *Petri* & *Pauli* conſtructa, in ſuburbiis *Salopeſbiriæ* civitatis, qui domino exorarent aſſiduè pro animarum ſuarum ſalute, & pro animabus omnium anteceſſorum ſuorum, & hæredum, qui ante eos ipſum Honorem rectè poſſederunt, vel poſſeſſuri ſunt.

Hanc autem eccleſiam memoratus comes, & comitiſſa, de ſuis propriis facultatibus à fundamentis inſtaurantes, habitationi monachorum congruam efficere incœperunt, ſed morte interveniente non perfecerunt. Huic verò eccleſiæ ea quæ infra continentur, tam pro animarum ſuarum, quàm pro omnium Chriſtianorum ſalute donaverunt, perpetuoque conceſſerunt.

Primò, ſcilicet, dederunt, congregatis illuc fratribus vicum quendam juxta eandem eccleſiam poſitum, cum tribus molendinis, cunctiſque redditibus qui ad eam pertinere noſcuntur. Hic autem vicus dividitur à civitate *Salopeſbiriæ*, ſolummodo alveo fluminis intercurrentis, cui nomen eſt *Sabrina*. Vicus autem ipſe *Biforietta* vocatur, quod nos lingua gallica, *ante portam* dicimus; Addiderunt quoque ſupradictis donis quaſdam eccleſias cum omnibus pertinentibus ad eas, tam in terris, quàm hominibus, univerſiſque aliis poſſeſſionibus, quas hic nominatim annotare commodum duximus, ſcilicet, Eccleſiam ſancti *Gregorii*, eccleſiam de *Stoteſdona*, & illam de *Dudelembia*, illamque de *Covedoura*, & illam de *Walintona*, & illam de *Recordina*, & illam de *Edmundona*, & illam de **Hodenet**, & illam de **Archalou**, & illam de *Tonga*, & illam de *Donintona*, illam etiam de **Waſſecherche**, & illam de **Pelle**.

Et ſuper hæc omnia conceſſit comes, ut primates ſui atque milites quicunque in elemoſinam conferre vellent huic eccleſiæ aliquam partem terrarum ſuarum, non quæſita licentia à comite, vel ab alio aliquo, libera mente donarent, ex eo tempore liberum remaneat ab omni ſervitio ejuſdem terræ in perpetuum. Monachi verò eadem libertate illas ſuſcipientes nunquam de his, ſicut nec de aliis ſuis terris geldum communem darent, niſi comes de dominio ſuo daret geldum, tamen milites nunquam ullo modo darent. Quod omnibus audientibus valde placuit, totaque ſua curia laudando, & Deo gratias referendo confirmavit.

Addiderunt etiam comes, & comitiſſa ſupradictis donis, quaſdam villas, quarum nomina hic habentur. *Aitonam*, ſcilicet, *Alminiſtram*, & *Burtonam*. Et cum his omnibus conceſſerunt monachis tributum de lignis quæ in civitatem afferuntur per portam urbis orientalem. Addiditque comes ut totius provinciæ mercatus omni anno, ad honorem apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, in feſtivitate ſancti *Petri*, quæ dicitur *ad vincula*, conveniret, & tribus diebus ſolutus eſſet & quietus ab omni incurſione miniſtrorum comitis, ſolummodo monachi omnia, quæ inde exirent, & omnes reditus haberent. Teſtibus *Godebaldo*, & *Oilerio* ſacerdotibus, *Herberto* archidiacono, *Warino* vicecomite, *Roberto* filio *Theobaldi*, *Rogero* filio *Corbeth*, *Roberto* pincerna, multiſque aliis nobilibus, atque popularibus, qui hæc audierunt, & confirmaverunt.

Hæc autem omnia acta ſunt anno ab incarnatione Domini Mlxxxvij. Locus autem ille in quo ſupradicta eccleſia fundata eſt, fuit de hæreditate cujuſdam militis, cui nomen *Siwardus*. Et quia comes *Rogerius*, in illius hæreditate, eo invito, eccleſiam fundare noluit, dedit ei quandam villam nomine *Langafeldam*, ut ipſe cum bona voluntate in prædicto loco eccleſiam ſibi fundare concederet, ejuſdemque eccleſiæ idem *Siwardus* particeps exiſteret. Poſtea autem memoratus *Siwardus* eandem villam, quam comes ei dederat, eccleſiæ ſanctorum *Petri* & *Pauli* poſt mortem ſuam conceſſit, fraternitatemque ejuſdem loci recepit. Teſte *Godebaldo*, & *Richardo* de *Belmeſio*, & *Richardo* de *Monte Warolt*: Hoc etiam filii *Siwardi*, *Edwardus* & *Aldredus* conceſſerunt, Teſte *Richardo*, *Londonenſi* epiſcopo & multis aliis. Quam villam poſtea monachi, conſenſu, & confirmatione regis *Henrici*, & conſilio baronum provinciæ mutuo dederunt *Henrico* de **Say** propter aliam villam, nomine *Brantonam*, quæ eis vicinior & decentior erat.

Poſt ipſa autem ſupra memorata dona, quidam barones & milites ipſius provinciæ, pro animarum ſuarum ſalute eidem eccleſiæ de ſuis poſſeſſionibus contulerunt, ſcilicet *Warinus* vicecomes dedit duas hidas terræ in villa quæ dicitur **Lugfort**, & decimam *Opetonæ*, quam, & ſemper eadem eccleſia habuerat à tempore regis *Edwardi*; eccleſiam quoque de *Beritona*, cum decima ipſius villæ; uxor vero illius, poſt ejus obitum, dedit pro anima mariti ſui, domum quam habebat in civitate, de propria dote, concedentibut filiis ſuis, eo pacto, ut manens in eadem domo inveniret ceram ad illuminandam eccleſiam per ſingulas noctes totius anni.

Herbertus de **Furches**, dedit domum unam & terram in agro quæ reddit per annum duos ſolidos; *Reginaldus*, frater *Warini* vicecomitis, dedit villam quæ vocatur *Lega*. *Aberius* conceſſit *Edburtoniam*, & quicquid ad eam pertinet. *Girardus* de **Turnay**, dedit villam unam quæ vocatur

tur *Betona*. *Helgotus* dedit hidam unam juxta *Savernam* fluvium, quæ ex adjacenti ſilvula, *Mora vocatur*, & piſcariam in eodem flumine. *Oilerius* ſacerdos dedit hidam unam in *Cherletona*. *Tochi* aliam hidam in villa quæ *Cota* dicitur. *Odo* quoque miles dedit villam *Hordeleiam* nomine. Decimam de *Cambriſtona*, & eccleſiam de *Ithcſala*, dedit *Rotbertus* vicecomes, filius *Tedbaldi*, cum omnibus quæ ad eam pertinent, & cum decima ipſius Manerii, ſcilicet, in nummis, & animalibus, & meſſe. Et quia eandem eccleſiam tunc Clerici habebant, præcepit iſdem *Rotbertus*, ut cum illi morerentur, Eccleſia in dominio ſancti *Petri* veniret. Teſte *Ricardo Londinenſi* epiſcopo, *Goifridus* dedit dimidiam hidam in villa quæ dicitur *Herleia*.

Sciendum quoque eſt, quod ſanctus *Petrus* habet dimidiam hidam in *Britona*, de eccleſia de *Covedoura*. Hæc omnia conceſſit, atque firmavit venerabilis comes *Rogerius*. Teſtibus filiis ejus, & cum patre firmantibus *Hugone, Rogero, Arnulpho*, cum Baronibus plurimis. Defuncto autem Comite, cum corpus ejus in eccleſia ſancti *Petri* ſepulturæ traderetur, *Rogerus* filius *Corbeth* dedit Monachis eccleſiam de *Nutenora*, cum decima ipſius villæ, decimamque de *Jochebulla*; Poſt obitum autem venerabilis comitis *Rogeri*, *Hugo* filius ejus (digna proles tanti Patris) ei in honorem ſucceſſit, quo tempore *Reinaldus*, qui poſt mortem *Warini* vicecomitis uxorem illius, cum honore ſuſcepit, & *Hugo* filius ejuſdem *Warini* dederunt monachis eccleſiam ſancti *Oſwaldi*, & illam de *Mutla*, cum omnibus quæ ad eas pertinent, & decimas de *Neſſa* & de *Serraordina*, concedente Comite & teſtimonium perhibente, cum pluribus aliis.

Quodam verò die, cum idem venerabilis Comes ſepulturam patris inviſere veniſset, Divina inſpiratus gratia, motuſque pietate paterna, juxta ipſam ſepulturam convocavit dominum *Fulcheredum*, primum loci hujus abbatem, & coram cunctis Baronibus qui aderant, reſolutus in lachrimas, dixit. Pacem & quietem volo eſse in hoc loco. Et ideo conſtituo hanc Abbatiam, & omnia ad eam pertinentia ab omne conſuetudine hujus terræ, quam ego poſſum condonare, eſſe libera imperpetuum, & pacata, & quieta; homines monachorum nulla comitis negotia exerceant, nulla caſtellorum, ſeu vivariorum, ſive pontium vel viarum, nec aliqua omnino opera faciant, ſed quieti, & immunes ſint ab omnibus ſhiris, & hundredis, & placitis, & ab omni vicecomitum incurſione, & exactione, & fiſcali redditione. Et qui aliquam adverſus hominem ſancti *Petri* quærelam habuerit in curia abbatis conqueratur, & ibi rectum habeat.

Et hoc ſciant omnes mei fideles, quia nihil retineo in honore ſanctorum *Petri* & *Pauli* niſi orationes, & beneficium monachorum in hoc loco manentium, & tam liberum hodiè hunc honorem conſtituo, ut nullus ſit qui poſt me libertatis, vel quietis aliquid poſſit addere. Hoc tantum retineo, quod ſi abbas hujus loci, ſuperbia inflatus, noluerit rectum facere vicinis ſuis, Ego, vel hæres meus, poſt me, conſtringemus eum ad rectum faciendum; Et ſi falſus monetarius de alterius terra adventitius in terra ſancti *Petri* captus fuerit, corpus cum pecunia reddatur Comiti. Si verò falſarius de terra ſancti *Petri* fuerit, corpus ſolummodo reddatur Comiti, pecunia autem erit abbatis. De latronibus autem juſticiam ſibi concedo, & pecuniam, ſi abbas, vel per ſe, vel per ſuos, ipſam juſticiam facere voluerit; ſin autem corpus tantum reddatur comiti, & pecunia erit Abbbatis: Hoc tantummodo retineo & nil aliud.

Decimam verò venationis meæ de toto comitatu *Salopeſiriæ* concedo perpetuò eſſe in hoc loco, præter ſilvas ſanctæ *Milburgæ*. Hæc autem omnia facio pro animabus patris, & matris meæ, & mea, & fratrum meorum, & omnium ad me pertinentium, & pro anima regis *Willielmi*, & *Mathildis* reginæ, & filiorum ſuorum. Si quis autem, vel meo tempore, vel poſt obitum uſque in finem ſæculi, aliquid ex iis voluerit infringere, vel auferre, vel minuere, altiſſimus, qui dominatur in regno hominum, auferat eum de terra, & deleat nomen ejus de libro vitæ, & perpetuo anathemate multatus, vermibus conſumptus intereat;

Barones autem qui tunc præſentes aderant, videntes tantam compunctionem domini ſui, tantamque audientes libertatem honoris hujus monaſterii, pedibus ejus provoluti, gratias egerunt Deo, & tam piiſſime venerabili comitis voluntati. Hi quippe fuerant *Arnulphus* frater ejuſdem comitis. *Richardus* de *Belmeſio*, qui poſtea *Londoniæ* epiſcopus factus eſt; *Rothbertus* vicecomes, *Rainaldus* vicecomes, *Robertus Corbeth*, & *Rogerus* frater ejus, *Picotus* de Say, *Hamundus Peverell*, *Fulco* vicecomes, & omnes ferè hujus comitis barones. Defuncto autem pio comite *Hugone*, cum *Robertus* de *Beliſmo* frater ipſius poſt eum comitatus ſuſcepiſſet honorem, dedit eccleſiæ ſancti *Petri*, & monachis ejuſdem loci, villam quæ dicitur Baſcherch, cum omnibus ad eam pertinentibus. Omnia quoque dona quæ, vel pater ejus, vel barones monachis contulerant, & totam libertatem, quam frater ſuus eis conceſſerat, ipſe & conceſſit, & Sigillo ſuo confirmavit.

Poſt eum verò glorioſus Rex *Henricus* comitatum in proprio tenens dominio, & audiens de pace, & libertate, & quietudine quam prædictus comes *Hugo* eccleſiæ ſancti *Petri* dederat, ut erat vir natura benignus, & eccleſiarum Dei cultor devotus, Inprimis benignitatem & devotionem comitis admirans laudavit, & prompta voluntate, & alacri animo omni tempore deinceps tenenda mandavit. Præcipiens & conſtituens omnia illa pacis & libertatis privilegia, quæ comes *Hugo* ſancto *Petro* conceſſerat inperpetuum inviolata permanere, addens omnibus anathema qui aliquid ex his infringere vel minuere preſumpſerint; adjecit etiam ex una parte, ut monachi ſancti *Petri* ſeu homines quocunque irent per totam *Angliam*, ſeu mercandi, ſeu alicujus negotii cauſa, immunes eſſent ab omni theoloneo & paſſagio, & omni conſuetudine, & ut monachi ſancti *Petri* accipiant in ſilvis ubicunque voluerunt per totum comitatum, ea quæ neceſſaria fuerint ad opus eccleſiæ ſine vaſtatione & aſſarto.

Eo tempore *Toraldus* de *Verleio* dedit eccleſiæ ſancti *Petri* unam hidam in minore *Draitoria*, &

Robertus filius ejus, qui & hæres ipſius eſt, villam nomine *Wichewicam*. Teſte *Richardo*, *Londoniæ* epiſcopo, *Hamone Peverel*, *Johanne* filio *Grip*, *Toreth*, & multis aliis.

Odo quoque de **Berneles** dedit unum **ferndendel** in **Bradeſton**; aliam partem ejuſdem villæ dedit *Guarinus* vicecomes; *Herbertus* filius *Helgoti* dedit quandam villam nomine *Nortonam*, & eccleſiam de *Stantona*, cum decimis ſuis omnibus, & omnium militum ſuorum, & cum omnibus quæ ad eandem eccleſiam pertinent. Poſtea uxor ejus, ſe concedente, dedit quandam terram in eadem villa quæ per annum reddidit quatuor ſolidos. *Normannus* venator dedit villulam unam, nomine *Boleleiam*, *Hugo* de *Conſtantino* dedit dimidiam hidam in *Petona*. *Azo Bigot* aliam dimidiam in *Langanara*, & unum **ferdendall** in *Abetona*. *Robertus* filius *Wigerii* dedit domum patris ſui quæ eſt in caſtello. *Picotus* de **Say** dedit decimam de *Brantona*, & de *Fiteſſo*. *Hunaldus* dedit decimam de *Preſtona*, & de *Luſtaford*, & decimam equarum ſuarum agreſtium. *Hamo Peverell*, rogatu ſuæ uxoris, dedit villam nomine *Wlveruntoniam*. Teſte *Richardo*, *Londoniæ* epiſcopo cum aliis pluribus.

Theodericus de **Say** juxta eandem villam ex altera parte vicini fluminis dedit terram quandam in manerio ſuo de *Stoka*, de dominio ſuo, ſolutam, & quietam ab omni geldo, & aliis conſuetudinibus. *Robertus Corbeth* dedit villam, nomine *Lochetonam*, & filius ejus *Robertus* conceſſit. Teſte *Richardo*, *Londoniæ* epiſcopo cum baronibus totius comitatus. *Rogerus Corbeth* dedit aliam villam, nomine *Wenelegam*, concedentibus filiis ſuis, *Willielmo* & *Ewardo*. *Fulcoius* vicecomes ad ſepulturam uxoris ſuæ dedit *Punelegam*, *Henrico* filio ejus concedente. Uxor *Azonis Bigot* dedit terram quandam in civitate, pro anima filii ſui *Reinaldi*, quæ reddit per annum decem denarios. In campis de civitate *Alnothus* dedit unam terram, & *Reinerius* Præfectus aliam, pro filio ſuo, quem fecit monachum; Et *Eiliricus Rufus* aliam ſimiliter pro filio ſuo. *Rothbertus* presbiter filius *Andreæ* clerici cum moriretur dimiſit monachis terram ſuam in campis, ita ut mater ſua quamdiu viveret eam teneret, & poſt mortem ejus in dominio monachorum veniret, teſte *Rogero* archidiacono, & *Reinero* Præfecto. *Gilbertus* archidiaconus dedit unam terram in campis in civitate, & decimam de *Opetona*. *Alanus* filius *Fladaldi*, qui honorem vicecomitis *Warini*, poſt filium ejus ſuſcepit, libenti animo conceſſit omnia quæ anteceſſores, vel barones ſui dederant eccleſiæ ſancti *Petri*, & in ſuo tempore, & ante, & ab omnibus quæ ad ſe pertinebant, excepto *geldo* regis, libera & quieta condonavit, teſtibus *Richardo*, *Londoniæ* epiſcopo, *Hamone Peurell*, *Rogero Corbeth*, cum toto ferè comitatu. Hoc etiam *Willielmus* filius ejus, & hæres, coram omni comitatu conceſſit, & proprio ſigillo confirmavit.

Alanus filius *Fladaldi* fuit dominus de *Clun* & *Oſweſtre.*

Comes autem *Rogerus*, cognomine *Pictavienſis*, ſupradicti *Rogeri* comitis filius, dedit eccleſiæ ſancti *Petri* piſcariam de *Tarewalla*, & duas villas parvas, ſcilicet *Pultonam*, & *Occitonam* juxta ipſam piſcariam, & aliam villam, nomine **Biſcopeham**, pro ſalute ſua, & uxoris ſuæ, & patris & matris ſuæ. *Godefridus* verò vicecomes ejus, qui in eadem eccleſia filium habebat monachum, concedente ſibi comite, dedit monachis eccleſiam de **Walleton**, & illam de **Chercheham**, cum quadam villa quæ dicitur **Garſtan**, & hæc omnia idem comes in perpetuo firmavit quieta, & libera ab omni hominum invaſione; addens, quod qui hæc diſturbaret, vel auferret, anathema eſſet. Teſte *Roberto*, *Ceſtriæ* epiſcopo, & *Hugone* ejuſdem civitatis comite.

Omnia iſta ſupraſcripta glorioſus Rex *Henricus* coram omni conſilio ſuo apud *Londoniam*, ſuo proprio ſigno & ſigillo confirmavit, & archiepiſcopis ſuis, epiſcopis, comitibus & aliis baronibus ad confirmandam tradidit, & ſicut comes *Hugo* conceſſit eccleſiæ ſancti *Petri*, totam libertatem quam potuit, ut nullus poſt eum plus addere poſſit; Ita ipſe Rex conceſſit eidem eccleſiæ, & omnibus ad eam pertinentibus, quicquid potuit libertatis, & quietis, ut nullus, poſt ſe, plus concedere poſſet. Interminatus eſt etiam ſuum, & archiepiſcoporum, epiſcoporum, & omnium baronum ſuorum æternum anathema omnibus qui de ſupraſcriptis donis vel de ipſa libertate aliquid ſubtraherent vel infringerent. Conceſſit quoque monachis molturam totius civitatis *Salopeſbiriæ*, præcipiens, ut nullus in toto circuitu civitatis, nec in uno ponte, nec in alio, molendinum faceret, niſi monachi, vel cui ipſi conceſſerunt. Teſtibus *Richardo*, *Londoniæ* epiſcopo, *Hamone Peurell*, *Fulcoio* vicecomite, & multis aliis.

Defuncto autem rege *Henrico*, cum venerabilis nepos ejus *Stephanus* in regno ſucceſſit, ſupradictus *Hamo Peurell*, concedente rege, dedit eccleſiæ ſancti *Petri* duas villas, id eſt, *Crugeltonam*, & *Selepam*, & Sibilla uxor ejus aliam villam, quæ vocatur *Chinardeſia*, concedente viro ſuo, & dono ſuper altare ponente. Teſtibus *Willielmo* filio *Alani*, *Willielmo* de **Lornay**, *Alano* filio *Willielmi* de *Hedlega*, *Roberto* filio *Nigelli*, *Radulfo* de *Tirna*, *Richardo* filio *Baldwini* de *Lintlega*, & pluribus aliis.

Rogatus autem Rex *Stephanus* ut confirmaret omnia ſupraſcripta, dixit, *Cum avunculus meus, Rex* Henricus, *baronum ſuorum prece, iſta confirmaret, preſens aderam, & teſtis advocatus fui, & eum omnia concedere, & confirmare audivi, & vidi, quæ comes* Hugo *conceſſerat, & eadem verba dicere quæ prædictus comes dixit, quando eccleſiæ ſancti* Petri *libertatem conſtituit, videlicet quod tam liberum ipſius eccleſiæ honorem conſtituebat, ut nullus, poſt eum, aliquid libertatis vel quietis addere poſſet. Et ideo ego pro ſalute animæ meæ, & pro pace regni concedo & confirmo omnia ſupraſcripta, & eandem libertatem & quietem quam eccleſiæ ſancti* Petri *comes* Hugo *dedit, & Rex* Henricus *confirmavit, ego quoque concedo & confirmo, & ita liberam & quietam ipſam eccleſiam conſtituo, ut nullus ſit, qui, poſt me, aliquid libertatis, vel quietis addere poſſit. Qui verò aliquid ex his minuere preſumpſerit, æterno anathemate puniatur.* ✠ *Ego* Stephanus *Rex confirmavi & ſubſcripſi. Ego* Henricus, Wintonienſis *epiſcopus ſubſcripſi. Ego* Rogerus, Salesbirienſis *epiſcopus ſubſcripſi. Ego* Nigellus, Elienſis *epiſcopus ſubſcripſi. Ego* Robertus, Herefordienſis *epiſcopus ſubſcripſi. Ego* Seifridus, Ciceſtrienſis *epiſcopus ſubſcripſi. Ego* Ricardus, Abrincacenſis *epiſcopus ſubſcripſi.*

Ego

Ego Gervaſius *abbas* Weſtmonaſterii *ſubſcripſi. Ego* Gaufridus, *abbas ſancti* Albani *ſubſcripſi. Ego* Rogerus *Cancellarius ſubſcripſi. Ego* Ranulphus *Comes* Ceſtriæ *ſubſcripſi. Ego* Willielmus *Comes* Warennæ *ſubſcripſi. Ego* Willielmus Martell *ſubſcripſi. Ego* Albricus *de* Were, *ſubſcripſi. Ego* Gaufridus *de* Magnavilla *ſubſcripſi.*

Ex regiſtro abbatiæ S. *Petri Salop.* penes *Ricardum Lee* equit. aurat. 1638. Pat. 1. *H.* 6 part. 5. m. 18. & 19.

Carta fundationis Abbatie de Salop.

ROGERUS, comes *Salopeſberie*, filiis ſuis & hæredibus, & baronibus, & hominibus, & omnibus amicis ſuis, *Francis* & *Anglis*, Salutem. Sciatis me conſtruxiſſe monaſterium in ſuburbio civitatis *Salopeſberie*, in eccleſia ſanctorum apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, que antiquitus ibi fundata erat, & conceſſiſſe eidem vicum illum totum qui dicitur Biforiete, cum tribus molendinis & omnibus redditibus, & tota terra que eſt inter duo flumina; ſcilicet, inter *Sabrinam* fluvium, & *Meolam*, & ex alia parte fluminis *Meole* terrulam quandam que vocatur Aldefeld. Et quia monachi *Sagienſis* cœnobii de mea poſſeſſione erant in *Normannia*, & boni teſtimonii viri, de illis quoſdam accepi, & ad edificationem prefati monaſterii conſtitui, nulla illis ejuſdem loci donatione conceſſa, ſed ut elemoſinas meas, & aliorum fidelium ſuſciperent & colligerent, & de beneficiis collatis conſtructionem prefati Monaſterii feſtinarent.

Poſtea vero per conſilium regis *Gulielmi*, & *Roberti* epiſcopi, & uxoris meæ *Adalaſiæ*, & filiorum meorum, unum illorum abbatem ibi poſui, & locum illum liberum feci, nulli omnino alteri loco per ſubjectionem obnoxium. Dedi etiam eidem loco maneria *Ettonam*, & *Eiminiſtram*, cum omnibus ſuis appenditiis, & *Burtonam*, & eccleſiam quoque de Sumerfeld, cum tota terra quam clerici tenebant, conceſſi in dominium monachorum, cum ceteris ſuis appenditiis, & eccleſiam de *Stoteſdona*, & eccleſiam de *Duddeleburia*, cum omnibus que ad eas pertinent, & eccleſiam de *Donitona*, & illam de *Tonga*, & illam de *Egmendona*, & illam de *Woolkingtona*, & illam de *Worgordina*, & illam de *Chonedoura*, & illam de *Archelona*, & illam de Hodenet, & illam de *Neſſa*, & illam de Baſſecherche, cum omnibus ad eaſdem eccleſias pertinentibus. Et conſtitui, ut monachi eccleſias & terras earundem quas vellent, poſt mortem clericorum ſuorum, in dominio retinerent, & ceteras ad utilitatem monaſterii ordinarent, & de redditibus earum victum & veſtitum haberent.

Dedi etiam eis domum unam in civitate ad ſabulonem ad opus eccleſie, & Moltam totius civitatis, & curie meæ quando in civitate manerem, & Theoloneum de lignis que per orientalem portam in civitatem deferuntur. Precepi etiam ut in feſtivitate ſancti *Petri* in kalendis Auguſti, totius provincie populus in eodem loco ad nundinas tribus diebus, per ſingulos annos conveniret, & monachi Theoloneum, totumque proficuum inde haberent. Conceſſi etiam ut barones mei, vel burgenſes, vel milites quodcunque vellent, de terris, & facultatibus ſuis eidem loco largirentur, abſque ulla mei, vel meorum hæredum licentia. Ita ut de data elemoſyna mihi nullum alterum ſervitium facerent vel dantes, vel recipientes. Totam quoque terram monachorum à *geldo* militum imperpetuum liberam eſſe ſtatui, & à geldo etiam communi, niſi ego ipſe de dominio meo illud darem. *Guarinus* vero vicecomes dedit eis villam que dicitur Tugford, cum ſuis appenditiis, & eccleſiam de *Biritona*, cum decima ejuſdem villæ, & decimam de *Oppetona*, & eccleſiam de *Mutla*, cum decima ejuſdem villæ, & eccleſiam ſancti *Oſwaldi*, cum decima ejuſdem villæ, & unam domum in foro in civitate, ad lucernam altaris *Innocentium*. *Reinaldus*, frater ipſius *Guarini*, dedit eis villam que dicitur *Lega*. *Oilerius*, ſacerdos, unam hidam in *Cherletona*. *Gerardus* de *Tornaco*, *Beitonam*. *Goiffridus* dimidiam hidam in *Herlega*. *Odo* miles dedit eis *Hordelegam*, & *Aberius*, & *Burtonam* cum ſuis appenditiis. *Robertus* filius *Theobaldi* dedit eis eccleſiam de *Iteſhale*, cum decima ejuſdem villæ.

Quæ omnia ego eis conceſſi, & Sigilli mei autoritate confirmavi. Precepi etiam filiis meis, ut locum illum dil gerent, & carum haberent. Et ſi forte contingeret ut ego in *Anglia* morirer, ibi me ponerent, & deinde fratribus loci illius neceſſaria providerent. Teſtibus hiis, *Roberto* epiſcopo *Ceſtriæ*, *Hugone* & *Roberto* de *Beliſmo*. *Arnulpho* & *Philippo* filiis meis. *Richardo* de *Belmeſeia*, *Reinaldo* de *Bailloc*. *Rogero Chorbet*. *Roberto Chorbet*, & multis aliis.

Charta Hugonis *comitis* Salop.

Adhuc ex eod regiſtro, Cart. 5.

HUgo, comes *Saloppeſſirie*, univerſis baronibus ſuis, vicecomitibus, & miniſtris, tam *Francis*, quàm *Anglis* ejuſdem comitatus, & cunctis Chriſti fidelibus, ſalutem. Sciatis quod cum una dierum ad tumbam patris mei, ſcilicet *Rogeri* comitis de *Monte-Gomeria*, ſtarem in monaſterio, quod ipſe in honore apoſtolorum *Petri* & *Pauli* in *Salopesberia* fundaverat, dominum pro ſalute animæ meæ, & ipſius, deprecaturus, venit ad me *Fulcheredus* abbas, & conventus ejuſdem loci, rogantes ut pro ſalute mea, & anteceſſorum meorum, decimas dominiorum meorum in *Salopeſſiria*, ad conſtructionem eccleſiæ ſuæ (quam pater meus, cum in fata ceſſit, imperfectam reliquid) eis conferrem: Quarum precibus, tam pro utilitate mea, quam ſua adquieſcens, quod rogabant, hilari animo, conceſſi. Silicet, decimam dominii mei de *Stoteſdona*, & decimam de *Eſteleia* juxta *Brugiam*, & decimam dominii de *Welintona*, & de *Worocerdina*, & decimam dominii de *Optona*, & de *Preſtona* ſupra, & decimam dominii de Oſwaldeſtre, & de Neſſe, & de Mulde, & de Lokelthulla, & de *Bolelea*, & decimam dominii de Hodeneth & de *Peoplawa*, & de Loſceſford.

Quidam verò baronum meorum eadem hora, ad tumbam prædictam, mecum ſtans, ſilicet *Hamo Peverel*, rogatu meo, decimas dominiorum ſuorum, prædicto abbati, & monachis contulit. Silicet, decimam dominii de Buton ſub *Lima*, & Wulrunton, & decimam dominii ſui de *Arkaloua*, & de *Heitona*, & de Wilſipeland, & decimam dominii de *Cleya*, & de *Brugeltona*, & de *Kinardeſeia*, & quia volo quod nullus ſue-

ceſſorum meorum, in poſterum de prædictis decimis, nullam moleſtiam inferat ; tam conceſſionem *Hamonis Peverel* quàm meam, ipſo *Hamone* preſente, ſigilli mei impreſſione, dignum duxi roborare. Hiis teſtibus, *Godebaldo* & *Oilerio* presbiteris, *Warino* vicecomite, *Roberto* filio *Theobaldi*, *Richardo* de *Beliſmo*, *Rogero Corbet*, & multis aliis.

Ib.char.6. UNiverſis Chriſti fidelibus preſens ſcriptum viſuris vel audituris, *Matildis* de **Lungeſpe**, filia & heres domini *Walteri* de **Clifford** ſalutem in domino ſempiternam. Noveritis me inſpexiſſe cartas bonæ memoriæ domini *Walteri* de **Clifford**, patris mei confectas Deo & abbatiæ ſancti *Petri* de **Salopesberie**, & monachis ibidem Deo ſervientibus, in hæc verba. Sciant preſentes & futuri quod ego *Walterus* de **Clifford** filius *Walteri* de **Clifford**, & *Angnetis* de **Cundy** dedi & conceſſi & hac preſenti carta mea confirmavi, in puram, & perpetuam elimoſinam Deo & abbatiæ ſancti *Petri* de **Salop** ſexies viginti acras de boſco dictorum abbatis & conventus de **Luhtone**, cujus boſcus, & ſitus terræ eſt eorumdem, ad aſſartandum & ad foſſandum, & ad ſepem ſuperedificandum, & ad diſponendum pro voluntate ſua, de eiſdem acris & ſuis pertinentiis liberè & quietè, ita quod beſtiæ de Foreſta noſtra liberum habeant ingreſſum & egreſſum ſecundum conſuetudinem foreſte, ſilicet, quod acre prenominate propinquiores erunt villæ de **Luhtone** de terra friſca, & de boſco inter aſſartum *Rogeri* de **Ondeslawe** & de **Sichet** verſus **Burwartone**, &c. Teſt. *Egidio* de **Clifford** fratre meo, *Richardo Tirel*, *Johanne* de **Ebroc**, *Thoma* de **Baskervile**, *Thoma* de **Conſtantin**, *Symone* de **Leeg** clerico, *Willielmo* de **Clifford**, conſtabulario caſtri de **Corſam** & aliis. Quas quidem cartas ratas & gratas habeo &c. Teſt. *Rogero Tirel*, *Thoma Boterel*, *Willielmo* de **Monkyton** tunc ſeneſcallo.

De donis Godefridi *&* Rogerii *vicecomitum.*

Ex cod. regiſtro. ca. 371. NOtum ſit tam preſentibus, quàm poſteris, *Godefridum* vicecomitem eccleſiam ſanctæ *Mariæ* de **Waleton** dediſſe monachis ſancti *Petri Salop* in die dedicationis ejuſdem eccleſiæ ſanctæ *Mariæ*, cum omnibus ipſius villæ, & eccleſiam quæ habebat in dominio ſancti *Michaelis*, **Chercheham**, cum ſacerdotibus, & terram quæ ad eos pertinet. Adjecit etiam ipſe *Godefridus* donis ſupradictis, villam quæ dicitur **Gerſtan**, & omnia perpetuò conceſſit in elemoſina ſupradictis monachis, pro anima ſua, & ſue conjugis, & parvulo filio noſtro *Achardo*, quem monachum fecit in eccleſia ſancti *Petri*, teſtibus epiſcopo *Roberto* de *Ceſtria*, & *Hugone* comite ejuſdem civitatis, & *Richardo* abbate. Comes autem *Rogerius* qui *Pictavienſis* dicitur, dedit eccleſiæ ſancti *Petri*, & monachis ejuſdem loci piſcariam de *Terawella* pro anima ſua, & ſuæ conjugis & pro ſalute animæ patris & matris ſuæ, & cum ipſa piſcaria *Oſcitonam* & *Poltonam*, & hæc omnia confirmavit quieta, & libera ab omnium hominum invaſione. ✠ *Rogerius*. Et que *Godefridus* dedit, *Rogerius* comes conceſſit & perpetuò confirmavit. Qui hæc diſturbat anathema ſit. Amen. Teſte *Roberto* filio *Walteri* & *Hugone Bernard*, & *Walchelino*, & *Rainaldo* famulo, & *Radulfo* coco, & *Rogerio* coco. Pro his donatis, conceſſis, atque firmatis, redditur cotidiè una miſſa *Rogerio* comiti, uxori ſuæ, & filio, & patri ſuo, & matri a monachis ſancti *Petri*.

Carta *Willielmi* archiepiſcopi *Eboraci* de reſtitutione eccleſiæ de **Kirkham**, in comitatu *Lancaſtriæ*.

WIllielmus *Dei gratia* Eboracenſis *archiepiſcopus, omnibus fidelibus ſalutem & benedictionem Dei & ſuam, Notum ſit vobis quod monachi* **Salop**, *in tempore anteceſſorum meorum ſæpius querimoniam facientes quod eccleſia illorum injuſtè careret eccleſia de* **Kirchaham**, *eo quod à comite* Pictavienſi Rogerio, *ei legitime data fuerat, & à* Thoma *archiepiſcopo literarum & ſigilli ſui auctoritate confirmata. Tandem preſentiam noſtram adierunt, querimoniam ſuam deponentes; nos verò clamoribus eorum moleſtati, & precepto Domini* Henrici *ſedis apoſtolice legati conſtricti, cauſam illorum in ſynodo apud* Eboracum *nobis preſidentibus, ventilandam commiſimus; lectis verò literis de donatione comitis, & auditis privilegiis de confirmatione archiepiſcopi, unanimi conſenſu totius ſynodi judicatum eſt, ut præfata eccleſia de* **Kirkeham** *eccleſiæ ſancti* Petri *de* **Salop** *reſtitueretur, de qua injuſtè & ſine judicio viduata erat. Hujus rei teſtes ſunt* Radulphus *epiſcopus de* Orchadibus, *&* Benedictus *epiſcopus de* **Witebi**; *&* Helias *abbas de* **Salebi**, *& totius ſinodi noſtre conventus, cum capellano eccleſiæ ſancti* Petri Eboracenſis. *Valete.* Ib.ca.372.

Carta ejuſdem archiepiſcopi de eadem re.

VVIllielmus Dei gratia, *Eboracenſis* archiepiſcopus, omnibus ſanctæ eccleſiæ fidelibus ſalutem & Dei benedictionem. Teſtificamur nos preſente ſinodo apud *Eborum* literas illas quas monachi de **Salop** habebant, ſigillo *Thomæ* archiepiſcopi ſigillatas, de confirmatione eccleſiæ de **Kirkeham**, quodam infortunio conbuſtas vidiſſe; quæ combuſtio apud *Pontem-fractum* facta fuit. Et quoniam pro certo habemus predictum predeceſſorem noſtrum predictam eccleſiam eis conceſſiſſe & confirmaſſe, nos, eadem autoritate eandem eccleſiam eis concedimus & preſenti cartula confirmamus. Valete. Ib.ca.375.

Carta Regis Willielmi.

SAnctorum patrum monemur exemplo poſſeſſiones quas noſtris temporibus ſanctæ eccleſiæ à fidelibus collatas noverimus, literarum memoriæ diligenter aſſignare, tum propter conferentium utilitatem quoniam eorum exemplo poſteri ad bene agendum provocentur: tum propter malignorum perverſitatem qui ad diripiendas poſſeſſiones eccleſiaſticas toto conamine inhiare noſcuntur. Nos itaque majorum imitantes induſtriam, poſteriorum notitiæ ſcribendo tranſmittere curavimus quoddam pietatis opus quod venerabilis comes *Rogerius* & devota ejus conjux Pat. 1. H. 6. part. 5. m. 19. per inſpex.

Adelaiſia

Adelaiſia nomine, noſtra ætate Deo obtulerunt. Erat in ſuburbio civitatis Scropesbery parva ſatis eccleſia in honore beatorum apoſtolorum *Petri* & *Pauli* conſtructa, cujus ſitus ad collocanda ſervorum Dei habitacula congruus videbatur. Comes ergo fretus licentia & auctoritate regis *Willielmi* & *Cantuarienſis* archiepiſcopi *Lanfranci*, necnon & *Ceſtrenſis* epiſcopi *Petri*, ad cujus dioceſim iſdem pertinebat locus, monachos illuc pro ſui ſuorumque ſalute domino exoraturos ag-
1087. gregavit anno ab incarnatione Domini milleſimo octogeſimo ſeptimo. Quibus ad victus ſubſidia ipſe & veneranda ejus uxor poſſeſſiones ſubſcriptas imperpetuum donaverunt. Inprimis ſcilicet vicum unum eidem eccleſiæ contiguum, cum tribus molendinis cunctiſque redditibus ad eum pertinentibus, qui vicus anglicè dicitur Biforieta, quod latinè ſignificat, *ante portam*. Deinde contulerunt eis quaſdam eccleſias cum univerſis poſſeſſionibus ad eas pertinentibus, quas hîc nominatim expreſſimus. Eccleſiam ſcilicet ſancti *Gregorii* de Mamerfeld, cujus hæ ſunt poſſeſſiones; *Eſtleia, Nordleia*, alias *Eſtleia* crofta, *Halchtonia, Chinſetleia*, Harpeford, *Billingsleia, Nieutona*, Tugafort, *Fertecota, Weſtona*. Eccleſiam quoque de *Stoteſdona*, cujus poſſeſſiones iſtæ ſunt. *Dodelmutha, Hinetona* & *Preſtecota*. Eccleſiam etiam de *Dodeleberia* cujus poſſeſſio eſt Spertford & dimidia hida terræ in *Corſtona*. Eccleſiam quoque de Edmundon, & illam de *Toengia*, & illam de *Donintona*, & illam de *Welintona*, & illam de *Werecordina*, & illam de Ercalow, & illam de Hodeneth, & illam de *Conedouera*, & illam de *Neſſa*, & illam de Baſſechetch. Cujus poſſeſſiones ſunt *Preſtcota, Noveleia* & *Bageleia*. Cum hiis omnibus dederunt comes & comitiſſa eidem cœnobio tres villas cum omnibus appendiciis earum *Eitonam* videlicet, *Eiminſtriam* & *Burtonam*. Theoloneumque de lignis quæ per orientalem portam in civitatem deferuntur conceſſerunt monachis. Præceperunt etiam ut in feſtivitate ſancti *Petri* in kalendis Auguſti totius provinciæ populus in eodem loco ad nundinas tribus diebus per ſingulos annos conveniret, & monachi theoloneum totumque proficuum inde haberent. Poſtea conceſſit comes ut barones vel milites ſui, quicumque vellent, de terris & facultatibus ſuis eidem loco largirentur abſque ulla ſui vel ſuorum licentia, ita ut de peracta elemoſina nullum ſibi ulterius ſervicium facerent vel dantes vel recipientes; totam quippe terram monachorum à geldo militum imperpetuum liberam eſſe ſtatuit, & à geldo etiam communi niſi ipſe de dominio ſuo illud daret. Hæc autem comitis pia munificentia omnibus audientibus valde placuit, eoſque ad amorem loci illius quamplurimum incitavit. Tunc *Warinus* vicecomes dedit ipſis monachis duas hidas terræ in villa quæ dicitur Tugafort, & decimam de *Opetona*, & eccleſiam de *Biritona* cum decima ejuſdem villæ. *Rainaldus* frater ipſius *Warini* dedit eis villam quæ dicitur *Lega*. *Girardus* de *Tornaco Bettonam*. *Goffridus* dimidiam hidam in *Herleia*. *Odo* miles *Hordleiam*. Hæc omnia venerabilis comes *Rogerius* cum filiis ſuis *Hugone* ſcilicet, *Roberto, Rogero* & *Arnulpho* conceſſit atque firmavit. Teſteſque fuerunt *Herbertus* archidiaconus, *Godebaldus* & *Oilerius* ſacerdotes, *Warinus* vicecomes, *Robertus* filius *Teobaldi, Rogerius Corbeth, Robertus Pincerna* & multi alii. Locus verò in quo cœnobium ipſum conſtructum erat, de hæreditate cujuſdam militis, *Siwardi* nomine, fuit. Et quia nolebat piiſſimus comes quod aliqua impoſterum calumpnia monachis inde emergeret, mutuo dedit eidem *Siwardo* villam nomine Longafeld. Poſtmodum verò cum fraternitatem monachorum reciperet, conceſſit quod eadem villa quam à comite acceperat, poſt ſuum obitum in eorum dominio deveniret. Teſtibus *Godebaldo, Ricardo* de *Belmeſio*, & *Richardo* de *Monte-waroldi*. Hæc omnia ego *Willielmus* Rex *Anglorum* conceſſi & ſigillo meo corroboravi.

Genealogia dominorum Belliſmontium.

YVO de *Beliſmo* genuit *Guiliel.* de *Beliſmo*, & idem *Guillelmus* genuit *Guliel. Thalavatium*, patrem *Mabiliæ*, quem *Rogerius* de *Montegomerici*, cum tota hæreditate ſua quam, ſive in *Bellimenſi* pago, ſeu *Suevenſi* ultra fluvium *Sarte* habebat, duxit in uxorem. Qui *Rogerus*, vir dictæ *Mabiliæ*, *Anglicano* bello interfuit, & à *Willelmo* Rege *Anglorum* comitatus duos, ſcilicet *Arundelli* & Salopesbere dono accepit, & etiam Honorem Heye poſſedit. Ipſe verò *Rogerus* de prædicta muliere *Mabilia* quinque filios & quatuor filias habuit quorum nomina hæc ſunt. *Robertus* de *Beliſmo*, & *Hugo*, *Rogerius Pictavinus*, *Philippus* & *Arnulphus*: *Emma*, *Mathildis*, *Mabilia* & *Sibilla*. *Rogerius Pictavinus* comitatum *Lancaſtriæ*, *Arnulphus* quippe comitatum de Pembroch tenuerunt. *Rober.* verò de *Beliſmo* maximas poſſeſſiones & terras patris ſui adeptus eſt. Qui *Robertus* ex filia *Guidonis* comitis *Ponthivii* genuit *Guillelmum Talavatium*, qui *Willielmus* ex *Hela* uxore ſua genuit *Guidonem* comitem *Pontivii*, & *Johannem*, Qui *Johannes* ex *Beatrice* filia *Heliæ* comitis *Cenomannenſis* genuit *Robertum* comitem *Alencheii*. Qui *Robertus* ex *Joanna* uxore ſua, filia domini *Joſberti* de *Guirchia* genuit *Joannem* & *Matildem*. Qui *Joannes* accepit in uxorem *Aaliz*, filiam domini *Bartholomæi* de *Roye*. Quo *Joanne* abſque liberis defuncto, pater ipſius, comes *Robertus*, filiam ſuam dictam *Matildem*, comiti *Bleſenſi*, *Theobaldo*, matrimonio conjunxit, quæ, ut frater ſuus dictus *Johannes*, abſque liberis defuncta eſt. Præfatus verò comes *Robertus*, *Johanna* præfata uxore ſua defuncta, *Emmam* filiam *Guidonis* domini de *La Val* in uxorem duxit, qui ex ea filium genuit, qui *Robertus* vocatus eſt; ſed antequam puer naſceretur, ſæpefatus *Robertus* comes, apud quoddam manerium ſuum quod vocatur *Morteveille*, prope *la val*, diem clauſit extremum.

Ex veteri MS. cœnob. S. *Martini*, *Sagienſis*.

Carta Walchelini Mayminot *de villa de* Lega *juxta* Ellesmere.

Ex regiſt. abbatiæ de *Salopia* penes *Ric. Leveſon* de balneo militem ann 1638. Ca. 15.

VVAlchelinus *Maminot* omnibus parentibus & amicis ſuis, & univerſis fidelibus ſanctæ eccleſiæ ſalutem. Sciatis quod homines de *Elleſmera* confeſſi ſunt coram me & militibus meis, quod avunculus meus *Willielmus Peverel* injuſtè abſtulit terram de *Lega* à monachis de *Salopeſberia*. Quod ego audiens, per conſi-

conſilium hominum meorum, ſtudui liberare animam avunculi mei, & animas eorum qui hoc ei conſilium dederunt, de pœna iſtius peccati. Reddidique ſancto *Petro* & monachis eandem terram ita ſolutam & quietam, ut nullus ſucceſſorum meorum amplius de ea calumpniam habeat. Et ideo precor omnes qui poſt me venturi ſunt, ut hanc terram nulla unquam calumpnia impediant, quia pro certo didici ab hominibus meis quod avunculus meus malum inde conſilium habuit.

Ca.25. W*Illielmus Peverellus* de *Douria* omnibus fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ Salutem. Sciant omnes illi qui nunc ſunt & qui venturi ſunt, me conceſſiſſe plenariè totam illam terram quam *Hamo Peverell* patruus meus dedit Deo & eccleſiæ ſancti *Petri Salopeſberiæ*, ſcilicet, *Wlurunton*, *Einardeſeiam*, *Crugelton*, pro ſalute animæ meæ, & pro animabus amicorum meorum. Et volo atque præcipio ut mei hæredes ſicut ego conceſſi concedant. Hujus rei ſunt teſtes *Walchelinus Maminot*, & *Stephanus* de la *Leia*, & *Brientius* de *Valle Rodolli*, & *Alanus* filius *Teoldi*, & *Baldwinus* de ſancto *Georgio*, & *Radulfus* filius *Teoldi*, & *Hamo* filius *Herfredi*, & *Willielmus* de *Muſca*, apud Marleberg.

Carta Ricardi *filii* Alani, *Comitis* Arundel *de eccleſia ſancti* Oſwaldi *de* Albo-monaſterio.

Ca.275. UNiverſis Chriſti fidelibus preſens ſcriptum viſuris vel audituris, *Ric.* comes de *Arundell* & Dom. de *Albo-Monaſterio* Salutē in Domino. Noveritis Nos inſpexiſſe Cartam bonæ memoriæ *Wil.* filii *Alani* anteceſſoris noſtri (*&c.*) in hæc verba. Notum ſit tam preſentibus quam futuris, quod ego *Willielmus* filius *Alani* dedi, conceſſi, & pro me & hæredibus meis confirmavi Abbati & Monachis ſancti *Petri Salopeſburie* in puram & perpetuam elemoſinam quandam partem terræ meæ in villa de Iſelham, (*&c.*) & donationem eccleſiarum ſubſcriptarum videlicet eccleſiæ de *Optona* & *Trohford*, & eccleſiæ ſancti *Oſwaldi* cum capella de Martineſcherk, & aliis capellis & rebus omnibus ad dictas eccleſias ſpectantibus. Et ego verò dictus *Willielmus* & hæredes (*&c.*) warantizabimus (*&c.*) Teſtes *Johannes Extraneus*, *Ivo Pantulf*, *Willielmus Truſſel* (*&c.*) Quas quidem conceſſiones confirmamus (*&c.*) Teſtibus domino *Petro Corbet*, *Fulcone* filio *Warini*, *Bogone* de *Knogvill*, *Roberto Corbet*, *Fulcone Glas*, *Petro* de *Eytō*, militibus. Data apud Shirebe-worthin die Martis in feſto Annunciationis beatæ *Mariæ* anno regni Regis *Edwardi* viceſimo.

Carta 37. *Carta Regis* Henrici *tertii.*

H*ENRICUS* Dei gratia Rex *Angliæ*, dominus *Hiberniæ*, dux *Normaniæ* & *Aquitaniæ*, & comes *Andegaviæ*, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prioribus, Comitibus, baronibus, juſticiariis, foreſtariis, vicecomitibus, præpoſitis, miniſtris & omnibus ballivis, & fidelibus ſuis Salutem. Sciatis nos conceſſiſſe, & hac Carta noſtra confirmaſſe Deo & ſanctæ *Mariæ*, & beatis apoſtolis *Petro* & *Paulo* & abbati & monachis *Salopeſbirienſis* eccleſiæ has ſubſcriptas terras & decimas & eccleſias. De dono comitis *Rogeri* vicum unum juxta eandem abbatiam ſcilicet aet Biforegatam cum omnibus molendinis & redditibus ad vicum illum pertinentibus. Eccleſiam quoque de Momerfeld cum appendiciis ſuis in terris & aliis rebus. Et eccleſiam de Stoteſdon cum omnibus ad eam pertinentibus. Et eccleſiam de *Dodelebera* & eccleſiam de Condover & dimidiam hidam terræ in *Biritona* quæ pertinet ad eandem eccleſiam. Et eccleſiam de *Eizmentona*, & illam de *Welintona*, & illam de Archalow, & illam de Holdenet, & illam de *Tonga*, & illam de *Donintona*, & illam de *Worocordina*, & illam de Baſcherche, & illam de *Neſſa*, & illam de *Novo-burgo* cum omnibus terris & decimis & appenditiis ad prædictas eccleſias pertinentibus. Et præter hæc maneria *Eitonam*, *Eiminiſtram* & *Burtonam*. Et theoloneum lignorum quæ intrant ad vendendum in *Salopeſberia* per *Eſtgatam* & *Sudgatam*. De dono *Siwardi Groſſi* manerium de Longafeld. De dono *Warini* vicecomitis duas hidas terræ & dimidiam in Tugaford, & decimam de *Uptona*, & eccleſiam ejuſdem villæ cum una virgata terræ, & eccleſiam de *Biritona* cum decimis ejuſdem villæ. De dono *Reginaldi* fratris *Warini* unam hidam ſcilicet aet Legham. De dono *Saerii Edburtonam*. De dono *Hugonis* filii *Warini* eccleſiam ſancti *Oſwaldi*, & eccleſiam de *Mudla* cum decimis & terris & appendiciis ad ipſas eccleſias pertinentibus. De dono eorundem decimas de *Neſſa* & de *Serawordina*, & unam domum in foro *Salopeſberiæ* ad luminare eccleſiæ. De dono *Gerardi* de *Tornaco Beitonam*. De dono *Hamonis Peverell* & *Sibillæ* uxoris ejus *Whirentonam*, & *Chinardeſeiam* & *Crugeltonam*, & *Selepam*. De dono *Theodorici* de *Say*, terram unam in manerio Stoch, ſcilicet, in *Burhulla*, quietam ab omni geldo. De dono *Helgoti* unam hidam, ſcilcet, *Moram*, & unam piſcariam. De dono *Herberti* filii ejus *Nortonam*, & eccleſiam de *Stantona* cum decimis militum ſuorum ad ipſam eccleſiam pertinentibus, & unam hidam terræ in eadem villa. De dono *Murieldis* uxoris ejus unam carucatam terræ in eadem villa. De dono *Normanni Venatoris Bolelegam*. De dono *Hugonis* de *Conſtantiis* dimidiam hidam in *Pettona*. De dono *Azonis Bigot* dimidiam hidam in *Longavalra*. De dono *Oſlerii* presbiteri, unam hidam in *Cherletona*. De dono *Gaufridi* dimidiam hidam in *Helega*. De dono *Thoki* duas hidas in *Cota*. De dono *Odonis*, *Hordelegam*. De dono *Thoraldi* unam hidam in minore *Creitona*. De dono *Roberti* filii ejus *Wichewicam*. De dono *Roberti Corbet Lochetonam*. De dono *Reineri* Præfecti unam manſuram in *Salopeſbiria*. De dono *Roberti* filii *Theobaldi* eccleſiam de *Iteſhala*, cum omnibus quæ ad eam pertinent, & decimam de *Cambriſtona*. De dono *Rogeri Corbet* eccleſiam de *Wantenouera* et decimam ejuſdem villæ, & decimam de *Tocheſhulla* & *Wineſlegam*. De dono *Ebrardi* & *Simonis* filiorum ejus unum ferndelum terre in *Wautenovera*. De dono *Picoti* de *Say*, decimam de *Fiteſhod*. De dono *Henrici* filii ejus *Brantonam* per eſcambium de *Laugefeld*. De dono *Humaldi* decimam de *Preſtona* & de *Locheford*, & decimam equarum ſuarum agreſtium. De dono

no

no *Roberti* de *Beliſmo* Faſcherche, & quicquid ad manerium illud pertinet. De dono *Fulconis* vicecomitis *Pimelegam*. De dono *Yvonis Pantulf* ſedem molendini ſubtus *Sudtonam* ex utraq; aquæ ripa. De dono *Alani* vicecomitis decimam de *Opetona*. De dono *Gilberti* archidiaconi terram quatuor ſolidorum in Derfald. De dono *Rogeri* archidiaconi quandam terram in Chingeſland. De dono *Theoreti* de Wrochecestre unam terram in Salop ad ortum faciendum quæ vocatur Rumaldſham. De dono *Herberti* de *Furcis* tres manſuras in Salop, & quandam terram in campis ejuſdem urbis. De dono *Alnoti* aliam terrã. De dono *Reimeri* Præpoſiti aliam terram in eiſdem campis. De eccleſia de *Condenouera* tres manſuras in præfata urbe. De manerio de *Eiminiſtra* unam manſuram. De dono *Roberti* filii *Wigerii* unam manſuram in caſtello. De dono *Roberti* Presbiteri filii *Andreæ* totam terram quam habebat in campis. De dono *Wanyeti* unam manſuram. De dono *Turgari* aliam. De dono *Rogeri* comitis unam manſuram ad ſabulum. De dono *Elmerici* Presbiteri filii *Ruellonis* tres acras terræ. De dono *Drugonis* unam acram in campis civitatis. De dono *Wulfwini* Fullonis unam manſuram verſus pontem ſancti *Georgii*. De dono *Rogeri* comitis cognomine *Pictavienſis Pultonam* & *Oxitonam* & dimidiam piſcariam de *Thelewella*, Et eccleſiam de *Waletona* & Biſchopham. De dono *Godefridi* vicecomitis ejus Gerſtan, & eccleſiam de Birkham cum appendiciis ſuis. De dono ejuſdem *Rogeri* comitis decimam de *Newetona*. De dono *Pagani* de *Villers* decimam de Laton & de Wardebrech. De dono *Willielmi* conſtabularii *Ceſtriæ* tertiam partem de *Thelewella* cum omnibus appendiciis ſuis in boſco & plano & aqua. De dono *Willielmi* de *Berneris* unum fernedell terræ in *Brumptona*. De dono *Ranulphi Venatoris Ceſtriæ* unum ferndendell in *Codintona*. De dono *Hugonis* comitis totam decimam venationis de *Solopeſiria* niſi de ſilvis ſanctæ *Milburgæ*. De dono ejuſdem ut homines monachorum liberi ſint & quieti ab omni operatione caſtellorum & vivariorum. Nec aliqua comitatus negotia exerceant, ſet immunes ſint ab omni exactione & incurſione vicecomitum & miniſtrorum, nec compellantur adire ſhiras vel hundreda. De dono *Azonis Bigot* unam virgatam terræ in *Abbetona*. De dono uxoris ejus terram quandam in civitate quæ reddit per annum decem denarios. De dono *Henrici* de Say decimam de *Gulidona*. De dono *Ricardi* de *Pettona* unam virgatam terræ in Stoch. De dono *Odonis* de *Berneris* & filiorum ejus unam virgatam in Bradeſtan. De dono *Elrici Ruffi* quandam terram in campis. De dono regis *Henrici* avi *H.* regis avi noſtri piſcariam unam ſubtus pontem *Salopeſberiæ*, & totam molturam ejuſdem civitatis. Et quod nullus faciat molendinum in *Saverna* & territorio ipſius urbis niſi per monachos præfatos, & feriam ad vincula ſancti *Petri* tribus diebus durantem. Et quietantiam per totam *Angliam* & portus maris ab omni theloneo. Et ut habeant rectum in curia ſua de omnibus forisfactis hominum ſuorum, & ibi rectum teneant aliis & juſtitiam habeant ſicut comes *Hugo* ante eis conceſſerat. De dono *Matildæ* Imperatricis matris *H.* regis avi noſtri *Eſtonam* cum pertinentiis ſuis. De dono *Ranulphi* comitis *Ceſtriæ* duas manſuras in Chindredewich, & quantum poſſunt ibi congregare de ſale, ſine theloneo. De dono *Willielmi Malban* unam manſuram in alio *Wico*, & quantum poſſunt ibi congregare de ſale. De dono *Hugonis* patris ejus quindecim ſummas ſalis unoquoque anno in eodem *Wico*. De dono *Willielmi* filii *Alani* dimidiam ſalinam in *Wico Wigornienſi*, & ripam *Savernæ* in foreſta ſua ad tenendum excluſam piſcariæ vel molendini de *Ettona*, & decimam de Donham & quatuor bovatas terræ in Trochford. De dono *Richardi* capellani ejus eccleſiam ejuſdem villæ. De dono *Radulfi Craſſi* eccleſiam de Alberbiam cum pertinentiis ſuis. De dono Roberti dapiferi *Ceſtriæ* habitationem heremeticam in ſilva de *Sudtona*. De dono *Fulconis Pincernæ* dimidium heremum in ſilva de *Seraordina*. De dono diverſorum civium *Salopeſberiæ* terram in divexo civitatis juxta *Savernam* ad plantationem vineæ, & ſex manſuras ad culturam illius. De dono *Recheldis* uxoris *Gilberti* de *Codenovera* unam hidam in *Bettheberia*. De dono *Baldwini* filii eorum unam hidam in *Tibrithtona*. De dono *Radulphi* de *Erletona* dimidiam hidam in *Cherintona*. De dono *Wlverici Poncii* unam domum in foro *Salopeſberiæ* in qua ipſe manebat, & aliam domum in *Biforgata* & tres acras terræ in Aldefeld. De dono *Roberti* de *Brintona* eccleſiam de Longaford. Quare volumus (*&c.*) Data per manum venerabilis patris *Radulfi Ciceſtrenſis* epiſcopi cancellarii noſtri, apud *Weſtmonaſterium* xxv. die Junii anno regni noſtri undecimo.

S. MARIE EBORACI
cœnobium.

De fundatione abbatiæ ſanctæ Mariæ *virginis* Eboraci *anno ab incarnatione Domini Mlxxxviij.*

Ex vetuſto MS in bib. *Bodleiana*, authore *Simone Warwicenſi* [8. W. 46.] 92. a.

QUamvis ſancta & una & univerſalis mater eccleſia per univerſum orbem longè lateq; diffuſa, à filiis ſuis quos ſibi virgo mater per aquam baptiſmatis generat, honoretur & prædicetur, multæ tamen eccleſiæ in unitate fidei catholicæ ex eo tempore quo ex latere *Jeſu Chriſti* in cruce dormientis fabricata eſt, ſecundùm devotionem fidelium ædificantur, atque à fundamentis jaciuntur, ut quos unius eccleſiæ ſinus propter ampla ſpacia terræ & maris nequit comprehendere, in multis eccleſiis fidem rectam tenentes operari ſtudeant, quæ poſt hanc vitam venientes cum exaltatione à domino centuplicata recipiant.

Unde ego frater *Stephanus*, hujus ſanctæ matris eccleſiæ filius, nullis meis precedentibus meritis, ſed ſola Dei gratia fratrumque meorum unanimi mihi faventium electione abbas conſtitutus, qualiter ad hunc gradum pervenerim, vel qualiter eccleſia ſanctæ *Mariæ Eboraci* cui, Deo auctore, primus abbas datus ſum, fundata ſit, ad poſterorum memoriam literis mandare curavi, ut ſciant

præſentes

præſentes & futuri poſteri noſtri, qui vel quales hujus noſtræ eccleſiæ fundatores, & quantas invidorum turbinibus impulſa ſuſtinuerit perturbationes. Anno Domini Mlxxviij.regnante *Anglorum* rege, prudentia & armis ſtrenuiſſimo viro, *Willielmo*, qui *Angliam*, ditioni ſubjecit ſuæ, anno duodecimo regni ejus Pontificante apud *Eborum* domino *Thoma* archiepiſcopo, Ego *Stephanus*, abdicatis pro Chriſto voluptatibus carnis, atque abjectis ſecularibus curis, de naufragio hujus ſeculi vix evaſi, atque habitum monachicæ religionis apud *Wyttebeiam*, ſicut poſtea declarabitur ſuſcepi. Eo namque in loco quidam fratres, tunc temporis heremiticam vitam ducentes, ipſum locum in melius renovare cupiebant,qui priſcis temporibus religioſorum virorum ac feminarum converſatione, ac prædiorum ampla poſſeſſione, fuit honorabilis,modò verò pene ad nichilum redactus erat, barbarorum ac prædonum incurſionibus diverſis, vel aliis fortè, quas neſcio, malis cauſis.

Hiis verò fratribus quibus ſociatus ſum, præerat quidam *Renfridus*, bonis pollens moribus, virtutum cœleſtium dote inſignitus, qui cujus meriti apud Deum fuerit teſtantur ejus opera, multis ejus veſtigia ſequi volentibus in evum profutura.

Is quippe apud locum qui *Gerva* dicitur, in *Northumbrorum* partibus, priùs aliquanto tempore commoratus, ibique divinæ contemplationi vacans ſolitarius extitit, necnon poſtea multis ſibi ſociatis fratribus, qui ejus deſiderio ad eum confluxerant, Deo noſtro ſub diſtrictione regulæ viriliter aliquandiu deſervivit. Locus autem ille, quamvis ad ejus introitum fuiſſet ferarum & avium habitatio, olim tamen in eo extitit ſervorum Dei inibi degentium fertilis conſtipatio, inter quos etiam venerabilis presbiter *Beda* floruit, qui multa ſcripturarum ſacramenta per Spiritum Sanctum diſſerens ad edificationem fidelium imperpetuum dereliquit,

Prædictus ergo *Renfridus*, deſiderii ſui non immemor, cum fratres qui cum eo morabantur in diſciplinis regularibus inſtructos vidiſſet religionis monaſticæ præceptis inhærere, deputans labores vitæ præſentis parviſſimos ad comparationem æternæ retributionis, ipſius merentibus valedicens, ſolitariam vitam ducendi gratiâ *Wyttebeiam* venit, ſed ibi quoque, auditâ ejus fama, plures ei ſociati ſunt, cum eo perpetualiter manere cupientes,quibus ego quoque conjunctus habitum ſanctæ religionis ſoli Deo vacare cupiens, ſub ejus magiſterio & prioratu in eodem loco ſuſcepi. Evolutis autem paucis diebus, totius monaſterii procurationem *Renfridus* pariter omniſque congregatio ipſius annuens conſilio & imperio, mihi impoſuerunt, ac demum, neſcio quo Dei judicio, me invitum diuque repugnantem, tam regis præcepto quam archiepiſcoporum venerabilium, *Lanfranci* videlicet *Cantuarienſis*, *Thomæ* quoque *Eboracenſis* obedientia ſibi elegerunt.

Electus igitur ego abbas, cum vellem locum illum noviter inceptum nulliſque rerum mundanarum redditibus refertum, auxiliante domino, in priſtinum honorem renovare, cœperunt multa adverſa hujus mundi contra me excreſcere, & deſiderium meum à cepto opere retardare. Nam quidam ex baronibus regiis, nomine *Willielmus* de **Percy**, qui locum ipſum nobis donaverat, videns locum noſtrum nuper deſertum in multis meliorari, multa adverſa, tam per ſe quàm per ſuos nobis ingerebat, ac boni penitens ſi quo modo nos ab eo effugare poſſet, arte qua poterat laborabat. Ex altera verò parte, piratæ maris, ac latrones regionis, quorum multa tunc habebatur copia, longè lateque diſcurrentes, nobis vim inferebant, quæ habere poteramus rapiebant, atque ad ultimum una nocte conglobati, facto impetu, omnes nos in fugam convertentes, omnia noſtra diripuerunt, ac ſublatis omnibus, quoſdam ex nobis captos, ad ignotas terras perduxerunt. Ob quam rem uſque ad mortem contriſtati, imminens periculum aliquo modo vitare cupientes, quæcunque nobis moleſta erant regi intimare decrevimus, qui benigno ſatis ut erat miſerationis affectu, neceſſitatibus noſtris propter Deum compatiens,promptum ſe ac voluntarium nobis ad ſubveniendum exhibuit.

Erat verò non longè à *Wyttebeia* in ipſius Regis dominio locus quidam, qui vocatur **Leſtingham**, tum nimirum vacans, ſed olim monachorum in eo habitantium frequentia & religione egregius. Hunc ergo locum, á Rege nobis datum, paulatim reſtaurare, & quæ habitationi monachicæ erant neceſſaria, cœpimus ædificare, quatinus ſcilicet prædictus *Willielmus* de *Percy* in cujus prædio morabamur, vel alii eo minus nobis adverſa aliqua inferre preſumerent, quo nos refugium aliquod profeſſioni noſtræ congruum ſub ipſius Regis manu & ditione habere agnoviſcent.

Cumque poſt hæc oportunitatis tempus adeſset, quo manus pontificalis impoſitionem & abbatis benedictionem ſuſcipere deberem, ſubiit animo ut ad **Leſtingham** irem, quia ſub ſola Regis poteſtate erat Monachus profeſsus, ejuſdem quoque loci abbas conſecrarer. Quæ res pariter etiam congregationi noſtræ & ipſi Regi, dominoque *Thomæ* archiepiſcopo noſtro, necnon & omnibus quorum inde conſilium querebam, bona & utilis viſa eſt, ac tandem auctore Deo, illis volentibus uſque ad actum perducta. At verò ſepe dictus *Willielmus*,ſicut antea conſueverat, & poſtea quoque, moleſtus nobis & adverſus vehementer exiſtebat, atque ut dictum eſt, de prædio ſuo in quo adhuc conventiculum noſtrum degebat, modis omnibus expellere laborabat. Unde ego nimio dolore perculſus, Juſticiarios regni hujus frequenter adire, miſeriam noſtram & oppreſſionem multorum auribus inſinuare & auxilium adverſùm opprimentes nos flagitare compulſus ſum; ſed neque ita quicquam proficiens, tandem uſque in *Normanniam*, in qua Rex ſimul & *Willielmus* de *Percy* tunc fortè morabantur, transfretare, & qualiter noſtra in pace ulteriùs haberemus, precibus apud Regem, & modis quibus poteram, ſatagere curavi, & ita demum, accepto pacis chirographo, ad propria reverſus, non longo tempore, cum noſtris, & de noſtris pacem optinui. Exarſit quippe,ex eo tempore multo vehementiùs adverſum nos, animus & ira *Willielmi*, & quoadusque penitus nos de *Wittebeya* effugaſſet, pacem diuturnam vel quietem habere non permiſit. Quid multa? hiis namque exigentibus cauſis,

poſtremò

poſtremò tam ingruentium preſſurarum longa moleſtia attriti,quam inevitabili totiens memorati *Willielmi* violentia coacti, jam quidem publicè & injuſtè ablata nobis *Wyttebeya*, ad prædictum locum qui dicitur **Leſtingeam**,ibi ſaltem manere cupientes, per juſſionem Regis tranſmigravimus. Sed quia *non eſt via hominis in manû ejus*, aliter de nobis omnipotens Deus diſponebat,& quæ corporibus animabuſque noſtris profutura imperpetuum erant, ſalubriter preparabat. Nam ibi quoque, neſcio quo Dei judicio, latrones circumquaque debacantes nos perſecuti ſunt, & res noſtras ſepè rapientes, merore irradicibili corda noſtra perfuderunt.

Erat eo tempore quidam comes, nomine *Alanus*, nobiliorum *Britanniæ* proſapia exortus, *Eudonis* videlicet nobilis comitis *Britanniæ* filius, cum eſſem in ſeculo familiariter mihi in amicitiis conjunctus; qui morum probitate ac divitiis hujus ſeculi valdè pollebat, atque quandam eccleſiam in honore S. *Olavi* conſtructam juxta civitatem *Eboraci* habebat; cui cum omnes noſtræ perſecutionis actus anxius enarrarem, noſtræ puſillanimitati compaſſus, præfatam eccleſiam cum quatuor acris terræ, ad conſtruendas officinas, nobis ſe daturum promiſit; atque ut in ipſa eccleſia, inprimis licentia à rege accepta, ſedem abbatiæ noſtræ propter loci munitionem transferemus, dulciter perſuaſit, promittens ſe nobis, in multis, auxilium daturum, aſſerens etiam cives urbis ad quæque nobis agenda prope in auxilium fore. De qua re letus effectus, cum bonam voluntatem ac promiſſionem comitis regi referrem, libenter rex aſſenſum præbuit, ut, quia in eadem civitate iniquitas ſuper habundaverat, multuſque ſanguis plus quam in cæteris *Anglorum* civitatibus effuſus erat, divinæ lumen religionis in ea in eternum ſpendeſceret, atque ut homines barbari religioſorum virorum, qui in ea noſtris, & multis poſt nos temporibus futuris erant, humilima converſatione & exemplis aſſueti, fidem veram cœleſti domino ac terreſtri regi ſervare diſcerent; & ut bonis operibus inſiſtentes animas ſuas crebra viſione eorum & allocutione ſervare valerent. Hiis itaque ſecundùm quod rex diſpoſuerat, & prædictus comes promiſerat, peractis, adverſarius noſter diabolus etiam nos ex hoc loco expellere animum archiepiſcopi noſtri *Thomæ* adverſum nos in iram accendit, atque ſuper quatuor acras terræ, quas nobis comes ad conſtruendas officinas dederat, calumpniam movit, dicens eandem terram eſſe de beneficio ſuæ eccleſiæ, noſque eam per ſecularem poteſtatè injuſtè poſſidere. Quam calumpniam cum comiti *Alano* retuliſſem apud **London**, poſtea, coram rege & multitudine epiſcoporum, abbatum, atque baronum regis, prefatus comes *Alanus* eandem terram ſui juris eſſe diratioṅavit, atque adhuc contradicenti archiepiſcopo rex aliam terram in excambium, ut deinceps nobiſcum pacem firmiſſimam haberet, ſe daturum eſſe promiſit.

Poſt non multum verô temporis, mortuus eſt *Willielmus* rex *Anglorum*, cui ſucceſſit *Willielmus* filius ejus in regnum, pietatem ac devotionem paternam retinens erga nos ac locum noſtrum; Qui cum non multò poſt ordinaturus de ſtatu regni ſui, magna procerum palacii multitudine vallatus *Eboracum* veniſſet, eccleſiam noſtram, in qua tunc temporis morabamur, adiit, videnſque quod brevis & anguſta nobis ad habitandum eſſet, terram ad jaciendum fundamentum alterius (eccleſiæ)primus aparuit; terras etiam (quas hic inſerere non eſt neceſſarium) ad ſuſtentationem monachorum eccleſiæ noſtræ, liberas & quietas ab omni regali exactione perpetualiter poſſidendas tradidit, atque ipſam eccleſiam noſtram, cum omni poſſeſſione ſua, regalis precepti pagina, ſigillo etiam regali, ſicut moris eſt, cartæ impreſſo, liberam & quietam eſſe, in æternum confirmavit.

Comes etiam *Alanus* burgum quem extra civitatem, juxta ipſam civitatem habebat, libenter, annuente rege, nobis in perpetuum donavit, atque advocationem abbatiæ noſtræ in manus Regis tradens, ut deinceps defenſor & advocatus noſter exiſteret, ipſum poſtulavit & poſtulando impetravit.

Actum eſt hoc anno incarnationis Dominicæ Mlxxxviij. 1088.

Paucis admodum diebus tranſactis, mortuus eſt amicus noſter Comes *Alanus*. Atque Rex, pro ejus anima, villas quæ dicuntur *Cliftona* & *Overtona* nobis dedit, quæ erant de beneficio ejus.

Interfuerunt fundationi etiam noſtræ multi ex primoribus palacii, quorum iſta ſunt nomina. *Thomas* archiepiſcopus. *Odo Bajocenſis* epiſcopus ipſius Regis patruus. *Godefridus Conſtantienſis* epiſcopus, qui eo quoque tempore *Northanhumbrorum* conſulatum regebat, *Willielmus Dunelmenſis* epiſcopus, Comes *Alanus*, *Odo*, Comes de *Campania*, *Willielmus* Comes de *Warrenna*, *Henricus* Comes de *Bello-Monte*, & multi alii nobiles quos hic inſerere longum eſt.

Poſthec *Thomas* archiepiſcopus videns nos magis ac magis de die in diem proficere, invidorum, ut plerique teſtantur, conſilio impulſus, pro quatuor acris terræ ſupradictæ ſemper calumpniam movebat, nec ab intentione animum revocans nos quieſcere in ullo permittebat.

Cumque ſuper hæc *Willielmum* Regem,ſenioris regis *Willielmi* filium conſulerem,poſtulans etiam ut quod pater ejus de hoc archiepiſcopo olim promiſerat, ipſe diutius reddere non differret; tandem in nativitate Domini, in concilio apud *Glouceſtriam*, eccleſiam ſancti *Stephani* ſitam in *Eboraco*, & quicquid ad eam pertinebat, Rex *Thomæ* archiepiſcopo, pro illis quatuor acris terræ, in excambium imperpetuum poſſidendam tradidit, atque calumpniam ſupradictæ terræ coram omnibus **werpirie**.* fecit. Et ne hoc aliquo modo oblivioni traderetur, Rex ſcriptum regali ſigillo ſignatum, tam archiepiſcopo *Thomæ*, quàm nobis fecit, quatinus non ſolùm archiepiſcopus *Thomas*, verùm etiam ſucceſſores ejus eccleſiam ſancti *Stephani* ſitam in *Eboraco*, cum rebus ſuis, pro illis quatuor acris terræ perpetuo jure poſſideant.

* For. *werpiri* i. abjicere.

Actum eſt hoc in conſilio apud *Gloceſtriam*, audientibus iſtis & videntibus quorum nomina hic inſerta ſunt. *Anſelmus*, *Cantuar.* archiepiſcopus, *Thomas*, *Eboraci* archiepiſcopus, *Willielmus*, *Du-*

Ccc *nelmi*

nelmi epiſcopus, *Robertus, Ceſtriæ* epiſcopus, *Robertus, Herefordiæ* epiſcopus, *Oſmundus, Saleſbiriæ* epiſcopus, *Walchelinus, Wintoniæ* epiſcopus, *Mauritius, London.* epiſcopus, *Herbertus, Tedfordiæ* epiſcopus, *Johannes, Sumbreſetæ* epiſcopus, *Gundulfus, Roſeceſtriæ* epiſcopus, *Robertus, Lincoln.* epiſcopus, *Herveus,* ſancti *David* epiſcopus, *Radulphus, Ciceſtriæ* epiſcopus, *Thorſtanus, Glaſtoniæ* abbas, *Gilbertus, Weſtmonaſterii* abbas, *Willielmus, Cernæ* abbas, *Ingolfus, Croilandiæ* abbas, *Rainaldus, Abbendoniæ* abbas, *Godefridus, Malmeſbiriæ* abbas, *Serlo, Glouceſtriæ* abbas, *Walterus, Eveſham.* abbas, *Hugo* comes de *Monte-gomerii, Ernulphus* filius ejus, *Bernardus* de *Novo-mercato, Normannus* de *Arecy, Durandus* archidiaconus, *Hugo,* decanus *Eboracenſis, Gilbertus,* archiepiſcopi *Thomæ* capellanus, *Oſmundus* archiepiſcopi *Thomæ* dapifer.

Ego autem *Stephanus* abbas, perpendens quàm magnum malum ſit Chriſtianos & maximè divinæ religionis lumine inſignitos, abinvicem diſcrepare, volens archiepiſcopi animum noſtri *Thomæ,* modis omnimodis placabilem facere, dedi ei ſponte adhuc duas carucatas terræ, unam in **Clifton,** aliam in **Heſlington,** quatinus archiepiſcopus *Thomas,* ejuſque canonici deinceps pacem firmiſſimam nobiſcum habeanr, & ut nullam amplius nobis, ſummo regi Deo in quiete militare volentibus, de hac re calumpniam moveant. Volens verò poſteris noſtris notum facere, de quantis tribulationibus nos liberavit omnipotens dominus, ſcripturam hanc ad omnium memoriam componere ſtudui, quatinus preſentes & futuri hujus loci noſtri habitatores pro me precibus indefeſſis Deum noſtrum exorent, & ut ſciant qualiter eccleſia noſtra fundata ſit, vel quantis turbinibus impulſa, divina nos protegente gratia, magis ac magis aucta & multiplicata ſit per Chriſtum Dominum noſtrum.

Anno MCClxx. eodem anno ſcilicet ix. kal. Apr. in vigilia annuntiationis *Mariæ,* dominus *Symon* abbas beatæ *Mariæ Eboraci* aſſedit cum calce, dataque benedictione, conventu circumſtante, primum lapidem in fundo novi chori ejuſdem monaſterii, cujus fundum erat novem pedum in altitudine & in aliqua parte xxiiij. pedum, & xxvj. pedum.

In feſto vero *Cathedræ* ſancti *Petri* ejuſdem anni accidente per diem cinerum, dictus abbas aſſedit ſuper terram primam petram modo quo ſupra.

* Legend. for. 1276. Et eodem anno, ſcilicet anno lxxvj. idem aſſedit cum calce primum lapidem de columpnis ejuſdem chori corporis.

Anno MCClxxiij. ſcilicet ad Pentecoſten empta eſt villa de **Buton,** de domino *Hugone* de *Neville* per prædictum *Simonem* abbatem. Cujus manerium combuſtum fuit iiij. nonas Aprilis, anno Mlxxv. * unde remotum eſt manerium in alium locum à dicta villa remotiorem. (* Legend. for. 1275.)

De conſtructione eccleſiæ, & fundis eò collatis.

Ex vetuſta memb. in Turri S. *Mariæ Eboraci,* an. 1628.

Anno Domini milleſimo octogeſimo nono, *Willielmus Rufus* Rex *Angliæ* & filius *Willielmi* regis & conqueſtoris *Angliæ,* anno regni ſui ſecundo, tenuit Parliamentum ſuum apud *Eboracum,* ubi tunc, ad rogatum preclariſſimi viri, *Stephani* comitis *Richmundiæ,* in propria perſona, cum magnatibus & proceribus ſuis ad monaſterium ſanctæ *Mariæ Eboraci* acceſſit (quod quidem monaſterium, prefatus comes prius inchoaverat) videnſque ipſum nimis eſſe anguſtum, eccleſiam mutavit, & nomen eccleſiæ; ipſeque primum lapidem poſuit, & pro nomine ſancti *Olavi,* ſanctæ *Mariæ* nomen contulit, & multa beneficia, ac predia dedit, & donationes *Willielmi* conqueſtoris patris ſui, & aliorum dominorum ſuorum, cum libertatibus, & liberis conſuetudinibus, cartâ ſuâ regali confirmavit. In qua (inter cætera) talis habetur mentio, ſcil. *Comes verò* Alanus *poſt me, & patrem meum hujus abbatiæ inceptor, &c. dedit, &c. eccleſiam* Caterici *& decimas caſtellariæ ſuæ per totam caſtellariam, & per totum* **Eboraſhire,** *preter partem eccleſiarum* Francigenarum *ſuarum, de illis terris, quas ab illo tenent in preſcripta caſtellaria, &c.* Caterike.

Ribaldus, frater comitis *Richmundiæ,* & dominus de **Midelham,** qui ſimul cum ipſo comite venit ad conqueſtum, inter cætera, dedit monaſterio ſanctæ *Mariæ* de *Eboraco,* & *Stephano* primo abbati in puram, & perpetuam elemoſinam, &c. aliquas terras & manſuras juxta **Richmond,** videlicet tres bovatas terræ in **Eſby,** cum pertinentiis. Et in inquiſitione facta per dominum *Johannem* de **Kyrkby,** & ſocios ſuos juſticiarios, de *quo waranto,* abbas ſanctæ *Mariæ Eboraci* clamat habere terras & libertates, &c. Juratores, &c. Ibid.

Item canonici de ſancta *Agatha* tenent inmediate de *Roaldo* conſtabulario, fundatore ſuo, & ipſe *Roaldus* de comite *Richmundiæ,* & comes de rege, ut in libro vocato **Domeſday,** & in **Kirkbyes inqueſt.** Item ſecundùm cronicos autenticos, anno Domini MCxlij. ordo *Premonſtratenſis* habuit initium. Et anno Domini MCxlvij. idem ordo primo venit in *Angliam* (videlicet) ad **Anwick** in **Northumberland,** anno regni *Stephani* quarto: & ſic poſſumus preſcribere per quinque annos. Item *Eugenius* tertius papa, inter cætera, confirmat cellam ſancti *Martini,* cum ſuis appenditiis, & eccleſiam *Caterici,* cum ſuis capellis, cujus datum eſt tertio idus Auguſti, indictione decima, incarnationis Domini MCxlvj. 1146. pontificatus pape octavo.

Item *Eugenius* tertius Papa 1147. confirmat eccleſiam de **Richmond,** & capellam de *Caſtello,* cum omnibus quæ ad eas pertinent per totam Caſtellariam.

Item inquiratur qualiter dicti canonici Capellam ſive Heremitoriū de **Bordelbi** primitus obtinuerunt, & utrum ante Conqueſtum dictum **Bordelbi,** pro Lupanari habebatur. Poſt Conqueſtum dicta Capella, ſive Heremitorium per abbatem ſanctæ *Mariæ Eboraci* dictis canonicis propter fratres ſuos leproſos, intuitu caritatis fuerat collatum, ut creditur.

Memorandum, quod dominus *Galfridus* de **Hudwell** dedit monaſterio S. *Mariæ Eboraci,* & Ibid. Priori ſancti *Martini* juxta *Richmondiam,* quandam culturam, de dominio ſuo, vocatum vulgariter **Kambelridding,** prout includitur, &c.

Et *Johannes* filius dicti domini *Galfridi* dat, & concedit, per Cartam ſuam, *Roberto* de *Scocia,* totum vaſtum ad capitalia dominia terrarum quondam

quondam patris ſui, domini *Galfridi* predicti, tam in boſco, quàm in plano, tam in bovatis quàm in dominicis; exceptis culturis ſancti *Martini.*

Item Prior ſancti *Martini* habet predictam culturam de **Rambelridding** ut ſupra, de dono patris ſui. Unde patet quod omne vaſtum, ad capitalia ejuſdem culturæ verſus boream & alibi, ac ad omnia capita culturarum ſuarum, pertinet ac pertinere debet dicto Priori ut patet per Cartam dicti domini *Galfridi* cum clauſa *warranti.*

Item in Carta Regis *Henrici*, filii *Willielmi* Regis, habetur talis clauſula: *Ut ne alicujus hæres vel ſucceſſor querat relevamen, vel dominium aliquod, preter Elemoſinam, de elemoſinis quas aliquis dedit predictæ Abbathiæ.* Et nos habemus omnes terras, & tenementa noſtra, datas in puram & perpetuam elemoſinam. Unde patet quod omnia vaſta in terris noſtris, & in fines earundem, noſtra ſunt & non alterius cujuſcunque dominii.

Carta regis Henrici *ſecundi.*

Ex regiſtro cartarum abbatiæ S. *Mariæ Eboraci* in bibliotheca *Deuveſiana* an. 1646. fol. 6. b.

HEnricus Dei gratia rex *Angliæ* & dux *Normanniæ* & *Aquitaniæ* & comes *Andegaviæ*, Omnibus archiepiſcopis (*&c.*) per *Angliam* ſalutem. Sciatis quod ego *Henricus* rex *Angliæ* pro ſalute animæ meæ (*&c.*) concedo & dono in puram elemoſinam *Savarico* abbati & ſucceſſoribus ejus, & abbatiæ beatæ *Mariæ Eboraci* & monachis ibidem Deo ſervientibus, terras, eccleſias, (*&c.*) liberas & quietas ab omni terreno ſervicio, in perpetuam poſſeſſionem, cum **ſoch** & **ſach** & **tol** & **theam** & **infangenthef**, cum eiſdem legibus & dignitatibus & libertatibus & conſuetudinibus quas habet eccleſia ſancti *Petri Eboraci* vel eccleſia S. *Johannis Beverlaci*: & nominatim quando *Eboracſcira* fuerit ſummonita ire in exercitu regis, tunc inveniet prædictus abbas unum hominem tantum in exercitu regis cum vexillo S. *Mariæ*, ſicut faciunt ſupradictæ eccleſiæ. Et ne eant homines S. *Mariæ* ad ſhiras vel tridingas vel wappentac. vel hundred. ſi etiam vicecomites vel miniſtri eorum habeant querelam contra homines S. *Mariæ*, dicant abbati & ſtatuto die veniant in curia S. *Mariæ*, & ibi habeant rectum de capitali placito ſuo, & S. *Maria* habeat quicquid pertinet ad curiam ſuam. Et ne alicujus hæres vel ſucceſſor querat relevamen vel aliquid dominium preter orationes & preces & elemoſinam animæ ſuæ de beneficiis & elemoſinis quas aliquis dedit prædictæ abbatiæ. Qui ſubſcribuntur hic. *Willielmus* itaque proavus, rex *Angliæ* dedit abbatiæ ſupradictæ in *Appultona* quatuor carrucatas terræ, in **Norman-by** tres, in *Spauntona* duas, in **Leſtingham** tres, in *Eboraco* eccleſiam S. *Michaelis* & quatuor manſuras terræ, & hoc quod *Hernegrinus* monachus tenuit, hoc eſt *Paveſcheria*, & quicquid habuit in **Kirkeby** & **Hunkelbye**, quatuor carrucatas terræ & ſex bovatas, & in *Eboraco* duas manſuras terræ, & eccleſiam S. *Salvatoris*, in *Huntyngtona* i. carrucatam terræ, & ad **Mun-cabrige** unam carrucatam terræ.

Willielmus quoque rex filius ejus qui etiam abbatiam illam in loco ubi modo ſita eſt propria manu fundavit, dedit in *Grymſtona* quatuor carucatas terræ & dimidiam carucatam & villam de **Elmeſwelle.**

Henricus verò rex avus meus dedit **Afflet** & quicquid ei pertinet, & hoc quod eſt inter **Afflet** & **Ayrmyn**; & in **Haldenby** quantum habuit. *Alanus* comes *Rufus*, eccleſiam S. *Olavi* & burgum in quo eccleſia ſita eſt; ubi à *Willielmo* rege abbatia competentiùs fundata eſt, quam apud **Leſtingham** fuit, & in *Hoylanda* eccleſiam ſancti *Bothulphi* & quod pertinet ad unam carrucatam terræ in **Skyrbeck,** & ſedem molendini, & eccleſiam *Catricii*, & eccleſiam de **Richemund** & capellam de caſtello, & decimas de dominio caſtellariæ ſuæ quam tenet in *Eboracſchira* preter partem eccleſiarum; Necnon etiam dedit tertiam partem decimarum hominum ſuorum de illis terris quas ſub eo tenent in prædicta caſtellaria.

Alanus comes *Niger* eccleſiam de **Gillinge**, & unam carucatam terræ, & quicquid eidem eccleſiæ pertinet, & decimam ſuam de **Baſyng-burgh**, & in **Heſelyngfeld**, duas hydas terræ, & in *Skeltona* duas carucatas terræ.

Stephanus (de *Albemarla*) *Fulfordam* cum tota ſoca ſua, & *Foſtunam*, & in *Hitpetuna*, & **Che-deſtorp**; & in **Aſcryk**, duas carucatas terræ. in *Acaſtra* quinque bovatas, & in alia **Fulford** undecim bovatas terræ, in **Thornton** duas carucatas terræ, in *Flaxtona* undecim bovatas, in **Bul-ford** tres carucatas terræ, in **Alſwaldethorp**, unam carucatam terræ.

Odo, Comes (de *Campania*) & *Stephanus* filius ejus, manerium **Horneſhay**, & eccleſiam ejuſdem villæ, & **Marram** ejus piſcaturam & **Thorp** ibi juxta.

Berengerius de *Todeneye* in **Leſtingham** unam carucatam terræ, in **Spaunton** ſex, in **Kyrkeby-Miſperton** octo & dimidiam, in **Dalby** tres, in *Skakeldena* ſex bovatas terræ. in **Lyndeſey** in **Bek** unam carucatam terræ, in **Bynbruc** quatervigin ti acras terræ.

Hugo Baldrici filius, in **Hetona** octo carucatas terræ, in **Normanby** tres carucatas terræ; & in **Kyrkeby-Miſperton** tres.

Oſbernus de **Arches** in **Populton** tres carucatas & dimidiam. In **Apilton** tres & ſedem molendini. In *Heſteieia* duas carucatas terræ & dimidiam, & in *Eboraco* duas manſuras terræ.

Odo Baliſtarius in *Grimſtona* quatuor carucatas terræ & dimidiam & decimas ſuas de **Scarpinbek** & de **Bugathorp.**

Gilbertus de **Gaunt** in **Fercby** decem bovatas terræ.

Gilbertus Tiſun in **Runthorp** tres carucatas terræ.

Alanus comes cellam de **Romburgh** cum pertinentiis ſuis.

Normannus de **Arcy** in **Brunnum** tres carucatas terræ.

Lewinus monachus in **Japum** quatuordecim bovatas terræ, in *Eboraco*, i. manſuram terræ.

Wulſtanus presbiter in *Cauuda* unam bovatam terræ.

Willielmus de **Heſtpis** eccleſiam de **Banham**, & j. carucatam terræ, cum eccleſia de **Wylineby.**

 & decimis

& decimis de dominiis. *Oſtredus* in *Midletona* unam carucatam terræ, in **Dibe** unam carucatam terræ.

Bareth filius *Corby* in *Semera i.* car. terræ.

Ilbertus de *Laci* in *Mertona* & in **Gerford** quinque carucatas terræ & dimidiam & eccleſiam quæ in eadem terra de **Gerford** ſita eſt.

Odo camerarius quatuor carucatas terræ in **Langthorp** & unam in *Fingala*.

Dunwald dimidiam carucatam terræ in **Ryſewyk.**

Bardulfus eccleſiam de **Paterykc-Brumpton,** & *i.* carucatam terræ & eccleſiam de **Ravenſwath,** & unam carucatam terræ.

Hervy, **Mersk,** & **Flet.**

S. Martini de Richmond cella *S. Mariæ Ebraci.*

Wymarus dapifer * capellam ſancti *Martini* de **Richemond** & *i.* carucatam terræ; in **Edelyngthorp** quatuor carucatas terræ, & eccleſiam de **Thornton,** & dimidiam carucatam terræ. In *Forſeta i.* carucatam terræ, & in *Mitona* quatuor carucatas terræ & decimam ſuam de *Wera*.

Robertus de *Stutevilla* in **Edelyngthorp,** *i.* carucatam terræ. In **Harton** duodecim carucatas terræ, & decimas de dominio ſuo de **Cukewald** & **Honingham**; **Kirkeby**, **Buttercram,** & **Straynghann,** & *Langtuna*; & unam bovatam terræ, in quaqua villa, in **Cucewald** autem duas.

Robertus de **Maiſnil** & *Robertus* de *Stutavilla* octo carucatas terræ in *Mitona*.

Et *Robertus del* **Maiſnil** in *Suttona* duodecim bovatas terræ.

Galfridus Murdac in eadem villa duodecim bovatas terræ.

Oclemannus duas carucatas terræ in **Knapton.**

Eniſant Muſard eccleſiam de **Croft,** & quartam partem ejuſdem villæ, id eſt, quatuor carucatas terræ.

Willielmus de la Mara, i. carucatam terræ in **Danby.**

Hardwyn des Eſchalers in **Smethton** quatuor carucatas terræ, & eccleſiam ejuſdem villæ; & **Bernald** unam carucatam terræ in eadem villa.

Hernegrinus monachus **Kyrkeby** in **Hundelveſdale,** eccleſiam ejuſdem villæ.

Berengerius de *Todenei* novem carucatas terræ, & dimidiam in *Finmara*, & quatuor carucatas terræ in **Hunkleby** & decimam ſuam de **Dalton** & juxta **Chevermunt** dimidiam carucatam terræ.

Willielmus Peverell octo carucatas terræ in **Rudſtan.**

Hugo duodecim bovatas terræ in **Scamſton.**

Robertus de *Inſula* & uxor ejus *Albreda* in eadem villa alias duodecim bovatas terræ.

Walding i. carucatam terræ in *Sproxtona*.

Radulphus Painel ſex carucatas terræ & unam bovatam in *Millingtona*, & in **Hugeth** eccleſiam & decimam ſuam, & terram eccleſiæ, & ſeptem bovatas terræ in **Howald.**

Gilbertus duas carucatas terræ in **Folkewarethorp.**

Rogerus Hovechel in *Gartuna* dimidiam carucatam terræ & decem acras & decimam ſuam.

Robertus de **Veſcy** duas bovatas terræ in **Suthferiby.**

Ivo de **Veſcy** duas carrucatas terræ in **Gilling** in **Ridale.**

Petrus de **Ros** duas carucatas terræ in eadem villa, & eccleſiam ejuſdem villæ.

Humfredus i. carucatam terræ in **Watton.**

Rogerus de *Sumeri* dimidium hidæ terræ in **Heſelingfeld,** & eccleſiam & decimam ſuam.

Sefredus novem acras terræ in eadem.

Goſfridus Bainard eccleſiam de **Burton,** & eccleſias & terras quæ ad eam pertinent, id eſt, de **Arpham,** & de *Foxhola*, & de **Butterwyk,** & decimam ſuam de *Burtuna*.

Wydo de **Baillol** eccleſiam & unam carucatam terræ in *Stocalea*, & eccleſiam de *Skaintuna* & duas bovatas terræ, & eccleſiam de **Gaynford** cum ſuis pertinentiis.

Robertus de **Muſters** quatuor carucatas, & eccleſiam de **Brunnaton.**

Ribald quatuor carucatas terræ in eadem villa; & aliquas manſuras juxta **Richemonde.**

Nigellus Foſſard eccleſiam ſanctæ *Crucis* in *Eboraco*, & eccleſiam de *Doncaſtre*, & quicquid ei pertinet, & ſexdecim manſuras terræ in eadem villa, & unam carucatam terræ in **Kinermundeſdale,** & decem bovatas ad moras & *i.* carucatã terræ in *Wermeſwricha*, & in **Cottyngwyth** duas carucatas. Et eccleſiam de **Hoton,** & unam carucatam terræ, in *Thorntuna* tres carucatas terræ, & eccleſiam de **Bayneton,** & unam carucatam terræ & decimas ſuas, & in *Doncaſtro*, & circa *Doncaſtrum* decimam ſuam, & in **Carthorp** quatuor carucatas terræ.

Gilbertus Tiſun duas bovatas terræ in **Helmelei.**

Robertus Andegavenſis decimam ſuam in **Heſel** & unam bovatam terræ.

Goſelinus unam carucatam terræ in *Watſanda*: In *Eboraco* quatuor manſuras terræ; In *Lincoliæ* octo manſuras; In **Huldelveſdale** quatuor carucatas terræ & dimidium.

Gamel de *Grymſtuna* decem bovatas terræ in **Kyrkeby.**

Willielmus epiſcopus *Dunelmiæ* unam carucatam terræ in **Roudacliue.**

Ulfe Forneſſon unam carucatam terræ in **Skertenbek.** In **Hawkeſwell** eccleſiam & unam carucatam terræ.

Alwredus quatuor bovatas terræ in *Wintringtuna*; & *Rompharus* ſeptem bovatas terræ & decem bovatas de *ſoca* regis, pro quibus debent reddi quoquo anno xv. ſol. & nihil omnino aliud ſed quietas haberi.

Rompharus in **Oſolby** quatuor bovatas, in **Oſgodby** quatuor bovatas terræ.

Picotus in **Lincoln** eccleſiam ſancti *Petri*.

Normannus unam culturam terræ juxta *Lincolniam*.

Wygotus totam terram quam habuit in *Eboraco* in **Uſgate.**

Robertus de *Brus* **Apilton,** & quod ad idem manerium pertinet, & **Hornby,** & totam terram illam quæ eſt inter prædictum manerium & regiam viam per quam itur de *Eboraco* ad *Dunelmiam*, quæ terra fuit de manerio quod **Midelton** vocatur.

Et in **Sunderland-wic** duas carucatas terrræ, & unum molendinum.

Wiganus de **Hornebi** eccleſiam ejuſdem villæ & unam carucatam terræ.

Bertramus de *Verduno* eccleſiam & duas hidas

hidas in Boſward.

Robertus de Brideſhale eccleſiam ejuſdem villæ, & quod ei pertinet, & duas carucatas terræ in Stereſby.

Ivo Tallebois tres carucatas terræ in *Claxtuna*, & eccleſiam de Kirkby-Stephan, & tres carucatas terræ & decimam ſuam. In *Wintona* duas bovatas terræ, & decimas ſuas, & eccleſias de Kirkby in Kendal, & terras quæ ad eaſdem eccleſias pertinent, & villam quæ vocatur Hotonroſſt & eccleſiam de Bethum, & terram ejus quæ vocatur Haverbek, & eccleſiam de *Burtuna* cum pertinentiis ſuis, & unam carucatam terræ, & eccleſiam de Clapham & unam carucatam terræ.

Willielmus Aſchetilli filius unum molendinum juxta Bunebroc. Colegrim duas carucatas & dimidium in *Beltona*, & dua molendina.

Alanus de Croun dimidiam carucatam terræ in eadem villa.

Walterus de *Daincourt* eccleſiam ejuſdem villæ, & tres carucatas & dimidiam, & duo molendina, & decimas ſuas de Hanawarda, & de Blankanaie, & de Coreby, & de Cotes, & de Turgaſton, & de Oreneby, & de *Hikalinga*, & de Cnapthorp, & de *Cartuna*. *Matildis* uxor ejus unam carucatam terræ quæ fuit *Brutinæ* in Corby, & ſilvam quæ pertinet ad eandem terram. Decimam de dominio de *Abbingtuna*, & de Lins, & de Thudeſham, & decimam *Ribaldi* de Pikenham de altera Lins, & decimam de Herinthorp, decimam *Normanni* de Flittaburh, decimam *Gerrardi* in Apelby & Gameſthorp, & terram quæ vocatur *Northhuuda* juxta *Burtunam* in *Lincolſchira.*

Rompherus in *Lincolnia*, terram ſuam & domos & unum croftum & unam manſuram terræ.

Anca unam manſuam terræ in comitatu *Lincolnienſi.*

Oſbertus Goldrun unam manſuram, & terras & decimas infra murum *Lincolniæ* & extra quas *Ermetrude* uxor *Ricardi* & filii eorum dederunt.

Picotus filius *Colſuani* in *Lincolnia* duas manſuras terræ & quatuor acras in campis & *le* Hevedland.

Rompharus, totam terram quam habuit in campis *Lincolniæ*, & pratum quod vocatur *Inglanda.*

Aſcatillus Swata unam manſuram in *Lincolnia*, Suaneburg tres manſuras & *Alexander* filius ejus unam, & in *Lincolnia* terram quam *Gerardus* tenuit & eam quam *Goſtardus* tenuit in *Lincolnia*, & duas terras quas *Hugo* nepos *Rompheri* tenuit, & unam manſuram quam *Girardus* frater ejuſdem *Hugonis* dedit in *Lincolnia*, & duas manſuras quas *Ailricus* frater eorum dedit in *Lincolnia*, & unam manſuram terræ quam *Rodni* dedit & unam terram quam *Alanus* filius *Wigoti* dedit, quæ videlicet jacet inter terras, & omnes terras quas habent in *Lincolnia* & in *Eboraco*. In Dunſford unam carucatam terræ & dimidiam, in *Bramtona* duas carucatas,

Goſfridus de *Stutavilla* inſulam de Wreth & piſcarias.

Goſfridus de la Wyrch, inſulam de Santoft.

Willielmus de *Warenna* inſulam de Henes, & piſcarias ejus.

Robertus filius *Meſchin.* manerium de * Wederhal, & eccleſiam ejuſdem villæ, cum molendino & piſcaria, & boſcis, & ceteris pertinentiis, capellam de Warthwyk, terram quæ camera ſancti *Conſtantini* dicitur. In Corceby duas bovatas terræ. Aquam de Edene verſus Corceby, nec non & ripam verſus Corceby in qua ſtagnum firmatum eſt, omnino videlicet liberas & quietas ſine diminutione.

* *Wederhall* cella *S. Mariæ Ebor.*

Radulphus Meſchin eccleſias de Apelby, ſcilicet ſancti *Michaelis* & ſancti *Laurentii* & terras earum cum decimis de dominiis ejuſdem villæ ex utraque parte aquæ.

Adam filius *Suani* heremum S. *Andreæ.*

Utredus filius *Ligolfi* tertiam partem Crogeline cum eccleſia & ceteris pertinentiis, & duas bovatas terræ in *Elſtuna* & molendinum de Stotby.

In *Cunquintina* dimidiam carucatam terræ. In Saurby decimam de dominio. *Eniſant* filius *Walteri* unam carucatam terræ, quæ fuit *Durandi* in Colby.

Ketellus filius *Elredi* eccleſiam de Morland, & tres carucatas terræ.

Walthef, filius *Goſpatrici* eccleſiam de Bromfeld & corpus ejuſdem manerii.

In Salchild decimam de dominio in Coupland.

Willielmus Meſchin, Chirkbibeccoth, hoc eſt ſeptem carucatas terræ cum omnibus pertinentiis ſuis, & eccleſiam * S. *Begæ* & quicquid ad eam pertinet, ſicut Carta prædicti *Willielmi* teſtatur.

* S. *Begæ* cella S. *Mariæ Ebor.*

Radulphus filius ejus villam de Ananderdale & dimidiam carucatam terræ in Egermond. *Regnaldus* faber aliam dimidiam carucatā terræ in eadem villa.

Ketellus filius *Elredi* eccleſiam de *Wirchintuna* & duas carucatas terræ, & unum molendinum in eadem villa, & villam de Preſton cum boſco & ceteris pertinentiis.

Walthef filius *Goſpatrici* villam de Stainburn.

Goſpatricius filius eorundē villam de Saltergh; & communam in boſco & paſtura ſua de *Whyrkingtona* illis qui manent in terra monachorum in eadem villa.

Rogerus filius *Gilberti* in Hilſingham duas bovatas terræ.

Willielmus filius *Gilberti* totam terrā de Snacheved.

Rainerus dapifer, duas bovatas terre in *Rotingtuna.*

Godardus dapifer, eccleſias de Botle, & de Whitingham, cum tota parochia que eſt inter Esk & parochiam de Millum.

Matildis uxor ejus villam de *Anerſeta* cum omnibus que ad eam pertinent.

Willielmus filius *Duncani* libertatem pannagiorum, & ſalinarum infra diviſas terræ quæ pertinet ad eccleſiam *S. Begæ* in commune foreſtæ ſuæ, tam porcis monachorum quàm hominum ſuorum & terram de Hothneth.

Alanus filius *Waldevi* duas bovatas terræ in Coſceford, & quatuordecim Salmones unoquoque anno in Quadrageſima, ſcilicet de piſcaria ſua de *Cochermutha.*

Radulphus de Lindeſai eccleſiam de Lovereſwater.

Patricius de *Gaurges* dimidiam carucatam terræ in Kyrkeby-Hiſperton.

In *Suttona*, juxta pontem de *Nortuna*, duas carucatas terræ, & duas bovatas. In *Brideſhala* unum molendinum. In *Mortuna* tres carucatas terræ.

Turgiſius de *Rodeham* tres carucatas terræ **Nunnington.**

Walterus de **Kenningword** viginti duas bovatas terræ in **Onloneby.**

Petrus de *Walins* unam manſuram terræ in *Lundonia.*

Berengerius de *Todeni* eccleſiam de **Bunibruc.**

Uctredus Ulfson eccleſiam de *Mideltona* in *Richmondſchira.*

Hæc itaque omnia ſubſcripta Deo & eccleſiæ prædictæ imperpetuum optinenda, Regia autoritate & regali ſigillo confirmo ſicut hæc preſens Carta teſtatur. Teſtibus hiis *Thoma Cantuarienſi* archiepiſcopo, *(&c.)*

Charta Willielmi *regis exemplificata,*

Pat. de an. 35 *Ed.* 1 memb. 41.

REx omnibus ad quos &c. Salutem. Inſpeximus cartam bonæ memoriæ domini *Willielmi* quondam regis *Angliæ*, progenitoris noſtri, in hæc verba. Willielmus Anglorum *rex*, *archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, Juſticiariis, & omnibus hominibus ſuis & miniſtris per* Angliam *ſalutem. Sciatis, quod ego* Willielmus Anglorum *rex filius* W. Anglorum *regis, &* Normannorum *ducis, pro ſalute animæ meæ, pro ſalute quoque animarum* Edwardi *regis, &* Willielmi *regis, patris mei, matriſque meæ,* Matildis *reginæ, necnon pro ſtatu regni mei, conſilio & aſſenſu* Eboracen. *archiepiſcopi, qui aliquando inde movit queſtionem, autorizo ſanctæ* Mariæ Eborac. *cœnobii eccleſiam & ſitum loci ipſius cœnobii, quantum eſt de extra civitatem, à* **Galmon** *uſque ad filum aque* Uſiæ, *cum ſede molendini. Et confirmo & concedo in puram elemoſinam, & dono* Stephano *abbati, & ſucceſſoribus ejus, & prædicto cœnobio, terras, eccleſias, decimas, ſilvas, plana, ſtagna, molendina, & alias poſſeſſiones ſuas poſſidendas liberas & quietas ab omni terreno ſervicio in perpetuam poſſeſſionem, cum eiſdem legibus, libertatibus, & dignitatibus, & conſuetudinibus, quas habet eccleſia ſancti* Petri Eboraci, *vel eccleſia ſancti* Johannis Beverlaci, *aut ſicut aliqua eccleſia in tota* Anglia *magis eſt libera, ſit & hæc libera, & omnes terræ ad eam pertinentes, quas nunc habet, vel quas rationabiliter adquirere poterit : unde quedam hic ſubſcribuntur.*

Willielmus *itaque pater meus dedit abbatiæ ſupradictæ in* **Apilton** *iiij. carucatas terræ, in* **Northmanby** *tres, in* **Spanton** *duas, in* **Leſtingham** *tres, in* Eboraco *eccleſiam ſancti* Michaelis, *& ſex manſuras terræ & quod* Hernegrinus *monachus tenuit, hoc eſt,* **Paines Thorp,** *& quicquam habuit in* **Kirkeby,** *& in* **Hunkelby,** *& in* Eboraco *duas manſuras terræ, & eccleſiam S.* Salvatoris. *Ego quoque ex augmento doni mei addidi in* **Grimiſton** *iiij. carucatas terræ & dimid. comes vero* Alanus, *poſt me & patrem meum hujus abbatiæ inceptor & inſtitutor, dedit eccleſiam S.* Olavi, *in qua capud abbatiæ in honorem ſanctæ* Mariæ *melius conſtitutum eſt, & burgum in quo eccleſia ſita eſt, a* **Galmon** *verſus* Cliftonam, *& verſus aquam ix. carucatas terræ in* **Clifton** *& dimid, & villam de* **Sutton** *in* Hoilandia : *Eccleſiam ſancti* Botulphi *& quod ei pertinet, & unam carucatam terræ & ſedem molendini : eccleſias* **Gillyng,** Katricii, *& decimas de dominio caſtellariæ ſuæ.* Berengerus *de* **Todeni** *dedit in* **Leſtingham** *unam carucatam terræ, in* Spantona *ſex, in* **Miſperton-Kirkeby,** *viij. carucatas terræ & dimid. in* **Dalby** *iij. in* **Stakelden** *ſex bovatas, in* **Lyndeſhay** *unam carucatam terræ, & in* **Binnebrok** *eccleſiam, & iiij. vinz acras.* Hugo Baldrici *filius, in* **Hoton** *viij. carucatas terræ, in* **Northmanby** *iij. In* **Miſperton** *iij.* Osbertus *de* Arches, *in* **Popelton** *iiij. carucatas terræ, in* **Apilton** *iij. & ſedem molendini. In* **Heſei** *ij. & dimidiam.* Odo *baliſtarius in* **Grimiſton** *iiij. carucatas terræ & dimid.* Gilbertus *de* **Gant** *in* **Fereby** *x, bovatas.* W. *de* **Stois** *eccleſiam & unam carucatam terræ in* **Banham.** Ilbertus *de* Lacy *in* Strettona *& in* **Gereford** *v. carucatas terre & dimid. & eccleſiam.*

Omnes iſte terre, vel quas impoſterum rationabiliter adquirere poterit prædicta abbacia, vel maneria, vel Cellæ, vel quecunque poſſeſſiones, ſint quiete de placitis & querelis, & murdro, & latrocinio, & ſcutagio, & geldis & Danegeldis, & hidagiis, & de operationibus Caſtellorum, & pontium, & parcorum, & de Ferdwyta. *Concedo inſuper eidem abbatiæ pacis fracturam & pugnam in domo factam, & domus invaſionem, & omnes aſſultus hominum ſuorum, &* **ſoc** *&* **ſac** *&* **tol** *&* **tem** *&* **infangthef** *&* **utfangthef.** *Concedo inſuper, ut poſt obitum abbatis ejuſdem eccleſiæ, ex eadem congregatione eligatur alius. Et ſi vicecomites vel miniſtri eorum habent querelam contrà homines ſanctæ* Mariæ, *dicant abbati* Eboraci, *& ſtatuta die veniant ad hoſtium ſanctæ* Mariæ, *& ibi habeant rectum de omnibus querelis. Et non eant homines ſanctæ* Mariæ, *nec ire cogantur ad comitatus, vel* ſchiras, *vel* **Trydinges,** *vel* **Wapintakes,** *vel* **Hundrez.** *Teſtibus comite* Alano, Milone Criſpin. Quam quidem cartam propter vetuſtatem ejuſdem & debilitatem ſigilli eidem carte appoſiti exemplificandam duximus per preſentes, quas ſigillo noſtro fecimus conſignari. Teſte rege apud **Lanrecoſt** primo die Januarii. Dupp.

Charta Stephani *comitis* Britanniæ.

Pat. 10. *E.* 2. part. 1. m. 11. per Inſpex.

S*Tephanus* Dei gratia comes *Britanniæ*, omnibus audientibus & videntibus literas has, tam preſentibus quàm futuris, ſalutem. Notum ſit vobis me dediſſe & conceſſiſſe eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci* & monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram & perpetuam elemoſinam, villam quæ vocatur *Fuſaforda*, cum tota *ſoca* ſua, quietam & liberam ab omni terreno ſervicio. Non ſolum autem hanc prædictam elemoſinam, ſet & omnes tenuras & beneficia, ſcilicet in eccleſiis, terris, decimis, ſtagnis, aquis, pratis, molendinis, & foris, ſilvis, quæ anteceſſores mei, comites, vel ego ipſe vel hæredes de feodo noſtro prædictæ abbatiæ dederunt, concedo ab omni terreno ſervicio quieta & libera, preter orationes & elemoſinas, inperpetuum eidem abbatiæ poſſidenda, pro anima domini *Willielmi* regis, & pro ſalute domini mei

Henrici

Henrici regis, & pro anima mea & comitiſſe meæ, & liberorum meorum, & omnium fidelium defunctorum. Quæ ſubſcribuntur hic.

Eccleſiæ de *Ricamunda* & capella de *Caſtello*, cella ſancti *Martini*, eccleſia de *Cateris*, & de *Boletona*, eccleſia de *Gillinga*, & una carucata terræ, & eccleſia de *Forſeta*, & capella de *Curtuna* & de Argum: eccleſia de Raſweſwaht, & una carucata terræ: eccleſia de Croft, & quarta pars ejuſdem ville. In *Sivituna* quinque carucatas terræ, & eccleſia ejuſdem villæ: eccleſia de *Patricbruntuna*, & una carucata terræ: eccleſia de *Torentuna*, & una carucata terræ: eccleſia de Houceſwell, & una carucata terræ: in *Scottana* quatuor carucatæ terræ: parvam Daneby cum pertinentiis: quatuor carucatæ terræ in Langathorne, & in *Finagala* una carucata terræ; in Riſewicke dimidium carucatæ terræ: villa quæ vocatur *Bringeſtuna*, & eccleſia ejuſdem villæ: eccleſia de Hornabi, & una carucata terræ: eccleſia de *Mideltona*. Præterea, decime de dominiis meis ſive hominum meorum caſtellarie meæ de *Ricamonda*, præter partem eccleſiarum. In *Hoilandia* eccleſia ſancti *Botulphi* & quod ei pertinet, & una carucata terræ in Scirebec & ſedes molendini.

Concedo etiam præfatis monachis, ut in tempore nundinarum in cimiterio prædictæ eccleſiæ ſancti *Botulphi*, & extra cimiterium ſuum in tota terra ſua ejuſdem villæ, commodum ſuum ſine aliquo impedimento mei vel meorum pro libito ſuo faciant in perpetuum. In *Grantabrigeſcira*, in Heſelingfelt duas hidas terræ, & decima mea de Baſingburg, & de *Abictona*, & de *Lintona*, & de *Witrena*: & in Norfolcia decima de Lins. Hæc itaque omnia cum pertinentiis ſuis, & ſi quæ alia vel prædeceſſores mei comites, vel ego poſtea, vel homines de feodo noſtro abbatiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci* dederunt, confirmo & preſentis chartæ teſtimonio corroboro, & illibata prædictis monachis & eorum uſibus inperpetuum fore cenſeo, ſicut aliqua abbatia in tota *Anglia* meliùs vel liberiùs aliquas elemoſinas poſſidet.

Hanc verò chartæ auctoritatem, & ſigilli mei confirmationem, ſi quis hæredum meorum, vel quilibet alius, diabolico furore inſtigatus, violare vel infirmare preſumpſerit, niſi citò emendaverit, maledictionem Dei & mei & omnis cœlorum militie, & totius catholice eccleſiæ poſſideat. Hæc omnia in die ſepelicionis *Johannis* epiſcopi nepotis mei, in capitulo ejuſdem eccleſiæ, coram abbate *Galfrido* & omnibus fratribus conceſſi, dedi, & perhenniter confirmavi, teſtimonio *Conani* archidiaconi, *Richardi* de *Rullos*, *Radulphi Talebos*, *Scotlandi*, *Acharie*, *Wigani*, *Landrici* filii *Randulphi* Canonici Lington cognati mei, *Goffridi* de *Silli*, *Bruſſelli* capellani prædicti epiſcopi, *Gocebini*, magiſtri *Thomæ*, *Fattegarl*, *Hervei Ribaldi* filii.

Charta *Conani* Ducis *Britanniæ*, &c.

Ibid.

NOtum *ſit omnibus legentibus & audientibus literas has quod ego* Conanus, *dux* Britanniæ, & *comes* Richmondiæ, Alani *comitis filius, conceſſi & dedi & preſenti charta confirmavi eccleſiæ ſanctæ* Mariæ Eboraci, & *monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram & perpetuam elemoſinam, pro meipſo & pro ſalute patris & matris meæ, & pro animabus avunculorum patris mei, comitum videlicet* Alani Rufi & Alani Nigri, *quicquid ipſi avunculi patris mei, comitis, & avus meus, comes* Stephanus, & *pater meus* Alanus *dederunt ſive confirmaverunt, & quicquid barones mei & vavaſores & milites & drenges dederunt eidem eccleſiæ, & in terris, & in eccleſiis, & in decimis, in foris, in ſilvis, in planis, & in aquis, in pratis, in paſcuis, in piſcariis, in ſtagnis, in molendinis, & nominatim villam de* Fuleford, *cum tota* ſoca *ſua, & omnes tenuras & beneficia quæ anteceſſores mei comites prædictæ abbatiæ dederunt; concedo ab omni terreno ſervitio quieta & libera, preter oraciones & elemoſinas, inperpetuum eidem eccleſiæ poſſidenda. Quæ ſubſcribuntur hic.*

Eccleſias de Richemund, & *capellam de Caſtello, cellam ſancti* Martini, *eccleſiam de* Cateriz, & *de* Boletona, *eccleſiam de* Gillinga & *unam carucatam terræ, & eccleſiam de* Forſeta & *capellas de* Cutuma & *de* Argum: *eccleſiam de* Raveneſwath, & *unam carucatam terræ. Eccleſiam de* Crofth & *quartā partem ejuſdem villæ. In* Sivituna *quinque carucatas terræ & eccleſiam ejuſdem villæ. Eccleſiam de* Patrichbruntuna, & *unam carucatam terræ, eccleſiam de* Torentina, & *unam carucatam terræ, eccleſiam de* Hocheſwella, & *unam carucatam terræ. In* Stoctuna *quatuor carucatas terræ, in* Daneby *unam carucatam terræ, in* Langhetorn *quatuor carucatas terræ. in* Finagala *unam carucatam terræ; in* Riſewyth *dimidiam carucatam terræ, villam quæ vocatur* Brimmingſtona *cum eccleſia ejuſdem villæ. Eccleſiam de* Horneby & *unam carucatam terræ, eccleſiam de* Middeltona: *preterea decimas de dominiis meis ſive hominum meorum caſtellarie meæ de* Richemund, *preter partem eccleſiarum. In* Hoiland *eccleſiam ſancti* Botulphi *cum omnibus pertinentiis ſuis, & unam carucatam terræ in* Scirebec & *ſedem molendini. Concedo etiā prefatis monachis ut in tempore nundinarum in cimiterio prædictæ eccleſiæ ſancti* Botulphi, & *extra cimiterium in tota terra ſua ejuſdem villæ, commodum ſuum ſine aliquo impedimento mei vel meorum pro libito ſuo faciant imperpetuum. In* Grantebriggeſcira, *in* Heſelingafeld *duas hidas terræ, & decimam meam de* Baſſingbur, & *de* Abbittona, & Lintona, & *de* Witre: & *in* Norfolcia *decimam de* Lins; & *cellam de* Romburgh, *quam pater meus eidem eccleſiæ dedit, cum omnibus pertinentiis ſuis.*

Hæc itaque omnia, cum omnibus pertinentiis ſuis, & ſi quæ alia vel predeceſſores mei comites, vel ego poſtea, vel homines de feodo noſtro prefate abbatiæ dederunt, confirmo, & preſentis charte teſtimonio corroboro, & illibata prædictis monachis & eorum uſibus in perpetuum fore cenſeo, ſicut aliqua abbatia in tota Anglia *melius vel liberius aliquas elemoſinas poſſidet. Hiis teſtibus,* Roberto *de* Gant, Petro Boterell, Roberto *camerario,* Hamelino *cancellario,* Herveo *filio* Acheris, Gaurnerio *filio* Summari, David *Lardenario,* Willielmo *vicecomite,* Wigano *filio* Cades, Gaufrido Boniface, Willielmo *filio* Roaldi, Arnaldo *clerico,* Eudone le mareſchall, & *aliis multis apud* Eboracum.

Dimiſſio

Dimiſſio Abbatis & Conventus monaſterii beatæ Mariæ Eboraci, *pro eccleſiis, penſionibus & portionibus ſuis.*

Ex archivis archiepiſc. *Ebor.* libro *Zouch.* fol 9.

IN Dei nomine Amen. Cum nos, *Willielmus*, permiſſione divina *Eboraci* archiepiſcopus, *Angliæ* primas, ſedis Apoſtolice Legatus, in noſtræ viſitationis progreſſu, quam in & de dioceſi noſtra nuper exercuimus, & adhuc eandem viſitationem continuamus, comperimus, quod Religioſi viri, Abbas & Conventus monaſterii beatæ *Mariæ Eboraci*, noſtræ dioceſis, eccleſias parochiales & capellas, Portiones, & Penſiones, & decimas parochiales infraſcriptas, videlicet in Archidiaconatu *Eboraci*, eccleſiam, ſive capellam ſancti *Olavi*, cum capelli de **Fulford**, de **Popilton**, de **Aſkam-Bryan & Knaptan**, Item eccleſiam de **Donecaſter**, penſiones, portiones, & decimas parochiales, videlicet, de eccleſia ſancti *Michaelis* ad pontem *Uſe Eboraci* xxxvj. ſolidos, de eccleſia ſancti *Salvatoris Eboraci* x. ſolidos, de eccleſia ſancti *Wilfridi Eboraci*, dimidiam marcam, de eccleſia ſanctæ *Crucis Eboraci* xx. ſolidos, Item infra parochiam de **Granneby** duas partes decimæ garbarum de dominicis terris domini *Edmundi* de **Daincourt**, domini dictæ villæ.

Item infra parochiam de **Pykelinge**, duas partes decimæ garbarum, de terris dominicis de **Pykelinges**, Item infra parochiam **de Harewood**, duas partes decime garbarum, de terris dominicis domini de **Harewod**, Item infra parochiam de **Newton** in le **Wyllighes**, decimas proventus de terris dominicis, & pratis, ac molendini & manerii domini *Simonis* de **Kyme**, domini ejuſdem villæ. penſiones in eccleſia de **Gerford**, xxx. ſolidos, Item in archidiaconatu **Eſt-Riding**, eccleſiam de **Burton Anneys**, in proprios uſus, penſiones de vicaria in eadem, xvj. marcas. penſiones de eccleſia de **Rudſtane**, xxx. ſol. & duas partes decimæ garbarum de terris dominicis Abbatis & Conventus monaſterii prædicti infra dictam parochiam de **Rudſtane** exiſtentibus. de eccleſia de *Hornſey*, C. ſolidos, de eccleſia de **Hugates**, xl. ſolidos, de eccleſia de **Kyrkeby** in **Hundol dale**, xx. ſolidos, ac medietatem decimæ garbarum feni, & agnorum dictæ parochiæ, ac decimam quatuor bovatarum terræ in eadem parochia. Et decimas majores, & minores quatuor carucatarum terræ & dimid. in eadem parochia, quas iidem religioſi colunt, ac decimam lanæ & agnorum eorundem religioſorum in eadem parochia.

Item infra parochiam de **Langton**, prope **Malton**, decimam garbarum de ſeptem carucatis terræ, de dominicis terris domini de **Veſcy**, Item infra parochiam de **Skirpenbeck** duas partes decimæ garbarum domini de **Skirpenbek**, & de xvij. bovatis terræ & decimam de tribus culturis per baronem & dominum de **Skirpenbek**, predicta ad culturam redactis, Item duas partes decimæ garbarum de terris dicti domini de **Skirpenbek** infra parochiam de **Bugthorp**, Item duas partes decimæ garbarum de terris dominicis domini de **Scraingham**, infra parochiam de **Scraingham**, Item duas partes decimæ garbarum de terris dominicis domini de **Buttercramb**, infra parochiam de **Buttercramb**, Item duas partes decimæ garbarum de terris dominicis .... Abbatis & Conventus monaſterii prædicti de **Elmeſwell**. Item penſiones in eccleſia de **Foxholl**, xij. marchas, Item penſiones in prædicta eccleſia de **Langton**, prope **Malton**, duos ſolidos, Item in archidiaconatu **Clivelano** eccleſiam de **Overton**, eccleſiam de **Leſtingham**, eccleſiam de **Mitton** in proprios uſus, penſiones in eccleſia de **Kirkby-Miſperton**, x. ſolidos.

Item in eccleſia de **Normanby**, decem ſolidos, in eccleſia de **Foſton**, dimidiam marcam, Item in eccleſia de **Scheriſhoton**, xx. marcas, Item in eccleſia de **Gillinge** in **Ridall**, quatuor marcas, Item in archidiaconatu *Notinghamiæ*, penſiones in eccleſia de **Cowton**, xx. quatuor ſolidos, Item in eccleſia de **Pikeling**, xxvj. ſolidos & octo denarios, Item in eccleſia de **Oraneby**, viij. marcas, Item in eccleſia de **Stratton** in *le* **Clay**, dimidiam marcam, Item in eccleſia de **Kirtlington**, Item in archidiaconatu *Richmundiæ* Cellam ſancti *Martini* juxta **Richmond**, & S. *Begæ* in **Coupland**, cum ſuis juribus, & appenditiis, Item eccleſias de **Brington**, de **Katerike**, de **Gillinge**, de **Kirkby-Kendall**, & **Kirkby** in **Loneſdale**, cum capellis de **Boulton**, **Hippeſwell**, & **Hudeſwell**, ab eccleſia de **Katerike**, & capellis de **Forſette**, & **Hoton**, **Barton**, **Cowton**, **Berford**, **Erghom**, **Northam**, ab eccleſia de **Gillinge**, prædictis dependentibus, necnon portiones ſeu decimas parochiales in parochiis eccleſiarum, videlicet, de **Wells**, duas partes decimæ garbarum de terris dominicis. In **Eaſtwitton**, & **Multon**, in parochia de **Midleton**, duas partes decime garbarum. In **Carleton** in **Coverdale**, in parochia eccleſiæ de **Coverham**, duas partes decimæ garbarũ. In **Speningthorne**, in **Thornton Watlous**, duas partes decimæ garbarum de dominicis quondam *Ribaldi*.

Item in **Leyburne** in parochia de **Wendeſly**, in **Dalton**, ſuper **Teeſe**, in parochia de **Croftes**, de duabus carucatis terræ, In **Hatlow Cowton**, de dominicis quondam *Wymari* Dapiferi, duas partes decimæ garbarum. In **Fletham**, in **Stuandbrige**, in parochia de **Kyrkby**, in dominicis quondam *Odonis* Camerarii, duas partes decimæ garbarum, In **Londe**, in parochia de **Kirkby Ravenſwath**, In **Wycliffe**, duas partes decime garbarum, In **Scrotton**, de octo carucatis terræ omnes decimas garbarum, cum medietate feni de dominicis quondam *Hillarii*. In **Aynderby**, In **Morton**, duas partes decimæ garbarum, In **Warlowby**, in **Thirntoft** tertiam partem decimæ garbarum de dominicis quondam *Asketelli*. In **Croft Barton**, **Halnathby**, **Stapleton**, **Cleſſeby**, **Aldburgh**, **Caldewell**, **Brumpton**, **Skyteby**, **Burton** conſtabularia & **Bellerby**, tertiam partem decimæ garbarum de dominicis quondam *Niſardi Muſard*. In **Langeton**, tertiam partem decimæ garbarum de dominicis quondam *Hugonis Jarnegam*. In **Kirkam**, in **Aske**, in **Bretanby**, **Carleton**, **Berford**, tertiam partem decimæ garbarum de dominicis. In parochia de **Scurveton**, & **Weſtanfeld** de dominicis, tertiam partem decimæ garbarum. In **Eſt-tanfeld**, & **Aynderby**, in parochia de **Kirtlington**, & de **Pichehale**, duas partes decimæ

decimæ garbarum, de dominicis. In Stuandby, de duabus carucatis terræ, de decimis in dicta parochia in Pikehale, tertiam partem decime garbarum de dominicis *Roberti* & *Willielmi* de ..... et in Midleton, in parochia de Wath, duas partes decimæ garbarum, & tertiam partem decimæ garbarum de dominicis *Eliæ* filii *Morkeri*. In Melmorby, in magna Crakhale, duas partes decimæ garbarum in dominico Domini ....

In Scorton de minutis decimis de domo *Henrici* filii *Johannis*, duas partes, de domo *Gilberti* de Walton tertiam partem, de molendino ejuſdem villæ, nomine decime, quinque ſolidos, ſcilicet, de domo dicti *Henrici* filii *Johannis* duas partes, de domo dicti *Gilberti* tertiam partem, de molendino de Colburne duos ſolidos, & ſex denarios, & duas partes minutarum decimarum de domibus, vel maneriis *Johannnis* de Breton, & *Ade* de Manughby in dicta villa de Colburne. In villa de Ellerton, de domo *Hugonis Malebys* duas partes minutarum decimarum, & de domo *Alani* filii *Briani* de Kilwardby tertiam partem. In *Couplanda*, de dominicis domini *Couplandæ* omnes decimas per totã *Couplandam*. Decimas quas hactenus rector eccleſiæ de Eggermond percipere conſuevit, duntaxat exceptis mortuariis in Goderickby. & decimas de Holme, & de piſcariis de Egnore & de Eske.

Penſiones autem annuas in partibus *Richmundiæ*, de eccleſia de Richmond, centum ſolidos, & xx. libras ceræ, de eccleſia de Kyrkby-Ravenſwath xl. & duos ſolidos, de vicaria eccleſiæ de Gillinge centum ſolidos, de vicaria eccleſiæ de Katerick unam marcam, de vicaria eccleſiæ de Midleton quinque marcas, & dimidiam, de eccleſia de Crofte decem libras, de eccleſia de Smythton centum ſolidos, de eccleſia de Paterick-Brumpton ſeptemdecim ſolidos, & quatuor denarios, de Hawkswell viginti ſolidos; de vicaria eccleſiæ de Brimilton unam marcam, ultra moras ſepedicti archid. de eccleſia de Whiteneham decem ſolidos, de Whitewikes quinque ſolidos, de Botill quatuor ſolidos, de Corney duos ſolidos, de Egremounde viginti duos ſolidos, de Haverington duos ſolidos, de Wirkington quatuor marcas, de capella de Clifton duos ſolidos, de vicaria de Kirkby-Kendall quatuor libras, de capellis de Greſmere & Winandermers quinque marcas, de Evertham quatuor ſolidos, de Bethome quatuor ſolidos, de Burton viginti tres ſolidos: in & de dicta noſtra dioceſi exiſtentes, contra jus commune detinent, fructus proventus & obventiones de ipſis eccleſiis & capellis provenientes de facto percipiunt, & de eiſdem diſponunt pro ſuæ libito voluntatis.

Nos verò de titulis ſuis, & juribus (ſi qui, vel quæ ſibi competant, vel oſtendere valeant) quare dictas eccleſias, capellas, portiones, & penſiones, & decimas parochiales, contra juris communis tenorem, ſicut premittitur percipiunt, & detinent occupatas, volentes effici certiores, dictos abbatem, & conventum certis die & loco ad oſtendendum hujuſmodi titulos, & jura (ſi que habeant, vel ſibi competant) coram nobis mandavimus, & fecimus evocari. Quibus quidem Religioſis per procuratorem ſuum legitimè conſtitutum coram nobis die & loco aſſignatis comparentibus, ac quaſdam literas apoſtolicas, literaſque quorundam predeceſſorum noſtrorum, & decani, & capituli eccleſiæ noſtræ beati *Petri Eboraci*, nec non alia inſtrumenta & munimenta nonnulla, cæteraſque probationum generalium evidentias manifeſtas, coram nobis exhibentibus, cum effectu: Ipſiſque literis, inſtrumentis, munimentis, & aliis probationibus, & evidentiis, per nos, & conſilium noſtrum, recenſitis, examinatis diligenter, & diſcuſſis, datoque die ipſis Religioſis, ad proponendum, oſtendendum, & probandum omnia, & ſingula jura ſua, quibus uti vellent ad eorum defenſionem in hac parte: Nos *Willielmus*, *Eboraci* archiepiſcopus ſupradictus, advertentes jura, & bonam fidem ipſorum Religioſorum, habitis deliberatione, & conſilio nobiſcum, & cum juris peritis: Dictos abbatem & conventum, tanquam de dictis eccleſiis, capellis, portionibus, penſionibus, ac decimis parochialibus legitimè munitos, & earum canonicos poſſeſſores, ab officio noſtro & omni impetitione, ſeu fatigatione ejuſdem, ſalvo jure cujuſcunque alterius, ad totam vitam noſtram, & pro toto tempore noſtro, dimittimus in his ſcriptis: Dignitate, juriſdictione, & honore noſtris, & eccleſiæ noſtræ *Eboraci*, omnibus ſemper ſalvis. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus eſt appenſum. Datum apud Cawod, xxj. die menſis Auguſti anno Domini MCCCxliiij. & pontificatus noſtri tertio.

Carta Hugonis *filii* Baldrici.

EGo *Hugo* filius *Baldrici*, omnibus fidelibus, tam preſentibus, quàm futuris ſalutem. Sciatis me dediſſe, & conceſſiſſe Deo, & abbatiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & *Stephano* abbati & monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram, & perpetuam elemoſinam, quatuor carucatas terræ in Kirchebi-Miſpertun, & tres carucatas in Normanebi, in Hotun, octo carucatas terræ, in boſco & in plano, in moris, & in paſcuis, in ſtagnis, & in aquis, & in omnibus pertinentiis ſuis, ab aqua Dune, uſque ad diviſam quæ eſt inter Swantun, & Hotun, & in mora uſque ad diviſam quæ dividit eandem terram à *Cliflandia*. Hanc elemoſinam dedi, ut ſit libera & quieta ab omni terreno ſervitio, pro anima domini mei regis *Willielmi*, & pro memetipſo, & pro animabus omnium parentum meorum; Teſtibus hiis *Berengario* de *Thoneio*, *Willielmo* filio *Tirri*, *Roberto* capellano. *Richardo* milite, & aliis multis.

Ex autographo nuper in turri beatæ *Mariæ Ebor.*

Charta Bernardi *de* Baillol.

BErnardus de Baillol omnibus literas iſtas videntibus atque audientibus, tam clericis quàm laicis, tam præſentibus quam futuris, ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe & carta mea confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci* & monachis ibidem Deo ſervientibus eccleſiam de Gainford cum omnibus pertinentiis ſuis, & eccleſiam de caſtello *Bernardi* cum omnibus pertinentiis ſuis, & eccleſiam de Midelton cum omnibus pertinentiis ſuis, & in eadem villa de Midelton duas bovatas terræ cum tofto & crofto. Sciendum eſt autem, quod eccleſiæ prænominatæ

Ex autographo in bibliotheca *Hattoniana*.

ſcilicet de caſtello *Bernardi* & de **Midelſun** fuerunt capellæ in tempore patris mei. His teſtibus, domino *Huberto Eboracenſi* decano. Magiſtro *Bartholomeo* decani clerico. Magiſtro *Thoma* de *Melſa*. *Rogero* filio *Hugonis*. *Willielmo* filio *Willielmi*. *Rogero* de ſancto *Germano*. *Johanne* perſona de **Bolum**. *Nicholao* de **Hedun**. *Gilberto* de **Hetun**. *Roberto* clerico *Bernardi* de **Baillol**. *Widone* de **Beaureim**. *Hugone* de ſancto *Germano*. *Petro* de **Wimbis**. *Reginaldo* de **Hornei**. *Thoma* filio *Nicholai*; & pluribus aliis.

Carta Odonis *camerarii comitis* Richmundiæ.

Ex fragmento regiſtri S. *Mariæ Ebor.* in Bibl. *Hattoniana.*

ODo Camerarius, univerſis ſanctæ matris eccleſiæ filiis, tam præſentibus, quàm futuris ſalutem. Sciatis me dediſſe, & hac carta mea confirmaſſe Deo, & abbatiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram & perpetuam elemoſinam, quatuor carucatas terræ in **Langethorne**, & unam in *Fingala*, & duas partes decimationum de dominio meo in **Fletham**, pro ſalute animæ meæ, & pro animabus patris & matris meæ, & omnium parentum meorum tam preſentium, quàm futurorum. Teſtibus hiis, *Roberto* filio meo, *Picoto* de **Laſcels**, *Bardulpho* & *Bodino* fratre ejus, &c.

Carta Roberti *Camerarii*,

Ibid.

ROBERTUS Camerarius Comitis, omnibus legentibus, & audientibus literas has Salutem. Notum ſit vobis quod ego concedo, & do eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram elemoſinam quatuor carucatas terræ in **Langethorne**, & unam in *Fingala*, quas pater meus dedit eidem eccleſiæ, in pura elemoſina. Et hoc concedo pro anima mea, & parentum meorum, & volo ut fratres prædicti poſſideant ita quietè, & ita honorificè hanc patris mei & meam elemoſinam, ſicut debet poſſideri elemoſina, & ſicut quietiùs & honorificentiùs poſſident quamlibet elemoſinam parium meorum, Valete.

Carta Ribaldi *domini de* Midelham.

Ibid.

OMnibus videntibus vel audientibus literas has, *Ribaldus* frater Comitis, Salutem. Sciatis me dediſſe Deo & ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & *Stephano* Abbati, & monachis ejus in elemoſina pro anima *Alani* Comitis, & *Beatricis* uxoris meæ, & omnium parentum meorum, & pro ſalute mea, & omnium dominorum, necnon liberorum, & omnium amicorum meorum, quatuor carucatas terræ in *Briniſtona*, liberas & ſolutas ab omni terreno ſervitio. Et ſciatis me clamaſſe quietam *Goſfrido* Abbati *Eboraci*, & monachis ejuſdem eccleſiæ, unam carucatam terræ quæ eſt una de illis, quæ pertinent ad *Briniſtunam*, quam videlicet, tenebam de prædictis monachis, & que eſt juxta diviſam que eſt inter **Suenebi**, & *Briniſtonam* ab auſtrali parte viæ quæ ducit de **Suenebi**, verſus *Briniſtonam*. Et iccirco clamavi illam quietam, ne elemoſina mea per poſteros meos aliquo modo impediretur. Et concedo ut prædicti monachi amodo faciant de eadem carucata proficuum ſuum juxta voluntatem ſuam, (&c.)

Carta Nigelli Foſsard.

EGO *Nigellus Foſſard* omnibus fidelibus, Salutem. Sciatis me dediſſe, & conceſſiſſe Deo, & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram, & perpetuam elemoſinam, eccleſiam ſanctæ *Crucis* in *Eboraco*, & eccleſiam de *Donecaſtra*, & quicquid ei pertinet, & xvj. manſuras terræ in eadem villa, & unam carucatam terræ in **Rymundeſale**, & quinque bovatas terræ ad moras, & unam carucatam terræ in **Wermeſworth**, & in **Cotingwith**, duas carucatas terræ, & eccleſiam de **Hoton**, & unam carucatam terræ, & in **Thorneton**, tres carucatas terræ, & eccleſiam de **Bayn-ton**, & unam carucatam terræ & decimas ſuas, & in *Donecaſtra*, & circa *Donecaſtram*, decimam meam totam, & in **Carthorp**, quatuor carucatas terræ. Hanc donationem feci pro anima mea, & uxoris meæ, & omnium parentum meorum, & omnium fidelium defunctorum, liberè & quietè ab omni terreno ſervitio in perpetuum. Hiis Teſtibus *Roberto Foſſard*, *Aſchetillo* de **Bulmere**, *Waltero Foſſard*, &c. Ibid.

Carta Wigani *filii* Landrici *de* **Horneby**.

Ex autographo in turri beatæ *Mariæ Eboraci.*

NOtum ſit omnibus videntibus, vel audientibus literas has, quod ego *Wiganus* filius *Landrici*, conceſſi, & dedi in puram & perpetuam elemoſinam, Deo & abbatiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & monachis ibidem Deo ſervientibus eccleſiam de **Horneby**, cum omnibus pertinentiis ſuis, pro anima patris & matris meæ, & omnium parentum meorum & pro ſalute animæ meæ. Volo itaque, & omnibus hæredibus meis precipio, ut prefati monachi hanc elemoſinam quietam, & ab omni terreno ſervitio liberam inperpetuum poſſideant. Hiis teſtibus, *Hugone* Decano, *Petro* Canonico nepote ejus, &c.

Carta Eniſant Murdake.

SCiant omnes tam preſentes, quam futuri, quod ego *Eniſant Murdake* dedi, conceſſi, & hac preſenti Carta mea confirmavi, Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & monachis ibidem Deo ſervientibus, eccleſiam de **Croft**, & quatuor carucatas terræ in eadem villa, ſcilicet, quartam partem villæ, cum omnibus pertinentiis ſuis, & ayſiamentis, infra villam & extra, in puram & perpetuam elemoſinam, pro ſalute animæ meæ, & animabus omnium amicorum meorum, liberam & quietam ab omni terreno ſervitio. Et ut hæc mea donatio & conceſſio rata & ſtabilis & inconcuſſa permaneat inpoſterum, Sigilli mei appoſitione roboravi. Hiis teſtibus *Radulfo Taylboys*, *Wigano Landrici* filio, & aliis. Ibid.

Series quorundam abbatum ſanctæ Mariæ Eboracenſis.

Ex vetuſto MS. in Bibl. *Bodleiana* authore *Sim. Warwicen.*

ANno 1088. fundata fuit abbatia ſanctæ *Mariæ* virginis *Eboraci* per *Alanum* comitem,

mitem, *Gudonis,* nobilis comitis *Britanniæ* filium.

1112. *Stephanus Wittebienſis* abbas primus obiit, qui prefuit 24 annis.

1112. *Richardus* abbas ſecundus,* ob. pridie kal. Jan. 1131.

* Electus.

1131. *Godfridus* abbas tertius electus. Tempore iſtius, viz. 2. non. Octobr. 1132. egreſſi ſunt duodecim monachi presbiteri & unus ſubdiaconus de abbatia prædicta.

Eodem anno fundata eſt abbatia de *Fontibus* per prædictos monachos 6. kal. Jan.

De his tredecim octo fuerunt abbates. De *Fontibus* duo, *Richardus* Prior, & *Ricardus* ſacriſta. De **Brydlted** duo, *Robertus* de **Stutevyll**, & *Walterus* elemoſinarius. De *Parco* duo, *Gervaſius* ſubprior, & *Ranulphus* de *Norwegia.* De **Kyrkſtall**, *Alexander*. *Galfridus* abbas de *Melſa.*

Variat non nihil epiſtola *Thurſtini* archiepiſcopi.

Eodem anno facta eſt abbatia *Rievallis* per *Walterum* de **Spehe** anno 1131.

Godfridus abbas ob. 16. kal. Aug. 1132.

1132. *Savaricus* electus . . . . ob. 3. non. Apr. 1161.

1161. *Clemens* electus fuit lupus rapax omnia vaſtans quæ alii impetrarunt. ob. 15. kal. Septembr. 1184.

1184. *Robertus* de **Harpham** electus. ob. 13. kal. Maii 1189.

1189. *Robertus* de *Longo-campo* electus ob. 3. idus Jan. 1239.

1239. *Willielmus Rondele* electus ob. 3. kal. Dec. 1244.

1244. *Thomas* de **Warterhille** electus ob. 16. kal. Jan. 1258.

1258. *Simon* de **Warwik** electus die nat. ſancti *Johannis* baptiſtæ ob. 4. non. Julii 1296.

1296. *Benedictus* de **Spenton** (potius **Malton.**) electus poſtridie feſti ſancti *Jacobi* reſignavit 7. kal. Aug. 1303.

1303. *Johannes* de **Gillyngs** electus 6. id. Aug. ob. 9. kal. Junii. 1313.

1313. *Alanus* de **Nelle** electus 4. non. Julii.

S. BEGE *Cœnobium in agro Cumbrenſi, cella ſanctæ* Mariæ Eboraci.

Ex vita S. Begæ *velatæ virginis.*

B*ega* nata in *Hibernia.*

Lelandi collectan. vol. 3. p. 36.

Bega primùm humile monaſteriolum conſtruxit in *Caupalandia* (verſus *Carlelm* in extremis *Angl.* finibus) ubi nunc ſunt aliquot monachi *Mariani* urbis *Ebor.* & vulgò vocatur **ſaint Beges.**

Deindè ad ſeptentrionalem partem *Wire* fluminis monaſterium conſtruxit.

Tertiò * **Herutey**, qui locus latinè ſonat *Cervi inſula,* commigravit, cœnobiumque virginum ibi condidit, pauloq; poſt, *Hildæ* ſacræ virgini ceſſit, quæ poſt victoriam *Oſwi* regis accepit *Eanfledam* virginem ejus filiam, voto promiſſam cum annuo agrorum cenſu, undè poſteà animos ſumpſit ædificandi monaſterium in **Streneſhale,** & poſito ibidem cœnobio, monachos induxit, & ſacras virgines, quibus ipſa abbas præfuit.

* *Greveſon.* Eſt humilis eccleſia inter oſtia *Tini* & *Veræ,* D. *Hildæ* dicata. 3. leugis diſtat a *Vedra,* nam a *Tina* ſita eſt ut eſt in quadam prominentia quam vulgus *Sower* vocat. Forſan hic olim fuit *Begæ* monaſteriolum.

Bega autem, relicta inſula de **Herutey**, contulit ſe *Calcariam* quæ a *Saxonibus* vocatur **Helcaceſter** & novum ſibi monaſterium condidit. [*Leiland*] ubi ſit *Calcaria* civitas hactenus à nemine potui diſcere. Tamen ſi *Antonini* itinerarium rectè ſcriptum eſt, dubio procul eſt in provincia *Eboracenſi.*

* *Bega* tandē à *Calcaria* peregrè proficiſcens, obiit apud *Hacanos* monaſterium velatarum virginum [*Leyland*] *Hacanos* eſt tertio à *Scardoburgo* miliario.

* Vulgo jam *Herpoole* appellatur in ore *Teſe* fluminis. *Heleprior* non longe a *Tadcaſter*, in quo nomine antiqui nominis veſtigia. *Saxonicè Helecaſter* dicebatur latine *Calcaria.*

Carta fundationis cellæ ſanctæ Begæ, *in comitatu* Cumbriæ *per* Willielmum Meſchines *filium* Ranulphi *dominum de* Couplandia.

W*Illielmus** filius *Ranulphi*, *Turſtino, Eboraci* archiepiſcopo, & omnibus ſanctæ matris *Eboraci* eccleſiæ parochianis, tam clericis, quàm laicis, preſentibus, & futuris, ſalutem: Pium eſt ut ſancta Dei eccleſia, & filiis & filiabus ſuis, dilatetur & amplificetur. Eapropter dedi & præſenti chartula confirmavi eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Eboracenſis* cœnobii, eccleſiam ſanctæ *Begæ* quæ eſt ſcita in *Caupalandia,* & ſeptem carucatas terræ, quietas & ſolutas ab omni ſeculari ſervitio. Reddidi etiam, & dedi eidem eccleſiæ, parochiam ſuam ſicut teſtimonio proborum virorum in dedicatione ejuſdem eccleſiæ, probata eſt, videlicet, quicquid continetur a *Witohona* uſque ad **Chechel,** & ſicut eadem **Chechel** cadit integrè, & egrè in mare; & nominatim capellam de **Egremund** quæ eſt ſita inter predictos terminos; & decimas dominii mei & omnium hominum meorum, qui manent in **Egremunt,** & decimas piſcariarum mearum de *Caupalandia,* necnon & decimam porcorum, & carnis venationis meæ, per totam *Caupalandiam,* & decimam pannagii mei, & decimam vaccariarum mearum per totam *Caupalandiam.* Et ſi quis ex mea permiſſione, vel donatione, infra foreſtam meam pecuniam ſuam habebit, ex ea, ſicut ex mea, monachi habebunt decimationem; Et inſuper unoquoque anno viginti ſolidos de decima cenſus mei de *Caupalandia* ſive creſcat, ſive decreſcat; Concedo etiam donum quietum quod *Wallef* dedit eidem eccleſiæ, videlicet, *Stainburnam*; & quod *Chatellus* donavit, videlicet *Preſtonam*; Et quod donavit *Raynerus,* videlicet duas bovatas terræ in *Rotingtona,* & unum ruſticum manentem in eadem villa; Et quod donavit *Godardus,* videlicet, eccleſias de **Witinghami**, & *Bothla,* cum duabus manſuris, & totis parochiis, & decimas eiſdem eccleſiis pertinentes; Et quod donavit *Willielmus* filius *Gilberti* de *Lancaſtria,* videlicet, **Swartahef,** omnia quieta in elemoſinam; & ſine omni terreno ſervitio. Et ſciendum, quod omnes has elemoſinas, dedi prædictæ abbatiæ *Eboraci,* conſilio *Turſtini* archiepiſcopi, & uxoris meæ *Ceciliæ,* & hominum meorum, & conceſſione *Ranulphi* filii mei, tali conventione, & pacto, ut ibi ſit cella monachorum. Et abbas *Eboraci* & capitulum ſemper mittant, & habeant in eccleſia ſanctæ *Begæ* Priorem, & cum eo ſex monachos ad minùs reſidentes, & ſervientes ibidem domino. Concedo etiam quicquid homines

* Ex autographo in turri beatæ *Mariæ Ebor.*

mines mei impoſterum ibi, conſilio meo vel hæredum meorum dabunt. Hanc autem elemoſinam feci pro ſalute domini mei *Henrici* regis *Angliæ*, & pro anima *Matildis* reginæ, & *Willielmi* filii eorum, & pro ſalute *Turſtini* archiepiſcopi, & pro remedio anteceſſorum meorum, & meo & uxoris meæ, & liberorum meorum, & fidelium meorum : Teſtibus hiis, *Turſtino* archiepiſcopo, & *Willielmo* archidiacono, *Auſfredo*, & *Richardo* capellanis ejus, *Rainaldo* capellano meo, *Siwardo* presbitero, *Godardo, Rainero, Wallef, Chetello, Odardo, Richardo,* & multis aliis.

Carta Willielmi le Meſchin.

Ibid.

WIllielmus le Meſchin*, omnibus hominibus, & amicis ſuis, *Francis* & *Anglis*, tam futuris, quàm preſentibus, ſalutem. Sciatis me dediſſe, & preſenti carta mea confirmaſſe, Deo & ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & ſanctæ *Begæ*, & monachis ibidem ſervientibus, omnes boſcos qui ſunt infra diviſas ſuas, & quicquid in eiſdem boſcis continetur, exceptis cervo & cerva, apro, & ancipitre, & nullus in eis niſi Priore concedente, poſſit ſuccidere. Preterea dedi prædictis monachis, & conceſſi, habere ubique infra terminos ſuos, tam in terra, quam in aquis dulcibus, & ſalſis, omnes libertates & conſuetudines, quas habeo in *Caupalandia*. Hæc autem omnia dedi & conceſſi prædictis monachis liberè & quietè in puram & perpetuam elemoſinam, pro ſalute domini mei *Henrici* regis *Angliæ*, & pro anima *Matildis* reginæ, & pro ſalute mea, & uxoris meæ, & liberorum meorum, & fidelium meorum. Teſtibus hiis *Ranaldo* capellano meo, *Siwardo* presbitero, *Godardo, Rainero, Wallef, Chetell, Odardo, Richardo*, & multis aliis.

Carta fundationis Prioratus ſanctæ Begæ.

Ibid.

R*Anulphus Meſchinus*, filius *Willielmi*, filii *Ranulfi*, omnibus videntibus, vel audientibus literas has, ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe, & preſenti carta confirmaſſe abbatiæ ſanctæ *Mariæ* de *Eboraco*, eccleſiam ſanctæ *Begæ* quæ eſt in *Couplandia* & ſeptem carucatas terræ, & totam Parochiam ſuam, & quicquid pater meus eidem eccleſiæ dedit vel conceſſit, ſicut carta ipſius teſtatur, in puram & perpetuam elemoſinam, liberè, & quietè ab omni terreno ſervitio. Et nominatim, Capellam de **Egremunt**, & decimam dominii mei in tota *Couplandia*, & omnium hominum meorum qui manent in **Egremunt**, & decimas piſcariarum mearum de tota *Couplandia*, necnon decimas porcorum meorum, & carnis venationis meæ per totam foreſtam meam in tota *Couplandia*; & decimam pannagii mei, & decimam vaccariarum mearum per totam *Couplandiam*; Et ſi quis ex mea donatione vel conceſſione, infra foreſtam meam, pecuniam ſuam habebit, monachi habebunt decimationem de ea, ſicut de mea. Et inſuper dedi, & preſenti carta mea confirmavi eccleſiæ ſanctæ *Mariæ*, & ſanctæ *Begæ*, manerium quod vocatur **Anenderdale**, in puram & perpetuam elemoſinam ſolutam & quietam ab omni terreno ſervitio. Conceſſi etiam donum quietum quod **Walthef** dedit eidem eccleſiæ, videlicet, **Steinburn**, & quod *Chetellus* dedit, videlicet **Preſtun**, & quod dedit *Rainerus* videlicet, duas bovatas terræ in **Rotingtun**, & unum ruſticum manentem in eadem villa. Et quod donavit *Godardus*, videlicet eccleſias de **Witingam**, & *Botela*, cum duabus manſuris, & totis parochiis, & decimas eiſdem eccleſiis pertinentes, & quod dedit *Willielmus* filius *Gilberti* de *Lancaſtria*, videlicet **Swarthoft**. Concedo etiam prædictis monachis omnes boſcos qui ſunt infra diviſas, ſuas, videlicet, à **Cuningſhow** uſque ad rivulum inter **Preſton** & **Henſingam**, & deſcendit uſq; ad **Withehaven**, & ibi cadit in mare, & quicquid in eiſdem boſcis capere potuerint, exceptis cervo, & cerva, apro, & ancipitre. Omnes verò alias dignitates, & libertates quas habeo in *Couplandia* dono eis & concedo habere infra diviſas ſuas ſicut & pater meus dedit & conceſſit eiſdem : Concedo etiam quicquid homines mei in poſterum ibi conſilio meo, vel heredum meorum, dabunt. Hæc omnia conceſſi, & preſenti carta mea confirmavi in puram & perpetuam elemoſinam ſolutam & quietam ab omni terreno ſervitio, pro ſalute animæ meæ, & pro anima patris mei, & omnium parentum meorum, necnon & dominorum meorum., per conſilium & teſtimonium hominum meorum, videlicet *Fulconis* Avunculi mei, & *Reineri* Dapiferi, & *Godardi* & *Ranulfi* vicecomitis, *Siwardi* presbiteri, *Willielmi* Capellani, & *Willielmi* de *Archis*.

Carta Willielmi Forz, *Comitis de* Albemarlia.

Ex ipſo autographo in bibl. *Hatton*.

W*ILLIELMUS* de *Forz*, Comes *Albemarliæ*, Omnibus hominibus has literas viſuris vel audituris, Salutem. Noverit univerſitas veſtra me conceſſiſſe & hac preſenti carta mea confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſanctæ *Begæ* de **Coupland**, & monachis ibidem Deo ſervientibus, in puram & perpetuam elemoſinam, pro ſalute animæ meæ & anteceſſorum & ſucceſſorum meorum, omnes donationes quas habuerunt præfati monachi de anteceſſoribus meis in feodo meo de **Allerdal** & de **Coupland**. Scilicet, quatuordecim Salmones, quos habent de dono *Alani* filii *Waldef*, & de eadem donatione dimidiam carucatam terræ in villa de **Aſcpatric**, & ſex acras terræ in alio loco in eadem villa, ſicut continetur in carta ipſius *Alani*. Et ſex Salmones quos habent de dono dominæ *Aliciæ* de **Romely**, & dimidiam marcam argenti de eadem donatione, ſcilicet, in molendino fulonum de *Cokermutha*, & unam manſuram in eadem villa, illam ſcilicet quam dudùm tenuit *Huctredus* de **Derham**, ſicut continetur in carta ipſius *Aliciæ*. Præterea, dedi conceſſi, & hac preſenti Carta mea confirmavi Deo & eccleſiæ beatæ *Begæ* de **Coupland**, & monachis ibidem Deo ſervientibus, unam marcam argenti in dicto molendino *Fulonum*, in puram & perpetuam elemoſinam ſingulis annis reddendam, ſcilicet medietatem ad Pentecoſten, & aliam medietatem ad feſtum ſancti *Martini* recipiendam per manum ballivorum meorum de eadem villa. Volo etiam ut hæc omnia predicta habeant prefati monachi de me & heredibus meis, in puram & perpetuam elemoſynam ſicut predictum eſt. Hiis teſtibus,

teſtibus. Domino *Galfrido* de Chandever. Domino *Thoma Keret.* Domino *Willielmo* de *Ireby.* *Willielmo* de *Driffeld* tunc ſeneſcallo de *Cokermutha.* *Alano* perſona de Caldebec. *Hugone* de *Moricebi.* *Ada* de Haverington. *Galfrido* de Talentir. *Johanne* de Brigham, & multis aliis.

Pat. 8 H 4 memb. 21.

REX (*&c.*) Sciatis quod cum xxviij. die Novembris, proximo preterito, dederimus & conceſſerimus dilecto noſtro *Rob. Hunte* cuſtodiam liberæ capellæ de Staynburne tunc vacantis & ad noſtram donationem ſpectantis: Habendam ad totam vitam ſuam (*&c.*) Ac monſtrante nobis *Thoma* Abbate monaſterii beate *Mariæ Eboracenſis*, quod cum tempore *H.* filii Regis *Willielmi*, quondam regis *Angliæ*, progenitoris noſtri, quidam *Willielmus Meſchyn* filius *Ranulphi Meſchyn* tunc dominus de Coupeland, per Cartam ſuam dediſſet & confirmaſſet predicte eccleſiæ beate *Mariæ Eboracenſis*, per nomen eccleſiæ ſancte *Mariæ Eboracenſis* Cœnobii, eccleſiam ſancte *Begæ* in *Coupelandia*, ac certas terras in *Coupelandia*, ad intentionem & effectum quod eſſet ibidem quædam Cella monachorum Deo ſervientium, prout extat in preſenti. Concedendo etiam per eandem Cartam ſuam predicte eccleſiæ beate *Mariæ Eboracenſis* illud donum quietum, quod quidam *Walthef*, filius *Goſpatricii*, per nomen *Wallef*, tantùm dedit eidem eccleſie beate *Mariæ Eboraci*, videlicet, *Staynburnam.* Poſtmodùmque dominus *Stephanus* quondam Rex *Angliæ* progenitor noſter, per Cartam ſuam recitando in eadem quod prefatus *Walthef* dedit predicte eccleſiæ ſancte *Mariæ Eboraci*, eccleſiam de Brunfeld, & corpus ejuſdem manerii, et tres carucatas terre in Stainburne, hoc eſt totam villam in Stainburne, donationem illam confirmaverit. Subſequenterque diverſi alii progenitores noſtri quondam Reges *Angliæ* donationes (*&c.*) predictas (*&c.*) confirmaverunt prout (*&c.*) Virtute quarum donationum (*&c.*) Prior dicte Cellæ S. *Begæ*, pro tempore exiſtens, ut in jure predicte eccleſiæ beate *Mariæ Eboraci*, ac nominibus Abbatum ejuſdem, pro tempore exiſtentium, predictam villam de *Staynburnam*, ut villam ſuam propriam à tempore earundem donationum, conceſſionum & confirmationum ſemper hactenus tenuit & occupavit pacificè & quietè. Et licet predicta villa de Staynburne, in dictis literis noſtris ſpecificata, ac dicta villa de Stainburne, predictaque villa de *Staynburnan* una & eadem villa exiſtant, & non diverſe, ac aliqua capella libera ſive alia apud villam predictam preterquam quoddam oratorium duntaxat, ac per quendam Priorem Cellæ predicte, pro conſolatione ſpirituali ipſius nuper Prioris & monachorum ſuorum, ex ejus pia devotione jam tardè erectum & conſtructum minimè fuerit ſituata, ſive aliqualiter fundata, prout prefatus nunc Abbas, viis & modis quibus convenit paratus eſt edocere; Idem tamen nunc Abbas per prefatum *Robertum* colore dictarum literarum noſtrarum ſibi ut premittitur confectarum indebitè vexatus & inquietatus (*&c.*) exiſtit (*&c.*) & nobis ſupplicante ut dictas literas noſtras eidem *Roberto* ſic factas revocari & adnullari jubere vellemus: Per breve noſtrum preceperimus vicecomiti noſtro *Cumbriæ* quod ſcire faciat prefato *Roberto* quod eſſet coram nobis in Cancellaria noſtra, ad certum diem jam preteritum, ubicunque tunc foret, ad oſtendendum ſi quid pro nobis, aut pro ſeipſo haberet, vel dicere ſciret, quare literæ noſtræ predicte, ſibi ut præmittitur facte, revocari & adnullari non deberent (*&c.*) Ad quem diem tam predictus *Robertus* (*&c.*) quam prædictus nunc Abbas (*&c.*) comparuerunt, & prædictus *Robertus Hunt* nichil ſcivit dicere in effectu, quare dictæ litere noſtræ ſibi ut præmittitur factæ revocari & adnullari non debeant (*&c.*) Nos volentes conſiderationem predictam effectui debito mancipari, dictas literas noſtras, prefato *Roberto Hunte* ut præmittitur factas, tenore præſentium, duximus revocandas (*&c.*) Teſte Rege apud *Weſtmonaſterium* xxx. Aprilis.

WETHERHALENSE

Cœnobium in Comitatu Cumbriæ, *Cella Abbatiæ Sanctæ* Mariæ Eboraci.

Carta Willielmi *Regis*, *Conqueſtoris dicti.*

Ex collectionibus *Auguſtini Vincent* è regiſtro de *Wederhale*

Willielmus Rex *Angliæ* archiepiſcopo *T. Eboraci*, & juſtitiariis vicecomitibus & omnibus baronibus & fidelibus ſuis *Francis* & *Anglis* de Eboraciſcire & de *Carleoli* ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe & confirmaſſe Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & abbati *Ricardo* & monachis ibidem Deo ſervientibus cellam S. *Conſtantini* cum manerio de Wedderhale, & cum capella de Warwic, & cum excluſagio & ſtagno & piſcaria, & molendino de Wedderhale quod eſt fixum & firmatum in terra de Corkeby, quas quidem terras habuerunt de dono *Ranulphi Meſchine*, comitis *Cumbriæ*, in puram & perpetuam elemoſinam. Et confirmo eis ex dono meo totam paſturam inter Eden & regiam viam quæ ducit de *Karliolo* ad Appelby, & à Wedderhale uſque ad Dribeke. Quapropter prohibeo ut nulli alii perturbent nec violent hanc noſtram confirmationem ſive donationem prædictis monachis factam. Teſtibus hiis, uxore mea *Lucia*, & *Henrico* fratre meo, & *Odero*, & *Huddredo* militibus & *Eneſaunt Muſerdde*, cum aliis.

De tempore fundationis cœnobii S. Mariæ *& ejus fundatore.*

Ex regiſt. de *Wethehall*, penes D. *Williel. Howard*, de *Naworth*, an. 1638.

ANno Domini Mlxxxviij. Fundata fuit abbatia ſanctæ *Mariæ* per dominum *Stephanum*, primum abbatem ejuſdem, anno regni regis *Willielmi*, filii regis *Willielmi* Conqueſtoris primo, tempore domini *Thomæ* archiepiſcopi *Eboracenſis*. Qui quidem *Stephanus* abbas prefuit prædicto monaſterio viginti quatuor annos.

1112. Anno Domini MCxij. & coronationis regis *Henrici* primi duodecimo, electus fuit in abbatem dicti monaſterii, *Richardus*, qui præfuit eidem octo annis, & quaſi quinque menſibus.

1131. Anno Domini MCxxxj. & coronationis regis *Henrici* primi 31. electus fuit in abbatem dicti monaſterii *Godfridus* qui prefuit vj. annis & vj. menſibus.

Carta prima de Wetherall.

Ibid. R. De Meſchin, *Richerio* vicecomiti *Karleoli*, & omnibus hominibus ſuis, *Francis* & *Anglis*, qui in poteſtate *Karleoli*, habitant, Salutem. Sciatis me dediſſe in pura elemoſina, & ſine omni terreno ſervitio, quietum & liberum, manerium quod vocatur *Wederhala*, & cum aliis terris ad maneriū illud pertinentibus *Stephano* abbati,& abbaciæ S. *Marie Eboracenſis* in perpetua poſſeſſione, pro anima domini mei regis *Henrici*, & pro animabus patris & matris meæ, & *Richardi* fratris mei, & pro anima mea, & uxoris meæ *Luciæ*, & pro animabus omnium fidelium defunctorum. Teſtibus *Oſberto* vicecomite, & *Walteof* filio *Coſpatricii* comitis, & *Forno Sigulfi* filio, & *Chetello Ectredi* filio, & *Hervico Morini* filio, & *Silef* de Penred.

Ib.fo.147. *Hæ ſunt metæ & bundæ territorii & villæ de* Wederhall, *ac proprium ſolum ejuſdem dominii de* Wedderhall.

Prima meta ejuſdem territorii incipit ad mediam partem aquæ de Eden, Subtus pontem, vulgariter vocatū Warwykebrig, ſicut in eadem prædicta aqua de Eden ibidem decurrit verſus occidentem, & ab inde aſcendit uſque ad unum torrentem vocatum Dawbeke, uſque ad quandam crucem quæ vocatur Woodhalgarthcroſſe, verſus occidentem, & ſtantem ſupra prædictum torrentem prius nominatum, & abhinc percurrit ad Holmeſmire, verſus Carſike, ſicut Grith-croſſis de Woodhall extenditur, & abhinc aſcendit uſque ad Scotbybek, & ab eadem foſſa uſq; ad Cumwhyntyngbek, & ab inde aſcendit uſque ad mariſcum, quæ vocatur Wragmyre, & ab eodem percurrit, uſque ad Mereſike, & hoc ex parte auſtrali, & ab inde uſque ad Sandewath, & ab eodem uſque ad Cakingake, & abinde percurrit per ſtratam regiam quæ vocatur Heſtrete, quæ ducit de Karlil uſque ad Apilbyway, & abinde uſque ad Drybek, & à Drybek deſcendit uſque ad mediam aquæ de Eden, & hoc ex parte orientale & ſic deſcendit per mediam aquæ de Eden uſque ad prædictum pontem vocatum Warwykbryg verſus boream.

Carta Ranulfi Meſchyn *de excluſagio ſtagni, piſcarie, & molendini de* Wederhall.

Ibid.fol.7. Notum ſit omnibus legentibus, vel audientibus literas has, quod ego *Ranulfus Meſchines* conceſſi & dedi in puram, & perpetuam elemoſinam Deo, & ſanctæ *Mariæ*, & ſancto *Conſtantino* de Wederhalle, & monachis ibidem Deo ſervientibus, excluſagium & ſtagnum de piſcaria, & molendino de Wederhale, quod factum eſt & firmatum in terra de Chorkeby. Quapropter prohibeo ut nec dominus de Chorkeby, nec aliquis alius violet ipſum ſtagnum, nec diſturbet illud firmari in terra de Chorkeby. Prohibeo etiam ne aliquis piſcetur infra ſtagnum, & munchewat præter monachos. Teſtibus hiis, *Meſchino*, *Willielmo* archidiacono, *Odardo*, *Hulredo* milite, *Weſtribit*, *Goardo*, & aliis.

Carta Ranulphi Meſchyn *ſuper fundatione de* Wederhall, *anno primo regis* Willielmi, *filii regis* Willielmi, *conqueſtoris*. Ibid.f.26.

Memoriæ merito commendandum, quod anno Domini Mlxxxvj. fundata fuit abbatia ſanctæ *Mariæ* juxta *Eboracum* per dominum 1086.
Stephanum primum abbatem ejuſdem anno regni regis *Willielmi*, filii *Willielmi* conqueſtoris primo, & eodem anno *Ranulphus Meſchynes* fundavit, & dedit in pura elemoſina, & ſine omni terreno ſervitio quietum & liberum manerium ſuum quod vocatur *Wedderhala*, prædicto *Stephano* abbati, & abbatiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci* in perpetua poſſeſſione. Hiis teſtibus, *Oſberto* vicecomite, Waltheof filio *Coſpatricii* comitis, & *Forno Sigulſi* filio, & aliis.

Charta Willielmi *filii* Udardi.

Ib.fol. 29. Notum ſit omnibus, &c. quod ego *Willielmus* filius *Udardi*, & dominus de Chorby, conſilio, & aſſenſu domini mei *Roberti* de Wals, & *Oſanne* uxoris meæ, & *Johannis* filii mei, quietum clamavi Deo & eccleſiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci*, & ſancti *Conſtantini* de Wederhale, totam terram illam quæ jacet inter Wederhal, & Warthewic, quæ vocatur *Camera Conſtantini*,& duas bovatas terræ in Chorkeby, & concedo quod non licebit mihi vel hæredibus meis impedire prædictos monachos firmare ſtagnum ſuum, in ripa de Chorkeby (*&c.*) Teſtibus, *Chriſtiano* epiſcopo *Candidæ Caſæ*, *Waltero* de Wyndleſhouer, *Roberto* juvene de Wals, *Richardo* de Perize, *Simone* de Tyliol.

Carta Davidis *comitis*.

Ib.fol. 57. Omnibus videntibus vel audientibus literas has *David* comes, ſalutem. Sciatis me conceſſiſſe Deo & ſanctæ *Mariæ* & abbatiæ *Eboraci* in pura elemoſina, villam quæ vocatur Karkarevil, & eccleſiam ejuſdem villæ, quam dedit *Robertus Brus* prædictæ abbatiæ, pro ſalute mea & uxoris meæ, & pro ſalute animarum patris, & matris meæ, & pro animabus omnium fidelium defunctorum. Valete.

Charta Willielmi *di* Crogelin.

Ex autographo in curia *Augmentationum*. Omnibus Chriſti fidelibus ad quos præſens ſcriptum pervenerit, *Willielmus* de Crogelin ſalutem in domino. Noverit univerſitas veſtra me, divinæ charitatis intuitu, pro ſalute animæ meæ & anteceſſorum ſucceſſorumque meorum, dediſſe, conceſſiſſe & hac preſenti carta mea confirmaſſe Deo & beatæ *Mariæ* de *Eboraco*, & beato *Conſtantino* de Wederhal, & monachis ibidem

ibidem Deo ſervientibus, duas bovatas terræ in villa mea de **Crogelin**, cum tofto, & crofto, & cum prato, quod jacet inter terram *Ybri*, & terram *Walteri Portarii*, deſcendens uſque ad rivulum, qui cadit in rivulo molendini ejuſdem villæ, verſus orientem ; illas ſcilicet bovatas terræ quas *Elvina* vidua quondam tenuit ; habendas & tenendas, in puram, liberam & perpetuam elemoſinam, cum omnibus communis, libertatibus, & aſiamentis infra villam & extra, adeo liberè, honorificè, & integrè, ſicut aliqua elemoſina liberiùs poſſit dari, vel poſſideri. Ego vero *Willielmus*, & hæredes mei, hanc elemoſinam prædictis monachis, ſicut prædictum eſt, contra omnes homines warantizabimus, adquietabimus, & defendemus inperpetuum. Et ut hoc ſcriptum perpetuæ firmitatis robur obtineat, ego illud ſigilli mei impreſſione corroboravi. His teſtibus, *Roberto* de **Hamton** tunc vicecomite *Cumberlandiæ*, *Roberto* filio *Willielmi*, *Willielmo* de **Wlſiby**, *Ada* de **Cumreuhe**, *Michaele* de *Valle*, *Johanne* de *Ermin*, *Thoma* de **Rafnewic**, *Waltero* Janitore, *Johanne* filio *Willielmi*, *Johanne* de **Agulunbie**, *Johanne* Clerico, & aliis.

Carta A. *epiſcopi* Carleolenſis.

Ex autographo nuper in turri beatæ *Mariæ Eboraci*.

A Dei gratia *Carleolenſis* epiſcopus, omnibus legentibus vel audientibus literas has ſalutem. Notum ſit vobis me, intuitu pietatis, & Religionis, conceſſiſſe & confirmaſſe monachis ſanctæ *Mariæ Eboraci* & uſibus eorum, eccleſias quæ in dioceſi noſtra noſcuntur poſſidere, videlicet, Cellam de *Wederhala*, cum parochia de **Warthwic**, & tota decima de **Scottebi**, & eccleſias ſancti *Michaelis*, & ſancti *Laurentii* de **Apelbi**, & eccleſias de **Kirchebi-Stephan**, & de **Ormesheved**, & de **Morlund**, & de **Cliburn**, & de **Brunefeld**, & de **Crogelin**, & Heremitorium ſancti *Andreæ*, cum omnibus pertinentiis ſuis. Prædicti verò fratres de beneficiis eccleſiarum talem proportionem presbyteris provideant, unde decenter ſuſtentari queant, & Sinodalia jura perſolvi valeant.

Carta Davidis *Regis* Scotiæ.

Ibid.

DAVID Rex *Scotiæ*, Comitibus, Juſticiariis, Baronibus, Vicecomitibus, Miniſtris, omnibus probis hominibus ſuis totius *Cumberlandiæ*, *Francis* & *Anglicis* & *Cumbrenſibus*, Salutem. Sciatis me dediſſe, & conceſſiſſe, in Elemoſinam, Deo, & ſanctæ *Mariæ* de **Wederhal**, & monachis ibidem Deo ſervientibus, unam marcham argenti per annum, de redditu molendini mei de **Scotebi**. Volo itaque, & firmiter miniſtris meis præcipio, quatinùs marcham iſtam, dictis monachis, ſine diſturbatione habere faciant ad terminos de firma molendini ſtatutos. Præcipio etiam, ut habeant decimã villæ de **Scotebi**, ſicut ab antiquo data eis fuit, ita nè aliquis eis illam injuſtè detineat. Teſtibus *Euſtachio* filio *Johannis*, *Hugone* de **Marvall**, *Radulfo* . . . . *Hoſberto* Camerario. *Jordano* Clerico. Apud *Carliolum*.

Carta Henrici *Comitis*, *filii Regis* Scotiæ.

Ibid.

HENRICUS comes, filius Regis *Scotiæ*, Juſticiæ ſuæ, Baronibus, Vicecomitibus, miniſtris & omnibus probis hominibus ſuis, Salutem. Sciatis me dediſſe monachis de **Wederhal**, ſuum tolneum de ſuis propriis rebus, per totam terram meam. Quare prohibeo ut nullus veſtrum illos inde injuſtè diſturbet, nec de ſuis propriis rebus tolneum ab eis exigat. Teſtibus, *Gileberto* de **Umfravill**, & *Willielmo* de **Heriz**. Apud *Carl.*

Carta Alexandri *de* **Crevaquer**.

Ibid.

NOtum ſit omnibus legentibus, vel audientibus literas has, Quod ego *Alexander* de **Crevaquer** conceſſi & dedi monachis de **Wederhale** ibidem Deo ſervientibus **Kircandreas**, cum omnibus libertatibus ſuis, & pertinentiis, quæ ſunt in terris, ſive in ſylvis, ſive in aquis, in liberam & perpetuam elemoſinam, pro me & pro uxore mea, & liberis meis, & pro animabus anteceſſorum meorum. Inſuper & molendinum de **Culgaith** illis pariter conceſſi, ſcilicet illam medietatem quæ ad me pertinet. Si verò contigerit commutationem illis fieri pro prædicto molendino, fiet illis ad oportunitatem eorum, etiam quod æquè valeat, & compendium ſuum reddetur quod poſuerunt in alleviacione ipſius molendini, videlicet quinque marcas, & octo ſolidos, & quatuor nummos. Teſtibus his, *Ada* de **Montebegun**, *Roberto* vicecomite, *Warino* presbitero, *Simone* de **Crevaquer**, *Jacobo* presbitero, *Ada le* **Bretun**, *Rogero* de *Planea*, *Warino* de **Scacargil**, *Roberto* de **Thorasbi**, *Rainero* filio *Ulf*, *Willielmo Walegrim*, *Rainero* clerico, *Gamello Hoyſtino*, *Simone* de *Boivilla*, *Herveo* Magno, *Ada le* **Brun**, *Alexandro* de ſancto *Andrea*.

Alia carta *Alexandri* de **Crevaquer**.

Ex regiſt. de *Wederhall* penes dominum *Will. Howard.* de *Naworth* caſtro an. 1638. fol. 97.

NOtum ſit omnibus legentibus vel videntibus literas has, Quod ego Alexander *de* **Crevequer** *conceſſi & dedi monachis de* **Wederhal** *ibidem Deo ſervientibus,* **Kirc-Andreas**, *cum boſco, uſque ad locum qui dicitur* **Pere-Kyttoc** *cum terris, & cum omnibus libertatibus eidem loco pertinentibus in perpetuam elemoſinam. Inſuper & molendinum meum de* **Culgait** *illis pariter dedi & conceſſi in perpetuum ; ſcilicet illam medietatem quæ ad me pertinet in perpetuam elemoſinam ſine omni terreno ſervitio, cum tota ſequela pertinente. Et volo quod prædicti monachi habeant cum prædicto loco liberam communam ubique in campo & boſco de* **Culgait**, (&c.) *Teſte* Ada *de* Montebegonis, Simone *Warino de* **Crevequer**, Roberto *de* **Thoresby**.

Carta Ranulfi Meſchines.

Ibid. f. 17.

R. *Meſchines* omnibus catholicæ fidei cultoribus ſalutem. Notum ſit omnibus quod ego *Ranulfus* dedi abbatiæ ſanctæ *Mariæ Eboraci* eccleſiam ſancti *Michaelis*, & eccleſiam ſancti *Laurentii* caſtelli mei de **Apelby** cum omnibus quæ ad eas pertinent, ſicut *Radulphus* capellanus meus

meus tenuit quietas & liberas ab omni terreno ſervicio. Teſte uxore mea *Lucia*, & *Willielmo* fratre meo, & *Gilberto Tyſun*, & *Godardo*.

Cronicon Cumbriæ.

Adhuc ex regiſtro de Wederale.

* Rectius *Hugoni.*

* Fundator de *Wedeball.*

REx *Willielmus* cognomine *Baſtardus*, Dux *Normanniæ*, Conqueſtor *Angliæ*, dedit totam terram de comitatu *Cumbriæ Ranulpho* de *Meſchines*, & * *Galfrido* fratri ejuſdem *Ranulphi* totum comitatum *Ceſtriæ*, & * *Willielmo* fratri eorundem terram de Copland, inter Duden & Darwent. *Ranulphus* de *Meſchines* feoffavit *Hubertum* de *Vaux*, de baronia de Gilleſland, & *Ranulphum* fratrem ejus de Sowerby, Carlaton & Habbringhtly, & *Robertum* fratrem eorundem de baronia de Dalſton, & feoffavit *Robertum* de Strivers, de baronia de *Burgo*, & *Richeram* de Boyvile, de baronia de Lemyngton, & *Odardum* de *Logis*, de baronia de Staynton, & feoffavit *Waldevum* filium *Coſpatricii* de Dunbar, comitem in *Scotia*, de tota baronia de Allerdale, inter Wathenpole & Derwent. Prædictus *Willielmus* de *Meſchines*, dominus de Coupland, feoffavit *Waldevum* filium *Coſpatricii* de tota terra inter Cocar & Derwent, ſimul cum quinque villis, ſcilicet, Brigham, Eglysfeld, Dene, Bramthwaite, Gilſothon, & duo Cliftons, & Stainburne, & feoffavit *Odardum* le *Clerke* de quarta parte de Croſtwhait pro cuſtodia aſturcorum ſuorum. * *Galfridus* de *Meſchinis* Comes *Ceſtriæ* obiit ſine hærede de corpore ſuo & *Ranulphus* de *Meſchinis* fuit comes *Ceſtriæ*, & reddidit domino Regi totum comitatum *Cumbriæ*, tali conditione ut ſinguli feoffati ſui tenuiſſent terras ſuas de domino Rege in capite. Prædictus *Waldevus* filius comitis *Coſpatricii* feoffavit *Odardum* de *Logis* de baronia de Wygton, Dondragt, Waverton, Blencogo, & Kirkebrid, qui fundavit eccleſiam de Wigton, & dedit *Odardo* filio *Liolfe*, Talentire, & Caſtlerige cum foreſta inter Caltre, & *Greca*; & Priori & conventui de Gisburne, Appleton & Bridkirke cum advocatione ejuſdem eccleſiæ. Et dedit *Adæ* filio *Liolfe* Uldell, Gilcruce. Et dedit *Gamello* filio *Brun* Bothill. Et dedit *Waldevo* filio *Gileminii* cum *Ethreda* ſorore ſua Broughton, Ribton, & parvam Broughton, & Dunwaldoſe ac Bowaldoſe, ad unam logeam. Et dedit *Ormo* filio *Ketelli* Seton, Camberton, Flemingbi, Craikſothon, cum *Gurwelda* ſorore ſua; & *Dolfino* filio *Alwardi*, cum *Matilda* ſorore ſua, Applethwaite, & parva Crosby, Langrige & Brigham, cum advocatione ejuſdem eccleſiæ. Et dedit *Melbeth* medico ſuo villam de Bromefeld, ſalva ſibi advocatione ejuſdem eccleſiæ. *Alanus* filius & hæres ejuſdem *Waldevi* dedit *Ranulpho* Lyndeſey, Bleverhaſſet, & Uckmanby, cum *Etheldreda* ſorore ſua. Et dedit *Ugthredo* filio *Fergus*, domino *Galwediæ*, cum *Guynolda* ſorore ſua, Torpenhow, cum advocatione eccleſiæ. Et dedit *Catello Deſpenſer* Threpland. Et dedit *Hereberto* villam de Thoresby pro tertia parte unius villæ. Et dedit *Coſpatricio* filio *Ormi* altam Ireby pro tertia parte unius villæ. Et dedit *Gamello le Brun* Rughthwaite. Et dedit *Radulpho Engaine* Iſſell, cum pertinentiis, Blencrakern, cum ſervitio de Newton. Et idem *Alanus* habuit unum fratrem baſtardum, nomine *Coſpatricium*, cui dedit Bolton, Baſtinthwaite, & Eſterholme. Et dedit *Odardo*, Newton cum pertinentiis. Et dedit tribus venatoribus ſuis ſcilicet Sleth & ſociis ſuis Hayton. Et dedit *Uctredo* unam carucatam terræ in Aſpatrike ut eſſet ſummonitor in Allerdale. Et dedit *Dolfino* ſex bovatas terræ in alta Crosby, ut eſſet ſerviens domini regis in Allerdale. Et dedit *Simoni* de Sheftelynges medietatem de Derom, & *Dolfino* filio *Coſpatricii* aliam medietatem. Et dedit *Waldevo* filio *Dolfini* Brakanthwaite. Et dedit Prioratui S. *Begæ* Stainburne, & dedit Prioratui *Karlioli*, cum corpore *Waldevi* filii ſui, crucē ſanctam quam adhuc poſſident, & Crosby cum advocatione ejuſdem eccleſiæ, & cum ſervicio *Uctredi* & advocatione eccleſiæ de Aſpatrike; cum ſervicio *Alani* de Brayton, cum advocatione eccleſiæ de Ireby cum ſervicio *Waldevi* de Longthwaite. Idem *Alanus* filius *Waldevi* dedit domino *Henrico* regi landas foreſtæ de Allerdale, una cum venatione quando hoſpitavit apud Holmcolſtrane. Cui *Alano* ſucceſſit *Willielmus* filius *Doncani*, comes de *Murrayſe*, nepos ipſius *Alani*, & hæres, procreatus ex *Ethreda* ſorore *Waldevi* patris ſui. Idem *Willielmus* filius *Doncani* diſponſavit *Aliciam* filiam *Roberti* de Romeney, domini de Skipton in Craven. Qui *Robertus* quondam deſponſaverat filiam *Willielmi* de *Meſchinis*, domini de Coupland. Idem *Willielmus* procreavit ex eadem *Alicia* uxore ſua, *Willielmum* puerum de Egremund, qui infra ætatem obiit, & tres filias. Quarum prima nomine *Cecilia* maritata fuit cum Honore de Skipton *Willielmo le Groſſus*, comiti *Albemarliæ* per dominum *Henricum* regem *Angliæ*. Item ſecunda nomine *Amabilla* maritata fuit *Reginaldo* de Lucy, cum Honore de Egremund, per eundem regem. Et tertia, nomine *Alicia*, maritata fuit *Gilberto Pipard* cum Aſpatrike, & baronia de Allerdale, & libertate de Cokermouth per eundem regem; & iterum per reginam *Roberto* de Courtenay, & obiit ſine hærede de ſe. *Willielmus Groſſus* comes *Albemarliæ* genuit ex ea *Ceciliam*, & *Hawyſiam*. Cui ſucceſſit *Willielmus* de *Fortibus* comes *Albemarliæ*. Cui ſucceſſit alter *Willielmus* de *Fortibus*. Cui ſucceſſit *Avelina*, quæ fuit deſponſata *Edmondo* fratri domini regis *E.* & obiit ſine hærede &c. *Reginaldus* de Lucy genuit ex *Amabilla Amabillam*, & *Aliciam*, & ſucceſſit *Amabillæ Lambertus* de Multon. Cui ſucceſſit *Thomas* de Multon de Egremond. Et ſucceſſit *Aliciæ Thomas* de Lucy, cui ſucceſſit *Thomas* filius ejus, cui ſucceſſit *Antonius* frater ejus.

* Rectius *Hugo.*

SANCTI

J.A. 2465.
14:11:1944.

SPECIAL FOLIO
88-B
13099
v.1
pt.1
THE GETTY CENTER
LIBRARY